
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
9 C
18

SVMMA BVLLARII EARVMVE SVMMORVM PONTIFICVM CONSTITVTIONVM

QVAE AD COMMVNEM ECCLESIAE VSVM post volumina Iuris Canonici, vsque ad Sanctissimum D. N. D. Paulum Papam V. emanarunt.

AVTHORE STEPHANO QVARANTA I. V. D. Canonico, & Iudice Synodali Neapolitano, cum Adnotationibus, & Additionibus eiusdem.

Et vltrà proximioris editionis Constitutiones Apostolicas, & Additiones denuo adauctas, in hac postrema appositæ sunt ipsiusmet Authoris aliæ quamplures, quæ amplius non desiderantur; vnà cum Additionibus PROSPERI DE AVGVSTINO I. V. D. Presbyteri Neapolitani.

Cum Duplici Indice, verborum vno, & Titulorum, iuxta seriem Decretalium, & altero nouissimè rerum omnium dignissimarum notatu, summa diligentia, breuiterq. collecto.

Accesserunt etiam quattuor Tractatus Canonici, necnon Extrauagantium Communium Liber Sextus, & alia prout versa pagina indicabit.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIIS, Apud Iuntas. M. DC. XXII.

TRACTATVS.

De rebus Ecclesiæ non alienandis cum explicatione Extrauagãtis Pauli II. incip. Ambitiosæ, pag. 10.

De præstantia, & authoritate Archiepiscoporum in Suffraganeos, eorumq. subditos, & in tota Prouincia. pag. 46.

De Concilio Prouinciali. pag. 210.

De officio, & potestate Capituli Sede vacante. pag. 169.

Extrauagantium Communium liber Sextus, in quinque diuisus libros, sub titulorum Decretalium serie, quæ à diuersis Romanis Pontificibus post quintum librum Extrauagantium communium emanarunt, vsque ad Sanctissimum D.N. D. Paulum Papam V.

Canones, & Decreta Sacrosancti Oecumenici, & general. Concilij Tridentini, iuxta eumdem ordinem Titulorum Decretalium, cum Citationibus Constitutionum Summorum Pontificum, editis ad declarationem quorundam Capitum eiusdem Concilij, vt habetur in fine.

ILLVSTRISSIMO
Et Reuerendissimo
D. OCTAVIO AQVAVIVAE
S. R. E. CARD. AMPLISS.

VM multi iam anni sint (Cardinalis Amplissime) quibus mihi cum Stephano Quaranta, viro vita integritate, ac doctrina conspicuo, non leuis intercessit consuetudo; Cumq. is in causis Ecclesiasticis diiudicandis domi, forisq. diu multumq. versatus esset, & ob id maximam Apostolicarum Constitutionum, tum veterum, tum nouissimarum adeptus esset cognitionem, videretq. quantam vtilitatem omnibus, & praecipuè Ecclesiasticis allaturus esset, si eas in vnum redactas, Summistarum more colligeret; atque ita eas ex immenso penè Bullarij Oceano liberatas, paruula hac rate ad tutum, tranquillumq. cognitionis portum perduceret, hisce ipse stimulis concitatus, nempè publicae vtilitatis, confecit hanc Summulam ad totius Pontificij iuris Constitutionumq. nouissimarum scientiam illustrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo Doctore vsus, plurimum profeci, voluit studiorum socium adhibere atque calcaria, vt ita dicam, addendo, effecit, vt has additiones perficerem; quas, qualescumque illae sint, tibi dicandas esse vna cum opere destinaui, magnum inde fulgorem consequuturas, si illustrata tui nominis gloria ederentur. Hoc ipsum, vt facerem,

rem, author tui amantissimus, ac pariter obseruantissimus, maximè gratum se habere ostendit. Vrgebat namque, & quasi iure debitum exigebat, non nisi te vnum hac nostra tempestate penè esse superstitem, qui clarissima ex familia ortus, in Amplissimo isto purpuratorum Senatu, heroicis virtutibus, & consilij magnitudine præstans, rebus pro Ecclesia Dei preclarè gestis, Neapolitanam hanc nostram Vrbem illustras, tibiq. iure optimo quæcumque debentur, quæ Neapolitana ingenia, & maximè de re Ecclesiastica, literarum monumentis mandauerint. Accedit ad illud etiam quod ex ea es familia, quæ semper literatos mirificè fouit, nam vt vetustiores tuos maiores prætaeream, qui ipsi tamen hoc magnificentissimè præstiterunt, dicam tantum eximia beneficia, quibus sum ornatus ab Illustriss. Duce Auriæ tuo parente, qui me voluit suo sub præsidio, ac tutela esse. Cuius beneficiorum in animo meo altius insedit memoria, cumq. ei nequeam his meis ingenij fructibus, licet tenuibus gratias, quas debeo, persoluere, eas nunc tibi tanto Patre dignissimo, quas possum immortales ago, & persoluo, eroq. vt me in tuam tutelam, qua soles alios benignitate suscipias. Vale.

Illustriss. & Reuerendiss. Dominationis tuæ

Humilissimus seruus.

Prosper de Augustina.

AD LECTOREM.

QValis, quantaq. fuerit doctrina, atque sapientia Stephani Quarantæ I. V. D. quanta ingenij perspicacitas, & excellentia, omnibus quidem conspicuum est, verum quantum præsertim profecerit, quantum versatus fuerit, atque omnibus in causis Ecclesiasticis tam domesticis, quam forensibus præcellens exstiterit, vel ex hoc facilè cognosci potest, si quis hanc BVLLARII SVMMAM ab ipso omni studio, vigilijs, atque sedulitate confectam præ manibus habuerit ad legendum, & contemplandum. Ob id in reducendis, ac colligendis vniuersis cum priscis, tum nouissimis Constitutionibus, perinde ac omnes solares radios in perangustum speculum includens, in hanc breuissimam SVMMAM, quidquid vberrimè in hoc dicendi genere potuerat afferri, plenissimè (breuibus tamen) redegit, conclusit, perstrinxitq. Cum autem indies aliæ recentiores, lucidioresq. Constitutiones Ecclesiasticæ ab Oriente Romanæ Apostolicæ Ecclesiæ Sedis effulserint, omni laborioso conatu molitus est, dum adhuc vigeret in humanis, vt ipsis quoque (seruato Summistarum more, atque stylo) cæteras adijceret, ac (& id exactissimè) ampliaret, ita vt nihil protinus in futurum, vel expetendum, vel præstandum relinqueret. Quare quæ omnia ad hæc vsque tempora constituta à Summis Pontificibus emanarunt, in hanc ampliorem formam, in multipliciores materias, luculentioremq. ac feliciorem ordinem hic congesta, compilata, atque distincta traduntur. Vnde ne Author tantæ existimationis, tantiq. ponderis frustraretur labore, & vt quisquis maximam adipisceretur vtilitatem, præcipuè verò ecclesiastico munere persungentes, Nos iuxta Authoris collectionem, & ordinem, opere pretium duximus in præsentia cuncta in vnum redacta, & in multis grauissimis rebus adaucta, iterum mandare typis, & è prælo nostro hoc exemplo edere in hominum lucem, atque ad vsum minimè inutilem fundo Professoribus, Procuratoribus, & Patronis Ecclesiasticis, tum Prælatis tam secularibus, quam regularibus, item Confessarijs, & alijs quibusuis curam animarum gerentibus, necnon & simplicibus Sacerdotibus. Hanc SVMMAM locupletioribus supellectilibus ditatam impertiri. Quemadmodum igitur de præstantia huius operis deq. necessi-

tate

tate huiusmodi affecti studuimus (vt assolemus) tibi LECTORI Studiosissimo rem gratam facere, ac rem non vulgaris emolumenti præstare contendimus, pariter tu grato animo, velimus, suscipias, & Authoris, & nostram diligentiam benignissimè amplectare. Ceterum illud vnum animaduertendum te monemus, nimirum, quoties citantur Constitutiones existentes in folijs Bullarij intellige de Bullario Romano impresso anno M.D.LXXXVI. sub fel. record. Sixto V. quoties non addetur in Bullario intellige de folijs præsentis operis, quæ non reperiuntur in Bullario, & aliquæ adhuc non sunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non desiderantur. Insuper & nouus apponitur Index notabilium rerum, quæ digniora sunt scitu, & nihil appositum, nihil additum est, quin summam ad huius SVMMÆ studiosos afferat facilitatem, atque venustatem redolcat. interim stude, & vale.

Sub tuum præsidium confugimus S. Dei Genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed à periculis cunctis libera nos semper Virgo Gloriosa, & benedicta.

Quoniam post editionem multarum Summarum superuenerunt noua iura, innouando, moderando, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod non debet reprehensibile iudicari, ideo ego Stephanus Quaranta Ecclesiæ Neapolitanæ seruus inutilis, visis omnibus fere Constitutionibus Apostolicis hucusque post volumina iuris Canonici promulgatis, cum annis superioribus recollegissem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requisitus à Reuer. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, sectando Communem stylum Summistarum, quid de nouo fuerit prouisum recensendo, onus libenter suscepi, eis obtemperando, nam Domini mei sunt, quos præ cunctis reuereri Sanctus Franciscus monuit. Intercessione igitur semper Virginis Dei Genitricis Mariæ, cuius precibus nos adiuuari mente, & spiritu deuotissimè poscimus, opus compleui, cum Adnotationibus, & Additionibus omni qua potui breuitate. Salua correctione Sanctæ Matris Ecclesiæ, cui omnia submittimus. Habetis Sacerdotes sancti, quod mihi iniunxistis, tantum vos rogo, vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoq. Domino sit sempiterna gloria, qui vitam sine termino nobis donet in Patria. Amen.

IN-

INDEX VERBORVM.

A

Bbas. pag. 1
Abbatiſſa. pag. 4
Abortus. 5
Agnus Dei. 9
Alienatio rerum Eccleſiæ. 10
Ambitio. 41
Apoſtata. 43
Apoſtolorum limina. ibid.
Archiepiſcoporum authoritas. 45
Archiuium. 88
Aſtrologia iudiciaria. 89

B

BAnnitorum fautores. 91
Baptiſma. 98
Beneficiorum parochialium colla tio. ibid.
Beneficiorum poſſeſſio. 103
Beneficiorum reſignationes. 110
Beneficiorum reſignatorum publicatio. 124
Beneficiorum permutatio. 133
Beneficiorum priuatio. 136
Beneficiorum reſeruatio. 137
Blaſphemia. 145
Bona naufragantium. 146
Bona Eccleſiæ vſurpantes. 149

C

CAmbia, vide in verbo Vſura.
Campana. 149
Canonicus regularis. 250
Canonizatio Sancti Raimundi. ibid.
Capitulum Sede vacante. 169
Caſus reſeruati. 191
Conceptio S. Mariæ. 205
Concilium Prouinciale. 209
Concilium Tridentinum. 252
Confeſſor. 234
Confeſſio Sacramentalis. 242
Communio ſacra. 243
Congregationes Illuſtriſsimorum DD. Cardinalium, & earum facultates. ibid.
Confraternitates. 272
Contractus ad caput ſaluum. 278
Contractus conſualis. 279

D

DAta, & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda à Sede Apoſtolica. 283
Dies feſtus. 284
Diſtributiones quotidianæ. 256
Diuinum officium. 287
Duellum. 287

E

ELectio. 299
Excommunicatio ad finem reuelationis. 315
Excommunicatorum vitatio. 319
Excommunicatorum abſolutio. ibid.
Excommunicationes in Bulla die Cœnæ Domini. 320
Exemptio. 329

F

FAbrica Sancti Petri de Vrbe. 332

Fidei

Fidei professionis forma à Latinis. 336
Fidei professionis forma à Græcis. 340
Forum competens. 342

G

GRæcorum Ritus. 345

H

HAbitus clericalis. 357
Hæretici. 361
Horæ Canonicæ. 372

I

ILlegitimi. 374
Inuentarium actorum. 380
Indulgentiæ. 467
Iudæi. 380
Iudex. 389
Iuramentum. ibid.

L

LIbri prohibiti. 391
Litaniæ. 392

M

MAgister. 393
Matrim. impedimenta. 394
Matrimoniales dispẽsationes. 397
Medicus. 399
Missa. 401
Monasteria, & Conuentus Regularium virorum. 403
Monialium. 440
Montes pietatis. 462
Munerum largitio Regularibus vtriusque sexus interdicta. 463

N

NVllitas. 480

O

ORdo. 401

P

POena pecuniaria. 503
Præcedentia. 504
Prædicator. 506
Priuilegium Regularium. 509

Q

QVarta Episcopalis. 550

R

REgulę Cãcellarię Apost. 551
Residentia. 571
Reuerentia Diuinorum Officiorum, & Ecclesiarum. 581

S

SEquestrum. 587
Seruitium Capellaniæ. 589
Simonia. 590
Sodomia. 605
Spolia clericorum. 608
Synodus Diœcesana. 624

T

TOrneamenta. 627

V

VEctigal. 630
Vicarius perpetuus. 637
Vsura. 638

Pręd ictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum Decretalium in fine operis.

TABVLA,

IN QVA GRAVIORA, AC DIGNIORA ſcitu hinc inde carptim collecta breuibus, ſed vberrimè perſtringuntur.

Abbates.

Abbatum in cauſis priuationũ quę conſtitutio ſeruanda ſit quomodo valeant priuari. quãdo intelligantur ordinarij, & quibus polleant authoritatibus. debent in monaſterio inſtituere lectorem ſacræ ſcripturæ, De eorum vſu mitræ & baculi. loco epiſc. poſſint aſſiſtere degradationi. electi tantum ſi poſſunt vti mitra, baculo, & annulo. priuilegia ipſis conceſſa conferendi ordinum minorũ, calices, & omnia paramenta eccleſiaſtica benedicendi. pag. 3.

Abbates nullo modo poſſunt alienare bona eccleſiaſtica propter iuramentum. pag. 13.

Abbatiſſæ.

Abbatiſſæ benedictio an ſit reiterabilis. pag. 3. quando debeant eligi. quando tempore ſine præfectura, & regimine debeant manere ponitur eius Bulla, ſi iterum, & pluries poſſint eligi. non in futurum perpetuæ eligantur, ſed per triennium. electio quõ facienda, nouitiæ ad profeſſionẽ, quibus ritibus vtendum ſit. Abbatiſſa temporalis quomodo ſit iure benedicenda. pag. 4.

Abortus.

Aborti in cauſa quot genera perſonarum incurrant pęnas contentas in conſtitutione Sixti V. eius Bulla, ſeu conſtitutio ponitur. pag. 5. moderatur per Gregorium XIIII. pag. 6. quibus in partibus ſit, & in quibus non ſit moderata. reducitur ad diſpoſitionem iuris communis. fœtus quando dicatur animatus tum in maſculo tum in fœmina abortũ conſulens quomodo efficiatur irregularis. pęnæ ſunt tã de iure diuino, quã ciuili circa abortũ. in quo caſu abortientes tradi debeant brachio ſæculari. pag. 7. quãdo fœtus interemptus dicitur homicidium & non abortus. p. 7. & 8. pœna huiuſmodi an habeant locum in procurantes abortum, ſi vlla de cauſa liceat procurare abortum, ſi procurans efficiatur irregularis, & quomodo ſi

*abortum committentes procurando fecunditatem sint puniendi. pag.*8.

Agnus Dei.

*Agnus Dei vendi non possunt. Circa venditionem Agnus Dei habetur Constitutio Greg.X I I I. Non debeant pingi, nec aliquo minio, neque auro notari. Agnus Dei missi ab Vrbano V. ab Græcorum Imper. quot, & quibus versibus pag.*9. *habetur Versus Vrbani, pag.* 10.

Alienatio rerum Ecclesiæ.

Circa alienationem Ecclesiarũ rerũ præter Sũmistas quæ Constitutiones adsint Pontificum. Habetur Extrauagans Pauli II. de rebus Eccles. nõ alien. pag. 10. *an hac Paulina sit vbique recepta. pag.*39. *In quibus casibus, liceat bona Ecclesiastica alienare; alienatio rerũ Eccles. quando sit nulla Alienantis pœna quæ sint. de huiusmodi alienatione habetur tum in iure Ciuili, tum in Canico. Ad validitatem alienationis quot requirantur, & quæ sint. pag* 11. *causa iustæ alien. quot sint, & quæ. Causæ alienationis, vtiles & necessariæ differunt. Alienatio, neque in casu licito neque solẽnitate aliqua fieri põt. pag.*12. *Extrau. de non alienandis reb. Eccles. diuiditur in duas partes. Inconsulto Rom. Pont. quibus in casibus alienatio fieri potest. p.*12. 13. *non fiat aliqua alienationis species inconsulto Sũmo Pontifice, Prælati nullo modo possunt alienare, tũ propter iuramentũ, tum etiam propter pœnas; licentia obtenta à Summo Pont. absque alia solemnitate altenandi operatur. pag.*13. *quõ hac licentia declaretur, & limitetur. Assensus in alienatione debet præcedere contractum. Tenor Decreti Cõmissariorum in Archiep. Neapol. de contractu alienationis. Traditio possessionis ante assensum quid operetur, pag.*14 *seruanda est in alienatione cautela, ne incidant cõtrahentes in pœnas Paulinæ. Sufficit assensum subsequi alienationem contractuum de nouo ad maiorem cautelam consulitur celebrari, euidens in alienatione vtilitas quænam sit alienationes quando dicantur fieri in vtilitatem Ecclesiæ. p.*15. *Læsio si reperiatur post assensum, quid fieri debeat. quando in dubijs pro decreto non præsumatur. Alienationes non confirmantur, nisi prius purificatis conditionibus in breui Apostolico contentis. pag* 16. *quando reddatur nulla interpositio decreti super alienatione pœnæ infligendæ cõmissarijs circa alienationis culpas. Alienationes quæ fiunt, cũ decreto Prælati quo modo valeãt. Gerardina Cõstitutio quæ sit circa alienationẽ bon. Eccl. stipulationes instrumentorum alienationis fieri non debent absque subhastationibus de licentia faciendis. Consensus Episcopi, quot & quibus requisitis sufficiat. p.* 17. *In alienatione requiritur licentia Episcopi. Quid in dubio cõcessionis, an cedat in euidentem vtilitatem, faciendum sit. Forma ponitur Decreti Commissariorũ facienda in alienatione rerum Ecclesiasticarũ p.*18. & 19. *Quid faciendũ in dandis cõmissionibus, quando de ordinarijs agatur interesse, & præiudicium in alienatione.*19. *Regula de alienatione, quod s. requirantur, causa & solemnitas, est amplianda, & limitanda & quõ. Permutationes quot sint faciendæ. Cõtractus quot & quinã sint per quos transfertur dominium vtile in dubio quis cõtractus præsumatur. p.*20. *An alienatio per concessionẽ in emphyteusim valeat facta vltra tẽpus promissũ p.*21. *Species alienationis quæ sint p.*22. & 23. *An possit fieri remissio absque solemnitatibus in rebus acquirendis. p.*24. *Pecunia quæ, & quomodo non possit alienari. Mobilia quæ nõ possint sine causa, & solẽnitate alienari. bona pia non possunt alienari. p.* 25. *Loca Ecclesiæ etiam diruptа nõ possunt alienari. Bona confraternitatum*

lai.

laicorum, an & quando sine solemnitate alienari possint. pag. 26. Alienatio quando requirat solemnitatem incorporatā rei Ecclesiæ. Relicta Ecclesia incapaci omninò possunt alienari. p. 27. incisio arborum an dicatur alienatio. p. 28. Vnio Ecclesiæ dicitur alienatio. An possint res obligatæ creditoribus, & quæ perueniūt ad Ecclesiā alienari absque solemnitate. pag. 29. Quæ nam concurrere debeant in alienatione rei sterilis, in alienat. rei eccles. cum exp̄essionibus non creditur assertioni Prælati interuenisse contractum. pag. 30. Qualiter debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum Monasterij. Vendenda sunt quæ seruando seruari non possunt, ideo necessario alienantur. p. 31. vt res modica possit alienari quo: concurrant, & quænam sit res modica & parua bona ecclesiis incapacibus sine solemnitate possunt alienari. p. 33. in alienatione summa necessitas nō requirit solemnitatem; & quæ sit ista necessitas. quomodo remissio non est alienatio. pag. 34. Quid in permutante Principe cum Ecclesia, p. 35. Præscriptio alienationis legitima, succedit loco Decreti, & quō, pag. 38. Male alienantes committunt sacrilegium. Pœnæ contra male alienantes, & an habeant locum ante condemnationem, pag. 39. Quænam excusent ab his pœnis, vt in Paulina pag. 40.

Ambitio.

Vltrà Summistas adest Constitutio Pij IV. contra Ambitiosos. Nuncij Apostolici non debent à Principibus mendicare funeres, nec pro se, nec pro suis consanguineis, aut necessarijs. adest Bulla. pag. 41.

Apostata.

Contra Apostatam adest vltra Summistas, Bulla Pauli IV. hanc reuocauit Pius IV. reducens ad terminos iuris, an deferens habitum coopertum religionis ob metum iustitiæ, censeatur Apostata. pag. 43.

Apostolorum Limina.

Tenentur Episcopi visitare limina Apost. pag. 43. habetur Bulla Sixti V. pag. 44.

Archiepiscopi Authoritas.

Vltra Sūmistas de Authoritate Archiepiscopi habetur. Ecclesia Bononiensis à Greg. XIII. in Archiepiscopatum erecta. p. 45. Exstat Bulla circa hanc erectionem illius Pontificis, pag. 46. Pius Secundus erexit Ecclesiam Senensem in Archiepiscopatum. Archiepiscopus ab Episcopo in quibus discrepet; & in quibus conueniant. Authoritas Archiepiscopi, & iurisdictio varijs nominibus exprimitur. pag. 48. Authoritates quænam sint, & quot Arch. episcopi, pag 49. vsque ad pag. 87. Episcopi Comprouinciales accedere tenentur ad consecrationē Archiepiscopi. Suffraganeus non conseruatus ab Archiepiscopo quid prima vice facere debeat. Archiepiscopus est Pater, & Episcopus animarum Suffraganeorum de Suffraganeorum reuerentia in Archiepiscopum. pariter de obedientia, p. 50. Archiepiscopi partes debēt à Suffraganeis comprouincialibus defendi; & fauoribus affici, præsente Archiepiscopo debent Episcopi cessare à benedictionibus priuatis. Ab Archiepiscopo exigetur ratio de anima Episcopi, p. 51. Archiep. potest Episcopum suspendere, interdicere, & excōmunicare. An sit Archiep. iudex ordinarius Suffraganeorum, p. 52. Vicarij Suffraganeorum an immediate subsint Archiepiscopo. pag. 53. in quibus tantum casibus Archiepiscopus habeat iurisdictionem. pag. 54. in quibus Episcopus inuito etiam Archiepiscopo potest confessorem eligere sibi.

De coadiutore eius mouentur & resoluuntur nonnulla dubia, & quanam sint. pag. 56. Quam iurisdictionem habeat Archiepiscopus per appellationem & de eius effectu pluribus probatur cōclusionibus à p. 57. vsque ad 60. in quo loco Archiepiscopus potest cognoscere causas appellationum. pag. 60. in quibus casibus inuitis Episcopis potest regulariter in suis Diœcesib. agere. An de cōsensu partium. Quæ sint consideranda antequā Archiepiscopus inhibeat Suffraganeo. pag. 61. vsque ad 66. An per suspicionem Suffraganei deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum. pag. 63. A quibus decretis, & in quibus casibus sit admittenda appellatio. pag. 66. vsque ad 70. An Archiepisc. de nullitate principaliter absque appellatione cognoscere possit. pag. 68. Ad Archiep. etiam potest appellari ab inquisito de hæresi. 72. an iurisdictio reuocetur propter negligētiam Episcopi ad Archiepiscopum pag. 75. Quid extra casum negligentiæ, immo etiā deuoluitur iurisdictio in casu recusationis. p. 78. Quæ non possit Archiep. exercere in sua prouincia Suffraganea; & in locis exemptis suæ Diœcesis, & prouinciæ Quando non possit vt suspectus recusari. pag. 79. Quādo non dicatur iudex in causa propria sed executor iuris, in matrimonio debet attendi consuetudo metropolitani, & Archiep. s. Ecclesiæ. pag. 80. Archiepiscopus non potest cōsuetudine augere ea quæ sunt ad honorem. pag. 81. Archiep. de iure Cōmuni facit ante se deferri crucem per totam suam prouinciam. pag. 82. Quas indulgētias possit concedere Archiepis. nouum pallium Archiep. debet petere. licet aliud habuerit in alio Archiepiscopatu. Quæ facere non possit Archiepiscopus antequam habeat pallium. Archiepiscopus sepeliri debet cum pallio, quod relinqui non potest in morte. pag. 84. sine pallio Archiepiscopus non potest exercere neque ea, quæ exercere poterat vt Episcopus, potest tamen committere, & quæ facere possit, & quomodo. pag. 85. in quibus casibus possit exercere iurisdictionem fori contentiosi in subditos. p. 86. Circa dispensationem quid facere possit Archiep. s. audiendo confessiones in visitatione diœcesis Suffraganei. discordias Suffraganeorum inter se potest Archiepisc. cohibere. & cogere eos vt concordent. pag. 87. authoritates Archiep. sunt nunc quadraginta. pag. 87. & 88.

Archiuium.

Vltra Summistas, de faciendo Archiuio adest constitutio Sixti V. pag. 88. Prælatus an teneatur facere repertorium, seu Inuentarium rerum ecclesiæ, & qui alij teneantur ad hoc. Archiuium quid sit. pagina 89.

Astrologia Iudiciaria.

Vltrà Summistas, contra exercentes Astrologiam iudiciariam extstat Sixti V. Constitutio, necnon contra legentes, & tenentes libros huiusmodi materiam, & alia quæcumque diuinationum genera pertractantes. pag. 89. exstat Bulla contra hanc artem, & professores ipsius Sixti V. quæ indicia, & naturales obseruationes permittantur, & ad quid. pag. 90.

Bannitorum fautores.

Præter Summistas cōtra huiusmodi adest Breue Sixti V. exstat etiam ipsum Breue, Quænam alia Bulla Summorum Pontificum existant. Qui receptatores excusentur. pag 91. & 92.

Adest, & ipsius Pontificis Constitutio cōtra Bannitos. pag. 92 contra receptantes & non Bannitos, adsunt literæ sermone vernaculo ad Nuncium Apost. Neapoli. pag. 97.

Ba-

Baptisma.

Priuilegia Hebræis concessa, quæ & quot sint. Pueri, & puellæ Habreorum patribus inuitis non debent baptizari, neque adhunc effectum auferri seu subduci.

Beneficiorum Parochialium collatio.

Circa beneficiorum Parochialiũ collationem vltra Sũmistas, adsunt Canones & quæ sint. pag. 98. Apportatur Cõstitutio Pij V. p. 99. Quæ cõcurre debeant, vt Ecclesia dicatur Parochialis, & quis eius dicatur Curatus. An notorius idoneus moribus, & scientia subijcietur examini. examen requiritur pro forma. An ius examinãdi curatos sit tantum Episcoporum. forma examinis à Cõcilio præscripta quib. in casib. possit omitti. p. 101. Mensiũ quatuor episcopis tempus datũ conferendi quando incipiat currere. In quibus casibus poterit Episcopus terminum decẽ dierum in edicto præfixum ad alios decem dies subrogare. quæ persona requiratur aut reperiatur dignior cæteris examinatis, vt præfici possit beneficijs ecclesiasticis. dignior præfertur. qui sufficientes literas habens, vita moribus, & prudentia alios antecellit. An patroni possint bona conscientia proponere dignum cum potuerint proponere digniorem. Quibus in casibus liceat minus digno conferre beneficia ecclesiastica digniore postposito. An & quomodo minus dignus competens, & concurrens cum digniori excusetur à peccato. An eligens dignum digniore prætermisso teneatur ad restitutionem. item impediens, ne detur beneficium digniori. pag. 102.

Beneficiorum possessio.

Prouisus à Sede Apostolica nõ potest adipisci possessionem nisi literis expeditis. Prouisi in Regno Neapolitano, vt faciant fructus suos quid requiratur. de electo se ingerente administrationi ante confirmationem. Quid si moriatur post supplicationem signatam antequã peruentum sit ad Bullarum confectionem. pag. 103. An, & quando beneficiatus possit cogi ad ostendendum titulum sui beneficij. An quis possit propria authoritate beneficij possessionem capere. Prouisus à Papa quomodo committeret peccatum simoniæ. quando liceat dare aliquid pro conseruatione iuris requisiti. An quis possit tuta conscientia accipere beneficium simplex animo relinquendi illud, & mutandi statum. pag. 104. Prouisi quando adepta possessione professionem fidei emittere teneantur. qui professionem fidei non emiserit, in quibus possessionem nõ suffragari eis censuerit Sacra Congregatio. Cameræ qui fructus & quando applicentur. pag. 105. Nemo debet à seipso sumere honorem. contra retinentes & apprehendentes beneficia Ecclesiastica absque literis Apostolicis, adsunt Constitutiones Pij IV. & Pij V. pag 106. Breue adest Pij V. circa applicationem fructuum à die vacationis vsque ad possessionem prouisi. pag. 108. De electionibus ad regimina Monasteriorum præpositorum & aliarũ dignitatum conuentualium. Bulla apportatur. pag. 109. apponitur Bulla Pij V. circa relaxationem prohibitionis de nõ admittendis Resignationibus per Ordinarios cum modificationibus. pagina 113. De resignationibus quomodo, & qui recipere, & admittere possint extat Constitutio. Declaratio Bullæ Pij V. & dilucidatio habetur Hieronimi Sancti Pancratij tt. Cardinalis Matthei. p. 115. Ex quib. causis Ordinarij possint beneficiorum resignationem admittere, pag. 116. vsque ad 122. Criminosi dum beneficio veniunt priuãdi, an possint beneficium resignare tam coram Papa, quã coram Ordinario p. 116. in qui-

in quibus autem non possit resignari duo sunt casus. an criminosus crimine occulto iura conscientia retinere possit beneficium, an verò illud resignare teneatur. Quomodo sit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipso iure à Canone facta. quid si nil dictum fuerit de priuatione beneficij in sententia condemnatoria super crimine, p. 117. An à die perpetrati criminis clericus criminosus teneatur de restitutione à die criminis perpetrati. pag. 118. An in obtinente dignitatem per adeptionem alterius, ipso iure inducatur vacatio primæ. Quid faciendum de beneficijs vniformibus, & similibus. pag. 121. Quid requiratur, vt renunciatio ab Ordinario admittatur, p. 122. Quid si Ordinarij admiserint asignationem sine debitis requisitis Ordinarij beneficia resignata suis non possunt conferre, & quare. An Ordinarij in Curia Romana commorantes possint resignationes beneficiorum recipere, & cui voluerint conferre. Acceptantes beneficia resignata debent iurare de non conferendo alijs, pag. 123.

Successor in beneficio, an teneatur stare contractui. pag. 22. in quibus casibus teneatur stare colono pag. 23.

Beneficiorum resignatorum publicatio.

Præter Summistas, circa beneficiorum resignationes occultas, & simulatas adsunt probationes Summorum Pontificum, pag. 124. exstat Constitutio Greg. XIII. Proponitur causa ipsius Constitutionis. Tēpus asignatur, & quod transit ad omnes resignationes, agitur de modo, & forma publicandi ipsas resignationes. Quid si Ecclesia ruralis sit, & populo careat. Tempus huiusmodi resignationis statuitur etiam litigiosis. quæ forma seruanda sit. pag 125. quando cessio facta possidenti, publicanda sit. Quid sequatur si forma fuerit omissa. modus impetrationis, & concessionis beneficiorum, quæ vacant, quis futurus ob nō seruatam formam publicationis. Quādo sint irrita reseruationes propter nullitatem concessionum, pag. 126. quid sit in causa litigiosi cōtra cedentem donec successor venerit. Modus, forma, & tempus publicandi resignationes, quæ fiunt in manibus Ordinariorum & Legatorum. Pœna in ordinarios non ea prædicta seruantes. Decretum sit irritans. omnes tolluntur cōstitutiones de publicandis salua illa Pij V. pag. 127.

Ampliationes huius Constitutionis quot sint pag. 128. Quod limitationes. pag. 129. cui contingat probare non fuisse factas publicationes. Modus probandi hanc negatiuam quis sit. pag. 136 Constitutio apponitur Pij Papæ V. super modo & forma, pag. 131.

Beneficiorum permutatio.

Vltrà Summistas, adsunt Constitutiones sanctiones, & Canones. An permutationes beneficiorum subsistant, quoties ordinarij illas admiserint, patronis nō vocatis, & absque eorum consensu. p. 133. permutatio absque patronorum cōsensu facta, duo operatur. Consensus Patroni in permutatione habetur l. co præsentationis. In quibus casibus possit sine consensu alicuius fieri permutatio. pag. 134. Quid de permutationibus quæ fiunt in Curia non facta mentione de iure patronatus laicorum: de ratione. Quid de renunciatione beneficiorū iuris patronatus laicorum, siue simplici, siue ad fauorem alterius, siue in manib. Papæ, siue Ordinarij facta p. 135.

Beneficiorum priuatio.

Exstant Cōstitutiones vltra Summistas, & præcipuè Constitutio Pij Papæ IV. priuationem beneficiorum continens, quæ ponitur suo loco, pag. 136.

Benc-

Beneficiorum referuatio.

Præter Summistas adsunt cum pœnis assignatis Constitutiones, & præsertim Pij IV. contra reseruantes sibi beneficia. Reseruatio beneficiorum vacantium Sede Episcopali vacāte, à quo facta sit. Beneficia vacantia propter crimem hæresis sunt reseruata Sedi Apostolicæ, pag. 137. adest Bulla Pij V. super Reseruatione beneficiorum, p. 139. Collationes Beneficiorū annullatæ per Gregor. XIII. adest Constitutio ipsius Greg. XIII. p. 139. Beneficia parochialia collata non seruata forma, Concil. Trid. sunt reseruata. An sit idem beneficia vacare in Curia, & apud Sedem Apostolicam pag. 140. Quæ sint causæ propter quas summi Pontifices inducti fuerunt ad faciendas reseruationis. p. 141. De reseruatione adest Bulla Pij IV. pag. 149. Contra vsurpatorès fructuum Sede vacante beneficiorum adest Bulla Pij IV. pag. 143.

Blasphemia.

Pœnæ iniunctæ Clericis blasphemantibus Deum, Iesum Christum, & Matrem eius Sacratissimā, aut reliquos Sāctos.

Præter Summistas adsunt Constitutiones Pontificum Pœna statuta in cap. 2. de maled. cur non habeat locum quo ad Clericos.

Pœnæ laicorum hominum blasphemantiū quæ sint. pag. 145. An consuetudo regionis excuset Clericum. pag. 146. ira blasphemi quibus circumstantijs debeat esse vallata. pag. 146.

Bona Naufragantium.

Præter Summistas exstant Constitutiones Summorum Pontificum. Raptores bonorum naufragantium sunt excommu n cati. & absolutio reseruata Pontifici in Bulla cœnæ. Quando non incurratur excommunicatio. Monitoria sub excōmunicatione pro rebus ablatis restituendis, quibus in casibus non sint concedenda pag. 146. Habentur nonnulla limitationes circa excommunicationē inferendam raptoribus rerum naufragantium. pag. 137.

Bona Ecclesiæ vsurpantes.

Vltrà Sūmistas, adest Bulla in Cœna contra vsurpantes bona Ecclesiæ. Huiusmodi vsurpatores incurrunt excommunicationem reseruatam Papæ. Vsurpatores tales ne hanc censurā incurrant, sunt quinque conditiones requirendæ. Additur, & sexta, pag. 149.

Campana.

Præter Summistas, adest Bulla Leonis X. Pœna cōtra pulsantes campanas in die Sabbati Sancti ante cāpanam pulsatā in Ecclesia Cathedrali, vel Matrice. Quare campana pulsetur, diuersi sunt fines, & significationes. pag. 549. Quare tempore interdicti prohibeatur sonitus cāpanæ. Quare triduo ante Pascha non pulsentur campanæ. An pulsans vel iubens pulsari campanas ad arma sumenda pro capiendis rebellibus, vel malefactoribus, efficiatur irregularis, vel qui pulsauerit vt conuocetur populus, dum ducitur reus ad patibulum, etiam si inter pulsandum ipsa campana, vel eius malleus ceciderit, & aliquem interfecerit, pag. 150.

Canonicus Regularis.

Nulli Regulares, neque Canonici possunt, sine dispensatione Apostolica habere beneficia curata, pag. 150.

Canonizatio Sancti Raimondi.

Quam diligens cura sit à deputatis Cardinalibus pro sacris Ritibus, & ceremonijs

monijs adhibenda in Sanctorum canonizationibus.

Vltrà Summistas, adsunt Constitutiones, & præsertim illa Sixti V. de Canonizatione sanctorum. De ijs multis, quæ spectant ad Sanctorum Canonizationem quis author præcipue sit legendus. pag. 150. Adsunt litteræ Decretales Clem. VIII. quibus Beatus Raimundus in catalogum sanctorum adscribitur. pag. 151. Vita Beati Raimundi describitur. pag. 152. vsque ad 168.

Capitulum Sede vacante.

Sede vacãte in quibus Episcopo succedat Capitulum. pro intelligentia istius materia adnotantur nonnulla iura scitu dignissima pag. 169. an succedat in ijs, quæ sunt ordinis. An in potestate visitandi. pag. 172. An possit dispensare. an excommunicare, & ab eius sententia absoluere. pag. 173. An Vicarius datus à Capitulo Sede vacante, possit quemdam absoluere à peccato, cuius absolutionem Papa mandauit alternatiuè Episcopo, vel eius Vicario. An Capitulũ possit condere statuta. & possit cognoscere de arduis causis. pag. 174. An possit alienationi consentire, & mutuo accipere. An in Capitulum transeat potestas infeudandi bona mensæ Episcopi. An exigat obedientiam manualem. An conferat beneficium. pag. 175. An concedat dimissoria ad ordines. pag. 178. An possit concedere licentiam Episcopo extero exercendi pontificalia, in ecclesia vacante. An possit concedere indulgentias quas posset Episcopus, si viueret. Ante Capitularis Vicarij electionem, quis administret. pag. 180. An Capitulum possit reuocare Vicarium. Causæ, quibus potest deponi Vicarius quænam sint. pag. 181. An Capitulo quis in Vicarium eligi debeat. Capitulum Vicarium, & alios officiales quando possit punire tempus quod præscribatur Capitulo post mortem Episcopi ad constituendum Vicarium. pag. 182. Quid facere debeat Capitulum si Vicarius constitutus non esset Doctor. An facta Vicarij electione, Capitulum abdicet à se iurisdictionem, possitq. sibi aliqua reseruare. pag. 183. Capitulum Neapolit. monuit litteris Apostolicis Clemens VIII. Ponitur litterarum tenor. Quis cognoscat de suspicione Vicarij Capitularis. an teneatur eligere personam de gremio illius Capituli, Vicarius Capituli ex cuius bonis debeat habere salarium. pag. 184. An Vicarius Capituli præcedat canonicos in sessionibus, an in processionibus, & in choro debeat habere honorabiliorem locum. An habeatur Vicarius ex Capitulo electus pro præsente ad effectum lucrandi fructus. An Capitulum possit plures Vicarios eligere; & substituere. pag. 185. An Vicarius à Capitulo deputatus possit alium substituere, & si potest in quibus casibus. An inhibitio facta Vic. Capitulari afficiat Episcopum successorem. pag. 186. An Episcopo viuente detur casus in quo Capitulum valeat Vicarium constituere. in quibus casibus exspiret officium Vicarij Capitularis. An Vicarius Capituli teneatur stare syndicatui. pag. 187. Sede vacãte an possint agitari causa ipsius Ecclesiæ, & salariũ aduocatis debeatur, & currat præscriptio. Apponitur forma, pro electione Vicarij faciẽda à Capitulo. pag. 188. in hac constitutione à Capitulo quæ obseruanda sint. pag. 189.

Casus reseruati.

Ad quem finem casus reseruari debeant, & quales, & quot sint. habetur decretum Clem. VIII. super casuum reseruatione. Casus reseruati à superioribus, qui, & quot sint. pag. 191. Regulares deputare debent tot confessarios pro subditorum numero in singulis domibus. Quid si regularium superiores dare noluerint facultatem casus alicuius reser-

reseruati. pagina 192. Quando agitur de salute animæ, sit extensio etiam iuris pœnalis. Quanam sortilegia inducant casum reseruatum. quando per apostasiam Regularis incurrat casum reseruatum, vel excom. & quādo neutrum. pag. 193. Quando regulares dicantur, & moniales proprietarij. quæ excusent regularem à peccato proprietatis. An ex dispensatione inferiorum ipso Pontifice, liceat Regularibus possidere agros, & alia bona immobilia, & mobilia superflua. pag. 194. Dubia nonnulla proponuntur circa proprietatem regularium, & eorum resolutiones. Circa proprietatem monialium queruntur aliqua, quæ etiam resoluuntur, pag. 195. Monachus quomodo possit habere ius testandi. quod dicatur iudicium regulare, seu legitimum, vt sit falsitas quæ requiratur. Quæ quātitas in furto constituat peccatum mortale, & casus reseruatus. pag. 196. Lapsus carnis quæ peccata comprehendat. Quando percussio non faciat casum reseruatum in Regulari. Aperire literas quando sit peccatum reseruatum in regularibus, & peccatum mortale inducat. pag. 198. confessarij priuilegiati à quibus casibus absoluere non possint. pag. 199. Declaratio ponitur Decreti, quo prohibetur absolutio à casibus reseruatis. pag. 199. & 200. Cautela Ordinariorum in reseruatione casuum. p. 201. adsunt literæ Sacræ Cōgregationis de cautela habenda ab Episcopis circa casuum reseruationem. pag. 202. Casus ponuntur reseruati in Bulla Cenæ. pag. 203. & 204. Pœna confitentiū, & confessariorum. Quos casus non possint sibi Episcopi reseruare. p. 204. Quos reseruare possint. Per obitū Episcopi an cesset casuum ab ipso reseruatio, pag. 205.

Conceptio B. Mariæ.

Præter Summistas, adest Cōstitutio Sixti IV. & aliorum Pontificum. de non disputando Conceptionis B. Mariæ materiam in popularibus concionibus. pag. 205. adest tenor Bullæ Pij V. de Conceptione. pag. 206.

Concilium Prouinciale.

Constitutiones Concilij Prouinc. requirūt approbationem à Sede Apostolica antequam publicentur pag. 209. Quid sit Concilium Prouinciale, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties, p. 210. Quomodo & qui vocandi sint, & quam in eo vocem habeant, pag. 211. Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum, & recedendum. Quando potestas statuendi deuoluatur ad accedentes. de excusationibus non venientium, & quæ non admittantur. pag. 214. Quod possint compelli, & de pœna cōtumacium. Quæ sit pœna infligenda contumacibus. pag. 215. An possit peti caritatiuum subsidium de ordine celebrandi Capitulum, & Legendi. pag. 216. Quis in eo præsidens, & qui indices sint, & quis principalis. p. 217. & quomodo pronunciandum de modo agitur statuendi, & si sint vocales præter Episcopos. pag. 218. Quid si dissentiat Metrapolitanus à maiori parte, & nolit pronunciare vota pro maiori parte. De quibus causis possit Concil. Prouinciale cognoscere, quam iurisdictionē habeat, & super quos pag. 219. An Cap. Prou. possit capere informationem, aut formare processum cōtra aliquem Episcopum suspectum. Concil. Prouinc. iudicat Metrapolitanum seu Archiep. ad quē ab eo Cap. appelletur. pag. 221. & quid si allegetur suspectum de Cap. Prouinc. potestatem statuendo. pag. 222. & quid in eo præcipuè agendum pag. 223. quamdiu sit duraturum Conc. Prouin. & de illius publicatione, pagina 225. Quinam habeant potestatem absoluendi à censuris per illud latis, Ecclesiæ Archiepiscopales, & Episcopales Regni Neapolit. quæ sint, &

celebrent Concil. Prouinciale, & vbi de eis fiat mētio in corpore iuris.p.226.

Concilium Tridentinum.

Præter Summistas adest confirmatio Concilij Tridētini à Pio IV. pena illata contra non seruantes inuiolabiliter Conc. Trid. omnia abolita, & reuocata quæ contrariantur Conc. Trid. Constitutio Greg. XIII. contra iurantes, vel facientes iurare aduersantia Concil. Trid. in confirmationibus priuilegiorum additur particula, quatenus sit in vsu, & Decretis Concil. Trid. non aduersetur. pag. 232. An requiratur expressa mentio de Constitutione Cōciliari Apponitur Bulla Pij IV. de abolitione. & nullitate eorum omnium, quæ Cōcil. Trid. aduersantur. pag. 233.

Confessor.

Præter Summistas adsunt decreta Leonis X. de Confessoribus. p.234. quando confessores possint etiam administrare sacramenta suis pœnitentibus infirmis. Adest Pij V. declaratio Decreti Conc. Trid. circa authoritatem confessorum. Confessores semel examinati ab Episcopo non amplius examinantur. Priuilegia Fratrum Prædicatorum in terra laboris circa audiendas confessiones. & alia pag. 235. Quid intelligi debeat per confessar.um ab ordinario approbatum in euentu Iubilæi. Adest Clement. VIII dispositionis tenor quo ad personas Regulares. pag. 236. Bulla quoque Pij V. pag. 237. Confessores quibus in casibus de hæresi habeantur suspecti. pag. 238. Bulla Pij V. contra abutentes Sacramēto Pœnitentiæ. pag 238 & 239. Priuilegia apponuntur à Sixto V. cōcessa Presbyteris Congreg. Oratorij, Romæ qui non examinantur extra Vrbem pro audiendis confessionibus. pag. 240. Habetur declaratio tenoris pontificij prædicti. pag. 242.

Confessio Sacramentalis.

Præter Summistas, adest quæstio proposita in Palatio Apostolico circa cōfessiones sacramentales. pag. 241.

Vtrum liceat per literas, & internuncium confessario absenti peccatū sacramentaliter confiteri, & absolutiones ab eo obtinere. pag. 243.

Communio Sacra.

Vltra Summistas, adsunt Pontificū declarationes in hebdomada Sācta, & infra octauam Pascha cōmunicantes, an satisfaciant præcepto Ecclesiæ. pag. 243.

Congregationes Illustrissimorum D. Card. & earum facultates.

Adest Sixti V. electio per Constitutionem quindecim virorum ad cōsulenda grauiora & difficiliora negotia pag. 243.

Congregatio pro Sācta Inquisitione.

Congregatio quare instituta sit Sācta Inquisitionis, p. 244. Qui Cardinales sint huius Sanctæ Inquisitionis. pag. 245.

Congregatio Præsignaturæ.

Quare instituta sit cōgregatio Præsignaturæ. Qui Cardinales huic assistāt præsignaturæ. pag. 246.

Cōgregatio pro erectione Ecclesiarū, & prouisionibus Concistorialibus.

Quid facere debeant qui eliguntur in hac Congregatione. pag. 246. Qui sint eius Cardinales. pag. 247.

Congregatio pro vbertate annonæ.

Quid teneantur agere ij, quibus hæc cura demandatur. pag. 247. Qui sint huius

con-

Congreg. Cardinales. pag. 248. Et aliæ plures habentur Congregationes in Vrbe; & apponuntur eorum Cardinales. p. 248. vsque ad 257. De numero Cardinalium, qui præesse debeant huiusmodi Congregationibus, pag. 257. Cardinales assistentes Congregationibus debent habere suos secretarios. pag. 258. exstant tenores duarum Constitutionũ Sixti V. vna super noua ordinatione titulorum & diaconiarũ S.R.E. Cardinalium pag. 259. Altera de numero, ordine, ætate, tẽpore, qualitate, & officio creandorum Cardinalium, pag. 264.

Confraternitates.

Adest Clem. VIII. forma, & modus tractandi in constituendis Confraternitatibus tradita, & eius tenor apponitur de verbo ad verbum, pag. 272. additur tenor Breuis Apostolici, quo cum fieri debeant aggregationes, & institutiones.

Contractus ad caput saluum.

Præter Summistas adest Cõstitutio Sixti V. contra contractus ad caput saluum. exstat tenor ipsius Constitutionis. pag. 178.

Contractus Censualis.

Vltrà Summistas habentur Extrauagantes, & Constitutiones Summorum Pontificum super annuorum censuum emptione, & vẽditione. Exstat tenor Constitutionis Nicolai III. pag. 279. item Constitutio Pij V. super forma creandi census pag. 281. Hæc Constitutio à quibus declaretur, pag. 282. Bulla Labetur Greg. XIII. circa venditionem, & emptionem censuum, pag. 282.

Data & promissa pro iustitia, vel gratia obtinenda à Sede Apostolica.

Præter Summistas adest censurarum & pœnarum innouatio Greg. XIII. contra pacifcentes, seu dantes, & accipientes pro expeditionibus gratiæ, &c. exstat eius Extrauagantis tenor. pag. 283.

Dies Festus.

Adest vltra Summistas de festorum obseruantia Constitutio Pij V. Pœna, quæ sint statuta contra nõ obseruantes dies festos. p. 284. In diebus festis licet vacare rebus ad victum spectantibus; item rebus perituris. Nundinæ solemnes, & priuatæ quãdo possint prohiberi in diebus festiuis. adest Decretum particulare de Nundinis. pag. 185.

Distributiones quotidianæ.

Quando Canonici participes fuerint distributionum quotidianarum. Num absentibus dari possint distributiones quotidianæ. Carcerato, & absoluto an debeantur distributiones. pag. 186.

Diuinum Officium.

Adest Breue Greg. XIII. circa officia Sanctorum, qui non sunt in Breuiario Romano, pag. 287.

Duellum.

Breue contra Duellantes Pij V. pag. 288. Item Gregor. XIII. Constitutio contra duellatores. pag. 294. etiam adest confirmatio Clemen. VIII. contra duellantes publicè, vel priuatim, & alios quouis modo participantes, pag. 295. Pragmatica in Regno Neap. contra prouocantes ad duellum, etiamsi non sequatur effectus, adest pœna mortis. p. 298.

Ecclesia.

Debitum quãdo dicitur legitimè contractum ab Ecclesia. p. 30. Ecclesiæ bonorum incapaces quænam sint, neque in communi. pag. 33.

Electio.

De electione Summi Pontificis habentur vltrà Summistas Constitutiones, præsertim Pij IV. exstat tenor ipsius Constitutionis, pag. 299. Contra sponsiones super vita & morte Pontificis, & futura eius electione, & promotione S. R. E. Cardinalium, Constitutio, pag. 305. de sponsionis priuatione sub quolibet euentu, pag. 308. eiusdem Pontificis habetur tenor Constitutionis attinentis ad electionem Cathedralium. p. 309. Prohibitionis tenor Gregor. II. contradantes vel promittentes nunciantibus prouisiones beneficiorum, de electione superiorum regularium. p. 314. de electione parochialium quãdo eligens elegisse præsumatur indignum, quid fiet. pag. 315.

Emphyteusis.

Emphyteusis tres habet conditiones. pag. 12. Concessio in emphyteusim absque assensu Apostolico quando valeat. pag. 31.

Excommunicatio ad finem reuelationis.

Concil. Trid. Forma circa excõmunicationem ad finem reuelationis. Excommunicationis descriptio quæ sit. Pro executione Conc. Trid. adest ordinatio Pij V. pag. 315. Excommunicationes in forma significauit, quomodo sint publicandæ. pag. 316. Clausula hac, arbitrio suo, vel significantes hodie cur non ponatur in Rescriptis pœnæ publicæ infligendæ excommunicatis. Practica monendi generaliter malefactores, p. 317. in excommunicandis, quot, & quæ requirantur digna consideratu pag. 318. Excommunicatio pro paruis, & leuibus causis non est ferenda. pag. 146.

Excommunicatorum vitatio.

Vltra Summistas, adest Constitutio Leonis X. & aliorum. circa euitationem excommunicatorum, exstat tenor Bullæ illius Pontificis.

Excommunicatorum absolutio.

Præter Summistas, adest Constitutio Leonis X. circa absolutionem excommunicatorum. an regulares possint laicos absoluere ab excommunicatione ab homine lata. Excommunicati ordinem Mendicãtium ingredi volentes, quando possint absolui. Excommunicatio ab homine vnde proueniat. & vnde à iure. pag. 319 Circa excommunicationis causam, quæ sit causa leuis, aut grauis, vt absolutionis forma obtineatur.

Excommunicationes in Bulla Cœnæ.

Præter Summistas adsunt Constitutiones excommunicationum reseruatarum Summo Pontifici quænam sint extra, & quænam contineantur in Bulla. Tenor Bullæ apponitur. pag. 320.

Exstat Bulla Pauli V. in die Cœnæ Domini publicata, in qua videntur quot sint excommunicati per ipsam Bullam pag. 321. Harum excommunicationũ absolutiones reseruantur, & quando possint absolui à quocumque confessario, absoluentes excommunicantur præterquam in illis casibus Papæ absolutio non comprehendit eos qui à præmissis non destiterint. pag. 326. quicumque audiunt confessiones apud se habere debent Bullam in Cœna, pag. 329.

De casibus in Bulla Cœnæ contentis quæ Extrauagantes videndæ sint, pagina 328.

Exemptio.

Episcopi iurisdictionem habent contra regulares extra clausira degentes quomodolibet exemptos. Archiepiscopi possunt procedere contra exemptos. & in quibus rebus & causis, & qui sint isti, qui exempti dicantur. pag. 329. Exstat Constitutio Clem. VIII. contra regulares non subditos Episcopo intra vel extra claustra degentes, notoriè delinquentes. pag. 331.

Fabrica Sancti Petri de Vrbe.

Exstat vltrà Summistas Bulla Pij V. applicationis Fabricæ medietatis relictorum priorum non exactorum per triennium. Habetur Bullæ huiusmodi tenor, pag. 332.

Fidei professio.

Prouisi de Cathedralibus tenentur facere professionem publicam fidei, & alij beneficiati Ecclesiastici, qui interesse debeant Concilijs Prouincialibus. Adest Cōstitutionis tenor Pij IV. de emittenda professione fidei in ordinatione, & in promotione Doctorum. Adest tenor huius Constitutionis. pag. 336. forma quæ fit confessionis, siue professionis fidei, pag. 338. Professio Orthodoxæ fidei à Græcis facienda iussu Gregorij XIII. edita. pag. 340.

Forum competens.

Adsunt præter Summistas Cōstitutiones Pontificum contra personas Ecclesiasticas foro suo renunciantes. & quæ ad forum laicale trahunt causas. Exstat Bulla Martini V. pag. 342. Pro militibus regularibus Sancti Ioannis exstat Constitutio Clemens. VIII. de pœnis contra assassinos. pag. 345.

Græcorum ritus.

Græci de iure Communi sunt subiecti Episcopo Latino loci Ordinario in quo degunt. pag. 345. Græci sacerdotes quando vtantur legitimo matrimonio, pag. 345. Mores Græcorum in quibus tolerandi non sint. Instructio qualis super aliquibus ritibus Græcorum. Instructiones super ritus septem Sacramentorū, pag. 347. Circa alia dogmata nonnullæ instructiones, p. 348. Bulla adest Papæ Innocentij VIII. super ritibus Græcorum. ritus qui tenendi, & qui remouendi sint apud Græcos. pag. 349. Literæ Pij IV. in forma Breuis per quas subijciuntur Græci Ordinarijs Latinis, p. 352. adest Bulla Pij V. reuocationis licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Missas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus concessarū. pag. 354 Circa Sacramentum Confirmationis conferendum baptizatis, quo vtātur Græci. Habetur Decretum Innocentij I. de hac re decernentis, p. 355. Ponuntur literæ Innoc. III. decernentis quod soli Episcopi conferāt Crisma, & non simplices sacerdotes. pag. 356. item decretum Eugenij IV. Confirmationem quid esse, & quid significare declarās. cuius ministrum nullū alium assignat præter Episcopum. pag. 357.

Habitus Clericalis.

Clerici beneficiati tenentur incedere in habitu, & tonsura, dummodo velint gaudere priuilegijs. in minoribus constituti, & non beneficiati non coguntur habitum gestare. si deferant habitum, & tonsuram, etiam si sint coniugati gaudent priuilegijs tōsuræ. Exstat Constitutio Sixti V. de habitu, & tonsura deferendis. Pœnæ quæ sint contra inobedientes inflictæ pag. 357. Constitutio huiusmodi ab eodem Pontifice quomodo sit declarata limitatur etiā multis modis. Quæ vestes sint, & qui habitus congruentes clericis. pag. 360.

Hæretici.

Præter Summistas adsunt Constitutiones contra hæreticos circa varia Sanctæ fidei fundamenta exstat tenor Clemen. VIII. p. 361. Cōstitutio Pij V. cōtra impedientes,

pedientes, & offendentes personas bona, & frangentes carceres Sancti Officij Inquisitionis, & de pœnis contra transgressores instictis. pag. 363. De præeminentia Inquisitorum Generaliū hæreticæ prauitatis, atque de obedientia eisdem ab omnibus præstanda. decretum habetur Pij V. Constitutio ponitur Clem. VIII. quod Itali non habitent in locis de hæresi suspectis. & quid in eis tunc facere debeant. pag. 365. Declaratio adest & Constitutio Pij V. circa sententias Inquisitorum. pag. 366. reuocantur per Constitutionem Pauli V. omnes concessæ superioribus quorumcumque ordinum facultates cognoscendi causas pertinentes ad Inquisitores Sancti Officij. pag. 370.

Horæ Canonicæ.

Contra beneficiatos non recitantes Horas Canonicas vltrà Sūmistas adsunt Constitutiones, & præcipuè Decretum Concil. Lateranens. sub Leone X. exstat tenor Decreti. Quod innouatum fuit & auctum per Pium V. an fructus amittant non recitantes Horas Canonicas, pag. 373. Canonici Collegiatæ tenentur residere; & ad Horas Canonicas statis horis recitandas possunt compelli, & in quibus causis non possint compelli, & non teneantur. pag. 374.

Illegitimi.

Illegitimi sunt inhabiles ad ordines, & beneficia, ad successionem bonorum, & ingressum Religionis per Constitutionem Alex. III. quod possint succedere in beneficijs, quæ Constitutio per Clementem VII. fuit reuocata. pag. 374. exstat tenor Bullæ Clementis, pag. 375. per Constitutionem Pij V. priuantur etiam qualiscumque bonis patrimonialibus tam mobilibus, quam immobilibus; laicus potest vigore priuilegiorum disponere in illegitimos de bonis merè patrimonialibus. quibus de laicalibus possit disponere. Bulla Pij V. reuocans facultatem testandi, & disponendi in illegitimos, licet videatur dura nimis, tamen est seruanda; qua moderatione Bulla hac sit moderanda, & quibus dilucidanda declarationibus. pag. 379.

Inuentarium actorum.

Actorum inuentaria facienda sunt quot annis ab Episcopis, & qua de causa. exstat Constitutio huius rei per Pium V. pag. 380.

Iudæi.

Vltrà Summistas adest Pauli III. Constitutio circa Iudæos venientes ad agnitionem catholicæ fidei. An venientes ad agnitionem Christianæ fidei ipsi Iudæi bona patrimonialia materialia, & omnia eorum consuetudine acquisita, habere, tenere, & possidere valeant p. 380. Exstat tenor præsentis Constitutionis. pag. 381. Bulla habetur Pij V. super reuocatione, & reualidatione Bullæ Pauli V. edita contra Iudæos. pag. 383. Iudæi prohibentur ne medeantur. quod Iudæis semel in hebdomada prædicetur; Bulla Gregorij XIII. cōtra Hebræos, & eorum malos mores. pagina 387.

Iudex.

Iudex secularis an teneatur exequi sententiam iudicis Ecclesiastici. pag. 7. debet formare contra sibi traditum Ecclesiasticum. tamquam secularem, alium processum à formato ab Ecclesiasticis pag. 8. per negligentiam Episcopi an deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum pag. 75. Præter Summistas, adest Decretū Leonis X. quod Iudices à Sede Apostolica destinati si in altero iurium graduati non fuerint, asses-

assessorem partibus non suspectum assumere, & iudicare teneantur.

Iuramentum.

Vltrà Summistas, adest Constitutio, præter illam Nicolai III. relatam, illa Gregorio XIII. innouatio Cuius hac Bulla est huiusmodi tenoris. pag. 389.

Libri prohibiti.

Præter Sūmistas multæ sunt Constitutiones & præsertim Clem. VIII. Index librorum prohibitorum per Conc. Trid. editus. Qui fecerit, tenuerit, aut legerit, aut impresserit libros prohibitos de hæresi suspectos, incidit in excommunicationem Opera Caroli Molinæi damnantur, & reuocantur licentiæ si quæ fuerint legendi, aut tenendi. Adest Clement. VIII. contra dictum Carolum Molinæum Constitutio. pag. 392.

Litaniæ.

Circa litanias vltrà Summistas adest decretum Clem. VIII. Letaniæ quæ recitari debeant de Beata Virg. quę aliorū sanctorum, & sanctarum, pag. 392.

Magister.

Adest Decretum Leonis X. circa lectiones Magistrorū in Philosophia de mortalitate animæ, & vnitate, de æternitate mundi, & alij huiusmodi. Euacuauit Deus, & stultam fecit sapientiam hominum. Quo ordine Clericis ad studia incumbendum sit. quæ obseruanda sunt à Magistris, & præceptorib. scholarium. pag. 393. Ordinarij per Constitutionem Pij V. tenentur constituere loca, in quibus pueri in Doctrina Christiana erudiantur. Ordinarij possunt eligere confraternitates, & indulgentias imperitri confratribus pueros docentibus. pag. 394.

Matrimonij impedimenta.

Duodecim matrimonij impedimenta quę remanent incorrecta, & quæ non. Declarationis impedimenti ex cognatione spirituali prouenientis tenor apponitur. Quid de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenientis. p. 395. An spadones sint habiles ad cōtrahendum matrimonium. pag. 395. extant literæ Sixti V. super inhabilitate spadonum ad matrimonium contrahendum. pag. 396.

Matrimoniales dispensationes.

Nulla, vel rara debet dari dispēsatio matrimoniorum contrahendorum. Causæ pro quibus dispensationes conceduntur ad contrahenda matrimonia, quænam sint. pag. 397. Quid faciendum ijs qui ignorantes aliquod impedimētum existere inuicem per verba de præsenti matrimonium contraxerint. pag. 398. Quænam dicantur dispensationes subreptitiæ. pag. 399.

Medicus.

De Medicis vltrà Summistas adest Decretum Concilij Lateranensis. exstat tenor Constitutionis Pij V. Medici vltra tertium diem non visitent infirmū, si admonitus Sacramētum pœnitentiæ non acceperit. pag. 399. & 400. Adest Constitutio Greg. XIII. circa medicos Hebræos. pag. 401.

Missa.

Adest Decretū Concilij Trid. vltrà Summistas de ijs quæ obseruanda, & euitanda sunt in Missæ celebratione. Extat Reuocatio licentiarum, ac facultatum Missas celebrandi vespertino tempore Pij V. pag. 401. Quacircumspectione vti debeant Episcopi in concedendis

dendis licentijs vt in priuatis oratorijs domus celebretur Missa. Oratoria in priuatis domibus qua reuerentia, & quibus ornamentis teneri debeant, decorata. Missæ non dicuntur in oratorijs domorum priuatarum die Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini Nostri Iesu Christi. Qui non gaudeant priuileg.o audiendi Missam in oratorio domus. Missæ possunt ab Episcopo reduci ad numerum iuxta eleemosinæ quantitatem, p. 402. Quid iuris de illis, qui nullū habeant beneficium, sed solum iure legati relictum fuit vt eligatur sacerdos pro certis Missis in hebdomada dicendis. Cæremoniæ die Iouis & Sabbati Sancti faciendæ debent fieri à Parocho tātum, & Rectore. pag. 403.

Monasteria, & Conuentus Regularium virorum.

Suspenduntur, & reuocantur omnes licentiæ per Constitutionem Pij V. ingrediendi quæcumque monasteria quibusuis mulieribus concessæ. exstat tenor huius Constitutionis. pag. 403. Priuantur etiam per Greg. XIII. mulieres ingredientes monasteria sine licentijs huiusmodi, aut alia facultate. est casus reseruatus Prætorio pœnitētiariæ. Clausura Monasteriorum regulariū ad quid intelligatur facta. Quando mulieres possint non incurrendo pœnas, ingredi monasteria, pag. 406. Circa qualitates recipiendorum ad religionem, & statum regularium adest Constitutio Sixti V. p. 406. Exstat altera Constitutio Sixti V super dubijs in priori Constitutione emergentibus, & quæ sint dubia huiusmodi. pag. 410. Apponitur moderatio Constitutionis Sixti V. contra illegitimos Regularium, facta per Greg. XIV. pag. 413. Decreta generalia pro regularium reformatione, ac receptione nouitiorum per Clem. VIII. facta. Quibus in conuentibus desigūatur Nouitiatus. p. 416. de renouatione & ampliatione eiusdē Decreti habetur tenor Cōstitutionis Clementis. p. 417. Contra facientium quæ pœna imponantur. p. 418. De cretorum pro reformatione tum monachorum, quam mendicantium, quæ & quot sint, exstat tenor Clem. VIII. à p. 418 vsque ad 423. Decretum Clemen. VIII. super casuum reseruatione ab omnibus superioribus regularium, & qui sint casus regularium reseruati. pag. 423. qui intra regulares, & quot sint deputandi cōfessarij. formula quænam sit concedendi facultatem pro Nouitijs ad habitum regularem recipiendis, p. 424. Habetur decretum super forma recipiendi nouitios regularium ad habitum, & professionem. pag. 425. Qua ætate, & quibus alijs conditionibus debet esse præditus, qui vult ad habitum recipi, seu professionem emittere, pag. 426. quæ institutiones debeant obseruari super receptione, & educatione Nouitiorum. p. 427. vsque ad 431. Quantus debeat esse numerus præfigendus Religiosorum cuicumque Monasterio, Conuentui, aut Domus Regularium. pag 431. Declaratio adest Conc. Trid. de Reg. Decretū apponitur Sacræ Congregationis Regularium contra regulares ad vrbem temerè & leui ex causa accedentes absque superiorum licentia, p. 433. pro leui etiam causa disciplinati à superioribus num possint min. de obs. appellare. non possunt retineri, neque recipi fratres laxioris ordinis ad alios ordines. Adest Bulla reuocationis istius priuilegij, pag. 434. Habetur declaratio quo ad transitum Religiosorum de vna in aliam religionem, p. 436. an renunciatio bonorum facta ab existēte adhuc in seculo intuitu ingressus religionis, valida sit. præscribuntur normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in posterum regularia monasteria. pagina 437. Quænam sint Constitutiones editæ ad reformationem ord. min. conu. pag. 438.

Mona-

Monasteria Monialium.

Quantum attinet ad clausuram Monialium, præter Summistas adsunt Constitutiones. Ponitur Constitutio Pij V. super clausura, & reformatione quarumcumque monialium. p. 440. Greg. XIII. addidit pro declaratione maiore prædictæ Constitutionis aliam Constitutionem, & de præstandis eis eleemosynis, pag. 443. Quænam loca monasterij monialium extra clausuram esse declarentur. ingredi quibus tantum licitum sit intra septa monasterij monialium Superiores eorum in quibus casibus non possint ingredi. & in quibus possint. pagina 446. Exstat tenor illius Decreti. Vltrà casus quib. possunt ingredi septa monasterij monialium qui ingrediuntur excõmunicationem incurrunt. exstat tenor Constitutionis de hac re Gregor. XIII. pag. 447. Ampliatur prædicta Constitutio. pag. 448. An puellæ in monasterijs monialiũ educationis causa permanere possint. Habentur declarationes Sacræ Congregationis circa receptionem puellarum quo ad educationem & aliarum mulierum, & quot sint 449. An repugnet mulieri nuptæ permanere volenti in monasterio ex causa rationabili. De egressu monialiũ quid. Sanctimonialibus post professionem non licet exire à monasterio. pag. 449. Exstat Bulla Pij V. prædictarum rerum decernens constitutionem. Quibus de causis possint moniales exire de monasterio, pag. 450. loqui cum monialibus cuius sit iuris. non potest quis loqui cum monialibus secundum Decretum Sacræ Congregationis. ponitur tenor illius Decreti, pag. 451. de non loquendo extẽditur etiam hoc decretum ad regulares Sãcti Ioannis Hierosolimitani. An regulares adeuntes monasteria monialium absque licentia Episcopi incidant in pœnam excommunicationis. p. 452. An Episcopi possint declarare excõmunicatos à iure regulares exemptos, habentes priuilegium, vt excommunicari, & suspendi non possint. An statutum Episcopi liget omnes tam subditos quam non subditos ad monasteria monialium accedẽtes. An liceat, Episcopo licentiam dare Matri, sororibus, & consanguineis egrediendi monasterium causa videndi filium, sororem, & consanguineam, quæ graui detineantur infirmitate, exstant cum suo tenore ordinationes, quãplures pro reformatione monialium, p. 453. vsque ad 459. Declarationes habentur quorundam prædictorum capitum. p. 459. Literæ adsunt declaratoriæ aliquorum capitulorum attinentium ad reformationem monialium Cardinalis Florentiæ. Apponitur etiã decretum declaratorium ipsius dubiorum. pag 460. Declaratio quomodo sint soluendæ eleemosinæ pro monialibus super numerum recipiendis, pag. 461.

Mons Pietatis.

Montes Pietatis vltrà Summistas quod sint liciti demonstratur. Contrarium prædicantes excommunicationem latæ sententiæ incurrunt. Adest tenor Constitutionis super hoc Monte Pietatis Leonis X.

Munerum largitio Regularibus vtriusque sexus interdicta.

Adest Constitutio Clem. VIII. de munerum largitione, & tenor eius apponitur. p. 462. pœnæ quæ iniungendæ sint contrafacientibus, pag. 466.

Indulgentiæ.

Reuocantur indulgentiæ prò quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigendæ. exstat de hac materia Constitutionis tenor Pij V. reuocatoriæ, pagina 467. de reuocatione indulgentiarum

confraternitatum, & de earum agregatione adest Bulla Pauli V. pag. 471. Habetur Bulla Sixti V. de elargitione indulgentiarum, & applicationum ijs, qui Christianorum Imperatorum numismata deuoto animi affectu apud se tenuerint, aut alijs fidelibus accõmodauerint: vel Ecclesias visitauerint vbi fuerint seruata, pag. 474. Facinora egregia aliquorum Imperatorum enumerantur, & commendatur. pag. 475. etiam numismatũ indulgentiæ pro defunctis applicantur. pag. 459.

Nullitas.

Præter Summistas, adsunt Constitutiones de nullitatibus, quas nullitates iudices Vrbis attendere debeant, non obstantibus nullitatibus prædictis vt ad expeditionem causarum attendatur. p. 480.

Ordo.

Adsunt præter Summistas in materia ordinationum vltra Canones, anteriores, & per Conc. Trid. exstant quattuor cõstitutiones. Habetur tenor constitutionis Pij II. contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut sine dimissorijs ætates idoneæ ad ordines initiandis quæ sint, pag. 481. Quanto tempore remaneat suspensus qui ante ætatem ordines susceperit. Presbyteratus ordinem suscipientes ante tempus, excommunicationem, & irregularitatem incurrunt, pag. 482. Probatio ætatis quot modis fieri possit. Quod tempus præsignatum atque statutum sit, vt dicti sacri ordines recipiantur tempus hoc quomodo amplietur, & limitetur. Literæ dimissoriales quæ sint, & quid efficiant. Episcopus ordinarius triplex esse potest. Quæ origo requiratur adhoc vt sit ordinarius. Quando Episcopus possit conferre ordines ratione beneficij. Beneficium alicui quot modis possit dici subiectum. Quis & quomodo potest dici Ordinarius domicilij. pag. 483. An promouendis sufficiant literæ dimissoriæ Vicarij Generalis. pro satisfactione huius Constitutionis. p. 484. literæ dimissoriæ requiruntur ab Episcopo alieno in promouendo ad sacros ordines. Ratificatio an sit necessaria. An sine dimissorijs alterius Episcopi quis possit promoueri ad ordines per Episcopum cui per triẽnium inseruiuit pag. 483. agitur de pœna Episcopi ordinantis eum qui sibi subditus non est, nõ habita Ordinarij licentia. Quinam excusentur à pœnis huius Constitutionis. pag. 468. in ordinato ante legitimam ætatem quot modis possit præd. iuris ignorantia constringere. & de quibus ordinibus sit intelligendum. an Presbyter ordinatus ante legitimam ætatem mala fide qui scienter celebrauerit antequam ingrediatur ætatem, cõtrahat irregularitatem. Episcopus quando in foro cõscientiæ potest in irregularitate contractu absoluere. p. 487. Episcopus licet cum alijs possit, tamen cum seipso minimè potest dispensare. exstat tenor secundæ Constitutionis, quæ est Pij V. ad regulares non professos, qui initiari volunt. An clericus secularis ordinatus in sacris absque titulo, sit ipso iure suspensus. pag. 489. Quid si habet titulum sed non sufficientem ad honestam sui sustentationem. Quid si deceperit Episcopum vel in totũ vel in partem, non confitendo verè statum sui beneficij. An qui post ordinationẽ ad subdiaconatum ad titulum patrimonij sibi ordinatum illud renunciauerit, & retrocesserit in fauorem parentum, & faciet se postea ordinari ad superiores ordines, incurrat aliquam censuram, seu irregularitatem. pag. 490. An sacris initiatus ficto titulo, & à suspensione absolutus, absque nouo titulo ad superiores ordines ascendere possit. pag. 492. De simonia incurrente in recipiendis ordinibus multa pertractãtur. pag. 493. existentia tituli debet constare

ſtare in quolibet ordine ſacro.pag. 494. *Quis teneatur prouidere de alimentis ſacerdoti abſque titulo initiato. An poſſit quis loco beneficij initiari ad titulum ſeruitij alicuius Eccleſiæ, cui aſcribitur. Adſunt literæ Sixti V. ad Patriarcham Venetiarum circa titulos ſeruitij in aliqua Eccleſia. pag.* 445. *An Regulares poſſint ſuper temporum interſtitijs cũ ſubditis ſuis diſpenſare. exſtat Bulla Conſtitutionis Clem.VIII. inſerens alias duas, nemp è tertiam, & quartam Sixti V. contra malè promotos, & in Epiſcopos malè conferentes ordines pag.*496. *Decretum adeſt Clementis VIII. obſeruandum circa regulares iuxta decreta Concil.Trident. Regulares habitis dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum, poſſe ad quoſcumque Epiſcopos accedere vt ordinentur. Abbates quibus poſſint ordines minores conferre. Poteſt Epiſc. rogatus in dimiſſorijs ſuperiorum aliquem ab interſtitijs diſpenſare attenta neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiæ, ſeu Religionis.pag.*501. *An Epiſcopus ordinãs tacitè aliquem cũ eo diſpenſare cenſeatur. Quæ dicatur Eccleſiæ neceſſitas, ſiue vtilitas, vt ſit cauſa ſufficiens ad diſpenſandum de interſtitijs. Quis animus attendendus pro interſtitijs. Adeſt Conſtitutio Clement. VIII contra non ſacerdotes temere ſibi ſacerdotium aſſumentes, qui Miſſas celebrare & ſacramentum pœnitentiæ exercere audent. extſtat tenor iſtius Conſtitutionis pag.*502.

Pœnæ pecuniariæ.

*Epiſcopus ſub quo nomine poſſit Clericos pœna plectere pecuniaria; & quæ cauere debeat in hac pœna imponenda pecuniaria, ne auaritiæ gratia factum ſuſpicetur. pag.*503. *Epiſcopus pauper dictam pœnam pecuniariam an poſſit vertere in proprium vſum. pag.* 504.

Præcedentia.

*Præter Summiſtas, adeſt declaratio præſidentiæ Greg.XIII inter fratres mendicantes, & confraternitates laicorum in proceſſionibus. pag.*504. *Adeſt contra lites præcedentium decretum obſeruandum DD.Cardinalium ſuper conſultatione Epiſc. & regul. Circa præcedentiam dicuntur multa, vt eſt videre hoc loci, pag.*506.

Prædicator.

Adeſt de prædicatorum officio, examine, & approbatione Conſtitutio Leonis X. pag. 506 *Parochus quando poſſit dare in ſua parochia hanc facultatem prædicandi. pag.*507. *An prædicare ſit actus ſacri ordinis. Hebræis per decretũ Gregorij XIII. debet ab Ordinarijs Epiſcopis prouideri de Magiſtro idoneo in Theologia, qui eos bene docere poſſit, & ſi fieri poteſt, qui calleat linguam Hebraicã, ſcripturas vet. teſt. iuxta ſenſum Catholicum.p.*508.*quib. pœnis ſubijciantur ipſi Hebræi ſi neglexerint facere quæ in Bulla ordinantur. Quid faciẽdum de ijs Hebræis ad fidẽ noſtram accedentibus.pag.*509.

Priuilegia Regularium.

Priuilegia fuerunt Regularium multoties moderata. adeſt Conſtitutio Leonis X. priuilegia moderãtis. Quæ ſint, & quot ſint priuilegia moderata, p g 509. *vſque ad* 511. *verba iſta.* expreſſo voto *quomodo hic intelligenda. ſine parochi licentia nõ licet regularibus leuare funera defunctorum.p.*512. *Adſunt moderationes factæ in regulares à Concil. Trid. quæ, & quot ſint correcta & moderata regularium priuilegia. p.* 513. *Qui in propria Diœceſi vbicũque locorum, & quouis tempore ſint regulares ad confeſſiones audiendas admittendi, qui verò non. Conſeruatores à*

quibus, & qui eligi debeant regularium, pag. 514. Episcopis in Ecclesiis regularium pontificalia exercentibus potest erigi Baldachinus, pag. 515. De Quarta funeralium adsunt declarationes. Quæ monasteria sint, & quæ non sint exempta à solutione Quartæ funeralium Episcopo. p. 516. Exstant Pij IV. duæ Constitutiones derogantes priuilegijs Regularium in ijs, quæ contrariantur Concil. Trid. Adest Bulla confirmationis, & noua concessionis priuilegiorum omnium mendicantium. Pij V. Quot & quæ sint ista confirmata priuilegia pagina 517. vsque ad 527. quænam sit declaratio priuilegiorum Fratrum Ord. Prædicatorum, edita à Pio V. pag. 527. quænam sint & quot priuilegia Fratrum Prædicatorum declarata. pag. 528. vsque ad 536. Adest Bulla Pij V. declaratoria assignationum pertionum Vicarijs in vnione beneficiorum facienda, vt est videre in ipsa pag. 536. Reductio habetur omnium Constitutionum pro mendicantibus & alijs Regularibus cõtra locorum Ordinarios per Gregor. XIII. facta, pag. 539. Reductio literarum Pij V. exstat facta per Greg XIII. pro militibus Sancti Ioannis Hierosol. pag. 542. Reuocato habetur priuilegiorũ. Hospitalis Sancti Lazari Hierosol. de Hospitalibus, & pijs locis leprosorũ, exstat Bulla Pij V. istius materiæ. pag. 543. Exemptiones concessa, ab omnib. Gabellis, &c. vtriusque sexus religiosis personis Ordinum Mendicantium. p. 547. Bulla adest Pauli V. derogans facultatem audiendi in causa, & causis pertinente, & pertinentibus ad forum Sanctæ Inquisitionis, pag. 549.

Quarta Episcopalis.

Decisio circa Quartam Episcopalem pro remouendis litibus apponitur. An opera pia in quibus sunt consumenda bona repetitoria, sint priuilegiata à iure, ita vt non debeatur Quarta Episcopo Siracusano. An de relictis pro restauratione Ecclesiæ Matricis, & aliorum locorum piorum ædificatione, debeatur Quarta, p. 550. An de relictis pro alijs pijs operibus in genere detrahatur Quarta. Circa legatum factum de maritandis duabus puellis singulis annis, & pro vna puella consanguinea teneatur Quarta Episcopo. De Quarta Episcopo danda qui legendi proponantur Authores, pag. 551.

Regulæ Cancellariæ.

Circa Regulas Cancellariæ primo fecit reseruationes generales, & speciales, quæ videri possunt à pag. 552. vsque ad 570.

Residentia.

Præter Summistas contra obligatos residentes & non residentes, attenditur dispositio Canonum & Concil. Trid. Pius V. fecit Constitutionem, quæ hic apponitur super residentia facienda. pag. 571. Quibus de causis non teneantur prælati residere. pag. 572. Quæ distributiones debeantur residentibus, & residentes in quot modis intelligantur. An ex causa studijs absens Canonicus possit fructus percipere. An causa studij absentibus requiratur licentia Episcopi, adsunt aliquæ Ampliationes, & Limitationes circa concessionem hanc pag. 574. Adest Constitutio quædam Pij IV. circa dispensationes de non residendo, & percipiendo beneficiorum fructus, ratione studij cũ consensu Ordinarij. An priuilegium, quo gaudent duo Canonici existẽtes in obsequio Episcopi vt lucrari possint fructus in absentia, extendatur ad alios Clericos inferiores nõ Canonicos. Ampliatur propositio quæ se habet, non debere Canonicos absentes percipere distributiones quotidianas nisi diuinis officijs interfuerint. p. 575. Quæ sint iustæ causæ excusantes

santes à personali residentia. An Episcopo liceat pro Cathedralis Ecclesiæ seruitio, itemq. suo, curatum aliquem à sua Diœcesi impedire, ne adsit. An aliquis curatus à sua cura possit abesse pro seruitio Episcopi in Vicarium, siue in secretarium, pag. 576. De alijs, qui tenentur residere, quomodo possint, & quomodo non possint abesse ab eorum residentijs, adest Bulla Constitutionis Pij IV. ante publicationem Conc. Trid. de residentia Episcopali, pag. 577. Altera exstat Constitutio eiusdem Pontificis pro executione decretorum Conc. Trid. contra non residentes, pag. 579.

Reuerentia Diuinorum Officiorum.

Præter Summistas contra illicita facientes in Ecclesiis sunt variæ pœnæ statutæ per Canones. Adest & Constitutio Pij V. contra illicita facientes in Ecclesiis, pœnas constituens. Quænam sint huiusmodi pœnæ, & contra quæ delicta. pag. 581. Pauperes remouendi ab Ecclesiis petentes eleemosinas sunt, dum celebrantur Missæ, concionatur, & dicuntur diuina officia ab omnibus Curatis, & Prioribus regularium. statuendo eos ad valuas Ecclesiæ de foris. Quæ pœna transgressoribus imponendæ. quæ pœnæ pauperibus non obtemperantibus. edictum Cardinalis Sabelli de ædificando in ecclesiis, in porticis Ecclesiæ de nõ sepeliendis mortuis nisi in cœmeterijs, & in Tumbis. de fenestris Ecclesias introspicientibus amouendis vel non faciendis. pag. 582. Immunitas ecclesiæ quæ de re instituta sit. De hac immunitate adest Greg. XIV. Constitutio. pag. 583. De immunitate Ecclesiæ quot scripserint. De immunitate Ecclesiæ ampliandum est etiam de vrbe. Exstat tenor Constitutionis Pij V. Circa immunitatem Ecclesiæ, & Vrbis, pag. 586.

Sequestrum.

Traditur facultas per Pium IV. Iudicibus lite pendente decernendi sequestra super fructibus beneficiorũ Sedi Apostolicæ reseruatorum. Exstat Constitutio ipsius Summi Pontificis super sequestratione. p. 587. Adest Constitutio eiusdem de persona, apud quã fieri debeat depositio sequestrum. pag. 588.

Seruitium Cappellaniæ.

Quid censeatur de Cappellania formanda ex proprijs bonis praua licentia Ordinarij, vtrum eligendus in Cappellanum debeat actu esse sacerdos. p. 589.

Simonia.

Vltrà Summistas adest cõtra simoniacos Bulla Pij V. Adest additio pœnarum facta a Sixto V. contra simoniacè promouentes, & promotos etiam in prima tonsura, pag. 590. contra prauas consuetudines recipiendi à prouisis de beneficijs, adest Concilium Trid. Item reuocatio adest Pij V. priuilegiorum, & consuetudinum Ecclesiarũ aliquid recipiendi in collatione, prouisione, &c. beneficiorum. p. 591. Non licet Episcopo pro expeditione literarum collationis beneficij tertiam partem fructuum illius accipere, teneri ideo ad restitutionem. vltrà conuenientem suorum laborum mercedem, nihil vlterius à ministris Cancellariæ accipiẽdum foret. contra dantes, & recipientes etiam Episcopi ministros pro collatione ordinum periculum est etiam candelas accipere contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernationes Ecclesiarum parochialium aliquid acceptures. Ex parte competitorum quomodo possit cõmitti simonia. pag. 593. est alia species simoniæ, quã beneficiorum confidentiam vocant. p. 593. exstat Pij IV. Constitutio contra quoscũque retinẽtes

seu

seu recipientes in confidentiam Ecclesias seu beneficia Ecclesiastica. p. 594. De confidentijs beneficialibus, & de earum casibus, prasumptionibus, & probationibus, atque de penis in confidentiam retinentium beneficia, extat Constitutio Pij V. pag. 59?. vsque ad 599. Præfata Constitutionis Pij V. quattuor sunt partes principales. & quæ sint, Penitentiarius quomodo se gerere possit circa absolutiones à simonia reali, vel conuentionali, & etiam occulta, pag. 599. Pontifex reseruauit sibi dispensationem in retinendo beneficio & fructibus per simoniam conuentionalem, & occultam perceptis, pag. 600. ampliatur & limitatur varijs modis quo ad penas hec prædicta Constitutio. p. 601. adest Constitutio Pauli IV. contra eos qui pro obtinendis beneficijs se ipsos alijs in examine supponunt, &c. vt ab eis aliquid consequantur. p. 604.

Sodomia.

Præter Summistas adsunt duæ Constitutiones Pij V. afferentes pœnas condignas contra Clericos nefandi criminis reos. pena contra clericos nedum masculorum concubitores, sed & prepostera venere cum feminis abutentes. p. 605. Quæ pœna in quibus limitentur. pag. 606.

Spolia Clericorum.

Adsunt Constitutiones aliquæ Summorũ Pontificũ vltra Summistas circa Spolia Clericorum. prima est Pauli III. Declaratio, & Constitutio super spolijs ad Cameram Apostolicam spectantibus iam tempore ab antiquo Declaratio Iulij III. de fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum, quibus debeantur. Declaratio eiusdem super fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum iam exactis. In quibus hæc Constitutio locum non habeat. Extat Breue Sixti V. super fructibus pendentibus & maturis, & à solo minime separatis, ad Cameram Apostolicam spectantibus pag. 608. fructus beneficiorum à die vacationis in Regno Neap. quoadusque sint reseruati Sedi Apostolicæ. pag. 609. Clericorum bona ex illicita negotiatione acquisita, sub nomine spoliorum veniunt. Declaratio literarum super bonis ex illicita negotiatione acquisitis. Extant literæ Sixti V. declaratoriæ negotiorum illicitorũ, &c. Declaratio applicationis fructuum omnium reseruatorum in Regno Neapol. pro tempore vacantium. pag. 610. Bona quæ prælatus habet, num sint bona acquisita ex redditibus Ecclesiæ, p. 613. Bona Regulariũ extra claustra degentium ad Cameram Apostolicam spectant. Camera verè, & propriè est hæres in omnibus spolijs. pagina 614. De spolijs in Romana Vrbe, & eius districtu intra decem milliaria; adest declaratio Pauli V. pag. 615. Instructiones à subcollectoribus in executione spoliorum. pag. 609. de interrogatorijs super examinandos in materia de spolijs. pag. 621. modus interrogandi super negotiationes illicitas post mortem presbyteri. pag. 624.

Synodus Diœcesana.

Synodus Diœcesana quotannis celebrari debeat, & qui interesse tenantur. Quæ Acta in Synodo fieri debeant. Fidei professio publicè legi debet in celebratione Synodus. Quæ alia decreta sint publicè in Synodo legenda. pag. 625. Consilium debet requiri Capituli à Patriarcha Venetiarũ nõ Synodo diœcesana, & in quibus casibus teneatur Patriarcha accipere consilium Cleri. Priusquã dimittatur Synodus faciendæ sunt acclamationes sanctæ cum gratiarum actionibus. Quæ agendum in dimittenda Synodo. pag. 626. vna, & optima Lex est, legũ obseruãtia. p. 627.

Tor-

Torneamenta.

Prater Summistas adest Bulla Pij V. super prohibitione agitationis Taurorũ, & ferarum, & super annullatione votorum & iuramentorum super eisdem pro tempore interpositorum. pag. 627. Constitutiones torneamentorum duabus adhibitis conditionibus fuerunt à Greg. XIII. reuocata. pag. 628. Adest tenor reuocationis prædictæ. Sequitur moderatio Clem. VIII. pag. 629.

Vectigal.

Impedientes vectigalia, auxilium, fauorem, atque consilium præstantes ne soluantur, incurrunt excommunicationẽ, cuius absolutio est Papæ in Bulla Cœnæ reseruata. est regula generalis, & firmissima quod Clerici, & qualibet persona Ecclesiastica gaudeant immunitate gabellarum, collatarum, & huiusmodi, bona quoque ipsorum gaudent immunitate, quæ decisio, & regula ampliatur, & limitatur varijs modis. pag. 631. & 632. Quibus Clericis sit interdicta negotiatio emptio, & vẽditio diuiduntur tantum in duo genera & quæ sint. Negotia quæ dicantur, & quando licita, quando Clerico teneantur soluere gabellam. An exactor teneatur stare dicto Clerici. pag. 634. Conductio an sit negotiatio illicita. Quando exactores à Clericis incurrunt in Bullam Cœnæ. Hæc Bulla quando habeat locum, & excuset. pag. 636.

Vicarius perpetuus.

Adest Constitutio ad declarationem portionum assignandarum Vicarijs perpetuis parochialium locis pijs vnitarum. pag. 637. An sit hæc Constitutio reuocata.

Vsura.

Prater Summistas exstat Pij V. Constitutio de Vsuris circa cambia. Damnantur cambia, quæ sicca nominantur.

FINIS.

COPIA.

GLi Eccellentissimi Signori Capi dell'Eccelso Conseglio di X. infrascritti, hauuta fede dalli Signori Reformatori del Studio di Padoua, per relatione à loro fatta dalli due à questo deputati, cioè dal Reuerendo Padre Inquisitor, & dal Circ. Secretario del Senato Agostin Dolce, con giuramento, che nel Libro stampato in Venetia appresso i Giunti intitolato SVMMA BVLLARII earumue Summorum Pontificum Constitutionum, quę ad communem Ecclesiæ vsum post volumina Iuris Canonici vsque ad Sanctissimum D. Paulum Quintum Authore Stephano Quaranta; al quale da nouo dal detto Authore sono stati aggionti in varij luoghi molte altre Bolle Pontificie, & altre additioni, eccetto la lettera scritta à Monsignor di Montefiascone sopra il gouerno delle Monache: non si troua cosa contraria alle leggi, & è meriteuole di stampa, concedono licentia, che possa esser stampato in questa Città.

Dat. die 2. Iannuarij 1617.

D. Vicenzo Dandolo
D. Gieronimo Corner
D. Benetto Bondumier

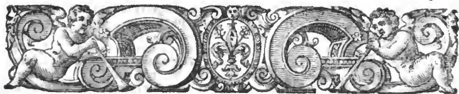

Capi dell'Eccelso Conseglio di X.

Illustrissimi Consilij X. Secr.
Barth. Cominus

1617. adi 13. Genaro
Registrata nel Libro all'Officio contra la Biastema
à carte 58. Tergo.

Ioannes Franciscus Riccius
Officij contra Blasph. Notar.

PRÆFATIO.

QVanquam neminem fore arbitror, qui vel debilitate intellectus præpeditus, vel temeritatis furore præoccupatus, affirmando simplicium mentibus insinuare, iisque vt suæ plausibili, nihilominus erroneæ, & omni studio ab hominum consortio procul relegandæ opinicui calculum addat, multis varijsq. verborum pigmentis persuadere audeat, quod qui ab initio iura, Politico ad bene tranquilleq. viuendum, & ad conseruandam hominum societatem inter ipsos admodum necessaria constituerunt, aut etiamnum pro communis publicæ vnionis, & concordiæ bono statuunt, & promulgant, dum alia subinde ali s vel abrogando, vel innouando, vel interpretando substituerint, inconstantia laborasse, & multitudine ac superfluitate legum subditos onerasse attamen si quispiam eiusmodi præconcepto errore imbutus reperiatur, maxime cum a plerisque absurda, atque paradoxa multo facilius arripiantur, ac approbentur, quam felicius negligantur, & extirpentur, huic nunc temporis neque melius responsum dare, neque salubrius consilium ad se corrigendum, & ab illo erroris laqueo liberandum communicare velumus, quam quod Summus Pontifex in cap. Non debet. De consanguinitate, & affinitate, subministrat, dum inquit: Non debet reprehensibile iudicari, si secundum varietatem temporum statuta quandoque varientur humana, præsertim cum vrgens necessitas aut euidens vtilitas id exposcit, quoniam ipse DEVS ex his, quæ in veteri testamento statuerat, nonnulla mutauit in nouo. Egregia certe vox, & à quolibet, ne de Sacrarum legum cōditoribus, & ceteris Superioribus tam Ecclesiasticis quam Secularibus Potestatibus, quibus à DEO OPTIMO MAXIMO libera facultas ius dicendi, & exercitium iudicandi propter bonorū defensionem, & malorum coerctionem concessa fuit, male sentire, aut perperam loqui audeat, ambabus vlnis amplectenda, memoriæ infigenda, & perpetuo mente recolenda. Ex eo enim satis superq. apparet, qua de causa, quibusue rationibus moti fuerint quandoque legumlatores, vt quę prius constituta non sine maturo consilio ab ipsis sint, tam ampliando, quam restringendo in meliorem concordantiam reformauerint. Nam cum humani casus non semper vno eodéq. contingere modo soleant, sed instar Lunæ modo in excessum, vel defectum declinent, fieri non potuit, vt emergente aliqua facti contingentia, quæ in promulgata lege non comprehenderetur, neque per extensionem congruam ac rationabilem per illam decidi poterat, quin noua lege inuenta, sancitaq. remedium nouo casui, maloq. exorto adhiberetur, ad quod aggrediendū illos summa quadā necessitate compulsos fuisse nemo sanę mētis inficias ibit. Quo facto cū posteriores leges priorib. derogauerint, illę his omne robur, vim, ac potesta-

tem, quã in omnes, qui parere tenebantur sub comminatione violationis exercebant, ademerunt, atque hoc pacto in desuetudinem abierunt. Quibus nõ parum adminiculi adiungebatur a circumstantiarum variatione, quarum intuitu quęlibet res de more Prothei singulis momẽtis varias & recentes assumit formas, ijsq. se abscondit. Cum enim humanorum negotiorum atque actorũ capitula ex causis, atque ex personis, nec nõ loco, & tẽpore depẽdeant, & cõsideranda sint, quorum modi si medullitus non indagentur, in erroris labyrinthum quãque grauiter impingitur, siquidem illis non perpensis ante iudicetur, quã intelligatur, & semper regulæ Sanctorum Patrũ pro tẽpore, loco, persona, & negotij qualitate traditæ fuerint, his de causis summopere necessariũ fuit nouarum sanctionũ promulgatio, ne ad instar imperiti Medici vno collyrio omnes oculi curarẽtur, & alicui suũ ius hoc pacto interuerteretur, cũ lex, quæ aliàs honesta, & iusta, ſm naturã, & tẽpori, locoq. cõueniens esse definitur, ab huiusmodi effectuũ productione & attributione sui cuique penitus seiungeretur, & ceteris per iniuriã sub quouis æqui boniq. prætextu res alienas auferendi fenestra aperiretur. Vtilitas verò non minorẽ potentiã obtinet ad quãdã de nouo p legitimas Sanctiones introducẽda, & iuxta illarũ tenorẽ dijudicanda, cũ duobus, quæ expediunt, concurrentibus, semper id quod magis expedit, eligendum sit, consequẽs manifestũ euadit, quod in eiusmodi cõparatione, & electione sẽper variatio, ac vicissitudo quædã emergat, propter quã secus fieri non potuit, nisi vt huius respectu a prioribus legibus quandoque discessus minime rephendendus moliretur. Quod quidẽ non solũ in Seculariũ Potestatũ puta Summorũ Imperatorũ ac Principũ Constitutionibus locũ inuenit, verũ ẽt Summi Pontifices præ ceteris totis viribus omnibusq. vigilijs in id incubuerunt, vt secundum possibilitatem, & iniuncti muneris præcellentem authoritate diuerso tempore multiplices, & distinctas Bullas in lucẽ emitterent, quibus Religiosi & Religiosæ in debito officij statu continerentur, & improuisi errores ratione honestatis, & religionis Zelo emendarentur. Quapropter ego Stephanus Quarãta Ecclesię Neapolitanæ seruus inutilis, visis omnibus ferè Constitutionibus Apostolicis, hucusque post Iuris Canonici Decreta, Epistolas Decretales, Sextũ librũ Decretaliũ, Epistolas Clementinas, cũ Extrauagantibus Summorũ Pontificum promulgatis, collegi illas, & iuxta ordinẽ titulorũ in iuris Canonici Voluminibus obseruatum disposui, additis ad quẽlibet titulũ non contẽnendis Adnotationibus, & Cõmentarijs ex optimis quibusque Authoribus depromptis, quibus, totam illorũ materiã illustrari, & vberius declarari existimabã. Quã meam operam cũ quamplurimis minimè displicere perspexeram, & insuper accedẽte instantissima requisitione Reuerendissimorum Dominorum Sacerdotũ, vt Bullas quæ subsequentibus annis promulgatæ fuissent, prioribus adderem, & hoc pacto absolutissimum opus perficerem, nõ potui neque volui honestissimę huic petitioni resistere, verum potius libentissimo animo illi locum reliqui. Illas igitur diligenter reuisas, & vbi opus fuerat summa cura emendatas, Tibi Lector studiosissime etiam atque etiam commendo, atque defero firma ac indubitata spe fretus, idem euẽturum, quod Iustinianus Imperator de suis Institutionibus Iuris Ciuilis tyronibus sibi pollicetur; Te quoque, si in illis non vulgares progressus feceris, & legendo relegendoq. fideliter menti memorieq. infixeris, spes pulcherrima fouebit, posse Ecclesiasticam Rempublicã, quę seculari tanto pręstantior est quanto Sol reliquis stellis lucidior apparet, in partibus eius tibi credendis, ad Dei gloriam, & proximi salutem prosperrime gubernari.

AB-

ABBAS.

PRæter Summistas sciẽdum qualiter in causis priuationum Abbatum seruãda est Constitutio Leonis X.in Concilio Lateranensi.fol. 91.in Bullario incip.Supernę,& infrà.

Et quoniam Episcopalẽ dignitatem tueri illæsam, & ne improborũ impugnationibus, aut accusantiũ calumnijs passim pateat, muniri par est. Statuimus vt nullus Episcopus,aut Abbas quouis instante,ac requirẽte (nisi sibi copia & facultas legitimæ defensionis permittatur) etiam si crimina fuerint notoria,diligenterq. partibus auditis causa plenariè probata fuerit, priuari valeat.

De causis criminalibus Episcoporum quid fuerit postea dispositum,vide Concil. Trid.sess.13.c.quoniam verò,cum duob. seqq. & c.causæ criminales, 24.sess.& c.quam turpe, in fi.sess.25.

Abbas nullius Dięcesis habens iura Episcopalia,est Ordinarius,& pôt facere omnia regulariter,quę Episcopus pôt in Diœcesi sua, circa ea quæ sunt iurisdictionis,vt sunt etiam Commendatarij,& pôt remittere denunciaciones matrimoniorum quæ fieri deberent in ecclesijs suę Abbatię,iuxta Decretũ Conc. Trid. sess.24.c.1.de refor.matrim.Nauar.cons.5.de sponsal. in antiquis, & cons.2.de clandest.desponsin.in nouis. De istis Abbatibus seu Cõmẽdatarijs, dixi infrà,in verbo,Concilium prouinciale,sub nu.3.in additione, & sub nu.16. de Abbate Cauense; & Constitutio loquẽs de Dięcesanis, intelligitur de Episcopis:si verò de Ordinarijs,comprehendantur etiam tales Abbates seu Cõmendatarij.Nauar.in d.cons.

De benedictione Abbatissæ,& an sit reiterabilis,vide gloss. in Clẽ. Attẽdentes,in verbo solitæ, & in verbo, benedici, de statu Monach. & ibi Zabar. & Bonif. Felin.in c.meminimus,de accusat.Nauar.in cons.1.de Sacramen. nõ reitered.

Abbas prouidere debet in monasterio,si comode fieri potest, vt sit lector Sacræ scripturæ ex decreto Concil.Trid.sess.5.c.1.

Abbates vsum Mitræ,& Baculi habentes ex priuilegio,assistere possunt degradationi loco Episcoporũ.Concil.Trid. sess.13.c.4.de refor. & adde ad c.degradatio,de pœnis, in 6.

Abbas electus anteq̃ sit benedictus,an possit vti Baculo,Mitra,& Annulo,vide Abb.in c.cum inter monasterium, nu.25.de re iud. vbi Felin.n.2.& in c. eã te, n.7.de rescrip.Zabarel.in Clemen.Attendẽtes, §.statuimus,de statu monach. & Illustrissimum ac Reuerendissimum Dominum Cardinalem Tuscũ Practicarum Cõclusionum iuris,in verbo, Abbas,n.3.Quãtum verò ad collationem ordinũ minorum,vide c.cum cõtingat,de ætate & qualit.& gl.in d.Clẽ.Attẽdentes,in verbo,benedici;& declarationem Sacrę Cõgregationis relatã infra, in verbo,Ordo, in priuilegio cõcesso Abbati Montis virginis,ab Vrbano IV. vbi inter alia conceditur,& sic dicitur.

Nos itaque ob deuotionẽ Beatæ Mariæ Virginis Gloriosæ,in cuius honorẽ dictũ monasterium est fundatum, vestris supplicationibus inclinati,vsum Mitræ,Baculi,Annuli,Sandaliũ,Chirotecarũ,Tunicæ,Dalmaticæ Benedictione solemni ad populum Ordinatione minorũ ordinum, Indulgentia quadraginta dierum,Benedicere etiã Calices,& omnia alia ornamẽta Ecclesiastica,& cognoscere de matrimonio inter vasallos,in quib. habetis spiritualia, tibi fili Abbas,

& successoribus tuis in perpetuum, dummodo tibi & eisdem successoribus sit more ac modo debito munus benedictionis impẽsum,& te ac eos constet existere sacerdotes, authoritate præsentium concedimus ex gratia speciali.
Vt patet ex libro priuilegiorum dicti ordinis Neap.impresso.

ABBATISSA.

PRÆTER Summistas in hoc verbo, sciendum est, quod Abbatissæ, & aliæ monasteriorum monialium ad vitam præfectæ,cũ vacauerint, seu cesserint, non vltra triennium per vniuersam Italiam in futurũ eligantur, iuxta Decreta Sac.Conc.Trid.& regularia suorum ordinum instituta,quo tẽpore finito,præesse desinant,& abstineant per triennium a die finitę administrationis,quo elapso,seruata forma eiusdem Concilij,iterũ & pluries eligi possint ex Cõstitutione Greg.xiij.Romæ publicata die 4.Ianuarij 1583.incip.Exposcit debitum,& infrà,hac nostra perpetuò valitura Constitutione statuimus & ordinamus, qđ de cetero perpetuis futuris tẽporibus in omnib.& singulis monasterijs monialium Sancti Benedicti,Cisterciens.Cartusiens.& aliorum quorumcũque ordinum in vniuersa Italia & præsertim in vtriusque Siciliæ Regnis consistentibus quæ nunc per Abbatissas, vel alias præfectas perpetuas reguntur & gubernantur, cum primum Abbatissæ aut aliæ pręfectæ huiusmodi regimini & administrationi ipsorum monasteriorũ cesserint,etiam apud Sedẽ Apostolicã,vel decesserint,earum Abbatissatus,seu præfecturas vacare contigerit,Abbatissæ,aut aliæ præfectæ non amplius perpetuæ, seu ad vitam, (quarũ nomen ac titulum ex nunc prout ex tunc Apostolica authoritate ex certa nostra sciẽtia,deq. Apostolicæ potestatis plenitudine,tenore p̃sentium perpetuo extinguimus, & abolemus) sed triennalis tantũ à conuentu vniuscuiusque monasterij,& aliàs iuxta Decreta Sancti Concilij Tridentini, & regularia suorum ordinum instituta eligantur,& præficiãtur, quæ postmodum elapso triennio suis officijs pfunctæ præesse desinant,omniq. prorsus careant authoritate,ac à regimine,& administratione monasterij per triennium à die finitæ administrationis inchoandũ, abstineant,quo elapso seruatã eadem forma Cõcilij Tridentini,iterum & pluries eligi possint. Districtius inhibentes omnibus & singulis dictorũ monasteriorum conuentibus, superioribus, & personis aliquam Abbatissam aut aliam præfectam perpetuam,seu ad vitam,sed triennalẽ tantum eligere & præficere vllo modo audeant, vel præsumant; quod si secus a quoquã quauis authoritate fuerit attentatum,electionem & præfectionẽ huiusmodi,ac omnia,& singula,quæ inde sequenter irritat,nulla & inania,nulliusq. roboris & momenti fore:tieq;per quoscumque iudices,& c.in Bullario,fol.1321.Electio autẽ quomodo facienda sit,habetur in c.indemnitatibus,de elect.in 6.& in d.Conc.Trid. sess.25.de regul. c.6.& 7. Hæc autem Constitutio declaratur per Nau.cons.82. de Regular.lib.3.in antiquis,& cons.7.de statu monach.in nouis.nõ includere eas,quæ vere nõ sunt professæ Regulã à Sancta Sede Apostolica approbatam.
Abbatissa tenetur ante mensem certiorẽ facere Episcopum de tempore professionis nouitiæ,alioqnin qũadiu Episcopo videbitur,ab officio sit suspensa,ex Decreto dicti Conc.Trid.sess.25.ca.17. de potestate præfectæ monialium,Sot.in 4.Sent.dist.30.q.1.ar.4.
Abbatissa temporalis non est de iure benedicenda,nisi sacrosancta Sedes Apostolica aliud statuat expresśe,vel seruet Contrarium. Nauar.consil.4. de regul.lib. 3.fol.574.in antiquis.& cons.2.de statu monach.in nouis.

ABOR-

A B O R T V S.

1 *Constitutionis Sixti V. Relatio.*
2 *Eiusdem per Greg. XIIII. Moderatio, & nu.4.*
3 *Pœna contra personas Ecclesiasticas procurantes abortum, quanam sint.*
4 *Cui reseruatur absolutio in foro conscientiæ.*
5 *Fœtus animatus quando dicatur, & præsumatur.*
6 *Casus in quibus persona Ecclesiastica tradi potest Curiæ seculari.*

ABORTVS. Præter Summistas in hoc verbo sciendum est, quod abortum procurantes, consultantes, & consentientes quocumque modo, incurrunt pœnas contentas in Constitutione Sixti V. Romæ publicata die 16. Nouembris 1588. Neap. alias impressa, incipiente, Effrenatam, & infra. *Cōgruit tit. de homic.*

1 *Omnes, † & quoscumque tam viros, quam mulieres, cuiuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis, etiam clericos seculares, vel cuiusuis ordinis regulares, quauis dignitate, & præeminentia Ecclesiastica, vel mundana fulgentes, qui de cetero, per se, aut interpositas personas, abortus, seu fœtus immaturi, tam animati quam etiam inanimati, formati, vel informis eiectionem procurauerint, percussionibus, venenis, medicamentis, potionibus, onerib. laboribusq́; mulieri pragnanti impositis, ac alijs etiam incognitis, vel maximè exquisitis rationibus, inde, vt re ipsa abortus sequutus fuerit, ac etiam pragnantes ipsas mulieres, quæ scienter præmissa fecerint, pœnas tam diuino, quam humano iure, ac tam per Canonicas sanctiones, & Apostolicas Constitutiones, quam Ciuilia iura aduersus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu, & re ipsa patrauerint, propositas, & inflictas (quorum omnium tenores his nostris literis pro expressis, & ad verbum insertis habemus) eo ipso incurrere hac nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, & ordinamus, ipsasq́; pœnas, Leges, & Constitutiones ad casus præfatos extendimus. Eos verò qui clerici fuerint, omni priuilegio clericali, officijs dignitatibus, & beneficijs ecclesiasticis, quæ sic vacatura nostra, & Sedis Apostolicæ dispositioni perpetuo reseruamus, ipso facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea suspicienda decernimus; adeo, vt illi, qui hoc delictum commiserint, non secus atque ij, qui sua voluntate homicidium perpetrauerint, iuxta Concilij Tridentini decreta, etiam si crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, ad sacros ordines promoueri, aut in susceptis ordinibus ministrare nullo modo possint, nec illis aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat: sed omni ordine, ac beneficio, & officio perpetuo careant: nec non, & illos, qui clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non solum pœnas incurrere supra narratas sed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus, & declaramus. Volentes, quod hi qui foro ecclesiastico subiecti, vt præfertur, deliquisse comperti fuerint per iudicem Ecclesiasticum depositi, & degradati, Curiæ, & Potestati seculari tradantur, quæ de eis illud capiat supplicium, quod contra laicos vere homicidas per Diuinas Leges, ac Ciuilia iura est dispositum. Præterea eisdem pœnis teneri omninò statuimus eos qui sterilitatis potiones ac venena mulieribus propinauerint, & quo minus fœtum concipiant, impedimentum præstiterint, ac ea facienda, & exequenda curauerint siue quocunq́; modo in his consuluerint, ac mulieres ipsas, quæ eadem pocula sponte, ac scienter sumpserint. Quocirca mandamus vniuersis, & singulis iudicibus Ordinarijs, & delegatis, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, quibus contra criminum reos, etiam quo ad causas huiusmodi*

de iure, vel ratione delicti, aut personarum legitimè competet iurisdictio, ita tamen, vt inter eos praeuentioni locus sit, vt in his delictis quae vt plurimum in occulto perpetrantur, contra quoscumque, nō solum per accusationem & delationem verum etiam per inquisitionem ac simplicem denunciationem procedant, ac ad illa probanda testes aliàs de iure inhabiles eorundem tamen iudicum arbitrio, habita ratione personarū, causarum, & qualitatum illarum, ac circumstantiarum quarumcumque admittant, ac in eos, qui culpabiles fuerint, prout per nos sancitum est, demum animaduertant. Insuper vt immanissimi huius delicti grauitati non solum temporalibus, verū etiam spiritualibus poenis prospiciamus, ac prouideamus, omnes, & singulos cuiuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, tam laicos, quam clericos seculares, & cuiuscumque ordinis regulares, necnon mulieres seculares, vel quemcumque ordinem professas, qui, vel quae, vel vei principales, vel vt socia, conscia ad tale facinus committendum, opem, consilium, fauorem, potionem, vel alia cuiuscumque generis medicamenta scienter dederint, ac etiam scribendo litteras priuatas, vel apochas, vel aliàs, verbis, aut signis iuuerint, seu consuluerint (vltra supradictas poenas) ipso facto, nunc, prout ex tunc, excommunicamus, & pro excommunicatis declaramus; Decernentes, ac declarantes, quod per quaecumque Iubilea & Indulgentias, per nos, & successores nostros etiam anno Iubilei, aut alio quouis tempore, etiam Cruciata Sanctae Iubilei, vel quouis alio titulos concessas, & concedendas, necnon per quascumque literas Apostolicas quibusuis Principibus, seu ad eorum instantiam per nos, & successores nostros pariter concessas, & concedendas, ac etiam vigore priuilegiorum, Mare magnum, vel aliàs quomodolibet nuncupatorum quibusuis Congregationibus Regularium, aut Episcopis vigore Concilij Tridentini, vel aliàs per nos, & praedecessores nostros quomodocumque concessorum, vel in futurum concedendorum: nec personae sic vt praefertur delinquentes & excommunicatae praeterquam in mortis articulo absolui valeant: nec cum ijs clericis qui huiusmodi delicta perpetrauerint, etiam si eorum crimen occultum fuerit, super irregularitate praemissorum occasione contracta, nec per locorum Ordinarios, nec per alios quauis authoritate fungentes, quam per nos & Romanos Pontifices nostros successores, & tunc non nisi vrgentissimis de causis dispensari possit. Ac tam absoluendi, quam dispensandi facultatem huiusmodi, etiam quo ad forum conscientiae in casibus superius expressis nobis, & successoribus

2 *nostris dumtaxat reseruamus.* † Haec tamen Constitutio fuit moderata per Gregor. xiiij. prid. kal. Iunij 1591. & Neap. aliàs impressa incip. Sedes Apostolica pia mater, & infra. *Habita super hoc cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super negotijs, & consultationibus Episcoporum deputatis, matura deliberatione, de eorum consilio, Constitutionem praedictam sic duximus moderandam, vt à peccato, & excommunicatione contra personas ibi expressas lata, tam quo ad eos, qui hactenus deliquerunt, quam quo ad illos, qui post nostram Constitutionem in eisdem casibus deliquerint, quilibet presbyter tam secularis, quam cuiusuis ordinis regularis, ad Christi fidelium confessiones audiendas, & ad hos casus specialiter per loci Ordinarium deputatus plenam, & liberam, in foro conscientiae tantum absoluendi habeat facultatem eandem prorsus, quam idem Sixtus praedecessor sibi, ac suis successoribus reseruauit. Quo vero ad poenas procurantium abortum, foetus inanimis, aut exhibentium mulieribus, vel sumentium venena sterilitatis, aut quocumque modo auxilium, vel consilium eis dantium in praedicta Constitutione contentas, Constitutionem praefatam in ea parte, vbi de his agit, ad terminos Iuris Communis, ac sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini dispositionem authoritate Apostolica tenore praesentium, tam quo ad praeterita,*

quam,

quam, quo ad futura perpetuo reducimus perinde, ac si eadē Constitut'one ... parte nunquam emanasset, non obstantibus eadem Prędecessoris nostri ... quā quo ad reliqua ... contenta in hac nostra Constitutione in suo robore omninò permanere volumus, cęterisq. contrarijs quibuscumque, & c.

3 Nota per hanc moderationem remanere supradictas † pœnas impositas à Sixto V. post animatum fœtum, priuationis, inhabilitatis, degradationis, tra-
4 ditionis Curiæ seculari, & præuētionis, vt supra: sed solū fit † moderatio in partem, quo ad absolutionem a peccato & excommunicationem reseruatā ordinario in foro conscientiæ tantum; Quando verò non est fętus animatus, in totum tollitur Constitutio Sixti V. & reducitur ad dispositionem Iuris Cōmunis vt in c. sicut el 2. cap. si aliquis, de homicid. vbi glos. Abb. Felin. & Doctor. tex. in cap. quod verò, cum seqq. 32. q. 2. Couar. in Clem. Si furiosus, in 2. par. §. 3. de
5 homicid. & non facit Irregularem: Dicitur † autem fœtus *a* animatus in mascu-
a lo post quadraginta dies, in femina post octuaginta; & si dubitatur, an masculus sit vel femina, præsumēdum est, esse animatum post quadraginta dies, Na-
b uar. in Man. Cōfess. cap. 15. num. 14. quia in dubio *b* tutior pars est eligenda, & est Communis opinio, quam sequitur Sacra Pœnitentiaria, vt testatur Nauar. in cons. 2. de homic. in antiq. & in cons. 26. in nou. non tamen est Irregularis consulens abortum ei, quæ dubitat se esse prægnantem, si non apparet de abortu, vt per eundem in cons. seq. d. tit.

Pœnam à iure Diuino impositā habes Exodi c. 21. & c. Moyses, 32. q. ·. Pœnā verò à Iure Ciuili impositam, habes in l. si aliquid, §. abortionis, & in l. Cicero, ff. de pœn. in l. si mulierē, & in l. 3. §. ex Senatusconsulto, ff. ad leg. Cornel. de sicar. Afflict. in Constit. reg. Terminū vitæ, n. 29. & in Const. Mala, §. amatoria pocula, n. 5. Grillan. de Sortileg. q. 13. Boss. in tit. de homic. Foller. in pract. crim. par. 4. in princ. in verbo pœnis debitis feriantur. sub nu. 63. Iul. Clar. in §. fin. pract. crim. q. 8.

6 Nota ex prædictis † casū, in quo Ecclesiastica persona pōt tradi *c* Curię secu-
c lari ob abortum animatū; Id etiam considerauit Chapeauilla, in tract. de Cas. reseruat. par. 1. cap. 9. q. 1. fol. 259. Alium casum habes in persona ecclesiastica exercente Sodomiam, per Bullam Pij V. incip. Horrendum, relatā per Nauar. in c. 2 . nu. 249 in Man. Confess. & per Moder. in addit. ad Diaz, c. 86. fol. 341. & infra in verbo Sodomia. Alius etiam casus traditionis Curiæ seculari est cōtra eos, qui cum ad sacrū Presbyteratus ordinem minimè promoti sint, Sacerdotis tamen authoritatem temere sibi assumentes Missarum celebrationē vsurpare, & sacramentum pœnitentiæ Christi fidelibus ministrare presumunt, vt patet ex nouissima Constitutione Sanctissimi D. N. Clementis VIII. relata in-
d fra in verbo Ordo, quam adde tit. de cler. non ordin. ministran. *d* Reliquos vero casus refert Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. & tunc an teneatur iudex secularis exequi sententiam Iudicis Ecclesiastici, habetur per eundem. Iul. Clar. 36. nu. 7. post Iser & Afil. in prima Cōst. Regni, Luc. de Pen. late, in l. 1. C. de priuileg. scholar lib. 12. & in l. nemo, C. de dignit. eo. lib. Diaz, in pract. crim. Canon. c. 144. in verbo, Curiæ seculari, & ibi Addentes.

a *ADDITIO. Ex quo infertur, quod postquam fœtus est viuificatus per animæ infusionem, quæ censetur infusa siue in mare, siue in femina si lineamenta ... membrorum habebit, vt per Burgas. in Tract. De Irregul. par. 6. tit. de Venefi. ... sub nu.*

 14. licet

14. *licet adhuc verè non sit in rerum natura; & multa possent impedire ne nascatur, l.1.§.sed & si quis ventrem,ff.de ventr in poss.mitt. tamen illum occidens, verè homicidium committere dicitur,c quod vero,& c.Moyses,32 q.2.c.consuluisti, in fine, & ibi glos.2 q.5.*

Prædicta autem pœna an vendicent sibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præseruandam ipsam prægnātem quam Medici dicunt non aliter posse euadere mortem nisi existens in vtero occidatur. vide Silu. in verbo, Medicus, §.3.Burgas notab.in d.tract par.6.tit.de Physicis,& Chirurgis fol.269. Amplia vt quo ad euitandam irregularitatis pœnam, nihil suffragetur allegantı se non habuisse intentionem & propositum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de sui natura aliquo modo ordinatum ad abortum causandum,cap.sicut el 2.de homic. Nauar.cons.14.de homic in antiqu.Couar.in relect.Clem. Si furiosus, de homic. §. 4 p.2 licet non incurrat irregularitatem ind spensabilem ex dictis per eundem Nau. in Man.Confess.c.27.sub nu.240.

Limita, & primo in eo qui non fuit in dolo,& sic in ignorante mulierem esse pregnantem,vt clarè habetur per August. Ariminens. in apostil. ad Ang. in tract. malef. in vers.& ex interuallo,per Campanum in c.regni, Ad peruersorum sub nu 50.& colligitur ex dictis per Afflict in rubr.Const.Terminum vitæ, nu.2.Couar. in præalleg. § 4 sub num 10.dicens Contrarium sibi non videri iuri consonum, & eo maximè, si ignorantia esset inconuincibilis,& hoc quo ad pœnas,non autem quo ad irregularitatem,quam euitare non potest.

Secundo limita in eo qui à contrario sensu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidādam,& illa eo sumpto mortua fuerit, nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis,l.3 §.sed ex Senatusconsulto.ff ad leg.Corn.de sicar Afflict. in Const. Mala noxia,§.amatoria pocula,n.6 & ratio esse potest vt excusetur a dictis pœnis: quia finalis intentio tradentis huiusmodi poculum ad concipiendum tendit in bonum.s.ad suscipiendam prolem,quod est fauorabile licet istud factum non debeat ex toto transire impunitum propter malum exemplum consistens in eo,videlicet,in quærendo violentare naturam, volendo imponere fœcunditatem in vtero, in quo Deus, & natura imposuerunt sterilitatem; Quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract.de fortileg q 12.num. 19 non tamen euadet Irregularis.

b *Adde glo.celebrem,in c.vnico,de scrutin in ord. fac. in fine. & Felin. in c. auditis, de præscript.sub nu.32. Limita tamen in foro contentioso,quo ad pœnam,quia in dubiis iudicis partes debent esse in absoluendo, iuxta tex.in c.cum sint iura partium obscura,de reg.iur.in 6 cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem,l si de interpretatione ff.de pœnis, & hanc esse Communem Doctorum resolutionem in c. ad audientiam,vbi præcipuè Abb.nu.3 de homic testatur Nauar in supra alleg cons. nu. 22.in antiq.licet Couar.in Clem.Si furiosus,nu.3.de homic par.1 in princ. videatur tenere Contrarium.*

c *Ista traditio operatur,vt Ecclesia non teneatur eum amplius defendere, glos. in c. si quis sacerdotū,11 q 1.& qualiter fieri dēat habetur in c.nouimus de verb.sig. & in casib in quib.clericus traditur Curiæ seculari puniendus. Communis opinio est, quod nō tenetur iudex secularis stare processui facto coram iudice ecclesiastico. sed potest de nouo formare processum;& ratio est:quia per huiusmodi degradationem,& traditionem reputatur tamquam laicus de quo tamquam sibi subdito, iudex secularis cognoscere potest.Iul Clar in §.fin pract. crim.q 96.nu.7. quod intelligatur non procedere in crimine merè ecclesiastico,de quo iudex secularis non potuisset cognoscere, etiam si reus fuisset laicus,vt in crimine hæresis,c.vt inquisitioni,§. prohibemus, de hæret.*

haret. in 6. quo casu vt refert Boss. in titulo, de haret. nu. 35. seruatur, vt sola sententia transmittatur, immo solus effectus sententia.

Et audiens serio confessionem sacram, & absoluendo, simulando se presbyterum, est irregularis. Nauar. in Man. Confess. c. 27. sub nu. 242. fol. 526.

A G N V S D E I.

AGNVS DEI benedicti ne nimio inficiantur, nec venales proponantur, Gregorij XIII. Cōstitutione cauetur, Romæ publicata die 11. Iunij, 1572. cuius tenor talis est. Omni certè studio, & opera à nobis procurandum, est vt ea tollantur, quæ non conueniunt, ac nostrum, & aliorum bonorum, piorumq. Christi fidelium animos offendunt. Itaque prouidè considerantes certas formas innocentissimi Agni imagine figurata, & per Romanos Pontifices statis temporibus consecrari solitas, sicut Agni puri, & mundi à Summo Pontifice bendicuntur, ita ab omnibus postmodum immaculatas, non autem auro, & coloribus vllis depictas, sed in sua albedinis mundicie sanctificatas congruenti cum reuerentia teneri, & conseruari debere, statuimus, & ordinamus, ac sub excommunicationis pœna ipso facto incurrēda prohibemus & interdicimus, ne quisquā siue vir, siue mulier, seculares, aut Ecclesiastici etiā si regularis ordinis ille sit, & quocumque gradu, conditione, statu nomine dignitate, & honore præcellat, post hac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore existētem benedictos depingere, inficere minio, notare, vel aurum, aut colorem aliquem illis imponere, aut quidquam aliud superinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, seu tenere quouis prætextu qualibetue de causa audeat: verum eos albos, & mūdos Agnum illum purum, innocentem repræsentantes, qui occisus pretiosissimo sanguine suo nos redemit, decenter ac reuerenter a cūctis haberi, deferri, & custodiri præcipimus, & ita ab omnibus fieri, & censeri debere decernimus. Mandantes omnibus, & singulis locorū Ordinarijs, per vniuersum Christianū Orbē constitutis, eorumq; Vicarijs in spiritualibus generalib. vt præsentē nostrā Cōstitutionē & prohibitionē, in suis quisque Ciuitatibus, & Diœcesibus statim publicare procurēt, ita, vt ad omnium notitiam quā primum peruenire possit. Quicunque verò inobedientes fuerint, præter excommunicationis pœnā, quā vt præfertur incurrēt, etiam alijs pœnis ipsorū Ordinariorum, seu Vicariorum plecti, & multati volumus, & iubemus, non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicus, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Volumus etiā quod præsentium literarū exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius prælati ecclesiastici obsignatis, plena, eademq; prorsus fides vbique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, octauo kal. Iunij, Pontificatus nostri anno primo.

De significatu, & eorum benedictione habetur in libro Cæremoniali, vbi in fine sunt infrascripti versus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. misisse ad Imperatorem Græcorū tres Agnus Dei, cum versibus infrascriptis.

Balsamus

Balsamus, & munda cera, cum chrismatis vnda,
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum.
Fonte velut natum, per mystica sanctificatum.
Fulgura de sursum depellit, & omne malignum.
Peccatum frangit, vt Christi sanguis, & angit.
Pregnans seruatur, simul & partus liberatur.
Munera defert dignis, virtutem destruit ignis.
Portatus mundè, de fluctibus erripit vnda.
Morte repentina seruat Satanaeq; ruina.
Si quis honoret eum, retinet super hoste trophaeum.
Parsq. minor tantum tota valet integra quantum.
Agnus Dei misere mei.
Qui crimina tollis, miserere nobis.

ALIENATIO RERVM ECCLESIAE.

1 *Quaenam iura obseruanda sint alienatione rerum Ecclesiae.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei Ecclesiae; Ampliatur à num. 15. & limitatur à num. 28.*
3 *Causae alienationis sunt quattuor, & casus à iure permissi sunt idem, & requirunt solemnitates, & quaenam illae sint.*
4 *Consensus patroni an requiratur.*
5 *Dispositio huius Paulinae quae sit, eius intelligentia, & praxis.*
6 *Praelati iurant non alienare, & quid operatur.*
7 *Assensus Apostolicus quid importet.*
8 *Assensus debet praecedere contractum, & quando subsequi, num. 11.*
9 *Traditio possessionis ante assensum, quid operetur.*
10 *Cautela pro contrahentibus ne incurrant in poenas huius Paulinae.*
11 *Assensus quando subsequatur.*
12 *Euidens vtilitas quando attendatur, quae dicatur, & quid si post assensum reperiatur laesio.*
13 *Poena commissariorum male iudicantium, procurantium, ac talia decreta extorquentium.*
14 *Gerardina Constitutio quae sit, & praxis procedendi in huiusmodi causis.*

ALIENATIO rerum Ecclesiae. Preter Summistas in hoc verbo sciendum est, Paulum IV. aliqua constituisse circa alienationem rerum Ecclesiasticarum, quae Pius IV. reduxit ad viam Iuris Communis, vt in eius Constitutione publicata Romae die 24. Septembris 1560. Incip. prouida, fol. 681. in Bullario, adeo quod hodie attenditur dispositio Sacrorum Canonum, praesertim Pauli II. fol. 91. quae est inter Extrauag. Com. sub tit. de reb. Eccles. non alienand. tenoris sequentis.

Ambitiosae cupiditati illorum praecipuè, qui diuinis, & humanis affectati damnatione postposita immobilia, & pretiosa mobilia Deo dicata, ex quibus Ecclesiae, Monasteria, & pia loca reguntur, illustranturq. & eorum ministri sibi alimoniam vendicant, profanis vsibus applicare, aut cum maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquisitis medijs vsurpare praesumunt, occurrere cupientes.

Omnium rerum, & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omneq. pactum, per quod

quod ipsorum dominium transfertur, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, praeterquā in casibus à iure permissis, ac de rebus & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, & tunc in ecclesiarum euidenti utilitate, ac de fructibus & bonis, quę seruando seruari non possunt, pro instantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura Constitutione praesenti, fieri prohibemus.

Praedecessorum nostrorum Constitutionibus, prohibitionibus, & decretis aliàs super hoc editis, quae tenore praesentium innouamus, in suo nihilominus robore permansuris. Si quis autem contra huius nostrae prohibitionis seriem de bonis, & rebus eisdem quidquam alienare praesumpserit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, & infeudatio huiusmodi, nullius omninò sint roboris, vel momenti, & tam qui alienant, quam is, qui alienatas res, & bona praedicta receperit, sententiam excommunicationis incurrant.

Alienāti verò bona Ecclesiarum, monasteriorum, locorumq; piorum quorumlibet inconsulto Romano Pontifice, aut contra praesentis Constitutionis tenorē, si Pontificali vel Abbatiali praefulgeat dignitate, ingressus Ecclesiae sit penitus interdictus, & si per sex menses immediatè sequentes sub interdicto, huiusmodi animo (quod absit) perseuerauerit indurato, lapsis mensib. eisdem à regimine & administratione suae Ecclesiae, vel Monasterij cui praesidet, in spiritualib. & tēporalia, sit eo ipso suspensus Inferiores verò praelati, Commēdatarij & aliarū Ecclesiarum Rectores, beneficia, vel administrationē quomodolibet obtinentes, Prioratib. Praepositurus Praepositatibus, Dignitatib. Personatib. Administrationibus, Officijs, Canonicatibus, Prabendis, alijsq. Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, sfecularibus & Regularibus beneficijs quorū res & bona alienarunt, dumtaxat ipso facto priuati existāt, illaq. absque declaratione aliqua vacare censeantur, possintq. per locorum Ordinarios, vel alios, ad quos eorum collatio pertinet personis idoneis (illis exceptis, quae propterea priuatae fuerint) liberè de iure conferri, nisi altas dispositioni Apostolicae Sedis sint specialiter aut generaliter reseruata, nihilominus alienatae res & bona huiusmodi, ad Ecclesias, Monasteria & loca pia, ad quae ante alienationē huiusmodi pertinebāt, libere reuertantur. Nulli ergo, &c. Datum Romae apud Sanctum Marcum Anno Dominicae Incarnationis, 1468. Kal. Martij, Pontificatus nostri anno quarto.

Ad euidentiam praemitto, quod de Alienatione rerum ecclesiasticarum, pio rumue locorū habetur in Iure Ciuili in l. iubemus, la 2. & in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth. seq. C. de Sacrosf. eccl. & in lib. Authēt. in tit. de Alienat. & emphyt. & in alio tit. clariori, De non alien. nec permut. reb. Ecclef. In iure verò Canonico habetur in lib. Decreti, 12. q. 2. per totam, praesertim in c. fine exceptione, ac in lib. Decretalium in tit. de reb. Eccles. alien. vel non, Praecipuè in c. nulli; Habetur in lib. Sexti, in Clem. ac in hac Extrauag. Communi, eo. tit. & in Conc. Trid. sess. 25. de Reform. cap. 11. incip. Magnam.

1 Stādum est hodie † Dispositioni iuris Canonici, gl. in c. 1. in verbo, tractatus, de reb. eccles. non alien in 6. Abb. in c. in praesentia, sub n. 28. de probat. & in c. inter alia, n. 16. de immun. eccl. in & d. c. nulli, n. 6. de reb. eccles. alien. vel non, & in cons. 41. sub nu. 3. par. 1. Quo dilucidius intelligi possit haec materia, quae longa & obscura est, visis omnibus penè scriptoribus, consideratisq. eorum dictis, ac perpensis, facio Regulam, quod

2 Ad † validitatem alienationis rei Ecclesiasticae duo copulatiuè requiruntur, causa iusta in casu licito, & forma, i. solemnitas legitima, c. 1. de reb. eccles. non alien.

alien.in 6.d.Clem.1.eo.tit.d.c.fine exceptione,glos.in Summa, 12.q.2.Abb.in c.2.n.8.de his quæ vi met.cau.in c.1.nu.17.de restit.in integr.& in c.nulli, nu. 7.de reb.ecclef.alien.vel non & in c.ad nostram,eo.tit.in c.tua,n.8.de his,quæ fiunt a prælat.fine cõsensu Capituli.Socin.in suis Fallen.Reg.100.in verbo eccles.Dec.in Auth.Qui rem,n.21.C.de sacrosf.eccles.& in cons.142.n.4. Couar. lib.2.Var.resol.c.17.n.2.qui dicũt Communem esse opinionem,Red.in tract. de reb.eccles.alien.vel non,q.51.c.7.n.21.& q.36.n.17.& q.46.Mascar.de probat.Conclus.75.Molina,de Contract.Disput.468.Et hac forma omissa,regulariter nõ valet alienatio.Afflict.in decis.107.& dec.85.Vinc.de Franch.dec.55. latè per Franc.Sarment.Rotæ Romanæ Auditorem , in tract. de Reddit. Eccles.par.1.c.2.vbi doctissime præter alios.

3 Causæ iustæ sunt quattuor † necessitatis, vtilitatis, incommoditatis, & pietatis,gl.in Sũma,12.q.2.Abb.in d.c.nulli,de reb.eccl.alien.vel non.Sil.ver.Alienatio,n.2. explicat Rebuff.in Compen.aliena. rer.eccles.num.9.latissimè Redoan.in d.tract.quæst.19.20.21.& 22.& q.51.cap.22. aliqua per Couar. d.lib. 2.Var.resol.cap.16.num.8.& 9.& cap.17.Moli.in d.tract.dispu.465.Nauar. in Comment.de alien.rer.eccles.Necessitas & vtilitas æquiparantur in iure , cap. 1.de reb.eccles.non alien.in 6.& Cle.1.eod.tit.Abb.in cap.vt super,de reb. eccles.alien.vel non,& in cap.fin.de eccles.ædif.Et istæ causæ dicuntur casus a iure permissi,vbi reducũtur omnes,qui in iure reperiuntur expressi, d.glos.in Sũ. 12.q.2.& in cap.2.in verbo,casibus,de reb.eccles.non alien.in 6.& regulariter requirunt solemnitates in alienatione,exceptis aliquibus,quos ponam infra in limitationibus .

Alienatio rerũ ecclesis. Differẽtia inter alienat. ex cãne cessitatis , & ex causa vtilitatis.

Adde quod inter alienationẽ ex causa necessitatis,& illã quæ fit ex causa vtilitatis Communiter distinguunt DD.& sic vt in primo casu seruatis seruandis sufficiat illam vtiliter esse cœptam,ita quod Ecclesia non sit in damno,illiq. stetur qualẽcumque exitum habeat; in secundo verò non sufficit illam vtiliter esse cœptam nisi effectus sequatur,& contrarium non euenerit,scilicet,quod Ecclesia effecta sit locupletior , quam differentiam præter alios tangit Federic. de Sen.in cons.249.sub n.2.Rebuf.in compend.alienat. num.72. approbat Rota Rom.in decis.65.diuers.nu.4.& 23.vol.2.sequitur Ioan.Anton.Lanar.in cons. 50.nu.6.& 7.& Fabius de Anna,in cons.78.n.36. vol.1.

Solemnitas legitima continet quattuor de iure antiquo: vt authoritas prælati,tractatus,consensus Capituli,& subscriptio singulorum saltem per Notariũ, de quibus per Abb.in c.1.& c.tua,de his,quæ fiunt à prælat. Silu. & Summistæ in verbo,Alienatio,Rebuff.in d.compen.à num.9.vsque 14.& à nu. 74. vsque 4 99.& num.118.latissime per Redoan.a q.24.vsque ad q.48.†Consensus patroni si Ecclesia sit patronata,non est de necessitate.Abb.in c.vnico,vt benef.Eccles.sine dim.confer.Dec. cons 174.Redoan.in d.tract.q.31.licet Contrarium teneat Rebuf num.90.

Hodie vero regulariter prohibetur omnis modus alienandi etiam in casu licito, & seruatis solẽnitatibus prædictis inconsulto Romano Põtifice per hanc Extrauag. quæ diuiditur in duas partes;in prima ponit causam motiuã; in Secunda,ibi : omnium rerum prohibitionem facit, & tres tantum casus cõcedit alienandi inconsulto Romano Pontif. Primus est locationis,& conductionis infra triennium; Secundus est,emphyteusis habẽtis tres conditiones,scilicet in casibus a iure permissis,& de bonis solitis ab antiquo dari in emphyteusim, & cum euidenti Ecclesiæ vtilitate. Tertius est alienationis fructuum,qui seruãdo

seruari

seruari non possunt secundũ tutiorem sensum, Caietan. in verbo, Excommunicatio, c. 75. Pro cuius prohibitionis obseruãtia ibi Prędecessorum innouat, & cõfirmat antiquos Canones, presertim cap. fine exceptione, 12. q. 2. c. 1. & c. nulli, de reb. eccl. alien. c. 1. & 2. eo. tit. in 6. Clem. 1. eo. tit. quibus duo hęc Extrauag. addit; Primũ, vt nõ possit fieri locatio vltra trienniũ, declarãdo verba ad modicum tẽpus in d. Clem. 1. in fine; nam antea poterat ad decẽniũ, vt ibi per glos. & Doct. Secũdum, vt quælibet alienationis species nõ fiat incõsulto Rom. Pont. & sic additur alia solemnitas, quæ nõ requiritur in prædictis tribus casibus hic exceptis. Itẽ pro maiori obseruatione huius prohibitionis annullat cõtractus, & imponit pęnas; ibi: si quis autem, h. d. in summa. Quælibet species alienationis ecclesiasticæ etiam locationis, vltrà triennium regulariter nõ potest fieri inconsulto Rom. Pont. excipit, innouat, ac cõfirmat iure antiqua, annullat contractus, & imponit pęnas, vltra Caietan. faciũt relata per Redoan. q. 35. qui in q. 36. & 42. aliter intelligit, hãc Paulinã, vt quãdo sunt seruatæ causæ & solemnitates, non requiratur assensus Apostolicus de necessitate, nã per eam permittitur alienatio in casibus à iure permissis, videlicet, iusta de causa, & seruata forma Iuris Canonici, notat etiã Nauar. in d. Comm. de alien rer. Eccles. sub n. 2. ac in Manuali Confess. c. 27. nu. 156 & videtur tenere Rebuff. in d Cõpẽd. Sed primo intelligentia est de obseruãtia, stylo, & praxi Rom. Curiæ, cõgruit literæ, & sensui, ac tutior, a miror ad Redoan. & Nauar. qui de isto Caietani sensu mentionem non faciũt. Animaduertendum tamen est, quod † etiã si hæc Constitutio non fuisset edita, Prælati & Abbates non possent regulariter alienare in casu etiam licito, & seruatis solemnitatibus inconsulto Rom. Pont. ob iuramentum, quod ita præstant, Abb. in c. vt super, de reb. eccles. alien. in c. fin. de eccles. ædific & in c. ad nostram, eo. tit. de reb. eccle. & in c. 2. de feud. num. 13. Redoan. q. 35. Nau. in d. Cõment. à n. 11. vsque ad 15. quanto magis hodie per hãc Extrauag. cuius pœnis se subiiciunt in iuramento, vt habetur in Pontificali fol. 81. & 120. His verbis, Possessiones verò ad mensam meam pertinentes non vendam, neque donabo, neque pignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum consensu Capituli Ecclesiæ meę, inconsulto Rom. Pont. & si ad aliquã alienatione deuenero, pœnas in quadam super hoc edita Constitutione contẽtas, eo ipso incurrere volo. Idem iurãt Abbates vt in d. Pontificali fol 134 mutato nomine (ad mensam) dicendo ad monasterium, (& Capituli) dicendo conuentus monasterij mei. In ceteris vero personis, quæ non ita iurant, valebat alienatio in casu licito, seruatis solemnitatibus ante hãc Extrauag. Abb. in d. c. vt super, † Quia assensus Apostolicus supplet tractatũ & consensum prælati superioris, Abb. in cons. 41. par. 1. Dec. cons. 142. Rebuff. in d. Compen. sub. nu. 15. Capic. decis. 16. Paris. cons. 24. lib. 2. Redoan. q. 36. & 43. Non tamen supplet consensũ Capituli seu maioris partis, & in quib. consistat, & dicatur maior pars, Abb. in cap 1. de his quæ fiunt à maiori parte Capit. Rebuff. num. 76. Redoan. q. 38. & debet cõuocari per eum ad quẽ spectat. Abb. in c. 1. de maior. & obedient. Authoritas Episcopi, seu prelati non est de necessitate, si Ecclesia nõ habet Collegium seu Capitulum, sed sufficit consensus Rectoris seu beneficiati, causa iusta, & assensus Apostolicus. Abb in c. potuit, nu. 14. de loca. Franc. in c. 1. de reb. eccles. alien. in 6. Rebuff. n. 83. & 90. Decius & Paris. in preall. cons. Rolan. cons. 15. vol. 1. Molina de contract. disput. 468. nu. 13.

(Margin notes beside the paragraph above: a, 6, 7.)

Inde elicitur Conclusio illa Doctorũ, quod licentia obtenta à Sũmo Pontifice alienãdi res Ecclesiæ, operatur, vt non requirãtur aliæ solemnitates. Cuius *Quid operatur.*

sen-

In alienatione Papa authoritas cum declaratione.

sententiæ ratio est: quia Papa dicitur esse dominus & dispensator bonorũ Ecclesiæ, & ob id ad libitum potest de eis disponere. Menoch. in addit. nouissimè impressis ad lib. 2. de arbitr. iud. Casu 172. nu. 37. in fine. Quã Conclusionẽ intellige Primò, quando Papæ authoritas legitimè, validè interponitur; ac secùs si fuerit surreptitia, & consequenter nulla, vt declarat Decius, in cons. 142. sub nu. 5. & Ruin. cons. 157. nu. 4. & 11. esset enim talis, quando aliquid narratum non fuisset, quod si Papa sciuisset, verisimiliter licentiã nõ concessisset, vel ad concedẽdum difficilior redditus fuisset, Menoch. in præf. tract. Cẽt. 3. Casu 201. num. 24. Rota diuers. in proprijs terminis, decis. 65. nu. 2. & 3. vol. 2. egregie & ad rem explicat ampliando, vt ibi per eum. De Anna, in præcit. cons. 38. nu. 43. & infra. Secundò intellige, quãdo d. authoritas simpliciter, & absolutè obtinetur, & constet confirmationẽ factam fuisse de certa eius sciẽtia, scilicet, quod Papa habuerit notitiam tenoris rei cõfirmatæ; ita Ioann. Bapt. Ferret in cons. 249. num. 11. vol. 2. secùs verò in eius mandato dato ad confirmandum, cum Clausula, quatenus per diligentem informationẽ, &c. conditionaliter rescribendo, si ita est, referẽdo se ad supplicata. Anton. Maria de Canibus in quodam consilio edito post decis. 46. Borgn. Caual. par. 1. num. 399. Tertiò intellige, quod etsi Papæ authoritas interueniens solemnitates suppleat, non tamen supplet defectum causæ, Redoan. in suo tract. de reb. eccl. non alien. quæst. 22. num. 75. Rota diuers. decis. 178. num. 2. volum. 2. Quartò intellige, vt procedat Conclusio, scilicet, vt valeat alienatio sine solemnitatibus facta, etiam per Papæ Commissarium, seruata tamen forma suæ commissionis, cuius est executor, vt innuunt Doctores allegati in d. num. 7. quibus adde Ferret. in cõsil. 248. num. 2. volum. 2. Menoch. vbi supra, num. 39. & Amed. à Ponte, in Commentar. ad tit. Qui feuda dare poss. sub num. 149.

Ista Breuia Apostolica, quæ passim expediũtur in forma, Si in euidentẽ, vt plurimum loquuntur de assensu præstando per Commissarios alienationi faciendæ, & tunc † assensus debet præcedere contractum, Abb. in c. vt super. nu.
8 17. de reb. eccles. alien in c. fine nu. 7. de eccle. ædific. ac in c. cum vos, sub num. 5. de his quæ fiunt à prel. sine cõsensu Cap. quia quãdo aliquid est de forma in actu, semper illa forma debet præcedere. Abb. in c. nulli, num. 7. de reb. eccles. alien. Rebuff. in d. Compen. alien. nu. 15. & sub n. 52. Afflict. decis. 355. Camerar. in c. Imperialẽ, de prohib. feudi alien. per Feder. fol. 54. Fel. in c. sicut tuis, nu. 8. de simon. Ias. in l. licet, versiculo. Quinto limito, de procurat. Hodie in Curia Archiepiscopali Neap. practicatur fieri de nouo contractum alienationis, cum inserto tenore Decreti Commissariorum.

9 Caueant † cõtrahentes præsumere tradere possessionẽ (etiam si dixerint. saluo assensu) ante impetrationem, nam incurrerent pœnas huius Extrauag. cum sit protestatio contraria facto. Nau. cons. 1. de reb. eccles alien. in nouis; faciũt dicta per Dec. consil. 160. Iul. Clar. in §. feudum, q. 31. & in §. emphyteusi. q. 13. Gram. decis. 49. Vinc. de Franch. decis. 267. post Abb. in cap. 2. de feud. Ias. in l. fin. nu. 142. C. de iure emph. Fel. in c. quæ in ecclesiarũ, sub n. 84. de Const. Curt. de feud. par. q. 20. nu. 112. Capic. in Inuest. in verbo, feudorũ alienationes, am-
b pliat. 17. & limitat. 12. Frec. de Subfeud. lib. 2. Auth. 1. sub n. 24. *b* Sed bona fides excusaret, qa dicitur in hac Extrauag Præsumẽtes, Nauar. in d. Cõmentar. de alien. rer eccles. n. 16. lex posita cõtra præsumẽte aliquid facere, nõ cõprehẽdit eum qui absque dolo vel cõtẽptu, bona fide vel simplicitate facit. Card. Zabar. in Cle. 1. n. 22. de priuileg. Nau. in c. accepta, oppos. 8. de restitut. spoliat &

in

in Manuali Confess.c.27. nu.74. Sunt etiam aliæ causæ, quæ excusant à pœnis huius Paulinæ, quas dicam infra limit.21.

10 Cautius † agendo consului, vt Beneficiatus, qui terram sui beneficij volebat cõcedere in emphyteusim, illam locaret per triennium, & eo elapso, in emphytheusim concederet cum pactis emphyteuticis, in forma, saluo tamen & reseruato assensu Apostolico, infrà dictum triennium impetrando, ita quod eo elapso, non sit translata possessio, nec vtile dominium, nisi impetrato & exequuto assensu Apostolico, & non aliter, nec alio modo, aliàs eo non obtento, habeatur pro non facta dicta concessio, nisi locatio pro dicto triennio tantum. Sint cauti contrahentes, vt in Breui Apostolico fiat mentio de alienatione non facta per traditionẽ possessionis, si fuerit tradita, quia tunc assensus præstandus trahere-
11 tur ad præterita. Ite procedit quod dicunt Doctores † sufficere assensum subsequi alienationẽ. Rebuf.in d.Cõpen.alien.versiculo, nonus casus, Rodoan.q.42. sub nu.16. Vinc.de Franchis decis.163. licet sit disputabilis Articulus, an requiratur nouus cõtractus, Capic.in Inuest.verbo, Defectus, fol.83. Iacobin.in Inuestit.in verbo, & cum pacto de non alienando, nu.19. Ad maiorem cautelã consulerẽ celebrari contractum de nouo, si in assensu non sit mentio de alienatione iam facta, & valebit vt nunc tempore assensus, Rebuff.in d.Compen. alien.nu. 93.& 95.tũ quia assensus debet præcedere contractum, cum in hac Paulina dicatur: Incõsulto Sũmo Pontifice, quæ verba denotant actũ nullũ, nisi præcedat assensus. Abb.in d.c.vt super, de reb.Eccl.alienan. Fundatur talis assensus super
12 † euidenti vtilitate, quæ consideratur tempore alienationis, Paris.cons.24.lib. 4.Rebuff.sub nu.73.Rodoan.q.20.nu.141.

Euidens vtilitas dicitur, quãdo nullum dubium est, quin alienatio sit magis profutura Ecclesię, c.sine exceptione, 12.q.2.vbi Rebuf. nu.97. & 98.c.tua nuper, de his quæ fiunt à pręl.sine cons. Capit.Red d.q.20.sub nu.81.

Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuf.cons.111.nu.8.& cons.112.nu.13. & scripta per Menoch. in præalleg. addit.ad Casum 172. nu.22.& infrà latè & notab.Borgnin.Caualcan.decis.45.nu.34.& seq.p.1.Anton.Mar.de Canib.loco cit.nu.121.& infrà, ex cuius dictis, nu.160.cum pluribus seqq. perbellè colligitur, quæ regula sit obseruanda, quoties ex aliorum attestationibus adesset variatio circa verum rei Ecclesiæ valorem liquidandum, & postremo præ ceteris diligenter examinat D.de Anna, in præf.consil.38.nu.5.& infrà. Item, quando in vtilitatẽ Ecclesiæ dicẽdæ sint fieri alienationes, tradit Eman.Roderic.tomo 1.Quæst. regul.q.27.art.8.Id verò, quod in hac materia a Doctoribus respondetur, nẽpè, quod vt de euidẽti Ecclesiæ vtilitate cognosci possit, spectari debeat tempus ipsius alienationis, declarationẽ recipit in re aliqua Ecclesiæ, quę distraheretur tempore belli, pestis, & alterius similis calamitatis, vt si propter dictos casus insolitos, & rarò contingentes, res distrahenda effecta sit deterior, veluti, si ager qui alienatur per cessationẽ culturæ, sterilis, & infructuosus redditus esset, seu siluosus effectus, vel quia ab eo arbores succisæ essent, vt tunc attendatur valor seu æstimatio temporis contractus: si verò nullum passa sit damnum, sed in eodẽ statu permanserit, tunc æstimari debet secundum iustum, & verũ valorem, put erit in futurum cessante bello, peste, & similibus. Ita sanè colligitur ex deductis per Dominos de Rota, in decis.65.diuers.vol.2.& ex eadẽ decis.annotat Menoch.loco cit.& adducitur ratio: quia illud tẽpus tamquam nõ successiuum, & perpetuam causam habens, sed momentaneum, & breui duraturum, nõ attenditur. Caualcan.decis.45.num.53.& decis.46.num.26.par.1. Secundò declaratur

claratur ampliando idem procedere,scilicet,vt debeat etiam attendi tẽpus contractus in dignoscenda læsione Ecclesiæ,non autem tempus anterius,vel posterius, Calderin.conf.5.sub tit.de rer permut. Ruin.con 13 .sub nu.55.lib.1.Iaf. in conf.54.nu.20.vol.1.sequitur Rota diuerf.decif.18.nu.4.vol. . quæ Ecclesiæ læsio iuxta eandem Rotam in alia decif.67 .par.3.lib.3.erit probanda ex communi æstimatione,non vnius tantum terrulę,sed aliorum prædiorum,quæ circumuicina sunt. Tertiò declaratur Communis Conclusio,quæ se habet,scilicet valorem rei inspiciendũ esse tempore contractus,vt tamen in articulando probatio valoris ipsius rei tempore contractus considerati,non restringatur solum ad tempus breue celebrati contractus,sed debet fieri attendendo etiam tempus anterius,& posterius per multos annos. Affict.decif.316.nu.6. Rota in præalleg.decif.65.nu.13.& 20.par.2.sequendo theoricam Bartoli,& aliorum in pretia rerum, ff.ad l.Falcid. Sed quid si in emptione alicuius rei Ecclesiasticæ concurrãt duo inuicem æmuli,quorum alter obtulit iustum pretium,alter vero deinde obtulit satis plus iusto pretio,quis istorum sit præferẽdus? Resp.quod cum hic casus contigisset, Vincent. Caroc. in suis decif. & propriè in decif.99. refert aliquos iudices ardenter inclinasse ad fauorem eius,qui plus iusto pretio obtulit tamquam magis vtile Ecclesiæ,ipse verò ex multis cumulatis circa id, quod Ecclesia est cultrix iustitiæ Contrarium sensit.

Et licet Decreti interpositio faciat præsumptionẽ pro vtilitate Ecclesię, Abb. in consil.41.par.1.Decif.conf.341.Rodoan.ibid.n.75.Mascard.de probat.Cõclus.488. tamen solemnitatibus adhibitis non obstantibus. Ecclesia restituitur, si fuerit læsa,c.ad nostram,de reb. ecclef.alien.vbi.Abb.& in c.1.de restit.in integr.ac in d.c.tua nuper,Couar.lib.2.Var.resol.c.17.sub nu.2.Dec.cõf.141.Grã. decif.79.Rodoan.q.78.c.4.

Quando pro decreto nõ pſumatur.

Declara Primò, quod licet in dubio pro Decreto cõmissariorum pſumatur, secùs tamen sit quando non apparet, quod præcesserit causæ cognitio per ipsos adhibita, eoq. magis,vbi in cõmissionibus Breuis Apostolici adessent Clausulæ conditionales,iuxta tenorem,& formam à Caualcano descriptã in decif.45.sub nu.77.p.1.quia tunc de ista diligenti perquisitione,& causæ cognitione nõ perfunctoriè,& per solam ipsorum Commissariorum relationẽ,sed expressè,clarè, ac liquido de ipsatũ verificatione apparere debet,quia ita mandat Papa,vt per eundem ibidem,nu.81.concluditur, & in decif.46.nu.28.eadem p 1.quem sequitur Mascard.de probat.Concl.1317.nu.37. Anton.Mar.de Canib.cum alijs ab eo allegatis in præd.conf.nu.28 .& 374.cũ seq. non enim Commissarij possunt assumere potestatem confirmandi alienationes,nisi purificatis prius cõditionibus,& Clausulis in Breui Apostolico contentis,quæ sunt suæ potestatis fundamentum;latè Ruin.in consil.68.nu.5 lib.1.In quo animaduertendum,quod vbi Papa committeret alicui, vt diligenter se informet seruata forma Paulinæ, requirẽtis receptionem testium,& probationum super veritate narratorũ,tunc hæc informatio aliundè constare, & probari debet, quam ex assertione Commissarij;Vbi vero Papa simpliciter commiteret, vt se informet,& si apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatẽ,eam confirmet,aliàs non, derogando Paulinæ, in hoc casu stabitur assertioni Cõmissarij, & sufficit extraiudicialis informatio,Ita in hac materia distinguunt Domini de Rota,in decif.716.diuerf.nu. 4.vol.1.in cuius finalibus verbis habetur,quod ideo hodie saluãtur similes processus,& in decif.160.nu.7.& 8.vol.2. Secundò declara, vbi de causa non fuisset maturè cognitũ,seu indagatum,seu per nimiã accelerationẽ, nimisq. prope

rè,

re,& festinanter ad decreti interpositionem processum fuisset, nam propter temporis breuitatem resultaret præsumptio ipsos Commissarios minus diligenter, nec rite seu recte suum officium fuisse exequutos, circa loci visitationem & inuestigationem expositorum in supplicatione, vt per Octau.Simócel.in tract. de decretis lib.3.tit.7.inspect.3.nu.47. Præfatus de Canib.in eod.consi.nu.162. & 283.alijque cumulati per Menoch.in tract.de præsumpt.lib.2.præs.75.num. 35.quo loco agit an & quando decretum in alienationibus bonorum Ecclesiæ recte, & rite interpositum præsumatur. Tertio declara vt admittatur probatio in contrarium, scilicet, quod non fuerit neque necessitas, neque euidens vtilitas, immo defectus causæ reddit nullā interpositionem decreti super alienatione.Gemin.cons.48.num.9.quia tunc non verificatur conditio sub qua Papa rescripsit, nempe, si cedebat in euidentem vtilitatem, vel necessitatem ecclesiæ. Rota diuers.decis.178.nu.3.vol.2.& præsertim quando istud contrarium ostenderetur ex actorum inspectione. Alciat. in tract.de præsumpt.reg.3.præs. 10.limit.4.& late per Hyp.Rim.in cons.5.nu.162.& infra.Volens vero probare contrarium, oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valde clara per testes valde graues. Alex.de Næuo in cons.30.num.3.

Sciant autem Commissarij quod idem Paul. II.constituit vt in causis alienationum examinandis, quæ a Sede Apostolica in forma si in euidentem vtilitatem cedant, committuntur.

13 *Si † delegatus conscientia suæ prodigus in grauamen vel detrimentum ecclesiæ, per gratiam, aut timorem vel sordes alienationi consenserit, aut Decretum vel authoritatem interposuerit inferior quidem episcopo sententiam excommunicationis incurrat, episcopus vero aut superior ab exequutione officij per annum nouerit se suspensum; ad æstimationem detrimenti ecclesiæ illati, nihilominus condemnandus, sciturus quod si suspensione durante damnabiliter ingesserit se Diuinis, Irregularitatis laqueo se inuoluet, a quo non nisi per Rom.Pont. poterit liberari: is vero, qui dolo, vel fraude, vel scienter in detrimentum ecclesiæ alienationem fieri procurauerit, aut per sordes, aut impressionem alienationis Decretum extorserit, similem sententiam excommunicationis incurrat, a qua nisi per Rom. Pont. poterit absolui, ad restitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus si de præmissis constiterit, condēnandus.* Vt patet ex Constitutione d.Pauli de Anno 1465.incip. Cum in omnibus. fol.88.in Bullario. c

Vltra prędictas solemnitates aderat ante hāc Paulinam in hoc Regno Nea-
14 politano † Constitutio Gerardina cōstituens quod alienationes bonorum ecclesiarum inferiorum, quę fiunt cū Decreto Prælati, non aliter valeant, nisi præcedentibus subhastationibus,& hoc per Cōstitutionē Gerardi Cardinalis Episcopi Sabinensis, de qua meminit Afflict. in Constit. Instrumentorum robur, sub num.19.& Gram.decis.79.tamen non vidi seruari, sed passim concessiones fieri absque subhabationibus. Pro tutiori consului has subhastationes esse præmittendas ante stipulationē instrumēti concessionis pro maiori securitate beneficiati, cōcessionarij,& cōmissariorum. Ideoq; episcopi statuere deberēt, quod nullus beneficiatus, siue collegiata ecclesia, etiā Monasterium Monialium Ciuitatis & Diœcesis suæ iurisdictionis, præsumat stipulari instrumentum alienationis bonorum ecclesiasticorū absque subhastationibus de eius licentia faciendis,& factis, si res est modica, iuxta dispositionē c.terrulas,12.q.2.& trib.requisitis concurrentibus sufficit consensus episcopi vt dixi infra, nu.41.si vero requiritur assensus Apostolicus, tūc præuijs subhastationib. existente euidenti vtili-

B tate,

tate, poteſt ſtipulari inſtrumẽtum cum Clauſula ſaluo aſſenſu Apoſtolico impetrando infra certum tempus; & quod interim nõ transferatur dominiũ, neque poſſeſſio niſi obtẽto, & exequuto aſſenſu Apoſtolico, ita, vt res ſit penes eccleſiã ante exequutionem aſſenſus Apoſtolici, vt dixi ſupra nu. 10. & ſi res alienanda eſſet Capituli ſeu collegiatę, vel ẽt Monaſterij monialiũ, deberet epiſcopus facere ſtatutum, quod cõſenſus maioris partis per vota ſecreta duarum partium ex tribus. & hoc põt facere ipſummet collegiũ, prout habetur in ſtatutis venerabilis Archiconfraternitatis Confalonis Romæ. c. 12. fol. 28. ibidẽ impreſſis, & approbatis. & de ſtatuto epiſcopi quod in alienatione requiratur eius licẽtia, vide Henr. Bohic In tract. de ſynodo epiſcopi & ſtatutis ſynodal. par. 1. art. 1. nu. 171.

Obtento Reſcripto Apoſtolico, & præſentato, ſi antea non fuerunt factę ſubhaſtationes, præſertim ſi adeſt ſuſpicio colluſionis inter beneficiatum, & conceſſionarium, vel eſt dubium an conceſſio cedat in euidentem vtilitatem conſuetem vt Commiſſarii Apoſtolici extraiudicialiter copiam illius reſcripti conſignent epiſcopo loci ordinario (etiam ſi eius Vicarius fuerit vnus ex commiſſarijs) ad quem ſpectat tueri iura ſuarum eccleſiarum, vt ſi quid ei pro facti inſtructione videbitur ipſis commiſſarijs ſignificet.

Secundò expedire poterunt monitiones per edictum, cum inſerto tenore reſcripti, in genere monendo omnes, & quoſcũque volentes dicere de ſubreptione & obreptione, per affixionem ad valuas cathedralis, parochialis, beneficialis eccleſiæ, & in loco rei ſitæ alienandæ.

Tertio debent citari nominatim ad dicendum aduerſus reſcriptum cum inſerto eius tenore, beneficiatus, cõceſſionarius, & patroni, ſi beneficiũ ſeu eccleſia eſt de iure patronatus, ad quos ſpectat tueri iura & bona eccleſię patronatæ. cõſenſus autem eorũ an ſit de neceſſitate, dixi ſupra n. 4. immo in quodam Breui Apoſtolico vidi clauſulam, Accedente conſenſu patronorum & in alio Breui aſſenſus alienationis prębendæ annexæ canonicatui, vidi Clauſulam, Vocatis dilectis filijs canonicis Capituli. N.

Quarto poſt decretum declarationis ſe eſſe Iudices competentes, debẽt Commiſſarij eligere expertos agrimenſores, & appretiatores non ſuſpectos, & vna cum eis, & partibus intereſſe prætendentibus accedere ſuper faciem loci alienandi, & illum menſurari facere cum appoſitione terminorũ & relatione confinium, & relatione qualitatis arborum, & quantitatis, ſeu membrorũ domus, & quanti valent in proprietate, vt poſſint ipſi Commiſſarij conſiderare, an conceſſio ſit in euidentem vtilitatem, & vt quando res erit reuerſura ad eccleſiam ſciri poſſit, an ſit meliorata, deteriorata, vel occupata a confinibus, & omnia in ſcripturas redigere cum iuramento Agrimenſorum appretiatorum, vocatis etiam dominis bonorum confinium pro eorum intereſſe.

Quinto hoc adimpleto poſſunt capere informationẽ, & examinare teſtes ex officio, vel ad inſtantiam partis coram eis, & facere interrogatoria opportuna.

Sexto compilatis actis & monitis partibus ad dicẽdũ ſuper expeditione cauſæ, ipſiſque auditis declarare debẽt an conceſſio cedat in euidẽtem vtilitatem, ita, vel ne, & ſi viderint expoſita in reſcripto eſſe vera, tunc procedant ad prolationem decreti huiuſmodi, aliquibus additis vel detractis iuxta qualitatẽ facti.

In Dei nomine Amen.

Nos N.N. Cõmiſſarij Apoſtolici viſo reſcripto nobis directo, & præſentato tenc-

tenoris sequentis (inseratur de verbo ad verbũ) & volentes Apostolicis obedire mãdatis, pręuijs monitionibus & citationibus opportunis, & declaratione, nos esse iudices competentes, visoq; loco coram nobis mensurato, & appretiato, vt patet ex relationibus tenoris sequentis (inserantur) captaque diligenti informatione, & monitis, auditisq. partibus, ad dicendum super expeditione, causæ, & ad audiendum præsens decretum pro tali die. N. considerans considerãdis, dicimus, decernimus, & pronunciamus, cõcessionem iuxta formam dicti rescripti cedere in euidentem vtilitatem dictæ ecclesiæ, & proinde assensum authoritate Apostolica pręstamus: ita tamẽ, quod de nouo inter ambas partes stipuletur instrumẽtum cum inserto tenore prædicti rescripti Apostolici & pręsentis decreti, cum omnib. pactis emphyteuticis in forma apponi solitis, adiecto etiam pacto, quod in qualibet generatione renouari debeat instrumentum cum beneficiato de facie ad faciem, & infra mensem dictus cõcessionarius assignare habeat instrumentũ reassumptũ in charta de pergameno cũ subscriptione Notarij, iudicis, & testiũ, saltem triũ, Beneficiato prędicto qui infra eundem terminũ exhibere habeat copiam authenticã, & consignare Archiuario Curiæ episcopalis. N. vt in eius Archiuo pro futura cautela Ecclesiæ conseruari possit, & ita dicimus, decernimus, & prononciamus, isto, & omni alio meliori modo.

Quid si ante sententiã aliquis cõparuerit offerẽdo plus; vide supra sub nu. 12. Et an successor possit reuocare, Borgn. Caualcan. decis. 37. par. 2.

a *ADDITIO V. I. D. PROSPERI DE AVGVSTINO. Congruit etiã Rub. quæ est sub verbis negatiuis de reb. eccl. non alienan. & a rubro infertur ad nigrum, & rub. sæpe facit regulam Iuris Cõmunis, nam quando est negatiua omnes casus generaliter prohibentur nisi contrarium probetur expressim, ita, & e contra quando est affirmatiua, Hostien. in Sum. in tit. de testib. in Decretali vero Rub. est ambigua*

b *de reb. eccles. alien. vel non.* b *Nisi fiat protestatio reseruando assensum directi domini etiam in actu traditionis. Menado. decis. 24.*

c *Commissiones huiusmodi fiunt a Sum. Pont. ordinario loci, & alteri personæ in dignitate ecclesiastica constituta, coniunctim, & si de ipsius ordinarij interesse & præiudicio agitur, tunc loco ipsius committuntur Metropolitano, & si res ad ipsum Metropolitanum pertineat, ordinario viciniori. Concedebantur antea ista com missiones etiam per sacram Pœnitentiariam Romanam, cuius facultates Pius 4. restrinxit die 15. Maij 1562. incip. In sublimi fol. 744. & deinde Pius V. in totum has facultates in futurum reuocauit, Kal. Maij 1569. incip. Tempus & necessitas, fol 1047 in Bullario, ita vt nec quidquam etiam inceptum habeant expedire.*

15 *Inter ecclesias permutantes ad inuicem etiam requiritur solemnitas.*
16 *Contractus per quos transfertur dominium vtile, quinam sint, & in dubio quis contractus præsumatur.*
17 *Hypotheca generalis bonorum ecclesiæ etiam prohibetur.*
18 *Quando res ecclesiæ potest locari vltra triennium.*
19 *Successor in beneficio an teneatur stare contractui.*
20 *Quando transactio & compromissum possit fieri absque solennitatibus.*
21 *Seruitutis impositio requirit solennitates.*
22 *Cessio iurium, actionum, litis, & causæ alienatio est.*
23 *An in acquirendis possit fieri remissio absque solemnitatibus.*
24 *Inter mobilia pretiosa quænam connumerentur.*

25 *Pecunia ecclesiæ quando prohibeatur alienari.*
26 *Iura actiones, & nomina debitorum computantur inter immobilia.*
27 *Mobilia ecclesiæ quæ, & quando possint pignorari.*
28 *Quorum locorum piorum bona non possunt alienari, & quænam sint loca pia.*
29 *Locus ecclesiæ seu pij loci etiam diruti, non potest alienari.*
30 *Quando consuetudo possit remittere solemnitates.*
31 *Solemnitas in alienatione rei ecclesiæ incorporata, requiritur, etiam si a donante fuerit remissa.*
32 *Relicta ecclesiæ incapaci possunt alienari non obstante quauis dispositione in contrarium.*
33 *Incisio arborum an dicatur alienatio.*
34 *Quando contractus est vtilis ecclesiæ, an requirantur solemnitates.*
35 *Vnio ecclesiarum dicitur alienatio.*
36 *Quando res est obligata creditoribus, & peruenit ad ecclesiam, an possit alienari absque solemnitate.*
37 *Quænam debeant concurrere in alienatione rei sterilis.*

HAnc Regulam sic firmatam, & declaratam quod in alienatione rei ecclesiasticæ requirantur copulatiuè, causa, & solemnitas, Amplia & limita.

Primo amplia procedere in omni contractu, per quem transfertur dominiū directū, & vtile, etiam in permutatione, c. nulli, de reb. eccles. alien. c. 2. vbi Abb.
15 de rer. permut. c. sine exceptione. 17. q. 2. vbi Rebuf. n. 66. tenet procedere† etiā quando ecclesiæ inuicem permutant. Redoan q. 2. cap. 20. & q. 12. n. 28. permutatio enim alienatio est. Iaf. in l. fi. n. 101. C. de iure emphyt. Redoan. q. 2. c. 4. ita vidi practicari, & expediri Breuia Apostolica etiam inter ecclesias permutantes, si in euidentem vtilitatem vtriusque partis cesserint, quamuis ante hanc Extrauagantem sufficiebat consensus Episcopi in ecclesijs sibi subiectis, c. 1. & c. vt super. §. fin. de reb. eccles. alien. Iste est vnus de casibus a iure permissis, nempe Permutatio, requirens solemnitates, etiam si fiat permutatio cum Principe, secundum Innoc. & Abb. in c. 1. de rer. permutat.

Secundo, amplia in omni contractu, vbi transfertur dominium vtile retento directo, probatur in hac Extrauag. & in loc. præalleg. Rebuff. in d. Compen.
16 numer. 3. & 6. Redoan. quæst. 2. capitulo 24. cum seq.† Et sunt sex vt superficiarius, locatio ad longum tempus, emphyteuticus, libellarius, feudalis, & precariæ in genere femineo, Declarant Aluarot. in procem. feud. Redoan. loco præal leg. & Bened. Canoph. in repet. huius Extrauag. sub n. 10. vsque ad 34. & in dubio præsumitur emphteuticus potius quam censualis, Iul. Clar. in §. emphyteusis, quæst. 1. num. 3. Mascar. de probat. Conclus. 281. post Afflic. decisio. 129. sub numero 4.

Et quia valde interest, an iudicetur cēsus, vel emphyteusis, adde quod magis recepta opinio est in contrariū, de qua attestatur Menoch. Doctores in hoc conuenientes, longa serie recensendo, in tract. de præsumpt. lib. 3. præs. 106. num. 3. quā opinionem vltra allegatos per eum sectatur Crescent. decis. 1. sub titulo, de censibus. In eam etiam descendit Nauar. tam quo ad forū interius, quam exterius, in commentar. de vsur. nu. 109. eamque amplectitur Molina de contract. disput. 38. num. 6. nec caret ratione de qua ibi per eos, & vendicat sibi locum etiā si ageretur de re ecclesię, Corbulus in tract. de iure emphyt. tit. de cā priuat.

ob

ob non solutũ canonẽ, limit. 34. n. 3. Couar. lib. 3. var. resol. c. 7. sub num. 1. Molina loco cit. declaratur non procedere, quãdo in ipsa regione magis frequens esset vsus concedendi in emphyteusim, Iaf. in l. 2. n. 165. C. de iure emphyt. Aluar. Vallasc. in tract. de iure emphyt. quæst. 32. n. 35. Mascard. de probat. Conclus. 281. n. 7. Et vt clare discerni possit, an sit iudicandus contractus censualis, vel emphyteuticus, quattuor casus distinguẽdo prosequitur Borgn. Caualcan. decis. 30. n. 101. & infra, par. 2. vide per eum.

Tertiò amplia in hypothecatione, seu obligatione, vt expressè in hac Extrauag. dicitur, & in c. nulli, de reb. Eccl. alien. vbi Abb. & in c. 2. n. 3. de precar. in c. 1. nu. 4. de pignor. Couar. lib. 3. variar. resol. c. 16. num 7. Redoan. q. 2. c. 6. & q. 51. c. 29. Ludouic. Molina, in tract. disput. 466. nu. 2. Redoan. q. 2. c. 6. & q. 51. c. 29. qui dicunt procedere in hypotheca tantum speciali, non in generali: quia in d. c. nulli, dicitur, neque specialis hypothecę titulo obligare, sed attẽta dispo-
17 sitione huius Extrauag. † etiã generalis hypotheca est prohibita, quia simpliciter loquitur de hypotheca, facit l. vlt. C. de reb. alien. non alien. vbi prohibita alienatione simpliciter, videtur prohibitus omnis actus, per quem alteri quęritur ius aliquod in re, & probatur in hac Extrauag. vt per Nauar. in d. Cõment. de alien rer. Eccles. sub num. 1. amplia etiam in submissione, cap. 2. de reb Eccles. alien. in 6.

Quarto amplia in locatione, & conductione vltra triẽnium: nam per hanc Extrauag. prohibetur locatio non solum ad longum tempus, quod est ad decẽ annos, iuxta gl. Singul. in Clemen. 1. de rebus Eccles. alienan. sed etiam ad mi-
18 nus tẽpus vltra trienniũ; † intelligitur tamẽ ista Extrau. de rebus Ecclesię, quę quotannis colũtur, & ex eis fructus quolibet anno colligũtur, alioquin si res Ecclesiæ eius sint cõditionis, vt ex eis quolibet triennio vnicus tãtum fructus percipiatur, poterit in nouẽ annos locari: quia primũ triennium æquiualet vnico anno, ita secundũ, & tertium, & si alternatim fructificant, poterunt per sex annos locari. Couatr. lib. 2. var. resol. c. 16. nu. 6. Nauar. in comment. ad alien. rer. Eccle. n. 21. Qui ampliat etiam in emphyteuta rei, quę nõ fructificat nisi tertio quoque anno, vt non deuoluatur Ecclesiæ, si non soluerit per quinquennium, neque per octo annos, si nõ soluerit laico, iuxta terminos c. potuit, de loca. & l. 2. C. de iure emphyt. Idem Couar. loc. cita. nu. 4. concludit non posse fieri locationem ad sex, vel noue annos cũ hac Clausula, vt tot sint locationes, quot triennia, & vt finito primo triennio, tũc facta sit noua locatio, quia est in fraudem huius Constitutionis, sed valida erit in tẽpore permisso primi triẽnij. Molina de iust. & iure dispur. 467. Erit tamen in totũ nulla, quãdo fuit facta simpliciter vltra trienniũ, etiã quo ad casum permissum, vt expresse in hac Extrauag. dicitur, Couar. ibid. sub n. 5. Redo q. 58. Afflict. decis. 107. Molina de contract. disputa. 466. & 467.

Hunc articulum. An scilicet alienatio per concessionem in emphyteusim rerum Ecclesiæ vltra tẽpus permissum facta, in aliquo teneat, late tractat Ioan. Guttier. lib. 2. canon. q. c. 13. Et quid in locatione rei Ecclesiæ vltra triennium, an in totum rescindatur, vt videtur, an saltem sustineatur, & valeat per infra triennium, vide Doctores citatos per Annã. in Singul. 527. & disputat ad vtrãque partem, Lap. allegat. 80. magis tamen Communis opinio est, vt valeat, & restringatur quo ad triennium permissum, de qua testatur Vincent. Caroc. in tract loc. & cond. par. 3. Conclus. 5. ampliat. 4. quamuis superius Conclus. 6. n. 20. & seq. contrarium asseueret. Verum vt perdendi, vtraque opinio *Quando locatio rei eccle siæ vltra trienniũ in totũ vitietur*

B 3 est

est sustentabilis, & priorem sequendo declara, vt per eundem Caroc. in præd. conclus. 9. nu. 97. nisi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam per locatorem, vel conductorem locaturam, vel conducturam fuisse; aut sit conuentum, vt vnica tantum pensio soluatur pro toto tempore, quo casu in totum locatio vitiatur, & tradit etiã Tiraquel. de retractu lignag. §. 23. gloss. 1. num. 12.

Secundo, Declaratur ista Extrauag. non procedere in locatione vltra triennium rerum exigui valoris, per can. terrulas, 12. q. 2. vt non requiratur solemnitas supradictæ regulę.

Tertio Declaratur dispositio huius Extrauag. procedere, quãdo constituitur ius in re vltra triennium, vt si concedatur vsusfructus rei ecclesiasticæ durante vita beneficiati; quæ concessio species est alienationis, quia vsusfructus constitutio, alienatio est. Rebuff. in d. compen. sub num. 4. Secus autem quando quis obligat se actione personali ad dandam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita sua durante, vel tanto tempore vltra triennium, quia tunc non transfertur aliquod ius in re, sed tenetur dumtaxat exhibere conductori commoditatẽ percipiendi fructus; & hæc est cautela, vt valeat talis cõtractus vltra trienniũ, Rebuff. in d. compẽ. nu. 26. vers. 6. & Molina d. disp. 36. nu. 5.

Quarto, Declaratur, vt non possint duo beneficiarij in eadem ecclesia alter alteri locare vita durante portionem obuentionum & fructuum suorum, quia species est alienationis Nau. in cons. 10. in nouis, de reb. eccle non alie.

Quinto, Declaratur non procedere quando adesset consuetudo locandi vltra triennium, quia valeat, Paris. cons. 98. lib. 4.

19 Animaduertendum est, quod † locationi factæ infra triennium, successor in beneficio non tenetur stare. Abb. in c. fin. ne prælati vic. suas, cum distinctione, vt ibi per eum. Etiam si sit facta repræsentata pecunia absque assensu Apostolico, qui non conceditur ex Concil. Triden. sess. 25. capit. 11. Magnam. Redoan. quæst. 57.

Et quando a Summo Pontifice confirmãtur locationes vltra triennium, apponitur Clausula, dũmodo locatio huiusmodi iusto pretio, & citra anticipatã solutionem facta fuerit: & quod finito nouennio, omnia, & singula bona sub locatione huiusmodi conprehensa cum iuribus, & pertinentijs suis vniuersis, necnon quibusuis melioramentis desuper pro tẽpore quomodolibet factis ad ecclesiam pleno iure, & omnino reuertantur, illique libere cedant, absque eo quod ipse conductor, eiusque filij, hæredes, & successores cõsanguinei vel affines, aut alij quicumque ius renouationes dictæ locationis quouis prętextu, & ex quacumque causa petere vel prętendere possint. Igitur vt locationi teneatur stare successor, requiritur assensus Apostolicus, & si adest, & fuerit facta solutio anticipata prędecessori, ipsi successori non nocet, nisi in assensu fuerit facta expressa mentio, vt possit fieri anticipata solutio.

Amplia idem iuris esse, vbi Rector ecclesiæ, qui locauit, beneficio renũciauerit ante finitã locationẽ, vt eius successor non teneatur stare locationi, ex Communi opinione Couar. lib. 2. var. resolut. cap. 15. sub nu. 6. & ita in Rota resolutum fuisse refert Paris. lib. 1. de resignat. benef. quæst. 16. num. 47. Secundo amplia, quod sicut successor in beneficio non cogitur stare locationi factæ per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur conductor perseuerare in d. conductione, si noluerit, vt seruetur ęqualitas. Caroc. cũ alijs ab eo adductis in d. par. 3. conclus. 20. num. 78. Limita in Prælato administrationem habente, qui non

nomine

nomine proprio, sed nomine ecclesiæ debita iuris solemnitate seruata, contraxisset. Soc. regula 388. dummodo contractus tendat in commodum, seu vtilitatem Ecclesiæ. Rota decis. 332. incip. si Prælatus, in nouis, sub tit. de locat & cõd. post Calder. cons. 279. sub ead. rubr. Vincent. de Franch. decis. 163. nu. 14. & seq. Rota diuers. decis. 805. nu. 4. vol. 1. Borgn. Caualc. decis. 44. nu. 31. par. 1. faciunt dicta per Siluestr. in verbo, locatio, sub quæst. 11. & est Communis opinio referente Caroc. in d. par. 3. cõclus. 2. in cuius fine inquit, quod si quis locat vti Rector, dicitur facere nomine ecclesiæ; quã limitationem intellige, vt procedat, dummodo locatio sit facta ad tẽpus a iure permissum, ipsiusque rei locatæ redditus ad ecclesiam, & non ad Prelatum pertineant; Ita eruditissimus, & summo iudicio præditus Didac. Couar. loco prox. cit. & iuxta ipsius mentem prædictis concurrentibus haberet locũ præsens limitatio, etiam si cõtractatus ecclesiæ inutilis esset, licet ob ipsius læsionem possit in integrum restitutio peti. An autem successor Prælati, vel alterius beneficiati, teneatur stare locationi prædecessoris proprio nomine, & in sui vtilitatem factæ, late tradit Ioan. Guttier. libro primo can. quæst. capitulo 36. & an successor singularis ecclesiæ teneatur stare colono, vel inquilino, remittimus lectorem ad Hierony. Grat. consil. 96. num. 23. Petr. Duen. reg. 240. nu. 9. Aluar. Valasc. decis. 40. Lusitan. tom. 1. & Guttier. lib. 2. can. quæst. cap. 8. nu. 66. & seqq. Inter alios enim casus in quibus successor in beneficio tenetur stare colono, quos prosequitur Caroc. in pred. tractatu, par. 3. conclus. 11. quattuor seq. enumerantur, videlicet. Quando S. Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos, & vt d. tempore durante Conductor a nemine, nec a successoribus in beneficio molestari possit. Mandos. de signat. grat. titulo. Indultum locãdi. vers. Supponamus igitur, &c. Item quando inchoatus esset annus, vel laborerium, & res non esset amplius integra, & sic vt pro anno incœpto successor in beneficio teneatur stare colono, Franc. Marc. decisione Delphin. 1 6. col. fin. par. 2. Borgn. Caualcan. d. decis. 44. nu. 32. qui Doctores hanc opinionem tanquam æquissimam, & in conscientia fundatam valde commẽdant; & faciunt dicta per Octau. Cacheran. decis. Pedemont. 182. sub num. 10. & hic casu extenditur etiam ad ipsum conductorem, scilicet, vt pro anno cepto non possit recedere a locatione, vt quia forte videret parum vtilitatis esse consequuturum. Fran. Marc. decisione 102. in fine, parte 1. Caualcan. ibidem, num. 24 Item vt successor in beneficio teneatur stare colono, si consuetudo loci ita obseruet, quæ in hoc attendenda est, Franc. Mar. decis. 144. par. 1. Caroc. loco cita. conclus. 4. per quem etiam in conclus. 20. nu. 75. declaratur dispositio Sacri Concilij Tridenti. Sess. 25. de refor. c. 11. vt locatio anticipatis solutionibus licet non præiudicet successoribus, afficiat tamen locatorẽ; quare si beneficium vacaret per resignationem, tenetur locator refundere id, quod accepit; si vacaret per mortem, tenebitur hæres, ne locupletetur cũ aliena iactura, & sic solum datur actio ad repetendum contra recipientem, & eius hæredem. Caualcan. loco præcit. n. 9. Sed an successor in beneficio recipiens canonem, censeatur contractum prædecessoris ratum habere, vide Guttier. lib. 1. cano. q. cap. 36. vbi etiam habetur quando hæres prædecessoris resoluta locatione teneatur ad interesse locatori.

Casus in quibus successor in benefi- cio tenetur stare colono.

20 Quinto, amplia etiam † in transactione, & in cõpromisso Rebuff. in d. compen. nu. 2. & 66. Redoan. quæst. 2. c. 1. & cap. 36. & quæst. 51. cap. 17. Feder. de Sen. optime cons. 94. Casus talis est, Barbat. in rub. de reb. eccles. nõ alie. colum. 4. Quod intellige de rebus ecclesiæ incorporatis. Franc. in c. 1. in fin. de reb. eccles. non alien. in 6. late per Roland. consil. 15. vol. 1. Dicam in limit. 12. prohi-

ab interitu distant, & commode seruari possunt, gemmæ, & his similia: Grex etiam ouium, aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere consueuit Monasterium, aut Ecclesia, licet possit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos; non tamen licet alienare totum gregem, nisi concurrentibus causis, & seruata forma. Ludouic. Molina de contract. disput. 45. nu. 4. dicam in ampliat. seqq.

Decimò amplia in bonis, quæ seruando seruari possunt, vt sine causis, & solemnitatibus alienari non possint. Abb. in c. tua, numero 7. de his quæ fiunt a prælat. in c. nulli, sub nu. 8. de reb. Eccles. alienan. Nauar. in cap. fine exceptione, nu. 5. & probatur in hac Paulina. Ex quo infertur, gregem pecudum seruando

25 seruari posse, §. sed si gregis Institut. de rer. diuis. † De pecunia vero cuius proprietas est Ecclesiæ, quæ est destinata ad emptionem stabilium, censuum, vel mobilium pretiosorum, considerando pecuniam quo ad fructuosam conseruationem, non potest alienari sine solemnitate & causa: nam tunc connumeratur inter immobilia, seu mobilia pretiosa. Alexan. Ias. & Ripa, in l. 1. §. quæsitum, ff. ad Trebellian. Tiraq. de vtroq. retractu, gl. 7. n. 105. Boer. decisione 209. Rodoan. quæstione 16. & facit text. in §. constituitur, Instit. de vsufru. vbi Senatus cēsuit pecuniā in fructu esse. Sic etiam pecunia, quæ seruatur pro aliqua futura necessitate pro conseruando magis patrimonio, l. si Caius, §. 1. ff. de leg. 3. Ias. in d. §. quæsitum, num. 38. vel deseruiret pro locatione ad pompam, l. 3. in fin. cum seq. ff. commodati. Regulariter tamen pecunia est de rebus, quæ seruari non possunt, glos. in d. §. quæsitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non est de proprietate Ecclesiæ, potest alienari sine solemnitate. Abb. in d. cap. nulli, vbi Bero. notabiliter distinguit, quem refert Redoan. in d. q. 16. & q. 51. c. 25. Thesaurus non pertinet ad beneficiatum, sed ad Ecclesiam, arg. text. in l. di- *d* uortio §. si fundum, ff. sol. matr. *d*.

26 Vndecimò, amplia, † vt iura, actiones, nomina debitorū, annui redditus, & huiusmodi, non possint alienari sine causa, & solemnitate, cum habeantur loco rerum immobiliū, Cle. Exiui de Paradiso, §. cūque annui redditus, de verb. sign. Abb. in capit. nulli, de reb. Eccles. alien. Rebuff. in d. Compen. n. 54. vbi declarat rei appellatione quid contineatur, l. rei, la 1. & l. alienationis, ff. de verb. signif.

27 Duodecimò, amplia † etiam in pignore, vt bona mobilia pretiosa, & ea mobilia, quæ seruando seruari possunt, non possint pignorari sine debita causa & forma, quia pignoratio alienatio est, præsertim quando res tanti est obligata, quāti est. Rebuf. in d. Compen. n. 7. nisi in extrema, & vrgēti Ecclesiæ necessitate, c. 1. vbi Abb. de pignor. Couar. lib. 2. var. resol. c. 16. n. 8. Redoan. q. 2. c. 6.

28 Decimotertiò, ampliatur regula procedere † etiā in bonis locorum piorum per hanc Paulinam, vt non possint alienari sine causa, & solemnitate requisitis in rebus ecclesiarū, Abb. in c. nulli, in fine, de reb. Eccl. alien. Franch. in c. 1. eod. titulo, lib. 6. Loca pia dicuntur quę sunt fundata authoritate Episcopi, aliàs non est quod ibi exerceantur opera pietatis, & concernant pium vsum, nam aliud est dicere de loco, & aliud de operibus: ideoq. iura loquentia de pij locis non *e* cōprehendunt Hospitalia, *e* Confraternitates, Collegia, & Congregationes absque authoritate Episcopi fundatas, & consequenter eorū bona possunt alienari sine solemnitate. Franch. in d. capit. 1. exstat de hoc singulare Cōs. Paris. 54. volum. 4. vltra Felin. in capit. de quarta, de pręscript. quib. adde Rebuff. in Compen. alien. rei Eccles. num. 56. & 57. Rodoan. quæstione 28. 47. 49. & 51. nu. 12.

Afflict.

Afflict.de iur.protom.in princ.num.12. vbi de Stauritis loquitur non fundatis authoritate episcopi, aliàs secus, vt habetur in additio. Moder.ad Neapoda.de iure congrui in §.ecclesia, fol.340.dicam infra limit.5. Et quoniã Cardinal.Paris.in d.cons.nihil reliquit intactum, de potestate, quam habent episcopi in visitando has confraternitates,& laicorum collegia, post Dec in cons.72. & 148. eius tamen dictis adde Conc. Triden.sess.22.c.8.& 9.de refor.& vide quod antea fuerat dispositum per cap.1.de censi.in 6. ibi: pia loca.& per c.3. c.tua,& c. Ioãnes, de test.Clem.quia contingit, de religio.domib. Abb.in c.inter dilectos, in fine, de donat.Bald.in c.nulli, sub num.15.C.de episc.& cler.

Adde Mandos.de Signat.Grat.tit.si in euidentẽ, vers.limitari possunt,&c.& Borgn.Caual.decis.17.nu.65.par.2.Et ad sciendum ex quibus signis præsumatur,& probetur Hospitale esse locum religiosum,& Episcopi authoritate ędificatum post Ioan.de Silua, in tract.de benefic.p.1.quæst.6.nu.17. late agit Mascard.de probat.conclus.869.& adest egregia Rotæ Rom.decisio, in decis.725. diuers.p.1.& si nesciretur, an authoritate Episcopi fuerit locus ille ad talẽ vsum deputatus, in dubio standum esse possessioni & rei, quæ prima facie apparet, docet Feder.de Senis in cons.130. sub nu.2. & vide Ant. Gabriel.lib.1. Cõium opinion.de causa pia, conclus.2.per totum,& Ioseph.Ludouicum decis.93.

Decimo quarto, amplia procedere non solum in bonis ecclesiæ, & pij loci,
29 + verum etiam in ipsa ecclesia, seu oratorio pij loci, authoritate episcopi fundato ad perpetuũ ecclesiasticũ vsum, seu in ipso pio loco; vt nõ possit alienari, cõcedi, seu seruitus imponi ex prędictis, Auth.Multo magis, C.de sacros.eccles.c. ad hæc, de religio.domi.facit regula semel, de reg.iur.in 6.Non tamen comprehenduntur oratoria in priuatis domibus, de quibus loquitur Abb.in c.inter dilectos, de donat.quamuis in eis nõ possit celebrari missa, absque licẽtia episcopi ex Decreto Conc. Triden.sess.22.c.quanta, quia nõ sunt ad perpetuũ ecclesiasticum vsum; neque comprehenduntur cõcessiones cappellarum cũ sepulturis, quæ passim fiunt, quia nõ dicitur alienatio, sed concessio ad vsum destinatum. Si tamen ecclesia esset diruta,& non posset reædificari, vel reparari propter nimiam ægestatem, potest tunc episcopus transferre,& ecclesiam ad profanos vsus non sordidos, erecta tamen ibi Cruce conuertere ex Decreto eiusdem Conc. Trid.sess.21.cap.7.

Quando autem Ecclesiæ, & Oratoria cum solẽnitate, & Epi authoritate constructa pręsumãtur post Mascard.de probat.conclus.583.habetur per Menoch. in tract.de præsumpt.lib.6.præs.79.vbi, n.9.& infra, agit, quæ dicantur Oratoria publica,& quæ priuata, de quibus ante eum scripserunt Lambertin. de iure, patron.p.1.lib.1.q.11.ar.12.& Remig.in tract.de immunit.Eccles.p.1.ampliat. 2.Item cui debeantur oblationes,& elemosynæ factæ huiusmodi Oratorijs, vide Decis.cons.148.nu.2.& Caualcan.qui alios commemorat, decis.17.nu.71.p. 2.Et circa id, scilicet, An bona Confraternitatum, seu Congregationum Laicorum possint sine solemnitate alienari, satis mihi arridet distinctio Menochij in Commentar.de recuper.possessione, remedio 15.n.34.& infra, qui Doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiusmodi dissolutionem esse sentiens, tandem sic determinat, quod si Oratoriũ, in quo isti laici omnes vna cõuenium, eo animo ab eis sit exstructũ, ac bona ea mente vna simul congesta, vt Confraternitati deseruiant,& possit ipsa Confraternitas ad libitum de illis disponere,& tractare, tunc illa bona seu redditus tamquam loci profani ad libitũ distrahi,& alienari possint; sic intelligendo Bald.in Auth. Hoc ius porrectum. col.2.

Bona cõfraternitatũ laicorũ an,& quando sine solẽnitate alienari possint.

col.2.verſ.2.quæro,C.ſacroſ.eccl. & in l. id quod pauperibus, quæſt. 21. C. de epiſcop.& cleric.Balb.in tract.de præſcrip.particula prima 5.par.princip. verſ. amplia 4.& Pariſ.in conſil. 34.num.19.lib.4. Si vero Oratorium illud ab eis ſit exſtructum,vt ſit ſacrum, & Deo Opt. Max. dicatum , bonaque vna ſimul eo animo congeſta,vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſubleuandos perpetuo ſint,& tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tendentia , tamquam loci religioſi iudicanda ſunt, etiam ſi epiſcopi non acceſſerit conſen ſus,& proinde non poſſint ad libitum diſtrahi,niſi accedente totius Confrater nitatis conſenſu, & Epiſcopi authoritate, ac in illis caſibus, in quibus aliorum locorum religioſorum bona alienari conceditur , ſic intelligendo quæ ſcribit Pet.Rebuf.in commentar.Regiarum Cõſtitut.tomo 2. tract. de Confratrijs, nu.9.Zabarel.in conſ.13.in princ. Panorm. in conſ.31.ſub num.1.verſ.Sed his non obſtantibus,lib.1.& Socin.ſen. in conſ.82.ſub nu.34. volum.4.

30 Decimo ſexto, amplia † etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium: nam ſolē-nitas a Canonibus requiſita in alienandis rebus eccleſiarum , non poteſt conſuetudine remmitti.glo.in c.cum cauſa.de re iud. Abb. in c. nulli, ſub num 6. de reb.eccle.& in c.ceterum,de donat.Rolan.conſ.15.num.14.& eſt communis opinio.& teſtatur Couar.lib 2.var.reſol.c.17.num.4.Subdens id eſſe verũ , quo ad alienationem propriam,& perpetuam,ex qua vtile & directum dominium transfertur, ſecus in datione in emphyteuſim vel in feudum, quia conſueta dari poſſunt in emphyteuſim concedi ea ſolemnitate,qua dari conſueuerunt,& dicam infra limitat.3.Quando autem conſuetudo poſſit augere, vel diminuere has ſolemnitates,late per Fel.in d.c.cum cauſa,de ſent.& re iud. Rebuff.in d.compen.nu.20.32.& 35.Redoan.q 51.c.18.fol.19.

31 Decimo ſexto, amplia † procedere etiam vbi ita donatur vel legatur eccleſiæ,vt poſſit alienari ſine ſolemnitatibus, quia requiruntur non obſtante dicta voluntate,quæ tamquam illicita ſernanda non eſt,c.tua,vbi Couar.num 6. de teſta.facit tex.in l.nemo poteſt,ff. de leg. 1. & habetur pro non appoſita , cum ſit improbata a iure; gl.& Abb.in c.verum,de condit.appoſ.Nam cum dominium rei ſit quæſitum eccleſiæ , res eſt effecta eccleſiaſtica , ideo requiritur authoritas iudicis eccleſiaſtici. Innoc.in c.verũ.de foro cõpet. Nõ obſtat tex.in l. 1.& 3.C.quando Decr.opus non eſt.quia non militat eadem ratio de re minoris ad rem eccleſię,quia minor maior factus poteſt ratificare alienationem factam in minori ętate,toto tit.C.ſi maior fact.rat habue.quod ſecus eſt in eccleſia, quia per eccleſiæ ratificationem abſque ſolemnitatibus, nõ validatur contractus, cum de neceſſitate requirantur ſolemnitates, etiam quod appareat de euidenti vtilitate,vt dicam infra ampliat.18. ſecus eſt in alienatione rei minoris,in qua tunc non requiritur Decretum;Capic.deciſ. 13.faciunt not.per Redoan.q.78.c. .n 13. Tum etiã quia res minoris remanet laicalis & in caſu noſtro res efficitur eccleſiaſtica,& mutata perſona,mutatur rei ſtatus,l.per procuratorem,ff.de acquir.hęred.

32 Hoc intellige quando legatur eccleſiæ capaci,ſecus ſi incapaci,†quæ non poteſt retinere in cõmuni;quia tũc poteſt alienari ſine ſolemnitate. Rebuff. in d. comp.nu.29. Rolan.conſ.15.vol. .poſt Hypp. Sing. 2. In alienatione Fräci in c.1. de reb.eccl.nõ alie.in 5 verſ. 2.limita. Idque amplia ſi in tali legato facto eccleſiæ incapaci, dicatur quod nõ poſſit alienari, quia adhuc poteſt alienari, & deinde pecunia conuerti in eccleſiæ vtilitatē,gl.in c.1.de relig.dom.b. lib.6.in verbo, Domum, Abb. Fel. & Dec.in cap.cum in præſentia,de probat.

S.Anto.

S. Ant.in 3.par.Summæ,tit.12.c.1.in princ.Armilla,in verbo,Alienatio,num. 29. Dicam in limit. 6.

Decimoseptimò, amplia regulam prædictam procedere non solũ in bonis stabilibus ecclesiæ,sed etiam in rebus solo cohærẽtibus, vt sunt arbores,quæ so lo cedunt,si radices egerint, & iure soli iudicãtur, l.adeo, §.si alienã, ff.de acq. rer.dom.§.si Titius, Inst.de rer.diuis.ideo seruus rusticus deputatus prędio cõputatur inter immobilia. Abb.in c.nulli, n.2.de reb.eccles.alien.† & possessionis appellatione continentur res possessæ, vt sunt arbores,quæ solo inhęrẽt. Nauar.in cons.6.nu.2.de reb.eccles.alien. quas regulariter beneficiatus nõ potest incidere etiam nõ fructiferas,& contrauenĩẽdo incideret in pęnas huius Paulinæ.Nauar.in cõs.7.eo.tit. Beneficiatus enim æquiparatur vsufructuario, glo.
f in cap.pręsenti, de off.ord.in 6.& vsufructuarius f nõ potest incidere,l.æquissimũ, §.fructuarius,ff.de vsufr.Limita nõ procedere in silua cędua, nemore,arũdineto,& alijs arboribus cæduis,quæ per incisionem sunt in fructu, & renascũtur, quia per huiusmodi incisionem non deterioratur fundus, l. diuortio, §. si fundum,cum §.seq.vbi Bar.& Ias.ff.sol.mat.l.qui fundum,ff. de cõtrah. emp. l.silua cędua,ff.de verb.sig.limita etiam si ex incisione,huiusmodi arborũ fundus fieret fructuosior,quã esset antea,incidendo arbores opacas,siue quæ vmbram summam efficiunt,vt quando nimia densitas noceret arboribus,& fructui ab eis ferendo, & impedirent augmentum fructuum, & vtilitatem aliarũ arborum sufficientium prædio. Nauar.in d.cons.6.eo.tit.vel exciderẽtur arbores fructiferæ, vetustæ, ac corruptæ, vel non fructiferæ, & in earum locum aliæ vtiles substituerẽtur,l.agri,ff.de vsufr.arg.§.in pecudũ,Instit.de rer.diuin.Bar. & Ias.in d.§.si fundũ, Tiraq.de retractu conuen.§.3.gl.1.a.num.13. vsque ad 30.vbi etiam de creditore habente in pignus, emphyteuta, colono, & alijs habẽtib. ius in re, & per Redoan. de reb. eccl.alien.q.79.c.7. Itaque beneficiatus debet vti arboribus,& fundo,vt nihil agriculturę,& arboribus noceat,& proprietas agri nõ deterioretur, d.§.fructuarius, ac boni viri arbitratu, frui,& recte colere quasi bonus paterfamilias. l.item si fundi, ff.de vsufruct. g

g 34 Decimooctauò, amplia etiam † si cõtractus essent vtiles Ecclesię, nam si sine solemnitate fiãt,sunt nulli, Frãc.Sarmient.de reddit.eccles.p.1.c.2.3.& 4.Vinc. de Frãch.decis.35.& alij, quos refert Redoan.q.46.& 24.in d.trac.de reb.eccl. alienan. Contrarium tenent Dec. in cap.1.in 1 lectu.nu.71.de constitur. & ibi Adden.in verb.contentioso,& in c.quæ in Ecclesiarum,n.28. eo.tit. Rebuff. in d.Cõpen.n.34. Redoan.q.20.& 91.c.7. Nauar.in Cõmen.de alien.rer.eccl.sub num.17.alios cumulat Ant.Gabriel.lib.3. Com.opin. in tit.de reb.Eccl. alien. Concl.1. & nouissime Mascard. de probat.Concl.75. qui refert hãc esse magis communẽ & veriorem opinionẽ, faciũt dicta per Afflict.in Cõst.Reg.Constitutionem Diuæ memoriæ,num.66.quod in augmentum feudi valet alienatio sine assensu directi domini,est tamẽ in electione Ecclesiæ,si vult stare contractui, & procurare expeditionem solemnitatum etiam inuito contrahente. Sarm.d.c.2.nu.21. Redoan.d.q.20.nu. 193.

Ad cuius opinionis corroborationem,scilicet,quod contractus initus in Ecclesię vtilitatẽ,nõ seruatis solemnitatibus sustineatur,adde quod illam etiam sectatur Roderic.tomo 1.quæst.regul.q. 17.art.9.& ratio est: quia in hoc casu interuenit finis,seu effectus,ad quem respiciunt iura solemnitates requirentia in alienatione rei Ecclesiæ, cum sint inuentę ad euitandas deceptiones. Rebuf.in cons.109.num.13.& cons.111.nu.9.& seq.post Albert. Brun.in tract.de forma & solem-

& solemnit. actus rubr. de causis formæ, & solemnit. Declara quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, si ecclesia in cuius fauorem solemnitates sunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non possit ab alio allegari, quam ab ipsa ecclesia. Innocen. cuius dictum sequuntur Host. Zab. & alij, in c. 1. in prin. de his quæ fiunt a præl. sine cons. Cap. Pan. in c. diuersis fallacijs, nu. 6. de cler. coniug. Deci. in c. quæ in ecclesiarum. nu. 31. in fine de constitut. Rota Rom. in decis. diuers. decis. 153. nu. 11. & seq. vol. 2. & decis 262. n. 9. p. 2. lib. 3 ita quod ipsa volente stare contractui, nõ potest eius aduersarius dicere contractum nullum. Menoch. qui alios congerit in addit. ad Cas. 172. n. 62. & infra. Intellige dummodo Ecclesia post initum contractũ, illi stare volens, parata & solicita sit adhiberi facere legitimas solemnitates, vereque ac cũ effectu eas adhiberi faciat, seu Papæ assensum super contractus validitate obtineat, ne conductor, seu cessionarius perpetuo stet in suspenso, & ecclesia semper in tuto, iuxta terminos insignis decisionis Vinc. de Franc. in decis. 35. quem sequitur Amæd. a Ponte, in commentar. ad tit. qui feud. dare poss. num. 148. Secundo declara, quod licet defuerint solemnitates iuris positiui, dummodo iusta causa interuenerit, tuta cõscientia poterit quis res ecclesiæ detinere, donec contractus in foro exteriori cassetur ob defectum solẽnitatum, vt præter Sarmen. in d. tract. parte prima. capit. 2. numero 6. & 7. voluerunt etiam Abb. in capitulo 1. in fin de rest. in integr. Nauar. in Comment. de spol cleric. §. 2. sub numero 6. Redoan. in præd. tract. quæst. 45. numero 4. & sequen. & Roderic. in præd. quæst. 27. artic. 10.

35 Decimo nono, amplia † in vnione ecclesiarum, quia vnio dicitur alienatio, vt not. Abb. in c. tua, nu 4. de his quæ fiunt a prælat. text. in Clem. fin. de reb. eccles. nõn alien. Rebuff. in d. compen. nu. 14. præterquam in casibus a iure permissis vigore etiam Decretorum Conc. Trid. sess. 21. de reform. c. 5. & sess. 24. de reform. generali, c. 13. & 15. & sess. 23. c. 18.

36 Vigesimo, amplia † etiam si res, quæ peruenit ad ecclesiã, erat antea obligata creditoribus vt non possit alienari absque solemnitatibus pro illis satisfaciendo, secundum vnam opinionem, quam refert Lapus allegat. 25. n. 4. nam dominium ipso iure transiuit ad ecclesiam vt supra, ampl. 8. & est effecta ecclesiastica vt dixi supra amplia. 16. quæ opinio mihi magis placet, tamẽ ipse Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam sequitur Redoan. q. 51. c. 8. nu. 18. Ego vero censeo quod aut alienatio, seu venditio fit a iudice ecclesiastico ad
h instantiã creditorum, sicut potest fieri propter vrgens debitum legitime *h* cõtractũ ab ecclesia, prout not. glos. in summa, 12. q. 2. & Abb. in c ad nostrã, de reb. eccles. alien. & tũc debet adhiberi causę cognitio, s. vt existat causa vrgẽs alienãdi, 2. quod debitũ ex bonis mobilibus ecclesiæ nõ possit solui, idq; liqueat iudici per discussionem bonorum, 3. quod vendatur res minus dãnosa, 4. quod pro paruo debito nõ vẽdatur res magna, 5. vt ipsius iudicis ecclesiastici interueniat authoritas, & quod oĩa ista præcedant Decretũ iudicis, & subsequatur subhastatio, quæ si considerantur in venditione rei minoris vt per Affli. dec. 249. multo magis in re ecclesię prohibita alienatione nõ pręsumitur prohibita alienatio ex cã necessaria, vt ea quę ob æs alienũ fit, l. alienatione. ff. fam. ercisc. & nõ sufficit simpliciter æs alienũ subesse nisi etiã creditores vrgeant. Mascar. de prob. concl. 1237. Aut ipse p̃latus ecclesię vult vẽdere ex se, & tũc nõ põt absque assensu Apostolico, & ita vidi practicari, & expediri Breue Apostolicũ cõmissum ordinario loci ad instantiã Conuentus I E S V S Maria, de Neap. ordinis Prędicatorum.

57 Vi-

37 Vigeſimo primo, amplia † etiam in re ſterili ſeu domo, quæ plus incommodi quam vtilitatis affert. Rebuff. in d. compen. num. 121. ſi modo non concurrunt tria, de quibus in limit. 4. Capic. decif. 105. Rodoan. q. 51. c. 20. nu. 2. & 3.

d *ADDITIO De theſauro inuento ad quem pertineat, vide §. theſauros, Inſtit. de rer. diuiſ. l. 1 C de theſaur. lib. 10. Couar. in reg. peccatum, in fi. de reg. iur. in 6. Tiraq. de retract. conuent. in fine num. 96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict. in Conſt. Regni Dohanæ ſecreti. recentiores Scribentes videlicet Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſ. 30. num. 5. & infra. Petr. Nauar. in tract. de reſtit. lib. 4. capit. 2. num. 72. & ſeq. Ludou. Lopez. in Inſtructor. conſcientiæ. par. 2. c. 2. & latius Molina, de iuſt. & iure diſput. 56. & de Theſauro in bonis eccleſiæ reperto, vide Borgnin. Caualc. decif. 612. par. 2.

e *ADDITIO. Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſiæ. Affli ct. decif. 67.*

f *Idem tenet Afflic in Conſtit. reg Iuſtitiarijs, num. 18 vbi etiam tenet, quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale & appellatione arborum fructiferarum contineri quercus: & de Beneficiato ſi æquiparetur vſufructuario, vel vſuario, vide Abb. in c. cum eſſes, num. 21. de teſta. Redoan. q. 51. c 25.*

g *Sequitur ex prædictis, quod pretium arborum quas beneficiatus non poterat incidere item marmorum & lapidum. quia non ſunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ & non ſuam, & quando dicatur in eccleſiæ vtilitatem conuerti, declarat Rebuf. in d. compen. num. 73. De fodinis auri, argenti. cretæ, & arenæ eſt tex. in d. l. diuortio, § ſi vir. ff. ſol. matr. & quando poſſit inquirere, vel exercere ac inſtituere, habetur in d §. ſi ructuarius & de lapidicinis eſt etiam text. in l. ſi ex lapidicinis, ff. de iur do.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia, quando fuit cum aſſenſu Apoſtolico, alioquin non poſſunt bona eccleſiæ obligari, vt fuit dictum ſupra ampliat. 3. niſi fuiſſet verſum in vtilitatem eccleſiæ, quod tenetur probare creditor in tribus caſibus, vt in mutuo, in depoſito, & pro ſolutione debiti eccleſiæ legitimè contracti, nec creditur aſſertioni prælati Rebuff. in d. comp. alien. num. 38. vſque 42. Couar. lib. 2. var. reſol. c 17 num. 3. Deci. conſ. 36. poſt Abb. in c. 1. depo. & in c. quod quibuſdam de fideiuſſo. Bart. in l. ciuitas, ff. ſi cer. pet.*

Non creditur Prælati aſſertioni in erueniſſe tractatū in alienat. rei eccleſ. cū exterſionibus.

Hoc videlicet, quando creditor probare habeat pecuniã eſſe verſam in eccleſię vtilitatem, & quãdo eccleſia ex mutuo ſuſcepto a prçlato, vel alio eius adminiſtratore teneatur, poſt Redoan. in præf. tract. quęſt. 56. cum duob. ſeq. cap. diligẽter explanat Menoch. li. 2. de arbitr. iud. Cẽt. 5. Caſu 432. quo loco, & in trac. de pręſumpt lib. 3. præſ. 55. differit etiã de coniecturis, ex quibus id probari poſſit; cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniam conuertendam in certã cauſam pro neceſſitatibus monaſterij, obligat monaſteriũ, licet non conuerterit in illã cauſam, ex Com opinione, de qua teſtatur Io. Vincẽt. de Anna, Singulari 1. Et quod ibi ſubdimus, ſcilicet qd de hac verſione in vtilitatẽ eccleſię non credatur aſſertioni Prçlati, amplia vt nec ex eius aſſertione ꝓbetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſię, ſed de eo fieri debere ſcripturã ſeparatã, docent ex multis Domini de Rota decif. 716. diuerſ. n. 2. & 3. p. 1. Extẽde vt neque

præd.

præd.tractatus probetur ēt si in instrumēto alienationis diceretur, habito colloquio & tractatu, cum non sit ad id specialiter confectū; neque sufficeret si in d.instrumento fieret de tractatu mentio per relationem ad aliud instrumentū, nisi producatur & exhibeatur. Hier. Magonius decis.12. Rotæ Lucensis, nu.24. & 25.notab.6. Rolan.a Valle cons.15.n.10. Qualiter autem debeat fieri, & precedere tractatus circa alienationem bonorum Monasterij, tradit Rodericus tomo,1.quæst.reg.q.27.art.2. Formam vero, seu solemnitatem, quam Capitulum Cathedralis, seu inferioris ecclesiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipsius Capituli, describit Menoch.in prealleg.addit.ad Cas.172.num.28. & infra. Prosper de Augustino. V.I.D.

38 *Quænam sint res quæ seruando seruari non possunt.*
39 *Concessio in emphyteusim absque assensu Apostolico, quando valeat.*
40 *Quænam dicantur solita concedi.*
41 *Intelligentia tex.in c.terrulas.12.q.2.*
42 *Quando imminet summa necessitas, non seruantur solemnitates.*
43 *An dispositio huius Paulinæ habeat locum in remissione legati, ac rei non incorporatæ.*
44 *In remissione caducitatis non requiritur solemnitas.*
45 *An in principe permutante cum ecclesia.*
46 *Præsumuntur solemnitates ex antiquitate temporis.*
47 *Præscriptio legitima succedit loco decreti.*
48 *An hac Paulina sit vbique recepta.*
49 *Pœnæ contra male alienantes, & an habeant locum ante condemnationem.*
50 *Quænam excusent a pœnis huius Paulinæ.*

HAnc Regulam sic ampliatam, limita Primo in locatione, & cōductione per triennium, vt in hac Paulina, cum declaratione tamen de qua supra in 4. ampliat.

38 Secundo, limita † in rebus, quæ seruādo seruari non possunt, vt in hac Extrauag.glo.in summa 12.q.2. Rebuff.in d.comp.alie.rer.eccl.num.25. Socin.in fallen.reg.110.nu.2.& sunt quæ vltra triennium durare non possunt absque notabili deterioratione. arg.l.lex quæ tutores, C.de admin.tutor.cum simil.alleg. per Redoan.q.6.n.29.vbi tenet, quod etiam vestes attritę, & animalia superuacua possunt vendi absque Decreto, & facit text. in l.fin. C.quando Decr.opus non est. Sed debet pretium conuerti in vtilitatem ecclesię. Ac ea, quę magis expedit distrahi quam seruari, non sunt prohibita alienari, Redoān.q.51.c.1.n 4. Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ seruando seruari non possint, comprehendatur, vltra Abb.c.nulli, de reb.eccles.alien.& præallegatos, declarat etiam Molina, de contract.disput.465.nu.3. Idem dicendum est de re mobili minus pretiosa Rebuff.nu.24. Redo.loco prælleg. dicam infra, lim.8.

39 Tertio limita † in concessione in emphyteusim, habente tres cōditiones, scilicet in casib.a iure permissis, de bonis solitis ab antiquo dari in emphyteusim & cum euidenti ecclesiæ vtilitate, vt in hac Extrag.secundū Caietan.in verbo, excommunicato, cap.75.& dixi sup.in reg.sub nu.5. Bona igitur, quę reuertuntur ad ecclesiam, & sunt solita concedi, si nō cesset prima causa, possunt iterum concedi iuxta cōsuetum modum sine solemnitate. Abb.& Doct.in cap.vt super, de reb.eccles. alien. Rebuff. in d.compen.nu.33.probatur etiam in c.2.de feud.in tit.

tit.de his qui feud.dar.poss.& tit.episcop. vel Abba.in vsib.feud.vbi Iser. Alua. Præpos.& Afflict.Ruin.cons.41.num.39. Franc.Curt.in tract.de feud.par.2.q.1.Couar.lib.2.var.resolut.cap.17.Iul. Clar.de feud.q.13.& in §.emphyteusis,q.6.Calder.cōs.vlt.Paul.Cast.in l.etiam,ff.sol.matr.Bero.cons.86 vol.1.Redoan.q.51.c 6.& q.60.& 61.Menoch.cons.70.vol.1.Alex.Stiat.in repet.huius Extrauag.num.: 4.43.& 44.Molina de contract. disput.466.& 4 8.num.20.post Afflict.in Const. Baiulos, sub num.85.

40 Sed quando dicatur † res solita cōcedi, declarant etiam Dec.in cons.14 .nu. 4.& in Auth. Qui rem, nu.20.C.de sacros.eccle.Franc.Curt.ibid.n.44.Capic.in inuest.feud.in verbo, feudum dant, versiculo Prælati ecclesiarum, fol.142.vsq; ad 148.Iul.Clar.in d.§.feudū.q.13.Redoan.q.65.sed vltra eos lege aurea verba Afflicti in Const. Regni, Constitutionem Diuæ memoriæ, sub nu.67. quem sequitur Alex.Stiat. sub nu.19.& 33. & Molina d. disput.468.nu.20. vide Ripam in l.filiusfam.§.Diui, num.65.ff.de leg.1.

Notandum tamen est Cōmunem esse opinionem, quod tunc dicatur res solita concedi, quando reperiuntur duæ concessiones ill o modo factæ, simul cum cursu quadraginta annorum, vt refert Iul.Clar.in loco præallegato, dicens esse tenendam tanquam tutiorem.

Conclusionem hanc, nempe, quod Prælatus bona concedi solita, ad ecclesiā reuersa, possit iterū sine aliqua solemnitate concedere seu infeudare, notabiliter ampliat & limitat Amędeus a Ponte, in Commentar.ad tit.qui feud.dare, pos. a.num.155.vsque ad finem. Item amplia, vt per Rolan.cōs.1.nu.83.vol.1. Item quādo dicatur res solita concedi seu infeudari, præter Doctores citatos, vidēdi sunt Paris de Puteo, in tract.de feud.redintegrat.sub rubr. Res solita cōcedi quā do dicatur, nu.11.& infra Pręfatus a Ponte loco cit.nu.151.& seq.& Anton.Maria de Camb.in quodam alio suo cons. collocato post 30.decis.Caual par.2.nu. 95.119.17 .& 185.cum seq.probatur autem istud solitum, aut per duas locationes cum cursu 40.annorū, aut per vnā solemniter factam; prout ita fuisse aliàs tentū in Rota Rom.ac esse cōmunem opinionem traditur in decis.160.diuers. n.5.vol.2. vbi vero in secunda locatione fuisset adiecta noua cōuentio, seu noua qualitas, tunc facit, vt non possit dici confirmatoria primę locationis, sed esset noua concessio diuersa a prima, vt in eadem decis.nu.9.habetur, & per Caualc.decis.30.nu.87.& seq.par.2.ac ex adductis per Cacheran.decis.Pedem.23. nu.22. & infra satis comprobatur. Idem etiā vbi excederetur modus consuetus seu forma cōsueta alteraretur, vt declarat Vrsil.in annot.ad decis. Afflicti 305. nu.5 .& latius d.Amed.ibidem, n.144.& est Com. Doctorum sentētia referente Ripa, respon.1.num.17.& 18.sub tit.de iure emphyt. Caualc.decis.25.nu 13. par.2.ideoq; vti nouus cōtractus debitas requireret solemnitates. Intellige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis esset, quo ad substātialia ipsius actus, non autē si alteratio esset respectu aliquarū qualitatū, quę tamquā accidētales non essent in consideratione, Cald.in cons.11.sub rubr.de feud. est Cōmunis Conclusio referente Alex.in cons.9 n.2.lib.3. Hieron. Magonius, decis.14. Rota Lucensis, nu.30.& 39.& ibi addentes lit.E, & quando alienatio dicatur in melius, exēplificat Riminal. cons.340.nu. 17. vol.2. vbi etiam aliqua tradit, quot tēpora requirantur vt res dicatur effecta de mensa. Insuper supra affirmata Cōclusio, videlicet, quod in bonis ecclesię concedi solitis, remittatur solēnitatis obseruatio, inter ceteras, quas patitur exceptiones, est, vt nō procedat in bonis, quæ etsi, semel vel pluries fuerint concessa, sunt tandem aliqua de causa ad ipsam

Res solita concedi qualiter probetur.

Quando nō procedat conclusio, 9 in bonis ecclesiæ.

ipsam ecclesiam reuersa,eiusq; patrimonio incorporata,ac de illius mensa effe cta,sicq. prima sua natura amissa,nouam assumpserint, Crescent.decis.1.nu.5. sub tit.de reb.ecclesi.alien.vel non.post Zabarel.in c.2.q.12. de feud. Menoch. lib.2.de arb.iud.Cent.5.Casu 433.quo loco,& in tract.de præsumpt.lib.6.præs. 87.exprimit coniecturas ex quibus id conijciatur,post Redoan.in præd.tract. q.61.& Parid.de Puteo,vbi supra,nu.6.& seq.Amæd.à Ponte,loco cit.nu.160. notab.Mascard.de probat.Conclus.203. latè præd.Anton. Marc. in præalleg. cons.nu.194.& infrà.Reliquos recensere omitto,cũ satis abundè per Doctores scribētes super c.1.qui feu.dare possũt,& per Redoan.quæst.61.de eis agatur; Vnũ nõ pertrasseundũ duxi,scilicet,vt bona ad Ecclesiã reuersa,quotiescumque cessaret causa primæ concessionis,& rebus nõ sic stantibus, non possit dari pro eodē canone,seu pretio,quando plus fuerit oblatum,vel facta diligenti inquisi tione plus reperiri potuisset,pp verisimilē spem maioris perceptionis iuxta ter minos singulariter discussos per Dños de Rota,in decis.350.diuers.vol.1.& vi de Paul.de Cast.cõs.61.incip.Videtur.& Rim.cõsil.100.n.4.& cons.567.vol.3.

concedi solitis re mitta-tur so-lemnita tum ob-seruatio.

41 Quartò limita,† in re immobili parua,vt possit alienari cũ consensu Episcopi,absque solemnitatibus,capit.terrulas,12.quæstion.2.& tũc tria copulatiuè requirũtur,vt res sit exigua,& modica,quod nõ sit ecclesiæ vtilis,& necessitas. Rebuff.in d.compen.nu.122.& 60.Redoan.q.13.num.19.& q.51.cap.8.& 20. num.6.Res igitur sterilis,seu inutilis prædictis non concurrentibus,non potest alienari absque solemnitate.Capic.decis.105.Bero.consil.83.85.59.& 91.vol.1. Guid.Pap.decis.156.Rebuff.num.121.& iuramentum prælati de non alienan do,nõ extēditur ad hanc rem exiguam.Abb.in c.fin.de ecclesi.ædific.in cap.vt super,de reb.de eccles.& c.2.de feud.Redoan.d.q.13.nu.11. Capic. in Inuest. feud.in versic.feudũ dant,Cõclus.20.fol.147. Nota quod text.in d.c.terrulas, per hãc Extrauag.non est correctus,vt dicit Alex.Stiat.hic,n.3. Nõ obstat text. in c.ad aures,de reb.eccles.quia ibi ponitur vnus de casibus à iure permissis,& procedebat ante hanc Extrauag.per quã hodie non potest concedi in emphyteusim nisi tribus concurrentibus,scilicet, quod sit in casibus a iure permissis, de bonis solitis ad antiquo dari in emphyteusim,& cũ euidēti vtilitate, in præced.limitat.quibus tribus concurrentib.potest cõcedi incõsulto Romano Pon tifice; Quænam dicatur res exigua & modica, vltra glos.in d. cap. terrulas, & Redoan.q.10.est in arbitrio boni viri, inspecta cõditione ecclesiæ,si est tenuis, vel multum abundãs, attenta qualitate temporum,locorum,& rerum,arg.l.1. de iure deliber.& c.de causis,§.1.de offi. deleg.Abb.in cap.1.nu.8. de restit. in integr.Canoph.in repet.huius Paulinæ, num. 46.

Adde quod hoc censuit Sacra Congregatio Concilij,scilicet neque Constitutionem Pauli II. neque Conc.Trid.Decretum derogasse dispositioni,c.terrulas,12.q.2.

Quintò,limita in bonis stauritarum, fraternitatum, hospitalium, collegiorum,seu aliorum locorũ non fundatorum authoritate episcopi,in quibus non habet institutionem neque destitutionem, Redoan. quæst. 49. nu. 8. & per ea quæ dixi supra 13.ampliat.cum sequenti.

Sextò, limita in bonis relictis, & donatis Ecclesiæ quæ est incapax retinendi etiam in cõmuni,vt sunt fratres Sãcti Francisci de Obseruantia,& Capuccini, de quibus mentionē facit Concil.Trid.sess.25.de reg.capitulo 3.vt possint alienari sine solemnitatibus,& pretium cõuerti in ecclesiæ necessitatem. Socin. in Reg.110.nu.3.Dec.in c.in præsentia,n.271.de prob.& dixi supra ampliat. 16.

C 42 Septi-

42 Septimò, limita † si immineret summa necessitas alienandi, & tantā celeritatem requireret, quod superiorē consuli non patiatur, tunc potest alienatio sine consensu Papę vel alterius superioris, cui fuit iuramentum præstitū de non alienando minimè requisito, Abbas, in c.fin.num.7.de ecclesi.edific.Card. Zabar. loquens de bonis Hospitalium, in Clem.2.q.11.de religiosi.domib.Rebuff.in d. Compend.num. 35. loquens pro vtilitate communi in munienda Ciuitate, & per Redoan.q.13.num.13.cum seqq.& quæst.9.num.51.& quæst. 35. nu. 7. & 9.Canophil. in repet. huius Extrauag. num.85. Item pro redemptione captiuorum, & alimonia pauperum, quando periculum esset in mora. Lege aurea iura in c.aurum, & c.gloria episcopi, 12.q. 2.

Octauo, limita, in re mobili minus pretiosa. Rebuff.in d.compend.num.24. Redoan q.51.c.1.nu. 4.

43 Nonò, limita † nō habere locum dispositionem huius Paulinę, in repudiatione, vel remissione legati, seu hæreditatis, ac rei ecclesiæ non incorporatæ: quia remissio nō est alienatio, l.alienationis, ff.de verb.signif.& prælatus, seu beneficiatus, potest præiudicare ecclesiæ in acquirendis, Iaf.in l.seruus, num.2. C. de pac.& in l.legatum, ff.de leg.1.dixi suprà in ampliat.7. tamen tenetur ecclesiæ resarcire damnum, glos.in cap.2.in versic.aut neglectū, 12.q.4. Abb. in cap. ad pręsentiū, de pignor.Franc.in.c.1.de reb.ecclesi.non alienā.in 6.Silu.in verbo, Immunitas, primo, nu.12.Rebuff.in d.Comp.alien.n.31.Redoan.in d. tract. q.2.c.7.num.12.& q.3.num.60.ac q.22.num.25.q.76.num.31.& q.51.c.4.non tn̄ incurrit pœnas huius Paulinæ, Reg. Odia, de reg.iur.in 6.facit text.in l. qui autē, ff.quæ in fraud.credit. de debitore qui potest renunciare legatum in fraudem creditorū, Couar.in c.Rainaldus, §.3.de test.Bald. in l. maximum vitium nu.11.C.de lib.præter.quē refert Ang.in verbo, Excōmunicatio, primo, nu.20. Sed hęc procedūt in foro exteriori, non autē interiori: quia tenetur debitor facere id quod potest pro soluendis debitis iustis.Pet.Nauar.lib.3.de rest.c.1.nu. 13.si tamen prælatus, ex iusta causa ob scandalum vitandum omisisset acquire re, nō tenetur: quia ecclesia potius debet pati damnum temporale, quam permittere scandalum animarū fidelium, S. Thom. & ibi Caietan. 2.2.q.43. Art. vlt.in resp.ad 5. in fi. Quando verò esset reus, seu actio communis prælato, & ecclesiæ, seu Capitulo, non potest in præiudicium Capituli renūciare, Rebuff. in d.Comp.num.30.vers.& ista opinio.Iul.Clar.in § emphyteusis, q.11.

Prælatus potest præiudicare ecclesię in acquirēdis, vide Riminald.cōsil.315. n.16.vol.2. Adde quod hāc opinionē sequitur Aluar. Valasc.decis.77. Lusitan. n.1.tomo 1.Amplexi sūt etiā Domini de Rota, vt liquet in decis.233.diuers.n. 6.par.3.lib.3.iuncta decis.284.n.9.eod.lib.ad obiectionē illā, scilicet, ꝙ quādo Prelatus cedit iura sibi cōpetētia ratione hereditatis ecclesię suę relictę, ad quā sibi, & ecclesię actio est quęsita ex testamento, cedēdo, & repudiando, videtur acquirere, & adire hæreditatē tamquam necessariū antecedēs, ex Ripa, consil. 170.col.2.vol.1.non enim posset cedere, nisi prius saltē ordine intellectus intelligatur adijsse; & ita potius essemus in acquisito, quā in acquirendo, & per consequēs cessioni illi obstaret Paulina tamquā absque solemnitatibus per eam requisitis factæ, si quidē per eosdem Dominos in alia decis.30.par.3.lib.2.iuncta decis.Putei, 519.lib.2. Respōdetur, ꝙ ex quo illa cessio nō est ordinata ad acquirēdū & adeūdū principaliter, sed potius ad repudiandū, quod illa acquisitio momentanea, quæ fit, nō est in cōsideratione; Licet verior & tutior sit opinio Contraria relata supra, sub nu.23.scilicet, quod non tantum in acquisitis, sed etiā in

acqui-

acquirendis non possit fieri remissio à solo Prælato absque solemnitate, quæ vltrà suprà allegatos corroboratur ex decis. Caputaquens. 359. par. 2.

Decimò, limita in rebus quæ nondum sunt incorporatæ mensæ Episcopali, seu Capitulari, Clem. 1. in vers. ad mensam, de excess. prælat. ca. 2. de feud. Abb. in c. vt super, de reb. eccl. alien. vt possint concedi sine solemnitatib. dummodò duret prima causa, vt dixi suprà limit. 3. quæ & quomodo rés dicatur de mensa, vltra Doct. in locis præallegatis, & in c. 1. de his qui feu. dare poss. in vsib. feud. vide Redoan. q. 62. Aduerte, quia tam per nonam, quā per hanc decimā limitationē, euitantur pœnæ extrinsecæ huius Paulinæ, non tamen intrincesæ nullitatis contractus, non enim prȩcluditur via ecclesiȩ aduersus repudiationem, seu remissionē legati, ac rei non incorporationē factam in damnum Ecclesiarum, quia Rectores earum vtilia, nō inutilia agere potuerunt; ideoq. dato, quod in quærēdis videatur quod factum Prælati possit præiudicare Ecclesiæ, & licet Ecclesia possit agere contra Prælatū, qui illi præiudicauit in non acquirendo, non tamen per hoc videtur sublatum remedium restitutionis in integrum, ex allegatis per Riminald. in c. 315. nu. 15. & infrà vol. 2.

Vndecimò limita, vt possit Prælatus sine solemnitatibus restituere rē, quam iniustè detinet, Rebuff. in d. Comp. n. 28. Canoph. in rept. huius Paulinȩ, nu. 37.

Duodecimò, limita vt valeat trāsactio absque solēnitatibus, quando possessio nō est penes Ecclesiā nam si per transactionem Ecclesia rem relaxaret in cuius possessione existit, tunc requiruntur solēnitates. Rebuff. in d. Comp. nu. 21. Rolan. cons. 15. dixi supra, ampliat. 5. Intellige de re dubia, alioquin nō dicitur trāsactio, l. 1. ff. de transact. & dummodo fit in euidentem Ecclesiæ vtilitatem; tutius tamen erit assensum Apostolicū obtinere, si in futurum Ecclesia nollet stare contractui; sic practicatur, & ita vidi expedita Breuia.

44 Decimotertiò, limita † vt possit solus prȩlatus, seu Rector remittere caducitatem emphyteutæ Ecclesiæ, Ias. in l. legatum, nu. 18. de leg. 1. & in l. seruus, nu. 2. C. de pac. Curt. de feud. parte 2. quæstione 2. princ. num. 7. per ea quæ dixi suprà, limit. 9. hoc enim dependet ex voluntate beneficiati. Afflict. decis. 97. Iul. Clar. in §. emphyteusis, quæst. 9. 10. & 11. quæ pœna caducitatis, an, & quando remissa præsumatur notab. tradit Menoch. in tractatu de præsumption. lib. 2. præsumpt. 112. & an caducitas incursa tempore prædecessoris, possit per successorem intentari; & de canone decurso tempore prædecessoris & non soluto, cui debeatur, an hȩredibus illius, vel successori in Ecclesia; de vtroque agit Hieron. Magon. decis. 70. Rotæ Fiorentinȩ.

Decimoquartò, limita quando contractus esset in euidentem Ecclesiȩ vtilitatem, vt non requirantur solemnitates, secundum quosdam Doct. relatos suprà ampliat. 18. sed hodie per hanc Paulinam requiritur assensus Apostolicus, vt dixi suprà, num. 5. & 34.

45 Decimoquintò, limita † in Principe permutante cū Ecclesia, secundū Host. in cap.... de rer. permut. licet Contrarium teneat Innocent. vt prȩdixi ampliat. 1. & est magis tutum.

Decimosextò, limita quando Ecclesia esset grauata per fideicommissum restituere, Rebuff. in d. Compen. nu. 29. & 30. Redoan. q. 11. c. 3. nu. 22.

46 Decimoseptimò, limita † quando non apparet de solemnitatibus, sed prȩsumuntur propter diuturnitatem temporis mortuis cōtrahentibus, Rebuff. in d. Compen. nu. 37. & in consil. 111. nu. 12. Afflict. decisione, 107. nu. 5. & decisione, 368. num. 7. Capic. decisione 16. Gramm. decisione 79. Crauet. de ant. temp.

par.3.§.vidimus,nu.24.cum seq. Redoan.in d.tract.q.39.& 48. Nauar. consil. 1.de reb.Eccles.alienan.in antiquis,& 16.in nouis. Rolan.consil.15.nu.12.vol. 2.Alex.Striat.in repet. huius Paulinæ,sub nu.20. de qua solemnitate præsumenda laté per Felin.in c.sicut,de sent.& re iud.Ias.in l.sciendum, ff.de verb.oblig. Rimin.consil.292.sub nu.87. Ruin.cons.41.cumulat,& reassumit Mascard. de probar. Concl.75.&154. & 482. vbi notabiliter limitat, & sublimitat ; & an ex cursu triginta annorum,vltra Nauar.in d.cons.& cons.1.de præscr.in nouis. vide Dec.cons.36.sub nu.8.& cons.341.nu.13. Soc.in regula 376.in vers.solemnitas extrinseca,& an credatur instrumento in quo asseritur solẽnitates fuisse adhibitas.Bar.cons.41.par.1.

Propter tẽporis diuturnitatem p̃sumitur solẽnitatem interueniſſe, cũ declaratione.

Præsumuntur solemnitates propter diuturnitatem temporis; Adde quod hãc Conclusionem multorũ authoritate comprobat Nauar.in cons.3.nu.7.de Censib. in antiq. Declara Primò, quod cum hæc præsumptio sit fundata in taciturnitate partium,ex Socino iun cons.56.sub nu.13.& 14.lib.1.secus esset dicẽdum si infra spaciũ 30. annorum super ea per partes aliqua lis mota fuisset. Rota diuers.decis.1[?]0.nu.6.vol.2. Secundò declara, talem præsumptionem nunquam habere locũ, vbi ex instrumento constaret solemnitatem fuisse defectiuam, & minus legitimã.Cassador.decis.3.nu.7.de procurat.Redoan.q.39.sub nu.29.est magis Com.opinio, referente Canalc. qui alios cõcordes adducit,decis.29.sub num.2[?].par.2. Amplia etiam & declara, vt per Ant. de Gama,decis.48.Regni Lusitaniæ,& per Riminal.cõs.543.vol.2.& in cons.461.vol.3.& cons.571.eod. vol. Quid verò dicendum sit in præsumptione assensus Apostolici ?

Traditur plena elucidatio illius articuli, nu. 5. an ex tẽporis diuturnitate præsumatur assensus Apostolicus.

Vt huius Articuli,qui admodum frequẽs,necessarius, & difficilis est, veritas liqueat,amicorumq; votis morem geram,idcirco exactius illum examinando, breuiter præsupponendo dicimus,quod de stylo, & obseruantia Curiæ Romanę concessio assensus Apostolici super alienationibus rerum Ecclesiæ,nõ indulgetur,nisi pręuia delegatione S Pontificis in personam aliquorum in dignitate ecclesiastica cõstitutorum, qui videant an concessiones cedant in euidentẽ Ecclesiæ vtilitatẽ,& si ita apparuerit,illas confirment,aliàs non,de qua obseruantia testatur Vincent.de Franch.in decis.159.nu.1.quæ commissio solet expediri in forma Breuis,seu per Bullam,de quibus Rescriptis,eorumq. Clausulis est videre apud Staphil.de Rescript.in forma Breuiũ,n.20.&infrà in 2.editione, Gomes.in tract.Breuiũ,nu.22.& seq.Mandos.de Signat.Grat.tit.Si in euidentẽ,& latius apud Redoan.in præd.tract.q.20.nu.89.& pluribus seqq. Quæritur modo an præd.assensus Apostolicus, (cuius cõcessio passim fit per Diploma separatũ, vt prædixi,) ex tẽporis diuturnitate præsumatur? Respõdeo,quod ista difficultas fuit proposita in Rota Rom. vt habetur in decis.179.diuers.vol.2. Cuius integrum tenorem,vt cũctis innotescat,huc inserere curauimus,prout sequitur. NEAPOLITAN. FVNDACI, LVNÆ, PRIMA IVNII M. D. LXXVIII. *Difficultas fuit restricta, An ex lapsu 38. vel 39. annorum, cum continua quasi possessione, seu solutione canonis, præsumatur beneplacitum Sedis Apostolicæ. Et an præsumatur consensus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in sorores de Caracciolis. Circa primam resoluerunt ex lapsu 30. annorum cum possessione, præsumi beneplacitum ex Put. & Aug. de reb. Eccles. non alien. & alijs plurib. in Romana Sancti Laurentij in Damaso, coram D. de Rubeis, isto anno allegatis. Quo ad secundam partem Domini dubitabant, cum simus in Vniuersitate, vel Collegio, in quo requiritur consensus Collegij ad remittendam caducitatem, vt latè cumulat Clar. in §. emphyteusis, q. 19. Et quia monia-*

lis

les videntur potentiores, cum quibus est facta Alienatio; sed hoc tollitur ex facto: quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, seu Vniuersitate, ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus decisionis verba. Verum quia hæc resolutio non est vsquequaque sufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo Conclusionem, scilicet, quod quando intercedit solus lapsus annorum 30. vel 40. absque alia coniectura non inducitur præd. præsumptio, Hugo Cels. in cons. 111. nu. 18. Ferret. notab. vbi huius rationē reddit in cons. 248. nu. 12. & seq. vol. 2. Limitatur Primò, quando cum præd. temporis decusu probatur ēt, seu cōstaret Summum Pontificem habuisse scientiam, & tolerantiam illius contractus, seu alienationis, in qua eius licentia, & consensus erat necessarius, & de cuius præsumptione agitur, ex Alex. in cons. 9. n. 8. lib. 3. quā Alexandri declarationem eam sequendo commendat Felin. dicens de ea nunquam obliuiscendum, in c. sicut, sub nu. 33. vers. Bene fateor, de sent. & re iud. Afflict. decis. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. p. 3. in princ. Ioan. Cephal. cons. 628. num. 80. vol. 5. Redoan. in præfat. tract. q. 48. nu. 16. Mascard. de probat concl. 416. nu. 2. Com. opinio. de qua per Menoch. in tract. de præsumpt. lib. 3. præs. 132. num. 71. qui hanc scientiam præsumi inquit, vbi contractus fuisset celebratus in eo loco, in quo esset notorium, & consequenter verisimile, quod ipse superior, & sic Papa scierit ex dictis per Capic. decis. 4. num. 29. & 30. Secundò limitatur, quando concurreret perseuerantia partium in ipso cōtractu, cum affictorum solutione, prout Romę iudicatum fuisse attestatur ex quibusdam decisionibus manuscriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebantur, Hieron. Gabriel. cons. 88. nu. 18. & seq. vol. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis decisio, quæ est Robusterij, & quod hæc sit magis Com. opinio, etiam absque scientia & patientia superioris, Ferret. cons. 249. nu. 26. vol. 2. Declara, vt hęc limitatio non procedat, quando per partiū conuentionē, seu pactum, & sic conditionaliter Papę beneplacitum requireretur, propter appositionem Clausulę, videlicet, (Si & quatenus beneplacitum, & consensus S. Sedis Apostolicę interueniat) per quam significatur, ipsarū partiū voluntatem esse, vt Ecclesię omnino sit consultū per Papę assensum, & notitiā, & per cōsequens vt à futuro euentu ipsius cōtractus validitas pēdeat, & demonstretur, quo casu verè & non presumptiuè de dicto assensu apparere debet, ad tradita per Ruin. in cōs. 68. nu. 17. & 18. lib. 1. & per Ioan. Cephal. in cons. 447. nu. 88. & infrà, vol. 3. & est Communis opinio, vt docet Berous, cons. 16. nu. 14. & cons. 90. n. 4. vol. 3. Ioseph. Ludou. decis. 52. Rotæ Lucanę, nu. 25. & seq. optimè, & in specie Caualcan. decis. 8, sub num. 23. p. 2. asserens hoc esse valdè notandum, quia pauci ad hoc animaduertunt; ac ita per ipsum vti Iudicem delegatum fuisse iudicatum, eiusq. sententiam Romę confirmatam. Tertiò limitatur, quoties cetera habilia supponerētur, scilicet, quod de iustitia tituli appareret, aliaq. de iure requisita concurrissent, & sic quod causa alienandi suberit, ac in euidentem Ecclesię vtilitatem sit cuntractum, &c. ex Ferretto in pręaleg. cons. 248. nu. 24. qui in terminis ita respondet, si aliud Canonicum non obster. Quartò, limitatur vt pręd. licentia, seu cōsensus pręsumatur adhibitus, quando transactum esset tempus immemorabile. Crauet. loco pręcit. nu. 19. quem sequitur Menoch. vbi supra, in eod. n. 71. in fine. Declara, nisi constaret, vel alia coniectura colligi posset, quod partes arbitrabantur eo opus non esse, vel non intellexisse illū velle adhibere ex Ioan. Vincent. Hondedeo in cōs. 21. nu. 36. cum sequent. & cons. 89. nu. 26. lib, 2.

Optimè ad hanc 2. limitationē faciunt dicta p Rimin. cōs. 199. col. 1.

Hinc non immerito quęritur, An pręd. tempus 30. aut 40. annorum in-

telligatur currere viuente illo Prælato, seu Rectore, qui fecit alienationem. Respondeo negatiuè, immò neque post mortem illius, nisi data scientia, & patientia cuiuslibet Rectoris, seu Prælati successoris, eoq. maximè, vbi plures intra d. tempus successissent: quam probare debet is, qui se fundat in d. præsumptione, prout colligitur ex dictis per Caualcan. decis. 45. sub nu. 29. p. 1.

Quādo non apparet de decreto Cōmissarij, an ex tēporis diuturnitate interuenisse præsumatur.

Ex præcedentis Articuli discussione, alia emergit quęstio dubitādi materiam præbens, & in qua Iudices, apud quos in facti contingentia huiusmodi processus absoluendi pēdent, nimis perplexi esse vidētur; An scilicet, si appareat de supplicatione, & petitione pręd. assensus, ac de cōmissione facta a S. Pontificis delegatione, ad confirmandum, si in euidentem, & c de ipsa cōfirmatione, seu Cōmissariorum decreto subsequuto non constet, num ex temporis diuturnitate illud interuenisse pręsumendum sit. Respondeo, quod etsi pręsens dubium à Doctoribus formaliter, & in specie tactum non reperi, compellor negatiuè respōdere, nempè, quod nisi appareat omnia contenta, & mandata per Sumū Pontificem in huiusmodi rescriptis Apostolicis commissis iudicibus delegatis, per ipsos verè fuisse exequuta, ad illa pręsumenda temporis diuturnitas non sufficiat, immò esset maxima præsumptio, quod Commissarij voluissent decretum interponere, eo quod nō inuenissent exposita in supplicatione verificari, verum vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iustitia contractus, & euidens ecclesiæ vtilitas, continuatio possessionis cum canonis solutione, scientia, & patiētia cuiuslibet Rectoris successoris, aliter respondendum esset. Vide Riminal. cons. 430. vol. 3. & consil. 74. vol. primo.

47 Decimooctauò, limita † vt possit res ecclesię alienata pręscribi bona fide, post mortē illius, qui malè alienauit spacio quadraginta annorū. Rebuf. in d. Compen. nu. 39. Redoan. in tract. de reb. eccles. q. 79. c. 3. Masc. de probat. Concl. 225. nu. 12. Molina de iustit. disput. 76. Alex. Stiat. super hac Paulina, sub n 56. Nau. cons. 1. 2. & 3. de præsc. in nouis. Io. And. & Doc. in c. 2. de reb. eccles. alien. in 6. & in c. cura, & ibi gl. de iure patr. & cum Paulus IV. contra res malè alienatas exceptionem legitimæ præscriptionis opponi non posse constituisset, Pius IV. reuocauit, & ad vim Iuris Communis reduxit, vt in eius Bulla incip. Prouida. fol. 951. in Bullar. & tunc præscriptio ex 40. annorum curriculo, habet vim Decreti. Redoan. q. 2. c. 3. nu. 12. & aduersus præscriptionē datur nihilominus Ecclesiæ restitutio, Clem. vnica, de in integ. rest. Felin. in c. 1. n. 8. de præscript. Affl. decis. 329. Couar. i Regula, Possessor, p. 3. §. fin. de reg. iur. in 6. Molina, de iustit. Disput. 80. Itē nō incongrue dici posse videtur, quod cū in terminis nostris pter Ius Commune antiquū, alienationi rerū Ecclesiæ resistat hæc Paulina, per quā additur, vt ēt in casu licito non possit fieri absque assensu Apostolico, quod hæc quadragenaria pscriptio cōcurrente duplici prohibitione fortior redditur, & hodie nō sufficere ex adductis in simili per Ruin. in cons. 41. nu. 27. vol. 1. & per Tiber. Decian. cons. 43. nu. 19. vol. 1. & prohibita præscriptione, non intelligitur i cētenaria, nec illa cuius initij memoria non exstat. Felin in rubr. de præscr. nu. 18. & mala fides probatur eo ipso, qđ instrumentū iniusti tituli reperitur penes possessorē. Nau. in cons. 3. & 5. de præscr. in nouis. & de instrumēto reperto post præscriptionē, vide eundem in cons. 1. de reb. Eccl. alie. in antiq. & 10. in nouis.

Decimonono limita in locatione vltrà triennium, de bonis quæ non fructificant quolibet anno, vt dixi suprà, ampliat. 4.

Vigesimò, limita in quibusdam Religionibus, quæ possunt alienare vsque ad certam summam ex priuilegio Apostolico, vt refert Compend. Mendic. in

verbo,

verbo, Alienatio; quę priuilegia erunt videnda, an sint reuocata per illā Clausulam generalem in eorū confirmatione, dummodo sint in vsu, & Sacris Canonibus, & Decretis Concil. Triden non aduersentur, vt infrà, in verbo, priuilegia Regularium.

48 Vigesimo primò limitant† hanc Paulinam non procedere in locis in quibus non fuit vsu recepta in totum, vel in partem. Card. Caiet. in verbo, Excōmunicatio, c. 95. quē sequitur Nauar. in Man. Cōfess. c. 27. sub nu. 149. subdens, quod in paucis locis est recepta quo ad pęnas extrinsecas, quamuis in multis sit recepta quo ad dispositionē principalem, & pęnam intrinsecam nullitatis contractus; qui idē dicit in c. 23. sub nu. 62. & in Compend. alien. nu. 21. & in cons. 10. n. 2. de reb. eccl alie: in nou Tolet. ī Sum. lib. 5. c. 91. vers. dico tertio de hac Paulina, Felin. in c. de quarta, sub n. 3. de præscr. & vltra Nauar. vide Boer. dec. 224. Silu. in verbo. Excōmunicatio, 7. nu. 83. in fi. Sarment. de reddit. Eccles. par 1. c. 2. n. 10. Io. Guttier. lib. 1. Cano. quæst. c. 8. Molina, de Cōtract. disp. 466. n. 8. Redoan. de reb. Eccl. alie. q. 36. n. 21. & q. 58. nu. 25. vbi de ea, nu. 21. vsque ad 26. Quādo aūt dicatur Lex nō vsu recepta, vt nō obliget transgressores, Abb. & ꝓfundius Felin. in c. 5. de treg. & pace. Nauar. c... n. 41. Sil. in ver. Alienatio, q. 15. & ī verbo, Lex, Couar. lib. 2. Var. resol. c. 16. sub n. 6. Menoc. in tract. de pręsūp. lib. 2. præsump. 2. Eman. Roderic. tomo 1. quęst. reg. q. 6. Art. 11. in fi. & ī ꝓprijs terminis hui⁹ Paulinæ, Borgn. Caualc. dec. 43. n. 2. 4. & 5. Vinc. Carroc. in trac. locati, & cōduc. par. 3. tit. 1. de reb. eccl. locan. Concl. 9. f. 129. Verum assertio illa. s. opus esse vt lex obliget, qđ sit vsu populi recepta, c. in istis, §. leges, 4. dist. & de quib. vbi Doct. ff. de legib. nō est ita amare intelligenda, vt a subditorū volūtate pēdeat obseruatio, sed satis est, vt Lex sit ꝓmulgata in Ciuitate Metropolitana, sicuti Romæ cōmuniter fit. Nauar. latè in cons. 1. n. 19. de Const. Sed quādo per lapsū decennij, ex quo lex promulgata fuit ab initio à populo non fuerit vsu recepta, neque moribus vtētiū approbata, idq; legislator sciēs, seu vidēs, taceat, dissimulet, & non obseruātes impunes relinquat, tunc est tacita reuocatio. Medin. in C. de restit. q. 36. Couar. loco præcit. Gemin. ī d. §. leges, Doctores Cōmuniter in præalleg. c. 1. de treg & pace, ac Nauar. in eod. cōs. nu. 23. Igitur cū ista Extrauag sit cū alijs in corpore iuris impressa, ac in iudiciali foro citetur, quotidieq; Rom. Curia pro eius obseruātia pronunciet, ac ita eius praxis se habeat in expediēdis passim Breuib. si in euidentē, &c. & ex ea emanēt absolutiones a cēsuris, dispēsationes, & habilitationes ī vtroque foro quo ad cōtrauenientes, ob id significatur Summos Pontifices velle illā obseruari quo ad omnes partes suas, ꝓut expressè dicitur in iuramēto quod præstant Prælati, & Abbates, vt dixi sup. nu. 6 ideoq; existimo non posse dici, qđ non sit morib. vtentiū recepta integraliter, licet præfatorū Doctorū pręsertim Caiet. & Nau. magna

49 sit authoritas, † male tamē alienantes, cōmittunt sacrilegium, Caiet. in d. c. 4: Innoc. in c. verū, de foro compet. Pœnas cōtra eos impositas refert Rebuff. in dicto Cōp. à n. 102 vsque ad 116. & Redoan. q. 76. Quattuor verò pęnę expressè per hanc Paulinā imponuntur. Prima est, nullitatis contractus; Secunda, quo ad personas, excommunicatio vniuersalis tam contra alienantes, quā recipientes. Tertia est interdictus ingressus Ecclesię ipso iure, quo ad Pōtifices, & Abbates, & post sex mēses suspēsio, eo ipso à regimine & administratione. Quarta, vltrà excōmunicationē quo ad beneficiatos, est priuatio ipso facto illius beneficij, cuius bona alienauerint, absque declarat. vacatio, & sic ipso iure priuati, Nau. cōs. 4. & 14. de reb. eccl. alien. in nouis. Sed absolutio est Episcopalis cū nō

C 4 sit

sit reseruata, c. nuper, de sent. excõ. Censuræ tamẽ statim infliguntur in foro cõscientiæ; In pœna verò priuationis, requiritur sentẽtia etiam quod hic dicatur absque declaratione, qđ intellige nõ opus esse sententia condemnatoria, ad pœnã, sed solũ requiritur sentẽtia declaratoria criminis, reũ illud incurrisse; & sic requiritur declaratio facti: nam pœna ipso iure inducta, nõ habet locũ in foro conscientiæ ante condemnationẽ, glos notab. in c. fraternitas, 12. q. 2. quam declarant Felin. in c. 1. sub nu 41. vers tertius casus, de Const. vbi Dec. nu. 72. etiã si dicatur: absque declaratione. Nau. in Man. confess. c. 23. nu. 66. & de dat. & promiss. n. 41. Molina de iust. Disput. 86. Caiet. in D. Thõ. 22. q. 62. Art. 2. Ant. Grabriel. lib. Cõmũ. opi. Concl. 34. Couar. latè, & not. in Epitome 4. ibi Decret. in 2. par. de spons. c. 6. §. 8. sub nu. 10. vbi qđ nec ante exequutionem. Vnde isti beneficiati nõ tenẽtur abstinere se a beneficijs, dignitatibus, & officijs, nisi præcesserit sententia declaratoria; Ita tenuit Doctor P. Marius Andria. in relect. huius Paulinæ, q. 14. Henri. in Sum. lib. 13. de Excom. c. 56. §. 3. in tex. & glos. q... & vide infrà, in versic. beneficiorũ resignatio, & in verbo Sodomia, in fine. Sed vtcũque sit, ego vidi Breuia à Sacra Pœnitẽtiaria in foro cõscientiæ tantũ obtẽta ab i s, qui alienarunt saluo assensu Apostolico, & tradiderunt possessionẽ eo nõ obtẽto, vt possint absolui a cẽsuris, & dispensari ab irregularitate, ac retinere, & obtinere beneficia, ita vt curent obtineri beneplacitũ Apostolicũ, aut alienationes rescindi, ac bona ecclesiastica restitui. Alia etiã Breuia vidi expedita in foro exteriori per Signaturam S. D. N. & ita consulerẽ pro tutiori, præsertim ab obuiandum molestationibus quæ in futurum oriri possent.

50 Alienans autem bona ecclesiastica sine solemnitat. †excusatur a pœnis prædictis, Primò, ex bona fide, quæ in foro cõscientiæ excusat; dicitur enĩ, in tex. præsumpserit, qđ verbũ denotat dolũ, & temeritatem, vt dixi supra, sub nu. 9. Nauar. in cons. 19. de reb. eccl. in nouis. Secundo, ignorantia facti probabilis, excusat, ab ignorãtia iuris, in psonis nõ ita peritis. Nau. in d. c. 23. nu. 44. Tertio, quãdo fuisset erratũ in subtilitat. b. iuris, non peccatur mortaliter vel quãdo, p alienatione essent aliquæ Doctorum opiniones, vel esset ius non clarũ, vel dubitabile, Felin. in c. 1. n. 15. de sent. & re iudic. Nau. in cons. 8. de reb. eccles. alien. in antiq. & cons. 2. de præsc. in nouis. & in Cõmen. de alien. ter. eccl. sub. nu. 16. vbi dicit, quod non peccat moraliter, qui transgreditur legem humanã, malè intellectam, sed credens bona fide ita esse intelligendam secundũ Inno. receptum in c. p tuas, il 2. de simon. Felin. in loco prealleg. Quarto, excusatã pœnis huius Paulinæ reuocatio alienãtionis, & pœnitẽtia ante realẽ, & pacificã traditionẽ, c. si quis presbyterorũ, & ibi glos. in verbo celeriter, de reb. eccl. alien. Ias. in l. fin. n. 13. C. de iure emphyt. Couar. lib. 2. Var. resol. c. 16. n. 7. nã reuocatio, & restitutio post traditionẽ, nõ excusant à censura, & pœna, Nau. in cõs. 3. n. 4. de reb. eccl. nõ alien. in antiq. & 18. in nouis. Quintò, apparẽtia iustæ causæ excusat alienãtẽ à culpa mortali, licet alienatio esset ipso iure nulla: qa qui bona fide facit aliquid contra legẽ humanam, putans se iustam causam habere id faciẽdi, nõ peccat mortaliter Nau. in Man. Confess. c. 23. n. 43. & in d. Cõmen. de alien. n. 10. Sextò, beneficiatus, qui alienat iusta de causa rẽ Ecclesiæ inconsulto Papa, etiam cum cõsilium eius requiratur quo ad forum exterius, bona fide faciens conditionem Ecclesiæ meliorem, non peccat quo ad Deũ mortaliter, nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ: tum, quia nõ frangit legem per præsumptionẽ, tum, quia alienat in casu permisso à iure, tum, quia licet non seruet formã alienãdi iuris humani, seruat tamen formã iure naturali, & diuino necessariã: quæ

est

est magna consolatio multorũ, qui per simplicitatem vel ignorãtiam alienant res Ecclesiæ incõsulto Papa. Ita Nauar.in d.Comment.sub n.17.vbi tenet valere alienationẽ in foro conscientiæ, post Abb.in c.1.nu.17. de restit. in integr.
i Fel.in c.1.nu.39.de Constit.*i* Et hæc breuiter, claré, vtiliter, & ordinaté dixisse sufficiant de hac materia alienationis rerum ecclesiæ.

Stephanus Quaranta V.I.D.

I *ADDITIO. Præscriptio immemorabilis etiam si omnibus præscriptionibus & consuetudinibus derogaretur, sub tali derogatione nõ comprehenditur. Mascard. de probat.Concl.12.& 15.num.55.*

Limita Primò, nisi specialiter ipsa immemorabilis reijciatur. Roderi. tomo 1.q.regular.q.9.art.5. in fine. Secundò limita, quando consuetudo vti iniqua, aufertur, & reprobatur: quia tunc similiter, & immemorabilis sublata, & reuocata censetur. Couar.cum alijs ab eo citatis, lib.3.Var.resolut.c.13.sub nu.5.vide Gonsalez ad 8.Reg.Cancel.glos.33.fol.472.& Alex.Monetam, in tract. De Distribut.quotidian.par.2.q.12. num. 22.

K *ADDITIO Aduertendum verò est, quod licet quidam Doctores tenuerint Contrarium, vt refert Rebuff.in d.Comp.nu.42.& Redoan.q.46.tamen est intelligẽdum, vt possit quis tuta cõscientia retinere rem Ecclesiæ absque solemnitatibus alienatam in euidentem eius vtilitatem, quousque Ecclesia restitutionem petierit: ita Sarment.notabiliter, conciliando Doctores, in tract.de redditib.Eccles par.1.cap.2. num.6.& 7.*

AMBITIO.

PRÆTER Summistas sciendum est, Pium IV. edidisse constitutionem Romæ publicatam die 5.Octobris 1565.incip.Et si Rom.Pont.f.849.in Bullario. *Cõgruit simul.de sentent. excom. seu de concess. preben.*

Contra Nuncios Apostolicos, ne à Principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, aut literas cõmendatitias ad dignitates, & gradus obtinendos, aut fauores ad officia ecclesiastica consequendũ, per Rom.Pont.cõferenda ipsis, vel alijs consanguineis, & necessarijs suis, neue illis etiam vltrò sibi per Principes sponté oblatis vti sub maioris excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis Ecclesiarum, & beneficiorum pęnis, & inhabilitatis ad illa, & sufficiunt literæ, vel preces oratorum Principum ad hoc legitimè probandum, & omninò conuincendum tenoris sequentis.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

ETsi Romanum Pontificem, quem Dominus Omnipotens in persona Principis Apostolorum, Ecclesiæ militãti Sponsæ suæ præficere dignatus est, in eius vniuerso corpore à noxijs, quæ passim in illud irrepunt præseruãdo plurimum decet esse solicitum, in hoc tamen eum multo magis inuigilare necesse est, ne per importunum suorum propriorum ministrorũ qui frequẽter ab eius latere ad diuersos orbis Principes peregrè mitti solẽt, ambitum, dum videlicet eorum

non-

nonnulli inordinato cursu ad dignitates quaslibet anhelant,& ad hoc Principum fauores demerendo, Pôtificiam,& Ecclesię pro qua missi fuerunt causam vel impudenter prodere, vel certè remissius agere non verentur, genuinus ille Clericalis candòr deturpetur, debitus prælatorũ pudor inter laicos requiratur, integritatis antiqua persuasio minuatur,& ob illorum fluxam fidem, immoderatamq. cupiditatem, Ecclesiasticus ordo scandalosè blasphematur. Sanè cõsiderantes, quod annis præteritis aliqui quorundam Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum,ac etiam nostri,& Apostolicæ Sedis Nuncij ad diuersos Principes seculares,etiã pro serijs, grauibusq. dictæ Sedis negocijs missi,muneris sui decorisq.nimium obliti,in detestandam prælaturarũ,aliorumq. ecclesiasticorum,atque adeo Cardinalatus honorum ambitionem collapsi, ad illos alia qualibet,quam sanctissima Aaronis via peruenire satagentes,cõmendatitias super hoc literas, & indebitos fauores ab ipsis Principibus emẽdicare non erubuerunt, & quod eis recto tramite gradiendo non dabatur assiduis, & quibus non obsequi difficile fuisset,Principum efflagitationibus extorserũt,in suimet qui per ostium non intrarunt animarum periculum, & prauum aliorũ exemplum. Nos itaque reseratum his artibus aditum huiusmodi,ne ceteris itẽ pateat, diligenter occludendũ esse censentes, habita etiam cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in Cõsistorio nostro secreto matura super hoc deliberatione,ac de illorũ consilio & vnanimi assensu hac perpetuò valitura Sanctione, vniuersis,& singulis nostris,& quorumuis Romanorum Pontificum successorum nostrorum Nuncij, aliisq. ad quosuis Imperatores, Reges, Reginas, Duces & alios seculares Principes pro tẽpore ex quauis causa missis,cuiscumque status,gradus,ordinis,vel præeminentiæ sint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali,vel alia maiori prefulgeãt dignitate,in virtute sanctæ obedientiæ,& sub maioris excõmunicationis latæ sententiæ,ac priuationis omnium,& singulorum Cathedralium etiam Metropolitan.& aliarum Ecclesiarum ac Monasteriorum etiam Cõsistorialium, necnon aliarum dignitatum,etiam maiorum,& principaliũ personatuum,administrationum,& officiorum,ac Canonicatuũ,& præbendarum,ceterorumq.beneficiorum Ecclesiasticorũ cum cura,& sine cura,secularium, & quorumuis ordinum regularium,etiam ex quibusuis concessionibus,& dispensationibus Apostolicis in Titulũ,Commendam, Administrationem,& alias quomodolibet,ac etiam Romanæ Curiæ,& aliorum etiam seculariũ cuiuscumque qualitatis, etiã quæ ex causa onerosa assecuti fuerint, officiorum per eos obtentorũ,ac inhabilitatis ad illa, & alia similia,vel dissimilia in posterum obtinenda,necnon infamiæ perpetuæ per cõtrafacientes eo ipso incurrẽdis pęnis, authoritate Apostolica harum serie districtius inhibemus, ne deinceps similes Imperatorũ, Regũ, Reginarum, Ducum,aut aliorum Principum secularium cõmendationes,preces,aut alios etiam vocales,aut in scriptis fauores,ad aliquas Pontificias,aut alias dignitates seculares, vel regulares, aut etiam Cardinalatus alios honores & officia Ecclesiastica consequendũ,aut sibi vel alijs consanguineis,& necessarijs suis quoquomodo per ipsum Romanũ Pontificem conferenda, per se vel aliũ,seu alios,directè vel indirectè quomodolibet ambire,seu procurare, ne vel illis etiam vltro sibi per Principes sponte oblatis,vti præsumant,vel audeant: eadem authoritate,& præsentiũ tenore statuentes,quod omnes,& singuli,in pręmissis delinquẽtes, nulla alia monitione præcedente, & absque processu desuper habendo sententias, & pœnas pręmissas irremissibiliter eo ipso incurrant.

Quod-

Quodq. ad illos sententias, & pęnas huiusmodi damnabiliter incurrisse legitime probandum, & omninò conuincendum solæ Principum ipsorum literę, vel preces etiam per suos apud Sedem prædictã Oratores verbotenus porrectæ plenam, indubiam, & sufficientem in iudicio, & extra fidem faciant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur. Ac decernentes, ita per quoscũque Iudices & Commissarios ẽt Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Cardinales, sublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate iudicari, & definiri debere. Necnon ea nunc irritum & inane quidquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ne quis autẽ inhibitionis, & statuti prædictorum ignorantiã prætendere valeat, volumus præsentes literas in Basilicę eiusdem Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicę valuis per aliquem ex Cursoribus nostris earum exemplum ibi affigendo, & dimittendo publicari, publicationemq. & affixionem huiusmodi singulos, & post duos menses immediatè sequentes nõ secus afficere, ligare, & perinde arctare, ac si literę ipsę personaliter illis intimatæ fuissent.

Contra prouisos de Cathedralibus, & Monasterijs, Nũciatoribus dantes, vide Constitutionem Greg. X I. relatam infra, in verbo, electio.

APOSTATA.

PRAETER. Caietan. & Summistas in hoc verbo, sciendum est. Constitutionem Pauli IV. contra apostatas à religione, Pium IV. reuocasse & ad terminos Iuris Communis reduxisse, vt in Bullario, fol. 654. incip. Sedis Apostolica, adeo quod hodie attenditur dispositio Iuris Communis, prout habetur in c. pen. & fin de apost. in c. fin. de Regular. & in c. 2. ne cler. vel monachi, in 6. De huiusmodi Apost. item & de legitime a religione expulsis, nouissimè, & copiosè scripsit Eman. Roder. tom. 1. quæst. regul. q. 30. per totam. Quibus quomodo ex Nauarri sententia sit consulendum, vide ipsum in cons. 75. de Regul. in nou. An autem regularis, qui ob timorem iustitiæ propter aliquod crimen ab eo perpetratum, ne capiatur, & puniatur à suo superiore, deferens tamen habitum regularẽ sed coopertum, alio habitu publicè superindutus incedens, sit Apostata censendus? Respondeo, quod cum casus Venetijs accidisset, fuit pro tali diiudicatus & punitus referente Thoma Triuisano lib. 2. decis. 19. tum quia deferre habitum regularem est religionis, & gestare illum coopertum, perinde est, ac si non ferret, cum non videatur; tum, quia prædictus timor, cum sit respectu pœnæ bene meritæ, non dicitur excusabilis, & iustus, quinimmo punibilis. Et an ex sola habitus regularis dimissione, etiam quod non aliter constaret de animo deserendi religionem, apostasiæ crimen incurratur, videndus est Achil. de Graf. decis. vnica, sub tit. de Apostatis.

APOSTOLORVM LIMINA.

TENENTVR Episcopi visitare limina Apostolorum, c. iuxta, 93. distinct. cap. ego. de iureiur. habetur in Pont. Rom. de forma iuramenti electi in Episcopum, & de Pallio; & statuit Sãctus Greg. Magnus, vt legitur in Breuiario Rom. die 12. Martij. Sixtus V. Constitutionem edidit, de visitandis liminibus Apostolorum, publicatam Romæ die 20. Decembris, 1585. incip. Romanus Pontifex, & infrà, fol. 45.

Cõgruit tit. de iure iurando l. a & aiur. & seqq. dicens.

Has

Hac perpetua Constitutione sancimus, decernimus, & mandamus, vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, per vniuersum orbem terrarum constituti, à nobis deinceps ordinandi, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, antequam munus consecrationis suscipiant, seu eis consecratis Pallium de B. Petri corpore sumptum tradatur, aut si ad aliam Ecclesiam transferantur, antequam illius regimini, & administrationi se immisceant, si quidem præsentes in Curia fuerint, in manibus S. R. E. Diaconi Cardinalis ordine prioris; si vero absentes, in manibus Antistitis qui ad impendendum munus prædictum aut ad tradendum Pallium huiusmodi à Sede Apostolica delegabitur, iurent iuxta formulam in libro Cancellariæ Apostolicæ Quinterno Appellato, nuper descriptum, se Beatissimorum Apostolorum Petri, & Pauli limina statutis in hac nostra constitutione temporibus personaliter, ac per seipsos visitaturos, ac nobis, & successoribus nostris pro tempore existentibus Romanis Pontificibus, rationem reddituros, de toto eorum pastorali officio, deq. rebus omnibus ad ipsarum quibus præsunt Ecclesiarum statum ad cleri et populi disciplinam, animarum denique quæ illorum fidei credita sunt salutem, quouis modo pertinentibus, & vicissim mandata Apostolica humiliter recepturos, & quam diligentissime exequuturos.

Quod si legitimo impedimento detenti fuerint, iurent se prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad id speciale mandatum habentem de gremio suorum Capitulorum, aut alium in dignitate Ecclesiastica constitutum, seu alias personatum habentem, aut si huiusmodi hominem Ecclesiastica dignitate, & personatu præditum non habeant, per Diœcesanum sacerdotem, & si clero careant, omninò per aliquem alium presbyterum secularem, vel regularem spectatæ probitatis, & religionis de supradictis omnibus plenè instructum. De huiusmodi autem impedimento docere debeāt per legitimas probationes ad dictum primum Diaconũ Cardinalem per supradictum nuncium transmittendas.

Quin etiam Principes temporales, si quid pro eorum pietate, & erga hanc Apostolicam Sedem obseruantia Rom. Pont. voluerint significare, eosdem siue Episcopos, siue alios qui ab eis mittentur, fidos habebunt nuncios, ac relatores, quorum opera ab eadem Sede pro illorunt Dominijs, Ditionibus, & rebus firmandis ac stabiliendis, & cum Dei & Sanctæ Religionis causa sine qua tuto consistere haud possint coniungendis, opportuna sinceræ charitatis officia, consilia, atque subsidia expectare certo poterunt.

Ad hoc autem debitum visitationis officium commodè explendum, supradicti omnes Patriarchæ, Primates, Archiepis. & Episc. Itali videlicet, vel ex Italicis insulis, vnde in Italiam commodius traijci potest, veluti Siculi, Sardi, Corsi, & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ, ac etiam Dalmatiæ, & Græcarum quæ e regione ipsius Italiæ & Siciliæ oris sunt, tertio anno, Germani verò, Galli, Hispani, Belgę, Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scoti, Hiberni, & ceteri omnes, qui in Europa sunt citra mare Germanicum, & Balthicum, ac omnium insularum Maris Mediterranei quarto anno, & qui intra Europæ fines sunt, his prouincijs remotiores; ac etiam Africani littoribus nostris aduersi, ac insularum Maris Oceani Septentrionalis, & Occidentalis Europæ, & Africæ citra continentem noui orbis tam qui nunc sunt, quam qui ad Catholicam fidem per misericordiam Dei aliquando redierint, V. anno. Asiatici verò & qui extra Asiam, & in alijs nouis terris Orientalib. Meridionalib. Occidentalib. & Septentrionalib. tam in insulis, quam in continentibus, & denique in quibuslibet Mundi partibus, decimo anno iter suscipiant, & Deo concedente perficiant; idemq. institutum tertio quoque, quinto & decimo anno repetant, & obseruent,

uent. Hac autem annorum spacia, à tempore suscepti muneris consecrationis, vel pallij traditionis, aut translationis, vt præfertur incipiant. Quæ ne longius differatur, volumus quod tempus qualecumque excursum alicui ex supradictis præsulibus, qui siue morte præuentus, siue alia quacumque de causa ob non finitum tempus et præscriptum dicta limina non visitauerit, ita illius successori effluxisse, & excurrisse, intelligatur, vt termino ipso iuxta prædecessoris sui iusiurandum completo, debitam tunc visitationem quam primum conficere teneatur.

Hi vero ex supradictis Antistitibus qui hactenus ab hac Sancta Sede ordinati sunt, aut dictum pallium ab ea susceperunt, aut ad aliam Ecclesiam translati sunt, prout cuique distantia locorum, & temporum interualla præscripta sunt ad supradicta omnia obseruanda, à die publicationis præsentis Constitutionis omninò teneantur.

Iubemus igitur in virtute sanctæ obedientiæ supradictis omnibus Antistitib. præsentibus & futuris, vt visitationem prædictam sibi suisq. Ecclesiis adeo vtilem, ac necessariam iuxta præscriptam formulam omninò conficiant. Si vero quod absit, non egerint, eo ab ingressu Ecclesiæ, ac etiam ab administratione tam spiritualium quā temporalium, necnon à perceptione fructuum suorum Ecclesiarum, a Capitulis eorum omni exceptione, & mora cessante, interim libere exigendorum & in opus fabricæ, seu ornamentorum Ecclesiæ emptionem, prout maior exegerit necessitas insumendorum, ipso facto tandiu suspensos esse volumus, donec à contumacia resipiscentes, relaxationem suspensionis huiusmodi à Sede prædicta meruerint obtinere. Non obstantibus, &c.

ARCHIEPISCOPI AVTHORITAS.

1 *Archiepiscopus in quo differat ab Episcopo.*
2 *Iurisdictio Archiepiscopi variis nominibus in iure exprimitur.*
3 *Archiepiscopi authoritas olim erat in Electione, Confirmatione, & Consecratione Episcoporum & exactione iuramenti.*
4 *Ad consecrationem Metropolitani, & Suffraganei Comprouinciales Episcopi accedere tenentur.*
5 *Suffraganeus non consecratus à Metropolitano, quid prima vice facere debeat.*
6 *Archiepiscopus est pater & Episcopus animarum Suffraganeorum, & de dilectione, obedientia, & reuerentia erga eum.*
7 *Episcopus extra suam Diœcesim quem possit sibi eligere Confessarium.*
8 *Archiepiscopus potest proferre censuras contra Episcopum.*
9 *Episcopus coadiutor quænam possit exercere.*
10 *Archiepiscopus an sit Iudex ordinarius Suffraganeorum.*
11 *Vicarij Suffraganeorum an subsint immediatè Archiescopo.*
12 *In casibus tantum in iure expressis Archiepiscopus habet iurisdictionem.*

ARchiepiscopi authoritas. Præter Summistas in hoc verbo, sciendū est, Greg. XIII. erexisse Ecclesiam Bononiens. in Metropolim, & Archiepiscopatum, f. 13. o. in Bullar. incip. *Congruit ie ist de prebēd. & dignitatibus.*

Gre-

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VNiuersi orbis ecclesijs, eo disponente, qui cunctis imperat, & cui omnia obediũt, meretis licet imparibus præsidẽtes, in omnes agri Dominici partes oculos nostræ mentis vigilis more pastoris intendimus, inspicientes quid ecclesiarum ipsarum, præsertim Cathedralium insigniũ statui, & decori maxime conueniat, atque hoc quidem tanto liberalius propensiusque curandũ censemus, quanto magis Ciuitatum celebritas, ac Ciuiũ, & populorũ suorum vota id exposcunt, ac diuino fulti præsidio illius, qui cuncta ex sua benignitate ad fidelis populi sui salutem disponit, ad ea quæ ad dignitatem, & statum Ecclesiarum huiusmodi augendum pertinẽt, officij nostri partes libenter cõuertimus, prout cognoscimus in Domino salubriter expedire. Cum itaque ecclesia Bononiẽsis Sedi Apostolicæ immediate subiecta, cui dilectus filius noster Gabriel tit. Sãti Martini in montibus, Presbyter Cardinalis Palęotus ex dispensatione Apostolica præest, & quæ in primis Sancti Petronij Episcopi, & Protectoris Bononiæ intercessionibus, & meritis, omni quidem tempore diuinæ pietatis abundãtia magnis multisq. ornamentis exculta, nõ modo Diœcesis magnitudine satis in omnem partem patens, sed cleri populiq. pietate, dignitate, & amplitudine florens Episcoporum quoque ordine succedentium, quos, item multos ab initio fere nascentis religionis, seruientibus adhuc infidelium persecutionibus, fidei defensores, & in sanctorũ consortio adscriptos habet, numero affluens, sacrarum præterea reliquiarum copia abũdans, religiosissimis quoq. templis, Basilicis, Monasterijs, locis pijs, & alijs quæ ad omnem eiusdem cleri, populiq. Bononiensis laudem insignia sunt, pietatis Christianæ monimentis ornata, valde per se ipsa elucet. Cumq. Ciuitas ipsa iam inde vsque à Theodosio Imper. amplissimis illustrata priuilegijs, & a diuersis Romanis Põtificibus prædecessoribus nostris ad Regũ congressus, Imperatoris coronationẽ, Concilij Oecumenici translationẽ, aliasq. maximas res gerẽdas delecta, eiusq. Apostolicæ Sedis primogenita, & studiorum mater ab omnibus merito nuncupata, nobilissimo Gymnasio, Doctorumq. & Scholariũ ex omnibus orbis Christiani partibus illuc confluentium frequentia, Clarissimo Quadr. virum Senatu, & Magistratibus decorata; aliorũ item illustriũ virorũ, apud quos, & veræ Religionis cultus, & summa in Rom. Pont. ipsamq. Sedem obseruantia, & studium semper enituit, copia quidem insignis; quippe quæ in omnib. schismatibus partes veri Pontificis perpetuo sustinuerit, & viros dignitatibus Ecclesiasticis claros, Episcopos, Card. Pontificesque de Ecclesia Dei optimè meritos sępenumero tulerit, ædificiorum item magnificentia, opibus, fertilitate, populi magnitudine, egregia hospitalitate, ac præcipua erga oẽs beneuolentia, & charitate, omniq. alia virtute illustris, & sit, & habeatur; Nos aliorum Rom. Pontificum, prædecessorum nostrorum qui eodem honore patriã suã condecorarunt. morem exemplumq. secuti & eiusdem etiam Cardinalis, Episcopiq. Bononiensis, cuius non ignota est cura, & solicitudo in gloria Dei, saluteq. animarum procuranda. pio studio adducti & patriæ ipsius nostræ Bononiẽsis quam vnice in Christo diligimus, singularibus erga hãc Sedem meritis commoti, paternoq. desiderio, & ea spe, qua tenemur, id fore, vt patria ipsa Bonienſ. hoc singulari benefici

bñficio nostro excitata, sese in dies ad bene agẽdũ magis magisq; cõformet, ac censi, necnon Ecclesiæ ipsius, quã totis in Christo visceribus cõplectimur meritis permoti, ad illam meritis honoribus augendam, & promouendã adducti, pijs quoque supplicationibus dilectorũ filiorũ eiusdem Ciuitatis Quadraginta virum, aliorumq. Magistratuũ excitati, post habitã cũ Veneralibilibus fratribus nostris Sãctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, maturã deliberationem de illorũ consilio, atque Apostolicæ potestatis plenitudine, ad laudem, gloriã, & honorem omnipotentis Dei, ac Beatæ Mariæ semper virginis, & Sanctorũ Apostolorum Petri, & Pauli, eiusdemq. S. Patronij, Episcopi, & Patroni Bononiensis, necnon ad Vniuersalis Ecclesiæ exaltationẽ Ecclesiã ipsam Bononiensem in Metropolitanã Ecclesiã, & Sedẽ Episcopalẽ Bononiensem, in Archiepiscopalem Archiepiscopalisq. & Metropolitani præsidis sedem, & prouinciæ caput, pro illius Archiepiscopo pro tempore existẽti, qui pallij, & crucis vsũ aliorum Archiepiscoporum more habeat, omnibusq. alijs insignibus Archiepiscopalibus, necnõ priuilegijs honoribus, & prærogatiuis alijs Archiepiscopis debitis, & cõcessis, gaudeat, tenore præsentiũ perpetuo erigimus, & instituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiscopali, & Metropolitano decoramus. Necnon Placentin. Parmens. Regiens. Mutinens. Imolen. Ceruien. & Cremens. Ecclesias earumq. omniũ & singulorũ Ciuitates, & Diœceses cũ omnibus, & singulis earũ territorijs, & terminis, ac dilectos filios Clerum, & populum vniuersum cum suis Collegiatis, Parrochialibus, & alijs Ecclesijs necnõ Monasterijs vtriusque sexus, ceterisq. beneficijs, & officijs Ecclesiasticis cũ cura, & sine cura secularibus, & quorumuis Ordinũ Regularibus, necnon Hospitalibus, Domibus, Collegijs, & locis religiosis quibuscũque ab eiusdẽ Sedis Apostolicę immediatẽ siue alterius cuiuscumque, etiã Metropolitani subiectione etiã perpetuo diuidimus, & speramus, illasq. & earum Diœceses, ac Ciuitates posthac in prouincia Bononiensi esse, & cõsistere, neque in alia prouincia cẽsendas, & numerãdas esse, decernimus, & declaramus, & quatenus alteri prouincię Archiepiscopoue, etiã Mediolanensi, & Rauennatensi tã antiquo iure, cõsuetudine, priuilegio, vel alterius Metropolis erectione sine institutione, q̃ iure electionis ex Sac. Cõcil. Trident. decreto factæ, vel alia quauis ratione, & causa, antea adiũctę, subiectęq. in toto, aut in parte essent, vel censerentur, siue in illis possessione vel quasi se esse prætenderent, ab omni illius siue alterius Prouinciæ vel Archiepiscopi, etiã Mediolanensis, & Rauẽnatensis, aut illorũ Capitulorum iure Metropolitico, correctione, visitatione, subiectioni, & omni quocumque alia iurisdictione, obedientia, & superioritate, si qua forsan quauis occasione illis cõpeteret siue cõpetat, similiter prępetuo eximimus, & liberamus, necnõ dictæ Bononiensi ecclesię predictas Placen. Parmen. Regien. Mutien. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ciuitates, & Diœceses pro sua Metropolitana prouincia, ac Placẽtin. Parmen. Regien. Mutien. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ecclesias præfatas, modernosq. & pro tempore existentes illarum singularum Pręsules pro suis & pro tempore existẽtis Archiepiscopi Bononiensis Suffraganeis, qui, necnon earum singularum Capitula etiã quocumque priuilegio suffulta, tamquã membra capiti eidem Archiepiscopo Bononiensi iure Metropolitico subsint, sibiq. obedientiam, & reuerentiam, tãquã proprio Metropolitano prorsus exhibeãt, pariter perpetuò subijcimus, eidẽq. Archiepiscopo Bononiensi prędictos suos Suffraganeos consecrandi, ad prouinciales Synodos euocandi, ac eis etiam Ecclesiastica negotia terminãdi, eorum Ecclesias disponẽdi, & causas quarum

cunque

cumque appellationũ, siue querelas alias iuxta Sacrorũ Canonum statuta cõgnoscendi, omniaq. alia, & singula, quæ de iure, vel cõsuetudine, aut aliàs quomodolibet ad Archiepiscopos, & Archiepiscopale munus spectare, & pertinere solent, & debent, gerendi, & exercendi, plenã, & omnimodã cõcedimus facultatẽ. Prouinciæ quoque Bononiensi clerum, & populũ vniuersum, pro eorundẽ Ecclesię, & Archiepscopi Bononiẽsis prouincialibus similiter perpetuo concedimus, & assignamus; Decernentes ex nunc, irritum, & inane, si secus super his à quoquã, quauis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari: non obstantibus Regulæ nostra, de iure quæsito nõ tollendo, ac quibusuis alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis necnon Placentin. Parmen. Mutinen. Regien. Ceruien. Imolen. & Cremen. ac Rauẽnaten. & Mediolanen. ecclesiarum prædictarum iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdẽ ecclesijs, illarumq. præsulibus, & administratoribus, ac Capitulis, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cũ quibusuis, etiam derogatoriarũ derogatoriis, alijsq. efficacioribus, & insolitis Clausulis, necnõ irritantibus & alijs decretis, etiam motu proprio, & ex certa sciẽtia, ac de simili Apostolicę potestatis plenitudine, & cõsistorialiter, & de simili concilio, ac aliàs quomodolibet etiam pluries concessis, cõfirmatis, & innouatis, Quibus omnibus, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrũ Anno Incarnationis Dominicæ, 1582. quarto idus Decembris, Pontificatus nostri anno vndecimo.

Similem erectionem fecit Pius II. de Ecclesia Senensi sua patria, vt in Bullario. fol. 74.

Nota hic aliquas Archiepiscopi authoritates, & quoniã hodie Archiepiscopi nõ possunt exercere omnia, quæ eis competebant per anteriores Canones, cũ in quibusdã eorũ iurisdictio sit limitata, vt Ego Sthepanus Quarãta dixi in tractatu meo impresso Neap. in Anno 1586. De præstantia Archiepiscopi, & eius authoritate in Suffraganeos, eorumq. subditos, & in tota ꝓuincia, qui cum nõ facilè reperiatur, occasione huius Constitutionis hic inserendũ esse cẽsui, reco-
1 gnoscendo, & addendo, & dicimus, qđ †quamuis respectu ordinis, in substantia, idest respectu characteris nihil plus habeat Archiepiscopus quã Episcopus, tamẽ respectu exequutionis & exercitij maiorẽ solicitudinẽ habet Archiepiscopus. Card. Zabar. in Clem. Archiepiscopo, nu. 7. de priuil. (ad dicta per eum vide notab. gl. in c. quia periculosũ, in versic. de Episcopis, de sent. excomm. in 6. & in Extrauag. Ioã. xxii. ne Sede vac. in verbo, Coepiscoporũ, Sot. in 4. Sẽt. dist. 24. q. 2. Art. 4. Ideo in vniuersali dispositione facta de Episcopo, cõprehenditur Archiepiscopus. Imo. ĩ Clem. Si de beneficio, n. 9. de præb. & præcellit ceteros Episcopos honore, Gemin. in c. per singulas, 2. 9. q. 3. & est psona magis priuilegiata, c. seruatis, & c igitur, 25. q. 2. †cuius pręstantia aliquando appella-
2 tur authoritas Metropolitana, c. solicitudinẽ, de app. c. de his, 12. dist. c. fin. 51. dist & authoritas accipitur hic pro iurisdictione, gl. Io Paul. Lanc. proę. Instit. Cano. in prin. ĩ verbo, authoritate. Alibi dicitur metropoliticũ ius, c. cũ nobis, de arbitr. & ĩ Auth. De ecclesiast. tit. in princ. & Archiepiscopalis dignitas, c. fin. de purg. Canon. hinc dicit in Extrauag. Cõmuni, incip. Saluator, de præb. qđ Metropolitana Eccl. est grãdioris honoris, tit. Suffraganea, q̃ est sub iurisdictione, potestate, & subiectione Archiepisc. Capituli, & Eccl. Metropolitanę. Paul. đ offic. põt. & Capic. par. 2, q. 6. sub nu. 6. facit text. in c. super eo, de Censib. qđ prouincia

uincia est ad iurisdictionem Metropolitanę Ecclesię,& nota ex d.Extrauag.qđ Metropolitanus,& Archiepiscopus idem sunt,c.pastoralis,in princ.de off. ord. Imola,Zab.& Vital.in d.Clem.Archiepiscopo,Lancel.Corrad.in templo omn. iud.lib.2.c.4.sunt tamen aliqui Archiepiscopi,qui nō sunt Metropolitani,inter alios est Rosanens.& Lancianens.qui nullū habent Suffraganeū.Ad ostendendum igitur quanta sit authoritas Metropolitani in Suffraganeos,eorumq. subditos,& in tota prouincia,dicta Sacrorum Canonū,& Doctorū in hac materia sparsim scribentiū,in vnum redigere curabo, referēdo singulas authoritates, & in quibus hodie reperiatur limitata,ac incipiendo a personis Suffraganeorum.

3 Prima authoritas erat, quod † electum in Episcopum Archiepiscopus confirmabat c.1.64.d.c.innotuit, & c.cum dilectus, de elect. c.inter corporalia, de transl.Epis.c.qua fronte,de appell.

Secunda authoritas erat,quod electione non celebrata infra tres mēses iusto tamen impedimento cessante, ab ijs qui eligere debuerant, eligēdi potestate ea vice carebant, & deuoluebatur ad Archiepiscopum superiorē proximum , cap. ne pro defectu,de elect.c. quamq̄,de elect.in 6. sed antea deuoluebatur ad Papam.c.dilectus,de concess.preben.vbi Innoc.3.cassauit quandā electionem factam ab Archiepiscopo Sanctæ Seuerinæ,sed postea idem Innoc. in d. cap. ne pro defectu aliter generaliter decreuit.

Tertia authoritas erat, quia quando duo cōtentiosè in Suffraganeā Ecclesiā eligebantur, & hinc inde erant ęqualia oīa,poterat Archiepiscopus gratificari cui volebat,c.fin.63.d.vide Hostiens.in Sum.de offic.ordin.sub n.7.vers.custos, sed hæc Archiepiscopi exercebant qn̄ seruabatur Scrutinium serotinum , quo Antiqui vtebantur, antequam electus in Episcopum consecraretur , de quo in Pōtificali Romano,in fine.De quib.Episcopus ordinādus à Metropolitano interrogabatur, habetur in c.omnes,38.d.& quoniā Ecclesiarum Cathedralium, siue Metropolitanarū,ac Patriarchalium prouisiones,seu electionū ad illas cōfirmationes ad Sedē Apostolicā hodie pleno iure pertinent,& ab eadē Ecclesijs pastore viduatis,vel de nouo prouidetur,vel electiones ab illis,quibus ex priuilegio licet canonicè celebratæ confirmantur,vt legitur in d. Pontific. par. 1. in rub.de consecratione electi in Episcop.fol.21. exstant de hoc regulæ Cancellariæ Apostolicæ in princ.vbi Summus Pōtifex sibi reseruat generaliter oēs Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales, & Episcopales, superfluum est hodie de his disputare dicit Vgonius in tract. de Concilijs, in præludijs,c.7. in fine,adeo quod prouisio facta à Papa habet vim electionis,& cōfirmationis. Abb.in c.cū olim,de causa posses.& prop. post gl.in c.1.de elect. in 6.Felin.in c. eā,de rescript.Henric.Bott.de Synod.p.1.nu.33.de quorum examine habendo circa eorum qualitates,vide Conc.Trid.sess.24.de refor.gener.c.1.& sess.22.c.2. exstat Constitutio Greg.xiiij.de forma faciēdi processus, & inquisitiones ex p̄scripto Concil. Trid. super promouendis ad regimina Ecclesiarum Cathedralium,& aliarum superiorum,seu Monasteriorum, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Consistorio prouidetur.Dat.Romæ Idib. Maij 1591.incip. Onus Apostolicę seruitutis.Consecratio vero Episcoporum si extra Romanā Curiam fiat in Ecclesia ad quam promoti fuerint,aut in prouincia si commodè fieri poterit celebretur,ex decreto Conc.Trid.sess.24.de refor.gener.c.2.

Quarta authoritas erat ; nam confirmato electo in Episcopum , Archiepiscopus in consecratione sui Suffraganei interuenire debeat , vel eam committere , nec alij Episcopi sine eius mandato consecrare debebant , vt habe-

D tur

tur 64.& 65.dist.per totū,c.qui in aliquo,15.dist.c.Suffraganeis,de elect.c.si Archiepiscopus,cum seq. de temp. ord.c.inter corporalia, de transl. episc.c.quod sedē,de offic.ord.gl.in c.perlectis,in verbo,iurgia,25.dist. Et cognoscens Episc. consecrādum esse indignū, Metropolitano poterit denunciare,c.1. de Scrut.in ord.faciend.Hodie Metropolitani hac authoritate non vtuntur: quia prouisio fit à Papa,& cessat ista authoritas,quando quis est ordinatus à Papa,vel de eius mandato c.nunc vero; 9.q.3. & Episcopum à Papa promotum inferiores non consecrant sine licētia Summi Pontificis,quæ datur in ipsis literis promotionis, vt a quocumque Catholico Episcopo consecretur.Felin.in c.per tuas, sub num. 2.de maior. & obed. & tunc in mandato promotionis vidi apponi Clausulam, absque præiudicio Metropolitani; & quando consecratur extra Romanā Curiam,fit ēt prçuia scientia Ordinarij loci arg.c.ex tuarum,de author & vsu pal.

Quinta authoritas erat, quia Metropolitanus à Suffraganeo exigebat iuramentum,non tamen vltra formam statutam à Canone, c. dilecti de maior. & obed.& ibi:Abb.

4 Sexto † ad consecrationem Metropolitani debent Episcopi Comprouinciales venire,c.qui in aliq,in fine,51.dist.& 66.dist. & c.si Archiepiscopus, cū seq. de temp.ordin.

Septima authoritas est,nam vocati ab Archiepiscopo pro consecratione alterius Suffraganei tenentur accedere,c.non debet,cum seq.65.dist.d.c.si Archiepiscopus,Card.Alex.in c.si episcopus,18.dist.& vbi vult Metropolitanus,ibi:cōsecrari debet d.c.qui in aliquo expensis tamen consecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius est,† φ Episcopus,qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos,seu tres menses,proprij Metropolitani sui præsentiam visurus accedere tenetur, vel impeditus scribere, vt ab eo monitis ecclesiasticis instructus plenius quid obseruare debeat, recognoscat, cap. cum longe 63.dist.& c.si quis,65.dist.

6 Nonum Metropoliticum ius est,quia† Archiepiscopus est pater,& Episcopus animarum Suffraganeorū;ita scripsit Innoc.iij.Arelaten.ecclesiæ Suffraganeis, vt legitur in primo tomo Decretalium,& aliarum eius epistolarum, Romæ impresso de anno 1543.fol.228. quarum literarum tenorem hic duximus inferendum,videlicet.*Cum secundum doctrinam, Euangelicam, quæcumque vultis vt faciant vobis homines & vos eis eadem facere debetis, eam reuerentiam vos conuenit præstare prælatis,quam vobis vultis à subditis exhiberi; sanè cum venerabilis frater noster N. Arelaten. Archiepiscopus Metropolitanus vester, illis studijs, & meritis adiuuetur,vt commendationibus non indigeat aliorum, fraternitati vestræ duximus authoritate præsentium iniungendum, per Apostolica scripta præcipiendo mandantes,quatenus ei tamquam patri,& Episcopo animarum vestrarum, deuotè studeatis, & humiliter obedire,ad vocationem ipsius nisi euidens necessitas contradicat,secundum traditionem Canonicam sine difficultate qualibet accedentes. Dat. Lateran.4. Decembr.*

Idem Innocen.scribens N. Lexouiēsi Episcopo Suffraganeo Rothomagensis Archiepiscopi,fol.108. inter alia scribit hæc verba, videlicet. *Ad hæc ne propter hoc tu videaris ab ipsius subiectione subtractus, volumus, vt sibi tamquam Metropolitano tuo debitam obedientiam exhibeas,cum honore; ipse verò(sicut ratio mutua charitatis exposcit) tibi vt fratri, & Coepiscopo suo paternam benignitatem, ac dilectionem impendat.*

Idem

Idē Innoc.ſcribens Suffraganeis Acherūtinæ Eccleſiæ fol.367.inter alia ſcribit hæc verba,videlicet. *Fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus,atque præcipimus, quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem veſtrum pium geratis deuotionis reſpectum.*

Notatur ex modo relatis quod Archiepiſcopus paſtoralem habet authoritatem ſuper Epiſcopū Suffraganeum,c.1.34.diſt.Gemin.in c.1.de ſupplen. negl. prelat.in 6.col.4.in fine, Ex proxime dictis infertur,quod Suffraganei ſuo Metropolitano obedientiam, & reuerentiam præſtare debeant, cap. ad ſupplicationem, de renunc. gloſ.in cap. antiqua, in verbo, obedientiæ, de priuileg. & in literis Apoſtolicis quæ diriguntur Suffraganeis inter alia hæc habentur,videlicet. *Mandantes, quatenus eidem Archiepiſcopo tamquam membrum capiti obſequentes exhibeatis ei obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas.*

Et Suffraganei partem ſui Metropolitani fouere debent, quo ad ea,quę ſpectant ad honorem ipſius,gl.in cap.cum in iuuentute,in verſic.tunc purgarent, de purg.Canon.debitū ergo honorē debēt Suffraganei exhibere Metropolitano,& eū diligere,& reuereri,ac meminiſſe ſe eſſe ſub Metropolitano, c.quā per ambitiones,vbi gl.ī verbo,meminiſti,64.diſt.c.per ſingulas,vbi gl. in verbo cognoſcere, 9.q.3. Solicitudo nāque totius Prouinciæ Archiepiſcopo cōmiſſa eſt, c.cleros,21.diſt.& d.c.per ſingulas,c.1.de auth.& vſu pal.& per ſingulas prouincias oportet Epiſcopos recognoſcere Metropolitanū ſuum,qui eis præeſt, d. c. per ſingulas,il primo,& 2.c.1.de off.leg.& ei tāquā maiori obedire,gl.in c.ſi epiſcopus,in verbo,perceptione,18.diſtin.dummodo mādatum ſit ſecundum Canones,c. dilectus,de temp.ord.& in c.dilecti filij,de maior.& obedient.glo.in c.ad aures,d titulo,de temp. ord.& c ne Dei eccleſiam,de ſimon.in c. ſane, de exceſſ.prælat.& in c.ex tenore,de ſent.excom.Item *qui ſcit ſe quibuſdam eſſe Prapoſitum,non moleſtè ferat aliquem ſibi eſſe prælatum ſed obedientiam quam exegerit,etiam ipſe dependat; & ſicut non vult grauis oneris ſarcinas ferre, ita non audeat alijs importabile pondus imponere;* verba ſunt hæc Leonis Papæ relata à Gratiano in c.qui ſcit.2.q.6. vbi gloſ. infert ad Epiſcopos, qui non debent ęgrè ferre appellationes ab eis interpoſitas, facit text. in c.quorumda, 74.diſt. d.c.dilecti hij,de maior.& ob.c.prohibemus, de cenſib.

Reuerentiæ cauſa fuit decretum,quod præſente ſeu adueniente ſuo Metropolitano, ceſſet Epiſcopus à Benedictionibus priuatis, vt habetur in Ceremoniali epiſc.nuper.edito, c. 4.

Hinc deducitur ſecundū Hostienſ.in Sum.de pęnit.& remiſ.nu.18.in ſi.ſub n.20. quod ab Archiepiſcopo de anima Epiſcopi ratio exigetur, & quod ei tenetur confiteri,ſubdens nec illud prohiberi per c.fin.de pęnit.& remiſſ. Abb.in c.cum inferior,de maior.& obed.Idem tenet habere locum d.c.fi.in exemptis tantum,Sed contrarium tenet in d.cap.fin.& Pet. de Palu. vt refert Siluest. in verbo,confeſſor,1.q.8. nu. 3. quod Epiſcopus etiam non exemptus,poteſt ſibi
7 eligere confeſſarium,†& intellige non ſolum in ſua Diœceſi,ſed & extra,dummodò Confeſſarius ſit approbatus ab Ordinario per declarationem Concil. a Trid.ſeſſ.23.capit.15.a

Decimum Metropoliticum ius eſt, quia Archiepiſcopus pōt iniungere Epiſcopis ſuis,vt per ſuas Diœceſes ſeruetur,quod ſeruatur per Metropolitanū ipſum in ſua Diœceſi,c.dilectus,el ſecundo,de ſimon. Dicā infra 21.authoritate.

Vndecimum ius eſt. Nam abſentia Epiſcopi probanda eſt à Metropolita-

no, a quo in scriptis approbanda est. Conc. Trid. sess. 6. de reform. c. 3. & sess. 21. c. 1. de reform.

Duodecimum ius est, quod absque legitima causa eo non residente Archiepiscopus pōt applicare fructus fabricę ecclesiæ, aut pauperibus loci, & crescente contumacia, denunciare Summo Rom. Pontifici iuxta prædictum Decret. Conc. Trid. & Constitut. Pij IV. de Anno 1560. pridie Non. Septembr. incip. De salute gregis.

8 Decimatertia authoritas est, quod † Archiepiscopus potest Episcopum suspēdere, interdicere, & excōmunicare, c. 1. §. fin. de offic. ord. in 6. c. venerabili, vbi Abb. de sent. excō. glos. in c. fin. 12. distinct. Host. in c. graue, col. 3. de præb. & in c. 2. de offic. vicar. in 6. Abb. in c. non potest, n. 8. de sent. & re iud. & in c. postulatio, nu. 11. de cleric. excom. minist. Gemin. in c. vt litigantes, nu. 4. de off. ordin. in c. 2. §. fin. de foro comp. in 6. Deci. in c. 1. de iudic. n. 29. in 2. lect. Syno. Vgo, in præludijs, c. 9. fol. 10. col. 2. Lancel. Corrad. in templo om. iudic. lib. 2. c. 4. sub n. 18. Bote. de Syno. par. 1. nu. 45. 46. & 47. vbi tenet quod Episcopus omittens congregare Synodum, est suspendendus ab exequutione officij, & poterit suspendi per Archiepiscopum cui subest. eo excommunicato, iurisdictio non deuoluitur ad Archiepiscopū, c. 1. de sup. neglig. prælat. in 6. & tunc cessat iurisdictio Vicarij, & eius officialis, & si de facto audit causas, potest eum suspēdere, & excommunicare. Hostiens. in c. 1. de off. vicar. in procedendo tamen contra Episcopos, seruanda est dispositio c. 2. de off. deleg. in 6. & sicut eo excommunicato non deuoluitur iurisdictio ad Archiepiscopum, ita vt nec etiam si propter morbum incurabilem pastorale officium exercere non possit, adeo quod non coadiutorē dare possit, cap. ex parte, de cleric ægrot. cū hoc spectet ad Papam

9 c. vnico. eod. tit. in 6. Conc. Trid. sess. 25. c. 7. de refor. generali, † de facultate quam habent Episcopi Coadiutores cum futura successione, & quænam exercere possint vltra Doct. in locis præallegatis, & Oldrad. cons. 44. ac Nau. in cons. 2. de

b cleric. ægrot. extant Declarationes sacrę Cōgregationis super Sacris Ritibus. b

Decima quarta authoritas est. Quod si Episcopus est negligēs in eo quod facere debet, Archiepiscopus potest ipsum cōpellere, Abb. in repetitione, c. si quis contra clericum, nu. 7. & nu. 40. de foro compet. & in c. pastoralis, in princ. de off. ordin. in c. auaritię, de pręben. in c. cum Bertholdus, de re iud. n. 1. & pōt in eum exagerare pœnas, Felin. in d. c. pastoralis, nu. 6. Si autem Episcopus non vult facere, an supplebit Archiepiscopus, dicam infrà. Ideoq. Archiepus cogere debet Epūm negligentem in erectione Seminarij, eiusq. cōseruatione si suā portionē soluere detractauerit ex decreto Sacri Conc. Trid. sess. 23. de refor. c. 18.

Decimaquinta authoritas est, nam Archiepiscopus vocans Episcopos ad Concilium prouinciale, tenentur accedere, de quo infra, verbo, Concilium prouinciale.

10 Decimasexta authoritas est, † nā Archiepiscopus est Ordinarius Iudex omnium Episcoporū suæ prouinciæ, cap. quia cognouimus, 10. q. 3. cap. pastoralis, in princ. vbi Abb. nu. 2. de offic. ord. cap. solicitudinem, de appel. gl. in c. Metropolitanum, 2. q. 7. & in c. sicut vnire, in verbo, attētare, de excess. prælat. & in Authen. clericus, in verbo Episcopalis, C. de sacros. eccles. Abb. in c. Excommunicato, sub num. 13. de rescript. in cap. Suffraganeis, num. 1. de elec. in cap. non potest, sub nu. 8. de re iudic. in c. nullus, num. 2. de iure patr. in cap. dilectis, num. 7. de appel. in cap. postulatio, nu. 11. de cleri. exc. ministran. & in cap. antiqua, de cler. exc. ministran. & in c. antiqua, de priuileg. Gemin. in cap. venerabilibus, in

in princ.nu.4.de sent.excō.in 6.per illū text.& in c.cleros,21.dist.vbi ēt dicit,qđ Episcopi immediatè sunt subiecti Metropolitano,Car.Zabar.in Clem.Abusionibus,sub nu.8.de pœn.& remiss. Gemin. & Franc.in c.vt litigantes, de off.or. in 6.Roman.cons.121.n.3.Felin.in c.cū inferior,de maior.& obed. Bott.de Syno.p.4.Artic.2.nu.28.& 29.est enim Episcopus suus,& idem Metropolitana lege subiectus,d.c.pastoralis,in princ.facit text. in c.dilectus filius,el secondo, de simo.ibi:Episcopis tuis,& c.1.34.d.& est de clero Metropolitani,c.miratus, & ibi gl.93.d.Botte.de Syno.p.3.att.2.sub nu.27.qui est eorum superior, Clem.1. & ibi gl.in verbo, superiores,de exces.prelat.gl.in c. quia periculosum, de sent. excom.in sexto,& in c.cū Apostolus,in verbo,rationabilibus, de Censib. & dicuntur Suffraganei à suffragādo,quia suffragētur sibi in officio Episcopali Abb. in d.c.Suffraganeis,& c.quod sedē,de elect.Ex quibus infertur,quod si Episcopus manus iniecit in clericum,& est senex,vel debilis,vel impeditus, poterit absolui p Metropolitanū qui est eius Ordinarius,vel Sede Metropolitana vacante per Capitulū ipsius.Specul.in tit.de diuersis sent.for.ver.quid si ipse Episcopus, Bertachin.tract.de Episcopo,in præludijs,nu.13.& qualiter Archiepiscopus potest indifferenter cognoscere de causa ciuili,& potest conueniri ēt per eius subditum absque petitione veniæ,Abb.in c legebatur,sub nu.3.de maior.& obed.Alberic.Oliua,super Ritu 11.Cur.Archiep.Neap.& quid in criminibus,vide Abb. in d.capit.pastoralis,in princip. & in c.2.de appellat. & quid si de crimine agatur ciuiliter,Abb.in d c.non potest,nu.8.& in causa ciuili non solum procedit si conueniretur actione personali,sed etiam si reali,vel ratione rei sitæ in eius Diœcesi,vel prouincia Abb.in c.sane,nu.5. de foro comp. cuius dictis adde Gemin. & Franc.in d.c.vt litigante.& Lancel.Contrad.in d.templo omn iudic.lib.2.c.4.nu.17.18.& 19.& Iacob.Sbrozzius in tract.de off.Vicar.lib.1.q.58. In causis verò criminalibus vide decretum Conc.Trid. sess.24.de refor. generali, c.5.& sess.13.c.6. & 7. Non desunt tamen aliqui Doc. dicentes quod Archiepiscopus in ipsos Suffraganeos nullam habet potestatem,nisi quatenus expressum in iure reperitur,gl.in Clem. Si vna,in verbo,mense suæ,de reb.ecclef.non alienan.Decius in c.solicitudinem,n.11.de appellat.post Hostiens.& Io.Andr.in c.magnę, de voto;Idē dicit Io.Andr.in c.nullus,de iure patron.refert Felin.in d.c.pastoralis,in princ.& in c.cū ex officij,nu.7. de præscript. qui dicit esse doctrinā solitariā,& qđ in hac materia Episcoporū Metropolitanis est prohibitū, quidquid expressè non reperitur concessum,colligitur euidēter in eo,quod legitur,& notatur in c.inter corporalia,§.sed neque,versic.& quod non est,de translat. Episc.secundum Hostiens.in d.c.magnæ.Facit ēt text.in c.dilectus,de temp.ordin. c.duo simul,de off.ordin.& gl.fi.in c.1.de sup.negli.prelat.in sexto,vbi dicit Hostiens.per d.c.2.de trans.Episc.quod Archiepiscopo responderi potest,quia sufficit quod casus iste non inueniatur expressè concessus.

11 Decimaseptima authoritas est,† quod nedū Archiepiscopus est Iudex Suffraganeorum,d.c.pastoralis,in princ.sed etiam Vicariorum generalium ipsorū,c. 1.de off.vicar.in sexto,& hoc in ijs, in quibus Vicarij delinquūt in officio,d.c. 1.& tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officij, quādo authoritas officij est in causa vt delinquat,& sic quoties pretextu fauoris,contēplatione & colore officij delinqueret.Paris de puteo,in tract.Syndicat.in versic.officialis offensa,sub nu.9.Carau.sup Ritu 49.Mag.Curię Vicar.sub n.27.Rota Romana, in decis.diuersor.754.n.2.& 3.vol.1.pōt ergo Archiepiscopus eos punite,Card. Zabar.in Clem. Abusionibus, sub nu.8. de pęnit.& remiss. idem dicit in Clem.

Archiepiſcopo, verſ. ſimili, nu. 2. de priuileg. quod Archiepiſcopus habet iuriſdi ctionẽ in Epiſcopos ſuffraganeos, & eorum officiales, per d. c. paſtoralis, in prin. & c. Rom. de off. ordi. in ſexto, & quod qui habet querelã contra Epiſcopũ vel eius officialẽ, poteſt adire Archiepiſcopũ per ſimplicẽ querelã, c. venerabilib. §. ſed ſi excõmunicatus, de ſent. excõ. in ſexto, ſecundũ Card. in d. Clem. Archiepiſcopo, Gemin. in d. c. venerabilibus, n. 4. vbi ẽt dicit, qđ quilibet ſubditus Suffraganeorũ, poteſt adire Archiepiſcopũ per viã querelæ contra Suffraganeum, vel eius officialẽ. Nõ obſtat text. in c. 1. §. nec ẽt, & §. fin. de foro comp. in ſexto; quia intelligitur, quãdo extra officium, vt per Io. And. in d. §. fin. & ideo ſi in exercẽdo iuriſdictionẽ Epiſcopalem delinquant officiales in aliquo, in talibus immediatè ſubſunt Archiepiſcopis, vnde à ſententijs eorundẽ ad Archiepiſcopũ appellatur, c. Romana, de appellat. in ſexto, & poſſunt Archiepiſcopi animaduertere in eoſdẽ; verbi gratia, ſi non ſeruant priuilegia Sedis Apoſtolicæ, ſententiam proferunt per gratiã, vel per ſordes, contra c. 1. de ſent. & re iudic. in ſexto, excõmunicant ſine ſcriptis, c. 1. de ſent. excom. in ſexto, vel Vniuerſitatẽ, ſiue Collegium, vel generaliter, ſine cauſæ rationabilis, & veræ expreſſione, c. Romana, §. pen. & finali, eod. tit. & multa alia exẽpla poteris colligere per teipſum; in alijs, aũt, quæ facit vel poſſidet officialis Epiſcopi tãquam priuatus, non habet ſe intromittere Archiepiſcopus, pluſquã de alijs ſubditis Suffraganei ſui, d. c. Romana, §. nec ẽt, & §. fin. de foro comp. in ſexto, & Archiepiſcopus põt contra eundem procedere, qñ de facto, & contra iura ſuum exercet officiũ; ita dicit Hoſt. in d. c. 1. de off. Vicar. in ſexto, in verbo, officialẽ, & in verbo non arctatur, idem etiã dicit in d. c. 1 de foro comp. in ſexto, in verbo, officiales, inquiẽs, quod cum Conſiſtorium Epiſcopi, & officialis vnum, & idem ſit, d. c. Romana, de appel. in ſexto. videbatur quod vterque eadem perſona cẽſetur, & ideo poſſet Archiepiſcopus diſtringere officialẽ ſicut, & Epiſcopũ, prout in d. c. paſtoralis, in princip. Sed non ita eſt niſi in ijs in quibus officialis delinqueret, circa dictũ Conſiſtorium, ſiue officium dicti Conſiſtorij, vt patet in d. c. 1. §. fin. de foro comp. in ſexto, vbi idem tenent Ioan. Andr. Gemin. & Franc. in ijs ergo quæ ſunt extra
12 officialatum, nõ ſe intromittit† Archiepiſcopus pluſquã de alijs ſubditis Suffraganeorum Iacob. Sbrozzius in tract. de off. Vicar. 2. q. 59. & lib. 3. q. 75. in quos regulariter nullam habet poteſtatem, niſi in caſibus expreſſis in iure, c. Romana, & cap. venerabilibus, de ſent. excom. in ſexto, d c. paſtoralis, vbi præter alios Bellam. nu. 1. & 10. & Felin. nu. 5. & eſt text. in d. c. 1. de ſup. negl. præl. in ſexto, c. 1. de foro comp. c. ſicut vnire, de exceſſ. prælat. Abb. in c. ſi quis contra clericũ, ſub nu. 40. de foro comp. & in c. ex parte, num. 5. de conceſſ. præbend. Card. Zabar. in d. Clem. Archiepiſcopo, & ibi etiam Imo. nu. 12. Felin. in c. cũ ex officij, nũ. 7. de præſcrip. Decius in c. ſolicitudinem, nu. 10. de appell. in totũ, quod Archiepiſcopus excommunicans ſubditum Epiſcopi, vel abſoluens in caſu nõ ſuo extra caſus exceptos, non tenet excommunicatio, vel abſolutio, Innoc. in d. c. paſtoralis, de off. or. & ibidem Bellamera, nu. 12. & Abb. ſub nu. 10. qui dicit quod Communiter tenetur; & vide eundem, in cap. quanto, de off. ordin. poſt gloſ. in cap. per ſingulas, el ſecundo, 9. q. 3. & gl. in Summa, 16. q. 6. in verbo, Metropolitanum. Vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui Suffraganei non poteſt cõpellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere, ſuas ſententias exequi, vel teſtimoniũ in cauſis, ad eũ deuolutis proferre, niſi cõſuetudo aliud diſponat, c. 1. §. neque, de foro cõpet. in ſexto, vbi Gemin. n. 3. notat, quod iudex non poteſt compellere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram eo vertente, niſi ſit ſuę iuriſdictioni ſubiectus. Item Archie-

Archiepiſcopus nec contra officiales.vel prælatos Suffraganeorũ cõſuetudine aliud non diſponẽte,nec cõtra ſubditos eorum ſuper ſalari s aduocatorum, & procuratorum cauſarum fori Epiſcopi Iudex competens eſt.d.c.1.§.nec etiã. Idem Archiepiſcopus non compellit inuitos contrahentes aliarum Diœceſium in ſua propria coram ſe reſpondere,niſi ibi inueniantur,ſed ſi citati nolunt cõparere,vel malitioſè ſe occultant ne citentur, in bonis ipſorum in ſua diœceſi poteſt miſſionẽ facere, vel in alia decernere per ordinarios faciendam, d.c. 1.§.contrahẽtes.vbi no.Doc.& Gemin.qđ ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco cõtractus,niſi reperiatur ibi,& ſic patet,quod in cõtractibus nonfit remiſſio ad locũ contractus ſicut fit in delictis:quid ſi Diœceſanus non vult illam facere?non poteſt compelli à iudice contractus niſi aliàs ſit ſuus, ſecundũ Ioan.Monach.Arch.& Gemin.in d.§.cõtrahentes & nota,quod iudex non poterit excõmunicare exiſtentem extra territorium,ratione cõtractus initi in territorio,ſi ibi nõ inueniatur,quod limita,niſi iudex prius præueniſſet illum per citationem antequam exiret eius territorium,quia tunc teneret excõmunicatio contra exiſtentem extra territorium ratione contumaciæ cõmiſſæ in territorio,tenet Innoc.& Ioan.Andr.in c.præterea de dilat.& Franc.in d.§. contrahẽtes,& nota quod diſpoſita in d.§.contrahentes, habent locũ in quolibet alio iudice cõtractus,licet nõ ſit Archiepiſcopus. Io.Andr. & Gemin.ibi, ſub nu.15.& probãtur oĩa ibi diſpoſita in l.hæres abſens,& l.omnẽ,& l.interdũ,§.fin.de iudic.cum ſimilibus allegatis per Hoſtienſ.ibidem,in verſic.ſuper contractibus. Item nõ poteſt Archiepiſcopus ſuos clericos mittere in Diœceſim Suffraganeorũ vt coram ipſis fiant contractus,vel iam facti approbentur, nec ſi facti, vel approbati ſunt corã illis, poſſunt Suffraganeorum ſubditos cogere corã ſe litigare ſuper illis, nec excommunicare Suffraganeorum officiales, vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo,d.cap.1.§.fin.de foro comp.in ſexto.vbi Ioan.And.ampliat,etiam ſi cõtractus fierent coram ipſo Archiepiſcopo extra ſuam Diœceſim, nõ ſortirentur cõtrahentes ipſius forum. Infertur etiã ex regula prædicta, qđ ſi Archiepiſcopus citat ſubditũ Suffraganei, & in citatione exprimit caſum per quem concludatur ſua iuriſdictio , tenetur citatus comparere,aut non exprimit talem caſum, & non tenetur comparere , ſecundũ Hoſtienſ.Ioan.Mon.Ioan.Andr.& Gemin.in d.§.fin.n.3. etiã notat quod citatus a non ſuo iudice,licet non compareat,tamen excommunicari nõ poteſt,& ratio eſt:quia iſte non poteſt dici contumax.& Franc. in d.§. fin. vnũ caſum colligit.in quo excõmunicatio eſt ipſo iure nulla,quando ſcilicet quis citatur à nõ ſuo iudice,quia tunc non tenetur comparere, nec poteſt excommunicari ſi nõ comparet , eſto quod aliquo caſu poſſet eſſe ſuus iudex. Caſus in quibus excõmunicatio eſt nulla,ponit gloſ.in c.præſẽti,de ſent.excom. Itẽ Archiepiſcopus nõ poteſt cõſentire vnioni eccleſiarũ quę ſunt in diœceſi ſui Suffraganei,c.ſicut vnire , de exceſſ. prel. Alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſeipſum. Inter principales ergo caſus exceptos in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem,eſt qui ſequitur.

a ADDITIO. *Verba declaratoria decreti Conc Trid ſeſſ.23.c.15. ſunt, videlicet S.D.N.audita relatione Congregationis, declarauit Epiſcopos vigore priuilegij de quo in c fin.de pœnit.& remiſſ nõ poſſe ſibi eligere ſacerdotẽ non ſubditum,qui à proprio Ordinario non fuerit adhuc ad formam huius Decreti Concilij admiſſus,& approbatus ad audiendas confeſſiones.*

Communis intelligentia d.c. fin. est, vt habeat locum etiam in Episcopi Suffraganeo, vt possit sibi eligere confessorem contra Hostiens. qui confessor electus etiam Archiepiscopo inuito potest omnia in eum de quibus non est sedes Apostolica consulenda, quia hanc potestatem non habet ab Episcopo eligente, sed à iure committente. S. Anton. in 3. par. Sum. tit. 17 cap 2. §. 2. Siluest. in ver. Confessor. 1 q 9. & dum legitur ibi: Episcopo inuito, dic, Archiepiscopo inuito; sic enim dicit S. Ant. in loco praallegato.

De coadiutore Episcoporum fecit tractatum Thomas Campegius habetur etiam per Parisium, in tract. de resignat. benefic. lib. 8 q 20. & exstant declarationes tenoris sequentis, videlicet: Die Iouis 31. Ian. 1561. Congregatio Illustris. Dominorum Cardinalium super Sacris Ritibus, ad dubia nomine Illustriss. Dominorum Card. Paleotti & Veronen proposita sic respondendum censuit.

Ad primum dubium censuit Coadiutori cum futura successione, non licere ingredi Ciuitatem põtificaliter: quia licet sit Coadiutor cum futura successione, ex quo tamen non habet ius in re, sed ad rem non debet recognosci tamquam superior, & caput, sed vti coadiutor, & eo magis, quia contingere potest vt non succedat in episcopatu sed prior moriatur.

Ad secundum respondit ipsum non debere vti cruce in diuinis, nec in functionib. pontificijs, nec dum incedit per vrbem, cum crux sit signum, & ornamentum dignitatis, & iurisdictionis, & coadiutor vtraque careat.

Ad tertium censuit coadiutorem pontificalia in Ecclesia exercentem absente Archiepiscopo vti posse cappa, cum ea sit tantum ornamentum dignitatis Episcopalis, præsente autem Archiepiscopo vti debet mantelletto, & rochetto, neque licere vnquam coadiutori vti mozzetta, & rochetto etiam absente Archiepiscopo, cum hoc proprium sit eius, penes quem est dignitas, & iurisdictio.

Ad quartum respondit negatiue cum vna sedes non capiat duos.

Ad quintum censuit Canonicos esse compellendos vt Coadiutori Episcopo solemniter celebranti, & pontificalia exercenti, semper assistant, alioquin indecorum videretur si Episcopus sine Canonicorum assistentia celebraret, necnon videretur esse contra decretum Conc. Trid. quod extensiue huic etiam casui accommodari potest.

Quo ad circulos respõdit Canonicos non debere accedere ad Circulos, cum ipsi Circuli denotent membrorum vnionem ad ipsum caput, & ex superius deductis constat coadiutorem non debere esse caput.

Quo verò ad confessionem faciendã cum celebrant solemniter respondit decere vt coadiutor Episcopus confessionem faciat cum sacerdote Canonico celebrante, & vt idem quoque benedicat in fine missæ, ne populus præsens diuinis benedictione Episcopali defraudetur, & iam est vsu receptum, vt Episcopus benedicturus in fine missæ faciat etiam confessionem cum celebrante.

Ad sextum censuit licere Coadiutori de licentia tamen Archiepiscopi, benedicere populo, dum per Ciuitatem incedit.

Ad septimum respondit maximè decere, vt Canonici prodeant obuiam Coadiutori Episcopo ad Ecclesiã pontificaliter accedenti ad ostium Ecclesiæ, eumq; discedentem ad idem ostium deducere, immò esset valde commendandum si nonnulli Canonici officij, & vrbanitatis gratia ad ipsius Coadiutoris ædes accederent.

Ad Octauum respondit, Coadiutorem non habere facultatem largiendi Indulgentias, & sic eas Archiepiscopi nomine, si quas Archiepiscopus concedere voluerit, esse publicandas.

Quarum declarationum exemplar habui ab admodum Illust. & Reuerendiss. Domi-

Domino Alphonso Pisano, Archiepiscopo S. Seuerinæ, & insuper vidi Bullas Apostolicas in persona domini electi Episcopi Calsponen. Coadiutoris Domini Episcopi Insulanen. cum futura successione, vbi inter alia sunt apposita hæc verba, videlicet. Te prædicto Annibali Episcopo quamdiu idem Annibal Episcopus eidem ecclesiæ Insulanen. præfuerit, Coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & administratione Ecclesiæ Insulanen. huiusmodi in eisdem spiritualibus, & temporalibus cũ plena facultate omnia, & singula quæ ad huiusmodi Coadiutoris officium de iure, vel de consuetudine quomodolibet pertinerent, &c. Hæc recensui, quia in Bullis Coadiutorum non solet exprimi aliqua facultas specialis, sed absolutè prædicta generalis Clausula, Sed audiui hodie has facultates exprimi. Prosp. de Aug. V.I.D.

13 *Quam iurisdictionem habeat Archiepiscopus per appellationem & de eius effectu.*
14 *Absolutio ad cautelam quæ sit, quando habeat locum & dari possit.*
15 *In quo loco Archiepiscopus possit cognoscere causas appellationum.*
16 *Archiepiscopus in Diœcesibus Suffraganeorũ eis inuitis nihil potest regulariter agere nisi in casibus sibi a iure concessis.*
17 *An de consensu partium.*
18 *Quæ sint consideranda ante inhibitionem.*
19 *An per suspitionem Suffraganei deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum.*
20 *A quibus decretis hodie admitenda sit appellatio.*

13 DEcimaoctaua authoritas est, † nã Archiepiscopus habet iurisdictionem in subditos Suffraganei per appellationẽ, in appellantẽ, & appellatum, illosq. qui se spontè offerunt liti super illa re, de qua est quæstio, c. Romana, §. in aliũ, & ibi Gemin. & Franc. de appellat. in sexto, & appellatio principaliter operatur duos effectus, vnũ sententię suspensiuũ, aliũ verò iurisdictionis deuolutiuũ, Abb. in rubr. & in c. per tuas, nu. 2. de sent. excõmun. Franc. in c. ex parte, de appellat. subditis enim Episcopi Suffraganei ad Archiepiscopũ appellatur, cap. per singulas, el secõdo, c. cõquestũ, 9. q. 3. c. 1. de offic. leg. c. duo & c. pastoralis de offic. Ordin. c. dilectis, c. cũ causam, c. sollicitudinẽ, de appellat. c. per tuas, de sent. excom. c. 1. de foro comp. in sexto, d. c. Romana, de appell. in sexto, c. 1. & c. vt litigantes, de offi. Ord. in sexto, c. veneralibus, de sent. excom, in sexto, cũ similib. & non ad Patriarchã, si Archiepiscopus illum habet in superiorem, quia omittitur mediũ, scilicet Archiepiscopus. Felin. in c. cũ te cõsulente, de off. deleg. Valet autẽ cõsuetudo appellãdi eo omisso, qua cessãte, valet appellatio, si nõ fuit obiectũ, Abb. in rubr. de appell. Ad Papam autẽ appellatur omisso medio, c. ad Romanã, 2. q. 6. c. antiqua, de priuileg. glos. in d. cap. Romana, in princ. Felin. in d. c. cũ te, quia ipse est omniũ Iudex ordinarius, glos. in d. c. si duobus, de appellat. de qua appellatione debet Archiepiscopus certificari, vt nõ possit se intromittere. Host. in c. 1. de sup. neglig. prælat. in sexto, de qua scientia vide glos. in reg. cũ qui scit, de reg. iur. in sexto nã si appellatũ sit ad Papã ab vno, & ab alio ad Archiepiscopũ, qui ignorans appellatum fuisse ad Papam, ratione cõtumaciæ excõmunicauit, tenet excõmunicatio, c. si duobus, de appel. & sic nota Archiepiscopũ esse legitimum iudicẽ subditorum Suffraganeorum in causa appellationis, & appellatio interiecta ad Papã quã ignorabat Archiepiscopus, non debet impedire iurisdictionẽ ipsius, cui renũciare poterat appellans. Gem. in d. c. Romana, §. cũ autẽ, de appel. in sexto quod extendit in quolibet Ordinario ignorante fuisse appellatum ad superiorem, vt nõ suspendatur eius iurisdictio. Petr. Duen.

Duen. reg. 24. limit. 4. per d.c. si duobus, & sciens de appellatione ad Papam, non potest Archiepiscopus tunc se intromittere, etiam in cōcernentibus appellationem, nisi appellans appellationi renunciauerit, verbo, vel facto, vel nisi notorium sit actū illum esse iniustum, d.c. solicitudinē, de appellat. & vide glos. in c. per tuas, in verbo remitti, de sent. excomm. & per d.c. solicitudinem, dicit ibi Card. Alex. num. 4. quod licet regulare sit Archiepiscopū in criminibus notorijs habere potestatem supra subditos Suffraganeorū, c. Romana, §. notoria, de censi. in sexto, ta men amplia etiam post interpositam appellationem ad Papam, & hoc per elegantē decisionem prędictæ Decretalis, de qua per Hostiens. in cap. ex conscientia, de crim. fal. Antonius Gabriel. lib. 2. Com. opin. in tit. de appellat. Conclus. 2.

Ampliatur tamen præcedens Conclusio, quod nedum in spiritualibus, sed etiā in tēporalibus ab Episcopo ad Archiepiscopum appellari possit. Hostiens. in d.c. Romana, in princ. & in §. debet, & nedum in Ciuilibus, sed etiam in Criminalibus, & non solum cum proceditur per viā accusationis, sed etiā per viam inquisitionis. Abb. in cap. licet, nu. 3. de offi. Ordin. An autem in causis fidei, ab Ordinario ad Metropolitanū appellari possit, vide Fran. Pegnam, in 3. par. Direc. Inquisi. in Scholio seu Adnotatione 42. fol. 153. c

Declaratur prædicta Cōclusio vt per appellationē solum deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopū, quo ad partes, non quo ad alios subditos, & ideo in cōpulsione aliorum subditorum recurrēdum est ad Episcopum. gl. & Abb. in cap. pastoralis, in princip. num. 12. de offic. ordin. vnde non potest Archiepiscopus compellere subditos Epi ad perhibend. testimonium, nisi aliud de consuetudine obtineat, c. 1 §. neque, vbi glos. in verbo, suscipere, de foro comp. in sexto, & Hostiens. in verbo, testimoniū, dicit necesse est quod ordo seruetur, vt scilicet is qui ordinarius est personarum, primitus requiratur, qui si non obedierit, puniri poterit, & si infra tempus per Metropolitanum congruum assignatū hoc non fecerit, eo lapso ipse Archiepiscopus faciet, not. in c. Romana, de sup. negl. pręl. in sexto; Sed istud non placet Archidiac. qui dicit, quod licet tūc possit compellere Suffraganeum, non tamē subditum ipsius; & ita Io. And. residet Imola tamen in d. §. neque, dicit, quod forte posset dici, illud procedere, quando est negligens in termino a iure statuto, secus in termino per Archiepiscopū statuto, ne alias aperiatur via malitijs, c. quāto, in fin. de diuort. secūdum eum; decisio autē huius Articuli dependent à notatis in d. capitulo, Romana, quia, si teneatur opinio, quod negligentia Episcopi deuoluat iurisdictionem ad Archiepiscopū, procedit opinio Hostiens. Si verò teneatur opinio Contraria, procedit opinio Arch. & ita nihil affirmando, transeunt Gemin. & Franc. in d. §. neque, de qua quæstione dicam infra.

Id autem quo diximus de effectu appellationis, limita, vt per appellationem non suspendatur exequutio, si appelletur ab excōmunicatione, vel ab alia sententia censuræ ecclesiasticę: nam tunc causa tātum transfertur ad superiorē, c. pastoralis, §. verū, vbi Abb. assignat duodecim rationes de appel. c. ad reprimēdā, & ibi glos. in verbo, conquestus, de offic. ordin. cap. is cui, de sent. excōmun. in sexto (secus est in appellatione à declaratione excōmunicationis, vt dicā infrà sub nu. 20.) & potest Archiepiscopus aliquando absoluere ad cautelā, c. per tuas, de sen. exc. c. solet, & c. venerabilibus, eod. tit. in sexto, & de absolutione ad cautelam, etiā habetur in cap. ad pręsentiam, de appel. in c. veniēs, el 2. in fine, de testib. in c. Apostolicę, de except. c. cū desideres, §. 1. & c. venerabilibus, de sēt. excom.

14 excom.& in c.præsenti,eod.titulo in sexto,†Est aūt absolutio ad cautelā vera, seu putatiua ab ecclesiastica censura liberatio.Io.And.in d.c.solet,n.12. q post Innoc.Host.& Io.Mon.ibi longe diffusius tractat hāc materiā absolutionis ad cautelā,per modum summæ,ex cuius,& aliorum dictis, ad intelligentiam terminorum,has breues Conclusiones delegimus.Absolutionem.s.ad cautelā,nō habere locū nisi in sent.excom.lata ab homine, & à censuris latis in homines, quia illę possunt esse nullæ,& iniustæ;in sententijs verò latis à Canone,& Iure, de quibus non dubitatur,quod sint iniustæ,ista absolutio locum non habet, & hoc nisi occurrat dubiū facti,vel probabile dubium iuris,secundū Ioan.Andr. quē sequuntur ceteri Doc.quorū dicta reassumit Franc.in d.c.solet,in 1.notabili,& col.3.& sequitur Felin.in d.cap.Apostolicæ,n.20.de except.Bott.de Synod.parte 3.Ar.1.Concl.13.nu.112.vbi etiā tenet,qd sicut absolutio ad cautelam,non habet locū in censuris latis per Canones, ita nec in censuris Statutorum Synodalium; idq. colligitur etiā ex prę allegatis iuribus loquētibus de absolutione ad cautelā, quę loquuntur in censuris latis ab homine,& excommunicatio nunquam fertur ab homine nisi propter contumaciā. Abb.in cap. qua fronte,num.11.de appellat. in rubr.de sent.exc.& in c.2.de raptu.

Secūda Conclusio est,quod quādo ex quacūque causa allegatur nullitas sententiæ,habet locū ista absolutio ad cautelam; & hæc opinio est Communior, & veriòr,& Cōmuniter tenetur,dicit Abb.in d.c.Apostolicæ,sub nu.10.de exceptio,& ideo si sentētia censuræ dicatur iniusta, tunc nō debet peti absolutio ad cautelā,sed simpliciter,ex quo est ligatus,cum siue iusta,vel iniusta sit,ligat. Idē quādo sentētia esset æqua,& iusta,ita ex dictis Doctorū cōcludit Franc.in d.cap.solet,col. 4.vers.quinto quærit;habet ergo locū in omni casu quo dubitatur de nullitate,Franc.in d.c.solet,in 3.not.Sed si cōstat eā esse nullā, tūc debet statim ꝓnunciari nulla,nec fiet ista absolutio ad cautelā.Card.Alex.in c.quoties,2.q.6.à sententia itaque iniusta,non datur absolutio ad cautelā,quia fatetur se ligatū, ideo habet necesse petere directè absolutionem, & non ad cautelam,Gemin.in d.c.solet,nu.7.Casus in quibus excommunicatio est nulla,enumerat glos. in c.in præsenti, de sent.excom. in sexto; & quæ dicatur iniusta, & nulla,vide glos.in c.sacro, eo.tit. in antiquis.Abb.in c.ab excommunicato, de Rescript. Nau.in Man.Confess.c.27.sub nu.2.

Tertia Conclusio est, quod qui non potest directam absolutionem impendere,non potest nec illam quæ fit ad cautelam.Franc.in d.c.solet,col. 1.

Quarta Conclusio est, quod absolutio ad cautelā est gratia nam de iure esset,vt primo constaret de veritate causæ quam fieret absolutio,ideo est in arbitrio superioris,qui poterit eam concedere,& denegare,secundum coniecturas occurrentes,vt concludunt Innoc. Hostiens.& Ioan. And.in d.cap. solet, vbi Franc.in 2.notabili.

Quinta Conclusio est,quod quando fit hæc absolutio ad cautelā, requiritur citatio illius cuius interest,nisi periculum esset in mora,& debet fieri absolutio cum cautione,de parendo mandatis,si apparebit eum iustè excommunicatū, cum enim hæc absolutio fiat solum in dubio,tale dubium postea per probationes certificabitur,ꝑ quas patebit,an absolutio habeatur ꝓ putatiua,& imaginaria,quod erit,cum patebit non fuisse ligatum;an verò si apparebit illū iustè ligatum,vnde non bene esset in hunc casum prouisum aduersario, si nō cauisset;debet etiam præstari iuramentū,secundum Io. Andr.cuius dicta reassumit Franc.in d.c.solet,col.4.vers.sexto quęrit, & notat vnā regulā, qd vbicumque

pars

pars pōt impedire,ne actus fiat, semper requiritur citatio. facit quod notatur. 3.q.9.c.omnia.Quare antē ista absolutio dicatur, & fiat ad cautelā, vide Abb. in d.c.Apostolicæ,n.10.de except.de referentē Hostiens.& Io.Andr. in c.solet, vbi gl.in verbo,opponat,dicit,quod propter peccatum,& propter excōmunicationē facilius quis moritur,gl.in c.Episcopi, 11.q.3.Silua nupt.lib.6.sub nu. 58.Oliua super tit.18.Cur.Archiep.Neap.& propriè dicitur absolutio,quando fit à censura iusta,vel ad cautelam, sed vbi est censura iniusta, vocatur proprie relaxatio, licet respectu suspensionis iura vtantur verbo relaxationis. Felin. in d.c.Apostolicæ,in princ.qui à nu.17. vsque ad finem,dictis per Io.And.in d.c. solet,circa absolutionem ad cautelam,multa satis notabilia addidit.

Sexta Conclusio est,quod absolutio ad cautelam,potest fieri,etiam antequā iudex de veritate causę cognoscere incipiat, c.venerabilibus,§. sed si ex causa, & ibi Franc.de sent.excom.in sexto,plus ergo potestatis habent Archiepiscopi in hac absolutione ad cautelam, quam in inhibitione quā facere non possunt nisi prius incipiant cognoscere de veritate causæ appellationis ante definitiuā glos.fin.in d.c.venerabilibus.

Septima Conclusio est,secundum Card.Alex.in cap.solicitudinem,nu.4.de appellat.qui ex eo textu notat, quod in omni casu in quo nulla causæ cognitio requireretur,inferior pendente appellatione coram superiore,potest adiri, & infert satis notabiliter,quod cum absolutio ad cautelā,possit impendi prēstita cautione, absque causæ cognitione, pendente appellatione corā Papa à facto Episcopi, poterit excommunicatus ab Episcopo petere ab Archiepiscopo ad cautelam absolui ab excommunicatione, non obstante quod interposuerit appellationem ad Papam.

Octaua Cōclusio est,quod non solum fit absolutio ad cautelā,quando quis principaliter appellat,vt suprà dixi: sed etiā quando contra aliquem testē posset opponi exceptio excōmunicationis,vt repellatur à testimonio, tūc iudex potest absoluere ad cautelā testes:quādo tamen aliter veritas haberi nō potest;nisi sit tale genus excōmunicationis, cuius absolutio reseruaretur Papę,& durabit durāte eius depositione,ca.veniens,el 2.in fine,& ibi glos.Io.Andr.& Doc. de testib. sicut & absolutio eligere debentis, d.c. Apostolicæ, de except. & pōt fieri tūc à quocūque iudice causę,Felin.in c.pastoralis,n.13.de offic.Ordin.tales enim absolutiones prouident negotijs,quibus factis reuiuiscit sententia, & procedit quando excipitur de excōmunicatione in vim dilatoriæ,secùs in vim peremptoriæ:nam tunc non fieret absolutio ad cautelā,Franc.in d.c.solet,col. 2.& 5.vers.octauo quæritur;quia ita dicit post Archid.& Io.Andr.in c.1.nu.2.& Gemin.nu.10.de excep. in sexto, quæ omnia notabilia sunt,quia multi errant in ista absolutione ad cautelā vt dicit Card. Alex.in c.quoties,2.q.6.fit etiā absolutio ad cautelā extra casū excōmunicationis, pp ambiguum duplicitatis,gl. in c.fi.de his qui fi occid.& ī verbo,bonū,& in c.significasti,in versic.ad cautelā,de homic.De pœnitētia ad cautelā,legitur in cap.significasti,el 2.de homic. glos.in c.perpēdimus,de sent.excom. De venia ad cautelā,in c.exhibita,eo.tit. c.1.& 3.& ibi glo.fine,de cleric. percus. & quicūque absoluitur falsè ad cautelā,semper obtineat literas absolutionis; glos.in cap. proposuit, in versic.de absolutione, de clerico exc.ministr.De iuramēto ad cautelā,glo.in cap.super eo, de sent.excom. Redeundo ad appellationis materiam,quatenus ad Metropol.
15 attinet,quæro† de loco iudicij in causis appellationum tractandis.Resp.Constitutione Bonifacij VIII.esse cautū, ne Archiepiscopus causas quę per appellationem,

lationẽ,vel aliàs iure Metropolitico deferuntur ad ipsum,alibi,quã in sua propria Ciuitate,vel Diœcesi, aut in eis in quibus appellatum exstitit vel causæ ipsæ cõsistere dignoscuntur,audiat,vel ẽt audiendas cõmittat,nisi sibi aliud de consuetudine cõpetat in hac parte,c.vt litigãtes,de offic.ord.in sexto;ex quo textu notat ibi Gemin.casum,in quo Archiepiscopus potest locare sedẽ, & de causa cognoscere in Diœcesibus Suffraganeorũ suorum : nã Metropolitanis ne suorum Suffraganeorũ ingrediatur Diœceses,vt in eis authoritate propria iudicẽt, disponãt,aliquidue aliud agãt,Canonica prohibẽt instituta,vt dicitur in c.1.de
16 off.ordin.in sexto.Super quo textu exorditur Host. † quod Archiepiscopus in Diœcesib.Suffraganeorũ suorũ nihil potest inuitis Suffraganeis regulariter agere,& est text.i c.sicut vnire,de excess.prał.facit etiã text.in c.pastoralis,in princ. de offi.Ord.& c.duo,eod.tit.& c.1.de supplen.negl.prał.in sexto, vbi ẽt Host. dicit,quod prohibitũ est Archiepiscopis,vt in Diœcesibus suorũ Suffraganeorũ aliquid exerceant, sed suis terminis sint cõtenti,c.nullus Primas,9.q.2. & ideo in nullo debent se intromittere,nisi in casibus à iure concessis,& Host.in d.c.1. de sup.negl.prał.in 6.refert decem & octo casus,aliàs debet regulariter Metropolitanus abstinere, per d.c.pastoralis,& cap. sicut, & eosdem etiam casus refert in Sũma,de offic.Ord.sub nu.7. Archiepiscopus insuper nõ potest in Diœcesi Suffraganei constituere Officiales,qui de causis ad eũ per appellationẽ deuoluẽdis,cognoscãt, nisi de cõsuetudine habeat, licet possit delegare causas in Diœcesi Episcopi sibi per appellationem deuolutas,d.c.1.de offic.ordin.in 6.& Metropolitani gesta in Diœcesi Suffraganei, in casibus qui nõ sunt iure expressi,sunt nulla,glos.in c.per singulas,el 2. 9.quæst.3. Card.Alex. in d.cap. nullus Primas,& facit Regula,Ea quæ,de reg.iur.in 6.& ibi gl.Itẽ quæro pro declara-
17 tione proximè dicti,quid si adesset cõsensus partiũ? Resp.†quod Archiepiscopus,vel eius Officialis,de causis clericorum,tamquã iudices,absque Diœcesanorum suorum voluntate,non cognoscunt; quando tamẽ non fuit appellatũ, & si in ipso ijdem clerici de facto consentiant,d.c.1. in prin. de foro cõpet.in 6. vbi Gem.notat, quod Archiepiscopus nõ potest adiri per viã querelæ, per subditos Suffraganei sui , nisi ipse consentiat ; & sic patet quod de Iure Canonico clerici nõ possunt prorogare iurisdictionẽ non sui iudicis ẽt ecclesiastici suo iudice nõ consentiente,c.significasti,de foro comp.& consensus dẽt esse Episcopi,& nõ eius officialis generalis.Gemin.in d.c.1.n.2.& nonem concurrere debent,vt consensus clerici teneat,Host.in d.c.1.in verbo,de facto,de foro cõpet. in sexto.Inter subditos ergo Episcopi citra remedium appellationis non potest Archiepiscopus regulariter aliquid definire,Abb.in c.sollicitudinẽ,n.5. de appell.& si Vicarius Episcopi detulit appellationi nõ deferẽdæ, nõ præiudicatur iurisdictioni Episcopi,Iacob.Sbroz.in tract.de offic. Vic.lib.2.quæst 204.Vlte-
18 rius quæro,quænam causæ cognitio requiratur,antequã inhibeatur.Resp.†quod Archiepiscopus antequã Suffraganeo inhibeat, plura cõsiderare debet;& Primò,an cognitio causæ appellationis ad ipsũ pertineat:nã ab inferioribus prælatis Episcopo subiectis,non facientibus idem consistoriũ cum eo, nõ appellabitur ad Archiepiscopũ,Sed ad Episcopũ,nisi aliud de cõsuetudine esset,c.Romana,§.ab Archidiaconis,de appellat.in 6.vbi Franc.post Io.Andr.& Gem.limitat duodecim modis,inter quos si non opponeretur exceptio,qa tunc valet appellatio omisso, medio,Rebuff.in tract.Cõcordatorũ,in rubr.de friuolis appellat.vbi de prædictis limitationibus.Itẽ in causis ĩ quibus Episcopus iurisdictionem temporalem habet appellatur ad Archiepiscopũ, nisi ex cõsuetudine, aut priuile-

priuilegio aut alio iure speciali sit appellandũ,d.c. Romana,§.debet,de appel.
in sexto, Capic.decis.137.nu.12.& dictis ibi per Gemin. & Franc. adde Mari.
Frec.in tract.de Subfeud.lib.1.sub tit.de orig. Baron.q.11.& lib.2.tit. de diffe-
rent.feud.quater.sub nu.34.fol 142.

Similiter respectu appellationis interponendæ est differentia, an Episcopus
habeat delegatã, vel ordinariã iurisdictionem:nam si habet ordinariã,appella
bitur ad Archiepiscopum,d.c.Romana:sed si delegatam,ad delegantẽ;& Epi
scopus tamquã delegatus Papæ,maior est Archiepiscopo quoad illum Articu-
lum,vt in c.sane,de off.deleg.c.pastoralis,§.præterea,de offic.ord.ergo nõ de-
bet appellari ad minorem,Abb.in capitulo,ad abolendã sub nu.15.de hæretic.

Item si Papa mãdat Episcopo, id quod potestate ordinaria,potest facere,nõ
e derogatur quin ab Episcopo ad Sedẽ Metropolitanã appellari possit,c.licet,de
offic.ordin.quia tũc dicitur potius excitata iurisdictio ordinaria secũdũ Doct.
ibi, & pręcipue Felin. qui declarant & ponunt casus, quomodo possit cogno-
sci,quãdo videatur dari delegata iurisdictio, vel excitari, & vide eundẽ Felin.
in rubr.de offic.deleg.Ias. & Dec.in l.& si prætor,ff.de offi. eius, & ab habente
vtramque potestatem ordinariam, & delegatam, ad quem appellabitur, vide
f Felin.post Abb.& alios,in c.cum ex officij,præscrip.Item appellari potest à iu-
dice in commissis arbitrio suo, si partem lædit,aut grauat.glos.in c.super his,
de accusat.& in c.Romana, §.quod si obijciatur,in versic. minus legitima de
appel.in sexto, glos. & Bart.l si qua pœna, ff. de verbor. signif. & vide Card.
Alex.qui refert opiniones contrarias,& concordiã in rubr. de appel. & Felin.
in c.cum speciali,& in c.ex ratione,eo.tit.Amplia istam Cõclusionem,& limi-
ta,vt per Felin.notabiliter,in d.c.super his,à n.7.vsque ad 14.de accusat.

Secundò principaliter,Archiepiscopus antequã Suffraganeo inhibeat,con-
siderare debet an per appellationem sit deuolutum negotium, & causa, & an
appellatio sit legitimè interposita, nam aut appellatur ante sententiam definiti
uam,& tunc vt possit inhiberi,debet appellans exprimere probabilem,seu legi
timam causam grauaminis, & quod fuerit appellatum infra decem dies,& an
tequam fieret fides,iudex ad quem,non potest procedere, nec inhibere; vnde
cauti appellantes portant sententiam definitiuam,vel interloquutoriam,& ip-
sam appellationẽ,vt per ista simul appareat esse appellatum infra decẽ dies,in-
fra quem terminum in dubio non præsumitur appellatum,nisi probetur,& sic
ante non est fundata iurisdictio iudicis ad quem. Itẽ debet citari appellatus cũ
termino ad opponendum contra appellationẽ, & si opponitur; quod causa in
eo expressa nõ sit legitima,vel vera, tũc si constat iudici ad quem,quod per ap
pellationem sit ad eum deuoluta causa, vt quia constat esse appellatũ infra legi
tima tempora,& quod causa sit legitima, debet tũc admittere appellationẽ ex
causa legitima interpositã, & deinde debet ĩcipere cognoscere de varitate cau
sæ,& his præcedentibus, statim potest inhibere,& non antea,vt hæc oĩa colli-
gũtur ex textu,in d.cap.Romana,§.cum autem,§.si vero,& §.ꝙ si obijciatur,
& ibi Io.An.Gemin.& Frãc.ex quibus iuribus dicit Frãc.in d.§.quod si obijcia
tur,quod habetur practica,quę debet seruari in appellatione ab interlocutoria
per ipsum iudicem antequã inhibeat.Card.Alex.seu Præpos.in c.vt debitus ho
nor,de apell.dicit decẽ esse necessaria in appellatione ab interloquutoria, quæ
etiam refert Rebuf.in tract.Cõcordatorum,in rub.de friuolis appellat.Si verò
appellatur à definitiua,tũc debet primo constare esse appellatum infra decem
dies,& statim poterit inhibere,etiã si causa non sit expressa vt not.Franc. post
Gemin.

Gemin.& ceteros Doct.in d.§.quod si obijciatur; tñ hoc fallit, si dicatur esse appellatum in casu a iure prohibitio. quia tunc debet cognosci de legitimitate ipsius appellationis separatim ab articulo causę principalis, d.c.Rom.§.si autem, vt Frác.etiā notat, quod licet in appellatione ab interloquutoria iudex ad quē, non possit inhibere, antequam appellationem, vt legitimā admiserit, & incęperit cognoscere de veritate causę in appellatione expressę, vt in d.§.quod si, tamē si appellatur in casibus, in quibus allegatur appellari non posse, poterit inhibere statim ad cognoscendum, an appellatio sit recipienda, vel non, & sic antequam appellatio sit admissa, per d.§.si autem; & hæc quando allegatur quod appellatio sit interposita in casu à iure prohibitio, & tñ de hoc non constat, quia si de hoc constaret, tūc iudex à quo, & ad quē, ipsam recipere nō debet. Sed illud nota, quod antequā procedatur in iudicio super appellatione, semp sunt citandæ, partes, etiā si agatur de appellatione à definitiua, vnde sequitur, quod per iudicem ad quē, debet assignari terminus ad opponendum contra appellationem antequam procedatur vlterius, etiā si sit appellatum à definitiua, notat Franc. ex d.c.Rom.§.si vero, & ex dictis iuribus etiā colligitur, atque notatur, quod ipse iudex ad quem, cognoscit an sua sit iurisdictio, & an appellatio sit admittenda, vel non; & ideo quantumcumque iudex à quo, non admiserit appellationē, tamen vtrum appellatio sit admittenda, vel non, spectat ad iudicem ad quem. Franc.in d.§.si verò, si autem quis exequatur sententiam à qua est appellatum, latissime prosequitur idem Franc.in d.§.si autem. Appellans ergo ante definitiuam, debet exprimere causas grauaminis nominatim, & illas, & nō alias prosequi, & iustificare ex eisdem actis, c.vt debitus, & ibi: Abb.n.1.de appellat.Clem. appellanti, de appell.& non exprimens causam, reputabitur nō appellans. Hostiens.in d.c.Romana, §.cum autem, per text.in c.cordi nobis, de appell. in sexto, ita etiam appellans ab excommunicatione, tenetur exprimere causam, Abb. in c.sacro, nu.5.de sent.excom.& ex quo Archiepiscopus pronunciauerit, & legitime cognouerit, statim debet causam ad Suffraganeū remittere, d.c. Rom. §.fin.& ibi Franc.non tamen debet Archiepiscopus causam ad Suffraganeum remittere appellatione adhuc non iustificata, nisi de cōsensu partiū, c.accepta, de appell.& si per iudicem à quo, grauaretur in alio, potest iterū pars adire Archiepiscopum, & appellare, c.dilecte nobis, de appel. Si tamen iudex à quo, appellationem friuolam admisit, appellationi deferens, tunc totius causæ decisio deuoluta est ad superiorem, c.cum appellationibus, eo.tit.in sexto, & per appellationem ante definitiuam ante inhibitionem non sunt ligatæ manus iudicis, secùs per appellationem a definitiua, c.non solum, de appellat.in sexto.

Archiepiscopus etiam nō prius ante definitiuā appellationem admittere debet, quam ei constiterit eam interpositā fuisse, vel à grauamine, vel iniusta con-
19 demnatione, c.cum in ecclesia, de appellat.† ideoq. si appellatur propter suspicionem Episcopi Suffraganei, non debet appellās audiri, nisi prius Archiepiscopo constet coram Suffraganeo fuisse propositam recusationē, c.cum speciali, c. secundo requiris, §.fin.eo.tit.eaq. est ratio quare suspicio non sufficit: quia suspicio habet à iure suum remedium recusationis, vt in dictis iuribus; nam licet causa suspicionis sit contra eum, non tamen sequitur quod grauet, iudex enim suspectus bene posset procedere in causa, ita quod nullā partem grauaret, & appellatio non habet locum nisi a grauamine d.c.vt debitus, ac stultè faceret recusans prosequendo appellationē, quando post recusationem nō processit. Volēs ergo recedere à iudice ordinario, vel delegato suspecto, oportet quod proponat recusa-

recusationem, nam quantumcumque suspectus, nisi recusetur, est iudex, & potest procedere. Card. Alex. in c. postremo, n. 5. de appel. & tunc si iudex recusatus causas recusationis non admittit, patens est quod in hoc grauat, & ab hoc grauamine potest appellari, c. super quibusdam, §. fin. de off. deleg. & hoc verũ est, nisi causa recusationis esset euidenter frustratoria, vel notoriè falsa; ita concludunt in d. cap. cum speciali, in princ. Innoc. sub nu. 1. & 6. Io. Andr. col. 1. Ant. de But. nu. 8. Anchar. nu. 1. Bellam. nu. 3. Abb. nu. 6. Frãc. & Card. Alex. nu. 11. Idem Card. melius quã alij, in c. quoties Episcopi, 2. q. 6. & quod recusatione proposita non possit à iudice recedi, donec admiserit vel non, causam recusationis, nisi per viam appellationis. Bellam. in d. c. cum speciali, nu. 16. vera ratio prædictorũ ea est, quia per suspicionem ordinarius iurisdictionem non amittit, & remanet iudex, ẽt post pronunciationem factam super suspicione. Franc. in c. iudex, in 3. notab. de off. deleg. in sexto, recusatio enim ob suspicionẽ personã concernit, non iurisdictionem recusati; idem Franc. post Pet. de Anchar. in c. si contra vnũ, eod. tit. in sexto. Suspicio namque personam Sigillat, iurisdictionẽ autem non tollit, Mar. Frec. in tract. de Subfeud. lib. 2. in tit. de differen. feud. quatern. nu. 37. fol. 143. Ratio rationis est: quia Ordinarius habet iurisdictionẽ generalem, & licet propter suspicionem non habeat exercitium illius causæ, tñ iurisdictionem habet, & poterit delegare respectu ordinariæ, & generalis potestatis q̃ habet in committendo neutri parti suspecto maximè de partiũ consensu, nulla contra eum poterit oriri suspicio; secùs autem est in delegato, qui nihil habet iure proprio, sed iure delegantis, & iurisdictionem non efficaciter, sed eligibilem, cui Papa non intendebat causam committere, si sciuisset suspicionem, & hęc est ratio, quare postquam est pronunciatum super recusatione, desinit esse iudex, vt nec ẽt de cõsensu partium possit exercere, d. c. iudex, de off. deleg. in sexto. vnde in articulo in quo cessat suspicio, Ordinarius vtitur iurisdictione delegãdo nõ suspecto, & exequendo sententiam delegati ab eo, cum tantũ sit exclusus respectu cognoscendi. Abb. in c. si quis contra clericum, nu. 1. 6. 7. 11. 16. 18. 26. vsque 28. de foro comp. Capic. decis. 137. nu. 10. Quæro, an, possit recedi à iudice per appellationem sine suspicionis propositione coram eo. Resp. quod non: etiam si suspicio esset notoria, quia licet notorium excuset a probatione, nõ tamen excusat à propositione suspicionis coram eo, nisi suspicio nõ concerneret psonam iudicis, sed locum, vt quia citatur ad locum notoriè non tutum, & tũc potest recedi a iudice appellãdo etiam sine grauaminis propositione, Card. Alex. in d. c. quoties episcopi 2. q. 6. vbi Gemin. & vide Franc. in c. ex parte, de appel. nam & si notorietas alicuius iuris mihi competentis releuet me ab onere probãdi, non tamen releuat me ab onere allegandi, & non allegãdo, nihil pdest notorietas, gl. in Clem. Appellanti, in verbo, aliàs, de appellat. Itẽ quæro, si recusatus suspectus ex causa rationabili, procedat post recusationem ad vlteriora, in causa, nõ obseruata forma d. c. cũ speciali, & appellatur, an recusãs teneatur probare causas suspicionis. Respondet Innoc. in d. c. cũ speciali, nu. 6. quod ab ordinario legitimè appellatur, si arbitros non elegerit etiamsi causæ suspicionis non probarẽtur: finita autem causa appellationis, quæ est, vt cassetur quidquid factum est contra eam, non oportet prosequi causam recusationis; quia sola appellatio ad hoc sufficit, c. interposita, de appell. Io. Andr. ibidem, sequendo Innoc. dicit, q̃d aut recusãs vult proseq; causas recusationis, & tũc oportet eas pbare, si vero causam appellationis, & tũc nihil habet necesse probare, de veritate causarum recusationis, Ant. de But. similiter dicit, sub n. 5. & Imol. eo enim ipso quod iudex pcedit

cedit post appellationem,& recusationem grauat partē, ita quod satis ex hoc dicatur iustificata,& probata veritas causarū grauaminis,& appellationis, licet recusans non obtulerit coram eo in continenti se probare,cum corā Iudice recusato non debeat fieri probatio,sed corā arbitris,d.c.cū speciali,in princip. vbi per Franc.contra Butr.Præterea,quæro,quid si reprobaretur appellatio,an possit prosequi causas recusationis? Resp.qd sic: vt dicunt Inn. & Ioan.Andr. in d.c.cū speciali.Quæro,quis compellit arbitros? Resp. quod Iudex recusatus compellit arbitros ad finiendā causam recusationis,c.suspicionis,de off.deleg. & ipse assignat terminū arbitris,d.c.cum speciali,& c.legitima, de appellat. in sexto.Itē quæro,à delegato recusati,ad quē appellabitur? Resp.quod à delegato Iudicis Ordinarij recusati,appellatur ad ipsum Ordinariū recusatum,nō vt causam discutiat,sed vt alteri discutiendā, & finiendā committat, ita concludit Abb.in c.si quis contra clericū,sub n.31.de foro compet.contra Host.Spec. Io.Andr.& alios,tenentes ad Archiepiscopū esse appellandū; quorū opinionē Cōmunē esse dicit Carauita,super Ritibus Magnæ Cur.Vic.in Ritu 265.n.37. Vlterius quæro,an suspicio Episcopi tāgat Vicariū? Resp.qd Episcopo certa ratione suspecto,recusari potest eius Vicarius, quamuis contra Vicariū nulla ad sit suspicio,c.insinuante,vbi Abb.nu.2.de offi.deleg.Capic.dec.137.n.9. nō sic è contra,nā suspecto Vicario Episcopi,vel delegato ab Episcopo, non cēsetur
g suspectus ipse Episcopus,corā quo g causa suspicionis cognosci debet,c.si cōtra vnū,de offic.deleg.in sexto; quādo tamen principaliter,& ex certa causa recusatur,secùs autem si causa suspicionis cōcernat Episcopū pariter & Vicariū,vel delegatum,quia tunc corā arbitris talis causa tractabitur.Franc.in d.c.si cōtra vnū,Decius in c.1.n.70.de iud.in 2.lectura;& quid si in causa cōmissa Vicario, Episcopus nullā habeat potestatem; quia delegatus,& tali casu separatū est auditorium Episcopi,& Vicarij,Decius,in c.quoniā Abbas,n.62.de off.deleg.au tunc suspecto Episcopo cēseatur suspectus Vicarius? Resp.quod ex sequenti patet solutio.Quæro,an Archiepiscopo suspecto,cēseatur etiā suspectus eius Suffraganeus? Resp.quod sic: per c.accedēs,Vt lite non contest.& rationem assignat gl.in c.cū in iuuentute,de purg.Canon.Deinde quæro,an Episcopus recusatus, possit remittere causam ad Archiepiscopum ? Resp. quod Episcopus recusatus potest remittere causam ad Archiepiscopum,& sic aliter quam per appellationem,Archiepiscopus qui non potest adiri per querelam,potest tamen in causa subditorum sui Suffraganei cognoscere,scilicet in casu recusationis, inferiore remittente,d.c.cum speciali,de appellat. in quo textu hoc expresſè notat Abb. nu.5.Franc.in vltimo not.& Card.Alex.nu.10.& sic Episcopo recusato,Archiepiscopus in iurisdictione non succedit,Abb.in c. si quis contra clericum,nu. 7. de foro comp.ita,vt nec etiam de causis recusationis possit cognoscere,cum appellandi causa non sit legitima,non subsistente grauamine:sicq. inhibitioni locus non erit; si tamen Episcopus non vult remittere,procedendū erit iuxta formam d.c.cum speciali Signatura autem Sanctissimi D.N. Papę,iusta,seu legitima causa subsistente,tam iudicibus Romanæ Curiæ,quam extra eam,consueuit dare adiunctum , vt nouissime post alios refert Mandosius , in praxi Commissionum,super Commissione deputationis adiuncti,in verbo,adiunctū,fol. 69.de qua adiuncti deputatione,vide Abb.in d.c.si quis contra clericū,& in c.licet ex suscepto,nu.16.de foro comp.& Auth.Si verò,C.de iud.Capic.decis.137.

Denique,in admittendis appellationibus,& cōcedendis inhibitionibus,seruāda est forma,& tenor Sacrarum Constitutionū,præsertim Innoc.IV.in d.c.

Romana, de appellat. in sexto quacũque consuetudine etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio in Contrarium non obstantibus; aliter inhibitiones, & processus, & inde sequuta, sunt ipso iure nulla, ex Decret. Concil. Trident sess. 22.c.7. in qua Decretali definit Papa, in quantum iurisdictio Archiepiscopalis se extendat quo ad subditos Suffraganeorum, vt inquit Host.in c.1.de supp.neglig.prælin 6.quam Decretalem si iudices appellationum præ oculis haberent, non sic passim inhibitoriales concederent: nam sui vnicuique Episcopo iurisdictio ser ari debet, c.peruenit, 11.q.1.c.2. de relig.dom.glos.fin.in c. sicut olim, de accusat.in c.dilecti filij, de priuileg.& in c.fin.de confir.vtil.vel inutil. Episcopus enim in solidũ est iudex in sua Diœcesi, & cuncta debent deferri prius ad ipsum, c.vlt. de offic. Archid.& ipse omnem causam sibi competentem debet audire in sua Diœcesi, c.de persona, vbi Card.Alex.11.q. 1. & habet iurisdictionẽ vniuersalem in tota Diœcesi, cap.conquerente, de off.ord.Gemin.in c.Romana, §. Archidiaconis, facit text.in c.1.de iud. loquitur d. insignis Decretalis de Archiepõ Rhemensi, facit ius quo ad oẽs qui dedit cãm determinandi multas lites cũ Suffraganeis, vt patet ex Decretalib.Sexti, in c.1.de supplen.negl.præl. in c. 1.de off.ord.c.1.de foro comp.d.c.Romana, de appell.c.1. de pœnis, in c. Romana, de sent.exc.c.1.de pœn.& remis.& quid ei scripserit Nicolaus Papa, quando carcerauit Episcopum, habes in c.arguta, 2.q.6.

Post Conc.Lateran.sub Leone X.& Bullam Pij I V.fol.678.in Bullario, & infrà, in verbo Residentia, incip. De salute. Superuenit Conc.Trid.ses.24.c.20.de
20 reform.generali, & sess.13.c.1.de refor.Ex quib.patet † appellationem esse admittendam, & inhibendum in infrascriptis casibus.

Primò, à definitiua, d.c.20.

Secundò, ab habente vim definitiuæ, d. c. 20.

Tertiò, a grauamine, quod per appellationem à definitiua reparari non potest, d.c.1.& d.c.20.

Quartò, quando ab ipsa definitiua appellari non potest, d. c. 1.

Declarãt hos terminos Oldrad.cons.20.Abb.& Felin.in rub.de sent.& re iudic.Alex.Ias.& Doct.in rubr.& in l.quod iussit, ff.eod. Maranta, in vlt.par. Speculi, vbi post Specul.in tit.de appell.refert 45. Casus, in quib.non potest appellari à definitiua, & tamen potest ante definitiuam ab interloquutorijs appellari: quia grauamen non speratur posse reparari per appellationem à definitiua, etsi interloquutoria non habeat vim definitiuæ; & tunc quando fuit appellatum a definitiua, potest inhiberi iudici à quo, ne sententia mandetur exequutioni, antequam iudex ad quem, cognoscere cœperit vtrum sit recipienda appellatio, d. . Romana, §.si autẽ, de app.in 6. Exempla de interloquutorijs continentibus grauamen irreparabile, ponit Bart.in l.2.ff.de appel.recip.vbi eccellens Marinus Quaranta pater meus, Iureconsultus, & Aduocatus, Neap. nemini secundus, vita, & doctrina conspicuus, in eius Apostillis, dictis per Bart. multa addidit, & examinauit p omnes partes iudicij, incipiẽdo à citatione, inter quas causas connumeratur, quod si Episcopus habet amplam Diœcesim, & vellet causam cognoscere in loco multum remoto à partibus, possunt partes petere causam committi in loco propinquo, & si hoc denegaret, potest appellari, & sic limitatur c. cum Episcopus, de offic. ordin. in sexto, per Decium, in c. cum te, nu.12.de off.deleg. Rebuff.in tract.Concordatorum, in rub.de friuolis appel.Nauar.cons.3.de offic.ord.nam illud magnum incommodum partium dicitur continere grauamen irreparabile.

Opi-

Opinionem istam Doctorum asserentium, quod vbi diœcesis est ampla, Episcopus non potest cogere ad litigandum in loco longinquo, sed debet vel ipse cedere, vbi vertitur litigium, vel delegare, non amplectitur Rota Rom. vt patet in decis. 297. diuers. n. 7. par. 2. sed vt in omnem euentum procedat quando causa esset modica, & locus valde distaret, ex Felino qui optimè hoc discurrit, in c. nonnulli, col. 1. de Rescript. Amplia, vt etiam si Episcopus aliquando retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco suæ Diœcesis, non possit Communitas, seu Vniuersitas d. loci contra Episcopum intentare, petendo se manuteneri in illa possessione, Caputaquens. decis. 206. p. 1.

Episcopus in qualibet sua diœcesi parte potest ius suæ iurisdictionis exercere cū declaratione.

A carceratione datur appellatio, Duen. in Reg. 52. & extat declaratio Sacræ Congregationis. *b*

b Si a carceratione, quãto magis à decreto torturæ, i eiusq. cōminatione dabitur appellatio, quotiescumque enim iudex comminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mãdato grauaretur pars irreparabiliter, potest appellari, ita hodie procedit text. in c. cum cessante, de appellat. & a tali futuro grauamine appellari posse, tenet Bar. in d. l. 2. ff. de appellat. recip. & Ius Ciuile concordat cum hac dispositione Conciliari. Nau cons. 2 de appellat. 2. *K*

K

Censura ecclesiastica vt est Excommunicatio, Suspensio, & Interdictũ, c. querenti, de verb. sign. dicitur grauamen irreparabile, Rebuff. in tract. Cōcordat in rubr. de friuol. appellat. Duen. Reg. 52. & si appellatur non suspenditur c. pastoralis, §. verum, de appell. c. ad reprimendam, de off. Ord. c. is cui, de sent. ex com. quæ Censura qñ præfertur ab homine, semper est ratione contumaciæ, Abb. in c. qua fronte, de appellat. & est interloquutoria, vt per Doct. in d. rubr. de re iudic. & de sent. excom. & Marant. par. 6. nu. 40. in vers. & demum fertur, & ideo si fuit appellatum à futuro grauamine, & sic à Censura futura, excom. postea lata, est ipso iure nulla, c. dilecti filij, de appell. Aduend. Reg. 42. licet à futuro grauamine appellari nō possit, Abb. in c. dilecto, de appellat. Felin. in c. significauerũt, nu. 9. de testib. Maran. in d. vlt. p. nu. 273. fol. 167. nisi ab illato, vel comminato irreparabili, vt supra, & tunc si à Decreto torturæ, vel eius cōminatione et excōmunicationis comminatione, fuerit appellatũ coram Suffraganeo, & per eã admissa, pōt statim inhiberi aut nō fuit admissa, & tunc Metropolitanus ad quem fuit appellatum, antequam inhibeat potest mãdare pro transmissione copiæ actorum, vt illis visis prouideri possit si adest grauamen, & quo interim nihil innouetur, & hoc est de iure, quia per appellationem à grauamine irreparabili, vel comminato, statim sunt ligatæ manus Iudicis, ante quam per iudicem ad quem, inhibeatur, sicuti per appellationem à definitiua; Ita limitatur text. in c. non solũ, de appell. in sexto, Maran. d. p. 6. in versic. & quandoque appellatur, nu. 212. quibus actis visis per Metropolitanum, & consisto de grauamine, potest inhiberi Suffraganeo vt non procedat ad torturam, vel excommunicationem comminatam, & remittere causam, vt in ea ꝓcedat ad vlteriora, citra torturã, vel excommunicationẽ: si vero nō constat de grauamine, debet remittere cãm appellatione non obstante, ita consului in Curia Archiepiscopi Neapolitani.

Quando verò excommunicatio est pena delicti, imposita à iure, vt p Abb. in rubr. de sent. excom. dicitur declaratio, & per appellationẽ suspenditur sententia declaratoria, nec habet exequutionẽ. Felin. in c. cum ab homine, nu. 12 de iudic. & in c. Rodulphus, nu. 43. de rescript. Aduen. in d. Reg. 42. Nau. cons. 12. & 26. nu. 5. & in cons. 55. & 65. de sent. excom. vbi etiam dicit in alio differre, quia declaratoria absque citatione ē ipso iure nulla, nō sic excōmunicatio, seu Cēsura

E 2 ab

ab homine, idem in conf.4.eod. tit.in antiquis. si tamen crimen est publicum, seu manifestum, & notorium, potest denunciari non obstante appellatione, cá. peruenit, el primo, cum seq.de appell. Couar.in c.alma mater, §.1.nu.9.de sent. excom.in 6.

Id quod diximus de appellatione non impedire exequutionem excõmunicationis ab homine, limita non procedere in eo, qui appellauit post excõmunicationem, qñ excommunicatio post denunciationem fortior redderetur; cuius absolutio post denunciationem reseruaretur Papæ. vt in c.tua, de sent. excom. nam tunc per appellationem suspenditur. Nau.in c.cũ contingat, de Rescript. remed.6.nu.7. post Francum in d.c.pastoralis, § verum de appell.

Primò, Quæro, an extra prædictos casus possit appellari? Respõdeo, non posse, neque tenetur Iudex deferre appellationi ex Decretis d.Cõcil.Trid.quamuis ante Conc.poterat appellari ab interloquutoria in scriptis, & expressa causa iusta, licet non cõtineret grauamen irreparabile, vel non haberet vim definitiuę, l. c.vt debitus honor, de appell. Nau. conf.2.de appell. Inmò Metropolitanũ nõ posse cognoscere de grauamine ẽt citrà præiudicium cursus causæ corã Episcopo; neque ad eum effectũ ẽt absque vlla inhibitione posse simpliciter mandare, vt sibi transmittatur copia processus expensis appellantis extra casus a prædicto Conc. concessos appellãdi, vt exstat declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Secundò, Quæro, an dicti casus appellandi seruari debeant, quando is à quo appellatur, non est Episcopus habens iurisdictionem ordinariam? Respondeo, seruandos esse, & locum habere, vt patet ex verbis Decretorum dicti Conc. præsertim in d.c.20.sess.24.& exstat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertiò, Quæro, quid si dicti termini a Cõc.præscripti in inhibendo nõ sint seruati? Respondeo, iudicem à quo, nõ teneri obedire, sed inhibitione nõ obstante, posse ad vlteriora procedere, ex relatis Decretis Conc. Trid.

Quartò, Quæro, an Archiepiscopus possit de nullitate principaliter absque appellatione cognoscere? Resp.quod Abb.in c.in literis, in fin.de off.deleg.tenent quod sic; Sed Contrarium tenent ibi Felin.sub n.5. Decius, n.47. Franc. in c.dilecto, de appel.& ratio est: quia Archiepiscopus non potest adiri per viam querelæ, c.1.de offic.leg. ergo nec per viam nullitatis; quia paria sunt, vt ibidem per Decium; & querela propriè dicitur, quoties causa defertur ad iudicem, absque appellatione.gl.& Abb.in capit. querelam, de procurat. quam opinionem veram esse censet, & tenet Couar.Pract.q.c.9.sub nu.2 dicens opinionem Abb.esse veram in superiore, qui potest adiri absque appellatione, nõ autem in eo qui tantum est iudex ex appellationis causa, vt Archiepiscopus, qui regulariter nisi per appellationem est iudex in subditos Episcopi. Abb.in c.ad reprimendam, sub n.6.de off.ord. & nullitas impedit exequutionem sententiæ, gl.fin in Clem.vnica, de seq.poss.& fruct. Bart.in l.4.§.condemnatum, vbi Ias.n.20. ff.de iud.& in l.si expressũ, ff.de appell. Vanti, de nullit.tit.9. Ant.Gab.lib.6. Com.opin. Cõclus.2. sub rubr.de statut. Troilus, in Prag. Regni Neap. Potest autem excommunicatus Archiepiscopũ adire per viam querelæ, prout in casu d.c.ad reprimẽdam, & c.venerabilibus, de sent.exc.in 6.quæ iura iuncto c.per tuas, de sent.exc.sunt notabilia in hac materia absolutionis, & Archiepiscopi eorumq; Vicarij antequã absoluant, debent habere præ oculis quia dant regulam, & formam quomodo sit procedendum.

Quintò, quærò quid in casibus, in quibus expressè Conc.sustulit appellationem? Respondeo exstare declarationem eiusdem Sacræ Congregatio-

nis

nis Concilij, appellationem scilicet sublatam intelligi, quo ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum; & ex Decretis eiusdem Conc. habes, quod appellatio non suspendit exequutionem Decretorum in causa residẽtiæ, sess. 23. de reform. c. 1. Item si de visitatione, aut morum correctione agatur, exequutio nõ impeditur, aut suspenditur per appellationem, sess. 14. de reform. generali, c. 10. & sess. 13. de reform. cap. 1. §. in causis, nisi de grauamine irreparabili agatur, tunc enim appellationi locus erit, etiã quo ad effectum suspensiuum, vt extat declaratio. Item examinatorum relationem circa examinatos per concursum, quo minus exequutionẽ habeat, nulla deuolutio aut appellatio impedit, aut suspendit, sess. 24. de reform. generali, c. 18. & quod appellari possit à mala electione in beneficijs per concursum, vide Bullam Pij. V. incip. In conferẽdis, quam habes infra, in verbo Beneficiorum parochialium collatio. Item Episcopus cõtrouersias omnes de præcedentia in processionibus publicis, tum in his, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs similib. amota omni appellatione, & nõ obstãtibus quibuscũque cõponat, vt in sess. 25. de reform. c. 13. Itẽ exequutionẽ Decreti eiusdẽ Cõc. sess. 25. de reform. c. 15. cõtra cõcubinarios clericos, appellatio aut exẽptio nõ impedit, aut suspendit, & p iudicẽ appellationis erit videndũ, si fuit excessus modus in corrigendo, quia tunc a correctione legitimè appellatur, c. ad nostrã, c. reprehẽsibilis, in fi. & c. qa nos, c. inquisitioni, de appell. c. licet. de off. ord vbi de Clausula, Appell. remota.

Conclusionẽ, quæ se habet, scilicet Religiosos appellare non posse a correctione in eos facta per ipsorum superiores, declara Primo, vt intelligatur denegata eis appellatio à correctione, quæ fit secundum Statuta Ordinis, non autem ab ea, quæ contra statuta fieret, ex deductis per Paris. in cõs. 28. nu. 15. & infra, vol. 4. Secũdò declara, vt sit permissa ipsis Religiosis appellatio, qñ correctionis modus excederetur, veluti, quia ob aliquod leue peccatum supra modũ grauaretur, vt præter Doctores per eundem Paris. ibidem, nu. 21. allegatos comprobat Nau. in cons. 4. sub nu. 3. de appellat. in nou. & apud religiosos adire superiorem ob iustum grauamen ad conquerendum de illo, habet vim appellationis, neque id vetare Conc. Trid. sess. 25. de regular. c. 4. docet idem Nau. in Comment. super c. non dicatis, 12. q. 1. nu. 6 t. etiã si prædictus accessus ob hanc causam ad superiorem, fieret sine licentia, & cõsensu sui superioris, ratione de qua ibi per eũ, & concinit Roderic. tomo 1. q. regul. q. 30. art. 3. asserens opinionem Dom. Bãnes ad D. Tho. 2. 2. q. 12. art. 1. procedere posse, casu, quo non constaret de iustitia grauaminis, & hoc ratione scandali; qui Roder. in q. 29. Ar. 2. eiusdem tomi, refert per Sacram Congregationem Illustrissimorum Cardinalium esse impositum Decretum anno 1587. vt appellatio hoc ordine prosequatur, a Guardiano ad Prouincialem, a Prouinciali ad Generalem, a Generali ad Protectorem, a Protectore ad Sacram Cõgregationem, & vide hoc decretum relatum in verbo, Monasteria, & Conuentus Regularium virorum, incip. Quoniam.

Declaratur Conclusio, scilicet, non posse religiosos appellare à correctione. Vide decretum pro fratribus S. Franc. de Obseruantia relatum in verbo, Monasteria, & Conuentus Regulariũ virorũ.

Sextò, Quero, an sint alij casus, in quibus appellatio non retardat exequutionẽ, Resp. quod sic; vt sunt decreta affirmatiua, quæ enumerat Afflic. decis. 152. & 271. sed primi duo per eum relati, habeãt locum in foro laicali huius Regni, cum de iure Cõmuni Ciuili, & Canonico appellationi sit deferendum, etiã pro causa minima, capit. de appellationibus, de appel. l. & in maioribus, C. de appel. Tiraq. de iudic. in rebus exig. feren. fol. 51. Item appellatio non suspendit exequutionem in causa institutionis, qua pendente, institutus potest capere possessionem beneficij Lamb. de iure patron. 5. art. 1. q. prin. 2. par. lib. 1. nu. 2. vers.

E 3 bene

bene verum, fol. 337. Sed in Contrarium est veritas; quia talis possessio dicitur attentata, & nō posse institutum possessionem capere pendente appellatione, pluries fuisse decisum in Rota Romana refert Lancel. de Attentat. par. 2. c. 12. limitat. 49. fol. 298.

Septimò, Quæro, an elapso biennio dato per Concil. Trid. pro expeditione causarū, possint partes adire iudices superiores, quando non stetit per iudices. Resp. non posse, faciunt dicta per Abb. in c. venerabilis, nu. 10. de iudic. Exstat. declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Octauò, Quæro, an acta originalia sint transmittenda? Resp. extra declarationem Sacræ Congregationis in causis Episcoporum, præsuposito quod acta originalia processuum primæ instātiæ ad iudicē appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi ꝓbabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata causa remittēda sunt ad Ordinarium, vt in suo archiuio conseruentur.

Vltimò erit animaduertendū, quod si appellatio nō suspendit pronunciatū, vt in causis supra relatis, & admittitur appellatio ad effectum deuolutiuū tantum, literæ inhibitoriales erunt pro transmissione copiæ actorum tantū, ita etiā quando appellatur ab indebita carceratione, nō apponitur Clausula, quod interim nihil innouetur, quia per appellationē nō impeditur impinguatio informationis; si verò appellatio admittitur de iure, etiam quo ad effectum suspensiuū, tunc literis inhibitorialibus apponitur Clausula, qd appellatione pēdente nihil innouetur, & innouata & attentata reducantur in pristinū, & si corā Metropolitano appellās produxerit copiā Sentētiæ vel Decreti Suffraganei, a quo fuit legitimè appellatum, erit inserenda in literis inhibitorialibus; Quando verò appellans non producit, sed in eius cōparitione corā Metropolitano exprimit casum Conc. Trid. permissum appellādi, tunc vidi practicari in literis inhibitorialibus inseri comparitionē appellantis, cū Clausula quod veris existentibus prænarratis, & si infra legitima tempora fuerit appellatum, tunc transmittere debeat copiā actorum inhibendo in forma iudici a quo, eum admonēdo, vt si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit ipsi iudici appellationis significare: sed modus inhibēdi cū insertione sententię, seu decreti, cōstito de legitima appellatione est tutior, & iuridicus ex prædictis, sub n. 18. versic. secundo principaliter. Et vt nihil relinquatꝰ intactū in hac appellationis materia, quęritur, an Metropol. ad quē fuit legitimè appellatū à grauamine illato ante definitiuā, corā quo fuit iustificata causa appellationis, constito de grauamine, possit cognoscere de negotio principali, & prouidere, qd stātibus grauaminibus, causa remaneat, vide c. vt debitus honor, in fi. de appell. c. 1. in princ. & ibi glos. de foro comp. in 6. Bart. ī l. eius qui, n. 10. ff. de appell. recip. Couar. pract. quęstion. c. 9. sub nu. 6. aut grauamen non fuit illatū, sed comminatum, & tunc nō potest retinere causam, sed reuocato grauamine comminato, remittere causam vt dictum fuit supra, sub nu. 20. de appellatione à comminata tortura, vel excommunicatione; si vero non fuit pars grauata, dēt statim remittere, c. Romana, §. fin de appell. in 6. limita nisi iudex a quo detulisset appellationi, tunc de necessitate nō tenetur remittere, c. cū appellationib. eo. tit. ī 6. *Steph. Quarāta V. I. D.*

Decretum S. Congregationis.

Sciendum est denique in hac materia appellationum exstare decretum Sacræ Congregationis tenoris sequentis.

Ad tollendas ambiguitates, & controuersias iurisdictionales, quæ inter appellationem & prioris instantiæ iudices, non sine partium dispendio, cursusq. iustitiæ impedimento,

pedimento, & sepè cum scandalo oriuntur; Sacra Congregatio causis Episcoporum praeposita, facta prius relatione Sanctissimo D.N. Clementi Papae VIII. ac de Sanctitatis sua mandato viuae vocis oraculo desuper habito, in hunc, qui sequitur, modum ab omnibus, ad quos spectat, in posterum fieri, ac seruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarchae in Suffraganeos, eorumue subditos non iudicent, nisi in casibus à iure expressis.

Item, nec alij superiores, etiam Nuncij, vel Legati de Latere, specificam facultatem maiorem non habentes, causas in Curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum Iudicum pendentes, ad se non aduocent, nisi per viam legitimae appellationis ad ipsorum Tribunalia deferantur, tuncq. appellantes ab inferiorum iurisdictionibus quo ad alias causas eximere non possint.

Appellationes nunquam recipiantur, nisi per publica documenta, quae realiter exhibeantur prius constiterit appellationem à sententia definitiua, vel habente vim definitiuae, aut à grauamine, quod per definitiuam sententiam reparari non possit in casibus à iure non prohibitis, per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam ac prosequutam.

Nec dum causa coram inferioribus iudicibus pendet ante definitiuam sententiam, vel vim definitiuae habentem, de grauamine illato superiores cognoscere valeant, licet citrà praeiudicium cursus causarum se id facere contestentur, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere aut simpliciter mandare, vt ipsis copia processus transmittatur, etiam expensis appellantis.

Inhibitiones post appellationem, sicut praemittitur, receptam, nō concedantur, nisi cum inhibitione tenoris sententiae, aut decreti definitiui, aut vim definitiui habentis, vel damnum per definitiuam irreparabile continentis, aliàs inhibitiones, & processus & inde sequuta quaecumque sint ipso iure nulla, eisq. impunè non parere liceat.

Si appellans asserat sententiae aut appellationis exemplum culpa Iudicis à quo vel actuarij habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda sed eis tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt soluta condigna mercede, actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur. Caueat tamen Iudex à quo, ne si verè appellatum fuerit in casu appellabili, interim aliquid in praeiudicium appellantis attentet, etsi per actum publicum, aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mādato tradendi acta possit Iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab exeutione Decretorum Sacri Concilij Trid. aut Visitationis Apostolicae appellationes a Metropolitanis non recipiantur, nec si Episcopi virtute eiusdem Sacri Cōcilij procedunt vti Sedis Apostolicae delegati in causis, quae sub eorum iurisdictione ordinaria non comprehenduntur salua tamen in hoc casu Legatorum, & Nunciorum Apostolicorum authoritate.

In causis verò visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum, quo ad effectū deuolutiuum tantum, admittantur, nisi de grauamine per definitiuam irreparabili agatur, vel cum visitator citata parte, & adhibita causae cognitione iudicialiter procedit; tunc enim appellationi locus erit, etiam quo ad effectum suspensiuum.

Cum à grauamine quod per definitiuam reparari nequit, vt indebita carcerationis, vel tortura, aut excommunicationis etiam comminata, appellatur, non nisi visis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel processo aliqua concedatur.

E 4 *Causa*

Causa appellationis pendente, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quo ad Iudex ad quem appellatum est, visis actis, & causa cognita, aliter decreuerit & tunc si à Iudici ad quem, Decreto vim definitiua habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia processus primæ instantiæ, ad Iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata causa, remittenda sunt ad Ordinarium, vt in suo Archiuio conseruentur.

Censura Ecclesiastica in appellantem prolata, relaxari, aut nulla declarari per Iudicem appellationis non possit, nisi auditis partibus, & causa cognita, tuncq; si constiterit eam iustam esse, ad iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus est, vt ab ipso iuxta sacros Canones beneficium absolutionis, si humiliter petierit, debitamq; emendationem præstiterit, obtineat: si verò iniustam esse clarè apparet superior absolutionem impendat, si dubitetur, honestius est vt ad excommunicatorem intra breuē aliquem competentem terminum eidem præfigendum absoluendus remittatur, licet etiam superior hoc casu idipsum per se præstare iure possit.

Absolutio ad cautelam nō nisi parte citata, & visis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel à iure si occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncq; ad tempus breue cum reinciaentia, & præstita per excommunicatum cautione de stando iuri, & parendo mandatis Ecclesiæ tantum, & si iuxta formam à iure præscriptam apparebit, quem ob manifestam offensam excommunicatum fuisse, debitam etiam satisfactionem præstare, & si ob contumaciam manifestam, expensas pariter satisfacere, & cauere de iudicio sisti coram excommunicatore quis tenebitur, priusquam ad cautelam absoluatur.

A sententia etiam definitiua contra verum contumacem prolata, appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouisio, quamdiu appellans in huiusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur.

Romæ in Sacra Congregatione die xvi. Octbr. 1600.

Alex. Card. Florent.

Hiero. Agucchius Secretar.

c *ADDITIO. Quod ab inquisito hæresi possit appellari ad Metropolitanum, tenet Zanch. in tract. de hæret. cap. 29. num. 3. & 4. Repert. Inquis. in verbo, appellare, quamuis de prouocādo ad Metropolitanum non facile admittat. Franc. Pegna in Director. inquis. par. 3. Commen. 31. fol. 459.*

d *Dictis per Dominum Authorem adde, quod postulans absolutionem ad cautelam, non fatetur se excommunicatum. glos. recepta in c. venerabilem, in verbo, postulauerit, de elect. Nau. cons. 5. nu. 13. de empt. & vend. neque inducit eius necessitatem. Idem. Nauar. in cons. 1. ne cler. vel monac. numero 3. & absolutionem ad cautelam an possit dare is, cui commissa est absolutio simpliciter: Nau. in Man. confes. cap. 37. sub nu. 178. qui tenet quod non: contrarium asserendo in Delegato, cui committitur causa faciendo differentiam inter commissionem absolutionis, ab excommunicatione & commissionem causæ, quæ sine absolutione partium ad cautelam non satis cōmodè posset tractari, de quo plenius per Couar. in cap. alma mater, par. 1. §. fi. sub num. 8. Et in absolutione ad cautelam, requiritur licentia à Diœcesano loci, quæ de fit*

fit ad pertis instantiā secus si ex officio procedit.Pauin.in tract.de offic.& pot.Capituli Sede vac.par.2.q.6.n.6. & potest excommunicatus absolui ad tempus, cum reincidentia,Couar.in d.par.1.§.11.sub nu.6.

Denique de hac materia post primā editionem scripsit latè Author Tessauri Casuum conscientiæ,lib.2.c.18. quibus adde Lancel.lib.4.Instit.Canon.in tit.de excom. §.si quis tamen,& ibi glos.

e *Exstat declaratio Sacræ Congregrationis Conc.Trid.ad instantiam Episcopi Nicoterens.videlicet.*

An quod c.10.sess.24.de refor.dicitur, quod Episcopi tamquam Apostolicæ Sedis Delegati, ius, & potestatem habeant, & c.ita intelligendum sit, vt possit Episcopus declinare iurisdictionem Metropolitani.

Congregatio Concilij censuit non posse in casibus illis, in quibus ante Concilium tamquam Ordinarius poterat vti eodem iure, eademq. potestate.

Iurisdictio duplex, aliquando in persona vnius residet, cap.super quæstionum,§.si vero,& ibi Anchar.de off.Deleg.Menoch.de presumpt.lib.2.cap.16.& 17.& iurisdictionem Ordinariam,& Delegatam habens,videtur procedere illa, qua magis firmatur processus. Nauar.in cons.32.de sent.excom.in antiq.

Differt autem Ordinarius à Delegato tantum, quia absolutio excommunicationis facta ab habēte potestatem iure ordinario,non seruata forma iuris,valet etiam antè satisfactionem,non tamen facta à Delegato,Nau.in Man.Conf.c.27.num.37.

g *Episcopus cognoscit de suspicione Vicarij, eo tamen existente in remotis, cognoscunt arbitri sicut cognoscunt de recusatione Episcopi, Iacob Broxx. in tract.de offic. Vicar.lib.3.q.16.*

Acta tamen facta per iudicem recusatum,an sint ipso iure nulla, Ant.Gabr.in tit. de iudicijs. Conclus.5. Minado. cons.27. & de attentatis post recusationem iudicis, Lancel.in tract.de attent. par.2.c.6. A decretis verò in causis suspicionum non datur appellatio de iure regni,Vnic.de Franch.dec.408.

Quando Episcopus litigat cum subdito, vel est suspectus eliguntur arbitri, Capic. decis.137.à quorum sententia appellari ad Papā,tenet Maran.in 6.par.in versic.& quandoque appellatur, num.376.per glos.in c.ab arbitris,de off.deleg. in 6. Sed hoc procedit in arbitris delegati Papæ, non autem Ordinarij: quia tunc potest appellari ad Archiepiscopum, vt est Com. opin. Caranita in Ritu M.C.Vic.265. & tenet D. Quaranta suprà,sub num 19 vers item quæro à delegato recusati.

Hinc dubitari pōt,an Episcopus sit Iudex legitimus in causa suę Ecclesię,seu ad Episcopatū pertinēte. Respondeo affirmatiuè,prout expresè,& indistinctè tenet glos.in can.si quis erga,vers.priuetur,2.q.7.& Innocen.in c.nosti, n.1.de elect.Put. decis.210.nu.3.lib.2. quā glossam Communiter receptā fatetur Nauar.in cons.20.sub n.9.de Rescript.in nou.& est Com.Canonistarū sententia, de qua testatur Redoan.in tract.de reb.Eccl.nō alien.q.78.c.8.n.4.& 5.Quam Conclusionē declara Primò vt tamen consultius sit alij cōmittere, in quo omnes concordare asserit Alberic.in rubr.C.ne quis in causa sua,n.3.Secundò declara,vt non procedat quando cōmodum venit ipsi Episcopo applicādum, ex Panor.in c.venerabili,n.4.de Censib.Tertiò declara,vt possit nihilominus recusari,& pp præsumptā affectionē vti suspectus allegari,vt post Abbatē,Franc. & Dec.in c.postremo,de appel.cōcludit Stepha.Aufert.ī tract.de recusat.n.8. ex Com.& veriori opinione, Maranta.in Aduocat. par.9.in 2. actu princip.n. 51.Cæsar.de Gras.in decis.4.nu.1.sub tit. de except. & Capic. decis.137.nu.6.

h *Tenor verò declarationis est. An quod Decreto Sacri Concil.Trid.sess.13 c.1. de reform.*

refor. & alio sess. 24. ca. 20. de refor. dicatur de grauamine quod per appellationem a definitiua reparari non potest, intelligi possit & debeat de grauamine indebitæ carcerationis.

Sanctissimus. D. N. audita relatione Congregationis Concilij, declarauit ita esse intelligendam. & ideo ab huiusmodi grauamine appellari posse, et ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri processum trāsferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud inferit.

Carcerati sine processu, appellatio à Metropolitano cognosci potest, dummodo non impediat exequutionem correctionis, eadem Sac. Congregatio censuit hactenus verba declarationis.

K *In quibus casibus potest inferri tortura Carau. in Ritu Mag. Cur. Vic. 41. nu. 13. idem in Ritu 259. sub nu. 11. tenet, & probat, quod a decreto de torquendo admittatur appellatio, & tortura suspendetur etiam antequam per iudicem ad quem inhibeatur, nam licet regulariter appellatio ab interloquutoria nō liget manus iudicis a quo antequam inhibeatur, vt in c. non solum, de appell. in 6. limitatur non procedere in ea interloquutoria quæ infert grauamen irreparabile, vt ista de torquēdo, & ampliat prædicta procedere non solum quando tractatur de eruenda confessione, sed etiam si tortura inferatur ad eruendam responsionem affirmatiue vel negatiue, ampliando etiam quando appellatur a comminatione torturæ, vt ligentur manus iudicis sicut per appellationem a decreto de torquendo, & grauamen irreparabile dicitur omnis actus irreparabilis ferens secum exequutionem in instanti, vt excommunicatio carceratio tortura, & alia huiusmodi, quæ continent factū quod infectum esse non posset l. in bello, § facta, ff. de capt. & post lim. reuer. ideo illud grauamen irreparabile censetur, Doc. in l. quod iussit, ff. de re iud. e. Diaz, reg. 39.*

Idem iudicium sit de grauamine reparabili sed cum magna difficultate q. ut irreparabili.

Amplia vt idem iudicetur, quando grauamen esset quidem reparabile, sed cū magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere possit. Felin. in c. accepimus, nu. 5. de fide instr. Duen. reg. 52. limit. 13. nu. 13. Menoc. in comment. de adipisc. poss. remed. 4. nu. 866. Lancelot. in tract. de attentat. par. 2. c. 12. lim. 1. nu. 104. Hier. Gonzalez in comment. ad reg. 8. Cancell. gl. 9. §. 1. f. 282. nu. 187. qui alios etiam casus refert.

Dicitur etiam decretum habere vim definitiuæ quando Episcopus Suffraganeus petierit remissionem causæ, & Archiepiscopus declarasset se iudicem competentem, & ab hoc decreto Suffraganeus appellasset, quo casu non poterit Archiepisc. ad vlteriora procedere, quia talis interloquutoria habet vim definitiuæ. secus verò si ad instantiam rei hoc decreuisset, vt per Carauitam in d. Ritu 259. in fine vbi allegat Rebuffum.

In hac materia Appellationis addendo omnibus prædictis sciendum est, quod appellatio debet fieri coram iudice à quo, infra decem dies, nisi sit absens, vel adesset iustus metus: quia tūc coram iudice ad quem, vel extra iudicialiter coram Notario iudice, & testibus, c. fin. vbi Zab. de appellat. Maran. in 6. par. in verbo, & quandoque appellatur. nu. 133.

Item inhibitio superioris legitimè interposita, cum causa cognitione, & parte citata ligat manus iudicis, aliàs secùs. Maran. in d. 6. par. nu. 207. Prosp. de Aug. V. I. D.

22 An.

21 *An propter neligentiam Episcopi deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum.*
22 *An extra causam negligentia.*
23 *Quanam possit Archiepiscopus exercere in sua prouincia Suffraganea, & in locis exemptis sua Diœcesis & prouincia.*

21 Decimanona authoritas est,†vt propter negligentiam *m* Episcopi deuoluatur potestas ad Archiepiscopũ,9.q.3.vbi glos.in Sum.&in c.fin.in verbo, negligeres,quæst.eadẽ,ac in c.pastoralis,in princ.de off.ordin.in c. sicut olim, de accus.in c.1.de supp.negli.prælat in sexto. Hostiens.in Sum.de off.ordi. sub n.7. Abb.in c.quanto,n.6.de off.ord.Gemin.& Franc.in c.venerabilibus,§.sane de sent.excom.in sexto.Notant ex eo text.qđ Archiepisc.habet iurisdictionẽ in subiectos Suffraganei,si Suffraganeus negligit facere iustitiã, & hãc esse Cõmunem opinionem dicit Abb.in c.graue,nu.9.de off.ord.Felin.in d.c.pastoralis,nu 6.& quod negligentia sit iusta causa priuandi aliquem exercitio;& modos probandi neglientiam, vbi a iure,vel superiore non est præfixum tempus, Felin.ponit in c.irrefragabili,de off.ord.Sed cõtra prędictã Cõmunẽ opinionẽ tenet Abb.in c.si quis contra clericũ,n.7. de foro comp. & in repetitione eiusdẽ quia à nu.40.vsque ad 42.late examinat,& concludit,qđ Episcopo pro suis excessib.excommunicato,vel iurisdictionẽ exercere negligẽte,eius iurisdictio regulariter ad Metropolitanum nõ deuoluitur, quamquam in casu negligentiæ ad iustitiam ministrãdam eundem compellere valeat;in prælatis verò Episcopis inferioribus,quo ad ipsum,secùs est censendũ; & ex hoc infert Corrolarium,quod pinguius ius habent Episcopi in subditos suorum subditorum,quã Archiepiscopi in subditos suorũ Suffraganeorum. Idẽ tenet Abb.in d.c.pastoralis, in princ.n.10.& 12.in c.ex parte,nu.17.de concess.præben.in c.auaritiæ, nu.6.de præben.in cap.ex frequentibus,nu.10. de instit.in c. cum Bertholdus, nu.10.de sent.& re iud.in d.c.graue,nu.9.de offic.ordin.& in c.nullus, de iure patron.similier dicit,quod Archiepiscopus nõ succedit data qualibet negligentia,sed tantũ in casibus à iure expressis.Vnde licet regulariter possit compellere Episcopum ad officiũ suum debitè exercendũ, non tamẽ ipse succedet in exercitio;& notat etiã Gemin.in c.1.n.5.de suppl.neglig.prxl.in sexto,& sic maior est iurisdictio Archiepiscopi in Suffraganeos,quã in subditos Suffraganeorum, Anchar.notat in d.c.pastoralis,in princ.Card.Alex.in cap.de ijs 12.distin.propter negligentiam ergo Suffraganeorũ non deuoluitur actus ad Archiepiscopum;Sed vniuersus mundus tenet oppositũ,vt refert Felin.in d.c.pastoralis,q dicit opinionem Abbatis esse nouã, & tuendo Communẽ tria pro ea considerat;cuius dictis adde,qđ nõ conuincitur iudex de retardata iustitia, nisi fuerit ter requisitus,Gram.in cõs.crimin.54.n.8.Bauer.in tract.de mora,par.1.nisi in prima interpellatione recusaret,tũc vna sufficit,& sequitur Rebuff.i tract.Cõcordatorum,in rubr.de friuolis appellat.vbi concludit,esse Communẽ opinionem,quod si quis non potest habere iustitiæ complementum à suo iudice, appellare potest ad immediatẽ superiorẽ, post trinam monitionẽ iudici factam, & iud ex negliens,circa ea quæ sibi incumbunt,tenetur ad interesse,vt per Rebuff.in loco pręallegato,post glos.in c.dominus noster,23.q.2. & aduerte, qđ Abb.in d.c. si quis cõtra clericum, loquitur, quando quis vult adire Archiepiscopum per viã querelæ,& dictum suũ dicit Abb.nõ procedere in casibus exceptis,vt in absolutione ab excõmunicatione,ç. ad reprimendã,de off.ordin.c.sacro,de sent.excom.glos.in c.qua fronte,in verbo,cõqueruntur,de appell.& in correctione criminũ,c.Romana,§.notoria,de Censib.in 6.qui text. procedit,

etiam

etiam si Archiepiscopus non visitat. Abb.in c.ex frequentibus,nu.10.de instit.
vtroque enim casu mora affert periculum in illa; Abb.in d.repetitione c.si quis
cōtra,n.40.de foro cōp. Ex qua ratione infertur,quod licet Archiepiscopus nō
possit ipse dare licentiam,vel consentire,sed tātum cōpellere Episcopū ad consentiendum,tamē si causa est multum fauorabilis,propter aliquod bonū emergens,quod bonum aliter non succederet, poterit etiā ipse dare licētiā.vel consensum præstare, Lamb.de iure patron.lib.1.par.2.Art.20.q.1.princ.n.21.fol.
123. vbi pro ornatu d.c. nullus, de iure patron. late tractat, qñ aliquis debens
consentire,non vult consentire,an possit adiri superior,vt illū cōpellat ad consentiendū,vel ipse consentiat,& concludit, quod quotiescunque consensus est
prestandus per inferiorē prælatum Episcopo,iura Episcopalia habentē, potest
Eps adiri in omni casu, vt vel compellat inferiorē prælatū ad consentiendū,vel
ipse consentiat; & rō est in Episcopo versus subditos prælatos, quia ipse habet
intentionē suam fundatā de iure super omnes existētes in Diœcesi,c.omnes basilicæ.16.q.7.gl.in c.sane,& in cap.sicut vnire,de exc.prel.& in c quāquam, in
vers. c.loci ordinario,de vsur.in 6.cū cōtingat,de foro comp.& res,de facili reuertitur ad suam pristinā naturam,c.ab exordio.36.dist.Secus tamen est in Archiepiscopo,qui non pōt supplere negligētiam Episcopi,nisi in casib.à iure expressis, per d.c.pastoralis,prout etiā supplet in casu institutionis, in quo pōt recurri ad Archiepis.quādo Episcop.non vult instituere,qui prefiget terminū infra quem si non instituit,ipse supplebit, Abb.in d.c.ex parte nu.17. de concess.
præben.& vltra rationem Abb.potest dici,quod ille casus est expressus à iure,
scilicet,in collatione beneficiorū,vel institutione,vt Episcopo negligente. Archiepiscopus succedat,per c 2.de concess.præbend.c.cum in cunctis,in fine, de
elect.d.c.ex parte,de concess.præb.Rocchus,de iure patron.in versic. pro eo ꝙ
Diœcesani consensu,n.16.Lamb.vbi suprà,& in quæst.seq.& lib.2.par.2.Ar.17.
quæst.8.princ.fol.19 .& in eodē lib.2.par.3.Art.7.quæst.7.princ.fol.217.qui in
præcedenti Art.6.n.4. ponit multos casus, in quibus superior potest præfigere
tempus,vbi tempus à iure non præfixum debenti facere actum;& si infra illud
tempus ille actus nō fuerit factus,ipse superior supplebit;si tamē Episcopus debens consentire,noluerit consentire ex iustis causis,& superior aditus non vult
eum in illis audire,sed loco ipsius vult consentire Episcopus,vel debēs consentire,potest appellare ad superiorē superioris sui,Lamb.in d.Art.20.n.13.fol.123.
& secundum Communē opinionē infertur,quod si Suffraganeus est negligens
in exhibenda iustitia,subditus conqueritur Archiepiscopo de Suffraganeo,qui
noluit ꝓcedere,tali casu deuoluitur potestas ad Archiepiscopum, vt tamē quo
ad hoc nulla restet obiectio,consuluit Host.in d.c.1.de sup.negl.prael.in sexto;
vt Metropolitanus remittat subditum ad Suffraganeum assignās ei certum terminum competentē infrà quem iustitiā reddat, quo elapso, si hoc non fecerit
debet Archiepiscopus definire,& vt Episcopus monitionem negare non possit,
fiat de presentatione literarū publicum instrumētum. Pro hac opinione Host.
quæ est Communis,vt inquit Fel.in d.c.pastoralis de off.ordin.facit dispositio
Conc.Trid.sess.24.c.20.§.legati,& Ritus 10.Cur.Arch.Neap.& ibi Alb.Oliua,
Frecc.de Subfeud.lib.2.Authorit.11.Card.Alexan.etiā dicit in Sum.9.q.3.ꝙ si
Suffraganeus est negligens,vt nō ordinet,vel excōmunicet,vel cōdemnet quos
debet,& generaliter non facit ea,quæ debet,& admonitus nō emēdauerit,tūc
Archiepiscopus inuito eo supplebit vices eius,scilicet ꝙ in parochia eius ordinabit clericos,instituet in ecclesijs,excōmunicabit,absoluet, & damnabit secūdū
Hugo

Hugonem.idē Car. etiam in d.c.fin.9.q 3. notat quod Episcopus nō debet esse negligēs in Diœcesi sua, sed facere ad quæ tenetur, vt puta ordinare clericos, iudicare,& alia disponere, ad quæ tenetur, aliàs Metropol. defectum, vel negligentiam supplere pôt, Idē tenet Bertach.de Episc.lib.4.p.2.q.44. & sic dicta 9.q.3.abbreuiatur, vt ponitur in principio voluminis Decreti, vbi quæritur, an liceat Archiepiscopo clericos sui Suffraganei absoluere, vel damnare,& qđ nō nisi data negligentia, vel appellatione interposita; exclusa ergo negligētia, vel appellatione, non pôt Archiepiscopus se intromittere, vt quādo Episcopus aduersus monitionē Metropolitani allegaret causam rationabilē, præsertim cōtra promouendū, etiam extraiudicialiter sibi notam, arg.c.ad aures, de tēpor. ord. & Conc. Trid.sess.14.c.1.& sess.23.c.8.de refor.dū dicitur, qđ vnusquisque a proprio Episcopo ordinetur,& alius Episcopus nō pôt ordinare, nisi eius probitas,& mores Ordinarij sui testimonio commendētur, sub pœnis ibi expressis. Sed si Episcopus Suffraganeus non allegaret causā r[illegible]onabilē,& psona ꝓmouēda esset idonea de vita, moribus, doctrina, ac arct[illegible]a ratione beneficij curati,& adesset vrgens necessitas Ecclesiæ,& in loco esset magna penuria presbyterorū, periculū etiā esset in mora, ob salutē animarū circa administrationē Sacramentorū, & non adesset copia temporis consulendi Summū Pontificem, ad maiorē cautelam, crederem attentis prædictis circumstantijs, ac negligētia Episcopi, præuia monitione, & capta informatione de prædictis omnibus per Metropolitanū tunc posse ordinare subditū sui Suffraganei;& ita ꝓcedere prędicta. Idē dicendum si Episcopus esset in remotis partibus, & nō adesset copia tēporis recurrendi ad ipsum, vel ad Summū Pontificem, & Vicarius esset negligens in cōcedendo licentiā ordinandi, attentis terminis prædictis. Preterea, ex hac Cōmuni Cōclusione deducitur, qđ Archiepiscopus potest assignare terminū Episcopo vt constituat sibi Vicarium, vel O[illegible]ciale, *n* quo elapso, Archiepiscopus supplebit Abb.in c.quoniā, de off.ord. si tamen Episcopus est in Diœcesi, & pôt omnia Episcopalia munera obire, nō tenetur habere Vicarium, gl. Io.Paul. Lancel.in lib.1.Instit.iur.Canon.ī titulo de off. Vicar.in versic.nō pôt. Vlterius infertur, quod in exequutione vltimæ voluntatis Episcopo negligēte, succedit Archiepiscopus, Abb.in d.c.pastoralis, in princ. Lancelot. Corrad. in temp.om.indic.lib.2.c.4. sub n.22. Item Archiepiscopus supplet negligentiam prælati, si regulares personas suæ prouinciæ post eius monitionem non reuocauerit ad claustra, c.quanto, vbi Abb.de off.ordin. Quæro, quid si in terminis c. omnis vtriusque sextus, de pœnit.& remiss. Episcopus malitiosè recusauerit dare licentiam alteri confitendi, an possit Archiepiscopum adire. Resp. prout in gl.in d.c.in verbo, obtineat. Itē quęro, quid si Episcopus est exemptus. Resp. qđ Metropolitanus non supplet negligentiam Episcopi exempti, Abb.in c.2.n.8.de concess.præb.prout erat Episcopus Adonens.qui non recognoscebat alium superiorem nisi Papā, cui est directa Decretalis, in c.nullus, de iure patron.& ideo de Papa ille tex. loquutus fuit, dicit Lamber.in d.Art.20.nu.9.fol.122. vbi nu. 15.ponit, quando dicatur negligēs,& neglectus, & habetur p Gem.in c.ecclesiæ, nu.12.de suppl.negl.præl. in sexto. Quæro etiam, quid si Capitulum Sede vacante negligens est? Resp. quod nedum Archiepiscopus supplet negligētiam Episcopi, sed etiam Capituli Cathedralis Ecclesiæ vacantis, deputando visitatorem, iuxta dispositionem cap. fin.de suppl. neglig. prælat.in . Abb. in capitulo 1.ne sede vacan. & vide gloss.in Clem.1.in verbo, Capituli, de hæretic.

22 Quæro †etiam, quid extra casum negligentiæ? Resp. quod in casu extra negligen-

gligentiam, nō succedit Archiepiscopus, si Episcopus ex suis culpis fuerit excōmunicatus, nam tunc iurisdictio ipsius Suffraganei excōmunicati ad Metropolitanum nō deuoluitur, c. 1. de suppl. neglig. prælat. in 6. sed ad Papam, vt ibi per Gemin. & Doctor. vbi assignant rationē: quia si negligens peccat in iurisdictionem, tunc ad proximum superiorem deuoluitur, non sic ex alia causa; Episcopo verò à paganis, vel à schismaticis capto, nō Archiepiscopus, sed Capitulum administrat, c. 3. d. tit. in 6. & ratio ponitur in textu. Quod amplia, etiā in absentia Episcopi remota, qui nō prouidit de Vicario, vt Capitulū succedat. Card. Zab. in Clem. vnica, sub nu. 17. de off. Vic. Vitalin. in Clem. 1. §. volumus, nu. 17. de foro comp. Facit etiam text. in c. vnico, §. finali, ne sede vac. in 6. Ita fuit in voto pro Capitulo nostro Neap. mortuo Vicario, existēte Archiepiscopo in Polonia.

m *ADDITIO. Quod propter negligentiam Episcopi deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum, tenet etiam Afflict. in c. Imperialem, § præterea, nu. 33. de prohib. seu alien. per Feder. & qualiter constare debeat de negligentia, vide eundem, in c. 1. si de inuestit. feud. inter dom. & vasal. notab. 13. in fine; & propter negligentiam solam non deuoluitur iurisdictio ad Archiepiscopum, nisi post terminum assignatum per Archiepiscopum, quando tamen crimina non sunt notoria, Pauin. de visitat. parte 2. quæst. 5. Item, si Episcopus non vult exhibere auxilium Iudici seculari, potest adire Metropolitanum, vt illum cogat auxilium præstare ad exequutionem sententiæ, vt est Communis opinio, Couar. cap. 10. Pract. quæst. sub nu. 10. Et an Episcopus possit cogi ab Archiepiscopo ad pronunciandum vide Bald. in l. 1. num. 18. C. quomodo & quando index, post glos. fin. in c. admonet. de renunc. Tu dic, quod si causa est in expeditione, vel retardat expeditionem, tunc ad instantiam partis potest moneri ab Archiepiscopo cum termino, aliàs eo elapso & nulla subsistente causa rationabili; poterit ipse Archiepiscopus procedere. Nec potest Episcopus se tueri termino biennij dato per Concil. Trident. in præalleg. sess. 24. capite 20. quia in eodem cap. in §. legati quoque, expressè cauetur, quod negligente Episcopo, eoq. prius requisito, iudex superior potest procedere; & ratio est: quia illa retardatio expeditionis, præsertim si Reus detinetur in carcere, continet grauamen irreparabile, à quo potest appellari, carcer enim semper grauat. Bal. in l. 2. nu. 6 & 7. C. de Episc. audient. & supra dictam est Author. 18. & in hac Authoritate, 19. & non debet resultare iniuria, vbi iura nascuntur, l. meminerint, C. Vnde vi; ac inducta in fauorem, non debent retorqueri in odiū, l. quod fauore, C. de legib. Item, per negligentiam Episcopi in collatione beneficij, deuoluetur collatio ad Archiepiscopum post sex menses cap. 2. de concess. prabend. Limita in beneficio curato, ad quod, si patroni præsentauerint, & præsentatus per examen fuerit approbatus, tenetur Episcopus infra duos mēses instituere, aliàs poterit Archiepiscopus, ex Bulla Pij V. incip. In conferendis: Sed eo casu ego consulerem, vt prius certioretur Ordinarius ad dicendum causam, quare non debeat fieri institutio ab Archiepiscopo, vt ipse tutius procedere possit.*

Amplia non solum in negligentia, sed etiam in recusatione, vt quando Episcopus negaret dispensare, vbi patet ratio dispensandi, vt eo casu possit adiri; Metropolitanus, vel alius Superior. Burgas. in tract. de Irregul. p. 2. fol. 28. sub rubr. quæ dispensatio dicatur debita. Facit text. cum gl. in c. exigunt, 1. q. 7. & in cap. Domino Sancto, 50. dist. & c. nullus, de iure patr. & tunc debat remittere ad Suffraganeum, vt dispenset, quo recusante, vel negligente, tunc superior dispensabit, Burgas. in d. tract. par. 2. in tit. de dispensatione Archiepiscopi, fol. 77. Et quando liceat dispensare vltra Burgas. vide Rebuff. not. in Praxi benefic. p. 2. sua tit. de dispensation. ad plura benef. à nu. 43. vsque ad

43. vsque ad 62. Et prædicta de dispẽsatione, intellige iuxta terminos relatos satis notabiliter consideratos in præsenti authoritate, nimirum existente necessitate, & non ita simpliciter. Item amplia in monitionibus excõmunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, vt si episcopus ea denegaret, liceat parti appellare ad Metropolitanum, quamuis resideat in eius arbitrio illos concedere, per Concil. Trid. sess. 25. cap. 3. & ita practicatur; à commissis enim arbitrio iudicis, si partem lædit, aut grauat, appellari potest, vt dictum fuit suprà, Author. 18. sub n. 18. etiam si fuerit datus breuis terminus ad reuelandum. Nauar. cons. 11. de offic. ordin. in nouis, vbi etiam, si obscuritatem, vel repugnantiam contineat.

n *Hæc quæstio, an Episcopus teneatur constituere Vicarium, disputatur ad partes, per Iacob. Sbrozz. in tract. de Vicar. Episc. lib. 1. q. 46 & concludit pro parte affirmatiua quod saltem tenetur habere Vicarium in spiritualibus generalem, sed tutius est, vt etiam in temporalibus; Et, quænam significent ista verba. In spiritualibus, & temporalibus, declarat gl. in c. auaritia, de elect. in 6. & quod possit Archiepiscopus constituere Vicarium Episcopo negligente, tenet idem Sbrozz. d. lib. 1. q. 57. & Nauar. cons. 4. de off. ordin. in antiquis.*

23 XX. Authoritas est, †nam in concernentibus totam Prouinciam, põt Archiepiscopus exercere iurisdictionem in subditos Suffraganeorum, vt in tollendo prauam consuetudinem, c. ad exstirpandas, & c. fin. de fil. presb. c. ex frequentibus, de instit c. in tãtum, de simon. c. perniciosus, vbi Abb. de celebr. miss. Abb. in c. pastoralis, in princ. de offic. ord. & ibi Fel. nu. 7. & iste est casus, in quo Archiepiscopus exercet iurisdictionẽ in Diœcesi Suffraganeorum suorum, Abb. in d. c. ex frequentibus, nu. 4. & 10. versi. tertia solutio, & Host. in c. 1. de suppl. neg. præl. in 6. dicit, quando peccatum est vniuersale, scilicet, quia per vniuersam Prouinciam frequentatur, sollicitudo enim totius Prouinciæ Archiepiscopo commissa est, c. cleros, 21. dist. facit text in c. ea noscitur, de his quæ fiunt à prælat. sine cons. Cap. c. tuarum, de priuil. c. quoniam, 75. dist. glos. in d. c. pastoralis, de off. ord. Gem. in c. fin. in princ. nu. 9. de offic. de leg. in 6. & gerit solicitudinem vniuersaliter non particulariter, Butr. in d. c. pastoralis.

XXI. Authoritas est, quod Archiepiscopus cũ in Prouincia sua iurisdictionem exequitur, potest punire subditos Suffraganei notorios iniuriantes sibi, nuncijs, & familiæ suæ, tam si ob id sua iurisdictio impediatur, q̃ non, text. est notab. in c. 1. de pœn. in 6. & de iudice quod possit procedere contra impedientes eius iurisdictionem, vide cap. 1. de offic. Deleg. & ibi gl. & in c. cum voluntate, §. fin. in versic. Ratione officij, de sent. excom. & in Extrauag. vnica, Ioan. XXII. de priuil. versic. impediatur officium. Faciunt dicta per Vinc. de Frãc. decis. 148. post Paul. de Cast. in l. addictos, C. de episc. audient. officiales & ministri Archiepiscopi ipsum repręsentant, gl. in Extrauag. Ioan. XXII. de pœnis, in vers. calcata reuerentia, & de prorumpente contra iudicem, vt arbitrio superioris puniatur, vide cap. dilectus, de penis, vbi Abbas.

ADDITIO. Nec erit tunc iudex in causa propria, ex quo factum est notorium, & non requiritur causæ cognitio, cap manifesta, 2. q. 1. c. cum sit Romana, de appell. cap. euidentia. & ibi gl. de accusat. cum alijs concord. Sed erit potius executor iuris, vt per Innoc. et Card. Zab. in cap. ex parte, de verb. signif. per Gem. et Frãc. in d. c. 1. de pœn. in 6. & ideo nec poterit vt suspectus recusari c. nouit. de appellat. & afferunt prædicti Doct. vbi supra. Hoc autem intelligit, & not. limitat. Abb. in cap. cum

cum venissent, sub n.8. de iudic. quando pro illo delicto, seu iniuria, est certa pœna in iure expressa secus, si pœna venit imponenda arbitrio iudicis, quia tunc in arbitrando posset excedere modum. & per consequens non diceretur merus exequutor, exequendo simpliciter iuris dispositionem sed iudex, & poterit vt suspectus recusari, ex allegatis ibi per eum: quia nulla ratio patitur, vt quis iudicet in causa propria cum sit res valde iniqua, vt in rubr. C. Ne quis in sua causa & tunc debet committerere non suspecto. per ea quæ fuerunt dicta Auctor. 28. sub n. 19. Et Prælatus potest punire iniuriam propriam, etiam occultam, quando procedit extraiudicialiter per viam correctionis & impositionis cuiusdam pœnæ, vel pœnitentiæ, ex his, quæ notantur in c. & qui emendat, & ibi glos. 45. dist. & sentit expresse Abb. in d. c. cum venissent, sub nu. 12 Et poterit Archiepiscopus etiam iniurias occultas punire dummodò de illis constare possit secundum Host. & Archid. in d. c. 1. de pœn. in 6.

XXII. Authoritas Metropolitani est, vt puniat deuiantes à consuetudine Metropolitanæ Ecclesiæ in Diuinis officijs, c. de ijs, 12. distin. Suam enim Metropolim tenetur sequi Ecclesia Suffraganea, c. altaria, el primo, de cõsecr. dist. 1. c. institutis, de consecr. d. 2. glos. in c. pen. de celeb. miss. c. fin. de spons. duor. & facit text in c. dilectus, el 2. de sim. & in c. 1. de postul. præl. & sic nota casum, in quo Archiepiscopus iudicat inter subditos Suffraganei, videlicet, quando agitur de modo officiãdi; & ratio potest esse: quia concernit totum statũ Prouinciæ, in quibus Archiepiscopus habet iurisdictionem, c. ex frequentibus, de instit. Gem. notat in d. c. de ijs, quem sequitur Card. Alex. ibidem, dicens, quod cum modus publicus officiandi, debeat esse in tota Prouincia vniformis, talis modi obseruantia, & violatio, respiciunt totam Prouinciam, & ipsum Archiepiscopum, & pro talibus potest Archiepiscopus punire subditos Suffraganeorum suorũ, nisi Ecclesiæ Prouinciæ haberent specialem consuetudinem rationabilem. Silu. in verbo, Archiepiscopus, sub nu. 2. hodie attenduntur Constitutiones Pij. V. super recitatione Romani Breuiarij incip. Quod à nobis postulàt, Datum Romę. 5. Id. Iul. 1568. quæ est impressa in Breuiarijs, & in Bullario, fol. 1031. & altera Constitutio eiusdem Pij. V. de Missalis Romani ex Decreto Conc. Trid. restituti approbatione incip. Quod primum. Datum Romæ prid. Id. Iul. 1570. quæ est impressa in Missali, & in Bullario fol. 1099. In matrimonio etiã debet consuetudo Metropolitanæ Ecclesię attendi, c. 3. de cognat. spirit. sed quoad illum text. attenditur Conc. Trid. sess. 24. c. 2. de refor. matrim.

XXIII. Authoritas est, nã Metropolitanus ad querelã Episcopi tanquã delegatus Papę, procedit contra Canonicos sui Suffraganei cessantes à diuinis absque causa rationabili, & manifesta, c. irrefragabili, §. ceterũ, de offic. Ordinar.

ADDITIO. Cessatio à diuinis, nil aliud est quam suspendere organa ministrorum, vt in Ecclesia non celebrent & est quid facti, Abb in c. dilectis, de appell. & de hac materia cessationis à diuinis, habetur in c. si Canonici, & c. quamuis, de offic. ord. in 6. de qua etiam multa vtilia tradit Aluarez. in Speculo Iuris Canon. ac Cæsarei, c. 37. de Eccles. interd. & de ratione quare ipse Episcopus non corrigat hunc excessum suorum Canonicorum, vide per Innoc. & alios Doct. in d. §. ceterum.

XXIIII. Authoritas est, quando crimina sunt notoria, potest Archiepiscopus punire subditos Suffraganeorum in tota prouincia, c. 1. §. notoria, de censib. in 6. qui textus procedit, etiamsi Archiepiscopus non visitet. Abb. in c. ex fre

quentibus,nu.10. de institut.quando tamen Episcopus est negligens,Siluest.in verbo Archiepiscopus,sub n.3.in fine, sed in criminibus nō notorijs,& de quibus solum laborat infamia, nō pôt Archiepiscopus procedere, sed debet compellere Episcopum vt inquirat,& puniat. Socin.de visitat.sub n.29.& si episcopus tunc non procedit in puniendo eius subditos,tunc potest Archiepiscopus, Pauin.de visitat. par.2.q.5.

XXV. Authoritas est,quia Archiepiscopus potest exercere iurisdictionē in prouincia consuetudine sibi permittente. Vnde licet Archiepiscopus regulariter non possit exercere iurisdictionem in prouincia in subditos Episcopi Suffraganei,c.1.de foro comp.in 6.nisi in casibus in iure expressis per glos.in c.pastoralis;de off.ord.& in sum.9.q.3.& in c.conquestus,ea.q.inter quos est, quādo consuetudo hoc sibi tribueret,d.c.1.de foro comp.& c.1.de pœnis,in 6.vbi Gemin.& Franc.notant.

ADDITIO. Ex quo enim quis est in possessione per aliquod tempus sine controuersia dicitur pacificè possidere ita quod sit in ea conseruandus.Card. Zabar. declarando dictum Host. in cap. duo simul, de off. ord. & ex hoc inducitur consuetudo, quæ consuetudo tribuit iurisdictionem, cap. conquestus, 9. q. 3. capit. cum contingat, de foro compet. l. vlt. C. de emancip. liber. limita, vt non possit Archiepiscopus vel alius Prælatus consuetudine acquirere illa, quæ tendunt ad honorem, quæ communiter non conceduntur Ecclesijs sine priuilegio Apostolico, vt probatur in cap. contrà memorem, 100. dist. vel si vellet inducere, vt ecclesia sua præ ceteris habeat aliquam præeminentiam, videlicet, vt in ea haberet Canonicos Cardinales, aut esset aliqua dignitas omnino noua, Doct. in cap. cum accessissent,de const. Petr. de Rauen. singulariter, in enatrat. in tit. de consuet. sect. 2. num.22.

XXVI. Authoritas est,nā Archiepiscopus, vel eius Officialis, potest mittere quæstores eleemosynarum per totam Prouinciā pro fabrica ecclesiæ Metropolitanę,quibus si a subditis Suffraganeorum resistitur,vel non paretur,non possunt eos citare,c.1.de pœn.& remiss.in 6.vbi Frāc.dicit hoc procedere pro quolibet opere pio, Imola,in Clem.Abusionibus,n.28 & Card.Zab.n.9.eo.titulo, de operibus pijs vide glos.in capit.fin.in verbo Casibus eo. tit. de pœnit. & remiss. Ideoq. licet Archiepiscopus punire possit subditos Suffraganeorum impedientes eum vel eius officiales in iurisdictione contētiosa,vel quasi,c.1.de pęn. in 6. non tamen poterit iurisdictionem exercere contra ipsos subditos suffraganeorum impedientes eum, vel eius Officiales,circa charitatē,& exhortationē, sed bene potest Archiepiscopus coercere Suffraganeos,& eorū officiales,si absque causa iusta non permittunt, cum potestas ipsorum Archiepiscoporū circa exhortationem esset aliàs delusoria;vel quia sunt iudices Suffraganeorū,& eorum Officialiū.Franc.in d.c.1.in 3.not.de pœn.& remiss.in 6. Imola,& Card. Zab.in d.Clem.Abusionibus, n.8.& Bonifac.de Vitalin. n.62.Ipsi tū quæstores debent literas Archiepiscopi ostendere Diœcesano,qui habebit illas examinare, quo facto debet facere incorporari in literis Episcopi, & tales literæ Archiepiscopi & Episcopi,cōcessæ quæstoribus,erunt exhortatoriæ,non autē cōpulsoriç,Imola,in d.Clem.Abusionibus,n.28.De forma autem literarū,& qua

les debeant esse quæstores, habetur in cap. cum ex eo, de pœnit. & remiss. Dum hic dicitur, quod tenetur ostendere literas Suffraganeo, consului in simili Archiepiscopum non posse propria authoritate affigere cedulones contra excommunicatos, & publicatos ab ipso, in sua Metropolitana, in Ecclesijs Suffraganeorum, sed debet eis scribere, vt publicentur, & affigantur iuxta c. curæ sit, 11. q. 3. cuius literis creditur, c. ad probandum, de sent. & re iudic. & cum sit eius superior, tenetur obedire nisi sint notoriè iniustæ; glos. in c. vnico, §. eorúdem, in verbo requisiti, & ibi Doct. præsertim Vitalin. de foro cópet. His quæstoribus non obstat Conc. Trid. sess. 5. de refor. c. 2. & sess. 21. de refor. c. 11. & sess. vlt. in Decreto. de Indulg. quia loquitur Conciliũ de prauis eleemosynarum quæstoribus, quorum abusus narrantur in d. Clem. Abusionibus, Nau. in cons. 33. de pœnit. & remiss. an nouis, & hodie est penitus abolitũ istud nomen quęstorum, per Conc. Trid. in d. c. 9. sed debent nuncupari collectores, vt extat declaratio & debent habere qualitates, prout in d. c. cũ ex eo, adeo, quod hodie per Conc. Trid. dicta authoritas fundata in d. c. 1. de pœn. & rem. in 6. remanet intacta.

XXVII. Authoritas est vt Archiepiscopus possit mittere edictũ per totam Prouinciam suam, in casibus ad suam iurisdictionem pertinentibus, cap. 1. vbi not. Gem. & Franc. & de suppl. negl. præl. in 6. Congruum tamen esset scribere Episcopo, vel eo absente Vicario generali, vt illud publicari, & affigi faciant ad valuas ecclesiæ Cathedralis, vel alibi; Ita vidi obseruari in publicatione edicti Concilij Prouinciali, quod quolibet triennio tenetur Archiepiscopus celebrare vigore decreti Conc. Trid. sess. 24. cap. 2.

XXVIII. Authoritas est, quia Archiepiscopus de Iure Communi potest ante se deferri facere crucem per totam suã Prouinciam; quod amplia, etiam si locus esset exemptus vigore Cõstitutionis editæ in Conc. gener. Viennensi, relato in Clem. Archiepiscopo, de priuileg. & ante poterat per prouinciã. Habetur in c. 1. Vt lit. pen. & ibi Abb. sed vt possit liberè in loco exẽpto, hoc fuit inductũ per d. Clem. vbi Card. Zabar. sub n. 5. etiam dicit, quod delatio Crucis, licet nõ sit contentiosæ iurisdictionis, est tamen insigne, sapiens superioritatẽ, & posse in loco exempto vti insignijs voluntariæ iurisdictionis, & honoris, quem sequitur Vitalin. in 3. not. dicens, quod delatio Crucis, significat quandã prȩeminentiam eius, qui ante se illam facit deferre; Idem tenet Abb. in d. c. 1. sub nu. 7. Vt lite pend. Card. in d. Clem. & Doct. dicunt hoc ei concedi pp reliquias prȩcedentis subiectionis, cum per exemptionem talia loca non desinant esse in Prouincia vel Diœcesi, ius namque reuerentiæ nunquã tollitur per exemptionẽ, & ideo ecclesia exẽpta seu liberata, tenetur nihilominus exhibere reuerentiã Episcopo, & ire ei obuiam processionaliter, more aliorũ, Felin. in c. cum nõ liceat, sub nu. 2. de prescript. Vide Ceremoniale Episcoporum, nuper editum. capit. 2. lib. 1. Crucis enim prelatio, illius cui præfertur, præcipuam quandam dignitatem demõstrat; Quod explicat Fiuizanus in Cõmentario de Ritu sanctissimæ Crucis Romano Pontifici prȩferendę, lib. 5. cap. 7. vbi eod. lib. cap. 1. refert, eius significatus. Quid verò significet delatio Crucis in funere, declarat Vitalin. in d. Clem. & quid in processionibus, Rationale Diuin. lib. 6. c. 102. n. 8. Amplia, vt possit Archiepiscopus etiam quãdo non visitat. Card. in d. Clem. n. 8. multo magis quando visitat locum exemptũ in sua Diœcesi, vel prouincia, vti Sedis Apostolicę delegat. nam d. Clem. generaliter loquitur, & verbum declinanti ad locum exemptum, de quo in d. Clem. etiã in visitatione verificatur, c. cum ex officij, de præscript. quem text. Allegat glos. in d. Clem. & exemptis nullum fit ex

hoc

hoc præiudicium, vt in d. Clem. expressè dicitur. Limita, nisi esset præsens Legatus Papæ, quia tunc nec Patriarcha, cap. antiqua, de priuileg. vel præsens Cardinalis, nõ Legatus, vel Nuncius cum facultate Legati de latere, vti Cæremon. Episc. c. 3. vbi de habitu ordinario Archiepiscopi, & Episc. in sua Prouincia, Diœcesi, & Ciuitate.

XXIX. Authoritas est, quod Archiepiscopus de Iure Communi potest benedicere populo per totam Prouinciam, quod amplia etiam in loco exempto, per d. Clem. Archiepiscopo, de priuileg. & per talem benedictionem delentur venialia, & intellige tam de benedictione solẽni, per illa verba: Sit nomen Domini benedictum, vt inquit glossa, quam simplici, quam iterando præstant, vt ibidem per Card. & Doct. ita etiam expresse habetur in Cæremon. Episc. cap. 4.

XXX. Authoritas est, posse Archiepiscopum Diuina Officia in Pontificalibus celebrare in Prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in sua præsentia sine Põtificalibus celebrari facere, d. Clem. Archiepiscopo, & põt vti pallio diebus tamen permissis illo vti, glossa ibidẽ, computatur enim inter Põtificalia, & indistinctè per d. Clement. permittitur, inquit Cardin. sub nu. 10. & tenent Anchar. nu. 3. Imo. nu. 6. Vitalin. nu. 16. & ceteri Doct. in d. Clem. & Pauin. de visitat. par. 2. c. 4. Ampliatur, vt pro celebratione in Pontificalibus possit collocare sedem, quia spectat ad honorẽ Episcopalem, & est de accessorijs ad celebrationẽ, & his Põtificalibus vtitur sine iurisdictionis exercitio, vel officio, vt missam celebrando & prædicando; sed si iurisdictione vel officio vti vellet, id nõ poterit sine licẽtia Episcopi, vel superioris loci exẽpti, vt ordinare, chrismare, degradare, vel similia faciẽdo, glossa est celebris, & magistralis in d. Clement. Archiepiscopo, quã Cõmuniter sequuntur oẽs Doctores, & Paul. & de Visitat. par. 2. q. 4. Id amplia, etiam si vellet hoc exercere in subditum suum non solum in loco exẽpto, sed etiam in Diœcesi sui Suffraganei Couar. Pract. quæstion. cap. 9. sub nu. 2. quod etiam amplia, vt non possit Archiepiscopus etiam extra Põtificalia exercere ea quæ sunt iurisdictionis contentiosæ, vt excõmunicare, indicare, & alia simil. c. 1. de offic. ord. in 6. nisi in casibus à iure expressis. Card. in d. Clem. §. simili, sub nu. 2. Dixi supra Authorit. 18. sub nu. 15. & ideo quando vellet in sua præsentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus, esset authoritatiuè demandare, & iurisdictionem exercere, quod non potest non solum in loco exempto, vt declarant Anch. nu. 4. Imol. nu. 9. & Card. in d. §. q. 7. sed etiam in Prouincia Suffraganea. Card. in d. Clem. in princ. nu. 2.

Amplia hanc Authoritatem multo magis posse Archiepiscopum diuina officia priuatim, vel publicè in Prouincia audire, etiam in loco exempto, d. Clement. Archiepiscopo, & hoc eis competebat ẽt extra Prouinciam sine Pontificalibus & cuilibet Episcopo extra Diœcesim, per cap. finale, de priuileg. in 6. vt animaduertit Cardinal. in d. Clement. sub n. 3. Sed hodie quo ad locum, seruãda est dispositio Concil. Trident. sess. 22. capit. quarto, versiculo, ne patiantur; Contra quam dispositionem non potest loci Ordinarius dare licentiam, Nau. consil. 1. de Const. num. 79. in antiquis.

Notandum quod in casibus in quibus potest Archiepiscopus vel Episcopus in locis exemptis exercere, vigore huius Clem. si de facto ꝓhibeatur, ita quod exempti eis resistant, nõ poterunt in eos animaduertere, sed debent agere corã superiore exemptorũ, qui eos cogerad parendũ huic Cõstitutioni, & nõ parentes puniet. Card. in d. Clement. §. fin. in fine, Vitalin. n. 6. extra locum exemptũ in Prouincia, poterit ipse Archiepiscopus ꝓcedere vt dixi supra 21. Author. *Vide dicta-*

F 2 Alia

tum Sacra Congregatione rela tum infrà, in verbo, priuilegia Regulariũ, sub die 10. Iunij 1603. latum.

Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel Epiſcopus in loco exempto, tam vti Ordinarius, quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus, vigore Decretorum Conc. Trid. dicam infra, in verbo, exemptio.

XXXI. Authoritas eſt, quia Archiepiſcopus in Prouincia ſua, poteſt concedere Indulgentias ſecundum formam Concil. General. c. noſtro, de pœnit. & remiſſ. c. 1. eod. titulo in 6. de quo Conc. habetur in cap. cum ex eo, eod. tit. Notandum tamen eſt ſecundum Nau. in tract. de Iubilæo, & Indulg. not. 31. nu. 13. fol. 156. quod Epiſcopi, & ſuperiores, non poſſunt concedere Indulgentias non ſubditis, exceptis primo exemptis ſui Epiſcopatus; exceptis ſecundo ijs, quibus a ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærẽdi; exceptis tertiò ſaltem mediatè ſubiectis, quales ſunt ſubditi Suffraganeorum, reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit, d. capit. noſtro, de pœnit. ita Nau. loco prælleg. Sed quod in loco exempto Epiſcopus, ſeu Archiepiſcopus non poſſit concedere Indulgentias, cum ſit dignitatis, & iuriſdictionis Epiſcopalis, tenet Card. Zab. in Clem. Archiepiſcopo, in §. ſi tamen, à num. 4. vbi Anchar. num. 6. & Vitalin. num. 66.

XXXII. Authoritas eſt, vt Archiepiſcopus intra quamlibet Eccleſiam Prouinciæ ſuæ, poſſit vti pallio, c. 1. de author. & vſu pal. etiam in loco exempto. Gl. in d. Clem. Archiepiſcopo, de priuil. Abb. in c. 1. de author. & vſu pal. & qa Pontificalis officij plenitudo confertur per pallium, antequam obtinuerit pallium, licet ſit conſecratus, non ſortitur nomẽ Archiepiſcopi, vel Primatis, aut Patriarchæ, & non poterit Epiſcopos conſecrare, nec conuocare ad Concilium, nec
a Chriſma conficere, nec Eccleſias dedicare, nec Clericos ordinare *a* etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet, cum oporteat petere nouum pallium; Poteſt tamen quando vult, Miſſam ſine pallio & ſandalijs celebrare; poteſt etiam huiuſmodi conſecrationes ante pallij receptionem alteri committere, dummodo non ſit in mora petendi pallium; nec ante habitum pallium, poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantum poſt ſe, nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarcha, vti pallio extra ſuam Prouinciam vel Patriarchatum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in Miſſarum ſolemnijs, in feſtis præcipuis, non in proceſſionibus, neque in Miſſis pro defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt, nec in morte alicui relinqui, ſed Archiepiſcopus, vel Patriarcha, cum eo ſepeliri debet, vt dicitur in Pontificali Romano ſub rubr. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probantur prædicta omnia in diſt. 100. & in d. tit. de author. & vſu pall. per totum, & in c. Suffraganeis, & in c. quod ſicut, §. ſuper eo. de elec. c. 3. in fine, de poſtul. prælat. De pallio Patriarchę, vide cap. antiqua, de priuil. & de electõn. in Archiepiſcopũ, & confirmato quid exercere poſſit, vide gl. in c. 1. de tranſ. epiſc. & in d. c. Suffraganeis.

Notandum, quod licet hodie Archiepiſcopus non viſitet Prouinciam, vt proxime dicam, tamen poteſt vti prædictis Authoritatibus 28. 29. 30. 31. & 32. non enim ſequitur, non viſitat, ergo non poteſt vti, quia etiam extra actum viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non enim probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe, l. neque natales, C. de probat. tum, quia locum exemptum Archiepiſcopus nõ viſitat, & tamen in eo vtitur, d. Clem. Archiepiſcopo, de priuileg.

Præterea, per Decreta Concil. Trid. prædicta Archiepiſcopo non prohibentur, quæ ei competunt iure Communi vigore etiam Conciliorum generalium,

lium,& non ex priuilegio speciali, exemptis habentibus priuilegium, fuit derogatum in hoc per d.Clem. Archiepiscopo, quæ ideo fuit situata sub tit. de priuileg. respectu exemptorum priuilegiatorū, ibi: non obstante quocūque priuileg. iuri tñ Communi præsertim dispositioni Conciliari non censetur derogatū, nisi expresse dicatur, c. ex parte, de cappel.mon. Ideoq. prædictis non obstat Concil. Trid.sess.6.c.5.de refor.quia loquitur de Pontificalib. cum exercitio, vt de collatione ordinum, & de Episcopo ordinare volente, et prætextu priuilegij ordinandi extra suā diœcesim, prout erant ante Conc. Trid. multi titulares Episcopi, & ordinabant vbicumque volebant, sine Episcopi illius loci consensu, & ita dicit Nau.cons.21.de temp.ordin.in antiq. qui in consil.6. de sent.excom.in antiq. extendit etiam ad Episcopum qui in aliena Diœcesi sine licentia consecrauit Calices, & benedixit Corporalia, & Episcopus circūscripto priuilegio et ante Conciliū non poterat, per c. Episcopus, 7.q.1. ac Archiepiscopus etiam vigore prædictarum authoritatum ante Concilium non poterat ordinare in Diœcesi Suffraganei etiam subditum suum, nec alia exercere, d.c.1.de off.or.in 6.& 9.q. 3. per totum, vt dictum fuit supra. Insuper licet Diœcesis Suffraganei nō dicatur Diœcesis Archiepiscopi, tñ est de eius Prouincia suffraganea, & in ea habet iurisdictionem ordinariam Metropoliticam, Archid. in c. per singulas, 9 q.2.nu.4. Bott. de Synod.Epis.par.3.Art.2.num.27. Solicitudo namque totius Prouinciæ Metropolitano commissa est, dixi supra, Author.9. sub nu.6. & Authorit.10. & est Suffraganei superior, & iudex eius subditorum in casibus sibi à iure permissis, vt late etiam fuit demonstratum Author.16.nū.10.& Author.17.num.12.& Author.18.sub nu.16. Non est ergo iudicandum de Archiepiscopo sicut de Episcopo alieno, & sic remanent prædictæ Authoritates intactæ, secundum dispositionem Iuris Cōmunis, & non correctæ per Concil.Trid.sess.6.ca.5. Igitur Archiepiscopus in quolibet loco suæ Prouinciæ etiam exempto, non obstante quocumque priuilegio contrario, potest facere ante se libere portari Crucem, benedicere populo, & audire publicè vel priuatim diuina officia, & in Pontificalibus celebrare, & coram se facere celebrari sine Pontificalibus tamen, d.Clement. Archiepiscopo, de priuileg.

a *ADDITIO. Licet Episcopus possit ministrare illa quæ sunt ordinis, tamen postquam fuerit in Archiepiscopum promotus, & nondum pallium consequutus, non potest Ordines conferre, vt Episcopus, nec Archiepiscopus: & istud est verum de clericis sui Archiepiscopatus, quia tunc videtur conferre Ordines iure suo, & tamquam Archiepiscopus in subditum suum, & in collatione Ordinum in sua Diœcesi, & Prouincia vtitur pallio, quod adhuc non habuit. Intelligitur text. in d.c. quod sicut, §. præterea, in fine, de elect. Potest tamen ante receptum pallium alteri committere gloss. in cap. 1. de transl. Episc. Alios tamen clericos potest ordinare si sit inuitatus ab alio Episcopo, & nomine illius alia Episcopalia exercere; & ratio est: quia illud non videtur facere iure suo, & tamquam Archiepiscopus, sed vt simplex Episcopus, tum quia etsi habuisset pallium, non posset eo extra Prouinciam suam vti; ita colligitur ex dictis per Innoc. Zabar. & Anchar. in d.c. quod sicut, §. præterea, & in c. Suffraganeis, eod. tit. de elect.*

Item Archiepiscopus, qui renunciauit Archiepiscopatui, & sic loco, & non dignitati, non potest exercere Pontificalia cum pallio in Diœcesi & Prouincia renunciata, etiam cum consensu Archiepiscopi successoris, & Suffraganeorum, sed tantum exercere Pontificalia sine pallio, cum consensu prædictorum, quemadmodum in alijs Diœ-

cessibus, de consensu Diaecesanorum, quia illo pallio amplius vti non potest, sed debet retinere penes se, & cum eo sepeliri, vt per Doctor. loco citato, & facit text. in c. ad supplicationem, de renunc. Paris. de resignat. Benef. lib. 1. q. 17.

Item ante receptionem pallij nihil interim de Ecclesia prouentib. recipere potest, vt in Extrauag. Commun. prima de elec. in fine; & pallij traditio per obiectum criminis, vel defectus retardari non debet, nisi obijciens praestito iuramento offerat se promptam de obiectis facere fidem, vt in Extrauag. Communi vnica, de auth. & vsu Pallij.

a XXXIII. Authoritas est, nã Archiepiscopus potest visitare Prouinciam, & procurationem à subditis Suffraganeorum suorum exigere, c. cum Apostolus, & ibi gl. in verbo, Archiepiscopi, c. sopitae, &c. super eo, & c. cũ nuper. de Censib. c. cum ex officij, de praescript. c. 1. & c. fin. de Censib. in 6. vbi dicitur quod Archiepiscopus dum visitat Prouinciam, potest confessiones subditorum Suffraganeorum audire, & absoluere confitentes, & ipsis poenitentias iniungere salutares, & poterit absoluere à casibus Episcopo reseruatis, & censuris. Pauin. de visit. 1. par. 2. q. 4. & dispensare in foro cõscientiae. Abb. in c. ad exstirpanda, de fil. presb. Non potest ordinare, neque cõcedere litteras dimissoriales, quia non reperitur à iure ei permissum. Fran & Gemin. in d. c. fin. neque chrismare, vt per Petr. Subert. in tract. de cultura vineę Dei, par. 1. c. 9. Non poterit exercere iurisdictionem fori contentiosi in subditos Episcopi Suffraganei, nisi in duobus casibus, in criminibus notorijs, & cõtra impedientes eius iurisdictionem, vt per Socin. de visitat. sub n. 29. & dictum fuit suprà Author. 21. & 24. Hodie verò per Conc. Trid. sess. 24. de refor. c. 3. non potest visitare Dięceses Suffraganeorum nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali; & tunc visitando habebit easdem facultates, quas ante Conc. de iure Communi habebat, vt ex praealleg. iur. necnon alia quae à Concil. Prouinciali in specie ei cõmittentur, iuxta facultatem quam habet à iure Conc. Prouinciale.

XXXIV. Authoritas est, quia Metropolitanus potest per totam Prouinciam suam praedicationis officium aliquibus interdicere, prout in c. tuarum, de priuileg.

XXXV. Authoritas est, nam Metropolitanus potest confirmare electũ confirmandum ab Episcopo Suffraganeo, si Ecclesia Suffraganea vacat, si tamen est consuetudo, c. sicut vuis, & ibi gl. in vers. ad Coloniensem, de simon.

XXXVI. Authoritas est, vt Metropolitanus possit deputare Vicarium, seu Officialem in Ecclesia Suffraganea, si infra octo dies post mortẽ Episcopi Capitulum non prouiderit ex decreto Sacri Concil. Trid. sess. 24. de refor. generali, c. 18. & emolumenta sede vacante erunt successoris, & non Capituli. Clem. statutum, de electio. In quibus hodie in Regno Neapolitano regulariter succedit Camera Apostolica, electio tamen Vicarij debet fieri de Capitulari persona, si idonea ibi reperiatur, c. ne pro defectu, & ibi gl. de elect. & in c. nullus inuitus, 60. d. sed nõ de necessitate, vt infra, in vers. Capitulum Sede vacante, n. 6.

XXXVII. Authoritas est, quia Metropolitanus tamquam Sedis Apostolicae Delegatus, potest compellere Abbates & Regulares praelatos negligẽtes, vt praedicatio Euãgelij fiat in Ecclesijs parochialib. subiectis monasterijs in nulla diecesi existentibus, in cuius Prouincia Dieceses ipsae sitae sunt, ex decreto eiusdẽ Conc. sess. 5. de refor. c. 2. Item Metropolitanus tamquã Sedis Apostolicę Delegatus, põt cõuocare Regulares in cuius Prouincia monasteria sua immediatè à Sedis

Sedis Apostolicæ protectione sita sunt, negligentes exequi Decretum eiusdem Conc.sess.25.de refor.cap.8.de Regul.de quo laté per Nauar.conf. 83.de Regular.

XXXVIII. Authoritas, quia Metropolitanus cum duob.antiquiorib. Suffraganeis potest in Prouincia erigere vnum, aut plura Collegia seminarij ob Ecclesiarum paupertatem, iuxta Decretum eiusdem Conc.sess.23.de refor.c.18.

XXXIX. Authoritas, nam Archiepiscopus potest in casibus sibi permissis reum exsulare extra Prouinciam, ca. 2. de arbitr. An verò possit relegare extra Prouinciam, quando in Prouincia, seu Diœcesi Metropolitana non exstat insula & an tunc sententia operetur extra territorium, vide Felin. in c. postulasti, sub num.2.de foro compet.

XL. Authoritas est, quia licet Archiepiscopus non dispenset cum subditis Suffraganeorum suorum, vt per Doct.in c.ad exstirpāda, de fil.presbyt.tamen in casibus in quibus potest iudicare, poterit etiam dispensare, Felin.in c.pastoralis, nu 7.de off.ord.& in quibus casibus possit Archiepiscopus dispensare, vide Burgas.de Irreg.p.3.in tit.de Dispens.Archiep.fol.76.

ADDITIO. Burgas. in loco præallegato tenet, quod Archiepiscopus dum visitat Diœcesim Suffraganei, audiendo confessiones, in pœnitentialibus potest dispensare in foro conscientiæ; Idem dicit Abb. in c. ad exstirpandas, de fil. presb. & dictum fuit supra author. 33. Item quando in foro exteriori dispēsatio est debita ratione causæ & personæ, debet remittere ad Suffraganeum eius subditum, vt dispenset cum eo; quo recusante, vel negligente, Archiepiscopus dispensabit; quod intellige vt dictum fuit supra author. 19. Item vbicumque Suffraganeus culpa sua ius dispensandi perdidisset, potest Archiepiscopus dispensare. Item quando Episcopus est suspensus ad tempus, & dispensatio pro magno bono fiendo, vel magno scandalo vitando, celeritatem requireret, tali casu fit deuolutio ad Metropolitanum; ita per Burg. vbi supra qui multa allegat.

Alius casus est, quod si Ecclesia Cathedralis non habet Capitulum actu, sed habitu, & quando nullus Canonicus est in sacris in Ecclesia Suffraganea tunc Metropolitanus potest exercere iurisdictionem, & vacante sede Metropolitana. Capitulum Metropolitanum; ita per Pauin.de off.& pot.Cap. Sede vac.par. .q. 10.sub num.5. Item quando est discordia inter Episcopos Suffraganeos super perceptione iurium Episcopalium in Ecclesia quæ est sita in confinibus duarum Diœcesium, potest Metropolitanus eos cogere vt concordent, Bellencin. in tract. de charitat. subsid. q. 52. Item Archiepiscopus habet iurisdictionem in subditos Suffraganei, quando Clericus publicè tenet illicitè Ecclesiam, vt in terminis c. ad exstirpandas, de fil. presbyt. dictum fuit sup. auth. 20.

Et licet Archiepiscopus nihil possit in Diœcesibus Suffraganeorum nisi in casibus à iure expressis, an idem sit in similibus, vide Felin. in c. pastoralis sub num.3. de rescrip. vbi videtur tenere esse periculosum hoc dicere.

Hæc breuiter non sine magno labore recollegisse sufficiat de Casibus Archiepiscopo competentibus, in iure expressis, vltrà glos. Abb.& Felin. in d.c. pastoralis, de off.ord.gl.in Summa, & in c.conquestus, 9.q.3.& gl.Host.& Doct.in capit.1.de suppl.negl.prælat.in 6.& per eundem Host.in Summa, de off.ordin.& Pauin.de visitat.par.1.quæst.10. num. 50. Lancel. Corrad. in templo omnium iud.lib.2.c.4. in tit. de Archiepiscopo. Cæteras verò authoritas lector suppleat.

His tamen quadraginta authoritatibus puto fuisse satisfactum hodie die 9.

 Martij

Martij 1685. In festiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum, familiæ meæ Protectorum; est enim in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus istorum Sanctorum.

Archiepiscopos autem his, & alijs authoritatibus in casibus à Iure permissis expressis vtendo, moneo esse memores de dicto Apostoli (vt non dominantes Clerum) relato à Gratiano in c.quia, 10.q.3.& legitur in epistola in festiuitate Sancti Apollinaris, die 23. Iulij.

Fuit autem iste Tractatus deinde Neap. Impressus in Anno 1586. simul cum alio tractatu, sic inscripto: de Concilio Prouinciali & authoritate Archiepiscopi in Suffraganeos, eorumq. subditos, & in tota Prouincia tractatus authore Stephano Quaranta V.I.D. Canonico Neapolitano. &c.

ARCHIVVS.

Cognit titul. de offic. ordinarij.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod bonorum ecclesiasticorum Archiuium tenētur facere Prælati in eorum Diœcesibus, & administratores Ecclesiarum ex Constitutione Sixti V. incip. Prouida Romani Pontificis circumspectio, & infra. Mandantes vniuersis, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopi, Episcopis, Abbatibus, alijsq. Prælatis, & Præsidentibus Ecclesiarū, Monasteriorum, Vniuersitatum, Collegiorum, & Præceptoriarum maiorum, ac similium Ecclesiasticarum dignitatū, quocumque nomine censeantur, secularium, & quorumuis Ordinum, ac Militiarū regularium, nobis, & Sedi Apostolicæ immediate subiectorum, siue nullius sint Diœcesis, siue aliàs quomodolibet exempta existant, dum tamen ordinariam in subditos, aut quasi Episcopalem iurisdictionem, de iure, consuetudine, aut priuilegio habeant, aut exerceant per Italiam constitutis, vt loco Arbitrij generalis ecclesiastici sui per nos suppressi, ipsi & eorum vnusquique qui hactenus inuentaria huiusmodi non confecerunt, debeant omnino intra annum, a die quo præsentes nostræ ad eorum notitiam peruenerint, omniū, & quorumcumque bonorum immobiliū, censuum, canonum, liuellorum, prouentuum annuorum, iurium, iurisdictionum, ac priuilegiorum, & scripturarum quæ eis eorumq. arbitrio annotatione digna videbuntur, Ecclesias, Monasteria, Collegia, Vniuersitates, Præceptorias maiores, & Dignitates, quibus ipsi respectiue præsunt pertinentium, & in quorum possessione existunt, inuentaria diligenter conficere, & deinde quocūque eorū in regimine, seu administratione Ecclesiarum, Monasteriorū, Collegiorū, Vniuersitatum, & Præceptoriarū maiorū, seu in dignitatibus huiusmodi successores fuerint, intra annum a die habitę possessionis, similia inuentaria de nouo conficere, seu renouare teneantur. Curet pręterea sine vlla impensa & grauamine, ea autem aut solutione suorum subditorū per omnes, & singulos, qui vel eorum iurisdictioni quomodolibet subiecti sunt, vel in eorum Ciuitatibus, Diœcesibus, & districtib. respectiuè existunt, etiam si exempti, & pariter nobis, ac dictę Sedi imediatè subditi esse noscuntur, Abbates Prępositos, Priores, Vicarios, Guardianos, Abbatissas, Priorissas, & cuiuscumque ecclesiæ, vel pij loci seculares, vel regulares, & alios quocumque titulo, & nomine præfectos vtriusque sexus bona stabilia, iura, census, redditus, & prouentus quomodolibet possidentes, ceterasq. personas ecclesiasticas quascumque dignitates, personatus, administrationes, vel officia, aut beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumuis Ordinum regularia in quibusuis Ecclesijs, seu ipsas Parochiales, aut alias Ecclesias in Titulum, vel Commendam, aut alias quomodolibet

modolibet

modo libet obtinentes; Præceptores quoque minores, & alios qui beneficia quæcumque curata, vel simplicia obtinent, denique per omnes, & quoscumque administratores, Rectores, Custodes, Officiales, Operarios, & quocũque nomine nuncupatos, superiores, quorumcumque hospitalium, Sodalitatum, Confraternitatum, Seminariorũ, Montium pietatis, Collegiorũ, studiorũ generalium, fabricarum ecclesiarũ, & piorum, vel religiosorum locorum, etiam quæ per laicos, seu clericos coniunctim, vel diuisim regi, aut gubernari solent, per modernos quidem intra eundem annum, vt præfertur, eorum vero singulorum pro tempore successores et intra annum, vt dictum est, inuentaria huiusmodi bonorũ, ac aliorũ supradictorum quæ eorum curæ, seu administrationi commissa sunt, similiter accuratè, & diligenter confici; & ad se deferri, eosq; ad id per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedijs sibi bene visa cogant, & compellãt, ac demum inuentaria omnia prædicta tam à seipsis quã ab alijs confecta similiter gratis, & sine vllã etiã minima impensa aut exactione, in loco congruo ad id deputato, ac tuto; & bene clauso reponãt, atque perpetuo custodiant, & conseruent, laudabilemq; hanc Consuetudinem, vbi iam viget, prosequantur, vbi vero non est, quamprimum introducant.

Romæ die 8. Iunij 1587.

Et per hanc Constitutionẽ determinatur quæstio disputata per Abb. in sua q. 5. dub. 4. sub nu. 16. & per Couarruu. in c. 1. de testa. nu. 9. An Episcopus, seu Prælatus, teneatur facere Repertorium, seu Inuentarium rerum Ecclesiæ. De hoc Archiuio faciendo fuit prouisum per multa Concil. Prouin. Metrop. præsertim per Neap. sub tit. de visitat. §. quoniam, fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere Inuentaria, & maior Ecclesia tenetur habere Archiuium vbi collocari debent, Pauian. de visitat. par. 1. q. 3. Fuscus de visitat. cap. 15. nu. 33.

ADDITIO. Archiuum est locus in quo reponuntur scriptura publica quod armarium librorum appellat glos. in Clem. vnica, in verbo, Archiuijs, de iureiuran. in qua text. & in c. peruenit, 30. q. 1. fit mentio de Archiuiũ Sancta Romana Ecclesia, & nota, quod qualibet Ciuitas debet habere archiuium publicũ, & Camerã actorũ, in quo reponantur acta, & instrumenta publica, vt facilius inueniantur, ac incorrupte seruentur, text. est notat. in Auth. de Defensor. ciuit. §. pen. ver. pracepta, vbi gl. etiã ponit, qualiter vocetur prepositus archiuio publico, & quod faciat fidem instrumentum productum ex publico archiuio habens publicũ testimoniũ, est text. in Auth. Ad hac, C. de fide instru. in l. Census, ff. de probat. in l. moris, §. solet, ff. de pœnis. Crau. conf. 682. nu. 2. lib. 4. & quando dicatur habere publicum testimonium vltra gloss. ibi, declinat Abbas in c. ad audientiam, de prascrip. & ad pradicta vide etiam Innoc. in c. 1. de procurat. & Quintil. Mandos. super glos. facult. §. Habita, in vers. Archiuij.

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod contra exercentes Astrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcumque diuinationum genera, librosq; de eis legẽtes, ac tenentes, extat Sixti V. Constitutio Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. & aliàs Neapoli impressa, Incip. Cæli, & terræ creator Deus, & infr. fol. 51. in Bullario.

Hac

Congruit titul. de Sortilegijs.

Hac perpetuo valitura Constitutione Apostolica authoritate statuimus, & mandamus, vt tam contra Astrologos, Mathematicos, & alios quoscumque dictæ Iudiciariæ Astrologiæ artem, præterquam circa Agriculturam, Nauigationem, & rem Medicam in posterum exercentes; aut facientes iudicia, & natiuitates hominum quibus de futuris contingentibus, successibus, fortuitisq. casibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus, aliquid euenturum affirmare audent, etiam si id se non certè affirmare asserant, aut protestentur; quam contra alios vtriusque sexus qui supradictas damnatas, vanas, fallaces, & perniciosas diuinandi artes siue scientias exercent, profitentur, & docent, aut discunt, quiue huiusmodi illicitas diuinationes, sortilegia, superstitiones, veneficia, incantationes, ac præmissa detestanda scelera, & delicta, vt præfertur faciunt, aut in eis se quomodolibet intromittunt, cuiusque dignitatis, gradus, & conditionis existant, tam Episcopi, & Prælati superiores, ac alij Ordinarij locorum, quam Inquisitores hæreticæ prauitatis vbique gentiũ deputati, etiam si plerisque ex his casibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentius inquirant, & procedant, atque in eos seueris Canonicis pœnis, & alijs eorum arbitrio animaduertant. Prohibentes omnes, & singulos libros, Opera, & Tractatus huiusmodi Iudiciariæ Astrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, Artis magicæ, aut in quibus Sortilegia, Veneficia, Auguria, Auspicia, execrabiles incantationes, ac superstitiones continentur, ac vt supra in memorato Indice interdictos sub censuris, & pœnis in eo contentis, à quibuscumque Christi fidelibus legi, aut quomodolibet retineri, sed illos Episcopis, & Ordinarijs locorum, vel Inquisitoribus prædictis præsentari, & cõsignari debere; & nihilominus eadẽ authoritate statuimus & mandamus, vt contra scienter legentes aut retinentes libros, & scripta huiusmodi, seu in quibus talia continentur, similiter ijdem Inquisitores liberè, & licitè procedant, ac procedere & pœnis condignis punire, & coercere possint. Non obstantibus, &c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes, & scripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, siue in quibus continentur Sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, incantationes artis magicæ, prorsus reijciuntur.

Episcopi vero diligenter prouideant, ne Astrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices, legantur, vel habeantur, qui de futuris contingentibus, successibus, fortuitisue casibus, aut ijs actionibus quæ ab humana voluntate pendent, certo, aliquid euenturum affirmare audeant. Permittuntur autem iudicia, & naturales obseruationes, quæ Nauigationis, Agriculturæ, siue Medicæ artis iuuandæ gratia conscripta sunt.

Censuras, & pœnas de quibus in prædicta Constitutione fit mentio, vide inf. in verbo, libri prohibiti. Et ad declarationem omnium prædictorũ, vide Abb. in c. ex tuarum, n. 6. de sortileg. & Caiet. in Sum. in verbo Obseruatio astrorũ. Et pro interpretatione, & significatu vocabulorum, vide c. 1. 26. q. 3. & cap. nec mirum. 26. q. 5.

ADDITIO. Vltra Abb. in d. c. 2. de sortil. adde Paul. Grillan. in trac. de Sortilegio, q. 6. nu. 12. & 22. & Corrad. Lapael. in templo omn. iud. lib. 2. c. 3. vers. sortilegia euitare, Nauar. cons. 1. sub tit. sortileg. & quæ diffusissime refert Ambros. de Vignate, vna cum annot. Franc. Pegn. in tract. de hæret. q. 4.

BAN-

BANNITORVM FAVTORES.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod cōtra Ecclesiasticas personas Regni Neapolitani Bannitorum fautores, fuit per Sixtum V. prouisum per Breue tenoris sequentis, videlicet.

Sixtus Papa V. Dilecte fili nobilis vir, salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecisti, in Regno Neapolitano, ac præsertim in Prouincia Aprutij, nonnullos Bannitos viarum grassatores existere, contra quos pro tui officij debito omni studio procedere intendis, & ad id necessaria omnia remedia præparasti. Ne autem dicti banniti & viarum grassatores condignas delictis suis pœnas euadant, prouidere volentes, omnibus & singulis Abbatibus, Prioribus, Abbatissis, Priorissis, Præpositis; Plebanis, Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatarijs, Rectorib. & alijs quibusuis personis Ecclesiasticis, secularibus & quorumuis Ordinum & militiarum Regularibus, Regni, & Prouinciæ huiusmodi sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, à qua nisi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo absolui nequeant, districtè prohibemus, ne dictos bannitos, & viarum grassatores in Monasteria, domos, ecclesias, cappellas, hospitalia, aut quæuis alia loca recipere, seu in eis occultare, aut illis auxilium, consilium, fauorem, seu victum aut vestitum, vel alia eis necessaria directè, seu indirectè quomodolibet præstare audeant, seu præsumant, non obstantibus quibusuis Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum & aliorum locorum prædictorum iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisq. contrarijs quibuscumque. Ceterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, volumus, & similiter Apostolica authoritate decernimus, quod præsentium transumptis etiam impressis, & sigillo tuo obsignatis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 20. Maij, 1589. Pontif. nostri anno 5. M. Vestrius Barbianus Antonius Kuleffius. A tergo Dilecto filio nobili viro, Ioanni de Zunica, Preregi Neapolitano. Locus Sigilli. Impressa Neap. Apud Horatium Saluianum. 1589.

De materia bannitorum, & eorum fautorū exstant nonnullæ Bullæ præsertim Greg. XIII. incip. Tāta, fol. 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc nostri, fol. 18. cum ibidem adnotatis per Dominū Laertium Cherubinum Iureconsultum Romanum, eximium compilatorem Bullarij super quibus exstant cōs. Nauar. 57. 59. & 63. de sent. excom. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quo ad victū adiuuant in extrema necessitate, faciendo eleemosynam, vel aliud opus in genere suo bonū, ad finem conuertendi, & pœnitēdi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi, qui per ignorantiam receptauerint aliquos nescientes eos esse bannitos, ex dictis per Ang. in tract. malefic. & ibi August. Ariminensem apostil. in vers. maleficio semper assistit, nu. 23. per Nell. in tract. bannit. in 3. par. secundi temporis, q. 20. Afflict. in Const. Pactarenorum, nu. 8. cum receptare se non sit delictum. Boss. in tit. de rapinis, n. 21. in foro autem exteriori præsumitur scientia, quando esset publicum & notorium illos esse bannitos, glos. in l. 1. ff. de receptat. & per dictos Doctores in locis præalleg. & quando dici potest esse publi-

cum

cum, latè per Boss. vbi suprà.

Est & alius casus vt non incurrant, quoties huiusmodi receptatio à personis ecclesiasticis esset coactè & non voluntariè facta propter violentiam bannitorum, adeo vt non possent illos expellere absque sui periculo. Afflict. in d. Const. n. 3. Campan. in c. Regni, Licet contra receptatores, sub n. 10. Roland. cor. f. 49. vol.

Tertius est casus vt non incurrant quoties ipsa personæ Ecclesiasticæ tales bannitos receptarent, animo exhibendi, & præsentandi Curiæ dummodo talem habuerint intentionem inspecto tempore receptionis, secus vero si ex post facto hoc deliberauerint prout colligitur ex dictis notab. liter per Bell. vbi supra, q. 24.

Præallegata Sixti Constitutio est tenoris sequentis.

Sixtus Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

HOC Nostri Pontificatus initio inter multa Reipublicæ damna, & incomoda, quæ menti nostræ obuersabantur, nobis longè fuit grauissimum, quod Populos S.R.E. ditioni temporali subiectos, nõ modo ad rerũ substãtiarumq. suarum perturbationem & iacturam, sed etiam vitæ periculum redactos inuenerimus, Exsulibus, Bannitis, ceterisq. id genus facinorosis hominibus ita vndique ingruentibus, & grassantibus, vt vix quisquam ab hac hominũ peste tutus alicubi consistere posse videatur. Quare cũ ad hæc sananda mala, ex officij nostri debito, & præcipua erga nostros, ac eiusdẽ R.E. subditos charitate assiduè exstimulemur, nihil nõ agere & tẽtare decreuimus, quo Populis optata quies, salus, securitas, & tranquillitas per nos restituatur. Quod ita demũ, Deo auxiliante, speramus nos esse consecuturos, si cautè prouideatur, ne vllũ domi forisq. intra, extraue fines nostros criminosis hominibus huiusmodi pateat diffugiũ, aut receptaculum, sed omnino Legum & Magistratuũ seueritatem Iustitiæq. gladium subire, ac debitas pœnas luere cogantur.

Itaque de fratrum nostrorum consilio, omnes & singulas Cõstitutiones à fel. rec. Pio II. Paulo etiam II. Sixto IV. Iulio similiter II. Leone X. Clemẽte VII. Iulio III. Pio etiã IV. Pio V. Greg. XIII. & quibusuis alijs Rom. Pont. prædecessoribus nostris, suo cuiusque tempore in detestabile prædictorũ, & aliorum infrascriptorum hominũ genus, pro temporis & criminum ratione editas, cũ omnibus & singulis in eis contentis, quo ad ea quæ præsentibus non cõtrariantur, & excepta Excommunicationis sententia, per easdem Cõstitutiones in illis contrauenientes promulgata; quam ne animarum perniciem potius, quã salutem adferat consulto tollendã & submouendam duximus, ex certa scientia nostra approbantes, & innouantes, illarumq; omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis & insertis haberi volentes.

Vniuersis & singulis Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Domicellis, etiam quacumque Ecclesiastica dignitate fungentibus, nec nõn Vicarijs feudatarijs, Armorũ Ductoribus, Capitaneis, Magistratibus, Cõmunitatibus, Vniuersitatibus, & Officialib. Ciuitatum, Terrarum, Castrorũ, Opidorũ, & aliorũ quorumcumque locorum prædictæ R. E. mediatè, vel immediatè subiectorũ, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, necnon duorum milliũ per Cõmunitates, & mille per Vniuersitates, ac quinque milliũ ducatorũ auri Cameræ Apostolicæ irremissibiliter ipso facto applicando-

candorum per Dominos tẽporales,& alios prędictos absque alia declaratione incurrendis pęnis(vltra alias in eorundẽ prædecessorũ nostrorum & literis cõtentas) districte pręcipiendo mãdamus, quatenus adhibita exactissima diligẽtia, de qua per publica documenta,& alias probationes fidẽ faciant, eorũ Ciuitates, Terras, Opida, Castra, Villas, dominia, loca, & territoria oĩa Perduellionibus, Homicidis, Latronibus, viarũ Grassatoribus, Raptorib. Incendiarijs, Sicarijs. Exiticijs, publicę quietis perturbatoribus, armatas faciẽtibus statum Ecclesiasticum hostiliter peragrãtibus, pro quocumque crimine capitali, ẽt in contumaciam Bannitis, alijsq. similibus notoriis delinquentibus,& facinorosis hominibus, etiam nondum condemnatis, eorumq. fautoribus,& complicibus quos omnes nostros, dictæq. R.E. rebelles, ac publicos hostes esse decernimus, secura, libera,& expurgata custodire, tenere & pręseruare. Nec nõ si quos ex ipsis eo accedere vel cõmorari, seu ad prædicta loca declinare, vel illac pertransire cõtigerit, statim illos capere & apprehẽdere, ac ad carceres cõducere, captosq. nostris,& pro tempore existentium Romanorum Pontificum Magistratibus & Officialibus fideliter tradere & consignare, Populosq. suos pulsu campanarum & alijs signis ad arma conuocare,& coadunare teneantur.

Quod si illos capere & apprehẽdere per se ipsos nequiuerint, finitimas quasque Cõmunitates & Vniuersitates necnon dominos temporales commonefaciant,& in auxilium conuocent, iunctisq. simul viribus eosdem perduelliones, homicidas, latrones,& alios prędictos, forti manu & incessanter quocũque se verterint, etiam extra propriũ territorium,& iurisdictionem in ipso persequutionis actu vsque ad vltimam eorum profligationem prosequantur, ac vt capiantur, & apprehendantur, seu profligentur omnem operam adhibeant.

Cumq. verisimile non sit, huiusmodi hominum genus in occulto versari,& eos, qui ad custodiam tenentur si diligenter inuigilent illorum notitiã nõ habere, neque tantam multitudinẽ esse posse, quin ab hominibus temporalibus, ac Communitatibus,& Vniuersitatibus prædictis vinci & opprimi queat, iuncto præsertim finitimorum auxilio, cauillosę excusationes sibi in posterum nullo modo suffragentur.

Particulares vero personæ cuiuscumque status, gradus, & conditionis existentes, sub quingentorum ducatorum similiter, eidem Cameræ ipso facto applicandorum, alisq. corporalibus, etiam vltimi supplicij inclusiue Gubernatorũ & Officialium prædictorum arbitrio iuxta cuiuscumque personæ & culpæ qualitatem extendendis pœnis, cum primum campanæ sonitum aliaue signa populũ aduersus dictos facinorosos homines cõuocantia audiuerint, vel alias de illis quomodolibet notitiam habuerint, arma capere, & ad locum necessarium accurrere, ac vna cum aliis & per seipsum omnem conatũ in persequẽdis, capiendis,& profligandis Bãnitis, alijsq. nefarijs hominibus prædictis adhibere teneantur.

Præterea, sub eisdem pęnis, omnes & singuli prædicti tam in Vrbe, quã extra eam ad quãcumque Curiæ, seu Ministrorum & Executorũ Iustitiæ, vel cuiusque eorum simplicem requisitionem, ac etiam nulla requisitione præuia (si aliquos ipsis resistere vel sese opponere, seu aliquod impedimentũ adferre, eosue ad aliquã executionem faciendam auxilio egere quoquo modo cognouerint) eisdem Curiæ, Ministris,& Exequutoribus opẽ,& fauorem, armata etiã manu cõferre,& subuenire, ac p̃sto esse,& denique obedire, eosq. si opus fuerit in perqsitione, executione, permãsione, trãsitu,& alijs p̃missis comitari debeãt.

In-

Insuper statuimus,& ordinamus, vt si qui ex Perduellionibus homicidis,latronibus,furibus,& alijs facinorosis hominibus prædictis,in Ciuitatibus, Terris,Opidis,Castris, Villis, Dominijs, Locis, & Territorijs huiusmodi damna aliqua intulerint, seu furtum,aut latrocinium commiserint, nec capti & deprehensi fuerint, sed impunè euaserint, Domini temporales seu Cõmunitates & Vniuersitates Nobis & Sedi Apostolicæ mediatè ac immediatè subiecti,in quorũ locis,territorijs,& iurisdictionib. respectiue similia pperrata fuerint, præter hoc quod ad damnorum quorumcumque sic illatorum parti læsæ damnaq. huiusmodi patienti, ac eorum hæredibus plenariam restitutionem & satisfactionem omninò teneatur, ad tantundem etiam quantum damna illata æstimata fuerint Cameræ prædictæ realiter,& cum effectu persoluendam,eo ipso sint districti, ac aliàs prout latius continetur in alijs literis dicti Pij V. prædecessoris contra Dominos ac Communitates,& Vniuersitates,eorum territoria non custodientes,editis quas,firmis tamen remanentibus alijs supra & infrascriptis pœnis,tenore præsentium etiam innouamus.

Duces quoque,Principes,Marchiones,Comites,Barones,Domicellos,Vicarios,Feudatarios,Gubernatores,Magistratus,Doctores,Capitaneos,& Officiales prædictos,necnon quoscũque alios cuiuscumque etiam Ecclesiast.dignitatis,conditionis, status,gradus,ordinis excellentiæ,sexus,& ætatis,dũmodo decimũ quartum illius annum excedant,huius status & iurisdictionis nostræ tẽporalibus,ac prædictæ R.E.in eisdẽ tẽporalibus mediatè vel immediatè subiectos,etiã Dominia,Iurisdictiones,& loca extra statum prædictum obtinentes, qui Perduelliones,homicidas,latrones,& alios nefarios homines prędictos in suis quisque Dominijs,Terris,Opidis,Castris,Fortalitijs,villis,locis,territoris, seu domibus tã in ipso statu,quam extra eum consistentibus receptauerint seu confouerint,aut qd in illis recipiãtur vel confoueantur quoquomodo permiserint, seu ne ij capiantur impediuerint,vel captos eripuerint,seu occultauerint, aut illis potestatem seu commoditatem euadendi fecerint, vel carcerẽ aut aliã quamcunque custodiã effregerint,inuaserint, aut quoquomodo violare tentauerint,siue ad hoc homines,vel arma,aliaue ministrauerint,siue aliàs auxiliũ, consiliũ,vel fauorem,palam vel in occulto per se vel alium seu alios quoquomodo etiã extra territoria,iurisdictiones,& domos pprias præstiterint seu pręstare permiserint,vel ẽt quoscumque Iudices,Ministros,aut Executores Iustitiæ in perquisitione,captura,vel abductione, ac omninò in eorũ officij libera exequutione,siue in Vrbe,siue extra,vbique locorũ impediuerint,seu verberauerint,vel insequuti fuerint, aut concusserint seu minis vel aliàs perterrefecerint, aut ad arma conclamauerint, aliosue concitauerint, seu talia fieri mandauerint, facientibus adhæserint, & fauerint, seu, alicuius Magnatis nomen auxilij causa aduersus Curiam Executores, & ministros prędictos inuocauerint, seu franchisias appellauerint contra quas aliam Cõstitutionẽ dicti Greg. prędecessoris, desuper editã similiter innouamus. Acrioribus etiã remedijs in dies vsuri pro huiusmodi Asylis, pręsertim in dicta Vrbe,tollẽdis,& omnino extirpandis,Læsæ Maiestatis reatum verum, ac nulla iuris aut hominis fictione confectum crimen incurrisse,& eiusdem R.E. rebelles, omnibusq. & singulis priuilegijs,gratijs,libertatibus,indultis, exẽptionibus, immunitatibus, realibus,& personalib.necnon Ducatibus,Principatibus,Marchionatib. Comitatibus,Ciuitatib.Terris,Opidis,Castris,Dominijs,Vicariatibus,Gubernijs,locis,iurisdictionibus,dignitatibus,etiam Ecclesiasticis honoribus,iuribus,offi-

cijs,

cijs,pensionibus,beneficijs,& fructibus Ecclesiasticis,ac etiam quibuscumque feudis,& concessionibus,quæ a Romana prædicta, & quibuscumque alijs Ecclesijs obtinent,& in futurum obtinebunt ceterisq. etiam immobilibus, mobilibus,& se mouentibus bonis,iuribus,& actionibus, eo ipso priuatos, ipsosq. & illorum filios, ad illa, & quælibet alia in posterum obtinenda, ac quoscumque actus legitimos exercendos inhabiles,& indignos fore atque esse, necnon a toto statu Ecclesiastico, vna cum eorum familijs perpetui exsilij pœna damnari, domosq. ędificia, arces,& fortalitia eorum demoliri,& solo æquari,seu alijs dictæ Camerę iuribus adscribi debere,nec illis portam vllius dignitatis Ecclesiasticæ vel mundanæ vnquam patere decernimus & declaramus.

Vasallos verò Custodes,Capitaneos, Officiales, Populos & subditos eorundem,à fidelitatis iuramento,ac homagijs, & quocũque alio iure quo ipsis quomodolibet adstricti fuerint,ex nunc penitus absoluimus, & liberamus.

Ducatus autẽ,Dominia, Vicariatus,Gubernia, Feuda, Ciuitates, Terras Opida,Castra,ceteraq. bona prędicta,necnon iura,& actiones,cum fructibus,& emolumentis eorundem,Fisco nostro & Camerę prędictę,ipso facto absque aliqua declaratione,citatione, Iudicis sentẽtia, seu decreto, vel alia iuris & facti solemnitate habenda,etiam in præiudicium filiorum, descendentium, & aliorum quorumcumque Agnatorum, in inuestituris, concessionibus, seu alijs dispositionibus,comprehensorum, in omnibus & per omnia perinde ac si per lapsum temporis illorum concessionis, & finitam lineam ad ipsam Cameram redijssent,seu deuoluta essent,confiscamus, applicamus, & incorporamus, illaq. sic nobis & pro tempore existentibus Romanis Pontificibus,& Cameræ prędictæ aperta,deuoluta confiscata, applicata, & incorporata, sub Constitutione eiusdem Pij V.prædecessoris, de huiusmodi dominijs,& iurisdictionibus in feudum,aut aliàs non concedendis minimè comprehendi,etiam declaramus.

Necnon quęcumque fideicommissa,substitutiones,& alias dispositiones,sub quacumque verborum forma , etiam cum expressa alienationis prohibitione, alijsq.stri ctissimis Clausulis,& Cautelis,cõceptas,ad hoc vt fructibus bonorum huiusmodi fideicommissis subiectorum durante vita naturali delinquentis, & in contumaciam,ex prædictis causis condemnati, Fisco applicentur,& in dictæ Cameræ vsum conuertantur, proprietatesq. dictorum bonorum quamdiu delinquens naturaliter vixerit,per Fiscum & Cameram huiusmodi possideantur, & detineantur, tollimus & abrogamus.

Ad hæc Communitates & Vniuersitates huiusmodi, si homines facinorosos prædictos receptauerint,tolerauerint,cibis,cõmeatu,auxilio,cõsilio,vel fauore, aut quocumque alio modo etiam vt euadant,per se,vel alios iuuerint,omnibus pęnis supradictis supponimus,eorumq. res,& bona omnia, necnon fructus, & emolumẽta,eidẽ Fisco modo,& forma præmissis applicamus,& appropriamus.

Particularibus autem hominibus qui ad facinorosos prędictos capiendos,& apprehendendos,Iustitiæq. Ministris tradendos,sufficientibus viris fuerint destituti,nisi eosdem illico propalauerint,Officialesq. Populos,& finitimos, ita vt nullo modo euadant conuocauerint.Ac demum ijs qui aliquẽ in pręmissis culpabilem sciuerint,nec nobis,vel successoribus nostris, seu alicui per quẽ ad nos, vel dictos successoris fideliter deferatur intra trium dierum spaciũ reuelauerint, pęnam arbitrio iudicis pro modo culpæ etiam vsque ad mortem inclusiuè infligendam statuimus.

Decernentes super omnibus & singulis præmissis,per accusationem,delationem,

nem,

nem,inquifitionem,& quouis alio meliori modo procedi poffe.

Ac quæcumque vetufta priuilegia fiue exemptiones etiã immemorabiles,vel alias quafcumque prætenfiones de recipiendis, & non confignãdis huiufmodi Bannitis,& alijs facinorofis hominibus nemini contra præfentium tenoré fuffragari,etiam fi de eis fpecialis,& indiuidua mentio faciéda effet, neque Receptatores, Fautores, Auxiliatores, Confultores,& alios quofcumque præfentibus noftris ac prædecefforum noftrorum literis,vt præfertur approbatis,& innouatis,quomolibet contrauenientes,quocumque prætextu et Agnationis,& cuiufcumque Confanguinitatis etiam in primo gradu aut vnicè, & non dolosè & penitus inculparè,nec ad malum finem receptionis vllatenus excufari,Cum beneficium publicum fit priuatæ neceffitudini præferédum,nec dolus abfit ab eo qui ipfis nefarijs hominibus,& publicis inimicis,quoquomodo fe amicum præftat,genufq. hominum huiufmodi facile cognofcatur.

Eum quoque qui fefe vi,& metu ad manifeftum,& inftans vitę periculũ euitandum, de quo tamé per litigimas probationes docere teneatur, eis receptum dediffe,fiue victum,& alia præftitiffe afferuerit, nequaquã excufari, nifi quam primum fe fubripere, vel alios tranfmittere potuerit, nulla interpofita mora de tranfitu,vel ftatione dictorum facinorosorum hominum viciniorem locum,illiufq. Magiftratus & Officiales certiorauerit.

Et nihilominus vt pręmiffa fuum debitum (prout ex intimo cordis noftri affecta exoptamus) confequantur effectum, dilectis filijs eiufdem S R.E.Camerario, Vrbis Gubernatori, Caufarum Curię Camerę prædictæ, Generali Auditori,necnõ Prouinciarum noftrarum Legatis, de quibus plurimum confidimus, ac Vicelegatis, & Præfidibus Ciuitatumq. & aliorum locorum prædictorum Rectoribus, & Officialibus, ac ceteris omnibus fingularum Cõftitutionibus & literarum prædictarum executoribus, fimiliter in virtute fanctæ obedientiæ, ac fub indignationis noftræ pœna, per Apoftolica fcripta mandamus; vt quifque pro fe, ad omnimodam præfentium, ac aliarum literarum & Conftitutionum prædictarum, necnon pęnarum omniũ in eis cõtentarum executionẽ, omnino procedentes, illas omnes, & in eis contenta quæcumque, femper & vbique per omnia loca prædicta, ac ab omnibus fub illis comprehenfis inuiolabiliter obferuari Capitalefq. fententias prædictas a Iuftitiæ Miniftris abfque alicuius irregularitatis incurfu exequi mandent, & faciant, ac pro executione pęnarum pecuniariarũ contra Communitates, Vniuerfitates, Dominos temporales, & alios prædictos propter eorum inobedientiam reprefalias concedant, realiterq. & irremiffibiliter dictas pęnas pecuniarias exigant.

Non obftantibus fideicommiffis,inueftituris,conceffionibus,fubftitutionib. teftamentis,& alijs difpofitionibus,necnon priuilegijs,exemptionibus ac alijs præmiffis,quorum omnium tenores ac fi de verbo ad verbũ nihil penitus omiffo,& forma in illis tradita obferuata inferti forent pręfentibus haberi volumus pro expreffis, & infertis,nec nõ omnibus quæ in fingulis literis prædictis cõceffum eft,non obftare,ceterifq. contrarijs quibufcumque.

Rogamus quoque & hortamur atiẽte in Domino,oẽs, & fingulos quãcumque iurifdictionem temporalem extra ftatum Ecclefiaft.prædictum exercẽtes, etiã Regia,Ducali,vel alia quacumque mũdana vel Ecclefiaftica, authoritate, fuperioritate & excellentia fulgentes,velint pro fua,in nos, & hãc fanctam Sedem Apoft.deuotione, & obferuantia, reiq. ipfius æquitate prouidere, ne poft hac in prouincijs,dominijs,& locis fuis pduelliones, homicidæ, & alij facino-

rofi præ-

tosi prædicti, vllo modo recipiantur, assecurentur, vel tuti reddantur, quinimò, si ipsos ad illa declinare aut ibidem reperiri contigerit, per suos Iustitiæ Ministros & Executores capi, & apprehēdi, ac ad Pręsides & Gubernatores Prouinciarum & locorum nostrorum vnde ipsi originem traxerint, vel delictum commiserint liberè conduci, & remitti, eisq. consignari mandent, & procurent; Ac quoscumque falsos cōductus, aliàs assecurationes, reuocēt, & annullent, prout nos vice versa idipsum contra huiusmodi facinorosos à dictis eorum Prouincijs, & dominijs bannitos, fieri, & obseruari curabimus sperantes hac optima ratione omninò futurum, vt eiusdem R. E. & cuiusque eorum ditionis, status (annuente Domino) expurgetur, populiq. nobis, & illis subditi, pacis, & trāquilitatis dulcedine fruantur.

Vt autem pręsentes literę omnibus innotescant, & ne quisquam illarū ignorationem allegare possit, iubemus illa valuis Ecclesiæ S. Ioann. Lateranens. & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ appendi, eisq. detractis illarumve exempla etiam impressa in eisdem locis affixa relinqui, factaq. huiusmodi publicatione, volumus ipsas præsentes hic in Vrbe publicatas, dic sequenti, extra eam verò post decem dies, quoscumque perinde arctare, atque afficere, ac contrafacientes pœnas, & alia supra dicta omnino incurrere, ac si eis singulis præsentibus in proprijs eorum personis, & locis intimatæ fuissent.

Insuper earundem præsentium exempla etiam impressa, Notarij publici manu, & Camerarij prædicti, aut alterius psonę in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignata, eandem prorsus fidem vbique locorum in iudicijs & extra illa facere, quæ ipsęmet præsentes facerent si forent exhibitæ vel ostensæ.

Necnon quod quælibet Cōmunitas, Vniuersitas, & Populus, quarumcumque Ciuitatum, Opidorum, Castrorum, & locorum prædictorum sub indignationis nostrę, ac mille ducatorū dictæ Cameræ applicandorum pœnis, per contrafacientes eo ipso incurrendi, statim, cum præsentes literæ nostrę huiusmodi, siue earum transumptum, etiam impressum, ad eorum notitiam peruenerit. Conuocato publico Consilio in præsentia Officialium, Syndicorum, & curam maleficiorum habentium, eas vna cum alijs prædecessorum nostrorum Cōstitutionibus, sic vt prefertur cōfirmatis, & innouatis, ibi alta & intelligibili voce, etiam vulgari sermone illas declarando, vt melius & facilius ab omnibus percipi & intelligi possint legi facere, & deinde in eorum Archiuio publico diligenter custodiri, curare omnino debeant, ac singulis annis successiue in principio cuiuslibet anni perpetuis futuris temporibus similiter easdem literas præsentes, & alias innouatas in eodem publico Consilio legendo reiterare teneantur. Alioquin loci Gubernator, Rector, & quilibet alius Iustitiæ Minister, quocumque nomine nūcupatus, contra eos ad exequutionem pœnarum huiusmodi sine mora irremissibiliter procedat, Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1585. kal. Iulij Pontificatus nostri Anno primo.

Contra vero receptantes alias personas, etiam non bannitos, neque viarum grassatores exstant literę directæ Illustrissimo nuncio Neapol. in quibus inter alia disponitur in hæc verba; Non piace a N.S. che le Chiese, ne gl'altri luoghi sacri seruano d'asilo, & di ricettacolo a tristi, Onde mi ha fatto comandare discriuere a V. S. che facia prohibire, & intimare per parte di Sua Beatitudine a i Superiori de Monasterij de Regolari, de tutti gli Ordini co'l mezo de gli Ordinarij, ò come meglio parerà a lei, che per l'auuenire non diano ricetto a sorte alcuna de condennati, ne banditi, ladri, ò altre genti di male af-

G fare,

fare, ne a falliti, & debitori, sotto pena della priuatione d'officio, si hauerà notitia del riccetto, ancora che nō siano trouati quelli tali ne i Monasterij, & sotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Santità sua, & vuole in oltre che si stia auertito per punire quelli che haueranno ardire di contrauenire a quell'ordine. Potrà dunque V.S. andar publicando la prohibitione per li luoghi, doue ne sarà maggiore bisogno, & di mano in mano per tutto, che non se ne possa pretendere ignoranza; & il Signore l'assista con la sua santa grazia. Di Roma alli 11. d'Aprile 1602.

Di V.S. come fratello amoreuolissimo.

Il Cardinal di Firenze.

BAPTISMA.

PRæter Summistas sciendum est, qualiter Iulius III. vniuersis, & singulis Hebræis in Ciuitatibus, Opidis, Terris & Castris, & locis prouinciarum Campaniæ, Maritimæ, Latij, & Sabinæ, ac Ciuitatibus Castellañ. & Nepesiñ. necnon Castris Fiani, Scrofani, Arignani, Castri noui, & Formelli degentibus concessit aliqua priuilegia, & indulta, & inter alia sunt hæc verba tenoris sequentis.

Et insuper Episcopis, eorumq. Vicarijs, & Officialibus, ac quibusuis alij personis tam Ecclesiasticis, quam Secularibus dictarum prouinciarum, Ciuitatũ, & locorum, sub suspēsionis à diuinis, ac mille ducatorum auri ipso facto per quemlibet ipsorum contrafacientium incurrendis, ac præfatæ Cameræ applicandis pœnis, expresse inhibemus, ne filios vestros, tam mares, quam feminas, vobis inuitis violenter auferre, seu subducere, nec præter formam Sacrarum Canonum quomodolibet baptizare debeāt, vel præsumant, & vt in eius Constitutione 15. incip. Cum sicut. fol. 516. in Bullario.

Vide Sanctum Thomam, in Summa, 2.2.q. 10. art. vltimo. & in Quolib. 2. Art. 7. gloss. in c. Iudæorum, 28.q.1. Siluest. in verbo, Baptismus, sub nu. 4. & in verbo, matrimonium, 8.§.10. vers. 10. Sot. in 4. Sent. distin. 5.q.1. art. 10. & dist. 34. Art. 2. Hēriq. in Summ. lib. 2. de Baptismo, c. 25. Ledesma, q. 8. & Afflict. decis. 151. incip. Serenissimus Rex Federicus.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod in prouisione facienda de eis obseruanda sunt disposita per Sacros Canones, nempe, in cap. cum in cunctis, §. inferiora, de elect. ad cuius materiæ declaratione exstant, c. licet canon, c nemo deinceps, c. statutum, c. cũ ex eo, & c. commissa, d. tit. in 6. & vide c. cum sit ars artium, de ætate & qualit. c. graue nimis, de præben. c. cum in illis, d. tit. in 6. & Concil. Trid. sess. 24. de refor. gener. c. 18. Exstat postremo Pij V. Cōstitutio super collatione Parochialium Ecclesiarũ Romæ publicata, die 16. Maij 1567.

quæ liniditur in duas partes; in prima allegat iura prædicta, disponentia circa hanc materiam; in secunda illa innouat, ac ampliat, & disponit obuiādo fraudibus contrauenientium; secunda ibi: sed quoniā res humanæ, & c. Hanc Constitutionem explicat Gonzalez, in Commentario ad octauam Reg. Cancellariæ, gl. 6. Sequitur tenor dictæ Constitutionis Pij V.

IN conferendis beneficijs Ecclesiasticis, & præsertim Parochialibus Ecclesiis personis dignis & habilibus, quæ in loco residere, per seipsos curam exercere valeant quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. in Lateranensi & Greg. X. in Lugdunensi generalibus Concilijs, ac Innocentij similiter III. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum edita Constitutiones testantur, quod vt diligentius ac rectius perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina, vt occurente vacatione Parochialis Ecclesiæ, etiam generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, in fauorem S. R. E. Cardinalium, aut aliàs quomodolibet reseruata, vel affecta debeat Episcopus habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Et deinde Episcopus, & qui Ius patronatus habet intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo præscribendum, aliquos Clericos ad regendum Ecclesiam idoneos Examinatoribus, iuxta formā eiusdē Synodi deputatis, nominet, & non nisi ab eisdem Examinatoribus per concursum aliorum examinatorum, etiam tamquam magis idoneo ab Episcopo iudicato, & electo de Ecclesia prouideatur, alias prouisiones seu institutiones omnes præter formam prædictam facta, subreptitia censeantur. Sed quoniam res humanæ semper in deterius prolabuntur, nisi sit qui eas retineat ac debita executioni demandet, & verendum sit ne propter Constitutionum huiusmodi transgressionem, maximi abusus oriantur, Nos, ad quorum notitiam non sine graui nostra molestiā peruenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis occurrente vacatione parochialium Ecclesiarum, eas nullo aut minus ritè seruato examine, præsertim illo, quod per concursum fieri debet, ex Concilio Tridentino, vel etiam examine, ritè seruato, personis minus dignis, carnalitatis, aut alium humanæ passionis, affectum non rationis iudicium sequentes, contulisse, & de eis prouidisse: volentes quantum cum Deo possumus huiusmodi, ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædecessorum nostrorum Constitutiones præfatas etiam innouando, authoritate Apostolica, tenore præsentium, omnes, & singulas collationes, prouisiones, institutiones, & quasuis dispositiones parochialium Ecclesiarum ab eisdem Episcopis, & Archiepiscopis, ac quibusuis alijs collatoribus tam Ordinarijs, quam Delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac Sedis Apostolicæ Legatis, vel Nuncijs, præter, & contra formam ab eodem Concilio Tridentino præsertim in examine per concursum faciendo, præscriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris vel momenti fore. & esse, nullumq. prouisis ius, aut titulum etiam coloratum, possidendi præbere, & parochiales Ecclesias huiusmodi; vt prius ante collationes huiusmodi vacabant, ex nunc vacare statuimus, decernimus, & declaramus, easq. omnes pro tempore sic vacantes, nostræ & Sedis Apostolicæ, seu eorum quibus ius conferendi eas, præterquam Episcopis & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis iuxta Decretum eiusdem Concilij habere debent, competit, dispositioni reseruamus. Insuper, ne parochiales Ecclesiæ diu in suspenso maneant, in maximum animarum

Cōgruis tetul. de electione.

periculum quarumcumque parochialium Ecclesiarum, quarum, dum pro tempore vacant, ad Episcopos Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, & quosuis alios Ordinarios collatores in mensibus ordinarijs collatorib. etiam per nostras regulas assignatis, prouisio & collatio spectat, & pertinet, de quibus ijdem Episcopi & Ordinarij prædicti, intra sex mensium spacium à die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam Concilij Tridentini præfati non prouiderint, ac illarum etiam quarum collationes nobis, dictæ sedi generaliter vel specialiter ex quauis causa reseruatæ, seu affectæ existunt, aut alijs ex indulto Sedis Apostolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione, Episcopi, & Archiepiscopi præfati, personas per examen concursu mutuo habito, iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas, & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis, vel successoribus nostris, aut ijs ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quattuor mensium spacium a die illius vacationis non significauerint, necnon parochialium Ecclesiarum similium quæ Iuris patronatus Ecclesiastici, vel Laicorum, seu Clericorum & Laicorum simul fuerit, sic præsentatus intra tempus eisdem patronis a iure præfixum, præuio examine iuxta formam dicti Concilij approbatus, petatur institui, institutioq. ipsa per duos menses à die præsentationis dilata fuerit, collationem, prouisionem, institutionem, ac omnimodam dispositionem, nobis, & ij Sedi, ac personis indulta huiusmodi conferendi, prouidendi seu instituendi obtinentibus respectiuè reseruamus, data tamen in parochialibus Iuris patronatus optione ipsius patronis, vt si institutio ad Ordinarios spectabit, ipsis Ordinarijs illam facere negligentibus & vltra dictos duos menses differentibus, possint pro huiusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorem Ordinarium, aut ad Sedem Apostolicam, prohibentes etiam eisdem Ordinarijs, ne tempus decem dierum eisdem Ordinarijs, & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum, vltrà alios decem dies prorogare audeant, vel præsumant; Districtius inhibentes, ne quis præter Romanum Pontificem, aut alios, indulta huiusmodi obtinentes, vt præfertur, quacumque sit super hoc authoritate munitus, de huiusmodi beneficijs sic reseruatis, vt præfertur, disponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel aliàs innouare, quoquomodo præsumat. Vt autem non solum dignis sed magis idoneis repertis iuxta eiusdem Concilij decretum parochiales Ecclesiæ conferantur volumus & eadem authoritate decernimus, quod si Episcopus minus habilem, posthabitis magis idoneis, elegerit, possint ij qui reiecti fuerint, a mala electione huiusmodi ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem Ordinarium, vel nostrum & Sedis huiusmodi delegatum, aut aliàs ad ipsam Sedem Apostolicam appellare, ac præelectum ad nouum examen coram ipso appellationis Iudice, & eius Examinatoribus, prouocare, & constito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoq. reuocato parochialis magis idoneo per eundem Iudicem appellationis authoritate nostra (quatenus collatio ad Episcopum à quo appellatum fuis spectaret) conferatur, aliàs eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato, conferenda, remittatur, ad eum, ad quem collatio, prouisio, vel institutio spectabit; Hac tamen appellatio interposita, interim non impediat aut suspendat quo minus electio per ordinarium primo loco facta interim debita demandetur executioni, & prouisus ab eadem Ecclesia, causa appellationis huiusmodi pendente non amoueatur. Et si quis a sententia per iudicem appellationis lata duxerit appellàdum, is tunc ad Sedem ipsam Apostolicam appellabit. Si secus in præmissis omnibus, & singulis actum, aut attentatum fuerit irritum decernimus, & inane. &c.

ADDE

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent, vt Ecclesia dicatur Parochialis, & vt quis dicatur Curatus, habentur per Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & stat. benef. nu. 27. & infra. Gomes. in Regul. Cancel. de Idiomate. quæst. 11. Hoied. de Benef. incompatib. par. 1. c. 13. & notab. discutiuntur per Rotam Rom. in decis. diuersor. decis. 52. vol. 2.

Circa examen per concursum in vacatione parochialis Ecclesiæ faciendum quæritur de infrascriptis, & Primò. An notorietas idoneitatis de vita, moribus, & scientia, alicuius personæ qualificatæ, operetur, vt non subijciatur huic examini? Respondeo negatiuè, etiam si esset famosissimus Doctor, qui cum maximo applausu per plures annos legerit, ad tradita per Fusc. lib. 2. de visitat. c. 5. num. 10. etiam si esset Vicarius ipsius Episcopi, ex declar. Sacræ Congreg. referente Paris. lib. 8. de resign. benef. quæst. 9. nu. 87. neque hoc caret ratione: Patet enim prædictum examen requiri pro forma, cum aliàs stante præfata Pij V. Constitutione annulletur collatio, & ideo omitti non potest, ad notata per Lambert. qui alios citat, de iure patr. lib. 2. part. 1. quæst. 14. Art. 3.

Secundò quæritur, An istud ius examinandi, & edicti proponendi, solis Episcopis competat, ita vt alij inferiores, ad quos ipsarum parochialium Ecclesiarum collatio pertineret, ab hoc excludantur? Respondeo affirmatiuè, & ita pluries resolutum fuisse per Sacram Congregationem, cuius decisiones, & responsa, ad verbum recitando testatur Paris. loco cit. Limitatur in illis, qui omnimodam iurisdictionem Episcopalem haberent, nec alicui subderentur, sed immediatè Sedi Apostolicæ subiecti essent, ac nullius diœcesis censerentur, proprium, & distinctum territorium habentes, cum facultate congregandi Synodum, quam antea etiam coegissent, & in ea examinatores elegissent, & habetur in Archiep. Bononiens. par. 4. tit. de exam. per concurs. & censuisse Sacram Congregationem affirmat, in d. q. 6. Paris. nu. 94.

Tertiò quæritur, in quibus casibus hæc forma examinis à Concilio præscripta, omitti possit? Respondeo, quod præter casus in præalleg. cap. 18. in eius fine expressos, sunt etiam alij, quorum primus est in cura animarum, quæ in Ecclesia Collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomarios, arg. text. in cap. statutum, de elect. in 6. nam in isto casu cura dicitur esse penes Collegium, & non penes singulos, aut quemcumque Canonicum per se, ita, vt Canonicus dicatur curatus. Oldrad. cons. 67. tit. de præben. Puteus decis. 290. lib. 1. & censuit Sacra Congreg. in vna hebdomadaria collegiata Ecclesiæ S. Ioannis maioris, de Neap. Sed obstare videntur verba Conc. Trid. in princ. d. c. 18. ad acta quibus apertè significatur, prædictam examinis formam non esse prætermittendam, etiam si cura Ecclesiæ, vel Episcopo incumbat, & per plures administretur. Hinc Domini de Rota in prox. cit. decis. 48. dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærens Ecclesiæ, vel Episcopo incumbat, & ab ipsa Ecclesia superiore pluribus inuicem propriè & discretè, veluti singulis hebdomadis exercenda & administranda committitur, in hoc casu verificari verba Concil. Trid. vbi verò promiscuè, confusè & indeterminatè cura beneficij, seu ipsius ministerium per plures exercetur, & Ecclesiæ vel Episcopo non incumbat, tunc locum esse d. Oldradi cons. & ita esse intelligen. vt non repugnet Decreto Concil. Trident. Secundus casus, vt non requiratur nouum examen in prouisionibus faciendis de beneficijs ex causa permutationis, declarando vt per Paris. in d. quæst. 9. nu. 65. Tertius vt non oporteat seruare formam examinis per concursum, in collatione Canonicatus, cui vnita sit Parochialis, prout fertur censuisse Sacram Congregationem. Quartus in resignatione Parochialis facta in manibus Sanctissimi, ad fauorem certæ personæ, sed sufficere si examinetur eo examinis genere, quod vocatur in forma dignum; iuxta quam opinionem plu-

ries in facto contingenti respondisse Sacram Congregationem. refert Parif. lib. 10. de resignat. benef. q 7. & illa verba in Concilio posita ibi. (per resignationem etiam in Curia) intellige. de resignatione simpliciter facta, & non de ea quę fit in fauore, quod & ipse ex pluribus similibus comprobat.

Quarto quæritur. Quando incipiat currere tempus, quattuor mensium Episcopis datum ex prę d. Pij V. Constitutione? Respondeo quod non incipit currere nisi à die habitę notitię vacationis; ita in terminis huius Bullę unanimiter conclusum fuit per Dominos de Rota in decis. diuers decis 481. vol. 1.

Denique quæritur. in quib. casib. poterit Episc. terminum decem dierum in edicto præfixum, ad alios decem dies prorogare? Respondeo quod hoc non aliter ei licebit, nisi qui descripti sunt, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus præstituto tempore ad concursum accesserint, siue etiam si in tempore quidem se obtulerint, sed legitima aliqua causa ne ad concursum accederent, impediti fuerint. At si nullus intra priorem terminum se obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit, tunc edictum erit proponendum, cuius termino el ipso si nemo se exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tunc omisso edicto atque concursu, præcedente tamen examine, alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit necessarium proponere, aut propositum prorogare, si infra terminum unus tantum se exhibuerit. nam de eo solo periculum erit faciendum, prout hæc, & alia habentur in d. Archiep. Bononiensi.

Et quoniam Conc. Trid. & præfata Pij V. Constitutio præcipere videntur tale examen, ut postea possit de digniori & magis idoneo ad vacantis beneficij regimen electio fieri. ad sciendum, quæ scientia in aliquo requiratur. ut dicatur dignus, & præfici possit Ecclesiasticis beneficijs, vide Ioan. de Silua. in tract. de benef. p. 3. q. 5. & Gonzalez ad 8. Reg. Cancel. gl. 4. à nu 63.

Item, an magis idoneus doctrina præferendus sit illi, qui sufficientes literas habens esset tamen magis idoneus moribus & prudentia, adde D. Th. 2. 2. q. 63. Art. 2. & Rodriquez in noua sua cas. consc. p. 1. c. 106. n. 2. & an patroni salua conscientia præsentabunt dignum, & idoneum, cum præsentare poterint digniorem & idoneiorem, ac teneat huiusmodi præsentatio. Latè Lambert. de iure patron. lib. 2. parte 1. q. 10. art. 3. Item, in quibus casibus liceat conferre beneficia Ecclesiastica minus digno, digniore postposito, post Sot. lib. 3. de iust. & iure, abundè tradit Nau. in Miscellā. 38. de Orat. & Rodriq. in præalleg. c. 106.

Item, An & quomodo iuxta terminos Conc. Trid. d. cap. 18. minus dignus in beneficio competitor. cum digniore concurrendo. possit se excusare à peccato, idem Nauar. optimè in Miscellan. 40. & An eligens dignum, prætermisso digniori, teneatur ad restitutionem ac damni satisfactionem, & cui, post Caiet. in Sum. in verf. Acceptio personarum, & Soto. lib. 4. de iust. & iure q. 6. Art. 3. verf. Ad sextum argumentum, disputat hanc quæstionem Couar. qui alios citat, in Regula, Peccatum par. 2. §. 7. nu. 6. de reg. iur. in 6. Et denique quomodo impediens ne detur beneficium ecclesiasticum digniori, vel digne ad restitutionem teneatur, videndi sunt D. Th. & ibi: Caiet. 2. 2. q. 62. Art. 2. ad 4. Siluest. in verbo. Restitutio, 3. §. 12. Couar. loco cit. & Nau. in Man. c. 17. nu 74. & in prędi. Miscellan. 40. nu. 16. qui in vtroque loco loquitur in materia concursus.

BENE-

BENEFICIORVM POSSESSIO.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod prouisus à Sede Apostolica, non potest possessionem adipisci nisi literis expeditis, & contra tales administrationi se ingerentes, exstat Extrauag. Cōmunis, incip. Iniunctæ nobis, de elect. quæ fuit innouata per Iulium II. fol. 151. in Bullario, & per Iulium III. fol. 124. extenditur, & ampliatur per Paulum III. fol. 360. & per Pium IV. fol. 804. cum ante confectionem literarum gratia Apostolica sit informis *a* voluit Summus Pontifex in reg. Cancel. 26. de non iudicando iuxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum. *Cögruit titul. de electione.*

In Regno Neapolitano ad hoc vt prouisi faciant fructus suos, vltra literas Apostolicas requiritur quod possessionem recipiant de manu Nuncij *b* ob Breue Pij V. de anno 1568. die 8. Ianuar. fol. 1008. incip. Cupientes, & quæ habentur infra, & ratio est: quia beneficio vacante succedit Camera in fructibus *c* vt Nuncius Apostolicus reddatur certior, quando Camera desinat possidere.

De electo se ingerente administrationi ante confirmationem, est text. in ca. *d* auaritiæ, de elect. in 6. *d*

ADDITIO. Ratio est quia ex quo gratia à mente Papæ dependet, & ipse non vult quod gratiatus gratia vtatur nisi literis expeditis, secundum Gomes. in Reg. de non indic. iuxta for. supp. quæst. 9. & talis concessio habeat quasi tacitam conditionē, videlicet, si per Cancellariam transierit, vt per Mandos. in ead. Reg. q. 3. Hinc dicitur quod in beneficialibus litera expedita habetur loco tituli, Staphil. in tract. de lit. grat. in princ. nu. 16. quæ quando dicantur suam formā recepere, vt possint dici expeditæ, vide per Rebuff. in Praxi tit. de bul. non. declarat Gomes. loco citato quæst. 1. & in tractat. Breuium, sub nu. 2. Mascard. de probat. in Conclus. 1269. nu. 2. & quibus rationibus id statutum sit, vide per Paris. de resign. benef. lib. 3. q. 2. nu. 13. & lib. 10. q. 1. num. 12. Et disposita contra capientes beneficiorum possessionem ex sola signatura, absque literis expeditis, limita Primò, vt habetur per Staphil. tit. de rescript. in for. Breu. nu. 24. & Gomes. in tract. Breuium, sub nu. 14. Secundo limita nisi possessio capiatur vigore Breuis nomine Cameræ, vt fieri solet in beneficijs litigiosis, cū Clausula, Citra vitium spolij, & attentatorum, de quo latè per Lancel. de attentat. par. 2. c. 4. num. 455. cum seq. Paris. in d. tract. lib. 11. q. 6. num. 29. quo casu ex Bulla Pij V. incip. Cordi, quam habes infrà in verbo sequestrum fructus beneficiorum lite pendente deponi debet apud personam iudice à eligendam, non obstantibus quibuscumque statutis disponētibus, quod Capitula & Canonici percipiant. Et quid si post supplicationem signatam manu Sanctissimi, ipsius mors intercedat priusquam peruentum sit ad Bullarum confectionē, vide Doctores in proœm. Sexti, vers. Vniuersitati Felin. in rubr. de Constit. sub num. 5. Gomes. loco primo citato, & in Reg. de infir. resign. q. 18. Boer. decis. 346. Afflict. decis. 253. num. 4. & Paris. in d. tract. lib. 10. q. 1. num. 35. & infra. Et an Episcopus pro expeditione literarum collationis beneficij, possit tertiam partem fructuum illius accipere, vide Nauar. consil. 11. de simon. in antiq. intrepidè tenentem, quod non. Ad quod facit text. in c. ex multis tēporibus, 1. q. 3. Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 14. & Bulla Pij V. incip. Durum nimis, quam habet infra in verbo Simonia, illius decreti declaratoria, reuocans omnia priuilegia & consuetudines Ecclesiarum aliquid recipiendi pro collatione, prouisione, ac missione in possessionem beneficiorum; adeo, vt pro immissione in possessionem alicuis beneficij, vel

receptione in Canonicum, tam Episcopo, quam Capitulo, sint de genere prohibitorum etiam duleiaria multa, & quid simile, exigere: prout Sacra Congregatio censuit.

An, & quando beneficiatus cogi possit ad ostendendum titulum sui beneficij, vltrà gl. in c. 1. de reg. iur. in 6. vide Gomes. in reg. de trien. possess. q. 4. Maran. in Spec. par. 6. tit. de inquisit. n. 152. & par. 4. dist. 13. nu 6. Couar. in c. Alma mater, de sent. excom. in 6. par. 2. §. 2. sub nu. 9. Io. Silua, de benef. par. 5. q. 15. Mascard. latè & notab de probat. Cõcl. 1373. Capic. dec. 6. & Nau cons. 14. de off. ord. in antiq. Et quid in successore in beneficio, an, & quando teneatur docere de titulo prædecessoris, adde Boer. decis. 41. num. 3. Mascar. de probat. Conclus. 1374. Paris. in d. tract. lib. 10. q. 4. n. Quid autem si Bullæ fuerint deperditæ quomodo possit earum probatio fieri, vide Afflict. decis. 302. n. 3. & decis. 274. Mandos. in Reg. de non iudic. iux. for. sup. q. 6. Mascard. Conclus. 246. Pars. in d. tract. lib. 8. quæst. 2. nu. 22. & infra ac per alios Doctores a prædictis citatos.

b *Qui post Bullas sibi præsentatus, scribit literas suo Collectori siue Cõmissario Diœcesis, in qua est situm beneficium impetratum à Sede Apostolica, vt prouiso possessionem relaxet, vel ipsum in eam immittat. Et an quis possit propria authoritate beneficij possessionem capere, ac de corporali inductione ad ipsius apprehensionem præter Rebuff. latè de hoc scribentē in praxi, tit. de miss. in possess. doctissimè loquitur Couar. lib. 3 var. resol. c. 16. Rossin. de benef. c. 12. Paris in d. tract. lib. 10. q. 6. Et quid si promissus à Papa, non possit capere possessionem beneficij, eo quod fuerit impeditus expedire Bullas ab aliquo pensionario, ob non solutionem pensionis antiquæ, super illo beneficio impositæ, an ad remouendum illud impedimentum possit illam soluere vel impedienti aliquid promittere? Respondet quod iste talis ad hoc cauere debet, absque authoritate vel licentia Sanctiss. D. N. aliàs committeret peccatum simoniæ, quia quamuis liceat beneficiario pro iure spirituali iam quæsito & possesso conseruãdo dare aliquid temporale molestatori de facto. vt probatur in c. dilectus, el primo, de simon. & per glos. in c. decimas 16. q. 7. in vers. decimas, secus tamē est pro iure spirituali quærendo, neque pro quæsito nondum possesso conseruando, vt per Nauar. in d. c. dilectus, num 4. & in fi. prad. gl. quam rationem affert Nauar. cons. 17. de simon. in antiq. & tamen verum est, posse pensionarium iure petere pensiones decursas, & non solutas annorum præteritorum, à nouo possessore beneficij, qui forte nihil recuperabit ab hæredibus sui prædecessoris prout colligitur ex dictis Philipi Fran. in c. præsenti, §. fin. de off. ord. in 6. & latius ex Gigan. in trac. de pēsion. q. 39. & quod ita se habeat stylus Curiæ, testatur Nauar. in cons. 49. n. 5. de præb. in antiquis.*

Quamuis liceat beneficiario &c. Quod licitè possit quis redimendo vexationem aliquid dare, ne molestetur super beneficio, quod possidet; & pro conseruatione illius iuris iam quæsiti, post Doctores, in c. dilectus el 2. de Simon. vide Paris. in cons. 135. nu. 20. vol. 4. Burgas. in trac. de irregul. par. 6. tit. de Simon. nu. 58. & Rebuffum plenè declarantem in Praxi, par. 2. tit. de Simon. in resignat. nu. 17. & pluribus sequ. ac Nauar. in Manuali, c. 23. sub nu. 102 atque cons. 47. & 44. de Simon. in nouis. Toletum in Summa, lib. 5. c. 90. Ioan. Guttier. lib. 2. Canon. quæst. c 23. à n. 57.

At an quis licitè & tuta conscientia possit beneficium simplex accipere animo illud postea relinquendi, & mutandi statum; vide Nauar. in Miscel. 44. de Orat. & quid in accipiente beneficium curatum animo non residendi in eo, sed permutandi ob aliud simplex, vel renunciandi reseruata pensione, vide eundem Nau. in cons. 16. & consil 24. de præb. in antiq. ideoq. ad hoc euitandum de stylo in Curia quando datur examen, apponitur Clausula dato prius iuramento, quod illud non recipiat animo renunciandi, testante Paris. tract. lib. 9. q. 10. in fine.

Inter-

Inter alia requiritur, vt prouisi à die adepta possessionis, intra duos menses, si qualitas beneficij hoc exposcit, debeant emittere professionem fidei, iuxta decretum Cõcil. Trid. sess. 24. de ref. c. 12. §. Prouisi etiã, & Bullã Pij IV. incip. Iniunctum nobis quã habes infra in verbo fides professio, sub pena, vt alioquin non faciant fructus suos, nec possessio illis suffragetur, vt habetur in d. Concil. quam Concilij dispositionẽ amplia & primo in eo, qui illam infra tempus à Concil. præfixum nõ fecerit, vt nihilominus possit, & debeat deinde illam facere ratione à Nau. assignata, cons. 4. de Sum. Trinit. & fid. Cathol. Secũdo amplia, vt tali non suffragetur quo ad fructus possessio triennalis, tum, per rationem eiusdem Nauar. cons. 1. nu. 1. eod. tit. tum, quia hoc voluit Congr. Conc. Trid. §. vt nec longissima possessio prosit ei qui non emisit professionem fidei, quo ad fructus percipiendos, quamdiu illam non emiserit. Limita & Primo, vt propter illa verba Concilij, §. vt nec illi possessio suffragetur, nõ excludatur prouisus quo ad titulum & proprietatem beneficij, sicuti per plura respondet Nauar. in facti contingentia, in cons. 5. de verb. sing. in antiq. Secundo limita, in ommittẽte illam ex incogitantia, vel ignorãtia, vt nec mortaliter peccet, neque in foro cõscientiæ obligetur ad fructuum restitutionem. Idem Nau. consil. 1. & 3. eod. tit. admonens tacendã esse hanc negligentiã coram hominibus, facius vero in foro exteriori, quia illa ignorantia est iuris clari, quę non excusat, c. ignorantia de reg. iur. in 6. & sic præsumeretur mala fide illos percepisse, arg. reg. qui contra iura, cum concord. in glos. allegatis, eod. tit. & lib. Tertio limita, intelligendo vt propter omissionem professionis fidei amittãtur tantum fructus præbendarum, non autem distributiones quotidianæ quos inseruiendo quis acquisierit, prout eadem Sacra Congregatio censuit.

Refertur Sacram Congregationem Conc. censuisse, scribendum esse ad Nuncium Hispaniarum. Ei, qui professionem fidei non emisit, possessionem non suffragari quo ad faciendos fructus suos tantum, quo ad ceteros autem effectus commodo possessionis, & ceteris iuribus, si qua habet, non priuari; ac aliàs declarasse, omissionem & professionis fidei non priuare Canonicum alijs possessionis effectibus, sed ipsum, & vocem in Capitulo, & ius præcedendi habere à die adeptæ possessionis, nisi aliud obstet.

c *Quos fructus à die vacationis obuenientes, vsque ad diem quo prouisus per Summũ Pontificẽ possessionẽ ceperit, hodie applicat sibi Camera Apostolica pro Ecclesia Romana necessitatibus releuandis, vt colligitur ex Extrauag. Cum nonnulli, sub tit. de præb. inter comm. & fuit etiã prouisum per alias diuersorũ SS. Pontificũ Cõstitutiones, qui in Regno Neap. exiguntur à Cõmissarijs deputatis per Nũcium; idq; limitatur in Episcopatibus & beneficijs huius Regni, pertinentibus ad regiam nominationem, vt fructus decurrentes durante tẽpore vacationis, reseruentur futuro successori, in quo videtur obseruari ius Commune, prout statuitur in c. quia sæpe, de elec. in 6. & in c. præsenti, de offic. ord. eod. lib. & habetur per Nauar. in tract. de spol. §. 12. n. 3. & per Boer. decis. 340. Quid vero dicendum sit de fructibus beneficiati demortui infra annum ad quem debeant spectare pro rata tẽporis decursi, vsque ad illius obitũ, pręter Doct. in d. c. præsenti, vide Couar. lib. 1. Var. resol. c. 15. nu. 12. & late per Redoan. in tract. de spol. q. 5. Faciunt dicta per Vinc. de Franc. decis. 168. & eo magis stãte concordia facta cũ Sede Apostolica super spolijs. Ad quod etiam vide Bullã 9. Iul. III. incip. Cum sicut nobis, fol. 504. in Bullario. vide infrà, in verbo Spolia clericorũ. Et an ex istis beneficij fructibus pẽdentibus, ac inexactis, possit creditoribus ob debita ipsius beneficiarij satisfieri, tangit Nau. in Apolog. de Reddit. Eccl. q. 1. mon. 26. in fine, & in cõs. 4. de success. ab intest. in antiq. Et an Camera teneatur ad soluẽda debita ipsius beneficiarij, vel prælati de fructibus beneficij, & spolijs remãsis tẽpore obitus*

eorum,

eorum, habetur plenè per Redoan. in supra d. tract. q. 10. vide etiam Nau. cons. 14. de Regul. in antiq.

Cuius text. dispositionem licet pœnalem, tãquam Ecclesiis fauorabilem aliàs procedere etiam in præsentato à patronis ante institutionem, Lap. alleg. sub nu. 4. Roc. de Curte in trac. iuris patronat. in verb. honorificiũ, q. 39. Reb. in Praxi 3. par. Signat. n. 54. & 55. & ratio dispositionis illius text. erit: quia nemo debet à seipso assumere honorem. Paul. Apost. ad Hebr. c. 5. c. qualiter, de elec. Limita, non procedere in tentante & parante sed tantum ad illud faciendum absque executione, vt per glos. Gem. & Franc. in d. textu.

Quamuis ex relatis per Lambertin. in tract. de iure patron. par. 2. lib. 2. q. 5. Art. 1. appareat aliqualiter controuersum, num dispositio text. c. Auaritiæ, de elect. in 6. extendatur ad præsentatum ingerentem se in administratione; ipse verò declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clarè definiuit Rota Rom. teste Crescentio, in decis. 6. sub tit. de iure patron. quo loci à nu. 12. & infrà, plura notatu digna ad intellectum, & ampliationẽ præd. text. Vide Mãdosum de Signat. gratiæ, tit. priuationes, fol. 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pij IV. & Pij V. Supra allegatæ.

Contra retinentes beneficia Ecclesiastica absque literis Apostolicis super eisdem retentionibus. Necnon cõtra quoscumque apprehendentes possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum absque eisdem literis Apostolicis.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dñs Iulius, diuina prouidentia Papa III. Cui nuper innotuit, quod licet aliàs fel. rec. Gregorius Decimus, in Generali Concilio Lugdunẽsi, sua Generali Constitutione sanciuerit, quod nullus ex tunc de cetero administrationẽ dignitatis ad quã electus esset, prius quã celebrata de ipso electio confirmaretur, sub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæsito colore, in spiritualibus, vel tẽporalibus, per se, vel aliũ, pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis se immiscere præsumeret, omnes illos, qui secùs fecissent iure, si qđ illis per electionem quæsitũ, foret, decernens eo ipso priuatos, & piæ mem. Bonifacius VIII. etiã sua ppetua valitura Cõstitutione sanciuerit, vt Episcopi, & alij Prælati superiores, necnõ Abbates, Priores, & ceteri Monasteriorũ regimina exercentes, quocumque nomine censerentur, qui apud Sedẽ Apostolicã promouerentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus reciperent: ad cõmissas eis Ecclesias, & Monasteria, dictæ Sedis literis eorũ promotionẽ, cõfirmationem, consecrationẽ, seu benedictionem huiusmodi continentibus, nõ contectis accedere, vel bonorũ Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumerent, nulliq. eos absque dictarum literarum ostensione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quod si forsan contra præsumptum fuisset, quod per Episcopos, Prælatos, Abbates, Priores & alios Monasteriorum regimina exercentes, prædictos, medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quidquam interim ijdem Episcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes, de Ecclesiarum, vel Monasteriorum eorundem prouentibus perciperent, & fel. mem. Paulus III. Romani Pontific. prædecessores nostri, qui buscun-

c auaritia de elect in 6.

buscúque Tabellionibus publicis, sub excõmunicationis latæ sententiæ pœna inhibuerint, ne ex tunc de cetero de transumptis supplicationũ præterquam habentium Clausulã, quod earum sola signatura sufficeret, ac decreto, & cõcessione literarum, seu mandatorum possessionem beneficiorum Ecclesiasticorũ vigore supplicationũ huiusmodi apprehendi, rogari deberent neue illa scribere, vel subscribere, aut quouis modo authẽticare, vel partibus tradere præsumerẽt, volens, & Apostolica authoritate statuẽs, inter cetera, quod partes trãsumptis, seu literis, aut mandatis huiusmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorũ prætextu possessionem huiusmodi apprehẽdentes, fructus quos ex illis pro tẽpore perciperent, suos non facerent. Quinimmò ad beneficia in eisdem trãsumptis, & literis, ac mãdatis expressa efficerẽtur ipso facto perpetuò inhabiles, & ad restitutionem fructuum ex illis pro tempore receptorum in vtroque foro tenerentur. Decernentes, sic iudicari debere, ac irritũ, &c. Et successiuè, Sanctitas sua attendens, quod ante confectionẽ literarũ gratia Apostolica est informis, inter alia voluerit, statuerit, & ordinauerit, quod Iudices in Rom. Curia, vel extra pro tẽpore existentes, etiã si essent S. R. E. Cardinales, vel causarũ Palatij Apostolici Auditores, aut quicũque alij nõn iuxta supplicationẽ super impetratione signatarum tenores, & formas iudicare deberent etiã decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuersi Episcopi, & alij Prælati superiores, & Abbates, literis super dispensatione retinẽdi beneficia per eos antequã promouerẽtur, aut eorũ electiones confirmarentur, obtenta, per prædictam Sedem pro tẽpore concessis minime cõfectis beneficia, per eos obtẽta prædicta retinere, & diuersæ aliæ personæ Ecclesiasticæ possessionũ beneficiorũ Ecclesiasticorũ eis dicta authoritate conferri, seu commendari, vel in eorũ fauorem vniri, aut aliàs disponi possessionẽ literis Apostolicis desuper non expeditis apprehendere præsumunt. inhabilitatem, & alias pœnas in sanctionibus, & inhibitione, ac voluntate, & statuto prædict. contentas damnabiliter incurrendo in animarum suarum periculum, Volens periculis animarum huiusmodi latius occurrere, Sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem & statutum huiusmodi quorum tenores Sanctitas sua, ac si de verbo ad verbũ insererentur, haberi voluit pro expressis, approbans, & innouans, ac perpetuo obseruari debere decernẽs, & Sanctiones ipsas ad inferiora beneficia Ecclesiastica quæcũque, quomodocũque qualificata amplians & extendens, hac sua in perpetuo valitura Constitutione statuit, & ordinauit, quod omnes, & singulæ personæ Ecclesiasticæ, tam seculares, quã quorumuis ordinũ regulares, cuiusuis status, gradus, ordinis, vel cõditionis existant, etiã si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præfulgeãt, quod de cetero literis super dispensationẽ retinẽdi beneficia per eos antequam promoueãtur, aut eorum electiones cõfirmentur, obtẽta, eis per Sedẽ eandem pro tẽpore cõncessis minimè confectis beneficia ipsa retineri, aut possessionem alicuius, seu aliquorum beneficiorũ Ecclesiasticorum cum cura, vel sine cura secularium, vel quorumuis ordinum regulariũ quæcumque, & qualitercumque qualificatorum eis dicta authoritate Apostolica cõferri, seu cõmendari, aut in eorum fauorem, & comodum vniri, seu aliàs disponi concessionem literis Apostolicis super collatione, seu cõmenda, aut vnione, seu alia dispositione huiusmodi non expeditis, per te, vel per alium seu alios, eius nomine, etiã supplicationum seu sumptorum vel trãsumptorũ huiusmodi, aut collationum eis postmodũ de ipsis beneficijs tamquã etiã tunc certo modo in supplicatione expresse vacantibus, ordinaria, vel alia quauis authoritate factorum prætextu apprehendere

hendere præsumpserint, aut per alios apprehensam ratã, & gratam habuerit, ipsorum beneficiorũ non possessores, sed meri, & nudi detentores, ac violenti sine aliquo titulo in eis intrusi censeãtur, & pro talibus habeantur, & repetentur, nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionẽ, vt præfertur, teneantur, & obligati existant, Cõstitutiones seu dictę Cancellariæ Regulæ de annali, & triennali possessore in illis locum non habeant, nec eisdẽ detentoribus, & intrusis in aliquo suffragentur; quinimo beneficia per eos tẽpore promotionis suæ aut eorum electionis, cõfirmationis, obtenta, literis super dispensatione ea retinendi, sibi concessa non expeditis retinentes, aut possessionem beneficiorũ literis Apostolicis super illis non confectis apprehendentes, seu per alios apprehensam, ratam, & gratã habentes, beneficia sic retenta, aut apprehensa, & omne ius, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittãt, illisq; & illo priuati, ac ad illa de cetero obtinenda perpetuo inhabiles, nec illa vlterius, & prætextu noui tituli, aut nouæ Cõmendæ, vel vnionis, seu alterius dispositionis, etiã Apostolica authoritate factæ assequi valeãt, sed beneficia ipsa tamquam de iure, & facto vacantia aliis conferri, seu commendari & per quosuis, tam ab eorũ ordinarijs collatoribus, quã à Sede prędicta libere impetrari possint, & si bñficia ipsa litigiosa fuerint, collitigantis in omni iure, & ad omne ius quo ad beneficia retinẽtibus, aut possessionem apprehẽdentibus huiusmodi in eisdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competebat aut cõpetere poterat eo ipso absque iuris, aut hominis ministerio surrogẽtur, & surrogati esse cẽseantur, ac in eorum fauorem causa desuper pendens auocata, & lis extincta fuisse & similiter esse cẽseantur. Quodque de cetero supplicationes etiã manu nostra & motu proprio signatę nisi habuerint Clausulam, quod eorum sola signatura sufficiat, nullam aliam quam per literarum super illis cõficiens fidem, aut probationem faciant, seu præstent, nec nulla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur, & adhiberi possit. Decernens sic, & non aliter, tam in eadem Curia, quam extra eam & in partibus per quoscumque iudices, ac Cõmissarios quauis etiam Apostolica authoritate prædicta fungentes, etiam causarum palatij huiusmodi Auditores, & ipsius R. E. Card. in quauis causa, & instãtia sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate & facultate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum. &c.

Placet publicetur, & describatur I.

Breue Pij V. applicationis fructuum omnium beneficiorum reseruatorum in Regno Neapolis pro tempore vacantium à die vacationis, vsque ad diem quo prouisi possessionem ceperint de manu Nuntij.

CVpientes malitiis nonnullorum, qui fructus Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reseruatorum vsurpare non verentur, occurrere, Cameræ nostræ Apostolicæ indemnitati, quantumcum Deo possumus, consulere, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quæcumque, quomodolibet, & qualitercumque nuncupata, omnium, & singulorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumuis Ordinum regularium & Monasteriorum etiam Consistorialium nobis, & Sedi Apostolicæ, tam per Constitutiones Apostolicas, quam Cancellariæ Apostolicæ Regulas editas, & edendas, seu alias quomodolibet,

bet, & ex quauis causa generaliter, vel specialiter reseruatorum, seu affectorum in Regno Neapolis, & quibusuis illius Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Opidis, & locis consistentium, per obitum, & aliàs quouis modo, praeterquam per cessum, illa obtinentium pro tempore vacantium, à die ipsorum beneficiorum, & Monasteriorum vacationis pro rata temporis, vsque ad diem, quo prouisi per nos de eisdem beneficijs, & Monasterijs vigore literarum nostrarum sub plumbo illorum possessionem de manu d lecti filij Magistri Pauli Odeschalchi Notarij, & in dicto Regno Nuncij, & collectoris nostri, quem per alias nostras literas Commissarium ad capiendum possessionem beneficiorum, & Monasteriorum huiusmodi deputauimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta possessio nullius sit roboris, vel momenti, ac prouisis ipsis nullum ius per eam acquiri, neque eis vllatenus suffragari possit, eidem Camerae Apostolicae authoritate Apostolica tenore praesentium applicamus, incorporamus, & appropriamus illaq applicata, incorporata & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare, & pertinere, nullumq praeter nos, & dictam Cameram aut ipsum Paulum Nuncium, & Collectorem, aut ab ipso deputatos Subcollectores, ea percipere, exigere, aut aliàs se in illis intromittere posse, aut debere, statuimus, & ordinamus: & nihilominus ne aliquod impedimentum huic nostrae ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute Sanctae Obedientiae, ac sub suspensionis à diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiae quo ad Archiepiscopos, & Episcopos, quo ad verò alios inferiores, etiam sub excõmunicationis, & alijs arbitrij nostri, & quo ad omnes, sub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia, poenis, districtè praecipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicae reseruata, seu affecta, praedicta quouis praetextu, causa, aut quaesito colore cuiquam conferre, seu de illis prouidere quoquomodo audeant, vel praesumant; sicq. in praemissis omnibus, & c. Non obstantibus, & c.

DE ELECTIONIBVS AD REGIMINA MONASTERIORVM Praepositurarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster dominus Pius Diuina prouidentia Papa IV. Ad cuius peruenit notitiam, quod licet aliàs omnia monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi aestimatione excedentia, necnon Prioratus, Praeposituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Praeceptorias generales, ordinum quorumcumque dispositioni suae generaliter reseruauerit, ac propterea illorum prouisiones, & ad ea quae speciali priuilegio eligẽdi sibi per Sedem Apostolicam concesso suffulta sunt, Canonice factarum electionum confirmationes, ad Sanctitatem suam, & dictam Sedẽ pertinere noscantur: nihilominus plerique Religiosi caeca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad Monasteria, Prioratus, & alias dignitates Cõuentuales huiusmodi, vel priuilegium eligendi praedictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine seruato, nullaq boni, vel aequi ratione habita temere fieri factasq. per ordinum superiores, aut locorum Ordinarios, de facto confirmari; partim vero nedũ priusquã electiones de se ad Monasteria, & alias Conuentuales dignitates eligẽdi priuilegio suffulta, factae, ritè confirmentur: sed ne electi quidem canonicè, se in regimine, & administratione tam in spiritualib. quam temporalibus Monasteriorum, aliarumq. dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiscere non vereantur, in animarũ periculum, authori-

thoritatis Apostolicæ contemptum,& plurimorum scandalū: Volens tantis qui paulatim in religiosos irrepserūt abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquando,sicut par est,occurrere,suamq. Sedi præfatæ prærogatiuam asserere,omnes, & singulas electiones quarumuis personarum ad regimina Monasteriorū,Prioratuum, Præpositurarum, & aliarum dignitatum Conuentualium , ipsarumq. electionum confirmationes per quoscumque cuiusuis status,gradus,ordinis,& conditionis existant,& quauis etiam Archiepiscopali, Patriarchali,aut maiori præfulgeant dignitate,hactenus sic præsumptas,nullas,& inualidas, ac pro nullis,inualidis,& prorsus infectis habendas esse,personasq.sicut præfertur electas, & cōfirmatas,Monasteria,aliasq. dignitates huiusmodi sine legitimo titulo possedisse,& possidere,nec non illorū fructus,redditus,& prouentus,indebitè percepisse,& percipere. Ac porsonas ipsas ad absolutionem, & habilitationem super his,necnon confirmationē electionū de se factarum à Sanctitate sua seu Romano Pontifice pro tpe existente,aut Sede prædicta infra sex mēses à data præsentiū cōputandos, impetradū , ac literas Apostolicas super huiusmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit.Et nihilominus hac sua perpetuo valitura Constitutione statuit,& ordinauit,quod nullus de cetero se in regimine, & administratione Monasterij, vel alterius dignitatis Conuentualis,ad quod,seu quam,illum eligi contigerit in spiritualibus,vel temporalib. antequam ritè celebrata electio a Sanctitate sua , aut Romano Pontifice pro tpe existente,& sede prædicta confirmata,& literę Apostolicę desuper expeditę fuerint,per se, vel alium in toto, vel in parte quouis quæsito colore immiscere , aut ad illud,vel istā,se recipi facere,vel alias se pro eius prelato gerere præsumāt.

Decernens omnes, & singulos qui secus fecerint, iure si quod illis ad Monasteria,vel eorum regimina,& administrationes,ac alias Conuentuales dignitates per electionē huiusmodi quæsitum fuerit, eo ipso priuatos, & deinceps ibi: ineligibiles esse, ipsaq. Monasteria,& alias dignitates ab eadem Sede impetrari posse; qui verò similes electiones confirmare præsumpserit, etiam eo ipso superiores ordinum videlicet suis dignitatibus priuatos ; ordinarij autem locorum etiam si Archiepiscopali, & maiori pręcellant dignitate, ingressum Ecclesię interdictum, eosq. ab Ecclesiarum suarum regimine, & administratione suspensos existere.

Placet publicetur,& describatur. I.

Lecta,& publicata fuit, præscripta regula Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicę Millesimo,quingentesimo sexagesimo quarto Die vero Martis vltima mensis octobris, Pontificatus præfati S. D. N. Papæ Anno Quinto.

Ann.Homellius Custos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

Cōgruit tit. de renūciat. PRÆTER Summistas, sciendum est,beneficium potuisse olim resignari simpliciter in manib.collatoris,c.admonet,de renunc.gl.in Clem.vnica,in verbo, manibus,eo.tit.& in c.de regularibus,in ver.dimittant,de simon.Mādos.in Praxi Signat.gratiæ, in ver. resignatio non tamen ad fauorē quia esset simonia gl. & Abb.in c.ex parte nu.4.de off.deleg.& in c.cum vniuersorum,num.5.de rer. permut.nisi fieret in manibus Papę secundū stylum Curiæ à multis seculis seruatum

rum, à quo tamen cępit recedere Greg. XIII. qui permisit, vt vna cũ renunciatione vnius, præsentetur petitio alterius, cui renuncians vellet coferri, Nauar. in Man. Conf. c. 23. sub nu. 107.

Sed postea Pius V. suspendit facultates, & authoritates conferendi beneficia per resignationem, seu permutationem vacantia, in manibus quorumcumque Ordinariorum, vt patet ex eius Constitutione publicata Romæ die 8. Augusti 1567. incip. Officium creditæ, fol. 992. in Bullario.

Deinde idẽ Pius V. relaxauit supradictã prohibitionem, de non admittendis resignationibus per Ordinarios, cũ modificationibus, vt ex altera eius Constitutione publicata Romæ die 10. Aprilis 1568. fol. 1014. Incip. Quanta Ecclesię Dei incõmoda. Præallegatæ duæ Constitutiones Pij V. sunt sequentis tenoris.

Bulla Eiusdem S. D. N. PII. Papæ V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Resignationibus per Ordinarios, cum modificantibus.

OFFICIVM creditæ nobis administrationis exposcit, vt non solum corrigamus ea, quæ perperam attentantur, verũ ẽt ne in futurum illa contra Ecclesiasticã puritatẽ attentari possint, debita animaduersione prouideamus. Sanè cum, sicut accepimus, in resignationibus, & permutationibus quæ tã apud Sedem Apostolicam, quã in partibus in Ordinariorum manibus fiunt, quamplurimi abusus irrepserint, Nos volẽtes huiusmodi abusus ab Ecclesia Dei tollere, & futuris resignationum, & permutationum admissionibus eã normam præscribere, qua sanctuarium Dei hominũ pactionibus tradi non possit, ac vt omnis simoniæ labes, & fraudis suspicio, in beneficiorũ ecclesiasticorũ prouisionibus absit, decernimus supplicationes beneficiorũ quorumcũque resignationum, seu permutationẽ continentes, donec per nos illarum admittendarũ modus præscriptus fuerit, vlterius non per modernos, & pro tẽpore existentes Cardinales, & alios signaturæ nostrę gratię præfectos, vt antea, sed per nos tãtum, manu nostra signari debere. Et ne, dũ præmissis occurrere intendimus, & à signaturæ nostrę præfectis ab illis abstinendum censuimus, locorum Ordinarij, ceteriq. beneficiorum Ecclesiasticorũ inferiores Collatores præfati, vt antea à plerisque eorũ factum esse audiuimus, ita se fiducialiter cũ ijs, qui in eorũ manibus beneficia ecclesiastica resignant, vt non nisi illis, quos ipsi nominauerint, aut pro quib. intercesserint ea conferant, & de eis prouideant, vel disponãt, ac quos Ecclesiæ plus posse cognoscunt, negligãt, & cõtemnant, Apostolica authoritate, adde Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra Cõstitutione omnibus, & singulis dilectis filijs nostris, & Sedis Apostolicę Legatis, Nuncijs, ac Venerabilib. fratrib. Patriarchis, Primatib. Archiepiscopis, Episcopis, ac quorumuis Cathedraliũ, & Collegiatarum Ecclesiarum Capitulis, Abbatib. ceterisq. alijs quorumuis beneficiorũ Ecclesiasticorum quomodcumque qualificatorũ inferioribus Collatoribus, ad quos de iure, vel consuetudine eorundẽ beneficiorũ resignationes, seu permutationes admittendi facultas spectat, & pertinet, quacumque dignitatis prærogatiua etiã Cardinalatus honore fulgentibus, prohibemus, ne posthac, donec debitus modus, vt prĕmittitur, statuatur, ac decernatur, quorũuis beneficiorum Ecclesiasticorum, tã seculariũ quã quorumuis ordinũ regularium, qualitercumque qualificatorum etiam si iuris patronatus, & ad quorumuis pręsentationem, nominationem, electionem, & quamuis aliam dispositionẽ pertineant, resignationes, seu permutationes recipiant,

piant, vel admittant, neque beneficia eadẽ tamquam per resignationem vacãtia, quibusuis personis coferant, vel de eis puideant, aut quomodolibet dispõnant. Nos enim beneficiorum præfatorum collationes, aut quasuis alias dispositiones per eosdem factas, nullas, irritas, & inanes, nullumque ius, aut titulum etiam coloratũ, tam in petitorio, quã possessorio prouisis tribuere, ac ipsos sic prouisos ad eadẽ beneficia ecclesiastica obtinenda perpetuo inhabiles fore, & esse: ac omnes, & singulos Collatores præfatos, in collatione, puisione, & dispensatione beneficiorũ, in eorum manibus sic resignatorum, quouis prætextu etiã deuolutionis vacãtium, se intromittere nullatenus posse, beneficiaq. præfata tamquã verè vacantia, per nos, & Sedẽ Apostolicã, & quouis eorundem Collatorũ in quorum manibus, contra huiusmodi nostrã prohibitionem, resignationes, seu permutationes factę fuerint, Superiores, nullo alio deuolutionis ordine seruato, sed qđ locus sit preuẽtioni cõferri, & de ijs prouideri, ac disponi liberè, & licitè posse; Et sic per quoscumque Iudices, etiã causarũ Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicãdi, & interpretãdi facultate, iudicari & definiri debere, ac irritum & inane si secus super ijs à quoquã quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, statuimus atque decernimus. Nõ obstantibus Cõstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiã iuramẽto, cõfirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, etiã immemorabilibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis, qbusuis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & sæpius innouatis, quibus omnibus, etiã si de illis, eorumq. totis tenorib. specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbũ insererentur præsentibus pro sufficienter expressis haberes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, ceterisq. cõtrarijs quibuscũque. Ceterũ quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus opus, fuerit, deferri, volumus ẽt ac decernimus, quod præsentiũ transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ indignitate Ecclesiastica constitutę munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ; quodq. literæ ipsæ in Cancellaria Apostolica publicentur, ac omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, statuti, derogationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum; Datum Romæ Apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, sexto Idus Augusti, Pontificatus nostri anno secundo.

B.Cyrillus.

H.Cumin.

Registrata in Secretaria Apostolica.

Lectæ, & publicatæ fuerũt retroscriptæ literæ Romę in Cancellaria Apostolica Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo; Die vero Lunæ XVIII. Mensis Augusti, Pontificatus Sanctissi. D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno secundo.

Bulla

Della S. D. N. Pij Papa V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Resignationibus per Ordinarios, cum modificationibus.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

QVANTA Ecclesiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quotidie magis afferat ministrorum in eam ingressio vitiosa, iã latè perspiciant, & cũ mœrore expendãt Præsules omnes, & pastores, quando hæc pernicies ceterarũ omnium maxima, tam multas orbis Ecclesias impie violarit. Quia verò hoc malum cũ in ceteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & officiorũ ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemini molestum, esse debet, quod pridem de reprimendis quotidianis fraudib. quæ hac in re frequẽtiores interno-scũtur, certã aliquã rationem tandem inituri, officij nostri partes in prohibenda omnibus interim resignationũ huiusmodi receptione paulo seuerius interposuerimus, omnesq. beneficiorum interim resignãdorum dispositiones quæ fierẽt, in irritum reuocauerimus, ac etiam decreuerimus nullum per eas in illis ius, neque titulum, vel coloratum tam in peritorio, quã in possessorio ipsis prouisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinẽda perpetuo inhabiles fore; Collatores verò aliàs in illorum dispositione etiam tamquam deuolutionis iure sese interponere nõ posse, sed de eis vt verè vacãtibus, siue per Rom. Pont. siue alios collatorum eorũdem superiores, vti prçuentũ esset, liberè prouideri. Nunc autem intendentes institutũ hoc nostrum, quo sanctuarium Domini cupimus illibatũ authore Domino persequi, ac simul quãtum in nobis est cauere, ne resignationes ipsæ dehinc pro cuiusque arbitrio, nullisq. vel certè leuibus causis passim, & temerè admittãtur, prohibitionem, & alia prçdicta, ac cetera omnia nostris sup his literis contenta, eatenus relaxamus, vt posthac Episcopi, & alij facultatem habẽtes eorũ dumtaxat resignationes recipere & admittere possint, q̃ aut senio cõfecti, aut valerudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, censurisq. ecclesiasticis irretiti, aut nequeũt, aut nõ debẽt Ecclesiæ, vel beneficio inseruire, seu qui vnũ aliud vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit prouomeri, Religionẽ quoque ingressuri, vel matrimoniũ cõtracturi, si statim postea id re ipsa exequantur; Denique, cũ quis ex alijs casibus acciderit, qui Cõstitutione felicis recordationis Innocẽtij Papç iii. de dimittendis cathedralibus ecclesiis, edita cõtinentur. Qui etiã ob capitales inimicitias nequeũt vel nõ audeãt in loco beneficii residere securi. Sed nec horum vllus sacro ordini mancipatus, nisi religionẽ ingressurus valeat vllo modo beneficium, vel officiũ ecclesiasticũ resignare, nisi aliunde ei sit, quo in vita possit commodè sustentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorũ permutationes admittere, quç Canonicis sanctionibus, & Apostolicis Cõstitutionibus permittuntur. Caueant autem Episcopi, & alii prædicti, itemq. omnes electores, præsentatores, & patroni, tam ecclesiastici, quam laici quicũque sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo futuri in huiusmodi bñficiis, & officiis successores, ab ipsis resignãtibus, aut aliis eorum significatione vel hortatu designẽtur, aut de his assumẽdis promissio inter eos, vel etiã intentio qualiscũque intercedat. Cęterũ præcipimus, atque interdicimus, ne ipsi Episcopi, aut alii collatores de beneficiis, & officiis resignandis prædictis, aut suis, aut admittentium cõsanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiã per fallacẽ circuitum multiplicatarum in

extraneos collationũ audeant prouidere, quod si secus, ac etiam quidquid præter, vel contra formam prędictorum fuerit a quocumque temere attẽtatum, id totum ex nunc vires, & effectum decernimus non habere. Qui vero cõtrafecerint, vt in eo in quo deliquerint puniãtur, a beneficiorũ, & officiorũ collatione, necnõ electione, pręsentatione, confirmatione, & institutione, prout cuique cõpetierit, tãdiu suspensi remaneant, donec remissionẽ a Romano Pontifice meruerint obtinere, & qui talia beneficia seu officia receperint, eos prędictis pęnis volumus subiacere. Et nihilominus in eos, qui sic suspensi cõferre, eligere, pręsẽtare, cõfirmare, vel instituere ausi fuerint, excõmunicationis quo ad personas, quo vero ad Capitula, & Cõuẽtus a diuinis suspẽsionis sentẽtias ipso facto promulgamus; quibus etiã nullus alius quã ipse Romanus Pontifex siue absolutionis, siue relaxationis gratiã (excepto mortis articulo) valeat impertire Prohibitione, & literis nostris prædictis, nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris Nõ obstãtibus quibuscũque priuilegijs, & ĩdulgẽtijs, & literis Apostolicis generalibus, & specialibus quibuscũque Episcopis, & alijs superioribus, ac inferioribus ecclesiarũ prælatis, necnõ Ecclesijs, Monasterijs, & Capitulis, Cõuentibus, Colegijs, & Vniuersitatibus, eorumq. & alijs personis etiam Regia, & Imperiali maiestate præditis, sub quacũque verborũ forma & cõceptione concessis, per quæ effectus præsentium impediri posset, quomodocũque vel differri, ẽt de eis ipsorumque totis tenoribus ad verbum, ac de propri s nominibus eorũ, nec nõ Ecclesijs, Monasteri s, locis ordinibus, & dignitatibus de quibus nec nõ causis propter quas illa cõcessa sunt, specialẽ & expressã pręsentibus fieri oporteret mentionum. Ceterũ iubemus easdem præsentes ad valuas Basilicæ Principis Apostolorũ de Vrbe, & in acie Cãpi Floræ publicati, & earũ exempla affigi volumus, easq. eas sic publicatas omnes, & singulos perinde afficere, & obligare ac, si illis ipsis fuissent singulariter intimatę; exemplis quoque prędictis etiã impressis, manuq. Notarij publici, & sigillo prælati Ecclesiastici vel eius Curiæ obsignatis, eandem prorsus fidẽ adhiberi, quę ipsis præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ relaxationis, pręcepti, interdicti, decreti, promulgationis, iussionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsũpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quintegesimo sexagesimo octauo, Kal. Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Cæs. GloriErus.
H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini Millesimo quintegesimo sexagesimo octauo, Indictione vndecima, die verò decima mensis Aprilis, Pontificatus Sãctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno 3. Retroscriptę literę Apostolicę, affixę, & publicatę fuerũt ad valuas Basilicę Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Florę, dimissis ibidem eorundem exemplis affixis, per nos Iulium Parinum, & Ioan. Andream Panizzam prælibati Sanctissimi D. N. Papæ Cursores.

Bartholomæus Sottocasa Magister Cursorum.

ROMÆ, Apud Hæredes Antonij Bladij, impressores Camerales.

Post

Post hac Episcopi, & alij facultatem habentes eorum dumtaxat resignationes recipere, & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij censurisq; ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debente ecclesia. vel beneficio inseruire, qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi si statim postea id re ipsa exequantur. denique cum quis ex alijs casibus acciderit qui constitutione fel. recor. Innocentij Papæ III. de dimittendis Cathedralibus Ecclesijs edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij residere securi; Sed nec horum vllus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat vllo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vita possit commode sustentari. Ad hac beneficiorum, & officiorum permutationes admittere quæ Canonicis sanctionibus & Apostolicis Constitutionibus, permittuntur. Caueant autem Episcopi, & alij prædicti, itemq; omnes electores, præsentatores, & patroni tam Ecclesiastici, quam Laici, quicumque sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo futuri in huiusmodi beneficijs & officijs successores ab ipsis resignantibus, aut alijs eorum significatione vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscumque intercedat.

Ceterum præcipimus atque interdicimus, ne ipsi Episcopi, aut alij collatores, de beneficijs & officijs resignandis prædictis aut suis, aut admittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod si secus, ac etiam quidquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocumque temerè attentatum, id totum nunc vires & effectum decernimus non habere.

Qui vero contrafecerint vt in eo in quo deliquerint, puniantur, à beneficiorum, & officiorum collatione necnon electione, præsentatione, confirmatione, & institutione, prout cuique competierit, tamdiu suspensi remaneāt, donec remissionem à Rom. Pont. meruerint obtinere; & qui talia beneficia, seu officia, receperint, eos prædictis pœnis volumus subiacere. Et nihilominus in eos qui sic suspensi conferre, eligere, præsentare, confirmare, vel instituere ausi fuerint, excommunicamus quo ad personas, quo verò ad Capitula, & Conuentus à diuinis suspensionis sententias ipso facto promulgamus, quibus nullus alius quam ipse Rom. Pontif. siue absolutionis, siue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impartire, prohibitione, & literis nostris prædictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris. Non obstantibus, &c.

Hæc Constitutio latissimè declaratur per Parisium in tract. de resignat. benefic. p. 1. lib. 5. q. 6.

Decreto Concil. Trid. sess. 21. c. 2. de reform. prouisum est, quod ordinatus ad titulum beneficij illud resignare non potest, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulū sit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde viuere commodè possit, & aliter facta resignatio nulla sit.

A*D maiorem dilucidationem Bullæ Pij V. relatæ in fol. 104. sciendum est, exstare declarationem, quam ex authentico habuimus, videlicet. Nos Hieronimus tit. Sancti Pancratij S. R. E. presbyter Cardin. Matthaeus Fidem facimus, & attestamur in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos asseruantur, adnotatum esse, quod fel. rec. Greg. XIII. declarauit, beneficia iuris patronatus non comprehen-*

eorum, habetur plenè per Redoan. in supra d. tract. q. 10. vide etiam Nau. cons. 14. de Regul. in antiq.

Cuius text. dispositionem licet pœnalem, tanquam Ecclesiis fauorabilem aliàs procedere etiam in præsentato à patronis ante institutionem, Lap. alleg. sub nu. 4. Roc. de Curte in trac. iuris patronat. in verb. honorificũ, q. 39. Reb. in Praxi 3. par. Signat. n. 54. & 55. & ratio dispositionis illius text. erit: quia nemo debet à seipso assumere honorem. Paul. Apost. ad Hebr. c. 5. c. qualiter, de elec. Limita, non procedere in tentante & parante sed tantum ad illud faciendum absque executione, vt per glos. Gem. & Franc. in d. textu.

Quamuis ex relatis per Lambertin. in tract. de iure patron. par. 2. lib. 2. q. 5. Art. 1. appareat aliqualiter controuersum, num dispositio text. c. Auaritiæ, de elect. in 6. extendatur ad præsentatum ingerentem se in administratione; ipse verò declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clarè definiuit Rota Rom. teste Crescentio, in decis. 6. sub tit. de iure patron. quo loci à nu. 12. & infrà, plura notatu digna ad intellectum, & ampliationẽ præd. text. Vide Mãdosum de Signat. gratiæ, tit. priuationes, fol 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pij IV. & Pij V. Supra allegatæ.

Contra retinentes beneficia Ecclesiastica absque literis Apostolicis super eisdem retentionibus, Necnon cõtra quoscumque apprehendentes possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum absque eisdem literis Apostolicis.

c. auaritia de elect. in 6. SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dñs Iulius, diuina prouidentia Papa III. Cui nuper innotuit, quod licet aliàs fel. rec. Gregorius Decimus, in Generali Concilio Lugdunẽsi, sua Generali Constitutione sanciuerit, quod nullus ex tunc de cetero administrationẽ dignitatis ad quã electus esset, prius quã celebrata de ipso electio confirmaretur, sub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæsito colore, in spiritualibus, vel tẽporalibus, per se, vel aliũ, pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis se immiscere præsumeret, omnes illos, qui secus fecissent iure, si qd illis per electionem quæsitũ, foret, decernens eo ipso priuatos, & piæ mem. Bonifacius VIII. etiã sua ppetua valitura Cõstitutione sanciuerit, vt Episcopi, & alij Prælati superiores, necnõ Abbates, Priores, & ceteri Monasteriorũ regimina exercentes, quocumque nomine censerentur, qui apud Sedẽ Apostolicã promouerentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus reciperent: ad cõmissas eis Ecclesias, & Monasteria, dictæ Sedis literis eorũ promotionẽ, cõfirmationem, consecrationẽ, seu benedictionem huiusmodi continentibus, nõ contectis accedere, vel bonorũ Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumerent, nulliq. eos absque dictarum literarum ostensione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quod si forsan contra præsumptum fuisset, quod per Episcopos, Prælatos, Abbates, Priores & alios Monasteriorum regimina exercentes, prædictos, medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quidquam interim ijdem Episcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes, de Ecclesiarum, vel Monasteriorum eorundem prouentibus perciperent, & fel. mem. Paulus III. Romani Pontific. prædecessores nostri, qui buscun-

buſcũq; Tabellionibus publicis,ſub excõ municationis latæ ſententiæ pœna inhibuerint, ne ex tunc de cetero de transumptis ſupplicationũ prẹterquam habentium Clauſulã,quod earum ſola ſignatura ſufficeret,ac decreto, & cõceſſione literarum,ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorũ vigore ſupplicationũ huiuſmodi apprehendi,rogari deberent: neue illa ſcribere, vel ſubſcribere,aut quouis modo authẽticare,vel partibus tradere præſumerẽt, volens,& Apoſtolica authoritate ſtatuẽs, inter cetera, quod partes trãſumptis, ſeu literis,aut mandatis huiuſmodi,ex tunc deinceps vtentes,ac illorũ prætextu poſſeſſionem huiuſmodi apprehẽdentes,fructus quos ex illis pro tẽpore perciperent,ſuos non faceret. Quinimmò ad beneficia in eiſdem trãſumptis,& literis,ac mãdatis expreſſa efficerẽtur ipſo facto perpetuò inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum ex illis pro tempore receptorum in vtroque foro tenerentur. Decernentes,ſic iudicari debere, ac irritũ,&c. Et ſucceſſiuè, Sanctitas ſua attendens, quod ante confectionẽ literarũ gratia Apoſtolica eſt informis, inter alia voluerit,ſtatuerit,& ordinauerit,quod Iudices in Rom. Curia,vel extra pro tẽpore exiſtentes, etiã ſi eſſent S.R.E. Cardinales, vel cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores,aut quicũque alij non iuxta ſupplicationẽ ſuper impetratione ſignatarum tenores,& formas iudicare deberent etiã decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi,& alij Prælati ſuperiores,& Abbates, literis ſuper diſpenſatione retinẽdi beneficia per eos antequã promouerẽtur,aut eorũ electiones confirmarentur,obtenta, per prædictam Sedem pro tẽpore conceſſis minime cõfectis beneficia,per eos obtẽta prædicta retinere,& diuerſæ aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ poſſeſſionũ beneficiorũ Eccleſiaſticorũ eis dicta authoritate conferri, ſeu commendari,vel in eorũ fauorem vniri, aut aliàs diſponi poſſeſſionẽ literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehendere præſumunt. inhabilitatem,& alias pœnas in ſanctionibus,& inhibitione,ac voluntate,& ſtatuto prædict. contentas dãmnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum, Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere, Sanctiones,& inhibitionem,ac voluntatem,& ſtatutum huiuſmodi quorum tenores Sanctitas ſua, ac ſi de verbo ad verbũ inſererentur,haberi voluit pro expreſſis,approbans,& innouans,ac ppetuo obſeruari debere decernẽs, & Sanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quæcũque,quomodocũque qualificata amplians & extendens,hac ſua in perpetuo valitura Conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod omnes,& ſingulæ perſonæ Eccleſiaſticæ,tam ſeculares,quã quorumuis ordinũ regulares,cuiuſuis ſtatus,gradus,ordinis,vel cõditionis exiſtant, etiã ſi Epiſcopali,vel Archiepiſcopali,aut Patriarchali,vel alia maiori dignitate prẹfulgeãt, quod de cetero literis ſuper diſpenſationẽ retinẽdi beneficia per eos antequam promoueãtur,aut eorum electiones cõfirmentur,obtẽta, eis per Sedẽ eandem pro tẽpore cõnceſſis minimè confectis beneficia ipſa retineri,aut poſſeſſionem alicuius,ſeu aliquorum beneficiorũ Eccleſiaſticorum cum cura,vel ſine cura ſecularium,vel quorumuis ordinum regulariũ quæcumque, & qualitercumque qualificatorum eis dicta authoritate Apoſtolica cõferri, ſeu cõmendari, aut in eorum fauorem, & comodum vniri, ſeu aliàs diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis ſuper collatione,ſeu cõmenda,aut vnione,ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis,per te,vel per alium ſeu alios,eius nomine,etiã ſupplicationum ſeu ſumptorum vel trãſumptorũ huiuſmodi, aut collationum eis poſtmodũ de ipſis beneficijs tamquã etiã tunc certo modo in ſupplicatione expreſſe vacantibus,ordinaria,vel alia quauis authoritate factorum prætextu apprehendere

hendere præsumpserint,aut per alios apprehensam ratā,& gratam habuerit, ipsorum beneficiorũ non possessores,sed meri, & nudi detentores, ac violenti sine aliquo titulo in eis intrusi censeātur,& pro talibus habeantur,& repetentur, nec fructus suos faciant,sed ad illorum restitutionē,vt præfertur,teneantur, & obligati existant,Cōstitutiones seu dictę Cancellariæ Regulæ de annali,& triennali possessore in illis locum non habeant,nec eisdē detentoribus, & intrusis in aliquo suffragentur;quinimo beneficia per eos tēpore promotionis suæ aut eorum electionis,cōfirmationis,obtenta,literis super dispensatione ea retinendi, sibi concessa non expeditis retinentes,aut possessionem beneficiorũ literis Apostolicis super illis non confectis apprehendentes, seu per alios apprehensam,ratam,& gratā habentes,beneficia sic retenta,aut apprehensa,& omne ius,quod in illis,vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittāt, illisq; & illo priuati , ac ad illa de cetero obtinenda perpetuo inhabiles, nec illa vlterius,& prætextu noui tituli,aut nouæ Cōmendæ,vel vnionis,seu alterius dispositionis,etiā Apostolica authoritate facta assequi valeāt, sed beneficia ipsa tamquam de iure,& facto vacantia aliis conferri,seu commendari & per quosuis, tam ab eorū ordinarijs collatoribus , quā à Sede prędicta libere impetrari possint,& si bñficia ipsa litigiosa fuerint,collitigantes in omni iure,& ad omne ius quo ad beneficia retinētibus, aut possessionem apprehēdentibus huiusmodi in eisdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competebat aut cōpetere poterat eo ipso absque iuris,aut hominis ministerio surrogētur, & surrogati esse cēseantur,ac in eorum fauorem causa desuper pendens auocata, & lis exstincta fuisse & similiter esse cēseantur. Quodque de cetero supplicationes eorū manu nostrā & motu proprio signatę nisi habuerint Clausulam;quod eorum sola signatura sufficiat,nullam aliam quam per literarum super illis cōficiens fidem, aut probationem faciant, seu præstent, nec nulla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur,& adhiberi possit. Decernens sic,& non aliter,tam in eadem Curia, quam extra eam & in partibus per quoscumque iudicēs,ac Cōmissarios quauis etiam Apostolica authoritate prædicta fungentes,etiam causarum palatij huiusmodi Auditores,& ipsius R.E.Card.in quauis causa,& instātia sublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate & facultate iudicari,& diffiniri debere,ac irritum,&c.

Placet publicetur,& describatur I.

Breue Pij V. applicationis fructuum omnium beneficiorum reseruatorum in Regno Neapolis pro tempore vacantium à die vacationis , vsque ad diem quo prouisi possessionem ceperint de manu Nuntij.

Cupientes malitijs nonnullorum , qui fructus Monasteriorum , & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reseruatorum, vsurpare non verentur, occurrere , Cameræ nostræ Apostolicæ indemnitati, quantum cum Deo possumus, consulere , Motu proprio , & ex certa scientia , ac matura deliberatione nostris; deq. Apostolicæ potestatis plenitudine omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus, aciura, obuentiones, & emolumenta quæcumque, quomodolibet, & qualitercumque nuncupata, omnium, & singulorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura,& sine cura sæcularium,& quorumuis Ordinum regularium & Monasteriorum etiam Consistorialium,nobis,& Sedi Apostolicæ, tam per Constitutiones Apostolicas, quam Cancellariæ Apostolicæ Regulas editas,& edendas, seu alias quomodolibet,

bet, & ex quauis causa generaliter, vel specialiter reseruatorum, seu affectorum in Regno Neapolis, & quibusuis illius Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Opidis, & locis consistentium, per obitum, & aliàs quouis modo, praterquam per cessum, illa obtinentium pro tempore vacantium, à die ipsorum beneficiorum, & Monasteriorum vacationis pro r ita temporis, vsque ad diem, quo prouisi per nos de eisdem beneficijs, & Monasterijs vigore literarum nostrarum sub plumbo illorum possessionem de manu d lecti filij Magistri Pauli Odeschalchi Notarij, & in dicto Regno Nuncij, & collectoris nostri, quem per alias nostras literas Commissarium ad capiendum possessionem beneficiorum, & Monasteriorum huiusmodi deputauimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta possessio nullius sit roboris, vel momenti, ac prouisis ipsis nullum ius per eam acquiri, neque eis vllatenus suffragari possit, eidem Camera Apostolica authoritate Apostolica tenore praesentium applicamus, incorporamus, & appropriamus illaq applicata, incorporata & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare, & pertinere, nullumq praeter nos, & dictam Cameram aut ipsum Paulum Nuncium, & Collectorem, aut ab ipso deputatos Subcollectores, ea percipere, exigere, aut aliàs se in illis intromittere posse, aut debere, statuimus, & ordinamus: & nihilominus ne aliquod impedimẽtum huic nostrae ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute Sanctae Obedientiae, ac sub suspensionis à diuinis, & interdicti ingressus Ecclesia quo ad Archiepiscopos, & Episcopos, quo ad verò alios inferiores, etiam sub excõmunicationis, & alijs arbitrij nostri, & quo ad omnes, sub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia, poenis, districtè praecipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolica reseruata, seu affecta, praedicta quouis praetextu, causa, aut quaesito colore cuiquam conferre, seu de illis prouidere quoquomodo audeant, vel praesumant; sicq. in praemissis omnibus, &c. Non obstantibus, &c.

DE ELECTIONIBVS AD REGIMINA MONASTERIORVM Praepositurarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster dominus Pius Diuina prouidentia Papa IV. Ad cuius peruenit notitiam, quod licet aliàs omnia monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi aestimatione excedentia, necnon Prioratus, Praeposituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Praeceptorias generales, ordinum quorumcumque dispositioni suae generaliter reseruauerit, ac propterea illorum prouisiones, & ad ea quae speciali priuilegio eligẽdi sibi per Sedem Apostolicam concesso suffulta sunt, Canonice factarum electionum confirmationes, ad Sanctitatem suam, & dictam Sedẽ pertinere noscantur: nihilominus plerique Religiosi caeca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad Monasteria, Prioratus, & alias dignitates Cõuentuales huiusmodi, vel priuilegium eligendi praedictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine seruato, nullaq boni, vel aequi ratione habita temere fieri factasq. per ordinum superiores, aut locorum Ordinarios, de facto confirmari; partim vero nedũ priusquã electiones de se ad Monasteria, & alias Conuentuales dignitates eligẽdi priuilegio suffulta, factae, ritè confirmentur: sed ne electi quidem canonicè, se in regimine, & administratione tam in spiritualib. quam temporalibus Monasteriorum, aliarumq. dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiscere non verentur, in animarũ periculum, authori-

thoritatis Apostolicæ contemptum,& plurimorum scandalū: Volens tantis qui paulatim in religiosos irrepserūt abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquando, sicut par est, occurrere, suamq. Sedi præfatæ prærogatiuam asserere, omnes, & singulas electiones quarumuis personarum ad regimina Monasteriorū, Prioratuum, Præpositurarum, & aliarum dignitatum Conuentualium, ipsarumq. electionum confirmationes per quoscumque cuiusuis status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quauis etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut maiori præfulgeant dignitate, hactenus sic præsumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis, inualidis, & prorsus infectis habendas esse, personasq. sicut præfertur electas, & cōfirmatas, Monasteria, aliasq. dignitates huiusmodi sine legitimo titulo possedisse, & possidere, nec non illorū fructus, redditus, & prouentus, indebitè percepisse, & percipere. Ac personas ipsas ad absolutionem, & habilitationem super his, necnon confirmationē electionū de se factarum à Sanctitate sua seu Romano Pontifice pro tpe existente, aut Sede prædicta infra sex mēses à data præsentiū cōputandos, impetradū, ac literas Apostolicas super huiusmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit. Et nihilominus hac sua perpetuo valitura Constitutione statuit, & ordinauit, quod nullus de cetero se in regimine, & administratione Monasterij, vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod, seu quam, illum eligi contigerit in spiritualibus, vel temporalib. antequam ritè celebrata electio a Sanctitate sua, aut Romano Pontifice pro tpe existente, & sede prædicta confirmata, & literę Apostolicę desuper expeditę fuerint, per se, vel alium in toto, vel in parte quouis quæsito colore immiscere, aut ad illud, vel istā, se recipi facere, vel alias se pro eius prælato gerere præsumāt.

Decernens omnes, & singulos qui secus fecerint, iure si quod illis ad Monasteria, vel eorum regimina, & administrationes, ac alias Conuentuales dignitates per electionē huiusmodi quæsitum fuerit, eo ipso priuatos, & deinceps ibi: ineligibiles esse, ipsaq. Monasteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari posse; qui verò similes electiones confirmare præsumpserit, etiam eo ipso superiores ordinum videlicet suis dignitatibus priuatos; ordinarij autem locorum etiam si Archiepiscopali, & maiori pręcellant dignitate, ingressum Ecclesię interdictum, eosq. ab Ecclesiarum suarum regimine, & administratione suspensos existere.

Placet publicetur, & describatur. I.

Lecta, & publicata fuit, præscripta regula Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicę Millesimo, quingentesimo sexagesimo quarto Die vero Martis vltima mensis octobris, Pontificatus præfati S. D. N. Papæ Anno Quinto.

Ann. Homellius Custos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

Cōgruit tit. de renūciat.

PRÆTER Summistas, sciendum est, beneficium potuisse olim resignari simpliciter in manib. collatoris, c. admonet, de renunc. gl. in Clem. vnica, in verbo, manibus, eo. tit. & in c. de regularibus, in ver. dimittant, de simon. Mādos. in Praxi Signat. gratiæ, in ver. resignatio non tamen ad fauorē quia esset simonia. gl. & Abb. in c. ex parte nu. 4. de off. deleg. & in c. cum vniuersorum, num. 5. de rer. permut. nisi fieret in manibus Papę secundū stylum Curiæ à multis seculis seruatum

tum, à quo tamen cępit recedere Greg. XIII. qui permisit, vt vna cũ renunciatione vnius, præsentetur petitio alterius, cui renuncians vellet coferri, Nauar. in Man. Conf. c. 23. sub nu. 107.

Sed postea Pius V. suspendit facultates, & authoritates conferendi beneficia per resignationem, seu permutationem vacantia, in manibus quorumcumque Ordinariorum, vt patet ex eius Constitutione publicata Romæ die 8. Augusti 1567. incip. Officium creditæ, fol. 992. in Bullario.

Deinde idē Pius V. relaxauit supradictā prohibitionem, de non admittendis resignationibus per Ordinarios, cũ modificationibus, vt ex altera eius Constitutione publicata Romæ die 10. Aprilis 1568. fol. 1014. Incip. Quanta Ecclesię Dei incōmoda. Præallegatæ duæ Constitutiones Pij V. sunt sequentis tenoris.

Bulla Eiusdem S. D. N. PII. Papæ V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Resignationibus per Ordinarios, cum modificantibus.

OFFICIVM creditæ nobis administrationis exposcit, vt non solum corrigamus ea, quæ perperam attentantur, verũ ēt ne in futurum illa contra Ecclesiasticā puritatē attentari possint, debita animaduersione prouideamus. Sanè cum, sicut accepimus, in resignationibus, & permutationibus quæ tā apud Sedem Apostolicam, quā in partibus in Ordinariorum manibus fiunt, quamplurimi abusus irrepserint, Nos volētes huiusmodi abusus ab Ecclesia Dei tollere, & futuris resignationum, & permutationum admissionibus eā normam præscribere, qua sanctuarium Dei hominũ pactionibus tradi non possit, ac vt omnis simoniæ labes, & fraudis suspicio, in beneficiorũ ecclesiasticorũ prouisionibus absit, decernimus supplicationes beneficiorũ quorumcũque resignationum, seu permutationē continentes, donec per nos illarum admittendarũ modus præscriptus fuerit, vlterius non per modernos, & pro tēpore existentes Cardinales, & alios signaturæ nostrę gratię præfectos, vt antea, sed per nos tātum, manu nostra signari debere. Et ne, dũ præmissis occurrere intendimus, & à signaturæ nostrę præfectis ab illis abstinendum censuimus, locorum Ordinarij, ceteriq. beneficiorum Ecclesiasticorũ inferiores Collatores præfati, vt antea à plerisque eorũ factum esse audiuimus, ita se fiducialiter cũ ijs, qui in eorũ manibus beneficia ecclesiastica resignant, vt non nisi illis, quos ipsi nominauerint, aut pro quib. intercesserint ea conferant, & de eis prouideant, vel disponāt, ac quos Ecclesiæ plus posse cognoscunt, negligāt, & cōtemnant, Apostolica authoritate, adde Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra Cōstitutione omnibus, & singulis dilectis filijs nostris, & Sedis Apostolicę Legatis, Nuncijs, ac Venerabilib. fratrib. Patriarchis, Primatib. Archiepiscopis, Episcopis, ac quorumuis Cathedraliũ, & Cōllegiatarum Ecclesiarum Capitulis, Abbatib. ceterisq. alijs quorumuis beneficiorũ Ecclesiasticorum quomodcumque qualificatorũ inferioribus Collatoribus, ad quos de iure, vel consuetudine eorundē beneficiorũ resignationes, seu permutationes admittendi facultas spectat, & pertinet, quacumque dignitatis prærogatiua etiā Cardinalatus honore fulgentibus, prohibemus, ne posthac, donec debitus modus, vt prēmittitur, statuatur, ac decernatur, quorũuis beneficiorum Ecclesiasticorum, tā seculariũ quā quorumuis ordinũ regularium, qualitercumque qualificatorum etiam si iuris patronatus, & ad quorumuis prēsentationem, nominationem, electionem, & quamuis aliam dispositionē pertineant, resignationes, seu permutationes recipiant,

piant, vel admittant, neque beneficia eadē tamquam per resignationem vacātia, quibuſuis perſonis coferant, vel de eis ꝓuideant, aut quomodolibet diſponant. Nos enim beneficiorum præfatorum collationes, aut quaſuis alias diſpoſitiones per eoſdem factas, nullas, irritas, & inanes, nullumque ius, aut titulum etiam coloratū, tam in petitorio, quā poſſeſſorio prouiſis tribuere, ac ipſos ſic prouiſos ad eadē beneficia eccleſiaſtica obtinenda perpetuo inhabiles fore, & eſſe: ac omnes, & ſingulos Collatores præfatos, in collatione, ꝓuiſione, & diſpenſatione beneficiorū, in eorum manibus ſic reſignatorum, quouis prætextu etiā deuolutionis vacātium, ſe intromittere nullatenus poſſe, beneficiaq. præfata tamquā verè vacantia, per nos, & Sedē Apoſtolicā, & quouis eorundem Collatorū in quorum manibus, contra huiuſmodi noſtrā prohibitionem, reſignationes, ſeu permutationes factę fuerint, Superiores, nullo alio deuolutionis ordine ſeruato, ſed qđ locus ſit preuētioni cōferri, & de ijs prouideri, ac diſponi liberè, & licitè poſſe; Et ſic per quoſcumque Iudices, etiā cauſarū Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretādi facultate, iudicari & definiri debere, ac irritum & inane ſi ſecus ſuper ijs à quoquā quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, ſtatuimus atque decernimus. Nō obſtantibus Cōſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiā iuramēto, cōfirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiā immemorabilibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis, qbuſuis in genere, vel in ſpecie quo modolibet conceſſis, confirmatis, & ſæpius innouatis, quibus omnibus, etiā ſi de illis; eorumq. totis tenorib. ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua mentio habenda eſſet, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbū infererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis habētes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, ceteriſq. cōtrarijs quibuſcūque. Ceterū quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus opus, fuerit, deferri, volumus ēt ac decernimus, quod præſentiū tranſumptis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ indignitate Eccleſiaſtica conſtitutę munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus adiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ; quodq. literæ ipſæ in Cancellaria Apoſtolica publicentur, ac omnes ita afficiant, & arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, ſtatuti, derogationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorū Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum; Datum Romæ Apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Mileſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, ſexto Idus Augusti, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

B.Cyrillus.

H.Cumin.

Regiſtrata in Secretaria Apoſtolica.

Lectæ, & publicatæ fuerūt retroſcriptæ literæ Romę in Cancellaria Apoſtolica Anno Incarnationis Dominicæ mileſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo; Die vero Lunæ XVIII. Menſis Auguſti, Pontificatus Sanctiſſi. D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno ſecundo.

Bulla

Della S. D. N. Pij Papa V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Resignationibus per Ordinarios, cum modificationibus.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

QVANTA Ecclesiæ Dei incommoda omni tempore attulerit,& nunc quotidie magis afferat ministrorum in eam ingressio vitiosa, iã latè perspiciant, & cũ mœrore expendãt Præsules omnes,& pastores, quando hæc pernicies ceterarũ omnium maxima, tam multas orbis Ecclesias impie violarit. Quia verò hoc malum cũ in ceteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & officiorũ ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemini molestum, esse debet, quod pridem de reprimendis quotidianis fraudib. quæ hac in re frequẽtiores internoscũtur, certã aliquã rationem tandem inituri, officij nostri partes in prohibenda omnibus interim resignationũ huiusmodi receptione paulo seuerius interposuerimus, omnesq. beneficiorum interim resignãdorum dispositiones quæ fierẽt, in irritum reuocauerimus, ac etiam decreuerimus nullum per eas in illis ius, neque titulum, vel coloratum tam in peritorio, quã in possessorio ipsis prouisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinẽda perpetuo inhabiles fore; Collatores verò aliàs in illorum dispositione etiam tamquam deuolutionis iure sese interponere nõ posse, sed de eis vt verè vacãtibus, siue per Rom. Pont. siue alios collatorum eorũdem superiores, vti prçuentũ esset, liberè prouideri. Nunc autem intendentes institutũ hoc nostrum, quo sanctuarium Domini cupimus illibarũ authore Domino persequi, ac simul quãtum in nobis est cauere, ne resignationes ipsæ dehinc pro cuiusque arbitrio, nullisq. vel certè leuibus causis passim, & temerè admittãtur, prohibitionem, & alia prędicta, ac cetera omnia nostris sup his literis contenta, eatenus relaxamus, vt posthac Episcopi, & alij facultatem habẽtes eorũ dumtaxat resignationes recipere & admittere possint, q̃ aut senio cõfecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, censurisq. ecclesiasticis irretiti, aut nequeũt, aut nõ debẽt Ecclesiæ, vel beneficio inseruire, seu qui vnũ aliud vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit prouomeri, Religionẽ quoque ingressuri, vel matrimoniũ cõtracturi, si statim postea id re ipsa exequantur; Denique, cũ quis ex alijs casibus acciderit, qui Cõstitutione felicis recordationis Innocẽtij Papę iii. de dimittendis cathedralibus ecclesiis, edita cõtinentur. Qui etiã ob capitales inimicitias nequeũt vel nõ audeãt in loco beneficii residere securi. Sed nec horum vllus sacro ordini mancipatus, nisi religionẽ ingressurus valeat vllo modo beneficium, vel officiũ ecclesiasticũ resignare, nisi aliunde ei sit, quo in vita possit commodè sustentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorũ permutationes admittere, quę Canonicis sanctionibus, & Apostolicis Cõstitutionibus permittuntur. Caueant autem Episcopi, & alii prædicti, itemq. omnes electores, præsentatores, & patroni, tam ecclesiastici, quam laici quicũque sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo futuri in huiusmodi bñficiis, & officiis successores, ab ipsis resignãtibus, aut aliis eorum significatione vel hortatu designẽtur, aut de his assumẽdis promissio inter eos, vel etiã intentio qualiscũque intercedat. Ceterũ præcipimus, atque interdicimus, ne ipsi Episcopi, aut alii collatores de beneficiis, & officiis resignandis prædictis, aut suis, aut admittentium cõsanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiã per fallacẽ circuitum multiplicatarum in

Post hæc Episcopi, & alij facultatem habentes eorum dumtaxat resignationes recipere, & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij censurisq́; ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent ecclesiæ, vel beneficio inseruire, qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi si statim postea id re ipsa exequantur. denique cum quis ex alijs casibus acciderit qui constitutione fel. recor. Innocentij Papæ III. de dimittendis Cathedralibus Ecclesijs edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij residere securi; Sed nec horum vllus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat vllo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vita possit commode sustentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere quæ Canonicis sanctionibus & Apostolicis Constitutionibus, permittuntur. Caueant autem Episcopi, & alij prædicti, itemq́; omnes electores, præsentatores, & patroni tam Ecclesiastici, quam Laici, quicumque sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo futuri in huiusmodi beneficijs & officijs successores ab ipsis resignantibus, aut alijs eorum significatione vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscumque intercedat.

Ceterum præcipimus atque interdicimus, ne ipsi Episcopi, aut alij collatores, de beneficijs & officijs resignandis prædictis aut suis, aut admittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod si secus, ac etiam quidquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocumque temerè attentatum, id totum nunc vires & effectum decernimus non habere.

Qui vero contrafecerint vt in eo in quo deliquerint, puniantur, à beneficiorum, & officiorum collatione necnon electione, præsentatione, confirmatione, & institutione, prout cuique competierit, tamdiu suspensi remaneāt, donec remissionem à Rom. Pont. meruerint obtinere; & qui talia beneficia, seu officia, receperint, eos prædictis pœnis volumus subiacere. Et nihilominus in eos qui sic suspensi conferre, eligere, præsentare, confirmare, vel instituere ausi fuerint, excommunicamus quo ad personas, quo verò ad Capitula, & Conuentus à diuinis suspensionis sententias ipso facto promulgamus, quibus nullus alius quam ipse Rom. Pontif. siue absolutionis, siue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impartire, prohibitione, & literis nostris prædictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris. Non obstantibus, &c.

Hæc Constitutio latissimè declaratur per Patisium in tract. de resignat. benefic. p. 1. lib. 5. q. 6.

Decreto Concil. Trid. sess. 21. c. 2. de reform. prouisum est, quod ordinatus ad titulum beneficij illud resignare non potest, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulū sit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde viuere commodè possit, & aliter facta resignatio nulla sit.

AD maiorem dilucidationem Bullæ Pij V. relatæ in fol. 104. sciendum est, exstare declarationem, quam ex authentico habuimus, videlicet. Nos Hieronibus tit. Sancti Pancratij S. R. E. presbyter Cardin. Matthæius Fidem facimus, & attestamur in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos asseruantur, adnotatum esse, quod fel. rec. Greg. XIII. declarauit, beneficia iuris patronatus non comprehen-

di in §.ceterum, contento in Constitutione sancta mem. Pij V. relaxate prohibitionem de non admittendis resignationib. quo §. prohibetur Episcopis beneficia in eorum manibus resignata, eorum, aut resignantium affinibus, consanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Mattheius. *Locus sigilli.*

Qua fides facta fuit ad requisitionem Reuerendissimi Archiepiscopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiusmodi causas, ex quibus Ordinarij possunt beneficiorum resignationes admittere. Prima est, quando beneficiatus volens resignare est senex; & quisnam dicatur senex; Communis opinio est, hoc remitti iudicis arbitrio considerata qualitate personarum, propter complexionum diuersitatem, vt per Menoch. de arb. iud. Casu 59. Paris. loco superius allegato, nu. 7.

Secunda causa est infirmitas volentis resignare beneficium; quis autem dicatur valetudinarius, comm. Doctorum sententia est, hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch. de arbit. iud. Casu 60. esset talis in terminis nostris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter vexatur, quod non possit muneri sibi iuncto satisfacere. Paris. ibidem, nu. 12.

Tertia causa est quando beneficiatus est corpore impeditus, & impedimentum esset tale, vt non possit praestare id, ad quod tenetur, vel aliàs ipsi Ordinario videretur esse sufficiens. Paris. vbi supra, nu. 32. qui hoc superius exemplificat in octo morborum generibus, videlicet in leproso, in scabroso herculeo, in paralitico, in apoplectico, in habente morbũ Comitialem, in lunatico, in laborante morbo Gallico producente vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragram continuam, quorum morborum genera late explicat Maiol. de irregul. lib. 2. c. 15. 16. 18. 19. & 24.

Quarta causa est, quando beneficiatus est corpore vitiatus, vbi Paris. nu. 26. vsque ad 54. exemplificat in sex corporis deformitatibus, s. in caeco, in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, vel articulatas manus ad vtendum inefficaces, in habẽte crus penitus abscissum, aut adeo cõtractum, vt ligneo pede sit opus, in gibboso, & tandem secundum eum in diminuto qualibet parte corporis notabili quos defectus fusius prosequitur Maiol. de irregul. lib. 1. c. 14. & 19. & quae sit ratio huius Constitutionis in hac parte, vide per Paul. Fusc. in tract. de visitat. lib. 2. cap. 28. num. 18. accedit etiam quia aliquando hi diuinis ministerijs tractandis impotentes sunt, ideoq. ex ea ratione constitutum fuisse tradit Menoch de arb. iud. Casu 226.

Quinta causa est, si beneficiatus est crimini obnoxius, vbi Paris. nu. 58. exemplificat in casibus in quibus ob crimen commissum veneris beneficio priuandus, videlicet, in homicida, in simoniaco, in adultero, in concubinario, qui post admonitionem non resipiscit, in sustinente excommunicationem per annum, in periurio, & in blasphemo; & ratio huius Constitutionis in hac parte erit, quia ad eorum priuationem etiam iura conueniunt quae assignare videtur Fusc. de Visit. lib. 22. c. 28. num. 25.

Quaestio tamen est, an isti criminosi inquisitione pendente, quando in sententia ex deductis venirent priuandi beneficijs, possint illa resignare tam coram Papa, quam coram Ordinario; & quod simpliciter possunt etiam post receptas probationes & cõclusum in causa, c. dudum. el 2. in fine & ibi Doct. de elect. Rebuff. in Praxi in tit. de modis amitt. beneficia, Boer. decis. 206. num. 3. modo fiat mentio criminis & processus incepti, nisi crimen illud renunciantem indignum non redderet. Paris. in d. tract. de resignat. benef. tomo 1. lib. 3. q. 16. nu. 23. quod amplia etiam pendente appellatione

pellatioae

pellationē à sententia priuationis. Cuius ratio erit: quia sententia non priuat sine executione, per text. in l. qui à latronibus, §. vlt. ff. de testament. quæ per appellationem suspenditur. Lap. Alleg. 2. modo fiat mentio priuationis, secundum veriorem. & tutiorem opinionem. Parisi. in d. quæst. num. 23. Ad fauorem autem alterius non possunt in duobus casibus. Primus est, postquā est conclusum in causa, ita, vt nihil restet nisi proferenda sententia; & est Communis opinio, referente Paris. in ead. q. 16. sub n. 45. & rationem assignante: quia tunc renunciatio iudicatur dolosa, & maliciosa, & sic elideretur iudicium, arg. text. in c. 2. de renunc in 6. Secundus casus est, postquam talès inquisiti sciuerint impetrationem factam à tertio de eorum beneficijs in euētum priuationis, Boer. decis. 205. nu. 8. Lancelot. de Attentat. c. 5. nu. 10. censeretur enim facta in fraudem & præiudicium impetrantis, cui est ius quæsitum ad illa beneficia, de quorum vacatione sperarur, c. si postquam de præb. in 6. c. fin. de concess. præb. eod. lib. huiusq; impetrationis in hoc casu Communem, quotidianam praxim insinuat Paris. in d. q. 16. num. 37.

Huius occasione quæro? An ob delictum occultum, ob quod quis esset beneficio priuandus, possit ipse criminosus beneficium tuta conscientia retinere, an verò illud resignare teneatur. R. quod nōn tenetur resignare, cum nemo teneatur pœnam exequi contra seipsum, & pœna etiam ipso iure statuta in foro conscientiæ locum non habeat gl. Cōmuniter recepta, in c. fraternitatis 12. q. 2. Couar. notab. in 4. lib. Decret. parte 3. §. 8. nu. 10. cum suis extensionib. Nau in Man Conf. cap. 23. nu. 66. & seq. Limita, nisi initium esset vitiosum, quale esset in ressus simoniacus, intrusio in beneficio, cap. eum qui, de præben. in 6. & ibi Gemin. & similia. Secundo limita, nisi à iure addatur vt etiam in foro conscientiæ non possit illud retinere; pro hoc habeo text. Concil. Trident. loquentem de fructibus beneficij pro rata temporis absentiæ non retinendis tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, sess 23. de refor. c. 1. vers. si quis autem. Tertio limita, si ab ipso iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum, vt in eod. Conc. Trid. sess. 25. de ref. cap. 14. ceterisq. Constitutionibus hac verborum, forma loquentibus.

Rursus quæro. Quomodo sit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipso iure à Canone facta? Respondetur, vt non aliter sortiatur effectū, nisi prius per sententiā à iudice declaretur, ipsum reum illius criminis esse culpabilem, per text. in cap. cum secundum leges, de hæret. in 6. & per Regulam generalem quā in hoc facit Ioan. Andreas. in cap. 1. nu. 10. de homic. in 6. Gomes. in Reg. de ann. possessore quæstione 52. & dictum fuit satis notabiliter suprà, in verbo, Alienatio, sub nu. 49. Amplia etiam si crimen esset notoriū & eius author, prout indistincte tenet Couar. dicens, quod ita praxis recepisse videtur. in repet. capit. Alma mater, de sent. excom. in 6. par. 1. §. 1. num. 9. in fine, intelligendo ante declarationem posse conferri beneficium tamquam ipso iure vacans, licet non possit possessio auferri ab ipso possidente, donec lata sit sententia declaratoria secundum Ripam in cap. sapè de restit. spoliat. col. pen. faciunt dicta per Nauar. cons. 12. de hæret. in antiq. Limita, vt hoc non procedat, cum contrarium constet de mente legislatoris, & quādo priuatio beneficij non imponitur propriè vt pœna sed vt quædam conditio, vel modus rei tradita, vt in terminis c. licet canon, de elect. in 6. Nau. in Man. Conf. c. 25. num. 118.

Quid si in sententia condemnatoria super crimine lata, nil fuerit dictum de priuatione beneficij? Respondetur quod nisi hoc in ea exprimatur, ipse criminosus nō est priuatus beneficio. Rebuff. in praxi de modo amitt. benef. n. 64. & est Cōis opinio testāte Paris. in suprad. q. 16. nu. 30. Limita, nisi tale esset crimen, per quod ipso iure, & ipso facto, id est simulatque commissū est crimen, beneficij priuatio irrogetur. Abb. in c.

inter dilectos, de excess. prælat. prope fin. & quoties Canon. vtitur verbis executionem denotantibus, de quibus la è Felin. in capit. Rodulphus. de rescript. tunc enim sufficit pronunciari reum illud crimen incurrisse, vt locus sit pœna priuationis beneficij qua etsi non exprimatur in sententia, intelligitur posita authoritate iuris, per text. in l. 1. ff. ad Turpil. & colligitur ex dictis Gemin. in c. 1. §. sacri de homicid. in 6. Diaz. in Pract. Crim. 123. in verbo, Beneficijs priuari.

An autem Clericus criminosus beneficio priuatus, teneatur ad restitutionem fructuum à die perpetrati criminis, vide Felin. in c. de quarta nu. 32. de præscript. Diaz. loco prox. cit. Cou. in 4. lib. Decret. de sponsal. par. 2. c. 6. §. 7. n. 8. & 9. Boer. decis. 98.

Denique sciendum, iudices causarum criminalium concernentium priuationē beneficiorum, eorumq. affines, & familiares non posse beneficia illa impetrare, ex Bulla 20. Pij IV. incip. Cupientes, &c. relata infra in vers. Beneficiorum priuatio.

Sexta causa est, quoties beneficiatus esset Censuris Ecclesiasticis irretitus, de quib. in c. quærenti, de verb. signific.

Septima causa est quando beneficiatus nequit Ecclesiæ siue beneficio inseruire, & exemplificat Paris. num. 93. in quolibet irregulari, clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto, de quibus vltimis plenè loquitur Maiol. de Irregul. lib. 1. cap. 26. & lib 2. c. 15. in qua septima causa includit etiam illos, qui, etsi possint, non tamen debent Ecclesiæ siue beneficio inseruire, sub quo capite comprehenduntur primo clerici turpiter & scandolose viuentes. secundo lunatici, item patientes stomachi lāguorem, & sic vomitum, de quo etiam per Maiol. lib. 1. cap. 27. Item illiterati, de quibus habetur in Concil. Trid. sess. 21. de ref. c. 6. idq. propter scandalum quod dant in ipso seruitio ad quod sunt obligati, & vltimo, secundum eum, num. 105. continentur habentes morbum caducum.

Octaua causa ex qua Ordinarij possunt recipere resignationem beneficiorum, est, quando beneficiatus vnum aliud, aut plura obtinuerit beneficia quod prohibetur per Decretum Conc. Trid. sess 24. de refor. cap. 17. quando vnum est sufficiens ad congruam sustētationem ratione in eodem textu assignata, in verbis illis: Cum Ecclesiasticus ordo &c. ab eodem Paris. declarata num. 116. aliasq. rationes tradit Alph. Hoied. in tract. de incompatib. benef. par. 1. c. 19. num. 2. qui Doctores asserunt contrafacientes mortaliter peccare, iuxta glos. quam celeberrimam, & ad hoc receptam inquit Nauar. in Miscellan. 62. de Orat. num. 1. & in consil. 26. de præb. in antiq. in cap. dudum el 2. in verbo, retinere de elect. idq. amplia, vt nō excuset Communis obseruantia in Contrariū, etiam si esset tēporis immemorabilis, ex alleg. per Paris. num. 119. cum seqq. & per Hoied. in d. capitulo 19. numero 9. Limita, nisi in hoc cum aliquo adesset dispensatio, ex rationibus adductis per eum Paris. in eodem loco, nu. 125. & per Hoied. d. num. 9. & tunc an dispensatus in hoc sine rationabili causa, sit tutus quo ad Deum; Communis sentētia est quod non, teste Couar. lib. 4. de sponsal. parte 2. c. 6. § 9. nu. 9. in quam etiam descendit Abb. in c. exstirpandæ, § qui vero, nu. 43. de præb. & prædicti Doctores confirmant. Et quæ posset esse iusta causa illa retinendi & etiam dispensandi vide Nauar. in Man. Conf. cap. 25. sub nu. 128 & 129. & in consil. 1. de Constitut. in antiq sub num. 40. Quod autem dicatur beneficium sufficiens ad congruam sustentationem, iuxta mentem dicti Concilij, quia hoc non est à iure definitum, & sub certa Regula comprehendi non potest, cum illud quod respectu vnius dicitur magnum, respectu alterius dicitur paruum; Vera. & recepta sententia est, referente Paris. ibidem, num. 131. hoc relinqui arbitrio Iudicis paulo plus, vel minus æstimandum, per reg. l. 1 ff. de iure delib. & c. de causis, §. illis etiam, de off. deleg. consideratis considerandis, s. qualitate personarum, locorum, & temporum,

porum,

porum, de quibus præter Nauar. loco citato latissimè habetur per Paris. & Hoied. in locis præalleg. Et an in indicanda beneficij sufficientia, debeat haberi ratio bonorum patrimonialium ipsius beneficiarij? Respondetur negatiuè, stante Cõi opinione, quæ se habet. posse clericum conseruare proprium patrimonium, eiusq. fructus. & beneficij redditus in proprios vsus impendere; In quam sententiam præter alios consentiunt Innocent. & Abb. in c. Episcopus, de præb. Felin. in cap postulasti, de Rescript. Francisc. Sarment. in tract. de reddit. Eccles. par. 2 capit. 1. num. 18 Couar. in cap. 1. num. 2. de testam. Nauar. in Apolog. lib. de reddit. Eccles. quæst. 1. monit. 30 eamq. post responsiones ad aliquas obiectiones, quibus Communis hæc sententia improbatur. firmat Alphons. Hoied. in d. cap. 19. num. 45. In quo animaduertendum, differentiam esse an quis possit honestè, & sic sine penuria viuere, & an possit decenter, & commodè viuere, iuxta glos. no. ab. in capit. 1. §. sane, versic. absque penuria. vbi Franc. & Gemin. de statu Regul. in 6. Quam etiam sequitur Panor. in cap. . num. 4. de institut. & in cap. postulasti, notab. 2. de Rescript. ipsamq. solemnè in hoc prædicat. Nauar. in d. Miscellan. 62. numero . asserens, illud dici sufficere ad viuendum honestè alicui, quod sufficit ad viuendum, ita vt non cogatur mendicare & secundum hunc intellectum ex mente ipsius Nauar. loco citato, ad effectum vt quis possit ad Ordines Sacros promoueri, ex dispositione Concil. Trid. sess. 21. de refor. cap. 12. Beneficium 50. aureorum Communiter ad honestè viuendum pro sufficienti haberi, non autem ad commodè & decenter viuendum, secundum terminos in quibus loquimur. Idem confirmat Paris. vbi supra, num 155.

Circa renunciationem beneficij, ad cuius titulum quis est promotus, qua ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates, de quibus in Concilio, vade per Paris. in d. tract. tomo 1. lib. 2. q. 6. nu. 38. cum seq. Et quid si Ordinarius admiserit huiusmodi renunciationem contra formam Decreti Concil Trid. Respondetur, à Sacra Congreg. eiusdem Concil. resolutum fuisse, referente eodem Paris. in proximè alleg. q. 6. sub nu. 41. non posse prædictum Ordinarium eidem resignanti benefic um, illud iam resignatum restituere, collationemq. inde factam tenere, ipsumq. Ordinariũ teneri de proprio resignanti vitæ necessaria subministrare. iuxta dist. cap. Episcopus, de præb. Illud autem non procedere in permutatione æquiualenti, eadem Congregat. o censuit. Quid autem si quis ad titulum cuiusdam beneficij ad sacros ordines promo us & nihil aliud habẽs vnde viuere posset illud renunciauerit, reseruata sibi pensione centũ ducatorum, nulla facta mentione, quod ad titulum illius beneficij sit ordinatus, num talis resignatio sit valida stante supra d. Concilij decreto; vide Nauar. ad partem affirmatiuam inclinantem, ratione vt ibi per eum, cons. 25. de præb. in antiquis.

Nona causa est, quando contingeret beneficiatum ad aliud beneficium promoueri, quo casu talis resignatio non tam dicitur fieri propria voluntate, quam ex necessitate, per text. in c. de multa, de præb. & in Extrauag. Execrabilis, vers. Qui vero deinceps, eod. titulo inter Communes. Hinc incidenter quæro? An & quando per assecutionem alterius beneficij ipso iure vacet primum? In quo Prima sit Conclusio, quod habens beneficium curatum, si aliud curatum obtineat, ipso iure vacat primum. vt in iuribus præalleg. & in cap. cum singula, de præb. in 6. cum aliis concord. Diaz. in sua pract. Canon. c. 42. vers. Beneficia plura possidens quia per dispositionem Conc. Trid. sess. 7. de ref. cap. 4. & sess. 24. de refor. cap. 17 incompatibilia iudicantur eritq. . clarum est enim in illis personalem residentiam esse necessariam, capit. quia nonnulli, de cler non resid. cum similibus, & impossibile est, quem vno eodemq. tempore in diuersis Ecclesiis residere posse Lap. Alleg. 116. num. . & cum regimen ac cura animarum sit ars artium, capit. cum sit ars, ac ætate & qualit. Rebuff. in Praxi in titulo de **Quando per assecutionem alterius beneficij vacet primũ.**

H 4 non

non residen. num. 20. ideoq; in hoc videtur electa industria personæ, & non potest regulariter per Vicarium deseruire argũ text. in l. inter artifices, ff. de solut. cap. fin. §. 1. de offic. deleg. cap. is cui, eod. tit. in 6. Abb. in cap. exstirpandæ, §. qui verò, de præb. Quod verò non intelligatur procedere per solam gratiæ impetrationem ad secundum beneficium, sed post obtentam pacificam ipsius possessionem, Clem. Gratiæ, vbi Card. Zabar quæst. 12. de rescript. Vel si acceptata collatione, per eum steterit, quo minus ipsam haberet, cap. commissa, de elect. in 6. & primum intelligitur vacare ipso iure, sic tamen, vt eius possessio alteri tradi non possit, nisi vocato primo possessore, cap. licet episcopus, de præb. in 6. Quæ verba, ipso iure, in eo quod attinet ad hoc propositum pulchrè declarat Greg. Tolos. in institut. nou. rei beneficiar. capit. 25. num. 1. 2. & 3. Amplia hoc adeo esse verum, quod etiam post obtentam pacificam possessionem alterius beneficij incompatibilis, in quo quis iustè putabat sibi ius esse quæsitum, & verè non erat, vt in hoc casu, primum non vacet, & poterit ad illud redire absque nouo titulo, & noua collatione Nauarr. in cons. 31 num. 4. de præb. in antiq. per text. in cap. si benefic. de præb in 6. Secundò amplia, quoties non posset fructus secũdi beneficij percipere eo quod alteri ex aliqua causa debeantur, tunc enim non censetur vacare primum, cap. si tibi concesso, vbi Gemin. & Franc. de præb. in 6. Quæ verò dicatur pacifica possessio, vide glos. & ibi Doct. in d. cap. commissam, in verbo, pacificã, Cassad. decis. 9. de causa possess. & propr. Mascard. Singulariter in proprijs terminis loquẽtem, de probat. Cõclus. 18. Limita, & Primo, vt licitè possit quis duo beneficia curata obtinere, quando vnum ab altero legitimè dependet, cap. super eo, vbi glos. & Franc. de præb. in 6. cap. eam te. de ætate & qualit. glos. in cap dudum, el 2. in verbo, intitulatum, de elect. Et ratio huius compatibilitatis est: tum, quia beneficium per vnionem amittit nomen beneficij & desinit esse, per Oldrad. consil. 257. num. 15. & 18. Cassad. decis. 13. super Reg. Cancel. tum, quia in Ecclesia annexa, nõ tenetur quis residere, in qua poterit per Vicarium deseruire, cap. exstirpandæ §. qui vero, de præb. Mandos. in addit. fin. ad Lap. Alleg. 35. Secundò limita, quando quis haberet vnum beneficium curatum in titulum & aliud in commendam, cap. qui plures, 21. quæst. 1. d. capit. dudum. vbi glos. Rebuff. in Praxi in tit. de Commenda, num. 4. intelligendo de beneficio ad tempus commendato, & si ecclesia est parochialis, non vltrà sex menses, cap. nemo deinceps, de elect. in 6 secus verò in perpetuum, id est ad vitam illius cui conceditur: quia hoc æquiparatur beneficio dato in titulum, Gomes. in Reg. de infir. resign. quæst. 13. in fine, Nauarr. in Man. Conf. c. 25. num. 126. & in cons. 1. num. 39. de Constit. in antiq. Verum in hoc Alphons. Hoied. in tract. de benef. compatib. par. 2. c. 4. num. 18. resolutè tenet, quod etiam attento iure nouissimo Conc. Trid. sess. 7. de ref. cap. 4. licitum sit habere duo beneficia curata, vnum in titulum, & alterum in commendam perpetuam; declarando Primò dummodò illa concessio beneficij curati in commendam perpetuam, simile habentis, fiat a Papa, non autem ab Episcopo; & ita ait intelligendum esse Nauar. d. cap. 25. num. 126. Secundò, eo quod ex verbis Concil. Trid. in d. cap. 4. clarè pateat, nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorum, sc. vnius in titulum, & alterius in commendam perpetuam, sed solummodo pluralitatem duorum beneficiorum collatorum per viam commendæ, siue perpetuæ, siue temporalis. & quod commendæ nostri temporis hodie semper fiant in perpetuum, ad vtilitatem commendatariorum asserit Paris. de resign. benef. lib 11 quæst 5. num. 40. Tertio limita, si de duob. beneficijs curatis alterum esset habitu, & potentia curatum, & non actu: quia istud non cadit sub dispositione iurium supra alleg. Abb. in d. c. de multa, sub nu. 32. rationibus vt ibi per eum. Ioan. Silua. in tract. de benef. 3. par. quæst. 42. Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & statu benef. num. 20. & est commun. opin. vt per Benedict.

Capram

Capram in tract. Regul. & fallent. regul. 90. num. 74. cum seq. esset enim tale, quando tunc temporis ex defectu Parochianorum non posset cura exerceri, vt quia occasione pestis, vel timore hostilitatis, vel alias, de illo loco Parochiani recesserunt, transferentes se ad alienas parochias, glos. in c. licet canon, in verbo, parochialis, de elect. lib. 6. & firmat Nauar. in alio proposito, in cons. 4. de praeb. in antiq. declarando nisi postea per reuersionem ipsorum parochianorum ad desertam parochiam, illud beneficium ad actum curae reducatur: quia tunc cessaret compatibilitas, & teneretur ipse beneficiarius, infra spacium sex mensium, vnum ex praefatis dimittere, ex d. Decreto Conc. Trid. sess. 24. c. 17. Numquid autem licitè ab vno obtineri possint duo beneficia curata, propter eorum tenuitatem; & insuper quid agendum erit, si hac de causa sibi concessa fuerint, & postea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam peruenerint, ita, quod vnumquodque illorum per se esset sufficiens ad congruam sustentationem ipsius beneficiarij, primum, & secundum tangit, & explicat Hoed. in suo tract. de benef. compatib. par. 2. c. 5. num. 4. & c. 6. num. 14. cum seq.

Secunda sit Conclusio, illud idem affirmandum in obtinẽte dignitatem, vel personatum vt per adeptionem alterius, ipso iure inducatur vacatio primae, vt clarè habetur in d. c. de multa & in d. Extrau. Execrabilis, adeo, vt nullo modo contrariũ ex cõsuetudine introduci possit, c. 1. & ibi Scribẽtes, de cõsuet. in 6. optimaq. ratione per dicta iura hoc est prouisum, tum, quia quando vni assignantur duae dignitates, vel personatus, in eadem Ecclesia, illa Ecclesia defraudatur necessario ministerio vnius beneficiarij, & consequenter ex ministrorum paucitate diuini cultus diminutio fit, cum potius sit augendus. c. ex parte, de Const. tum, quia ex eo quod quis pluralis, in aliqua Ecclesia vendicans sibi stipendia plurimorum, cõtra tex. in d. c. quia nonnulli, sequitur maxima inaequalitas, s. quod alius quidem esurit, alius autem ebrius est. Quã Cõclusionem etiã declara vt sup. videlicet, dispositioni praedictorum iurium non esse locũ, nisi secũ la assecutio dignitatis vel personatus sit pacifica, non solũ de facto, scilicet vt in possessionis apprehensione non sit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, sed etiam de iure, s. vt non sit litigiosa, dummodo in limitibus legitimae possessionis moueatur sibi lis, prout expressè habetur per Aegid. de Bellam. decis. 596. Staph. de liter. grat. tit. de qualit. & stat. benef. nu. 48. & de intellectu d. Extrau. Execrabilis, disponentis circa dimissionẽ verbaliter sub publico testimonio faciendam de primo beneficio curato, seu dignitate, corã Ordinario, vide Aegid. Bellam. Conclus. 754. & Staphil. de lit. grat. tit. de var. mod. vacat. nu. 59. Quid verò iuris sit in beneficijs illorum qui sunt promoti ad Episcopatum, praeter Doct. in c. cum in cunctis, §. cum verò, de elect. Vide Hoed. in tract. de incompatib. benef. par. 1. cap. 4. Mandos. in Reg. de benef. vacat. per promot. q. 4. Gig. de pension. quaest. 56. Paris. de Resign. benef. lib. 2. q. 1. nu. 75. & infra, & Card. Simonet. in tract. de benef. q. 27.

Tertia Conclusio sit, Quando duo beneficia sunt vniformia, similia, & eiusdẽ speciei, tunc per alterius adeptionem in eodem tecto, vacat primum ipso iure, e. literas, de concess. praeb. etiam si iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret, Clem. fin. de praeb. Nauar. cons. 23. eod. tit. in nouis; secus vero, si sint difformia, Rebuff. in Praxi de dispens. rat. aetat. §. incompatibilia, num. 4. Franc. in d. cap. 1. de Consuetud. in 6. vt esset thesauraria cum cappellania in eadem Ecclesia. Nauar. consil. 22. de praeb. incip. Canonicatus cum dignitate; idem Nauar. consil. 24. eod. tit. quae etiam habentur loco vnius. Staphil. de lit. grat. fol. 12. Declaratur hac Conclusio non procedere quando beneficium venire secundario in quandam consequentiam primi beneficij, vt quando quis est rector alicuius Ecclesiae, & percipit redditus alicuius Cappellaniae in ea sitae, quo casu non dicitur duplex in beneficio qui cappella

la, venit secundariò, arg. text. in cap. super eo, de preb. in 6. Lap. Alleg. 117. & ita declarat Felin. in cap. ex parte, el 2. num. 3. de rescript. Verum quo ad propositum nostrum, & ad effectum incompatibilitatis, vt duo beneficia dicantur vniformia, non sufficit quod vno, & simili nomine nuncupentur, sed requiritur vt sint instituta ad vnum & eundem finem, habeantq. idem prorsus officium & onus, secus si diuersum, vel non eodem tempore explendum. Nau. singulariter, consil. 16. de preb. in nou. & dicuntur beneficia esse sub eodem tecto. quando sunt intra eandem Ecclesiam, eiusq. circuitum, Rebuff. in Praxi, de dispens. rat. etat. §. etiam si sunt sub eodem tecto An autem in vna, & eadem Ecclesia possit quis duas obtinere pensiones absque dispensatione, & an dispensatus ad duo beneficia, censeatur dispensatus, vt possit illa obtinere intra eandem Ecclesiam. quando illud in dispensatione non exprimitur, habetur per Rebuff. loco prox. citato; & latè disputat vtrumque Articulum Alphons Hoied, in tract. de incompatib. benef. par. 1. cap. 20.

Quarta. & vltima Conclusio in praesenti quaestione erit, quod omnia alia beneficia praeter illa de quibus statuitur in d. capit. de multa & in d. Extrauag. Execrabilis, quamuis sint ex aliqua causa incompatibilia cum alijs, non vacant ipso iure, etiã post Conc. Trid. sess. 7. de ref. cap. 4. & ratio est; quia nulla poena, ipso iure incurritur, nisi in casibus à iure expressis, iuxta glos. pen. & memorabilem, in cap. fin. de iure patron. alijsq. rationibus firmat Nauar. in cons. 17. de preb. in nou. prout etiam censuit Rota diuersor. par. 1. decis. 484. Sed datur electio. ita, vt teneatur illorum vnum quod maluerit relinquere correferente, & cap. praeterea, de preb. & multi effectus resultant, an inducatur ipso iure beneficiorum vacatio, an verò per sententiam, quos cumulat Hoied, in d. tract. par. 1 cap. 13. num. 59. cum seq. & Gregor Tolos. in vbi supra, cap. 26. num. 13. & infra Paris de Resign. benef. lib. 3. q. 1. & ad refrenandam beneficiorum pluralitatem veluti animabus periculosissimã, legendus est Diaz, in sua Pract. Crim. cap. 42. in vers. Beneficia plura possident.

Decima causa est, quando Clericus beneficiatus vellet Religionem ingredi aut matrimonium contrahere dummodò statim re ipsa id exequatur; & in primo casu, non poterit ipse Ordinarius beneficium conferre, nisi secuta professione. cap. beneficium, de Regular. in 6. in secundo verò non sufficerent sponsalia; Fust. de Visit. libro 2. c. 28. sub num. 18.

Vndecima, & vltima causa est, quando beneficiatus nequit aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficij securus residere. Quae autem dicatur capitalis inimicitia, remittitur Iudicis arbitrio, Crommat. consil. 57 num. 9. Menoch. de Arbitr. ud. Casu 110. quae possit argui si ex magna causa praecedente fueit ipsius beneficiarij vita insidiarum, vel de vniuersa substantia controuertatur, de quibus coniecturis plenè per Mascard. de probat. Conclus. 899. Verum an tales inimicitiae sine legitima causa vt semper beneficiatus excusetur à non residendo, dicetur infrà, in verbo, Residentia.

Attamẽ, vt renunciatio ex relatis causis ab ipsis Ordinarijs admitti possit, requiritur, vt resignans si esset in Sacris Ordinibus constitutus, habeat aliunde vnde vitã commodè sustentare possit, & ratio erit ne in opprobrium ordinis mendicare cogatur vel sordidum aliquẽ quaestum exercere. c. ad supplicationẽ de renu. & habetur in Conc Trid. sess. 21 de reform. c. 2. in princ. quod amplia, etiã, si quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij. vt Ordinarius in ipsa beneficij renunciatione debeat inspicere an ei supersit tantum, vt ipsius iudicio commodè viuere possit. Paris. ibidem, num. 176 Limita nisi renuncians sit Religionem ingressurus, quia tunc cessat ratio de allegata mendicitate, quae exceptio in d. constitutione firmat Regulã in alijs casibus non exce-

exceptionatis, l. nam quod liquidè, in fine ff. de penu leg.

Quid si Ordinarij admittant beneficiorum resignationem absque quo adsit aliqua ex prædictis causis, nũ puniatur aliqua pœna? Respondetur quod non, vt aduertit Paris. n. 225. sed resignatio erit nulla. propter Decretum irritans, ibi. quod si secus, &c.

Et quare Ordinarij per istam Constitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis causis resignata conferre suis aut admittẽtium, seu dimittentium consanguineis, affinibus, & familiaribus, etiam per circuitum, vt in ea continetur? Respondetur quia si hoc facerent, hæc renunciatio præsumeretur tacitè, & indirectè facta ad fauorẽ quæ coram eis fieri non potest, vt suprà dictum est; & quod directò prohibetur, censetur prohibitum etiam indirectè, cap. cum quid vna via, de reg. iur. in 6. Quæ autem sit ratio quod resignatio ad fauorem certæ personæ, quæ non potest fieri coram Ordinario, secus sit coram Papa, vide per Greg. Tolos. in Institut. nou. rei benef. cap. 28. sub num. 8.

Et quid si Ordinarij ignorantes hanc Constitutionem, contrauenerint conferendo huiusmodi beneficia sic resignata talibus personis prohibitis, an ligetur respectu pœna, in d. Constit. imposita? Resp. in Praxi affirmatiuam opinionem tamquam tutiorem seruari, vt etiam in casu ignorantiæ habeatur absolutio à Summo Pont. testante ibidem Par. sub num. 121. se in proprijs terminis huius const. Pij V. ita vidisse obseruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes, possint huiusmodi resignationes beneficiorum recipere, & illis admissis conferre quibus eis placuerit? Resp. Couar. libro 3 var. resol. cap. 20. sub num. 8. tenere quod non: quia ex hoc dicũtur vacare in Curia, & eo casu collatio palam ad Sum. Pontificem spectat, cap. 2. de preb. in 6. licet Communiter Episcopi referente Gomes. in Regul. de non iud. iux. for. supplic. adhibeant hanc cautelam in conferendo, vt exeant ab Vrbe, ad hoc, vt dicantur esse in aliena Diœcesi.

Pro complemento visum est insinuare quod non obstante hac Constitutione prohibente, vt in huiusmodi renunciatione coram Ordinario facienda, nec etiam nutu designari possit successor in beneficio, aliàs collatio sit inualida, posse resignantem nutu non præcedente dimissione facta in foro conscientiæ rogare collatorem, absque labe simoniæ, vt conferat beneficium à se nominato; neque etiam peccare renunciantes ea intentione, vel spe concepta quod Ordinarij conferent illud beneficium cui ipsi volent, quando nihil horum est in conuentione deductum, cum aliàs esset inijcere laqueum; contra text. in cap. de viduis, 27. q. 1. quia vix aliquis ad hoc spontaneè inducitur absque prædictis. Probantur hac per ea quæ Domini de Rota declarauerunt, referente Cassadoro, decis. 2. de simon. & ex dictis per Nau. in Man. Conf. c. 23. num. 107. & 109. & in cons. 36. & 38. de simon. in antiquis.

Sciendum est etiã quod ad obuiandum illis qui beneficia acceptant, vel procurant, animo non retinendi, sed alteri renunciandi, seruatur in Curia quod in examine faciendo detur illi iuramentum, quod tale beneficium non recipit animo renunciandi; ita refert Parisius, de resign. benef. lib. 9. q. 10. in fine, Ideo Innocent. nonus, bene instituit, vt accipiens beneficium curatum, vel simile, non possit illud renunciare ante triennium, vt ibi: vt testatur Dominus Isidorus Muscouius, in tractatu de Maiestate Militantis Ecclesiæ, lib. 1. par. 3. c. 2. rubr. de benefic. fol. 451.

BENE-

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

SVMMARIA.

1 *Causa huius Constitutionis.*
2 *Omnes resignationes & iurium cessiones, publicari debent intra sex menses, si beneficia sint citra montes; si vero vltrà, intra nouem.*
3 *Modus & forma publicandi resignationes & cessiones.*
4 *De Ecclesia Rurali, & populo carente.*
5 *De capienda possessione beneficij, etiam litigiosi, intra prædictum tempus, & quomodo.*
6 *Forma prædicti seruari debet in omnibus beneficijs specificè, & non per æquipollens.*
7 *Cessio facta possidenti quando publicanda sit.*
8 *Forma omissio qualiscumque facit gratiam nullam, inducit vacationem, & inhabilitatem, nec prodest resignanti possessio à se postea continuata.*
9 *Modus impetrationis, & concessionis beneficiorum quæ vacant ob non seruatā formam publicationis.*
10 *Propter nullitatem concessionum, non sunt irritæ reseruationes, nisi in casu de quo infrà.*
11 *Proceditur in causa litigiosi contra cedentem, donec successor venerit ad eam.*
12 *Modus, & forma, & tempus admittendi & publicandi resignationes, quæ fiunt in manibus Ordinariorum vel Legatorum, &c.*
13 *Pœna Ordinariorum, & aliorum qui prædicta non seruant.*
14 *Decretum irritans.*
15 *Tolluntur omnes ante hac emanatæ Constitutiones de publicandis salua Constitutione Pij V. quæ seruari debet in resignationibus, & cessionibus hucusque factis.*
16 *Ampliationes quinque huius Constitutionis.*
17 *Limitationes quattuor.*
18 *Cui incumbit onus probandi non fuisse factas publicationes.*
19 *Modus probandi negatiuam quis sit.*

PRÆTER. Summistas sciendum est, quod ad prohibendum simulatas occultasue beneficiorum resignationes per diuersos Rom. Pont. fuit prouisum, vt per Innocent. VIII. incipit, Sicut bonus pastor, fol. 130. in Bullario. per Clement. VII. incip. Sanctissimus, fol. 518 per Pium IV. fol. 662. & fol. 898. per Piū V. fol. 1187. præscribendo, quomodo etiam ordo sit tenendus in confectione Bullarum super gratijs resignationum Parochialium, & simplicium, fol. 1167. & per Regulas Cancellariæ Apostolicæ, de publicandis resignationibus super quibus scripserunt Rebuff. in Praxi benefic. & Gomes. Hodie verò attenditur Constitutio Greg. XIII. de modo, & forma publicandi resignationes, & cessiones, fol. 1324. tenoris sequentis.

GRE

GREGORIVS Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Humano vix iudicio ita bene quidquam, & prouidenter sanciri potest, quin vsus sæpe apperiat, doceatq́; id quod salubre fore credebatur, minus experiundo prodesse, quod illis Constitutionibus quas ad prohibendas simulatas occultasue beneficiorum ecclesiasticorum resignationes diuersi Rom. Pont. multifariam ediderunt, & felic. record. Pius Papa V. prædecessor noster nouissimè promulgauit, cognoscimus accidisse. Nos hoc multum prout occasio necessitasq. postulat, coercere volentes, statuimus, vt posthac omnes, & quæcumque resignationes, etiam causa permutationis, ac Commendarum, & etiam literis Apostolicis non confectis, & possessione non habita, necnon litis, & iurium quorumcumque cessiones, ac retrocessiones quæ deinceps de quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis in nostris, seu Romani Pont. pro tempore existentis manibus, ac etiam coram Notario publico & testibus fient, & à nobis, vel illo, seu nostro, vel illius mandato admittentur, & super eis prouisiones, & quæcumque aliæ dispositiones, siue temporales, siue perpetuæ, aut ad hoc mandata Apostolica sub quacumque forma, & quibuscumque etiam S.R.E. Cardinalibus ac pijs locis, quocum-
2 que priuilegio suffulti, facta, publicari debeant, cum literis Apostolicis desuper confectis intra sex menses, si beneficium citra montes fuerit, vltra vero intra nouem a data concessionis gratiæ, non autem a die præstiti super ea consensus numerandos, etiam si postea concessio gratiæ huiusmodi ex quauis causa, diuersisq. subsequentibus datis, ac quotiescumque, & quouis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresq. & quotquot in alium, vel alios cessiones, ac etiam ipsummet primum resignantem, vel cedentem retrocessiones termino prædicto nondum elapso retrocesserint ita vt vnicus dumtaxat terminus omnibus successiuis cessionibus ac retrocessionib. decurrat, vt qui postremus gratiam hebuerit publicationem huiusmodi facere ceteraq́; omnia hic præscripta intra eundem terminum præstare teneatur.

3 Ipsa autem publicatio in cathedrali & in beneficij ecclesia vel ecclesijs si in pluribus illud sit, fiat, ibiq. dum frequens populus ad Missarum solemnia conuenerit, palam omnibus literæ Apostolicæ prædictæ earumue transumptum authenticum exhibeatur claraq. & intelligibili voce resignatio, seu cessio huiusmodi, ac beneficij qualitas, & inuocatio nominaq. & cognomina resignantis seu cedentis, ac illius in cuius fauorem gratia huiusmodi facta est, pronuncietur, vt hæc omnia possint ad notitiam omnium ibi existentium verisimiliter peruenire, scriptoq́; de his omnibus exemplo collato, valuis dictarum ecclesiarum affixum relinquatur.

4 Si vero ecclesia beneficij ruralis sit, aut populo conuentuq. careat, eo casu in parochiali intra cuius parochiæ limites beneficium ipsum consistit, & in cathedrali ecclesia vel si locus bello, seu peste alijsue manifestis periculis subiaceat, tunc in proxima parochiali ac etiam in cathedrali ecclesia, vel si aditus ad illas, aut vtriusuis minime sit securus, in alia cathedrali, vel parochiali viciniori periculorum immuni publicatio huiusmodi peragatur.

5 Is quoque in quem disponi, vel mandari de beneficio etiam litigioso, vel à cedente non esse sub quacumque forma contigerit, possessionem beneficij intra dictum tempus vigore litterarum Apostolicarum desuper confectarum, nec aliàs apprehendere debeat, & si propter litem aut aliud legitimum impedimẽtum nequiuerit, saltem literas Apostolicas cum earum publicatione si tunc facta erit, Iudici, seu executori illarum, vel alijs ad quos pertinet, per se, vel procuratorem suum legitimum, intra idem tempus præsentare, & apud illum, vel illos pro ipsarum litterarum executione instare & possessionem huiusmodi instanter petere teneatur.

6 Ceterum modus, & forma hic tradita semper, & vbique debeat obseruari nec alia, vel

vel æquipollens vllo modo admitti in omnibus huiusmodi resignationibus, cessionibus, & retrocessionibus, de quibuscumque Ecclesiis, Monasterijs, Prioratibus, tam virorum, quam mulierum dignitatibus, officijs, & beneficijs Ecclesiasticis secularibus, & quorumuis Ordinum etiam Militiarum Regularibus, etiam electiuis, & manualib. ac etiam de iure patronatus laicorum illustrium, & aliàs quomodocumque existentibus, siue pacificis, siue in petitorio, siue in possessorio litigiosis, etiam de quibus in Consistorio nostro disponi consueuit, seu debet, quæ posthac ex quacumque causa fient, & per nos, ac prædictos successores extra tamen dictum Consistorium admittētur, etiam cum reseruationibus nominis tituli, administrationis, possessionis, fructuum etiam omnium, ac rerum & iurium quorumcumque.

7 *Ad prædictorum tamen obseruationem eum in quem iuris fit cessio beneficij, quod tempore cessionis huiusmodi, & antea illam vigore literarum Apostolicarū vt supra si ad id tenebatur, publicatarum realiter possidebat, nolumus obligari.*

8 *Quod si quidquam prædictorum omnium omissum fuerit dictis terminis, vt quique præscripti sunt elapsis, omnes dispositiones, & gratiæ resignatorum, & cessorum beneficiorum, aut iurium huiusmodi, cum omnibus inde secutis siue de pacificis, siue de litigiosis, sint irritæ, & inanes, nullaq. alia gratia super huiusmodi beneficio siue iure cesso his quibus concessa fuerit, suffragetur: sed ipsi ad tales inhabiles, & incapaces sint ad huiusmodi beneficia sic resignata & cessa quandocumque obtinenda, illaq. siue iura, ab ipsa statim prima resignatione, seu cessione etiam si illæ aliàs nullæ & inualidæ essent, vacauisse & vacare censeatur, eo ipso nec resignantib. seu cedētibus, si postea in sua possessione remanent, constitutiones de annali & triennali possessore, nec præsumptæ, aut tacitæ retrocessiones, etiam propter diuturnam continuatæ possessionis huiusmodi tolerantiam, nec omnino aliud ius, vel beneficium vllo tempore suffragetur, sed ipsa beneficia siue iura sic a principio vacantia a Sede Apostolica prædicta dumtaxat impetrari valeant, ac concedi.*

9 *Illorum vero impetrationes, vel etiam Motu proprio concessiones quibuscumque derogationibus suffultæ, nunquam sub clausulis generalibus, aut vacationum modis cōditionalibus vel implicitis comprehendantur, sed specialiter & expresse ob non seruatam præsentis Constitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum resignātis seu cedentis & gratiam habentis, dispositiue, & non conditionaliter fieri omnino debeant, & quicumque sic impetrans aut gratiam etiam motu simili habens præfinitum cuique casui tempus prædictum a data concessionis gratiæ sibi factæ huiusmodi, ea omnia quæ cadens a iure prædicto debeat præstare teneatur, & si pluribus gratiam huiusmodi fieri contigerit præ omnibus obtineat, qui primus publicationem suæ impetrationis fecerit, & possessionem adeptus fuerit, aut petierit omniaq; requisita prædicta adimpleuerit, quamuis in data sit postremus, & possessio ab alio in publicando negligentiore prius apprehensa fuerit, vel petita.*

10 *Reseruationibus omnibus nominis, administrationis fructuum, etiam omnium ac pensionum, & aliarum rerum quarumcumque, necnon facultatibus, indultis, & alijs concessionibus, tam ipsis resignantibus, seu cedentibus, qui tamen possessionem ab initio re ipsa dimiserint, quam alijs ex huiusmodi resignationibus, seu cessionibus à Sede Apostolica factis, nihilominus validis, plenumq. effectum sortituris.*

Sed ne in beneficijs super possessione, vel proprietate litigiosis litis prosecutio turbari valeat, vel differri, in causis huiusmodi contra cedentem ad vlteriora, etiam ad sententiam definitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem, quousq; ille qui gratiam ex resignatione, seu cessione, aut ex omissa forma publicationis huiusmodi obtinuit, ad causam per se, vel procuratorem legitimum accesserit, litemq; huiusmo-

huiusmodi susceperit, eodem modo, & ordine procedi possit, quo potuisset legitime si cessio huiusmodi facta non fuisset, ac quidquid interim sic procedendo decretum, & expeditum fuerit, siue cum cedente, siue contra eum, etiam postquam ipse, vel quiuis alius incumbentiam sibi secundum prædicta præstiterit, non solum circa fructus, sed etiam circa possessionem & ipsum ius, quod cessum est valeat omnino, & vim obtineat, illumque ipsum cui gratia facta est, non minus afficiat quasi ipse legitime citato contra eum decretum, & expeditum fuisset, nec ipse aduersus hac prætextu non acceptatæ gratiæ vel etiam illius ignoratæ aut citationis, vel intimationis executioni contra ipsum minime demandatæ, aliaue ratione valeat excusari. Possit tamen ipse etiam si in lite, & causa huiusmodi surrogatus non sit, quandocumque ad illius prosecutionem, & terminationem venire, & a Iudice coram quo causam ipsam etiam ex delegatione pendere contigerit, in illis ipsis statu, & terminis, in quibus tunc eam esse reperit, etiam absque rescripto speciali admitti.

12 *De beneficijs autem quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum, etiam Cardinalium, etiam indulta & facultates ad hoc ab Apostolica Sede habentium ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam specialium eiusdem sedis extra Romanam Curiã resignari etiam ex causa permutationis contigerit, ipsi intra mensem negotium vniuersum admissionis, vel reiectionis resignationis huiusmodi, & (si per eos facienda erit) prouisionis resignati beneficij iuxta Apostolicas, & alias Canonicas sanctiones omnino absoluant. Et qui sic prouisus fuerit intra tres menses à die sibi factæ prouisionis, illam publicet, & possessionem beneficij capiat modo & forma supradictis, alioquin illis elapsis nulla sit eius prouisio, & beneficium vacare censeatur eo ipso.*

13 *Ordinarijq. & alij prædicti qui hæc, vt eis præscribuntur, non perfecerint, eo casu potestate disponendi de ipsis beneficijs sint ea vice priuati, eorumq. dispositio eo ipso ad Sedem Apostolicam deuoluta existat, aut alijs idoneis ab ipsa Sede dumtaxat modo, & forma prædictis concedatur.*

14 *Decernentes sic per quoscumque iudicari debere, necnon irritum & inanne quidquid secus in his per quoscumque scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

15 *Non obstantibus prædictis Pij V. & alijs omnibus aliorum prædecessorum nostrorum Constitutionibus de publicandis resignationibus huiusmodi hactenus editis & reformatis quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis resignationibus, & cessionibus quæ in manibus nostris hucusque factæ, & a nobis admissæ sunt & tempus ad eas publicandas, iuxta dicti Pij prædecessoris Constitutionem nondum effluxit, Constitutio ipsa quo ad eas dumtaxat, integrè obseruetur. Necnon resignantium siue cedentiũ voluntatibus conditionibus, protestationionibus, & Clausulis in ipsismet resignationibus, & cessionibus, seu procuratorum constitutionibus, & mandatis, ac aliàs etiam ad præseruationem suorum iurium, & significationem quod non aliter, nec alio modo resignant, seu cedunt, appositis, & quacumque verborum vi, formula, & multiplicatione expressis necnon indultis, priuilegijs, & gratijs Apostolicis etiam prædictis Cardinalibus, ac eorum, & nostris familiaribus continuis commensalibus, necnon literarum Apostolicarum scriptoribus, abbreuiatoribus, ceterisq. Romanæ Curiæ Officialibus, & ex quibusuis causis quomodocumque concessis, & confirmatis, quæ omnia etiam tollimus, & annullamus ceterisq. contrarijs quibuscumque. Vt autem præsentes, & c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo octuagesimo tertio. Non. Ianuarij Pont. nostri Anno Duodecimo.*

Sequitur relatio publicationis Romæ, die 19. Ianuar. 1583.

Hæc

Hæc Constitutio latissimè declaratur per Paris. in tract. de resignat. benef. tomo 1.lib. 11. per totum.

ADDITIO. Quia hæc Constitutio est amplissima, ideo dubiorum quæ in hac materia in foro assidua, excitari possent, resolutio ex eius lectura euidenter apparet; aliqua tamen de quibus in ea non fit expressa mentio, per aliquas Ampliationes, & Limitationes breuiter explicanda censui.

16 *Amplia igitur Primo præsentem Constitutionem, vt quoties ex defectu publicationis non factæ, seruata ipsius forma contingeret resignationẽ esse nullam, non possit resignans repetere beneficiũ resignatum, neque de spolio agere: quia omne ius ab eo cecidit vt ex d. Const. colligitur, quamuis aliàs regulariter, vbi ex aliqua causa resignatio redderetur nulla & nisi beneficium re ipsa resignatario acquiratur, nunquã ab ipso resignante ius abdicetur, & ad illud redire possit prout vsu compertum, & clarissimum est, de quo latè scripsit Paris. de Resign. benef. lib. 1. q. 3.*

Secundò amplia, pari ratione vbicumque prima resignatio ob publicationem non factam, esset nulla effecta, & resignans iterum eidem, vel alteri beneficium resignauerit, cuius secunda resignationis vigore sit postea publicatio facta, & possessio capta, vt tamquam inualida nõ subsistat: quia in hoc casu cum per primam resignationem sit abdicatus titulus & omne ius ab ipso resignante, vt notissimum est, Cassad. decis. 9. de Concess. præb. Gomes. in reg. de public. resign. q. 18. & tempus publicandi per hanc Constitutionem computetur & currat à die primæ prouisionis, nihil potuit per secundam resignationem transferre, quia nihil habebat, arg. tex. in c. quod autẽ, in fine, de iure patron. quod enim semel est extinctum, nõ reuiuiscit, l. qui res, §. areã, ff. de solut.

Tertiò amplia, vt per hanc Constitutionẽ teneatur ad publicandum etiam minor 14. ann. cum quo per Sum. Pontificem fuerit dispensatum ad huiusmodi beneficia resignata: quia licet in minore cesset ratio fraudis, vigent tamen aliæ, quæ sunt æquè principales, propter quas requiritur publicatio beneficiorum resignatorum, de quibus per Paris. lib. 11. q. 1. intelligendo etiam præsupposita ignorantia ex parte ipsius minoris ex Communi omnium sententia. Paris. d. lib. 11. q. 4. nu. 62. & eo magis, si ob non factam publicationem fuerit alteri collatum beneficium, quia cum res non sit integra, & etiam de lucro tractetur, non venit minor restituendus cum damno tertij, Abb. in c. ex parte, de restitut. spoliat. Boer decis. 350. num. 4.

Quarto amplia hanc publicationem requiri etiam in renunciationibus hospitalium, tam respectu eorum quæ dantur in titulum, quã eorum quæ dantur in administrationem, quando hospitalarij deputantur in regimen, de quibus habetur in Clem. quia contingit, §. verum, & ibi Doctores, de religios. domib. idq. fuisse apud Rotam in distinctè firmatũ scripsit Paris. d. lib. 11. quæst. 3. Accedit quia hæc Constitutio veluti fraudibus obuiatiua, & ob bonũ publicũ introducta, cẽsetur fauorabilis, & in materia fauorabili appellatione beneficiorum Ecclesiasticorum veniunt Hospitalia, etiam solita laicis cõcedi in administrationem, Card. Zabar. in Clem. Dispẽdiosam, q. 3. de iudic. Felin. in c. de quarta, n. 15. & 16. de præscript. Mandos. in Reg. de benef. vacat. per promot. q. 5.

Quintò amplia, etiam si Papa in cuius manibus fuit renunciatio facta, moriatur intra illud tempus datum ad publicandum, vt nihilominus teneatur resignatarius Sede vacante, vel tempore successoris, ad publicandum intra eundem terminum præscriptum; & ratio est: quia renunciatio huiusmodi iam habuit suum effectũ tunc temporis, quo Papa viuebat, per cuius obitum superuenientem, non potest tolli, cum

sit

sit iam tansatus, ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec.cons.24.sub nu.5.& hanc veram Conclusionem, & de stylo receptam fatetur Paris.d.lib.13.q.2.nu.32.intellige tamen nisi propter impedimentum sedis vacantis, quia tunc ius non redditur, Bullas expedire non potuerit, arg text.in l.iure ciuili ff.de reg. iur. quo casu de stylo tempus prorogatur.Paris.d.lib 11.q.23.nu.136.

17 *Limita, primò quoties fuisset prorogatum tempus à Sum.Pontifice, quo casu censetur restitutus aduersus lapsum temporis tribus concurrentib. primum, vt si allegetur resignantem adhuc viuere hoc iustificetur si super hoc fundatur ipsa restitutio; secundum, vt postea fiat publicatio infra illud tempus in prorogatione concessum; tertium, vt ista prorogatio non operetur si medio tempore esset ius alteri acquisitum per collationem factam ab eodem Sum.Pontifice: ideoq; apponi solet Clausula praeseruatiua iuris tertij.Paris.d.lib.11.q.7.nu.78.& 79. qui etiam superius, nu.69. ponit formulam huius supplicationis.*

Secundo limita hanc Constitutionem non habere locum in translatione pensionis in aliquem, & sic vt ille non teneatur ad publicandum. Gomes.in Reg.de public. resign.q.10.ratione vt ibi per eum; neque appellatione beneficij regulariter ipsa pensio venit, Gigas de pension.quaest.28.nu.10.

Tertio limita quoties praetextu legitimi impedimenti publicatio fieri non potuerit cum impedito non currat tempus cap. quia diuersitatem de concess. praeb. Nau.cons. 3.de renunciat.in antiq. quod non ita simpliciter, & absolute intelligendum est, recipit enim aliquas declarationes quarum prima est, vt impedimentum illud probari debeat, l.vlt.§.illud etiam, C.de temp.appell.& quod fuerit causa immediata non faciẽdi quod debebat. Abb.in c.plerumque, sub nu.6.de Rescript.Crauet.cons.151.num.22. quod an, & quando sufficiat probare per iuramentum ipsius impediti, Mascard. notab. de probat. Conclus.835. Secunda declaratio est, vt per dictam probationem verificetur impedimentum fuisse tale, quod euitari non potuerit, Dec. cons.677.num.4. & 5.Crauet.cons.270.nu.3.& insuper adhibitam fuisse debitam diligentiam pro illo remouendo, Mascard. loco citato, num. 9. Boer. decis. 40. num. 4. nisi ex qualitate impedimenti notorium esset quod omnis diligentia fuisset frustratoria. Felin.in c. ex transmissa, num. 2. de praescript. Lancelot. de attent. par. 2. cap.12. ampliat. 1. num.68. Afflict.decis.29.incip.Quidam externus. Boer. d.decis.40.nu.7. decis.9. Senatus Pedemont.num.4.Tertia declaratio, vt si impedimentum esset ex facto aduersarij, vel tertij, tunc demum excusetur si vi armata impediretur ipse resignatarius vt non possit nec per se neque per alium facere illud ad quod tenetur, secus vero si ex dolo praedictorum.Paris.d.lib.11. num. 100. Quarta & vltima declaratio, vt non liberetur resignatarius si ob iustum impedimentum non possit publicare in loco destinato, & praescripto, quin illam facere teneatur in alio aequipollenti. Gomes. in reg. de publicat. resignat. quaest. 15. s. in Cathedrali, & Parochiali viciniori, ab impedimentis immuni, vt in praesenti Constit. statuitur, in §. si vero Ecclesia, vers. vel si locus; ex quo recipiunt interpretationem, & modificationem verba eiusdem Constit. in §. ceterum, vt in hoc casu speciali forma ibi requisita remittatur. Paris.d.q.13. sub num.47.

Quarto & denique limita, vt excusetur resignatarius si nõ publicauerit infra tempus praefixum, quoties Datarius signata supplicatione mandauerit ad alicuius instantiam in ea apponi, vt nihil transeat, dummodo citauerit partem aduersam coram ipso Datario ad dicendum quare vult impedire ipsius supplicationis registrationem, & per consequens literarum expeditionem & instare vt supplicatio relaxetur, quod si Datarius ex causa sibi visa noluerit ipsam dimittere, adhuc excusabitur a pu-

blicatione modo vsus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicandum, per se, vel per procuratorem ad petendam supplicationis relaxationem, Paris. ibidem à n. 112. vsque ad 120. & illud idem affirmandum, si resignatarius eo quia fuerit carceratus, literas expedire nec per alium potuerit; vel ipse literæ expeditæ detinerentur à iudice modo protesfetur coram Iudice, Notario & Testibus, per eum non stare, neque culpa sua tempus transire. Gomes. d. q. 13. Paris. loco cit. nu. 121.

18. *Adueniente tamen casu, vt huius Constitutionis dispositioni sit locus, sciendum est, onus probandi non publicationem, incumbere impetranti beneficium, tamquam vacans, ob publicationem non factam: non autem resignatario qui ad illam tenebatur; & ratio est: quia negatiua qualiscumque sit, probanda est per eum qui in ea sua intentionis fundamentum facit. de Comm. omnium Doctorum opinione, ex adductis per Gabriel. lib. 1. Comm. opinionum, de probat. Conclus. 6. & eo magis, quia præsumitur factum, quod de iure erat faciendum, Dec. cons. 436. nu. 7. Cravet. cons. 22. num. 5. & cons. 149. nu. 12. Mascard. de probat. Conclus. 734.*

Quam Conclusionem. s. resignatarium non teneri probare publicationem, limita, & primò, quoties essemus in spolio: nam tunc nec triennalis possessio induceret publicationem illam esse factam hocq. pluries per Dominos de Rota fuisse resolutum, tradit Paris. d. lib. 12. q. 14. nu. 51. Secundò limita, vt teneatur resignatarius publicationem exhibere, si superior ex officio procedens, vellet eam videre. Rebuff. in Praxi, tit. de rescrip. ad benef. vacant. nu. 20. etiam si essent ministri deputati à Camera Apostolica, Paris. d. q. 24. nu. 37. nisi superior constituisset se aduersarium eius qui beneficium obtinet, gl. Communiter recepta, in c. conquerente. in vers. voluerit, & ibi Abb. de restit. spoliat. Felin. in c. licet Heli, nu. 9. de si non. Gemin. & Franc. in cap. ordinarij. §. 1. de offic. ordin. in 6. Tertiò limita, quando ipse resignatarius peteret suam gratiam canonizare ad aliquem effectum, Innocent. in cap. ex insinuatione, sub num. 3. de procur. Rebuff. ibidem, nu. 17. Gemin. & Frãc. loco cit. latè Cosmas Guymier, in Pragm. sanct. tit. de pacif. possess. super verbo, inquirant.

19. *Modos autem probandi per impetrantem hanc negatiuam, quæ de sui natura difficilis probationis æstimatur, vt per Doct. in c. quoniam contra, de probat. Dec. cons. 172. nu. .. poterit esse per coarctationem loci, & temporis de quo latè per Herculan. in tract. de negatiua, num. 260. & 318. vsque in finem, quoties impetrans probaret fuisse relaxatas literas in fine termini dati ad publicandum: ita vt impossibile fuerit literas transmitti potuisse in partibus, vbi erat facienda publicatio, Menoch. de Arbitr. Iud. Casu 472. Mandos. in Reg. de verisim. notit. quæst. 9. Alter probandi modus erit, si à personis per quas actus publicationis fieri oportebat, vt sunt Notarij, vel sciri debebat quales sunt Canonici vel Clerici eiusdem Ecclesiæ, scriptus non reperitur, neque scitur, ex adductis per Paris. d. q. 14. nu. 60. cum seq. vel etiam per ipsius partis confessionem, vt per Herculan. in d. tract. de negat. num. 196. Optimum verò esset ex mente Paris. loco citato, nu. 52. ad tollendas lites, & dispendia, vt facilè constare possit, an sit facta publicatio, vel ne, mandari vt publicationes omnium beneficiorum registrentur penes Actuarium Curiæ Episcopalis illius loci, in quo fiunt.*

Pij Papæ V. Constitutio super modo, & forma publicandi Ecclesiasticorum Beneficiorum resignationis, ac eorum consensuum extensione.

SAnctissimus in Christo Pater, & D.N.D. Pius diuina prouidentia Papa V. animo repetens, quæ, & quã grauia inconuenientia, & absurda ex occultis beneficiorum Ecclesiasticorum resignationibus, & cessionibus in dies oriantur. Cum sæpe contingat, quod occultè resignantes, vel cedentes huiusmodi etiam post resignationem, vel cessionem per eas factas, non solum fructus ex beneficijs sic cessis, vel resignatis prouenientes, indebitè percipiunt, sed etiam, quod grauius est dolendum, tamquam veri Prælati, vel beneficiati, sacramenta ministrant, ordines conferũt, & Indulgentias Christi fidelibus concedunt, in maximũ animarum periculum, & scandalum plurimorum; nonnunquam etiam cum eisdem resignantibus vel cedentibus tamquam cum veris Prælatis aut beneficiatis contrahẽtes, illisq. decimas, census, oblationes. & alia iura Ecclesiastica persoluentes, illa postmodum veris Prelatis seu beneficiatis iterum soluere, & ab illis intrusis non sine maximo ipsorum soluentium damno, & incommodo repetere coguntur. Plerumque etiã ordinarij collatores, ac etiam Romani Pontifices pro tẽpore existentes, beneficia huiusmodi occultè resignata, vel cessa, per obitum ipsorum resignantium, vel cedentium vacare existimantes, illaq. tamquam per obitũ vacantia conferẽtes, detecta postea resignatione, vel cessione prædicta, simul cũ personis prouisis grauiter deludantur, & fraudentur; Ac etiã consideràs, quantũ in beneficijs Ecclesiasticis, ea quę hæreditariæ successionis imaginem referunt, Canonicis sanctionibus sint odiosa, ac Sanctorũ Patrum Decretis cõtraria. Quodque ꝓpter varias, & diuersas fraudes, & malitias, quæ in dictorum beneficiorum resignationibus, seu iuriũ in illis vel ad illa cõpetentiũ cessionibus, quas maxime puritas simplicitasq. decet, quotidiè excogitantur, & adhibentur, plerũque beneficia huiusmodi, quasi iure hereditario, occupata detinẽtur. Et ꝓpterea ne absurda, & incõuenienda prędicta de cetero oriatur prouidere, illaq. à tẽplo, & sãctuario Dei q̃ lõgissime submouere, ac animarũ periculis, necnõ fraudibus, & malitijs huiusmodi occurrere cupiẽs, ꝓsẽti sua ꝑpetuo valitura Cõstitutione voluit, statuit, & ordinauit, ꝙ quæcũque dictorũ beneficiorũ resignationes, aut iuriũ cessiones, tã in manibus suæ Sãctitatis, q̃ cuiuscumque Romani Põtificis sui prędecessoris, aut successoris, aut cuiusuis alterius etiã loci Ordinarij vsque in diẽ publicationis pręsentis Cõstitutionis factę, & quas in posterum fieri contigerit, sub infrascriptis modo, & forma, & nõ aliter publicari, ac ad eorũ, ad quos spectat notitiam deduci debeant, videlicet resignationes, & cessiones iam factæ, si illarum vigore possessio nondũ fuerit per resignatarium, vel cessionariũ apprehensa, etiam si super illis consensus pręstiti fuerint, necnon eæ quas infra tempus inferius designatum, à quo pręsens Constitutio obtinere incipiet, si qdẽ extra Romanã Curiã factę exstiterint infra vnũ, si verò in eadẽ Curia, infra sex menses à die qua eadẽ Constitutio sic vt præfertur obtinebit, numeràdos; Reliqui verò quas post dictũ diẽ fieri cõtinget, si quidem extra Curiam similiter infra vnũ, si verò in ipsa Curia fiant, infra sex menses a die datę supplicationis resignationũ, seu cessionũ, eorũdem, nõ autẽ à die præstiti seu præstandi consensus computantur in Ecclesia ipsius Beneficij, ac et Cathedrali vel Metropolitana, vel alia superiori Ecclesia, cui beneficiũ ipsum resignatum vel cessum immediatè subest, si quidẽ beneficiũ extra Cathedralẽ Ecclesiam situ est, vel fuerit; si vero beneficiũ huiusmodi in Cathedrali, vel alia

I 2 supe-

superiori Ecclesia exstiterit in ipsa sola, dum inibi Populi multitudo ad Diuina audiēda cōuenerit, publicè, ac alta intelligibili voce ita q ad omniū in eadem Ecclesia præsentiū notitiam verisimiliter peruenire possit, per ipsos resignantes vel cedentes aut resignatorios, vel cessionarios, vel alium, seu alios eorū nomine publicentur; Ipsiq. resignatarij vel cessionarij, realem & actualem possessionem beneficiorum huiusmodi realiter, & cum effectu apprehendere, vel saltem illam infra prædictū vnius vel sex mensium terminū ab his ad quos illius traditio de iure vel de cōsuetudine spectat, verè, & non fictè, secum perfunctoriè, congruo loco, & tempore petere debeant. Et si beneficia ipsa etiam quo ad possessionem tantū litigiosa per alios possessa, vel eorū possessio, ex quauis causa capi seu apprehendi non possit, si litem huiusmodi in dicta Curia, nunc, aut in futurū, tendere contigerit, vltra præmissa, literas desuper expeditas, vel saltē instrumentum consensus cum data supplicationis, ac etiā cum designatione libri, & folij in quib. supplicatio huiusmodi registrata fuerit, infra mēsem a die eiusdem datę, non autem a die præstiti consensus numerandū, in actis Notarij causæ, & litis huiusmodi realiter, & cū effectu præsentare illumq. in eisdē actis annotari facere. Et insuper quod in omnibus & singulis casibus supradictis, resignatarij, seu cessionarij, eorumq. successores, vel causam ab eo quomodolibet habentes, consensum ante obitum resignantis, vel cedentis etiam supplicatio per eundem resignantem, vel cedētem, seu eius procuratorem porrecta fuerit, in libris Cameræ vel Cancellariæ, si quidem resignatio vel cessio huiusmodi in ipsa Curia, aliàs si extra Curiam facta fuerit, vel fiat, in actis Episcopalis seu Archiepiscopalis, vel alterius Superioris Curiæ cui beneficium ipsum immediatè subest extensum fuisse legitimè docere seu probare teneatur; Alioquin resignationes, & cessiones ac extēsiones cōsensum huiusmodi aliter quam vt præfertur publicatę seu factæ cum omnibus inde sequutis, & sequēdis etiam nouis puisionibus, ac alijs cessionibus, & retrocessionibus ceterisq. quibusuis gratijs, nullas, & inualidas, nulliusq. roboris vel momenti, fore, ac fuisse, & esse statuit & ordinauit. Et præmissa omnia, & singula etiam in quibuslibet beneficijs cōsistorialibus, & vt prędfertur litigiosis, etiam si resignantes vel cedentes extra possessionem eorundem beneficiorum, ciuiliter vel naturaliter decesserint, ac etiā si resignationes, & cessiones præfatæ ex causa permutationis, vel cū reseruatione omnium & singulorum fructuum, redituū, & prouentuū, ac quotidianarū distributionum propria authoritate, vel aliàs percipien. & cum reseruatione tituli, administrationis, seruitij, ac stali, & alios quomodocūque, & qualitercumque etiam in fauorē alicuius ex Scriptoribus Apostolicis, aut alijs Rom. Curiæ officialibus, ac etiam in fauorem alicuius ex S.R.E. Cardinalibus hactenus factæ exstiterint, aut etiam in futurum fieri, & resignatarios ipsos infra dictum vnius, vel sex mensium spacium cedere, vel retrocedere contingat, locū habere & suum locum obtinere voluit, & expressè declarauit. Sicq. & non aliter per quoscumque Iudices, & commissarios, quauis etiā Apostolica authoritate fungētes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & ipsius S.R.E. Cardinales, in quauis causa, & instantia, Sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretādi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere irritam quoque esse decreuit. Ceterū, vt præsens Cōstitutio facilius omnibus innotescat, Sanctitas sua voluit, & mandauit, quod eadem Constitutio non solū in Cancellaria Apostolica, vt moris est sed etiā ad Valuas Basilicę Principis Apostolorum de Vrbe, in Acię Campi Florę publicetur, illiusq. exempla in ijsdem locis

locis affixa dimittantur, & inter Constitutiones perpetuas describatur, & annotetur. Quod omnes, & singulos, quos illa concernit, præsentes quidē in Curia statim lapso mense a dicta die publicationis numerādo, ceteros verò intra montes degentes tribus, vltra verò ipsos montes commorantes sex mensibus decursis perinde arctet, ac si eisdem personaliter intimata fuisset, cum non sit verisimile apud eos manere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatū.

Placet describatur, & publicetur. M.

Lecta, & publicata fuit supradicta Constitutio, & Ordinatio Romæ in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Dominicę millesimo, quingentesimo, sexagesimo octauo, Die vero Iouis Secunda Mensis Sept. Pont. præfati S. D. N. Pij Papæ Quinti anno tertio.

A. Homellinus Custos.

Anno à natiuitate Domini Millesimo quingentesimo sexagesimooctauo, Indictione vndecima, Die vero Iouis secunda mensis Septembris. Pontificatus S. D. N. Pij diuina Prouidentia Papæ V. anno tertio, supraſcripta Sanctio, & Constitutio Apostolica, affixa, & publicata fuit ad Valuas Basilicæ Principis Apostol. de Vrbe, & in acie Cāpi Florę, dimissis in supradictis locis illius copijs, affixis per nos Io. Freile, & Iulium Parinum prælibat. S. D. N. Papæ Cursores.

Io. Andreas Panizza Magister Cursorum.

Romæ Apud Hæredes Antonij Bladij Impressores Camerales.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod beneficiorum, & officiorū permutationes Ordinarij admittere possunt, quæ Canonicis sanctionibus, & Apostolicis Constitutionibus permittuntur, vt patet ex Constitutione Pij V. supra relata, in verbo, beneficiorum resignationes, adeo, quod hodie in ipsorum permutationibus coram Ordinarijs attenditur dispositio iuris quę habetur in tit. de rerum permut. præsertim in c. quæsitum, vbi Abb. nu. 4. & 10. c. 1. eod. tit. in 6. & Clem. Nau. in Man. cap. 23. sub n. 100. & debet fieri publicatio iuxta Constit. Greg. XIII. supra relatam, in verbo, beneficiorū resignatorum publicatio. Requisita in permutatione ponit Rebuf. in Praxi benef. tit. de permutatione, p. 3. reassumendo dicta Feder. de Senis, Ægidij Bellameræ, ac Petri de Vbaldis in tract. de permutatione beneficiorum, de quo exstat etiā alius tractatus nouissimè conscriptus per Petrum Andream Gambarnm. *Cōgnit titul de rer. permut.*

ADDITIO Frequenter tamen accidere solet authoritate ipsorum Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum, quæ sunt de iure patronatus laicorum, ideo non abs re elucidandum erit, an huiusmodi permutationes subsistant, quoties Ordinarij illas admiserint patronis non vocatis, & absque eorum consensu. Et quidem ex Doctoribus de hac materia scribentibus, quos vidi, percepi omnes in vnum concurrere (Staphilo exceptio in tit. de mod. & for. impetr. nu. 26. quod. s. nulla, & inualida sit talis permutatio;) & Communis huius Conclusionis erit ratio: quia patronorum interest, vt videāt ne habeāt rectorem eis odiosum, & non acceptum, vnde cum de eorum præiudicio tractetur, sequitur illos necessario esse vocandos, eorumq. consensum requiri, per reg. quod omnes tangit, de reg. iur. in 6. quod vltimum limita quando ipsi patroni fuerint peremptoriè vocati, dato eis termino ad comparendum cum expressione causæ, & ipsi infra terminum præfixum non comparuerint ad contradi-

cendum permutationi, quod tunc secuta institutione Ordinarij, vlterius non audien tur, nec poterint se opponere etiam infra residuū temporis dati ad præsentandum; si verò comparuerint, declarando se permutationi nolle consentire, & velle alium præsentare, tunc licet non præsentauerint infra tempus præfixum in edicto per Episcopum apposito, poterunt nihilominus vti beneficio temporis legalis vsque ad finē quadrimestris, tum per Reg. Indultum, de reg. iur. in 6. tum etiam, ratione: quia hoc tempus datum patronis ad præsentandum, est pœna inductiuum, cum eo elapso amittant pro illa vice ius præsentandi, propter quem pœna incursum, sequitur neque ex causa posse illud tempus ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio absque patronorum consensu facta, siue sit nulla ipso iure, prout quidam ex Doctoribus pro constanti, & indistinctè asseuerant; siue veniat per sententiam annullanda, & retractanda, prout magis Commun. sententia est, defectus huius consensus præter ipsius permutationis irritationem, operatur duo. Primum, vt in pœnam propter patronorum contemptum non possint permutantes redire ad eorum beneficia, licet regulariter contra. Secundum, quod dicti patroni freti authoritate eis concessa per c. decernimus. 16. q. 7. liberè possunt illis exclusis, alios in ecclesiis patronatis præsentare. Prædicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore, & intuitu permutantium, & tam Ordinarius quam ipsi, fuerint in culpa, eo quod scientes Ecclesias esse patronatas, spretis patronis, contra ius, & honestatem eos non vocādo, ad actum permutationis deuenerunt; vel quando Ordinarius eis inuitis, & rectè contradicentibus permutationē admiserit. Amplia etiam si quo ad effectum euitandi pœnam amissionis beneficiorum, in ipsa permutatione apponatur conditio, si placeat patrono; quod tamen limitā duobus modis, & primò, vt ista conditio si placeat patrono, operetur, quando copia patroni haberi nō potuit, ex quo constat fuisse in longinquis partibus. Secundo limita, quoties nō ita absolutè apponeretur, sed adijciendo illa verba nec aliter nec alio modo velle permutare; quia virtus huius Clausulæ eos excusabit reseruando consensum patroni.

Ex quibus concludendum est omninò, in huiusmodi permutatione patroni consensum esse requirendum, qui consensus habetur loco præsentationis, & conseruat eos in quasi possessione, absque noua, & actuali præsentatione, & poterit etiam interuenire post actum permutationis ad ipsam conualidandam, & in hoc nullus Doctorum discrepat, siue expressè illum interponendo intra tempus datum à iure patronis ad præsentandum, siue tacitè, quoties patronus non reuocando sibi ad iniuriam quod fuisset contemptus, permitteret labi tempus 4. mensium non contradicendo, nec aliū præsentando; quæ consensus interpositio, non erit dicenda ratihabitio, sed potius quædam suppletio, seu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectum. Declara vt si patronus incepisset non contradicere, & intra lapsum quatuor mensium moriatur, non per hoc dici posse, quod videatur tacitè cōsensisse in præiudicium hæredis, qui poterit reliquo tempore contradicere vel tacendo tacitè approbare.

Hæc autem limita in casu in quo per Ordinarium poterit patronus compelli ad consentiendum, scilicet vrgente necessitate, & vtilitate Ecclesiæ, siue populi: quia cū hæc permutatio sit de iustitia, poterit Episcopus disponere de beneficio patronali aliter quam eius natura exigit, ipsisq. vt patronis inuitis, quod intellige procedere duobus modis, primò, vt ad hoc nō sufficiat qualibet simplex necessitas, vel vtilitas Ecclesiæ: sed talis, cui sine illa permutatione aliter prouideri non posset, idq. in duobus tantum casibus accidere posse ait Lambertin. loco infra citando. Prius, quando persona præposita ad Ecclesiam patronatam, per permutationem esset talis sine

qua

qua plebs pateretur in conscientia eo quod in illa parochia essent haeretici, & non reperiretur alter rector Theologus qui plebi consulere posset. Secundus casus, quando bona Ecclesiae occuparentur ab aliquo potente, cum quo nemo se praeualere posset pro illis recuperandis, nisi persona illa praeposita. & alias secundum eum esset destruere gratiam à iure patronis factam, vt in hoc iure sustineantur, quo per hanc viam saepe fraudari possent Couar. verò loco etiam infrà citando causam necessitatis & vtilitatis Ecclesiae non ita strictè exigit, sed sufficere inquit, quod constet talem permutationem factam fuisse in magnam Ecclesiae vtilitatem. Secundò intellige procedere, nisi patroni allegarent aliam causam rationabilem, & praeualentem necessitati, & vtilitati Ecclesiae & in permutatione, quae fit ex gratia, & fauore ipsorum permutantium, tenet Aegidius de Bellamera, in loco inf. cit. simplicem & voluntarium patroni contradictionem valere ad impediendam.

Praedicta extende, vt eodem iure censeatur quo ad inualiditatē permutationes quae fiunt in Curia non facta mentione de iure patronatus laicorum, ratione per Lap. assignata Allegat. 96. vbi Mandos. in addit. lit. N. & O. in quo loco etiam refert ita fuisse pronunciatum à Greg. XI. à quo nunquam potuit quidam Cardinalis obtinere quod ex causa permutationis fieret derogatio iuris patronatus laicorum; in casu autem in quo fieret expressio de iure patron. & de patronorum consensu non constaret, vel ab eis hoc ignoraretur, dubium facit permutationem tenere, cuius validitas oritur ex eo, quod illa expressio, & Papae admissio, inducerent praesumptam derogationem, quae derogatio non praesumitur, neque tenet nisi expressè de ea in literis appareat, & AEgidius Bellamera asserit, quod tempore quo ipse fuit Referendarius in Curia, vidit seruari permutationem non expediri, nisi habeatur consensus patroni laici; & ratio quare non ita de facili praeiudicetur iuri patron laicorum adducitur per gl. in cap. cum dilectus, in vers. quempiam praesentare, in fine, de iure patron.

Quos terminos intellige etiam procedere in renunciatione beneficiorum iuris patronatus laicorum, siue simplici, siue ad fauorem alterius, siue in manibus Papae, siue Ordinarij facta, vt absque patronorum consensu sit nulla. & collatio inde sequuta de iure admitti non debeat, eadem ratione, quia patronorum interest, ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipsis spretis, & ne forsan beneficijs praeficiantur personae eis non gratae, quae etiam conualidatur per superuenientem eorum consensum, siue expressè, siue tacitè quoties scientes, & patientes, non reclamauerunt; quod declara, nisi conferatur cum Clausula (dummodo accedat patronorum consensus ex fundatione) quo casu non sufficit tacitus inductus ex lapsu quatuor mensium, quia per illam Clausulam inducitur forma, quae non impletur per consensum tacitum, qui dicitur fictus per quem etiam non inducitur status libertatis, vt quasi possessio praesentandi amittatur, vt supra dictum est. Praedicta verò limita, quoties Summus Pontifex admitteret resignationem, & conferret cum expressa derogatione iuris patronatus laicorum, quod potest, cum, quia est dominus absolutus, & dispensator, praesertim in beneficialibus, & sit supra ius; tum etiam quia illud laici habent ex mera gratia ipsius Papae, in qua derogatione non sufficiunt Clausulae generales, neque sit in literis exprimatur (etiam si ad aliquius praesentationem & collationem beneficium pertineat,) & solet de stylo passim seruari, vt dicatur pro hac vice tantum, & aliàs minimè censendum & iudicandum est Sum Pontificem velle derogare iuri patron. laicorū & in hoc nulla est controuersia inter Doctores; quae derogationes tamquā odiosae non admittūtur vt tradunt Rebuf. & Couarru. de quib. scribit Mādos in Praxi signat. grat. vers. derogationes iuris patr.

Quæ sub breui quodam Compendio annotaui ex dictis Doctorum, in cap. 1. de rerum permut. in 6. Card. Zab. in repet. c. quæsitum, eo. tit. Panorm. in disputat. 5. incip. Angerio, nu. 17. Gemin. in c. nemo deinceps, sub num. 11. de elect. in 6. Felin. in cap. cum Bertoldus, de re iudic & in tract. quādo lit. apost. noceāt patron. Bonif. de Vitalinis, in Clem. vnica, n. 47. cū seq. eod. tit. Ægid. Bellamera, in tract. de benef. rer. permutat. par. 4. & decis. 87. & 181. Rocch. de Curte in tract. de iure patr. in versic. honorificum q. 3. & 51. Lambert. in eod. tract. par. 1. lib. 2. art. 9. q. 6. & par. 3. lib. 2. Art. 9. & 10. q. 3. & lib. 3. art. 5. q. 5. Couar. lib. pract. q. c. 36. Paris. in tract. de resignat. benef. lib. 2. q. 4. Deci. cons. 172. & 223. nu. 3. Crauet. cons. 82. & 153. nu. 10. & aliorū. Et intentionis meæ fuit loqui tantum de iure patron. laicorum ex fundatione, cōstructione, vel dotatione. non autem de acquisito ex priuilegio, vel præscriptione, nec de iure pat. ecclesiastico, & mixto, in quibus quid iuris sit remitto me ad eosdem Doctores, ad quorum narratorū comprobationem non vsus fui allegationibus, quia in præalleg. locis ad saturitatem reperiri possunt.

BENEFICIORVM PRIVATIO.

PRÆTER Summistas sciēdum est, quod Iudices causarum beneficialium, vel criminalium, priuationem beneficiorū concernentium, eorumq. affines, & familiares, beneficia illa impetrare non possint, fuisse prouisum per Pij IV. Constitutionem fol. 682. in Bullar. tenoris sequentis.

Cupientes vnicuique iustitiam, prout par est, æqua lance ministrari, & omnem delinquendi occasionem ab ipsius iustitiæ ministris, præsertim Iudicibus in beneficialibus ac etiam criminalibus, priuationem beneficiorum Ecclesiasticorum concernentibus causis tam à Sede Apostolica, & eius Legatis, & Vice legatis, quam aliàs quomodolibet, & à quibuscumque pro tempore deputatis, seu ad quos illarum cognitio tam de Iure quam de Consuetudine etiam ratione eorum quæ obtinent officiorum, & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit, seu quibus causæ ipsæ tam Apostolica quam alia authoritate commissæ sunt, & pro tempore committentur penitus remoueri. ac eorum fraudibus obuiare, & animarum saluti quantum cum Deo possumus salubriter consulere, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus, quoscumque iudices etiam S. R. E. Cardinales, necnō causarum Palatij Apostolici Auditores, seu Locatenentes & vtriusque, seu alterius signaturæ Referendarios, & quosuis alios etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia etiam maiori dignitate, etiam legationis munere fungentes ad audiendum, cognoscendum, & dicendum causas super quibusuis Ecclesijs, Monasterijs, Prioratibus, & alijs beneficijs ecclesiasticis, tam in Rom. Curia quam extra eam quomodolibet hactenus motas, etiam priuationem eorumdem concernentes, & in futurum mouendas, tam à dicta Sede eiusq. Legatis, seu Vicelegatis prædictis, ac tam Apostolica quam Ordinaria, aut alia authoritate & a quibusuis in dicta Curia, & extra eā, vel aliàs quolibet pro tempore deputatos, seu ad quos similium causarum decisio seu qualiscumque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur spectat. & spectabit in futurum; aut quibus illas quouismodo audiendas, cognoscendas, & dicendas, & vt præfertur, aliàs committi contigerit, necnon eorudem Cardinalium, Auditorum, Locatenentium, Referendariorum, & aliorum, vt præfertur qualificatorum Iudicum huiusmodi nepotes, consanguineos, affines, procuratores, sollicitatores, ac domesticos, vel familiares cuiuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum sententijs priuationes Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, & beneficio-

beneficiorum huiusmodi, aut aliàs emanauerint, ac emanabunt eorum, per priuationem eandem, aut aliàs quomodolibet occurrenda vacatione, nullo vnquam tempore à nobis, seu Sede, aut alijs Legatis prædictis, vel quibusuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari, seu sibi conferri, & de illis prouideri facere, quoquomodo posse, seu debere: sed illos penitus ad illa in posterum obtinēda inhabiles fore, & esse, ac quascumque impetrationes sic ab eis, etiam, vt præfertur qualifi. catis, necnon collationes, & prouisiones, ac quasuis alias dispositiones, aut alias concessiones de Ecclesiis, Monasterijs, Prioratib. & beneficijs huiusmodi etiam per nos aut prædecessores nostros, etiam motu, & potestatis plenitudine similib. hactenus quomodolibet factas, & in posterum faciendas, nullas, irritas, & inanes, nulliusq. roboris, & momenti existere, nullumq. per illas eis ius quæsitum fuisse, fore, aut esse, seu dici, vel censeri, ac de annali, & triennali possessore, aut alias Cancell. Apostolicæ Regulas, seu alias Constitutiones eis aduersus præmissa nullatenus suffragari posse, sed illos eis sic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouendos esse prout nos harum serie priuamus, & amouemus, ac priuatos, & amotos esse denunciamus, & ita, &c. Non obstantibus, &c.

BENEFICIORVM RESERVATIO.

PRÆTER Summistas sciendum est quod quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis a diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ quo ad Archiepiscopos, & Episcopos, quo verò ad alios inferiores etiam sub excōmunicationis, & alijs arbitrii nostri, & quod ad omnes sub priuationis facultatis conferēdi beneficia in eorū mensibus pro tēpore vacantia pœnis, districtè percipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata, seu affecta, quouis prætextu, causa, aut quæsito colore, & cuiquam conferre, seu de illis prouidere, aut in illis, seu eorum possessione sese intromittere quoquomodo audeant vel præsumant, inquit Pius Quartus in Constitutionibus sub die 22. & 25. Aprilis 1561. fol 699. in Bull. incip. Volentes, & in alia incip. Cupientes, & Pius V. fol. 1008. in Bullario vide suprà, in versic. beneficiorum possessio; & illas Pij V. vide infra in fine huius versic. Beneficiorū reseruatio. Et nota pro ampliatione Extrauag. Com. Pauli II. de præb. sub quo titulo etiam habetur Extrauag. Benedicti XII. incip. Ad regimen, & Ioannis XXII. incip. Execrabilis, vbi de bñficiis Sedi Apostolicæ reseruatis. In c. 2. & 3. & in c. præsenti, de præb. in 6. tractatus de vacantibus *a* in Curia *a* ac in Extrauag. Comm. Bonif. VIII. eodem tit. Aliæ reseruationes sunt in Regulis Cancellariæ, quas habes infra in versic. Regulæ Cancellariæ ac *b* collatores scire oportet. *b* & dictæ Bullæ Pij IV. & V. loquuntur quando tempore vacationis fructus spectant ad Cameram Apostolicam.

Cōgruit titul. de prabēd.

Nota etiam, quod nulliter prouisus ab Ordinario de beneficio reseruato, in impetratione postea facienda à Papa, oportet mentionem facere de nulla collatione facta ab Ordinariis, aliàs est inualida, vt per Æneā de Facolnibus, in tract. Reseruat. benef. in 35. effectu, fol. 48.

Reseruatio beneficiorum vacantium, & quæ in posterum vacabunt, Sede Episcopali vacante, fuit facta per Constitutione Pij V. incip. Sanctissimus, vt in Bullario, fol. 167.

Rursus, omnia beneficia vacantia propter crimen hæresis, sunt reseruata Sedi Apostolicæ per Constitutionem Pij V.

Bulla

Bulla Sanctiss. D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. super reseruatione beneficiorum.

Pius Episcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

CVM ex Apostolatus officio nobis(meritis licet imparibus)credito, cura Dominici gregis nobis immineat generalis, & exinde teneamur, more vigilis pastoris, vigilare, & attentius prouidere, vt Ecclesijs, Monasterijs, & quibusuis alijs beneficijs Ecclesiasticis, nunc & pro tempore, propter crimen hæresis, vacantibus, & vacaturis, tales viri eis præficiantur idonei, qui detestãdas ac nefarias hæreses diabolo disseminante contra veræ, orthodoxæ fidei puritatẽ exortas, de agro Domini exstirpare, & populos sibi cõmissos ad Catholicę Ecclesiæ veritatem reducere, doctrina, verbo, & boni operis exemplo valeant. Pręmissorum itaque cõsideratione inducti, & alijs ad id suadẽtibus rationabilibus causis, nonnullis etiam prędecessorum nostrorum vestigijs inhęrendo, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnia, & singula bñficia ecclesiastica cũ cura, & sine cura, secularia, & quorumuis ordinum etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum quarumuis Militiarũ regularia quęcũque & qualiacũque sint etiã secularia, Canonicatus, & Prębendæ, Dignitates, Personatus, Administrationes, vel Officia in Cathedralibus & Metropolitanis, vel Collegiatis, & Dignitates ipsæ in Cathedralibus etiã Metropolitanis post Põtificales maiores, seu Collegiatis Ecclesijs huiusmodi principales, Regularia verò beneficia huiusmodi Monasteria & Consistorialia, Prioratus, Pręposit urę, Prępositatus, Dignitates & Conuentuales, Personatus, Administrationes, vel Officia & Claustralia, ac Hospitalia, & Pręceptorię, & aliàs quomodocumque qualificata fuerint, ordinationi, & dispẽsationi nostræ, & Sedis Apostolicę hac ppetua Cõstitutione valitura authoritate Apostolica tenore pręsentiũ reseruamus. Declarãtes, omnes & quascũque impetrationes de beneficijs vt pręfertur, quomodocũque qualificatis certo modo in futurum faciendas, & obtinendas, beneficia huiusmodi propter hęresim vacãtia & in futurum vacatura, nõ comprehendere, nisi specialiter, & dispositiuè vacationis modus propter crimẽ hęresis expressus fuerit, & illũ nullo modo sub quibusuis Clausulis, & Decretis cõprehendi quãtumcũque generalibus in quibusuis gratijs & cõcessionibus per nos & Romanos Pontifices successores nostros faciendis, etiam per fiat signatis, & cõcessis, Ac decernẽtes, omnes, & quascũque impetrationes de quibusuis beneficijs, vt prætertur qualificatis, hactenus factas, & obtentas, nisi earũ vigore in iudicio per impetrantes crimen huiusmodi deductum fuerit, & super eo sententiã fauorabilem obtinuerint, vel dictorum beneficiorum possessionem assequuti fuerint, ad vacationem huiusmodi propter crimen hæresis se non extendere, & illum neminem comprehendere, sicq. per quoscumque Iudices, & Cõmissarios quauis authoritate fungentes, etiã Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, iudicari, & interpretari debere. Irritũ quoque & inane, si secus per quoscũque quauis Dignitate & authoritate præditos, iudicatũ fuerit, decernimus. Volumus aũt, quod pręsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Cãpi Floræ de more publicentur, & inter Cõstitutiones perpetuo valituras describãtur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quęque loca deferri, volumus, & & declaramus,

claramus, quod earum transumptis, etiā impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadē prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ Reseruationis, Declarationis, Decreti, & Voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, Apud sāctum Petrū, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, quingentesimo sexagesimo sexto, sexto Kalend. Februarij, Pontificatus Nostri Anno secundo.

Cæs. Glorierus.

Visa de Curia Io. Rouetius R.rio

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Locus ✠ sigili plumbei.

Anno à Natiuitate Domini Millesimo, quingētesimo, sexagesimo sexto, Indictione decima, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris Pij Papæ V. Anno secundo, die vero decima septima mensis Februarij, retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium prędicti Sanctissimi Domini Nostri Papę Cursores. Scipio de Octauianis Magister Cursorum.

Gregorius autem XIII. annullauit collationes beneficiorum personis prohibitis propter genus, aut hæresim, & à fide apostasiam, & sunt reseruata vt in eius Constit. publicata Romæ die 18. Nouembris 1580. incip. In Ecclesiis, fol. 1297. in Bullario.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IN ecclesiis præsertim insignibus, hoc magnoperè curandum est, vt sacerdotes, & personæ, salubribus earū institutis cōuenientes ordinentur; quod quantum in nobis est enitimur, adque eos ab illis repellēdos in primis contendimus, qui propter genus aut hęresim, & à fide Apostasiam, siue proprio, siue stirpis, siue cognatorū vitio cōtaminati, p Canonicas sanctiones, aut Statuta ab hac Sedę firmata, aut Apostolica priuilegia prędictis Ecclesiis prohibētur. Sed nobis negotiorum magnitudine distētis, huius generis nonnulli ad illarum sacerdotia frequenter obrepant, inter quos quidam existimationis suæ prodigi, & si se ab illis expulsum iri sciant, spe tamē inconcessa præsumūt, se inde, vel permutatione, vel quoquo pacto, beneficium, pensionē, aut quid aliud exacturos. Nos malum hoc (quo dictę Ecclesiæ sæpius diuexantur) penitus euellere volētes, præsentium authoritate decernimus, omnes, & quascūque Apostolicas, necnon Legatorum dictæ Sedis, & aliorum omnium ab ea facultatē disponendi habentiū, ac etiam ordinarias dispositiones dignitatū, prebendarum, & beneficiorū, & officiorū eiusmodi Ecclesiarū in quascūque personas, sic infectas, & per huiusmodi sanctiones seu statuta, vel priuilegia, vt pfertur, inhabiles vires, & effecta

non

nõ habere, personasq. huiusmodi illarũ prorsus vsu,& comodo carere,Beneficiaq. ipsa,vt prius vacare,& quæ ex illis tẽpore dispositionis Apostolicę prędictis personis,illi reseruata fuerint,vel affecta sub eadẽ reseruatione,vel affectione manere,& tam illa,quã etiam omnia alia nõ reseruata,neque affecta,de qbus ab ipsa Sede,ac Legatis,& alijs facultatẽ habentibus prędictis,in huiusmodi personas quomodocuque dispositum fuerit, ad nouam Romani Pontificis dispositionẽ dumtaxat pertinere,eaq. ab alijs idoneis,ab ipsa Sede dũtaxat liberè impetrari posse,Impetrationes tamen,ac etiã Motu proprio cõcessiones, nisi modus vacationis,necnõ casus,ac decretũ huiusmodi,non cõditionaliter, aut per æquipollens,sed definitè,nominatim ac dispositiuè in illis exprimãtur, omninò nõ valere,ab ordinarijs verò,(cessãtibus reseruationibus,vel affectionibus Apostolicis)pro tempore collata, deuolutioni, iuxtã Lateranẽsis statuta Concilij subiacere,nec nõ irritũ,& inane quidquid secus per quoscũque scienter,vel ignoranter contingerit attentari. Reseruationibus Apostolicis fructuũ, pensionum, & aliarum rerum huiusmodi Beneficiorum in personas idoneas, etiam de huiusmodi contaminatorum cõsensu factis,eisdemq. ab illis interim præstitis,vel solutis,nihilominus valituris. Nemo autẽ ignorationẽ prætendẽs, valeat excusari,cũ prædictæ prohibitiones satis manifestæ sint,& quisque ante petitionem,vel acceptationem Beneficiorum huiusmodi,num illorũ capax sit debeat se probare. Nulli ergo omninò hominũ liceat hãc paginam nostri Decreti infringere,vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attẽtare præsumpserit, Indignationem omnipotẽtis Dei,ac Beatorũ Petri,& Pauli Apostolorum eius,se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingẽtesimo octuagesimo Id. Nouẽbris Pontificatus nostri anno nono M.Datarius Cæs.Glorierius A. de Alexijs.

Item omnia beneficia recepta in confidentiã vacãt ipso iure, & sunt reseruata Sedi Apostolicę,per Constit.Pij IV incip. Romanum Pontificem,fol.820. & per Constit.Pij V. incip.Intolerabilis,fol. 1051. in Bullario. & vide infra in verbo Simonia.

Etiam beneficia parochialia collata nonseruata forma Concil. Trid.sess.24. de reform.c.18.sunt reseruata vt statuit Pius V. in eius Constit.incip. In conferendis c & vide in vers. Beneficiorum parochialium collatio. Alia beneficia reseruata refert Paris.de resign.benef.lib.2.quæst.5.post Mandos.sup.Reg.Cancel.q.1.& Hieron.Gonzalez,super 8.Reg.Cancel.glos.51.fol.590.vbi in glossa seq.quando beneficia dicantur affecta, fol. 602.

a *ADDITIO. Quomodo ad hunc effectum reseruationis Curia intelligi debeat, add. Gomes.in Reg.de trien.possess.quæst.31.vers.sed antequam specialia,& Mandos.in quæstion.25.Reg.reseruat.& an sit idem beneficia vacare in Curia, & apud Sedem Apostolicam,Couar.in lib.Pract.quæst.cap.36.sub numero 3. Limita, vt sub huiusmodi reseruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione,aut alijs Constitut. requiruntur aliquæ qualitates,seu certa onera iniũcta sunt, vt sunt præbendæ Theologales,pro Magistro,& sim.Conc.Trid.sess. 25. de reform. c. 5. in cuius fine dicitur, vt prouisio de eis facta subreptitia censeatur, & hoc multum conducere ex mente Couarr. loco cit. Secundo limita, vt non comprehendantur beneficia quæ sunt de mensa Episcopali declarãdo vt per Aeneã de Falcon. in tract. reser.3.q.prin.num.1.& 2.quæ vero talia sint,vide gl. in Clem. Frequens,in vers.ad mensam,& ibi Card.Zabar.de excess.præl. & eundem Zabar. cũ gl.in Clem. Quia Regulares,in vers.de mensa,de supp.neglig.præl.& Pau.Ro.in tract.de pens.c.1.n.7.*

Tertio

Tertiò limita in terminis c.si Apostolica, de præb. in 6. Quid autem dicendum sit in beneficijs iuris patronatus laicorũ vacantibus in Curia. præter Doc. in c.2. de præb. in 6. adde Staph. de lit. grat. tit. de mod & for. impetr. nu.7. & infra Lap. Alleg.96. Rebuff. in 3. par. signat. vers. necnõ iuris patronatus, Mandos. in Reg. 1. Cancel. q.10. & in tract. de signa. grat. vers. Derogationes iuris patronatus, Lambert. in tract. de iure patron. q.6. prima par. lib.2. Art.22. Paris. de resign. benef. lib.2. q.4. nu.45. & inf. & denique Couar. d.c.36. num.4. & 7.

Controuertitur tamen inter aliquos, num cap. statutum, de præb. in 6. disponens (quod si Papa beneficia vacantia in Curia per mensem à die vacationis numerandum, non conferant, possint illa conferri ab illis ad quos collatio pertinebat) sit reuocatum, & correctum per iura noua, nempe, per Extrauag. in c. Ex debito, de elect. & Extrau. in c. Pia sollicitudinis, de præb. inter. Com. quam controuersiam ceteris omissis videre poteris per Staph. in tract. de grat. & expectat. sub num.28. per Mand. in add. ad Lap. Alleg.96. lit. E. & per Aen. de Falcon. in tract. de reseru. q.4. prin. nu.2. in 6. effectu. poterit tamen de feudi & corroborari opinio inclinãtium in fauorẽ Episcoporum, & ea potissimum ratione: quia cum c. statutum, nihil de nouo concedat, eo quod potestas Episcoporum reducatur ad suum ius primæuum, iuxta text. in c. peruenit, 11. q.1. cum simil. & res de facili ad naturam suam reuertatur. c. ab exordio, 35. dist. l. si vnus §. pactus ne poteret, vbi Iason, ff. de pact. & hoc esse fauorabile per plura probat Felin. in c. cum omnes, num.8 de Const. & per consequens potius ampliandum quam restringendum, vulgat. iuribus.

6 *Quæ sint causæ propter quas Summi Pontifices inducti fuerũt ad faciendas huiusmodi reseruationes, vide per Card. Simõcel. in tract. reseruat. benef. quæst.3. Quæ beneficia sic reseruata, intellige, vt semper durent affecta, etiam per obitum ipsorum Pontificum, & ipsa Romana Sede vacante, vt Extrauag. incip. Ad Romani Põtificis, inter Comm. sub tit. de præb. & exstat Regula Cancel. nona, incip. Itẽ declarauit, licet talis affectio multoties nascatur ex appositione manus Papæ, cui datum est in prærogatiuam supremæ potestatis, vt in quibus ipse manum apposuerit, alij se intromittere nõ possint, vt in cap. nostrum, de appel. & plenius per Mandos. q.5. in proœm. Reg. Cancel.*

Quæ Constitutio est in viridi obseruantia referente Parisio, in tract. de resign. benef. lib.8. q.9. sub num.79. & ad interpretationem dicti Decreti Conc. Trid. disponẽtis in vacatione Ecclesiarum parochialium debere fieri examen per concursum, vide Fusc. in tract. de visit. lib.2. c.5. & eundem Paris. d. q.9. & lib.10. q.7. in quibus locis ad intelligentiam dicti Decreti, præter alia scitu digna & necessaria, satis notabiliter congerit quamplures Decisiones Illustrissimorum Cardinalium deputatorum super declaratione Conc. Trid. ponens etiam formulam Edicti circa examen eorum qui Ecclesiæ parochiali præficiendi sunt.

Insuper quod attinet ad materiam reseruationis beneficiorum, Conc. Trid. sess.24. de refor. c.19. annullat, & prohibet mentales reseruationes quas declarant Cassador. decis.4. cum tribus seqq. sub tit. de reseruat. & Mandos. q.4. & 15. nu.7.11. Reg. Cancel. & explicat d. Card. Sim. in tract. reseruat. benef. quæst.4. & 15. fol.20. & 72.

Vin

Pius Papa IV. Dilecto filio Donato Matthao Minal, Thesaurario, ac Spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ in tota Italia Collectori generali nostro. Dilecte fili, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

VOlentes ne Beneficia Ecclesiastica dispositioni Apost. reseruata, in quibus Collectores, & Subcollectores spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ esse consueuerunt pro tempore vacantię ab vllis personis, quæ sua non sunt quærentibus indebitè occupētur, oportunè prouidere, Te de cuius fide, solertia, & diligentia, plurimum in Domino confidimus, nostrum, & eiusdē Cameræ Comissarium, ad infrascripta omnia, & singula facienda, & gerenda authoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus. Tibi mandantes, quatenus p te, vel Subcollectores tuos, viros Ecclesiasticos, nostro & dictæ Cameræ nomine, omniū, & singulorum Beneficiorum cum cura, & sine cura secularium, & quorumuis ordinum regulariū, nostræ & Sedis Apostolicæ dispositioni, tam per Constitutiones Apostolicas, quā Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, & edendas, seu alias quomodocumque, & qualitercūque reseruatorum, seu affectorum, in dictis Italiæ partibus, earumq. Ciuitatibus, & Diœcesibus consistentium, per obitum etiam apud Sedem Apostolicā, quorumcūque illa in Titulum, seu Commendam, aut aliàs quomodolibet obtinentiū, & possidentium, pro tempore vacantium, etiā si secularia, Canonicatus, & Prębendæ, Dignitates etiam maiores, & principales, seu simplicia, vel aliàs quomodolibet nūcupata; Regularia verò Beneficia huiusmodi, Monasteria, & Cōsistorialia, Prioratus, Præpositurę, Præpositatus, Dignitates, etiā Cōuentuales, Personatus, Administrationes, vel Officia, etiam Claustralia, ac tamilla, quā alia Beneficia pręfata, curata, & electiua, & etiam litigiosa fuerint, statim habita notitia vacationis huiusmodi præsentium vigore realem, & actualem possessionem capias, & apprehendas & captam, & apprehēsam amotis exinde, etiam absque vitio spolij quibusuis (præter quam authoritate Apostolica prouisis) de temporibus, & intrusis, quos si de iure eorū in petitorio, vel possessorio experiri voluerint, in Romana Curia, attenta reseruatione huiusmodi iudicialiter agere mādamus, teneas, & conserues, & eorūdem Beneficiorum fructus, redditus, & prouētus, exigas, percipias, & leues, ipsamq. possessionem cum dictis fructibus sic exactis illis tradas, & relaxes, qui literas collationis, seu commēdæ nostræ sub plumbo expeditas tibi exhibuerint, & præsentauerint, & quo ad litigiosa, cui de iure tradenda fuerint, cōtradictores quoslibet, nō prouisos, vt præfertur, & rebelles, & in dictis benefici s itrusos, ac tibi, vel a te deputādis in pmissis nō parētes, eisq; auxiliū, & consilium vel fauorē præstantes, cuiuscumque dignitatis, etiam Episcopalis, vel maioris, ac status, gradus, ordinis, & cōditionis fuerint, per censuras, & interdicti, ac alias pęnas Ecclesiasticas à personis Ecclesiasticis per te eligēdis huiusmodi fulminādas, ac priuationis Beneficiorū per eos obtentorum, inhabilitatisq. ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac pecuniarias tuo arbitrio moderādas, & applicandas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita compescēdo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pęnas huiusmodi etiam iteratis vicibus aggrauādo, inuocato ēt ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis; & nihilominus, ne aliquod impedimentū huic nostræ ordinationi occurrat, Quibusuis Archiepiscopis, & alijs locorū Ordinarijs, in virtute Sanctę obedientiæ, ac suspensionis à diuinis, & in-

& interdicti ingressus Ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos, & Episcopos, quo verò ad alios inferiores, etiam sub excommunicationis, & alijs arbitrij nostri, & quo ad omnes sub priuationis facultate conferendi Beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis districtè præcipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata, seu affecta, prædicta, quouis prętextu, causa, aut quæsito colore cuiquam cōferre, seu de illis prouidere, aut in illis eorūq. possessione sese intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant. Sicq. in pręmissis omnibus, & singulis per quoscumque quauis authoritate fungentes Iudices, Commissarios, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, irritum, quoque, & inane decernimus, si secus super his a quoquā quauis authoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papę VIII. prædecessoris nostri, de vna, Cōcilij generalis de duabus dietis, dummodò nō vltrà tres aliquis authoritate pręsentiū ad Iudicium trahatur, & alijs Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis piuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusuis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis concessis, & cōfirmatis, (quibus omnibus eorum tenores, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permāsuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus) cæterisq. Cōtrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus cōmuniter, vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari nō possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; Volumus autē quod Beneficia prædicta, quādiu in manibus Subcollectorum, vel aliorum a te deputatorum fuerint, debitis propterea non fraudentur obsequijs, & animarum cura, si qua illis, immineat. nullatenus negligantur, sed illorū cōgrue supportentur onera cōsueta, quodq. transumptis præsentium manu Notarij publici subscriptis, & tuo sigillo munitis, eadem, prorsus fides in iudicio, & extrà adhibeatur, quæ eisdem pręsentibus adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostensæ. Datum Romæ Apud Sāctum Petrum sub annulo piscatoris, die vigesima secunda Aprilis, millesimo, quingentesimo sexagesimo primo, Pontificatus nostri anno secundo.

Cęs. Glorierius.

Bulla Pij Papa IV.

PIus Papa IV. Ad futuram rei memoriam. Cupientes malitijs nōnullorum qui in possessione Monasteriorum, & aliorū Beneficiorum Ecclesiasticorum Dispositioni Apostolicæ reseruatorum, pro tempore vacantium sine iusto titulo, ac sine literis Apostolicis, vt illorum fructus durāte vacatione huiusmodi vsurpent, se intrudere nō verētur, occurrere, & Cameræ nostræ Apostolicæ grauissimis oneribus in aliqua parte subleuandis, quantum cum Deo possumus consulere. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcumque, quomodolibet, & qualitercumque nuncupata, omnium, & singulorum Monasteriorum etiam Consistorialium, & beneficiorum Ecclesiasticorum, cū cura, & sine cura, secularium, & quorumuis ordinū regulariū, nobis, & Sedi Apostolicę, tam per Constitutiones Apostolicas, quā Cancellariæ Apostolicę Regulas editas, & edēdas, seu aliàs quomodolibet, & ex quauis causa generaliter, vel specialiter reseruato

rum

rum, seu affectorũ in partibus Italiæ, in quibus Collectores, & Subcollectores spoliorum, & iuriũ Cameræ Apostolicæ prædictę esse consueuerunt, ac earum Ciuitatibus, & Diec. consistentium, per obitum, & aliàs quouis modo, præterquam per cessum illa obtinentium, pro tempore vacantium, à die ipsorũ Monasteriorum, & Beneficiorũ vacationis, pro rata temporis vsque ad diem prouisionis, seu Cõmendę de eisdẽ Beneficijs, & Monasterijs per nos faciendę, de qua per literas nostras sub plũbo, & nõ aliter constare debere volumus, eidem Camerę Authoritate Apostolica tenore pręsentiũ reseruamus, applicamus, incorporamus, & appropriamus, illaq. ei reseruata, applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare, & pertinere, nullumq. præter nos, & dictam Camerã, aut dilectũ filium Donatum Matthęum Minalem, ac pro tempore existentẽ Thesaurarium nostrũ, ac spoliorum, & aliorum iurium ipsius Camerę Collectorẽ generalem, vel eius Subcollectores ea præcipere, exigere, & recuperare, aut aliàs se i illis intromittere posse, aut debere, tenore pręsentium statuimus, & ordinamus; & nihilominus, ne aliquod impedimentũ huic nr̃æ ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorũ Ordinarijs, in virtute sanctæ obediẽtię, ac sub suspensionis a diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos, & Episcopos, quo ad vero alios inferiores, etiã sub excõmunicationis, & alijs arbitrij nostri, & quo ad omnes sub priuationis facultatis conferendi Beneficia in eorum mensibus pro tẽpore vacãtia pęnis districtè præcipimus, & inhibemus, ne Beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata, seu affecta prędicta, quouis prætextu, causa, aut quęsito colore cuiquã conferre, seu de illis prouidere, aut in illis, vel eorum possessione, sese intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant, sicq. in præmissis omnibus, & singulis per quoscũque quauis authoritate fungentes Iudices, Cõmissarios, & personas, sublata eis, & eorũ cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere; Irritum quoque, & inane decernimus si secus super his a quoquã, quauis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Mandantes eidẽ Donato Matthęo, & pro tẽpore existẽti Thesaurario, & Collectori, vt nostro, & dictæ Camerę nomine, fructus, redditus, prouẽtus, iura, obuentiones, & emolumenta huiusmodi, per se, vel eius Subcollectores prędictos, etiã propria authoritate, exigat, percipiat, & leuet, sibiq. nihilominus consignari, & tradi ab omnibus ad quorũ manus peruenerint pro rata prædicta, per censuras, & pęnas Ecclesiasticas, per personas Ecclesiasticas ab eo eligẽdas, fulminãdas, & alia oportuna iuris, & facti remedia, quacumque appellatione postposita, faciat, & curet, inuocato etiã si opus fuerit auxilio brachij secularis. Super quibus omnibus, & singulis, plenam & liberã illi per præsentes concedimus facultatem, non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorũ, & illorum ordinũ ac beneficiorum prædictorum, etiam iuramento cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, & Cõsuetudinib. Priuilegijs quoque, Indultis, & literis Apostolicis, illis, & quibusuis alijs personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cũ quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, efficacissimis, & insolitis Clausulis irritantibusq. & alijs Decretis, etiam Motu, & scientia similibus concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenorib. specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autem per Clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia

expressio

expressio habenda foret.tenores huiusmodi præsentibus pro sufficiēter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permāsuris, hac vice dumtaxat harū serie specialiter, & expresse derogamus, illaq. aduersus pręmissa nullatenus suffragari posse, siue debere decernimus, ceterisq. contrarijs quibuscūque. Volumus autē quod ex fructibus, redditibus, & prouētibus per dictū Thesaurarium, & etiā deputatos pro rata hmōi percipiendis, onera quęcumque dictis beneficijs incumbentia, similiter pro rata tēporis supportari debeant, quodq. præsentium manu Notarij publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutę, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostēsæ. Datum Romę apud Sanctū Petrum, sub annulo piscatoris die 25. Aprilis 1561 Pontificatus nostri anno secundo. Cęs. Glorierius.

BLASPHEMIA.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod *quicumque clericus Deum, & D. N. Iesum Christum, vel gloriosam Virginem Mariam eius genitricem, expressè Blasphemauerit, pro prima vice fructibus vnius anni omnium, & quorumcumque beneficiorum suorum, pro secunda beneficijs priuetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exsilium mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, pœnâ pecuniaria vel corporali pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemauerit, pro qualitate blasphemiæ atque personæ, arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. Constitutione cauetur Leonis X. in Concil. Lateranensi statuta innouando, fol. 929. in Bullar. incip. Cum primum §. ad abolendam, & de dicti Concilij statuto fol. 194. in Bullar. meminerūt & ad literam referunt, Diaz in pract. crim. cap. 110. in verbo, Blasphem. Nauar. in cap. inter verba, 11. q. Corol. 57. num. 148. & Couar. in c. quamuis pactum, par. 1. §. 7. sub num. 1[illegible]. de pact. in 6. De hac Pij V. Constitutione vide Farinac. in Pract. Crim. in tit. de delictis, & pœnis, q. 20. sub num. 53. de Blasphemijs, & flagitijs Iudęorum, in qua hæreticæ prauitatis inquisitores animaduertunt extat Greg. XIII. statutum Romę publicatum di 16. Iunij 1581. Incip. Antiqua, fol. 1305. in Bull. & vide Abb. in cap. gaudemus, de diuor. posui in verbo Iudæi.

ADDITIO. Pęnas contra Blasphemantes impositas præter Diaz. in d. c. 110. diligenter recensent Beer. decis. 30. num. 9. 10. & 19. & Couar. in dict. §. 7. num. 10. & 11. & ratio quare pœna statuta in cap. 2. de maled. non habeat locum quo ad clericos, prout Communiter teneri attestatur ibi Abb. num. 8. est, ne propter publicam illam satisfactionem vilescat dignitas ordinis clericalis. Iul. Clar. in Pract. Criminali, §. Blasphemiā, n. 3. Ignat. Lopez in addit. ad Diaz, loco cit. verbo, clericos, non subsire. Quibus adde quod de iure nouissimo Pragm. Regni Neap. quo ad laicos est pœna triremium per quattuor annos; & hæc est in viridi obseruantia; super cuius Pragm. Commentario plura notatu digna Alex. Moman. Messapien. congerit. De Iure Canonico nouissimo est illa quæ continetur in d. Concil. Lateranen & in d. Const. Pij V. est tamen animaduertendum, quod verba illa Bullæ pro prima vice, interpretanda sunt pro prima vice punitionis, & nō Blasphemiæ, etiam si clericus fuerit pro illa prima vice inquisitus quod pluries Blasphemasset quia Bulla videtur habere respectum ad correctionem clericorum; ad quod facit text. in c. graue de preb. ibi: post primam. & secundam correctionem. Et ad hoc vt quis dicatur consuetus Blasphemare, non

K *sufficit*

sufficit quod per duas vel tres vices id crimen commiserit, Alex.consf.72.in 1.vol.nu. 8.& quæ sit ratio specialitatis, vide per Rocch. Curt.in rubr.de Consuetud.q.5.num. 36.Boer.in d.decis.301.sub num.11.sed ad inducendum prauum vsum & vitiosum habitum blasphemandi, requiruntur multo plures reiterationes. Ias.in l.ait prætor, §. iuraui,num.14.ff.de iureiur.Menoch.lib.2.de arbitr.iud.4.Cent. Casu 375.Insuper ad sciendum an clericum à prædictis pœnis excusent, vel saltem operentur vt cum eo mitius esset agendum regionis consuetudo ex frequenti vsu hominum illius loquentium quibusdam verbis in contemptum Dei tendentibus, lubricum linguæ, & præsertim in eo qui non perfecit blasphemiam, & statim se pœnituit, & ad hoc vt excuset iracundiæ calor quibus esse debeat circumstantijs vallatus, præter prææalleg. Doct. in præd.loc. quare etiam apud Alex. consil.15.ante fin.volum.3. Afflict.in Constit. Regni Blasphemantes,num.5.& 10.Cauens.super Pragm.50.Regis Fernandi, num. 6.Gram.decis.50.plenius per Foller.in pract.cens.in vers.Nicolaus Episcopus, a nu. 59.vsque 67.Iul.Clar.in pract.crim.quæst.60.num.6.& Ioan.Franc.Ponz.ibium in tract.de Lamijs, sub num.36.Si quis calore iracundiæ plures vno instanti blasphemat, præsumitur quod semel tantum Blasphemauerit. Menoch.de præsumpt.lib.5. præsumpt.3.num.27.

BONA NAVFRAGANTIVM.

Cognitio de rapin. seu de furto

PRæter Summistas sciẽdum est, quod raptores prædictorum bonorum, sunt excommunicati, & absolutio est reseruata Papæ in Bulla Cœnæ, nam licet antea fuisset lata, non tamen erat reseruata, vt in cap. excommunicationi, de raptor.& declarat Nauar.in Man. Confess.c.27.num.60.& num.118.& contra tales raptores prouisum est in Regno Neap. per Constit. Rapinas eorum, vbi Afflict. eorumq. dominis succurritur pro conseruatione bonorũ per Constit.Dohanæ de secretis, quantum verò attinet ad excommunicationem Papalem, non incurritur si furtum non excedit duos aureos quamuis peccet mortaliter.ita tenuit Præceptor meus Pater Marius Andria, in expositione d. Bullæ, per text.in l.si oleum, §.fin.cum l.seq.ff.de dolo.Sed per decretum Sacræ Congregationis relatum infrà in verbo casus reseruati contra præsumentes absoluere ab vllo ex casibus, clarè vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini, consulerem pro tutiori, absolutionem obtinendam esse à Summo Pontifice; quando tamen furtum bonorum naufragantium ascenderet ad eam quantitatem, quæ sit peccatum mortale, Vgolinus de Censuris, in expositione d.Bullæ, cap.4.vers. 7 fol. 143. Cum hunc casum conferrem cum admodum Reuer. Patre Philippo Pantaleone, lectore casuum Conscientiæ Primario in Collegio Societatis Iesu, ita respondit.

Quamuis excõicatio non pro paruis, & leuibus causis sit ferenda, c.Episcopi, & c.nullus, 15.q.3.& per Trid.Concil.sess.25.c.3.de refor.cautum sit monitoria sub excõicatione pro rebus ablatis restituendis concedenda non esse pro re vulgari, atque in nonnullis ecclesijs per Synodales etiam Constitutiones sit statutum, ne pro re, quæ minoris sit certa quadam quantitate quis excommunicetur, quarum meminit Nauar.c.27.n.3.& sic etiam per Curiam Romanam seruatur. nihilominus vbi statuto, vel sentẽtia Ecclesiastica generaliter sub excommunicationis pena furtum prohibetur, quicumque mortale furtum committeret, eadem censura ligaretur, secundum Couar.in c.Alma mater, 1.par.§. 9.num.2.vers.quarto eadem ratione, idq. maximè confirmatur.

Primò,

Primò, quoniam nec Summus Pontifex in c.2. de Cõſt. in 6. nec iura ciuilia quæ direptiones, & rapinas Naufragantium prohibuerunt, nec denique Doctores, qui eadem iura ſunt interpretati diſtinxerunt de furto mortali magnæ alicuius quantitatis, ſed quodcumque generaliter prohibuerunt.

Secundò, quoniam etiam excommunicatio lata in inijcientes manus violentas in clericos, in c. ſi quis ſuadente diabolo, 17. q. 4. ligat quoſcumque mortale peccatum committentes in percutiẽdo, etiam ſi ſit leuis percuſſio, in communi.

Tertiò, quoniam alioquin plures poſſent etiam ſeorſum, & ſine vlla conſpiratione, quantitatem ſolum ſufficientem ad mortale peccatum ex naufragio ſubripere, & nullus eorum excommunicationem incurreret, quamuis omnes notabile furtum feciſſent, & ſic indemnitati naufragantium non eſſet plenè prouiſum.

Quartò, quoniam ſi peccata etiam leuia, & venialia ex rationabili causa, & pro cõmuni bono poſſunt ſub cenſura prohiberi, iuxta Suarez tomo 5. diſput. 20. ſect. 2. dubio 1. circa finem, ergo multo magis prohiberi poſſunt ſub excõmunicatione peccata, & furta quæ ſolum pertingunt ad mortalia, ex eadem iuſta cauſa, quæ proculdubio adeſſe videtur in pręſenti materia, cum direptio naufragantium bono communi plurimum noceat, & longe ſuperet grauitatem omnium furtorum, & rapinarum.

Quintò denique, quod ſic vbique ſeruatur, & recepta eſt præſens Bulla, vt conſcientia omnium teſtatur.

Saluo meliori &c.

Limitatur ſecundò, vt etiam non incurratur quando eſſent bona naufragorum non tamen Chriſtianorum, ſed infidelium Iudæorum hæreticorum, & aliorum quomodocumque Chriſtiano nomini inimicorum. Auth. Nauigia, C. de furtis, & ex verbis bullæ comprehenditur fuiſſe Sum. Pontificis intentionem, prouidere bonis fidelium.

Tertiò limitatur, vt hæc excommunicatio maior, non extendatur ad tertiam perſonam tam per Bullam Sixti V. q̃ Clem. VIII. licet per Bullam Greg. XIII. à Nau. relatam ſecus, vt ex eius verbis palam colligitur: quamuis teneatur illa tertia perſona cognito vero domino nauis, & rerum ablatarum illa reſtituere quæ a ſurripiente acceperat, vel emerat etiam nullo ſibi ſoluto pretio, per text. in l. inciuilem, C. de furt. Quid dicendum in eo qui naufragium paſſus veniat ad terram, & aliquas res quas ſaluare potuit penes tertium depoſuerit, ſi ille poſtea negauerit dictum depoſitũ, quod ab ipſo domino non poſſit ſufficienter probari, an teneatur pœna huius Bullæ ac ſi res ipſas ſurripuiſſet, illas contra domini voluntatem retinendo? Reſp. hunc caſum attentis verbis Bullæ non videri comprehendi poſſe.

Limitatur quarto, vt nec etiam incurratur ex ſolo actu acceptionis talium bonorum animo conſeruandi ea, & tradendi vero domino illius habita notitia, non autem vſurpandi, & in vſum, ac proprium commodum conuertendi aliàs ſecus, licet deinceps eũ pœniteat, & mutato animo illa reſtituet: ſi quidem per illã pœnitentiam ab excommunicatione non liberatur; ſed opus eſt abſolutione, arg. text. in c. cum deſideres, de ſentent. excommunic. Declara hanc 4. limitationem, niſi adſit mora reſtituendi. id eſt cum quis poteſt reſtituere, & non reſtituit, gloſſ. fin. d. capit. excommunicationis, ratione per Caietanum aſſignata in verbo, excommunic. cap. 13. propter quam cum ſequitur Nauar. in d. capit. 27. num. 118. etiam ſi non præcedat monitio,

pro dictis bonis ablatis restituendis cum Panormit. in d. capit. excommunicationi distinguente, vt ibi per eum, num. 2. in fine. Communi tamen opinione in contrarium existente testantibus Siluest. in ver. excom. 7. §. 20. Rosel. in eod. verbo. el 1. excom. 21. loquentibus attentis verbis d.c. excommunicationi de rapt. sed tu consideranda verba Bullæ dic Cœnæ Domini nouissimè promulgatæ, & quæ scripsit Suarez. de Censuris, disp. 21 sect. 2. Centura 4. fol. 366.

Quintò limitatur, vt per hanc Bullam non intelligantur excommunicari, putantes propter ignorantiam illa non esse bona naufragorum, sed aliorum, licet nolint restituere, & sint in mora restituendi. Nauar. in cons. 1. num. 2. de pœnit. & remiss. in antiq. item per simplicitatem rapientes de dictis bonis, credentes eis id licere ex alia causa, Silu. & Rosel in verbo, naufragium. Nauar. in Man. c. 17. nu. 99.

Limitatur sextò, Quando dominus illa bona habuerit pro derelictis, amissa omni spe ea recuperandi, l. falsus §. si iactum ff. de furt. secus verò si illa proiecisset in mare propter procellam, & vim tempestatis ad nauem exonerandam, vt periculum euaderet, quia tunc dominiũ remanet penes proprium dominum, l. qui leuandæ ff. ad leg. Rhod de iactu; quæ si quis acceperit animo retinendi, furtum committit, l. qua ratione, §. fin. ff. de acq. rer. dom. §. fin. Inst. de rer. diuis. Abb. in c. cum dilecti, de accusat. num. 11. in dubio autem non præsumitur habuisse illa pro derelictis, l. interdum, §. 1. ff. de acquir. poss. ex reg. illa: quia nemo putatur suum iactare, l. cum de indebito ff de probat. & quando censendum sit aliquid habitum pro derelicto, vide text. in §. pen. Instit. de rerum diuis gloss. in l. si quis merces ff. pro derelicto. Siluest. in vers. inuenta, sub num. 3. Rosel. in verbo, Furtum, §. 12. Nauar. in Man. capit. 17. sub num. 99. in hoc casu ad coniecturas esse recurrendum, inquit Panor. loco cit. vbi etiam Fel. n. num. 6. quæ coniecturæ deprehendi possunt ex dictis eiusdem Nauar. in d. cap. 17. num. 170. & 176. de quibus etiam habetur in lib. thesaur. Cas. consc. in expos. Bul. Cœnæ, cap. 3. & per Bartholom. Vgolin. in tract. de Censuris Rom. Pont. reseruatis, c. 4. § 2.

Vide Menochium lib. 5. de præsumpt. 2. 0. n. 5 Mol. & inst. ciu. dispu. 5.

Septimò, & denique limita, in eo, qui pro recuperandis talibus bonis quæ de sui natura statim erant peritura cuicumque periculo mortis exposuit vitam suam, & dominus verisimiliter dicta bona per aliud medium, & viam non erat rehabiturus, ita vt possit tuta conscientia sibi illa retinere, Vgol. loco cit. sub num. 3 secus verò si illa saluа fecisset sine vllo periculo vitæ, etiam si dominus illa bona, nec per se, nec per alium erat aliàs recuperaturus: quia ex charitate tenebatur ad præbendum auxilium, d. capit. excommunicationi, vbi etiam glossa, & plenius in supra alleg. Consil. Rapinas, debet tamen habere mercedem sui laboris iudicio boni viri; ita communiter Summistæ in ver. Naufragium; & Nauar. d. c. 17. sub nu. 98. asserens etiam quod si fulminaretur excommun. contra habentes de talibus bonis, & si quis possit licitè illa retinere vt in casu proximè dicto, teneatur saltem manifestare.

Omnibus & singulis vtriusque Sexus Christi fidelibus qui auxilium, consilium, & fauorem naufragium patientibus in reparatione, & conseruatione suorum bonorum præstiterint, decem annos, & totidem quadragenas de iniunctis ei pœnitentiis misericorditer in domino relaxarunt Iul. II. Paul. III. & Pius V. vt patet ex eorum Constitutionibus in Bulla fol. 442. 552. & 927.

BONA

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRÆTER Summistas sciendum est, vsurpatores tales esse excommunicatos, & absolutionem esse reseruatam Papæ, vt in Concil. Trid. de refor. sess. 22. cap. 11. & hodie est in Bulla Cœnæ Clausula 17. his verbis, videlicet. *Quique iurisdictiones, seu fructus, redditus, & prouentus, ad nos, & Sedem Apostolicam, & quascumque ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes, vsurpant, vel etiam quauis occasione, vel causa sine Rom. Pont. vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia sequestrant.* *Congr. tit. de sen. ex com.*

ADDITIO. Verū ad hanc Censuram incurrendam quinque conditiones requiri docent Caiet. in verbo, excommunicatio, cap. 27. & Nauar. in Man. c. 27. sub num. 71. vers. Sexta, explicantur etiam in lib. Thesaur. Cas. consc. in expos. Bull. Cœnæ, cap. 21. & ille dicitur vsurpare, qui sibi vendicat id quod ad eum non pertinet, glos. in c. multi, 2. q. 1. cuius termini significatum quo ad præsentem materiam optimè explicat Vgolin. in præalleg. tract. cap. 17. num. 4. & eod. c. §. 2. & quod vsurpantes iura ecclesiastica tamquam sacrilegi iudicentur, est text. in cap. conquestus, de foro compet.

Item pœnam huius excommunicationis effugiet is, qui tamquam creditor, vt suum recuperet, beneficij fructus capit, prout consuluit Nauar. consil. 35. de sentent. excom. in antiq.

Postremam partem huius Canonis intellige de sequestratione necessaria, quæ fit iussu iudicis: non autem de voluntaria, quando partes inter se conueniunt, vt sequestrum fiat, ad quod non est necessarium licentiam postulare. Vgolin. loco proximè citato, in fine. Secundò intellige, vt non incidat in pœnam huius excommunicationis is, qui id faciendum procurauit, quia sumus in dispositione pœnali, & ideo non debet fieri extensio de vno casu ad alium, c. pœn. de pœnit. dist. 1. Nauar. consil. 34. de sent. excom. in antiquis.

CAMPANA.

PRÆTER Summistas sciendum est, per Leonem V. in Conc. generali Lateranensi fol. 217. in Bulla. fuisse moderata Priuilegia Mendicantium, & inter alia fuit prouisum, *Vt debitus honor matrici Ecclesiæ reddatur, tam ipsi Fratres, quam alij Clerici sæculares, etiam super hoc Apostolicæ Sedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam Campana Cathedralis, vel Matricis Ecclesiæ pulsauerit, campanas in Ecclesijs suis pulsare minimè possint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.* Quæ adde ad c. patentibus, de priuileg. & ad Extrauag. Ioan. XXII. incip. Quia cunctos, inter Communes, de off. custod. ceteris verò diebus non possunt impedire, vt patet ex declaratione relata infra, in verbo, Confessor, & aderat antea Cōstitutio Pij V. incip. Et si Mendicantium, fol. 982. in Bullario. *Cōgruit tit. de offic. custod. sen. tit. de maior. & obedient.*

ADDITIO. De diuersis finibus ad quos Campana pulsetur, eorumq. significatu, vide per Guliel. Durand. in Ration. diuin. offic. lib. 1. c. 4. Abb. in c. 1. nu. 2. de off. custod. Bonif. de Vital. in Clem. Grauis, n. 13. & 14. de sent. excom. & quando Vniuersitas vocari possit per sonum campanæ, per eundem Abb. in cap. in causis, de elect. Et

nō habere, personasq. huiusmodi illarū prorsus vsu,& comodo carere, Beneficiaq. ipsa, vt prius vacare,& quæ ex illis tēpore dispositionis Apostolicę prędictis personis, illi reseruata fuerint, vel affecta sub eadē reseruatione, vel affectione manere,& tam illa, quā etiam omnia alia nō reseruata, neque affecta, de quibus ab ipsa Sede, ac Legatis,& aliis facultatē habentibus prędictis, in huiusmodi personas quomodocunque dispositum fuerit, ad nouam Romani Pontificis dispositionē dumtaxat pertinere, eaq. ab alijs idoneis, ab ipsa Sede dūtaxat liberè impetrari posse. Impetrationes tamen, ac etiā Motu proprio cōcessiones, nisi modus vacationis, necnō casus, ac decretū huiusmodi, non cōditionaliter, aut peræquipollens, sed definitè, nominatim ac dispositiuè in illis exprimātur, omninò nō valere, ab ordinarijs verò, (cessātibus reseruationibus, vel affectionibus Apostolicis) pro tempore collata, deuolutioni, iuxtà Lateranēsis statuta Concilij subiacere, nec nō irrita,& inane quidquid secus per quoscūque scienter, vel ignoranter contingerit attentari. Reseruationibus Apostolicis fructuū, pensionum,& aliarum rerum huiusmodi Beneficiorum in personas idoneas, etiam de huiusmodi contaminatorum cōsensu factis, eisdemq. ab illis interim præstitis, vel solutis, nihilominus valituris. Nemo autē ignorationē prætendēs, valeat excusari, cū prædictæ prohibitiones satis manifestæ sint,& quisque ante petitionem, vel acceptationem Beneficiorum huiusmodi, nam illorū capax sit debeat se probare. Nulli ergo omninò hominū liceat hāc paginam nostri Decreti infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attētare præsumpserit, Indignationem omnipotētis Dei, ac Beatorū Petri,& Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrū Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingētesimo octuagesimo Id. Nouēbris Pontificatus nostri anno nono M. Datarius Cæs. Glorierius A. de Alexijs.

Item omnia beneficia recepta in confidentiā vacāt ipso iure,& sunt reseruata Sedi Apostolicę, per Constit. Pij IV incip. Romanum Pontificem, fol. 820. & per Constit. Pij V. incip. Intolerabilis, fol. 1051. in Bullario.& vide infra in verbo, Simonia.

Etiam beneficia parochialia collata nonseruata forma Concil. Trid. sess. 24. de reform. c. 18. sunt reseruata vt statuit Pius V. in eius Constit. incip. In conferendis c & vide in vers. Beneficiorum parochialium collatio. Alia beneficia reseruata refert Paris. de resign. benef. lib. 2. quæst. 5. post Mandos. sup. Reg. Cancel. t. 1. & Hieron. Gonzalez, super 8. Reg. Cancel. glos. 51. fol. 590. vbi in glossa seq. quando beneficia dicantur affecta, fol. 602.

a *ADDITIO. Quomodo ad hunc effectum reseruationis Curia intelligi debeat, adde Gomes. in Reg. de trien. possess. quæst. 31. vers. sed antequam specialia,& Mandos. in quæstion. 2. 5. Reg. reseruat.& an sit idem beneficia vacare in Curia,& apud Sedem Apostolicam, Couar. in lib. Pract. quæst. cap. 36. sub numero 3. Limita, vt sub huiusmodi reseruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione, aut alijs Constitut. requiruntur aliquæ qualitates, seu certa onera iniūcta sunt, vt sunt prabenda Theologales, pro Magistro,& sim. Conc. Trid. sess. 25. de reform. c. 5. in cuius fine dicitur, vt prouisio de eis facta subreptitia censeatur;& hoc multum conducere ex mente Couarr. loco cit. Secundo limita, vt non comprehendantur beneficia quæ sunt de mensa Episcopali, declarādo vt per Aeneā de Falcon. in tract. reser. 3. q. prin. num. 1.& 2. quæ vero talia sint, vide gl. in Clem. Frequens, in vers. ad mensam,& ibi Card. Zabar. de excess. prœl.& eundem Zabar. cū gl. in Clem. Quia Regulares, in vers. de mensa, de supp. neglig. prœl.& Pau. Ro. in tract. de pens. c. 1. n. 7.*

Tertio

Tertiò limita in terminis c.si Apostolica,de preb.in 6. Quid autem dicendum sit in beneficijs iuris patronatus laicorũ vacantibus in Curia. prater Doc. in c.2.de preb. in 6.adde Staph.de lit.grat.tit.de mod & for.impetr.nu.7. & infra Lap. Alleg.96. Rebuff.in 3.par.signat.vers.necnõ iuris patronatus, Mandos.in Reg.1.Cancel.q.10. & in tract.de signa.grat.vers.Derogationes iuris patronatus, Lambert.in tract. de iure patron.q.6.prima par.lib.2.Art.22.Paris.de resign. benef.lib.2 q.4. nu.45. & inf. & denique Couar.d.c.36.num.4.& 7.

Controuertitur tamen inter aliquos, num cap. statutum, de preb.in 6. disponens (quod si Papa beneficia vacantia in Curia per mensem à die vacationis numerandum,non conferant, possint illa conferri ab illis ad quos collatio pertinebat) sit reuocatum,& correctum per iura noua,nempe,per Extrauag.in c. Ex debito,de elect.& Extrau.in c.Pia sollicitudinis,de preb.inter.Com.quam controuersiam ceteris omissis videre poteris per Staph.in tract.de grat.& expectat. sub num.28. per Mand. in add.ad Lap. Alleg.96.lit.E.& per Aen.de Falcon.in tract.de reseru.q.4.prin.nu.2. in 6.effectu. poterit tamen de feudi & corroborari opinio inclinãtium in fauorẽ Episcoporum,& ea potissimum ratione:quia cum c.statutum, nihil de nouo concedat, eo quod potestas Episcoporum reducatur ad suum ius primæuum,iuxta text.in c. peruenit,11.q.1.cum simil.& res de facili ad naturam suam reuertatur.c.ab exordio,35. dist.l.si vnus §.pactus ne peteret, vbi Iason,ff.de pact.& hoc esse fauorabile per plura probat Felin. in c.cum omnes,num.8 de Const.& per consequens potius ampliandum quam restringendum,vulgat. iuribus.

6 *Quæ sint causæ propter quas Summi Pontifices inducti fuerũt ad faciendas huiusmodi reseruationes,vide per Card.Sim͂ocel.in tract.reseruat.benef quæst.3.Quæ beneficia sic reseruata, intellige, vt semper durent affecta, etiam per obitum ipsorum Pontificum, & ipsa Romana Sede vacante, vt Extrauag.incip. Ad Romani Põtificis,inter Comm.sub tit.de preb.& extat Regula Cancel.nona,incip. Itẽ declarauit, licet talis affectio multoties nascatur ex appositione manus Papæ, cui datum est in prærogatiuam supremæ potestatis, vt in quibus ipse manum apposuerit, alij se intromittere nõ possint,vt in cap.nostrum,de appel. & plenius per Mandos.q.5.in proœm. Reg.Cancel.*

• *Quæ Constitutio est in viridi obseruantia referente Parisio,in tract. de resign. benef.lib.8.q.9.sub num.79.& ad interpretationem dicti Decreti Conc.Trid.disponẽtis in vacatione Ecclesiarum parochialium debere fieri examen per concursum,vide Fusc.in tract.de visit.lib.2.c.5.& eundem Paris.d.q.9.& lib.10.q.7. in quibus locis ad intelligentiam dicti Decreti,præter alia scitu digna & necessaria, satis notabiliter congerit quamplures Decisiones Illustrissimorum Cardinalium deputatorum super declaratione Conc.Trid.ponens etiam formulam Edicti circa examen eorum qui Ecclesiæ parochiali præficiendi sunt.*

Insuper quod attinet ad materiam reseruationis beneficiorum,Conc.Trid.sess.24. de refor.c.19.annullat,& prohibet mentales reseruationes quas declarant Cassador. decis.4.cum tribus seqq.sub tit.de reseruat.& Mandos.q.4.& 15.nu.7.11.Reg.Cancel.& explicat d.Card.Sim.in tract.reseruat.benef.quæst.4.& 15.fol.20.& 72.

Finis

Pius Papa IV. Dilecto filio Donato Matthao Minal, Thesaurario, ac Spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ in tota Italia Collectori generali nostro. Dilecte fili, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

VOlentes ne Beneficia Ecclesiastica dispositioni Apost. reseruata, in quibus Collectores, & Subcollectores spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ esse consueuerunt pro tempore vacantię ab vllis personis, quæ sua non sunt quærentibus indebitè occupętur, oportunè prouidere, Te, de cuius fide, solertia, & diligentia, plurimum in Domino confidimus, nostrum, & eiusdē Cameræ Commissarium, ad infrascripta omnia, & singula facienda, & gerenda authoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus. Tibi mandantes, quatenus p te, vel Subcollectores tuos, viros Ecclesiasticos, nostro & dictæ Cameræ nomine, omniū, & singulorum Beneficiorum cum cura, & sine cura secularium, & quorumuis ordinum regulariū, nostræ & Sedis Apostolicæ dispositioni, tam per Constitutiones Apostolicas, quā Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, & edendas, seu alias quomodocumque, & qualitercūque reseruatorum, seu affectorum, in dictis Italiæ partibus, earumq. Ciuitatibus, & Diœcesibus consistentium, per obitum etiam apud Sedem Apostolicā, quorumcūque illa in Titulum, seu Commendam, aut aliàs quomodolibet obtinentiū, & possidentium, pro tempore vacantium, etiā si secularia, Canonicatus, & Prebendæ, Dignitates etiam maiores, & principales, seu simplicia, vel aliàs quomodolibet nūcupata; Regularia verò Beneficia huiusmodi, Monasteria, & Cōsistorialia, Prioratus, Præpositurę, Præpositatus, Dignitates, etiā Cōuentuales, Personatus, Administrationes, vel Officia, etiam Claustralia, ac tam illa, quā alia Beneficia pręfata, curata, & electiua, & etiam litigiosa fuerint, statim habita notitia vacationis huiusmodi præsentium vigore realem, & actualem possessionem capias, & apprehendas & captam, & apprehēsam amotis exinde, etiam absque vitio spolij quibusuis (præter quam authoritate Apostolica prouisis) detemptoribus, & intrusis, quos si de iure eorū in petitorio, vel possessorio experiri voluerint, in Romana Curia, attenta reseruatione huiusmodi iudicialiter agere mādamus, teneas, & conserues, & eorūdem Beneficiorum fructus, redditus, & prouētus, exigas, percipias, & lenes, ipsamq. possessionem cum dictis fructibus sic exactis illis tradas, & relaxes, qui literas collationis, seu commēdæ nostræ sub plumbo expeditas tibi exhibuerint, & præsentauerint, & quo ad litigiosa, cui de iure tradenda fuerint, cōtradictores quoslibet, nō prouisos, vt præfertur, & rebelles, & in dictis benefici s itrusos, ac tibi, vel a te deputādis in pmissis nō parētes, eisq. auxiliū, & consilium vel fauorē præstantes, cuiuscumque dignitatis, etiam Episcopalis, vel maioris, ac status, gradus, ordinis, & cōditionis fuerint, per censuras, & interdicti, ac alias pęnas Ecclesiasticas à personis Ecclesiasticis per te eligēdis huiusmodi fulminādas, ac priuationis Beneficiorū per eos obtentorum, inhabilitatisq. ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac pecuniarias tuo arbitrio moderādas, & applicandas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita compescēdo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pęnas huiusmodi etiam literatis vicibus aggrauādo, inuocato ēt ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis; & nihilominus, ne aliquod impedimentū huic nostræ ordinationi occurrat, Quibusuis Archiepiscopis, & alijs locorū Ordinarijs, in virtute Sanctę obedientiæ, ac suspensionis à diuinis,

& in-

& interdicti ingressus Ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos, & Episcopos, quo vero ad alios inferiores, etiam sub excommunicationis, & alijs arbitrij nostri, & quo ad omnes sub priuationis facultate conferendi Beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis districtè præcipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata, seu affecta, prædicta, quouis prætextu, causa, aut quæsito colore cuiquam cõferre, seu de illis prouidere, aut in illis eorũq. possessione sese intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant. Sicq. in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque quauis authoritate fungentes Iudices, Commissarios, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, irritum, quoque, & inane decernimus, si secus super his a quoquã quauis authoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papę VIII. prædecessoris nostri, de vna, Cõcilij generalis de duabus dietis, dummodò nõ vltrà tres aliquis authoritate pręsentiũ ad Iudicium trahatur, & alijs Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis piuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusuis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis concessis, & cõfirmatis, (quibus omnibus eorum tenores, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permãsuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresè derogamus) ceterisq. Cõtrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus cõmuniter, vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari nõ possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; Volumus autẽ quod Beneficia prædicta, quãdiu in manibus Subcollectorum, vel aliorum a te deputatorum fuerint, debitis propterea non fraudentur obsequijs, & animarum cura, si qua illis, immineat nullatenus negligantur, sed illorũ cõgrue supportentur onera cõsueta, quodq. transumptis præsentium manu Notarij publici subscriptis, & tuo sigillo munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extrà adhibeatur, quæ eisdem presentibus adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostensæ. Datum Romæ Apud Sãctum Petrum sub annulo piscatoris, die vigesima secunda Aprilis, millesimo, quingentesimo sexagesimo primo, Pontificatus nostri anno secundo.

Cęs. Glorierius.

Bulla Pij Papa IV.

PIus Papa IV. Ad futuram rei memoriam. Cupientes malitijs nõnullorum qui in possessione Monasteriorum, & aliorũ Beneficiorum Ecclesiasticorum Dispositioni Apostolicæ reseruatorum, pro tempore vacantium sine iusto titulo, ac sine literis Apostolicis, vt illorum fructus duráte vacatione huiusmodi vsurpent, se intrudere nõ verẽtur, occurrere, & Cameræ nostræ Apostolicæ grauissimis oneribus in aliqua parte subleuandis, quantum cum Deo possumus consulere. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcumque, quomodolibet, & qualitercumque nuncupata, omnium, & singulorum Monasteriorum etiam Consistorialium, & beneficiorum Ecclesiasticorum, cũ cura, & sine cura, secularium, & quorumuis ordinũ regulariũ, nobis, & Sedi Apostolicę, tam per Constitutiones Apostolicas, quã Cancellariæ Apostolicę Regulas editas, & edẽdas, seu aliàs quomodolibet, & ex quauis causa generaliter, vel specialiter reseruato

rum

rum, seu affectorũ in partibus Italiæ, in quibus Collectores, & Subcollectores spoliorum, & iuriũ Cameræ Apostolicæ prædictę esse consueuerunt, ac earum Ciuitatibus, & Diœc. consistentium, per obitum, & aliàs quouis modo, præterquam per cessum illa obtinentium, pro tempore vacantium, à die ipsorũ Monasteriorum, & Beneficiorũ vacationis, pro rata temporis vsque ad diem prouisionis, seu Cõmendę de eisdẽ Beneficijs, & Monasterijs per nos faciendę, de qua per literas nostras sub plũbo, & nõ aliter constare debere volumus, eidem Camerę Authoritate Apostolica tenore pręsentiũ reseruamus, applicamus, incorporamus, & appropriamus, illaq. ei reseruata, applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare, & pertinere, nullumq. præter nos, & dictam Camerã, aut dilectũ filium Donatum Matthęum Minalem, ac pro tempore existentẽ Thesaurarium nostrũ, ac spoliorum, & aliorum iurium ipsius Camerę Collectorẽ generalem, vel eius Subcollectores ea præcipere, exigere, & recuperare, aut aliàs se ĩ illis intromittere posse, aut debere, tenore pręsentium statuimus, & ordinamus; & nihilominus, ne aliquod impedimentũ huic nr̃æ ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorũ Ordinarijs, in virtute sanctæ obediẽtię, ac sub suspensionis a diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos, & Episcopos: quo ad vero alios inferiores, etiã sub excõmunicationis, & alijs arbitrij nostri, & quo ad omnes sub priuationis facultatis conferendi Beneficia in eorum mensibus pro tẽpore vacãtia pęnis districtè præcipimus, & inhibemus, ne Beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata, seu affecta prędicta, quouis prætextu, causa, aut quęsito colore cuiquã conferre, seu de illis prouidere, aut in illis, vel eorum possessione, sese intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant, sicq. in præmissis omnibus, & singulis per quoscũque quauis authoritate fungentes Iudices, Cõmissarios, & personas, sublata eis, & eorũ cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere; Irritum quoque, & inane decernimus si secus super his a quoquã, quauis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Mandantes eidẽ Donato Matthęo, & pro tẽpore existẽti Thesaurario, & Collectori, vt nostro, & dictæ Camerę nomine, fructus, redditus, prouẽtus, iura, obuentiones, & emolumenta huiusmodi, per se, vel eius Subcollectores prędictos, etiã propria authoritate, exigat, percipiat, & leuet, sibiq. nihilominus consignari, & tradi ab omnibus ad quorũ manus peruenerint pro rata prædicta, per censuras, & pęnas Ecclesiasticas, per personas Ecclesiasticas ab eo eligẽdas, fulminãdas, & alia oportuna iuris, & facti remedia, quacumque appellatione postposita, faciat, & curet, inuocato etiã si opus fuerit auxilio brachij secularis. Super quibus omnibus, & singulis, plenam & liberã illi per præsentes concedimus facultatem, non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorũ, & illorum ordinũ ac beneficiorum prædictorum, etiam iuramento cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, & Cõsuetudinib. Priuilegijs quoque, Indultis, & literis Apostolicis, illis, & quibusuis alijs personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cũ quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficioribus, efficacissimis, & insolitis Clausulis irritantibusq. & alijs Decretis, etiam Motu, & scientia similibus concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenorib. specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autem per Clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia

expressio

expressio habenda foret.tenores huiusmodi præsentibus pro sufficiẽter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permãsuris, hac vice dumtaxat harũ serie specialiter, & expresse derogamus, illaq. aduersus pręmissa nullatenus suffragari posse, siue debere decernimus, ceterisq. contrarijs quibuscũque. Volumus autẽ quod ex fructibus, redditibus, & prouẽtibus per dictũ Thesaurarium, & etiã deputatos pro rata hmõi percipiendis, onera quęcumque dictis beneficijs incumbentia, similiter pro rata tẽporis supportari debeant, quodq. præsentium manu Notarij publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutę, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostẽsæ. Datum Romę apud Sanctũ Petrum, sub annulo piscatoris die 25. Aprilis 1561 Pontificatus nostri anno secundo. Cęs. Glorierius.

BLASPHEMIA.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod *quicumque clericus Deum, & D. N. Iesum Christum, vel gloriosam Virginem Mariam eius genitricem, expressè Blasphemauerit, pro prima vice fructibus vnius anni omnium, & quorumcumque beneficiorum suorum, pro secunda beneficijs priuetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exsilium mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, pœnà pecuniaria vel corporali pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemauerit, pro qualitate blasphemiæ, atque personæ, arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. Constitutione cauetur Leonis X. in Concil. Lateranensi statuta innouando, fol. 929. in Bullar. incip. Cum primum §. ad abolendam, & de dicti Concilij statuto fol. 194. in Bullar. meminerũt & ad literam referunt, Diaz in pract. crim. cap. 110. in verbo, Blasphem. Nauar. in cap. inter verba, 11. q. Corol. 57. num. 148. & Conar. in c. quamuis pactum, par. 1. §. 7. sub num. 1[illegible]. de pact. in 6. De hac Pij V. Constitutione vide Farinac. in Pract. Crim. in tit. de delictis, & pœnis, q. 20. sub num. 53. de Blasphemijs, & flagitijs Iudęorum, in qua hæreticæ prauitatis inquisitores animaduertunt extat Greg. XIII. statutum Romę publicatum di 16. Iunij 1581. Incip. Antiqua, fol. 1305. in Bull. & vide Abb. in cap. gaudemus, de diuor. posui in verbo Iudæi.

ADDITIO. Pęnas contra Blasphemantes impositas præter Diaz. in d. c. 110. diligenter recensent Boer. decis. 30. num. 9. 10. & 19. & Couar. in d. §. 7. num. 10. & 11. & ratio quare pœna statuta in cap. 2. de maled. non habeat locum quo ad clericos, prout Communiter teneri attestatur ibi Abb. num. 8. est, ne propter publicam illam satisfactionem vilescat dignitas ordinis clericalis. Iul. Clar. in Pract. Criminali, §. Blasphemiã, n. 3. Ignat. Lopez in addit. ad Diaz, loco cit. verbo, clericos, non subsre. Quibus adde quod de iure nouissimo Pragm. Regni Neap. quo ad laicos est pœna triremium per quattuor annos; & hæc est in viridi obseruantia; super cuius Pragm. Commentario plura notatu d gna Alex. Moman. Messapien. congerit. De iure Canonico nouissimo est illa qua continetur in d. Concil. Lateranen & in d. Const. Pij V. est tamen animaduertendum, quod verba illa Bullæ pro prima vice, interpretanda sunt pro prima vice punitionis, & nõ Blasphemiæ, etiam si clericus fuerit pro illa prima vice inquisitus quod plures Blasphemasset quia Bulla videtur habere respectum ad correctionem clericorum; ad quod facit text. in c. graue de preb. ibi: post primam. & secundam correctionem. Et ad hoc vt quis dicatur consuetus Blasphemare, non

K sufficit

sufficit quod per duas vel tres vices id crimen commiserit, Alex.consi.72.in 1.vol.nu. 8.& quæ sit ratio specialitatis, vide per Rocch. Curt.in rubr.de Consuetud.q.5.num. 36.Boer.in d.decis.30.sub num.11.sed ad inducendum prauum vsum & vitiosum habitum blasphemandi,requiruntur multo plures reiterationes. Ias.in l.ait prætor,§. iuraui,num.14.ff.de iureiur.Menoch.lib.2.de arbitr.iud.4.Cent. Casu 3-5.Insuper ad sciendum an clericum à prædictis pænis excusent, vel saltem operentur vt cum eo mitius esset agendum regionis consuetudo ex frequenti vsu hominum illius loquentium quibusdam verbis in contemptum Dei tendentibus, lubricum linguæ, & præsertim in eo qui non perfecit blasphemiam, & statim se pœnituit, & ad hoc vt excusset iracundiæ calor quibus esse debeat circumstantijs vallatus, præter praelleg. Doct. in præd.loc. quare etiam apud Alex. consil.15. ante fin.volum.3. Afflict.in Constit. Regni Blasphemantes,num.5.& 10.Cauens.super Pragm.50.Regis Fernandi, num. 6.Gram.decis.50.plenius per Foller.in pract.cens.in vers.Nicolaus Episcopus,a nu. 59.vsque 67.Iul.Clar.in pract.crim.quæst.60.num.6.& Ioan.Franc.Ponzibium in tract. de Lamijs, sub num. 86.Si quis calore iracundiæ pluries vno instanti blasphemat, præsumitur quod semel tantum Blasphemauerit. Menoch. de præsumpt.lib.5. præsumpt.3.num.27.

BONA NAVFRAGANTIVM.

Cognitio.de rapin, seu de furto

PRæter Summistas sciẽdum est, quod raptores prædictorum bonorum, sunt excommunicati, & absolutio est reseruata Papæ in Bulla Cœnæ, nam licet antea fuisset lata, non tamen erat reseruata, vt in cap. excommunicationi, de raptor.& declarat Nauar. in Man. Confess c.27.num.60. & num.118.& contra tales raptores prouisum est in Regno Neap. per Constit. Rapinas eorum, vbi Afflict. eorumq. dominis succurritur pro conseruatione bonorũ per Constit.Dohanæ de secretis, quantum verò attinet ad excommunicationem Papalem, non incurritur si furtum non excedit duos aureos quamuis peccet mortaliter. ita tenuit Præceptor meus Pater Marius Andria, in expositione d. Bullæ, per text.in l.si oleum,§.fin.cum l.seq.ff.de dolo.Sed per decretum Sacræ Congregationis relatum infrà in verbo casus reseruati contra præsumentes absoluere ab vllo ex casibus, clarè vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini, consulerem pro tutiori, absolutionem obtinendam esse à Summo Pontifice; quandò tamen furtum bonorum naufragantium ascenderet ad eam quantitatem, quæ sit peccatum mortale, Vgolinus de Censuris, in expositione d.Bullę, cap.4.vers. 7 fol. 143. Cum hunc casum conferrem cum admodum Reuer. Patre Philippo Pantaleone, lectore casuum Conscientiæ Primario in Collegio Societatis Iesu, ita respondit.

Quamuis excõicatio non pro paruis, & leuibus causis sit ferenda, c.Episcopi,& c.nullus,11.q.3.& per Trid.Concil.sess.25.c.3.de refor.cautum sit monitoria sub excõicatione pro rebus ablatis restituendis concedenda non esse pro re vulgari, atque in nonnullis ecclesijs per Synodales etiam Constitutiones sit statutum, ne pro re, quæ minoris sit certa quadam quantitate quis excommunicetur, quarum meminit Nauar.c.27.n.3.& sic etiam per Curiam Romanam seruatur: nihilominus vbi statuto, vel sentẽtia Ecclesiastica generaliter sub excommunicationis pęnâ furtum prohibetur, quicumque mortale furtum committeret, eadem censura ligaretur, secundum Couar.in c.Alma mater, 1.par.§. 9.num.2.vers.quarto eadem ratione, idq. maximè confirmatur.

Primò,

Primò, quoniam nec Summus Pontifex in c.2. de Cõst. in 6. nec iura ciuilia quæ direptiones, & rapinas Naufragantium prohibuerunt, nec denique Doctores, qui eadem iura sunt interpretati distinxerunt de furto mortali magnæ alicuius quantitatis, sed quodcumque generaliter prohibuerunt.

Secundò, quoniam etiam excommunicatio lata in inijcientes manus violentas in clericos, in c. si quis suadente diabolo, 17. q. 4. ligat quoscumque mortale peccatum committentes in percutiẽdo, etiam si sit leuis percussio, in communi.

Tertiò, quoniam alioquin plures possent etiam seorsum, & sine vlla conspiratione, quantitatem solum sufficientem ad mortale peccatum ex naufragio subripere, & nullus eorum excommunicationem incurreret, quamuis omnes notabile furtum fecissent, & sic indemnitati naufragantium non esset plenè prouisum.

Quartò, quoniam si peccata etiam leuia, & venialia ex rationabili causa, & pro cõmuni bono possunt sub censura prohiberi, iuxta Suarez tomo 5. disput. 20. sect. 2. dubio 1. circa finem, ergo multo magis prohiberi possunt sub excõmunicatione peccata, & furta quæ solum pertingunt ad mortalia, ex eadem iusta causa, quæ proculdubio adesse videtur in pręsenti materia, cum direptio naufragantium bono communi plurimum noceat, & longe superet grauitatem omnium furtorum, & rapinarum.

Quintò denique, quod sic vbique seruatur, & recepta est præsens Bulla, vt conscientia omnium testatur.

Saluo meliori &c.

Limitatur secundò, vt etiam non incurratur quando essent bona naufragorum non tamen Christianorum, sed infidelium Iudæorum hæreticorum, & aliorum quomodocumque Christiano nomini inimicorum. Auth. Nauigia, C. de furtis, & ex verbis bullæ comprehenditur fuisse Sum. Pontificis intentionem, prouidere bonis fidelium.

Tertiò limitatur, vt hæc excommunicatio maior, non extendatur ad tertiam personam tam per Bullam Sixti V. q̃ Clem. VIII. licet per Bullam Greg. XIII. à Nau. relatam secus, vt ex eius verbis palàm colligitur: quamuis teneatur illa tertia persona cognito vero domino nauis, & rerum ablatarum illa restituere quæ a surripiente acceperat, vel emerat etiam nullo sibi soluto pretio, per text. in l. incivilem, C. de furt. Quid dicendum in eo qui naufragium passus veniat ad terram, & aliquas res quas saluare potuit penes tertium deposuerit, si ille postea negauerit dictum depositũ, quod ab ipso domino non possit sufficienter probari, an teneatur pœna huius Bullæ ac si res ipsas surripuisset, illas contra domini voluntatem retinendo? Resp. hunc casum attentis verbis Bullæ non videri comprehendi posse.

Limitatur quarto, vt nec etiam incurratur ex solo actu acceptionis talium bonorum animo conseruandi ea, & tradendi vero domino illius habita notitia, non autem vsurpandi, & in vsum, ac proprium commodum conuertendi aliàs secus, licet deinceps eũ pœniteat, & mutato animo illa restituet: si quidem per illã pœnitentiam ab excommunicatione non liberatur; sed opus est absolutione, arg. text. in c. cum desideres, de sentent. excommunic. Declara hanc 4. limitationem, nisi adsit mora restituendi. id est cum quis potest restituere, & non restituit, gloss. fin. d. capit. excommunicationis, ratione per Caietanum assignata in verbo, excommunic. cap. 23. propter quam cum sequutur Nauar. in d. capit. 27. num. 118. etiam si non præcedat monitio,

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRÆTER Summistas sciendum est, vsurpatores tales esse excommunicatos, & absolutionem esse reseruatam Papæ, vt in Concil. Trid. de refor. sess. 22. cap. 11. & hodie est in Bulla Cœnæ Clausula 17. his verbis, videlicet. *Qui ue iurisdictiones, seu fructus, redditus, & prouentus, ad nos, & Sedem Apostolicam, & quascumque ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes, vsurpant, vel etiam quauis occasione, vel causa sine Rom. Pont. vel aliorum ad id legitimam facultatem habētium expressa licentia sequestrant.* Congr. tit. de sent. ex com.

ADDITIO. Verū ad hanc Censuram incurrendam quinque conditiones requiri docent Caiet. in verbo, excommunicatio, cap. 27. & Nauar. in Man. c. 27. sub num. 71. vers. Sexta, explicantur etiam in lib. Thesaur. Cas. consc. in expos. Bull. Cœnæ, cap. 21. & ille dicitur vsurpare, qui sibi vendicat id quod ad eum non pertinet, glos. in c. multi, 2. q. 1. cuius termini significatum quo ad præsentem materiam optimè explicat Vgolin. in prææalleg. tract. cap. 17. num. 4. & eod. c. §. 2. & quod vsurpantes iura ecclesiastica tamquam sacrilegi iudicentur, est text. in cap. conquestus, de foro compet.

Item pœnam huius excommunicationis effugiet is, qui tamquam creditor, vt suum recuperet, beneficij fructus capit, prout consuluit Nauar. consil. 35. de sentent. excom. in antiq.

Postremam partem huius Canonis intellige de sequestratione necessaria, quæ fit iussu iudicis: non autem de voluntaria, quando partes inter se conueniunt, vt sequestrum fiat, ad quod non est necessarium licentiam postulare. Vgolin. loco proximè citato, in fine. Secundò intellige, vt non incidat in pœnam huius excommunicationis is, qui id faciendum procurauit, quia sumus in dispositione pœnali, & ideo non debet fieri extensio de vno casu ad alium, c. pœn. de pœnit. dist. 1. Nauar. consil. 34. de sent. excom. in antiquis.

CAMPANA.

PRÆTER Summistas sciendum est, per Leonem V. in Conc. generali Lateranensi fol. 217. in Bulla fuisse moderata Priuilegia Mendicantium, & inter alia fuit prouisum, *Vt debitus honor matrici Ecclesiæ reddatur, tam ipsi Fratres, quam alij Clerici seculares, etiam super hoc Apostolica Sedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomada, antequam Campana Cathedralis, vel Matricis Ecclesia pulsauerit, campanas in Ecclesijs suis pulsare minimè possint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.* Quæ adde ad c. patentibus, de priuileg. & ad Extrauag. Ioan. XXII. incip. Quia cunctos, inter Communes, de off. custod. ceteris verò diebus non possunt impedire, vt patet ex declaratione relata infra, in verbo, Confessor, & aderat antea Cōstitutio Pij V. incip. Et si Mendicantium, fol. 982. in Bullario. Cōgruit tit. de offic. custod. seu tit. de maior. & obedient.

ADDITIO. De diuersis finibus ad quos Campana pulsetur, eorumq. significatu, vide per Guliel. Durand. in Ration. diuin. offic. lib. 1. c. 4. Abb. in c. 1. nu. 2. de off. custod. Bonif. de Vital. in Clem. Grauis, n. 13. & 14. de sent. excom. & quando Vniuersitas vocari possit per sonum campanæ, per eundem Abb. in cap. in causis, de elect. Et

quare tempore interdicti prohibeatur sonus campanæ. Gemin. in c. Alma, §. adijcimus num. 4. sent. excom. & an tunc temporis illam pulsantes incurrant irregularitatem, Philip. Franc. ibidem num. 3. Et qua ratione campanæ sileant triduo ante Pascha, habetur in d. Rationali diuin. offi. lib. 6. cap. 72. Numquid autem pulsans, vel pulsari iubens campanam ad arma sumēda pro captione alicuius rebellis, vel malefactoris, incurrat irregularitatem, si ob illum sonum ille reus fuerit captus & deinde morte, vel mutilatione membri damnatus. Resp. Maiolus, in tract. de irreg. lib. 2. cap. 10. tenet affirmatiuè hoc idem extendens in pulsante vt conuocetur populus quando reus ducitur ad supplicium declarando dummodo pulset ad finem vt reus securius ducatur ad mortem, secus verò si pulset tantum ad signum & publicum exemplū. Et quid in eo qui pulsando campanam ipsa, vel eius malleus cadēs aliquā interfecerit, quando sit irregularis, vide text. in cap. Ioannes, de homic. & ibi dicta per Card. Zabar. & Abb. vna cum additione Alex. de Neuo, ad ipsum. Syluest. in verbo. Homicidiū, 2. vers. 10. Maiol. in d. tract. lib. 5. c. 48. §. 3. Nec omittas videre quæ de campanis traduntur per Io. Sllu. in tract. de benef. par. 1. q. 5. nu. 82. & infrà, & per Paul. Fusc. in tract. de visitat. lib. 1. cap. 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summistas, & Doctores, sciendū est, quod hodie Nulli Regulares, etiā si sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Apostolica, beneficia curata, nec in perpetuum neque ad tempus, & ita in Praxi obseruari attestatur D. Hieron. Gonzalez in Comment. ad reg. Cancell. gl. 7. num. 53. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Concil. Trident. videlicet. Sanctissimus D. N. Greg XIII. noluit licere Canonicis Regularibus Congreg. Lateranens. etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoq. minus beneficium curatum ad tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timore, de statu monach. & Vide decreta pro reformatione regularium relata infra, in verbo Monasteria, & Conuentus Regularium sub die 25. Iulij, 1599. num. 32.

Canonizatio Sancti Raimundi.

PRæter Siluest. & Summistas in hoc verbo, sciēdum est, qualiter inter alias facultates attributas Congregationi Illustrissimorum Dominorū Cardinalium pro sacris ritibus & cæremonijs. est, vt diligentem curam adhibeāt circa Sanctorum canonizationem vt patet ex Constitutione Sixti V. extat de canonizatione Sanctorum cōmentarius Reuerendissimi P Angeli Roccæ Augustiniani Apostolici Sacrarij Præfecti, Episcopi Tagasti, vbi de definitione, Authoritate, & Antiquitate deque causis, & ordine iudiciario canonizādi Sanctos. De miraculis, item ac de rebus, quæ veram declarant sanctitatem, necnon de honoribus qui Sāctis debentur. Deque ineffabili Catholicæ Ecclesiæ certitudine, ad Canonizationem pertinente, additis cæremonijs in ea obseruari consuetis, ac declamatis Sāctorumq. canonizatorum Catalogo accedente, & eorum qui de Canonizatione scripserint, Romæ impressus anno 1601. occasione Canonizationis factæ Sancti Raimundi a Clemente VIII. tenoris sequentis.

S. D.

S. D. N. D. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. Decretales literæ, quibus Beatus Raimundus à Peniafort, Barcinonensis, Ordinis Prædicatorum, in Sanctorum Catalogum adscribitur, ac decernitur, vt ab vniuersali Ecclesia vti Sanctus colatur, illiusq. Festum, & Officium sicut pro vno Confessore non Pontifice, ad formam in Rubricis Romani Breuiarij præscriptam anno quolibet, die septima Ianuarij celebretur, cum Indulgentiarum elargitione.

Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmana Catholica Ecclesia, quæ supra fundamentum Apostolorum, & Pro- *Eph.2.*
phetarum, ipso summo angulari lapide Christo Iesu ædificata, diuinitus a
Spiritu Sancto regitur, & ineffabili eius æternę sapientiæ prouidentia mirabili
ter gubernatur, in eadem vnitate fidei, & doctrinæ veritate quã a Christo suo
sponso, & Apostolis accepit, perpetua cõsensione perseuerans, a Deo Patre mi *2 Cor.1*
sericordiarũ continuis gratiæ cęlestis benedictionibus cumulatur, ac veluti fę-
cunda mater multiplici sanctorum prole aucta, eorumdẽ meritis, ac virtutibus
illustratur. Atque hanc fidei Catholicę vnitatem vnus idemq. spiritus per mul
tas gratiarum diuisiones in corpore Christi, cuius nos membra sumus, antea
operatus est, & nunc etiam operatur. Et quosdã quidem posuit Deus in Eccle- *1.Cor.*
sia, primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, qui vnum Domi- *12.*
num, vnam fidem, vnum Baptisma prædicarũt, ac veritatem faciẽtes in chari- *Eph.4.*
tate creuerũt in illo per omnia, qui est caput Christus, ex quo totum corpus cõ- *Eph.4.*
pactum, & connexum est per omnem iuncturam subministrationis secundum *Rom.8.*
operationem in mensuram vniuscuiusque mẽbri. Pręcipua verò huius mystici
corporis membra sunt viri sancti, quos elegit Deus, & prędestinauit in vitam,
qui eandem fidem semper tenuerunt, & pro eius defensione legitimè certãtes,
adepti sunt repromissiones, & in cælis coronari meruerunt. Huius autem fidei *2.Tim.*
vnitatem, in qua vnũ corpus in vno spiritu efficimur, iam inde ab ipsius Eccle- *2.*
siæ nascentis initio, ad hæc vsque tempora Principes, & potestates tenebrarum *Heb.11*
multis hæresum procellis, ac turbinibus excitatis labefactare, & cõuellere tẽta- *1.Cor.*
runt: sed diuina Christi sapientia, qua Ecclesiam suam supra firmam petram *12.*
fundauit, aduersus quam portæ inferi pręualere nunquam poterunt, potẽti sua *Eph.6.*
dextera eam semper defendit, & vsque ad consummationẽ seculi conseruabit. *Matth.*
Atque in hoc admirabilis Dei prouidentia maximè elucet, quod omniũ pene *7.*
seculorum ętatibus, & ijs pręcipuè temporibus, quibus religio Catholica Tyrã *Matth.*
norũ atrocitate, & hęreticorum perfidia impugnata est, inuictos martyres, ath *16.*
letas fortissimos, gloriosos confessores, & viros sanctos, magnos in virtute, ac *Matth.*
prudentia pręditos, aduersus Tyrannorũ sęuitiam, atque hęreticorum iniqui- *18.*
tatem excitarit, qui suo sanguine fidem Christianam decoratã, ac vitæ integri- *Eccles.*
tate, doctrinis, virtutibus, & miraculis confirmatam latissimè propagarunt. Ac *44.*
superioribus quidem seculis ex gloriosi Patris Sancti Dominici familia Beatus
Raimundus a Peniafort Barcinonensis exstitit, qui amator verę sapiẽtiæ, quæ

nunquam marcescit, spretis omnibus mundi diuitiis, diues factus est in gratia
Sap. 6. Dei, quæ data est in Christo Iesu in omni verbo, & sciētia, diues in humilitate,
1. Cor. 1 & virtute, diues in bonis operibus, in quo denique Deus ostendit abundantes
Iacob. 1 diuitias gratiæ, & gloriæ suæ. Nam vocauit eum in partem sortis Sāctorum, &
1 Tim. 6 impleuit agnitione voluntatis suæ, in omni sapientia, & intellectu spirituali, ita
Eph. 2. vt plenus Spiritu Sancto, & fide, in medio Regum, & Magnatorum sapientiā
Coloss. 1 loqueretur, non sapiētiam huius seculi, neque Principum huius seculi, qui de-
Act. 10. struuntur, sed Dei sapientiam in mysterio, quę abscondita est a sapientibus hu-
Eccl. 39 ius mundi, & reuelata paruulis: nimirum verus Dei minister in paupertate, in
1. Cor. 2 omni patientia, in orationibus, in laboribus Dei gloriā quærens, ac mysterium
Mat. 11 fidei in conscientia pura fidelibus, & infidelibus summa charitate patefaciens,
2. Cor. 6 permultos in cęcitate cordis a via salutis aberrātes, verbo veritatis, & innocen-
1. Tim. 3 tia vitæ in rectam mandatorum Dei semitā traduxit, & aduersus hęreticorum
Ps. 118 impetum & audaciā se tamquam murum fortissimum, & inexpugnabilem op-
Ps. 67. posuit. Insuper Deus, qui est mirabilis in sanctis suis, dedit ei gratiam curatio-
1. Cor. num, ac sanctitatem eius, in virtute Spiritus Sancti, per signa & prodigia, cum
12. in eius vita, tum post obitum ita manifestauit, vt eius gloria p amplissima Hi-
Rom. 15 spaniarum regna permanarit. Hæc enim est summa Dei benignitas qua sanctos
suos, qui in contemptione honorum, in omni rerum humanarum despiciētia,
Gal. 6. & in cruce Christi Domini Nostri gloriantes, in hac vita eius laudē & honorē
1. Reg. 2 amplificarunt, nunc eosdem glorificans, à quibus ipse honorificatus est, veluti
quadā vicissitudine honoris, omnium bonorum felicitate in cęlis remunerat,
Isa. 56. & tribuit eis nomen sempiternum, quod nunquam interibit. Quamobrem ad
2. Cor. 6 eorum virtutes imitandas vehementer incitari debemus, cum huiusmōi homines
auersos ab honoribus, in tribulationibus, in angustiis tantam adeptos esse glo-
riam videamus, vt sua tenuitate, & humilitate oīum Regum amplitudinem,
omnem huius mundi existimationem, & dignitatem longe superarint. Nā di-
Isa. 55. uersæ sunt viæ Dei a viis hominum, qui in vanis cogitationibus, & curis inani-
bus occupati, loquuntur sublimia gloriantes; Deus autē sedes Ducum superbo-
rum destruxit, & cessare fecit memoriam eorum à terra, memoriam verò hu-
1. Reg. 2 milium sensu reliquit, & maximis honoribus, amplissimisq. monumentis con-
Eccl. 10 secrauit. Quare Beatum Raimundum merito laudamus, & Deum in eo bene-
dicimus, qui singularibus gratiarum donis, & summis virtutibus eum ornauit;
de cuius vita, morum sanctimonia, fidei puritate, & admirabilium signorum
multitudine pauca solum ad communem totius Ecclesiæ vtilitatem proponi-
mus, vt omnes intelligant quibus tandem ille gradibus in cęlum ascenderit, ac
Deo gratias immortales agāt, eius nomen in Ecclesia Dei publico hoc nostro,
& Sedis Apostolicæ decreto, numero Sanctorum fuisse adscriptum.

Beatus Raimundus Barcinonēsis ex nobili familia de Penafort originem
duxit. Prima in pueritia religionis Christianæ rudimētis imbutus, iā magnum
aliquid portēdere videbatur cum esset eximia corporis, & animi indole, & na-
turæ quodā instinctu ad virtutē, & pietatem indies magis propenderet. Ado-
lescens humaniores literas tam auide arripuit, vt exiguo tēpore maximos pro-
gressus fecerit, & eas artes, quas plene didicerat, Deo adiuuante, summa cum
laudę plurimos Barcinone gratis docuerit. Atque vt e talentis sibi a Dño cōcre-
Mat. 25 ditis lucrum faceret amplissimum, Bononiam, velut ad cōe bonarum artium
domicilium, & disciplinarum emporium profectus est, vbi tempus sibi ad ne-
gotiationem sapientiæ datum, non insumpsit in vanis, & carnalibus deside-
rijs,

ris, quibus ætas illa iuuenilis a studio virtutis abripi sæpè solet, sed pietatis officijs, ac Pontificio, Ciuiliq. Iuri toto pectore incubuit, ac tandē Doctoris laurea, ceterisq. doctrinæ insignibus decoratus, sacros Canones publice magna cum hominum admiratione absque vllo stipendio est interpretatus, cui postea cum Senatus Bononiensis ob præclaram eius eruditionem honorarium ex ere publico decreuisset, ipse labores suos Domino sanctificās, data sibi a senatu pecunia, omniumq. rerum, quas sua industria comparasset, Deo in primis, ac suo Parocho Decimas fideliter offerebat. Quo in munere docēdi cum aliquot annis egregiam nauasset operam, & iam eius eruditionis fama per Italiam increbuisset, Berengarius Barcinonensis Episcopus eius virtutibus, ac sciētia permotus, Roma suam ad ecclesiam rediēs Bononiam iter instituit, vbi Beatum Raimundum cōuenit, ac multis vltro, citroq. sermonibus habitis, Berengarius virum admiratus, ac secum ipse reputans eum ingenti Ecclesiæ suæ ornamento, & vtilitati futurū, vehemēter institit, vt secum ad ecclesiā Barcinonensem, vbi educatus fuerat, reuerteretur, quod tandē magnis ab eo precibus obtinuit, quē etiam aliquanto post eiusdem Ecclesiæ Canonicatu, & quadā prępositura addita ornauit. Hoc beneficio, & dignitate auctus, oībus Canonicis, & vniuerso illius ciuitatis populo integritatis, ac doctrinæ splendore præfulgebat, eratq. tanta eius in omni gestu, motuq. corporis modestia, & totius vitæ consuetudine suauitas, vt oīum ætatum, atque ordinum homines in amorē sui raperet, & admirationem. Deiparam Virginem singulari pietatis affectu venerabatur, eiusq. honorem, & cultum pro viribus semper auxit. Nam cum festus Annunciationis eiusdem Virginis dies ea in Ecclesia minus celebris haberetur, ipse ab Episcopo, & Capitulo impetrauit, vt duplici ritu solemniter perpetuò coleretur, atque ex Præpositurae suæ redditibus censum annuum attribuit Canonicis in distributiones erogandum, qui sacris officijs eo die interessent.

Pro. 31. *1. Pet. 2.* *Leu. 27.*

Magnam hac ratione apud omnes authoritatē, & sanctitatis opinionem sibi conciliarat, totiusq. Ciuitatis oculos, animosq. omnium, ac præcipuè Prælatorum, & Principum in se conuerterat, cum inanem mundi gloriā instar fœni arescentis decusso flore marcescentem apud se ipse contemnens, ad sublimiorē vitæ statum aspiraret. Venerant tunc in eam vrbem recenter Fratres Ordinis Prædicatorum, qui Apostolicum in morem Euāgelio Christi prædicando populum docebant, & ad cultum Dei, studiumq. pietatis incitabāt, quorum vsu, & consuetudine primum delectari Beatus Raimundus; deinde etiam ad idem vitæ institutum amplectendum vehementer cœpit inflammari, neque anceps ea difficilisve cogitatio fuit; Nam inclinatum eius animum, & in via salutis ambulantem, speciosi illi pedes euangelizantium pacem in montem Domini, perfectionis nimirum Euangelicæ apicem facilè deduxerunt.

Isa. 40. *Ro. 10.*

Itaque iam matura ætate, annū circiter quintū supra quadragesimū agens, abdicatis honoribus, spretisq. omnibus diuitijs, assumpsit pennas, vt columbę, atque in requiē Domini euolans, in ordine Fratrum Prædicatorum solemnem professionem emisit; Quod vt oībus admirationi fuit, hominem genere nobilem, doctrina præstātem, affluentem bonis, dignitate, & fama celebrem, suscepto religiosę vitæ instituto, spontaneam paupertatem opibus, suiq. contemptū honoribus & commodis prętulisse; ita eius exemplo complures literati, ac studijs, doctrinisq. dediti nobiles viri, eundem Ordinem sunt amplexi, ac propterea magnū ea religio in dicta Ciuitate suscepit incrementū. Hic iam nouus Christi miles aduersus humani generis hostem fortiter dimicare apud se statuens,

Ps. 54. *Matt. 12.* *1. Cor. 2*

tuens, ac turrim æternæ salutis ædificans, vt sapiens architectus, humilitatis religiosæ, quæ ceterarum est parens, custosq. virtutum, fundamenta iacere decreuit. Itaque etsi omnibus eruditione, & prudentia antecellebat, hoc tamen ipso demissius sentire de se, alijs omnia, sibi nihil tribuere, singulos honore debito prosequi, denique libentius delitescere, quam in lucem prodire consueuerat, cuius ille virtutis tenacissimus in omni vita fuit: & quoniam obedientia humilitatis vita, est ad hanc tuẽdam, atque conseruandam exemplo mediatoris, & Saluatoris Domini Nostri Iesu Christi, qui humiliauit semetipsum factus obediens vsque ad mortem, vir iustus die, ac nocte meditabatur obedientiam, ac sepulto propriæ voluntatis arbitrio, mortuus huic seculo, vitam cum Christo in Deo absconderat, ac totus à superiorũ nutu pendebat. Beatam paupertatem regni cælorum prẽmio dignam, & Christi ore laudatam, toto pectore amplexus est, ac eam veluti fraternæ pacis fundamentum, munditiam vitæ, curarum huius mundi abdicationem, proximam denique, & quasi compẽdiariam ad Deum viam studiosissime semper coluit, ac semetipsum, tamquã aurũ igni probatũ in camino paupertatis expurgabat. Castitatis quæ cęlestis, & Angelicus thesaurus est, amantissimus fuit, ac præcinctus lumbos, & lucernã boni operis in manibus habens, eam in fictili corporis vase in sanctificatione, & honore portans, incorruptam, & integram vsque ad extremũ vitę diem conseruauit, & qua erat in Dei matrem, & intemeratam Virginem Mariã pietatẽ in cuius fidem, & clientelam se iamdiu ante contulerat, nullũ firmus ad Dœmonis vires conterẽdas, quam eiusdem Virginis præsidium inueniri posse certum, exploratumq. habens, eius patrocinium assiduè inuocabat, ac tantus erat eius in oratione feruor, & perseuerantia, vt ex varijs occupationibus se ipse frequẽter colligens, sederet solitarius, & leuans se super se, diuinę contemplationi vacaret in qua cęlestes planè spiritus hauriebat, & de fontib. Saluatoribus aquas sapientiæ salutaris accipiens, tanto gratiarum imbre omnes vitæ suæ actiones irrigabat, vt flumina aquæ viuæ de ventre eius in aliorum vtilitatem promanarent.

Climac. gradu 4. 1. Tim. Philip. 2 Prouer. 15. Coloss. 3 Climac. gradu 17. Isai 48. 2. Cor. 4 1. Pet. 1 Luc. 12. 2. Cor. 4 1. Thess. 4. Thre. 3. Isai. 12. Ioan. 7.

In pauperes, ac precipue captiuos dura seruitute ab infidelibus detentos pro pensissimus erat nullumq. officij genus vnquam prætermisit, quo eos liberari posse existimaret, quorum hoc etiam maiorem curã, & solicitudinẽ gerendam esse censebat, quo in grauiori periculo Christianæ fidei abiurandę, & amittẽdę salutis æternæ versarentur. Cum itaque eius hortatu Petrus Molascus natione Gallus, cuius cõfessiones Beatus Raimũdus audiebat, vir opibus florens, & insigni pietate prẽditus, ad inopes alendos, & maximè ad captiuos ex Barbarorũ vinculis redimẽdos, suas copias, & opes magna cũ alacritate ac libenti animo conferret, egregium pij ac liberalis animi officiũ pro sua infinita bonitate gratũ Deus habuit. Nã proxima nocte insequente, Beatissima Virgo Dei mater eidẽ Petro, qui sanctis meditationibus, & orationi vacãs cogitabat, qua ratione calamitatibus Christianorũ in captiuitate degentiũ succurri posset, serena frõte se cõspiciendam dedit, & acceptissimũ sibi, ac vnigenito suo filio fore dixit, si suum in honorẽ institueretur ordo religiosorum, quibus cura incũberet captiuos e tyrannide Turcarum liberandi, ac illa ipsa nocte eadẽ Virgo Sãctissima Beato Raimundo, & Iacobo primo Aragonię Regi apparuit, id ipsũ de religiosis admonens. Quare hi collatis inter se consilijs, & cõsentientibus animis ordinem B. Marię de Misericordia seu de Mercede, redemptionis captiuorum fundauerunt, cui Beatus Raimũdus certas viuendi leges prẽscripsit ad istius ordinis vocationem accõmodatissimas, quarũ approbationẽ aliquot annis post

a fel.

a fel.rec.Gregorio IX.prædecessore nostro impetrauit,& dictum Petrum, qui eidem ordini omnia sua promptè dederat,primum etiam Generalem Ordinis Magistrum suis ipse manibus habitu eodem indutum creauit.

Hęc Beatus Raimundus, quæ ad vnius Dei gloriam, & proximi vtilitatem gesserat,etsi occultissima esse volebat,tamen ardentem illius in egenos charitatem,& vitę sanctimoniam iam vbique fama vulgauerat,& sanctę eius doctrinę odorem manifestabat in omni loco. Quamobrem bo.me.Ioãnes Cardinalis Episcopus Sabinens. eruditionis, & pietatis laude clarissimus,ab eodẽ Gregorio IX.prædecessore nostro Hispaniam ad Crucẽ aduersus Sarracenos prædicandam,aliaq; Sedis Apostolicæ negotia pertractãda Legatus de latere missus,multorum sermonibus singularem eius integritatem intelligens, eum sibi legationis accepit adiutorem.

Quo in munere Beatus Raimundus tãta cum prudẽtia tanta humilitate, & charitate versatus est,vt omnibus esset bonus odor Christi ad vitã. Nã etsi honestissimo loco natus esset,& iam ętate prouectus,multisq virtutibus cumulatus,magna apud omnes authoritate polleret;in hoc tamẽ lõginquo,& difficillimo itinere nullis vnquam ab eo precibus obtineri potuit, vt equo veheretur, sed verus Christi discipulus calceatus pedes in præparationem Euãgelij pacis, & assumpto spiritus gladio,quod est verbũ Dei,iter suis comitatus sociis pedibus faciebat, & Cardinalem,quo erat venturus preuertẽs, quasi viam ante faciem eius in benedictione præparans,Euangelio Christi prędicãdo per multos adiuuante Domino ad arctam salutis semitã a via lata, & spaciosa traducebat & confessiones audiẽdo,a censuris,& a peccatorũ labe liberabat. Quodq. omnibus mirum fuit toto illo itinere nihil vnquam de solita ciborum abstinentia, vigilijs,ieiunijs,precationibus totiusq; religionis seueritate remisit, sed obseruantissimus Constitutionem sui Ordinis, ne latum quidem vnguem ab illius statutis,& legibus discedebat. Quare suspiciebãt ipsum vniuersi,colebant omnes,Ioãnes Cardinalis summopere diligebat, qui perfunctus legatione ad Vrbem rediẽs,cum Beatum Raimundum vna secum adducere decreuisset,numquam tamen ab eo potuit impetrare,sed cum ad eundem Gregorium IX.prędecessorem nostrum,de rebus legatioi referret, tam multa, eaq. pręclara de huius Beati viri virtutibus dixit, vt idem Gregorius prædecessor illius videndi desiderio incensus,ad eum ad se confestim euocauerit,cuius ille dicto audiẽs, quamquam religiosæ quietis auidissimus Romam venit.

1.Cor. 2. Ephes. 6. Luc. 1.

Excepit eum amanter,& benignè prędictus Gregorius prędecessor,ac breui perspectis, & exploratis eius animi dotibus,sũmisq. virtutibus, Cappellani sui officio,quod tunc temporis idem erat,quod nũc est causarum Palatij Apostolici Auditorum, Pœnitentiarij dignitate ornauit ac tanti semper fecit, vt non nisi adhibito eius consilio grauiores causas tractaret,quem cũ etiam a sacris sibi confessionibus prefecisset,is,qua erat in egenos charitate,pœnitẽtię loco illi iniungebat,vt inopum preces,& iustas petitiones statim audiret,eorumq negotia expediret,& quam citissimè cõficeret;quare ab eodẽ Gregorio prędecessore Pater pauperum est appellatus. Decreta Romanorũ Põtificum, quo quæque tempore condita erant,diuersis in Epistolis,& Concilijs sparsa,quæ obscuritatem,& incertitudinem inducere videbãtur,ad communem omniũ,& maxime studentiũ vtilitatẽ,in ordinem,& compendiũ redigi iamdiu omnib.fere placuerat,sed tanto operi vir idoneus quærebatur. Itaque Gregorius prędecessor Beatum Raimũdum huic muneri aptissimum esse ratus,id oneris ei impo-

suit,

fuit, quod tandem ipse ingenti labore trium annorum spatio feliciter absoluit, quemadmodum in ipso Decretalium proœmio grauissimo eiusdem Gregorij testimonio est comprobatum.

Hisce lucubrationibus, & assiduo humilitatis studio, quamdiu Romæ vixit, contra otiosam mentis euagationē, & inanis gloriæ cupiditatem se ipse tuebatur diligētissime. Quare oblatos etiā honores, & amplissimas Ecclesiarum Cathedras omni conatu repudiauit. Nam cum Gregorius Archiepiscopatū Tarraconensem ei deferre decreuisset, id ille adeo grauiter, & molestè tulit, vt illico febri correptus aliquot dies ingenti corporis, animiq. dolore torqueretur. Itaque ab huius mundi gloria alienissimus omni ope contendit vt eam à se dignitatem auerteret, quod cum per se nō posset, adhibitis multorum precibu, & quorundam Cardinalium authoritate, eiusdem Gregorij prędecessoris animum ita inflexit, vt illius Ecclesiæ onus in eum transtulerit, quem ei muneri Beatus Raimundus aptissimū esse iudicauit. Hac difficultate perfunctus exultabat in Domino, ac veluti suo iuri redditus, gratijs Deo peractis, ad solitos labores sese contulit, quorum tandem magnitudine, & diuturnitate confectus, in tam grauem morbum incidit, vt illi certā mortem Medici denunciarēt, nisi patrium solum repeteret. Itaque dimisso confessarij eiusdem Gregorij prædecessoris munere, & obtenta abeundi facultate, Barcinonem redijt, atque ita redit, vt eum animi candorem ab omni ambitionis labe intactum, & illæsum, quo imbutus ad Vrbem venerat, in patriam reportarit.

Vix ab Vrbe recesserat, cū statim ei diuinitus per spiritum data est gratia sanitatum, atque operatio virtutū. Nam cum ad eum Cathaloniæ portum, quem
1. Cor. 12. Tossa vocant, appulisset, aduectum ad se leui cymba quēdam eius loci incolā, Barcelo de Faro nuncupatum (qui dum in messem incumberet, adeo graui, & repentino correptus erat morbo, vt statim oībus orbatus sensibus, nullos neque admotos corpori stimulos perciperet, sed humi iacens exanimis, mortuus esse crederetur) Beatus vir miseratus, Deum, qui diues est in misericordia, ar-
Eph. 2. dentissimé est deprecatus, vt ei vitam, quæ satis esset ad confitendum peccata, produceret: tum magna in Deum fide nixus infirmum proprio compellans nomine rogauit, an vellet peccatorum sordes sacra cōfessione diluere, confestim ille velut e somno excitatus oculos sustulit; recentiq. vocis vsū, id velle se, ac vehementer optare dixit, & confessione facta, atque exonerata peccatorum cōscientia, perceptaq. absolutione nihil amplius elocutus spiritū Deo reddidit. Id circumstantes admirati, glorificauerunt Deum, quod talem hominibus dedisset potestatem.

Mat. 9. Atque vbi Barcinonem appulit, confirmatis paululum viribus, statim ad res diuinas, & cęlestes contemplandas aīum adiecit. Eius vero Barcinonē aduentus simulatque per Hispaniam innotuit, ingens hominum cōcursus ad eū fieri cœptus, & partim visendi gratia, partim consulendi (nam Pęnitentiarij potestatem concessu eiusdem Gregorij, etiam ab Vrbe absens exercebat) quos om-
Eccles. 21. nes consolabatur in Domino, & spiritualibus monitis mirifice recreabat, eius enim sciētia, quasi inundatio in omnibus abūdabat, & consiliū eius, sicut fons vitæ salutem animę plurimis afferebat. Hac autem Pœnitētiarij potestate, quo liberius Deo, sibiq. vacaret, spontè se abdicauit, quamquam eius etiam absentis opera idem Gregorius prædecessor, ceteriq. Romani Pōtifices, qui eum secuti sunt prædecessores item nostri vtebantur, vt ex ipsorū literis facile constat, quibus ei grauissima negotia cōmittebant. Conscripsit etiā Sūmam casuū con-

conſcientiæ,qui ſolent in foro pœnitentię frequenter occurrere,magnæ doctrinæ,atque authoritatis,& tam Confeſſarijs,quam confitentibus valde vtilem, & neceſſariam.

Dum ſacris,& ſuauibus hiſce ſtudijs,& iuuãdi proximi occupationibus deſtinetur,anno humanæ ſalutis mileſimo ducenteſimo trigeſimo octauo Iordanus eiuſdem Ordinis ſecundus Generalis magiſter,ex hac vita exceſſit. Quare nouo Generali Magiſtro deligendo Capitulũ Generale Bononię eſt congregatũ vbi cũ diſſidentibus ſententi,s non ſatis Patribus inter ſe cõueniret, ad Sancti Dominici corpus preces indictæ ſunt, atque inde ad ſuffragia ventum, quibus omnibus, nullo penitus refragante, Beatus Raimundus abſens Generalis Magiſter eſt declaratus, cuius ille rei nuncio perculſus, atque animo pertubatus,primum repugnare vehementer cępit;ſed prouectioribus ætate, ac ſapientia Patribus Bononia Barcinonem aduentãtibus,qui eam omnium,& Dei voluntatem eſſe confirmarunt,ægrè tandem acquieuit,ac magiſtratum ini,t.Itaque aliorum precibus, & authoritate victus,animum ad regendam eam familiam adiecit,quã cum integrò biennio ſanctiſſimè,& magna cũ laude adminiſtraſſet, facto ipſo poſtulante ſuperiore anno, ex communi Patrum ſententia decreto,vt liceret Magiſtro Generali officium magiſterij renunciare,proximo inſequente Capitulo Bononiæ item habito, affectam ætatem,infirmamq. valetudinem incuſans,priſtinæ nimirum,quietis,vitæq. priuatæ auidiſſimus,Magiſtratu mærentibus omnibus ſpontè ſe abdicauit,quo veluti onere depoſito, lætus,& alacer ad conſuetas pietatis exercitationes,& proximi advirtutem incitandi ſtudium ſe quam diligentiſſime retulit, ac nihil vnquam antiquius habuit, quam vt religionem Catholicam longe, lateque propagaret, & pro viribus ab hæreſum labe vendicaret.

Quamobrem cla.me.Iacobo Regi Aragoniæ eius nominis primo,in primis ſuaſit, vt ſacrum Inquiſitionis officium ſuis in Regnis inſtitueret,ad hęreſim, videlicet, quæ tunc ex nefaria Valdenſium ſecta recenter exorta erat,omneſq. alias procul à finibus eius Regni arcendas, atque hanc ob cauſam Concilio Prouinciali Tarracone aduerſus eoſdem ſectarios habito, iuſſu ipſius Iacobi Regis interfuit.

Sub idem vero tẽpus Sarraceni,qui nobiliſſimas Hiſpanię Ciuitates,& finitimas inſulas impia ſui generis ſtirpe multo ante infecerãt, armata manu vehementer etiam infeſtabãt,quibus vt in ſuis regnis Euangeliũ Chriſti prędicaretur, eidẽ Iacobo Regi author fuit. Hunc etiã ad maiorem inſulam ex Balearibus proficiſcẽtem eius rogatu comitatus eſt, tum vt ei à ſacris cõfeſſionibus eſſet,tum etiã,vt verbo Dei prædicãdo, fideiq. Catholicæ miſterijs explicandis, Hebræos,& Agarenos,qui ibidem magno numero erant,ad Chriſtianam religionẽ adduceret; vbi cũ idem Iacobus Rex veſano amore captus cuiuſdam feminæ conſuetudine vteretur, Beatus Raimundus,qua erat dicendi libertate ac prudentia,illum blando primum ſermone ab ea conatus eſt reuocare; verũ vbi ſe nihil proficere animaduertit, tum orare, proq. ſua in Deum fide precibus omnibus cæpit obteſtari,ne ob exiguam corporis voluptatẽ male ſe ipſum perderet:ſed neque preces quidquã profuere. Hic tum Beatus Raimundus animi dubius,& incertus quo ſe verteret, cõſulto tandẽ precibus diuino numine ſtatutis nihil grauius ſibi faciendum quam vt ex inſula diſcederet, ne libidinẽ eiuſdem Iacobi Regis,quam ferre amplius non poterat probare ſua pręſentia videretur. Itaque eum adijt, ſerioq. ac ſeuerè admonitum ſuæ voluntatis certiorem

tionē fecit; Iacobus verò Rex, eius apud se retinēdi cupidus, nautas omnes præmoneri iussit atque capitali edicto prohiberi, ne vllus eum traijceret. Interim ignarus huiusce cōsilij B. Raimūdus, ad portū perexit, vbi ab omnibus nauicularoribus cōmuni consensu reiectus, cognita Iacobi Regis voluntate, in portū Sollar profectus est, itineris sui comiti hoc vnū firmissimè asseuerans, ibi æternum Regem sibi nō defuturum; at cum neque in eo portu a nautis admitteretur, id secū ipse demiratus, hoc magna fide pronunciauit, Regem quidem mortalem ita statuisse, sed Regem æternum aliter prouisurum. Itaque omnibus in litore salutatis, per quasdam rupes, & prærupta saxa in mare porrecta aliquantulū progressus in mare descendit, ac sociū allocutus, videbis, inquit, quemadmodum Deus optimam nauē prouidebit. Quare fiduciæ plenus, expanso super aquis pallio, reductaq. eius ora instar veli ad baculum, quo tamquam malo vtetur, Dei opem inuocans, ac signo Crucis se muniens, relicto in insula suo modicę fidei, ac dubitante socio, mari se commisit, ac leni, prosperoq. inflante vēto, perambulans semitas maris, ac benedicens Deum, qui dominatur potestati eius, centum sexaginta milliaria sex horis confecit, omnibusq. circū litora insolitum nauigandi genus admirantibus, Barcinonē appulit, vbi resumpto pallio quod ne quidem aqua perfusum erat, ad Monasterium sui ordinis sub meridiem se contulit, quodq. nō minus admirandū est, ianuis clausis illud ingressus, populi acclamationes euitans, ad gratias Deo peragendas in templū secessit, cuius rei fama totam vrbem, finesq. illius breui peruasit. Auxit etiam huius miraculi magnitudinem eiusdem Iacobi Regis emendatio subsecuta; extitant autem vsque in hunc diem vestigia turris, & cappellæ eo in loco, ex quo in mare descēderat, exstructę, atque ipsum etiam pallium, vt in continuata apud eos populos traditione receptum est, cuius contactu multi à varijs corporis infirmitatibus quotidie liberantur.

Matth. 14. Psal. 8. Psal. 88.

In procuranda Hebræorum, & Sarracenorū salute magno charitatis ardore semper incensus fuit, omneq. operam dedit ad eos fidei Christianæ documentis excolendos, ac pro viribus adiuuandos, quod vt ei facilius esset, Seminariū, in quo nōnulli sui Ordinis religiosi Hebraico, & Arabico sermone erudirētur, Castellæ, & Aragoniæ Regum impensis instituit, quod opus toti Hispaniæ ornamento, atque infidelibus adiumēto fuisse ex eo satis constat, quod illius ope, atque auxilio ingens eorum multitudo Christianā religionē amplexa sit. Neophytos non minori charitate doctrinæ Christianæ præceptionibus imbuebat, atque tam assiduus erat in illis instituendis, vt eorum parens esse videretur, & ne alimenta ijs ad vitā necessaria deessent, vndique eleemosynas corrogabat.

De rebus dubijs sæpè consultus, singulari prudentia, ac diuina planè sapientia omnibus respondebat, atque inter cetera beneficia, quæ accepit, hoc præcipuè donum a Deo est consecutus, vt eos, quibus cum ageret, mira consuetudinis suæ dulcedine, ac voluptate perfunderet.

Orandi, contemplandiq. summam diuturno vsu adeptus est facultatem; nā etsi varijs, grauibusq. negotijs distineretur; tamen vbi se ad orationem cōposuerat, tāta subito diuini spiritus suauitate rapiebatur, vt omnium rerum mortaliū cura exutus esse videretur, ac sæpe intempesta nocte clam obseruatus est in secretiori templi recessu, tam crebra, altaq. suspiria inter orandum edere, vt audientes ad lacrymas commoueret. In diuinis officijs erat assiduus, atque incredibilem psallendo capiebat voluptatem.

Sacrosanctum Missæ Sacrificium fere quotidie celebrabat; quāta verò esset

eius

eius in sacrificando animi puritas, ac deuotionis feruor, vel ex eo facilè existimari potest, quod astantes ex eius solo aspectu ad orationem incitarentur, ac petita a Deo Patre misericordiarum beneficia eius precibus impetrarent.

Nam Frater Martinus eiusdem ordinis Conuersus, cum antequam suaui se Christi iugo subijceret, voluptatibus carnis liberius indulsisset, ac tunc earum rerum, quibus ante assueuerat, recordatione, suiq. corporis illecebris, quasi quibusdam stimulis agitatus, mirum in modum vexaretur, omnem huius tentationis propulsandæ spem in Beati Raimundi meritis collocauit. Igitur eius sacrificijs sæpè interesse, ac summis precibus a Deo flagitare cœpit, vt tanto suo malo remedium aliquod afferret, quod dum perseuerantes peteret, quodã die ex manibus Beati Raimundi celebrantis, ac sacram hostiam populo ostendentis, Christus Dominus sub augustissima pueri specie clarissima luce radiantis spectandum ei se præbuit: quo viso, tanto est repente gaudio delibutus, vt ex eo tempore ad extremum vsque diem, diuina gratia, & bonitate, ab omni concupiscentiæ carnis commotione fuerit præseruatus. *2. Cor. 1*

Cum cęlestis militiæ Angelo tanta inerat ei familiaritas, & amicitia, quę maximum est puritatis, & sanctimoniæ argumentũ, vt ab eo frequenter ad orandum, a somno excitatus inuitaretur.

Cibi, potusq. parcissimus fuit, totam enim hebdomadam, excepto die Dominico ieiunabat: nullum vnquam in eo contumaciæ, vel arrogantiæ vestigium animaduerti potuit, quinimmo lenitate, ac patientia fuit maxima, & in Deum tanta charitate, vt eius amore omnia arbitratus sit vt stercora, ex qua etiam egregia illa in proximos charitas redundabat. *Philip. 3*

Omnibus demum virtutibus cumulatissimus, deuexa iam ętate, in perpetua quadam erat animi vigilia, expectans Dominum, vt ad cęlestes nuptias ab eo vocaretur. Igitur annos fere centum natus, cupiens dissolui, & esse cum Christo, in lethalem morbum incidit, atque Sacramentis omnibus ritè munitus, orantibus ad lectulũ fratribus, deficiente sensim omni vitæ sensu, ipso die Epiphaniæ Barcinonæ obdormiuit in Domino, salutis humanæ anno millesimo ducentesimo septuagesimo quinto. *Luc. 12. Mat. 22 Philip. 1*

Vulgata eius morte, ingens hominũ concursus ad Monasteriũ videndi causa repente factus est, ac tãta fuit eius sanctitatis apud oẽs opinio, vt multi Epi, complures Prælati, ac nobiles viri, clerus etiam, & populus Barcinonensis vniuersus, funus eius summa doloris significatione sint prosecuti: Communem vero illam eius sanctitatis famam authoritate sua magnopere auxerunt, Alphonsus Castellæ, & Iacobus Aragonia Reges, qui ad eius exequias sua pręsentia cohonestandas, comitantib. filijs, ac domesticis oĩbus, summa cum veneratione, & fama sanctitatis beati huius viri conuenerunt. Itaque corpus eius magno totius Ciuitatis luctu, ac Principum virorum dolore honorificè humatũ est, quod paucis annis post in sepulchrum marmoreũ translatum fuit. Barcinonensis populus Beato Raimũdo vita functo, quasi totius patriæ lumine extincto, mœrore afflictus grauiter angebatur, atque ob recẽtem virtutũ eius, ac beneficiorum memoriam eo carere oĩbus acerbissimũ erat; sed pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui secundum multitudinem dolorum, consolationibus suis timentiũ se, corda lętificat, Beati Raimundi meritis beneficia in omnes conferendo, plebem suam mirificè recreauit. Nã fidelissimi huius serui integritatem, & sanctimoniam multis quidem in vita miraculis clarã, pluribus signis post obitum ingenti omniũ lętitia comprobauit. Atque vt omnes *2. Cor. 1. Psal. 93.*

nes etiam intelligerent, quam Deo placita esset anima eius, eo ipso tempore, quo ex hac vita migrauit ad Dominum, insigni miraculo est declaratum.

Erat in ea Ciuitate Guillelmus de Villaragut, qui inueterata corporis lepra grauiter laborabat, neque eum fœditas morbi, dolorisue acerbitas in publicum prodire, solitasq. exercitationes, & negotia obire patiebatur. Medici adhibitis frustra medicamentis omnibus, deplorata re, animum despondérat; ipse verò Deo ita disponente, qui Sanctum suum clarificaturus erat, in ædes quasdam Monasterio ordinis Prædicatorum vicinas, ea ipsa nocte, qua Beatus Raimundus excessit è vita, diuerterat, vbi cum grauissimo elephantiæ dolore torqueretur, a pio quodam viro Bernardo de Molendinis nuncupato, canonico Barcinonensi admonitus est, vt Beati Raimundi, qui eo tempore dormierat in Domino, meritis se commendaret, quod ille recuperandæ valetudinis cupidissimus simulatq. diligenter præstitit, confestim omnis lepra, ex eius mẽbris collapsa est; ac sanum corpus reliquit, in cuius rei signum, & accepti beneficij memoriam idem Guillelmus monumento suspenso in templo, rem omnibus testatam esse voluit, & posteritatis memoriæ commendauit.

Illud verò maximum est eius sanctitatis argumẽtum, quod mortuos, etiam ad vitam reuocarit. Nam quędam puella Margarita noīe Ioannis Physici filia quattuor, aut circiter annos nata, diuturna febri, continuisq. alui fluxionibus exhausta, diem obierat extremum, eamq. verè mortuā esse pallor ipse vultus, contractæ nares, oculi exstincti, horridi dentes, ceteraq. indicia confirmabãt; quin & idem Ioannes pater medicæ artis expertissimus, asseruit omnia mortis, nulla vitę vestigia in eius corpore exstitisse; honesta iterim mulier Romea, eiusdem Margaritę mater quę paulo ante ad Beati Raimundi sepulchrum accesserat, & auxilium ab eo, filiæq. valetudinem precabatur, vbi de morte filiæ certior à Ioanne eius marito facta est, ab eodem sæpius domum reuocata fuit, quo illa nuncio perculsa tanto filiæ recuperandæ desiderio inflammata est, vt neque inde se abituram & reuersuram affirmaret, nisi Beati huius viri meritis, & intercessione Margarita eius filia vitæ restitueretur? Itaque lacrymis, ac lamentis omnia miscere, & ardentius orationi instare, atque a Deo, per Beati viri merita summis precibus flagitare cępit, vt filiam vitæ, sibiq. redderet, cuius perseuerantem firmissima fide orationem respexit Deus, nec spreuit deprecationes eius. Nam sub occasum solis Margarita filia, paulo post meridiem defuncta, non modo vitæ, sed etiam integræ valetudini est penitus restituta, quæ postridie in templum pedes adijt ad gratias pro tanto beneficio agendas, & decem, & quattuor annos superuixit.

Altera item honestę conditionis femina Romea appellata, Michaelis, videlicet de Sala hominis pij vxor, Beati Raimundi opem experta est, nam cū maturo iā fetu acerbissimis pariendi doloribus præmeretur, ac infantis caput enixa, reliquo intus recluso corpore, tribus integris diebus, ac noctibus grauissimo cruciatu torqueretur, nihil propius factum est, quā vt ex hac vita decederet; nā ob languentis stomachi fastidium, orbos omnes, haustusq. respuebat, atque a sensibus alienata, vocisq. vsu priuata, iacebat exanimis, quo tam pręsenti vxoris suæ periculo prædictus Michael vehementer animo cōsternatus ad tẽplum illico excurrit, Beati Raimundi opem, subsidiumq; implorās, qui simul ac domum redijt, Romea felicissimè partum edidit, atque omni dolore est liberata.

Præterea iuuenis quidā continuos viginti dies acutissima febri agitatus, viribusq. exhaustus in superiorem ædium partem à suis delatus fuerat, vt aura pu-

rio.c

riore frueretur, animumq. relaxaret, quo ex loco deorsum in lapides, & saxa corruens, ita conuulsus, fractusq. membris fuit, vt immotus humi prostratus ab omnibus mortuus esse putaretur. Eo, vt fit, cum multi videndi, & iuuandi causa accurissent, astantium quidam pulueres ex Beati Raimundi sepulchro desumptos quos religiosè, ac piè secum gestabat in iacentis, ac moribundi os iniecit, colloq. appendit, atque æger ille continuò valetudini est integræ restitutus. Et illa quidem, aliaq. quamplurima multo ante tempore contigerunt, hęc vero recentiora sunt.

Anno millesimo quingētesimo octogesimo nono, dum pestilentia Barcinone grassaretur, atque ingenti hominum clade inualesceret; quidam probus vir Michael Amat, appellatus, peste mortifera correptus, ac desperata valetudine a Medicis destitutus, Sacramētorum, atque extremæ vnctionis susceptione ad mortem se cōparabat, sensim verò per omnia corporis membra serpente morbo, in eas redactus erat angustia, vt præclusis faucibus loqui amplius non posset. Quare intimo cordis, & animi affectu B. Raimundum deprecatus; vt eam à se infirmitatē depelli precibus suis impetraret, qui in oratione Beatum Raimundum sibi videre visus est, atque extensa manu se contingere, quo ex facto ita omni repente morbo leuatus est, vt eodem ipso die conualuerit.

Hoc aliquanto recētius est. Nam anno millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, pia quædam mulier Anna Beneta vocata, Barcinone honestis parentibus orta, ipso Epiphaniæ Festo copioso sanguinis profluuio in summum vitæ periculum adducta erat, neque adhibita Medicorum remedia sanguinem vllo modo sistere poterant, neque ipsa in proximū diem victura putabatur. Quare eorundem hortatu cum Sanctissimæ Eucharistiæ, atque extremæ vnctionis Sacramenta, piè, & deuotè sumpsisset, mortem expectabat. Interim ad Beati Raimundi præsidium toto animo confugit, ac puluerē ex eius sepulchro ad se deferri, atque in cyatho misceri sibi iussit, quibus epotis, melius se habere cœpit, & absque vllo prorsus alio pharmaco vitæ discrimen euitauit.

Illud vero ꝑpetui cuiusdā miraculi vim obtinet, ꝙ ex primo eius sepulchro terra quędā tenuis, seu puluis saluberrimus enascitur, q̄ licet magna ī copia īde exportetur, nūq̄ tñ deficit, ac multæ, magneq; corporis infirmitates eo curātur.

Anno itidē millesimo quingētesimo nonagesimo sexto, cū Iudices cōstituti ad explorādas Beati huius viri reliquias, arcā, vbi erāt recōditę, aperuissēt, tātus illico odor ex eius corpore, q̄ viuēs ī odorē suauitatis Deo se cōsecrarat, exhalauit, vt multi, q̄ eo cōfluxerāt, nihil eo percipi posse iucūdius affirmarēt; quinimmo, egregius vir Ludouic⁹ de Claramūt ex graui morbo sensu odorat⁹ a sexdecim annis orbatus, cū in ea hominū multitudine vidēdi desiderio incitatus ꝓpius accessisset, eum etiā, odorē suauissimū sensit, quo repēte ita recreatus est, vt lachrymas ꝓ gaudio cōtinere, nec vllā vocē emittere vllo mō posset, verū tacitus apud se cogitās dubitabat, nū istius solūmodo odoris olfactū recuperasset, an etiā rerū aliarū, sed domū reuersus vbi se varios odores ꝑcipere animaduertit, miraculū subito euulgauit, Neq; vero hæc odoris fragātia eo solū tēpore ex eius corpore emanauit, sed ex aperto quodā eius sepulchri meatu idē suauis odor qnq. afflatur, qui ab ijs sentitur, quos diuina bonitas eo munere dignatur. *Leuit. 8.*

His, pluribusq. alijs miraculis, quæ referre longum esset, corda Regum inclinata, plurimiq. Ecclesiarum Antistites, & Prælati, populiq. integri Regni Aragoniæ diuinitus excitati, vna voce, & cōsensu a multis Romanis Pontificibus predecessoribus nostris frequēter petierūt, vt Beatus Raimūdus in Sāctorū

L numc-

numerum referretur; Et quidem quarto ab eius obitu anno, salutis, videlicet, humanæ, millesimo ducẽtesimo septuagesimo nono Archiepiscopus Tarraconensis, ac decem Episcopi Regni Aragoniæ, multiq. Abbates in Concilio Prouinciali Tarracone congregati literas ad fel. rec. Nicolaum Papam III. prędecessorem nostrum dederunt, quibus singularem eius in Deum charitatem, vitæq. innocentiam coram Deo, & hominibus testificati, vt eum præuia virtutum, ac miraculorum eius inspectione, Sanctorum numero adscribere vellet, humiliter supplicarunt.

Cum autem ipse Nicolaus III. prædecessore vita migrasset, Præfecti Ciuitatum Regni Aragoniæ, & Principatus Cathaloniæ, totaq. Ciuitas Barcinonen. quin & Priores, ceteriq. Fratres Ordinis Prædicatorum, qui eas Prouincias incolebant, idem a fel. rec. Bonifacio VIII. etiam prędecessore nostro enixè flagitarunt; verum ipso Bonifacio prædecessore ab humanis etiam erepto Concilium Prouinciale Tarracone denuò cõuocatum, apud sanctæ mem. Ioannem XXII. prædecessorem etiam nostrum primam petitionem renouauit, quo tempore Frater Arnaldus Burguetus Ordinis Prædicatorum Inquisitor, ac Procurator a Capitulo Generali ad hanc causam prosequendam institutus, multos testes su[p]er miraculis, quæ de hoc Beato viro vulgabantur, examinari curauit. Sed cum per dicti Ioannis prædecessoris obitum res transigi non potuisset, clame. Petrus Aragoniæ Rex datis ad fel. rec. Clementem VI. similiter prædecessorem nostrum litteris, vehementer institit, vt Beatus hic vir [h]umanis laudibus extolleretur in terris: quam diuinæ prouidentiæ sublimitas, quemadmodum in eius litteris habebatur, honorare voluerat in excelsis.

Cum vero huius rei tanta sit grauitas, & magnitudo, vt exiguo tempore perfici non potuerit, omnis huius causæ tractatio v[s]que ad tempora Sãctæ mem. Pauli III. similiter prædecessoris nostri fuit intermissa, qui tandẽ precibus bon. mem. Fratris Ioãnis a Toleto tituli Sancti Sixti Cardinalis Burgen. nuncupati inclinatus cõcessit, vt in oĩbus Monasterijs & Ecclesijs, Ordinis Prędicatorum in Regno Aragonię existentibus solẽne officium de Beato Raimundo celebrari posset. Interiecto autẽ diuturni temporis interuallo, cum Deus, qui est gloria virtutis Sanctorum, Beati Raimundi meritis, & intercessione plurima in dies beneficia toti Hispaniæ largiretur; clar. etiã mem. Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus per literas, & per dilectum filium nobilẽ virum Antonium de Corduba, & Cordona, Suessæ Ducẽ, suum apud nos, & Sedẽ Apostolicã oratorẽ supplicauit, vt huic causæ sub tot Romanis Pontificibus inchoatæ ipsi vellemus finẽ imponere, quo sane pio Regis studio vehementer sumus recreati. Nã cum ab ipso Pontificatus nostri principio nihil magis, quã Dei gloriã, & Catholicę religionis exaltationem spectauerimus, gaudebamus in Dño, cum vtraque hisce Regis supplicationibus promoueri cerneremus. Itaque vt religioso eius desiderio satisfaceremus, Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Congregationis Sacrorum rituum iniunximus, vt acta oĩa, quæ prius hac in re confecta erãt, diligẽter inspicerent, & examinarẽt; Hi antẽ fuere ex triplici ordine assumpti, Venerabiles Fratres Episcopi Alphonsus Ostiẽs. Gesualdus, Inicus Aualos Portuens. de Aragona, Gabriel Sabinen. Paleot. & dilecti filij no[s]tri Alexãder Sãctæ Mariæ Trãstyberim Medices, Frãciscus Sãcti Petri ad Vincula de Gioiosa, Augustinus Sãcti Marci Veronen. Dñicus Sancti Chrysogoni Pinellus, Frãciscus Maria Sãctæ Mariæ in Ara celi de Monte, Ascanius Sãctæ Pudẽtianę Columna, titulorũ Presbyteri Odoardus Sãcti Eustachij Farnesius, Antonius

tonius Sanctorũ Quatuor Coronatorũ, Facchinetus, Diaconi nuncupati, S.R.E. Cardinales; corã quibus ritè congregatis cũ dilectus filius Michael Llot, Sacræ Theologiæ Doctor Frater eiusdem Ordinis Prędicatorũ professus, ac Procurator legitimè hac in causa constitutus, pro suo munere, in quod per sex annos cõtinuos diligẽter incubuit, quasdã scripturas ad hanc ipsam causã spectãtes protulisset; quia tamen multę probationes addi poterant, Literæ ad Archiepiscopũ Tarraconẽsem, atque ad Barcinonen. & Vicen. Episcopos cũ opportuna facultate missæ sũt, vt alias omnes scripturas, & probationes annis superioribus hoc in negotio factas Bacinone extraherent, & ea denique agerent quæ ad hãc causam requiri videbãtur, omniaq; ad nos trãsmitterẽt, quę cũ essẽt omni iure confecta, summaq; authoritate firmata, & debita cũ diligentia, & fide trãsmissa, Nos tribus viris, doctrina, & integritate præstantibus, ac vsu peritissimis, Seraphino, videlicet, Oliuario, Razzalio, Decano, Petro Francisco Gipsio, & Frãcisco Peniæ, causarum Palatij nostri Auditoribus cõmisimus, vt ea summo studio, quantaq; possent diligentia legerent, expenderent, ac totius causæ merita exactissime ponderarent. Quo in munere cum sedulo, & accuratè versarentur, Philipus II. Hispaniarum Rex Catholicus, cuius memoria in benedictione sit, magno in primis nostro, & totius orbis Christiani dolore, ac detrimento, viã vniuersæ carnis ingressus est. Quare charissimus in Christo filius noster Philippus III. Hispaniarũ item Rex Catholicus, eius filius, nõ modo regnorũ, verumetiã paternarũ virtutum hæres, statim a primo regni sui exordio, vt se, suaq; omnia in Beati Raimundi præsidium, ac patrociniũ conferret, literis, & per eundem Antonium Suessæ Ducem oratorem item suum, nobis supplicauit, vt in hac causa progredi, vellemus. Idcirco vehemẽter lætabamur, & benedicebamus Dñ̃o, qui pios Reges perpetuo suscitat, ad sãctos suos honoribus prosequendos, quos elegit in ædificationẽ Corporis Christi, ꝙ est Ecclesia. *Ephes. 4. Colos. 1.*

Cum igitur prędicti Auditores in discutiẽdis actis, ac vniuerso processu diuturnã, & assiduam nauassent operam, nihilq; eorum, quæ ad hanc rẽ peragendã petinẽt prętermisissent oẽm, rei gestę seriẽ, suumq; iudiciũ scripto nobis tradiderũt, quorũ integrã relationẽ nos eisdẽ Cardinalibus Cõgregationis sacrorũ rituũ p eosdẽ Auditores tradi iussimus, atque vt pluriũ iudicio tota hæc causa examinaretur, alios etiã Cardinales prioribus adiunximus, nimirũ dilectos filios nostros Federicũ Sanctæ Mariæ Angelorũ in Thermis Borromæũ Antoniũ Mariã Sanctæ Agnetis in agone Gallũ, Cæsarẽ SS. Nerei, & Archillei Baronium, Siluium Sancti Saluatoris in Lauro Antonianũ, titulorum Presbyteros, atque Andreã Sãcti Angeli in foro Piscium Perettũ Diaconũ S.R.E. Cardinales, quos omnes monuimus, vt acta oĩa de Beati Raimundi puritate fidei, morũ integritate, ac miraculorũ euidentia, tãto studio perpenderẽt, quãtum, & rei grauitas reqrebat, & nos merito expectabamus, qui cũ priuatim, multisq; Congregationibus inter se habitis, dilecto filio Põpeo Molella Fisci nostri pcurato re sempercitato, & partes suas diligẽter pręstãte singula rerũ capita, & acta omnia sedulo examinassent, ac processum, testes instrumenta, & huius cãæ momẽta cũ Auditorum sententijs diligẽter cõtulissent, eoq, adducta essent omnia, vt ad Nos referri oporteret; nos Consistoriũ secretũ pro more cõuocari iussimus, in quo pfatus Alphõsus Cardinalis Gesualdus, suo, & totius Cõgregationis nomine primũ retulit scripturas, processũ, omniaq; huius causę acta legitimè cõfecta esse, ac maximę authoritatis, pbatęq. veritatis vĩ obtinere; deĩde tota Beati Raimũdi vita multisq; miraculis enarratis, se, & ceteros dictæ Congregatio-

L 2 nis

nis Cardinales vna voce, vnaq. mẽte in eam sententiã venisse dixit, Beatũ Raimundum (si ita nobis videretur) posse Catalogo Sanctorũ aggregari; in quorũ sentẽtiam cum reliqui Cardinales suo quisque suffragio ex ordine iuissent, magnam animi voluptatem capiebamus, quod Beati huius viri sanctitatẽ in dies magis elucere videremus. Atque vt ĩ hoc grauissimo negotio, nihil de pristina nostra consuetudine, ac debita diligentia remitteremus, nos ipsi acta studiose, & accurate perlegimus, atque eorundẽ Rotę Auditorum, & Venerabilium filiorum nostrorum S.R.E. Cardinalium relationem verissimã esse cõperimus.

Quare lapsis paucis post diebus ex Romanorũ Põtificum prædecessorũ nostrorũ ĩstituto, Cõsistoriũ publicũ indiximus, in quo prçter Cardinales Patriarchę, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, nostriq familiares nobis adfuerũt, ac ĩ eo dilectus filius Bernardinus Scott⁹ Cõsistorialis Aulę nostrę Aduocatus, eximia Beati Raimũdi charitate, virę innocẽtia, & miraculis copiosa oratione explicatis, Charissimi in Christo filij nostri Rodulphi Romanorũ Regis Illustris ĩ Imperatorem electi, & eiusdem Philippi III. Regis Hispaniarũ Catholici & Principatus Cathaloniæ, totiusq. Ordinis Prędicatorũ nomine, vt Beatum Raimũdum Sanctis adiungere vellemus, a nobis suppliciter flagitauit. Quæ cũ audiremus, benedicebamus Domino & gratias Deo agẽtes lætabamur præcipue Philippũ III. Regẽ Catholicũ in ipso regnãdi principio hũc sibi ad felicem regnorũ suorũ administrationẽ patronũ tãto ardore postulare. Itaq. respõdimus sanctã eius petitionem nobis esse gratissimã, & eã ad Dei gloriã in primis, & cõmunẽ totius Christianæ Reipublicæ vtilitatẽ pertinere, q nimirũ Deus, q splẽdor, & gloria Sanctorũ est, in Sanctis suis magis laudatur, & Christi fideles eo facilius diuinę gratię munera auctis intercessoribus obtinent, quo maior cultus, & honor Sãctis adhibetur. Prçterea singularẽ Regis pietatẽ cõmẽdãte, optare nos pio eius desiderio satisfacere velle duximus; huius tñ rei tantã esse grauitatẽ, vt maturis adhuc cum Venerabilibus filijs nostris S.R.E. Cardinalibus & ceteris Episcopis deliberãdũ esse cẽseremus. Itaque oẽs eos in Domino hortati sumus,
Ephe. 6. vt omnia q̃ ad Beati Raimũdi, vitã, & miracula spectarẽt, omni studio, & dili-
Ephe. 1. gẽtia examinarẽt; deinde, orãtes in spiritu, & in ipso vigilãtes (q nos facturi eram⁹ Deũ p̃carẽt, vt daret nobis spiritũ sapiẽtiæ, & reuelationis, quo hæc arcana cælestia, q̃ rõne humana cõprehẽdi non possũt, cognosceremus, & illuminaret oculos cordis nostri, vt q̃d ĩ hac grauissima cã statuẽdũ eẽt deliberare possem⁹.

His peractis secretũ aliud Cõsistoriũ indiximus, cui etiã Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, qui tunc erant in Vrbe, ac nostros, & Sedis Apostolicæ Notarios, necnon Palatij nostri Auditores, & Secretarios voluimus interesse, in quo Nos ex gratiæ cælestis abundantia, qua nostra tenuitas in hac suprema
Luc. 12. Pastorali vigilia, domus Dei, quæ est Ecclesia Dei viui, colũna & firmamẽtũ ve-
1. Tim. ritatis constituta est, ea diximus, quæ ad hãc causam spectare nobis visa sunt;
3. Deinde ab iisdẽ Fratribus nostris petiuimus, vt consideratis, atque examinatis omnibus actis, id præcise dicerent, quod Spiritus Sãctus eis daret eloqui, & an Beatus Raimũdus Sãctis adscribẽdus esse videretur. Itaque primũ S.R.E. Car-
Act. 2. dinales, deinde Patriarchę, tũ Archiepiscopi, & Episcopi ibidẽ p̃sẽtes suo quisq. loco dictis sententijs, oẽs cõi cõsensu ex ijs, quæ in vniuerso processu explorata erãt, merito a Nobis Beatũ Raimundũ inter Sãctos referẽdum esse cõsuerunt.
Act. 4. Gratias igitur Deo agebamus, q Fratres nostros oẽs ĩ vnitate spiritus idẽ sẽtire fecit, tribuẽs omnibus cor vnũ & animã vnã, eosq. monuimus, vt interim precibus, ieiunijs, & eleemosynis, Dei gratiam, & auxilium nobiscum inuocarẽt.

Cum-

Cumq.omnia iam ad præscriptum,& normam Sacrorum Canonum confecta essent,quod supererat acturi post aliquot mēses diem Canonizationis diximus Tertium kal.Maij,Dominicā videlicet in Albis, qua Paschalis solemnitas terminatur, Neophytorum habitus candore animi permanēte commutatur, & Euangelium in Ecclesia legitur , quo Christus Dominus post resurrectionem ad discipulos ianuis clausis ingressus,insufflato eis Spiritu Sācto, potestatem remittendi,& retinendi peccata est elargitus,in quo magna nobis lętitiæ materia oblata est, quia videlicet memineramus Beatum Raimundū, & Sacramenti pęnitentiæ ministrum exstitisse,& post traiectionis miraculum ianuis clausis Monasterium sui Ordinis Barcinone ingressum esse, deinde etiā, quod eodem solēnitatis,& lætitiæ die, Nos ab hinc septem annis Sanctū Hyacinthum Polonum eiusdem Ordinis Fratrum Prædicatorum Beati Raimundi coætaneum in Sanctos retulimus, ad quā quidem animi nostri voluptatem non mediocris accessio facta est, quod hoc ipso die Sāctæ Catharinæ Senēsis, ac Sancti Petri Martyris Festum in Ecclesia solemniter celebretur, qui sub eadem Sancti Dominici disciplina vitam sanctissime traduxerunt. Quamobrem in tam accommodata totius Ecclesiæ, ac Sanctorum eiusdem Ordinis ad hāc celebrrimam actionem festiuitate, Nos Beato Raimundo eum honorem decernere statuimus,qui Sanctis Confessoribus adhibetur.

Cum igitur præscripta Dominica in Albis hodierna scilicet dies aduenisset, Nos cum Venerabilibus filijs nostris S.R.E.Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, qui in Cappella nostra Pōtificia hāc ob causam cōuenerāt,vestibus sacris induti, hymnū Aue maris stella inchoauimus,reliquū Cappellæ nostræ choro prosequente, ad B. Mariæ Virginis opē implorandam, atque ita cantantes in vijs Domini, Romanæ Curiæ Prælatis, Officialibus & familiaribus Nostris, & seculari, ac religioso clero longo ordine præcedentibus, singulis cereos accensos gestātibus, ex nostro Palatio Apostolico ad augustissimā Principis Apostolorum Basilicā processimus, vario ornamentorum genere instructam, iamq. ingressi ad Sanctissimū Eucharistiæ Sacramentū genuflexi procubuimus,orantes, vt Deus hāc celeberrimā actionem ad laudem, & gloriam nominis sui dirigeret. Inde ad supremā Ecclesiæ partem ascendimus alto,& sublimi fornice admirandam, vbi amplum, regioq. sumptu suggestum erectum erat coram altari Sancti Petri Principis Apostolorū;in quo sacrā Pōtificialem Missā celebraturi eramus,omniaq. facibus, cereisq. ardentibus collucebant; ac plurimæ circū imagines Beatum Raimundum erecto corpore egregiè pictū referebant,dextera manu clauē in potestatis, atque officij Pœnitentiarij memoriā,sinistra librum doctrinæ, ac Decretalium monumentū gerentē, vbi statim nobis in mentem venit nos ijsdem, quibus Beatus Raimundus,Cappellani videlicet,seu Cārum Palatij Apostolici Auditoris munere,antequā in numerū Cardinalium assumeremur, & in ipsa Cardinalis dignitate summi Pœnitentiarij officio,quamquā non exactè,ac perfectè functos fuisse, ac propterea Deum in spiritu humilitatis nō sine lachrymis precabamur, vt si quid istis in muneribus ex nostra imbecillitate a nobis omissum,vel cōmissum fuisset, id eius bonitas,atque clemētia Beati Raimūdi meritis, atque intercessione nobis condonaret. Deinde in suggestum delati ante idē altare Principis Apostolorū orauimus,vt suo nobis auxilio,præsidioq; adesset: mox in excelso e regione altaris throno cōsidentes eosdē Cardinales,Patriarchas,Archiepiscopos, & Episcopos sacris indutos vestibus obedientiā nobis de more præstātes,

excepimus; tum dilectus filius noster Odoardus Sancti Eustachij Cardinalis Farnesius nuncupatus, Regni Aragoniæ Protector, Catholici Regis nomine, semel, iterum, ac tertio suppliciter a nobis flagitauit, vt Beatum Raimundum inter Sanctos referremus, cuius singulis petitionibus opportune respondimus, ac per interiecta totidem interualla, litanias, hymnos, precesq. adiunximus.

Denique absolutis, perfectisq. omnibus ijs, quę a Romanis Pontificibus hoc in genere instituta sunt, communibus precibus implorata Spiritus Sancti ope, ad honorem Sāctæ, & indiuiduæ Trinitatis, ad exaltationē fidei Catholicæ, & religionis Christianæ augmentū, authoritate eiusdē Sanctæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Beatorū Apostolorū Petri, & Pauli, ac nostra, de Venerabilium Filiorum nostrorū S.R.E. Cardinalium omniumq. Patriarcharū, Archiepiscoporum in Romana Curia existentium cōsilio cōmuniq. consensu Beatum Raimundum a Peniafort Ordinem Fratrum Prædicatorum expressè professum, ac in Ecclesia Sanctæ Catharinæ eiusdem Ordinis Barcinone sepultum, de cuius innocentia vitæ, & miraculis nobis plane cōstat, Sanctum esse definiuimus, & in Sāctorum Cōfessorum numero, & Catalogo adscribendum esse decreuimus prout per pręsentes definimus, decernimus, & adscribimus, statuentes, vt ab vniuersa Ecclesia quolibet anno, die septima, Ianuarij Festū eius, & Officium, sicut pro vno Cōfessore non Pontifice ad normā in Rubricis Breuiarij Romani præscriptā deuotè celebretur. Insuper oībus verè pœnitentibus, & confessis, qui singulis annis eodem die prædictam Ecclesiam Sāctæ Catharinæ Barcinonensis, in qua corpus eius cōditum est, piè, & deuotè visitauerint, easdem Indulgentias, & peccatorum remissiones concessimus, & elargiti sumus; quemadmodum cōcedimus & elargimur; quæ ceteris dicti Ordinis Monasterijs, & Ecclesijs diebus Festis Sanctorum eiusdem Ordinis cōcessę sunt.

Itaque oībus, quę ad Beati Raimundi canonizationem spectabant, ritè peractis, atque hymno ad Dei laudem, & gratiarum actiones decantato, diuinaq. ope Sancti Raimundi meritis, peculiari in eius honorem oratione, quam nos ipsi fecimus, & clara voce recitauimus, inuocata, Nos in eodem loco, & altari Principis Apostolorum Missam solemnem de octaua Dominicæ Resurrectionis, cum eiusdem Beati Raimundi commemoratione celebrauimus, oibusq. Christi fidelibus, qui & canonizationi, & Missæ interfuerunt, ad Dei laudē, & Sancti sui gloriam, plenariam oīum peccatorum suorum Indulgentiam concessimus. Quare Deū mirabilem in Sāctis suis benedicamus, & gratias immor-
Psal. 67 *Psal. 47* tales ei agamus, quia suscepimus misericordiam in medio templi eius, nouum videlicet in Ecclesia intercessorem cuius merit s, ac suffragijs in oībus animæ, corporisq. periculis adiuuemur. Ac singulari planè diuinæ prouidentię munere factū est, vt hisce difficilimis temporibus, quibus religio Catholica inimicorum telis assiduè impugnatur, hūc patronū, & aduocatum, vniuersi Christi fideles consecuti sint ad Ecclesię pacē in primis, & tranquillitatē, ad optatā Principibus Christianis concordiam, ac hęreticis in errorū tenebris a via salutis errantibus lucē veritatis impetrandā. Ceterum, quia nimis difficile foret pręsentes nostras literas ad singula quęque loca deferri, volumus, vt earum transumptis etiā impressis, manu publici notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica cōstitutę munitis, eadem fides vbique habeatur, quę hisce pręsentibus haberetur, si essent exhibitę, vel ostensę. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrorum definitionis, decreti, adscriptionis, statuti, cōcessionis, elargitionis, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si

quis

quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Sanctorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo sexcentesimo primo, Tertio Kal. Maij, Pontificatus Nostri Anno Decimo.

† Ego Clemens Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Locus Sigilli.

†
† Ego Ptolomæus Episcopus Protuens. Card. Comensis.
† Iul. Antonius Episcopus Prænestinus, Card. S. Seuerinæ.
† Hieronymus Episcopus Sabinens. Card. Rusticucius.
†
† Alex. Episcopus Albanens. Card. de Florentia.

† Ego Ant. Maria tt. S. Mariæ Transtiberim Presbyter Card. Saluiatus.
† Ego Ang. tt S. Marci Presbyter Card. Veronensis.
† Ego Simon tt Sancti Laurentij in Lucina Presbyter Card. de Terra noua.
† Ego Dominicus tt. Sancti Chrysogoni presbyter Card. Pinellus.
† Ego Fr. Hieronymus tt. S. Mariæ super Mineruam Presbyter Card. Asculanus.
†
†
† Ego Antonius tt. Stephani in monte Celio presbyter Card. Saulius.
†
†
†
† Ego Fr. Gregorius tt. Sancti Augustini Card. de Mont. Elpero.
† Ego Paulus tt. Sancta Ceciliæ Presbyter Card. Sfondratus.
† Ego Benedictus tt. Sanctæ Priscæ, Presbyter Card. Iustinianus.
† Ego Franciscus Maria tt. S. Mariæ in Ara cœli Presbyter Card. a Monte.
† Ego Octauius tt. Sancti Alexij Presbyter Card. Parauicinus.
† Ego Hieronymus tt. Sancti Pancratij Presbyter Card. Matthæius.
† Ego Octauius tt. Sanctæ Mariæ de Populo Presbyter Card. de Acquauiua.
† Ego Flaminius tt. S. Mariæ de Pace, presbyter Card Platus.
†
† Ego Lucius tt. SS. Quirici, & Iulitæ Presbyter Card. Saxus.
† Ego Franciscus Maria tt. S. Bartholomæi in Insula Presbyter Card. de Senis.
†
†
†
† Ego Camillus tt. SS. Io. & Pauli Presbyter Card. Burghesius.
† Ego Cæsar tt. SS. mart. Nerei, & Achilei Presbyter Card. Baronius S.R.E. Bibliothecarius.
† Ego Laurentius tt. S. Laurentij in Pane, & Perna, Presbyter Card. Blanchettus.
† Ego Franciscus tt. Sanctæ Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Auila.

†
† Ego Franciscus tt.S.Thomæ in Parione, presbyter Card.Mantica.
† Ego Pompeius tt.S.Balbinæ Presbyter Card.Arrigonus.
†
†
†
† Ego Dominicus tt.Sancti Petri in Monte Aureo, Presbyter Card.Tuscus.
† Ego Arnaldus tt.Sancti Eusebij, Presbyter Card.Ossatus.
† Ego Paulus Æmilius, Presbyter Cardinalis Sancti Marcelli.
†
† Ego Siluius tt.Sancti Saluatoris in Lauro Presbyter Card.Antonianus.
† Ego Robertus tt.Sanctæ Mariæ in Via Presbyter Card.Bellarminius.
† Ego Bonuisus tt.Sancti Blasij de Annulo, presbyter Card.Bonuisius.
†

† Ego F.Diac.Card.Sfortia S.Mariæ in Via Lata.
†
†
†
†
† Ego Petrus S.Nicolai in Carcere Diac.Card.Aldobrand.S.R.E.Camerarius.
† Ego Cinthius Diaconus Card.S.Georgij.
† Ego Bartholomæus Sanctæ Mariæ in Porticu Diac.Card.Cæsius.
†
†
† Ego Io.Baptista Sanctæ Mariæ in Cosmedin.Diac.Card.Detus.

M.Vestrius Barbianus:
A.de Alexijs.

Registrata apud Marcellum Secretarium.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum Sede vacante in quibus Episcopo succedat latissimè declaratur.*
2 *Ante Vicarij Capitularis electionem quis administret.*
3 *An Capitulum possit reuocare Vicarium.*
4 *An facta electione Vicarij, Capitulum abd[illegible]t à se iurisdictionem, possitq. sibi aliqua reseruare.*
5 *Quis cognoscat de suspicione Vicarij Capitularis.*
6 *An teneatur eligere personam de gremio ipsius Ca[illegible]li.*
7 *Ex cuius bonis Vicarius debeat habere salarium.*
8 *An Vicarius præcedat Canonicos in sessionibus.*
9 *An Capitulum possit plures Vicarios constituere.*
10 *An Vicarius Capitularis possit alium substituere.*
11 *An inhibitio facta Vicar[illegible] Capitulari, afficiat Episcopum successorem.*
12 *An Episcopo viuente detur casus, in quo Capitulum valeat Vicarium constituere.*

13 *In*

13 *In quibus casibus exspiret officium Vicarij Capitularis.*
14 *An Vicarius teneatur stare Syndicatui.*
15 *Sede vacante an possint agitari causæ ipsius Ecclesiæ, & salarium aduocatis debeatur, & currat præscriptio.*

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

PRÆTER Summistas sciendum est, ne sede vacante acta causarum criminalium occupentur, fuisse Pij V. Constitutione præceptum, vt Episcopi, vtriusq. Siciliç quotannis conficiant inuentarium, vt habetur infra in vers. inuentatium actorum, cuius Cõstitutionis occasione dicã aliqua de officio & po
1 testate Capituli sede vacãte, præsertim ad pręsentia tempora accomodata, & † Capitulum Cathedralis Ecclesiæ defuncto Episcopo succedere in his quæ Episcopalem iurisdictionem concernunt, c. cum olim, vbi gl. & Doct. de maior. & obed. c. vnico, eo. tit. lib. 6. & totum Capitulum durante vacationis tpe poterat de iure p seipsũ administrare, iurisdõnéq. exercere. Abb. in c. irrefragabili, sub n. 2. de offic. ordin. Felin. in d. c. cum olim. n. 9. hodie vero ex decreto Concilij Trid. sess. 24. de ref. c. 16. tenetur infra octo dies post mortem Episcopi omnino Vicarium constituere, vel existentem confirmare, qui saltem in iure Canonico sit Doctor vel Licẽtiatus, vel alias quãtum fieri poterit idoneus; si secus factum fuerit ad Metropolitanum deputatio hmõi deuoluatur. Et si ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis, in Metropolitana, & propinquior in exempta Vicarium idoneum potest constituere.

Pro intelligentia huius materiæ videnda sunt sequentia iura, videlicet.

Cap. illa, & c. fin. ne sede vacan.
cap. vnico, eo. tit. in 6.
cap. cum olim, & c. his quæ, de maior. & obed.
cap. ad abolendam, de hæret.
cap. vnico, de instit. in 6.
cap. si episcopus, & cap. ecclesiæ, de sup. negl. prelatorum, in 6. c. quia sæpè, de elect. in 6.
Clem. Statutum, de elect.
capit. cum nullus, § . Episcopo, de tempor. ord. in 6. c. vnicum, de maior. & obedien. in 6.
Conc. Trid. sess 7. c. 10.
& sess. 23. cap. 10. de reform.
& d. sess. 24. cap. 16.

In quibus iuribus disponitur de potestate Capituli.

QVia indies accidit Cathedrales Ecclesias suis Pastoribus ex hac luce subtractis viduari, operæ pretiũ duxi per quasdã quæstiones magis notabiles decisiuè procedendo breuiter enucleare, ad quæ tunc tẽporis Capituli potestas suum Episcopũ repręsentãtis extendatur. Quęro igitur, qualiter intelligatur generalis regula illa: Capitulũ, s. Sede vacãte succedere Episcopo in his q̃ sunt iurisdictionis vulgatis iuribus? Resp. ex mẽte gl. celebris in Clem. 1. ver. Capituli, prope finem, de hæret. hanc maximã in pluribus declaratione egere, vnde nõ abs re erit, per sequentes exceptiones eam dilucidare. Et Primò, vt intelligatur de iurisdictione ordinaria, non autem de delegata, Federic. de Senis cons. 30. Abb.

Abb.in d.c.cum olim, quod amplia procedere, etiam in iurisdictione generali quam haberet Episcopus à iure delegatam Apostolica authoritate, in casu c.ad abolendam, de hæret.alijsq. similibus, quos recenset Pauin, in præalleg. tract. par.1.quæst.10.in princ. Io. Andreas quem Cõmuniter sequuntur Doctores in d.c ad abolendam, & precisè Card. Zab. qui tàm in d.loco, quam in Clem. 1. quęst.8.de hęret.omnibus Contrarijs libratis, hanc veriorẽ esse asserit, & quod hæc sit Cõmunis, testatur Philipp. Frãc.in c.vnico, de maior.& obed.in 6.subdens ita esse tenẽdum, & ibidem Gem.Casu 7.rationem affert: quia in talibus potius esset supplere vices Papæ quam Episcopi, idq. confirmare videtur Bellam.Concl.166.quamuis huiusmodi iurisdictio per viam iuris cõcessa, sit perpetua. Feder.de Senis, consf.130.incip. Factum est tale, in fine. Pauin. tamẽ loco cit.sub nu.4.pro concordia distinguit, illud colligẽdo ex mente Inn.& Host.in d.c.ad abolendam, asserens, quod ne in hoc fiat amara interpretatio, dici posset in talibus casibus Capitulum succedere stante necessitate, vel vtilitate actus expediendi, eoq. maximè, si non sit de proximo futurus successor, aliàs secus.

Subsequenter hanc regulam intellige procedere in iurisdictione quæ cõpetit Episcopo Iure Cõmuni, & proprio, s.eo ipso quod est Episcopus, secus verò vbi competeret aliquo iure speciali, seu accidentali. Doct. in c. verum, de foro compet. Rebuf in Praxi, tit. de deuolut.n.68. Declara, dummodo per illud accidens, siue casum aduetitium ipsi Episcopo noua tribueretur iurisdictio, aliàs si non tribueretur noua iurisdictio sed esset quædã annexio, seu additamẽtum ad generalem, & naturalem iurisdictionem quã haberet à Iure in sua Diœcesi, tunc succederet Capitulum. Ant.Butr.in cap.cum in cunctus, de elect.latius per Geminian.in c.quamquam, de elect.in 6.Felin.in d.c.verum, sub num.3.cuius ratio esse potest: quia idem iudiciũ fieri debet de additamento quod de principali, Abb.in Clem.Statutum, in 3.oppos.de elect. Hinc dixerunt aliqui Capitulum succedere in iurisdictione, seu alio iure, quod Episcopus ex Consuetudine sibi acquisiuisset, Abb.in d.c.cũ olim, q.10.licet oppositũ voluerit in c.scriptũ, nu.12.de elect. Franc.in d c.vnico, sub nu.4. Pauin par.1.q.9.nu. 7. Ex quibus etiam Felin.in c.eam te, n.17.de rescr. infert ad tria notatu digna. Primum est ex mente Butr.& Imolæ, in d.tex.5.in mandato facto Episcopo ipso defuncto Capitulum non succedere etiam literis iam præsentatis; Secundum quod Capitulum Sede vacante non succedit in potestate literarum exequutorialium, quæ dantur in personam Episcopi, si conferunt potestatem non concurrẽtem cum potestate Iuris Communis, ex mente Lud. Rom.consil. 606. De tertio dicemus infrà, vbi magis opportune cadet, in fine 3.quæst.specialis.

Tertio intellige regulã procedere in iurisdictione cõtentiosa, vel necessaria. s.vbi fieri non potest quin ille actus fiat, iuxta doctrinã præd.gl.in Clem 1. de hæret. Cõmuniter approbatæ, vt inquit Fel. in d. c. cum olim, & sic in his quæ sunt iustitiæ, & quoties actus de necessitate esse expediẽdus, si fine cã denegaretur, posset adiri superior pro compulsione, arg. eorum quæ notantur in c. nullus, de iure patron.& eorum quæ in simili superius dicta fuerunt, in versic. Archiepiscopi authoritas, n.11.& seq. secùs autẽ ex mente aliquorũ in iurisdictione volũtaria, & sic in his quæ sunt gratiæ. Io. Monach.in d.c. vnico, de maior. & obed.in 6.& in c.fin.de suppl.neglig.prael.eod. libro, nisi in quantum à iure reperiatur concessum. Gemin.in d.c.vnico, sub nu. 4. vel existente necessitate, Felin.in c.cum omnes, sub nu. 10.de Constit. Quidam verò in hoc dissentiunt, volentes indistincte circa potestatẽ Capituli Sede vacante esse constituendam

Regulam

Regulam affirmatiuã, videlicet, vt Episcopo in oibus regulariter succedat quæ sunt iurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus expressis, prout nouissimè post alios per eum citatos censuit Nauar. conf. 11. num. 2. de temp. ord. in antiq. *Regula affirmatiua.*

Vlterius sciendum, quod Capitulum in quantũ Episcopo succedit, eiusq. vices supplet, non dicitur eo inferius, sed par, & ratio est, quia eius iuribus vtitur, habetq. eandem potestatem tamquã subrogatum, arg. text. in c. is qui in ius, de regul. iur. in 6. & ex relatis per Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Episc. lib. 1. q. 15. clarè patet, in quo ferè oẽs conueniunt. Quam extende, & primo, vt in ea dicatur succedere plenò iure, s. quo ad liberam administrationem, tam spiritualiũ, q̃ temporalium, c. si Episcopus, cum seq. de suppl. neglig. prælat. in 6. & quæ cõprehendantur sub istis vocabulis, s. in spiritualibus, & tẽporalibus traditur notabiliter per Feder. de Sen. conf. 302. etiam si spiritualia essent talia quæ requirerent speciale mandatum Episcopo viuente. Gemin. & alij, in c. cum nullus, §. Episcopo, de tempor. ordin. in 6. Secundò extende, vt illam exercere possit tam in personas Ecclesiasticas, quam seculares, qñ s. prælatus defunctus præter spiritualem habebat etiam temporalem iurisdictionem, vt posset cognoscere de causis quæ mouentur inter laicos suæ Diœcesis, arg. text. in c. conquestus, de foro compet. & in c. Romana, §. debet, de appellat. in 6. quã in criminalibus quã per alios exercere solet absque irregularitatis incursu, cap. fin. ne cler. vel monachi, in 6. Pauin. parte 1. q. 2. n. 3. Tertiò extende, vt possit illam exercere contra singulos de Capitulo, etiam Decanum vel Præpositum ipsius Capituli, secundum omnes, teste Nauar. consil. 7. sub num. 3. de offic. ordin. in antiquis. *Quarta declaratio.*

Prædicta restringe, & primò, vt nõ succedat Capitulũ in casu in quo Episcopus exercitiũ iurisdictionis non haberet solus, sed cũ alio: quia tunc nõ ad Capitulum, sed ad collegam superstitem fieret deuolutio, c. fin. 65. dist. hoc tamen declarando ea mente Zab. in d. c. ad abolendã, quãdo taliter Episcopo, & alio competeret quod inter eos esset locus iuri accrescendi, arg. text. in l. vnica, C. qñ non petent. par. aliàs si non in solidum cõpeteret, expectandus esset successor in ipsa dignitate Episcopali, cap. qm̃ Abbas, de offic. deleg. Secũdò, illam restringe, vt intelligatur qñ contenditur de nudo exercitio ipsius iurisdictionis, secus autem quoties verteretur quæstio super propritate alicuius certi iuris seu iurisdictionis, vt non succedat Capitulum in examinatione illius quæstionis & ratio est: pp præiudicium quod generari posset futuro Episcopo, cum tunc Ecclesia careat legitimo defensore, c. fin. ne Sede vacan. exẽpla ponit Panor. in c. verum, n. 12. de foro compet. veluti, si cõtenderetur, an talis sit subiectus, an exẽptus; Item, an talis locus sit de Diœcesi, vel ne. Posset etiam exemplificari qñ dubitaretur de aliquo beneficio, an esset de iure patronatus, vel pertineret ad merã Episcopi collationẽ, eo quod per iura à patronis producta, liquidè nõ appareret de existentia ipsius iuris patronatus; quod intellige, etiam si huiõi causa reperiretur incepta ante vacationẽ, & sic ipso episcopo viuente, s. vt non possit prosequi, sed ab ea desistendum vsque ad noui prelati aduentũ, Doct. in d. c. fin. Pauin. p. 1. q. 9. Tertiò regulam han generalẽ restringe, quod etsi Capitulum Sede vacãte succedat in iurisdictione, non tñ in emolumento prouenientе ex ipsa iurisdictione, & sigillo Curiæ, vel aliàs vndecumq. ad Prælatum pertinente, sed illud successori reseruandum esset, per text. in Clem. Statutum, de elect. quod intellige, etiã vbi istud emolumentum iurisdictionis quod percipit esset cõmune Episcopo & Capitulo, quia cum cõsistat in re diuisibili, pars Capituli sibi cedet, pro parte verò Episcopum tãgente, fiet reseruatio, vt dictum est. *Quinta declar.* *Notabilis doctrina.* *Sexta declaratio.*

Zabar.

Zabar.singulariter in d.text.q.5.Secundò, intellige hoc procedere, qñ emolumentum directè ex iurisdictione proueniret,secùs si ex causa personæ illã exercentis gratis,& nō tamquam debitum aliquid detur,arg.text.in c.statutū,§.insuper,de rescript.in 6.Imola,in præalleg.Clem.sub n.19. verū in locis in quibus adsunt collectores Cameræ Apostolicę,illud vacationis tēpore durante eadem Camera sibi appropriat,vt est in Regno Neap,& per emolumentū intelligitur pęna imposita inobedientibus, rōne contumaciæ, esset etiam tale id quod percipitur rōne decreti quod interponitur. Vital.in dicta Clem.n.47.& seq.intelliguntur etiam compositiones,& pęnæ pecuniariæ,seu emendæ,quæ,& cui debeatur,habetur per Felin.in c.irrefragabili , de off.ord.per Diaz.in sua Praxi c. 146.per Couar.lib.2.var.resolut.c.9.n.9.& nouissimè per Conc.Trid.sess.25.de ref.c.3.§.... In causis verò iudicialibus, dispositū est, vt huiusmodi multæ pecuniariæ,eo ipso quod exactę fuerint,assignentur locis pijs ibi existentibus,cuius Canonis authoritate id statim exequi poterit Vicarius Capituli,& ex dictis emolumentis Sede vacante obuenientibus, deduci debent rōnabiles expensæ; & quę essent tales,vide per gl.in d.Clem.Statutum,vers.expensæ.Quartò limita,quod licet de iure absque hominis ministerio Capitulum in prędictis succedat;cuius successionis rōnes asignat Lamber.in tract.de iure patron. lib.1.par. 1.art.9.1.q.princ. tamen secùs esset, vbi talis iurisdictio Sede vacante ex aliquo iure speciali competeret certę personę,ratione suæ dignitatis,veluti,si hoc constitutum esset in fundatione illius dignitatis, siue Ecclesiæ,vel cōsuetudine, seu priuilegio,Ioan.And.in c.pen.de off.leg. Pauin.par.1.quęst.9.num.4.arg.text. Conc.Trid.sess.23.de ref.c.10. prope finem ; etiam si illa iurisdictio deferretur cum emolumento,d.Clem.Statutum,in fine, cum ibi adnotat. per gl.& Doct. de elect.Nec Capitulo obstabit,quo minus in huiusmodi administratione succedat persona, f.vel Coadiutoris pro tēpore, quem forsan Episcopus habebat, vel administratoris , si quem Papa dederit, quia horum potestas exspirat mortuo Episcopo,Fran.in d.c.vnico, sub num.3. Felin.in d.c.cum olim, num.8.

Septima declar.

An Capitulum Sede vacan.succedat in his quæ sunt ordinis episcopalis.

Subnectitur congruè quærendum , quid dicendum in his, quæ sunt ordinis episcopalis, Resp.quod in illis ēt Capitulum succedit, illud sanè intelligendo.s. quo ad potestatem ea cōmittendi alteri Episcopo vicino , quem ad illa exercēda inuitabit,arg.text.in cap.Pontifices,7.q.1.cum simil.Franc.in d.cap.vnico, num.9.& si nō possit cōmodè habere aliquē ex cōuicinis Episcopis,poterit vocare alium commodiorem Sedis Apostolicę,cuius copiam habere poterit,Pauin.par.1.q.3. num.4. protestatione verò adhibita, quod per hoc nihil iuris illi Episcopo vocato acquiratur. Panor.in c.his quæ, n.3.de maior.& obed.quod amplia in oībus quæ consecrationis ministerium exposcerent,de quib.per Pauin.loco cit.in princ. Illa enim de lege iurisdictionis Episcopalis existere,docet glos.recepta, in c.dilectus, de offic.ord.Limita tamen, vt non succedat quo ad immunitates , & priuilegia concessa Episcopis ordinis & dignitatis Pontificalis,quæ numerantur per glos.in c.fin.de priuileg.in 6.quod pro indubitato ponunt Doct.in d.cap.vnico, & Pauin.ibidem refert, sub num.9. Item, quæ sint ordinis Episcopalis, & quæ eis competant ratione dignitatis,& quæ contineat iurisdictio Episcopalis, clarè & distinctè notat Iacob. Sbroz.in tract.de Vicar. Episc.lib.2.q.2.& duabus seqq.

An in potestate visitandi.

Quibus sic prelibatis,vltrò se offerunt speciales quæstiones decidendæ, inter quas erit prima in ordine,An potestas visitādi Diœcesim Sede vacāte, transeat in Capitulū. Resp.quod Panor.in præalleg.c.cum olim, indistinctè tenet quod

sic.

sic. Idem confirmat Soc. in tract. de visitat. col. 4. Bonif. de Vital. in Clem. 1. nu. 79 de hæret. ratione de qua ibi per eum. quod declara duobus modis, & primo nisi speraretur quod de proximo prouideretur Ecclesiæ de Episcopo successore, vt colligitur ex theorica Innoc. in d.c. ad abolendā. Felin. in d.c. cum olim, sub num. 5. Secundò vbi visitatio competeret episcopo de iure speciali, vt quando episcopus exemptos Sedi Apostolicæ immediatè subiectos authoritate Apostolica visitat, iuxta text. in Clem. Attendētes. de statu monach. vbi Card. Zab. q. 4. & in c. cum olim, q. 9. Fed. de Sen. conf. 191. Franc. in d.c. vnico, nu. 5. Phil. Prob. in addit. ad Io. Monach. in cap. ecclesiæ, num. 1 de sup. neg. prael. in 6. verum in hoc vltimo Pauinus, par. 1. q. 7. in fine, sibi placere inquit moderationē Collectarij in d c. cum olim, s. vt Capitulum id etiam possit subsistente necessitate; & vide eundem in tract. Visit. par. 2. princ. in fine.

Secundo quæro. An Capitulum Sede vacante possit dispensare in casibus Episcopo permissis. Resp. quod Feder. de Sen. cōs. 30. post multa hincinde adducta, concludit tandē affirmatiuè; cuius dicta ad verbū recitat Pauin. par. 1. q. 5. quā partem amplectitur Abb. in d.c. cū olim, & in c. at si clerici, §. de adulterijs, sub num. 15. de iud. Zab. in c. cum omnes, q. 10. in fine, de const. cui etiā accedit Gem. in c. cum ex eo, num. 7. de elect. in 6. eamq. expresse sequitur Nauar. consf. 31. de tempor. ordin. in antiq. volens posse Capitulum Sede vacante dispensare cū illegitimis ad ordines minores, & beneficiū simplex, iuxta text. in c. 1. de fil. presb. in 6. quā Conclusionem declara procedere in casu in quo subsistente legitima causa dispensatio esset debita, iux. glos. in cap. vt constitueretur, & c. Domino sancto, 50. d. tum, quia cum fiat causa cognita, dicitur esse iurisdictionis. Zab. in c. 2. q. 3. ne Sede vac. tum, quia cum tūc exsequatur iustitia, vt per Abb. in d. § de adulterijs sub num. 20. esset ius non omnino voluntariū, sed coactum. Felin. in d.c. cum olim, q. 8. Secundò declara nō procedere in Vicario à Capitulo simpliciter dato. arg. text. in c. 3. de off. Vic. in 6. secùs verò si post aliquos casus specificatos esset apposita Clausula generalis Fed. de Sen. consil. 40. in fine. Emanat dubitatio, An Capitulum succedat in potestate Episcopis concessa dispensandi in irregularitatibus, iuxta Decretum Concilij Tridentini sessione 24. de reform. capit. 6. Respondeo, quod affirmatiuam sententiam tenet Henriq. in Sum. lib. 14. de irregular. c. 20. §. 1. in fine, rationem assignans: quia succedit Episcopo in iurisdictione, præterquam in paucis exceptis. Idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Guttier. libro 2. Canon. quæst. capit. 3. num. 10. Sed Suarez oppositum sentit, in tractatu de Censuris, disput. 41. sectione 2. pag. 748. colum. 2.

An possit dispensare.

Tertio quæro, An succedat in potestate excōicandi, & absoluendi ab excōicationis sententia quoscumque posset Episcopus si viueret. Resp. quod de secundo clarum est illud posse, prout ad literam habetur in c. vnico, de maior. & obed. in 6. etiam si excōicatio esset lata à iure, dummodo alteri non sit reseruata, Nauar. in Man. Confes. c. 27. num. 39. & per consequens idē concludendum circa potestatem excōicandi, cū potestas absoluendi & ligandi pari passu ambulent, & qui potest vnū, potest aliud, c. verbum, de pœn. d. 1. Franc. in d.c. vnico, nu. 5. & eo magis in excōicatione ad finē reuelationis vt animæ exeant è peccato, iuxta disposita in Conc. Trid. sess. 25. de ref. c. 3. Prædicta amplia, vt ad finē absoluendi a casibus Episcopo reseruatis de quibus habetur per glos. in c. 2. de pęn. & remis. in 6. possit deputare pęnitentiariū vt expresè decidit Pan. in c. his quę, in fine, de maior. & obed. & hoc pp periculum, quod imminere posset ipsis

An excommunicare, & ab eius sententia absoluere valeat.

anima-

animabus ex superioris defectu Sede Episcopali vacante, arg. text. in c. ne pro defectu, de elect. Secundo amplia procedere etiam in absolutione à iuramento, Card. conf. 35. vers. Ad secundum dubium principale, cuius dicta reassumit Felin eum sequendo, in cap. 1. num. 2. de iureiur. & concurrit Ant. Gagliard in tract. de absol. à iuram. §. 4. num. 11.

Hinc incidenter quæro, Num Vicarius datus à Capitulo Sede vacante, possit absoluere quendam à peccato, cuius absolutionem Papa mandauit alternatiuè Episcopo, vel eius Vicario? Hanc quæstionem mouet Felin. in cap. eam te, post num. 17. de rescrip. & concludit negatiuè; ea ratione: quia talis Vicarius à Capitulo electus, non dicitur Vicarius Episcopi, sed Episcopalis iurisdictionis, & illius quam à Capitulo assumpsit: sed cum hoc non possit Capitulum, tamquam iure accidentali Episcopo competēs, vt superius dictum est, ergo, nec ipsius Vicarius, arg. text. in l. Nemo plus iuris, ff. de regul. iur. & c. quod autem, de iure patr. Sbroz. in tract. de Vic. Episc. lib. 1. q. 16.

An possit condere statuta. Quarto quæro. An Capitulum Sede vacante possit condere statuta super statu ecclesiæ distringentia totam diœcesim? Resp. quod Feder. de Sen conf. 16. hanc quæstionem disputando affirmatiuè tandem determinat, cui stipulatur Pan. in d. cum olim, q. 7. & sic transeunt Doct. in d. cap. vnico, eandē allegātes rationem, quia ius statuendi dependet à iurisdictione, per text. in c. 2. de Cōst. in 6. Quām Conclusionē intellige, & primò, vt talia Statuta teneant, & durent etiam in tempus futuri prælati: nam licet Capituli potestas sit in defectū & tēpus, ac in aduentu successoris exspiret, illud tamen quod tempore suo fecit, tanquam legitimè factum durabit, c. factum legitime, de reg. iur. in 6. & habetur per prædictos Doct. in locis citat. Tabiena, in verbo, excōicatio, 4. num. 5. Secundò intellige, vt sit in potestate successoris quandocūque illa pro libito reuocare, arg. tex. in c. si qua, de rebus, 12. q. 2. & iidē Doct. cōfirmant. Tertiò intellige, dummodo sint iusta, & salubria, secùs verò si in præiudicium ecclesiæ vel Episcopalis mensæ, etiam si essent iurata, c. sicut nostis, vbi glos. & Host. de iureiur. & pœnæ appositione vallata. Lap. Alleg. 2.. & seq. Pauin. par. 1. quæst. 6. num 8. quod Felin. in c. cum omnes, sub num. 10. de constit. subintelligit procedere in his quę de Iure Communi, vel laudabili, & approbata Consuetudine Episcopo competerent, secus si in aliquo iure ipsi Episcopo non canonicè quæsito, præiudicium afferretur. Quartò & deniquè intellige, etiam si talia Statuta Capituli essent contraria Statutis, & Synodalibus Constitutionibus ab Episcopo editis, cum illas possit tollere, & reuocare, Gemin. & Franc. in d. c. vnico, Zabar. & Felin. in d. c. cum omnes, Pauin. loco cit.

Cognoscit de arduis causis. Quintò quæro, An Capitulū Sede vacante possit cognoscere de arduis causis? Resp. affirmatiuè, idq; patet: nam causę matrimoniales maiores reputantur, cap. .. de consang. & affin. de quibus Capitulum cognoscit, vt probatur in cap. veniens, iuncta supraescriptione, de eo qui duxit, in matrim. & notat Abb. in cap. præterea, num. 2. de test. cog. ex quo hoc non reperitur prohibitū, neque agatur de aliquo successoris præiudicio. Pauin. p. 1. q. 10. sub nu. 8. & si opponatur de textu Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 20. §. ad hęc, disponētis, quod causę matrimoniales relinquātur examini & iurisdictioni Episcopi tantū respōdeo per illa verba excludi alios prælatos inferiores, sed Capitulum in hoc casu nō dicitur inferius Episcopo, sed par, vt supra tactum est, & de intellectu d. text. Conc. Trid. vide Nauar. conf. 1. num. 5. & 6. de off. deleg. in antiq. Itē patet quia succedit in officio cognoscendi de crimine hæresis quod inter maxima computari

nemini

nemini dubiũ est, de quo est text. expressus in Clem. de hæret. ex cuius verbis colligitur, quod in hoc a Capitulo dẽt esset aliquis in specie deputatus; vbi etiã Zabar. quæst. 12. inquit non sufficere quod sit Vicarius generalis ipsius Capituli nisi ad hoc haberet speciale mandatum.

Sextò quæro, An Capitulũ possit alienare bona ipsius ecclesiæ vacantis? Resp. negatiuè, per text. in c. si qua, de rebus, & c. precariæ, 12. q. 2. poterit tamẽ cõsentire, & interponere authoritatẽ ecclesiæ inferiori ex causa alienare volenti, Panor. in d. cap. cum olim, quæst. 3. Franc. in d. c. vnico, sub nu. 3. Rebuff. in Praxi tit. de deuolut. nu. 104. limitatur etiã in rebus quæ seruando seruari nõ possunt, quas liberè poterit alienare; Pauin. par. 2. q. 8. sub num. 3. etiam sine alterius authoritate, Abb. in c. 1. ne Sede vac. & tandẽ limita vt pro instãtibus necessitatibus ipsius ecclesiæ vacantis, etiã sine superioris authoritate possit pecunias mutuo recipere prout tenet glos. in c. cupiẽtes, §. ad hæc, vers. aliundè, de elect. in 6. quod intellige, cũ manifesta sit in hoc ecclesiæ vtilitas, & negotiũ dilationem nõ caperet, & de facili superioris authoritas haberi nõ posset, aliàs secus, adeo quod ex tali mutuo obligetur ecclesia, & prælatus successor. Pauin. d. q. 8. num. 20. Fran. in d. §. ad hæc, num. 4. Io. Gutierrez lib. 1. Canon. q. c. 1. num. 132. Redoan. in tract. de reb. eccles. non alien. q. 30. qui in fine ad præsentẽ materiã addit id quod nostris temporibus in simili vacante Sede per obitum Sum. Põtif. seruari solet per sacrosanctum Illustrissimorum Cardinalium Collegium. *An possit alienationi consentire, & mutuo accipere.*

Sub hac q. cadit alterius decisio, an scilicet in Capitulum Sede Vacante transeat potestas infeudandi bona infeudari solita deuoluta, & dependentia a mẽsa Prælati, ad quam similiter negatiuè respondetur: nisi inuestitura esset necessaria, cum tũc ex ea successori nullum paretur præiudicium, vel vbi in Ecclesia esset consuetudo talia infeudandi, quando ipso Prælato vacaret, ita concludit Amæd. à Ponte, in comment. ad tit. Qui feud. dare poss. num. 157. *An in Capitulũ transeat potestas infeudandi bona mensa Episc.*

Septimò quæro, An succedat in potestate compellendi executores testamentorum? Resp. quod non solum in hoc, sed etiam in ipso executionis officio ipsis executoribus negligentibus. Doct. in c. Ioannes, & ibi Couar. n. 2. de testam. & hoc Communiter approbari inquit Card. in Clem. vnica, q. 1. de testam. Pauin. par. 2. q. 7. quod extende etiam quo ad potestatem cogendi ipsos executores ad rationes reddendas. Imol. in d. Clem. vnico, sub nu. 13. Franc. in d. c. vnico, de maior. & obed. in 6. q. 11.

Octauò quæro, An succedat in exactione manualis obediẽtiæ quam in quibusdam locis statuto die clerici diœcesis suo prælato exhibere solent cum muneribus? Resp. videri dicendum quod sic, per text. in cap. his, quæ, de maior. & obed. verum Card. Zab. ibi, quæst. 4. in fine dicit, non obseruari quod Capitulum exigat obedientiam, sed Neapoli Sede vacante fuit obseruatum Contrarium in prima Dominica mensis Maij, exigendo Capitulum reuerentialem, & manualem obedientiam ab ijs, qui tenentur comparere cum floribus, fructibus, cereis, alijsq. munusculis, & hoc ex iuris dispositione, iuxta text. præalleg. Accedit etiam, quia obedientia est de lege iurisdictionis, c. conquerẽte, de off. ord. in qua Capitulum succedit. *Exigit obedientiã manualẽ.*

Nonò quæro, Num Capitulum Sede Episcopali vacãte succedat in potestate conferendi beneficia? In quo firmanda est Cõclusio negatiua, quæ probatur tũ de Iure Cõmuni, per text. clarum, in c. 2. ne sede vac. vbi habetur, hoc nusquam inueniri cautũ in iure, tum de Iure nouissimo, per Constitutionẽ fel. mem. Pij V. incip. Sãctissimus in Christo Pater, fol. 1167. in Bullar. per quã omnia bene- *An conferat benefic.*

ficia

ficia episcopali Sede vacante quomodolibet vacantia ad eorundē Episcoporū collationē, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem quomodolibet pertinentia, ipsi Pōtifici reseruantur. Quā amplia, & primò, etiam vbi collatio beneficiorū per ipsum Episcopū non ex toto libere, sed cū cōsilio, vel cōsensu ipsius Capituli fieri deberet, iuxta text. in c. vnico, §. cū vero, ne Sede vacan. in 6. in eo enim casu perinde est, ac si cū consilio tantum deberet fieri, quia ad veritatē alternatiuæ sufficit alterum adimpleri, c. in alternatiuis, cum gl. de reg. iur. in 6. huncq. verum illius text. sensum esse testatur Pauin. par. 2. quæst. 1. sub n. 2. Nauar. cons. 1. ne Sede vac. in nou. Secundò, prædictā Conclusionem extende procedere, etiam quādo alius ex aliquo speciali iure haberet cōferre cum Episcopo, Rebuff. in Praxi, tit. de deuolut. n. 76. quod potest esse duobus modis, s. vel cum consilio, vel cū cōsensu Episcopi, & in neutro succedit Capitulū; nec in præstatione consilij, neque consensu, siqui dē primo casu poterit ille tertius liberè conferre irrequisito Capitulo, nec tenebitur aliquē adire loco Episcopi pro tali cōsilio, d. c. vnico, §. fin. vbi Gemin. & Franc. huius rationē adducunt, & in 2. casu de necessitate erit expectādus successor in Episcopatu qui consentiat, gl. in d. §. fin. vers. cū cōsilio, & ibi Scribētes, glos. in cap. si pro te, de rescript. in 6. ipsiq. expectanti tamquā impedito tēpus non currit, cap. quia diuersitatē, de concess. præb. c. fin. de elect. quod vltimū declara, nisi ille consensus præstandus esse ab Episcopo solum ratione iurisdictionis Episcopalis, vt in concessione iuris patronatus, & decimarū, c. nullus, cum alijs concord. de iure patron. nam tunc succederet Capitulum. Pauin. loco superius cit. nu. 11. Tertiò Cōclusionem amplia procedere, etiā in beneficijs ad ipsum Episcopum pertinentibus iure deuoluto ob negligentiā, vel culpā inferiorū prælatorum, non conferētium, vel male conferentium, secundum vnam opinionem, cui se subscribit Rebuff. in Praxi, tit. de deuolut nu. 93. & cū huius determinatio propter Doctorum varietatē difficillima reputetur, prout præcipue est videre ceteris omissis apud Abb. & Felin. in præalleg. c. cū olim, & apud eosdem, in c. verum, de foro comp. tangit idem Abb. sibipsi Contrarius, in cap. 2. ne Sede vac. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. tractant in c. quamquam, de elect. in 6. habetur per Pauin. p. 2. q. 2. Diu me cogitabundum tenuit, cui potius adhærerē sententiæ, quæ ad præsens omni difficultate carere videtur propter d. Constitutionē fel. recor. Pij V. generaliter loquentē. Quartò & denique amplia, vt Capitulum Sede vacante non possit conferre etiam Hospitale in titulū: quia loco beneficij habetur, Clem. Quia cōtingit, de relig. dom. Clem. 2. de præb. secùs quando ad nutum daretur, vt per Io. Silu. in tract. de beneficio, par. 2. quæst. 14. in fine.

Quæ Conclusio recipit plures fallentias, inter quas prima est, vt nō procedat in beneficijs quæ communiter spectant ad collationem Episcopi, & Capituli, quia vno deficiēte, vel inhabili existēte, alter cōfert, c. vnico, ne Sede vac. in 6. Similiter ex idētitate rationis succedet in potestate præsentādi, vel eligēdi quoties ad vtrūque simul spectaret electio, & præsentatio, aliàs nō, prout declarat Lap. quē sequuntur Gemin. & Frāc. in d. c. vnico, de maior. & obed. in 6. & ita concludit Lambert. latè, & notabiliter examinādo in suo tract. de iure patron. par. 2. lib. 2. art. 14. quæst. 2. princ. & quare in his quæ communiter Episcopo, & Capitulo imminent facienda, de facili trāseat de vno ad alium potestas, ratio affertur p Io. Monach. i d. c. vnico, ne Sede vac. in 6. à Doctorib. in varijs locis relata; & illud dicitur Communiter pertinere, quando æquale ius quælibet pars habet

habet in actu, prout in d. tex. notat Gem. & explicat plene Prob. in addit. ad Io. Monach. in c. cum illis, de præb. in 6. Per quos terminos erit et decidenda dubitatio illa, s. An prouisio præbendę pœnitentialis (quam Concil. Trid. sess. 24. de ref. c. 8. iussit instrui in ecclesijs Cathedralibus) facta à Capitulo Episcopali Sede vacāte, valida sit, traditur per Nauar. cons. 29. de præb. in antiq. Secūdò limita, vt possit in illis præfigere œconomū, seu ipsas ecclesias ad tempus cōmendare alicui, vt ipsarum iura regat & administret, donec fuerit per superiorē prouisum, c. cum vos, vbi Panor. n. 2. de off. ord. idem Panor. in d. c. ne Sede vac. & in c. bonæ, de appellat. Gem. in d. c. vnico, de maior. & obed. in 6. & in d. §. cum vero, Pauin. par. 2. q. 3. quod rationibus comprobat Fel. in d. c. cum olim, n. 6. & Rebuff. in Praxi d. tit. de deuolut. n. 77. & infra. Verū in Regno Neap. Camera statim capit possessionem, vt clarè patet ex dictis suprà, in versic. beneficiorum, possessio, fol. 121. & 124. Tertiò limita, vt nihilominus succedat in potestate instituēdi præsentatos à patrono, quod est expressū in c. 1. de inst. in 6. vbi Gem. & Franc. diuersitatis rationem assignant, quare s. aliud sit in collatione beneficiorum, & per Abb. in d. c. 1. ne Sede vac. Itē in potestate confirmādi electiones quas Episcopus viuēs cōfirmabat, d. c. cū olim, & p Rebuf. loco cit. n. 88. Sbroz. in tract. de Vic. Episc. lib. 2. q. 70. nu. 4. & de vtroque loquitur Pauin. p. 2. q. 4. & 5. quod si electio alicuius dignitatis spectaret ad Capitulum, & confirmatio ad Episcopū, vacante Sede, Capitulū duplici iure fungetur, iux. tex. in l. si Cōsul. ff. de adopt. s. q eliget iure Capitulari, & confirmabit iure Episcopali, gl. & Doct. in c. pen. de sup. negl. prel. in 6. Hanc limitationem extende duobus modis, & Primò, vt et succedat in potestate dandi licentiam ędificandi ecclesiā ad finem vt ædificās acquirat ius patronatus, vt dedicit Calder. quem alij sequuntur col. 3. incip. An Capitulum, sub tit. de iure patron. nā si retardaretur assensus vsque ad aduentum noui Episcopi, periculū esset in mora, qa posset pœnitere fundatorē, contra disposita in c. 3. de iure patron. Lambert. tñ in d. tract. lib. 1. art. 9. q. 2 princ. hunc articulum more suo discutiendo tāquā nimis dubitabilē, reliquit super eo cogitandum, licet superius dixerit hāc partē veluti Cōmunem esse tenendam in iudicando & cōsulendo, quam sustinendo, declara, vt nō liceat Capitulo consentire vt in fundatione apponatur conditio aliqua, propter q̄ præiudiciū aliquod Episcopo generetur: quia cum non adsit q̄ Episcopale ius tueatur, debet hoc omnino censeri prohibitum, arg. text. in c. 1. ne Sede vac. Secundò, prædictā limitationem extende, posse etiam Capitulū Sede vacāte si patronus esset clericus ex eius motu proprio illi acceptāti Ecclesiā conferre, sicut & Episcopus posset. Pau. par. 2. q. 5. in fine, declarando iuxta dicta Lambert. in pręalleg. tract. par. 1. lib. 2. art. 4. quæst. 7. princ. Quartò limita, vt possit interponere authoritatē in beneficiorū permutatione in duobus casibus. Primus est quando eorum collatio spectabat Cōmuniter ad episcopum, & Capitulum, ex gl. notab. & Communiter approbata in Clem. vnica, in ver. cōferātur, & ibi Imol. n. 11. de rer. permut. Zab. cons. 46. n. 2. Secundus casus est, quando beneficia pertinent ad collationem tertij. Idē Zab. Clem. 1. ver. Duro, de hæret. Quintò limita, vt possit recipere beneficiorum resignationem, Panor. in d. c. cū olim, qui fatetur ita per maiorē partem Dominoru de Rota fuisse conclusum; refert, & sequtur Gem. in d. c. vnico, Casu 22. de maior. & obed. in 6. Idē tenet Philip. Fran. in cap. 1. sub n. 7. de rer. permut. in 6. Quod quidem declara procedere tribus modis; Primò, quando fieret ex causa necessaria, non autem liberè, & simpliciter, Rebuff. loco superius cit. num. 95. vel quando fieret in pœnam ipsius resi-

gnãtis vt clare elicitur ex Extrauag. Execrabilis, §. ceterum, de præb. & fuit originarie ex mente Lapi, in addit. ad Feder. de Sen. in tract. permut. benef. q. 36. Secūdò declara, dūmodò talis resignatio, & collatio fiant ante prouisionē factā de prælato in Cōsistorio etiam antequam possessionem capiat, & ita apud Rotam fuisse resolutum in similibus terminis refert Paris. in tract. de resign. benef. lib. 7. q. 2; n. 47. Tertio secundum eundem Paris. declara, procedere in beneficijs quorum collatio ad Episcopum & Capitulum simul pertinet ex Cōmuni, & veriori opinione, ratione vt ibi per eum à quo vltimo excipe nisi Capitulum Sede vacante esset in possessione conferendi & recipiendi resignationē beneficiorum spectantiū ad collationem soliùs Episcopi, cum in istis attendatur possessio, c. consultationib. de iure patr. Decius cons. 126. nu. 2. Sexto limita, vt possit ex causa vnire beneficia in omnibus casibus, in quibus poterat Episcopus, dummodo nihil pereat de iure Episcopali; & cum hoc simpliciter trāseunt Doctores in Clem. 1. de statu monach. & in præalleg. c. 1. de maior. & obed. in 6. Petrus de Perus. in tract. de vnion. eccles. c. 4. n. 29. Io. Bapt. de Caccialup. in tract. de vnionibus, Art. 3. sub n. 19. Rebuff. in Praxi, tit. de vnione benef. n. 36. Quod etiam vendicabit locum à contrario sensu, vt Sede vacante possit ex causa dimembrare beneficia vnita in eo casu, in quo poterat Episcopus Rebuff. in Praxi, tit. de vnion. reuoc. nu. 19. & tam vnio quam ipsius vnionis dissolutio durabunt etiam in tempus noui Episcopi creati, vt concludit idem Petr. de Perus. in tract. de reuocat. vnion. num. 16. & 17. & habetur per Felin. in c. cum olim, in fine, & in materia vnionis beneficiorum plura salubriter sanciuit Concil. Trid. sess. 7. de ref. c. 5. & 7. & sess. 24. de ref. c. 13. & 15. & sess. 25. de ref. c. 9. §. insuper accessiones. Septimò, & deniq; limita, quod quamuis non succedat in collatione beneficiorum, poterit ex causa destituere beneficiatos ipsis beneficijs illosq. seruatis de iure seruandis, priuare. Doct. in d. cap. cum olim, Pauin. par. 2. q. 6. in princ. Per quæ remanet expedita quæstio ista, & insuper ostensum, quid possit Capitulum Sede vacante, & quid non possit in beneficialibus.

An concedat dimissoria ad ord.

Decimo quæro, An Capitulū Sede vacante possit dare literas dimissorias, seu reuerendas ad ordines suscipiendos? Resp. quod ante Conc. Trid. absolutè id poterat, per text. expressum in c. cum nullus, §. Episcopo, de tem. ordin. in 6. Hodie verò ex Conc. Trid. sess. 7. de ref. c. 10. non potest illas concedere sub pœna inibi contenta, tam respectu Capituli, quam ipsius ordinati. Quam dispositionem amplia, etiā si Capitulum haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarij prout rescriptum fuit a Sacra Congregatione Capitulo Salamātino. Secundò amplia pocedere, etiam in literis dimissorijs concessis ad primam tonsuram, per glos. in c. 1. ver. clericum, de temp. ord. in 6. Maiol. de irregular. lib. 4. c. 2. idq. cōfirmatur cum secundum Canonistas prima tonsura sit ordo, c. cum contingat, vbi Doct. de ætate & qualit. glos. in c. eos qui, de tempor. ord. in 6. Tertiò pœnam impositam respectu ordinati extende etiam in eo, qui tales literas non a Capitulo, sed ab alijs quibuscis in iurisdictione Episcopi loco Capituli succedentibus obtinuerint, vt habetur in eod. Conc. Trid. sess. 23. de ref. c. 10. suspendēte etiam ipso iure concedentes illas ab officio, & beneficio per annum. Eandem limita, & primò, vbi vacatio Ecclesiæ fuerit diuturnior anno, quo transacto Capitulum id poterit. Secundò stante necessitate seu arctatione beneficij habiti vel habendi ordinem requirentis, nā tunc poterit infra annum a die vacationis illas cōcedere, qui casus in eod. Concilij decreto sess. 7. de ref. c. 10. exprimuntur.

Et

Et refertur Sacram Congregationem declarasse facultatē remittendi interstitia Episcopo competentem ex causis comprehensis in c.11.13.& 14.Sess.23. de ref. transire in Vicarium Capituli Sede vacante, quando tamen ex decretis eiusdem Concilij potest concedere licentiam ordinandi.

Tertiò limita, vt possit approbare de vita,& moribus habentes priuilegium a Summo Pontifice recipiendi ordines a quouis Antistite cum approbatione Ordinarij de vita,& moribus: quia per talem attestationem non esset dare literas dimissorias, sed solum literas testimoniales idoneitatis quas dare non prohibetur. Nau.cons.19.de temp.ord.in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primò: quia in præalleg. textu Conc. Trid. statuitur, vt ordinatus in minoribus ordinibus contra formam illius decreti, nullo priuilegio clericali gaudeat, an possit habere beneficium? Resp. quod prima facie videtur dicendum quod non: quia quod quis sit capax beneficij ecclesiastici, est clericale priuilegium, vt probatur in c.ex literis, de transact. & in capit. 2. de institut. Verum quia taliter ordinatus ex mente Nauar. cons.20.de temp.ord.in antiq. hoc priuilegium nō amittit ipso iure, sed debet illud amittere per sententiam, vel per ademptionem, sequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur; & ratio est: quia Concil. Trid. vtitur verbo, gaudeat, quod cum sit futuri temporis non infligitur pœna ipso iure, iuxta glos. receptam in reg. in pœnis, de reg. iur. in 6.

Dimissoria non exspirant per mortem concedentis.

Secundò dubitatur, Nū habens literas dimissorias a suo Episcopo, cōtinētes facultatem suscipiendi ordines a quocūque Catholico Atistite, si deinde antequā ordinetur, & sic re integra suus Episcopus moriatur, possit virtute illarū ordinari? Resp. quod sic: vt deternitat Card. Cōmuniter receptus in Clē. si.q.5.de elect. Nauar. in c. placuit, n.163. de pœnit. dist.6. & in cōs.49. de temp. ord. in antiq. in 2. par. Romæ impr. fol.747. Hēric. Hēriquez in Sum. lib.10. de ordinis Sacram. c.22. in fine, hocq. intrepide tenendum latè demonstrat. Ioan. Guttierez lib.2. Canon. q.c.17. extendēs etiam in literis cōcessis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vac. in casibus tn̄, in quibus id potest.s. vt finita Capituli potestate nihilominus validæ sint, nisi nouus Episcopus eas reuocauerit, antequam exequātur, & sortitæ fuerint effectū; consulit vero ibidem sub n.12. ordinatoribus, vt in vtroque casu si tempore præsentationis dictarū literarū corā eis sciuerit nouū prǽlatū atque successorē possessionē eiusdē Episcopatus cepisse, vel in Episcopatu adesse, illas nō admittāt, nisi reualidatę, vel nouiter a successore cōcessę, productę fuerint, vel ab eius officiali generali ad id speciale mādatū habēte, & hoc propter præsumptionem fraudis, cū faciliter cōtingere possit, quod illæ sint reuocatę, idq. ordinandus subticeat, sicuti semel hoc fatetur accidisse, aliàs veræ procul dubio poterint illas acceptare, & ipsarū virtute ordines in eisdē contētos cōmēdatis conferre. Hæc ille; Confirmatur: quia gratia per mortē concedentis nō exspirat, c. si super gratia, de off. deleg. in 6. c. si cui, de prǽb. eod. lib. & est Comm. Doctorum sn̄ia. Gigas de pension. quęst.91. Rebuff. in Praxi, benef. tit. de gratia rationi congruit, nu.2. Silu. in verbo, priuilegium, §.14. Nauar. optimè in Man. Confess. cap.27. sub nu.253. in 4. recognitione. Hinc idem voluit cons.1. de priuil. in antiq. facultatem dispensandi Episcopo datam, non exspirare per obitum Papæ. Amplia, idem dicendum in licentia, quam quis haberet audiendi confessiones, vt non desinat valere per mortem concedētis, nisi fuerit concessa vsque ad eius beneplacitū, iuxta text. in capitulo, si gratiosè de rescript. in 6. secus verò si fuerit apposita Clausula, donec aliud decreuerit;

M 2 huius-

huiusq. differentiæ rationem assignat Nauar.cons.2.de priuileg.in antiq.secus etiam vbi non simpliciter fuerit dictum, ad beneplacitum, sed donec reuocauerit.Dec.cons.108.vel etiam si fuerit concessa ad certum tempus,quod adhuc expletum non esset, nisi postea fuerit ex causa per successorem reuocata, arg. text.in c.cum ad hoc,vbi Inn.de cler.nõ resid.Card.& Imola,in d.Clem.finali.

An possit concedere licētiam episcopo extero exercēdi pontificalia.

Vndecimò quæro, An Capitulum Sede vacante possit concedere licentiam extero Episcopo exercendi pontificalia in ecclesia vacante.Resp.quod sic,præterquam ordinandi subditos, vel eos qui sunt sub iurisdictione ipsius Capituli Sede vacante infrà annum,per dec.Concil.Trid.sess.7.cap.10 de refor.Henriquez in Sum.lib.10.de ordin.cap.22. vbi intelligit Cōcilium de secularibus ordinandis,& apparet ex verbis eiusdem Concil.post annum vero nullum dubiū est, quo ad subditos ipsius Capituli, & tunc neque obstabit idem Concil.Trid. sess.6.c.5. etiam quo ad exteros,cum dimissorijs suorum superiorum, vt tenet Nauar.in cons.21.de temp.ord.in antiq. & cons.44.eod.tit.in nouis.

Aduerte,quod Vicarius Capitularis Neap.Sede Archiep.vacante, infra annum renuit concedere licentiam Episcopo in Ciuitate,seu Diœcesi Neap.commoranti,vt prævio ipsius Vicarij examine,&approbatione ordinare possit regulares existentes de familia in Conuentibus præd.Ciuitatis,& vide decretum de ordinatione regularium relatum in verbo, ordo.

An indulgentias concedere.

Duodecimò quæro, An Capitulū Sede vacante possit concedere Indulgentias,quas posset Episcopus si viueret,iuxta text.in c.cum ex eo, cum cõcord. de pœnit.& remiss. Resp.omissis in hoc variorum Doctorum citationibus, Cõiter teneri quod non; quia licet potestas concedendi Indulgētias pertineat ad clauem iurisdictionis, vt per D.Tho.3.Senten.20.d.q.4.Art.2.est verè iurisdictio concessa Episcopali dignitati,c.accedentibus,de excess.prælat. de qua Comm. testatur Zab.in Clem.2.q.3.de pœnit.& remiss.Pauin.p.2.q.4.attā Ludou. Bologn.in suo tract.de Indulg.ex professo hūc articulū tamquā frequentē, & necessarium examinando, partem affirmatiuam tenet. Huic etiam parti videtur inhærere Nauar.de Iubil. & Indulg. notab.31. num.7. præsertim si Capitulum Sede vac.id haberet ex consuetudine; Henriquez in Sum.lib.7.de Indulg.cap. 31. tutius tamen esset vt Capitulum hoc committeret alicui Episcopo qui suo nomine hoc faceret, vt in simili, scilicet in electo & confirmato in Episcopum nondum consecrato inquit Zabar. loco cit. & in terminis nostris Pauin. eum sequendo d.quæst.4.sub num.5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum Capitulum præsertim in his quæ celeritatem desiderarent, item ob contradictionem, ac discordiam quæ oriri posset inter singulos de Canonicis, commodius & magis expediens visum fuit vt hanc iurisdictionem quæ penes ipsum Capitulum residet, vni committat, vnumq. ad illam exercendam deputet. Iure igitur optimo Sacrosanctum Concil.Trid.sess.24.capit.16.sancinit,vt infra octo dies,&c.Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

2 Primo dubitatur † stante præfixione termini octo dierum,infrà quem Capitulum cogitur Vicariū eligere,quis interim administrabit? Resp.quod quamuis videatur dici posse Archidiaconum debere tunc tēporis vices Vicarij sustinere,per text.in cap.1.& in cap.ad hæc,de offic.Archid.idq. etiam sentiat Iac. Sbroz in tract de Vic.Episc.lib.1.q.61.tamen, quia ex diuersis nõ fit illatio, & dicta iura loquātur Sede repleta, nõ autē Sede vacāte, quo casu de iure trāsit in Capitulū iurisdictio,vt satis abundè supra scriptū fuit,dicendū puto infra octo

illos

illos dies totum Capitulum administrare debere, posseq; etiam prędictum numerum octo dierum pro Vicarij electione restringere breuiorem statuendo, per text. in c. Ecclesia vestra, vbi Abb. notab. 1. de elect.

Secundò dubitatur. Quid si adesset discordia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur? Resp. quod in hac controuersia magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet ceteris remotis ex declaratione Sacræ Congregationis.

3 Tertiò dubitatur† An facta electione vel confirmatione, possit postea illũ reuocare? Resp. affirmatiuè per Pauin. par. 2. quæst. 10. sub n. 7. nam Vicariũ posse ad libitũ remoueri ab eo cuius est Vicarius, modo solũ habeat potestatem ab illo, asserit Nauar. cons. 9. de elect. in antiq. & D. Antonin. 3. p. suę Sum. tit. 19. c. 10. §. 2. in fine. Ita testatur se Paduæ consuluisse, arg. text. in c. fin. de precar. tñ huiusmodi motio non debet fieri sine causa, cũ absque ea variatio à iure improbetur, ex annotatis per Scribentes, in c. publicato, de elect. necnõ ad fauorẽ Vicarij dici posset, iustam, & rationabilem causam in reuocatione requiri, etiã si a Capitulo simpliciter, & sine certa tẽporis pręfinitione constitutus esset, vel cũ adiectione Clausulæ ad beneplacitum, quam Clausulam non importare liberã voluntatem, sed ad arbitrium boni viri referri debere voluerunt Abb. in c. verum, n. 6. de foro compet. Ias. in l. si sic legatum, n. 6. de legat. primo. Fel. in c. 1. sub n. 51. de Const. Capic. decis. 116. nisi ex Communi loquendi vsu pro libero arbitrio sumeretur, sicuti apud Gall. refert Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. quæst. 8. nu. 10. Ad cuius corroborationem faciunt ea quæ idem tradit in addit. ad 1. lib. quæst. 55. nu. 21. & ratione comprobatur: quia si Canonici pro libito eorum voluntatis possent auferre Vicario commissionem ei factã, sequeretur absurdũ, s. quod ipse Vicarius segniter se haberet in administrãda iustitia in Canonicos particulares, vel dependentes ab eis; hoc enim nõ procedit in Vicario Episcopi ad beneplacitum cõstituto, cum ad eius nutum possit liberè remoueri, arg. text. in l. iudicium soluitur, ff. de iudicijs, concor. adductis per Sbroz. in tract. de Vicar. Episc. lib. 3. quęst. 12. si quidẽ Episcopus iudicare potest de per se absque vicari, secus in Capitulo post octo dies, idque & fortius locum habere asserendum est Vicario Capitulari expresse electo durante Sedis vacatione, vel ad certum tempus determinatum vt eo magis sine iusta causa moueri non possit ante tempus finitum, aliàs Capitulum teneretur ad interesse. Frecc. in tract. de Subfeud. libro secundo, Authorit. 9. Verum in Contrarium magna est authoritas, D. Antonini loco cit. loquentis in proprijs terminis. Inter iustas autem causas deponendi Vicarium ab officio, enumerantur sequẽtes; quarum Prima est, quando in suo officio negligens admodũ esset, l. fin. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. si quos, C. de offic. præf. pręt. & eo magis si ob eius negligẽtiã in iustitia nõ ministrata aliquis mortuus fuerit. Boer. decis. 153. n. 20. Secunda causa iusta esset, quando pręuaricaretur in ipso officio illud male gerendo, s. vendendo iustitiam, & his similia faciendo, Petr. Belluga in Spec Princip. rubr. 26. de priuat. offic. §. Princeps, num. 6. quinimo Capitulum teneri de delicto Vicarij ab eo constituti, nisi quanto citius sciuerit, eius delictum purgauerit, scriptum reliquit Pauin. loco cit sub n. 22. Tertia causa iusta esset, quando appareret insufficiens in exercitio illius officij, cap. quamuis triste, 7. q. 1. Boer. decis. 149. num. 17. Menoch. has causas ex ordine colligens in addit. ad lib. 1. de arbitr. iudic. quæst. 55. num. 29. Neque ignorandum existente iusta causa posse Capitulum Vicarium reuocare, etiam si interpositum fuerit iuramentum, vel ab ipsis

Canonicis sub cera pœna promissum de non reuocando, vt contrauenientes non sint periuri, nec pœnæ debitores efficiãtur. D. Antonin. loco præall. Pauin. d.q.10. sub nu.7. Sbroz. in d. tract. lib.3 q.32. nu.7. An scilicet Capitulum possit ad libitum amouere Vicarium aliàs per ipsum electum seu confirmatũ; placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum ecclesiarum huc transcribere, quæ circa hoc & alia sancita reperiuntur inter Constitutiones, & Decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanensis, & habentur apud acta eiusdem Ecclesiæ, parte 1. pagina 306. & sunt prout sequitur.

Comprobatur cõclusio nõ licere Capitulo sine causa Vicariũ amouere.

Capitulum Sede Episcopali vacante, Vicarium constituat, confirmetve, qui omnino iuris Canonici Doctor sit; quod si huiusmodi vir in Collegio, Capitulove non exstat, alium de Capitulo, qui quam maximè potest idoneus sit, deligere poterit.

Eidem Vicarium semel electum mutare ob causam licebit, modo aliũ octo dierum spatio costituat: alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum, aut ad eius antiquiorem Suffraganeũ Sede Metropolitana vacante pertinebit, Electione verò in controuersiam aut in dubium adducta, is electus censeatur qui a Capituli maiori parte electus fuerit.

Ne verò œconomus, ceterive Officiales semel electi à Capitulo, mutentur, nisi electio etiam viuente Episcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem, alijsue Officialibus absentibus, substitutorum electio ad Vicarium non ad Capitulum spectet.

Cũ Vicarius, aliusue Officialis a suo munere amouendus erit fas sit Capitulo Vicariũ ipsum, Officialesue ad redẽdam rationem administrati muneris compellere, eosq. pro modo culpæ etiã non expectato nouo Prelato punire: qui nihilominus eandem administrationis rationem, quã Sede vacante reddiderint exigere possit, atque in eos, quamuis per Capitulũ absoluti essent, animaduertere, vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod si mutare Vicariũ ob causã licebit, sine causa non permittendũ; Neque huic Cõclusioni obstabit authoritas D. Antonini contrariũ asseuerãtis, si quidẽ nõ est mirum si præfatus Doctor in eam descendit sententiam tunc temporis, quo Capitulum per seipsum valebat iurisdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationẽ arctabatur, ad quã hodie vigore decreti Concilij Trid. omninò tenetur. Neque à præd. administratione erit illico remouendus, nisi causa, quæ aduersus ipsum Vicariũ opponitur, benè ponderata, & qua mente, quove spiritu d. opposito fiat, & nisi ex informatione capta aliquid substantiale appareat, quia non est indulgendum malitijs hominum, sed potius obuiandũ, l. in fundo, §. cẽsuimus, ff. de rei vend.

Terminum octo dierum post mortẽ Episcopi præscriptum Capitulo ad cõstituendum Vicarium ex decreto Conc. Trid. sess. 24. capit. 16. refertur Sacram eiusdẽ Concilij Congregationem declarasse, currere Capitulo ẽt a die scientiæ translationis Episcopi ad aliam Ecclesiam, quando tamen à Sũmo Pontifice fuerit Episcopus absolutus à vinculo prioris Ecclesiæ, quia tunc dicitur propriè vacare Sedes per tanslationem, etiam ante adeptam possessionem secũdę Ecclesiæ. Host. in Sum. de translat. Episc. sub nu.6. Abbas in cons.101. parte 2. Franc. Marc. decisione Delphin. 1098. & tunc cessare administrationem, & fructuum perceptionem censuit Sacra Cõgregatio super causis Episcoporũ, quidquid dicat Alphons. Hoied in tract. de benef. incompat. parte 1. cap.3. nu.12. Ex quo sequitur infra illos octo dies non arctari Capitulum ad constituendũ Vicarium, & successiuè posse de per se admistrare, cũ voto cõsultoris, in casib.

in

in quibus eo opus erit,sed nec Ecclesia,Ciuitas,Diœcesis,& Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, consulo, vt Capitulum deputet personam, quę nomine ipsius administret per septem dies,absque tamen facultate determinandi causas, & procedendi ad actus irretractabiles, sed tantum ad actus currentes,& ad ea,quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi,qui ad id munus obeundum sit idoneus;& attente considerare,an expediat illum ad certum tempus constituere,an vero durante Sedis vacatione,an cum omnimoda potestate,an verò aliqua reseruare,& quæ; & pro dicta inuestigatione facienda, oẽs Canonici habentes vocem in Capitulo non semel, sed pluribus vicibus consulto per eum, ad quem spectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habeatur, omniaq. agere præuia Missa de Spiritu Sancto.

In casu vero in quo Vicarius constitutus non esset Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputationis,dare ei consultorem Doctorem,vt dicam num. 6. alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi benè visum, partibus non suspectum, in casibus in quibus eo opus erit, vt fertur eandem Sacram Congregationem super causis Episcoporum censuisse,per quam fuit etiam dispositum, & pluribus Capitulis rescriptum, vt nequeat Capitulum amouere Vicarium sine causa approbanda prius ab ipsa Sacra Congregatione,quę certiorari debet, alioquin reuocatio esset nulla.

4 Quartò dubitatur† An facta electione Vicarij,videatur translata omnis potestas a Capitulo in Vicarium, ita vt nihil remaneat apud ipsum Capitulum? Resp. quod post Vicarij electionem Capitulũ non abdicat à se iurisdictionẽ; sed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit, per seipsum facere videtur; ex Iuris Regula, In commissione tamen Vicarij potest Capitulum sibi aliqua reseruare,vt colligitur ex dictis per Ioan.Gutierez lib.1.Canon.quęst. cap.11.num.10.dum inquit posse Vicarium ritè à Capitulo Sede epis. vacante cum plena, omnimoda, & libera potestate deputatũ concedere literas monitoriales generales ad finem reuelationis,nisi id expresse in mandato,seu cõmissione denegetur, vel restringatur ad alia, reseruando cetera ipsi Capitulo. Prædicta amplia, etiam quando Metropolitanus, vel alius ex Episcopis antiquior iuxta Concilij decretum ipsum Vicarium constitueret supplendo Capituli negligentiam,vt non per hoc Capitulum iurisdictione priuetur alijs vicibus; ex quo sequitur quod si Vicarius a Superiore constitutus ex hac vita migraret,vel renũciauerit,vel decursum esset tempus ad quod creatus esset, possit denuo a Capitulo alter Vicarius eligi, & non a Superiore, cum illa negligentia Capituli sugillet persona, non autem inducat iurisdictionis priuationem, cum Capitulum sit iudex ordinarius; & ad huius comprobationem cito ea quę in simili scripta fuerunt suprà.in verbo, Archiepiscopi authoritas,auth. 18. Per quæ non intendimus affirmare, quod si Metropolitanus, vel is ad quẽ in hoc casu spectat supplere defectum, & negligentiam Capituli, differret Vicarium deputare, licere Capitulo, pœnitendo se de commissa negligentia ad Vicarij creationem procedere, quia eo ipso quod lapsum est tempus dierum octo,ius est quæsitum ipsi Superiori,& fit executio ab ipso iure,seu Concilio transferrente statim illam potestatem ad Metropolitanum,& ideo facta deuolutione, non est locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in cap. fin. num.8. de suppl. negl. prælat.in 6. Hinc infertur etiam, post Vicarij constitutionem ad Capitulum spectare, ne ecclesiastica libertas,

seu iurisdictio aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctissimus D.N.D. Clemens Papa VIII. Capitulum Neap. monuit Apostolicis literis tenoris sequentis, videlicet.

Dilectis filijs Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Neapolitanæ.

CLEMENS Papa VIII. Dilecti filij, salutem & Apostolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos scriptis, deploratis iacturam, quæ à vobis, & ab insigni ista Ecclesia nuper facta est in obitu venerabilis fratris nostri Archiepiscopi vestri Alphōsi Cardinalis Gesualdi, cuius animæ sempiterna gaudia tribuat Deus; & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc sacro Ordine amplissimi mortē doluimus, sed in Dei voluntate omnes conquiescere æquum est. Vos interea pro eo quod vos decet, dū Ecclesia ista, quam paternè amamus, & in visceribus Christi gerimus, Pastore proprio viduata est, date operā, vt cultus Dei & ecclesiastica disciplina accuratè conseruetur, & vos ecclesiæ, eiusq. iurisdictio, & libertas vbique sarta, & tecta sit, neque vlla ex parte imminuatur. Denique quidquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatem pertinet summa inter vos concordia procurate quam diligētissimè, & agite quo ad Deo bene iuuante idoneū Pastorem, & Archiepiscopum, vt maximè cupimus, ecclesiæ isti præficiamus, vobis filijs, Apostolicam benedictionem nostram benignè impartimur. Dat. Romæ apud S. Petrū, sub annulo Piscatoris, Die vij. Martij, 1603. Pontificatus nostri anno 12.

Siluius Antonianus Card.

5 Quintò dubitatur † quid agendum, quando allegaretur ex aliqua causa suspectus Vicarius a Capitulo deputatus? Respond. in eo casu ad Capitulum esse recurrendum, ipsumq. posse eligere arbitros ad cognoscendum de causis suspicionum, quæ proponuntur, eo scilicet modo quo Episcopus potuisset, & ita Sacra Congregatio censuit, quod si causæ suspicionis militauerint in eo casu, arbitror posse Capitulum illas causas à Vicario auferre, & altri committere.

6 Sextò dubitatur, † An teneatur eligere personam de gremio ipsius Capituli? Resp. nō esse de necessitate; si verò adesset idoneus, ceteris parib. esset præferēdus, ex declaratione Sacræ Cōgregationis, quæ etiā voluit irritam esse electionem Vicarij nō Doctoris, quando haberi potest Doctor; Item, quod si Episcopus demortuus reliquerit Vicariū non Doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, sed alium qui sit Doctor eligere. Et quid si in Capitulo nullus ex Canonicis adesset Doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipsis, an eidē possit deputari consultor. Resp. quod sic, cum per Constitutionem Leonis incip. Regimini vniuersalis Ecclesiæ, fol. 188. in Bullar. inter alia sit dispositum, quod Iudices à Sede Apostolica deputati, si in altero iurium graduati nō fuerint, assessorem partibus non suspectum, ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti, assumere & secundum eius relationem iudicare teneatur.

7 Septimò dubitatur † quando creatur Vicarius ex Canonicis ipsius Capituli, an debeat habere salariū ex bonis ecclesiæ vacandis? Resp. affirmatiuè, ac si esset quilibet extraneus, quia officiū suum nemini debet esse damnosum, l. sed si quis ex signatoribus, ff. quemadm. testam. aper. & nemo tenetur suis stipendijs militare,

militare,c.cum ex officij,de præscript.illudq. soluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipsius Prælaturæ, & hoc expresse firmat Card. in Clem. Statutum,quęst.7.de elect.& Imol.ibidem,num.13.Sbroz.de Vic.Episc lib. 1. quæst.55.num.7. Sed an possint ipsi Canonici conuenire,& pacisci cum Vicario ab eis eligendo, vt teneatur salarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter se,& alios Canonicos,vide Nauar.cõf.2.ne prę̃l.vices suas,in antiq. pro negatiua consulentem: quia in hoc admitteretur simonia, non tamen inciderent in pœnam Extrauag.2.de simon. etiam si reipsa participarent, quam non habere locum nisi in simonia commissa in ordine, vel beneficio, voluit etiam ipsemet in Man.Confess. cap.23.num.111.

8 Octauò dubitatur, † qñ Vicarius Capituli eligitur vnus ex Canonicis interueniens in choro cum Canonicali apparatu, vt lucretur distributiones, an debeat sedere primus inter alios Canonicos? Respõdeo negatiuè,sed debet sedere in loco sui Canonicatus, antiquiores non præcedendo, per text.in c.à collatione,vbi Gemin.num.6.& Franc.n.4.de appellat.in 6.Nicol.Boer.in addit.ad tract.de author. Magni Cons.num.66.in illo enim casu consideratur vt Canonicus, & non vt Vicarius, Menoch.de arbit.iudic.lib.2. Cent.1.Casu 68.n.23. & ideo nõ debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus.Frecc.de Subfeud. lib.1.c.incip.Alia etiam fuit quæstio,n.7.nisi consuetudine Contrarium in aliqua ecclesia esset inductum.Nauar.conf.2.de off.Vicar.in antiq.

Successiuè hæsitare contingit de duobus. & Primò qñ non eligitur Vicarius ex Canonicis,an in Choro, & in processionibus occupare debeat primum & honorabiliorem locum? Ad quod respondendum videtur,ei esse præferẽdum Archidiaconum,seu aliũ habẽs dignitatem maiorem,& primam post Epm,cu ius maioritatis signa pulchrè, recensent Ioan.Andr. & Gemin.c.pen.de off.legati in 6.determinantes,quod in Ecclesijs in quib.Prępositus præfertur Archidiacono,hanc maioritatẽ retinet Præpositus,etiam si Archidiaconus gerat vices Episcopi Sede Vacante: & tunc tẽporis imperet Præposito, quia illa potestas vti tẽporalis,& breui duratura,non facit eum haberi maiorẽ.Sequitur Felin.in rubr.de maior.& obed.n.10.& Nicol. Boer.in tract.de Ordine, & præced.graduum vtriusque fori,p.1.num.21. & expresse in terminis nostris firmat Sbroz.lib.2.de Vicar.Episc.q.25.num.20. Dubitatur Secundò, Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus, habeatur pro pręsente ad effectum lucrandi fructus. Respondeo per infrascriptos Doctores videri quod sic: quia censetur esse in seruitio Ecclesiæ ea ratione, cum magis cõmodum sit Ecclesiæ,vt deputetur vnus ad exercendam iurisdictionem,propter difficultatem congregandi totum Capitulum, & discordias, quæ possunt oriri inter singulos Pauin. in tractatu de off. & potest. Cap.Sede vac. par.2.q.10. sub n.5.cui concinit Rebuff.in Praxi, par.1.tit.de Vicar. Episc.num.5. subnectens, quod consuetudo multarum Ecclesiarum illum absentem non excusat. Sequitur Rota Rom.decis.221. diuers. n.6.p.2. Verum in hoc casu quando scilicet Vicarius à Capitulo Sede vac.de ipsius corpore eligitur, dum à choro absens,exercet officium suum, illiq. tempore diuinorum officiorum incumbit,vt nõ debeat quotidianas distributiones percipere,dicendum putat Alex.Monet.in tract.de distrib.quotid.par.2.q.11.num.83. rationibus, de quib.ibi per eum.

Quẽ locum in choro, & processionibus habere debeat vicarius Capitularis nõ Canonicus.

An Vicarius de Capituli gremio electus Sede vac. debeat in absentia fructus lucrari.

9 Nonò dubitatur † An possit plures Vicarios constituere? Resp.affirmatiuè, siue plures æquè principales, siue vnum generalem, & alium foraneum, præsertim vbi esset ampla Diœcesis, Pauin.par. 2.quęst.10.num.6.Sbroz.de Vicar. Episc.

episc.lib.1.q.50.num.2.ac etiam alterum Vicarium monialium vbi Episcopus viuens illum separatim constituebat, vt obseruatur Neapoli.

Refertur Sacram Congregationem censuisse, ex Decreto Concilij sess.24.c.16.a Capitulo Sede vac.vnum tantum Vicarium esse eligendum, ceterum non esse eo decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi, præsertim immemorabilem. Et ego accepi obseruari, quod quādo duo Episcopatus sunt vniti, & Capitula Cathedralium Ecclesiarum sunt separata, per obitum Episcopi constituuntur duo Vicarij, vnusquisque in sua Diœcesi.

Ad maiorem corroborationem sciendum est, extare declarationem tenoris sequentis.

Pro Capitulo Salernitano supplicatur Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus interpretationi Decretorum Sac. Cōc. Trid. præfectis, declarari subscripta dubia.

An Capitulum Sede vacante duos Vicarios constituere possit, vt alternis mensibus Vicariatus munere fungantur, si ita ab immemorabili tempore consueuerit.

An item possit certum tempus in ipsa Vicarij deputatione præfinire, quo elapso eius iurisdictio exspiret.

Reuerend. Dominis Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto comprehensas, & nomine vestro Sacræ Congregationi Cardinalium Concil. Trid. Decretorum ex Sanctissimi D. authoritate interpreti, propositas, sic Cōgregatio ipsa (quod ad primam attinet) respondit, si legitimè probetur immemorabilis consuetudo, posse vtique Capitulum huiusmodi Vicarios constituere, dum tamen illis qualitatibus sint præditi, quas Trid. Conc. c.16. sess.24. requirit. Ad secundam respondit Capitulum tempus præfinire posse. Quam Congregationis de vtroque sententiam vobis notam esse volumus. Deus vos seruet incolumes, gratiæq. suæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Vester in Domino.

A. Card. Caraf.

10 Decimò dubitatur † An Vicarius à Capitulo deputatus, possit aliū substituere? Resp. negatiuè, nisi in tribus casibus. Primus est, q̄n ad modicum tempus & ex magna causa, ac non nimis frequenter alium loco sui relinqueret. Host. in c.clericos, de off. Vicar. Zab. in Clem. vnica, eod. tit. q.19. Secundus casus est, vbi hanc potestatem in mandato specificè a Capitulo habuisset, Pauin. p.2.q.10. consulens, quod q̄n a Capitulo in commissione datur potestas substituendi, ad cautelam poni debent hæc verba, videlicet (quem ex nunc nos ipsi constituimus) Tertius casus est vt ex causa infirmitatis, vel alterius impedimenti possit delegare causas tunc pendentes; idem Pauin. in eod. loco, sub num. 21. quod ego intelligo de consensu ipsius Capituli, cuius nomine iurisdictionem exercet, aliàs si Capitulum se opponeret, & vellet durāte infirmitate alium Vicarium constituere, dicerem quod possit, salua, &c.

11 Vndecimò dubitatur † An inhibitio facta Vicario a Capitulo Sede vacante deputato, afficiat successorem & modernum Episcopum. Resp. quod non, ad effectum

effectum vt si ipse Episcopus postea cōtraueniat inhibitioni, gesta per eum sint tamquam attentata reuocanda, Lancelot.in tract.de attentat.cap.20.limit.18. num.5. dicens ita per Rotam vltimo loco fuisse resolutum, die 15. Decembris 1574. in causa, vs ibi per eum.

12 Duodecimò dubitatur, † An prædicta vendicent sibi locū extra casum mortis,s.qn̄ Episcopus degeret in remotis partibus, & Vicarius moreretur, & ipse non prouidit.Resp.affirmatiuè,quia longa absentia æquiparatur morti,Card. in Clem.vnica,18.in fine,de off. Vicar. Vital.in Clem.1.§.volumus,q.5.de foro compet.& ille dicitur esse in remotis,cuius præsentia in breui haberi non potest, c.vnico, §.fin.vbi Gemin.notat, ne Sede vac.in 6.ad quod vide gl.in c.cū nullus, vers.remotis, de tempor.ordin.in 6.idq. in facti cōtingentia Neap.seruatum fuit tempore quo bonę memoriæ Annibal de Capua Archiepisc.Neap. existebat in Polonia Nuncius Summi Pontificis; Relatum fuit supra, in vers. authoritas Archiepiscopi, num.22. fol. 76.Idem est dicendum quando Sedes Episcopalis quasi vacaret, iuxta text.in c.si episcopus, de sup.negl.prælat. in 6.

13 Decimotertio dubitatur † qn̄ exspiret potestas Vicarij a Capitulo constituti. Resp.quod cessabit cessante potestate ipsius Capituli, cuius exercitiū cōtinuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit possessionem.Pauin.d.q.10.num. 19.Rebuff.in Praxi, tit.for. Vicar.num.20.nam vsque tunc Sedes habetur pro vacante, Host.in c.olim, el 1.de restit.spol.Felin.notàbiliter cons.40.n.4.& sic non sufficit quod Ecclesiæ fuerit de Episcopo prouisum,ac de eo à Papa sit nominatio facta, Vital.in Clem.1.n.176. de hæret.& quousque super sua promotione non fuerint literæ confectæ,non poterit administrare, vt habetur in Extrauag.Bonifac.VIII. incip.Iniunctæ,sub tit.de elect.adeo qd̄ nec ei liceat Vicariū mittere.Abb.in c.qualiter,notab.1.de elect.Vital.loco cit.Ne prędictis repugnare videatur decisio Rotę 182.inter nouissimas diuers.par.2.quā allegat ēt Paris.lib.7.de resign. benef.q.23.n 46.& seq. quæ in Contrariū facere videt. Aduertendum est, quod dicta decisio fuit postea reuocata, & ab illa recessum per aliam eiusdem Rotæ decisionem factam in eadem causa Burgen.Canonicatus,vbi ēt fuit reprobata opinio tenentium,quod ad hoc,vt per prouisionē à Sede Apostolica de Prælato factā, cesset vacatio Cathedralis Ecclesiæ, & sola expeditio literarū sufficiat,& sola scientia,absque illarum pręsentatione,& intimatione Capitulo facta, prout attestatur Hier.Gonzalez in Comm.ad Reg. 8.Cancel.gl.15.n.49.& in §.2.eiusdem gl.n.80.& infra,subdens hanc vltimam decisionem fuisse postmodum sępius à Rota canonizatā, & sic vt Capituli potestas cesset, requiritur apprehensio possessionis Episcopatus cū literarū ostensione.Secundò cessaret Capituli potestas si à Sede Apostolica Ecclesiæ vacantis administratio fuerit alteri commissa, c.is cui, de elect.in 6. & talis administrator Capitulo equiparatur,adeo quod poterit etiam Vicarius costitui.Sbroz.de Vicar.Episc.lib.1.q.62.Tertio exspirat quando à Capitulo eius potestas esset limitata, scilicet, vt ad certum tempus vices gerat, & tempus esset decursum, & quod Capitulum id possit, colligitur ex Pauin. in d.q.10.sub num.6.

14 Dubitatur denique, An † Vicarius Capituli Sede vacāte finito officio teneat stare syndicatui, & corā quo? Resp.quod sic: & tenetur reddere rōnē administrationis nouo Epō, & hoc esse speciale in Vicario Episcopalis iurisdictionis, vt Sbroz.in d.tract.lib.3.q.52.stante decreto Conc. Trid.sess.24.de ref.cap.16. vbi id sancitur in hæc verba; Episcopus verò ad eandē Ecclesiam vacantē propositus,ex ijs quæ ad eum spectant, ab eodē Vicario, & alijs quibuscūque officialibus,

cialibus,& administratoribus,qui Sede vacanie,fuerũt a Capitulo,vel ab alijs in eius locum constituti,etiam si fuerint ex eodem Capitulo,ratione exigat officiorum,iurisdictionis,administrationis,aut cuiuscũque eorum muneris,possitq. eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint, etiam si prædicti officiales, redditus rõnibus, à Capitulo,vel à deputatis ab eodẽ,absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis,ad Ecclesiam pertinentibus,si quæ ad Capitulum peruenerunt,rationem reddere. Hactenus verba Concilij. Illud etiam ante ipsum Concilium videtur sensisse Pauin. in d.tract. p.2.q.7.num.15. in Vicario verò Episcopi consuetudo se habet in Contrarium, & expressè declarauit fel.mem. Gregor. Papa X I I I. in quibusdam literis de anno 1578. quæ reperiuntur impressæ in libro de antiq.Tarent.in fine,fol.212.directis clero,& Cõitati Tarentinorum,quibus prætendentibus Archiepiscopi Vicarios pro tempore existentes, syndicatui esse obnoxios, respondit his verbis; *Statuimus, & mandamus, quod Vicarij,& officiales,siue generales,siue particulares,etiam foranei nuncupati, per eundem Archiepiscopum, siue eius pro tẽpore successores in d.Ecclesia Tarentina, siue eius Diœcesi deputati,vel deputandi, ad aliquem syndicatum nullo modo teneantur, aut eidem sub quouis respectu, sint obnoxij.*

16 † An Capitulum Sede vacante possit agitare causas ipsius ecclesiæ? Verum quia Felin. in c.edoceri, sub num.7.vers. vacante Sede, de rescript.in hoc format regulam negatiuam, cum Ampliationibus & Limitationibus, & easdem Limitationes magna ex parte repetit in cons. 40.num.8. in quibus plenè & ordinatè procedit,nolui hic transcribere,addo tamen præter eum quærendo,An tunc temporis.i.vacante Sede, debeat solui salarium consuetum aduocatis ipsius Ecclesiæ; & respondeo quod sic: quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat,tunc magis Ecclesia indiget consilijs,sicuti etiam accidere posset ipsam saltem de facto vexari, vel quod reditus Episcopales dissipentur; & ita determinant Card.& Imola,in d.Clem. Statutum, de elect.

Formula cõmissionis in personã Vicarij Capitularis, sterquã in casib. in iure exceptis

Num Sede vacante currat præscriptio cõtra ipsam ecclesiã? Resp.quod nõ: etiam si esset cœpta viuente prælato, quia interim dormit, & tẽpus vacationis semper de medio subducitur,c.auditis,cum alijs concord,de præscript.Balb.in tract.de præscript.2.p.6.par.princ. num.7. quod intellige vi secus sit è conuerso,si quidem ipsa Ecclesia vacans bene contra alias præscribere potest,ne quod in sui fauorem introductum est,torqueatur in læsionem.Host.in Sum.in tit.ne Sede vacante, §.1.Secundò intellige, vt ipsius iurisdictionis exercitium possit ab alijs contra Capitulum præscribi Pauin. par.1.q.9 sub num.2. & quod ista iurisdictionalia sint præscriptibilia,clarè patet in d.c.auditis & in c.cum olim, eod.tit.latè Balb.in præalleg.tract.par.1. quintæ par.princ.quæst.11.

Denique, vt nihil pretermissum remaneat, cũ ex prænarratis satis pateat de potestate Capituli, & eius Vicarij, cui qm̃ decet cõmissionem in scriptis facere,vt de eius facultate in futurũ ambigi non possit,illius ẽt formã pro coronide subnectere censuimus,cui pro voluntate Capituli addi,vel minui põt. *Nos Canonici,& Capitulũ Cathedralis N. Sede vacante per obitum bonæ memoriæ N. Episcopi, &c. Reuerendo N salutẽ in Domino sempiternã. Cum ex sacrorum Canonum dispositione Ecclesiarum Cathedralium Capitula in deficientium Episcoporum (præsertim si ex humanis exim contigerit) locum subrogentur, eisq. in spiritualibus & tẽporalibus, succedant; eorũ munus erit viduatis Ecclesijs ita cõsulere, vt ministrorum solertia, & diligentia viduitatis incommoda minime sentiantur. Ne igitur supradicta*

prædicta Ecclesia nostri culpa aliquid detrimenti in spiritualibus & temporalibus patiatur, Nos dictis sacris Canonibus, & Concil. Trid. decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus, & singulis Canonicis, infra tempus a dicto Concilio statutum, ad Vicarium, qui vices nostras sustinere debeat, deputandum Congregatisq. ijs, qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt interesse, habitisq. interessentium votis, de consensu, & voto eiusdem Capituli, te Reuerendum N. de cuius probitate, scientia, & sufficientia confisi, generalem in spiritualibus, & temporalibus Vicarium nostrum in prædicta Ecclesia Cathedrali, Ciuitate, & Diœcesi, tenore præsentium deputamus, creamus, & constituimus (per menses sex . . . .) (vel Episcopali Sede vacante) cum omnibus, & singulis facultatibus, priuilegijs, honoribus, oneribus, præeminentijs, & prærogatiuis, ad huiusmodi munus exercendum necessarijs, & opportunis, dantes tibi plenam, & liberam potestatem, omnia, & singula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro à iure permittuntur, & proinde causas omnes, tam ciuiles, quam criminales, & mixtas, etiam hæresis, & matrimoniales, audiendi, prouidendi, & decidendi, cum facultate excommunicandi, & censuras proferendi, cum voto tamen ordinariorum Consultorum nostræ Curiæ, in sententiando, & procedendo ad actus, quorum grauamen per appellationem à definitiua reparari non potest; necnon ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare possumus, etiam si speciale mandatum requirant; Reseruantes nobis collationem beneficiorum, eorumq. institutionem ad Capitulum spectantem, deputationem examinatorum, officialium, actuariorum, & ministrorum Curiæ, regimen Seminarij, facultatem cognoscendi de causis suspicionum, & denegatæ iustitiæ, & confisitis (seruatis de iure seruandis) alteri delegandi. Volumus autem, vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonsuram, (in casibus a Sacro Concilio Trident. Capitulo permissis) & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu, & Quadragesima; ac dispensare in foro exteriori, etiam quo ad temporum interstitia, & casus reseruatos de nouo facere non possis, absque expresso nostro consensu Capitulariter habito. Nec approbare Confess. ordinandos, & ad benefic. obtinenda, nisi prævio examine ab examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Secretarium annectentur in lib. In casu verò infirmitatis, vel absentiæ substituere non possis, vel causas delegare, sed in his casibus prouisio ad nos spectare debeat. Præcipimus itaque vniuerso Clero huius Ciuitatis, & Diœcesis, aliisq. huius Ecclesiæ iurisdictioni subiectis, quatenus te in Vicarium Officialemq. nostrum generalem recipiant, tibiq. in omnibus præmissis pareant, & obediant: Dantes tibi vices, & voces nostras; &c. Contradictores, & inobedientes pœnis, & censuris Ecclesiasticis compescendi; & ita te in Vicarium deputamus, cum solutione salarij, per eum cui incumbit, facienda. In quorum fidem præsentes scribi iussimus per Notarium nostræ Curiæ, & manu propria subscripsimus. Datum in nostro Capitulo Cathedralis Ecclesiæ N. Die &c. Anno &c.

Circa quam cõmissionem erit primò obseruandum, expedire Capitulo in ea aliqua specificare, nam si constitueret Vicariũ simpliciter absque temporis præfinitione, eius officiũ durabit durante Sedis vacatione, si vero cum omnimoda potestate Capitulari, exercitium totius iurisdictionis transiret in Vicariũ, si simpliciter dicendo, Constituimus te Vicarium generalem in spiritualibus, & temporalibus, tunc dubiũ est, an transeant ea, quæ requirunt speciale mandatum, & quod minimè trãseant, diximus supra fol. 132. ex Feder. de Senis in cons. 40. quem etiam sequitur Pauin. in sæpius cit. tract. par. 2. q. 10. num. 17. Verum an hodie post Conc. Trid. hoc procedat, & similiter dicendũ videtur nõ transire: nam

nam Concilium est Lex noua, & nihil sanciuit de hoc, sed arctauit tantum Capitulum ad constituendum Vicarium infra octo dies, & casus omissus remaneat in dispositione Iuris Communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione à Sacra Congregatione Concilij.

Idem erit obseruandum ex dictis supra, f... n.13, posse Capitulum in ipso deputationis actu Vicariũ ad certum tempus cõstituere, & non postea; Posse itidem tunc quædã reseruare, vt prædiximus nu.4. non autem postea, & deceret reseruare ea, quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, quarum quædã sunt expressa in formula dictæ Cõmissionis, cum non requirant actus iudiciarios, neque retardetur executio iustitiæ per conuocationem Capituli. Itẽ in ipsa deputatione Vicarij Doctoris iuris Canonici potest Capitulum, vt maturius ac cõsultius in decidendis causis procedatur, apponere Clausulam, vt adhibeat etiam vota aliorum consultorum, præsertim si Episcopus adhibeat; & vt in causis Canonicorum procederet cum voto certi cõsultoris, quia vt plurimum Vicarij Capitulares, solent esse exosi ijs, qui sibi non dederunt vocem ad fauorem. Item sciendum est decere Vicarium esse de corpore Capituli, vt dictum est supra in versic. Archiepiscopi authoritas, 36. authoritate, fol.85. Sed non esse de necessitate, vt dixi supra, n.6. Parochus tamen non põt esse Vicarius, vt Sacra Congregatio super causis Episcoporum rescripsit Archiepiscopo Surrentino. Sciendum est etiam, quod Vicarius Capitularis nõ potest dici, proprie electus, cum electio cadat in eũ, qui indiget confirmatione, toto tit. de electio. & ideo Concilium Triden. sess.24. cap.16. vtitur verbis: scilicet, *Officialem constituant, & deputent*. Quamobrem cum eius potestas depẽdeat à Capitulo, cuius vices gerit, non poterit totum Capitulum suspendere, & interdicere, & redundare contra seipsum, quia vis officij, & iurisdictionis Vicarij ab ipso Capitulo dependet, & suspenso Capitulo, erit suspensus eius Vicarius, quod procedit etiam quando Vicarij deputatio esset facta per Metropolitanum, vel viciniorẽ Episcopum, ob negligentiã Capituli. Suarez de Censur. disp.7. sect.3. Hinc est, quod Vicario excommunicato, suspenso, vel interdicto, cuius absolutio, & relaxatio spectat ad Ordinarium, poterit absolui de mandato Capituli, c. vnico, de maior. & obed. in 6. vel à superiore Capituli, & aliud est Capitulum, & aliud singuli de Capitulo, Fel. in c cum accessissent, n.22. de Const. & Canonici Capitulariter congregati, non dicũtur ibi vt singuli, sed vt Collegium, & si cognoscit Vicarius in singulares personas de Collegio, est ex commissione Capituli iurisdictionem habentis in singulos Canonicos, quos poterit Vicarius excommunicare, suspendere, & interdicere vigore suæ commissionis; Si vero aliqui de Capitulo dicerent de nullitate, & quod non fuerint vocati, nec auditi, nullitas hæc proponi potest coram superiore Capituli, per quem si hoc prætextu fuerit electo irritata, poterit Capitulum denuo congregari, & ad Vicarij constitutionem deuenire, prout Sacra Congregatio super causis Episcoporum rescripsit Archiepiscopo Surrentino. An autem sit consignanda clauis Archiuij Episcopalis Vicario Capitulari, habetur apud acta eccles. Mediolan. in 14. Decreto secundi Concilij Prouincialis, par.1.

SVMMARIVM.

1 *Ad quem finem casus reseruari debeant, & quales. & num.14.*
2 *Superiores Regularium quos casus reseruare possint.*
3 *Quando agitur de salute animæ, fit extensio etiam iuris pœnalis.*

4 Que-

4 *Quænam Sortilegia inducant casum reseruatum.*
5 *Quando per apostasiam Regularis incurrat casum reseruatum, vel excommunicationem, & quando neutrum.*
6 *Quando regulares, & moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quando dicatur iudicium regulare, seu legitimum.*
8 *Vt sit falsitas, quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furto constituat peccatum mortale.*
10 *Lapsus carnis quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percussio non faciat casum reseruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & in Regularibus casum reseruatum.*
13 *Confessarij priuilegiati a quibus absoluere non possint.*
14 *Cautela Ordinariorum in reseruatione casuum.*

CASVS RESERVATI.

1 PRÆTER Summistas sciẽdum est quod † Casuum reseruatio debet fieri ad finem, vt populus Christianus huius metu a peccatis arceatur, & à recidiuis præseruetur, & licet sit in Episcoporum arbitrio quos velint reseruare, expedit tamen vt quoad fieri potest, sint perpauci, breues, & clari, & obseruare modũ vt infra, nu. 14. quę reseruatio debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus, Conc. Trid. sess. 14. cap. 7. de quibus per Nauar. cap. 27. nu. 259. & infrà, & insuper debet ipse prelatus se facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confessarijs absoluendi a casibus reseruatis, aliàs si sine causa denegaret, peccaret ratione quam affert Nauar. ex verbis D. Thomæ, in cap. placuit, n. 119. de pœnit. dist. 6. & si Deus benignus, vt quid sacerdos austerus vult apparere? cap. alligant autem onera, 26. q. 7. Hæc tamen facultas hodie omnibus superioribus Regularium est restricta, prout sequitur Decretum Sãctiss. D. N. Clementis Papæ VIII. super casuum reseruatione ab omnibus Regularium superioribus obseruandum.

Sanctiss. D. N. qui iam pridem accurratè perpendit, & re ipsa comperit, quod reseruatio facultatis absoluendi Religiosos pœnitentes a peccatis quibusdam grauioribus nisi superiores admodum prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores qui interdum Superiori suo conscientia maculas detegere formidant, adducere posset in æterna damnationis periculum, & spiritualis remedij desperationem.
1 *Ideo vt huic malo Sanctitas Sua opportunè prospiceret, decreuit, † vt nemo ex Regularium superioribus peccatorum absolutiones sibi reseruet, exceptis ijs, quæ sequũtur, aut omnibus, aut eorum aliquo, prout subditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.* *Cõgrui tit. de pæni, & remissione.*

1 *Veneficia, Incantationes, Sortilegia.*
2 *Apostasia a Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quãdo eo peruenerit vt extra septa Monasterij seu Conuentus fiat egressio.*
3 *Nocturna & furtiua è monasterio seu Conuentu egressio, etiam non animo apostatandi facta.*
4 *Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale.*
5 *Iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.*

6 *Pro-*

6 *Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non sequuto.*
7 *Falsificatio manus, aut sigilli officialium Monasterij, aut Conuentus.*
8 *Furtum de rebus Monasterij seu Conuentus, in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.*
9 *Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.*
10 *Occisio aut vulneratio, seu grauis percussio cuiusque personæ.*
11 *Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superiorib. ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientiæ puritate reseruandum videbitur, id non aliter fiat quam Generalis Capituli in toto ordine aut Prouincialis in prouincia matura discussione, & consensu.

Non liceat Superioribus Regularium confessiones subditorum audire nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.

Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures confessarios pro subditorum numero maiori vel minori, ijq. sint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui à non reseruatis eos absoluant, & quibus etiam reseruatorum absolutio committatur quando casus occurrerit, in quo eam debere committi, ipse in primis confessarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarij, qui ad superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentissime ne ea notitia quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibusdem peccatis etiam non reseruatis a confessarijs imponendas, quæ subditos ab huiusmodi perpetrandis cohibere possit.

Atque ita per quoscumque Regularium superiores, quicumque illi sint, obseruari mandauit. Non obstan. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ac cuiusuis Concilij etiam generalis Decretis, necnon consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore obseruatis, aut regulis in generalibus seu prouincialibus capitulis editis, Statutis, & Constitutionibus, etiam Apostolica authoritate confirmatis Priuilegijs, indultis, & concessionibus quibuscumque, quorum tenores hic pro expressis habere voluit, ceterisq. in contrarium facientibus quibuscumque. Datū Romæ apud S. Petrum, die 26. mensis Maij. 1593.

Andreas Sorbolongus Secretar. visitat.

Sanctitas sua deinceps declarauit, & declarat, vt si huiusmodi regularium confessarijs casus alicuius reseruati facultatem petētibus superior dare noluerit, possint nihilominus confessarij illa vice pęnitentes regulares, etiam non obtēta superiorum facultate, absoluere, & vide infra in versic. monasteria regularium inter Decreta Clem. VIII. iussu S.D.N.D. Pauli Romæ impressa, & ibidem à nobis relata.

Sciendum est etiā, quod electio confessariorum approbatorum ab Ordinario data Regularibus & Monialibus, vigore Bullæ Cruciatæ, & aliorum indultorum, absoluēdi à casibus reseruatis, nō extenditur ad eos cōfessarios, qui à suis

Præla-

Prælatis non sunt deputati vt extat Clem. VIII. declaratio vt infra in verbo Confessor.

ADDITIO. Quo ad primum casum non est ignorandum subtilis tribus superstitionum speciebus expresse prelatis, & explicitis, comprehendi ceteras omnes species ex identitate, vel maioritate rationis: quia sunt eiusdem generis, nam quando
3 *agitur de salute animæ, & de euitando peccato, debet fieri extensio etiam iuris pœnalis, las. qui alios citat, in Auth. Quas actiones, num. 25. C. de sacrosf. eccles. & potius dicitur inclusio similium peccatorum, quam extensio. vt patet ex titulo Codicis, qui inscribitur De malef. & mathemat. & ceter. similibus. Est etiam sciendum quod*
4 *vt ea quæ attinent ad sortilegia, inducant casum reseruatum in religiosis, necesse est vt sint peccata mortalia, ex dictis per Caiet. in eius Summula, in vers. Diuinatio, & in verbo incantatio.*

Circa secundum declara decretum Summi Pontificis intelligi debere in vero, & proprio apostata à religione, & sic in religioso illo qui expresse, vel tacitè professus, deserit religionem quam professus est, sine transitu ad aliam, cum animo non redeundi ad suã, de quo loquitur titulus de Apostatis. D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1. & ibi Caiet.
5 *Nauar. notab. in conf. 1. de Apostat. Distat tamen in hoc, quando retrocedit à religione habitu dimisso, vel habitu retento, si quidem primo casu incidit etiam in excommunicationem latæ sententiæ, cap. 2. & ibi Doct. ne cler. vel monachi, in 6. in 2. casu quando habitum retinuit, esto quod animum reuertendi non habuerit, neque transeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter & incidat in casum reseruatum, non tamen est excommunicatus, & quid si deferret habitum, sed absconsum, & coopertum, ita quod patenter non se exhibeat conspectibus hominum in habitu monachali, an taliter deferens, dici possit habitum dimisisse, & per consequens sit innodatus sententia excommunicationis, iuxta text. in d. capit. 2. Vide Doctores, præsertim Imol. & Vitalin. in Clem. 2. super glossa, in verbo, extrinseci, de vita, & honest. clericor. Oldrad. optimè in consil. 184. incip. Pater sancte. num. 12. vsque in finem. Panorm. in cap. Deus qui, num. 4. de vita & honest. cler. Nauar. consil. 14. num. 4. de regular. in nou.*

Secundò declara, Decretum hoc non habere locum in religioso professo qui inconsulto superiore à sua Religione recedit, vt aliam etiam laxiorem intret, quia tunc non diceretur apostata, nec esse excommunicatus, neque esset casus reseruatus. Innoc. Communiter receptus, in cap. intelleximus, in fine, de ætate, & qualit. quia non deserit religionem in genere, sed in specie Abb. in c. fin. num. 4 de apostat. & in cap. sanè, num. 6. de regular. Caiet. egregiè ad D. Thom. 2. 2. quæst. 12. Art. 1. Neque aduersantur, quod si quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Cartusiensium dumtaxat excepta) conuolet absque debita licentia, sit ipso facto excommunicatus, per Extrauag. Martini IV. incip. Viam ambitiosæ sub tit. de regul. inter Communes, nam id non est ratione apostasiæ, sed propter transitum, vt rectè aduertunt Caiet. loco prox. cit. & Nauar. in d. conf. 1. de apost. & dixi, absque debita licentia, quia aliàs non esset excommunicatus, licet sit priuatus omni voce actiua, & passiua in omnibus vicibus Clem. 1. & ibi glos. in verbo officij, & Card. de reg. Et ad pleniorem intelligentiam quando deserens religionem reputetur Apostata, & quando non, vide quæ scribit nouissime Menoch. de arb. iud. Cent. 6. Casu 546. a num. 28. vsque ad 46. in quo loco etiam reperies aliquas iustas causas per eum recollectas, numero 40. propter quas Regularis professus posset habitum dimittere animo, tamen non deserendi religionem nec habitum ipsum.

Quo ad tertium quando religiosus vagatur extra monasterium, vel se celat, ne inueniri possit, tunc dicitur vagus, & fugitiuus. Pan. & alij, in c. fin. de regular. per text. in l. quis sit fugitiuus, ff. de addit. edicto. Delatio autem habitus, vel ne, interest tãtum quo ad excommunicationis euitationem, Oldrad. conf. 201. & neutro modo apostasiã incurrit, quoties numquam habuerit animum recedendi à religione, nihil verò refert quo minus incidat in casum reseruatum sub hoc Decreto.

6 *Circa quartũ † quando monachus dicatur habere proprium, declaratur per Doct. in c. cum ad monasterium, vbi huius materiæ sedes iacet, de statu monach. quibus adde text. in c. exiij, §. porro, de verb. signif. in 6. D. Thom. 2. 2. q. 186. Art. 3. D. Ant. in 3. par. sua Sum. tit. 16. c. 1. §. 11. Conc. Trid. sess. 25. de regul. c. 1. & 2. Siluestr. in vers. Religios. 6. nu. 7. Nau. plenè & luculenter in cap. non dicatis, nu. 17. & infra 12. q. 1. & in conf. 75. de regul. in antiq. quod est tertium in nou. sub tit. de statu monach. collocatum, ex quorum dictis facilè liquebit quando religiosus peccaret peccatum proprietatis, contra votum paupertatis, ad hoc vt sit casus reseruatus in hoc Decreto contentus; & An monialis possit sine peccato mortali lucrum laborum suorum sibi appropriare, & de eo viuere, tangunt Anton. Franc. in addit. ad Panor. in fine, & Felin. num. 26. in cap. cum M. Ferrariensis, de Constitut. quod per Sacri Conc. Trid. Congregationem indistinctè definitum est, vt quidquid fuerit moniali a parentibus donatum, relictum, vel eius labore, & artificio quæsitum, omne assignari debere in manu Abbatissæ, quę ex eo primum prouidere debet necessitatibus illius monialis cuius causa illud est quæsitum seu donatum, & reliquum in communem Monasterij vsum esse conferendum. & quod quando moniales victui, & vita sua aliter consulere non possent, nisi sustententur artificio operum qua manibus elaborarentur. hoc non prohiberi, modo debita illarum clausura, & honestas seruetur, prout illarum instituta & Sac. Trid. Conc. decreta postulant, responsum est Episcopo Cathania.*

Ad hoc autem vt licẽtia prælati excuset Regulares à peccato proprietatis, & qualis licentia sit sufficiens, vel necessaria, reperies in prællег. Doctoribus, quibus visum est addere sequentia, & Primum, quod si superior concesserit monacho vsum seu detentionem alicuius rei, potest hanc licentiam semper ad libitum reuocare, adeo quod si ipse Religiosus negaret reddere superiori semel concessum, vel non esset animo parato ad resignandum ipsi superiori quotiescumque voluerit, esset in peccato mortali, & esset casus reseruatus; Quod amplio, vt non possit monachus etiam ante monachatum conuenire, vt liceat sibi habere vsumfructum rerum suarum, ita, vt in futurum possit detinere inuito Abbate, Panor. in conf. 88. par. 1. num. 1. ratione vt ibi per eum Limito in licentia perpetua qua valeret cũ confirmatione & assensu Sedis Apostolica. Idem Panor. in cap. nisi essent, circa finem, de præb. Ad quæ faciunt dicta per Nau. conf. 20. de Regul. in antiquis.

Secundum, quod si Regularis dono aliqua acciperet, vel à conseruatorio bonorum caperet vestes, calceos, & similia, sine licentia superioris, licet fecerit contra votum, & regulam, nec tamen esset proprietarius, si ea detineret tamquam dependentia a voluntate prælati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

QVæritur primò, An ex dispensatione inferiorum Summo Pontifice, liceat Regularibus possidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaq. bona immobilia, videlicet, & mobilia superflua, non obstante decreto Concilij sess. 25. de Regular. cap. 2.

2 An

2 An propter talem dispensationem, seu scientiam superiorum, possidêtes, vel tenentes immobilia, vel mobilia superflua, à culpa, vel à pœna excusentur?

3 An superioribus asseuerantibus huiusmodi licentias posse concedere, fides adhibenda sit.

4 An superiorum arbitrio, & præfinitioni stare debeant Regulares quo ad mobilium superfluitatem, & conuenientiam?

5 An superiore quantumuis requisitio, necessaria suis Regularibus negante, vel subtrahente, liceat ipsis clàm, vel inuito eo illa sibi comparere, seu retinere.

6 Et quatenus liceat, an itidem liceat, cum necessaria ideo negantur, vel subtrahuntur, quia Monasterij facultates non suppetunt?

7 An dicti superiores Regulares dictum capit. 2. declarare, & interpretari possint?

Ad primum Congregatio Concilij respondit non licere.

Ad 2. non excusari neque à culpa, neque à pœna ipso facto incurrenda.

Ad 3. Minimè adhibendam.

Ad 4. Nisi de excessu arbitrij constiterit, vtique stare debere, habita videlicet ratione personę, officij, & Regulę, statusq. paupertatis, quam professi sunt, & ceterarum itidem qualitatum.

Ad 5. Non licere.

Ad 6. Licere si præcisa necessitas sit ad indiuidui sustentationem, ceterum communem penuriam ab omnibus percipiendam, vsque adeo, vt si quid priuatim alicui delatum, vel ab ipso partum fuerit, id omne ad superiorem recte deferri oporteat, qui ex eo primum succurrat eius necessitati, cuius intuitu illud obuenerit, si peculiari aliqua necessitate vltrà communem prematur, reliquum Conuentui incorporetur, & in communem cedat vtilitatem.

Ad 7. Non posse.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

In Aliquibus Monasterijs monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quæ census, & annuos quosdam redditus & prouentus, seu fructus percipiunt sub diuersis contractuum speciebus. Nam

Aliquæ in ipsarum persona emerunt certos redditus à personis laicis.

Aliquæ ab alijs monialibus.

Aliquæ ab ipsis Monasterijs.

Aliæ verò dederunt pecuniam monasterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine monasterij ad rationem septem, vel octo pro centenario, & Abbatissæ dabāt dictis monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant singulis annis.

Aliquæ Monasterijs, seu eorum superioribus certas pecuniarum Summas manualiter pro monasterij indigentijs dederunt, pacto adiecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, vt monasterium, seu Abbatissa certos redditus ad rationem tot pro centenario earum vita durante concedat.

Quæritur, An in huiusmodi casibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & prouentus percipere absque incursu proprietatis, vel potius tanquam proprietariæ incurrant pœnas per Conc. Trid. sess. 25. cap. 2. de Regu-

 laribus.

laribus, proprietarijs inflictas, etiam si de licentia Abbatissæ, & ad Abbatissæ nutum, vel Conuentus, seu Monasterij nomine percipiant.

Congregatio Concilij censuit, in nullo supradictorum casuum licere Monialibus dictos fructus, seu redditus percipere, & si perciperit incidere in pęnas propositas decreto d. capit. 2. sess. 25. de regul. neque ab huiusmodi pęnis excusari ob licentiam Abbatissæ, quæ etiam dicti Concilij decreto in supradictis casibus concedere quidem prohibetur, sed debet pro suo munere ex Monasterij redditibus, vel eleemosynis, Monialium necessitatibus in dies subuenire.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

Quomodo possit monachus habere ius testandi, vide Couar. in capit. 2. nu. 10. de testam. itē qualiter in hoc circa aliquid se gerere possit absque nota proprietatis nec faciēdo contra votum paupertatis, vide Nauar. in d. c. non dicatis. sub nu. 12. & in Man. cap. 27. nu. 270. quod tamquam quotidianum est notatu dignum.

Postremo aduertant Regulares propter sanctam obseruantiam voti paupertatis id quod Card. Zab. in conf. 17. num. 5. asserit, nempè, religiosum nec habere dominium pannorum quos in dorso defert, ita vt dicere nequeat hæc vestis est mea, ad instar serui, l. id vestimentum. ff. de pecul. Itē quod post professionem non habent neque velle, neque nolle. cap. fin. de testam. in 6. & cap. fin. de sepult. eod. lib. quæ monitio dirigatur ad illos in quibus (quod absit) hæc sancta obseruantia non vigeret, informantes conscientias suas largas ex proprio sensu, & qualiter regularis posset restituere Ordini suo damna quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos descriptos per Nau. in tract. de reddit. eccles. monit. 0. q. 2.

Quo ad quintum. Ex eius verbis infertur secùs esse in iuramento falso à religioso facto extra iudicium, vt non sit casus reseruatus, sed solū quando iuridi-
7 cè interrogatus falsum deponeret in iudicio q; regulari, s. coram iudice vel prælato eiusdem ordinis, & religionis, vel legitimo, scilicet, quoties examinaretur a Nuncio, Episcopo, seu quolibet alio delegato, hocq; locum habet siue fuerit examinatus tamquam principalis, siue tamquam testis, atque etiam siue falsum asseruerit.

8 Quo ad septimum. Quamuis ad esse falsificationis, † vt sit punibilis, tria debeāt cōcurrere, de quibus p Siluest. & alios Sūmistas, in verbo, Falsarius, tamē ad incurrendum casum reseruatum, sufficit scilicet quod sit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo. i. animo inferendi damnum, licet non sequatur iactura.

Vide Nauar. in Man. c. 17. sub num. 2.

6 Circa octauum ad determinandam quantitatem † quæ satis sit ad effectum constituendi culpam mortalem in aliquo furto, licet etiam nō desint qui asserant quantitatē furti quæ verè inducat mortale crimen, debere pensari ad arbitriū boni, & discreti viri, iuxta proposita qualitates in cōtingenti specie, tamē ī expositione huius decreti, Pater Marius Andria definiuit, nēpe furtū mortale esse, quotiescūque quātitas rei subreptę ptingeret ad summā duorū Iuliorū, seu Carole-

carolenorũ sumens regulã in attendendo valorem, seu æstimationẽ mercedis diurnæ cuiusque operarij circa victum vnius diei in homine, qui ho die cõmuniter considerari potest ad quantitatẽ duorũ argenteorum vel trium, ad summum, & non soluere mercedem operario pauperi, esset ei notabile damnum inferre, eo quod esset auferre victum quotidianum, cum ex illo denario diurno victum sustentet. Deuteron. c. 24. & sic peccatum mortale induceretur: qui enim negat victum, interficit, l. necare, ff. de lib. agnosc. Nec obstat ordinaria il la obiectio, quæ in hac materia fieri solet, s. valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem, quam notabilem, idq. probatur: quia Iurisconsultus in l. oleum, §. fin. iuncta l. seq. ff. de dolo, declarauit modicam quantitatem illam esse, quæ non excedit summam duorum aureorum & quod de modicis non sit curandum, est text in l. scio, ff. de restit. in integ. & absurdum videri quod anima condemnetur pęnis inferni pro re tã modica, scilicet duorum Carolenorum; nam respondeo, prædicta procedere in foro exteriori, scilicet quod pro modica summa à iure Ciuili quis nõ puniatur, eo quod deneget actionem doli, & non per hoc sequitur id licitum esse in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupleretur cum aliena iactura, l. nam hoc natura, ff. de condict. indeb. cum diuersum sit ius exterius a foro conscientiæ, vt latè habetur per Panor. in c. quia plerique, de immunit. eccles. Nau. in c. nouit. notab. 6. n. 79. de iudic. & insuper quemadmodũ absurdum esset condemnare animam pro valore duorum argenteorũ, ita etiam dici posset pro maiori summa, cũ anima si cunctis rebus pretiosior, l. sancimus, C. de Episc. & cler. & daretur progressus in infinitũ, adeo quod oppositio de absurdo euitãdo non vrget.

An aũt hæc Conclusio procedat non solũ quando religiosus prędictã quantitatẽ caperet vnica vice, sed ẽt separatim, & pluribus vicib. adeo, quod omnia illa exigua, & parua furta simul coniuncta conflarent, seu efficerẽt quãtitatem notabilem duorum argenteorum? Respondeo quod quamuis opinio Cõmuniter recepta se habeat in affirmatiuam partem. s. quod eo ipso, vt primum peruentum fuerit ad illam summam peccatum mortale comittatur ratione detentionis cũ obligatione restituendi sicuti post alios exprimit Couar. lib. 1. variar. resol. c. 3. sub nu. 12. Nauar. in Man. c. 17. n. 139. quam etiam sectatus fuit prædictus P. Marius Andria, non habita distinctione, an interuenerit animus perueniendi ad illam summam, an non, reperi nuper eundem Nauar. in solemni cons. 75. de regular. in antiq. n. 27. & cons. 3. de statu monach. in nouis, nõ negãtem hãc opinionem esse probabilem, & Communem, & asserentẽ Cõtrariam veriorẽ esse, dummodo ipse religiosus nõ intenderit expressẽ, vel virtualiter, in aliquarũ illarũ virium nocere in pluri quam tunc furabatur, & ad huncanimũ præsumendũ multum facere in capiendis illis minutis habuerit memoriã prioris furti, vel posterioris faciendi, subdens quod talis animus fuisse præsumitur, in foro hominis non autẽ in foro Dei, quod sola nititur veritate c. multi, 2. q. 1.

Esset etiã furtum mortale, & casus reseruatus, cum obligatione restituendi in religioso qui surriperet rẽ sacrã, licet pretio numario nõ æstimetur, vt sunt reliquiæ, & huiusmodi. Et idem si surriperet aliqua rescripta seu aliud, ꝙ esset æstimabile singulari pretio, & interesse affectionis, qa res tãti valet, quãti ab eo æstimatur q hẽt rem, l. vnica, C. de sen. q̃ pro eo ꝙ interest proferunt. si vere religiosus clã surriperet, & consumeret res comestibiles ex locis publicis, nẽpe ex officinis conuẽtus, quæ sunt expositæ periculo ꝓbabili, posset excusari, vt nõ sit casus reseruatus, tamẽ cauendũ est. Domin. Bannes in D. Thom 2. 2. quæst. 66. Art. 6.

N 3 Dice-

Diceretur etiam religiosus furtum committere:& esset casus reseruatus, quoties ex pecunia quam accepit a suo superiore pro viatico, id quod superesset nō restitueret ipsi superiori, sine cuius licentia non potest, de eo quod superfuit, disponere vltra summam duorum Iuliorum, etiam si consumeret in faciendo eleemosynam, & licet Religiosus in itinere possit facere eleemosynam vt inquit gl. in Clem. 2 de vita & honest. cleric. illud intelligēdum est cum tacita licentia superioris, Diu. Thom. 2.2. quęst. 32. Art. 8. vel quod possit errogare constitutis in extrema necessitate, Card. in d. Clem. 2. vers. sed & tales q. 4. & ratio per Nauar. assignatur in d. c. non dicatis, nu. 28.

10 Circa nonum sciendum per lapsum carnis †cōprehendi omnes species peccati carnalis, de quibus per D. Th. 2.2. q. 154. per plures articulos, adeo, vt peccatū propriè mollitiei, seu voluntariæ pollutionis, etiam sine vlla cōmixtione tertiæ personæ, opere consūmatū, sit casus reseruatus, & quando per Capitulū Generale, seu Prouinciale, iuxta potestatem à Summo Pontifice sibi traditā, ad præsentem nonū casum superadderentur hęc verba: videlicet, (& quidquid est contra votum Castitatis quod in actum externum prodeat) tunc si solum intercesserint prouocatio, seu solicitatio ad turpia, oscula, tactus, seu amplexus impudici, siue in propria, siue in aliena persona, essent etiam casus reseruati, aliàs nō.

11 Quo ad decimum. Ad cognoscendum† quādo dicatur percussio grauis, seu enormis, mediocris, vel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur præter Doct. in c. peruenit, & in c. cum illorum, de sent. excom. vide Nauar. in Man. c. 27. n. 91. & seq. & infrà, in versic. excommunicatorum absolutio. Amplia in religioso qui verberaret etiam Nouitium primi diei, vt sit excommunicatus, c. religioso, §. 1. de sent. exc. lib. 6. & sit etiam casus reseruatus; limita in percussione graui, quæ per regularem facta fuisset in termino iustæ defensionis, seruato moderamine inculpatæ tutelę, quod quale debeat esse, & quādo, in defensione ad fuisse dicendum sit, vide Constit. Regni; incip. Pacis cultum. Aretin. in tract. de maleficiis in versic. & dictus Titius se defendendo, Siluest. in verbo, Bellum 2. Nauar. in Man. Confess. c. 15. n. 3. & in quibus consistere debeat Boer. decis. 168. n. 4. & infra, Mascard. de probat. Concl. 1126. a nu. 29. vsque in finem, & quando quis dicatur excessisse limites defensionis Menoch. de arbitr. iud. libro 2. Cent. 3. Casu 277. & quando non imputetur excessus, vt eo non obstante dici possit fuisse seruatum hoc moderamen, glos. in c. significasti, verbo, moderamine, de homicid. Folie. in pract. crimin. rubr. recipiantur defensiones, n. 16. & in fragment. par. num. 57. & 58. Denique de hac defensione latè habetur per Anchar. in capit. dilecto, de sent. excommun. lib. 6.

Circa vndecimum & vltimū. Quibus rationibus prohibeatur literas alienas quæ clausæ sunt, aperiri, & vide per Nau. in c. Sacerdos, n. 10. & seq. de pœnit. dist. 6. quem refert Menoch. de arbitr. iud. Casu 311. nu. 12. Cent. 4. & de pœna aperientis literas alijs destinatas, præter Bar. in l. Titio, ff. ad municip. & Iason in l. non dubium, n. 53. C. de legibus, vide Abb. Felin. & alios, in c. cum olim, el 2. de off. deleg. quibus ad materiam adde Siluest. & alios Summistas, in verbo, falsarius. D. Antonin. parte 2. tit. 1. c. 22. §. 5. in fine Nau. in Man. c. 18. n. 53.

12 & latè Menoch. de arbitr. iud. Cent. 6. Casu 538. †Vt autē religiosi propter impedimentū, retardationem, & apertionem literarum incurrant casū reseruatū, necesse est quod manifeste sit peccatū mortale, esset enim tale, si eo animo apeliantur, vt nocumentum notabile proximo inferatur. Secūdò si illud eueniret etiā sine tali intentione. Tertio eas proditoriè scribentis aduersario ostēdēdo.

Non

Non esset mortale in manifesto inimico mittētis, vel illius cui mittūntur iustè timente per illas aliquod dānum sibi parari, vel dubitante, ne aliquid in illis contra eum tractetur. Secundò, in referante ac illas bono fine impediente, s. ad præcauendū aliquod malū iniustum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertiò, qñ Cōiter tangerent ipsum, & tertium, ei illas manifestando. Quartò, non esset etiam mortale aperire literas, quæ non sunt alicuius momenti, neque continerent materiam grauem, sed leuem; an autē sit res leuis vel grauis, facilè dignosci potest, & rem grauem efficere posset illa perturbatio qua pars afficeretur dum id contra eius voluntatē fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius casus; secus si id fieret ex consensu præsumpto mittētis, vel bona fide spem ponendo in ratihabitione eius qui mittuntur. Quintò, vt non incidat in casum reseruatū religiosus malitiosè frangens solum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel sigillum auferens, non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur apertę si sola ligatura sit dessoluta, nisi etiam fuerint lectæ cū simus in pęnalibus in quibus debet fieri stricta interpretatio, Bar. in l. si quis in graui, §. si quis tabulas, ff. de Senatusc. Syllan. Felin. in d. c. cū olim. Denique ceteris omissis qui per Summistas supplentur, non esset mortale in persona legitimam ad id faciendum potestatem habente, vt in prelato seu præfecto ipsorum Regularium cui publica lege id licet, & tunc iure suo vtatur c. non dicatis, 12. q. 1. Nauar. in d. c. sacerdos, n. 19. Summistæ loco cit. Hinc est, quod de laudabili, & Cōi Religiosorum obseruantia, missio, & acceptio literarū ipsis prohibetur, sine superioris licentia, quod vltimū limitatur non procedere in literis necessarijs, & vtilibus monasterio, quas iuridicè possunt ipsi Regulares sine superioris voluntate dare, vel accipere, quales essent illæ quibus Regularis denunciaret delicta ipsius superioris arg. text. in c. ex parte, de accus. vel literas a Papa impetratas super hoc acciperet Inn. Cōiter receptus, in c. cum I. & A. sub n. 4. de sent. & re iud. Nauar in d. c. nō dicatis, in 4. notab. in fine, & in cons. 33. nu. 4. de sent excom. in antiq. Qualiter vero puniatur clericus literas alijs directas aperiens, & aduersarijs ostendens, adde Diaz. in Pract Crim. Can c. 103.

Dantur tamen aliqui casus, in quibus Regularis habens casum reseruatum, potest absolui ab alio, quàm à suo Superiore, indirectè verò, & cum obligatione, vt quam primum cōmodè poterit pręsentet se Superiori a quo directè absoluatur; prout clarè, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in Sum. lib. 3. de pœn. c. 15. illud idem asserens eod. c. num. 3. in superiore monasterij, vt possit absolui ab inferiori cum prædicto onere se præsentandi.

Quę breuiter annotasse sufficiant, quo ad casus reseruatos tāgentes personas
13 religiosorum. † Quantum vero ad ipsos Confessarios tam Regulares quā seculares priuilegiatos circa absolutionem à reseruatis, sciēdum est, eorum facultatem fuisse reuocatam, & moderatam per vniuersam Italiam tantū, vt sequitur.

Declaratio Decreti, quo prohibetur absolutio à casibus reseruatis.

EDitum fuit aliàs à Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, Decretum super absolutione à casibus reseruatis eius qui sequitur, tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, iustis, & grauibus causis id exigentibus ac de San-

ctissimi D.N.Clemētis Papæ VIII. speciali mandato, viuæ vocis oraculo desuper habito, Sacerdotibus omnibus tam Secularibus quam Regularibus per vniuersam Italiam extra Vrbem degentibus ad confessiones audiendas approbatis, quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, aut Congregationum, etiam Societatis Iesu, & generaliter quarumcumque aliarum, quouis nomine nuncupentur, iubet, & præcipit ne quis eorum, sub prætextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel specificè scripto, aut viua vocis oraculo, vel per communicationem à Sede Apostolica, vel eius authoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus sæcularium aut singularibus personis, seu aliàs quomodocūque sub quibusuis tenoribus formis, & Clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriū, ad cuiusuis etiam Imperatoris, Regum aut aliorum Principum instantiam concessarum, seu confirmatarum, alicui cuiusuis status, gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam ecclesiasticæ, quam secularis, etiam Regia, vel Imperialis, ab vllo ex casibus clarè vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini legi solita, contentis, vel aliàs quomodocumque Sedi Apostolicæ reseruatis, aut in futurum & per Sanctitatem suam, eiusq. successores pro tempore in eadem Bulla, vel aliter reseruandis, nec etiam a Casibus quos Ordinarij locorum hactenus reseruarunt, vel in posterum sibi reseruabunt, nullo casu etiam necessitatis vel impedimenti; nisi in mortis articulo seu cum noua, vel speciali Sanctitatis suæ, aut successorum suorum vel ordinariorum quo ad casus ab ipsis tantum reseruatos, respectiuè impetrata in scriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda absolutionis beneficium de cetero impendere audeat, vel præsumat, sed cum opus fuerit pœnitentes ad superiores legitimosq. Indices suos accedere consulant; sub pœna contrafacientibus tam Regularibus, quam Secularibus excommunicationis, priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confessiones, & quæcumque officia, praturas, beneficia, in posterum obtinenda, ipso facto, absque vlla alia declaratione incurrenda; super quibus à nemine, nisi à Romano Pontifice habilitatio, dispensatio, aut absolutio, præter quam in mortis articulo, possit impartiri; Sanctitas enim sua (quatenus opus sit) facultates, & concessiones ipsas in hac parte vti cassas, & irritas haberi de cetero voluit & vult, non obstantibus quibuscumque.

Præterea nouerint pœnitentes absolutionem, si quam obtinebunt contra huiusmodi prohibitionem esse nullam, nulliusq. roboris, vel momenti.

Et ne locorum Ordinarij quibus ius hoc reseruādorum casuum competit, plurium, quam opus sit, reseruatione, subditis, aut confessarijs in animarum salute procuranda cooperatoribus, sint onerosi, monentur omnes, vt paucos, eosq. tantum, quos ad Christianam disciplinam retinendam, animarumq. sibi creditarum salutem, pro cuiusuis Diœcesis statu & qualitate necessario reseruandos esse iudicauerint, reseruent. In quorum fidem, &c. Romæ die 9 mensis Ianuarij Anni 1601.

CVm autem dubia quędam ac difficultates circa eiusdē Decreti interpretationem, atque obseruationem emersissent, eadem Congregatio, ne vllus deinceps obscuritati, scrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur, & vt clarius appareat, in quibus ca[su]b. vigore eiusdē Decreti reseruatis, intelligatur prohibita absolutio, speciali mandato eiusdem S. D. N. Clementis Papæ VIII. similiter viuę vocis oraculo super ea habito, ipsum Decretū ita moderauit, ac declarat, videlicet sub eiusdē prohibitione illos tantum in posterum cōprehendi casus, qui in Bulla die Cœnæ Dñi legi cōsueta cōtinētur. Ac pręterea violationis immuni-

immunitatis ecclesiasticę in terminis Cōstitutionis felic.rec.Greg.XIV.quę incipit:Cū aliàs nonnulli.Violationis clausuræ monialium ad malū finem. Prouocantiū & pugnantium in duello,iuxta Decretum Sacri Cōcilij Tridentini, & Constitutionē fel.rec.Gregorij Papæ XIV.incipientē,Ad tollendū. Inijciētium violentas manus in clericos,iuxta Canonē,Si quis suadente,&c. 17.q.4. ac iuris dispositionem.Simoniæ realis scienter contractæ,atque etiā confidentiæ beneficialis. Itē omnes casus,quos Ordinarij locorū sibi reseruarunt, vel in posterū reseruabūt. In quibus omnibus iam enumeratis casibus, dumtaxat, & sublata etiā pœna inhabilitatis audiendi confessiones eadem Sacra Cōgregatio vult,& mādat, dictum Decretū in sua firmitate,& pristino robore permanere. Ac prętereа declarat,eos quidem sacerdotes tam Seculares,quā Regulares,qui aliqui ex priuilegijs,indultis,& facultatibus in supradicto Decreto expressis suffulti fuerint,posse iuxta eorū priuilegia,indulta,& facultates,vsu ante idem Decretū,receptas,& quæ sub alijs reuocationibus non comprehēduntur, tantū, & non aliàs absoluere à casibus in præsenti declaratione non comprehēsis:alijs verò sacerdotib.huiusmodi priuilegia nō habētibus, nihil de nouo cōcedi.

14 Sed ne Locorū Ordinarij,ad quos casuum reseruatio spectat,ea in re modū excedant,eadē Sacra Cōgregatio illos rursus magnopere admonendos censet,vt non passim sed cū id videbitur Cōmuni bono expedire,atrociorum tantū,& grauiorum criminum absolutionē sibi reseruent,quorū reseruatio ad Christianā disciplinam retinendam conferat in ędificationem,non autem in destuctionē cedat: ne alioquin Sacramenti Pœnitentię Ministrorū coarctata potestate, Sāctæ Matris Ecclesiæ piæ menti Cōtrarius effectus subsequatur. Prohibet etiā, ne sibi superfluè reseruent casus in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta,& contentos, neque alios Sedi Apostolicæ specialiter reseruatos. Facultatē verò,& licentiā absoluendi à casibus reseruatis, quā in scriptis tantū concedi permittebatur etiam solā viua voce concedi posse declarat Ceterū,ne quis sacerdotum Secularium, aut Regularium, sub prætextu, & per primo dictum Decretum, non fuerit sufficienter eorū specialibus priuilegijs derogatū, eidē Decreto sic,vt præfertur declarato,contrauenire audeat,Sāctitas sua Cōstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis omnibus,in fauorem quorumcūque Ordinum seu Institutorum Regularium,aut Sacerdotū,tam Secularium, quam Regulariū editis,necnon eorundem Ordinum,seu institutorū,ac etiam Eccles. & Monasteriorum, & aliorum Secularium, seu Regularium locorum quorumcumque etiā iuramento,cōfirmatione Apostolica,vel quauis firmitate alia roboratis statutis,& cōsuetudinibus,priuilegiis quoque,indultis,& literis Apostolicis,etiā Mari magno,seu Bulla aurea,aut aliàs nuncupatis, eisdem Ordinibus,seu Institutis,ac etiā Ecclesijs,& Monasteriis,& Secularib.seu Regularib. locis,aut personis,sub quibuscumque tenoribus,& formis, ac cū quibusuis ēt derogatoriarū derogatorijs,alijsq.efficacioribus,& insolitis clausulis, necnon irritantibus,& alijs Decretis etiā Motu proprio,& ex certa scientia,ac de Apostolicę potestatis plenitudine,aut aliàs quomodolibet etiā per viam cōmunicationis,seu extensionis cōcessis,ac etiā iteratis vicibus approbatis,& innouatis,etiam si pro illorū sufficienti derogatione de illis,eorumq. totis tenoribus,& formis,specialis,specifica,expressa & indiuidua,ac de verbo ad verbū, non autē per Clausulas generales idē importantes,mentio, seu quęuis alia expressio habēda,aut alia exquisita forma seruāda esset,tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbū,nihil penitus omisso,& forma in illis tradita obseruata,inferti

ferti forent, præsentibus pro expressis habens, quo ad ea, quæ præsentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogat, Contrarijs quibuscumque nō obstantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card. Florent. Episc. Pranestinus.

Hier. Agucchius Secret.

SEquuntur literæ Sacræ Congregationis ad Dominum Cardinalem, & Archiepiscopum Neap. Illustrissime, & Reuerendissime Domine. Accipiet Illustrissima Amplitudo vestra vna cum hisce literis exemplum Declarationis, quam Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, negotijs & cōsultationibus Episcoporū, & Regularium præposita, de expresso Sanctissimi Domini nostri mandato nuper edidit super Decreto de prohibita à solutione ab casibus reseruatis, die 9. Ianuarij 1601. promulgato, quod in suis Diœcesibus Ostiēsi, & Neapolitana publicandum, ac studiosè obseruandum diligenter curabit. Cum autem locorum Ordinarij magna ex parte indicem, seu notam singulorum casuum a se reseruatorū huc miserint, compertum est in hoc genere variè quid à varijs admissum fuisse, quod aliqua emendatione indigeret, quosdam nimirum quædam reseruasse, quę iam Apostolica Sedes sibi reseruarat; alios alia, quæ minimè expediebat, nonnullos verò in ea re modum excessisse, vt nullum ferè superesset peccatum, quod nō sibi vendicaret indifferens illa seruandi ratio, quæ (vt necesse erat) res plerasque leuis momēti, & alioquin Conc. Tridentaliorumq. Sacrorum Canonum sententiæ parum congruentes, complectebatur; Verum quia nōdum satis hic explorata erat cuiusque loci conditio, ac necessitas non potuit vnicuique reseruationum huiusmodi sigillatim modus ac temperamentum, quod res poscebat, adhiberi. Nec sane, debuit vna eademq. regula omnibus ecclesijs præscribi, quandoquidem alia alibi magis conuenire certum est, & fieri vix potest, vt omnia omnibus in locis æquè probentur, & prosint. Quæ cum ita sint, visum est eidem Sacræ Congregationi, præter illam declarationē, priuatas quoque literas ad singulos Ordinarios mittere quibus moneantur, vt simul ac eas acceperint, omnes casus sibi iā olim reseruatos, adhibitis aliquibus pietate, & doctrina præstantibus viris, de integro discutiant, diligēterq. examinent, & ad ipsius Decreti iam declarati normam accommodent, eorū multitudinem sic resecantes, vt ad quam paucissimos, eosq. maximè necessarios redigantur ijdem casus, vnde salutaris ille sequatur effectus, cuius causa hæc reseruandi attrociores quosdam casus Episcopis in sua cuique Diœcesi tributa est authoritas.

Præcipuè verò hæc monenda censet Sacra Cōgregatio, vt videāt ipsi Ordinarij, ne illos casus ꝓmiscuè reseruēt, quibus annexa est excōmunicatio maior à iure imposita, cuius absolutio nemini reseruata sit, nisi fortè propter frequens scādalum, aut aliam necessariā causam aliqui huiusmodi casus nominatim reseruandi viderentur, neque casus, in quibus absolutio nisi cū restitutione, vel executione eorū, ad quæ pœnitētes tenentur, non confertur, neque illos, qui ēt si mortale peccatū inducāt, circa res tamen parui momēti versantur, & frequēter inter idiotas euenire solent, vti damni dati, & similium. In peccatis etiā carnalibus reseruādis multa vtātur circūspectione, ꝑ periculum scādalorū in ijs maximè

maximè personis, in quas ob accessum ad confessarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad Ordinarios, suspicionis aliquid cadere potest. Postremò eam potissimum ineant, ac sequantur rationem, quæ consideratis diligenter cuiusque Prouinciæ, ac populorum moribus, natura, ac propensione magis in domino expedire videbitur. Postquam autem ab ijs peracta, descriptaq. fuerit hæc moderatio, vnusquisque eam primo quoque tempore ad me perferendam curet, addita insuper causa, quæ cuiusque casus reseruationem potissimũ suaserit. Hoc n. S. D. nostro deliberatum est, postmodum singulę huiusmodi reseruationes distinctius examinentur, quo perfectè tandẽ, adiutrice Dei gratia, opportunum ijs incommodis remedium adhibeatur. Interim de ipsius Sanctitatis suæ mãdato ijdem Ordinarij moneantur vt per totam suam Diœcesim, ac pręsertim ijs locis qui a Ciuitate & Cathedrali Sede longius remoti sunt Pœnitentiarios, aliosq. Sacerdotes constituant, ac delegent, quibus facultatem absoluendi à casibus sibi reseruatis, concedant ita vt his quoque liceat eandem alijs Confessarijs si opus sit, etiam viua voce impartiri; idque maxime in solemnioribus, & pręcipuis anni festiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiusmodi sacerdotũ copia ad peragendam confessionem, alliciantur; quia alioquin plerique vel ob idipsum omittere possent, si necesse haberẽt pœnitentiæ ministros, quibus indigent, longius quęrere. In eam igitur curam quantum in se erit sedulo incumbet Illustris. Amplitudo vestra, vt hæc omnia ex Sanctitatis suæ, & Sacræ Cõgregationis mente, debitæ executioni mandentur, ea diligentia, eoque zelo vbique adhibito, quem optimus quisque Pastor erga animarum sibi creditarum salutẽ præseferre debet. Vt autem apud se, successoresq. suos, perpetuum exstet monumentum, quid hic circa totam hanc reseruandi rationem deliberatum sit, dabit operam, vt hæ literæ vna cũ ipso Decreto, ac Declaratione in publicis suarum Curiarum Episcopalium actis integrè describãtur. Eas verum cum primum acceperit, dignabitur facere nos ea de re certiores, missura postea quãto citius fieri poterit, expetitũ nouæ reseruationis indicẽ ex præscripto huiusce mandati confectũ. Quæ omnia mãdante ipsa Sac. Congregatione ego Illust. Dominationi vestræ scripsi, Deum precatus, vt eandem quam diutissime incolumẽ tueatur. Romæ die 26. Nouemb. 1602. Dignabitur etiam amplitudo vestra Illustris. operam dare, vt prælatis inferioris ordinis exemptis, seu nullius Diœcesis, si qui sint in sua Prouincia, innotescat Decretum hisce literis inclusum, tum etiam hæc reliqua, quæ ei scribuntur super casuum reseruatione.

Illustris. & Reuerendiss. Dominationis vestræ.

humillimus seruus.

Alex. Card. Florent.

Ex prędictis summarium distinctè recolligendo, habes, quod Sanctissimus D. N. derogando omnibus priuilegijs amplissime, prohibet quibuscumque confessarijs Secularibus, & Regularibus, ne vigore ipsorum priuilegiorum

Absoluant in casibus contentis in Bulla die Cœnę clarè vel dubiè.
Violationis immunitatis Ecclesiæ in terminis Const. Greg. XIIII.
Violationis Clausuræ Monialium ad malum finem.

Prouoca-

Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Constitutionis Gregorij XIII.

Inijcientium manus violentas in Clericos, iuxta cap. Si quis suadente, ac iuris dispositiones.

Simonia realis scienter contracta.

Confidentia beneficialis.

Et in omnibus casibus quos locorum Ordinarij sibi hactenus reseruarunt; aut reseruabunt.

Etiam in casu necessitatis, & impedimenti.

Nisi mortis articulo, vel

Habeant licentiam nouam specialem à Sede Apost. vel ab Ordinarijs in scriptis, vel in viua voce.

In alijs Casibus, qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates absoluere. Dummodo ante decretum essent vsu recepta. vel non reuocata.

Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur.

Pœna quo ad Confitentes — Nullitas absolutionis.

Quo ad Confessarios — excommunicationis,

priuationis officiorum, dignitatum, beneficiorum.

Inhabilitatis ad ea in posterum obtinenda.

Et ipso facto incurrunt absque vlla declaratione.

Et à nullo dispensari, habilitari, vel absolui possunt, nisi à Sede Apostolica, prater quam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confessiones, sed hodie est sublata.

Quod Ordinarij.

NON *reseruent casus contentos in Bulla Cœnæ Domini non specialiter reseruatos Sedi Apostolicæ.*

Non promiscue eos, quibus annexa est excommunicatio maior à iure imposita, cuius absolutio nemini est reseruata. Nisi iudicauerint aliquos nominatim reseruandos, propter frequentiam, scandalum aut aliam necessariam causam.

Non eos in quibus non datur absolutio, nisi facta restitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adsit peccatum mortale, tamen versantur circa res paruis momentis, & quæ frequenter euenire solent inter idiotas. — *vt damni dati, & similium.*

Non in Carnalibus, vbi adest periculum scandalorum, vel vbi cadere potest aliquid suspicionis propter frequentem redutum ad Ordinarios.

Non passim, modum excedendo.

Reser-

Reseruent.

Paucos, resecando multitudinem.

Quam paucissimos, eosq. maximè necessarios.

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum.

Quos iudicauerint necessario reseruandos, ad retinendam disciplinam in ædificationem, non in destructionem. Ad animarum salutem.

Vt non sequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ Matris Ecclesiæ.

Quos expedire iudicauerint considerata diligenter cuiusquè prouinciæ, & populorum moribus, natura, propensione, pro cuiusque Diœcesi statu, & qualitate.

Aliquos nominatim, in quibus de iure est imposita excommunicatio propter frequentiam scandalum aut aliam necessariam causam.

Postremo animaduertendum, id quod passim asseritur, scilicet per obitum Episcopi casuum reseruationem cessare, intelligi debere de casibus, quos ipse Episcopus sibi reseruauerit, sicuti communiter solent Episcopi vti his verbis; scilicet nobis reseruamus, quia cum sint lati ab homine, ipso sublato, & ipsi extinguuntur; secùs verò de casibus à iure Episcopo reseruatis, de quibus per Siluest. in verbo, Casus, sub n. 1. quia tunc per eius mortem non exspirant, & erit facienda absolutio à successore, vel à Capitulo Sede Vacan. succedente in eius iurisdictione; & illud idem affirmādum, quoties casuum reseruatio esset facta ab Episcopo viuente per modum statuti, seu perpetuæ Constitutionis, veluti decernendo, quod absolutio ab eis fieri non possit, non nisi à nobis, vel Episcopo qui, pro tempore fuerit, vel reseruādo Curiæ seu Sedi Episcopali, tunc enim non exspirat, nisi fuerit facta reuocatio à successore, vel à Capitulo Sede Vacāte, vt infrà dicetur. Ad quæ faciunt text. in c. fin. de offic. leg. in c. 2. §. statuto, de Constit. in 6. & dicta per Nauar. in Man. cap. 27. num. 2. & sub num. 74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod vltra ea quę habentur in Constitutione Sixti IV. relata in Extrauag. Commun. de reliq. & vener. Sanctor. & in Sac. Conc. Trid. sess. 6. in princip. §. vlt. adest Constitutio Pij V. fol. 1100. in Bullario Romæ publicata die 7. Decembris 1570. ne in popularibus concionibus disputetur de Conceptione Gloriosæ Dei genitricis MARIÆ, quā & innouantur quæ per fel. rec. Sixtum Papam IV. & Sac. Concil. Trid. statuta fuerunt, incip. Super specula, & infra, & cet. & est tenoris sequentis. *Cōgruit tit. de reliq. & vener. Sanct.*

Consti-

Constitutio S. D. N. Pij PP. V. Ne in popularibus concionibus disputetur de Conceptione gloriosæ Dei genitricis Mariæ, quæ & innouantur, quæ desuper per fel. rec. Sixtum Papam IV. & Sacrum Tridentinum Concilium statuta fuerunt.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

SVper speculã Domini, viribus licet exiguis, constituti: prophetæ solicitudinem imitantes, die noctuq. ad diuersos Ecclesiæ status nostræ mentis aciem intendimus, studiosè prouidentes, vt communi Domino ab omnibus gradibus fideliter seruiatur, ac illis maximè, quibus digniora ministeria diuini Spiritus fauore credita sunt, inter quos diuini verbi prædicatores adnumerandos esse nemo dubitare poterit, qui eorum munus ab ipso Domino cõsecratum, Apostolis præcipuè iniunctum fuisse animaduertet, qui si adepto gradu dignè fungerentur, euangelizantes pacem, annunciantes bona, prædicantes salutẽ, non solum vox eorum dulcis, verum & speciosi pedes viderentur, & fraternæ salutis vberes fructus referentes, multam fiduciam haberent in die Domini. Verum quod neque sine animi dolore accepimus, nec referre possumus, quidam diuersorum ordinum Regulares, Clericiq. seculares, omissis quæ diuinæ maiestatis gloriam, & sanctissimæ Dei genitricis, aliorumq. diuinorũ venerationem, atque fidelium pietatem, promouere poterãt, quod Apostolus in quibusdam arguit, languent circa quæstiones, & pugnas verborum, ex quibus oriuntur inuidiæ, & contentiones, cæteraq. vitiorum monstra, potissimum verò, cum de gloriosæ Virginis Mariæ Conceptione sermo inciderit, tam pertinaciter pro alterutra parte contendunt, ac si de illis dogmatibus esset, quæ corde credere ad iustitiam, ore confiteri ad salutem necessarium est. Quibus illud prophetæ conuenire videtur, dicunt, ait Dominus, cum ego nõ sim loquutus, cum Sancta Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum Magistra, & doctrix disciplinæ, de ea re hucusque non definierit, nemo, absque temeritate, prædicare, vel alterius partis sententiam damnare potest, & quasi desint præclarissima inuentricis gratiæ merita, quæ nec angelica quidem lingua satis dignè referri possunt; & cum ex illo vberrimo fonte, puteoq. aquarum viuentium, non possint saluberrimas haurire aquas, quibus fidelis populus, magna cum vtilitate, atque dulcedine, reficeretur, ad dissipatas Cisternas occurrunt, stultas scilicet, & sine disciplina quæstiones, quæ generant lites, quas nec frequens multitudo intelligere, nec viri sapiẽtes qui capiunt, vtiliter percipere valent, præsertim, quoniam, vt experimento didicimus ipsorum concionatorum, qui ad quæstiones huiusmodi proponendas facilius erumpere solent, maior numerus materiæ difficultatem prorsus ignorantes, neque intelligentes, quæ loquuntur, aut de quibus affirmant, simpliciũ animos, indiscretæ deuotionis obtentu, vel potius loquacitatis, & ostentationis effectu, ad tumultus & simultates cõcitant, quos tumultuantes atque dissidentes componere, sedareq; potius oportebat. Cumq. paruulis in Christo lac infundere, prouectis solidum cibũ apponere deberent, dum in huiusmodi cõtrouersijs interminatis versantur, omnibus verba proferunt arẽtia, quod nõ absque maledictionis nota legimus in propheta. Nos igi-

tur

tur qui prædecessorum nostrorũ saluberrima decreta pro viribus salua esse cupimus, potissimum illa, quę a sacrosancta Synodo Tridentina denuo sunt cõfirmata, liberam cuique facultatem relinquentes opinandi huius cõtrouersiæ quãlibet partem, prout, vel magius pium, vel magis probabilẽ esse iudicauerit. Prędictorum igitur, concionatorum, aliorumq. contentioni, atque temeritati, populorumq. scandalis occurrere studentes. Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statutũ fec. rec. Sixti I V. Prædecessoris nostri, super ea re, q̃ a præfata Synodo innouatũ est (illud præsentibus, ac si de verbo ad verbum esset insertũ, pro plenè & sufficienter expresso, & inserto habẽtes) Apostolica authoritate tenore pręsentium, confirmamus, & approbamus, atque vt deinceps efficacius à cũctis obseruetur, perpetuo statuimus, ordinamus, ac per Apostolica scripta mãdamus, quatenus nemo cuiuscũque ordinis, gradus, cõditionis, vel dignitatis existat, in popularibus cõcionibus, vel vbicũque promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenire solet, de huius cõtrouersiæ alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorũ authoritate asserendo propriã sententiam, & Contrariã refellendo, aut impugnando, vel de hac ipsa quęstione cuiusuis pietatis, aut necessitatis pretextu vulgari sermone scribere, vel dicta re præsumat. Qui contra fecerit, suspẽsionis pœnã à diuinis absque noua declaratione ipso facto incurrat, si modo fuerit in sacris constitutus, quocũque pręterea gradu, siue dignitate, vel administratione fungatur, illis omnibus sit ipso iure priuatus, & ad eadẽ vel similia munera obtinẽda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cẽsuræ ipso etiam facto si obnoxius, super quibus nisi a Romano Pontifice pro tempore existẽte, dispensari, siue absolui non possit. Et nihilominus alijs pœnis, si opus fuerit à proprio prælato pro delicti mensura infligendis subijciatur, prout subijcimus. Ceterum, quamdiu per Apostolicã Sedem altera pars definita non fuerit, oppositaq. sententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ disputationibus, siue Generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi aliàs intersunt, qui rẽ capere possunt, nec scandali vlla subest occasio, de illa quęstione differere, & argumentis vtramlibet partẽ, vel asserere, vel impugnare, dum tñ neutra, veluti erronea pręiudicetur seruenturq; illa omnia, quæ à dicto Sixto prædecessore nostro statuta sunt, quorum singula, vt præfertur, etiã quantum ad alias pœnas, duximus innouãda, & innouamus per præsentes. Vt autẽ hæc nostra Constitutio, & præmissa omnia ad eorũ omnium, quorum interest, notitiam cõgruentius peruenire possint, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna suspensionis ingressu Ecclesiæ etiã eo ipso incurrenda, si in his, quæ mandamus exequendis se negligentes exhibuerint præcipimus, & mãdamus, omnibus & singulis locorum Ordinarijs, ac eorundẽ Vicarijs, Suffraganeis, & officialibus quibuscũque, & alijs singulis ad quos quomodolibet spectat, & pertinet, quatenus huiusmodi nostra Constitutionẽ singulis suę Dięcesis vel districtus Prędicatoribus, & alijs quib. expedire iudicauerint, opportunè insinuẽt, & publicent, ac insinuari & publicari faciãt. Et ne quis in posterum quoquomodo ignorantiã de præmissis possit prætendere, aut se contra præmissa valeat excusare, volumus, & similiter eadem authoritate decernimus, quod præsentes litteræ per aliquos ex nostri Cursoribus in Basilicarũ Sancti Ioannis Lateranẽsis, ac in principis Apostolorũ, & Cancellariæ Apostolicæ, valuis, ac in acie Campi Floræ de Vrbe de more publicẽtur, & affigãtur, & illis inde amotis remaneant in eisdẽ locis earundẽ exempla affixa; quæ publicatio,

&

& affixio, ita omnes ad quos spectat afficiat, & arctet, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusuis Indultis, & literis Apostolicis, quibusuis personis, etiam quantumcúque qualificatis, & in quacúque etiam Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, & quauis alia dignitate, & honore constitutis, etiam quod interdici, suspendi, vel excommunicari nequeant, quomodolibet concessis, quæ eis contra præmissa in aliquo suffragari non posse decernimus, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Volumus insuper, & decernimus, quod præsentes vim perpetuę, & irrefragabilis Constitutionis obtineat, & quod illarum transumptis, etiã impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, & sigillo alicuius psonæ in dignitate Ecclesiastica cõstitutæ, munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus literis adhiberetur, si ostensæ, vel exhibitæ forent, Regula Cancellariæ nostræ Apostolicæ quacumque Contrarium disponente, non obstãte. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę Confirmationis, Approbationis, Statuti, Ordinationis, Mãdati, Subiectionis, Innouationis, Præcepti, Voluntatis, & Decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius, se nouerit incursurum. Datũ Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingẽtesimo, septuagesimo, pridie Cal. Decembris, Pontificatus nostri anno Quinto.

Cæs. Glorierius.

H. Cumin.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi Millesimo quingentesimo septuagesimo, Indictione Decimatertia, Die verò septima mensis Decembris, Pontificatus Sãctissimi in Christo patris & Domini nostri, Domini Pij, diuina prouidentia Papę V. anno 5, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, & principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ valuis, & acie Campi Floræ, dimissis illarum copijs affixis, per nos Ioannem Andream Panizzam, & Petrum Aloisium Gaitam, prælibati S.D.N. Papæ Cursores.

Camillus Cherubinus Magister Cursorum.

Romæ Apud Hæredes Antonij Bladij Impressores Camerales Anno 1570.

Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instantiam sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine Statutum felic. record. Sixti IV. prædecessoris nostri super ea re quod à præfata Synodo innouatum est, (illud præsentibus, ac si de verbo ad verbum esset insertum, pro plenè & sufficienter expresso & inserto habentes) Apostolica authoritate tenore præsentium, confirmamus, & approbamus, atque vt deinceps efficacius à cunctis obseruetur, perpetuò statuimus, & ordinamus, ac per Apostolica scripta mandamus, quatenus nemo cuiuscumque ordinis, gradus conditionis, vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel vbicumque promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenire solet, de huius controuersia alterutra parte disputare, rationibus, vel Doctorum authoritate

tate asserendo propriam sententiam, & Contrariam refellendo, vel de hac ipsa quæstione, cuiuis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere, vel dictare præsumat. Qui cōtrafecerit, suspensionis pœnam à diuinis absque noua declaratione ipso facto incurrat, si modo fuerit in sacris constitutus, & quocumque præterea gradu, siue dignitate, vel administratione fungatur, illis omnibus sit ipso iure priuatus, & ad eadem, vel similia munia obtinenda, perpetuæ inhabilitatis censura ipso etiam facto sit obnoxius. Super quibus, nisi à Romano Pontifice pro tempore existenti dispensari siue absolui non possit. Et nihilominus alijs pœnis, si opus fuerit, à proprio prælato pro delicti mensura infligendis, subijciatur, prout subijcimus. Ceterum, quamdiu per Apostolicam Sedem, altera pars definita non fuerit, oppositaq; sententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ disputationibus, siue Generalium aut Prouincialium Capitulorum, vel ubi hi aliàs intersunt, qui rem capere possunt, nec scandali vlla subest occasio, de illa quæstione disserere, & argumentis vtramlibet partem, vel asserere, vel impugnare, dumtamen neutra, veluti erronea prædicetur, seruenturq. illa omnia, quæ à dicto Sixto prædecessore nostro statuta sunt; quorum singula vt præfertur, etiam quantum ad alias pœnas duximus innouanda, & innouamus per præsentes.

SVMMARIVM.

1 *Constitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem à Sede Apostolica antequam publicentur.*
2 *Quid sit Concilium Prouinciale, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties.*
3 *Quomodo, & qui vocandi, & quam in eo vocem habeant.*
4 *Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum, & recedendum.*
5 *Quando potestas statuendi deuoluatur ad accedentes.*
6 *De excusationibus non venientium, & quæ non admittantur.*
7 *Quomodo possint cōpelli, vt veniant ad Concil. Prouinciale, & de pœna contumaciū.*
8 *An possit peti charitatiuum subsidium pro accessu.*
9 *De ordine illud celebrandi, & sedendi.*
10 *Quis in eo præsidens, & qui iudices sint, & quomodo pronunciandum.*
11 *De quibus causis possit Concilium Prouinciale cognoscere, quam iurisdictionem habeat, & super quos.*
12 *Ad quem ab eo appelletur, & quid si allegetur suspectus.*
13 *De eius potestate in statuendo, & quid in eo præcipuè agendum.*
14 *Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit, & de illius publicatione.*
15 *Quinam habeant potestatem absoluendi a censuris per illud latis.*
16 *Ecclesiæ Archiepiscopales, & Episcopales Regni Neapol. quæ sint, & celebrent Concilium Prouinciale, & vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.*

CONCILIVM PROVINCIALE.

PRÆTER Summistas sciendū est, quod hodie per Constitutionē Sixti V.
1 † Concilia Prouincialia postquam fuerint celebrata eorū statuta transmittuntur ad Sanctiss. D. Papam, & per Sacram Congregationē Dominorū Cardinalium deputatam pro interpretatione, & exequutione Concil. Trid. recognita, & approbata, deinde publicantur, vt patet ex Constitutione eiusdē Sixti IV. Romæ publicata die 23. Martij 1504. incip. Immensa. Et qm̄ de Concilio

Cognit. titul. de Concil.

Prouinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap. impressum anno 1589. qui cum non facile reperiatur, hic inserendum esse censui recognoscendo, & addendo.

Inter ceteras solicitudines quæ Metropolitano incumbunt, ea non minima reputatur, conuocare scilicet Concilium Prouinciale, de quo breuiter, vtiliter, & ordinatè scripturus, nonnullas ponam quæstiones ex Sacris Canonib. varijsq. Doctoribus, ac locis, non sine maximo studio, labore, atque vigilijs elaboratas, & collectas ad inchoationem dicti Cōcilij, illusq; progressum, atque tractatū, & ad præstantiam Archiepiscopi in eo pertinentes. Diuino igitur inuocato au-
2 xilio dicimus, † hanc Concilij Prouincialis conuocationē ad Metropolitanum spectare, c. si episcopus, c. si quis episcoporū, c. qm̄, c. propter, 18. d. c. sicut olim, de accusat. c. 1. de pœnis, in 6. Ipse namque est caput huius Congregationis, & propterea ad ipsum spectat hmōi conuocatio. Card. Alex. siue Præposit. in d. c. si quis Episcoporum, & Cōcilium Prouinciale dicitur, quia præsentat Ecclesiā Prouinciæ. Abb. in c. graue, in fine de præben. & in d. c. sicut, vbi etiā de triplici Conciliorum differentia, post gl. in Sum. 17. d. quorum etiam definitiones ponit Io. Paul. Lancel. lib. 1 Institut. Iur. Canon. in tit. de eccles. cōstit. & declarat in sua gl. vel. appellatur, quia regulariter fit, & cōgregatur in prouincia authoritate Archiepiscopi Metropolitani, qui oībus Episcopis, Prælatis, & Clericis prouinciæ præesse dicitur, Berous, in c. 1. de iudic. & sine authoritate Metropolitani non inferioribus illud congregare, Card. Alex. notat in d. c. propter, el 1. Sede tñ Metropolitana vacante, Episcopi prouinciæ se congregare possunt ad illud celebrandum. Archid. & Gemin. in c. placuit, num. 2. & in d. c. propter, vbi Ioan. de turre cremata Card. S. Sixti, num. 8. ac Card. Alex. in c. de Concilijs, in 3. notab. & in d. c. placuit, 18. dist. Petrus de Monte, Episcopus Brixien in tract. Monarchiæ Conciliorū, c 2. n. 9. Vgoniūs Episcopus Famagustanus, in tractatu quē inscripsit de Concilijs Synodo. Vgonius in præludijs, q. 5. & in 3. par. fol. 131. Henric. Botteus de Synodo Episc. p. 1. n. 43. ad quem tñ finem, quoties, & quid sit tractandū in eo, habetur in d. c. propter, cap. qm̄, 18. dist. & c. sicut, de accusat. Iusta etiam causa illud conuocandi est, cū aliqua magna oritur dubitatio, quæ aliàs cōmodè non posset definiri. Card. Alex. in c. multis, in 4. notab. 17. dist. et potest conuocari pro corrigendo Epō, prout in c. 1. 34. dist. & qñ immineret necessitas, pōt congregari ante tempus statutū, idem Card. in d. c. de Concilijs, Bott. in d. par. 4. n. 54. sed Archiepiscopo non licet ante receptionem pallij, illud cōuocare, c. quod sicut, § præterea, de elect. & ex his patet responsio saltem remissiuè ad primam quæstionē, quæ erat præmittenda, videlicet quid illud sit, per quem conuocetur, ad quē finem & quoties, & de cōcilijs Prouincialibus, vide quod nouissimè fuit decretū per Conc. Trid. sess. 24. de refor. c. 2.

ADDITIO. Verba Concil. Trid. sunt ista, videlicet Prouincialia Concilia sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus corrigendis excessibus, controuersijs cōponendis, alijsq. ex Sacris Canonibus permissis renouentur. Quare Metropolitani per seipsos, seu illis legitimè impeditis, Coepiscopus antiquior, intra annum ad minus à fine præsentis Concilij & deinde quolibet saltem triennio post octauam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ nō prætermittat Synodum in prouincia sua cogere; quo Episcopi omnes, & alij qui de iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis ijs quibus cum imminenti periculo transferendum esset, conuenire omninò teneantur. Nec episcopi comprouinciales

pratex-

prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Itidem Episcopi qui nulli Archiepiscopo subijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant in cuius synodo Prouinciali cum alijs interesse debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant; in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. Synodi quoque Diœcesanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur; ratione tamen parochialium, aut aliarum secularium ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quam Episcopi, & alij suprascripti negligentes fuerint, pœnas, Sacris Canonibus sancitas, incurrant. Hactenus verba Conc. Trid. Est autem Concilium Prouinciale conuentus Episcoporum coactus ab habente potestatem congregandi, vocatis vocandis, de iure, vel consuetudine Nauar.cons.4.num.3. de verb. signif. in antiq. vbi etiam inquit, posse Concilium Prouinciale congregari ad aliquas particulares causas in congregatione ipsius expressas, ex mente Innoc. in cap. graue, num.7. de præb. Itidem ex verbis Conc. Triden. supra relatis, colligitur, hodie cessare potestatē Capituli Metropolitani Sede vacante illud celebrandi, ac Suffraganeos conuocandi, licet ante ipsum Cōcilium Trid. id poterat, vt per Pauin. in tract. de off. & potest. Cap. Sede vac. par.1.q.7. sub num.3. & Bott. de synod. par.1. num.43.

An autem electio semel facta Metropolitani ab Episcopo exēpto, vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, possit postea mutari? Resp. quod non, sed semper in futurum ad illam accedere tenetur, eiusq. electio ligat successores, & ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quæro, † quomodo, & qui vocandi? Resp. Metropolitanum conuocare Concilium ad statutam diem, per literas, & sufficere vnicam citationem, cap. si Episcopus, & ibi glo.27. dist. Gemin & Franc. in cap.1. de pœnis, in 6 & Episcopi prouinciæ vocandi sunt, & ire tenentur, vt in prææll. iuribus habetur, ex quo textu in d. cap. si Episcopus, notat Card. Alex. quod Suffraganei non tenentur venire ad Concilium Prouinciale nisi a Metropolitano sint vocati, in tantum, quod si Suffraganeus videret omnes alios Episcopos Consuffraganeos ire ad Concilium, si ipse non esset vocatus, non tenetur ire, nisi in præcedenti Concilio fuisset deliberatum de futuro celebrando, cum assignatione loci, & temporis, tunc qui fuissent præsentes, non forent necessario vlterius vocandi; vel nisi essent vocati per edictum generaliter, Card. Iacobatius in tract. de Concilio, lib.2. Art.4.q.5. fol.101 & ratio est: quia in ijs in quibus est necessaria denunciatio, prout hic, non sufficit scientia, vbi verò sola scientia est de substantia, non requiritur de necessitate denunciatio; & ita procedit reg. Enim qui, de reg. iur. in 6. quæ potuisset obstare, ut ibi per Ioan. Andr. & Fran. Formulam indictionis futuri Concilij Prouincialis, vide in fine Concil. Prouin. Mediolan.4. & 6. & in Cerem. Episc. lib.1. cap. finali.

Tertio quæro, quid de Abbatibus? Resp. quod Abbates etiam intersunt Concilio Prouinciali, c. ex ore, de priuileg. capit. Vt Apostolicæ, eod. tit. in 6. & an accedere teneantur, vide Gemin. & Card. S. Sixti, & Alex. in capit. Episcopus, 18. dist. Doct. in d. tract. par.2. sub num.4.

ADDITIO. Quando tamen habēt populum, & membra non exempta à quibus appellatur ad Archiepiscopum, clarum est, quod tenentur accedere vt in iuribus præalleg. & Abbates habentes populum, & territorium proprium, iurisdictionemq.

Episcopalem exercentes intra ambitum ipsius Prouinciæ ad Concilium Prouinciale vocari debent, quemadmodum vocantur Episcopi Comprouinciales, & possunt dici Suffraganei, nam cum habeant iura Episcopalia, ac proprium territorium, & celebrent de per se Synodum Diœcesanam, dicuntur Ordinarij locorũ, & appellatione Ordinarij comprehenduntur, gl. notab. iuncto text. in c. Ordinarij de off. Ordin. lib. 6. quorum Abbatum multi sunt in Regno Neap. qui obtinent plurima Castra, de quibus per Frecc. in tract. de Subfeud. sub rubr. de origine Baronum. c. 3. n. 18. & isti funguntur vice trium personarũ. s. Abbatis in monasterio erga monachos, Prælati, seu Antistitis erga populum, & domini iurisdictionis temporalis ciuilis, seu mixtæ (si habent) erga laicos, qui etiam omnibus prælatis inferioribus præferuntur, arg. text. in cap. 1. de ætate, & qual. Benè per Lancel. Conr. alios cumulantem, in templo omnium iudic. lib. 2. c. 7. num. 18 quibus competere possunt non solum ea quæ sunt dignitatis, & iurisdictionis Episcopalis, verum etiam ea, quæ sunt ordinis Episcopalis, de quibus in c. quamuis Chorepiscopis 68. dist. in c. quanto, de consuetud. in c. aqua, de consecr. eccles. vel altar. & in concedentibus, vbi Panor. de excess. prælat. præter tria videlicet, conferre ordines sacros, consecrare basilicas, & altaria, & conficere chrisma, prout patet ex priuilegijs quibusdam Abbatibus à Sede Apostolica concessis. Insuper isti in Concilio sedent post Episcopos vt per Pet. de Monte, in tract. Monarch. Conc. q. 5 n. 4. & per Campeg. in tract. de author. Sacri Conc. c. 7. & tamquã locorũ Ordinarij in Cõc. Prouinciali habent vocẽ decisiuã, vt per Alph. Aluarez. in Speculo Iuris Pontificij & Cæsarei, c. 51. §. 2. fol. 208. & tunc de eis in Decretis debet fieri mentio, vt obseruatum fuit in synodo Prouinciali Sipontina, celebrata de mense Ianuarij 1567. Manfredoniæ, attento proœmio tenoris sequentis: videlicet. Nos Ptolomeus Gallius. S. R. E. tit. S. Pancratij presbyter Cardinalis Comensis, ac Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Sipontinus, de consilio, & assensu Reuerendissimorũ DD. Episcoporum, Abbatum, & aliorum nostræ Prouinciæ Ordinariorum, in Prouinciali Synodo Sipontina, hæc statuimus, & sancimus, & infra, ampliatur, vt accedere teneantur etiamsi in capite essent exempti, notat Gemin. in d. c. vt Apostolica, num. 4. Secundò ampliatur in Commendatarijs perpetuis, constitutis in sacris ordinibus, habentibus proprium territorium, curam animarum, ac Episcopalem iurisdictionem, ex adductis per Nauar. in cons. 1. nu. 2. de fil. presb. & cons. 5. de sponsal in antiq. Limita, quod non omnes Abbates, seu Commendatarij habeant vocem decisiuam in Concilio Prouinciali, sed illi tantum, qui habent iurisdictionem Episcopalem, & alia, vt supra, licet habeant insignia Episcopalia scilicet, vsum mitræ & baculi ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apostolico, cum habere vocem decisiuam, sit etiam iurisdictionis, Campeg. in d. tract. cap. 7. & 15. Si tamen Concilio prouinciali non placuerit, consulenda erit Sacra Congregatio.

An autem Abbates prædictis qualitatibus muniti, habentes populum intra fines Prouinciæ existentem, à quorum sententijs immediatè ad Sedem Apostolicam appellatur, & non ad Archiepiscopum, teneantur ad Concilium Prouinciale accedere, & videtur dicendum, quod sic: siquidem Episcopi exempti, à quorum sententijs ad Summum Pontificem appellatur, tenentur eligere aliquem vicinum Metropolitanum vigore decreti Cõc. Trid. supra relati. ergo eo magis Abbates respectu populi exempti, tutius enim erit consulere Sanctam Sedem Apostolicam, an scilicet mens Conc. Trid. fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quartò quæro; quid de Capitulis Ecclesiarum? Resp. quod Capitula Cathedralium vocari debent, & admitti ad tractatum Concilij, non autem ad deci-

decidendum,& possunt comparere per procuratores, c.fin. de his quæ fiunt à prælat.sint consf.Cap.vbi Abb.nu.4. dicit, procedere etiam in negotijs non tãgentibus Capitula,& Card. Zab.in c.graue,q.5.de præb.tenet, semper vocandos esse ad Conciliũ Prouinciale Canonicos Cathedralium pro tutiori. Bott. in d.tract.par.2.nu.41.habetq.Capitulum vocem consultiuam.Formulam literarum quib. Capitula Canonicorum Cathedralium ad illud inuitantur,vide in fine voluminis actorum Ecclesiæ Mediolanens.fol.359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis,vacaret Sedes,Capitulum Cathedralis, seu Metropolitana succedens in iurisdictione, est Ordinarius iudex, & debet de necessitate vocari, & potest comparere per Vicarium generalem, cum speciali mandato dandi vocem decisiuam,cum sit iurisdictionis,qua transit in Capitulum Sede vacante,vt satis abunde fuit demonstratum supra,& in verbo Capitulum; Sede vacante si tamen Concilio prouinciali non placuerit, consulenda erit Sacra congregatio. Notandum etiam est, quod Sacra Congregatio censuit Capitula Collegiatarum quasi Episcopalem iurisdictionem habentia,ad Synodum Prouincialem esse vocanda.

Quintò quæro,quid de alijs? Resp. quod ad Concilium prouinciale nedum debent venire Episcopi, verum etiã alij inferiores,qui se læsos esse existimant; sed Episcopi veniũt vt definitores, isti autem pro iustitia consequenda,d.cap. propter,vbi Card.Alex.in 1.notab.18.dist.

Sextò quæro,qui debeant omnino vocari? Resp.quod de necessitate ad illud vocandi sunt Episcopi,& nõ alij,Innoc.Host.& Zab.in d.cap.graue,de præb. Abb.in disputat.1.nu.29.& sequuntur Communiter Doctores,vt refert Card. Alex.in d.c.propter,el primo.

ADDITIO.Intellige hoc non procedere,quando in prouincia vltrà Episcopos, adessent alij Ordinarij locorum, habẽtes Episcopalem iurisdictionem, vt dixi supra, in addit.ad tertiam,& 4.quæstion.Item,vbi fuisset prouisum de Episcopo qui nondũ esset consecratus,licet non dicatur Episcopus ante consecrationem,glos.in Clem.Dignum, de celebr. miss.& per plura citata à Felin.in cap.eam te,de Rescript.Nauar. in Man.Confess.cap.27.sub num.67.si tamen est electus & confirmatus,& possessionem adeptus,poterit interesse Concilio & votare arg.text. in cap.transmissam, vbi glos.de elec.& per ea quæ dicit Abb.in c.accedentibus de excess. prælat. Campeg.de Concil.c.15.eiq.& synodum consecrare licebit,suamq. synodum conuocare.Bott.de Synod.parte 1.& ideo erit de necessitate vocandus.

Septimò quæro. Quid si Episcopus vocatus moritur? Resp. qđ si citato Episcopo, & eo mortuo fuerit prouisum de alio,ante inchoatum Conciliũ,ex illa citatione non arctaretur successor, Card. Iacobat. in d. tractatu de Conc. lib. 1.Articulo. 4.quæst.6.

Octauò quæro, quid si Episcopus nõ reperitur in Diœcesi? Respon. qđ Episcopi,qui nõ sunt in suis Diœcesibus,sed extra eas,necessariò non sunt personaliter citandi ad Cõcilium Prouinciale,Card.Alex.in c.peruenit,in 4.notab.18. dist.verũ in Prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obseruauimus, literas Mẽtropolitani directas Episcopo absenti,cõsignari facere ius Capitulo vt trãsmittat, & proponere edictũ ad valuas Cathedralis,vbi tenetur residere,& domicilium residentiæ semper est principale,Felin.in c.postulasti,nu.1.de foro cõpet.

4 Nonò quæro† de tempore & loco? Resp. non debere Concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abstinentiæ, seu contemplationi vacandum, vt in quadragesima, & in diebus quibus insistendum est celebrationi solemnitatum præcipuarum. c. habeatur, vbi Card. Alexan. in fine, 18. dist. Bott. de Synodo, par. 1. n. 56. & in Congregationibus Conciliorum debet haberi ratio, vt hi qui vocati sunt, non fatigentur propter discrimina itinerum, debent ergo fieri huiusmodi Congregationes & Conuentus in loco non multum remoto, immò proportionato respectu eorum, qui debent venire; debet etiam haberi ratio temporis, vt non in hieme maxima fiat, cum in istis temporibus periculosa sit itineratio, Cardinal. Alex. in c. quoniam, 18. dist. Bott. in d. par. 1. num. 56.

Decimò quæro de termino ad veniendum? Resp. quod vocati ad Conciliũ, debent venire infrà terminum, vel saltem ad terminum eis assignatum, c. placuit, & c. si episcopus, 18. dist. sed quamdiu Concilium non erit absolutum, poterit Episcopus moram purgare, & non punietur pœna Canonica. Doct. in d. c. si episcopus, Card. Iacobat. in d. tract. lib. 2. Art. 5. fol. 110.

Vndecimò quæro, quid si venit & discessit illicentiatus? Resp. quod Episcopus qui venit ad Concilium, & discessit illicentiatus antequam Synodus absoluatur, debet excommunicari, & excommucatus à Synodo, non potest absolui per singulos prælatos Synodi, sed ab ipsa Synodo tantum, c. si quis, 18. dist. vbi Card. Alex. notat, paria esse, nõ venire, & ante absolutum Cõcilium recedere; facit text. in c. certũ, 11. q. 3. & c. 1. de iud. in tantum, quod si vocatus ad Cõciliũ expectasset per plures dies alios absentes, & postea etiam in die prorogata illicẽtiatus recederet, punitetur tamquã contumax non expectato fine Concilij, Card. Iacobat. in d. Art. 1. fol. 112. & 113. Synod. Vgo. in 4. par. fol. 144. & cõtumax dicitur ille, qui illicentiatus recedit, Dec. in c. 1. de iudic. n. 43. in 1. lectura.

5 Duodecimò quæro quid si non omnes venirẽt? Resp. † quod si Archiepiscopus vocat subditos ad Concilium, & ipsi non veniunt in termino eis assignato conuincuntur de negligentia, & potestas deuoluitur ad accedentes, etiam numero pauciores, Iacobat. in d. tract. lib. 5. Art. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos se fecisse videntur, c. cum nobis, vbi Panor. num. 3. de elect. & sic absurdum est, eos in numero computare, iuxta glos. in Clem. quod circa, eod. tit. vnde faciunt, quod contumax resideat in præsentibus, & in terminis nostris asserit Petr. de Monte in præalleg. tract. de Concilio. quæst. 6.

6 Decimotertiò quæro† de excusationibus non venientium? Resp. quod Episcopus qui non potest interesse Concilio, debet se excusare per literas subscriptas per eum, & excusationis suæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non est necesse apud totum Concilium illam allegare. Card. Alex. in d. c. placuit, 18. dist. quem sequitur Iacobat. in d. tract. libro 2. Artic. 1. quæst. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide glos. in d. cap. placuit.

Decimoquartò quæro, quænam excusatio requiratur? Resp. non quamlibet necessitatem excusare Episcopum, vt non teneatur venire ad Cõcilium, sed requiri grauem necessitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipienda statuta edita in Concilio Prouinciali, c. Episcopus, cum seq. & ibi Card. Alexãd. ac etiam in c. peruenit, 18. dist. vbi gl. in verbo, necessitatibus, ponit multa, quæ excusant ne vocatus teneatur venire ad Cõcilium, & Cãpeg. de Conc. c. 11. & formula

mula literarum, quibus Episcopi à Concilio Prouinciali absentis excusatio accipitur, reperitur impressa in fine voluminis actorum ecclesiæ Mediolañ.fol. 359. de quibus excusationum causis late Bott.de Syno.par.2.sub num.56.

Decimo quintò quæro, quid si Episcopus subest duob. Metropolitanis, prout dicit glos.in cap.1. in verbo veniendo, in fine, ne Sede vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium? Resp. quod accedendo ad vnum, potest mittere procuratorem ad aliud.

ADDITIO. Similis glos.est in c.& temporis, vers.vnire, 16.q.1.& arg.text. in c.2.de relig dom. & vide Caccialup.in tract.de vnion.Artic.8.num.11.& in Regno Neap. exstant aliqui Episcopi qui subsunt duobus Metropolitanis, ratione duorum Episcopatuum vnitorum, & inter alios est episcopus Campaniensis, & Satrianensis, vnitis, qui respectu primi subest Archiepiscopo Salernitano & respectu secundi recognoscit in Metropolitanum Archiepiscopum Compsanum. Et facit in simili quod dicit glos.fin.in c.ex ore, de priuileg.Imol.in c.quod super his, de maior.& obed.Bott. in d.tract.par.2.sub num.42.& Fran.Aret.in cons.

Decimosextò quæro, Quid de vocato ad Concilium à Metrapolitano, si eodem tempore vocetur à Rege ad quem potius accedere debeat? vide glos. in cap.si Episcopus, 18.dist.& in c.cum parati, de appellat.vbi Inn. & Abb.Card. Iacobat in d.tract.lib.1.Art.5.fol.117.Lancel.Conrad.in templa.omn.iud.lib. 1.cap.2.§.3.num.6.& Bertach.in tract.de Episc.lib.4.par.1.quęst.14.& Dec.in conf.72.Campeg.de Concil.cap.11.

7 Decimoseptimò quæro, † An possint Episcopi compelli vt veniant cessante impedimento, & quomodo? Resp.quod sicut possunt compelli subditi venire ad Synodum Episcopalem, sic & compelli possunt Epicopi, vt veniant ad Concilium Prouinciale, Abb.in cap.quod super his, de maior.& obed.in 3.notab.

Decimo octauò quæro, de pęna contumaciū? Resp.quod Episcopus qui impedimento Canonico cessante, non venit ad Concilium, debet priuari cōione aliorum Episcoporum vsque ad futurum Concilium, si fuerit contumax, cap.si quis Episcoporum, & ibi Card.Alex.in 1.not 18 d.faciunt etiam c.non oportet, in fine, cap.si quis autem, cap.placuit, & cap.si quis Episcopus, dist.eadem; vnde non erit talis Episcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta ecclesiastica, & communicare cum ceteris Episcopis, & alijs, sed tantum erit suspensus à communibus negotiis cum alijs Episcopis, nec poterit interesse scrutinio Episcoporum, nec Consecrationi eorum, & alijs Cōiter pertractandis cum Metropolitano, & Episcopis, & glos.in d.cap.placuit, & Card. Alex.in fine, Card.Iacobat.in d.art. .in princ.fol.111.subdens, quod etiam poterit excōicari excludendo à cōione fidelium, & erit in electione Archiepiscopi; Quod sanè debet intelligi, vt si primo vocatus non venit, procedat prędicta pœna, si iterum, & tertio monitus, non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodē delicto: ex multiplicato enim delicto cōtumaciæ, augetur pœna; ideo & si vnica citatione monitus non venit, poterit priuari cōione aliorum Episcoporum, & ista non est excōicato; vnde ad hanc pęnam inferendā sufficit vnica monitio, d.c.si Episcopus, si tamen postea tertio monitus adhuc persistit in sua contumacia tunc poterit excommunicari; & pro hac diuersitate facit: quia priuatio à cōione, de qua in dd.iuribus, non est Censura Ecclesiastica, sed pęna Canonica, & ideo trina monitio in ea nō requiritur, secus in excō-

municatione, quæ est Ecclesiastica censura, c. quærēti, de verb. signif. & nō potest nisi trina monitione præmissa proferri, c. sacro, de sent. excom. c. 1. eo. tit. in 6. Ad prædicta facit in simili, qđ notat Io. And. in c. 1. de excess. prælat. vbi dicit, ad inferendā pœnam suspensionis, non requiri monitionem, quando profertur vt pęna, quādo autem profertur vt censura, trina monitio debet præcedere; ita resider Card. Alex. in d. c. si quis Episcoporū; cuius dictis addo, etiā vt si vocatus ad Concilium negligat venire, & non mittat, nec se excuset, nō statim puniendus est tāquā contumax, sed prius debet admoneri, & requiri, & tandē citari ad videndū se declarari, c propter, et 1. 18 dist & ibi glos. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 1. Art. 5. in princ. fol. 11 ; Campeg. de Concil. c. 13. Facit id, quod dicit Innoc. in cum olim, in fin. de testi. quod contumax in processu iudicij, citatur ad sentētiam; Item in procedendo contra Episcopos consulerem seruādam esse Constitutionem Alex. III. relatam in c. 2. de off. deleg. in 6.

8 Decimononò quæro, † an Episcopus pro dicto accessu possit petere subsidiū? Resp. qđ Episcopus volēs ire ad Conciliū Prouinciale, potest petere ab Ecclesijs subiectis, vt conferāt expēsas; Bellēcinus Rotæ Auditor, in tract. de charitatiuo subsid. q. 21. Card. Iacobat. in d. Ar. 5. fol. 111. Quod intellige, quando Episcopus esset pauper, qui non haberet ad faciendū expensas, vt per eundem Card. Iacob. in d. art. 5. fol. 110. col. 1. Rebuff. in tract. Cōcordat. in rubr. de public. concubinari. s, §. quia verò, quod charitatiuum subsidium non exigendū est a pauperibus, & ille dicitur pauper clericus, qui ex redditibus non percipit vltra decentē victum suū. Bellencin. in d. tract. q. 30. & quando prælatus possit imponere charitatiuū subsidiū, vltra Belleuc. in d. tract. vide Afflict. in Cōstit. Regni. Quā plurimū, nu. Boer. decis. 13 ; cū tribus seqq. & Petr. Duen. Reg. 89. in versic charitatiuū subsidiū & Reg. 2 ; in verbo, Episcopus; Et quę dicatur cōgrua Clerici sustētatio, vide Menoch. de arb. iud. Cent. 6. Casu 520. n. 10.

Vigesimò quæro, quid de Archiepiscopo? Resp. quod Archiepiscopus, nō debet petere aliquid à prę latis veniētibus ad Conciliū, aliàs teneretur in quadrupulū, c. quoniā, 18. dist. qui text. loquitur quando Archiepiscopus expetierit, si tamen ipso nō petēte, aliquis ex Suffraganeis Episcopis aliquid daret de ibi cōtentis, nō incurreret in pœnā quadrupli Archiepiscopus, cū hanc pœnalē Constitutionem nō debeamus extendere ad casum nō expressum; peccaret tamen, cum abstinere debeat à muneribus, secundum Card. Alex. in d. c. quoniam, vbi tenet, quod ex sola petitione incurrit dictam pęnā, de rigore iuris: sed de æquitate non, si non obtineat; & tunc authoritate maioris potest compelli ad soluendū de proprijs bonis, & non ecclesiæ, & solutio debet fieri Episcopo quando agitur de restitutione rei petitæ, pœna autem applicabitur Ecclesiæ cui facta est iniuria, munuscula autem seu xenia, non debet quærere, nec ea spontè oblata respuere. c. de eulogijs, 18 distinct. & ibi Card. Alex.

9 Vigesimoprimò quęro, † de ordine ad Cōcilium Prouinciale celebrandum? Vide Pontificale Romanum, sub titulo, de ordine ad Concilium Prouinciale celebrandum, & nouissimè Ceremon. Episc. lib. 1. c. 21.

Vigesimosecundò quæro, de ordine in sedendo? Resp. quod Episcopi, secundum ordinationis suæ tempus, siue ad consedendum, siue ad subscribendū loca tenere debent, cap. fin. 17. dist. conseruato Metropolitani primatu, c. placuit, 18. dist. dicit tamen glos. c. per tuas, de maior. & obed. esse ibi argumentum pro exemptis Episcopis, vt in Synodo sedeant in meliori loco, sed an præferantur non exēptis, primo promous, vide Abb. ibidē; Si verò Episcopus teneret locū Metro-

Metropolitani; licet sit posterius ordinatus, præponitur alijs, glos. in d.c.fin. De Abbatibus, an debeant præcedere Canonicos, tractat Felin. in c.pastoralis, nu. 9 de off. deleg. Card. Iacobat. in d lib.7. Art.2. fol.72. Synod. Vgo. f.58. vbi post Gemin. & Card. Alex. in d.c.fin.17. dist. tenet, quod Clerici seculares Regularibus, regulariter semper præferendi sunt. Quomodo autem se habere debeant in Concilio residentes, vide c.in loco benedictionis, 5.quæst.4.

ADDITIO. In sessione verò, & ordine proferendi vota inter Episcopos, Dignitates, Abbates, Canonicos, Commendatarios, Procuratores, & ceteros, attenditur hodie nouissima dispositio quæ habetur in d.Ceremon. Episc.lib.1.cap.fin. & eod. lib.c.3. habetur, Episcopos in Congregationibus Concilij Prouincialis, coram Archiepiscopo vti posse Rochetto discooperto cum mozeta.

Quid Archiepiscopo siue titulari, siue aliàs prouiso ac translato ad Ecclesiam Suffraganeam, an in Synodo Prouinciali sedere debeat immediatè post Metropolitanum ratione Archiepiscopalis dignitatis qua functus est, an praecedere debeat alios Episcopos antiquiores. Resp. quod sic, arg. text. in l.1. ff. de albo scrib. & rubr. C. vt dignitat. ordo seruetur, lib.12. & hoc in memoriam pristinæ dignitatis, & honoris quem gessit, ratione cuius retinet iura reuerentialia. Ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin. in capit. quæ in ecclesiarum, num. 81. de Constit. Est & alia ratio: quia Archiepiscopus translatus ad Ecclesiam Suffraganeam, cessit loco, & non dignitati, arg. text. in cap.1. de ordin. ab Episc. qui renunc. Episcopat. & in cap. post translationem, de renunc.

10 Vigesimo tertiò quæro,† quis in eo est præsidēs? Resp. quod Archiepiscopus in Concilio Prouinciali est præsidens, d.cap.placuit, glos. in cap. Pastoralis, in verbo, exceptis, de off. ord. & est caput Concilij. Abb. in cap. graue, num.8. & Imol. num. 10. de præben. Card. Alex. in capit. si quis Episcoporum, 8. dist. qui omnibus Episcopis, Prælatis, & Clericis prouinciæ præesse dicitur. Berous, in cap.1. de iud. & authoritate Archiepiscopi celebratur, Bonifac. de Vitalinis, in Clem.1. num.45. de sent. excommunic.

Vigesimoquartò quæro, quinam iudices sint? Resp. nedum Archiepiscopū, sed etiam alios Episcopos esse iudices, cap.1. vbi Abb. in primo notab. & Marian. Soc. in 2. notab. De libelli oblat. glos. in Sum.9. quæst.8. fine quorum consensu non iudicat Archiepiscopus, Abb. in cap.1. num.14. de iudic. Cardin. Iacobat. in d. tract. lib.5. Art.11. fol.292. Synod. Vgo. in 3. par. fol. 108. colum.3. Metropolitanus ergo est coniudex, licet tamquam maior sedeat. Card. Alex. 3. q.8. in Sum. Episcopi congregati non dicūtur esse ibi vt singuli, sed vt collegiū, capit.1.34. distin. Anchar. & Felin. in cap. sicut olim, de accusat. Henr. Bott. de Synod. par. 1. num. 48. & totum Concilium est iudex, non autem singulares, Abb. in c. nō potest, num.18. de sent. & re iudic. in Synodo vero Episcopi, vnus est iudex, & lata est differentia inter istam, & illam, vt per Bott. in d. tractatu par.1. sub num.32. sicuti non est bona similitudo, arguere de Concilio Prouinciali ad Generale. Card. Iacobat. de Concil. lib.6. Artic.2. fol.345.

Vigesimoquintò quęro, quis est principalis iudex? Resp. quod Archiepiscopus est iudex principalis, c.1. 34.d. & ipse habet principaliter iudicare de consilio aliorum Episcoporum, Card. Alex. in capit. de eo, 50. dist. Archiepiscopus enim præsidēs cū Episcopis Suffraganeis in Cōcilio Prouinciali, habet iurisdictionem ordinariā, d.c. sicut olim, Suffraganei Episcopi in Concilio existentes, in co-

in cognoſcendo ſunt coniudices, in definiendo, vt aſſeſſores, Card. Alexand. in cap. propter, el 1. 18. diſt. Imol. in cap. graue, de præb. Bott. de Synod. p. 1. num. 33. & par. 2. num. 48. Synod. Vgol. cap. 9. ſed ſiue ſint iudices, ſiue aſſeſſores, non valet quod fit eis non vocatis. Inn. & Hoſtienſ. in d. c. graue; nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere vniuerſaliter in tota prouincia, requiritur cõſenſus Suffraganeorum, d. c. ſicut olim, de accuſat. cum ſimil. eorũ enim qui participes ſunt officij, debet attendi cõſenſus, Abb. in cap. cum olim, n. 4. de arbit. & tunc ligat ſubditos totius prouinciæ; aliter verò comprehenderet ſubditos Diœceſis ſuæ tantum, cap. Romana, & ibi gl. in verſ. ſententię, de ſentent. excommunic. in 6. Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia, vltra conſenſum Suffraganeorum, requiritur etiam conſenſus ſubditorum Suffraganeorum, ſi ſtatutũ concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum Suffraganeorũ, & ad ſuam Diœceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum Suffraganeorum, niſi conſentirent, Card. Alex. 18. diſt. in Sum. Felin. in cap. paſtoralis, num. 7. de off. ord. Lancel. Conrad. in templo omn. iud. lib. 2. c. 4. num. 22.

Vigeſimoſextò quęro, quomodo ſit pronunciandum? Reſp. quod Archiepiſcopus tamquam caput, de conſenſu, & conſilio Suffraganeorum, vel maioris partis, pronunciare debet, Ioan. And. poſt Hoſt. in cap. 1 de libelli oblat. Idem Card. Hoſt. & Zabar. in c. graue, de præb. num. 6. vbi Imol. num. 19. & hanc eſſe veritatem dicit idem Imol. in d. c. 1. in vltimo not. & ſub num. 21. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 5. Art. 8. fol. 288. & faciunt c. ſane, 65. diſt. c. nec Epiſcopi, de temp. ord. cap. ſicut, de accuſat. & ſic in Praxi obſeruari patet ex principijs nonnullorum Conciliorum Prouincialium, quæ ſunt impreſſa, videlicet Mediolanen. Coſentin. Neap. Tranen. & aliorum.

Vigeſimoſeptimò quæro, de modo in ſtatuendo? Reſp. quod Abb. in cap. 1. de pac. notat modum, & Practicam condendi legem in Concilio Prouinciali: nam vnus de Concilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet, ſtatuunt illam confirmando, vel reſtringendo, ſeu ampliando.

Vigeſimooctauò quæro, an alij pręter Epiſcopos in d. Concilio ſint vocales? Reſp. quod in Concilio Prouinciali, Metropolitano multo plus quam alijs eſt tribuendum: nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes, vt præter Epiſcopos habeant in Concilio vocem conſultiuam, & deciſiuam vt latè demonſtrat Doc. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de ratione habendi Concilia Prouincialia, Romę impreſſa anno 1565. a fol. 81. vſque ad 99.

ADDITIO. Intellige, vt ſi ipſi Concilio placuerit, poterunt habere vocem deciſiuam, vt fuit determinatum per Greg. XIII in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitam à Concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in d. Concilio, immò requiritur conſenſus omnium ſuorum Suffraganeorum; nec ſufficit maior pars. Faciunt dicta per Campeg. in tract. de Conc. capit. 6. ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum, quia nullum affertur præiudicium habentibus deciſiuam, ſaltem vbi deeſt copia Epiſcoporum vt cum maturiori iudicio procedatur. Abb. in 1. q. ſub num. 29 de alijs non Epiſcopis habentibus vocem deciſiuam, dixi ſupra q. 2. 4 & 9. Suffraganeus legitimè impeditus poteſt conſtituere procuratorem vnũ ex Suffraganeis cũ ſpeciali mandato ad decidendum ita tenet Nauar. conſil. 3. de off. deleg. in antiquis & conſ. 7. de maior. & obed. in noniſ. quod mihi non placet; nam pro danda voce in omnibus actibus Concilij requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicium, & facti diſcuſ-

ſio, ex

sio, ex quibus monetur ad determinandum, & non potest pendere ab alieno arbitrio, cum sit electa industria persona ad determinandum vna cum alijs; nisi dicamus, posse constituere procuratorem ad præsentandum votum in scriptis redactum per ipsum Episcopum impeditum accedere super aliquo particulari negotio, de eo instructo, accedente voluntate Concilij Prouincialis.

Vigesimononò quæro, quid si Metropolitanus à maiori parte in iudicando, vel statuendo dissentit? Resp. quod Metropolitano discrepante, præualet Prouincialis Cõcilij sententia, sentẽtię Archiepiscopi; dicit Card. Iacobat. de Concil. lib. 6. Art. 2. fol. 319. Henric. Bott. de syno. par. 3. n. 137. nam Concilium Prouinciale reputatur vt Collegium. Ancharan. & Fel. in c. sicut olim, de accusat. & in agẽdis a collegio si discordãt, statur maiori parti, c. sane, & ibi Card. Alex. 65. dist. gl. in c. si Archiepiscopus, de temp. ord. Nau. in cons. 1. de his quæ fiunt à maiori par. Cap. in antiq. standũ est in dispositionibus Cõcilij, iudicio plurimorũ, Abb. in c. 1. de pact. & in c. in singulis, n. 5. de statu monac. & ideo Cõcilij Prouincialis iudicium integrum dicitur, quia plurimorum a sententijs comprobatur, Clem. 1. de sent. exc. vbi Bonif. de Vital. in 10. notab. n. 45. dicit, quod stabilius, & firmius est statutum per Concilium Prouinciale, quam per sententiam Præsulis prouinciæ, sicut est Archiepiscopus, licet authoritate Archiepiscopi celebretur. Item dispositio Synodalis dicitur, quæ fit à maiori parte. Abb. in c. non potest, sub n. 16. de sent. & re iud. denique Metropolitani suffragium nõ potest nisi vim vnius habere. Doctor. Thomasius in dicta disputatione, fol. 89. & si non præualeret maioris sententia, posset Archiepiscopus solus decerne re sine consensu Suffraganeorum cõtra prędicta in superioribus quæstionibus, 24. 25. & 26. non obstat c. si quis Episcopus, cum seq. 6. q. 4. quia speciale est in cõdemnatione vel absolutione Episcopi, vt ibi dicit gl. & in c. episcopis, 65. dist.

a *ADDITIO. Adde tex. in c. extra conscientiam, 64. dist. & in c. prudentiam, de offic. deleg. Afflict. decis. 1. & ibi Vrsil. in annot. limita, vt opinio singularis præualeat, Cõmunis, quando ratione fortiori nititur per text. in c. Cappellanus, & ibi Panor. num. 3. ab omnibus receptus de ferijs. Felin. in c. 1. sub n. 54. de Const. Petr. de Monte in tract. Monarch. conc. q. 7. Nauar. cons. 17. nu. 8. de priuileg. in antiquis.*

Trigesimò quæro. Quid si Archiepiscopus non vult pronunciare secundum vota maioris partis? Resp. tunc puto esse recurrendum ad Summum Pontificem, per ea quæ dicit gl. in c. sanè 65. dist. in vlt. dicto, & in c. fin. in verbo iudic. 63. distinct.

Trigesimoprimò quęro, quid si sententiauerit Archiepiscopus secundum voluntatem minoris partis, dicit Abbas, in c. ne Episcopi, de tempor. ord. quod vitiabitur factum; & facit id quod in simili dicit glos. not. in c. 2. in versic. dum consilio, de corpore vitiat.

11 Trigesimosecundò quæro, de † quib. causis cognoscère possit Conciliũ Prouinciale, quã iurisdictionem habeat, & super quos? Resp. quod Conciliũ Prouinciale cognoscit de omnibus causis Ecclesiasticis totius Prouinciæ, c. pp, & ibi Gem. notat, 18. dist. & habet iurisdictionẽ super omnes de prouincia, Abb. in c. graue, n. 4. de præb. & cognoscit, & examinat delicta non solum Suffraganeorum, sed etiã subditorum suorũ, d. c. graue, c. sicut olim, vbi Host. de accen-

sat.

cusat.& d.c.propter, Philip.Fran.in c.fin.de censi.in 6.Lancel. Corrad. in tēplo omn.iud.lib.2.c.6.n.2. & habet iurisdictionē ordinariam, Card.Alex.in c.experientiæ 11.q.1.& 3.q.8.in Sum. Bero.in c.1.n.125. de iudic. & cognoscit de oībus causis, nedum per appellationem, sed etiā per simplicem querelā. Card. Alex.in c.de Cōcilijs,18.dist.& in rub.de appellat.n.36.& in c.cum speciali, n. 27.eod.tit.quē sequtur Card.Iacobat.ī d.tract.lib.5. Art.11.fol.298.Lācel.Corrad.in d.templo,lib.2.c.3.n.20.& debent audiri querelæ omniū læsorū,d.c.propter,& secundū Innoc.quē sequuntur Io.And.Imola,Card.Zab.in d.c.graue, Abb.in c.1.n.15. de iudic.& Card.Alex. in d.c.de Concilijs,18.dist. ēt non citati tenetur respōdere de querelis ciuilibus,ac si citati essēt; de criminalibus autē non,nisi sint citati,& exposita crimina super quibus accusantur: habent tamen ius reuocādi domum accusati, si pro specialibus negotijs fiat Conciliū, & petatur quod respondeant pro alijs,arg.c.fin.de foro cōpet.aliàs secùs,si indistinctè fiat Conciliū pro omnibus negotijs emergentibus; etiam cōpetit ius reuocandi domū,si Concilium sit de longinquo,nisi in casibus,qui de sui natura tractantur in Cōcilio, secundū Card.Zab.in d.c.graue. Bott.de Syn. par.3. in princ.nu 4 .& 42.Card.Iacobat.in d.lib.7.Art.8.fol.289.Syn.Vgo. in prælud. 10.& in fine,f.10.& in 3.par.f.108.col.1. in fine. Epi in Cōcilio Prouinciali cōgregati,loco Ordinarij sunt in omnibus causis clericorū,quæ ad Cōciliū referuntur, ad illum autem qui præest definitio pertinet de cōsilio,& assensu aliorum Episcoporū omnium,vel maioris partis, Host.in d. c. graue, & dixi supra quæst.26.Concilium insuper Prouinciale habet potestatē excōmunicandi Episcopos illius prouinciæ, Abb.in c.1.n.5.de iudic.vbi Bero. n.67.& Prælatos ex proprio delicto potest suspendere,& Episcopum,tñ deponere non potest.Abb. in d.c.graue,n.4.de præb.quia depositio Episcoporum soli Papæ est reseruata , Abb.in c.Pastoralis,in prin.de off.ord.Fel.in c.1.n.23. de iud.dicit tamen Abbas in c. 2. n. 3. de accusat. quod Archiepiscopus cum suis Suffraganeis potest audire causam,sed nō definire; Idē dicit Anchar.in d.c.graue,n.18.& Imola,
b sub n.18.solū enim interdicitur Concilio potestas *b* deponēdi Episcopos,Abb. in c.1.de iud.Sed circa hoc vide quod fuit decretū per Conc.Trid.ses.24.de refor.generali,c.5.& de reseruatis Sedi Apostolicæ vide notab.gl.in c.quod trāslationē,de off.legati, & in Clem.qa cōtingit,de relig.dom.& enumerat Card. S.Sixti in c.huic Sedi,17.dist.& Paun.de Visit. par.1.q.10. Habes ergo ꝙ Cōciliū Prouinciale potest cognoscere de causis quæ vertūtur inter Episcopos , & Clericos; itē poterit cognoscere de omnibus causis clericorū, dūmodo factum sit notorium,vel si res non patiatur dilationē, vel in breui possit liquidari, ipse tñ Archiepiscopus qui præest Concilio,vel qui habet potestatē definiendi, debet hoc facere de consilio , & assensu aliorum de Concilio ve maioris partis,c. nec Episcopi,de temp.ord.& c.sicut,de accusat.Card.Iacobat.in d.lib.6.Art.8. fol.288. in quo Concilio debet etiā tractari de corrigendis excessibus,& moribus reformandis,presertim in Clero,d.c.sit,& c.pp.18.dist. & ex nō celebratione Cōciliorū sequitur incōueniens,quod multa remanēt incorrecta de his quæ cōcernūt ecclesiasticū statū,c.peruenit,18.dist.& debet fieri inquisitio sūmaria pp breuitatē tēporis , de his quæ sunt notoria, vel quæ confitentur delinquentes,vel de qbus statim fides potest haberi,de dubijs vero delictis nō est inquirēdū,sed sunt omittēda.Host.& Zab.in d.c.graue,sub n.3.& ibi Imola,sub n.19. Bott.de Syn.par.3.sub n.45. dēt ēt fieri generalis inquisitio de malis, sed cōtra certā personā nō debet fieri,fama nō præcedēte,secūdū Abb.in d.c.graue,n.9.

b AD-

b *ADDITIO. An concilium Prouinciale possit capere informationem, aut formare processum contra aliquem Episcopum suspectum, aut accusatum ibi de causis grauioribus, ad effectum transmittendi probationes & processum ad Romanum Pontificem? Resp. quod hodie de iure nouo non solum depositio Episcoporum est reseruata Papæ, sed etiam omnimoda cognitio & examinatio causæ depositione digna, ita quod inferiori Papa hoc denegetur, prout habetur in prælegato Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 6. per quod Capitulū, crimen hæreseos, & alia crimina maiora depositione, & priuatione digna, exequantur, quo ad Nauar. cons. 1. de foro compet. in antiq. Amplius etiam si talis formatio processus fieret ad finem remittendi causam instructiorem ad Papam glos. in c. inquisitiones de hæret. in 6. limita de mandato expresso Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c. 5. descriptas, per quod etiam permittitur, vt minores criminales causæ Episcoporum in Concilio tantum Prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel ad deputandas illas causas, debeant esse Episcopi, & an absoluto Concilio possint in illis causis procedere? Resp. videtur dicendum non esse necesse, vt sint Episcopi, quia illa facultas est generalis, & eorum iurisdictio non exspirat, si prius, i. ante Concilij absolutionem, cœperint cognoscere, prout in simili notatur in c. relatū, & c. gratum, de off. deleg. deceret tamen, vt essent Episcopi.*

Trigesimotertiò quæro, an cognoscat de Metropolitano? Resp. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiscopum, c. graue, de preben. sed tamen potest ex charitate reprehendere, gl. in c. si autem, & ibi Card. Alex. 9. q. 3. negligentiam vero Metropolitani circa iustitiam ministrādam, supplere potest Cōcilium Prouinciale, c. si Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6. q. potest cognoscere de causis appellationum interpositarum à Metropolitano, gl. in c. multis, in versic. ad maiorem 17. dist. in c. omnis oppressus, 2. q. 6. in c. si Roma. cons. 521. nu. 3. Syn. Vgo. in præludi. c. 0. potest etiam cognoscere de causis ad Ecclesiam ipsius Metropolitani spectantibus, gl. in d. c. sicut. De persona autem & statu ipsius Archiepiscopi Prouinciale Concilium non cognoscit ad effectum iudicandi, sed admonendi ipsum Archiepiscopum, vt corrigat; & si obstinatus se corrigere nollet, ad effectum denunciādi Summo Romano Pontifici, d. c. graue, de preb. Card. Alex. in c. si clericus, 11. q. 1. non tamen potest se intromittere ad effectum iudicandi de eo, vt notat gl. in d. c. sicut, per ea quæ habentur c. cum inferior, de maior. & obed. & in c. inferior, 21. dist. & ibi gl. fin. in c. 3. de raptor. Ita distinguit Bellamer. in d. c. sicut, sub num. 21. Card. Alex 2. q. 8. & ratio est: quia ipse præest Cōcilio, & ideo ab ipso Concilio tamquam inferiori, non debet iudicari, Imola in d. cap. graue, num. 10.

a *ADDITIO. Hinc sequitur, non posse Archiepiscopum excommunicari a Concilio Prouinciali, contra opinionem quam tenet Nauar. in cons. 50. de off. ordin. in antiq. nam contradicit textus in d. cap. graue nimis, & iuribus prælleg. quæ ab ipso non citantur.*

12 Trigesimoquartò quæro, † an ab eo possit appellari, & ad quem? Resp. quod à Cōcilio Prouinciali appellatur ad Papam, c. sicut excellentiam, 23. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. nu. 24. Felin. in cap. 1. nu. 6. de iudic. Bellam. & Card. Alex. in d. cap. multis, & Synodus Vgo. in prælud. q. 10. Nauar. cons. 3. de appellat. in antiq.

Trige-

Trigesimoquintò quæro, an totum Cōcilium Prouinciale possit allegari suspectū, & an si Metropolitanus nō est suspectus, possit recusari propter Episcopos suspectos; & quid si tantū Metropolitanus est suspectus, vel aliqui de Cōcilio, vide Abb. in c. si quis contra clericum, sub n. 21. de foro compet. & in c. 2. sub n. 14. de iudic. & ibi Dec. n. 96. in 1. & 2. lectura. Felin. n. 6. Ripa, n. 40. Card. Alex. in c. quia suspecti, 6. q. 5. & in rubr. de appel. col. 1 . & in c. cū speciali, eo. tit. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 5. art. 10. fol. 291. Boer. decis. 269. Capic. dec. 138. Menoch. in tract. de arbit. iudic. lib. 2. Centur. 4. Casu 458. Synod. Vgo. fol. 108. col. 5. Communis tamen est opinio, totam Synodum posse recusari, Card. Alexand in d. capitulo, cum speciali, & Dec. in d. capitulo 1. nu 66. in . Lect. & suspectus non debet interesse quando votatur, etiam si nō det votū suum Capic. in d. decis. n. 5. Carauit. in Ritu Mag. Curiæ Vic. 26. Suspicionum verò causæ multæ reperiuntur in iure expressæ, & approbatæ, & minor causa repellit tam iudicem, quam testem, gl. in c. accedens, Vt lite non contest. Dec. in d. c. 1. de iudic. nu. 12. Septuaginta quattuor post Speculat. refert Card. Alex. in c. postremo, de appellat. vbi Philip. Franc. 40. reassumit, tractando etiam de personis quæ recusari possunt. Abb. remissiuè, in d. c. si quis contra clericum, nu. 24. Maran. alias 4 . refert in Speculo, par. vlt à n. 25. vsque ad 68. Multæ tamen causæ possent obuenire, quæ iustiores essent quam in iure expressę, & relinquūtur arbitrio Iudicis, qui si male arbitratur, appellari potest. Io. Andr. in d. c. cum speciali, col. 3 Anchar. nu. 13. Abb. nu. 8. & ceteri sequuntur, in d. tit. de appellat.

ADDITIO. De qua Communi testatur etiam Nauar. consil 1 de appell. in antiq. & totum Concilium Prouinciale suspectum dici posse, vbi solum illius caput esset suspectum, ex allegatis per Crauet. in tract. de antiquit. tempor. par. 1. num. 8. & per Menoch. loco cit. nu. 16. posset tamen secundum eum in hoc fieri distinctio, prout etiā colligitur ex mente Ripa, in c. 1. nu 41. in fine de iudic. s. quod aut caput Concilij amoueri non potest, quin totum Concilium amoueatur, & tunc si caput est suspectum, totum Concilium redditur suspectum, cum ab eo pendeat, ipsoq. amoto non detur Concilium; aut verò caput Concilij amoueri potest, Concilio ipso subsistente valente sine eo, de causa illa cognoscere, & tunc solum caput esset remouendum, & illius loco debet alter subrogari, qui illius personam sustineat.

33 Trigesimosextò quęro de potestate in statuendo? Resp. Cōcilia prouincialia neque definiendi, neque generaliter cōstituendi, vim aliquā habere, sed tātum curādi, vt id seruetur, quod aliàs statutū est, & quod generaliter, seu specialiter obseruari pręceptū est, 13. dist. in Sūma, c. sicut olim, de accusat. Io. Pau. Lancel. in lib. 1. Instit. Iuris Can. in tit. de eccles. const. §. Prouincialia, & dispositiones quæ fiunt in Concilio Prouinciali, debēt esse canonicæ, & iustæ, canonicę quātum ad causam, & iustæ, quantū ad ordinem, notat Card. Alex. in c. multis, 17. dist. & pōt facere statuta, Clem. 1. de sent. excō. Anch. & Felin in d. c. sicut olim, quæ non debent esse in præiudicium aliorum inferiorum, c. vestra, de locat. & cōduct. neque cōtra Ius Canonicū, c. institutionis 2. q. 1. quod super de maior. & obed. vbi Fel. notabiliter examinat; potest tñ statuendo adiuuare Ius Commune, s. apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel grauādo, pęnā à iure impositā, c. innouit, & ibi Abb. & Anchar. de eo qui furt. ord. suscep. c. 2. de Const. in 6. gl. in Clē. Ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abb. in capitulo, cū dilectus, nu. 10. de consuetud. & in cap. à nobis, el 1. nu. 2. de sent excom. Gemin. Card. Alex.

Alex.& ceteri Doct.18.distin.in Sum.vbi dicit idem Card.nõ valere statutum quod nõ possit à sentẽtia appellari. De quibus Cõclusionibus latissimè per Hẽric.Doct.de Syno.parte 3.Art.1.ac reassumit Duen.in Regula 249.cũ seq. Lancell.Corrad in templo omn.iud.lib.2.c.5.§.3.nu.55.& statuta Cõcilij Prouincialis ligãt etiã subditos Episcopi Suffraganei absentis, Card.Alex.in c.Episcopus Synodũ, 18.distin.& laici ligantur statutis Archiepiscopi factis in Synodo Prouinciali in materia spirituali, c.fin.18.distin.vbi Doct.Bott.de Syno par.3. Art.2.sub nu.3.qui ibidem nu.102.dicit, quod abstinere debent Episcopi à nimia multitudine statutorum, & debent esse pauca, & de rebus in quibus iuxta temporum diuersitatem opus est prouidere. Quę etiam deberent obligare quo ad pęnã tantũ temporalẽ, & non quo ad culpã, Panor.in c.cũ olim, sub nu.5.de cler.coniug. & ideo illa facientes, apertè deberent mentionẽ suam declarare. Bott.de Syno.par.3.Art.1.Conclus.10.in fine. Item in dictis Constitutionibus rarò est vtendũ pœnis censurarũ, ne ex frequentia contemnantur, & in vilipẽdium ducantur, iuxta Panor.in c. Clericus, notab.2 de cohab.cler. & mulier. eoq. magis, vbi præuideri potest illas non proficere. Host.in c. Romana, §. sed nec, de sen.excom.in 6. quem sequuntur Io.And. & Gemin.in c. Constitutionem, eod.tit.& lib. Iason in l.quod iussit, nu.42.de re iudic.Couar. in initio c. Alma mater, sub nu.10.de sent.excom.in 6.ideoq. illas mitigari, & ipsarũ loco pęnas temporales imponi deberet, docet Bott.in d.Art.1.Conclus.13.nu.113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale nõ possit statuere, ne signum crucis pingatur vel sculpatur in alia re humi iacente, vide Nauar. cons.3. de reliq. & vener. sanct.in antiq. & quod sta ut a Concilij Prouincialis non comprehendant Regulares exemptos, eorumq. loca, habetur per eundem in cons.2.de sepult.in antiq.à sententijs tamen excommunicationum per statuta Prouincialia aut Synodalia promulgatis, nequaquam absoluere possunt, aliàs inciderẽt in Papalem excommunicationẽ Clem. 1.de priuileg. non potest Concilium Prouinciale dare facultatem pœnitenti subdito Episcopi Suffraganei eligendi confessarium non approbatum à Suffraganeo ipso, ita declarauit Sac.Congreg.die 16. Martij 1581.

Trigesimo septimò quæro, quibus præcipuè sit in eo vacandum, & quid statuendum in eo, ac etiam de illius potestate, præsertim ex Decretis Sacri Concilij Tridentini? Resp. quod Episcopi in Cõcilio Prouinciali se exercere debent in meditatione Euangeliorum, & Canonicorum præceptorum, ac in solicitudine ipsorum custodiendorum, c.non oportet, c.quoniam, vbi Card. Alex.notat.18.dist. Ex quibus infert, quod illis tẽporibus non debent prælati intẽdere cõuiuijs, nec ludis, vel ali s actibus secularibus, sed de corrigẽdis excessibus, & moribus reformandis, præsertim in Clero diligentẽ habeãt cũ Dei timore tractatũ, Canonicas regulas maximè quę statutę sunt in generali Cõcilio Lateranensi relegentes, vt eas faciant obseruari debitã pęnam transgressoribus infligendo, c.sicut olim, de accusat. Constitutiones in generali Cõcilio editas enumerãt. Host Ioan. And.& Ioan.de Ann.in d.cap. sicut, sunt enim 71.quæ omnes reperiuntur in volumine Decretaliũ Iuris Canonici sparsæ sub diuersis relatæ titulis; illas etiã refert Synod. Vgo.in prælud.cap.9. post quarũ enumerationẽ dicit Host.in d.cap.sicut, quod si Archiepiscopus in Cõcili s nescit quid proferat, vt se quãdoque vidisse testatur, poterit sibi per has concordantias, ex quibus statuta sua eliciat, subuenire. Alias, etiã regulas morales, & vtiles potest

addere,

reddere, quas reperies in eodem volumine Decretalium, & refert idem Host. in d. cap. sicut.

c Audiendæ sunt relationes testium Synodalium, c & si non sunt, de nouo statui debēt, de quorum munere, & fide, habetur in d. cap. sicut, vbi latè, per glos. Host. Abb. Anchar. Felin. & ceteros Doctores, & per Bott. de Syno. par. 3. à nu. 57. vsque ad 76. Synod. Vgo. in prælud. c. 9. & per Conc. Prouinc. Mediolanēse quartum, p. 3. sub rubr. de testibus Synodal. fol. 79. & in Synod. Placent. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda sunt in primis decreta Conc. Trid. & facienda est fidei professio ex decreto eiusdem Conc. sess. 25. de refor. c. 2.

Prouidebit Concilium Prouinciale circa deputationem personarū qualificatarum pro commissione causarum a Sede Apostolica, iuxta c. statutum, de Rescript. in 6. ex decreto eiusdem Conc. sess. 25. de refor. c. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiusque prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen spectant, deq. congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq. de omnibus ecclesiæ ministris, quę necessaria erunt, & si qua huiusmodi ex decreto d. Conc. sess. 24. de refor. generali, capitulo 12.

Examinare debet Concilium Prouinciale vocatis quorum interest, & diligēter expēdere quas Cathedrales ecclesias propter angustias, & tenuitatē redditium inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat, confectaq. de præmissis instrumenta ad Sum. Romanū Pontificem mittere, ex decreto eiusdem Conc. sess. 24. de refor. generali, c. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiā publicū vocentur, qui volent examinari ad beneficia curata obtinenda, quorū examinatores in Synodo prouinciali si opus erit, rationem reddere tenentur, & si quid contra officium eos fecisse compertū fuerit, graniter eius arbitrio puniūtur; circa quam examinis formā prouidere potest, iuxta tenorem decreti eiusdem Conc. sess. 24. de reformat. generali, c. 18.

Ad Metropolitanum vna cum Cōcilio Prouinciali spectat iudicare de licentijs datis non residentibus ex decreto eiusdem, sess. 23. de refor. c. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiscopū, & superiores negligentes in institutione seminarij Synodus Prouincialis acriter corripere potest, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro ecclesiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud, iuxta decretum eiusdem Concilij, sess. 25. de refor. c. 18.

Præscribit propriam examinis, seu institutionis faciendæ formam a Sanctiss. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eisdem locis vtilis, & opportuna esse videbitur, circa promouendos ad Cathedrales, iuxta decretum eiusdem Concilij, sess. 24. de refor. generali, c. 1.

Causa cognita, & approbata in Concilio Prouinciali, Metropolitanus potest visitare Ecclesias Episcoporum Comprouincialium, & eorum Diœceses ex decreto eiusdem Conc. sess. 24. de refor. generali. c. 3.

Episcopi & Visitatores excedentes in visitatione, vltra pęnas impositas, etiā alijs pęnis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi absque vlla spe veniæ multantur ex decreto eiusdem Concilij, in loco præallegato.

Quando nō constat quę Cathedralis Ecclesia sit proximior Ecclesiæ secularis, nullius

nullius Diœcesis, prælatus illius debet in Concilio prouinciali semel eligere prælatum, qui tamquam Apostolicæ Sedis delegatus visitabit ex decreto dicti Cõcilij, sess.24. de reform. generali c.9.

Supplet, & coercet negligentiam Episcoporum in exequendis decretis Sac. Concil. Trid. in Monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs ipsi in decretis d. Concilij specialiter commissis, & prouidit etiam in defectum Capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiusdem ordinis, iuxta tenorem decreti eiusdem Concilij, sess.25. de Regular. c.22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, cognoscunt de locationibus rerum ecclesiasticarum in damnum ecclesiæ contra canonicas sanctiones factis, iuxta formam decreti eiusdem Concilij, sess.25. de reform. c.11.

Episcopos concubinarios Synodus prouincialis admonere debet, & si perseuerent, referre ad Sanctiss. Rom. Pont. ex decreto eiusdem Concilij, sess.24. de reform. generali, c.14.

Abusus Indulgentiarum, si qui irrepserunt; Episcoporum sententia cogniti in prouinciali Synodo, Sanctiss. Rom. Pontifici referri debent, ex sess. eadem, in fine, de Indulgentijs, & circa noua miracula, necnon nouas reliquias recipiendas, vide in sess.25. in decreto, de reliquijs.

Minores criminales causę Episcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel ex deputatis per Concilium Prouinciale, non autem grauiores, ex decretis eiusdem Concilij, sess.24. de reform. generali, c.5. & sess.13. de reform. c.8. & quęnam causa requiratur, vt Episcopus possit citari, vt compareat personaliter, vide in sess.13. c.6. vbi in c.7. habetur, quænam qualitas requiratur in testibus contra Episcopum deponentibus.

Debet à Concilio prouinciali fieri diligens inquisitio, an beneficia fuerint collata indignis personis, & collatores ab eodem post primam, & secundam monitionem reperti culpabiles, suspenduntur à collatione, Metropolitani verò delictum, superioris iudicio relinquitur, ex parte Concilij nunciandum, d. c. graue, de præben. vbi Imo. post Ioan. Andr. in d. c. graue, num.17. dicit, quod Episcopi delinquentes conferendo indignis beneficia, possunt puniri per Archiepiscopum suum, sed Archiepiscopus si negligens est, tunc Concilium habet potestatem hoc faciendi.

Per Concilium Prouinciale compescatur si quis Iudæos, vel paganos officijs publicis præfecerit, dicitur in c. cum sit, de Iudæis.

c *ADDITIO. Qui testes Synodales denunciare teneantur crimina, quæ probare non possunt, vide Siluest. in verbo fama, in fine.*

14 Trigesimooctauo quæro, quamdiu durabit? Resp. quod congregati in Concilio, non morantur simul, nisi tribus, vel quattuor, vel paucis diebus. Host. in d. c. graue, col.3. de præben. & non debet Concilium Prouinciale durare vltra vnam hebdomadam, tamen propter iustam causam posset vlterius differri propter imminentia negotia. Card. Alex. in cap. propter, el 1. 18. dist.

Trigesimonono quæro de illius publicatione? Resp. quod singuli Epi infrà sex mẽses debent notificare in Diœcesibus suis ea quę in Concilijs Prouincialibus statuta sunt, cap. fin. 18. dist. vbi Card. Alex. dicit, quod de his sex mensibus subducitur tẽpus, quo Ordinarius potuit redire de Cõcilio, & quod deberẽt ex Latino vulgarizari, vt illa idiotæ intelligerent; Formulã autem acclamationũ

in fine Concilij Prouincialis faciendam; item formulam literarum de monitionibus, quæ Episcopis à Concilio Prouinciali absentibus mittuntur, aliamq. formulam literarum quibus suis Concilium Prouinciale mittitur ad Summum Pontificem. Itemq. formulam literarum ad Episcopos prouinciæ de affixione, & promulgatione illius; in primi fecit Carolus Borromeus Card. Sanctæ Praxedis in Sanctorum numerum à Paulo V. P. M. relatus in fine voluminis actorum Ecclesiæ Mediolan. fol. 553.

15 Quadragesimo quæro, quinam habeant potestatem absoluendi à censuris per illud latis? Resp. quod Archiepiscopus, & Ordinarius, possunt absoluere à snia excõicationis lata per Canonem Synodalem, Doct. in d. c. graue, vbi Anchar. num. 12. & quod absoluere possint Suffraganei *b* a sententijs per Concilia Prouincialia latis, tenet et Bott. de Syn. par. 3. Art. 5. n. 2. post Archid. & ceteros Doct. 17. dist. in Sum. Quando tamen quis esset excõicatus à Concilio Prouinciali per viam sententiæ, non potest absolui nisi de mandato Concilij, secus si per viã statuti, Card. Alex. in cap. propter, el 2. 18. dist. deniq. ex præcedentibus habetur, quanta sit Archiepiscopi potestas quo ad Conciliũ Prouinciale, quæ est in eo conuocando, prout in 1. & 2. q. diximus. Item in recipiẽdo excusationes Episcoporum non valentium venire, vt in q. 13. in procedendo cõtra contumaces, prout in q. 18. in sedendo, præsidendo, & pronunciando tamquam caput, prout in q. 22. 23. 25. & 26. item in eligendo, prout in q. 18. item vt Concilium non iudicet de eo, vt in q. 33. & in absoluendo, vt in præsenti quæst.

b *ADDITIO. Quam Conclusionem etiam firmant Card. Zabar. in Clem. 1. §. si quis q. 6. de reb. eccles. non alien. Io. Guttierez c. 5. Canon. q. num. 22. Sbroz. de Vic. Episc. lib. 2. quest. 174. num. 11. quam amplia etiam postquam Cõstitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit apposita aliqua censura, ante publicationem sint per Papam confirmatæ, Panor. & Zabar. in c. ex frequentibus, de instit. Felin. in c. pastoralis §. præterea, col. 2. de off. ord. Burgas. de irregular. par. 6. rub de absolut. à maior. excom. sub num. 53. & ratio est: quia confirmatio Papæ non tollit potestatem ordinariam, vt notatur in c. 1. de confirm. vtil. vel inut. Panorm. loco cit. num. 12. Secundò amplia, vt non solum possint absoluere Suffraganei, sed etiam alij sacerdotes, & Confessarij inferiores, Bott. in d. par. 3. art. 5. Conclus. vnica, num. 2. nisi Episcopi sibi absolutionem reseruauerint, Duen. Reg 252.*

16 *Post præcedentem tractatum de Concilio Prouinciali, non incongruum duximus subnectere Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias huius Regni Neapolitani, quarum Antistites ad Prouinciale Concilium celebrandum conueniunt. & vltra descriptionem Consiliarij Marini Freccia, in tract. de Subfeud. annotauimus etiam loca, in quibus in corpore Iuris Canonici de eis fit mentio, & sunt.*

Archiepiscopus Neapolitanus. Huic ecclesiæ præfuit primus episcopus Neapolitanus S. Aspren. qui à Sancto Petro Apostolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiusdem Ciuitatis Episcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano sub die 3. Augusti. vbi die 4. Septembris de Sancta Candida, quæ Sancto Petro ad eam vrbem venienti prima occurrit, atque ab eo baptizata, postea sancto fine quieuit. Habuit insuper Ciuitas Neap. multos alios sanctos Episcopos eodem Martyrol. Rom. promulgatos.

Archiepiscopo Neap. scripsit Gregorius Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2. de Cõstit. Greg. III. in c. 1. de statu monach. Innoc. III. in c. ad nostrã. el 3. de iuretur. Greg. IX. in c. fin. de seru. non ordin. Fortunato episcopo Neap. scripsit Gregor. in c. monasterijs,

rijs, 19.q 3.& in c.fraternitatem, 71.dist. Greg. vniuersis militibus Neap. in c. Summa, 73.q.1. Idem Clero, & nobilissimis ciuibus Neapolitanis, in cap. Petrus, 59 dist. in c. de Petro, 47.dist. in c. nec nouum, 8.q.1. in c. studij, 61.dist. & in c. priusquã, 28. dist In Sardicensi Synodo Osius Cordubensis Episcopus, & Vincētius Capuanus Episcopus, & Ianuarius Beneuentanus, & Calepodius Neapolitanus S.R. Ecclesiæ legati extiterunt, vt habetur in cap. prima, el 2 §. quarta, 16. dist. Gregorium primum in Archiepiscopalem sedem Neapolim erexisse patet ex Decretalibus eiusdem, qui in d.c. fraternitatem, & c. monasterijs, scribit Fortunato episcopo Neap. & in c. primo de relig. dom. dicit Victori Archiepiscopo Neapol.

Stephanus Neap. Antistes interfuit Concilio sub Symmacho anno 500. idem interfuit sub Symmacho in Concilio quarto, Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo sexta sub eodem.

Suffraganei sunt, videlicet, 1. Episcopus Puteolanus S. Paulus Apostolus venit Puteolos, vbi inuentis fratribus mansit apud eos dies septem, vt legitur in Actibus Apostolorum, c. vlt. vnde Verus: O vere Campania felix, quæ Petro Neapol. & Paulo Puteolis gloriaris, est ad Regiam præsentationem. 2. Episc. Nolanus, 3. Episc. Acerrarũ, qui est ad Regiam præsentationem. 4. Episc. Isolanus seu Aenarius, 5. Episc. Auersanus exemptus. Huic scripsit Honorius III. in cap. fin. de cler. ægrot. Greg Guitmundo Auersano Episcopo scripsit, in c. si consuetudinem, 8. dist. & quod hactenus Ecclesia Auersana Archiepiscopo Neap. responderit, à quo Consecrationis, & Confirmationis consueuerat beneficium obtinere, & obedientiam ac reuerentiam sicut Metropolitano exhibere, patet ex lib. primo Decretalium atque aliarum epistolarum Innoc. III. Romæ impresso, fol. 199. Scribentis episcopo, & Capitulo Auersano, hodie autem est in possessione exemptionis, & eligens Archiepiscopum Neapol. Metropolitanum viciniorem (iuxta decretum Concil. Trident. sessione 24. de reformat. capit. 2.) accessit ad Concilium Prouinciale Neapolitanum. erat tamen antea in facultate ipsius Auersani Episcopi, si maluisset accedere ad Capuanum Archiepiscopum eadem vicinitate coniunctum, & hoc modo electio ligat successores, ex declaratione Romæ habita ad Illustrissimum D. Cardinalem Borromæum die 25. Aprilis 1568. tenoris sequentis. Electio Metropolitani facta semel ab Episcopo exempto ad cuius Synodum conueniat, ligat successores, similiterq; ligat successores electio facta à prælatis nullius Diœcesis pro visitationibus.

Episcopatus Cumanus, & Atellanus sunt vniti Auersano.

Archiepiscopus Capuanus Inter Capuanam Prouinciam, & Pisanam, est prouincia Romana, cap. tua nobis, & ibi Abb. in 3. notab. de off. vicar. gl. in capit. vnico, in versic. sede vacante, de schismat. in 6. Pauin. in tract. de off. & potest Cap. Sede vac. par. 2. quæst. 10. sub num. 41. & inter vniuersas Metropoles Capuana est Apostolicæ Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. III. in c. cum inter, de elect. Greg. in cap. quoniam, 61. dist. meminit de Festo. Capuanæ Ecclesiæ Episcopo, Honorius III. De Archiepiscopo Capuano mentionem facit in cap. illa, ne Sede vac. & Innoc. III. in cap. cum causa de offic. & potest. iudic. deleg. Anno Domini 964. in Archiepiscopalem sedem erigitur, vt colligitur ex Chronica Cassinensi, lib. 2. capit. 9. fol. 39. vbi quomodo, à quo Põtifice, & quis fuerit primus Archiepiscopus, & in lib. 3. c. 25. fol. 93. de Hildebrando Capuano Archiep. & lib. 4. cap. 3. fol. 135. de Senn Capuano Archiep. & eod. lib. capit. 71. fol. 155. de Othone Archiep. Capuano. Fuerunt multi Sancti Antistites Capuani descripti in Martyrologio Rom. vt SS. Vitalianus, Rufus, Priscus, Aristeus, Pamphilus, Paulinus, Victor, Castrensis, Bernardus, & Germanus, nouissime autem præest huic insigni Ecclesiæ Illustris. & Reuerendissimus D. Robertus Bellarmi-

P 2 nus,

Suffraganei Episcopi sunt, 1. Episc. Caputaquensis. 2. Policastrensis. 3. Sarnensis. 4. Arcenensis. 5. Marsicensis. 6. Campaniensis. 7. Nucerinus, de quo Greg. Papa meminit in cap. 2. de relig dom. & Felici episcopo Nucerino scripsit Innocent. I. in c. ap. laici, dist. 33. 8. Episc. Nuscitanus, de Sancto Amato Episcopo Nuscitano, legitur apud Martyrol. Rom. die vlt. Augusti, 9. Episc. Cauensis est exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monasterij Sanctiss. Trinitatis de Caua. Ordinis S. Benedicti habebat iura Episcopalia in d. Ciuitate, et casalibus, ante erectionem Episcopatus; quo tempore in anno Millesimo, Nonagesimo fuit prad. Monasterium exemptum cũ eius iurisdictione ab Archiepiscopo Salernitano, & ab Vrbano Papa II. in anno 1092. Abbati Cauensi fuit data facultates exercendi omnia pontificalia, & spiritualia, exceptis tribus, scilicet conferre ordines sacros, basilicas, & altaria consecrare, & conficere chrisma; qua hodie exercet extra tamen Diœcesim Cauensem, in alijs locis sibi subditis, de quo Cauensi Monasterio meminit Honor. III. in c. 1. de offic. iud. & Eugen. III. in c. insuper, de testib. & de monastico ordine, qui secundum Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam, & Cauensis Monasterij obseruantiam, ac de multitune monachorum de Cauensi ordine introducto in monasterio montis Regalis, Lege epistolam Innoc. III. directam Archiepiscopo Montis Regalis. fol. 145. De hoc Monasterio legitur etiam apud Chron. Cassinen. lib. 2. cap. 30. & lib. 3. c. 5. De potestate huius Abbatis exstant litera Sacra Congregationis tenoris sequentis.

Nos Hieron. Sancti Eustachij Diaconus Cardinalis Matthaius nuncupatus, fidẽ facimus, & attestamur, in libris Congregationis Cõcilij qui apud nos asseruantur, ad notatum esse, Illustriss. Card. Carafam fidem fecisse, & attestatum esse, ex authenticis scripturis alias coram Congregatione productis, liquido constare, Abbatem Monasterij Sanctiss. Trinitatis Caua, omnimodã habere iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditum esse; sed immediatè subiectum Sedi Apostolica, nulliusque esse Diœcesis, & proprium habere territorium; In quorum fidem, has prasentes fieri iussimus, & nostri sigilli impressione muniri mandauimus.

Datum Roma Idibus Martij. 1591.

Hier. Card. Matthaius.

Locus sigilli.

Sequitur tenor alterius Decreti, Die 13. Augusti, 1579. Congregatio censuit hos monachos Monasterij Sanctiss. Trinitatis Caua, non posse ex Decreto Conc. sess. 25. cap. 13. de regular. cogi ad processiones, tum, quia non possunt dici exempti qui nunquam subditi fuerunt, item propter pactum confirmatum à Sede Apostol. quod non tollitur per c. 22. de regular.

Archiepiscopus Amalphitanus; Amalphitana Ecclesia Suffraganeis scripsit Nicolaus Papa II. in cap. de consanguinitate, 35. q. 2. & 3. Monasterij S. Petri de Amalphia, fit mentio in c. 1. de off. iudic.

Suffraganei sunt videlicet 1. Episcopus Capritanus. 2. Scalensis. 3. Minerensis. 4. Licterensis. 5. Episc. Rauellensis, qui est exemptus, & nunc vnitus cum Scalensi per Clementem VIII.

Archiepiscopus Surrentinus. De eo mentionem faciunt Innoc. III. in c. Constitutis el 1. de testib. De Surrentino episcopo Greg. meminit in c. 2. de relig. dom. Anno Domini 913. fuit erecta in Archiepiscopalẽ Sedem secundum Frecciam, De Sancto Antonio Abbate dicta Ciuitatis Protectore legitur apud Martyrolog. Roman. die 14.

P 3 Febr.

Febr. vbi die 19. Martij, de S. Martyribus, Quincto, Quintilla, Quartilla, & Mario, cum alijs nouem.

Suffraganei sunt videlicet 1. Episcopus Acquensis, seu Vici. 2. Lubrensis, seu Massa. 3. Stabiensis, seu Castelli ad Mare, qui à Rege præsentatur.

Archiepiscopi Compsani; Suffraganei sunt videlicet, 1. Episc. Muranus. 2. Satrianensis, qui est vnitus cum Campaniensi Episcopo. 3. Laquedonensis. 4. Episc. Sancti Angeli de Lomardis, & Bisatiensis vniti. 5. Episc. Montis viridis.

Archiepiscopatus Acherontinus, & Materanus, vniti ad regiam spectāt præsentationem. De Acherontino fit mentio in c. eum clamor, de testib. & in c. fin. de collus. deteg. Huic scribitur ab Innoc. III. in c. cum olim, de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherontinæ ecclesiæ scripsit, vt in eius epistolis fol. 366. quo tempore Cancellarij vicem agebat, vt legitur in fine epistolarum. fol. 368.

Suffraganei sunt videlicet. Episcopus Venusinus. De Stephano Venusinæ ecclesiæ episcopo legitur in c. bene quidem, 96. distin. 2. Episc. Anglonensis. De huius Ecclesiæ Canonicis fit mentio in d. c. cum olim, de cler. coniug. 3. Potentinus, qui est ad regiam præsentationem. Apud hanc Ciuitatem legitur successisse miraculum de Sacris stygmatibus S. Francisci in personam Canonici Rogerij, vt scribit S. Bonauentura in eius vita, c. 16. §. 5. 4. Episc. Grauiensis. 5. Tricaricensis. De huius Ecclesiæ Cantore habetur in d. c. cum olim, de cler. coniug 6. Episc. Montis Pelusii, qui est exemptus.

Archiep. Tarentinus, qui est ad regiam præsentationem. Huic scripsit Gregor. in c. 2. de cler. percuss. & in c. habuisse, 33. dist. Ecclesia Tarentina mentio habetur in cap. ex parte, el 2. de rescipt. Clero & plebi Tarent. scripsit Gelasius Papa, in c. venerabilis. de consecr. dist. 4.

Suffraganei sunt videlicet, 1. Episc. Motulensis, qui est ad regiam præsentationem. 2. Episc. Castellaneti. 3. Episc. Oria, seu Vritanus, qui est ad regiam præsentationem. Huic scripsit Lucius III. in c. præterea, el primo, de transact. prout legitur in 2. collectione Decretalium.

Archiep. Brundusinus, qui est ad regiam præsentationem. Clero, & Ordini, & plebi Brundusii dirigitur cap. concesso, 12. q. 2. Suffraganeus est 1. Episc. Hostunensis 2. Episc. Heritonensis, aliàs Nardonensis, exemptus. 3. Episcop. Monopolitanus exemptus, qui est ad regiam præsentationem.

Archiep. Hydruntinus, qui est ad regiam præsentationem. De eo legitur in c. cum secundum de temp. ord. Suffraganei sunt, videlicet. Episc. Lyciensis, aliàs Lupiens. 2. Leucensis, & Alexanensis. 3. Castrensis, 4. Gallipolensis. 5. Episcop. Vgentinus qui duo sunt ad regiam præsentationem.

Archiep. Barēsis, & Canusinæ Sedis Antistes. Huic scripserūt Alex. III. in c. super hoc, de eo qui dux. in matrim. & in c. 2. de coniug. lepros. Innoc. III. in c. licet. de offic. legati, & Gregor. IX. in c. consultationi, de tempor. ordin. & in c. fin. de collus. deteg.

Suffraganei sunt, videlicet, 1. Episcop. Bitontinus. 2. Rubensis. 3. Polignanensis. 4. Episc. Menaruini. 5. Episc. Cupersani, seu Cōuersanen. 6. Episc. Bitecti. 7. Episc. Melfiten. exemptus vt asseritur. 8. Episc. Iuuenatiensis qui est ad regiam præsentationem. 9. Episcopus Iauellinus.

Archiepiscop. Tranensis & Salpensis est ad regiam præsentationem. De Canonicis Tranensibus fit mentio in cap. licet, de off. legati. Suffraganei sunt, videlicet, 1. Episc. Vigilen. Huic scribitur ab Alex. III. in c. debitores, de iureiur. in c. cū sit, de simon. in c. sponsam de sponsal. in c. quia nos, de testamen. & in c. super eo, de cognat. spirit. & ab Vrbano III. in c. 3. de secund. nupt. 2. Episc. Andriens. de eo legitur in c. cōsuluit, de iure patr. Hæc patria est celeberrimi Decretorum, & legum Doctoris casuum con-

scientiæ

scientiæ primarij, Illustriss. familiæ & Religionis Societatis Iesu P. Marij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, & plus publicè legit, sacrãq. paginã exposuit.

Archiepiscopus. Nazarenus est titularis, cui sunt uniti Episcopatus Cannensis, & Montis Viridis, habet Ecclesiam in castro Baroli Tranensis diœcesis sub vocabulo Sanctæ Mariæ Nazaret, cum Capitulo, Canonicis, de dignitatibus, & clero intus dictam ecclesiam habet iurisdictionem, & vtitur insignibus Archiepiscopalibus.

Archiepiscopatus Sipontinus aliàs Manfredoniæ, De eo habetur in c.te referente, de celebr.miss. in c.de adulter.in capit. si custos, 27.quæst.1. vbi Gregorius scribit Vitaliano episcopo Sipontino. Paschalis II. erexit in Archiepiscopalem sedem. Suffraganeus est Episcopus Vestanus 2. Episcop. Melphien. & Rapollen. vniti, est exemptus, & de eo fit mentio in c.cum clamor, de testib. eiq. scribit Lucius III. in c.requisiuit, de sponsal.

Archiepisc. Beneuentanus. De ciuitate Beneuentana legitur in c.Frater episcop. 17. q.4. Consulibus & populo Beneuentano scribitur per Innoc. III. in cap.cum causa, de testib. & Episcopo ac Archidiacono Beneuentano in c.cum a nobis, eod.tit. & Canonicis Beneuentanis in c.ex tenore, qui fil. sint legit.

Suffraganei sunt, videlicet 1. Episcop. Ausculanus de eo in c.sicut, ne cler. vel monachi. 2. Thelesinus. 3. Episc. S. Agathæ, de eo in c.præterea, de sponsal. in c.cum dilectus, de ijs, quæ vi metusue causa fiunt, 4. Clisanus, 5. Episc. Montis Marani. 6. Puellinen. & Frequentinus vniti. 7. Triuicanus. 8. Arianus. qui est ad regiã præsentationem 9. Boianen. 10. Episcop. Bouin. 11. Vulturarien. & Montis Coruini. 12. Larinen. 13. Episc. Termularum. 14. Episc. Sancti Seueri. 15. Episc. Troianus exemptus. de eo in c.3 de auth. & vsu pal. & in c.nisi, de off. lega. Episcopo Troiano Regni Siciliæ Cancellario scripsit Innoc. III. vt in eius epistolis, fol. 380. 16. Episc. Guardien. Alpheriæ.

Archiepiscopatus Theatinus à Clemente VII. anno Domini 1526. erectus fuit in Archiepiscopalem sedem. De eo fit mentio in c.tenor, de sent. & re iud. est et Comes; nec repugnat esse Comitem, & Episcopum Abb. in c.inter dilectos, sub n.5. de fide instrum. Suffraganeum vnicũ tantum habet, & est Epis. Orthonens. & Complensis, ad quã Ciuitatem reliquiæ Sancti Thomæ Apostoli ex India translatæ sunt, vt legitur apud Martyrol. Rom. sub die 3. Iul. De certitudine dictarũ reliquiarum in d. Ciuitate existentiũ testatur S. Brigitta, lib. 7. Reuelationũ cælestium, c.4. & exstat libellus eius vitæ. & translationis descriptus à Io Bapt dilectis, de Orthona impressus apud Firmanã ciuitatẽ anno Domini 1577. 2. Episc. Ciuitatis Pinnæ, & Hadrien. vniti, de eo habetur in c.qualiter, de elect. in c.nuper, de testib. 3. Episc. Valuẽsis, & Sulmonen. vniti. 4. Aquilanus, qui est ad regiam præsentationem. 5. Marsicanus, 6. Aprutinus, alias Therami, de quo in c.bene, 61 distin. dicitur Princeps Therami, & Comes Bisengnæ. 8. Episc. ciuitatis Ducalis, hi omnes prædicti nunquam fuerunt Suffraganei.

Archiepisc. Lancianensis a Pio IV. ex Episcopali fuit erecta in Archiepiscopalem sedem, nullum habet Suffraganeum, & est ad regiam præsentationem. Episc. Tridentinus, qui est ad regiam præsentationem exemptus, accessit ad Concilium Prouinciale Lancian. eligens.

Archiep. Rheginensis est ad regiam præsentationẽ. Huic scribitur ab Innoc. III. in c.cũ causa, de effic. & potest. iud. deleg. & ab Honorio III. in c.venerabilis. eo. tit. Archidiacono Rheginensi scribitur à Gregorio IX. in c.cum olim, de maior. & obed. Suffraganei sunt, 1. Episc. Cathacensis, aliàs Cathanzarij, 2. Episc. Cotroniens qui est ad regiam præsentationẽ. 3. Episc. Tropiensis, qui etiã est ad regiã præsentationẽ. 4. Oppiensis, 5. Bouensis, 6. Neucastrensis. 7. Nicotirensis. 8. Ieracen. 9. Episc. Squillacens. de quo in c.Afros, 99. dist. & in c.pastoralis, 7. q.1. directo Ioanni episcopo Squillane-

no.10. Episc. Mileti exemptus. De eo habetur in c. exposuisti, de corp. vitiat.

Archiep. Consentinus. De eo in c. continebatur, de homicid. & in c. venerabili. de offi. & potest. iud. deleg. ubi etiam fit mentio de Thesaurario Consentino. Episc. Marturanen. Suffraganeus. 1. Episc. Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur episc. Maluitan. 3. Episc. Bisinianen. exemptus. 4. Episc. Cassanen. exemptus, qui est ad regiam præsentationem de eo in c. relatum, el 2. de te. tam.

Archiep. Rossanen. nullum habet Suffraganeum. De eo in cap. quod super, de consang. & affin. & in c. cum causa, de off deleg.

Archiep. S. Seuerina. De eo in c. dilectus de conceff. prab. Titulus Archiepisc. ecclesia est S. Anastasia virginis, & martyris Romana, cuius Capitulo scripsit Innoc. IV. vt in eius ep stolis, fol. 8. Suffraganei sunt, 1. Episc. Vmbriaticen. 2. Bellicastrens. 3. Insulanus. 4. Gerentinens. & Cariatens. vnitis. 5. Episc. Strongulensis.

Habetis ergo ex prædictis in Regno Neapolit. Sedes archiepiscopales numero viginti, quarum octo spectant ad Regiam præsentationem & Cathedrales Episcopales, num. centum, & tredecim, & harum decem, & septem sunt ad Regiam præsentationem saluo tamen meliori calculo.

Episcopus Liparensis est in Regno Neap. & ad regiam præsentationem: est Suffraganeus Archiepisc. Messanens.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

Cógruit titul. de Constit.

PRÆTER. Summistas sciendum est, quod Pius IV. confirmauit generale Concilium Tridentinum, idq. ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter obseruari mandauit, prohibendo prælatis sub interdicto ingressus Ecclesiæ, alijs vero sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, commentarios, glossas, annotationes, scholia, vllumq; omnino interpretationis genus super ipsius Concilij decretis quocumque modo edere, quocumque nomine, etiam sub prætextu maioris corroborationis decretorum, aut exequutionis, aliove quæsito colore statuere; sed in dubio recurri ad Sanctam Sedem Apostolicam, vt ex eius Constitutione Romæ 7 Kalen. Feb. 1563. incip. Benedictus Deus, fol. 799. in Bullar. Idem Pius IV. declarauit tps, scilicet a kal. Martij tunc proxime præteriti, Decreta d. Concil. ad reformationem, & ius positiuum dumtaxat spectantia quæ obseruari, & euitari debeant omnes obligare cœpisse, vt in Bulla incip. Sicut ad sacrorum, publicata die 20. Iulij, 1564. quæ sunt impressa in fine d. Cócil. Ab eodem Sum. Pont. 3. Kal. Martij 1564. fuit facta reuocatio priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, & aliorum quarumcumque similium gratiarum, quibuscumque locis, & personis cócessarum, his in quibus statutis, & decretis sac. Conc. Trid. contrariantur, annullando in vtroque foro facta, & gesta vigore prædictorum, post id tempus quo Concilium obligare cœpit, vt in eius Bulla incip. In Principis Apostolor. fol. 481. in Bullario.

Gregorius XIII. Constitutioné edidit cótra iurantes, & iurare facientes illicita, impatibilia, damnosa, ecclesiæ libertati, ac decretis Cóc. Trid. aduersantia, in c. Inter Apostolicas, fol. 354. in Bullario, & vide infrà, in verbò, iuramentum.

In confirmationib. priuilegiorum post dictum Cócilium solet apponi Clausula, Quatenus sint in vsu, & decretis Conc. Trid. non aduersentur.

An

An autem requiratur expressa mentio, de Constitutione Conciliari, vt illi sit derogatum, per Clausulam generalem, Non obstant. habetur in c. ex parte, de cappel. monach. in c. nonnulli, de rescript. vbi Felin. Arch. in c. 1. de Constit. in 6. Gomes. in Proœm. Reg. Canc. q. 5. latè per Card. Iacobat. in tract. de Concilio, lib. 5. Art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo Conc. Trid. interpretatione, & exequutione exstat aliorum Illustrissimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium Congregatio instituta à Pio IV. fol. 895. in Bullario, incip. Aliàs nonnullis.

Sixtus V. istius Sacræ Congregationis facultates declarauit, vt in eius Constitutione publicata Romæ die 23. Martij, 1583. Incip. Immensa.

Gregor. XIII. Priuilegia Regularibus concessa à Pio V. reduxit ad terminos Conc. Trid. incip. In tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar. & infrà, in verbo, Priuilegia Regularium, Bulla Pij. IV. suprà relata, est tenoris sequentis.

Bulla S. D. N. Pij Papæ IV. reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris Magni, & aliarum quarumcumque similium gratiarum, quibuscumque locis, & personis concessarum, in his in quibus Statutis, & Decretis Sacri Concilij Tridentini contrariantur.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apostolorum sede meritis licet imparibus, diuina dispositione constituti, nihil neque vniuersali Ecclesiæ, curæ, & solicitudini nostræ commissæ salubrius neque iniuncto nobis Apostolicæ seruitutis officio decentius, præstare possumus, quam quod prouidentiæ nostræ ministerio Oecumenicum Concilium Tridentinum sicut nostris potissimus auspicijs, summaq. sanctorum Patrum concordia, per DEI misericordiam feliciter absolutum fuit, ita per vniuersos, qui Christiana pietate censentur vbique suspiciatur, & remotis quibuslibet obstaculis, ab omnib. æqualiter obseruetur. Cum itaque in eodem Concilio quamplura salubria, & ad vniuersalem morum reformationē valde vtilia Decreta, atque Statuta, maturo pręsentium ipsorum examine pręcedēte, sint edita, quibus multa, atque diuersa priuilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conseruatoriæ, indulta, & vt vocant confessionalia, & Mare magnum, & alię gratiæ, quæ varijs, tam Cathedralibus, etiam Metropolitan. quam Collegiatis Ecclesijs, Monasterijs, & Conuentibus, & aliis Religiosis, etiam fratrum mendicantium Domibus, & Ordinibus necnon, Sancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranensis, ac Incurabilium de Vrbe sancti Antonij Viennen. & Sancti Bernardi Iureu. aliisq. Hospitalibus Militiis, eorūq. Capitulis, & Conuentibus ac Vniuersitatibus, etiā studiorum generalium Collegiis, tam secularibus quam Ecclesiasticis, Cōfraternitatibus, Societatibus, & tā Principis Apostolorum de Vrbe, quā aliis Fabricię Sāctę Cruciatæ, aliisq. piis locis,

reddere, quas reperies in eodem volumine Decretalium, & refert idem Host. in d.cap. sicut.
Audiendæ sunt relationes testium Synodalium, & si non sunt, de nouo statui debēt, de quorum munere, & fide, habetur in d.cap. sicut, vbi latè, per glos. Host. Abb. Anchar. Felin. & cæteros Doctores, & per Bott. de Syno. par. 3. à nu. 57. vsque ad 76. Synod. Vgo. in prælud. c. 9. & per Conc. Prouinc. Mediolanēse quartum, p. 3. sub rubr. de testibus Synodal. fol. 79. & in Synod. Placent. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.
Recipienda sunt in primis decreta Conc. Trid. & facienda est fidei professio ex decreto eiusdem Conc. sess. 25. de refor. c. 2.
Prouidebit Concilium Prouinciale circa deputationem personarū qualificatarum pro commissione causarum a Sede Apostolica, iuxta c. statutum, de Rescript. in 6. ex decreto eiusdem Conc. sess. 25. de refor. c. 10.
Synodus Prouincialis pro cuiusque prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen spectant, deq. congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq. de omnibus ecclesię ministris, quę necessaria erunt, & si qua huiusmodi ex decreto d. Conc. sess. 24. de refor. generali, capitulo 12.
Examinare debet Concilium Prouinciale vocatis quorum interest, & diligēter expēdere quas Cathedrales ecclesias propter angustias, & tenuitatē redditnum inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat, confectaq. de præmissis instrumenta ad Sum. Romanū Pontificem mittere, ex decreto eiusdem Conc. sess. 24. de refor. generali, c. 13.
Sinodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiā publicū vocentur, qui volent examinari ad beneficia curata obtinenda, quorū examinatores in Synodo prouinciali si opus erit, rationem reddere tenentur, & si quid contra officium eos fecisse compertū fuerit, grauiter eius arbitrio puniūtur; circa quam examinis formā prouidere potest, iuxta tenorem decreti eiusdem Conc. sess. 24. de reformat. generali, c. 18.
Ad Metropolitanum vna cum Cōcilio Prouinciali spectat iudicare de licentijs datis non residentibus ex decreto eiusdem, sess. 23. de refor. c. 1. quod decretum debet in eo publicari.
Archiepiscopū, & superiores negligentes in institutione seminarij Synodus Prouincialis acriter corripere potest, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro ecclesiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud, iuxta decretum eiusdem Concilij, sess. 23. de refor. c. 18.
Prescribit propriam examinis, seu institutionis faciendæ formam a Sanctiss. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eisdem locis vtilis, & opportuna esse videbitur, circa promouendos ad Cathedrales, iuxta decretum eiusdem Concilij, sess. 24. de refor. generali, c. 1.
Causa cognita, & approbata in Concilio Prouinciali, Metropolitanus potest visitare Ecclesias Episcoporum Comprouincialium, & eorum Dięceses ex decreto eiusdem Conc. sess. 24. de refor. generali c. 3.
Episcopi & Visitatores excedentes in visitatione, vltra pęnas impositas, etiā alijs pęnis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi absque vlla spe veniæ multantur ex decreto eiusdem Concilij, in loco præallegato.
Quando nō constat quę Cathedralis Ecclesia sit proximior Ecclesiæ seculari, nullius

nullius Diœcesis, prælatus illius debet in Concilio prouinciali semel eligere prælatum, qui tamquam Apostolicæ Sedis delegatus visitabit ex decreto dicti Cōcilij, sess.24.de reform.generali c.9.

Supplet, & coercet negligentiam Episcoporum in exequendis decretis Sac. Concil.Trid.in Monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs ipsi in decretis d. Concilij specialiter commissis, & prouidit etiam in defectum Capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiusdem ordinis, iuxta tenorem decreti eiusdem Concilij, sess.25.de Regular.c.22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, cognoscunt de locationibus rerum ecclesiasticarum in damnum ecclesiæ contra canonicas sanctiones factis, iuxta formam decreti eiusdem Concilij, sess.25. de reform.c.11.

Episcopos concubinarios Synodus prouincialis admonere debet, & si perseuerent, referre ad Sanctiss.Rom.Pont. ex decreto eiusdem Concilij, sess.24. de reform.generali, c.14.

Abusus Indulgentiarum, si qui irrepserunt; Episcoporum sententia cogniti in prouinciali Synodo, Sanctiss. Rom. Pontifici referri debent, ex sess. eadem, in fine, de Indulgentijs, & circa noua miracula, necnon nouas reliquias recipiendas, vide in sess.25.in decreto, de reliquijs.

Minores criminales causę Episcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel ex deputatis per Concilium Prouinciale, non autem grauiores, ex decretis eiusdem Concilij, sess.24.de reform.generali, c.5. & sess.13.de reform.c.8. & quęnam causa requiratur, vt Episcopus possit citari, vt compareat personaliter, vide in sess.13.c.6.vbi in c.7.habetur, quænam qualitas requiratur in testibus contra Episcopum deponentibus.

Debet à Concilio prouinciali fieri diligens inquisitio, an beneficia fuerint collata indignis personis, & collatores ab eodem post primam, & secundam monitionem reperti culpabiles, suspenduntur à collatione, Metropolitani verò delictum, superioris iudicio relinquitur, ex parte Concilij nunciandum, d. c.graue, de præben.vbi Imo.post Ioan.Andr.in d.c.graue, num.17.dicit, quod Episcopi delinquentes conferendo indignis beneficia, possunt puniri per Archiepiscopum suum, sed Archiepiscopus si negligens est, tunc Concilium habet potestatem hoc faciendi.

Per Concilium Prouinciale compescatur si quis Iudæos, vel paganos officijs publicis præfecerit, dicitur in c. cum sit, de Iudæis.

e *ADDITIO. Qui testes Synodales denunciare teneantur crimina, quæ probare non possunt, vide Siluest.in verbo fama, in fine.*

14 Trigesimooctauo quæro, quamdiu durabit? Resp.quod congregati in Concilio, non morantur simul, nisi tribus, vel quattuor, vel paucis diebus. Host.in d.c.graue, col.3.de præben. & non debet Concilium Prouinciale durare vltra vnam hebdomadam, tamen propter iustam causam posset vlterius differri propter imminentia negotia. Card.Alex.in cap.propter, el 1.18.dist.

Trigesimonono quæro de illius publicatione? Resp. quod singuli Epi infrà sex mēses debent notificare in Diœcesibus suis ea quę in Concilijs Prouincialibus statuta sunt, cap.fin.18.dist.vbi Card.Alex.dicit, quod de his sex mensibus subducitur tēpus, quo Ordinarius potuit redire de Cōcilio, & quod deberēt ex Latino vulgarizari, vt illa idiotæ intelligerent; Formulā autem acclamationū

in fine Concilij Prouincialis faciendam; item formulam literarum de monitionibus, quæ Episcopis à Concilio Prouinciali absentibus mittuntur, aliamq. formulam literarum quibusuis Concilium Prouinciale mittitur ad Summum Pontificem. Itemq. formulam literarum ad Episcopos prouinciæ de affixione, & promulgatione illius, imprimi fecit Carolus Borromeus Card. Sanctæ Praxedis in Sanctorum numerum à Paulo V. P. M. relatus in fine voluminis actorum Ecclesiæ Mediolan. fol. 353.

15 Quadragesimo quæro, quinam habeant potestatem absoluendi à censuris per illud latis? Resp. quod Archiepiscopus, & Ordinarius, possunt absoluere à snia excõicationis lata per Canonem Synodalem, Doct. in d. c. graue, vbi Anchar. num. 12. & quod absoluere possint Suffraganei *h* a sentẽtijs per Concilia Prouincialia latis, tenet et Bott. de Syn. par. 3. Art. 5. n. 2. post Archid. & ceteros Doct. 17. dist. in Sum. Quando tamen quis esset excõicatus à Concilio Prouinciali per viam sententiæ, non potest absolui nisi de mandato Concilij, secus si per viã statuti, Card. Alex. in cap. propter, el 2. 18. dist. deniq. ex præcedentibus habetur, quanta sit Archiepiscopi potestas quo ad Conciliũ Prouinciale, quæ est in eo conuocando, prout in 1. & 2. q. diximus. Item in recipiẽdo excusationes Episcoporum non valentium venire, vt in q. 13. in procedendo cõtra contumaces, prout in q. 18. in sedendo, præsidendo, & pronunciando tamquam caput, prout in q. 22. 23. 25. & 26. itemin eligendo, prout in q. 28. item vt Concilium non iudicet de eo, vt in q. 33. & in absoluendo, vt in præsenti quæst.

b ADDITIO. *Quam Conclusionem etiam firmant Card. Zabar. in Clem. 1. §. si quis q. 6. de reb. eccles. non alien. Io. Guttierez c. 5. Canon. q num. 22. Sbroz. de Vic. Episc. lib. 2. quæst. 174. num. 11 quam amplia etiam postquam Cõstitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit apposita aliqua censura, ante publicationem sint per Papam confirmatæ, Panor. & Zabar. in c. ex frequentibus, de instit. Felin. in c. pastoralis §. præterea, col. 2. de off. ord. Burgas. de irregular. par. 6. rub. de absolut. à maior. excom. sub num. 35. & ratio est: quia confirmatio Papæ non tollit potestatem ordinariam, vt notatur in c. 1. de confirm. vtil. vel inut. Panorm. loco cit. num. 12. Secundò amplia, vt non solum possint absoluere Suffraganei, sed etiam alij sacerdotes, & Confessarij inferiores, Bott. in d. par. 3. art. 5. Conclus. vnica, num. 2. nisi Episcopi sibi absolutionem reseruauerint, Duen. Reg 252.*

16 *Post præcedentem tractatum de Concilio Prouinciali, non incongruum duximus subnectere Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias huius Regni Neapolitani, quarum Antistites ad Prouinciale Concilium celebrandum conueniunt & vltrà descriptionem Consiliarij Marini Freccia, in tract. de Subfeud. annorauimus etiam loca, in quibus in corpore Iuris Canonici de eis fit mentio, & sunt.*

Archiepiscopus Neapolitanus. Huic ecclesia præfuit primus episcopus Neapolitanus S. Aspren. qui à Sancto Petro Apostolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiusdem Ciuitatis Episcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano sub die 3. Augusti, vbi die 4. Septembris de Sancta Candida, quæ Sancto Petro ad eam vrbem venienti prima occurrit, atque ab eo baptizata, postea sancto fine quieuit. Habuit insuper Ciuitas Neap. multos alios sanctos Episcopos eodem Martyrol. Rom. promulgatos.

Archiepiscopo Neap. scripsit Gregorius Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2. de Cõstit. Greg. III. in c. 1. de statu monach. Innoc. III. in c. ad nostrã el 3. de iuretur. Greg. IX. in c. fin. de seru. non ordin. Fortunato episcopo Neap. scripsit Gregor. in c. monasterijs,

rijs, 19. q. 3. & in c. fraternitatem, 71. dist. Greg. vniuersis militibus Neap. in c. Summa, 73. q. 1. Idem Clero, & nobilissimis ciuibus Neapolitanis, in cap. Petrus, 39 dist. in c. de Petro, 47. dist. in c. nec nouum, 8. q. 1. in c. studijs, 61. dist. & in c. priusquã, 28. dist In Sardicensi Synodo Osius Cordubensis Episcopus, & Vincẽtius Capuanus Episcopus, & Ianuarius Beneuentanus, & Calepodius Neapolitanus S. R. Ecclesia legati exstiterunt, vt habetur in cap. prima, el 2 §. quarta, 16. dist. Gregorium primum in Archiepiscopalem sedem Neapolim erexisse patet ex Decretalibus eiusdem, qui in d. c. fraternitatem, & c. monasterijs, scribit Fortunato episcopo Neap. & in c. primo de relig. dom. dicit Victori Archiepiscopo Neapol.

Stephanus Neap. Antistes interfuit Concilio sub Symmacho anno 500. idem interfuit sub Symmacho in Concilio quarto, Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo sexta sub eodem.

SVffraganei sunt, videlicet, 1. Episcopus Puteolanus S. Paulus Apostolus venit Puteolos, vbi inuentis fratribus mansit apud eos dies septem, vt legitur in Actibus Apostolorum, c. vlt. vnde Verus: O vere Campania felix qua Petro Neapol. & Paulo Puteolis gloriaris, est ad Regiam præsentationem. 2. Episc. Nolanus, 3. Episc. Acerrarũ, qui est ad Regiam præsentationem. 4. Episc. Isolanus seu Aenarius, 5. Episc. Auersanus exemptus. Huic scripsit Honorius III. in cap. fin. de cler. egrot. Greg Guitmundo Auersano Episcopo scripsit, in c. si consuetudinem, 8. dist. & quod hactenus Ecclesia Auersana Archiepiscopo Neap. responderit, à quo Consecrationis, & Confirmationis consueuerat beneficium obtinere, & obedientiam ac reuerentiam sicut Metropolitano exhibere, patet ex lib. primo Decretalium, atque aliarum epistolarum Innoc. III. Romæ impresso, fol. 199. Scribentis episcopo, & Capitulo Auersano, hodie autem est in possessione exemptionis, & eligens Archiepiscopum Neapol. Metropolitanum viciniorem (iux. decretum Concil. Trident. sessione 24. de reformat. capit. 2.) accessit ad Concilium Prouinciale Neapolitanum, erat tamen antea in facultate ipsius Auersani Episcopi, si maluisset accedere ad Capuanum Archiepiscopum eadem vicinitate coniunctum, & hoc modo electio ligat successores, ex declaratione Romæ habita ad Illustrissimum D. Cardinalem Borromæum die 25. Aprilis 1568. tenoris sequentis. Electio Metropolitani facta semel ab Episcopo exempto ad cuius Synodum conueniat, ligat successores, similiterq. ligat successores electio facta à prælatis nullius Diœcesis pro visitationibus.

Episcopatus Cumanus, & Atellanus sunt vniti Auersano.

Archiepiscopus Capuanus Inter Capuanam Prouinciam, & Pisanam, est prouincia Romana, cap. tua nobis, & ibi Abb. in 3. notab. de off. vicar. gl. in capit. vnico, in versic. sede vacante, de schismat. in 6. Pauin. in tract. de off. & potest Cap. Sede vac. par. 2. quæst. 10. sub num. 41. & inter vniuersas Metropoles Capuana est Apostolicæ Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. III. in c. cum inter, de elect. Greg. in cap. quoniam, 61. dist. meminit de Festo. Capuana Ecclesia Episcopo, Honorius III. De Archiepiscopo Capuano mentionem facit in cap. illa, ne Sede vac. & Innoc. III. in cap. cum causa de offic. & potest. iudic. deleg. Anno Domini 964. in Archiepiscopalem sedem erigitur, vt colligitur ex Chronica Cassinensi, lib. 2. capit. 9. fol. 39. vbi quomodo, à quo Põtifice, & quis fuerit primus Archiepiscopus, & in lib. 3. c. 25. fol. 93. de Hildebrando Capuano Archiep. & lib. 4. cap. 3. fol. 135. de Senn Capuano Archiep. & eod. lib. capit. 71. fol. 155. de Othone Archiep. Capuano. Fuerunt multi Sancti Antistites Capuani descripti in Martyrologio Rom. vt SS. Vitalianus, Rufus, Priscus, Aristeus, Pamphilus, Paulinus, Victor, Castrensis, Bernardus, & Germanus, nouissime autem præest huic insigni Ecclesiæ Illustris. & Reuerendissimus D. Robertus Bellarmi-

Suffraganei Episcopi sunt, 1. Episc. Caputaquensis. 2. Policastrensis. 3. Sarnensis. 4. Arcenensis. 5. Marsicensis. 6. Campaniensis. 7. Nucerinus, de quo Greg. Papa meminit in cap. 2. de relig dom. & Felici episcopo Nucerino scripsit Innocent. I. in cap. laici, dist. 33. 8. Episc. Nuscitanus, de Sancto Amato Episcopo Nuscitano, legitur apud Martyrol. Rom. die vlt. Augusti, 9. Episc. Cauensis est exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monasterij Sanctiss. Trinitatis de Caua, Ordinis S. Benedicti habebat iura Episcopalia in d. Ciuitate, et casalibus, ante erectionem Episcopatus; quo tempore in anno Millesimo, Nonagesimo fuit prad. Monasterium exemptum cū eius iurisdictione ab Archiepiscopo Salernitano, & ab Vrbano Papa II. in anno 1092. Abbati Cauensi fuit data faculates exercendi omnia pontificalia, & spiritualia, exceptis tribus, scilicet conferre ordines sacros, basilicas, & altaria consecrare, & conficere chrisma; qua hodie exercet extra tamen Diœcesim Cauensem, in alijs locis sibi subditis, de quo Cauensi Monasterio meminit Honor. III. in c. 1. de offic. iud. & Eugen. III. in c. insuper, de testib. & de monastico ordine, qui secundum Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam, & Cauensis Monasterij obseruantiam, ac de multitune monachorum de Cauensi ordine introducto in monasterio montis Regalis, Lege epistolam Innoc. III. directam Archiepiscopo Montis Regalis. fol. 145. De hoc Monasterio legitur etiam apud Chron. Cassinen. lib. 2. cap. 30. & lib. 3. c. 5. De potestate huius Abbatis exstant litera Sacra Congregationis tenoris sequentis.

Nos Hieron. Sancti Eustachij Diaconus Cardinalis Matthaius nuncupatus, fidē facimus, & attestamur, in libris Congregationis Cōcilij qui apud nos asseruantur, adnotatum esse, Illustriss. Card. Carafam fidem fecisse, & attestatum esse, ex authenticis scripturis aliàs coram Congregatione productis, liquido constare, Abbatem Monasterij Sanctiss. Trinitatis Caua, omnimodā habere iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditum esse; sed immediatè subiectum Sedi Apostolica, nulliusque esse Diœcesis, & proprium habere territorium; In quorum fidem, has prasentes fieri iussimus, & nostri sigilli impressione muniri mandauimus.

Datum Roma Idibus Martij. 1591.

Hier. Card. Matthaius.

Locus sigilli.

Sequitur tenor alterius Decreti, Die 13. Augusti, 1579. Congregatio censuit hos monachos Monasterij Sanctiss. Trinitatis Caua, non posse ex Decreto Conc. sess. 25. cap. 13. de regular. cogi ad processiones, tum, quia non possunt dici exempti qui nunquam subditi fuerunt, item propter pactum confirmatum à Sede Apostol. quod non tollitur per c. 22. de regular.

Archiepiscopus Amalphitanus; Amalphitana Ecclesia Suffraganeis scripsit Nicolaus Papa II. in cap. de consanguinitate, 35. q. 2. & 3. Monasterij S. Petri de Amalphia, fit mentio in c. 1. de off. iudic.

Suffraganei sunt videlicet 1. Episcopus Capritanus. 2. Scalensis. 3. Minerensis. 4. Lictterensis. 5. Episc. Rauellensis, qui est exemptus, & nunc vnitus cum Scalensi per Clementem VIII.

Archiepiscopus Surrentinus. De eo mentionem faciunt Innoc. III. in c. Constitutis el 1. de testib. De Surrentino episcopo Greg. meminit in c. 2. de relig. dom. Anno Domini 913. fuit erecta in Archiepiscopalē Sedem secundum Frecciam, De Sancto Antonio Abbate dicta Ciuitatis Protectore legitur apud Martyrolog. Roman. die 14.

Febr. vbi die 19. Martij, de S. Martyribus, Quincto, Quintilla, Quartilla, & Mario, cum alijs nouem.

Suffraganei sunt videlicet 1. Episcopus Acquensis, seu Vici. 2. Lubrensis, seu Massæ. 3. Stabiensis, seu Castelli ad Mare, qui à Rege præsentatur.

Archiepiscopi Compsani; Suffraganei sunt videlicet, 1. Episc. Muranus. 2. Satrianensis, qui est vnitus cum Campaniensi Episcopo. 3. Laquedonensis. 4. Episc. Sancti Angeli de Lomardis, & Bisatiensis vniti. 5. Episc. Montis viridis.

Archiepiscopatus Acherontinus, & Materanus, vniti ad regiam spectãt præsentationem. De Acherontino fit mentio in c. eum clamor, de testib. & in c. fin. de collus. deteg. Huic scribitur ab Innoc. III. in c. cum olim, de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherontinæ ecclesiæ scripsit, vt in eius epistolis fol. 366. quo tempore Cancellarij vicem agebat, vt legitur in fine epistolarum. fol. 368.

Suffraganei sunt videlicet. Episcopus Venusinus. De Stephano Venusinæ ecclesiæ episcopo legitur in c. bene quidem, 96. distin. 2. Episc. Anglonensis. De huius Ecclesiæ Canonicis fit mentio in d. c. cum olim, de cler. coniug. 3. Potentinus, qui est ad regiam præsentationem. Apud hanc Ciuitatem legitur successisse miraculum de Sacris stygmatibus S. Francisci in personam Canonici Rogerij, vt scribit S. Bonauentura in eius vita, c. 16. §. 5. 4. Episc. Grauiensis. 5. Tricaricensis. De huius Ecclesiæ Cantore habetur in d. c. cum olim, de cler. coniug 6. Episc. Montis Pelusii, qui est exemptus.

Archiep. Tarentinus, qui est ad regiam præsentationem. Huic scripsit Gregor. in c. 2. de cler. percuss. & in c. habuisse, 33. dist. Ecclesiæ Tarentinæ mentio habetur in cap. ex parte, el 2. de rescipt. Clero & plebi Tarent. scripsit Gelasius Papa, in c. venerabilis. de conscr. dist. 4.

Suffraganei sunt videlicet, 1. Episc. Motulensis, qui est ad regiam præsentationem. 2. Episc. Castellaneti. 3. Episc. Oria, seu Vritanus, qui est ad regiam præsentationem. Huic scripsit Lucius III. in c. præterea, el prime, de transact. prout legitur in 2. collectione Decretalium.

Archiep. Brundusinus, qui est ad regiam præsentationem. Clero, & Ordini, & plebi Brundusii dirigitur cap. concesso, 12. q. 2. Suffraganeus est 1. Episc. Hostunensis 2. Episc. Heritonensis, aliàs Nardonensis, exemptus. 3. Episcop. Monopolitanus exemptus, qui est ad regiam præsentationem.

Archiep. Hydruntinus, qui est ad regiam præsentationem. De eo legitur in c. cum secundum, de temp. ord. Suffraganei sunt, videlicet. Episc. Lyciensis, aliàs Lupiens. 2. Leucensis, & Alexanensis. 3. Castrensis, 4. Gallipolensis. 5. Episcop. Vgentinus qui duo sunt ad regiam præsentationem.

Archiep. Barẽsis, & Canusinæ Sedis Antistes. Huic scripserũt Alex. III. in c. super hoc, de eo qui dux. in matrim. & in c. 2. de coniug. lepros. Innoc. III. in c. licet, de offic. legati, & Gregor. IX. in c. consultationi, de tempor. ordin. & in c. fin. de collus. deteg.

Suffraganei sunt, videlicet, 1. Episcop. Bitontinus. 2. Rubensis. 3. Polignanensis. 4. Episc. Menaruini. 5. Episc. Cupersani, seu Cõuersanen. 6. Episc. Bitecti. 7. Episc. Melfiten. exemptus vt asseritur. 8. Episc. Iuuenatiensis qui est ad regiam præsentationem. 9. Episcopus Iauellinus.

Archiepiscop. Tranensis & Salpensis est ad regiam præsentationem. De Canonicis Tranensibus fit mentio in cap. licet, de off. legati. Suffraganei sunt, videlicet, 1. Episc. Vigilen. Huic scribitur ab Alex. III. in c. debitores, de iureiur. in c. cũ sit, de simon. in c. sponsam de sponsal. in c. quia nos, de testamen. & in c. super eo, de cognat. spirit. & ab Vrbano III. in c. 3. de secund. nupt. 2. Episc. Andriens. de eo legitur in c. cõsuluit, de iure patr. Hæc patria est celeberrimi Decretorum, & legum Doctoris casuum conscientiæ

scienti a primarij, Illustris. familiæ & Religionis Societatis Iesu P. Martij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, & plus publicè legit, sacráq. p. gin ā exposuit.

Archiepiscopus. Nazarenus est titularis, cui sunt vniti Episcopatus Cannensis, & Montis Viridis, habet Ecclesiam in castro Baroli Tranensis diœcesis sub vocabulo Sanctæ Mariæ Nazaret, cum Capitulo, Canonicis, de dignitatibus, & clero intus dictam ecclesiam habet iurisdictionem, & vtitur insignibus Archiepiscopalibus.

Archiepiscopatus Sipontinus aliàs Manfredoniæ, De eo habetur in c. te referente, de celebr. miss. in c. de adulter. in capit. si custos, 27. quæst. 1. vbi Gregorius scribit Vitaliano episcopo Sipontino. Paschalis II. erexit in Archiepiscopalem sedem. Suffraganeus est Episcopus Vestanus 2. Episcop. Melphien. & Rapollen. vniti, est exemptus, & de eo fit mentio in c. cum clamor, de testib. eiq. scribit Lucius III. in c. requisiuit, de sponsal.

Archiepis. Beneuentanus. De ciuitate Beneuentana legitur in c. Frater episcop. 17. q. 4. Consulibus & populo Beneuentano scribitur per Innoc. III. in cap. cum causa, de testib. & Episcopo ac Archidiacono Beneuentano in c. cum a nobis, eod. tit. & Canonicis Beneuentanis in c. ex tenore, qui fil. sint legit.

Suffraganei sunt, videlicet 1. Episcop. Ausculanus de eo in c. sicut, ne cler. vel monachi, 2. Thelesinus. 3. Episc. S. Agathæ, de eo in c. præterea, de sponsal. in c. cum dilectus, de ijs, quæ vi metusue causa fiunt, 4. Calinus, 5. Episc. Montis Marani. 6. Puellinen. & Frequentinus vniti. 7. Triuicanus. 8. Arianus. qui est ad regiā præsentationem 9. Boianen. 10. Episcop. Bouin. 11. Vulturarien. & Montis Coruini. 12. Larinen. 13. Episc. Termularum. 14. Episc. Sancti Seueri. 15. Episc. Troianus exemptus. de eo in c. 3 de auth. & vsu pal. & in c. nisi, de off. lega. Episcopo Troiano Regni Siciliæ Cancellario scripsit Innoc. III. vt in eius epistolis, fol. 380. 16. Episc. Guardien. Alpheriæ.

Archiepiscopatus Theatinus à Clemente VII. anno Domini 1526. erectus fuit in Archiepiscopalem sedem. De eo fit mentio in c. tenor, de sent. & re iud. est ēt Comes; nec repugnat esse Comitem, & Episcopum Abb. in c. inter dilectos, sub n. 5. de fide instrum. Suffraganeum vnicū tantum habet, & est Epis. Orthonens. & Complensis, ad quā Ciuitatem reliquiæ Sancti Thomæ Apostoli ex India translatæ sunt, vt legitur apud Martyrol. Rom. sub die 3. Iul. De certitudine dictarū reliquiarum in d. Ciuitate existentiū testatur S. Brigitta, lib. 7. Reuelationū cælestium, c. 4. & exstat libellus eius vitæ. & translationis descriptus à Io Bapt dilectis, de Orthona, impressus apud Firmanā ciuitatē anno Domini 1577. 2. Episc. Ciuitatis Pinnæ, & Hadrien. vnitis, de eo habetur in c. qualiter, de elect. in c. nuper, de testib. 3. Episc. Valuēsis, & Sulmonen. vniti. 4. Aquilanus, qui est ad regiam præsentationem. 5. Marsicanus, 6. Aprutinus, alias Therami, de quo in c. bene, 61 distin. dicitur Princeps Therami, & Comes Bisengnæ. 8. Episc. ciuitatis Ducalis, hi omnes prædicti nunquam fuerunt Suffraganei.

Archiepisc. Lancianensis a Pio IV. ex Episcopali fuit erecta in Archiepiscopalem sedem, nullum habet Suffraganeum, & est ad regiam præsentationem. Episc. Tridentinus, qui est ad regiam præsentationem exemptus, accessit ad Concilium Prouinciale Lancian. eligens.

Archiep. Rheginensis est ad regiam præsentationē. Huic scribitur ab Innoc. III. in c. cū causa, de offic. & potest. iud. deleg. & ab Honorio III. in c. venerabilis. eo. tit. Archidiacono Rheginensi scribitur à Gregorio IX. in c. cum olim, de maior. & obed. Suffraganei sunt, 1. Episc. Cathacensis, aliàs Cathanzarij, 2. Episc. Cotroniens. qui est ad regiam præsentationē. 3. Episc. Tropiensis, qui etiā est ad regiā præsentationē. 4. Oppiensis, 5. Bouensis, 6. Nencastrensis. 7. Nicotirensis. 8. Ieracen. 9. Episc. Squillacens. de quo in c. Afros, 99. dist. & in c. pastoralis, 7. q. 1. directo Ioanni episcopo Squillati-

An autem requiratur expressa mentio, de Constitutione Conciliari, vt illi fit derogatum, per Clausulam generalem, Non obstant. habetur in c. ex parte, de cappel. monach. in c. nonnulli, de rescript. vbi Felin. Arch. in c. 1. de Constit. in 6. Gomes. in Proęm. Reg. Canc. q. 5. latè per Card. Iacobat. in tract. de Concilio, lib. 5. Art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo Conc. Trid. interpretatione, & exequutione exstat aliorum Illustrissimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium Congregatio instituta à Pio IV. fol. 895. in Bullario, incip. Aliàs nonnullis.

Sixtus V. istius Sacræ Congregationis facultates declarauit, vt in eius Constitutione publicata Romæ die 23. Martij, 1583. Incip. Immensa.

Gregor. XIII. Priuilegia Regularibus concessa à Pio V. reduxit ad terminos Conc. Trid. incip. In tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar. & infrà, in verbo, Priuilegia Regularium, Bulla Pij. IV. suprà relata, est tenoris sequentis.

Bulla S. D. N. Pij Papæ IV. reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris Magni, & aliarum quarumcumque similium gratiarum, quibuscumque locis, & personis concessarum, in his in quibus Statutis, & Decretis Sacri Concilij Tridentini contrariantur.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apostolorum sede meritis licet imparibus, diuina dispositione constituti, nihil neque vniuersali Ecclesiæ, curæ, & solicitudini nostræ commissæ salubrius neque iniuncto nobis Apostolicæ seruitutis officio decentius, præstare possumus, quam quod prouidentiæ nostræ ministerio Oecumenicum Concilium Tridentinum sicut nostris potissimus auspicijs, summaq. sanctorum Patrum concordia, per DEI misericordiam feliciter absolutum fuit, ita per vniuersos, qui Christiana pietate censentur vbique suspiciatur, & remotis quibuslibet obstaculis, ab omnib. æqualiter obseruetur. Cum itaque in eodem Concilio quamplura salubria, & ad vniuersalem morum reformationē valde vtilia Decreta, atque Statuta, maturo pręsentium ipsorum examine pręcedēte, sint edita, quibus multa, atque diuersa priuilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conseruatoriæ, indulta, & vt vocant confessionalia, & Mare magnum, & alię gratiæ, quæ varijs tam Cathedralibus, etiam Metropolitan. quam Collegiatis Ecclesijs, Monasterijs, & Conuentibus, & aliis Religiosis, etiam fratrum mendicantium Domibus, & Ordinibus necnon, Sancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranensis, ac Incurabilium de Vrbe sancti Antonij Viennen. & Sancti Bernardi Iureu. aliisq. Hospitalibus Militiis, eorūq. Capitulis, & Conuentibus ac Vniuersitatibus, etiā studiorum generalium Collegiis, tam secularibus quam Ecclesiasticis, Cōfraternitatibus, Societatibus, & tā Principis Apostolorum de Vrbe, quā aliis Fabricis Sāctę Cruciatæ, aliisq. piis locis,

locis,& operibus; necnō Patriarchis, Archiepiscopis Episcopis, Prelatis, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Preposītis, & aliis Ecclesiasticis, tā secularibus, quā diuersorum Ordinum, & Militiarum Regularibus, ac ēt laicis cuiuscumq. dignitatis, & status, ac gradus, & excellentiæ, ac etiā Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus, vtriusq. sexus personis, necnon aliquibus Notariis, & ēt de Latere legatis, atque Nunciis, tam perpetuò, quam ad tempus, per plures Romanos Pontifices predecessores nostros, ac nos, ac Sedē Apostolicā, eiusq. Legatos hactenus, etiam motu proprio, & ex certa scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu ēt Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contēplatione, & intuitu, ēt de Fratrum Consilio, diuersimodè, varijsq. temporibus in genere, vel speciè, ex quauis ēt honesta causa concessa, & etiam pluries confirmata, & innouata fuerunt, in plerisq. contrariantes. Nos quibus in primis cordi est tam sancta, & Ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos vt par est, effectus vbique consequi, & ab omnibus obedienter obseruari, Priuilegiorum, Exemptionum, Immunitatum, Facultatum, Conseruatoriarum, Indultorum, Confessionalium, Maris Magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcūque Apostolicarum, & aliarum literarum desuper confectarum, Processuumq. Decretorum, & aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & plenè insertis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod eadem oīa, & singula Priuilegia, Exemptiones, Immunitates, Facultates, Dispēsationes, Cōseruatoriæ, Indulta Cōfessionalia, Mare Magnum, & aliæ gratiæ in his oībus, & singulis, in quibus illa statutis, & decretis Concilii hmōi cōtrariantur, ipso iure reuocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Cōcilii terminos, atque limites reducta sint, & esse cēseantur, nec quidquā aduersus ipsa Decreta, & Statuta quo minus vbique & apud oēs obseruantes, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac si nunquam emanassent, authoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, ac ēt statuimus, & ordinamus. Decernentes, nihilominus oīa, & singula, quę vigore Priuilegiorum, Exemptionum, Immunitatum, & Dispensationū, Facultatum, Conseruatoriarum, Indultorum, Confessionalium, & aliarum quarumcumq. gratiarum hmōi, post id tempus, quo Concilium obligare cępit, facta, & gesta quomolibet fuerunt, & in posterū fient, in his in quibus dicti Cōcilii Decretis aduersantes, nulla, inualida, & irrita esse, & censeri, ac nemini, etiā quantumlibet, vt præfertur, qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quam conscientiæ, suffragari posse, & debere; Et ita per quoscumque &cet. non obstantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1565. tertiodecimo Kal. Martij, Pontificatus nostri anno sexto. Sequitur publicatio die 24. Febr. 1565. Hæc Bulla reperitur etiam impressa in fine dicti Conc. Trid.

CONFESSOR.

PReter Summistas, in hoc verbo sciēdum est, quod Leo X. in Generali Concilio Lateranensi, de Regularium Priuilegiis in Bullar. fol. 217. inter alia decreuit. *Quod ipsi fratres forensium confessiones audire valeant, laicos tamen, & clericos seculares à sententijs ab homine latis, nullatenus absoluere possint.*

Eucharistiæ verò, & Extremæ Vnctionis, aliaq. Ecclesiastica Sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confessiones audierint, dicentibus proprium

prium sacerdotem illa sibi dare denegare, dare nequeant; nisi denegatio sine legitima causa facta, vicinorum testimonio probata, aut requisitio coram Notario publico facta doceretur: Eorundem vero fratrum obsequio insistentibus, Sacramenta huiusmodi nullatenus ministrare valeant, nisi illorum durante obsequio.

Decretum Concilij Trident. sessione 23. de reform. capit. 15. Pius V. declarauit, vt infrà, videlicet.

Declaramus, decretum Cōcilij. Trid. de approbatione Regularium audiendis confessionibus secularium praepositorum ab episcopis facienda, obseruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum, etiam Mendicantiū, etiam sub regulari disciplina viuentibus, etiam si sint Doctores, aut in Theologia, etiam de superiorum suorum licentia graduati, vel promoti, vel a suis Magistris Generalibus, vel Prouincialibus ministris secularium confessionibus audiendis expositi. Volumus tamen eos, qui semel ab Episcopo in Ciuitate, & in Dioecesibus suis praeuio examine approbati fuerint ab eodem Episcopo iterum non examinari. Ab Episcopo autem successore, pro maiori conscientiae suae quiete, examinari de nouo poterunt, vt patet ex eius Constitutione Romae publicata die 22. Augusti, 1571. incip. Romani Pontificis, in Bullar. fol. 1131.

Quae non fuit reuocata à Greg. XIII. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilij Trident. vt testatur Sacra Congregatio, cuius Decreta fuerunt impressa Romae apud heredes Antonii Bladii impress. Cameralis, 1586. tenoris sequentis, videlicet.

Pro fratribus Ordinis Praedicatorum Prouinciae terrae Laboris dicti Regni, die 10. Octobris, 1586.

Lecto in Sacra Congregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familiae fratrum Mendicantium quarumcumque Prouinciarum Regni Neap. conquerentium qualiter contra formam suorum Priuilegiorum, Sacrum Canonum, Concilij Trid. & Ordinationum Apostolicarum, in quam plurimis ab Ordinarijs locorū grauantur, prout eiusdem memorialis series continebat. Illustriss. Domini Cardinales his maturè consideratis statuerunt, & decreuerunt, vt infra, ab eisdem locorum Ordinarijs, perpetuò, & inuiolabiliter obseruari debere.

Primò, quod circa secularium confessiones, ab ipsis fratribus Mendicantibus audiendas, seruetur decisio Congregationum Sacri Concilij, & Episcoporum, corripianturq. Ordinarij, qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs concessis id excipiunt.

Secundò, Fratres Mendicantes nullatenus à quaestuatione, quae de licentia suorum Superiorum fit, & in dies fieri continget, prohibeantur.

Tertiò, Ordinarij in cognitionibus causarum Fratrum Mendicantium tam ciuilium, quam criminalium minimè sese ingerant; pariter; nec in visitatione eorumdem fratrū, vel Ecclesiarū suarum, nisi quatenus eis per Conc. Trid. decreta conceditur.

Quartò, Ordinarij non impediant fratres pulsare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad Missam antequam pulsetur Campana maioris Ecclesiae, praeterquam in die Sabbati Sancti.

Quintò, quo autem ad quartam funeralium seruetur Decretum Sacri Conc. Trid.

F. Michael Bonellus, Card. Alexandrin.

Georgius Palearius Secret.

Sess. 23. cap. 15.

Congregatio Concilij censuit, Regulares ad audiendas in Ciuitate, & Dioecesi secularium confessiones, semel ab Episcopo praeuio examine approbatos, iterum ab

eo

eodem Episcopo non esse examinandos. Ceterum à successore posse vtique examinari iuxta Constitutionem sanctæ memor. Pij V. datam vi ij. Id. Aug. Pontificatus illius anno 6. quæ à fel. recor. Greg. XIII. non est reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trident. Anton. Card. Carafa.

PRAETER Summistas, ad remouendam omnē dubitandi ansam in quæstione illa non parū apud insignes, & grauissimos viros controuersa, per quos in diuersas sententias itum esse, ex relatis per Ioan. Guttier. lib. 1. Can. quæst. c. 27. satis apparet: An scilicet. facultas concessa pænitenti virtute alicuius Bullæ seu Iubilæi, eligendi Confessarium quēcumque presbyterum secularem, vel secularem ex approbatis ab Ordinario, intelligi debeat ab Ordinario illius loci, seu Diœcesis vbi exercenda est administratio Sacramenti Pœnitentiæ, & sic vbi pœnitens Confessariū eligere vult, vt confiteatur. An vero sufficiat approbatio per alium Ordinarium facta in alio Episcopatu; sciendum est, quod propter opinionum varietatem, & conflictum, testante Emanuele Roder. in explicatione Bullæ Cruciatæ, §. 9. num. 5. Ioānes Ribera, Archiepiscopus Valentinus, consuluit Illustrissimos Cardinales Concilij, eiq. rescriptum fuit in hunc modum. videlicet: Congregatio Concilij respondet, approbatum ab alio quam a Valentino Archiepiscopo in Diœcesi Valentina, non censeri approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attenta, opinio contrarium sentientium non videtur tuta. Quo vero ad personas Regulares, adest Dispositio S.D.N. Clementis VIII. sub Dat. Romæ, 23. Nouembris, 1599. tenoris sequentis.

Ad perpetuam rei memoriam Romani Pontificis circumspecta benignitas honestis petentium votis, quæ personarum sub Religionis iugo Altissimo famulantium statum, & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admitti, & fauoribus prosequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & alijs Priuilegijs, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi Confessorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui possit Christi fideles absoluere à casibus Ordinario reseruatis, & à quibusdā etiā quæ dictæ Sedi reseruata sunt; Religiosi dicti Ordinis, seu eorū nonnulli, etiā ijs facultatibus vti præsumunt, & illorū prætextu eligūt Confessorē aliquando præter eos, qui à suis Prælatis eorū confessionibus deputati sunt, quod aliquando in speciale eorū vergit detrimentū. Quare prædictus Procurator Generalis humiliter nobis supplicari fecit, quatenus in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, talem concessionem Sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum particularium quantum ad prædictum articulum eligendi Confessorem, & absoluendi à casibus reseruatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum cuiusuis instituti Mendicantium, & non Mendicantium, tam Prouinciæ Hispaniæ, quam extra eam vbilibet, locum minimè habere, neque censeri, sed nostræ intentionis existere, quod ijdem Fratres, & Moniales quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem dispositione suorum Prælatorum subiecti sint, Apostolica authoritate tenore præsentium perpetuò declaramus, eisdem tamen Prælatis, vt in vsu huiusmodi potestatis se cum subditis benignos, & faciles habeant, præcipimus, & mandamus. Non obstantibus, &c.

Pius

Pius Papa V.

AD perpetuam rei memor. Rom. Pontificis circumspecta benignitas, honestis petentium votis quę personarum sub Religionis iugo altissimo famulantium, statum, & salubrem directionē respiciunt, ad exauditionis gratiã libenter admittit, & fauoribus prosequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius, Prior prouincialis Prouinciæ Hispaniæ, Ordinis Fratrũ Prædicatorũ, quod cũ in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & alijs Priuilegijs, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi confessorē idoneũ ab Ordinario approbatũ, qui possit Christi fideles absoluere à casibus Ordinario reseruatis, & à quibusdã etiã, quæ dictæ Sedi reseruata sunt. Religiosi dicti Ordinis, seu eorũ nonnulli, ēt his facultatibus vti præsumunt, & illarũ prætextu eligunt confessorem aliqñ, præter eos, qui à suis prælatis pro audiendis eorũ confessionibus deputati sunt, quod aliquãdo in speciale eorum vergit detrimentũ. Quare prædictus Prior nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi obuiare volentes, ac eundem Priorem à quibusuis Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti, alijsq. sententijs, censuris, & pęnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendis, harum serie absoluentes, & absolutũ fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, talē concessionem Cruciatæ Sanctę, & aliorũ indultorum particularium ad prędictum articulũ eligendi confessorem, & absoluendi a Casibus reseruatis, cum fratribus, & sororibus Monialibus, totius Ordinis Prædicti, tã Prouinciæ Hispaniæ hmōi, quam extra eam vbilibet, locum minime habere, nec censeri: sed nostræ intentionis existere, quod ijdem fratres, & Moniales, quantũ ad Sacramenti Pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem, dispositioni suorum prętatorũ subiecti sint, Apostolica authoritate tenore præsentium perpetuò declaramus, eisdem tñ prælatis vt in vsu huius potestatis, se cum subditis benignos, & faciles exhibeant, præcipientes, & mandantes. Et insuper quia sacrum Oecumenicum Generale Trid. Concil. concessit Episcopis, vt absoluere possint in foro animæ, seu conscientiæ ab oĩbus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout sess. 24. c. 6. habetur, ne Prior Conuētualis, & Superiores Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta prouincia, quã extra eam. vbilibet, in hac parte deterioris conditionis quã Clerici, aut seculares existãt: eisdē Priori Conuentuali, & Superioribus Prętatis, vt ipsi per seipsos idem oĩnò possint in fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos, quod possunt Epi in Clericos, & laicos sibi subiectos, tã quo ad absoluendi, & dispensandi hmōi, quam alias quascumq. facultates eisdem authoritate, & tenore, ēt perpetuò concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus. Decernentes, præsentes literas perpetuò durare, & valere, & sub quibusuis illarũ consimiliũ, vel dissimilium Concessionũ, Indulgentiarum, & Gratiarũ reuocationibus, suspensionibus, alterationibus, derogationibus, vel alijs cõtrarijs dispositionibus, ēt per nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existētes aut Sedem Apostolicã, etiam ex quauis causa, aut aliàs quomolibet, canonicè, vel de facto, nunc, & pro tēpore factis, & faciēdis, nullatenus cõprehensas, sed semp ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de nouo cõcessas existere,

ftere,& fore ac cenferi, & fuffragari debere,irritũ quoque,& inane,fi fecus fuper his à quoquam quauis authoritate fcienter, vel ignorāter contigerit attentari. Non obſtātibus præmiſſis,& quibuſuis Apoſtolicis ac Vniuerſalibus, Prouincialibus,& Synodalibus Concilijs editis,Specialibus, vel Generalibus Conſtitutionibus,& Ordinationibus. Necnon quibuſuis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus,priuilegijs quoque,indultis,& literis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis ſub quibuſcũque tenoribus,& formis, ac aliàs quolibet conceſſis,& approbatis,& innouatis. Quibus omnibus,& ſingulis etſi de illis eorumq. totius tenoribus, ſpecialis,ſpecifica,indiuidua, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenorem ſuum ac ſi de verbo ad verbũ, nihil penitus omiſſo,& formę in eis tradita obſeruatę infererētur,pręſentib. pro ſufficienter expreſſis habentes,illis alijs in ſuo robore permanſuris,hac vice dumtaxat ſpecialiter,& expreſsè derogamus, cæteriſq. cōtrarijs quibuſcumque, aut ſi aliquibus Cōiter,vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpedi,vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas,nõ facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mētionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum,ſub annulo piſcatoris,die 21. Iulij,1571. Pontificatus noſtri anno ſexto. G. Melchioris, & a tergo G. de Caſtro.

Hæc Pij V. Conſtitutio reperitur impreſſa in priuilegijs Minimorũ fol.253. & in Compendio Priuilegiorum Ordinum Mendicantium per Sorbum.

Nauar.in conſ.9.de ætate, & qualit.in antiquis & in conſil.84. De rugari.in nouis, dicit, quod fere omnes Ordines, & Religiones habent priuilegia per quæ ſuperiores poſſunt diſpenſare cum ſubditis ſuper omnibus irregularitatibus, excepta illa, quæ prouenit ex homicidio voluntario, & mutilatione, ac bigamia. Aduerte circa diſpoſitionem Concil. Trid. ſeſſ.24. de refor.gener.c. 6.in fine, quod hodie non poſſunt abſoluere Epiſcopi in crimine Hæreſis, ſed abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici per Bullam Cœnæ, nec etiam vigore priuilegiorum poſſunt Superiores Regularium cognoſcere cauſas ſuorum ſubditorum ad officium Sanctæ inquiſitionis pertinentes, per Conſtitutionem S. D.N.D. Pauli V. relatam infrà in verbo, Hæretici.

Sciendum eſt etiam quod contra Confeſſores,qui in ſacris Confeſſionibus confitentem ab libidinem prouocauerint, cum male de Sanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſentire videantur, eo abutentes, vti de hæreſi ſuſpectos, iure optimo hodie procedunt hæreticæ prauitatis Inquiſitores,vt tradit Fran.Pegna,in Comment.ſuper Director. Inquiſit.par.2.q.56.ac ita in Sacroſ. Inquiſitionis Tribunalibus obſeruari atteſtatur Ignatius Lopez,in addit.ad Diaz,in Pract.Crimin. Can.cap.82. quod & iuſtiſſimè ordinauit,ac decreuit Pius IV. Pontif. Max.quodam ſuo Breui, cuius tenorem fideliter deſumptum ex Archiuio Sacræ Inquiſitionis generalis Olyſipone,Certans libri in quo continebatur, ſibi faciente Reuerendiſſimo D. Antonio de Norona Epiſcopo Eluenſi & Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ, refert Eman. Roderic.tomo 1.ſuarum quæſt. Regul.q.59.artic.4.fol.557. in impreſſis Salmantica. prout ſequitur.

Venerabili fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi,in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali, Pius Papa IV.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dum ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia, accepimus, diuerſos ſacerdotes in Regnis Hiſpaniarum,

rum, atque etiam in Ciuitatibus, & Diœcesibus curam animarum habentes, siue eam pro alijs exercentes, aut aliàs audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu confessionis abutantur; nec illi, & qui id instituit Domino Deo, & Saluatori nostro Iesu Christo iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhonestos, dum earum audiunt confessiones alliciendo, & prouocando, seu allicere, & prouocare, ac loco earum per Sacramentum huiusmodi Creatori nostro reconciliationis grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Diuinæ Maiestatis offensam, & animarum perniciem, & Christi fidelium scandalum non modicum. Non animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica rectè sentiunt, Sacramẽtis ab Ecclesia Dei institutis nõ abutãtur, aut illis iniuria faciant, fraternitati tuæ de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel alium, seu alios à te deputandum, seu deputandos, contra omnes, & singulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum & Diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos tam Seculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediate subiectorum Ordinum Regulares, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tam super præmissis, quam super Fide Catholica, & quid de ea sentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatum tibi contra hæreticos, aut de hæresi quouis modo suspectos a Sede Apostolica concessarum continentiam, & tenorem, procedas, ac culpabiles repertos iuxta excessuum suorum qualitatem, prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione sæcularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obstan. &c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Aprilis, Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Pontificatus nostri anno secundo.

Ampliantur: nam licet ex contextu d. Constitutionis, ibi: Mulieres videlicet, &c. illa tantum loquatur de sollicitatione ad actus impudicos circa mulieres, vt tamen ex eius mente fuerit, velle comprehendere etiam confessores allicientes adolescentes ad peccatum nefandum: tum quia ratio in ipsa Constitutione expressa conueniat etiam huic casui, immò fortiori seu maiori ratione in hoc casu procedere debet, cum multo grauius sit hoc crimen; tum, quia hæc Constitutio loquatur de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt, sed sunt eiusdem generis, immò grauioris. Roderic. loco præcit. & latius tomo 2. quæst. 26. art. 3. Et nos pro huius ampliationis corroboratione, tacitæ etiam obiectioni respondendo, addimus, quod non suffragatur vulgaris regula illa: nempe, in odiosis, & pœnalibus strictam esse interpretationem faciendam: quia negamus dicendum esse ex hoc casu fieri extensionem, sed potius inclusionem, ex glos. notab. in cap. 1. in verbo, Italia, de tempor. ord. lib. 6. sufficit enim legislatori apponere casum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens, qui forsan tacitus fuit maioris honestatis causa, quia esset valde molestum auribus: pijs, audire confessarium communiter conari id quod omnes Christiani abhorrent. Accedit, quod vbi agitur de salute animarum ad euitanda maiora peccata, tũc in pœnis facienda est extensio de casu ad casum, ex communi DD. consensu & allegatis per Ias. in Auth. Quas actiones, n. 25. C. de sacros. eccl. & alias diximus f. 136. & 138.

Insuper sciendum est qualiter die 2. Septembris 1562. Illustrissimi Domini Cardinales Inquisitores generales, decreuerunt, quod per quamcumque gratiam factam, vel fiendam, quibusuis aliàs decretis non intendunt eos restituere, vt possint con-

fessiones

fessiones aliquorum secularium audire. Idem confirmatum fuisse reperitur in actis Sancti Officij, sub die 15. Nouembris, 1565. cum additione, seu declaratione, quod illi qui abiurarunt aliàs secretè, vel publicè, aut aliàs quomodocumque, non admittantur ad audientiam confessionum secularium; ita habetur inter Decreta Sancti Officij, in fine Indicis inquisit. Romæ impres. anno 1570. fol. 476.

ADDITIO. De approbatione Regularium ad Sacras Confessiones audiendas Summa Henriquez lib. 3. de pœnit. c. 6. fol. 273. sub rub. Quis sit, & reputetur idoneus Confessarius iux. Conc. Trid. sess. 23. c. 15. vbi etiam de priuilegijs ipsorum Regularium circa Confessiones.

Item absoluere potest à casibus Episcopo reseruatis, quiuis Confessor illo mortuo, post mortem enim eius desinunt esse reseruati si sit reseruatio ab homine, ita tenet Emanuel in Aphorismis Confessariorum, in verbo, Absolutio, num. 20. Vide supra in versic. Casus reseruati, in fine.

Presbyteri Congregationis Oratorij Romę approbati ad Confessiones audiendas, non debent examinari extra Vrbem à locorum Ordinarijs, quibus sufficit præsentare eorum licentias Romæ habitas, vt hæc & alia patent ex eorum priuilegijs tenoris seq. videlicet.

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

DECET Romanum Pontificem, cuius fidei, cura, & salus gregis Dominici diuinitus est cõmissa, prædecessorum suorum vestigijs inhærendo, ea benigniter concedere, quæ ad eiusdem gregis conscientiæ purificationẽ, & peccatorũ remissionẽ, animarumq. salutem, ac spiritualem consolationem, noscuntur pertinere. Aliàs siquidem fel. rec. Gregor. Papa XIII. prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Philippi Nerei, Præpositi, & presbyterorum Congregationis Oratorij in parochiali ecclesia S. Mariæ in Vallicella, de Vrbe, per ipsum prædecessorem antea instituti, exposito, quod de mense Augusti, Anni Domini Millesimi Quingentesimi, Sexagesimi quinti, piæ memoriæ Pius Papa IV. etiam prædecessor noster Philippo, & presbyteris præfatis, tunc ecclesiæ Sancti Ioannis Baptistæ nationis Florentinorum, etiam de Vrbe, in diuinis deseruientibus, nonnullas gratias, & priuilegia ad decennium duratura, Apostolica authoritate concesserat, & decennium huiusmodi iam tunc exspirauerat, dictus Gregorius prædecessor, volens eosdem Philippum & presbyteros non minoribus quam dictus Pius prædecessor prosequutus fuerat gratijs, atque priuilegijs prosequi, & vt ipsi facilius, & libentius altissimo famulari, & animabus Christi fidelium, in eorum audiendis confessionibus amplius prodesse possent prouidere, Philippo, & presbyteris Congregationis huiusmodi, vt quorumcumque Christi fidelium ad ipsos vndecumque accedentium, illosq. infirmitatis, vel quocumque alio tempore, & occasione domum siue ad quemcumque alium locum ad se vocantium, & requirentium confessiones liberè audire, & illis diligenter auditis ipsos Christi fideles, & eorum singulos ab excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac quibusuis alijs ecclesiasticis sententijs, & censuris quauis occasione, vel causa, quomodolibet latis, & per eos incursis, ac etiam ab omnibus, & singulis eorum peccatis, crimi-

criminibus, excessibus, & delictis, quantumcumque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, exceptis contentis in literis die Cœnæ Domini legi consuetis, absoluere, & pro commissis pœnitentiam salutarem eis iniungere, ac vota quæcumque vltramarinæ visitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum de Vrbe S. Iacobi in Compostella, & B. Mariæ Lauretanæ, ac Castitatis, & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, necnon per dimidium horæ spacium, ante auroram, & post meridiem eis eueniente casu Missas celebrare liberè & licitè valerent, dicta authoritate indulsit, & facultatem concessit, prout in ipsius Gregorij prædecessoris literis desuper in forma Breuis sub die 14. Martij, Pontificatus sui anno quarto, expeditis, plenius continetur. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi, & presbyterorum præfatorum petitio continebat à pluribus credatur literas, & facultates huiusmodi, licet illæ ad certum aliquod tempus specificè, & expresse non fuerint limitatæ, nihilominus decennio iam de mense Martij proximè præteriti elapso, tantum durasse, & propterea ipsi, vt omne dubium tollatur, ac in Dei, animarumq. seruitio indies magis, & magis proficere valeant, libentiusq. in hanc curam incumbant, dictas facultates ipsis in perpetuum concedi, ac in quibusdam extendi & ampliari desiderent; pro parte eorundem Philippi, & presbyterorum, qui vt asserunt primi in dicta ecclesia ad confessiones audiendas de nostri in dicta Vrbe, & illius districtu Vicarij in spiritualibus generalis licentia deputati existunt, nobis fuit humiliter supplicatum, vt eis in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui honestis petentium votis libenter annuimus, eaq. fauoribus prosequimur opportunis, Philippum & presbyteros præfatos, ac eorum singulos a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisq. ecclesiasticis, sententijs, censuris & pœnis, a iure vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus, quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes & absolutos fore censentes, necnon literarum præfatarum tenores præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationib. inclinati, Philippo, ac nunc, & pro tempore existentibus Congregationis huiusmodi vbicumque locorum diffusæ, presbyteris, in Vrbe à dicto Vicario, seu extra eam ab Ordinarijs locorum, ad confessiones audiendas, quoad libet approbatis, eorumq. singulis, quod ipsi perpetuis futuris temporibus omnium & singulorum Christi fidelium confessiones audire, illosq. auditis eos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisq. quibusuis ecclesiasticis sententijs censuris, & pœnis quauis occasione, vel causa, quomodolibet latis, & per eos incursis, necnon ab omnibus, & singulis eorum peccatis criminibus excessibus ac delictis quantumcumque grauibus & enormibus, etiam in casibus dictæ Sedi reseruatis, vel in posterum reseruandis exceptis tamen contentis in literis die Cœnæ Domini legi consuetis, absoluere, ac pro commissis pœnitentiam salutarem eis iniungere, necnon vota quæcumque vltramarinæ visitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum de Vrbe, & S. Iacobi in Compostella, Castitatisq. & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare; præterea per dimidium horæ spacium ante auroram, & post meridiem Missas celebrare, ac etiam qui ex eis præuio examine ad confessiones audiendas in ipsa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem absque alio examine, de licentia tamen ordinariorum locorum indulto, & facultatibus huiusmodi vti, ac potiri liberè, & licitè valeant, Apostolica authoritate tenore præsentium concedimus & indulgemus. Decernentes præsentes literas nullo vnquā tempore reuocari, suspendi, vel limitari, neque eis derogari posse,

Q ri posse,

ri passe, nec sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus comprehendi, & quoties illa emanabunt, toties in pristinum suum, & validissimũ statum restitutas ac plenariè redintegratas esse, & censeri irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam, quauis authoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari. Non obstantibus præmissis, ac Cõstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscumque. Volumus autem quod Philippus, & presbyteri præfati, huiusmodi indulto celebrandi ante diem parcè vtantur: quia cum in altaris ministerio immoletur Dominus noster Iesus Christus Dei filius, qui candor est lucis æternæ, congruit, hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce. Quodq. præsentium transumptis etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo Iudicis ordinarij Rom. Curiæ, vel alterius persona in dignitate ecclesiastica constituta munitis, eadem prorsus fides vbique locorum adhibeatur, quæ ipsis præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo hominum omninò liceat hanc paginam nostræ absolutionis, concessionis, indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Non. Septembr. Pontificatus nostri anno secundo.

E. Pallotus Datar.

R. Bergerius.

Sequitur declaratio tenoris sequentis, videlicet, à tergo Illustrissimis, & Reuerendissim. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concilij Trid. pro presbyteris Congregationis Oratorij, intus verò Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini. Sixtus Papa Quintus fel. record. indulsit Patribus Congregationis Oratorij, vt qui ex eis prauio examine ad audiendas confessiones in ipsa vrbe à Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem, absque alio examine de licentia tamen Ordinariorum locorum, confessiones liberè audire valent; sed quia in partibus præcipuè Neapolis ipsis in dubium reuocatur priuilegium prædictum sub prætextu quod non contineat præcisam derogationem neque mentionem aliquam Concilij Trid. sess. 23. c. 15. quo cauetur, ne quis absque propriorũ Diœcesanorum examine audeat confessiones audire; ideo prædicti presbyteri Congregationis Oratorij supplices desiderant super hoc responsum à Sacra Congregatione, An fuerit necessaria derogatio Sacri Conc. Trid. Congregatio Concilij censuit si huiusmodi priuilegium fuerit vt proponitur à Sede Apostolica concessum, vtique omninò esse obseruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Concil. Trid. contineat.

Hieron. Card. Matthaius.

Circa facultatem absoluendi à casibus reseruatis vigore dictorum priuilegiorum, attendenda est hodie declaratio Decreti, quo prohibetur absolutio à casibus reseruatis quæ fuit relata supra in verbo Casus reseruati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod Die 20. Iunij anno a Natiuitate Domini Iesu Christi 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vni-

et vniuersali Inquisitionis habita in Palatio Apostolico in monte Quirinali, coram S. N. D. Clemente diuina prouidentia Papa VIII. Proposita quæstione.

Vtrum liceat per literas seu internuncium, confessario absenti, peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absolutionem obtinere.

Sanctissimus Dominus noster auditis votis Patrum Theologorum, & recũ Illustrissimis, & reuerendiss. Dominis Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem, generalibus inquisitoribus maturè ac diligenter considerata; hanc propositionem scilicet licere per literas, seu internuncium confessario absenti peccata Sacramẽtaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere; ad minus vti falsam, temerariam, & scandalosam damnauit, ac prohibuit, præcepitq. ne deinceps ista propositio, publicis, priuatisue lectionibus, concionibus, & cõgressibus doceatur, neue vnquam tamquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur; quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam disputatiue tractauerit, (nisi forsan impugnãdo) vel ad praxim directè seu indirectè, deduxerit, præter excommunicationem latæ sententiæ, quam ipso facto incurrat, & à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ maiori Pœnitentiario; nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolui, alijs etiã pœnis arbitrio infligendis subiaceat. Quintilianus Andrianus Not. publicata fuit Romæ die 19. Iulij 1602.

COMMVNIO SACRA.

PRÆTER Summistas, sciendum est, ad declarationem c. omnis vtriusque sexus, de pœnit. & remiss. Eugenium IV. declarasse, quod communicans in hebdomada sancta, vel infra octauam Paschę, satisfacit præcepto Ecclesię die 8. Iulij. 1449. Põtificatus sui anno 10. quam refert Nauar. in Man. Confess. c. 21. num. 45. quæ non est in Bullario, sed eam inueniens per extensum impressam in priuilegijs Minimorum fol. 159.

CONGREGATIONES ILLVSRTISSIMORVM Cardinalium, & earum facultates.

Sixti Papæ V. constitutio, qua Congregationes quindecim certo S. R. E. Cardinalium numero constituantur, vt Romanæ Curiæ Status Ecclesiastici, ac vniuersæ Reipublicæ Christianæ negotia & causæ quæcumque commodius audiantur, & facilius expediantur propriè denique vniuscuiusque Congregationis functiones, & facultates explicantur.

Sixtus Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IMmensa æterni Dei omnium opificis sapientia à fine vsque ad fin fortiter attingẽs, fic cuncta inter se admirabili concordiæ nexu copulauit, suauiterq.

disposuit, vt vicissim ad suorum se munerum functiones exercēdas mutuis auxilijs subleuarent, ipsa in cælesti Hierusalem varios spirituum ordines distinxit, quorum superiores de diuinæ prouidētiæ rebus inferiores illuminarent, ipsa militantis ecclesieq. triumphantis illius imago est, corpus varijs membris discreuit, quæ capiti suo glutino charitatis compacta, & connexa, mutuo se adiuuarent, ex quo totius corporis salus, & conseruatio existeret. Quare iure optimo Rom. Pontifex, quem Christus Dominus corporis sui, quod est Ecclesia, visibile caput constituit, omniumq. Ecclesiarū sollicitudinē gerere voluit, multos sibi tā immēsi oneris adiutores aduocat, atque adsciscit. Cū venerabiles Episcopos fratres suos, quos toto terrarū Orbe ad singulos greges pascendos mittit, tū amplissimum ordinē S. R. E. Cardinalium, qui tamquā nobilissima membra capiti propius coherētia, eidē Sūmo Pontifici, sicut Christo Domino Apostoli semper assistunt, quique primi laborum, & cōsiliorum socij sunt, & participes, vt partita inter eos, aliosq. Rom. Cur. Magistratus, ingenti curarū negotiorūq. mole, ipse tantę potestatis clauū tenens, diuina gratia adiutrice nō succumbat. Nos igitur magni illius Moysi exemplo adducti, qui cum Deo loquens Soceri sui Iethro consilium de varijs iudicibus constituendis non repudiauit, quique Dei iussu insignem Senatum septuaginta seniorum conscripsit, qui cū eo onus populi sustinerent, ne solus ipse grauaretur Pontificium hoc onus Angelicis plane humeris formidandum, inter Senatores Orbis Terrę filios nostros Cardinales, apta quadam distributione pro temporum conditione, negotiorū multitudine, & varietate, ipsaq. vtilitatis ratione salubriter partiri decreuimus. Ea in primis cogitatione permoti, vt qui ex omnibus nationibus ad hanc Matrem, Magistram, perfugiumq. fidelium Apostolicam Sedem deuotionis, salutisq. studio, iuris persequendi gratiæ impetrandæ, aliarumq. multarū rerum causa frequentissimi confugiunt, ij quidem, & tuto, & commodè (quantū in prouincijs nostris præstare possumus) Romam perueniant, & vt facilius celeriusq. expediantur, distinctos Cardinalium conuentus, & Cōgregationes ad certas rerum negotiorumq. tractationes paratas habeant, Cardinalesq. ipsi distributi, muneris partem leuius ferant, diligentius administrent, commodius nos consulāt, & denique viri primarij publicis in rebus exercitati, nullo vnquam tempore desint. Itaque Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de eorundem filiorum nostrorum S. R. Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, ex eodem Sacro Collegio, quod per Dei gratiam, viris pietate, doctrina, rerumq. vsu prestantibus, ex omni natione abundat, Congregationes XV. constituimus, singulisq. certa negotia assignauimus, ita vt grauiores, difficilioresq. consultationes ad nos referant, ac vnicuique earum suas facultates, & authoritatem, in eum modum, qui infra descriptus est, dedimus, atque attribuimus.

Congregatio pro Sancta Inquisitione.

IN primis igitur quoniam fides, sine qua impossibile est placere Deo, totius spiritualis ædificationis fundamentum est, cupientes hoc pretiosum depositum quod nobis potissimum à Christo Domino, in Beato Petro Apostolo, est creditum, aduersus omnes inferorū portas, integrū inuiolatumq. custodire. Congregationem Sāctæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis, magna Prædecessorum nostrorum

strorum prouidentia tamquam firmissimum Catholicæ fidei propugnaculum in Vrbe institutum, cui ob summam rei grauitatem Romanus Pontifex pręsidere solet, nos quoque confirmamus, & corroboramus, illiusq. oĩa instituta omnesq. & singulas facultates à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris Cardinalibus ad eam congregationem pro tempore delectis, concessas, omnemq. authoritatem, & potestatem eis communicatam, scilicet inquirendi, citandi, procedendi, sententiandi, & definiendi, in omnibus causis, tam hæresi manifesta, quam schismata, Apostasiam à fide, magiam, sortilegia, diuinationes, Sacramẽtorum abusus, & quęcumque alia, quæ etiam pręsumptam hęresim sapere videntur, concernentibus, non solum in Vrbe, & Statu temporali nobis, & huic Sãctæ Sedi subiecto, sed ẽt in Vniuerso Terrarum Orbe, vbi Christiana viget Religio, super omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios inferiores, & Inquisitores quocũque Priuilegio illi suffulti sint, quorũ ac aliorũ prędictorum series his nostris literis ad verbum expressa censeatur, confirmamus. Ea denique omnia, quæ per eosdem pręcessores, circa eandem Congregationem, illiusq. iurisdictionem, ac authoritatẽ decreta fuerunt, nos itidem statuimus, atque decernimus. Exemptiones quoque, Immunitates, Priuilegia, atque Indulta, etiam eiusdem Officij ministris, vel in hunc vsque diem cõcessa, vsuq. recepta pariter approbamus, obnixè in Domino hortantes, & per viscera misericordiæ Iesu Christi, & per eius tremendum iudicium obtestantes Charissimos in Christo filios nostros, in Imperatorem electum, omnesq. Reges, ac dilectos filios nobiles viros rerum publicarum, aliosq. Duces, illisq. regendis & administrandis præpositos, ac singulos orbis terrarum Principes & Magistratus, quibus gladij secularis potestas ad malorum vindictam à Deo est tradita, per eam ipsam quam se tueri promiserunt Catholicam fidem, vt sic suas quisque partes, siue in præstando Ministris prædictis auxilio, siue in criminũ post ecclesię sententiam animaduersione interponant, (quod eos pro eorum pietate libenter facturos confidimus,) vt eorum quoque præsidio ministri ipsi tantum munus tamquam salutiferum pro Regis æterni gloria, ac Religionis incremento, feliciter exequantur; cuius Pij, Christianiq. obsequij Principes ipsi, & Magistratus amplissimum a Domino pręmium recepturi sunt in ęternæ beatitudinis consortio, Catholicæ fidei assertoribus, & defensoribus pręparatum. In his aũt omnibus nostra est intẽtio, ne in officio Sanctæ Inquisitiones in Regnis, & dominijs Hispaniarum Sedis Apostolicæ authoritate superioribus temporibus instituto, ex quo vberes in Agro Domini fructus indies prodire cõspicimus, nobis, aut successoribus nostris inconsultis aliquid innouetur.

Huius autem congregationis Cardinales hi sunt.

LVdonicus Madrutius tituli Sanctę Anastasiæ, presbyter Cardinalis.
Iulius Antonius, tituli Sancti Bartholomæi in insula presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.
Petrus de Deza, tituli Sancti Hieronymi Illyricorum, presbyter Cardinalis.
Ioannes Antonius tituli SS. quattuor Coronatorum, presbyter Cardinalis.
Ioannes Baptista tituli Sancti Marcelli, presbyter Cardinalis.
Frater Hieronymus tituli Sancti Thomæ in Parione, presbyter Cardinalis Asculanus.

Frater Constantius Sarnanus, tituli Sancti Petri in Monte Aureo, Presbyter Cardinalis.

Congregatio pro signatura gratiæ.

Vt quoniam ad eam quæ signatura gratiæ appellatur, & in qua nos etiam Prædecessorum nostrorum Romanorũ Pontificum more præsidemus, ex diuersis orbis Terrarum partibus ob multiplices gratias obtinendas, magni cõcursus fiunt, supplicesq. libelli referuntur, vt quæ ex iudicum ordinaria facultate, expediri nequeunt potestate Principis, qui viua est lex, iustis de causis explicentur, & concedantur; sanè pro loci dignitate, & rerũ ratione, magna circumspectio adhibenda est, vt & honestæ supplicationes, quãtum cum Domino licet, exaudiantur, & multorũ petentiũ importunitas coerceatur; Quamobrem Cardinales infrascriptos Signaturę nostræ gratię adscribimus, ad hoc vt omnes Signaturam nostram quauis de causa adeuntes, benignè audiãt, porrectasq. oblatarũ petitionũ informationes excipiant; nobis verò, aut successoribus nostris, dum supplices libelli referuntur, assistant, opportunumq. cõcilium afferant, omniq. deposito humano affectu, sinceram suam quisque sententiam non rogatus, ex conscientia dicat. Declaramus autem in dictam Cõgregationem semper eos Cardinales adscriptos esse, qui infrascriptis muneribus, & officijs pfecti erũt: videlicet maior Pęnitẽtiarius, Præfectus Signaturę Gratiæ; Pręfectus Signaturę Breuium præfectus Signaturę Iustitiæ; & qui Datarij munere fungetur, si Cardinalis fuerit, qui simulatq; eas præfecturas, & officia adepti erunt, statim in ipsam signaturam adnumerati censeantur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Antonius Carafa SS. Ioannis & Pauli presbyter Cardinalis signaturæ gratiæ præfectus.

Scipio Lancelottus tituli S. Saluatoris in Lauro presbyter Cardinalis Signaturæ Breuium præfectus.

Ioannes Baptista Castrucius, tituli S. Mariæ in Ara cęli presbyter Cardinalis Signaturæ iustitiæ præfectus.

Hippolytus Aldobrandinus tituli S. Pancratij, presbyter Cardinalis maior Pęnitentiarius.

Euangelista Pallottus, tituli S. Matthæi presbyter Cardinalis Datarius.

Congregatio pro erectione Ecclesiarum, & prouisionibus Consistorialibus.

Illa præterea cura ad Pastoralis nostri officij solicitudinem, & Ecclesię Vniuersalis gubernationem maximè pertinet, vt ad fidelium populorum vtilitatẽ Ecclesijs iã erectis, aut in posterũ iustis de causis erigendis, de Episcopis, & Pastoribus idoneis, & fidelibus, ac fructuosis in Vinea magni Patris familias operarijs salubriter in Domino præuideamus. Quare aliã cõstituimus Cardinalium Cõgregationẽ, qui in primis cognoscant de legitimis causis erectionũ nouarũ Ecclesiarũ quarumcumque Patriarchaliũ, Metropolitanarũ, & Cathedraliũ, ac de cuiusque earũ dote, Capitulo, Clero, Populo, alijsq. ad eiusmodi erectiones iuxta præscriptum Sacri Cõcilij Trident. & Sanctorum Patrũ Decreta necef-

cessaria erũt. Examinẽt prætereа omnes difficultates de his incidentes, controuersias quoque inter eas quæ iam erectæ sunt, necnon dictarum Ecclesiarum, Diœcesum, vel Monasteriorum vniones, dismembrationes, cessiones, permutationes, translationes, pensionũ super illarum redditibus assignationes, Monasteriorum pluralitatem, dignitatum incompatibilitatem, præsentationes, & nominationes electionum, siue postulationum confirmationes, seu admissiones, Suffraganeorum coadiutorumq. deputationes cum futura successione, siue absque eadem secessione curaq. adhibebunt solertem circa ætatem, & qualitatem promouendorum, eaq. discussa, & examinata, ad nos, successoresq. nostros referant, vt pro nostro, eorumue arbitrio, in Consistorio secreto iuxta formam in hunc vsque diem seruatam, proponantur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

ALexander Farnesius Episcopus Hostiensis, S.R.E. Vicecancellarius.
Gabriel Paleottus tituli Sancti Laurentij in Lucina, presbyter Cardinalis.
Ludouicus Madrutius tituli Sanctæ Anastasiæ, presbyter Cardinalis.
Petrus de Deza tituli Sancti Hieronymi Illyricorum, presbyter Cardinalis.
Franciscus de Gioiosa tituli Sanctæ Trinitatis in Monte Pincio, presbyter Cardinalis.

Congregatio pro vbertate annonæ.

CVmq. ad prouidentiam nostram pertineat curare, vt populi Ecclesiasticæ ditioni subiecti, non solum pane verbi Dei reficiantur, sed quoque terreno quem etiam cũ illo a Patre celesti nobis dari quotidie petimus abundent, pauperes præsertim, & egeni, quibus parentis loco sumus. Idcirco vt in omnibus prouincijs nostris, & in hac potissimum Alma Vrbe ad quam tãta hominum frequentia vndique confluit, res frumentaria bene curata sit, & annonæ publicæ copia benedicẽte Domino, semper suppetat, Congregationem Cardinalium constituimus, quæ oĩ studio curet non solũ in Vrbe, sed in Vniuerso Statu Ecclesiastico temporali, copiã haberi frumẽti, atque aliarum huius generis frugum, quibus ad vitam humanam sustentãdam indigemus, quæ si peccatis populi id promerentibus ob terræ sterilitatem in ditione Ecclesiastica aliquando, quod Deus auertat, deerunt, aliũdẽ commeatũ pro locorum opportunitate conuehi, comportariq. studeat, Ciuitatibus, Opidis, locis, personis, quibuscumque, quauis etiã Ecclesiastica atque Cardinalatus dignitate fulgentibus, ea omnia quæ ad abundantiam parandam atque conseruandam erunt opportuna præcipiat, Commissarios vbique locorũ pront exegerit necessitas, aut suaserit vtilitas, deputet, cõtra impedientes, aut negligentes, siue annonam extrahi, vel adduci p seipsos, aut per alios palã, vel occultẽ procurãtes procedat, aliaq. faciat quæ ad annonæ vbertatem omninò pertinere videbuntur. Præcipuam verò curam, & diligentiam adhibeat vt Pecuniæ Summa scutorum scilicet ducentorum millium à nobis tam salubri, ac necessario operi pauperum in primis causa paternè assignata, atque attributa, nec in alium vsum conuertatur, & integra conseruetur. Quod si in caritate annonæ aliquid ex dicta summa decesserit, illius recuperandæ, ac redintegrandæ, ratio quam primum ineatur, vt hoc publicum præsidium, & tamquã patrimonium pauperum eorũdem Cardinalium

dinalium prudentiæ,& ſedulitate perpetuo aſſeruetur,& prout in alia Conſtitutione ſuper hoc a nobis edita latius explicatur.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Io. Antonius Sorbollonus Epiſcopus Portuen. Card. S. Georgij.
Ant. Maria Saluiatus, tit. Sanctæ Mariæ de pace, presbyter Cardinalis.
Henricus Caietanus, tit. S. Pudentianæ presb. Card. S. R. E. Camerarius.
Federicus Cornelius, tit. S. Stephani in Monte Cælio, presb. Cardinalis.
Benedictus Iuſtinianus, tit. S. Agathæ Diac. Cardinalis.

Congregatio pro ſacris Ritibus & Cæremonijs.

IAm verò cum Sacri Ritus, & Cæremoniæ quibus Eccleſia à Spiritu Sancto edocta, ex Apoſtolica traditione, & diſciplina vtitur in Sacramentorum adminiſtratione. Diuinis Officijs, omniq. Dei, & Sanctorum veneratione magnam Chriſtiani populi eruditionem veræq. fidei proteſtationem contineant, rerum ſacrarum maieſtatem commendent, fidelium mentes ad rerum altiſſimarum meditationem ſuſtollant, & deuotionis etiam igne inflammẽt, cupientes filiorum Eccleſię pietatem, & diuinum cultum ſacris ritibus, & cęremonijs conſeruandis, inſtaurãdiſq. magis augere, Quinque itidem Cardinales delegimus, quibus hæc præcipuè cura incumbere debeat, vt veteres ritus ſacri vbiuis locorum in omnibus Vrbis Orbiſq. Eccleſijs, etiam in Cappella noſtra Pontificia, in Miſſis, Diuinis Officiis, Sacramẽtorum adminiſtratione, ceteriſq. ad Diuinum cultum pertinentibus, à quibuſuis perſonis diligenter obſeruentur, cęremoniæ ſi exoleuerint, renouentur, ſi deprauatæ fuerint, corrigantur. Miſſale, & Breuiarium Romanum, ac libros de ſacris Ritibus, & Cæremoniis, in primis Pontificale, Rituale, Cæremoniale, prout opus fuerit reforment, & emendent Officia diuina de Sanctis Patronis, examinent, & nobis prius conſultis concedant. Diligentem quoque curam adhibeant circa Sanctorum Canonizationem, feſtorumq. dierum celebritatem, vt omnia ritè, ac rectè, & ex Patrum traditione fiant, vt Reges, & Principes eorumq. Oratores, aliæq. perſonę etiam Eccleſiaſticæ ad Vrbem, Curiamq. Romanam venientes pro Sedis Apoſtolicę dignitate, ac benignitate honorifice, more maiorum, excipiantur, cogitationem ſuſcipiant, ſeduloq. prouideant Controuerſias de præcedentia in proceſſionibus, aut alibi, ceteraſq. in huinſmodi ſacris Ritibus, & Cæremoniis incidentes difficultates cognoſcant, ſummariè terminent, & componant.

Huius etiam Congregationis Cardinales hi ſunt.

Alphonſus Geſualdus Epiſcopus Tuſculanus.
Nicolaus Sfrondatus, tituli Sanctæ Ceciliæ, presb. Cardinalis Cremonenſ.
Auguſtinus Valerius, tituli Santi Marci, presbyter Cardinalis Veronenſ.
Vincentius Laurus, tituli Sanctę Mariæ in via, presbyter Cardinalis Montis regalis.
Federicus Borromæus Sanctæ Mariæ in Dominica, Diac. Cardinalis.

Con-

Congregatio pro classe paranda, & seruanda.

PRæterea postea quã Dei benignitate, nec sine magno nostro labore & sumptu perditorum hominum licentia compressa, publica tranquilitas, in locis mediterraneis restituta est, vt iam vnicuique absque timore vllo sub vita sua, & sub ficu sua quiescere liceat, cupientes vt litora quoque, & oræ maritimæ Ditionis nostræ superi, inferiq. maris à Piratis, ac prædonibus quantum fieri potest tutæ sint, nedum ad nostrorum subiectorum securitatem, verum vt exteræ quoque nationes ad hanc fidei patriam Communemq. fidelium matrem securi (pro eo quod in nobis est) accedant, ne a Piratis in miseram seruitutem quod alias persæpè accidit abducãtur, ob eas causas Cardinales quinque præfecimus triremibus numero decem parandis, ædificandis, ornandis, omniq. necessario nautico, & militari apparatu instruendis, curaq. diligentissima conseruandis, quarum ope, & præsidio Deo adiutore Piratæ, & prædones coerceantur, & à nostris litoribus longe repellantur. Quare & earum triremium idoneos duces, ac præfectos (nobis tamen & pro tempore Rom. Pont. consultis) deligant, & cetera omnia ad ea quæ duximus, celeriter vtiliterq. efficienda pro ipsorum prudentia, & sedulitate disponant, atque expediant. Deinde operã adhibeant, vt subsidium pecuniarium quodcumque ab ijs, qui nostro mandato huic tam necessario operi contribuere tenentur fideliter, integrè, maturèq. exigatur, exactam verò ac receptam, ad supradicta tantummodo opera perficienda, & voluntatis nostræ præscripto fructuosè impendantur. Illud autem Cardinales ipsos magnoperè admonemus, curent diligenter, vt in his triremibus Apostolicis nautæ omnes, & milites non solum ex nautica militariq. sed multo magis ex Christiana disciplina, piè & modestè viuant. Quare viros Religiosos animarum corporumq. curatores deligant, qui valentes ad pietatem instruant ægrotos multæ charitatis affectu quouis necessario adiumenti genere spirituali in primis recreẽt, atque reficiãt. Denique omni loco a præfectis militibus, nautis, ea piè viuẽdi ratio, & institutio obseruetur, vt vere illos Christianos ac Pontificios esse omnes agnoscant.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Inicus Aualos Episcopus Sabien. Card. de Aragona.
Marcus Sitticus tit. S. Mariæ in Transtiberim, presb. Card. ab Altaemps.
Ant. Saulius tit. S. Vitalis, presb. Cardinalis.
Fran. Sfortia S. Nicolai in Carcere, Diaconus Cardinalis.
Fr. Vgo Lubæus, Verdlla, S. M. in Porticu Diaconus Cardinalis magnus magister Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani Melitensium.

Congregatio pro Indice librorum.

QVia verò hæresis morbus Animæ perniciosissimus, vt cancer serpit, & filij tenebrarũ Arcem Catholicæ veritatis omni machinationis genere oppugnant, libris præsertim hæresis veneno infectis promulgandis, alijsq. noxia doctrina aspergendis, corrumpendisq. postulat à nobis pastoralis officij solicitudo, vt vulpes dolosas, & lupos rapaces, ab ouili Christi omni vigilantia arceamus.

mus. Quare vt Cardinales, qui ad libros præuidendos, expurgandosue, delecti sunt, in ea cura diligenter, ac maiori cum fructu versentur, has illis facultates tribuimus, vt librorum eiusmodi Catalogos, & Indices, aut olim, aut proximè confectos, eorumq. regulas editas recognoscant, atque examinent, certorum authorum libros prohibitos, aut quouis modo in prioribus indicibus suspensos, diligenter excutiant, & prout expedire iudicauerint, permittant libros qui post Indicem Tridentini Conc. iussu editum prodierunt, Catholicæ doctrinæ Christianorumq. morum disciplinæ repugnantes expēdant, & recognoscant, ac (vbi nobis retulerint) nostra authoritate reijciant, hominum verò iniuria, & dolo deprauatos, emendēt; eos libros, qui paucis erroribus reiectis, alioquin vtiles studiosis esse possent, expurgandi, atque corrigendi modum ineant, Indicesq. expurgatorios conficiant, nouos pręterea libros approbandi, & imprimēdi rationem præscribant Vniuersitatum Parisiens. Bononiens. Salamatin. Louanien. aliarumq. probatarum studia ad librorum expurgationem, & correctionem excitent, earumq. diligentem operā & industriam requirant. Permittimus quoque eidem Congregationi, vt Theologis, Canonistis, alijsq. peritis viris pijs, atque idoneis, etiam aliundè accersitis, ad vniuersum hoc negotium Reipublicæ Christianæ tam in his temporibus necessarium adhibitis, eam ob rem tantum nec verò alijs, libros vetitos tenendi, legendiq. etiam absque nostra licentia impetiantur facultatem.

Huius congregationis Cardinales hi sunt.

Marcus Antonius Columna Episcopus Pręnestinus.
Hieronymus de Ruuere, tit. S. Petri ad Vincula presbyter Card.
Philippus de Lenoncourt. tit. S. Honufrij, presb. Cardin.
Gulielmus Alanus, tit. S. Martini in Montibus presb. Cardin.
Ascanius Columna, SS. Viti, Modesti, & Crescentiæ, Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro interpretatione, & executione Conc. Trident.

Deo autem Patri misericordiarū gratias agentes, qui in Oecumenico Concilio Trid. Spiritus S. lumine diffuso, Catholicam Veritatem omnibus patefecit, hęreses nostrorum temporum cōfutauit, mores, & disciplinā restituit, eiusdemq. Concilij Decreta ab omnibus obseruari volentes, cum ad singularē Romani Pontificis authoritatē tātumodo spectet, Generalia Cōcilia indicere, cōfirmare, interpretari, & vt vbique locorū seruentur, curare, ac præcipere, eorū quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinēt interpretationē nobis ipsis reseruamus. Cardinalibus verò præfectis interpretationi, & exequtioni Cōcilij Tridentini, si quādo in his, quæ de morū reformatione, disciplina, ac moderatione, & Ecclesiasticis, iudicijs, alijsq. hmōi statuta sunt, dubietas, aut difficultas emerserit, interpretandi facultatem (nobis tamen consultis) impartimur; & quoniam eodem Concilio Trid. decretū est, Synodos Prouinciales tertio quoque anno, Diœcesanas singulis annis celebrari debere, id in exequutionis vsum ab ijs quorum interest, induci, eadē Congregatio prouidebit. Prouincialium verò, vbiuis terrarum illę celebrētur, decreta ad se mitti pręcipiet, eaq. singula expendet, & recognoscet, Patriarcharum præterea Primatum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, quibus Beatorū Apostolorum limina certo cōstituto tempore visitare, alia nostra sanctione iussum est, postulata audiat, &

quæ

quæ Congregatio ipsa per se poterit, ex charitatis, & iustitiæ norma expediat, maiora ad nos referat, qui fratribus nostris Episcopis (quantum cum Domino licet) gratificari cupimus. Item ab ijsdem Præsulibus Ecclesiarũ exposcat, quæ Ecclesijs eorũ curæ, ac fideicõmissis, Cleri, populiq. morum disciplina sit, quę Concilij Tridentini decretorum, cum in omnibus, tum præsertim in residẽtię munere exequutio, quæ item pię cõsuetudines, & qui omnium denique in via Domini sint progressus, ipsisq. det literas ex formula pręscripta in testimoniũ obitę per eas visitationis liminum Sanctorum eorundem Apostolorum. Habet itidem Congregatio authoritatem promouendi reformationem Cleri, & populi, nedum in Vrbe, & Statu Ecclesiastico temporali, sed etiam in vniuerso Christiano Orbe, in ijs, quę pertinent ad diuinum cultum propagandum, deuotionem excitandam, & mores Christiani populi ad præscriptum eiusdem Concilij componendos, atque ad rationes difficilimis his, perturbatisq. temporibus necessarias conformandos, quo vberius Diuinę misericordię vim in nobis sentiamus, iustamq. iram, atque animaduersionem effugiamus.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Ptolomęus Gallius Episcopus Albanen. Cardinalis Comensis.
Hieronymus Rusticucius tit. S. Susannę Presbyt. Cardinalis.
Antonius Carafa tit. SS. Io. & Pauli Presb. Cardin.
Fr. Stephanus Benuccius tit. SS. Marcellini, & Petri, Presb. Card. Aretinus.
Hieronymus Matthęius S. Marię in Cosmedin. Diac. Cardin.

Congregatio pro grauaminibus subleuandis.

NEc verò paternus noster affectus, quem erga populos nobis & huic Sanctæ Sedi subiectos tamquam erga peculiares filios gerimus, eo contentus est, quod Deo authore nostraq. sollicitudine, publica pace, & tranquillitate perfruuntur, quodque de eorũ vtilitate, & quiete, multis alijs modis pręstanda, & augenda assiduè cogitamus, sed eos etiam ab exactionum oneribus ob tẽporũ interdum difficultates, variasq. publici boni rationes, à prędecessoribus nostris impositis, magnoperè, quantum fieri poterit, cupimus subleuare. Quocirca nouam instituimus Cardinalium Congregationem, vt quęcumque grauamina, vectigalium, pedagiorum, & tributorum cuiuscumque generis illa sint, eorumq. exigendi rationes, quęstorum iniurias, si quas adesse compererint, Commissariorum extorsiones, iudicij forma planè postposita, maturè audiat & cognoscat: atque si fieri posse videbitur, controuersias moderetur, & componat: Quod si rationibus hinc inde allatis, accuratè expensis, res transigi nequiuerit, eam totam ad nos deferat, vt quod ęquum, & pium erit, eius Congregationis cõsilio prudenter definire valeamus; Causas vero in quibus iudicialis ordo requiritur proprijs iudicibus de iure decidendas relinquat. Qui autem à iudicibus senserint se grauatos, ad tribunalia, quæ his sunt ex antiqua institutione pręposita, ac ad alia, vt moris est, iuris remedia confugiant.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Prosper Sanctacrucius tituli Sancti Clementis Presbyt. Cardinalis.
Io. Hieronymus Albanus, tit. S. Ioannis Ante portam Latinam, presb. Card.
Vincentius Gonzaga tit. S. Alexij presb. Cardin.
Henricus Caietanus, tit. S. Pudentianę presb. Cardin. S.R.E. Camerarius.
Hieronymus Matthęius Sanctę Marię in Cosmedin, Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro Vniuersitate Studij Romani.

ILlud etiam cogitantes, quod literarum cognitio, liberalesq. doctrinę, & disciplinę quibus iuuentus in publicis Gymnasijs instruitur, & eruditur, magnam Christianę Reip. (si cum pietate coniungantur) afferunt vtilitatem, tunc enim Ciuitates, & Regna optimè administratur, cum sapientes, atque intelligentes gubernacula possident, ob eam sanè causam Romani Gymnasij, eiusq. Vniuersitatis ornandę, & amplificandę curam merito gerimus, vnde, ipsam Vniuersitatem ab ære alieno xxij. millium scutorũ, & alijs pluribus oneribus subleuauimus, ac planè liberauimus. Itaque vt illius rationibus quam optimè prospiciamus, Cardinales quinque eidẽ Gymnasio, & Vniuersitati, illiusq. reformationi pręfecimus, quibus facultatem cõcessimus, vt cũ opus fuerit, pręclaros Theologię Magistros, Iuriscõsultos egregios, & liberalium artium professores eximios, vndecumque ad iuuẽtutem erudiendam euocent, qui morũ integritate, eruditione, atque elegantia literarum non minus pręstent, quam peritia, vsque docẽdi, assiduisq. prælectionibus iuuentutẽ instruant, vtq. singulis scientiarum Magistris pro meritorum ratione, re tamen nobiscum aut cum successoribus nostris participata stipendium constituant. Insuper cum in hac Alma Vrbe nostra singulari Dei beneficio inter alias discentiũ Scholas, Græcorum, Maronitarum, & Neophytorum ingenti Pontificum liberalitate, atque munificentia, erecta sint Collegia, congruisq. redditibus dotata, in quibus sacra Theologia liberasq. artes Hæbraicè, Græcè, Arabicè, & Caldaicè edocentur, eisdem Cardinalibus iniũximus, vt horum Collegiorum Alumnos ad literarũ studia ardentiori animo complectenda quod ad fidei Catholicæ propagationem, ac literarum ornamentum, & ingenia excolẽda maximè pertinet, opportunè pro eorũ pietate, & prudẽtia, omni adhibito studio excitari current. Denique cum in præcipuis Christiani Orbis partibus Sancta hæc Apostolica Sedes, vt pia Mater insignes quasdam Vniuersitates, in quibus sacrarum literarum, Legum, & Artium præstantissima studia florent, olim in tutela, & clientelam receperit suam, nimirum Parisiensem, Oxoniensem, Bononinsem, Salamantinam, vt in eis scilicet ex Apostolicæ Sedis protectione bonarum artium studia tanto maiori cum fructu excolerentur, nos, & illas ipsas, & ceteras Catholicas Vniuersitates paterna beneuolentia complectentes, nec ipsam Oxoniensem quantũ in nobis est, deserentes, seu ex intimo animi affectu ad matris gremium, & ad viam Salutis reuocãtes, omnesq. intimo cordis affectu, & Sũma Beneuolentia prosequẽtes, ac sub nostra, Beati Petri Apostolorũ Principis protectione, iterũ suscipientes, eidem Congregationi imponimus, vt earundẽ Vniuersitatũ, atque ad eas pertinentium negotiorum apud Sedem Apostolicam curã gerat, illarumq. necessitates, nobis, successoribusq. nostris ordine exponat,

ponat,

ponat, vt eis, ex paterna charitate, opem, & auxilium afferre valeamus, easq. interdum per literas visitet, nostroq. nomine Catholicis viris Apostolicam benedictionem impartiatiatur, illisq. vt prospera cūcta eueniant, alijs verò Spiritum Consilij sanioris à Deo optimo Maximo deprecetur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

PRosper Sanctacrucius tituli S. Clementis, presbyter Cardinalis.
Antonius Maria Saluiatus, tit. S. Mariæ de Pace presbyter Cardin.
Scipio Lancelottus, tit S. Saluatoris in Lauro, presbyter Cardinalis.
Henricus Caietanus tituli S. Pudentianæ presbyter Cardinalis, S. R. E. Camerarius.
Alexander Perettus, S. Eustachij Diaconus Cardinalis Montaltus.

Congregatio pro consultationibus Regularium.

NEc sanè minus de Regulariū Ordinibus soliciti sumus, qui Ecclesiæ Dei magnū adiumentum, atque ornamentum, omni tēpore præstiterunt, immò verò summoperè cupientes eorum salutaria studia, progressus ad pietatem promouere, qui è fluctibus seculi in portum Regularis vitæ cōfugerunt: ob eā causam, vt remotis impedimentis, & inanibus contentionibus amputatis, sub suaui Religionis iugo, & suorum institutorum obseruantia, quiete viuāt, gratumq. Altissimo famulatū exhibeāt quinque alios Card. delegimus quib. facultatē cōcedimus, vt Regulariū, Claustraliū, Mēdicātiū, nō Mēdicātiū, Hospitalariorū, & Militariū possidētiū, & nō possidētiū cuiusuis demū Ordinis, sint cōtrouersijs dubitationibus, cōsultationibusq; propositis respōdeant cās verò quas inter ipsos religiosos oriri cōtigerit iuxta quarūcūq; religionū instituta, eorūq. dispositionē superiores illorū definiant, atque terminent. Dū autē inter Episcopos & Regulares dubitationes inciderint, quæ sub Decretorū Cōcilij Trid. dispositione, aut interpretatione, cōprehendantur, eas ad eandem Congregationē Concilij remittant; Audiant itidem, & decidant prædicti Cardinales causas, & cōtrouersias inter prædictos Ordines vertētes, siue in vniuersū, siue ratione particularium locorum, dummodo formam iudiciariam non requirant. Cōcedimus etiam, vt dictis Regularibus non ad laxiorem, nec ad parē, sed ad arctiorē Religionē transeundi, ijs quos feruore spiritus incenso ad perfectioris vitæ statam transire velle constiterit, non obstātius quibuscumque prædecessorum nostrorum Decretis, licentiam dare possint Apostatarum quoque electorum, & præter ea extra Monasteria degentium, aut vagantiū causas ijdem Cardinales audiant, & cognoscant, eosq. coercendi potestatem habeant. Curent præterea Visitationis Apostolicæ iussa, & cōstitutiones editas a Romanis Pōtificibus circa ipsos Regulares exequendas, & in vsum introducēdas. Prouideant insuper Regulares laudatæ vitæ zelo Dei, & salutis animarū, & prudētia spiritus præditos, institutoriq. regularium ordinis, & laudabilium consuetudinum peritissimos qui cum necessitas exegerit, prouincias sui ordinis & non alterius receptis a nobis literis ad Omnipotentis Dei laudē, & locorum vtilitatem salubriter visitare valeant. Sub nomine aūt Regulariū, etiā Moniales, cuiusuis sint Regulæ & obseruantiæ comprehēdi volumus, omneq. denique studiū Cardinales ipsi

impendant, vt ab inferioribus erga superiores debita humilitas, & viciſſim à ſu perioribus erga illos paterna beneuolentia in multa charitate, & diſciplina in ſpiritu lenitatis adhibeatur; neue dominentur inter fratres, ſed ſuperiores ipſi, Patres ſe eſſe meminerint. Poſtremo eoſdem Cardinales quaſi religioſorum omnium tutiſſimum perfugium eſſe volumus; vt eorum authoritate, & auxilio recordati, ſtudium religioſæ vitæ, & regularis perfectionis, ſine impedimento ſtrenue percurrant.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Frater Michael Bonellus tit. S. M. ſupra Mineruam presb. Cardinalis Alexandrinus.
Iulius Anton. Sanctorius, tit. S. Bartholomæi in inſula, presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.
Philippus Spinola tit. S. Sabinæ presbyt. Cardinalis.
Fr. Conſtantius Sarnanus, tit. S. Petri in Monte aureo, presbyter Cardinalis.

Congregatio pro conſultationibus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum.

Et nos quidem ex Apoſtolicæ ſeruitutis officio omnibus Chriſti fidelibus ad ædificationem debitores ſumus, ſed tamen præcipuo charitatis affectu in Chriſto cõplectimur venerabiles fratres noſtros Eccleſiarũ Præſules, & paſtores, qui ex præcepto Apoſtoli vigilant, in omnibus laborant, miſteriumq. ſuũ implent. Quare, vt ab Apoſtolica Sede, à qua tamquã à matre honorem, & iuriſdictionẽ acceperunt, ſibi cum opus erit, auxilium præſidiumq. paratum eſſe intelligãt, vt greges ſuos tanto fructuoſius paſcant. Quinque itidem Cardinales præponimus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum conſultationibus audiendis, quorũ erit facultas, vt Patriarcharum, Primatum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prelatorum, & Ordinariorũ quorumcumque etiam inferiorũ, non tamen Regularium, petitiones audiant, prepoſitiſq. difficultatibus, quæſtionibus, ac controuerſijs alijſq. ſuper quibus conſulti fuerint, etiam per literas ſedulo humaniterq. reſpondeant, dubia, rationes, & cauſas, Eccleſiarum, earumq. dignitatis, iuriſdictionis, exemptionis, immunitatis, iurium, priuilegiorum, & laudabiliũ conſuetudinum, conſeruationem concernentes, ſummariè cognoſcant, atque tam ex partium petitione, quam ex officio componant, prout honeſtum, oportunumq. eis videbitur. Cauſas item, & controuerſias, inter eoſdem Prælatos de iuriſdictione, aliaue de cauſa, exortas, item inter Capitula, aut obtinentes dignitates, ac inter quaſcũque dignitates ſingulares perſonas, ac Vniuerſitates aut locorum in temporalibus Dominos, præter eas quæ Concilij Trid. interpretationem exigunt, vel ordinem iudiciarium re ipſa requirant, examinent, atque amicabiliter de ſuper tranſigere, & per alios, ſi ita conſultum videbitur, etiam extra Diœceſim curent. Ac præterea ad Eccleſias viſitandas vbique locorũ in quibus Chriſtiana viget Religio viſitatores nobis preſentent, vt exemplo Beati Gregorij Magni, Sancti Leonis, & aliorũ Summorũ Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, cum in Domino expedire videbitur, deſtinare valeamus. Viſitationis item formam illis præſcribant; vt multo cum ſpirituali fructu, & fidelium ædificatione munus ſuũ obeant, negotiorumq. omnium tractationis modum aſſignent, ac negligentiam, ſi quando opus erit emendẽt. Inſuper, vbi neceſſitas, viros

ros vsu,& doctrina idoneos, rectos, & timentes Deū deligant,qui nostrarum literarum authoritate suffulti ecclesias vt Vicarij Apostolici regant. Denique eosdē Cardinales immunitatis Ecclesiarum defensores, ad tuendum ipsorum Prælatorum personas,res, & bona, quarūcumque Ecclesiarū prædictarum ab omnium iniurijs, atque oppressionibus aduersus quoscumque quauis authoritate præfulgentes constituimus.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Nicolaus tit.S.Praxedis,presbyter Cardinalis Senonensis.
Hieronymus Simoncellus tit.S.Priscæ presb.Cardin.
Ioannes Baptista tit.S.Marcelli presb.Cardin.
Iulius Cananius tit.S.Eusebij presb. Cardin.
Scipio Gonzaga tit.S.Mariæ de populo,presb.Cardinalis.

Congregatio pro vijs, pontibus, & aquis curandis.

ET quoniam curæ,& cogitationes nostrę ita in communis boni procuratione defixę sunt, vt dum grauiora,maioraq. disponimus, eorum etiam quæ minora videntur,nō obliuiscamur.Considerantes,quod ad Almæ vrbis locorūq. ditionis nostræ Ecclesiasticæ ornamentum,aeris salubritatem,ciuium,incolarumq. vtilitatem,ac ad Peregrinorū iterq. agētium commoditatem,eorū præsertim,qui ad hanc Apostolicam Sedem,& Apostolorum limina,totq. S.loca innumerabilium martyrum sanguine consecrata piè visitanda concurrunt, permagni interest viarum,pontium,& aquarum curatio. Nos idcirco huic rei consulentes Cardinales sex infra nominatos deputauimus,quibus facultatem damus vias curandi,aperiēdi,muniendi,dirigendi,factasq. tuendi,coarctatas dilatandi,veteres iam occupatas iterum in publicum vsum vēdicandi,& redigendi,pontes item tuendi, & vbi opus est,nouos exstruēdi, veteresq. ruinosos instaurandi, & iam collapsos, si ita necessitas tulerit reficiendi, Aquarū præterea curam gerēdi,illarum præsertim,quas nos tanta impensa,& labore in Vrbem adduximus, illasq. certa mensura ad publicum vsum, commoditatemq. melius destribuēdi,& vbi maiori aquarum copia opus esse viderint, fontes aquarum magis,vbi res vnde deduci possint inuestigādi deductiones, substructiones,castella,formas,aquęductus receptaculaq. earundem,sarta,tecta, cōseruandi,omne impedimentū tollēdi, Camerę nostrę Apostolicæ Præsides, & Ministros, quibus ea specialis cura data est dirigendi, & ab contradictoribus protegendi,aliaq.in his necessaria, & opportuna exequendi; Si qua verò difficultas,aut causa tam contra Domicellos,Communitates,& Vniuersitates,quā cōtra quoscumque alios etiam immunes, atque exemptos, super his omnibus iam exorta sit, vel in posterum inciderit, eam omnem summariè sola facti veritate inspecta, ac re primum ad nos,& successores nostros relata,demum definiendi potestatem facimus. Qua facultate eosdem Cardinales, nedum in Alma Vrbe, verum in Vniuersa Ecclesiastica Ditione temporali vti posse statuimus.

Huius

Frater Constantius Sarnanus, tit. Sancti Petri in Monte aureo, presbyter Cardinalis.
Benedictus Iustinianus S. Agathæ, Diaconus Cardinalis.
Scipio Gonzaga tit. S. Mariæ de Populo, presb. Cardinalis.

Congregatio pro consultationibus negotiationum Status Ecclesiastici.

DEnique cum valde consentaneum sit, vt qui longinquos, & externos in Domino complectimur, eorumq. negotia breuiter expediri curamus, domesticis, & propinquis qui sub nostra, & Apostolicę Sedis peculiari tutela sūt, hac quoque in re, propensius consulamus; Idcirco vt fideles Ecclesiæ Romanę filij ditioni nostræ temporali subiecti, ad varia negotia, causas, necessitatesq. suas proponendas perfacilem aditum inueniant, remediumq. ex iustitiæ, & ęquitatis pręscripto, opportunè, celeriterq. obtineant, Cardinales itidem quinque eorum consultationibus præficimus, ac præponimus, quorum iuris sit, cōsultationes, dubitationes, quærelas, super causis ciuilibus, criminalibus, & mixtis ad forum seculare dumtaxat spectantes, audire, illasq. inter se statis diebus conferre, quod æquum esse, quodq. omnibus diligenter consideratis de maioris partis sententia expedire censuerint, statuere, & deliberare, iustitiam expedire, administrare, quæ decreta, ac definita erunt executioni tradi curare, ipsisq. facultatem concedimus, vt in omnibus negotijs, & causis cuiuscumque generis illæ sint, etiam inter fiscum, & priuatum, & inter priuatos, Communitates, Vniuersitates, Collegia, eorumq. Rectores, aut alios quoscūque etiā corām ditionis Ecclesiasticæ Magistratibus, & Ministris introductis, & pendentibus, quod iustum, & ęquum videbitur, præcipiant, causas ab eis, vbi id ius, & ratio postulauerit, authoritate nostra auocent, alijsq. iudicibus committant, Gubernatoribus, Prætoribus, ceterisq. omnibus officia, ex Sedis Apostolicæ authoritate gerentibus, vt iusta, & imperata eius Congregationis exequantur significent, impositas pœnas, siue multas, bonorum proscriptiones, seu confiscationes, corporis pœnas, etiam capitis, vltimiq. supplicij (nobis tamen prius de ea re consultis) moderentur, & commutent, ac eos, qui in carcere erunt, de loco ad locum, vbi id ita expedire iudicauerint, transferri mandent, ceteraq. pro iustitiæ conseruatione subditorumq. nostrorum quiete, & tranquillitate deliberent, ac prouideant.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Dominicus Pinellus, tit. S. Laurentij in Pane, & Perna, presb. Cardin.
Hieronymus de Ruere tit. S. Petri ad Vincula presb. Cardin.
Antonius Maria Gallus tituli S. Agnetis in Agone, presb. Cardinalis Perusinus.
Alexander Perettus S. Eustachij Diac. Card. Montaltus.
Bened. Iustinianus S. Agathæ Diac. Cardinales.

Denique, quo dictarum Congregationum expeditiones valide existant, Cardinales in qualibet Congregatione non sint pauciores tribus, ad iudiciorū vero confusionem euitandā volumus, vt vnaquæque Congregatio, quando aliqua causa, quæstio, vel consultatio ad eam delata fuerit, diligenter perpen-

dat, an ad ipsam propriè eius causæ cognitio & expeditio pertineat, & si ad se minimè spectare cognouerit, eandem ad iudices ordinarios, vel ad propriam Congregationē remittat. Itidē Cardinales dictarū Congregationum proprios sigillatim habeāt secretarios, ab eisdē liberè deputandos, & ad res quæ in dies geruntur, annotādas, & in publicā formā, si opus fuerit redigendas, & quoniā diuinis oraculis admonemur, vbi multa cōsilia, ibi salutem adesse eædem Cōgregationes pro earū arbitrio viros Sacrę Theologiæ, Pōtificij, Cęsareiq. iuris peritos, & rerū gerendarū vsu pollentes, in cōsultationibus aduocēt, atque adhibeant, vt causis, quæstionibus, & negotijs quā optime discussis, q̄ Dei gloriæ, animarū saluti, & iustitiæ, atque æquitati cōsentanea minimè erunt, decernatur, grauiora verò quæcūque, ad nos, vel successores nostros deferātur, vt quid secundū Deū expediat, eius gratia adiuuante, maturè statuamus, sicq. & non aliter per quoscūque iudices Ordinarios, & Delegatos, etiā dictos Cardinales, ac causarū Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretādi facultate, iudicari, & definiri debere, irritumq. & inane quidquid secus sup his à quoquā quauis authoritate scienter, vel ignorāter contigerit attētari, decernimus. Nō obstātibus præmissis ac quibusuis Cōstitutionib. Ordinationib. Apostolicis, Priuilegijs quoque, Indultis, & Literis Apostolicis quibuscūque formulis illa sint cōcepta. Quibus omnib. et si de illis eorūq. tenoribus specialis, specifica, expressa, non antē per Clausulas generales idē importātes mentio, aut quęuis alia expressio habēda esset, eorū tenores, ac si ad verbū insererentur pręsentibus pro expressis atque insertis habentes, illis alias ī suo robore pmansuris, hac vice dūtaxat spicialiter, expresse, ac latissimè derogamus, ceterisq. cōtrarijs quibuscūque. Demū per paternā nostram charitatem, & authoritatē quæ nobis à Christo Domino data est, admonemus, & per ipsum per quem Reges regnant, obtestamur Charissimos in Christo filios nostros in Imperatorē electum, omnesq. Reges, ac dilectos filios nobiles viros Rerūpublicarū, aliosq. Duces, ac ceteros seculares Principes, quos Deus in excelso loco cōstituit, & tēporali potestate cōmuniuit, vt fidei Catholicæ propugnatores, ac defēsores sint, de quorū pietate, & erga Apostolicā Sedē obseruātia, atque obediētia, magnoperè in Domino cōfidimus, & quā et multis argumentis pspectā habemus; alios verò Ecclesiastica dignitate pditos p hęc Apostolica scripta ac p debitę obediētię vinculū, statusq. sui sublimē cōditionē, qua Deo arctius religati existūt, obstringimus, vt his nostris conatibus ad Dei laudē, fidei ppagationē, fideliū cōmoditatē, & salutē, assistāt, ac authoritatē, quæ Ecclesiæ præsidibus in Beati Petri psona à Christo Domino credita, & collata fuit, ad fidei Catholicæ exaltationē & augmentū, put ex eorū munere tenētur, nosq. eos piè facturos speramus, tueātur, & defendant, ac operā dēt, studiūque mū omne cōferāt, vt eadem authoritas Ecclesiastica oīnō illæsa cōseruetur, ac Ecclesię Dei Ministris opē, & auxiliū, in his oībus impendant, & de Sede Apostolica, ex sua, maiorūq. suorū pietate, benemeteri nō desināt, memores se in susceptione Imperialis ac Regij Diadematis, & Principatus ad id p̄ ceteris deuinctos esse, vt inde in hac mortali vita felicitatē, nostrāq. & Sedis eiusdē benignitatē ac gratiā vberius valeāt pmereri, post exactū verò mortalis huius vitę curriculū à Deo æternā gloriā, & beatitudinē cōsequātur. Quod si secus ab eorum aliquo, qd minimè credimus, factū erit, diuinā irā donec sub potēti manu Dei humiliētur, qui tarditatē pęnæ supplicij interdū grauitate cōpensat, se minimè effugere posse certo sciant. Vt autem hæ nostræ literæ quamprimum vbique

loco-

locorum, & gentium innotescant, quas inter alias Apostolicas perpetuasq. Cōstitutiones, annumeramus, illas publicis in locis de more affici, earumq. exemplis, vel etiā impressis, sigillo obsignatis, alicuius personæ Ecclesiastica dignitate præditæ, ac quibus Notarius publicus subscripserit, eandem fidem haberi volumus, quæ his exhibitis maxima cū reuerentia omninò esset adhibenda. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decretorum, constitutionum, assignationis, dationis, attributionis, confirmationis, coroborationis, statutorum, approbationis, declarationis delectionum, præfectionum, tributionis, permissionis, reseruationis, impartitionis, institutionis, cōcessionum, iniunctionis, impositionis, voluntatum, mandati, præpositionis, derogationis, admonitionis, obtestationis, obstrictionis, & annumerationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, quingentesimo, octuasimooctauo 11. Kal. Februarij Pont. nostri anno Tertio.

Tho. Thom. Gualterius.

Registrata apud eundem Thomam Secretarium.

A. de Alexijs.

Anno à Natiuitate Domini millesimo, quingentesimo octuagesimo octauo Indictione prima. Die vero Mercurij vigesima tertia mensis Martij, Pont. Sāctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius tertio. Retroscriptæ literę Apostolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt in valuis, seu porti Sancti Ioannis Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spacium dimissæ, per nos Ioānem Baptistam Bagni, & Heren. Lucium Sanctissimi D. N. Papæ Cursores. Alex. Parabiachus Magister Curs.

Romæ apud Hęredes Antonij Bladij Impressores Camerales 1588.

His subiunximus duas Constitutiones Sixti Diuina prouidentia PP. V. quarum prior super noua ordinatione Titulorum, & Diaconiarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium; posterior autem de Sancta Romana Ecclesia Cardinalium creandorum numero, ordine, ætate, tempore, qualitate, & officio promulgata fuit, & sunt tenoris sequentis.

Sixtus Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

RELIGIOSA Sanctorum Pontificum prædecessorum nostrorū prouidentia institutum olim fuit, iam inde à vetustissimis tēporibus, & posteris traditū, vt S.R.E. presbyteris, certæ in Vrbe Roma Ecclesiæ, tituli appellatæ, quasi

quædam cuiusq; propriæ Diœceses, Diaconibus vero, Vrbis regiones ad Christianę religionis propagationē, & cōseruationē assignarētur. Quæ quidē sancta institutio, pluriū seculorū continuata serie, ac pro tēporū varietate susceptis incrementis ad nostram vsque ætatem seruata, ita viget, vt præter sex Episcopos Cardinales, qui certis Cathedralibus Ecclesijs Vrbi finitimis præsunt, singulis presbyteris & Diaconis Cardinalibus propriæ in Vrbe Ecclesiæ tituli videlicet & Diaconiæ cum suis Clero & populo, ac quasi Episcopali iurisdictione in spiritualibus & temporalibus regendæ & administrandæ committantur. Proinde nos, postquam per nostrā nuper editam Constitutionem, creandorum Cardinalium numerum, computatis sex Episcopis prędictis, quattuordecim Diaconis, reliquis vero presbyteris Cardinalibus, ad septuaginta præscripsimus, nunc quoque ad Dei honore, atque ad ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ decus & ornamentum, ac Romani Cleri & populi bonum regimen, salubremq. directionem, eisdem presbyteris & Diaconis Cardinalibus totidem titulos, & Diaconias, ipsorum amplitudini & dignitati maximè congruentes, duximus assignādos. Ac licet pleræque ex antiquis Ecclesijs in titulos & Diaconias concedi solitis, aut a prædecessoribus nostris successu temporum additis, adhuc integræ, & illæsæ permaneant: tamen quia nonnullæ, tum diuturnitate & iniuria temporum, tum diuersis quæ olim contigerunt eiusdem Vrbis direptionibus, incendijs, & ruinis collapsæ sunt: Nos antiquæ pietatis & religionis Christianæ monumenta conseruare cupiētes, sicuti sacrosanctas Basilicas, & augustiora templa antiquitate ipsa veneranda, nedū sarta tecta custodiri, & sed & ingenti nostro sumptu refici, instaurari, & ornari indies magis curamus; ita etiam primo quidem loco veteres, & nobiles Ecclesias priscis temporibus in titulos presbyterorum Cardinalium, vt præfertur, institutas, delegimus, easq. omnes, quæ adhuc extāt, voluimus omnino in titulos pro modernis & futuris presbyteris Cardinalibus retinere. Deinde ex ijs, quę recenti memoria in titulos erectę fuerūt, prætermissis quibusdam, propter loci incommoditatē, aut alias minus idoneis, ceteras itidem retinere; ac demum ne titulorum numerus presbyteris Cardinalibus desit, exemplo nōnullorum nostrorum prædecessorum, alias partim antiquas, nondum tamen huiusmodi honore decoratas, partim vero recentiores celebres tamen Ecclesias dignitate Præsulum maiorem in modum illustrare, & in similes titulos erigere, & instituere, ac pro numero presbyterorum Cardinalium tot titulos addere, & supplere; ex Diaconis quoque antiquitus institutus quattuordecim magis insignes pro totidem Diaconis Cardinalibus seligere, & congrua distinctione confusionem perpetuo tollere decreuimus, eosdem nimirum titulos, & Diaconias proprios cuiusque ordinis certos, & distinctos assignando, ita vt nunquam in posterum, quod hactenus sæpe factum est, presbyteris Diaconiæ, neque Diaconis tituli presbyterales perturbato ordine, aut promiscue concedantur. Quod quidem rationi consentaneum videtur, vt quemadmodum Summus Pontifex vniuersali Ecclesiæ præsidens, & omnium totius orbis Ecclesiarum solicitudinem gerens, specialiter tamen Vrbis Romę Episcopus existit, & in ea diuina dispositione supremam Sacerdotalis potestatis Cathedram tenet; pari quoque ratione Cardinalibus, quos vti speciales Sanctæ Romanæ Ecclesiæ filios, in Apostolici muneris functione, atque in vniuersæ Reipublicæ Christianæ administratione, præcipuos, sibiq. maximè coniunctos habet consiliarios, & cooperatores, in eadem Vrbe Roma, quæ olim Beati Petri Sede in ea constituta, ipsius & Coapostoli eius

Pauli

Pauli doctrina & martyrio consecrata, & caput Christiani Orbis, & religionis effecta est, certas sedes, māsionē & locū vnicuique propriū assignet, cuius quidem loci concessione, iidē Cardinales & sui officij admoneātur, & residētiæ, quam assistendo ipsi Romano Pontifici seruare debēt, & vel ex hoc magis tāquā in vnum corpus cōpacta membra, sacro capiti connexa esse, ab illo dependere clarius dignoscātur. Habita igitur cū Venerabilibus filijs nostris eiusdem S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio & assensu statuimus & ordinamus, in posterum perpetuis futuris tēporibus presbyteris Cardinalibus, has tantum, quæ infra descriptæ sunt, Ecclesias, in titulos assignari debere, videlicet ex antiquis, Sanctæ Crucis in Gierusalem, Sanctorum Marcellini & Petri, Sanctorum Quattuor Coronatorum, Sāctorum Ioānis & Pauli, S. Anastasiæ, S. Sabinæ, S. Stephani in Cœlio monte, S. Clemētis, Sanctorū Nerei & Archilei, S. Susanæ, S. Pudētianæ, S. Sixti, Sancti Petri ad Vincula, S. Martini in Montibus, S. Eusebij, S. Priscæ, Sācti Vitalis, S. Marci, S. Marcelli, S. Laurentij in Lucina, Basilicę xij. Apostolorum, S. Laurētij in Damaso, quę S.R.E. Vicecancellario pro tempore existenti perpetuo concessa, & assignata est, S. Balbinæ, S. Cæcilię, S. Chrysogoni, S. Praxedis, S. Mariæ Trāstiberim. Ex posterioribus vero Sanctorum Quirici & Iulitæ, S. Ioannis ante Portam Latinā, S. Agnetis in Agone, S. Laurentij in Palisperna, S. Thomæ ī Parione, S. Siluestri in Campo Martio, S. Pācratij, S. Bartholomæi in Insula, S. Matthæi in Merulana, S. Mariæ de Aracæli, S. Mariæ in Via, S. Mariæ supra Mineruam, S. Mariæ Angelorum in Thermis, S. Hieronymi Illyricorum: Necnon quas supradictis antiquis, & posterius institutis addimus, & ex nunc in titulos presbyterorum Cardinaliū cum honoribus, insignibus, priuilegijs, authoritatibus, prçeminentijs debitis, & consuetis, instar aliarum Ecclesiarum, quæ in similes titulos per nostros prædecessores antiquitus erectæ & institutæ fuerūt, sine alicuius præiudicio perpetuo erigimus, & instituimus, ac titulorum nomine & dignitate insignimus, & decoramus. Sācti Honuphrij in Ianiculo, mutato illius statu ex Diaconia, quæ hactenus fuit, in titulum presbyteralem, Sancti Augustini, S. Marię de Populo, Sācti Alexij in mōte Auētino, Sancti Blasij de Annulo, Sanctæ Mariæ de Pace, Sancti Saluatoris de Lauro, Sācti Petri in Mōte aureo, Sāctissimæ Trinitatis in mōte Pincio, Sanctæ Mariæ Transpōtinæ. Ex Diaconijs vero antiquis statuimus retinēdas esse tantū modo quattuodecim infracriptas, videlicet Sanctæ Mariæ in Aquiro, Sanctæ Mariæ in Cosmedin, Sanctorū Cosmæ & Damiani, Sanctæ Mariæ Nouæ, S. Adriani, S. Mariæ in via lata, Sāctæ Mariæ in Porticu, Sācti Angeli in foro Piscario, Sancti Nicolai in carcere Tulliano, S. Mariæ in Dominica, S. Eustachij, Sācti Viti ī Macello, S. Agathę, ac S. Georgij ad Velabrum, Ecclesias, quæ insigniores existunt, & præscriptū a nobis Diaconorum Cardinalium numerum exæquant, ita vt cōputatis Ecclesijs Cathedralibus, videlicet Ostiensi, & Veliterna inuicem vnitis, Portuensi, & Sāctæ Rufinæ, itidē vnitis, Albanensi, Sabinensi, Tusculana, & Prænestina, quibus sex Episcopi Cardinales præsunt, & titulis presbyterorum superius designatis numerū septuaginta Ecclesiarū cōstituāt, & alter pręterea titulus supra numerū additus sit vt quādo contingat Diaconū vel Episcopū Cardinalem Vicecancellarium esse: & ideo eundē dictæ Ecclesiæ Sancti Laurentij in Damaso, quæ Vicecācellario pro tēpore existenti per literas fel. recor. Clemētis Papæ VIII. prędecessoris nostri perpetuò, vt præfertur, cōcessa & assignata fuit, præesse, alicui presbytero Cardinali proprius titulus non desit. Omnes vero illas Ecclesias, quæ per

R 5 præsen-

præsentem nostram Constitutionẽ presbyteris Cardinalibus in titulos assignatæ sunt, nũc vero à Diaconis Cardinalibus etiam forsan ex dispensatione Apostolica pro Diaconia obtinentur: itidẽ omnes & quascũque ex quattuordecim superius enumeratis Diaconijs, quæ presbyteris Cardinalibus in titulos forsan etiam ex simili dispensatione concessæ aliàs fuerunt, & ab ijs obtinentur. Demũ omnes & quascumque Ecclesias Superius non expressas, ipsis presbyteris, aut Diaconis Cardinalibus in titulos aut Diaconias commissas, & assignatas, ac per ipsos obtentas, volumus, & decernimus per præsentes, ex nunc eo ipso vacare, & quascumque illarũ assignationes, concessiones, necnon dispensationes desuper etiam Motu proprio & Cõsistorialiter, ac de simili filiorũ consilio expeditas, quæ à prædecessoribus nostris, quæq. à nobismetipsis emanarunt, literasq. Apostolicas desuper confectas, processusq. habitos per easdem, & inde secuta quæcumque, cassamus, irritamus, & annullamus, irritaq. & nulla, ac nullius roboris vel momẽti esse ꝓnunciamus, mox assignaturi eisdẽ Cardinalibus, ex quorum personis Ecclesiæ in titulos aut Diaconias per eos hactenus obtentæ, vigore huius nostri decreti vacãt, & eorum cuilibet alios titulos aut Diaconias ex supradicto numero proprio cuiusq. ordini congruentes. In alijs vero præterquam supranominatis Ecclesijs, etiam si earum aliquæ in titulos presbyterorum, aut denominationes Diaconorum Cardinaliũ concedi solitæ sunt, & Cardinales iis præfici consueuerunt (quarum singularum situationes, & inuocationes præsentibus haberi volumus pro expressis) nomina, insignia, denominationes, & statum huiusmodi titulorum aut Diaconiarum perpetuo supprimimus, & exstinguimus, ac districtè etiã interdicimus, ne de cetero vnquam perpetuis futuris temporibus, alia, quã ex suprascripto numero, Ecclesia in titulũ, aut denominationẽ Cardinalatus, cuipiam presbytero aut Diacono Cardinali concedatur, aut assignetur; neque aliis quã supranominatis titulis aut Diaconiis Presbyteri vel Diaconi Cardinales præficiantur, neue vnquã aliqua ex supradictis Diaconiis, presbytero, neque contra, vllus ex dictis titulis Diacono Cardinali quomodolibet concedatur, vel assignetur; neque cum iis, aut eorum aliquo, ex quauis causa, desuper dispensetur. Sed & decreta aliàs in Cõsistorio super hoc edita innouãtes, & ampliantes, pari ratione etiam perpetuo prohibẽmus, ne in posterum alicui Presbytero, aut Diacono Cardinali, qui alterũ titulum, aut Diaconiã quomodolibet assecutus fuerit, quiue ex ordine Diaconorũ ad ordinem presbyterorum vel ad Episcopalem dignitatem transierit, aut ex ordine presbyteratus in Episcopum pariter promotus fuerit, licentia, & facultas retinendi priorem Ecclesiã sui tituli, vel Diaconiæ in administrationem, aut in titulum, neue Canonicatuum & præbendarum, dignitatum, officiorum aut beneficiorum dimissi tituli vel Diaconiæ collatio, neque palatii, domus, vineę, hortorum, aut fructuum, redditũum, & prouentuum, aut iurium quorumcumque ad huiusmodi titulos seu Diaconias pertinentium, ad tẽpus, seu ad vitam retẽtio, aut vlla alia reseruatio, quouis prætextu, occasione, vel causa, ẽt melioramẽtorũ & sumptuũ in illarũ reparationẽ, necessitatẽ, siue vtilitatẽ factorum, concedãtur; sed volumus vt ipsi tituli, & Diaconię, cũ illis annexis, iuribusq; & pertinẽtiis suis vniuersis, liberè dimittãtur. Insuper pręcipimus & ꝑpetuo ordinamus, vt de cetero in quibuscũque literis Apostolicis, in quib. Cardinaliũ subscriptio manu propria facienda erit, ijdẽ Cardinales ẽt tituli, seu Diaconiæ, vel Episcopatus sui Cardinalatus nomine expresso se subscribant. Decernẽtes per huiusmodi erectionem & institutionem, decẽ prædictas per nos in titulos erectas

ctas Ecclesias tãmodo nouis priuilegijs & dignitate auctas, decoratas, & insignitas; nihil autem oĩnò præiudicij cuiquam illatum, nihil alieni iuris detractum, aut imminutum censeri posse aut debere, sicq. per quoscumque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiã causarum Palatij Apostolici Auditores, & Cardinales prædictos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia iudicari, & definiri debere; necnon irritum & inane si secus super præmissis, eorumue aliquo à quoquam quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nõ obstãtibus Cõstitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarũ supradictarum aliarum quarumcumque, necnõ ordinum iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & cõsuetudinib⁹, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis illis, ac quibusuis psonis quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expresè derogamus, ceterisq. contratijs quibuscumque. Sic igitur ipsi Cardinales, quibus huiusmod Ecclesiarum regimen, cura, & administratio pro tẽpore commissa erunt, eas in spiritualibus & tẽporalibus solicitè, fideliter, & prudẽter regant, & gubernent, ac iuxta constitutionẽ piæ memoriæ Leonis Papæ X. prædecessoris nostri in Cõcilio Lateranensi nouissimè celebrato, editã, frequenter visitent, circa cultum diuinum inuigilent, mores ac vitam cleri & populi eis subiecti diligenter explorent, eosq. ad rectè & honestè viuendum paterno moneant affectu, bonorum ac tẽporalium reddituum curã gerant, sic ad Dei gloriam & fidelis populi ædificationẽ pia & magnifica structura & fabrica, suas quique Ecclesias instaurare studeãt, & exornare, & tam in vita, quam in mortis articulo, pro diuini cultus augmẽto, & salute animarum suarum ad congruè sustentandum aliquem presbyt. qui inibi in diuinis deseruiat, siue aliàs erga ipsas Ecclesias si reparatione indigeant, vel alia subuentione, de bonis sibi a Deo collatis, prout cuique pro modo facultatem conscientia dictauerit, munificos se exhibeant, & liberales, vt eatundẽ Ecclesiarum decora & ornamenta tantorum Præsulum respondeant dignitati, ac ipsæ Ecclesiæ tam sublimibus personis gaudeant se commissas, & eorum amplitudine illustratas; ijdemq. Cardinales exinde ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cuius nobilissima membra sunt, maiestatem sua pietate, solicitudine, & prudẽtia in dies magis extollant, & reuerentiam omnium gentium erga illam exemplis bonorum operum insigniter augeant, ac denique præter ęternę retributionis pręmia digna quoque laudum præconia à nobis & Apostolica Sede valeant promereri. Mãdamus verò vt præsentes literæ in quinterno Cancellariæ Apostolicæ de more describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, erectionis, institutionis, insignitionis, decorationis, voluntatum, decretorum, cassationis, irritationis, annullationis, nunciationis, suppressionis, exstinctionis, interdicti, innouationis, ampliationis, prohibitionis, præcepti, derogationis, & mandati, infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicę Millesimo Quingentesimo, octuagesimo septimo, Idibus Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Secundo.

† Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sixtus Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

1. Pet. 1. POstquam verus ille atque æternus Pastor, & Episcopus animarum Christus Dominus ad gubernandam Vniuersalem Ecclesiam, quam suo pretioso sanguine acquisiuit, Apostolorum Principi Beato Petro Cælestis simul ac terrenę tradidit plenitudinem potestatis, eiq. suas in terris vices commisit, sicut in cathedra ipsius Petri successor, & verus Christi Vicarius Romanus Pótifex diuina præordinatione, eiusdé supremæ Apostolicæ dignitatis fastigium, & locum in terris tenet: ita etiā sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales repræsentantes personam Sanctorū Apostolorum, dum Christo Saluatori regnū Dei prædicanti, atque humanę salutis mysterium operanti ministrarent, eidé Pontifici in executione Sacerdotalis officij, & in dirigēda ipsa Ecclesia Catholica cui præest, cōsiliarij & coadiutores assistūt, quasi oculi & aures, ac nobilissimę sacri capitis partes, & præcipua illius membra a Spiritu Sancto cōstituta, qui in hac ipsa Ecclesiastica Hierarchia diuina dispositione, instar illius cælestis, cui ex altera parte respondet, ordinata, ad altissimū gradū euecti cū ipso Romano Pontifice cōmuni patre ac pastore, ad quem ex omnibus vndique gentibus ac nationibus in grauissimis, maximeq. arduis rebus fidelis omniū generū, omnium ordinum, summi, infimi quotidie confluunt, tanti ponderis molē atque onus populorū sustineant, & pro animarum salute, pro fide, pro iustitia, pro veritate assiduè inuigilent, ac laborent, qui circa ipsū vniuersali Ecclesiæ seruiēdo, singularū Ecclesiarum cōmoditatibus se impendant, quorū consilio idem Pontifex agenda disponat, quorum opera & necessaria & plurimū fructuosa vniuersæ Reipublicæ Christianæ in secundis rebus ornamento & cōmodo, in dubijs præsidio & adiumēto esse possit, qui denique pro exaltatione Catholicę Religionis, pro pace & quiete Christiani populi, pro augmēto & honorę Sācte Sedis Apostolicæ, sanguinē, si ita referat, & spiritum constanter effundant. Cū itaque ipsi veri cardines sint & clarissima Ecclesię lumina, tēpli Dei bases, firmamēta & lumina Christianę Reipublicę, singulari quadā pietate ac doctrina: nec vulgari aut mediocri, sed insigni atque eximia virtute abūdare debēt, vt quā gerunt personā dignè & honorificè valeant sustinere. Ac quemadmodum præcipuę sunt partes summi Romani Præsulis in ijs asciscendis exquisitā adhibere diligentiā, & accurata circumspectione prouidere, vt viri optimi ac lectissimi assumantur, & vel in hoc potissimū necessitati atque vtilitati totius Ecclesiæ sibi commissæ cōsulatur: ita etiam Prælati ceterę. personæ Ecclesiasticæ ad tātæ dignitatis sublimitatem promouendi, anteactæ vitę laude, atque excellenti quadā & rara meritorum commendatione præ ceteris fulgeant, necesse est, vt hoc amplissimo honore digni habeātur. Siquidē eorū vita ac mores ceteris exēplo esse debēt, verba & respōsa pro oraculis, monita ac pręcepta ab vniuersis Christianis, regulę & norma rectè viuēdi recteq. sētiēdi existimātur; ab ijs quasi sapiētissimis magistris Ecclesiasticæ disciplinę formā suscipiūt q ad mores vitāq; cunctorū fideliū cōponēdos longe lateq; diffusa propagetur. Ipsi deniq; verè sunt sal terræ, ac lucernæ positæ super cādelabrū, vt inter sanguinē, & sanguinē, causam & causam, leprā & leprā discernāt ac doctrinæ opportunitate & veritate infirma cōfirmēt, disrupta cōsolident, deprauata conuertant, luceāt omnib. qui in domo Domini habitant, ac primę huic Sedi assistētes, cūctos

c. per venerabi. 18, q. fil. fiat legit. cap. fundamenta, de elect. lib. 6.

Extrauagant. Ioann. XXII. Execrabilis.

Matt. 5. Deuter. 17.

ctos pastores, dum in grauioribus negotijs eandē Sedem cōsulunt, eiusue opē implorant, suo iudicio, cōsilio, & authoritate instruere, dirigere, ac docere nō cessent. Ceterū cū non solum ad eos spectet plurima, & maximi momēti negotia & causas, quæ eis indies cōmittuntur, pręclara fide & prudētia cognoscere. ac legationibus in Prouincijs gubernandis, & in grauioribus rebus, sæpius ad Reges & Imperatores perfungi: sed, qđ omniū caput & sūma est, ex eorū corpore, numero, & Collegio, ille ipse qui cunctis pastoribus est pręficiēdus, ac totius Dominici gregis curam habiturus, summus Pōtifex deligatur, ijdemq. illū suis suffragijs creent, qui tūc demū publico bono Christiani populi, optimus si ne vlla dubitatione existet, si e numero & suffragijs bonorū deligetur in hac sacra lectione cēsendi sunt veri īterpretes atque internūcij voluntatis Dei, cuius spiritu sicut vniuersū Ecclesiæ corpus sanctificatur, & regitur, ita maximè hoc totū huiusmodi electionis opus eiusdē afflatu & īstinctu absolui certissimū est, atque omnibus exploratū vel ex ipso ꝑspici possit, quāta in eis requiratur puritas & sinceritas ab omni carnis affectu, priuatorū cōmodorū cura, & factionum studiis aliena, quorū pectora & voces tēpla & organa futura sint Spiritus Sācti, & ex quibus quasi seminibus is sit ꝓditurus, in quē totius Apostolicę potestatis plenitudo Deo annuēte merito cōferatur. Quapropter, vt tanti muneris amplitudo ea qua decet obseruantia & admiratione apud cūctos mortales honoretur, & in quos ob celsitudinē gradus, omniū oculi, omniū ora cōuertuntur, in eis sūmæ dignitati par claritas & splendor eluceat, atque in eis glorificetur Deus, honorificetur sacerdotale ministeriū, & animæ fideliū lætificētur, certe sacris amplissimi huius honoris insignibus ij demū decorādi vidētur, qui eximia eruditione, innocētia, ac sanctitate & omni virtutū genere à vero solidorū bonorum largitore Deo supra ceteros fuerint illustrati. Proinde nos, postquā placuit diuinæ bonitati imbecillitatē nostrā ad Summi Apostolatus apicē vocare, inter ceteras, quas ꝓ bono vniuersalis Ecclesiæ his maximè turbulētis tēporibus, dies noctesq. suscipimus curas, & cogitationes, hanc ipsā Pōtificia nostra solicitudine dignissimā indicauimus, vt ad cōmunem salutē, & profectum Christiani populi nostræ curæ crediti, ac ad ipsius S R.E. decus, & ornamentum circa Cardinalium electionem atque assumptionē, tam a prædecessoribus nostris, quam a nobis hactenus editas sanctiones, & decreta, expēderemus, in quibus licet pleraque salubriter ac prudētur disposita & ordinata fuerint: quia tamē res humanæ facile in deterius ꝓlabūtur, nisi sit, quis eas assidue renouet atque conseruet, easdē illas sanctiones & decreta partim innouādo, partim declarādo, partim pro rerū & tēporū exigētia supplēdo, & in melius reformādo, habita super his cū Venerabilibus filijs nostris eiusdem S.R.E. Cardinalibus, deliberatione matura, de eorundē filiorum consilio & vnanimi cōsensu, hanc nostrā perpetuo valituram Cōstitutionē duximus promulgandā, qua & nosmetipsos in re tam graui muneris admonemus, & quam nobis legem imponimus, eandē nostris successoribus indicamus, quos & sui officij nō immemores fore confidimus, & se aliquando in districto ac tremendo Dei iudicio suæ villicationis rationē esse reddituros, Apostolo dicēte: Omnes stabimus ante tribunal Christi, & vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo. *Rom. 14* *2. Cor. 5*

PRIMVM igitur, cum ita exposcente rerū ac temporum qualitate & occasione recessum fuerit a veteri illo more, admodū paucos viros in sacrū Collegiū ascribendi, iāque plures nostra ætate Cardinales quā antiquius in ipsum Collegiū cooptari consueuerint, tū vt iuxta Generalis Concilij Tridentini Decretum,

cretũ, omnium Christianitatis Nationum ratio habeatur, tũ quia in eodẽ Collegio multi, quæ est humani corporis infirmitas, senectute, vel morbis frequẽter grauati, haud cõmode tãto oneri assiduè sustinẽdo sufficere queũt, vt ijs hæc moderatio cõgrua adhibeatur, & certi limites præscribãtur, ne vel ad veterẽ illã paucitatem eos redigamus, vel rursus eorũ honor nimia ac superflua numerositate vilescat, qđ interdum, & nosipsi dũ in minoribus essemus, vidimus, & experti sumus; Ac vt veteris Synagogę figura Sãctę & Apostolicę Ecclesię veritati respõdeat, sequi cupientes mandatũ Domini factũ ad Moysen, de congregãdis septuaginta viris, de seniorib. Israel, quos nosset senes populi esse, & Magistros, vt secũ onus populi sustẽtarent, & nõ ipse solus grauaretur, super quos
Num c. 11. ad ostiũ tabernaculi ductos, loquẽte Domino, Spiritus requieuit: de prędictorũ filiorũ nostrorũ consilio perpetuo statuimus, & ordinamus, vt in posterũ connumeratis oĩbus cuiusque ordinis Episcopis, Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus, qui nunc sunt, quiq. in futurũ creabuntur, cuncti simul numerum Septuaginta nullo vnquã tempore excedant, ac talis numerus quouis prætextu, occasione vel causa ẽt vrgentissima minimè augeatur. Quod si vnũ vel plures a nobis vel pro tẽpore existente Romano Pontifice in futurũ vltra dictũ numerum eligi in Cardinalẽ, aut creari aut ꝓnunciari contingeret, decernimus hõiusmodi electionẽ, creationẽm, & pronunciationẽ nullã, irritã, & innanem fore, & censendã esse, nullumq. ius, seu titulũ, re, aut nomine sic electo seu electis acquiri, neque eorũ quẽquã pro Cardinali haberi, aut reputari posse, aut debere, neque dictã electionẽ, creationẽ, pronunciationẽ, ab initio inualidam, & vltrà numerum factã, si postea ad præscriptũ numerum moriente vno vel pluribus Cardinalibus ipsum Collegium redigatur, propterea ex post facto conualescere, sed vti a principio sic deinceps in perpetuum nullius fore roboris vel momenti.

Quoniã vero iam inde ab antiquissimis etiam Apostolorum temporibus Diaconorũ ordo ad inseruiendũ & ministrandum in Ecclesia Dei ex magna ꝓuidẽtia dignoscitur institutus, & ꝓ tẽporũ varietate modo maior, modo minor numerus esse cõsueuit, ita vt aliquãdo septẽ, interdũ quattuordecim quãdoque verò decem, & octo Diaconi fuerint, & tamen hoc tẽpore tum propter eorum paruum numerũ, tam propter aliquorũ absentiã a Romana Curia, adeo pauci reperiuntur, vt eorũ officio satisfacere nequeant, immò sæpius presbyt. Card. loco Diaconorum, contra patrũ instituta Pontifici assistere, & ministrare cogantur: idcirco statuimus, vt ex prædicto numero Cardinalium, Diaconi quattuordecim, reliqui omnes præter sex Episcopos, presbyteri sint, & esse debeant.

Neque posthac quispiã in Diaconũ Cardinalẽ assumi possit, nisi saltẽ in vigesimo secundo suæ ætatis anno fuerit cõstitutus, ita vt oĩnò intra annũ ad sacrũ Diaconatus ordinẽ valeat, & debeat ꝓmoueri: alioquin si anno elapso ad ipsũ Diaconatus ordinẽ promotus nõ fuerit, eo ipso tã in Consistorialibus, & oĩbus alijs actibus, & negotijs Cardinalitijs quã etiã iuxta Cõstitutionẽ felic. rec. Pij Papæ IV. prædecessoris nostri super reformatione Cõclauis editã, in electione Romani Pontificis voce actiua, & passiua omnino careat ac priuatus existat.

Diaconorũ autem numerus sic præfinitus perpetuò retineatur, ac Diaconi in eodẽ ordine sẽper remaneant, & si qui eorũ ex deuotionis feruore ad presbyteratus ordinẽ promoti fuerint, semper tñ in eodem Diaconatus ordine & officio ministrent, & suũ locũ inter Diaconos Cardinales teneant, donec ex Cardinalibus de nouo creandis siue eligẽdis, alij Diaconi prædictũ numerum supplẽat, & in eorum locũ subrogẽtur, ac substituãtur. Quo casu antiquiores Diaconi

coni ad presbyteratus ordinem promoti, ad presbyteros Cardinales transire atque inter eos sedere valeant,& connumerari.

Vt vero Diaconos Cardinales,qui in sua vocatione permãserint,& in ministerio ordinis sui perseuerauerint, maioribus honoribus prosequamur, volumus vt cum aliquã ex sex Cathedralibus Ecclesijs quibus Episcopi Cardinales præsunt,primo, secundo, & tertio per obitum vel translationem, aut alias pro tempore vacare contigerit,antiquior quidem presbyter Cardinalis præsens,saluo cuique Episcopo Cardinali iure transeundi ad eam,dimissa priore cui præerat,vt moris,est promoueatur: sed vbi post tres vacationes, tres itidem ex ipsis presbyteris Cardinalibus in Episcopos præfecti fuerint: tunc si quarta alicuius harum Ecclesiarum vacatio cõtigerit,excluso,ea tantum vice,antiquiore presbytero, prior Diaconorum Cardinalium, qui præsens fuerit,& in ætate legitima constitutus,vel si ille noluerit, aut nequiuerit assumi,sequens Diaconus eisdem qualitatibus præditus,ad eam promoueatur, & ita deinceps in huiusmodi vacationibus sex Ecclesiarum prædictarũ perpetuo obseruetur, vt post tres presbyterorum ad dictas Ecclesias promotiones,quarta occurente vacatione, prior Diaconorum aut sequens,vt præfertur, in Episcopum præficiatur.

Inter hos Septuaginta Cardinales,præter egregios vtriusque iuris aut Decretorum Doctores,non desint aliquot insignes viri in sacra Theologia Magistri, præsertim ex Regularibus, & Mendicantium Ordinibus assumendi, saltem quattuor, non tamen pauciores.

Antiquum vero Clementis,Anacleti,Euaristi,Alexandri,& aliorum Sanctorum Pontificum Prædecessorum nostrorum morem, per sexcentos & amplius annos continuata serie obseruatum sequi volentes, ac Decretum aliàs per nos in nostro Cõsistorio editum, innouantes,perpetuò sancimus,tempus creandorũ Cardinaliũ seu promotionis ad Cardinalatus honorem faciendæ mẽse Decembri dũtaxat in ipsis tẽporibus,seu diebus ieiuniorũ,& non alijs esse debere.

Vt autem ipsi Cardinales in regimine vniuersalis Ecclesiæ nobis pro tempore existenti Romano Pontifici vtiliter assistere valeant, ac de omnibus Christianorum Regnorum,Prouinciarumq. moribus,rebus, & negotijs promptè & fideliter certa ab eis notitia, pro rerum emergentium opportunitate habeatur, prædicti Concilij Tridentini Decreto inhærentes, statuimus,vt ex omnibus Christianitatis nationibus,quantũ cõmode fieri poterit, idonei assumãtur.

Præterea,qui Cardinales creandi erunt,legitimis,& honestis sint exorti natalibus,neque vlla prorsus labe, aut illegitimorũ natalium suspicione quouis modo laborent, sed oĩ macula,& impuritate careant,alioquin ad tã eminentẽ dignitatis gradum,penitus inhabiles,& illius incapaces sint,& esse cẽseãtur. Quocirca cõsiderantes, quod licet tãta sit vis,& efficacia Sacramenti Matrimonij, quod Apostolo teste,Magnum est in Christo,& in Ecclesia,vt qui antea geniti erant, ex soluto,& soluta,inter quos rite Matrimonium cõstare poterat,post illud cõtractum legitimi habeantur,in nonnullis tamẽ Prouincijs,& Dominijs, nobilitatis priuilegijs non gaudẽt,nec ad secularia officia,honores,& dignitates,neque ad nobilium feudorum,& statuũ successiones admittuntur;quodq. multo magis indecorũ videretur,& ab Apostolicæ Sedis dignitate alienũ,si huiusmodi illegitimi per sequẽs Matrimonium,vt præfertur,legitimati, in Cardinales assumerentur,ac Cardinalatus celsitudo,& splendor,qui dignitati Regię comparatur facile deprimi, cõmaculari, aut quodãmodo inobscurari posset: ideo vt puriori dignitati puriores natales respõdeãt,quoscumque illegitime na- *Ephes. 5.*

tos,

tos,quorumuis,etiam Magnorum Principum,etiam Ducali,aut maiori,etiam Regia,& Imperiali authoritate fulgentium filios,quocumqne gradu,dignitate,& præeminentia prȩditos,etiam genitos ex foluto,& foluta inter quos tunc Matrimonium conftare poterat,ac poftea per fubfequens Matrimonium,etiã ritè,& folemniter in facie Ecclefiæ contractum, vel aliàs legitimatos, & quomodolibet habilitatos, & natalibus reftitutos, ac quorumuis honorũ capaces effectos,etiam fi cum eis,vt hanc ipfam dignitatem obtinere valeãt, fuper defectu natalium fuerit expreffe,& in fpecie authoritate Apoftolica quomodolibet difpenfatum,nihilominus prædictæ Cardinalatus dignitatis prorfus incapaces,& ad eam obtinendam perpetuò inhabiles decernimus,ac declaramus.

Sed,& infuper prohibemus,ne ij,quos pp defectus,vitia, aut impedimenta quæcũque ad facros ordines fecundũ Canonicas fanctiones promoueri fas nõ eft,etiã fi cum dicta ip's authoritate Apoftolica fuerit difpẽfatũ,neue alicuius criminis,aut infamiæ nota refperfi in Cardinales, vllo vnquã tpe affumantur.

Ceterum,vt non folum honore,fed etiam re ipfa cardines fint,fuper quibus oftia vniuerfalis Ecclefiæ tuto nitantur,diuinaq.& humana minifteria fibi cõmiffa vtilius exequi poffint,ftatuimus vt lectiffimi,& prȩcellentes viri in ipfum Collegium afcribantur,& quorum vitȩ probitas,morum candor,præftans doctrina,& eruditio, eximia pietas, erga falutem animarum ardens ftudium, & zelus, in dãdis confilijs fincera fides, & integritas,in rebus gerendis fingularis prudentia,conftantia,& authoritas,& aliæ qualitates à iure requifitæ,tam ipfi Pontifici,quam vniuerfo Collegio cognitæ,& probatȩ fint.

Ac proinde ne homines facrarum rerum planè imperiti,& rudes,atque Ecclefiafticarum functionum ignari,quafi in Ecclefia Dei hofpites,& peregrini, ftatim huiufmodi muneri prȩficiantur,iuxta decretum iam pridem a nobis in prædicto confiftorio noftro fancitum, quod pariter harum ferie innouamus, diftrictè interdicimus,ne quis vllatenus ad Cardinalatus honorẽ affumi queat nifi qui antea clericali charactere infignitus,& in quatuor minoribus ordinibus conftitutus,per annum faltem habitum, & tonfuram geftauerit clericalẽ.

Cum autem ad honorem adeo fublimem promouendi omni virtutum, & præfertim caftimoniæ laude fupra ceteros plurimum eminere debeant,qui vero filio etiam legitimos,ex vxore fua aliàs dignofcitur fufcepiffe,certũ nequeat fuæ teftimonium continentiæ exhibere, & pater erga proprios filios naturali affectu nimia quadam propenfione feratur, verendumq. fit ne propterea varijs propriæ domus negotijs,ac multiplici liberorum cura diftractus, Ecclefiæ negotia fibi credita, aut negligenter tractet, aut minus folicitè, & fideliter, quam par eft,eiufdem Ecclefiæ iura tueatur,prohibemus,ne aliquis qui vtrius libet fexus filium, feu filios, etiam ex legitimo matrimonio fufceptos, vel nepotem,feu nepotes ex eis habeat,vllatenus in Cardinalem affumi,aut promoueri poffit.

Infuper,vt factionũ fomitẽ,& fimultatum anfam,ex facro hoc cœtu quantũ cũ Domino poffumus,amputemus,Decretũ piȩ memoriȩ Iulij Papȩ III.prȩdeceſſoris noftri in facro olim Cõfiftorio editũ approbantes,& declarãtes, Similiter perpetuò interdicimus, ne vllo vnquã tempore affumatur aliquis poft hac in eiufdem S.R.E.Cardinalẽ,qui frater vtroque vel alterutro parente germanus exiftat alterius Cardinalis viuentis,ita vt eodem tẽpore duo fratres germani in eodẽ Collegio nullatenus effe poffint. Quinimo idẽ Decretũ extendẽtes,& ampliãtes, ꝓhibemus quoq; ne patrueli,vel amitino,aut cõfobrino Cardinale

dinale

dinale viuente, alter eius patruelis vel amitinus, aut consobrinus, ad Cardinala tum valeat promoueri.

Sed, & pari ratione sancimus, ne patruo aut auunculo Cardinali viuente, eius ex fratre vel sorore nepos, nec rursus nepote ex fratre vel sorore Cardinale existente, illius patruus aut auũculus, nec vllus denique alius, qui primo aut secundo tantum consanguinitatis gradu alicui Cardinali viuenti coniunctus sit, quamdiu is vixerit in Cardinalẽ assumi possit. Ita vt omnes, & singuli prædicti tam pater, filios, aut nepotes habens, quam fratres germani, patrueles, amitini, consobrini, patruus, auunculus, nepos ex fratre vel sorore, & quiuis vt supra primo, aut secundo gradu coniunctus alter altero Cardinali viuente, ad Cardinalatum inhabiles, & illius incapaces sint, & censeãtur, neque eorũm aliquis Cardinalis creari valeat, neque aduersus hanc prohibitionem ex quacumque etiã vrgentissima causa cum eis liceat dispensari. Et nihilominus electio, creatio, ac pronunciatio Cardinalium huiusmodi contra præsentem prohibitionem aut interdictum facta & attentata nulla, irrita, & inanis sit, eo ipso, ac cum omni inde secutis nullius si roboris, vel momenti.

Postremo attendẽtes proprium esse eorundem Cardinaliũ munus, assistere vt pręmittitur, Christi in terris Vicario, eiq. in regẽda Ecclesia Catholica cõsiliũ & operã assiduè præstare, atque cũ eo Ecclesię necessitatibus prouidere, ipsosq. tum ad id ex ipsius officij debito, tũ ex sanctorũ Patrum decretis teneri, ac propterea absurdum esse Cardinales procul ab ipso Pontifice vitam agere & locũ mansionem q; suã in Ecclesia Dei adeo pręcelsam cõtra huiusmodi officij debitum, & in suarũ perniciem animarum negligere ac deserere, inhærẽtes decreto similiter a nobis in Cõsistorio nostro dudum desuper promulgato, de eorundẽ Filiorum cõsilio statuimus, & ornamus, ne quis in posterum a Romana Curia absens Cardinalis creetur, aut pronũcietur, nisi hac adiecta cõditione, vt intra annũ in Romanã Curiã venire, & Apostolorũ limina visitare teneatur, necnõ antequã Biretum rubrum, quod a Romano Põtifice de more benedici, ac per certũ nunciũ mitti solet, ei tradatur, illiusue capiti imponatur, iuret in manibus personæ alicuius in dignitate Ecclesiastica cõstitutæ, cui id negotij datũ fuerit, se intra annũ a die præstiti iuramenti numerandũ, oĩ mora postposita, & impedimẽto remoto, ad Vrbẽ, vel alio, vbi Ro. Cu. eo tẽpore fuerit, psonaliter aduẽturum, vt sistat se nobis, aut pro tpe existenti Romano Pontifici, & sanctæ Sedi Apost. cuius obsequijs erit ascriptus, & quãdiu ipsi Pontifici visum fuerit, muneri suo incũbat, atque ita de legibus, moribus, cõsuetudinibus, ac toto statu eiusdẽ Sedis plenè instruatur, atque ad Ecclesiæ seu Prouinciæ, cui forsã præerit, necessitates subleuandas, abusus tollendos, mores reformandos, Ecclesiasticã disciplinam, si qua ex parte labefactata fuerit, restituendam, opportuna, & salutaria consilia ab ipsius Põtificis paterna charitate, sapientia, & vigilãtia recipiat, & pro viribus exequatur. Cuius quidem iuramentũ postquam per eum præstitum fuerit, publicum inde instrumentum conficiatur, & in forma authentica ad nos, vel nostrum pro tẽpore successorẽ, nulla interposita mora trãsmittatur. Quod si forte id iurare recusauerit, volumus, vt biretum rubrũ ei omnino denegetur, ac nequaquã tradatur, sed ipso facto, absque alia declaratione, vel decreto Cardinalatus honore priuatus existat: atque habeatur in oibus, & poĩa ac si nũquã in Cardinalẽ assumptus, vel promotus fuisset. Inhabilis quoque ad eandem dignitatẽ postea obtinẽdam, & illius incapax efficiatur. Sin autẽ iuret, ac biretũ rubrum accipiat, sed tñ postea ad Vrbem, & Romanam Curiã, vt præfertur,

fertur, intra annum a die præstiti iuramenti nō comparuerit, tunc pariter absque alia declaratione Cardinalatus dignitate, officio, titulo, denominatione, atque omnibus, & quibuscumque illius insignibus, facultatibus, priuilegijs, authoritatib. careat eo ipso, & perpetuò priuatus sit, & cēseatur, perinde, ac si nūquam inter Cardinales coopatus fuisset, nec biretum rubrum accepisset. Quod quidem biretum post id tempus confesti deponere omnino teneatur. Decernent sic in pręmissis omnibus, & singulis per quoscumque Iudices, & Cōmissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & ipsos S.R.E. Cardinales, in quauis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuique quauis aliter iudicandi, & interpretādi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere: necnon irritum, & inane quidquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstan. Apostolicis, ac in Generalibus Cōcilijs editis Cōstitutionibus, & ordinationibus, etiam certum alium eorundem Cardinalium numerum præscribentibus, aut aliàs super præmissis disponētibus, quas omnes quatenus præsenti Cōstitutioni in aliquo aduersantur, illarum tenores pro plenè, ac sufficienter expressis habentes, etiamsi de illis specialis, specifica, expressa, indiuidua, de verbo ad verbum, non autem Clausulas generales idem importantes, mentio facienda esset, omninò abrogamus, abolemus, & annullamus, ceterisq. contrarijs quibuscumque.

Ceterum, vt præsentes literæ omnibus innotescant, mandamus illas ad valuas Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atque Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ more solito publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spacium dimitti, eisq. detractis earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensę. Nulli ergo omnino hominum liceat hāc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, decretorū, voluntatum, sanctionum, declarationū, prohibitionū, innouationum, interdictorum approbationis, extensionis, ampliationis, abrogationis, abolitionis, annullationis, & mandati, infrigere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo, octuagesimo sexto, tertio Nonas Decemb. Pontificatus nostri anno secundo.

† Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

† ego Alexand. Card. Farnesius, Episcopus Ostien. Vicecancellarius.
† ego Iac. Card. Sabellus, Episc. Portuens.
† ego Io. Ant. Card. S. Gregorij, Episcopus Tusculanus.
† ego Io. Franciscus Card. de Gambara, Episcopus Prænestinus.
†
† ego Innicus Aualos, Card. de Arag. Episcopus Sabinens.
†

† Ego

† ego Marchus Sitticus Card.ab Alta&eps.
† ego Marchus Ant.Card.Columna.
†
† ego Prosper Card.Sanctacrucius.
† ego Gabriel Card.Paleottus.
† ego Frater Michael Bonellus,Card.Alexandrinus.
† ego Ludouicus,Card.Madrucius.
† ego Nicol.Card.Senon.tit.S.Praxedis.
† ego Iul.Ant.Sanctorius,Card.S.Seuerinæ.
†
† ego Hieronymus Card.Rusticutius.
† ego Io.Hieronymus Card.Albanus.
† ego Hieronymus Card.Simoncellus.
†
† ego P.Card.Deza.
†
† ego Antonius Card.Carafa.
†
† ego Io.Antonius Card.SS.Quattuor.
† ego Io.Baptista.Card.S.Marcelli.
†
†
†
† ego Iulius Card.Cananius.
†
† ego Antonius Card.Saluiatus.
† ego Augustinus Valerius Card.Veronens.
† ego Vincentius Laurus Card.Montis regalis.
† ego Philippus Card.Spinula.
† ego Georgius Card.Radiuil.
†
† ego Scipio Card.Lancelottus.
† ego Vincentius Card.Gonzaga.
†
†
† ego Io.Baptista Card. Castruccius Signaturæ Iustitiæ Præfectus.
† ego Federicus Card.Cornelius.
† ego Hippolytus de Rubeis Card.Papiæ.
†
† ego ...Card.Azzolinus.
† ego Hippolytus Card.Aldobrandinus.Maior Pœnitent.
†
† ego Ferd.Card.Medices.
† ego Philippus Vastauil.Card.Camer.
†
†
†
†

† Ego

† Ego Andreas Card. Battorius.
† Ego Alexander Card. Montaltus.

Tho. Thom. Gualterutius.

Registrata apud eundem Thomam secretarium.

Anno a Natiuitate Domini, Millesimo, quingentesimo octuagesimo sexto, Indictione decimaquarta, die vero decimatertia Mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri, Domini Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno secundo. Retroscriptæ literæ lectæ, affixę, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spacium dimissæ in portis, seu valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranensis, & Sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & aciei Campi Floræ, per nos Io. Freile, & Octauiũ Taglietttum, Sanctissimi Domini Nostri Papæ Curs.

Alex. Parabiachus Magister Curs.

CONFRATERNITATES.

SCIENDVM est, quod super modo, & forma per quoscumque Regulares Ordines, Religiones institutas, seu Archiconfraternitates, & Congregationes secularium, tam Vrbis, quam aliarum Ciuitatum, & locorum, in erectionibus, institutionibus, & aggregationibus Confraternitatum, & Cõgregationum, & communicationibus Priuilegiorum, Indulgentiarum, Facultatum, aliarumq. spiritualium gratiarum, & Indultorum eisdem Confraternitatibus, & Congregationibus faciendis in posterum obseruanda, edita fuit a Sanctissimo D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24. Decembris, 1604. tenoris sequentis.

Clem. VIII. Cõgruit. tt. de priuileg. Sen de pœnit. et remissione.

Quæcumque a Sede Apostolica ad promouendam Christi fidelium salutem aliquãdo concessa sunt, & etsi maturo consilio, magnaq. prudentia, & cautione sancita, & Decreta sint; tamen cum Romanus Pontifex de animarum salute solicitus progressu temporis animaduertit sensim aliquos abusus in eisdem statutis, & decretis obseruandis prouenire; debet pro sui Pastoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantum cum Domino potest, adhibito salutari remedio, prouidere. Cum itaque a pluribus Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, & forsan etiam a nobis nonnullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, & institutis ac etiam Christi fidelium secularium Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diuersarum nationum, nominum, & institutorum, tam in Alma Vrbe nostra, quam in alijs Ciuitatibus, & locis Christiani Orbis institutis, facultas erigendi in eorum, & alijs Ecclesiis, & Collegijs, necnon etiam sibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs eis, existentes, eisq. priuilegia, Indulgentias, facultates, aliasq. spirituales gratias, & indulta sibi concessa respectiue communicandi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio præscripta sit, quæ in huiusmodi erectionibus, institutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis seruari debeat; propterea siue negligentia Superiorum Ordinum Religionum, & institutorum, vel officialium Archiconfraternitatum, & Congre-

Congregationũ erigentium, instituentium aggregantium, & cõmunicãtiũ, quæ Confraternitatib. & Congregationib. erigendis, instituendis, & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, indulgentiarũ, aliorumq. gratiarum prædictarum fiunt, non seruant formam in huiusmodi erectionibus. institutionib. aggregationib & communicationibus seruari debitam, neque præscribunt modum, quo priuilegia, indulgentias, facultates, aliasq. spirituales gratias, & indulta prædicta consequi debeant, seu ipsarum Confraternitatũ, & Congregationum incuria, quæ nõ inquirunt ea, quæ præstare oportet, vt illa consequantur, nonnulla praua consuetudines irrepserũt, multaq; incommoda inde prouenerunt, quibus Nos pro commisso Nobis Apostolicæ sollicitudinis officio, paternaq. erga omnes Christi fideles caritate prospicere volentes, hac nostra Constitutione perpetuò valitura decernimus, atque statuimus, vt in posterum tam huius Almæ Vrbis nostræ, quam aliarũ Ciuitatum, & locorum totius Christiani Orbis Regularĩũ Ordinum, Religionũ, & Institutionum quib. in eorũ, & quibuscumque alijs Ecclesiis & Collegijs, Confraternitates secularium erigendi, & instituendi facultas concessa est, necnon etiam Archiconfraternitatum, & Congregationũ cuiusuis nationis, nominis, & instituti illæ sint, & in quibuscumque Ecclesiis Domibus, & Oratorijs, tam secularium, quam vt præfertur, quorumcũque, etiã Mẽdicantium Ordinum, Religionum, & Institutorum Regularium quauis tam Ordinaria, quam Apostolica authoritate erecta ac instituta existant, seu aliàs quouis modo introducta reperiantur, quibus alias Confraternitates, & Congregationes instituendi, erigendi ac sibi aggregandi, illisq. priuilegia, indulgentias, facultates, aliasq. spirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi, & communicandi potestas à Romanis Pontificib. Prædecessorib. nostris, vel a Nobis, & Apostol. Sede attributa fuit, Magistri, Priores Præpositi, Rectores, Gubernatores, Præceptores, Primicerij, Prælati, Custodes, Guardiani, Præfecti, Administratores, & alij Officiales seu Superiores quouis modo nuncupati, Regularium siquidem Ordinum Religionum, & Institutorum, vnam tantũ Confraternitatẽ, & Congregationem, de consensu tamen Ordinarij loci, & cum literis eius testimonialib. quib. Cõfraternitatis, & Cõgregationis erigendæ, & instituendæ pietas, & Christiana caritatis officia, quæ exercere cupit, apud eos commendẽtur, in eorum, & quibuscumque alijs Ecclesiis, & Collegijs erigere, & instituere, ceterarũ vero Archicõfraternitatũ, & Congregationũ in singulis Ciuitatib. Opidis, vel locis vnã & Confreternitatẽ & Congregationẽ dumtaxat, quæ Apostolica, vel Ordinaria authoritate prius erecta nulli alteri Ordini, Religioni, Instituto, Archicõfraternitati, & Congregationi eiusdem, vel alterius nationis nominis, & instituti aggregata sit, præuio similiter loci Ordinarij consensu, & cum eius literis testimonialib. quib. eiusdẽ Confraternitatis, & Congregationis aggregandæ institutum, pietas, & Christiana caritatis officia, quæ exercere consueuit apud eos commendetur, sibi adiungere, & aggregare possint. Huic vero Cõfraternitati & Congregationi erigendæ, instituẽdæ, seu aggregandæ, ea tantum priuilegia, indulgentias, facultates, aliasq. spirituales gratias, & indulta, quæ ipsi Ordini Religioni, Instituto erigenti instituenti, ac communicãti, seu Archiconfraternitati & Congregationi aggreganti nominatim, & in specie, non autem quæ per extensionem, vel communicationem sibi quouis modo concessa sunt, & illa quidem non sub generali forma verborũ, vel ad instar, sed expressè & in specie communicare valeãt. Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & Institutorum erigentium, & instituentium, ac cõmunicantium, seu Archiconfraternitatum, & Congregationum aggregantia, edita Confraternitatibus, & Congregationibus, erigendis, instituendis & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, & aliorum prædictorum fiũ, impar

Decernimus insuper, vt iidem Confessarij prædictos Confratres cuiuscumque gradus, statu conditionis, & præeminentiæ, etiã si speciali nota digna fuerint a casibus contẽtis in literis, quæ in die Cœnæ Domini legi consueuerunt, necnon violationis immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ, & clausuræ Monasteriorum Monialiũ si videlicet sine necessaria & vrgenti causa, ac sine superiorum licentia, vel ẽt si causa & licentia concessa abutentes, prædicta Monasteria ingressi fuerint; necnon violentæ manus iniectionis in Clericum & singularis certaminis, seu duelli, ac ab alijs ẽt casibus tam a Nobis, quam à prædicto nostro in Vrbe Vicario & locorum Ordinarijs respectiuè reseruatis, & pro tempore reseruandis, & etiam a quauis excõicatione, ab homine lata absoluere, & super irregularitatibus tam ex aliquo defectu prouenientibus quam occasione delicti contractis cum aliquo dispensare prætextu dictorum priuilegiorũ nullo modo possint. Demum statuimus & pariter ordinamus, vt Confraternitates, & Congregationes vbiuis locorum, quauis authoritate, vt præfertur, erectæ, & institutæ quibus communicationes prædictæ factæ sunt ac cuicumque, ex dictis Ordinibus, Religionibus, Institutis, Archiconfraternitatibus, & Congregationibus vbilibet existẽtibus hactenus aggregatæ ab eisdẽ respectiuè Ordinibus, Religionibus, Institutis, Archiconfraternitatibus, & Congregationibus nouas erectionum, institutionum, cõmunicationum, & aggregationum literas, iuxta formam à Nobis nouissime approbatam, infra annum si in Europa sint, & extra Europam fuerint infra biennium à die publicationis præsentium in Romana Curia facienda computandos impetrare teneantur: alioquin dicto tempore elapso erectiones, institutiones, & quascumque communicationes priuilegiorum, facultatum, indulgentiarum, aliorumq. spiritualium gratiarum, & indultorum, & aggregationes illarum vigore ipsi concessa, nullius sint roboris & momenti, ac reuocatæ, & abolitæ censeantur, eo ipso. Erectionum aũt institutionum, communicationum & aggregationum tam hactenus factarum quam deinceps faciendarum literæ, ab ipsis Ordinibus Religionibus institutis, seu Archiconfraternitatibus & Congregationibus gratis omnino, ac nulla prorsus mercede etiã à sponte dantibus accepta expediri, & concedi debeant. Quod si Ministri aliqui superiores, vel officiales quocumque nomine nuncupati, Ordinum Religionũ, Institutionum, seu Archiconfratern. Congregationum, & Confraternitatum huiusmodi, quauis authoritate, vel priuilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, contra præmissa in aliquo venire, vel facere præsumpserit, Erectiones, & institutiones, & communicationes priuilegiorum, indulgentiarum, facultatum, spiritualiumq. gratiarum, & indultorum, aliorumq. præmissorum concessione, necnon aggregationes per ipsos faciendæ, seu renouandæ, nullius sint roboris, & momenti, & quilibet eorundem Ministrorum, Superiorum Officialium & aliorum prædictorum, priuationis officiorum, quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnam, quæ alio quam à nobis Rom. Pont. pro tempore existente, remitti non possit, incurrat eo ipso. Decernentes præsentes literas perpetuò validas, & efficaces existere, & fore ab omnibus & singulis ad quos spectat, inuiolabiter obseruari debere, sicq. nostræ mentis, & intentionis existere; & ita & non aliter per quoscumque Iudices, &c. Non obstantibus & c. Vt autem præsentes literæ ad omnium quos concernunt, notitiam facilius deueniant, volumus illas ad valuas Basilicarum S. Io. Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ, more solito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impressa, ibi affixa relinqui, factaq. publicatione huiusmodi, oẽs Regulares Ordines, Religiones, Instituta, & Archiconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates secularium, quæ in Vrbe quidem post mensem, quæ verò in Europa, post sex menses, quæ demum extra Europam post

decem menses à die publicationis huiusmodi computandos perinde afficere, & arctare, ac si earum cuilibet nominatim insinuatæ fuissent. Et nihilominus, vt ipsæ præsentes literæ notoriæ fiant, magisq. omnibus innotescant, vniuersis & singulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorũ Ordinarijs, per easdem præsentes committimus, & mandamus, vt per se, vel alium, seu alios, hasce nostras literas postquam earum exemplũ receperint, seu earum notitiam habuerint, semel, aut pluries, prout eis magis expedire visum fuerit, in suis Cathedralibus, & maioribus respectiuè Ecclesiis Ciuitatum, Opidorum, & locorum quorumcũque eorũ Diœcesum dũ in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, solemniter publicẽt, & publicari authoritate nostra mãdent, ac faciant. Ceterũ quia & c.

De confraternitatibus vide etiam in verbo, Præcedentia.

Hodie vero huiusmodi Aggregationes & Institutiones fiũt cũ inserto tenore Breuis Apostolici, & inter alia pono infrascriptã, videlicet. Nos frater Ludouicus Ystella Valẽtinus, S.T. Professor, & totius Prędicatorũ Ordinis Vicarius Generalis, vniuersis pręsentes literas inspecturis salutẽ in Domino sempiternã. Religio nostra cũ inter alia priuilegia quib. a Sancta Sede Apost. decorata est, facultatẽ habeat secularium confraternitates sub inuocatione Sãctiss. Rosarij erigendi, eisq. spirituales gratias, priuilegia, & indulgẽtias cõmunicandi, in huiusmodi confraternitatib. instituendis, si ad Christi fideliũ salutẽ promouendã expedire animaduertit, liberalẽ sese præbere cõsueuit. Nos igitur qui generalẽ totius Ordinis ipsius curã gerimus, sperantes fore, vt ex hac spirituali ũ gratiarũ participatione, Christi fideles ad deuotionem & pietatem magis excitẽtur, authoritate nobis à Sũmo Pont. concessa Confraternitatẽ Sanctiss. Rosarij in ecclesia N loci N. Diœcesis N. de consensu loci Ordinarij, qui eiusdẽ Cõfraternitatis institutum, pietatẽ, ac religionem literis patentibus nobis nuper exhibitis commendauit, dummodo tñ alia similis in ipso, vel alio ad tria milliaria propinquo loco hactenus erecta nõ fuerit, per pręsẽtes nostras literas instituimus, illiq. & pro tempore existentib. vtriusque sexus Cõfraternitatib. elargimur, & cõmunicamus Indulgẽtias, priuilegia, & spirituales gratias sigillatim inferius descriptas, nostriq. primariæ Cõfraternitati S. Mariæ super Mineruã, nominatim, expressè, & præcisè per Breue S.D.N. Pauli Papæ V. tenoris sequẽtis cõcessas. Paulus PP. V. ad perpetuam rei memoriã. Cũ certas vnicuique Confraternitati indulgẽtias, & gratias spirituales, quib. de cetero fruãtur, duxerimus adscribendas. Idcirco Nos Omnes, & singulas indulgentias, & peccatorũ remissiones, & pœnitentiariũ relaxationes, Cõfraternitati Sanctiss. Rosarij in ecclesia B. Mariæ supra Minoruã de Vrbe, Ordinis Fratrũ Prædicatorũ, aut in quibusuis alijs Ecclesijs & locis institutæ, & illius confratribus, & sororib. hactenus per quoscũque Rom. Pont. prædecessores nostros cõcessas reuocãtes, & annullantes, ac nullius roboris, & momenti in posterum fore declarantes Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apostolrũ eius, authoritate cõfisi, omnib. vtriusque sexus Christi fidelibus, qui dictam Cõfraternitatem de cetero ingrediũtur, die primò eorũ ingressus, si verè penitẽte, & cõfessi Sanctiss. Eucharistiæ Sacramẽtũ sumpserint, plenariã, ac tã ipsis, ꝓpe describẽdis, q̃ iã descriptis in dicta Cõfraternitate cõfratrib. & sororib. et vere pęnitẽtib. & cõfessis, ac sacra cõmunione refectis, qui Altare SS. Rosarij in eius festo principali prima Dominica mẽsis Octobris celebrari solito, à primis vesperis, vsque ad occasũ Solis diei eiusdẽ festi singulis annis deuotè visitauerint, & ibi pro Christianorũ principũ cõcordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, et plenariã in mortis quoque arti

dulo eiusdē Confratribus,& Cōsororibus,qui pęnitentes,& confessi,ac Sãctissima Communione refecti, Nomen IESV ore,si potuerint,sin autē corde deuotè inuocauerint,& animam suam Deo commendauerint,plenariā similiter omnium peccatorum suorum indulgētiam, & remissionem misericorditer in Domino cōcedimus;qui verò similiter pęnitētes, & confessi, ac Sacra Cōmunione refecti prædictorū Altare Santiss. Rosarij in Natiuitatis,Annunciationis, Purificationis, & Assumptionis B. Mariæ Virg. festiuitatibus singulis annis visitauerint,& orauerint, vt præfertur, quo die festiuitatum huiusmodi id egerint,decem annos & totidē quadragenas. Insuper præfatis vtriusque sexus Confratrib.qui qualibet hebdomada Rosarium,aut totū insimul,vel diuisum in tribus partibus quindecim mysteria ipsius Rosarij contēplãdo, quindecim annos,qui verò totū Rosarium recitauerint, triginta annos & totidē quadragenas,necnō eisdē Cōfratrib.& Consororib. similiter pęnitentib. & confessis, ac sacra Cōmunione refectis, qui processioni in qualibet prima Dominica mēsis per dictā Confraternitatem fieri solitæ interfuerint,& ibi vt præfertur orauerint,triginta annos,& totidē quadragenas;ijs verò,qui cōfessi non fuerint, dummodo contriti animū confitendi debito tēpore habuerint,ducentos dies, necnon qui Sabbati, aut festis diebus Antiphonæ Salue Regina tēpore cōpletorij,aut Litanijs B.Mariæ quolibet sabbato, & vigilijs, & festiuitatib. eiusdē B.Mariæ ante prædictū Altare Rosarij recitari solitis ēt interfuerint, pro qualibet vice ducētos dies,quoties vero Missis ī ecclesia vel Altare Rosarij,seu oratorio dictæ Cōfraternitatis pro tēpore celebrãdis,& recitandis,seu Congregationibus publicis,vel priuatis eiusdē Cōfraternitatis,vbiuis faciendis interfuerint,dictumq. Santiss.Eucharistiæ Sacramentū,quãdo tam in processionibus, quã ad infirmos, aut aliàs quōcūque,aut quãdocumque pro tēpore deferetur comitati fuerint,aut ad hoc impediti,cãpanæ ad hoc signo dato,semel orationē Dominicã, & toties salutationē Angelicã pro infirmo dixerint, aut processionib.extraordinarijs eiusdē Confraternitatis,aut aliorū quarūuis de licentia Vicarij nostri, & Ordinarij loci, respectiuè faciendis, vel defunctorum exequijs interfuerint,aut infirmos visitauerint,eisq.in eorū necessitatibus auxiliati fuerint, vel pauperes hospitio susceperint, aut eleemosynas illis dederint, & opē tulerint,vel pacē cū inimicis proprijs vel alienis cōposuerint, vel componi fecerint,vel procurauerint,aut quinquies Orationem Dominicã,& toties Salutationem Angelicã pro animabus defunctorū Confratrum,& Consororum dictæ Cōfraternitatis recitauerint, aut impęnitentes ad viã salutis reduxerint, & ignorantes præcepta Dei,& ea,quę ad salutē sunt docuerint,aut quodcumque aliud pietatis, vel caritatis opus exercuerint, toties pro quolibet prędictorū operū piorū,cētum dies de iniunctis eis,seu aliàs quōlibet debitis pęnitētijs in forma ecclesiæ cōsueta relaxamus,& insuper eisdē Confratrib.qui legitimè impediti,infirmi nimirum,nauigantes, & iter facientes, ad Ecclesiã accedere nequierint, concedimus,& indulgemus,vt eo die huiusmodi cã impediti, tertiā partē Rosarij recitantes, easdem indulgentias consequi possint, quas consequuntur,si pędicta omnia in Ecclesia adimplerēt;ac dilecto filio moderno, & pro tempore existenti Magistro Generali dicti Ordinis Prædicatorū, & in sua absentia eius Vicario in Vrbe cōmorãti,vt vbique locorū extra Vrbe Cōfraternitates Rosarij erigere,& instituere,illisq. oēs pędictas indulgētias,& gratias spirituales(seruata tñ forma præscripta in Constitutione eiusdē Clementis pędecessoris sup dictarū Cōfraternitatū aggregationib.& institutionib.edita)

communicate similiter liberè, & licitè possit, & valeat, Authoritate Apostolica, tenore præsentium facultatem concedimus, & impartimur; Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisq. contrarijs quibuscumque, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo piscatoris mense Nouembris 1606. Pontificatus nostri anno secundo, quibus omnibus Indulgentijs, & spiritualibus gratijs sigillatim descriptis, Confraternitatem ipsam nunc erectam eiusq. Confratres potiri, & gaudere posse decernimus, iuxta felic. record. Clementis Papæ VIII. Constitutionem sequentem.

Clemens Papa VIII ad perpetuam rei memoriam. Quæcumque à Sede Apostolica ad promouendam Christi fidelium salutem, & reliqua vt supra fuerunt relata in principio huius verbi, Confraternitates.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRÆTER Summistas, in verbo Vsura, sciendum est, Sixtum V. edidisse Constitutionem super Contractibus societatum ad caput saluum, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in posterum iniri debeant, vt patet ex eius Constitutione publicata Romæ die 25. Octobris, 1586. fol. 154. in Bullar. incip. Detestabilis auaritiæ ingluuies, & infra.

Hac nostra perpetuo valitura Constitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quoscumque contractus, conuentiones, & pactiones, posthac ineundos seu ineundas, per quos, seu quas, cauebitur personis pecunias, animalia, aut quaslibet alias res societatis nomine tradentibus, vt etiam si fortuito casu quamlibet iacturam, damnum, aut amissionem sequi contingat, sors ipsa seu capitale semper saluum sit, & integrum à socio recipiente restituatur, siue vt de certa quantitate, vel summa in singulos annos, aut menses durante societate respondeatur; Statuimusq. huiusmodi contractus, conuentiones, & pactiones, vsurarios, & illicitos posthac censeri debere, atque in posterum non licere ijs, qui pecunias, vel animalia, aut alias res in societatem tradent, de certo lucro, vt prafertur, percipiendo, inter se pacisci, & concordare, neque etiam siue ad certum, siue ad incertum lucrum conuenerint socios, qui ea recipient, ad sortem seu capitale saluum, & integrum, vbi illud casu fortuito perierit, vel amissum erit, reddendum quouis pacto, aut promissione sibi obligare; Ac ne de cetero societates ineantur sub huiusmodi pactis, & conditionibus, quæ vsurariam prauitatem sapiunt, districtè interdicimus, & prohibemus. Sed potius cuncti nouerint societates huiusmodi, cum in posterum vnus pecuniam, animalia, aut alias res, & bona, alter vero operam, vel industriam conferet, purè, sincere & bona fide, sicut decet, iustis, & aequis conditionibus, & pactis, secundum iuris dispositionem, ac sine vlla prorsus fraude, palliatione, aut vsurariæ prauitatis labe, aut suspicione, ineundas, seu contrahendas esse, ita, vt non ad certam summam aut quantitatem, ab omni periculo & damno, vt prafertur, immunem, lucri nomine persoluendam, neque ad capitale, si casu fortuito perit, restituendum, socius accipiens teneatur. Si verò finita societate ipsum capitale exstat, ei qui illud in societatem contulerit, restituatur, nisi socio recipienti fuerit communicatum, aut aliter inter ipsos contrahentes super eo legitimè conuentum sit. Ac præterea ijdem contrahentes fructus, expensas, & damna in commune conferant, & prout æquum & iustum fuerit, sibi communicent, atque diuidant. Decernentes, si qui contractus, conuentiones, & pactiones in futurum contra nostram huiusmodi pro-

prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tamquam per hanc eandem Constitutionem nostram damnatis, & reprobatis, etiam si iuramento, aut in forma Cameræ Apostolicæ, vel aliàs qnomodolibet roborati fuerint, obligationem ciuilem aut naturalem oriri, nullamq. actionem realem, aut personalem, nec iudicis officium, neque aliud quodcumque ius cuiquam competere, neque quo ad sortem seu capitale integrum recuperandum, quod casu fortuito perierit, aut amissum erit, neque quo ad certas summas, & quantitates in singulos annos, aut menses, lucri socialis nomine promissas. Si quis verò in posterum sub prædictis conditionibus & pactis contrahere temerè præsumpserit, aut prætextu similium contractuum, conuentionum, & pactionum societatis nomine initorum, qui hucusque durant, ad exactionem dictæ sortis, seu capitalis, siue illius pretij, & valoris, postquam illud in toto, vel in parte casu fortuito perierit, aut amissum sit, aut certa summa, vel quantitatis annuæ, qui menstruæ sibi promissæ in futurum procedere ausi fuerint, eos vniuersos, & singulos in pœnas contra manifestos vsurarios, & feneratores à sacris Canonibus, & Concilijs generalibus latas, & promulgatas, eo ipso incurrere, & contra illos vti manifestos vsurarios, & fœneratores, via iuris, alijsq. opportunis remedijs procedi posse, & debere; sicq. omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod vltrà Extrauag. Communes Martini V. & Calisti III. in tit. de empt. & vendit. super annuorum censuum emptione, & venditione, confirmatas per Paul. V. fol. 411. in Bullario, habemus Constitutiones Nicolai V. Pij V. & Gregor. XIII. Nicolai V. est tenoris sequentis in Bullario, fol. 71.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SOlicitudo Pastoralis officij fores nostræ prouidentiæ pulsare non desinit, vt indemnitati, ac statui prospero fidelis populi curæ nostræ cælitus commissi, iuris moderando rigorem per optima prouisionis remedia, quantum ex alto nobis permittitur, salubriter consulamus. Sanè (sicut fide dignorum relatione audiuimus) in regno Siciliæ, ac certis alijs Dominijs, & terris charissimi filij nostri Alphonsi Aragoniæ, & vtriusque Siciliæ Regis Illustris, auaritiæ cæcitas, & damnanda ambitionis improbitas, quorumdam oculos adeo excæcauit, vsurariaq. prauitas illis in partibus tantum excreuit, quod incolæ & habitantes partium illarum, pecunijs indigentes eas vix, aliter quam feneratorum opera (quasi mandatum fenus exercentium) consequi possunt, & cum eas acceperint si in tempore percepta non restituant breui eorum bona insatiabili vsurarum voragine miserabiliter consumuntur, & quod in dominijs, & terris ipsius Regis vltra montes constitutis, videlicet in Regnis Aragoniæ, Valentiæ, & Maioricarum, ac principatu Cathaloniæ, & Comitatibus Rossilionis, & Ceritaniæ, Vniuersitates, & singulares personæ tam Ecclesiasticæ, quam seculares huiusmodi pecunijs indigentes, vt cum minori incommodo etiam habere possint per venditiones annualium censualium, (quæ mortua nuncupantur) super domibus possessionibus, & proprietatibus specialiter, vel etiã generaliter, super omnibus bonis, redditibus, emolumentis, iuribus & rebus eorum (mediante tamen instrumento, gratia redimendi onera eorum) sibi vt plurimum prospicere, & consulere consueuerunt. Quod *Cõgruit tit. de empt. & vẽditione.*

S 4 *in præ-*

in prædictis eiusdem regni partibus, & Regnis vltra montes constitutis, non solum in longam consuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non existit,) more viventium deductum est, sed etiam per municipalia huiusmodi Regnorum, & partium iura, per Regem ipsum seu eius prædecessorem, cum consensu trium brachiorum (videlicet ecclesiastici, militaris, & Regalis) promulgata specialiter confirmatur. Cum itaque multis incolis & habitatoribus partium & dominiorum eiusdem Regis vltra montes constitutorum, indigentibus per huiusmodi censualium venditiones sub venire, ipsiq. fœneratorum vsuris eximi possint; sed quia in hoc pecunijs abundantes dubitent vsurariam prauitatem committere, & sic eisdem indigentibus, more præmisso succurrere formidant in indigentium detrimentum, & fœneratorũ quorundam euidens incrementũ, pro parte eiusdẽ Regis asserentis se, & subditos serenitatis suæ, quamplures grauium vsurarũ voraginibus magnis hactenus pecunijs exhaustos existere, alios quoque indies pecunijs egentes fœnore magis, atque magis opprimi, & vexari, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt eis paterno compatientes affectu, in primis de opportune prouisionis ope succurrere, præfatasq. censualium venditiones cum Clausulis, & cautionibus ad earum valetudinem inter venditores, & emptores, mutuo consensu ineundis, absque læsione conscientiæ in Regnis Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, fieri posse decernere, & declarare, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur pro debito Pastoralis ministerij nobis Diuinitus iniuncti, super his salubriter prouidere, ac statui, & indemnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorũ & terrarum dicti Regis citrà Montes constitutorum, præsentium, & futurorum, quantum cum Deo possumus subuenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipsius Regis citrà montes constitutorum, in suis olim indigentijs, per venditiones prædictorum censualium, authoritate Apostolica pluries consultum & prouisum fuit; præfati Regis in hac parte supplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiusmodi Regnorum Siciliæ, citrà, & vltrà Pharum omnibus, & singulis incolis, habitatoribus, ac locorum, Ciuitatum, & terrarum Vniuersitatibus præsentibus & futuris, huiusmodi censualia super rebus, & proprietatibus suis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem, instrumento gratiæ pro consimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis census huiusmodi censualium decimam partem principalis recepti seu pretij eorundem, non excedat) inter se contrahendi, vendendi, & emendi cum opportuna contrahentium securitate, tuitione, & indemnitate, ac cum potestate vendentes personas, eorumq. proprietates, redditus, iura, iurisdictiones, census, ac omnia, & singula mobilia & immobilia bona obligandi, & obligari faciendi, ac etiam quascumque alias obligationes, & submissiones cuicumque foro, necnon renunciationes, promissiones, stipulationes, pœnis, iuramentis, & alijs cautionibus vallatas, & alia quæcumque de quibus inter ementes & vendentes huiusmodi censualia conuentum, & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam, & liberã authoritate Apostolica tenore præsentium concedimus facultatẽ, decernentes, & declarantes, eosdem incolas, & habitatores, ac Ciuitatum, & Terrarum Vniuersitates, censualia prædicta, modo præmisso in Regnis ipsis Siciliæ, citrà, & vltrà Pharum, liberè & licitè contrahere, ac emere, & vendere posse, neque propterea vsurariam prauitatem committere (dummodo aliàs quam vt præmittitur, quodlibet annuum censuale decimam partem recepti, seu pretij venditionis ipsius non excedat, & pensionibus, seu annualitatibus illorum in sortem non computatis, pro tota redemptione, præter principalem summam, nihil vltrà percipiat ab emptore, vel exhibeatur à venditore, non obstantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. Anno incarnationis Dominicæ Millesimo, Quadringẽtesimo sexto, pridie Kal. Oct.

Quæ-

Quæ etiam est impressa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam commentauit Pet. Foller. in Praxi Censuali, & vide Io. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. §. 2.

Constitutio Pij V. super forma creandi census fuit Romæ publicata die 19. Ianuar. 1569. fol. 1042. in Bullario, incip. Cum onus, & infrà.

Hac igitur nostra Constitutione statuimus, censum, seu annuum redditum creari, constitui ne nullo modo posse, nisi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de sui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus designata sit. Rursum, nisi verè in pecunia numerata, præsentibus testibus ac Notario, & in actu celebrationis Instrumenti, non autem prius recepto integro, iustoq. pretio. Solutiones, quas vulgò anticipatas appellant, fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directè aut indirectè obligantes ad casus fortuitos eum, qui aliàs ex natura contractus non teneatur, nullo modo valere volumus: quemadmodum nec pactum auferens, aut restringens facultatem alienandi rem censui suppositam: quia volumus rem ipsam semper, & liberè, ac sine solutione laudemij, seu quinquagesimæ, aut alterius quantitatis, vel rei, tam inter viuos, quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendenda sit, volumus dominum census, alijs omnibus præferri, eiq. denunciari conditiones, quibus vendenda sit, & per mensem expectari. Pacta continentia morosum census debitorem teneri ad interesse lucri cessantis, vel ad cambium, seu certas expensas, aut certa salaria seu expensas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem censui subiectam, siue aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, siue aliunde acquisitum perdere, aut in aliquam pœnam cadere, ex toto irrita sint, & nulla. Immò, & censum augeri, & nouum creari super eadem, vel alia re, in fauorem eiusdem, aut personæ per eum suppositæ pro censibus temporis vel præteriti, vel futuri, omninò prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia solutiones onerum ad eum spectare, ad quem aliàs de iure, & ex natura contractus non spectaret. Postremo census omnes in futurum creandos, non solum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuosa, in totum, vel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, sed etiam posse pro eodem pretio exstingui, non obstante longissimi etiam temporis, ac immemorabili, immò centum, & plurium annorum præscriptione, non obstantibus aliquibus pactis, directè, aut indirectè talem facultatem auferentibus, quibuscumque verbis, aut Clausulis concepta sint. Cum verò traditione pretij redditus exstinguendus erit, volumus per bimestre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & post denunciam, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti posse, & vbi pretium, nec volens, intra bimestre soluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocumque redditum exstingui posse, præuia tamen semper denuncia, de qua suprà, & non obstantibus his de quibus suprà, idq. obseruari mandamus, etiam quod pluries, ac pluries denunciatum fuisset, nec vnquam effectus secutus fuisset. Pacta etiam continentia pretium census extra casum prædictum, ab inuito, aut ob pœnam, aut ob aliam causam repeti posse, omninò prohibemus: Contractusq. sub alia forma posthac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obstantibus, quidquid vel expressè, vel tacitè contra hæc nostra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, à Fisco volumus posse vendicari. Hanc autem salutiferam Sanctionem nedum in censu nouiter creando, verum etiam in creato quocumque tempore, alienando, modo post publicationem Constitutionis creatus sit, perpetuò, & in omnibus seruari volumus, Declarantes pretium semel censui constitutum, nunquam posse ob temporum aut contrahentium qualitatem, seu aliud accidens, nec quo ad vltimo contrahentes minui, vel augeri. Et licet legem ipsam

sam ad contractus iam celebrantes non extendamus, illos tamen omnes in quos sub alia forma peruenerunt census, hortamur in Domino, vt singulos contractus censura bonorum religiosorum subijciant, & animarum saluti consulant. Non obstantibus, &c.

Hanc Constitutionem declarat Nauar.in Man.Confess.cap.17.sub nu.234. & Io.Lup.in d.l.2.§.2.num.84.C.de pact.inter empt.& vend. Redoan.de rebus ecclesi.non alien.a fol.101. vsque ad 109.& fol.31.n.15.eamq. exponit etiã per singulas Clausulas Ludou.Molina, de Cõtract.Disput.380. cũ plurib.seqq.

GREGOR. XIII. Ad perpetuam rei memoriam. Quæ à Romanis Pontificibus ad Regum supplicationem pro suorum vtilitate Regnorum maximè ad tollendam peccati occasionẽ matura deliberatione specialiter conceduntur & longo vsu recepta sunt, vt ea contrarijs generalibus Constitutionibus postea editis minimè obstantibus, illibata seruentur, rationi valde conuenire videtur; Cum aliàs itaque, Nicolaus V. felicis recordationis Prædecessor noster supplicationibus Alphonsi Gloriosæ memoriæ tunc Aragoniæ, & Siciliæ Regis inclinatus, per suas literas, tam ipsis Regi, quam Regnorum Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, omnibus, & singulis incolis & habitatoribus, ac locorum, Ciuitatum, & Terrarum Vniuersitatibus præsentibus, & futuris, Census super rebus & proprietatibus suis, & facultatibus, & emolumentis eorundem. Instrumento gratiæ prò consimili pretio illa redimendi, mediante, constituere absque vsurariæ prauitatis incursu concesserit, dummodo annualis census, decimam partem pretij non excedat, & alia decreuerit, vt latius in his literis continetur, quæ recepta, & per centum, & vltra annos obseruata fuerunt, deinde vero recolendæ memoriæ Pius V. etiam Prædecessor noster, cui suggestum fuit, multas in venditione, & emptione censuum, fraudes committi, multaq. pacta illicita apponi, literas ediderit, quibus illud in primis cauetur, vt census, non generaliter super omnibus bonis, sed specialiter super re certa imponatur aliaq. in eisdem ad iustitiam contractus minimè necessaria constituerit, contractusq ipsos emptionis, & venditionis censuum, suarum literarum forma non seruata, factos fœneratitios esse iudicauit, vt in ipsis plenius explicatur; Quas cum dilecti filij Regis Siciliæ vltra Pharum Ministri debita cum reuerentia suscepissent, easq. exequution demandare, tamquam obedientiæ filij decreuissent, experientia compertum est, eas literas non sine maxima Regni illius perturbatione, & damno obseruari posse; Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium V. Prædecessorem nostrum accessit dilectus filius Octauius Spinula Regni ipsius Magister Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædecessori propositis, nonnullas ab eo suarum literarũ, declarationes, & moderationes reportauit: quas, vt Regni necessitatibus, minimè satisfacere compertum est; Rursus Charissimus in Christo filius noster, Philippus Rex Catholicus, Regni sui indemnitati prospicere volens, tam suo, quam ipsius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiscopum Panormitanum de eo negotio optimè instructo, ad nostram præsentiam mittere curauit qui multis nobis repræsentatis difficultatibus, quæ in exequutione literarum Pij V. suboriuntur, & grauissimis totius Regni damnis, ex illarum obseruatione prouenientibus, disertè expositis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis quam ipsius Regni nomine, nobis supplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apostolica prospicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri posse videatur, quam si literæ Nicolai V. illæsæ in Regno illo conseruarentur; Nos ipsarum literarum tenoribus diligenter consideratis,

ratis & re maturè discussa, cum literæ Nicolai, nihil in se contineant quod à ratione sit alienum, diuq. in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obseruatæ fuerunt, literas verò Pij V. tam primo, quam secundo loco emanatas, eidem Regno minimè expedire attestetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi & diligenti Patrifamilias, in his, præsertim quæ suorum subditorum vtilitatem concernunt, omninò credendum esse duximus, supplicationibus prædictis inclinati, vt tam Regi ipsi, quam omnibus, & singulis Regni Siciliæ vltra Pharum incolis, & habitatoribus, & Locorum, Ciuitatum, & Terrarum Vniuersitatibus præsentibus & futuris census iuxta Nicolai V. Constitutionem facere, emere, & vendere liceat, eosq. sic constitutos census, validos, & licitos, non autem fœneratitios esse perinde, ac si literæ Pij V. prædicti non emanassent, tenore præsentium Apostolica Authoritate concedimus, declaramus, & statuimus: illud addentes, vt in censuum optione, & venditione, prius vnius, vel plurium rerum certarum super qua, vel quibus, census ipse constituatur expressè, & deinde si voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in censualibus contractibus huiusmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis in quibus fortè prius generalis, deinde specialis bonorum mentio facta est, quo ad hoc in suo robore permanentibus, retineri, & quatenus opus sit, de nouo introduci, & obseruari præcipimus. Præterea, si qui abusus in contractibus prædictis faciendis irrepserint, qui Constitutioni Nicolai prædicti aliqua ex parte aduersantur, vel facultatem redimendi censum, tam annualem, quam perpetuum, iuxta dicti Nicolai, & Pij V. literas esse decernimus, aliquo modo restringant, eas omnes harum authoritate literarum quas perpetuò valere volumus, abolemus, literis Pij V. & quatenus literis Nicolai V. aduersantur, vel aliud præterea decernunt, & alijs contrarijs, quibuscumque non obstantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 6. Ianuarij 1574. Anno secundo.

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL GRATIA obtinenda à Sede Apostolica.

PRÆTER Summistas, in verbo, Excommunicatio, sciendum est, qualiter per Gregorium XIII. fuit facta innouatio censurarum, & pœnarum quas fel. record. Bonifacius Papa VIII. edidit contra paciscentes seu dantes, & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ, iustitiæ, & ipsarum extensio, vt patet ex eius Constitutione, publicata Romæ die 8. Nouembris 1574. incip. *Cognit. tit. de sent. excom.*

Ab ipso Pontificatus nostri principio, quã maximè possumus enitimur, atque contendimus, vt domus & Curia nostra à sordibus expurgetur. Cui salubri consilio incumbens fel. record. Bonifacius Papa VIII. excommunicauit, & anathematizauit omnes Clericos Religiosos, & Laicos, vtriusque sexus, siue familiares Curiæ, siue vndecumque alios, qui aliquod pactum facerent seu quid paruũ, vel magnum promitterent, vel promissionem reciperent, aut ex pacto vel promissione occulta, vel manifesta siue sub verbis generalibus, & plenè non expressis, siue specialibus, & apertè expressis facta quidquam darent, aut reciperent pro iustitia, siue gratia, siue pro se, siue pro alio in causis, vel iudicijs, seu aliàs per literas Apostolicas, & quibuscumque alijs *Extrau. 1. de sent. excom.*

modis

modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda, & eam ſententiam ad promittentes, & acceptantes, danteſq. & recipientes duxit extendendam; illos etiam qui ſibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa eſſe ſcirent, vel alicui per quem ad ſe fideliter referretur, ſimili voluit ſententiæ ſubiacere. Ac decreuit, vt nullus hanc incurrens excommunicationis ſententiam, abſque ſpeciali mandato ſuo abſolutionis beneficium valeret obtinere, niſi in mortis articulo conſtitutus: ſed nec quiſquam admitteretur, ad abſolutionis gratiam niſi prius erogatum eſſet pauperibus, quantum ille dediſſet, vel etiam recepiſſet. Iuſtitiæ verò ſiue gratiæ expeditiones ſic obtentæ, nullius prorſus eſſent roboris, vel momenti; & ſcienter illis vtentes, ſimili ſententia innodauit: ac reſeruauit ſibi abſolutionem eorum, cum prædictos ad pœnas ſimiles in omnibus obligauit. Sed hoc ſcelus ita hodie in mores inductum eſt, vt plerique cupiditate improbi quæſtus potentiorum ſuffragationibus adnixi, huiuſmodi negotiorum expeditiones hac illac conquirentes, turpiſſimè nundinentur. Alij alios, quos gratia præſtare arbitrantur, donis pollicitationibuſq. ambiant. Quidam etiam ſe talium operam atque induſtriam pretio & muneribus quæſiſſe effingant. Quæ cum peſſima ſint, & Curiæ prædictæ exiſtimationem grauiſſimè offendant; in eos qui talia agunt, animaduertendum fore arbitrati, Conſtitutionem prædictam cum ſuis cenſuris & pœnis omnibus innouamus: eaſdemq. omnes extendimus ad audentes qualecumque horum facinorum quæ adſcripſimus, danteſq. illis & ſupradictis auxilum, conſilium, vel fauorem. Quin etiam eos omnes, omni beneficio & officio eccleſiaſtico, & ſeculari, ſiue temporali, ſiue perpetuo, ipſo iure priuamus, ac priuatos eſſe declaramus, & præterea infamia ſubiectos perpetuò ac inhabiles ad illa, & alia eſſe volumus; A quibus etiam, prout quæque res erit, tales pœnæ exigantur, quæ ceteris ſint exemplo; illis tamen, qui rem adhuc incognitam, compliceſq. ac fauores, & ſocios retexerint, impunitas concedatur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1574. nonis Nouembris, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Cæſar Glorierius.

M. Datarius.

Hanc Extrauag. declarauit Nauar. in Commentario, de datis, & promiſſis pro iuſtitia, vel gratia obtinenda.

DIES FESTVS.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo, & in verbo, Dominica, ſciendum eſt Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regular. capite 12. caueri, quod dies feſti, quos in Diœceſi ſua ſeruandos Epiſcopus præceperit ab exemptis omnibus etiam Regularibus, ſeruentur. Extat etiam Conſtitutio Pij V. in Bullario, fol. 915. incip. Cum primum, & infrà.

Cõgruit titul. de fer.

Cum verò dierum feſtorum obſeruatio ad Dei cultum maximè pertineat, & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos, qui ex eorum inobſeruantia inualuerunt, oĩnò corrigere, & antiquorum Canonum Statuta renouãtes, mandamus, vt oẽs dies Dominici, & præcipuè in honorem Dei, Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Apoſtolorum feriati, cum omni veneratione obſeruẽtur, & oẽs in diebus pręfatis Eccleſias frequẽtent, Diuinis Officij deuotè intendãt, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineãt, mercatus nõ fiant, profanę negotiationes, & iudiciorum ſtrepitus cõquieſcãt. Qui vero in diebus pręfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit, pręter diuinã vltionẽ, & amiſſionem anima-

c. 1 & fi. de ferijs

animalium, quibus ad vecturam vtetur, etiam graues pœnas incurret arbitrio nostro, seu Vicarij nostri in Vrbe. In alijs autem locis arbitrio Ordinariorum vel aliorum Magistratuum, ita vt preuentioni locus sit. Quibus omnibus districtè præcipimus, vt hæc diligenter obseruari procurent; illas etiam festiuitates, quæ iuxta consuetudinem locorum solemniter celebrari consueuerunt, iuxta laudabilem consuetudinem debita cum reuerentia obseruari faciant, sub pœnis arbitrio ipsorum imponendis, & moderandis.

Congregatio Concilij censuit, licere diebus festis dare operam rebus ad victum necessarijs, ac tempore perituris, præsertim tempore vindemiarum, & messium, ac recollectionis fructuum, vel vbi necessitas vrgeat, aut suadeat pietas. Hier. Card. Matthæius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de ferijs, & dicta per Siluest. in verbo, Dominica, quæst. 7. Neapoli verò contra inobedientes, & nō obseruantes diem festum, exigũtur tantum tres Caroleni pro pœna, cum restitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pœna applicatur pijs vsibus, & si fuerint pauperes, relaxatur vti pauperibus.

An, & quando non obstante consuetudine Nundinæ solemnes, & priuatæ possint prohiberi per Episcopos diebus festiuis, tam de Iure Communi, quam ex decreto Sacræ Congregationis Concilij. Adde D. Stephanum Gratianum, in decis. 11. Rotæ Marchiæ; Romæ impres. vbi nu. 17. refert, quod quo ad nundinas priuatas, Sacra Congregatio resoluit declarando, licuisse Archiepiscopo Neap. prohibere nundinas, siue mercatus, quæ de consuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in festiuitatibus S. Mariæ Annunciatæ, & Spiritus Sancti, cum a præfato decreto facto per Archiepiscopum fuisset habitus recursus ad d. Sacram Congregationem per Prepositos, seu Magistros dictarum Ecclesiarum. *Dies festus.*

Quo verò ad nundinas publicas, adest infrascriptum eiusdem Sacræ Congregationis particulare decretum, editum occasione nundinarum, quæ in ciuitate Racanatensi consueuerunt fieri ex indultis, & authoritate SS. Pontificum, ab eodem Gratiano, ibid. nu. 20. relatum, cuius tenor talis est. *Preceptum de Dominicis, & festiuis diebus sanctificandis, & obseruandis, sub prætextu mercatuum, nundinarum, & feriarum nullatenus esse violandum. Ceterum, his diebus licere agasonibus, ac alijs iumentorum directoribus, seu mercium conductoribus, bauilis, & alijs huiusmodi seruientibus, ac ministris, sarcinas, & onera nundinarum causa exonerare, & deponere, inceptumq. iter Missa tamen prius audita, transeundo prosequi, & continuare: Non autem debere sarcinas componere & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neque mercatoribus, aut alijs ciuibus, & viatoribus ijs diebus, etiam clausis apothecis merces vendere, emere, aut asportare licere, nisi tantum ad victum necessaria, aut alia minuscula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata, pro transeuntium hospitum, aduenarum, & exterorum vrgenti & præsentanea necessitate, & opportunitate. In quo partes erunt Episcopi, propositis edictis prouidere, vt in primis hi festi dies debita obseruatione colantur, simulq. populorum, eo confluentium necessitatibus, quantum sine diuina offensione fieri potest, consulatur. Quo ad Iudicia autem, quæ Dominicis, & festis diebus silere debent, id obseruari poterit, quod iure communi permittitur in quibusdam vrgentibus casibus, qui moram, & dilationem non patiuntur; In quibus, & alijs iurisdictionem Consulum nundinis præpositorum concernentibus constitutiones,* *Decretū Sacræ Congregationis*

&

& Summorum Pontificum, si qua habent Priuilegia, & allegatum Breue fel. rec. Pij V. seruanda esse statuit.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST dispositionem Bonifacij Papæ VIII de qua in c. vnico, de cleric. non resid. lib. 6. vbi quotidianarum distributionum materiæ sedes residet, fuerunt aliqua per sacrosan. Conc. Trid. circa illas ordinandas, augendas, diuidendas, & à quib. recipiendas, sancita, sess. 21. & sess. ... de refor. c. 3. ac sess. 24. de ref. c. 12. §. Distributiones vero, & c. 15. De Canonicis celebrantibus Missam priuatim tempore horarum, item & de associantibus suum Episcopum extra Ecclesiam, an debeant distributiones habere, quid Sacra declarauerit Congregatio memorat D. Hieron. Gonzalez in comm. ad 8. reg. Cancel. n. 181. & 183. vt sequitur. Qui tempore, quo cantatur vna Hora in Choro, Missam celebrat in eadem Ecclesia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuisse illi Horæ, nec illius distributiones accipere potest; Si vero iussus fuerit a Superiore, vt celebraret, tunc reciperet, Superior tamen debet cauere a tali iussione. Quod secundum declarauit sic; Non possunt Canonici, videlicet duo, aut plures associantes eorum Prelatum, quandoque volentem audire Missam non in Cathedrali, sed in alia Ecclesia ciuitatis participes fieri distributionum quotidianarum, quæ non nisi præsentibus, & inseruientibus dantur.

Carcerato & absoluto a debeantur distributiones.

De Canico iniustè ob alicuius criminis suspicionem in carcerem coniecto, veram, iuriq. consonam, & ab omni quæstione liberã ponimus conclusionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ distributiones, quas lucratus fuisset, si captus non fuisset, & vna cum aliis Canonicis diuinis Officiis interfuisset. Cui conclusioni in specie se subscripserunt Philip. Prob. in addit. ad Ioan. Monach. in præd. cap. vnico, n. 22. vbi etiam Gemin. sub nu. 5. Didac. Couar. lib. 3. var. resol. cap. 13. sub nu. 8. vers. Vndecimo ex his colligitur, & c. Franc. Monal. cons 27. nu. 6 & nouissimè Alex. Mon. in tract. de distrib. quotid. par. 2. quæst. 5. nu. 80. Quam Conclusionem ampliamus, & primo, vt si fuerit absolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeãtur veræ distributiones quotidianæ, verum etiam, & fructus certo modo certis temporibus diuidendi, qui tantum interessentibus diuinis assignantur. Nauar. in cons. 10. de cler. non resid. in nou. Ampliamus secundò, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuersarijs defunctorum larginntur, & mortuaria, seu funerale portiones, quæ manualiter diuiduntur inter interessentes officio funeris, ista enim comprehendi appellatione quotidianarum distributionum docet Lap. & ad eum Mandos. in addit. lit. B. Allegat. 42. & inter se æquiparari Communiter adnotant Scribentes, in d. cap. vnico, in fine. Hinc si Capitulum inuitaretur ad funus Canonici, qui personaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis consuetudo contrarium disponeret, exciperetur verò casus iste, de quo agimus, sicut & alii excepti, in d. cap. vnico, vbi Gemin. in fine. Tertio loco ampliamus procedere, etiam si tam grandia criminis indicia præcessissent, vt sufficientia Iudici visa sint, nedum ad capiendum, sed etiam ad illum torquendum, & deinde fuerit per sententiã a crimine ei obiecto absolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis nostris pro Præposito cuiusdam Ecclesię Cathedralis, contraria diluendo, respondit Nauar. consil. 9. de cler. non resid. in antiq. & consil. 11. in nou. Denique & quarto eandem Conclusionem ampliari posse arbitramur, etiã si in primo iudi-

cio prolata fuerit cōdemnatoria sententia, quæ per legitimam appellationem interpositam, per iudicem appellationis reuocata fuerit, & per eius sentētiam subsecutam Canonicus inquisitus, seu accusatus, fuerit absolutus, & ad pristinum statum, & famam restitutus: quia appellatio suspendit pronunciatum, quatenus respicit futurum,& quatenus respicit præsens extinguit,l.1.cum sibi concord. ff.ad Turpil. Bald. in l.tale pactum, §.qui prouocauit, ff.de pact. & qui appellauit,non dicitur cōdemnatus, l.2.§.fin.ff.de pœnis. Illam verò limitamus non habere locum,quando huiusmodi Canonicus ante carcerationem non consueuerat aliàs in choro frequens esse,& corporaliter inseruire, per ea, quæ generaliter in aliis causis iustis in iure expressis excusantibus ab omissione quotidianarum distributionum determinant Doctores in hac materia.

Item sciendum est extare Rotæ decisionē sub die 4.Iunii 1593. & vnanimiter resolutum, quod quando pensio est imposita authoritate Apostolica super fructibus, & distributionibus alicuius Canonicatus, seu alterius beneficii, & pp absentiam,vel obitum Canonici,seu beneficiati,Capitulum iure accrescēdi recipiat omnes fructus,vel distributiones,qd tali casu Capitulum sine difficultate tenebitur ad soluendum pensionem pensionario, nec aliquo modo se valebit excusare,quamuis dicat,quod nunquam soluerit. De qua decisione attestatur rationem assignans D.Gonzalez in præcit.comment. glos.5.§.5.n.44. & si in contrariam opinionem inclinauerint. Nauar. in cons.49. de præb. in antiq.& in cons.1.& 3. sub tit.de solut.in nou.Io.Guttier.lib.1. Can.qq. cap.1. num.109.& infrà,ac Alex.Mon.in pręf.tract.p.3.q.8.nu.17.& seq.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerumque contigit fieri Officium Sanctorum,qui non sunt descripti in Breuiario Romano, ideo opere pretium duximus hoc loco recensere declarationes quasdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorii XIII.incipien.Pastoralis officii,& infrà. *Greg. XIII.*

Ad omnem scrupulum dimouendum,Motu proprio,& ex certa scientia nostra,ac de Apostolicę potestatis plenitudine hæc quę sequuntur declarāda duximus,& cōcedenda. In primis illud nobis declarandum se offert, ex quo magna oriri poterat cōfusio: Cum enim prædecessor prædictus indistinctè cōcesserit, vt Ecclesiæ Hispaniæ possint celebrare officia ꝑpria Sāctorum illius Prouinciæ,illiq. plures sint numero, ex hoc sequebatur vt officium maioris partis feriarum anni omitteretur; & ordo Breuiarii ferè subuerteretur. Nos huic incōmodo occurrere volentes,& prędecessoris prædicti mentem sano mō interpretātes,declaramus vnamquāque Hispanię Ecclesiā eorum tantū Sāctorum, qui in Breuiario non sunt descripti officia propria celebrare posse,qui vel illius Diœcesis sunt naturales, vel eius Ecclesię, seu Diœcesis sunt Patroni, vel eorum corpora, seu notabiles reliquiæ in Ecclesia,seu Diœcesi requiescunt. De aliis vero Sanctis,etiam si sint naturales,vel patroni alterius Diœcesis,etiam si illorum corpora, vel notabiles reliquię in aliqua Ecclesia alterius Diœcesis requiescant, non celebretur officium proprium, sed seruetur ordo Breuiarii Romani,& quo die celebrabitur festiuitas Patroni vnius Diœcesis,religiones omnes teneantur eodem die in suis Ecclesiis intra limites illius Diœcesis existentes eandem *Cōgruit tit. de celebr. Miss. & de offic.*

dem

dem festiuitatem celebrare,& in hoc cum Ecclesia Matrice se cõforment, &c.

Itẽ concedimus,quod quælibet Ecclesia,& Monasterium Hispaniç habens aliquas reliquias insigens,puta caput,brachium, vel crus alicuius Sácti,etiam alienigenæ, non existentis in Breuiario, vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio,possit illius festiuitatem celebrare,& officium duplex facere,& de alio ancto eodem die occurrenti si fuerit simplex,fiat commemoratio:si verò fuerit duplex, vel semiduplex, trásferatur in primam diem simili festo non impeditam, &c.

Cum vero in Ecclesijs,& Religionibus Hispaniæ vigeat consuetudo,quod diebus Paschalibus,& festiuitatibus maioribus, celebret Missam Conuentualem Antistes,vel alia persona principalis,& regula Missalis ordinet,quod omnibus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Missam Cõuentualem exeat ante celebrationem Missæ cum pluuiali, vel cappa,& cum ministris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Asperges,& ad aspergendam aquam benedictam populo concedimus,quod Antistes,seu alia persona principalis,celebrans Missam Cõuentualem præmissa facere non teneatur sed illa facere possit quilibet alius simplex Sacerdos eius loco, & quod talis Sacerdos non deferat pluuiale, sed albam, & stolam, vel superpellicium, & stolam, nec procedat associatus cum ministris,sed solum cum Acolythis,&c. Datum Romæ,&c.die 30.Decembris 1573.

Breue hoc est impressum in principio Officiorum propriorum Sanctorum Toletanæ Ecclesiæ.

Pius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EA quæ a prædecessoribus nostris Roman.Pontific.suadentibus legitimis causis emanarunt, libenter approbationis, & innouationis munimine solidamus. Vt eo firmius illibata perdurẽt quo sæpius fuerint Apost.authoritate munita,illaq. de nouo statuimus,& ampliamus,prout rationabiles causę persuadent,& hoc in domino conspicimus salubriter expedire. DVDVM siquidem a fel.rec.Clemente Papa VII.prædecessore nostro emanarunt literæ in quibus nõnullę aliæ inseruntur tenorũ subsequentium.Clemens Episcopus,seruus seruorum Dei ad perpetuã rei memoriam.Consueuit Roman. Pontifex ex Apostolicæ Sedis prouidentia ad reprimendum nefarios conatus peruersorũ contra Canonicas sanctiones,& mandata Apostolica, in suarum,& aliarũ animarum periculũ,ac dictę Sedis contemptum temerè tendentiũ,gesta prædecessorũ quãdoque innouare, ac innouata cõfirmare, & Apostolico munimine roborare, ꝓut in Domino cõspicit salubriter expedire, Sanè dudũ fel.rec. Iulius Papa II. prędecessor noster, Motu ꝓprio Duellorũ, & gladiatorum vsum per suas literas dãnauit,& improbauit,ac in terris Sãctæ Rom. Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subiectis p quoscũque quauis authoritate,& potestate,ac nobilitate fulgentes,sub excõicationis latæ sententię pęna,ex quacũque causa, etiã à Legibus permissa, fieri omninò prohibuit. Quas quidem literas postmodũ piæ memoriæ Leo Papa prędecessor noster,& secũdum carnem frater patrue-

lis

lis pro illarum maiori robore per suas literas cũ literarũ Iulii II. prædecessoris huiusmodi de verbo ad verbũ insertione innouauit, prout in eisdẽ literis quas præsentibus de verbo ad verbum inseri fecimus, plenius continetur. Nos igitur cupientes literas prædictas pro Christi fidelium animarum, & corporũ salute, ac tranquilitate inuiolabiliter obseruari. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas prędecessoris huiusmodi authoritate Apostolica tenore præsentiũ approbamus, & innouamus, ac præsẽtis scripti patrocinio communimus: Decernentes illas cum omnibus, & singulis in eis cõtentis Clausulis, plenũ firmitatis robor obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari, & per executores in illis deputatos aduersus contrafacientes ad executionẽ pęnarum procedi debere, non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædecessores in dictis eorum literis voluerunt nõ obstare, ceterisq. contrariis quibuscumque. Tenor verò literarum prædictarum sequitur, & est talis. Leo Episcopus, seruus seruorum Dei Ad perpetuam Rei memoriam. Quam Deo & hominibus abominabiles viri pugnantes in duello existant, & omnium in ore versatur, & diuina humanaq. iura detestantur: nec immeritò, cum non solum corporum, sed etiã eorũ animarũ pro quib. Saluator noster Iesus Christus Dei filius mortẽ subiit temporalem, graue detrimentũ afferre noscantur. Ad reprimendum igitur talium nefarios ausus, plurimum conferre censentes, eos qui huiusmodi scelus detestabile quidem, & Canonica Ciuiliq. lege prohibitum patrare non expauescunt, grauiter fore puniendos, ac ea quæ ad compescendum similes vetitos conatus à Roman. Pontificibus prædecessoribus nostris statuta fuerunt, vt eo firmius obseruentur, quo sæpius fuerint authoritate Apostolica communita, approbamus, & nouo munimine roboramus, & si qua ad perterrendum animos audaces meliora sint his adijcimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudũ siquidẽ a fel. rec. Iulio Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ, tenoris subsequentis, videlicet. Iulius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuã Rei memoriam. Regis pacifici qui regnat in Cęlis, licet insufficientibus meritis vices gerentes in terris, cunctorum fidelium statui prout ex susceptæ seruitutis tenemur officio, indefessa solertia intendentes, ac animarum periculis obuiare cupientes, ad ea per quæ vbique præsertim in terris Roman. Ecclesiæ Sponsæ nostræ subiectis, inter fideles eosdem, cædes, rixę, & contentiones cessent, scandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, prosperisq. eorum successibus consulatur, opportunæ prouisionis operam impendimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Sanè nõ sine maxima animi nostri perturbatione accepimus, quod nonnulli fidelium prędictorũ, inimico humani generis instigante, & aliquibus causis occurrentibus, & plerumque in minimis, & inhonestis, ac leuibus verbis, ad contumelias, contentiones, & diffidationes deuenientes, vt alter alterius sanguine satietur, ad temporales Principes, & Dominos maximè Ciuitatũ, Terrarum, & locorum Sedi Apostolicæ subiectorum confugiunt, vt eis locum tutum siue campum ad Duellum seu pugnandum assignent, & quamuis Principes, & Domini præfati Duellum siue pugnam eis dissuadere, & prohibere deberent, tamen plerumque locum aut campum tutum huiusmodi assignant, maleuolumq. altercantium propositum ad executionem augent, magisq. vni quam alteri fauent, ex quo hominum mortes repentinæ, & nisi diuina gratia præ-

T ueniantur,

munitates,& Vniuersitates pręfatas Ciuitatū,Terrarū, & Locorum Sedi pręfatæ mediatè vel immediatè subditorum, decurso mense arctent, & contra facientes pœnas præfatas incurrāt in oībus,& per oīa, perinde ac si eis in oībus, & singulis contra facientibus personaliter, & particulariter intimatæ fuissent; Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ damnationis, improbationis,prohibitionis,statuti,præceptionis,mandati,& voluntatis,infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius,se nouerit incursurum.Dat.Romę apud Sanctum Petrum,anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo Quingentesimo octauo Cal. Martij, Pontificatus nostri anno sexto.Cum autem sicut accepimus in eiusdem literis contenta ab aliquo tempore citrà, non fuerint obseruata, & ex eo quamplurimi Barones, Domini temporales, & alij præsertim eidem Romanæ Ecclesię subditi adeo procliues ad pugnandum in Duello redditi sint, vt passim quotidie singularia huiusmodi certamina vbique committi videātur, ac Domini temporales præfati,armorumq.Duces ad id inuitare,quin potius irritare non formident, cum,& in eorum Territorijs, & iurisdictionibus tutum pancratium, siue Aream pręparent, & alia cruenta spectacula exhibeant,& illis comitiuam pręstent. Nos igitur non minus detestabilem in Duello pugnantium, quā Ducum,Comitum,Marchionum,Baronum,Domicellorum, & armorum Capitaneorum,aliorumq. Dominorum temporalium eis ad id auxilium,cōsilium, & fauorem præstantium, nequitiam ac improbam eorum conscientiam reprobantes, & qui ad ea visendi gratia conueniunt, corporum, & animarum saluti Christi fidelium opportunis remedijs indefesso studio prospicere volentes,literas Iulij prædecessoris præfati Motu proprio,& ex certa scientia nostra, ab animi deliberatione harum serie authoritate Apostolica approbamus, cōfirmamus & innouamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, adijcientes, & eadem authoritate Apostolica statuentes,quod pugnantes ipsi,non solum pœnis prædictis subiaceant,sed eorum memoria perpetuò damnata sit, ac bona proscripta sint, & Cameræ nostræ Apostolicæ confiscata eo ipso. Duces quoque, Barones, Comites, Marchiones, Domini temporales, Vicarij, Feudatarij, armorum Capitanei, Communitates quoque Ciuitatum Terrarum, & Locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subiectorum, campum ad pugnandum præstantes, ne quidem pœnas prædictas incurrāt, sed ab omni iure quod in locis,& Territorijs suis obtinent,ipso facto cadant, illudq. ad Cameram præfatam deuoluatur, & deuolutum esse censeatur,absque alia declaratione desuper faciēda;Qui verò ad talia cruenta spectacula videnda conuenerint,si nobiles,quingentorum,si mediocris fortunæ centum, si verò ignobiles vigintiquinque ducatorum, necnon excommunicationis & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant, ac locus ipse Ecclesiastico subiaceat interdicto; Et insuper omnia, & singula tam per Iulium pręde cessorem statuta, & vt pręfertur per nos confirmata, & illis adiecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obseruari debere decernimus. Quocirca, venerabili Fratri Raphaeli Episcopo Hostien. Camerario nostro, ac dilectis filijs præsidentibus, & Clericis dictæ Cameræ pro tempore existentibus, Motu simili mandamus, quatenus præsentes literas solemniter prout sibi videbitur publicari, ipsaq. ac omnia, & singula in eis contenta inuiola-

uiolabiliter obferuari faciant, contrafacientes vero prædictas cenfuras & pœnas damnabiliter incurriffe declarent, ac fummariè, & eorum Camerali more exequantur, & irremifibiliter exigant conuocato ad hoc fi opus fuerit auxilio brachij fecularis fuper quibus amplam eifdem concedimus facultatem, & poteftatem, non obftan. omnibus fupradictis; aut fi aliquibus communiter, vel diuifim, ab Apoftolica fit Sede indultum, quod interdici, fufpendi, vel excommunicari non poffint per literas Apoftolicas non facientes plenam, & expreffam ac de verbo ad verbum de indulto huiufmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftræ approbationis, confirmationis, innouationis, commonitionis, adiectionis, ftatuti, decreti, mandati, & conceffionis, infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præfumpferit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoftolorum eius, fe nouerit incurfurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millefimo, Quingentefimo decimo nono, decimo Cal. Augufti Pont. noftri anno feptimo. Cum autem ficut nobis innotuit quamplurimi Duces, Comites, Marchionis, Domicelli, Barones, & alij in temporalibus Domini, Vicarij, Communitates, & Vniuerfitates Ciuitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanæ Ecclefiæ mediatè, vel immediatè fubiectorum, nonnulliq. alij fingularia certamina exoptantes, & alij etiam vt præfertur fubditi illa videre cupientes fuorum ftatus falutis & honoris immemores, literis prædictorum huiufmodi contrauenire, & cenfuras, ac pœnas illis contentas paruipendere non vereantur in animarum fuarum perniciem, & diuinæ Maieftatis offenfam ac Reipublicæ læfionem. Nos quorum eft, fceleratorum infolentiis quibus aduerfus Deum, & proximum ac dictæ Sedis authoritatem veluti Catholicæ profeffionis inimici feuiunt, falubriter reprimendis, ne ipforum inualefcat præfumptio, & peruerfitas extollatur, intendere, & ne literæ prędictæ quæ prouida deliberatione ab ipfis prædecefforibus emanarunt contemptibiles reddantur, fed illarum tranfgreffores debita animaduerfione puniãtur prouidere volentes. Motu proprio non ad aliquorum nobis fuper hoc oblatæ petitionis inftantiam. Sed de noftra mera deliberatione, & ex certa fcientia fingulas Iulij, Leonis & Clementis prędecefforum prędictorum literas cum ftatutorum, ordinationum, addictionum, decretorum, declarationum, confifcationum, incorporationis, applicationis, voluntatum, & mãdatorum, ac omnibus, & fingulis alijs in eis refpectus contentis Claufulis authoritate Apoftolica tenore præfentium approbamus, & innouamus, & perpetuo firmitatis robore fubfiftere, & fingulos quos literæ ipfæ concernunt, & concernet, fub excommunicationis, anathematis, maledictionis, perpetuæ infamiæ, diffidationis, criminis læfæ Maieftatis, feditionis, rebellionis, confifcationis, & priuationis Statuum, & Dominiorum, ac Feudorum, & Vicariatuum, ac aliorum bonorum fuorum ac depofitionis illorum, necnon inhabilitatis ad illa, & alia in pofterum obtinenda, ac interdicti, ac alijs cenfuris, & pœnis Ecclefiafticis, & temporalibus, aliifq. in eifdem literis contentis, quas contrauenientes eo ipfo incurrant, & inteftabiles fiant, ac vltrà pęnas prędictas carceribus mancipari, & detineri, & pęnis prędictis irremiffibiliter puniri debeant, perpetuò obferuari, & executores in dictis literis deputatos aduerfus eofdem contrafacientes ad totalem executionem dictarum pęnarum procedi debere decernimus, illafq. tam ad pugiles taliter pugnan-

pugnantes, quam eos ad id tentantes, & prouocantes, aut locum, seu campum ad pugnandum dantes, seu concedétes, ac in illis astantes, & interessentes, acertantes comitantes, & comitiuam præstantes, necnon consulentes, ac adhærentes, & fautores, necnon chartas certaminis seu Duelli subscribentes, vel affigétes, aut publicantes, etiam si prædictæ seu cuiuscumque alterius dignitatis, nobilitatis, status, gradus & ordinis, tam Ecclesiasticæ quã mundanæ, existant, etiam ad hoc, vt ipsi vltra pęnas prædictas excõmunicationis maioris latæ sententiæ pœnam à qua non nisi à nobis seu Roman. Pont pro tẽpore existente absolui possint, eo ipso incurrant, & si Ecclesiastici fuerint etiã omnibus, & singulis Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus, & alijs beneficijs Ecclesiasticis per eos obtentis, seu in quibus, & ad quæuis eis ius cõpetit, eo ipso priuati, & ad illa, ac alia in posterũ obtinenda inhabiles existant, necnõ illa, antequã per priuationẽ huiusmodi vacantia ab alijs impetrari possint extendimus, & ampliamus, & nihilominus præmissa omnia, & singula, prout per Iulium, Leonẽ, & Clementem prædecessores præfatos statuta, & ordinata, inhibita, decreta, & mãdata fuerunt, in omnibus, & per omnia, de nouo statuimus, ordinamus, inhibemus, decernimus, declaramus, & mandamus, ac omnes concessiones Duellorum huiusmodi, & facultates desuper prędictis, seu alijs quibusuis personis per quoscumque Roman. Pont. prędecessores nostros, sub quibusuis formis, & verborum expressionibus forsan concessas, approbatas, innouatas, harum serie reuocamus, cassamus, & annullamus. Et insuper cupientes illa, & tã detestabilem pugnantium, & aliorum loca ad pugnandũ, ac aliàs in præmissis fauorem præstantium, & denique tanti sceleris fautorũ, nequitiam nõ solum in terris, & locis eidem Romanæ Ecclesiæ, vt præfertur, subiectis, sed aliàs vbilibet penitus reprimi & aboleri, ac singulorum Christi fidelium animarũ periculis obuiare per viscera Domini nostri Iesu Christi rogamus, & obtestamur vniuersos & singulos totius orbis Imperatorẽ, Reges, Duces, etiam armorum, Marchiones, Barones, ceterosq. Principes Christianos, necnon Dominia, Potentatus, Communitates Ciuitatũ, ac in temporalibus Dominos, ac etiã militum tã equestrium, quã pedestrium Capitaneos, & Præfectos, ac etiam temporali ditioni ipsius Romanæ Ecclesiæ non subditos, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, ac pręeminentię fuerint, vt Diuini nominis intuitu, & pro sua in nos & hanc sanctam Sedem Apostolicã deuotione, & reuerentia, necnon fidei cultu & conseruatione, ac animarum eorũ qui huiusmodi Duella diabolica fraude decepti ꝑquirũt salute, dicta Duella, seu alia singularia certamina in suis Regnis, Ducatibus, Marchionatibus, Baronijs, Dominijs, Terris, & locis nullatenus fieri permittãt, immo ne fiãt expresśe ꝓhibeant, & dissuadeat, districtius pręcipientes eis, ne vllo vnquã tẽpore huiusmodi Duella, seu certamina, quouis prætextu, seu quauis occasione, vel causa, admittere, aut aliquos ad id irritare, seu ꝓuocare, vel illis interesse, aut vt fiãt pati, seu ꝑmittere audeãt, vel præsumant, alioquin eos ac etiã extra terras, & loca ditioni Ecclesiæ huiusmodi nõ subiecta Duella, seu singularia certamina huiusmodi, aut diffidationes desuper faciẽtes, & ad id irritãtes, seu prouocãtes, & auxiliũ, consiliũ, vel fauorẽ dãtes, ac illis astantes, & interessentes, & similiter chartas desuper subscribentes, aut publicantes, seu dę illis se intromittentes, eorũq; ac ipsorũ singulos ab Imperatore, & Regibus, inferiores, maioris excõicationis, & vltrà eã, si Ecclesiastici fuerint, priuationis, & inhabilitatis pœnis prædi-

ctis subiacere, illasq. incurrere, & ab eis præterquam à nobis, seu dicto Romano Pōtifiee pro tempore existente, vt pręfertur, absolui, aut aduersus illas restitui, seu rehabilitari nō posse, neque debere, decernimus, & delaramus. Nō obstantib. Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quę dicti prędecessores in singuli eorū literis prædictis voluerunt non obstare, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrę approbationis, innouationis, extensionis, ampliationis, statuti, ordinationis, inhibitionis, mandati, pręcepti, reuocationis, cassationis, annullationis, rogationis, attestationis, decretorum, & declarationum, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo, Idibus Nouembris. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Cæs. Glorierus.

Barengus.

Fed. Cardinalis Cæsius.

Gregorij XIII. Constitutio Romæ publicata die 24. Decēbri 1582. fol. 1319. in Bullario extenditur, ampliatur Decretum Conc. Trid. sess. 25. c. 19. de refor. generali, vt in dic. Const. incip. Ad tollendum, & infra.

Authoritate Apostolica statuimus, omnes illos, qui ex condicto statuto tempore & in loco cōuento monomachiam cemmiserint, etiam si nulli patrini socijue ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæue prouocatoriæ literæ, aut denunciationis chartulæ præcesserint, cēsuris, & pęnis omnibus à Concilio propositis, teneri perinde, ac si publico, & cōsueto abusu singulare certamē iniuissent; Volētes etiam locorum Dominos, si certamen ex cōdicto huiusmodi permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, omnesq. illud fieri mandantes, instigantes, auxilium, consilium, vel fauorem dātes, equos, arma, pecuniam commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex composito spectatores, vel socios quouis modo sese præbentes, eisdem censuris, & pœnis subiacere, etiam si illi qui ad locum destinatum pugnatori accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non steterit, quo minus illa committatur: non obstantibus &c.

Nouissimè autem adest Sanctissimi Domini Nostri Clementis VIII. confirmatio, declaratio, & extensio Constitutionum Apostolicati, & Decreti Concilij Tridentini, contra pugnantes in duello publicè vel priuatim; Necnon contra mittentes, scribentes, aut diuulgantes chartulas prouocatorias, aut scripta, quæ dicuntur manifesta, eorumq. fautores, & complices, Romæ publicata die 2. Sept. 1592. tenoris seq.

Illius vices, licet immerito gerentes, qui, vt animas suorum fidelium a peccato, & diaboli laqueis liberaret e cælo descēdēs, humana carne assumpta, ne ꝓprio quidem suo pretiosissimo sanguini pepercit, sed seipsum in Ara crucis immacula-

maculatam hostiam æterno Patri offerre voluit in hanc præcipuè curam summo studio incumbimus, vt easdem animas inæstimabili pretio redemptas, aduersus Sathanæ fraudes, quantum in nobis est illæsas præseruemus; præsertim vero totis viribus nobis à Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atque enormia peccata, quibus Diuina, Maiestas grauius offenditur, quæq. eodem fabricante humani generis hoste, inuenta, atque introducta sunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam simul interitus, ac pernicies sequatur. Recte, si quidem & salubriter felic. record. Pius Papa IV. prædecessor noster, post alios complures suos, nostrosq. prædecessores, qui detestandum, Diuina, naturaliq. Lege, ac Sacris Canonibus damnatum duellorum abusum, suis etiam Constitutionibus seuerè prohibuerant, grauesq. pœnas cõtra quoscumque temporali ditioni S. R. E. mediatè, vel immadiatè subiectos, eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant, cupiens non solum in terris prædictis, sed aliàs vbilibet, animarum periculis obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in suis dominiis id patrari, ac etiam extra terras, & loca ditioni Ecclesiasticæ subiecta, huiusmodi duella, seu singularia certamina, aut diffidationes desuper facientes, ac ad inuitantes, prouocantes, auxilium, consilium, vel fauorem dantes, illisq. astantes, & interessentes, necnon chartas desuper subscribentes, aut publicantes, seu de illis se intromittentes, singulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excommunicationis, (ac si Ecclesiastici fuerint) vltrà eam, etiam priuationis omnium dignitatum, beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum, inhabilitatisq. ad illa, & alia in posterum obtinenda, pœnis subiacere, easq. incurrere voluit, à quibus non nisi à Rom. Pont. absolui possint. Sed & postmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminãdum penitus ex Christiano orbe hoc malum, statuit, vt Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio noĩe Dñi temporales, qui locum ad Monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excõicati, ac iurisdictione, & dominio Ciuitatis, Castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur; & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. Qui verò pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excõicationis, ac oĩum bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & vt homicidæ, iuxta Sacros Canones, puniri debeãt: & si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam qui consilium in causa duelli, tam in iure, quam facto, dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint, necnon spectatores, excõicationis, & perpetuæ maledictionis vinculo teneantur. Quas pœnas nouissimè piæ mem. Gregorius Papa XIII. pariter prædecessor noster, extendit aduersus illos etiam omnes, qui non publicè, sed priuatim ex condicto, statuto tempore, & in loco conuento monomachiam commisissent, etiam patrinis, sociisve non vocatis, & loci securitate non habita, & prouocatoriis literis minime præcedentibus etiam contra locorum Dominos, si id (quãtum in se fuerit) non prohibuissent, ceterosq. supradictos criminis socios, & ex composito spectatores, etiam si pugnam ob aliquod impedimentum non commisissent, si ad locum accessissent pugnaturi, & per eos non stetisset quo minus pugnarent. Verum quia cum magna animi nostri molestia intelleximus, adhuc in quibusdã, præsertim transalpinis ac remotis regionibus, & potissimum vbi bella vigent, castrensi quadam, & militari licentia, seu verius audacia perniciosum hoc scelus

inter fideles exerceri, quasi fas sit in solo hostili, vbi Christiani nominis, seu Catholicæ fidei hostes tyrannidem exercent, siue hæreses, & schismata impunè grassantur, siue inter signa & castra militaria in caput suorum fratrum impios conuertere mucrones, quos multo salubrius contra Christi aduersarios stringi par esset. Nos nefaria diaboli arma salutari Ecclesiæ gladio ad continendos in officio fideles nobis præcipuè ipsius Domini authoritate traditos, retundere, atque à ceruicibus gregis Domini nostri curæ crediti, quantum (eodem Deo adiutore) eniti possumus, propulsare cupientes, prædictas omnes Constitutiones, ac Decretum Concilij Tridentini, cum omnibus & singulis in eis contentis censuris & pœnis, decretis, extensionibus, quarum, & quorum omnium tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, & ad verbum insertis, authoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, confirmamus, & innouamus. Ac insuper authoritate, & tenore præmissis decernimus, & declaramus, easdem Constitutiones ac decretum, locum habere vbique gentium & terrarum, inter quascumque personas, etiam armatas, & in castris seu propugnaculis militantes, etiam vbi nostrorum & S. R. E. aut Catholicæ fidei hostium furor impunè grassatur, vel in Dominijs per eos occupatis, & detentis. Idem quoque iuris censendum esse, si publico, & forsan iusto bello indicto, miles aliquis contra alterum in aduersariorum exercitu militantem, siue aliàs in hostium castris, præsidijs, aut terris degentem, priuatas simultates atque inimicitias publicæ causæ intermiscendum, etiam ducum permissu ex condicto ad singulare certamen descendat, aut illum prouocet.

Nec non ijsdem pœnis, Decreto, & Constitutionibus teneri eos, inter quos pactiones initæ sint de dirimendo certamine cum primum alteruter vulneratus fuerit, seu sanguinem effuderit, aut certus ictuum numerus vtrinque illatus fuerit, vel si conuenerint, vt non singuli cum singulis, sed bini, terni, aut plures hincinde pugnent. Et non solum locorum Dominos, sed etiam Magistratus, Præsides, Locum tenentes, aut etiam militum Duces, & Capitaneos in Castris, vel extra ea, in alieno, vel hostili solo, vel cum militibus exercitus aduersariorũ monomachiam in quocumque casu per præsentem, vel alias Constitutiones huiusmodi prohibitis, permittentes: vel quantum in ipsis est non prohibentes, aut post admissum crimen, veniam, & impunitatem concedentes. Prætereà, pari ratione prohibemus omnia, & singula eius generis scripta manifesta, seu fides vulgò appellata, quæ etiam sine expressa prouocatione ad certamen tũ quasi preparatoria quę iã ad cartulas, seu libellos prouocatorios, & ad duella illorumq. veluti radices, aut semina, vt plurimum lacessendi aliquem ad pugnam, & suscitandæ simultatis, atque inimicitiæ materiam, & occasionem præbent. Dum scilicet in illis per modum epistolæ, libelli, aut publicæ attestationis, & intimationis, siue per authentica documenta, siue per vnius, pluriũue chirographũ, subscriptiones, aut relationes sub prætextu proprij, vel alieni honoris, & famæ, more militari, atque vt vulgo dicitur cauallaresco, tuendi, aut lædendi, siue ad illatæ, propulsatęue contumeliæ, aut iniuriæ probationem, seu tollendam illius suspicionem rei alicuius gestę ad id pertinentis, vel verborum, aut responsionum series, & ordo, narratur. Vel ex simili abusu hac de causa aliquid tale adeo firmiter asseritur, aut negatur, vt qui cõtradixerit, is, siue nominatim siue in genere mendacij arguatur, aut mentiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiam consuetudine quęritur, declaratur, aut respondetur, qua mente, aut quo sensu quippiam eiusmodi, quod ad superius expressa spectet,

gestum

gestum dictum ue sit. Vel denique offert se quispiam contra certam, vel incertam personam, vel generatim contra quemcumque ad probandum armis & verificandum etiam inito certamine aliquid ita esse, vel fuisse, vel non fuisse. Necnon quascumque etiam sine scripto factas talium rerum supradicta quoquomodo concernentium, & huiusmodi causas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominum multitudo conuenire soleat, denunciationes, narrationes, declarationes, & testificationes. Volentes eos omnes, & singulos, qui suo, vel alieno nomine, ad effectum, de quo superius dictum est, prædicta, vel his similia, multoq. magis ad certandum prouocatoria scripta, libellos, epistolas, earumue exempla dictauerint, composuerint scripserint, miserint, detulerint, diuulgauerint, affixerint, exemplauerint, typis impresserint, subscripserint, intimauerint, vel etiam verbo denunciauerint, siue attestati fuerint. Quiue alijs ad singulare certamen, publicè vel occultè ineundum, vel ad prouocandum aliquem ad pugnam, siue ad huius generis scripta, quæ manifesta, quæque cartulæ prouocatoriæ appellantur scribenda, dictanda, mittenda, deferenda, diuulganda, auxilium, consilium, operam vel fauorem præstiterint, siue id suaserint, aut mandauerint, quiue in præmissis, vel eorum aliquo, se quomodolibet immiscuerint, etiam sine pugna aliqua, nec certamen aut effectus, nec accessus, aut actus ad pugnam proximus, neque expressa, & aperta prouocatio subsecuta fuerit, neque scriptiones prædictæ, quæ manifestæ dicuntur, in publicū prodierint, aut cuiquam intimatę extiterint, si per eos non steterit, quo minus publicatio, aut denunciatio fieret, nihilominus censuris, & pœnis omnibus in pręsenti, & ali s prædictis Constitutionibus, & Decreto contentis, subiacere, tam si superius enumeratis, quam si alijs etiam maioribus Ecclesiasticis vel mundanis dignitatibus, gradibus, & præeminentiis excellant. Quinimò, de nouo etiam per præsentes ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, excommunicamus, & anathematizamus, maledicimus & execramur, omnes, & quoscumque publicè, vel priuatim, palam, vel occultè, in quibuscumque locis, modis, & formis, ac casibus sub præsenti nostra, vel aliis prædictis Constitutionibus, ac Decreto comprehensis, singulare certamen (quod duellum vulgo dicitur) ex composito ineuntes, necnon id scelus suadentes, aut prouocantes, opem, consilium, vel fauorem præstantes, equos, arma, & commeatus præbentes, aut comitantes, vel circa cartulas, seu libellos, literas, nuncios, aut quæcumque alia scripta huiusmodi quomodolibet peccantes, huiusq. delicti socios, de industria, spectatores, patrinos, fautores, defensores, quacūque tam superius expressa, quam alia ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate, ita vt singulares etiam personæ cuiuslibet Cōmunitatis, Vniuersitatis, Collegii, aut Reip. quæ huius criminis participes quoquomodo fuerint, nequaquam excusentur sed prædictos omnes, eorumq. singulos ipso facto, absque vlla monitione, iudicis decreto, aut ministerio perpetui anathematis, excommunicationis maioris & maledictionis æternæ mucrone perculsos, & damnatos harum serie declaramus, & si in ipso cōflictu obierint, sepultura ecclesiastica perpetuo priuatos esse volumus: Ipsas vero Ciuitates, Terras, Opida, vel Castra, & loca, in quorum territoriis id facinus scientibus, & tacitè, vel expressè permittentibus, aut tolerantibus Dominis, aut Magistratibus, vel Senatu, aut Populo, admissum fuerit, ecclesiastico supponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem, aut excōmunicationis absolutionem, ab alio, quā a nobis,

aut

aut pro tempore existente Romano Pontifice pœnitentia, & satisfactione congrue peracta, nisi in mortis articulo constituti nequeant obtinere, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibusuis personis tam ecclesiasticis cuiuscumque ordinis, aut militiæ, status, gradus, aut conditionis existentibus, quam laicis, etiam Imperiali, Regali, vel alia mundana præeminentia insignitis, per Sedem Apostolicam in genere, vel in specie concessorum. Quæ omnia, quo ad præmissa, nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Pœnis alijs tam spiritualibus, quam temporalibus contra eos inflictis, nihilominus in suo robore permansuris; Vniuersos autem, & singulos charissimos in Christo filios nostros Imperatorem, Reges, ac dilectos filios nob. viros Duces, etiam armorum, & exercituum, Marchiones, ceterosq. Principes Christianos, necnon Dominia, Potentatus, Communitates, & Vniuersitates Ciuitatum, Opidorum, & Castrorum, illorumq; Domicellos, & Dominos temporales, ac etiã Militum, & copiarum tam equestrium, quam pedestrium ductores, Tribunos, Præfectos, Capitaneos in quibuscumque, etiam nobis, & S.R.E. temporali iurisdictioni non subiectis locis constitutos, cuiuscumque gradus, præeminentiæ, & nobilitatis existentes, hortamur, rogamus, & obtestamur per viscera D.N. Iesu Christi, & eius diuini nominis intuitu pro sua erga eundem Deum, per quem regnant reges, & a quo Principatus acceperunt, pietate, atque erga nos, & Sãctam hanc Sedem reuerentia, & deuotione, non modo nihil tale in suis Dominijs fieri permittãt, nec vllo modo conniueant, sed hoc malum omni studio, diligentia, & authoritate totis viribus procurent, & contra quoscumque delinquentes, & (vt præfertur) quomodolibet complices, & participes etiam temporalibus pœnis grauissimis animaduertant. & per suos officiales, & Curiæ ministros procedi curent: scituri se obsequium Deo pergratum, perq. acceptum præstituros, si quo gladio ad tutelam bonorum, & ad propulsandos perditorum conatus sunt accincti, eundem ad vindictam huius peccati, & ad summendas de huiusmodi criminis reis debitas pœnas exercuerint: contra vero memores, si in re tam graui male se gesserint, se in districto Dei iudicio rationem in nouissimo die reddituros, volumus autem vt præsentium transumptis &c.

ADDITIO. Adest etiam in Regno Neap. Pragmatica Sanctio, incip. Nouis occurrentibus morbis, statuens pœnam mortis naturalis ipso iure incurrendam non solum per ipsos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiam si nullum certamen sequeretur, verum etiam per nuncios intermedios, & assistentes similibus pugnis, & duellis; excipiuntur verò duo casus, in quibus dicta pœna minoratur vt in d. Pragmat. super qua exstant Commentaria Petri Follerij & Io. Francisci Scaglioni.

ELECTIO.

PRæter Summistas sciendum est, qualiter quãtum ad electionẽ Summi Pontificis attinet, vltra disposita in cap. licet de vitanda, de election. & cap. vbi periculum,

riculum.cod.tit.in 6.& Clem.Ne Romani, d. titulo. Extat Constitutio Pij IV. super reformatione Conclauis in electione Summi Pontificis,fol.767.in Bullario,incip.In eligendis,& est tenoris sequentis.

Pius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Eligendis Ecclesiarum Prælatis, quibus & humana & diuina ministeria committuntur, quantam adhiberi curam oporteat, testantur patrum nostrorum sacratissimæ Constitutiones, quas illi magna seueritate de Episcoporum, & aliorum Prælatorum qualitate ediderunt,propterea quod a bonis bona omnia videlicet caritas,vigilantia,Ecclesiastica disciplina, denique animarum eis commissarum salus proficisceretur A malis vero contra, non nisi mala,nempè,auaritia,negligentia,fastus,& animarum periculum possit expectari.Quod si in quibuslibet Ecclesiarum Pastoribus tantopere prouidendum est, ne quis assumatur indignus, maiorem certè, & perspicaciorem diligentiam in Romano Pontifice eligendo qui ceteris Pastoribus est præfuturus,& totius Dominici gregis curam habiturus,oportet adhiberi. Hac sancta meditatione permoti prædecessores nostri,& præsertim fel. record. Alexander III. Gregorius X.Clemens V.Clemens VI.& Iulius II. nonnullas Constitutiones sanxerunt ad prouidendum, vt Summorum Pontificum electiones liberè, rectè & maturè fierēt. Sed quoniam res humanæ semper in deterius prolabuntur,nisi sit qui eas assiduè retineat & conseruet, verendumq. sit ne aliquando propter earum Constitutionum trāsgressionem suborti abusus longius serpant, & progrediātur.Nos quantum cum Deo possumus futuris casibus & periculis occurrere, Volentes eorundem prædecessorum nostrorum Cōstitutiones tum innouando tum declarando, & pro rerum & temporum necessitate supplendo de fratrum nostrorum vnanimi cōsilio atque assensu definimus, statuimus & declaramus,vt cum Pontificem de hac vita migrare contigerit,Cardinales præsentes decem tantummodo diebus,iuxta dicti Gregorij prædecessoris Constitutionem in Concilio Lugdunen.editā Cardinales absentes expectare teneantur,& interim solitas nouem cōtinuorum dierum exequias omnino peragant, nec vllo prætextu vlterius differant. Et nequid impedimēto esse possit,quo minus exequiæ ipsæ nono die absoluantur, si quando per obseruantiam alicuius magni, & præcipui festi Cardinalibus videretur officium exequiarū intermitti debere, dies illi sic intermissi in numerum nonē dierum nihilominus cōputari debeant,& impensa quæ in eis pro exequijs facienda esset,inter pauperes Christi distribuatur. Ac vt superfluis quoque sumptibus, qui iam in immensum excreuerunt, modus imponatur,funus simplicius quam consueuerit fiat:vt illius ratione(præter regalia populo Romano præstari solita)decem Millium ducatorum summam pannis lugubribus,& regalibus tam Camerarij,& Clericorū, ac aliarum Cameralium, quam aliorum quorumcumque ministrorum & officialium ac alijs omnibus omninò computatis impensa non excedat.Sūma autem decem millium huiusmodi vel si collegio visum fuerit etiā minor, ac nullo modo

lo modo maior, per tres Cardinales antiquiores vnū videlicet de quolibet ordine & Camerariū proportionabiliter pro rata distributionis aliàs fieri solitæ inter prędictos omnes & singulos diuidatur. Lapsis verò decē dieb. a die obitus Pōtificis, ingressus Conclauis nullatenus prorogetur, aut differatur, sed sequēti die missa de Spiritu Sācto celebrata siue Cardinales absentes venerint, siue nō, qui fuerint præsentes statim Cōclaue ingredi teneātur, & ingredientes ipsi absque mora aliqua omissa omnino Capitulorū confectione, primis diebus fieri solitorum, in electionis negotio procedāt, & singulis diebus scrutinium fiat, & in primo scrutinio etiā accedere liceat. Si qui vero fortè intrare noluerint, vel ingressi absque manifesta infirmitatis causa iuramēto Medicorū, & a maiori parte Cardinalium per secretis suffragia approbata exiuerint, dictæ Cōstitutionis Gregorij X. pœnam incurrant. Declarantes nihilominus quod postquā Card. presentes alijs Cardinalibus etiam de latere Legatis, aut ex alia quacumque etpublica causa etiā cum licentia Summi Pontificis absentibus vlterius non expectatis, post tamen lapsum dictorum decem dierum à morte Pontificis electionem siue intrà, siue extrà Cōclaue fecerint, electio sic facta ex itineris aut alterius etiā probabilis, & Notarij ipsorum Cardinalium absentium impedimenti prætextu impugnari minimè valeat, quū publica vtilitas ex natura electionis ꝓueniens, cuiuis alteri rationi præferri debeat. Sedis aūt vacatione durante, Collegium Cardinaliū in ijs quæ ad Pontificē Maximū dum viueret, pertinebant, nullam omnino potestatem aut iurisdictionē habeat, neque gratiā neque iustitiā faciendi aut factam per Pontificem mortuum executioni demandandi, sed ea omnia futuro Pontifici reseruare teneatur, Neque de statu temporali Rom. Ecclesiæ neque de pecunijs Cameræ Apostolicę aut Datarij, vel ꝓ solutione debitorū, ante obitum Pontificis quomodolibet cōtractorum, aut aliàs ex quauis causa (casibus infrascriptis dumtaxat exceptis) quidquam disponere, nec contra dictā Gregorij Cōstitutionem pro seipsis aliquid percipere, nec æs alienum vltrà necessarios sumptus prędentibus comprehensos contrahere debeat, neque Camerarius, Thesaurarius, Datarius, Depositarius, Castellanus Arcis Sācti Angeli, aut alij Officiales cōtra harū Constitutionum tenorē Collegio obedire teneantur, siue debeant, quinimo si eis in talibus obtemperauerint, aut ipsi Cardinales vel Officiales ex eorum officijs contra præmissa aliquid attentare pręsumpserint, de suo proprio Camerę Apostolicę plenariè satisfacere, & pecunias erogatas restituere, ac quęuis dāna ad eligēdi Pōtificis arbitrium resarcire cogantur. Quod autē expendi possit erit pręfata decem Millium ducatorum summa. Illud item quod pro victu familiæ Pontificię ante Conclauis ingressum, ac post ingressum pro pauperum officialium Palatij tantum per Camerarium, & priores ordinum describendorum victu, ac etiā pro eleemosynis Sede vacante fieri consuetis. Itemque pro defensione terrarum Ecclesiæ, vel partis earum, Nec nō pro regalibus, populo Roman. & illius Magistratibus ac custodia Vrbis, & Cōclauis, illiusq. prouisionibus opportunis necessarium erit. Quæ vero impensa pro defensione terrarum, & locorū Ecclesiæ & securitate ac prouisionibus Cōclauis facienda sit, Cardinales præsentes per secreta suffragia ordinare debeāt, ita vt maioris partis sententia obtineat, id quod obseruandum erit etiam in gubernatoribus Vrbis tam vltra pontem, quā citrà, & alijs officialibus etiam pro status Ecclesiastici regimine si opus fuerit eligendis. Si verò vltra prædicta aliquod grāde periculum immineret, cui omnibus, & singulis Cardinalibus præ-

sentibus

sentibus iuxta ordinationem Gregorii X. aut saltē duabus illorum tertiis partibus, per secreta suffragia videretur celeriter occurrendū, tūc collegium iuxta maioris partis sentētiam similiter per secreta suffragia de remedio opportuno ac prouide de necessaria impensa prouidere possit & debeat. Statuimus etiam quod tres Cardinales antiquiores, vnus videlicet ex quolibet ordine vna cū Camerario post Pontificis obitū reliquos Cardinales congregandi, & occurrentes necessitates in cōgregationibus generalibus proponēdi, & vt cōclaue bene vndique claudatur curandi ius habeant. Ipsorum autē officiū tertia die post conclauis ingressum omninò exspiret, eorumq. loco tres alii sequentes in ordine quolibet tertio quoque die cum eodē Camerario in eadem potestate succedāt. Camerarii quoque, & maioris Pęnitentiarii officia quæ ēt Sede vacāte durant ita durare decernimus, & declaramus. & non solum ea, quæ præsenti Constitutione prohibētur, & quę Pontifice viuente exercere nō consueuerunt, seu a quibus pro eiusdē Pontificis reuerētia, aut aliàs quomodolibet abstinebant, minimè vsurpent, sed Camerarius ac pręsidentes, & clerici aliiq. Ministri, & officiales Camerę Apostolicę exactioni pecuniarū eidē Cameræ debitarum, ac prouisionibus ratione Sedis vacantis, iuxta præmissa necessariò faciēdis dūtaxat incumbere, & propterea a solutione debitorū ante Pontificis obitum contractorum, aut illorū declarationem, rationum solidatione, extractionibus frumētorum, remissionibus delictorū, assecurationibus delinquētium, & quibuscūque aliis expeditionibus tam gratiā, quam iustitiam, aut illarum executionē quomodolibet concernentibus, omninò abstinere debeant. Pęnitentiarius verò, & eius officiales ea tantū facere, & expedire valeant, quæ ad forū conscientię pertinent, in reliquis officium eorum conquiescat. Itaque a quibuscūque matrimonialibus, & aliis dispensationibus ac absolutionibus, & declarationibus necnō quibussuis aliis expeditionibus forum (quod aiunt) fori mixtim, vel separatim quomodolibet respicientibus, omnino abstineāt. Alioquin in quibus tā Camerarius quā Pęnitentiarius, & alii prædicti etiam de licentia aut mandato totius Collegii cōtra fecerint, ea nulla, & irrita sint, ac nemini suffragētur. Et nihilominus eorū excessus & inobedientiæ rationem Pontificis arbitrio quādocumque reddere teneantur. Literis etiā nostris super reformatione Cameræ, & Pęnitentiariæ huiusmodi editis in suo robore permansuris. Datarii verò ministerium, per eiusdem Pontificis obitum omninò exspiret, ita vt nō solum datas per eum antea notatas extendi potestatē minimè habeat, sed quascumque supplicationes gratiarum, & iustitiæ penes eum, aut eius ministros adhuc existētes, etiā si datatæ fuerint, Collegio Cardinaliū statim sub sigillo clausas pręsentare teneātur, futuro Pontifici reseruādas. Quod si cōtra præmissa quidquam ad cuiusuis etiam Cardinalis instantiam attentare præsumpserit, irritum, & inane existat, & nihilominus falsi crimen incurrat, illius rationē futuro Pōtifici redditurus. Prohibentes insuper, ne Cardinales, & Prælati, Signaturę gratiarum, & iustitię præfecti, Sede vacante supplicationes, & cōmissiones aliquas etiā si supplicantes paruas datas, vt moris est, antea obtinuerint, signare valeāt, sed officia eorū omninò cessare intelligātur. Quod si aliter fecerint, ꝑ excessibus huiusmodi futuri Pontificis arbitrio puniantur. Mādamus quoque quod Cellę cōclauis Cardinalibus sorte distribuantur, nec liceat eas etiā infirmitatis prætextu mutare, aut desuper ædificari, vel illas dilatare, sed quilibet etiam Decanus, sit sua sorte contentus. Post Cōclauis verò ingressum, interdicimus, & expresse prohibemus sub officiorum, & beneficiorum priuationis pęna, atque etiā sub alia, arbitrio

bitrio gubernatoris ad custodiam conclauis deputari soliti infligenda, ne quis immediatè supra, aut infra conclaue seu a lateribus habitare, vel morari possit. Quæ loca muris claudi, & a præsidentibus custodiæ cõclauis ac dicto Gubernatore sæpius visitari debeant. Et si qua fraus cõmissa fuerit, teneatur ipse Gubernator sub periurij pęna eo ipso incurrẽda, & alia arbitrio futuri Pontificis infligenda, delinquẽtes huiusmodi Cardinalibus pro tẽpore deputatis reuelare, curareq; vt delinquentes ipsi carcerentur, & acriter puniantur. Teneantur quoque Cardinales pro tẽpore deputati Cellas Cardinalium, & alia conclauis loca sæpius visitare, & diligenter perquirere ne ipsius conclauis muris aut laquearibus, seu pauimentis vetita foramina fiant. Et si quid tale deprehẽsum fuerit, auctores priuationis officiorum, beneficiorum, ac alijs etiam corporalibus, & seuerissimis eisdem pœnis teneantur, nisi statim, si intra conclaue fuerint eisdem Cardinalibus deputatis, si vero extra cõclaue Gubernatori, & prælatis prępositis reuelauerint. Qui quidẽ Gubernator, & Pręlati sub periurij pęna in hoc inuigilare, & opportune prouidere debeãt. Quilibet autẽ Cardinalis in conclaui duobus seruientibus Clericis, vel Laicis contentus sit. Infirmis autẽ, & grauiter affectis a maiori parte Collegij per secreta suffragia tertius ad summũ indulgeri possit. Qui seruientes familiares domestici, & cõtinui cõmensales ipsius Cardinalis, & ab anno ante fuisse & tunc esse debeant, & non mercatores, ministri principum, domini temporales, & iuridictionẽ habentes, neque fratres aut nepotes Cardinalium, etiam si expensis eorum viuerent. Et qualitatibus conclauistarum Cardinales deputati ante cõclauis ingressum diligenter inquisitionẽ habere, & eos approbare, ac post ingressum denuo diligẽter prouidere debeãt Sacrista quoque cũ vno clerico coadiutore in officio Sacristiæ, duo quoque magistri cęremoniarũ conclaue ingrediãtur Missis celebrandis, & alijs quæ ad ipsos pertinẽt vacaturi. Adsit præterea vnus religiosus pro cõfessionibus audiendis a maiori parte Cardinaliũ p secreta suffragia eligẽdus, vnus Collegij Secretarius tãtum, duo Medici, vnus Chirurgus, vnus Aromatarius cũ vno, aut duobus seruientibus, vnus faber lignarius, vnus Cemẽtarius, duo Barbitonsores, cũ vno duobus seruientibus. Item octo aut decem seruientes publicæ vtilitati & commoditati omnium, veluti pro lignis portãdis, pro verendo conclaui, & similibus necessarijs ministrãdis, qui omnes à Collegio Cardinalium, non tamẽ ex familia alicuius Cardinalis, per fabas secretas eligantur: ita tamen vt is obtineat, qui plura vota tulerit, & eis salaria de publico persoluantur. Quod si vltrà præfatas personas, in conclaui aliquis inuentus fuerit, expelli statim debeat; Et si quis vspiam se occultasse deprehendatur, ignominiosè expellatur, & infamia notetur, & officijs atque beneficijs priuetur, conscij vero sub eadem pęna illos Collegio reuelare teneantur, præmium reportaturi si indicauerint. Clauso conclaui, nulli ad colloquium etiam extra portam conclauis etiam principum oratores, nisi ex magna, & vrgenti causa a maiori parte Collegij approbanda admittantur. Et si quis forte (quod absit) clam ipsum cõclaue, & aliunde quam per ostium ingrediatur, omni honore, gradu, ac officio, & beneficio ipso facto priuatus nullius gñris scripta ad eos qui in cõclaui erunt, seu nunciũ vel notã, aut signum mittere, seu recipere, aut contra, e conclaui ad eos, qui foris erunt, vllo mõ ꝑferre liceat, qui cõtra fecerint, quacũque dignitate ẽt si Cardinalatus honore præfulgeant pęnæ excommunicationis latæ sentẽtiæ subiaceant, absoluendi facultate, præterquã in mortis articulo, soli Pontifici maximo reseruata, a quo nihilominus pro qualitate delicti vltra dictam excommunicationis pœ-

nam,

nam,puniendi erunt.Prohibentes etiam super futura electione Pontificis sponsiones,quas excōmissas vocant,fieri,& si fortè contra præsentium tenorem factæ fuerint,illas nullas,& irritas in iudicio,& extra fore,& omninò cēseri,& cōtrafaciētes ac proxenetas arbitrio Gubernatoris,& futuri Pōtificis puniri debere decernimus.Cardinales autem primo ipso die quo Cōclaue ingressi fuerint, tam in prandio,quam in cęna vno solo ferculo vnius speciei tantum eoq.moderato,& aliàs iuxta Cōstitutionē pręfati Clemētis VI.qualificato,cōtēti sint, & esse debeant,nec quisquam in alterius cella,vel de alterius ferculo vescatur. Prælati quoque ad custodiā Conclauis deputati,sub pœna periurij,& suspēsionis à diuinis,maxima,& exquisita diligentia vtātur in inspiciēdis ac perscrutādis epulis,& alijs rebus ac personis Conclaue intrantibus,& de eo exeuntibus, ne sub earum rerum velamine,literę,aut notę,vel signa aliqua transmittantur. Quod si tale quid inuentum fuerit,familiares Cardinaliū, aut alij delinquentes penā priuationis officiorum, & beneficiorum,ac inhabilitatis ad obtēta,& obtinenda incurrant.Et vlterius per Gubernatorē carceribus mancipentur,exinde nisi de mādato noui Pōtificis minimè relaxādi,sed eius arbitrio acrius puniēdi,oī facultate Collegio Cardinaliū ī fauorē quorūcūque q in pręmissis vel eorū aliquo deliquerint,oīnò interdicta.Conclauistæ verò,& quicūque alij seruiētes Cōclaui,ex causa infirmitatis manifestę,& notabilis à Medicis medio iuramento probatæ,& de consensu deputatorū,quorum etiā conscientiam desuper oneramus,& non aliter exituri,nullo modo reuerti possint,sed eorum loco alij eodē prorsus tempore,quo infirmi exibunt, ingrediantur. Statuimus etiā, & declaramus, quod si forte aliquis Cardinalis saltē in Diaconatus ordine cōstitutus non fuerit,is nullatenus ad eligēdum admitti debeat. Cardinales autē per viscera misericordiæ Domini Nostri Iesu Christi enixè rogamus,& hortamur,ac eis nihilominus sub Diuini interminatione Iudicij pręcipimus,& mādamus,vt attēdentes magnitudinē ministerij, quod per eos tractatur in dādis suffragijs,ac alijs omnibus,& singulis electionē quomodolibet concernētibus, omni dolo ac fraude, factionibus , & animorū passionibus remotis,ac principum secularium intercessionibus,ceterisq. mundanis respectibus minimè attētis,sed solum Deum prę oculis habentes,sese purè,liberè,sincerè,quietè, & pacificè gerere,& habere debeant, nec pro ipsius Pontificis electione cōspirationes,cōdictas,pactiones,& alios illicitos tractatus inire,signa, aut contrasigna votorū suorū alteri dare,minas ue aliquibus inferre,tumultus excitare,aut alia facere per quæ electio retardetur,vel minus liberè suffragia pręstētur,per se,vel alium,directè,vel indirectè,quouis colore,vel ingenio audeant,vel præsumāt. Quod si secus fecerint,aut cōtra ꝓhibita in præsēti Cōstitutione,aliquid admiserint,vltrà Diuinā vltionē,futuri Pontificis pro modo culpæ in eos quandocūque animaduerti possit.Quia verò parū esset iura cōdere,nisi forēt q executioni ea demādarēt,statuimus,& ordinamus,vt Prelati,Rectores,Officiales Vrbis, ac Principū Oratores,illustres viri,quos oēs a Collegio ꝓ custodia cōclauis eligi cōtinget,eligere aūt Collegiū debebit eos q ad id magis idonei videbūtur ꝑmissa oīa plenè,& inuiolabiliter,ac sine fraude,& dolo aliquo obseruari faciāt, de quo corporale iuramētū corā ipso Collegio ante ingressū Cōclauis,& quoties opus fuerit,præstare teneātur:quæ quidē nisi fecerint,vel si in eis dolum,& fraudē commiserint,prædictas pœnas,& cetera in dicta Constitutione Gregorij X.cōtentas,incurrant.Volumus aūt,neque per Prælatos,neque per Rectores,aut Officiales præfatos,vltrà quā pręmittitur,Cardinales arctari,neque pręsentes

sentes hac nostras Constitutiones per Collegium Cardinalium vllo modo alterari, corrigi, aut immutari posse, sed illas coram omnibus de verbo ad verbũ in prima Congregatione post obitum Pontificis fieri solita, & deinde post Cõclauis ingressum legi, & iurari eo modo quo leguntur, & iurantur Constitutiones Iulij II. & aliorum prædecessorum nostrorum, quorum Constitutionibus, & pœnis in eis contentis, vltrà præmissa per hanc nostram Constitutionem derogare non intendimus, sed magis eas confirmare, innouare, & comprobare. Et ne dissensionis occasio aut schismatis oriatur, volumus cẽsurarum, & excommunicationum præfatarum, & aliarum quarumcumque prætextu, Cardinales à Pontificis electione actiuè, vel passiuè excludi nullo modo posse, quas quidem excommunicationes, & censuras ad electionis effectum tãtum, illis aliàs in suo robore permansuris, suspendimus, & suspensas esse volumus, & declaramus. Decernentes quoque excommunicationes, & censuras ipsas eum solum afficere, qui deliquerit, non autem alios conclaui durante cum eo conuersantes, ac præsentes, ac nostras vbicumque electionem Summi Pontificis etiam extra Vrbem fieri contigerit locum habere, & obseruari debere. Ac insuper illas in valuis Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in Acie Campi Floræ, aliquos Cursores nostros legi, & publicari, ac illorum copiam ibidem affixam dimitti, & deinceps omnes, & singulos Cardinales, etiam absentes, præsentes, & futuros, & alios quoscumque quorũ interest, vel interesse poterit, quomodolibet in futurũ afficere, & ligare, nullumq. earum ignorantiam prætendere posse, ac si eis personaliter intimatæ forent, pręmissis ac alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisq. contrariis nõ obstantibus quibuscumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum definitionis, statutorum, declarationum, decretorum, prohibitionum, mandatorum, interdicti, præcepti, rogationis, hortationis, & voluntatum infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo secundo. Septimo Id. Octobris Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

† Ego R. Card. de Carpo Episcopus Hostiensis.
† Ego F. Card. de Carpo Episcopus Port. manu propria.
† Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
† Ego Io. Card. Moronus, Episcopus Prænestinus.
†
† Otho Truchses de Vualdburg. Episcopus Card. Albaneñ.
† Ego Ti. Card. Crispus.
† Ego Io. Card. Saracenus.
† Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
† Ego Iac. Card. Puteus.
† Ego Io. B. Cicada. Card. S. Clement.
† Ego B. Card. Tranens.
† Ego Scipio Card. Pisarum.

† Ego

† Ego Io.Card.Reumanus.
† Ego Io.Ant.Card.Capisuccus.
† Ego F.M.Card.Alexandrinus.
† Ego Clemens Card.Arçœl.
† Ego Io.Ant.Card.Sanct.Gregorij.
† Ego Aloysius Card.Cornelius
† Ego Bernardus Card.Saluiatus.
† Ego Ph.Card.Aburd.
†
† Ego M.Ant.Card Amulius.
† Ego R.Cardin.Nauagerius.
†
† Ego A.Card.Farnesius Vicecancel.
† Ego G.Asc.Card.Camer.
† Ego Iul.Card.Vrbin.
† Ego Hier.Card.Simoncellus.
† Ego Vitellotius Card.Vitellius.
† Ego Carolus Card.Borromeus, il sancto.
† Ego Franciscus Card.Gonzaga.
† Ego Inicus Aualos,Card.Aragona.
†
†
†

Cæs. Glorierius.
Francis Delyon.

Anno a Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo Indictione quinta die verò 21. mensis Octobris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris,& Domini nostri,Domini Pij diuina prouidētia Papæ IV.Anno tertio,suprascriptæ literæ Apostolicæ affixæ,& publicatæ fuerunt Romæ in locis suprascriptis, vt est moris, inibi earundem copijs dimissis affixis,per nos Andream de Curia, & Franciscum Fayæ eiusdem S.D.N. Papæ Cursores.

Pro Magistro Cursorum Franciscus Rogerius Curs.

Contra ineuntes sponsiones super vita,& morte,& futura electione Summi Pontificis, ac promotione S.R.E. Cardinalium extat Gregorij XIV. Constitutio Romæ publicata die 28.Martij 1591.incip.Cogit nos deprauata.

Cogit nos deprauata miseri huius seculi corruptela,vt vel in ipso nostri Pontificatus ingressu,seuerioribus pœnis illorum coerceamus audaciam,qui cœca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinā Maiestatem lædere, ac sacrosanctæ Ecclesiæ Dei mala, & scādala perniciosa inferre nō perhorrescunt Qualia multa cum ingenti animi nostri dolore sensimus manere ex frequenti sponsionum illarum vsu,quæ commissæ vulgo dictæ super futura electione aut vita,& morte Romani Pontificus, aut promotionibus S.R.E.Cardinalium fieri consueuerunt: Nam siue rem ipsam,quæ nedū ecclesiastica,& sed & sacra, & merè spiritualis est,spectemus,profanatio quædā rei sacræ,& sacrilegium quoddā inde propterea committi videtur,dū electionibus, & promotionibus sacris,ac

V plenè

plene spiritualibus sors pecuniarum immiscetur, & turpissimæ nundinationis genus cohæret, siue grauissima peccata earũ occasione perpetrari solita, & detrimenta inde prouenientia, spõsione huiusmodi, quæ super prędictis fiunt, omnino damnandas, & prohibendas, atque a Christi fidelium cõmercio prorsus exterminandas arbitramur. Multi siquidem lucri cupiditate, aut metu iacturæ pecuniarum, illicitis modis directè, vel indirectè per se, vel aliũ, electiones, seu promotiones impedire, aut retardare conãtur; Alij eligendorũ, aut promouẽdorum honorem, famã, & existimationem impijs, falsis, ac prorsus iniquis detractionibus aut diffamationibus lædere, ac dilacerare nõ erubescent; Orationes vero, & vota, ac pias preces Christiani populi, quas eo potissimum tẽpore summo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu ab vniuerso fideliũ cœtu Deo omnipotẽti offerri par esset, vt huiusmodi electionibus ac ꝓmotionibus Spiritus Sanctus assisteret, non mediocriter hac de cã impediri, perturbari, ac refrigescere necesse est, dum multi turpibus lucris intenti, aut obliuiscuntur, quæ Dei sunt, aut certe desiderant sæpenumero, & procurant, vel eligantur nõ ij, qui optimi sunt, sed ex quorum electione plurimũ lucri se consecuturos animaduertũt; Nec desunt, qui innumerabiles fraudes, ac pniciosa mendacia, dolos, & fallacias cõminiscuntur, dum sponsionum pretia augere, aut imminuere callidè, & versutè satagunt. Nonnulli quoque manifesta iniustitia peccant, dum fere certi eorũ, qui eligendi, aut promouendi sunt, conuentiones, seu suspensiones ineundo, ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquẽt. Multi præterea dum vana spe vniuersum patrimonium suum in discrimen temerè deducunt, repente, & ex improuiso ad inopiam redigũtur; ex quo & abominabiles contra Deum blasphemiæ, & plurima scandala, & peccata atrocia consequuntur; quod autem deterius est, miseri quidam ad nefandas Dæmonũ inuocationes, ad prohibita sortilegia, damnataq. diuinãdi genera confugiũt, vt futura (si id fieri posset) prænoscendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipsi vana spe decepti sibi persuadent, certiore euentu spõsiones ineant: Illud denique omnibus notissimum est, magnum hoc esse auaritiæ fomentũ, & ex eo vehementem quæstus cupiditatem, quandoque etiã in Ecclesiasticis, & Religiosis personis excitari. Nos igitur qui hoc præcipuũ munus ad Pastoralem nostrã sollicitudinem maxime pertinere existimamus, vt gregem Dominicum fidei nostræ creditũ ab omni offensione, atquæ æternæ vitæ periculo securũ in viã salutis, diuina fauente gratia, dirigamus; pestiferi huius morbi cõtagium priusquam in communem fidelium perniciem latius serpat (quantum in nobis est) tollere, necnon delicti, & scandali inde vt plurimum prouenientis occasionem penitus & vbique submouere cupientes, ac simul æquum censentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, id ad tollendum scandali periculũ generatim, & peræq. omnibus interdicatur: fel. rec. Pij Papæ IV. prædecessoris nostri, qui pariter hoc ipsum super futura Põtificis electione fieri prohibuit, vestigijs inhærentes, de tributæ nobis à Domino potestatis Apostolicæ plenitudine, hac nostra in perpetuum valitura Constitutione, damnamus, & reprobamus omnes, & quascumque spõsiones, promissiones, stipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommissas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas. Quas, siue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocũque publicæ, aut priuatæ scripturæ, aut chirographi genere, vel per Mensariorum, aut Mercatorum libros, aut partias crediti (vt dicunt) seu verbo tantum data fide, aut facto deposito certæ pecuniarum summæ, vel cuiusuis alterius

rei pre-

rei pretio æstimabilis, aut aliis quoquo mō, vel sub quauis noīati, aut innoīat' contractus forma, aut conditione, in euentum vitę, aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tam eo viuente, quam Apostolica Sede vacante, aut in euētum promotionum S.R.E.Cardinalium, posthac in quibusuis Christiani Orbis Regnis, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum iniri qñcunque contigerit, ipsosq. contractus, sponsiones, aut pacta, si quę post hanc nostram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectatur, damnata prorsus, illicita, & inualida decernimus, & declaramus, illaq. ex nunc, prout ex tunc, & è contra harum serie rescindimus, & annullamus, ac ne de cetero fiat districtè interdicimus, & prohibemus. Decernentes, ex eis tamquam dānatis, & reprobatis etiā si iuramento, quod pariter illicitum, & tamquam contra bonos mores præstitum, nihil operari in hoc, declaramus, aut instrō in forma Cameræ Apostolicæ, vel aliàs quolibet roborata fuerint, nullam prorsus obligationem oriri, nullamq. actionem realem, aut personalem, aut Iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud, nec etiam quo ad forum conscientiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcumq. ius cuiquam competere. Quinimo statuimus, & declaramus, ex prædictis damnatis sponsionibus, nullum talium pecuniarium dominium, etiam si solutæ, aut datæ seu remissæ, vel condonatæ hac de causa fuerint cuiquam acquiri: sed quidquid pecuniarum, aut cuiusuis alterius rei in contractus, seu sponsiones hmōi deductum fuerit, siue datum, & acceptum, siue tantummodo promissum, vel vt præfertur condonatum, aut ēt, vt ab alijs soluatur mandatum existat, eo ipso pijs locis eius Ciuitatis, aut Opidi vbi sponsiones ipsæ initæ, vel vbi primum defectæ fuerint, etiam si prius alibi initæ sint, acquisitum censeri, & ipsos cōtrahentes ad restitutionem siue elargitionem eisdem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Episcopum (cuius conscientiam super hoc oneramus) opportunis iuris, & facti remedijs etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis cogi, & compelli debere, & non solum Procuratoribus, seu administratoribus, seu cuilibet personæ, actionem popularem noīe eorundem piorum locorum pro ipsis pecunijs consequendis competere, ita tamen, vt si plura loca pia in Opido, seu Ciuitate huiusmodi existant, inter ipsa loca pia is præferatur, & pecunias integrè lucretur, qui prior agere cęperit: nec componere, transigere, aut concordare cum ipsis delinquentibus, aut illis partem aliquā pœnæ remittere, aut concordare quoquō liceat, sed integrè ab ipsis locis pijs exigatur: quod si de facto concordatū fuerit, tunc eo ipso concordia, compositio, aut transactio irrita sit, & nulla, & actio pro reliqua summa non exacta ad alia loca pia deuoluta censeatur, donec pœna prędicta integrè ab ipsis transgressoribus fuerit persoluta. Personas verò Ecclesiasticas, si quæ forsan (quod non credimus) tale aliquod pactū, aut sponsionem contra hanc nostrā prohibitionem inire præsumpserit, tam seculares, quam cuiusuis ordinis, aut militiæ regulares, cuiuscumq. status, gradus, vel cōditionis fuerint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacumque, etiam S. R. E. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præter supradictam, & alias in præsenti Constitutione cōtentas pœnas) omnibus, & quibuscumq. per eas obtentis beneficijs cum cura, & sine cura, secularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus, ex nunc eo ipso per præsentes in vtroque foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcumque in posterum obtinenda, perpetuò inhabiles, & incapaces declaramus, eaq.

V 2 omnia

omnia iuxta præsentem Constitutionem ipso facto vacare, deq. illis liberè per Sedem Apostolicam, vt per ordinarios Collatores illi prouideri posse; ac etiam si alioquin nostræ, & Sedis Apostolicæ, seu Rom. Pontificis tantum dispositioni ex quauis reseruatione generali, etiam in corpore iuris clausa, seu aliàs quomodolibet reseruata, seu affecta fuerint, nihilominus per Ordinarios Collatores, ad quos eisdem reseruationibus, seu affectionibus Apostolicis cessantibus, pertineret, liberè, & licitè conferri, & de eis perinde, ac si reseruata, aut affecta non essent, disponi posse volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic nostræ Constitutioni contrauenire præsumpserint, tam si prædictis quæ hic pro expressis habeantur, quam si quibusuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eosdem, vel alios, qui id in Terris, Locis, Ciuitatibus, ac Dominijs, sibi subiectis tacitè, vel expresse fieri permiserint, eorumq. Consiliarios, Magistratus, Potestates, Gubernatores, Præfectos, aut Locatenentes, eorumq. singulos, qui pariter cōsensum, auxilium, consilium, vel fauorem in præmissis præstiterint, ac in quoscumque Proxenetas, vel mediatores, excommunicationis sententiam per easdem præsentes ferimus, & promulgamus, eosq. ipso facto absque alia monitione, aut declaratione, Iudicis decreto, aut ministerio, excommunicationis sententiam incurrere volumus, à qua eorum nullus ab alio, quam à Romano Pontifice, pro tempore existente (nisi in mortis articulo) quo ad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiam præmissorum occasione perceperint, etiam pręuia restitutione integræ pecunię eiusmodi occasione pceptę, absolui possit aut dēat.

Sicq. in omnibus, & singulis superius expressis per quoscumqne iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & authoritate, in quauis causa, & instantia, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, si secus super his a quoquā quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attētari. Quocirca vniuersis locorum Ordinarijs, vbilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, vt præsentes literas in suis quisque Ecclesijs, Ciuitatibus, Diœcesibus, & locis, ab omnibus inuiolatè obseruari curent, & contra quibuscumque præsentis Constitutionis transgressores ad declarationem censurarum, & pœnarum huiusmodi procedant, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus, &c.

ADDITIO. De huiusmodi sponsionibus seu conuentionibus factis sub aliquo futuro euentu, vide Dec. cons. 115. Couar in reg. peccatum, par. 2. §. 4. num. 2 Lud. Molina, de contract. disput. 508. & in terminis Vincent. de Franch. decis. 113. & in Regno Neap. etiam adsunt Pragmatica Sanctiones, similiter fieri prohibentes Excōmissas Sede vacante & super creatione Summi Pontificis, necnon, & excommissas super pueris mulierium pragnantium, sub pœnis ibi contentis, sub tit. de sponsionibus mercatorum.

Quantum verò attinet ad electionem Cathedralium, sequitur eiusdem Pontificis Constitutio de forma faciendi processus. & inquisitiones ex præscripto Concilij Tridentini, super promouendis ad regimina Ecclesiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, seu Monasteriorum, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Consistorio prouidetur.

Onus

Onus Apoſtolicæ ſeruitutis, ad qđ nuper nos dignatio diuina prouexit, aſſidue admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtorali ſolicitudine incumbendum, vt quæ à Sacris, Oecumenicisq. Conciliis pro cōi totius Chriſtiani populi ſalute pie, prudenterq. ſtatuta ſunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deſerantur; ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſq. paſtores Cathedralibus, ac Superioribus eccleſiis gubernandis præficiendos pertinent; nam ſi in quibuſuis Eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui Religione, & ſanctitate fideles ædificent, multo certè magis elaborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus cōſtituitur, cui tamquam ſeruo fideli, & prudenti, totius familiæ cura traditur, qui ad oēm virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiā aliorum forma eſſe debet; cum certum ſit gregis ſalutē magnopere pendere ex boni paſtoris pręſtanti vita, & doctrina. Sanè, venerabiles patres, qui ex toto terrarū Orbe ad Sacrum generale Tridentinum Concilium à Summis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in aliis rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam, oſtenderunt, tum in eo potiſſimum inſigni zelo, magnaq. cum laude laborarunt, vt rōnem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaq. excellentes, & in Eccleſiaſticis functionibus, diu multumq. verſati, Eccleſiis Cathedralibus pręficerentur. Nos igitur, qui cū in minoribus conſtituti Cremonenſ. Eccleſiam regeremus, in eodē Cōcilio cum ſanctis, & egregiis illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiā noſtrā reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tā ſalubria generalis Concilii Decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus; Multo nunc magis, cum diſponente Domino omnium eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij pręficiantur Eccleſiis qui opus ſuum, & miniſteriū impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud autē in hoc ſaluberrimo, & perneceſſario negotio, quod eſt de Epis eligendis, & præficiendis, vr̄ eſſe pręcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accurate fideliter, ac ſerio inſtituatur, vt oīs fallacia fuco ſemoto certo confidere valeamus, tales a nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe propoſitos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro iiſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit, & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilii Tridentini minime defuit, cum ſtatuerit, ac mādauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanū habēda pręſcribetur quibuſq. locis, & Prouinciis propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilius atque opportuna eſſe videretur. Verum neque id hactenus niſi a pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpacio, vt ab oībus fiat, atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio à Prouincialibus Conciliis expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilii generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos a publicatione Concilii prædicti elapſos, quid in vnaquaque Prouincia opus ſit, quidue poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus filiis noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu præſenti noſtra perpetuo valitura Conſtitutione decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, inſtructio, ſiue inquiſi-

Gregor. XIV.

Seſſ. 24. de refor. gen. c. 1.

Seſſ. 6. de ref. c. 1.

Supra. Seſſ. eadē c. 1. §. quoniā.

tio facienda erit, nemo oīnò cuiuscumque status, gradus, conditionisve fuerit, inquisitionē prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negotium iis, qui à prędicto Tridētino Concilio, designantur, Apostolicę, videlicet, Sedis Legatis, seu Nūciis Prouinciarū, aut eius, de quo inquisitio fit, Ordinario eoq. deficiente Ordinariis vicinioribus relinquatur, nisi iustis de causis nobis, aut pro tēpore existenti Romano Pontifici per speciale mandatū alicui alteri hoc munus quandoque cōmittendum esse visum fuerit. Quod si forte aliquis prædictorum cōsanguinitate, aut affinitate vsque ad tertiū gradum inclusiue promouendum cōtingeret, vt oībus suspicio carnalis affectus a tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum qui proxime sequitur hoc est, si Legatus excludendus erit, ad Nunciū, si Nuncius ad Ordinariū, sit Ordinarius ad viciniorē Ordinariū īquisitionis officiū deferatur. In Curia vero hęc functio spectet, vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tēpore existente Rom. Pontifice deligētur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, seu Regnorum apud nos, & Sedē Apostolicam Protectores, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, si tñ ad ipsos hmōi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit. Quod si de Episcopo, vel Metropolitano extra Rom. Curiam degente, ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua graui, & iusta causa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apostolico eius Prouinciæ, aut Regni, vbi Ecclesia ipsa à qua trāsfertur sita erit, ad Metropolitanū, si Episcopus, ad Suffraganeum verò antiquiorē residentem, si Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Cōciliū, non sine magna rōne eminentes personas, & quæ negotii magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officium noīauit, Declaramus, & statuimus tā Legatos, siue Nuncios, quā Ordinarios, vel alios ab hac sancta Sede forte delegandos non per Auditores, aut Vicarios, aliosue Ministros, sed per seipsos inquirendi munus exercere debere; quāuis ab hmōi personis aliisq. viris peritis adiuuari possint, & si Prælatus inquirens per se non posset ob locorum distantiam testes examinare circa articulum aliquē, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiusmodi, licebit ei articulum illum alteri personæ in dignitate ecclesiastica cōstitutæ subdelegare, non autē vniuersam inquisitionē. Quod si forte contingat aliquem supradictorum legitimè impediri, vt per se hoc munus præstare non possit, ad alios ea cura transferetur, qui sunt ab eodem Cōcilio Tridentino ad hoc officiū designati, vt supra dictum est, de iis qui ob cōsanguinitatē, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hęc, vt mens eiusdē sacri Cōcilii rectè, ac fideliter debitę executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac statuimus, nō esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rōnem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerātur, ac testes producātur, sed oportere, vt Prelatus, qui munus inquirēdi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirēdis sincerum, ac fidele testimoniū daturos esse existimet. Verum, vt inquisitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, si Prelatus qui inquisitionē facturus est, vel a promouendo, vel ab aliquo alio confici curet schedulā, in qua sint ordine descripta nomen promouēdi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, professio functio si quā is forte exercuit, loca in quib. aut Theologię, vel iuri Canonico operā dederit, aut lōgo tpe versatus fuerit; denique amici, ac familiares qui tā ipsum, quā parētes eius intime norint. Quod si promouēdus documētū aliqd exhi-

exhibere voluerit, vnde ipsius ętas, gradus, dignitas, sacri ordines, functio officia, muneraq. aut aliquod eiusmodi cõprobetur, admittendũ, ac processui inserendum erit, modo documentũ publicum seu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendũ censuimus, ac expresse prohibemus, ne ad testimoniũ dicendum de fide Catholica, vita, moribus doctrina, atque aptitudine ad regendã Ecclesiã, quilibet homines admittantur, sed viri tantũ graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorũ rectũ iudiciũ ferre valeant, ac vt suprà diximus, sincerũ, ac fidele testimoniũ dare velint. Proinde tam cognati, ac nimiũ familiares, quã inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porro testes eiusmodi, Prelatus, qui examen, seu inquisitionẽ habiturus erit, seorsum, ac sigillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriã reducet, tũ iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eosdem etiã serio, & grauiter admonebit, ipsos reos futuros apud Omnipotentem Deũ eorum omnium, quorum, vel cõmitendo, vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, si vel falsa narrãdo, vel reticẽdo vera, in causa erunt, vt homines indigni vel minus idonei eiusmodi Ecclesijs præficiantur. Diligenter etiã testium qualitates cognoscere studebit, ac potissimũ quam sint ad promouẽdos affecti, vt inde conijciat, vtrum ex affectu, an ex veritate testimoniũ dicant. Denique, cũ testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quo ad eius fieri poterit, oĩa, & singula, quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur per ipsos exprimantur. Quamuis autem qualitates oẽs promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijsq. Canonicis sanctionibus continentur, probè cognitæ esse debeant ijs, quibus inquisitionis officium demãdatum est, quales sunt natum esse ex legitimo matrimonio, atque parẽtibus Catholicis, annũ trigesimũ iam expleuisse, sacris ordinibus saltẽ ante sex menses initiatum esse, gradũ Doctoratus, aut Licẽtię in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicũ alicuius Academiæ testimoniũ obtinuisse, quo ad alios docendos idoneus esse declaretur; Ad hęc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatũ, itẽ fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vsu rerũ, integra fama, doctrina præditum esse; tamẽ quia circa doctrinam plures fraudes cõmitti solent, & sæpè contingit, vt nonnulli scientia vacui de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, vt de eorũ etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut Licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academijs testimonium habuerũt, quod idonei essent ad alios docendos, nisi forte aliquorum insignis doctrina, ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita verò inquisitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel Iuri Canonico promouendus operam dederit, cognoscatur, & quoniã in quibusdam prouincijs nulla sunt studia generalia, neque vllæ publicæ scholæ, neque vsus habet, vt qui studijs operã nauant, vllis Doctoratus, aut Licentiæ insignibus decorẽtur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes prætereà deponant, se de scientia promouendorum certos redditos esse ex eo, quod prædictos promouendos specimen suæ doctrinæ publicè, vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint: ne fraus vlla subrepere possit in eo, quod idem Tridentinum Concilium statuit, vt Regulares à

V 4 suis

suis Superioribus sufficientis doctrinæ testimoniũ habeant. Declaramus noĩe superiorum eos dumtaxat intelligendos esse, qui nullum sui ordinis superiorẽ agnoscunt, siue ij cuiusuis ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, aut Præpositi generales, aut quarumlibet Congregationum præsidentes siue Definitores, aut Visitatores Capitulum generale repræsentantes, siue alij quocumque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte succedant, & nihilominus præter superiorum testimoniũ, quia fidem facient eiusmodi regulares ad alios docẽdo idoneos esse, volumus ea seruari, quę de ijs diximus, publicum doctrinę ab aliqua Academia testimoniũ habẽt, vt videlicet serio inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Ecclesias promouẽdi, eos progressus in studiis fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur. Post inquisitionem verò, de fide, vita, moribus, doctrina, promouendi, nec non informationem de statu Ecclesiæ, alijsq. necessariis rebus quæ pariter cotã superius expressis Prelatis iuxta eiusdem Cõcilii decreta fieri debet, professio fidei Catholicæ a promouendo facienda erit, quã quidem ab eo dumtaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit, nisi forte qui professionẽ emissurus est, à Prelato inquirente longe distet: tũc enim is prelatus ex subdelegatione inquirentis professionẽ admittere debebit, cui promouendus vicinior erit; quod idẽ intelligatur, de informatione, de statu Ecclesiæ, accipiẽda; si qñ cõtingeret, vt in alia Prouincia, siue Regno esset Ecclesia, in alio promouendus. Recipiet autẽ Prelatus professionem promouendi presente Notario publico, ac testibus, atque eam a se admissam, ac receptam, proprię manus subscriptione testabitur. Is quoque qui professionẽ eiusmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suũ manu propria adscribet. Denique his peractis Notarius publico instrõ fidem faciet de professione prędicta adhibitis testibus, vt præfertur; Vbi verò totum examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrm publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei emissa ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quam primum clausa, & obsignata in forma authentica transmittẽda erit. In qua obseruari volumus, vt professio fidei iisdem omnino verbis descripta sit, quæ in ea forma continentur, quam felicis record. Pius Papa IV. prædecessor noster statuit obseruandam, & vt Prelatus qui instructionem, examen, & inquisitionem fecit, vel per literas separatas, simul tamen cũ processu mittẽdas, vel per subscriptionẽ dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis, eorũq. dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit; simul ẽt quid de promouendo ipse sentiat, processus autem sic formati, & ad Curiã transmissi, a Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & a tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Cõcilii prædicti subscribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum, si præsens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranense, nouissimè celebratum, omnes Cardinales, siue maiorem partem Collegii adeant, antequam Ecclesiam proponat; vt quæ à referente Collega sint audituri occulta fide quantum ad personam promouendi attinet, cognoscere possint. Hæc porrò omnia, quæ de promouendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione seruanda esse declaramus, & decernimus qui nominati, presentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales ac Prioratus, seu Prępositatus, Monasteriorum regimina, aut alias regula-

regularium cuiusuis Ordini, aut etiam fecularium præfecturas, de quibus Cõsistorialiter prouideri contigerit, atque eos præsertim, quibus præter curã, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumq. regularium, vel fecularium annexa est in populum iurisdictio spiritualis, vel tẽporalis excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non statuant, vt personæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus siue Licentiæ gradum suscipere, vel publicum testimoniũ ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum sit, vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendũ sustinere valeant, declaramus, & statuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiosè, ac diligenter inquirant super doctrina eiusmodi personarum, iuxta modum, & formã superius præscriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione, per processum qui ab inquirente transmittetur, certo statuere, ac iudicare possimus, an persona promouenda verè sit talis, qualem dignitas illa ad quam proucheñda est exigit, & requirit. Hortamur verò in visceribus Domini nostri Iesu Christi, ac paterna caritate monemus eos oẽs, qui ab hac Sancta Sede nominandi, præsentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos, vel Abbates ius habent, vt seriò apud se cogitent, quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus animarum, trãquilitas Reipublicę, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaq. permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam sæpè, & sæpius ad mentem reuocent, quod sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernãdæ idoneos promouere studeant, eosq. alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos dignores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, nõ quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis verò, præsentandis, vel eligendis ad Regulares dignitates, prętet ea, quę superius obseruanda esse declarauimus, illud quoque paternis his nostris hortationibus, & monitionibus adiiciendum censuimus, vt nominationis, præsentationis, vel electionis ius habentes, eos deligere studeant, atque omninò conentur, qui nõ modo eundem Ordinem sint professi: sed in eodem etiam satis diu laudabiliter versati, neque enim decet, vt Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui prius non didicerint superioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo operam suam in hac re præstabunt serio admonemus, vt summa fide, ac diligentia in negotio tanti mom̃eti versentur, vt à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo, primo Maii, Pontificatus nostri anno primo.

Gregorij XI. probibitio dandi aliquid, vel promittendi nunciantibus prouisiones beneficiorum.

GRegorius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Solicitè debet vitari, quod noxium esse dignoscitur, & excupiditatis auiditate, etiam in honoris Apostolicæ Sedis depressionem, ortum habere videtur. Sanè nuper ad nostrum peruenit auditum, quod nonnulli inhonesta lucra quærentes, dum per Sedem prædictam de personis aliquorum apud Sedem constitutis eandē, Patriarchalibus, Metropolitanis, & ali s Cathedralibus Ecclesijs, siue Monasterijs vacantibus prouidetur, vel personæ ipsæ ad huiusmodi, per dictā Sedem de alijs, Ecclesiis trāsferuntur, aut aliàs ipsorum gubernationi cōmittuntur, huiusmodi proui ones, translationes, commendas, siue commissiones, prædictis personis sic apud Sedem prędictam cōstitutis, vt aliquod munus ab ipsis recipiant, denunciare festinent. Nos igitur in præmissis (prout ex debito tenemur pastoralis officij) prouidere volentes, vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, secularibus & Regularibus, cuiuscumque status, gradus, sexus, ordinis, vel cōditionis existant, etiam si Pontificiali, vel alia quauis Ecclesiastica præfulgeant dignitate, authoritate Apostolica tenore præsentiū districtius inhibemus, ne de cetero illis, qui ipsis huiusmodi ꝓuisiones, trāslationes, commendas, siue commissiones earundē, siue de Romani Pontificis pro tempore existentis, siue de alicuius, vel aliquorum ex venerabilibus filijs nostris Sanctæ Rom. Eccles. Cardinalibus, aut alterius cuiuscūque mandato, seu aliàs qualitercumque apud dictā Sedē nunciabunt, seu nunciari facient, siue dici, vel super hoc noua portari, aliquid directè, vel indirectè per se, vel per alium donent, seu promittant, neque per alium datum, seu promissum persoluant. Nos enim quoscumque præsumentes contrarium quoquo modo, excōmunicationis sententiæ subiacere volumus, & decernimus ipso facto, à qua nullus ab alio quam à Rom. Pōtifice possit, nisi dumtaxat in mortis articulo, absolutionis beneficium obtinere. Non obstantibus, &c. Dat. Auinioni VI. Cal. Nouembris, Pontificatus nostri anno quinto.

Quantum verò attinet ad electionem superiorum Regulariū, vltrà dispofita per Concil. Trid. sess. 25. de regular. c. 6. Sciendū est, quod Archiepiscopi, & Episcopi cuiuscūque ordinis professores, ad claustra suorū ordinū redeuntes, ad officia, & dignitates assumi nō possunt per Constitutionē Pauli IV. Romæ publicatā die 22. Iulij 1559. fol. 634. in Bullar. incip. In Sacra Beati Petri Sede, & infrà. Motu ꝓprio, & ex certa nostra sciētia volumus & Apostolica authoritate mandamus, & ordinamus qđ nullus cuiusuis Ordinis, seu Religionis ꝓfessus, Episcopus, seu Archiepiscopus, postquā manus consecrationis huiusmodi susceperit (etiam si à vinculo Ecclesiæ cui præfuerat, per Sedem eandē absolutus, eiq. quod in suo ordine ꝑmanere, & ad dignitates, ac officia, & superioritates huiusmodi assumi, eaq. obtinere posset per Sedem eandem, seu illius authoritate concessū foret) ad dignitates, aut officia, seu superioritates huiusmodi cuiuscūque qualitatis existant, & quouis nomine nuncupentur eligi, seu assequi, aut obtinere nullatenus possit, & ineligibilis, ac ad ea obtinēda perpetuò inhabilis existat: Ac quęuis indulta, cōcessiones, dispēsationes, & facultates, ac

Paul. IV.

aliæ

aliæ gratiæ ei,tam à Nobis,& Sede prædicta,etiā per literas Apostolicas,etiam in forma Breuis, vel aliàs ab eius Legatis,seu Nuncijs,aut Maiori pęnitētiario nostro,quam à superioribus dictorum ordinum ac quibusuis alijs etiam ad id potestatem,& authoritatem habentibus,sub quibuscumque tenoribus,& formis,ac cum quibuscumque etiam derogatoriarum derogatorijs,alijsq. efficacioribus, & insolitis Clausulis irritātibus,& alijs Decretis,etiam motu,& scientia similibus,& desuper hactenus concessa,& in posterum concedenda,nulla, & inualida ,nulliusq. roboris , vel momenti sint , & esse censeantur. Et si quis eum de cetero ad dignitates, seù officia , aut superioritates huiusmodi scienter elegerit,iure eligendi perpetuo careat,ac voce actiua, & passiua eo ipso priuatus existat: Reuocantes, Cassantes, & Annullantes omnia, & singula indulta , concessiones,dispēsationes,facultates,& gratias huiusmodi, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererētur , præsentibus haberi volumus pro expressis,ac decernentes irritum,& inane quidquid super his à quoquam, quauis authoritate,scienter,vel ignoranter contigerit attentari; non obstantibus & cet.

Quantum verò attinet ad electionem parochialium Ecclesiarum , vltra disposita per Sacros Canones,& Conc. Trid. sess.24.c.18.de reformat. generali, exstat Constitutio Pij V.incip. In cōferendis, quam habes suprà in versic.Beneficij Parochialis collatio.

Quando eligens indignum ad officium Ecclesiasticū,ad effectum vt eligendi facultate priuetur,præsumatur in dubio scienter,vel ignoranter elegisse, vide Menoch.de arbitr.iud.lib.2.in addit.ad Casum 511. nu. 9. vsque in finem.

EXCOMMVNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

PRæter Summistas sciendum est, Decreto Conc.Trid.sess.25.de reform.generali ca. 3.Salutiferam in his monitorijs formam seruandam præscribi in hæc verba.Quamuis excommunicationis gladius,neruus sit Ecclesiasticæ disciplinę,& continendos in officio populos valde salutaris,sobriè tamen,magnaq. circumspectione exercendus est,cum experientia doceat,si temerè,aut leuibus in rebus incutiatur,magis contemni,quam formidari,& perniciem potius parere,quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus pręmissis ad finem reuelationis,vt aiunt,aut pro deperditis seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab Episcopo decernantur , & tunc non alius, quam ex re nō vulgari,causaq. diligenter,ac magna maturitate per Epm examinata , quæ eius animum moueat , nec ad eas concedendas cuiusuis secularis, etiam Magistratus authoritate adducatur, sed totum hoc in eius arbitrio,& conscientia sit positum,quando ipse pro re,loco,persona, aut tempore, eas decernendas esse iudicauerit.

Pro cuius Cōcilij Trid.executione exstat Pij V.ordinatio incip.Sāctissimus in Christo Pater,& Dominus noster Pius Diuina prouidentia Papa V. volens super expeditione mandatorum quæ fiunt in forma,significauit,pro rerū subtractarum,aut deperditarum restitutione,seu illarum, & illas subtrahentiū reuelatione,modum,& formā statuere(manēte in alijs reformatione officij correctoris literarum cōtradictarum à Sanctitate sua edita) præsenti quod perpetuò obseruari vult scripto,ordinat, vt mādata pro restitutione, seu reuelatione huiusmodi dentur. Modo super illis supplicationes in præsentia suæ Sāctitatis signatæ fuerint ad earum dumtaxat instantiā,quorū ciuiliter interest,quæ supplicationes Pij V.

plicationes rem ipſam, de qua agitur, reiq. valorẽ nominatim, & ſpecificè exprimant, niſi forte ſint pro eccleſijs, locis pijs, Cõmunitatibus, Vniuerſitatibus Collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certã rerũ notitiam non habere, tunc etenim hac ipſa qualitate perſonarum expreſſa, ita demum ferri poterit quædam in genere deſignatio rerum, ſi deſignatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inueriſimilis ſit, & tamen oſtendat res ipſas (id quod præcipuè in omnibus attendendum eſt) mininè vulgares exiſtere. Committuntur autem Epiſcopo ordinario loci, vel eius Vicario in ſpiritualibus generali, ſub hac forma verborum, quæ ex Concilio Tridentino, videlicet, ſi cauſa diligẽter, & magna maturitate examinata per ipſum, pro rei, loci, temporis, & perſonæ qualitatibus, ſibi pro ſua conſcientia videbitur expedire, decernens irritum, &c. Solent aũt expediri huiuſmodi ſub hoc tenore. Clemẽs Epiſcopus ſeruus ſeruorũ Dei, venerabili fratri Epiſcopo N. ſeu eius in ſpiritualib. Generali Vicario ſalutem, & Apoſtolicã benedictionem. Significauit nobis dilectus filius N. quod nonnulli iniquitatis filij, quos prorſus ignorat, Cenſus, Terras, Domos, Poſſeſſiones, Bona mobilia, & immobilia, Scripturas publicas, & priuatas, fidem tamen facientes, ac Iura, necnon Pecuniarum ſummas, auri, & argẽti, ferri, lignorum, vini, olei hordei, frumenti, ac aliarum frugum, quantitatũ, Iocalia, Gemmas, pannos lineos, laneos, ſericos domuſq. ſupellectilia magni momenti, ad dictum ſignificantem ratione ſucceſſionis, hęreditatis parentum, & cõſanguineorum ſuorum defunctorum, & aliàs legitimè ſpectantia ſubtraxerunt, & temerè occuparunt, eaq. malitioſe occultare, atque occultè, & indebitè detinere præſumpſerunt, & præſumunt, ex quo dicto ſignificanti, grauia damna, valorem quinquaginta ducatorum excedẽtia, nequiter intulerunt, in animarum ſuarum periculum, & dicti ſignificãtis non modicum detrimẽtum, ſuper quo ipſe ſignificãs Apoſtol. Sedis remedium implorauit, quocirca fraternitati tuæ Epiſcope, & diſcretioni tuæ fili Vicarie, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus quilibet veſtrum, diligenter, & magna maturitate, cauſa diligenter examinata, pro rei, loci, temporis, & perſonarum qualitatibus, vobis pro veſtra conſcientia videbitur expedire, omnes huiuſmodi bonorum detentores, & illorum cęlatores, aut aliàs ſcientiam habentes, ac damnorum illatores occultos, ex parte noſtra publicè in Eccleſij coram populo, per vos, vel aliũ, ſeu alios moneatis, vt infra competentem terminum, quem eis præfixeritis, ea dicto ſignificanti debita, detentores quidem, & occupatores reſtituant, occultatores verò, ac illa ſcientes reuelẽt, & ſi non adimpleuerint, infra alium competentem terminum, quem eis ad hoc duxeritis peremptoriè præfigendum, ex tunc in eos generalem excommunicationis ſententiam proferatis, & faciatis, vbi, quando, & quoties opus fuerit, & videbitur expedire, vſque ad ſatisfactionem condignam, & reuelationem debitum ſolemniter publicari. Volumus autem quod ex reuelatione huiuſmodi, ſi eam fieri contingat, non poſſit, niſi pro ciuili intereſſe, & ciuiliter tantum agi, & aliter reuelatio ipſa neque in iudicio, neque extra iudicium fidem faciat. Datum Romæ, apud Sãctum Petrum, &c.

Notandum, quod quãdo impetratur à Papa tale Reſcriptum in forma ſignificanti, non poteſt pars, ad cuius inſtantiam expeditum Reſcriptum, formare alia capita vltra expreſſa in Reſcripto, niſi in eo adſit Clauſula, latius arbitrio tuo, vel ſignificãtius, quæ ſi deſit, Reſcriptũ eſt pulicandũ de verbo ad verbum, non alterando, ſenſum, ſermonem, nec verba dicti Reſcripti, ſed pro idiotis poteſt pulicari materna lingua, ſeu vulgari, vt reſcripſit Sacra Congregatio Ar-

chiepi-

chiepiscopo Neapolitano his verbis: videlicet. Molto Illustre & Reuerendissimo Signore come fratello, Altre volte si e Scritto al Vicario di V.S. che in esecutione di monitorij de scommuniche in forma significauit, nõ si deueno specificare capi di sorte alcuna, ma solo publicare il contenuto dell'istesso monitorio tradotto di Latino in volgare, per diuersi incõuenienti successi con la prattica in contrario, & lamentandosi hora la Signora N. che cio se le deneghi sopra vn simile monitorio per essa vltimamente ottenuto. De ordine de questi mei Signori Illustrissimi ne dò auiso a V. S. a fin che le piaccia di comandare che non essendoui cosa releuante per contra, se proceda all'esecutione del prefato monitorio nella maniera che l'ho detto, & Nostro Signor la præserui. Di Roma li 20. di Settembre 1595. Di Vostra Signoria Molto Illustre & Reuerendissima Come fratello affettionatissimo il Cardinale Alexandrino.

Quæ clausula latius arbitrio tuo, vel significantis hodie non ponitur in Rescriptis & quando apponeretur in formandis alijs capitibus, erunt concedenda iuxta Decretum Concilij Trid. consideratis considerandis, secundum etiã dispositionem iuris, vt per Doctores infra allegandos. Forma monitorij quando authoritate ordinaria conceditur à Curia Archiepiscopali Neapolitana, est tenoris sequentis: videlicet. Præmisso prius nomine Archiepiscopi Vobis Nuncijs nostræ Curiæ, & vestrum cuilibet in solidum requirens, tenore præsentium in virtute Sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, quatenus quoties pro parte infrascript. instant. fueritis requisiti, seu alter vestrũ fuerit requisitus, publicè alta, & intelligibili voce ex nostri parte, vt moris est in locis publicis, solitis, & consuetis in genere moneatis omnes, & singulos vtriusque sexus homines, mares, & feminas, quos dictus instans prorsus ignorat, & de contentis in capitibus in pede præsentiũ descriptis, conscios, culpabiles, siue aliquid scientes quatenus infra sex dierum spacium, quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos pro tertio, & vltimo peremptorio termino, ac monitione canonica assignamus, ijdem conscij, & scientes reuelasse, culpabiles verò, & fautores restituisse, & satisfecisse debeant, prout in infrascriptis capitibus continetur, alioquin dicto termino elapso, & monitioni eiusmodi non parito, illos, & eorum quemlibet in Ecclesijs, alijsq. locis publicis solitis, singulis Dominicis & festiuis alijs diebus, campanis pulsatis, & candelis accensis, ac demum exstinctis, & in terram proiectis, pro excommunicatis publicè denunciens, prout nos præsentium tenore excommunicamus, denunciamus, & declaramus, id tamdiu facientes, donec, & quousque ad gremium Sanctæ matris Ecclesiæ, mãdatis nostris huiusmodi obedien. humiliter redierint, & præuia condigna satisfactione, & reuelatione, à nobis absolutionis beneficium meruerint obtinere, Datum Neap. in Palatio Archiepiscopali, &c.

Practica monendi generaliter malefactores, & scientes, vt infra certum terminum satisfacint, vel reuelent, aliàs excommunicationem incurrant, necnon, & modus ipsius excommunicationis publicãdæ, habetur optimè in Extrauag. Cõm. vnica, Ioannis XXII. sub titulo de furtis, & ad materiã literarũ monitorialium generalium ad finẽ reuelationis sub excõmunicationis pęna, vide Zabar. Imol. & alios, in Clemenr. Dispendiosam, de iudic. vbi pręfatarũ literarum formã notant. Luculentissime scripserunt Ioannes de Neuzan. in sua Silua nuptiali, lib. 3. in verbo monitorię, Philip. Prob. ad Ioann. Monach. in c. 2. de constitut. in 6. Nauar. in repetit. c. inter verba, Conclus. 6. Corrolar. 66. 11, quæst. 3. licet etiam aliqua pauca sparsim tangat in Manuali, & in conf. 7. de sentent.

excom.

excom.in antiq.Ioannes Guttierez,lib.1.Canon.quęst.c.11. per totum.Henriquez.in Summa,lib.3.excom.cap.18.quędam etiam ad propositum huius materiæ reperiuntur annotata per Rip.in Tract.de peste,in fine,à num.121.vsque ad 128. & nouissimè scripsit Reuerẽdissimus Episcopus Montis Marani, in sua Praxi,cap.1.& 2.per quos traduntur regulæ obseruandæ in dictis literis concedendis, explicantur causæ ex quibus quis excusatur a reuelando, numerantur personæ quæ ab huiusmodi literis eximuntur,& præsertim declaratur quæstio illa,an, & quando principalis teneatur seipsum propalare, & denique traditur communis praxis eius, quod agendum est receptis reuelationibus An autem quis compelli possit censuris ad exhibendas scripturas contra se, & quando ad id teneatur, præter Doctores in c 1.de probat. vide Sot.in 4.dist. 22.q.1.Art.2. Casu 3.Nauar.in cons.3. de Censib.in antiq. Henriquez.distinctè, & notabiliter in præalleg.cap.18.num.1.& 2.

Contingit sæpè sub clypeo harum monitorialium falsitates committi, ideo Episcopus,seu eius Vicarius,antequam eas concedat,tam authoritate ordinaria,quam Apostolica delegata,semper præ oculis habere debet Decretum prędictum Conc.Trid.considerãdo illa verba, ex re non vulgari, causaq. diligenter,ac magna maturitate examinata,pro re,loco, persona,aut tempore,& alia secundum iuris dispositionem recollecta per præallegatos Doctores.

Pro tutiori debere principalem cum iuramento prius interrogare de rei valore,eius interesse, & an competat actio an habeat testes, certas scripturas,vel alias probationes, ad quẽ finem,an pẽdeat lis, in quo termino reperiatur, nam qñ petuntur pro habendis testibus, & illis postea examinandis, seu repetendis coram iudice laico,debet procedi cũ magna circumspectione, ob suspicionem falsitatis, cum principales, qui non producunt, prætendunt excusari ab ea, & sub hoc clypeo excusationis,possent etiam testes euadere pęnam falsitatis,allegando se non venisse spontè,sed coactos, ne inciderent in excõmunicationem contentam in monitorialibus.Item,an resultent in alicuius infamiã, vel si dirigi possunt in causam criminalem, & quãdiu habet, quod ipse principalis passus est damnum, nam pro rebus multo tẽpore citrà deperditis, ego regulariter non concederem,si à die quo sciuit,& recurrere potuit,esset elapsum longũ tẽpus,& ne contra coniunctos,qui in eadem domo habitant,& personas in eius potestate constitutas; Interdum etiam illud exigatur, vt constet aliqualiter de damno, prius quam concedantur ob frequentes calumnias,item quotiescumque in capitibus monitionum, noĩatur aliqua persona viuens, vel si facile colligi potest contra quem, vel noĩatur persona mortua, etiam si capita non concernant infamiam, & esset casus concedendi, non publicentur, antequam notificentur personæ nominatæ viuenti, vel hæredi defuncti. Item si principalis qui petit monitoria, est absens, non concedantur absque speciali mãdato procuratoris; Item bonum esset ex officio interuenire in receptione testium,ipsum Episcopũ, vel Vicarium,vel eo impedito, cõmittere receptionem testium personæ idoneæ,& timoratæ, faciendo eis interrogatoria opportuna; In recipiendis reuelationibus præcipiat Episcopus, vt nihil recipiatur nomine ipsius, vel eius Vicarij, etiam nomine Decreti, vt in Concilio prouinciali Mediolanensi fuit statutum; De hac materia,ad meam,& aliorum instructionem,dum essem consultor ordinarius in Curia Archiepiscopali Neapolitana,aliqua scripsi,antequam ederetur Praxis prædicta,& Ioan. Guttierez in loco præallegato.

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod quantum ad euitationem excõmunicatorum attinet, exstat Constitutio Leonis X. in Conc. Lateranensi vltimo sess. 11. fol. 179. a ter. in antiquis, & in Bullar. fol. 212. tenoris sequentis.

Statuimus insuper, quod ad euitãdum scandala, & multa pericula, subueniẽdumq. conscientijs timoratis, quod nemo deinceps à communicatione alicuius in Sacramentorum administratione, vel receptione, aut alijs quibuscũque diuinis, vel extra, prætextu cuiuscũque sententiæ, aut censuræ Ecclesiasticæ, seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine, vel à iure generaliter promulgatæ, teneatur abstinere, vel aliquem vitare, vel interdictum Ecclesiasticum obseruare, nisi sententia, prohibitio, suspensio, vel censura, huiusmodi fuerit, vel cõtra personam, Collegium, Vniuersitatem Ecclesiasticam, aut locum certũ, aut certam a iudice publicata, & denunciata specialiter, & expressè, aut si notoriè in excommunicationis sententiam constiterit incidisse, quod nulla possit tergiuersatione cęlari, aut aliquo iuris suffragio excusari, cum à communione illius abstinere volumus, iuxta Canonicas sanctiones. Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos nõ intendimus in aliquo releuare, nec eis quomodolibet suffragari.

Hanc Extrauag. inter alios recitant, & declarant Nauar. in Man. Confess. c. 27. nu. 35. Couar. in c. Alma mater, par. 1. §. 2. nu. 7. de sent. excom. in 6. Henriquez in Summa lib. 13. de excom. cap. 5. latissime Ioan. Guttier. lib. 1. Canon. q. c. 1.

EXCOMMVNICATORVM ABSOLVTIO.

PRÆTER Summistas, in hoc verbo. sciendum est, quod Regulares à sententia excommunicationis ab homine lata, nullatenus absoluere possunt laicos, & clericos seculares, Leonis X. Constitutione cauetur in generali Concil. Lateranen. vt infra, in versi. priuilegia Regularium, in qua etiam fuit prouisum, qđ excommunicati ordinẽ Mendicantium profiteri volentes, vbi de interesse tertij ageretur, absolui nõ possint, nisi præuia satisfactione. Procuratores quoque & negotiorum gestores, ac operarii eorundem fratrũ seruitiis insistentes sententiis excommunicationis promulgatis, illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint, aut dantibus consilium, auxilium, vel fauorem præstiterint. Et scias quod excommunicatio lata ab homine, non prouenit nisi ratione contumacię, à iure vero prouenit ratione delicti, Abb. in rub. de sent. excomm. in c. qua fronte, nu. 10. de appell. & de absolutione casuum reseruatorum, vide infrà, in versic. casus reseruati.

Annectere visum fuit Ioan. XXII. declarationem, quę sit atrox iniuria, vel damnabilis violentia, quam recitat per extensum Ioan. Bapt. Confect. in Collect. Priuileg. Ordin. Mendic. & non Mend. fol. 22. Mouit nos ad hoc agendũ, pręsertim, quia Nauar. in Man. cap. 27. sub num. 91. Io. Guttier. lib. 1. Canon. q. c. 5. nu. 15. & Sair. in Thesauro cas. consc. lib. 3. cap. 18. nu. 8. diminutam illam referunt, & vt tutius iudicium fieri possit, an Ordinarii absoluere valeant. præd. Extrauag. tenor talis est.

Perle-

Perlectis literis vestris circa absolutionem excommunicatorũ, vos in eis dubitare perspeximus, quæ esset modica, aut leuis iniuria, circa quam, sicut talis loquitur, absoluendi vobis contulimus potestatem; Ad quod, cum sit facti potius quã iuris quæstio, vobis prout possumus respondemus: illam videlicet modicam percussionem, aut impulsionem, pugni, palmę, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis; quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionẽ dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effusionem sanguinis nõ excedit, nec si tamen leuissimi ictus, aut pugni percussiones sanguis exiret, trãsire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc sit ab absolutione taliũ abstinendũ, vt tamen non solum ipsum factũ, immò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur; & ipsius facti circumstãtia, loci videlicet, & etiã personæ, quæ sit leuis, vel modica, grauis, aut enormis iniuria manifestius cognoscatur, loci quidẽ vt in theatro, vel in foro, corã Rege, Prælato, vel Iudice, in Ecclesia corã multis, in alio loco publico alicui iniuria inferatur. Personæ veluti si Magister, vel Iudex, aut etiam Magistratus, aut Prælatus, Pater, aut Patruus vel aliquis in dignitate, vel personatu cõstitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur, per hæc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ sint tales, aut modicæ tamquã ex opposito cognoscantur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenũ omnia differantur, iudicium autem talis enormis iniuriæ vestro duximus arbitrio committendum, vt potestatem vestram, cum ad hęc processeritis, temperetis, vt citrà metas huiusmodi potius, quàm vltrà eas circa absolutionem taliũ procedatur, ne iniuriãtes de vicina absolutione confisi, de facili in atroces prorumpant percussiones, vel iniurias, & sententias Canonis in periculosis contemnentes, in excõmunicationis sententias procliuius prolabantur. Tolerabilius est enim aliquos, qui per vos etiam possunt absolui, nobis, vel superiori absoluendos relinquere, quã contra statuta Canonum imagine quadam absolutionis, (quod non fit sine grandi periculo,) quemquam relinquere innodatum, cum vmbra quędam videatur in opere, veritas autem non habeat in effectu.

Hactenus verba literarum Ioan. XXII. Quarum literarum terminos, scilicet, quando percussio, seu læsio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis, præter Nauar. & Sairũ vbi suprà, declarant Tolet. in Sum. lib. 1. c. 32. & latius Suarez de Censuris, disput. 22. sect. 1. pag. 308. col. 2.

EXCOMMVNICATIONES IN BVLLA DIE COENAE DOMINI.

PRÆTER Summistas, in verbo, Excõmunicatio, sciendum est, quod Excommunicationum, quarum absolutio est reseruata Summo Pontifici quædam sunt extra dictam Bullam, quædam verò continentur in ea; quæ enumerantur, & declarantur per Summistas, pręsertim per Nauar. in Manuali Confessorum c. 27. tenor verò dictæ Bullæ est tenoris sequentis.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINIT. Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Nouerint Vniuersi hoc præsens publicum transumptum inspecturi, quod Nos Marcellus Lantes, Protonotarius Apostolicus, vtriusque Signaturæ S. D. N. Papæ Referendarius, ac Curiæ Causarum Cameræ Apost. generalis Auditor,

ditor, Romanæq. Curiæ Iudex ordinarius, sententiarumq. & censurarum in eadem Rom. Curia latarum, ac quarumcumque literarum Apostolicarum vniuersalis executor ab eodem S.D.N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inspeximus literas Apost. S.D.N. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. hodie, quæ fuit dies feriæ quintæ, & Cœnæ Domini, solemniter more solito lectas, & publicatas, eiusq. Bulla plumbea cum cordula rubei, croceiq. colorum more Romanæ Curiæ pendente, bullatas, & omni suspicione carentes, subsequentis tenoris.

Paulus Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

PROOEMIVM BVLLÆ.

Pastoralis Romani Pontificis vigilantia, & solicitudo cum in omni Christiana Reipublicæ pace, & tranquillitate procuranda, pro sui muneris officio assiduè versatur, tum potissimum in Catholicæ fidei, sine qua impossibile est placere Deo, vnitate, atque integritate retinenda, & conseruanda, maximè elucet: Nimirum, vt fideles Christi non sint paruuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, ad circumuentionem erroris, sed omnes occurrant in vnitatem fidei, & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, neque se in huius vitæ societate, & communione lædant, aut inter se alter alteri offensionem præbeat, sed potius in vinculo charitatis coniuncti tamquam vnius corporis membra sub Christo capite, eiusq. in terris Vicario Romano Pontifice, Beatissimi Petri successore, à quo totius Ecclesiæ vnitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita diuina gratia adiutrice sic præsentis vitæ quiete gaudeant, vt futura quoque Beatitudine perfruantur. Ob quas sane causas Rom. Pontifices Prædecessores nostri, hodierna die quæ anniuersaria Dominicæ Cœnæ commemoratione solemnis est, spirituale Ecclesiasticæ disciplinæ gaudium, & salutaria iustitiæ arma per ministerium summi Apostolatus, ad Dei gloriam, & animarum salutem solemniter exercere consueuerunt.

Nos igitur quibus nihil optabilius est, quam fidei inuiolatam integritatem, publicam pacem, & iustitiam Deo authore tueri, & solemnem hunc morem sequentes.

1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Authoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Nostra, quoscúque Hussitas, Vvicleffistas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluinistas, Vgonottos, Anabaptistas, Trinitarios, & à Christiana fide Apostatas, ac omnes, & singulos alios Hæreticos quocumque nomine censeantur, & generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorundem libros Hæresim continentes, vel de religione tractantes, sine authoritate Nostra, & Sedis Apostolicæ scienter legentes, aut retinentes imprimentes, seu quomodolibet defendentes, ex quauis causa publicè vel occultè, quouis ingenio, vel colore, necnon Schismaticos, & eos qui se à Nostra & Romani Pontificis pro tempore existentis, obedientia pertinaciter subtrahunt, vel recedunt.

2. Item excommunicamus, & anathematizamus oēs, & singulos cuiuscumque status, gradus, seu conditionis fuerint: Vniuersitates vero, Collegia, & Capitula quocumque nomine nuncupentur, interdicimus ab ordinationibus, seu mandatis nostris, ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad vniuersale futurum Concilium appellantes: necnon eos quorum auxilio, vel fauore, appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Cursarios, ac Latrunculos maritimos, discurentes mare nostrum, præcipuè à Monte Argentario vsque ad Terracinam: ac omnes eorum fautores, receptatores, & defensores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui Christianorum quorumcumque Nauibus, tempestate seu in transuersum (vt dici solet) iactatis, vel quoquo modo naufragium passis, siue in ipsis nauibus, siue ex eisdem eiecta in mari, vel in litore inuenta, cuiuscumque generis bona, tam in nostris Tyrrheni, & Adriatici, quam in ceteris cuiusque Maris Regionibus, & litoribus surripuerint. Ita vt nec ob quodcumque priuilegium, consuetudinem, aut longissimi, etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quemcumque prætextum excusari possint.

5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris suis noua Pedagia, seu Gabellas, præterquam in casibus sibi à iure, seu ex speciali Sedis Apostolicæ licentia, permissis, imponunt, vel augent, seu imponi, vel augeri prohibiti exigunt.

6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios literarum Apostolicarum, etiam in forma Breuis ac supplicationum, gratiam, vel iustitiā concernentium, per Romanum Pontificem, vel S.R.E. Vicecancellario, seu gerentes vices eorū, aut de mandato eiusdem Romani Pontificis signatarū, necnon falso fabricantes literas Apostolicas, etiam in forma Breuis, & etiam falso signantes Supplicationes huiusmodi, sub nomine Romani Pontificis, seu Vicecancellarij, aut gerentium vices prædictorum.

7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sarracenos, Turcas, & alios Christiani nominis hostes, & inimicos, vel Hæreticos, per nostras, siue huius Sanctæ Sedis, sententias expressè, & nominatim declaratos, deferunt, seu transmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chalybem, omniaq. alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes, tam ex ipso canape, quam alia quacumque materia, & ipsam materiā, aliaq. huiusmodi, quibus Christianos, & Catholicos impugnant, necnon illos, qui per se, vel alios de rebus statum Christianæ Reip. concernentibus, in Christianorum perniciem, & damnum, ipsos Turcas, & Christianæ Religionis inimicos, necnon hereticos, in damnum Catholicę Religionis certiores faciunt, illisq. ad id auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet pręstant. Non obstantibus quibuscumque priuilegijs, quibusuis personis Principibus, Rebuspublicis, per Nos, & Sedem prædictā hactenus concessis, de huiusmodi prohibitione expressam mentionem non facientibus.

8. Item excōmunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, seu inuadētes eos, qui victualia, seu alia ad vsum Romanę Curię necessaria aduehūt ac etiam eos qui ne ad Roman. Curiam aduehantur, vel afferantur, prohibēt, impediunt, seu perturbāt, seu hæc facientes defendunt, per se, vel alios cuiuscūque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & status, etiā si Pontificali, seu

Regali,

Regali, aut alia quauis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes,& recedentes ab eadem, sua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui iurisdictionem ordinariam, vel delegatam à nobis, vel nostris iudicibus non habentes, illam sibi temerè vendicantes, similia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

10. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes interficiẽtes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu deprędantes Romipetas, seu peregrinos ad Vrbem causa deuotionis seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel ab ipsa recedentes,& in his, dantes auxilium, consilium, vel fauorem.

11. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes interficientes, mutilantes vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisq. Apostolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos à suis Diœcesibus territorijs, seu dominijs, eijcientes, necnon ea mandantes, vel rata habentes, seu præstantes eis auxilium, consilium, vel fauorem.

12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel per alios, personas Ecclesiasticas quascumque, vel seculares, ad Romanam Curiam super eorum causis,& negotijs recurrẽtes, ac illa in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumq. gestores, aduocatos, procuratores, & agentes, seu etiam Auditores, vel Iudices super dictis causis, vel negotijs deputatos, occasione causarum, vel negotiorum huiusmodi, occidunt, seu quoquomodo percutiunt, bonis spoliant, seu qui per se, vel per alios directè, vel indirectè delicta huiusmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem prȩstare non verentur, cuiuscumque præeminentiæ,& dignitatis fuerint.

13. Item excõmunicamus,& anathematizamus omnes, tam Ecclesiasticos, quã seculares, cuiuscumq. dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem à grauamine, vel futura executione literarum Apostolicarum, et in forma Breuis, tam gratiam quam iustitiam cõcernentium, necnon citationum, inhibitionum, sequestrorum, monitoriorum, processuum executorialiũ, & aliorũ decretorum, à Nobis, & à Sede prędicta, seu Legatis, Nuncijs, Præsidentibus Palatij nostri,& Camerę Apostolicæ Auditoribus, Cõmissarijs, alijsq. Iudicibus,& Delegatis Apostolicis, emanatorum,& quæ pro tempore emanauerint, aut aliàs ad Curias seculares, & laicam potestatem recurrunt, & ab ea, instante etiam Fisci procuratore, vel aduocato, appellationes hmõi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quiue illa simpliciter vel sine eorum beneplacito,& consensu, vel examine, executioni demandari, aut ne Tabelliones,& Notarij super hmõi literarum,& processuum executione, instrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti cuius interest, tradere debeant, impediunt, vel prohibent; ac etiam partes seu eorum agentes consanguineos, affines, familiares Notarios, executores literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum, capiunt, percutiunt, vulnerant carcerant, detinent, ex Ciuitatibus locis, & regnis eijciunt, bonis spoliant, perterrefaciunt, concutiunt & comminantur, per se, vel alium, seu alios, publicè, vel occultè, quiue alias quibuscumque per-

X 2 sonis,

sonis, in genere, vel in specie, nec non pro quibusuis eorum negotijs prosequendis, seu gratijs, vel literis impetrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas, vel literas à dicta Sede impetrent, seu impetratis vtantur, directè, vel indirectè prohibere, statuere, seu mandare, vel eas apud se, aut Notarios, seu Tabelliones, vel alios quomodolibet, retinere præsumunt.

14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui per se, vel alios, authoritate propria, ac de facto, quarumcumque exemptionũ, vel aliarum gratiarum, & literarum Apostolicarum prætextu, beneficiales, decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commissarijs nostris, alijsq; Iudicibus Ecclesiasticis auocant, illarumue causas ipsas prosequi volentes, impediunt, ac se de illarum cognitione, tamquã iudices interponunt. Quique partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum, citationes vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & faciendum, vel consentiendum, eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, à censuris, & pœnis in illis contentis, absolui, per statutum, vel aliàs compellunt, vel executionem literarum Apostolicarum, seu executorialium processuum ac decretorum prędictorum, quomodolibet impediunt, vel suum ad id fauorem, consilium, aut assensum præstant, etiam prætextu violentiæ prohibẽdę, vel aliarum prętensionum, seu etiam donec ipsi ad nos informandos, vt dicunt supplicauerint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes huiusmodi coram Nobis, & Sede Apostolica legitimè prosequantur, etiam si talia committentes, fuerint Præsidentes Cancellariarum, Consiliorum, Parlamentorum, Cancellarij, Vicecancellarij, Consiliarij, Ordinarij, vel Extraordinarij quorumcumque Principum secularium, etiam si Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiscopi, Episcopi, Abbates Commendatarij, seu Vicarij fuerint.

15. Quique ex eorum prætenso officio vel ad instãiam partis, aut aliquorum quorumcumque personas Ecclesiasticas, Capitula, Conuentus, Collegia Ecclesiarum quarumcumque, coram se ad suum tribunal, Audientiam, Cancellariã, Consilium, vel Parlamentum, præter Iuris dispositionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant, directè, vel indirectè, quouis quæsito colore, necnon qui Statuta, Ordinationes, Constitutiones, Pragmaticas, seu quęuis alia Decreta in genere, vel in specie, ex quauis causa, & quouis quæsito colore, ac etiã prætextu cuiusuis Consuetudinis, aut Priuilegij, vel aliàs quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis, & ordinatis, vsi fuerint, vnde libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut aliàs quouis modo restringitur, seu nostris, & dictæ Sedis, ac quarumcumque Ecclesiarum iuribus, quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expresse præiudicatur.

16. Necnon qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosq; superiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscuque iudices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet hac de causa directè, vel indirectè carcerando, vel molestando eorum agẽtes, procuratores, vel familiares, necnon cõsanguineos, & affines impediũt quo minus sua iurisdictione Ecclesiastica, contra quoscumque vtantur, secundũ quod Canones, & sacræ Constitutiones Ecclesiasticæ, & Decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuunt, ac etiam eos, qui post ipsorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcumque sententias, & decreta, aut aliàs fori Ecclesiastici iudiciũ eludentes, ad Cancellarias, & alias Curias

Curias seculares recurrunt,& ab illis prohibitiones,& mandata,etiam pœnalia Ordinarijs,aut Delegatis prędictis, decerni,& cõtra illos exequi procurãt; eos quoque qui hæc decernũt,&exequuntur,seu dant auxilium,consilium,patrocinium, & fauorem in eisdem.

17.Quiue iurisdictiones,seu fuctus,redditus,& prouentus,ad nos,& Sedem Apostolicam,& quascumque Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarũ,Monasteriorum,& aliorũ beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes, vsurpant, vel etiam qui quauis occasione,vel causa,sine Romani Pontificis,vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium, expressa licentia sequestrant.

18.Quiue,Collectas, Decimas, Talleas, Præstantia, & alia onera, Clericis, Prælatis,& alijs personis Ecclestasticis,ac eorum,& Ecclesiarum,Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumq. fructibus, redditibus,& prouentibus huiusmodi,absque simili Romani Pontificis specia li,& expressa licentia,imponunt,& diuersis etiam & exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam à sponte dantib. & concedentibus, recipiunt, Necnon qui per se, vel alios directè, vel indirectè, prædicta facere,exequi,vel procurare,aut in eisdem auxiliũ,cõsilium,vel fauorem præstare non verentur,cuiuscũque sint præeminentiæ, dignitatis,ordinis,conditionis,aut status,etiam si Imperiali,aut Regali præfulgeant dignitate,seu Principes,Duces,Comites,Barones, & alij Potentatus quicumque, ẽt Regnis, Prouincijs,Ciuitatib. & Terris quoquomodo præsidentes,& Consiliarii,& Senatores,aut quauis etiam Pontificali dignitate insigniti,Innouantes decreta super his, per Sacros Canones, tam in Lateranensi nouissimè celebrato, quam alijs Concilijs generalibus,edita,etiam cum censuris,& pęnis, in eis contentis.

19. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoscumque Magistratus,& Iudices,Notarios,Scribas,Executores,& Subexecutores,quomodolibet se interponẽtes in causis capitalibus, seu criminalibus, cõtra personas Ecclesiasticas,illas processando,banniendo, capiendo, seu sententias contra illas proferendo,vel exequendo,sine speciali,specifica,& expressa huius Sãctæ Sedis Apostolicæ licentia,quique eiusmodi licentiam ad personas,& casus non expressos extẽdunt,vel aliàs illis perperam abutuntur, etiam si talia committentes,sint Consiliarij,Senatores,Pręsidentes,Cancellarij,Vicecancellarii, aut quouis alio nomine nuncupati.

20.Item excommunicamus,& anathematizamus omnes illos,qui per se,seu alios directè,vel indirectè sub quocumque titulo,vel colore,inuadere, destrue re, occupare, ac detinere præsumpserint in totum, vel in partem Almam Vrbem,Regnum Siciliæ,Insulas Sardiniæ, Corsicæ, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuscia,Ducatum Spoletanum,Comitatum Venusinũ, Sabinẽsem,Marchiæ Anconitanæ,Massæ Trebarię,Romandiolę,Campanię, & Maritimas Prouincias, illarumq. Terras, & Loca,ac Terras specialis commissionis Arnulforum, Ciuitatesq. nostras Bononiam Cęsenam, Ariminum, Beneuentum,Perusium,Auinionem,Ciuitatem Castelli,Tudertum,Ferrariã, Co malum, & alias Ciuitates, Terras, & loca, vel iura, ad ipsam Romanam Ecclesiã,pertinentia reliquaq. Romanæ Ecclesiæ mediatè,vel immediatè subiecta,necnon supremam iurisdictionem in illis,nobis,& eidem Romanæ Ecclesiæ competentem, de facto vsurpare, perturbare, retinere, & vexare varijs modis præsumunt,necnon adhærentes fautores,& defensores eorum, seu illis auxilium,consilium,vel fauorem quomodolibet præstantes.

Absolutio soli Pontifici reseruatur.

Volentes præsentes nostros processus, ac omnia, & quæcumque his literis contenta, quousque alij huiusmodi processus à nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore existente, fiant, aut publicentur, durare, suosq. effectus omninò sortiri.

Absoluere præsumentes excommunicantur.

Ceterum à prędictis sententijs, nullus per alium quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc nisi de stando Ecclesiæ mandatis, & satisfaciendo, cautione præstita, absolui possit, etiam prętextu quarumuis facultatum, & indultorum, quibuscumque personis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militarium regularibus, etiam Episcopali, vel alia maiori dignitate præditis ipsisq. Ordinibus, & eorum Monasterijs, Conuentibus, & Domibus, ac Capitulis, Collegijs, Confraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus, & locis pijs, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos, & dictam Sedem, ac cuiusuis Concilij decreta, verbo, literis, aut alia quacumque scriptura, in genere, & in specie concessorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum.

Quod si fortè aliquid contra tenorem præsentium, talibus excommunicatione, & anathemate illaqueatis, vel eorum alicui absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sentētia innodamus, grauius contra eos spiritualiter, & temporaliter, prout expedire nouerimus, processuri.

Papæ absolutio non comprehendit eos qui à præmissis non destiterint.

Declarantes, ac protestantes quamcumque absolutionem, etiam solemniter per nos faciendam, prædictos excommunicatos sub præsentibus comprehensos, nisi prius à præmissis, cum vero proposito vlterius similia non committendi, destiterint, ac quo ad eos, qui contra Ecclesiasticam libertatem, vt præmittitur, Statuta fecerint, nisi prius Statuta, Ordinationes, Constitutiones, Pragmaticas, & Decreta huiusmodi, publicè reuocauerint, & ex Archiuijs, seu Capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri, & cassari, ac nos de reuocatione huiusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari, quin etiam per huiusmodi absolutionē, aut quoscumque alios actus contrarios, tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam nostram, vel successorum nostrorum, quantumcumque tempore cōtinuatam, in præmissis omnibus, & singulis, ac quibuscumque iuribus Sedis Apostolicæ, ac S. R. E. vndecumque, & quandocumque quæsitis, vel quęrendis, nullatenus præiudicari posse, aut debere.

Non obstātibus Priuilegijs, Indulgētijs, & Literis Apostolicis, generalib. vel specialibus supradictis, vel eorū alicui, seu aliquibus alijs, cuiuscūque ordinis, status, vel cōditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiam si, vt pręmittitur, Pōtificali, Imperiali, Regali, seu quauis Ecclesiastica, & mūdana pfulgeant dignitate, vel eorū Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, seu locis à prędicta Sede ex

quauis

quauis causa, etiam per viā contractus, aut remunerationis, & sub quauis alia forma, & tenore, ac cum quibusuis Clausulis, ēt derogatoriarum derogatorijs, concessis, ēt continentibus, quod excōmunicari, anathematizari, vel interdici non possint per literas Apostolicas, nō facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbū, de indulto huiusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus proprijs, cognominibus, & dignitatibus, eorum, mentionem, necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, pręscriptionibus, quantumcūque longissimis, & ali s quibuslibet obseruantijs, scriptis, vel non scriptis, per quæ contra hos nostros processus, ac sentētias quo minus includantur, in eis iuuare valeāt, vel tueri. Quæ omnia, quo ad hoc eorum omnium tenores, ac si de verbo, ad verbum, nihil penitus omisso, insererentur, præsentibus pro expressis habentes, penitus tollimus, & omninò reuocamus, ceterisq. contrarijs quibuscumque.

Vt verò præsentes nostri processus ad publicā omnium notitiam facilius deducantur, chartas, seu membranas Processus ipsos continentes, Valuis Ecclesię Sancti Ioannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, appendi faciemus. Vt ij, quos processus huiusmodi concernunt, quod ad ipsos non peruenerint, aut quod ipsos ignorauerint, nullam possint excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Insuper, vt processus ipsi, & præsentes literæ ac omnia, & singula in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque Ciuitatibus, & locis fuerint publicata: Vniuersis, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinarijs, & Prælatis, vbilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientię districtè præcipiendo mandamus, vt per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, postquam eas receperint, seu earū habuerint notitiā, semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries in Ecclesijs suis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, solemniter publicent, & ad Christi fidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

Quicumque audiunt confessiones apud se has literas habeant.

Ceterum Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, alijq. locorum Ordinarij, & Ecclesiarum Prælati, necnon Rectores, ceteriq. curam animarum exercentes, ac presbyteri seculares, & quorumuis ordinum regulares ad audiendas peccatorum cōfessiones, quauis authoritate deputati, transumptum præsentium literarum penes se habeant, easq. diligenter legere, & percipere studeant.

Volentes earundē pręsentium transumptis, etiam impressis, Not. publici manu subscriptis, & sigillo Iudicis ordinarij Rom. Cur. vel alterius personę in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem vbique locorum adhibendam fore quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę excōmunicationis, anathematizationis, interdicti, innouationis, innodationis, declarationis, ꝓtestationis, sublationis, reuocationis, cōmissionis, mādati, & voluntatis īfringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare pręsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum

eius se nouerit incursum, Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1605. Decimo Cal. Aprilis, Pontificatus Nostri Anno primo.

P.Card.Prodat.

M.Vestrius Barbianus.

S.de Vrsinis.

Registrata apud Marcellum Secretarium.

Anno a Natiuitate D.N.Iesu Christi Millesimo sexcentesimo sexto, Indict. quarta, die verò vigesima tertia mensis Martij, Pont. Sãctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pauli Papæ V. Anno eius primo, supradictæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Principis Apostolorum, S. Ioannis Lateranen. & in Acie Campi Floræ, per nos Bernabęum Politũ, & Bernardinum Mazzatellum S.D.N. Papæ Curs.

Io.B.Bagni.Mag.Curs.

Quibus quidem literis diligenter inspectis, illas ad requisitionem, & instantiam Mag.D. Prosperi Farinacij S.D.N. Papæ, & Cam. Apost. Procuratoris Fiscalis, per D.Hieronym. Fabrium nostrum, & de Curia Not. publicum infrascriptum transumi, & exemplari, ac in hanc publicam transumpti formam redigi mandauimus, decernentes, & volentes, vt huic præsenti trãsumpto, iuxta earũdem literarum, & Decreti in eis appositi formam, continentiam, & tenorem, de cetero plena, & indubitata fides adhibeatur vbique locorũ, ac si ipsę literæ originales exhibitæ, vel ostensæ forent. Quibus omnibus, & singulis authoritatem nostram ordinariam, ac decretũ interposuimus, & interponimus per præsentes. In quorum fidem præsentes literas, atque præsens publicum Instrumentum transumpti exinde fieri, & per Impressores Camerales imprimi, ac per dictum nostrũ, & Curiæ nostræ Not. infrascriptum, subscribi, & publicari mãdauimus, nostriq. soliti sigilli impressione muniri iussimus, & fecimus. Dat. Romę in ædibus nostris, anno a Natiuitate D.N.Iesu Christi, 1606. Indictione quarta, die verò 23. Mensis Martij, Pont. autem S.D.N.D. Pauli Diuina prouidentia PP.V. Anno eius primo. Præsentibus ibidem DD. Laureto Persico, & P.Ant.Catalono d.Cur. nostræ Not. & corã nobis scribis testibus ad præmissa omnia, & singula vocatis, specialiter atque rogatis.

Locus † sigilli.

Marcellus Lantes Auditor.

Hieronymus Fabrius Cuc.Caus.Cam.Ap.Not.& Mens.

De casibus in hac Bulla Cęnę cõtentis, vide Extrauag. Commun. Pauli II. & Sixti VI. incipien. Etsi Dominici, de penitẽt. & remiss. ac Cõstitutiones Innoc. VIII. incip. Officij nostri, fol. 131. in Bulla Leonis X. incipien. In supremo. fol.

229.

229.in Bulla Clem.VII.incip. Romanus Pontifex. fol. 347. loquentes de impedientibus exequutionem Literarum Apostolicarum.

Item Pij II.incip.Execrabilis.fol.75.& Iulij II.incip.Suscepti,fol 156.contra appellantes ad futurum Concilium.

Item Vrbani VI.incip.Qnia sicut,fol.47.contra bannitentes seu regulantes aut præscribentes personas Ecclesiasticas.

Item Leonis X.Contra inuadentes,vel occupantes Ciuitates,& loca S.R.E. eorumq. fautores incip.Inter graues. fol.195.in Bulla.

Item Pauli III. contra auferentes bona naufragantia, f.442.incip.Accepimus nuper, cum similibus ibi notatis per Dominum Laertium Cherubinum.

Item Leonis X.in Concil.Lateranen.Contra occupantes fructus beneficiorum,&c.& de impedientibus libertatem Ecclesiasticam,fol.194. in Bulla.§.& cum fructuum.

Item Alex.VI. Contra offendentes, litigantes in Romana Curia, eorumq. aduocatos, procuratores, vel iudices, testes, vel Notarios, fol. 146. incip. In eminenti.

EXEMPTIO.

PRÆTER Summistas sciendum est,Pium IV.Episcopis residentibus concessisse, vt iurisdictionem habeant contra Clericos seculares, & etiã Regulares extra claustra degentes,quomodolibet exemptos,vt in eius Constitutione incip.De salute, §.insuper,fol....in Bullar. & infrà,in verbo, Residentia,quæ facultas postea per Concilium Trid. fuit in pluribus ampliata: si quidem dicti Concilij vigore possunt Episcopi seu Archiepiscopi contra exemptos procedere tamquam Apostolicæ Sedis delegati in infrascriptis.

Et primò, Compellere opportunis remedijs, vt lectio sacræ Scripræ habeatur in Monasterijs monachorum,vbi commodè fieri potest, si Abbates in hoc negligentes fuerint,sess.5.de ref.cap.1.

2.Prouidere vt Plebani, Parochi,& alij curam animarum habentes, per se, vel per alios,plebes sibi commissas,pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus, & si ipsæ Ecclesiæ essent nullius Diœcesis,Archiepiscopi id præstare debent, vt delegati, d.sess.5. cap.2.post princip.

3.Procedere cõtra prædicatores etiam speciali priuilegio exemptos, qui hæreses prædicarent.d.c.2.circa finem.

4.Deputare Vicarios,& prouidere,ne animarum cura negligatur in Ecclesijs etiam exemptis eorum, qui priuilegia, indulta, aut dispensationes habent de non residendo.sess.6.c.2.

5.Visitare,punire, & corrigere clericos seculares priuilegiatos, vel Regulares extra monasteria degentes,si deliquerint.sess.6.c.3.

6.Visitare,corrigere,& emendare toties,quoties opus fuerit,Capitula exempta.ead.sess.6.c.4. etiam quando extra visitationem procedit iuxta præscriptũ cap.6.sess.25.de refor.

7.Examinare vniones a 40.annis citrà factas. sess.7.c.6.

8.Visitare quascumque Ecclesias,quomodolibet exemptas,& prouidere,vt reparentur d.sess.7.cap 8.

9.Cognoscere causas mercedum,& miserabilium personarũ,ead.sess.6.c.4.

10.Vi-

10. Visitare Hospitalia iuxta formam Clem. Quia contingit, de relig. dom. ead. sess. cap. 15.

11. Cognoscere de surreptione, & obreptione absolutionũ concessarum alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cęperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerat. sess. 23. c. 5.

12. Cognoscere, & punire excessus Clericorum secularium exemptorum, qui aliàs suæ iurisdictioni subessent, tam in visitatione, quam extra visitationem, dummodo in suis ecclesijs resident. sess. 14. cap. 4.

13. Conuertere in distributiones quotidianas tertiam partem fructuum, etiã dignitatum, canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum Cathedralium & Collegiatarum ecclesiarum, in quibus nullæ sunt distributiones, vel ita tenues vt verisimiliter negligantur. sess. 21. & 22. c. 3.

14. Præscribere Dignitatibus, personatibus, & of. Cathedraliũ, & Collegiatarum Ecclesiarum competens seruitiũ ab eis personaliter adimplendum pro distributionibus lucrandis. d. c. 3. sess. 22.

15. Nouas parochias erigere, & in erectis ministrorum numerũ, prout opus fuerit, augere, sess. 21. c. 4. & vniones facere, ead. sess. c. 5. illasq. quæ a 30. annis citrà factę sunt, reuidere, & examinare. sess. 7. cap. 6.

16 Coadiutores dare Parochis minus idoneis. sess. 21. c. 6.

17. Transferre beneficia, & Ecclesiarum refectionem procurare. d. sess. 22. cap. 7.

18. Commendata monasteria, in quibus non viget Regularis obseruantia, & beneficia quæcumque qualitercumque commendata, visitare, & curare vt reficiantur, quę restauratione indigent, vt animarum cura, & alia debita obsequia rectè exerceantur. sess. 21. c. 8.

19 Visitare, & corrigere Regulares in commendatis monasterijs, in quibus regularis obseruantia viget, residentes, qui secundum eorum instituta non viuunt, cum superiores admoniti intra sex menses non fecerint, & correxerint. d. cap. 8. sess. 21.

20. Cognoscere in dispensationibus quæ à Sede Apostolica conceduntur, & in commutationibus vltimarum voluntatum, an preces veritati nitantur. sess. 22. c. 5. & 6.

21. Exequi omnes pias voluntates. sess. 22. c. 8.

22. Visitare Hospitalia, Collegia, Confraternitates laicorum, etiã quas Scholas vocant, non tamen. quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia, Montes Pietatis, ac omnia loca pia. d. c. 8. sess. 22.

23. Notarios examinare, & suspendere. sess. 22. c. 10.

24. Visitare Ecclesias exemptas, & quæ in nullius Diœcesi esse dicuntur. sess. 24. cap. 9.

25 In omnibus, quæ ad visitationem, & morum correctionẽ spectant, procedere, sess. 24. c. 10.

26. Procedere contra Cappellanos Regios, & habentes titulum Protonotariatus, & cõtra oblatos Militiarum, & Hospitalium, pręterquam eos, qui actu inseruiunt, sess. 24. cap. 11.

27. Prohibere ne in consequutione possessionis beneficiorum, canonicatuum, & c. interueniant solutiones, promissiones, & alia sapientia simoniam, & turnorum lucra, quæ in vsus pios non conuertuntur. sess. 24. c. 14.

28. Redigere in Cõgregationes Monasteria Sedi Apostolicæ immediatè subiecta,

biecta, si ipsi Religiosi negligentes fuerint, & hoc faciant Archiepiscopi in prouincia, & si nec ad Metropolitani instantiã se redegerint, Episcopis subiaceant, in quorum diœcesi sunt. sess. 25. de regular. cap. 8.

29. Monasterijs monialium Sedi Apostolicæ immediatè subiectis præesse. d. sess. 25. cap. 9.

30. Procurare in Monasterijs sibi non subiectis, vt Monialium clausura, vbi violata est restituatur, & conseruetur, iuxta c. periculoso, de statu regular. in 6. renouatum. sess. 25. de regular. cap. 5.

31. Rescindere concessiones iuris patronatus ex augmento dotis, vel alia simili causa a 40. annis citrà acquisitas, & in posterum acquirendas. sess. 25. de reform. cap. 9.

32. Procedere & punire Concubinarios, postquam admoniti nõ resipuerint, iuxta formam traditam sess. 25. de reform. cap. 14.

Quibus sic in vnum recollectis sciendum est præterea, exstare Constitutionẽ S.D.N.D. Clementis VIII. super executione Decreti Concil. Trident. sess. 25. cap. 14. contra regulares non subditos Episcopo, intra Claustra degentes, & extra ea ita notoriè delinquentes, vt populo scandalo sint, ac contra eorum superiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia suorum ordinum loca transmittentes, vel transmissos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris sequentis. *Clem. VIII.*

Suscepti muneris ratio postulat, vt ea, quæ in Sac. Trid. Conc. prouidè cõstituta sunt, ab ijs ad quos spectet, inuiolatè obseruari curemus. Maturo sanè cõsilio ipsius Concilij Decreto prouisum est, vt quicumque regularis nõ subditus episcopo, intra claustra degens, extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, à suo superiore intra tempus ab Epo præfigendum, seuerè puniatur, & superior de punitione Episcopum certiorem faciat, sin minus, ipse à suo itẽ superiore officio priuetur, & delinquens ab Episc. puniri possit. Verum quia experientia compertum est, interdum in hmõi Decreti executione nimis remissè procedi, cum enim Eps instat, aliquem regularem, eo, quo supradictum est, modo, delinquentem, a suo superiore puniri, sæpè fit, vt superior regularem delinquentem ad alia suorum ordinum loca, extra Episcopi Diœcesim, ex industria impunitum transmittat, atque etiã ipse aliquando ad alias prouincias se conferat, nec vlterius super delinquẽtis excessibus inquirat, & de eius punitione Episc. certiorẽ reddat. Vnde nec Regularis delinquẽs tũc ab Episcopo puniri põt, cum extrà ipsius Diœcesim existens, nec superior, qui delinquentẽ corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Pastorali nostra solicitudine, præfati Decreti executioni, quãtum cũ Dño possumus, satisfacere, & præmissis malis, (vt par est) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabiliũ Filiorum nostrorũ S. R. E. Cardinalium prædicti Concilij interpretum sententia, Motu proprio, & ex certa scientia, nostris ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione, oĩbus, & singulis cuiuscumque ordinis, & instituti regularium, etiam mẽdicantium superioribus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis pœnis præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictũ Decretum, quilibet ipsorum, regularem non subditum Episcopo, intra claustra degentẽ, & extra ea ita notoriè delinquentẽ, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, intra tẽpus ab Episcopo præfigendũ, seuerè puniat, ac de punitione Episcopum certiorem faciat, *Cõgruit tit. de regul.*

& aliàs

& aliàs decretum ipsum in oībus, & per oīa exequatur. Ceterum, si superior in Regularem deliquentem non aiaduerterit, quinimò si illum impunitum ad alia suorum Ordinum loca, extra Episcopi Diœcesim, vt præfertur, transmiserit, volumus, & simili motu, atque authoritate decernimus, vt superior instante Epo intra terminum, ab Episcopo præfigendum, & sub eisdem indignationis nostræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtētorum, necnon & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac vlterius priuationis actiuæ & passiuæ vocis, ad quas à nemine præterquam à nobis, & a Romano Pontifice pro tempore existente restitui possit, ipso facto similiter incurrendis pœnis, ipsum regularem delinquentem a loco, ad quem transmissus fuit reuocare, & in quo deliquit, constituere seu sistere teneatur. Quod si hoc etiā facere prætermiserit, per præsentes similiter statuimus, vt Ordinarius loci ad quem regularis deliquens trāsmissus fuerit, super præmissis ab ipso Ordinario loci, ad quē regularis delinquens transmissus fuerit, super præmissis ab ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt præfertur, tamquā Sedis Apostolicæ Delegatus prædictū Concilij decretum oīno exequi, & in regularem delinquentem seuerè animaduertere possit, & debeat. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque Iudices, & Comissarios quauis authoritate fungentes, etiam eiusdem Rom. Ecclesiæ Cardinales, & Causarū Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretādi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quidquid secùs super his à quoquā, quauis authoritate scienter, vel ingnoranter contigerit attentari. Non obstantibus, &c.

Iurisdictio ordinariorum est fundata in Iure Communi, cap. Omnes Basilicæ, 16. q. 7. cap. cum personæ, de priuileg. in 6. c. super omnes, de diœcesi, exceptis exemptis, cap. sane, & ibi gl. de exces. prælat. & propriè Sedis Apostolicæ est eximere; gl. in c. 1. ver. exemptionis, de priuileg. in 6. qui exempti in multis casibus iurisdictioni Episcoporum subijciuntur, gl. in d. c. 1. in vers. instituta, & in Clem. 2. §. fin. in vers. puniri, de pœnit. & remiss. & quādo priuilegium non extendatur contra Ordinarium, est text. in c. Ne aliqui, de priuileg. in 6. & quando ex verbis priuilegiorum discerni possit, si ordinariorum iurisdictioni sit derogatum, vide text. in c. ex parte, de priuileg. & in c. Si Papa, eod. tit. lib. 6. Mascard. de probat. Conclus. 713. An autem pendente lite inter Episcopum, & aliquem ex suis Clericis, exemptus existat Clericus ab ipsius Episcopi iurisdictione, notabiliter declaratur per Guliel. Cassad. decis. 5. sub tit. de priuileg.

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

Cōgnit titu'. de testam. PRÆTER Summistas, sciendum est, quod licet Episcopi de iure sint executores piarum voluntatum, cap. 3. & cap. tua nobis, & ibi Doct. præsertim Couar. plures explicans assertiones de testam. etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, Conc. Trid. sess. 22. de refor. c. 8. in princ. id etiam agere valet Officium Reuerendæ Fabricæ S. Petri, & exstat Pij V. Bulla applicationis Fabricę

Pij V. medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium, sub Dat. Romæ XI. Kal. Ianuarij 1569. folio 1605. in Bullario, incip. Exigit, & infra.

Hinc est qd nos, qui nuper accepimus, quod tā in alma Vrbe nostra, & alijs Ciuitatibus, Terris, Dominijs, Locis, & Regnis, reperiuntur multa legata à pijs testatoribus facta ad effectum celebrationis Missarū, & recitationis Diuinorū officio-

officiorum, necnon erogationis eleemosynam diuersis Ecclesijs, Monasterij Hospitalibus, & alijs pijs locis, ipsaq. legata hæredẽ auaritia, seu aliàs per triennium retroactum executioni debitæ demandata nõ fuerint, volentesq. &c. De Apostolicæ potestatis plenitudine Deputatis, & Collegio huiusmodi si, & postquam iuxta tenorem priuilegiorum, & facultatum sibi concessarum legata huiusmodi executioni debitæ demãdari fecerint, vnam illorum medietatem, reliquam verò loco cui legata fuerint, applicamus, & appropriamus. Decernentes, &c. Sicq. per quoscumque iudices &c. Super qua Bulla, & alijs dubijs editæ fuerunt declarationes sequentes.

Declarationes facultatum Reuerendæ fabricę Sancti Petri de Vrbe, factæ ab Illustrissimis Deputatis dictæ Fabricæ in Vrbe residentibus, super interpretatione eis concessa dubiorum occurentium circa priuilegia dictæ Fabricæ, ad tollendas difficultates, quæ sæpè in cõtrouersijs iudiciorum coram eius Commissarijs, & iudicibus oriũtur, ac pro faciliori litium expeditione, infrascripta declaranda, & interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ concessa, de legatis, hereditatibus, & pijs dispositionibus certis, ad fauorem piorum locorum, Ecclesiarũ, & Ecclesiasticarum personarum, pro vna vice, & sine onere, aut cum eo relictis, & factis, quæ intra annum ab hæredibus, seu aliàs grauatis realiter adimpleta non fuerunt, vsque ad triennium cõputandum à die mortis, quinta pars, tantum ad ipsam fabricam spectat, lapso vero triennio, si adhuc adimpleta non sint, eidem Fabricę medietas debetur. Declaramus medietatẽ huiusmodi pariter die mortis dictorum testatorum, & disponentium ipsi Fabricæ debitam esse, seruandamq. fore in his Bullam fel. rec. Pij Papæ V. sub Datum 11. Cal. Ianuarij 1569. quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendã esse significamus, & interpretamur; & prædicta etiam locum habere in relictis similibus, quæ intra statutum a testatore, & disponente tempus satisfacta non sunt, vt eo lapso triennium intelligatur cucurisse à die mortis.

Annua vero pia legata, & disposita pijs locis, Ecclesiis, & Ecclesiasticis personis certis, & nominatis cum onere celebrationis Missarum, Diuinorũ Officiorum, erogatione eleemosynarum, aut similium in perpetuum, aut ad certum tempus, seu statutis quibusdam diebus in anno, vel hebdomada, pro quorum adimplemẽto bona, seu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum, seu aliorum, qui ad id quomodolibet obligati erant, aut tenebãtur, auaritia, pro præterito adimpleta cum effectu non sunt tunc redditus, & relicta huiusmodi hucusque decursa, & realiter non soluta, fabricæ debeantur: In futurum verò decurrenda, ipsis legatariis cum onere iniuncto applicẽtur, vt hactenus obseruatum est.

Quando verò bona, seu annui redditus, & introitus a Monasteriis, Capitulis, Cappellanis, seu aliis legatariis pcepti, & exacti sunt, ac percipiũtur, & exigũtur pro dicta celebratione Missarum, & diuinorũ Off. in perpetuum, aut ad tempus, vt supra; & Missæ huiusmodi, aut diuina off. in toto, vel in parte ab ipsis legatariis celebratę nõ fuerũt, vel celebrari desierũt, aut etiã minimè celebrãtur propter ipsorũ legatariorũ negligentiã, seu impotentiã, nempè quod maior sit numerus Missarum, quam Sacerdotum, huiusmodi relicta pro rata Missarum, & diuinorum officiorũ, sic per negligentiam, seu impotentiã omissatum, ad Fabricam ipsam deuoluta esse declaramus. Dantes facultatem ministris a nobis deputatis, seu ab aliis ad hæc specialiter substitutis, vt cum legatariis, aut

aliàs

aliàs obligatis, ad quos spectat, si eis melius expedire videbitur, pro præterito tantum desuper componere valeant.

Si autem ipsi legatatij, quibus à principio redditus, & bona huiusmodi relicta sunt ex instituto, & obseruantia regulæ, talium relictorum incapaces erant, aut a principio quidem capaces existebant, sed propter regulę mutationem incapaces effecti sunt, inhærendo dictæ Fabricæ priuilegiis, aut declarationibus aliàs factis, præsertim sub die 18. Martij 1589. Declaramus huiusmodi, quæ à principio personis incapacibus facta sunt, siue ex post facto incapaces sunt redditi, non ad hæredes grauatos, seu aliàs obligatos spectare, seu vti caduca ab eis vindicari posse, sed Fabricã ipsam nedum in vim institutionis, sed etiam substitutionis, & fideicommissi, tamquam incerta effecta spectauisse, & spectare, & sub priuilegijs ipsius Fabricę comprehendi, prout etiam quæ forte ex quacumque causa a legatarijs ipsis etiam capacibus recusata, & non acceptata fuerunt, ac recusantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperib. puellis nuptui tradendis, quę amore Dei, seu aliàs ratione animæ, non autem affectu sanguinis, aut remunerationis seruitiorum facta erunt, si per aliquot annos ab hęredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter persoluta, seu deposita, etiam si forte per dictos hæredes, aut grauatos huiusmodi puellarum electio facta foret pro annis, & temporibus decursis, ad Fabricam ipsam pertinere declaramus. Decurrenda verò in futurum pro pauperibus huiusmodi puellis maritandis etiam antea electis, vt prefertur, integra concedantur, nisi in totum incerta essent, ita ad Fabricam, iuxta priuilegia, omninò spectarent, prout etiam eidem Fabricæ competunt omnia alia pia legata incerta, & maximè pro male ablatis relicta, ita vt etiam ab Ordinarijs locorum si fortè ad eos peruenerint, vindicari valeant, iuxta priuilegia prædicta.

Insuper, quia, vt accepimus, sępè huiusmodi legata, & piæ dispositiones pro constructione Monasteriorum, Hospitalium, Cappellarum, aut pro sustentatione Ecclesiasticarum personarum secularium, seu regularium, tam virorum, quam mulierum, & similium, nec intra, vel post triennium, hæredes ea adimplere curant: ex quibus si quinta, aut medietas respectiuè pro Fabrica detrahatur, opera ipsa aut in totum negliguntur, aut sine debita perfectione inchoata remanent, nec defunctorum voluntas, vt par est, obseruatur. Quod vt huic incommodo, quantum fieri potest, occurramus, & hæredibus, ac alijs obligatis omnis fraudis occasio auferatur, dum huiusmodi legatorum solutionem, & executionem procrastinare solēt, vt interim dictorum piorum relictorum fructus percipiant, ad quorum restitutionem non teneri prætendunt, & per capitalis solutionem satisfecisse testatorum voluntati contendunt. Idcirco declaramus dictos hæredes, seu alios grauatos existere ad fructus huiusmodi legatorũ persoluendos, a die mortis, quos realiter ex re legata seu aliàs relicta percepetunt, aut percipere potuerunt, si res huiusmodi sui natura aut aliàs fructifera sit, ita tamen, vt in posterum fabricæ non quinta, aut medietas relicti, sed fructus ipsi talis relicti persoluantur, legatum verò ipsum integrum pro perfectione dicti pi relicti consignetur, & reseruetur.

Præterea, quia sæpè contingit pia huiusmodi legata, & dispositiones pro constitutione Monasteriorum, Hospitalium, seu Ecclesiarum, & similium relictorum, debitæ executioni demandari nō posse propter aliquod facti, seu iuris impedimentũ: quia nempè pecunia relictæ ad construendum Monasteriũ nō sufficit,

sufficit, aut in loco à testatore designato ædificari non potest, seu etiam licentia ab Episcopo, aut alio Superiore obtineri nequit: cũ æquum non sit, vt pium opus huiusmodi propterea deseratur, sed potius in aliud de iure commutandũ veniat, declaramus, vt grauatis certus competẽs terminus præfigatur, arbitrio Iudicum pro impedimentis huiusmodi realiter, & cum effectu remouendis, aut pro obtinenda a Sede Apostolica commutatione talis pij relicti, & dispositionis. Quod si terminus elapsus, & impedimenta remota non fuerint, aut commutatio obtenta non sit, tunc legatum ipsum integraliter a Fabrica exigatur, perinde ac si ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuisset.

Cum verò interdum eo vsque habendi cupiditas accrescat, vt nõ vereantur multi hæredes, & legatarij scripturas falsas fabricare, priores datas confringere, aut aliàs Fabricam ipsam defraudere: Declaramus contra huiusmodi falsarios, complices, aut quouis modo culpabiles, omnibus iuris, & facti remedijs procedi debere, etiam declarando eos in censuras Ecclesiasticas, & pęnas incidisse, multas, & pœnas ad fabricæ vtilitatem conuertendas fore, iuxta eiusdem fabricæ priuilegia.

Tãdem teneri hæredes, qui intra statuta à iure tempora, bonorum hæreditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram solutionem faciendam legatorum, & priorum relictorum, quoties iuxta eiusdem fabricæ priuilegia, in foro iudiciali conuenti fuerint, neque sub prætextu, quod hæreditas soluendo non sit, excusari posse, quo minus etiam vltrà vires hæreditarias teneantur. Cum enim sine inuentarij confectione hæreditates adeundo, aut in eis seipsos immiscendo, cum legatarijs quasi contraxisse videantur, non debẽt beneficio legis perfrui, quam contemnẽdam esse censuerunt, nisi a S.D.N. restitutionem in integrum aduersus lapsum temporis ad inuentarij confectionem concessi forsan obtinuerint.

Ne autem de prædictis vllo vnquam tempore dubitari cõtingat, & vt iustitiam indifferenter omnibus cuiuscumque gradus, & conditionis existunt, ministretur, iussimus, & mandauimus hanc nostram declarationem etiam per Secretarium nostrũ in membranas redigi solitoq. sigillo subsignari. Datum Romę die vigesima septima mensis Martij, Millesimo quingentesimo nonagesimo octauo, Pontificatus S.D.N. Clementis Papæ VIII. Anno eius septimo.

Ad fauorem etiam prædicti Officij Fabricæ adest Motus proprius Pij Papæ IV. per quem datur facultas Collegio, & Deputatis Fabricæ S. Petri de Vrbe, cogendi quoscumque Notarios ad aperiendum, & ostendendum testamenta, post annum a die obitus testatoris, fol. 728. in Bullar. incip. Etsi per diuersos, & infra.

De Apostolicæ potestatis plenitudine, prædictis Collegio, & eius Commissarijs, vt sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ac aliàs iuxta formam facultatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes, & singulos Notarios, penes quos huiusmodi testamẽta clausa, vt præfertur, vel aliàs reperiuntur, vel in futurum reperientur, post annum à die obitus testatorum ad illa aperienda, & ipsis Commissarijs ostendenda solutaq. ipsis Notarijs debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum sibi exemplar ipsorum Testamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachij secularis, si opus fuerit, quacumque appellatione remota, cogere possint tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Sicq. in præmissis, &c. Non obstantibus, &c.

Item

Item ad fauorem prædicti Officij Fabricæ per Pium V. fuit prouisum, quod duæ sententiæ definitiuæ in causis Fabricæ Sancti Petri, faciant rem iudicatam in ea parte, in qua sunt conformes; & commissiones appellationum, quæ concederentur, intelligantur cum Clausula, Sine præiudicio executionis duarum conformium, vt in eius Bulla incip. Et si omnium litium, &c. fol. 1066. in Bullario.

De erectione Collegij Fabricæ Basilicæ S. Petri de Vrbe, eiusq. Officialibus, facultatibus, iurisdictione, indultis, exemptionibus, vide Cõstitutionem Clem. VII. incip. Admonet nos &c. fol. 291. in Bullario.

FIDEI PROFESSIO.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod publicam fidei professionem facere tenentur prouisi de Cathedralibus, Canonicatibus, dignitatibus, & alijs quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis, curam animarum habentibus, ex Concil. Trident. Decreto, sess. 24. c. 1. & 12. de refor. gener.

In Concilio Prouinciali & Synodo Diœcesana emittitur etiam ab his qui de iure, vel consuetudine interesse debent ob Decretum Conc. Trid. sess. 25. c. 2. de refor. gener. Quicumque Monasterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuscũque locis Regulariũ quorumcumque ordinum, etiam militiarum quocumque nomine vel titulo prouidentur, ex Pij IV. Constitutione, de Anno 1564. Idibus Nouembris, incip. Iniunctum. Videlicet.

Iniunctum nobis Apostolicæ seruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidã Ecclesiæ suę directionem, Sanctis Patribus, in nomine suo congregatis diuinitus inspirare dignatus est, ad eius laudem, & gloriãm incũctãter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Trid. dispositionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Ecclesijs pręfici vel quibus de illarum Dignitatibus, Canonicatibus, & alijs quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis curam animarũ habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei professionem facere, seq. in Romanæ Ecclesiæ obedientia permãsuros, spondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoscũque quibus de Monasterijs, Conuentibus, Domibus, & aliis quibuscumque locis, Regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militiarum, quocũque nomine, vel titulo prouidebitur, idem seruari, & ad hoc, vnius eiusdem fidei professio vniformiter, ab omnibus exhibeatur, vnicaq. & certa illius forma cũctis innotescat, nostræ solicitudinis partes in hoc alicui minimè desiderari, formã ipsam præsentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concili, & alios prędictos spectant, recipi, & obseruari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contrauenientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, professionem prædictam solemniter fieri authoritate Apostolica tenore præsentium districtè percipiendo mandamus, huiusmodi sub tenore.

Qui Summus Pont. de ea emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum, & per alios cuiusuis artis, & facultatis professores altera eius Constit. prouidit eodem die, & anno, incip. In sacrosancta, fol. 829. in Bullario. Videlicet.

In sacrosancta Beati Petri Principis Apostolorũ Cathedra, meritis licet imparibus, hisce procellosis militantis Ecclesiæ tempestatibus constitutos, plurimum nos oportet esse solicitos, vt Domini gregem curæ nostræ cõmissum, non

solum

solum ab apertis rapacium luporũ vndecumque caulis obstrepentium insultibus, sed etiam à magis formidolosis pestiferum vulpecularum domi latitantiũ insidijs, per prouidum pastoralis officij ministerium, ipso Domino cooperante præseruemus, ac illis omnes nocendi occasiones, quãtum cum Deo possumus, vbilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Sanctissimi vatis oraculum, timor Dñi, sine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, sapientiæ sit initium, & qui, vel in scientijs proficere, vel eas alios docere parãt, supremũ illum sapientiæ parentem, benignumq. largitorem deuoto sanæ fidei obsequio demereri, vtraque syncerææ Religionis pietate sibi conciliare debeãt. Idcirco hanc fidei puritatem scientijs, doctrinisq. quibuslibet tum tradendis, tũ addiscendis, tamquã necessariã basim, cõstituere, & ne simplicia nonnullorũ adolescentiũ res nouas audiẽdi cupidorũ ingenia, in naufragos blãdientiũ hęresũ scopulos imprudẽter impingãt, occurrere cupiẽtes; Motu proprio, & ex certa sciẽtia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine; qd deinceps nullus Doctor, Magister, Regens, vel alius cuiuscũque artis, & facultatis professor, siue Clericus, siue Laicus, ac Secularis, vel cuiusuis Ordinis Regularis sit, in quibusuis studiorũ generaliũ Vniuersitatibus, aut Gymnasijs publicis, aut alibi ordinariam, vel extraordinariam Lectoris Cathedram assequi, vel iam obtẽtam retinere, seu aliàs Theologiã, Canonicam, vel Ciuilem censuram, Medicinam, Philosophiã, Grammaticã, vel alias liberales artes, in quibuscumque Ciuitatibus, Terris, Opidis, ac locis, etiã in Ecclesijs, Monasterijs, aut Conuentibus Regulariũ quorũcumque, publicè, vel priuatim quoquo modo profiteri, seu lectiones reliquas in facultatibus hmõi habere, vel exercere, neque Doctores ipsi, aut Vniuersitatum, seu Gymnasiorum eorundem Rectores, Cancellarij, vel alij Superiores, sed nec etiã Palatini Comites, aut alij particulares facultatẽ eruditos viros ad eosdẽ gradus promouendi, etiam à Nobis, & Apostolica Sede, vel aliàs vndecumque habentes Sholares, tã Laicos, quã Clericos, & cuiusuis ordinis regulares, vel alios quoscũque quantalibet eruditione præditos ad vllũ gradum in eisdem facultatibus suscipiendũ recipere, & admittere, neque Doctores, Magistri, & Scholares ad electionem alicuius in Rectorẽ, vel Cancellariũ Vniuersitatis, aut Gymnasij procedere, nec ipsi Scholares, vel alii quantũlibet docti, & alioqui habiles, gradus hmõi, vel eorum aliquem, palam, vel priuatim recipere valeant, nisi Doctores videlicet, ac Regentes, Magistri, & alii professores iam ad Cathedras, & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra verò illam infra sex menses a die publicationis pręsentiũ cõputandos, reliqui verò ad Cathedras, & alias lecturas ibidem in posterũ assumendi ante illorum receptionẽ in Rectoris, vel aliorũ Superiorum, Eligendi autẽ in Rectores, vel Canc. ante illorũ electionem, vel saltẽ admissionem Ordinarii loci, vel eius in spiritualib⁹ Vicarii, ac promouendi Scholares, & alii præfati, ante illorũ promotionem in eiusdẽ Ordinarii, seu eius Vicarii, aut Doctorũ aliorumue promouentium manibus, præuio etiã processu, vel debita informatione, quãtum eis sufficere videbitur super Religione, fideq. Catholica, Rectorũ, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorũ eorũdem per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios ritè facta pręcedente, eãdem Catholicã fidem, verbis iuxta formæ infrascriptæ tenorem conceptis palam, & solẽniter profiteri teneantur. Et desuper instrumentũ publium cõfici, ac de processu seu informatione, & fidei professione in Priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus, hmõi specialis ac de verbo ad verbum mẽtio, & relatio fidei debeat authoritate Apostolica tenore

Y præsen-

præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus. Ac omnibus, & singulis earundem Vniuersitatum, & Gymnasiorum Rectoribus, Doctoribus, & alijs Superioribus, ac aliàs facultatem Doctorandi habentibus, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiã Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali authoritate præfulgeant, ne quam in Vniuersitatibus, Ciuitatibus, Opidis, vel alijs locis sibi in spiritualibus, vel temporalibus subiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, consequi, vel ad gradus promoueri respectiuè patiantur, in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub interdicto ab ingressu Ecclesiæ, quo ad Antistites, quo vero ad inferiores sub excommunicationis lata sententia, necnon priuatione omnium, & singulorum dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, eo ipso per contrafacientes incurrendis pœnis, districtius inhibemus, Ac quascumque receptiones, promotiones, electiones, & admissiones, absque processu, certaq. de Religione, & fide Catholica notitia, ac dicta fidei professione sic (vt præfertur) præcedente, pro tempore factas, nullas, inualidas, nulliusq. roboris, vel momenti esse neque cuiquam in iudicio, vel extra suffragari posse, sicq. per quoscumque Iudices, & Commissarios, quauis authoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid secùs à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus &c.

Forma autem dictæ professionis Fidei hæc est.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet; Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorem cæli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium, & in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia secula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum, de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & Homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est, & resurrexit tertia die secundum scripturas, & ascendit in Cælum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis, & in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem qui ex Patre Filioq. procedit, qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas, & vnam sanctam Catholicam, & Apostolicã ecclesiam, confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum, & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi seculi. Amen.

Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasq. eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissime admitto, & amplector.

Item sacram scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum admitto; nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem consensum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse verè, & propriè Sacramenta nouæ legis, à Ie-

su

ſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Cõfirmationem, Euchariſtiam, Pęnitētiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaq. gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Cõfirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque & approbatos Eccleſię Catholicę ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quę de peccato originali, & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum proprium, & propiciatorium ſacrificium pro viuis & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramēto eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fieriq. conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam cõuerſionem catholica eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumq. Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſq. ibi detentas fidelium ſuffragiis iuuari.

Similiter, & Sanctos, vna cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eoſq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorum, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumq. vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe, affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco.

Romanoq. Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro.

Cetera item omnia è Sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipue a Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulq. contraria omnia, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo.

Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſpontè profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè, Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prędicari quantum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: ſic me Deus adiuet, & hæc Sācta Dei Euangelia.

PROFESSIO ORTHODOXAE FIDEI A GRAECIS FAcienda, iussu felicis recordationis Greg. Papæ XIII. edita.

Ego firma fide credo,& profiteor omnia,& singula,quę continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur,videlicet.

Credo in vnum Deū, Patrem omnipotentem,factorem cæli,& terræ,visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum, Filiū Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo,lumen, de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum,cōsubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines,& propter nostrā salutē descēdit de Cęlis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto,ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato,passus,& sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in Cælum: sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos. Cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum,& viuificantem. Qui ex Patre, Filioq. procedit. Qui cum Patre,& Filio simul adoratur, & conglorificatur: qui loquutus est per Prophetas. Et vnam Sanctam Catholicam,& Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma, in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen.

Credo etiam,suspicio,atque profiteor ea omnia, quę sacra Oecumenica Synodus Florentina super vnione Occidentalis,& Orientalis Ecclesię definiuit, & declarauit,videlicet: quod Spiritus Sanctus a Patre, & Filio æternaliter est; essentiam suam, suumq; esse subsistēs habet ex Patre simul,& Filio;& ex vtroque æternaliter,tāquam ab vno principio,& vnica Spiratione procedit. Cum id quod Sancti Doctores,& Patres dicunt,ex Patre per Filium procedere Spiritum Sanctum,ad hanc intelligentiam tendat; vt per hoc significetur Filium quoque esse secundum Gręcos quidem causam,secundum Latinos verò,principium subsistentiæ Spiritus Sancti, sicut & Patrem. Cumq. omnia quæ Patris sunt,ipse Pater vnigenito Filio suo gignendo dederit, præter esse Patrem; hoc ipsum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipse Filius a Patre æternaliter habet,à quo ęternaliter etiam genitus est. Illamq. verborum illorum, Filioq; explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc necessitate, licitè,ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Itē in azymo,siue fermētato pane triticeo corpus Christi veraciter cōfici: Sacerdotesq. in altero ipsum Domini corpus conficere debere, vnumquemque scilicet iuxta suæ Ecclesiæ,siue Occidentalis, siue Orientalis consuetudinem.

Item si vere pœnitentes in Dei caritate decesserint,antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commissis satisfecerint, & omissis, eorum animas pœnis Purgatorij post mortem purgari:& vt a pœnis huiusmodi releuentur, prodesse eis fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia;orationes,& eleemosynas & alia pietatis officia, quæ a fidelib. pro alijs fidelib. fieri consueuerunt secundum Ecclesiæ instituta. Illorumq. animas, qui post Baptisma susceptum, nullam omninò peccati maculam incurrent, illas etiam quæ post cōtra-

ctam

ctam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutæ corporibus, prout superius dictum est, sunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clarè ipsum Deum trinum, & vnum sicuti est, meritorum tamen diuersitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas.

Item sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse Beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusq. Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum patrem ac Doctorem existere & ipsi in Beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam a Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in actis Oecumenicorum Cõciliorum, & in Sacris Canonibus cõtinetur.

Insuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ ex Decretis Sacræ Oecumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacrosancta Romana, & Apostolica Ecclesia etiam vltrà cõtenta in supradicto fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda proposuit atque præscripsit, vt sequitur.

Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasq. eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissimè admitto, & amplector.

Item Sacra Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem cõsensum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse verè, & propriè Sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Cõfirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaq. gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine Sacrilegio reiterari non posse.

Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ Ritus, in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto.

Omnia, & singula, quæ de peccato Originali, & de Iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistię Sacramẽto esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & Sãguinem, vna cum Anima, & Diuinitate Domini nostri Iesu Christi; fieriq. conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat.

Fateor etiam sub altera tantum specie, totum, atque integrum Christum, verumq. Sacramentum sumi.

Constanter teneo Purgatorium esse, animasq. ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vna cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eosq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas.

Firmissimè assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon

aliorum Sanctorum habendas, & retinẽdas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam potestatem, a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumq. vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum Matrem, & magistram agnosco, Romanoq. Pontifici, Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro.

Cetera item omnia à Sacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac precipue à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulq. cõtraria omnia, & schismata atque hęreses quascumque ab Ecclesia damnatas & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, anathematizo, & abiuro.

Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti spontè profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitę spiritum constantissime, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum.

Ego idem Spondeo,

Voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euang.

FORVM COMPETENS.

PRÆTER Summistas, sciendum est qualiter contra personas Ecclesiasticas foro suo renunciantes, vel alias personas Ecclesiasticas ad forum laicale trahentes exstat Decretalis Innocentij III. relata in c. si diligenti, de foro compet. quæ fuit innouata, & ampliata per Martinum V. fol. 62. in Bullario tenoris sequentis. Martinus Episcopus, seruus seruorum Dei.

Ad reprimendas insolentias transgressorum, eorumue præsumptionẽ refrẽnandam, si neruus Ecclesiasticæ disciplinę lentescat, eorũ voluntas procliuior fit ad peccandum, & exemplũ impunitatis periculosius in alios deriuatur. Propter quod ad præsidentis officium pertinet, sic debitã executionẽ adhibere iustitiæ, quod commissa iã puniat, & committendorum in posterum audaciam interdicat. Sane sicut displicenter accepimus, nonnulli diuersorũ regnorum, & terrarum iudices, alijq. officiales laici, & laicales personę, iurisdictionem in tẽporalibus exercentes, exerceriq. facientes, non attẽdentes, quod laicis in clericos, & ecclesiasticas psonas, & illorũ bona, nulla sit attributa potestas, prætextu huiusmodi (qđ asserant in suis dominiis ad se pertinere) coercere via facti, q̃ verè, & fictè attentata asseruntur, etiam in quocũq; loco sacro, vel religioso, quantumcumque Deo dicato, ex quacumque causa, etiam si ratione delationis corporis Christi, collationis Sacramentorum, & beneficiorum ecclesiasticorum venditionis factarum, aut aliarum rerum & bonorum ad Ecclesias, & Ecclesiasticas personas pertinentium quomodocumque, etiam si sola negatione, vel affirmatione facti interueniat, & ad eos recurratur, cognitionem ad se spectare pro eo quod factum, & nouitas, quæ prætenduntur etiam sine ali-

alia violentia, quauis in loco spirituali, & in loco sacro, siue religioso, eo quod immediatè, vt prætendunt, spiritualia non exigant) propterea ministros Ecclesiæ, & psonas Ecclesiasticas, quarūcumque res, causa, vel occasio vnde pendēt, & deriuantur, pia, sacra, vel ecclesiastica sit, aut spiritualis, ad forum suū, & ipsarum cognitionem trahunt, & respondere cogunt. Necnon procuratores fiscales in Curijs tēporalibus multoties agere procurant, ad quos (quod deterius est) nōnulli prælati, & personæ ecclesiasticæ in superbiā, & elationē dati, ad superādū, sibiq. subijciendum per tales inuentiones, & cautelas alias personas Ecclesiasticas, & religiosas, hñt plerūque recursum, & propterea in eisdem regnis, & terris, ciuitatibus, castris, & locis, authoritas, & iurisdictio ecclesiastica penitus absorbentur, & nihilominus ipsi laici iudices, alijs laicis respōdent in foro ecclesiastico super rebus quantucūque ecclesiasticis, vel spiritualibus, & concernentibus immediate ecclesiasticas personas, ne respondeant, & iudicibus ecclesiasticis ne cognoscant, inhibitiones fieri sub grauibus pœnis temporalibus faciunt & procurant, & si secus fecerint, emendā pecuniariā excessiuā exigere, ac vastatores in domib. & pijs alijs locis ecclesiasticis, & religiosis inducere, ac loca ipsa personasq. Ecclesiasticas iocalib. & paramentis Ecclesiasticis & bonis mobilib. ac alijs spoliare, illaq. vendere, & alienare, fructus quoque, & prouentus ad temporalitatē ad manus suas ponere, necnō diuersas iniurias, & molestias reales, & personales eisdē personis ecclesiasticis inferre non verentur, in Dei offensam, animarū suarū periculum, Ecclesiasticæ libertatis vilipendiū, & plurimorum grauamē, præiudicium, & iacturam. Nos igitur aduersus talia præsumentiū temeritatē remedia apponere, & super his salubriter prouidere cupientes, ac Concilij Mileuitan. ac fel. rec. Innocētij Papæ III. prædecessoris nostri Constitutionib. sup hoc editis, authoritate Apostolica, ex certa scientia, hac nostra irrefragabili Constitutione perpetuo duratura tenore præsentiū statuimus, decernimus, ac ēt ordinamus, quo oēs, & singulæ personæ Ecclesiasticæ Seculares, & Regulares ordinum quorumlibet, quacūque exceptione suffultæ ēt si Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, vel alia quauis præfulgeāt dignitate, quæ aliam personā Ecclesiasticam, Collegium vel Conuētum in actione reali, mixta, vel personali, ciuili, vel criminali, etiam occasione cuiuscumque submissionis, etiam iuramento vallatæ, vel aliàs ad finem siue iudicium laicale directè vel indirectè (de qua in foro ecclesiastico ordinari consueuerit, possit, vel debeat, de iure, vel de consuetudine, aut aliàs cognosci, trahere præsūpserit causam ipsam, & omne ius ei, siue eis, in possessorio, vel petitorio iure, vel ad rem, causa vel occasione huiusmodi quomodolibet cōpetens, eo ipso perdant penitus, & amittant, & singulares personæ excommunicationis. Capitula vero, & Conuentus, suspensionis & interdicti sententias incurrant ipso facto, & si personæ ipsæ, & eis in præmissis adhærentes, & seruientes in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per priuationem suorum beneficiorum ecclesiasticorum, quorumcumque, quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in posterum obtinenda, coerceri, & compelli volumus antedictas, & nihilominus omnes, & singulos iudices, & executores, communitates, dominia, laicos, & laicales personas, postquam exceptum fuerit de non iurisdictione eorum, aut euidenter appareat eiusmodi cognitionem ad eos de iure non spectare, talia psumentes, & ea fieri mandantes, seu eorū nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, consilium, vel fauorem, cuiuscumque præeminētiæ, digni-

dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis existat, seculares personas; eorum videlicet singulos officiales, quocumque nomine censeantur, & consiliarios, & priuatas personas, quæ præmissorum principales perpetratores existerent, excõmunicationis sententiam incurrere volumus ipso facto, nullusq. ab eisdem sententijs per alium, quam per Romanum Pontificem præterquã in mortis articulo constitutus absolui valeat, siue possit; & præmissa omnia non tantum ad futura, sed etiam ad præsentia, & pendentia extendimus authoritate memorata; quodque etiã procurator fiscalis causarũ, Curiæ Cameræ Apostolicæ contra culpabiles in præmissis desuper summaria informatione præhabita, per se, vel aliũ, seu alios, agere, & procedere possit. & valeat nihilominus concedẽtes. Non obstãte si aliquibus communiter vel diuisim à Sede Apostolica sit indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari nõ possint per literas Apostolicas non faciẽtes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de eorum proprijs nominibus ac indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet Cõstitutionibus, Priuilegijs, Indultis, & literis Apostolicis, de quibus etiam plena, & expressa ac de verbo ad verbũ in nostris literis habenda est mẽtio specialis, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Nulli ergo, &c. nostrorum statuti, decreti, ordinationis, & voluntatis infringere, &c. Datum Romæ apud Sanctos Apostolos, Cal. Februarij Pontificatus nostri anno vndecimo.

Pro militibus Regularibus S. Ioannis extat Clem. VIII. Constitutio tenoris sequentis.

Clemens Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Æqua, & circumspecta Romani Pontificis prouidentia inter cetera, quæ ei diuinitus incumbunt onera, illud etiam sollicitè prospicere, & cauere debet, ne seculares iudices in personas ecclesiasticas, & præsertim Hospitalis, S. Ioannis Hierosolymitani, ꝓ fidei Catholicę aduersus Christiani nominis hostes defensione assiduè laborantes, sub prætextu criminis assassinii vltrà q̃ deceat manus extendant Proptera nos pro pastoralis officii nostri munere his malis atque incommodis, quæ de cetero euenire possent opportuna ratione obuiare volẽtes, & vt Milites Religiosi, ac personæ Hospitalis prædicti, in suis immunitatibus, & priuilegijs vt par est conseruentur illæsi. Motũ proprio non ad ipsius Religionis, aut alicuius pro ea nobis super hoc oblatæ petitionis instãtiam, sed ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac nostra perpetuis futuris tẽporib. valitura Constitutione, Decernimus, declarationẽ criminis assassinij ad iudicẽ Ecclesiasticũ omnino pertinere; [illegible]oq. omnib. & singulis quarumcumque Ciuitatũ, Prouinciarum, Terrarum, Regnorum, & Dominiorum, Curiis, Tribunalibus, Magistratus, necnon Gubernatoribus, Potestatibus, Officialib. & Ministris, ceterisq. personis quacumque ẽt Regali, Imperiali, & alia authoritate, & potestatibus fungentibus, & functuris, authoritate Apostolica tenore præsentium districtè prohibemus, atque interdicimus, ne sub excommunicationis maioris lata sententia, à qua non nisi à Romano Pontifice præter quam in mortis articulo constituti absolui nequeant, alijsq. pœnis nostro, & successorum nostrorum pro tempore existentium abitrio infligendis, & per quemcumque eorum ipso facto, & ipso iure sine aliqua declaratione incurrendis, audeant, vel quoquomodo p[illegible] ex nunc, de cetero in perpetuum contra, aliquos dicti Hospitalis Fratres, Milites ac Religiosos, Donatos, Familiares, Seruitores, necnon Presbyteros seculares eorum Ecclesijs inseruientes, dum eis inseruiunt, & alias quasuis personas dicti Hospitalis declaratoriam aliquam

quam sententiam ferre, quod assassinij crimen cōmiserint, neque ad pœnarum exequutionem deuenire, nisi prius per superiores eorum adiuncto sibi loci Episcopo, declaratum fuerit eos tale assassinium cōmisisse, nō obstāte quauis etiam antiquissima, & immemorabili consuetudine in contrarium forsan quomodolibet vrgente. Decernentes quoque sic in præmissis omnibus per quoscumque Iudices, & Commissarios Ecclesiasticos & Seculares, quauis etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia authoritate, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secùs super his a quocumque quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, etiam in Corpore Iuris clausis, necnō Statutis, Legibus, & Consuetudinib. Priuilegijs quoque, Indultis Apostolicis quibusuis huiusmodi Curiis Tribunalib. Magistratib. & aliis supradictis eorumq. Iudicibus, ac aliis Superioribus, & personis sub quibuscumque tenorib. & formis, ac cum quibuscumque Clausulis, & Decretis in contrarium forsan quōlibet concessis, confirmatis, & innuatis, quibus omnibus ēt si de illis eorumq. totis tenorib. specialis, specifica, & indiuidua mētio facienda esset, illarum huiusmodi tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris latissimè hac vice specialiter, & expressè derogamus, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Volumus autem quod præsentiū transumptis ēt impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadē prorsus fides adhibeatur, quę præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sāctum Petrum, Sub Annulo Piscatoris die 18. Decembris 1595. Pontificatus nostri anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

Romæ apud Impressores Camerales 1595.

De pœnis contra assassinos est tex. in cap. 2. de homic. in 6. Diaz. in pract. Crimin. Canon. in verbo, per assassinos alios interfici mandātes. vbi Ignar. Lopez, in addition. & nota Declarationem criminis assassinij cōtra personas Ecclesiasticas ad Iudicem Ecclesiasticum de iure spectare, vide Iulium Clar. in Pract. Crim. q. 36. sub nu. 31. Capic. decis. 112. & 155. sub nu. 25. Grammat. Voto 8. & 11. post Doc. in d. c. 1. de homic. & dicuntur assassini, etiam si promissio fit incerta. Vinc. de Franc. decis. 176. quib. adde Menoch. de arbitrar. iud. lib. 2. Centur. 4. Casu 360. sub nu. 41. vbi multa ad intelligentiam, & declarationem d. c. primi, de homic. & quando puniatur affectus, effectu non sequuto.

GRAECORVM RITVS.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod Græci de Iure Cōmuni sunt subiecti Episcopo Latino loci ordinario, in quo degunt, c. quod trāslationem, de tempor. ordin. facit tex. in c. quoniā, de Offic. ord. & Sacerdotes Græci vtuntur legitimo matrimonio contracto in laicali habitu, vel dum erāt in minorib.

c. cum

c.cum olim, de cler. coniug. c. quæsitum, de pœn. & remis. & ibi gl. mores tamen ac ritus Græcorum tolerandi non sunt, in his quæ periculum generant animarum, & Ecclesiasticæ derogant honestati, c. fin. de Baptismo. Et de reformatione Græcorum, eorumq. erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ editæ Constitutiones tenoris seq.

Perbreuis instructio super aliquibus Ritibus Græcorum ad Reuerẽdissimos Patres DD. Episcopos Latinos, in quorum Ciuitatibus, vel Diœcesibus Græci, vel Albanenses Græco ritu viuentes, degunt; ac literæ quædam Apostolicæ ad ipsos Græcos, & eorum Ritus pertinentes, necnon firma professionis Fidei orthodoxæ a Græcis ad vnitatem S.R.E. venientibus faciendæ, Mandato Sãctiss. D.N.D. Clementis Papæ VIII. simul excusæ Romæ apud Impressores Camerales Anno Domini 1597.

Circa Sacramentum Baptismi.

Presbyteri Græci baptizatos chrismate in fonte non consignent, & ideo ab ipsis in ordine baptismi apud eorum euchologium prætermittantur, quæ sequuntur post illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχήν. &c. vsque ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς χῆμα κύκλου hoc est & post orationem &c. (vbi habetur forma huius consignationis) vsque ad verba: postea facit sacerdos figuram circuli, &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Episcopi Latini infantes, seu alios baptizatos à presbyteris Græcis de facto chrismate in fronte consignatos confirment, & tutius videtur, vt cum cautela & sub conditione id faciant (videlicet si es confirmatus, ego te non confirmo, sed si non es confirmatus, ego consigno te signo crucis † & confirmo te chrismate salutis, † in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti) præsertim vero cum verisimiliter dubitari potest, quod ab Episcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Eucharistiæ.

Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum quod pro infirmis asseruatur, singulis octo diebus, aut saltem quindecim renouetur.

Non asseruetur idem sacramentum toto anno, si tamen asseruatum fuerit, saltem in fine anni sumatur.

Tollatur abusus tundendi, vel etiam miscendi sacro oleo, ac iterum coquendi, vel aliàs exsiccandi species Sacramenti sacræ Eucharistiæ feria quinta Cœnæ Domini, vt deinde illud asseruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab Episcopis Latinis consecrata, bene erit, sin minus, tolerentur eorum thioni, siue throni super altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vti Latini habeant nisi thionis etiam pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ.

In casu necessitatis presbyteri Græci Catholici, possint Latinos absoluere.

Vtantur forma absolutionis in generali Concilio Florentino præscripta, & postea

postea si voluerint, dicant orationem illam deprecatiuam, quam pro forma huiusmodi absolutionis dicere tantum consueuerunt.

Tollendus abusus, vbi est, vt vir atque vxor simul, & eodem tempore eidem presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die mensis benedicta, conseruetur in ecclesia, vt illa fideles aspergantur. Circa oleum Sanctum Catechumenorum, & Infirmorum.

Non sunt cogēdi presbyteri Græci olea sancta, præter Chrisma ab Episcopis Latinis Diœcesanis accipere, cum huiusmod olea ab eis in ipsa oleorum, & Sacramētorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, seu benedicantur. Chrisma autem, quod non nisi ab Episcopo etiam iuxta eorum ritum benedici potest cogantur accipere. Prohibeantur vero ab Episcopis Græcis externis schismaticis, seu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ communionem non habentibus, illud accipere, vel eo vti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinati ab episcopis schismaticis, aliàs ritè ordinatis seruata debita forma, recipiunt quidem ordinem sed non executionem.

Proinde ordinati ab Episcopis schismaticis, correcti vel emēdati reconciliandi sunt, & absoluendi cum pœnitentijs Salutaribus, dummodo errores, vel saltem schisma ordinatoris abiuret in iudicio, vel publicè, vel secretò pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos aliàs ritè susceptis ministrare non permittantur, nisi cum ipsis super irregularitate huiusmodi occasione correcta, authoritate Sanctæ Sedis Apostolicæ fuerit dispensatum.

Non sunt admittendi Episcopi schismatici siue pro ordinibus, siue pro aliis Sacramentis conferendis, sed detinendi quoad Sancta Sedes Apostolica desuper consulatur, & responsum habeatur.

Græci sine literis dimissorijs episcopi Latini Diœcesani ad sacros ordines promoti, suspensi sunt, & si suspensi in suis ordinibus ministrauerint, efficiuntur irregulares, sicut & Latini.

Super huiusmodi autem & similibus irregularitatibus dispensandi facultatem à Sancta Sede Apostolica obtinere oportet.

Si episcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui a presbytero Græco in Baptismo Chrismate in fronte de facto fuerit consignatus, debet illum antea confirmare, saltem sub conditione, videlicet Nisi es confirmatus, &c. vt supra. Presbyteri vidui, seu vxoribus orbati, habitum deferant diuersum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij.

Curent Ordinarij locorum, vt Decretum Sacri Generalis Concil. Tridentini de reformatione matrimonij, vertatur in linguam Grçcam vulgarem, & in locis & parochijs Grçcorum, Albanensium euulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter coniuges Græcos dirimi, seu diuortia quo ad vinculum fieri nullo modo permittant, aut patiantur, & si qua de facto processerint, nulla & irrita declarent.

Maritus Latinus, vxoris Græcæ ritum non sequatur.

Latina vxor non sequatur ritum mariti Græci.

Græca

Græca vero vxor ſequatur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit, quiſque coniugum in ſuo ritu, Catholico, tamen, manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum, niſi præualuerit mater Latina. Presbyter Græcus coniugatus ante Sacrum Sacrificium, ſeu Sanctam Miſſam celebrandam, vel per hebdomadam, vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur, etiam à filio Spiritum Sanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare, niſi ſubeſſet ſcandalum, præſertim ſi degant inter Latinos, aut neceſſitas poſtularet confitendi fidem Catholicam, quia tunc oporteret etiam pronunciare.

Nunquam monachis Græcis, ſeu Calogeris animarum cura committatur, niſi ex neceſſitate, vel alia iuſta de cauſa.

Presbyteri ſeculares Græci abiuratis ſchiſmate, & erroribus, atque in fide Catholica bene inſtructi, in parochialibus ſeu curatis eccleſijs Græcorum inſtitui poſſunt.

Tolerandus eſt apud Græcos vſus carnium die Sabbati, vbi ſine ſcandalo fieri poteſt, in locis tamen ipſorum, & inter eos tantum.

Item tolerandum eſt, vt ad ieiunium eodem di Sabbati in Quadrageſima excepto vno Sabbato Sancto, ex antiqua traditione non teneantur, ſed dumtaxat abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis, vel aliàs à Diœceſanis, vel in Iubilæis à Summo Romano Pontifice indictis, dies Sabbati in eis comprehenſus, vel pręſcriptus in alium diem pro plebibus Gręcis ab ipſius Diœceſani, Apoſtolica authoritate Sanctiſſimi D.N.D. Clementis, diuina prouidentia Papæ VIII. permittitur commutari.

Si ipſi Græci ad obſeruationem ieiuniorum, & vigiliarum Latinę eccleſię induci poſſent, optimum eſſet, ſed non cogantur, cum ipſi qualibet hebdomada, & feria quarta & ſexta ieiunent.

Græci exiſtentes inter Latinos, dies, feſtos de pręcepto eiuſdem Latinę Eccleſię ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sāctiſſimus Dominus noſter conſtituit Romę habendum eſſe Epiſcopum Gręcum Catholicum, qui Gręcos Epiſcopis Latinis Italiæ, & Inſularum adiacentium ſubiectos, ab Epiſcopo Gręco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs, ad id tantum concedendis, ritu Gręco ordinet.

Item mandauit, vt ad maiorem inſtructionem Dominorum Epiſcoporum Latinorum, imprimantur cum hac ipſa Decretales, ſeu literę quædam Apoſtolicę ad Gręcorum ritus pertinentes: ac etiam profeſſio Orthodoxæ fidei, à Græcis, qui ad vnitatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ veniunt, facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctum Marcum die 31. Menſis Auguſti, Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. Iul. Ant. Sanctorius Card. S. Seuerinæ.

INNO-

INNOCENTII PAPÆ VIII. Bulla, seu Literæ ad Episcopum Tusculan. Apostolicæ Sedis Legatum in Regno Cypri, quæ exstāt in eius Regesto Bullarum Pontificatus sui anno 11. apud Bibliothecam Vaticanam. Super Ritu Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari possint.

Innocentius &c. Episcopo Tusculano Apostolicæ Sedis Legato.

SVB Catholicę professione fidei, atque cultu consistere, ac proficere vniuersos ceteris nostrę mentis desiderabilibus pręferentes, illud tamquam acceptabilius pleniori desiderio cupimus, & ad hoc velut operatiuum salutis pręcipuum intimis affectibus anxius aspiramus. Hæc inquam vnio, siue connexio cordi nostro inæstimabilis gaudii rorē infunderet, si varias gentium nationes eiusdem obseruantia fidei in vnum acceptabilem in Christo populum adunaret. Id vtiq; anxiæ nostræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret irriguo, si omnes, quos olim in vnum catholicam gregem ouile collegit, Domini, cum multi ab eo discesserint, in idem indiuiduum Collegium vnius pastoris solidaret magisterium, & custodia communiret. O si Orientalibus Oriens ex alto luceret, & luminis illustratione ipsos ad Catholicā reduceret vnitatē, vt cum reliquis Orthodoxis in vnius aulæ collecti gremio, de matris Ecclesiæ vbere fluenta doctrinæ salutaris haurirent, tunc ipsi Ecclesiæ proueniret magnum, & desiderabile salutare: tunc eius vterus sobole geminata concresceret, tunc Orientalibus orietur supernæ illuminationis aurora, tunc eis claresceret lucifer veritatis; tunc per vniuersam ecclesiam inundantis gaudii erumperet plenitudo; tunc exultatione nimia claresceret totus orbis, quia valde bonum, & iucundum existeret fratres simul in domo Domini habitare, tunc eadem ecclesia multiplicata lętitia nouę iucunditatis canticum personaret. Verum quia nōnulli Gręcorum iamdudum ad deuotionem Sedis Apostolicę redeuntes, ei reuerenter obediunt, & intendunt, expedit, vt mores ac ritus eorum quantum cum Deo possumus tolerantes, ipsos in Ecclesiæ Romanæ obedientia præseruemus: quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honestati Ecclesiasticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus. Sanè inter Ven. Fratrem nostrum Archiepiscopum Nicosien. & eius suffraganeos Latinos ex parte vna, & Episcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibusdam certis articulis, discordiam, & turbationem fore subortam, & eorundem tenorem articulorum, ac responsiones ipsorum Græcorum ad illos, nobis, vt melius possemus instrui super eis, plene, ac prouide per tuas literas intimasti, solicite requirendo, vt prouidere super hoc Apostolica diligentia curaremus. Nos autem literis ipsis affectuose receptis, earum seriem, & ipsos articulos, ac responsiones easdem, & cetera, quæ continebantur in illis, vna cum Fratrib. nostris perlegimus, intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes super his,
1 prout rei qualitates exigebat. Circa hæc itaque sic deliberatio nostra resedit, vt Greci eiusdē Regni in vnctionib. quæ circa baptisma fiunt, morē Ecclesiæ Ro-
2 manę teneant & obseruent. Ritus verò seu cōsuetudo, quam habere dicuntur vngendi per totum baptizādorum corpora, si tolli sine scandalo, vel remoueri non pōt, cum siue fiat, siue non, quantū ad baptismi efficaciam, vel effectū non
3 multū referat tolleretur. Nec refert ēt vtrū in frigida, vel calida aqua baptizēt,
4 cū parē vim, & effectū in vtraq; baptismū habere asseuerare dicantur. Soli au-

tem Episcopi consignent chrismate in frontibus baptizatos, quia huius vnctio
nō debet nisi per Episcopos exhiberi; quoniam soli Apostoli, quorum vices ge-
runt Episcopi per manus impositionem quā Confirmatio, vel frontis chrisma-
tio repræsentat, Spiritum Sanctum tribuisse leguntur. Singuli quoque Episcopi
5 in suis ecclesiis in die Cœnę Domini possunt secūdum formam Ecclesiæ Chris-
ma conficere ex balsamo quidem & oleo oliuarum. Nam Spiritus Sancti donū
in Chrismatis vnctione confertur. Et columba vtique, quæ ipsum designat Spi
ritum oliuæ ramum ad archam legitur retulisse: sed si suum antiquum ritū in
hoc Græci potius seruare voluerint, videlicet quod Patriarcha vna cum Archie
piscopis & Episcopis eius Suffraganeis, & Archiepiscopi cū Suffraganeis suis si-
6 mul Chrisma conficiant in tali eorum consuetudine tolerentur. Nullis autem
per Sacerdotes, vel Confessores pro satisfactione pęnitentiæ vnctio aliqua so-
7 lummodo iniūgatur. Infirmis verò iuxta verbum Iacobi Apostoli, vnctio exhi-
8 beatur extrema. Porro in appositione aquę, siue frigidę, siue calidæ, vel tepidę
in altaris sacrificio, suā si velint consuetudinem Gręci sequantur, dūmodo cre-
9 dant, & asserant, quod seruata Canonis forma conficiatur pariter de vtraque.
Sed Eucharistiam in die Cęnæ Domini consecratam vsque ad annū, prætextu
infirmorum, vt de illa videlicet ipsos communicent, non reseruent, licet tamē
eis pro infirmis ipsis corpus Christi conficere, ac per quindecim dies, & nō lon
giori temporis spacio conseruare, ne per diutinam ipsius reseruationem altera
tis forsitan speciebus, reddatur minus habile ad sumendum, licet veritas & effi
cacia semper eadē omnino remaneat, nec vlla vnquā a diuturnitate, seu volu-
10 bilitate tēporis euanescat. In celebratione vero solēnium. & aliarum Missarū,
& de hora celebrandi eas, dummodo in confectione, vel consecratione formā
verborum a Domino expressam & traditam obseruēt & celebrādo non trans-
11 grediantur horam nonam, suam sequi consuetudinē permittantur. Sacerdo-
tes autem dicant horas canonicas more suo, sed Missam celebrare, prius quam
12 officium matutinale compleuerint, non præsumant. Promouendi vero ad Sa-
cerdotium & presbyteri qui pręficiendi fuerint Ecclesiarū regimini, examinē-
tur antea diligenter, præcipue de horis Canonicis, & Missarū officijs, secundū
distinctionem temporum exequendis, sint sufficienter instructi, vt ad hæc non
13 nisi digni & idonei admittantur. Ceterum vnusquisque sacerdos in aureo, vel
argenteo solū, aut saltem stāneo calice sacrificet, habens corporale de lino can-
didum, & nitidum, & altare mundis vestimentis opertum, vel decētibus para-
14 mentis. Mulieres autem seruire ad altare non audeant, sed ab illius ministerio
15 repellantur omnino. De ieiunio vero diei Sabbati Quadragesimali tempore,
quamquam honestius, & sobrius, Græci agerent, si sic toto illo tpe abstinerent
vt nec vnico die institutum ieiunium violarent, teneant, & seruent pro libito
16 morē suum. Sacerdotes quoque cōiugati, & alij quib. parochiarū cura, vel ec-
clesiarū parochialiū regimē per Episcopos suos cōmittitur, licitē, ac liberē pos-
sint parochianorum suorum cōfessiones audire, ipsisq. pęnitentiam iniungere
pro peccatis: quia cui licet, vel cōceditur quod est maius, cōpetit & minus, nec
negari conuenit quod est minus; liberū tamen sit ipsis Episcopis viros alios ido-
neos coadiutores, & cooperatores habere in audiendis confessionibus, & pœ-
17 nitentijs iniungendis, ac ceteris quæ ad salutem pertinent animarum. Ipsisq.
in his per eorū Dięceses absque Sacerdotū ipsorū pręiudicio, & grauamine cō-
mittere vices suas, cum propter occcupationes multiplices, & occasiones varias
possit contingere, quod nequeant per easdē Dięceses officium suum exequi per
se-

18 seipsos. De fornicatione autem quam solutus cum soluta committit, quin fit
mortale peccatum, non est aliquatenus ambigendum, cum tam fornicarios,
quam adulteros a regno Dei Apostolus asserat alienos. Ad hæc volumus, & ex-
19 presse præcipimus, quod Episcopi Græci septem ordines secundum morem
Ecclesiæ Romanæ de cetero conferant, cum hucusque tres de minoribus circa
ordinandos neglexisse vel prætermisisse dicantur. Illi tamen qui iam sunt tali-
ter ordinati per eos, propter nimiam ipsorum multitudinem, in sic susceptis
20 ordinibus tolerentur. Quia vero, secundum Apostolum, mulier mortuo viro
ab ipsius est lege soluta, vt nubendi cui vult in Domino liberam habeat facul-
tatem, secundas & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Græci non reprehen-
dant aliquatenus, nec condemnent, sed potius illas approbent inter personas,
quæ aliàs licite ad inuicem matrimonio iungi possunt.
21 Secundo tñ nubentes presbyteri nullatenus benedicant. Et quoniā apud eos
22 consueuerunt contrahi matrimonia inter personas contingentes se iuxta eo-
rum computationem octauo gradu, qui secundum computationem, & distin-
ctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præsu-
matur deinceps firmiter prohibemus: districtè præcipientes, vt cum in vlterio-
ribus gradibus licitè matrimonia cōtrahantur, in predicto quarto cōsanguini-
tatis, vel affinitatis gradu coputari vlterius non præsumāt, statutū in hoc gene-
ralis Concilij obseruantes. Illos tamen qui iam in gradu hmōi contraxerunt,
23 dispensatiue permittimus in sic contracto matrimonio remanere. Denique
cum veritas in Euangelio asserat, quod si quis in Spiritum Sanctum blasphe-
miam dixerit, neque in hoc seculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod da-
tur intelligi quasdam culpas in præsenti, quasdam verò in futuro posse seculo
relaxari, & Apostolus dicat, quod vniuscuiusque opus, quale sit, ignis probabit,
& cuius opus arserit, detrimentum patietur, ipse autē saluus erit, sic tamen qua-
si per ignem, & ipsi Græci verè ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur,
aīas illorum, qui suscepta pęnitentia, ea nō peracta, vel qui sine mortali pecca-
to, cum venialibus tñ, & minutis decedunt, purgari post mortem, & posse suf-
fragijs Ecclesię adiuuari. Nos, (quia locum purgationis hmōi dicunt non fuis-
se sibi ab eorum Doctoribus certo, & proprio nomine indicatum) quidem iux-
ta traditiones, & authoritates Sanctorum patrum Purgatorium nominantes,
volumus quod de cetero apud ipsos isto nomine appelletur, illo enim transito-
rio igne peccata vtique, non tamen criminalia, seu capitalia, quæ prius per
pęnitentiam non fuere remissa, sed parua, & minuta purgantur, quę post mor-
24 tem etiam grauant, si in vita nō fuerint relaxata. Si quis autē absque pęniten-
tia in peccato mortali decedit, hic procul dubio ęternæ gehēnę ardoribus per-
25 petuo cruciatur. Animæ vero paruulorum post baptismi lauacrum, & adulto-
rum etiam in caritate decedentium, qui nec peccato, nec ad satisfactionē ali-
26 quam pro ipso tenētur, ad patriam protinus transuolant sempiternam. Ordi-
nationes demum, & instituta regularia Sanctorū patrum de vita & statu Mo-
nachorū præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inuiolabiliter obser-
uari. Fraternitatem itaque tuam hortamur attente, per Apostolica tibi scripta
mandantes, quatenus præmissa oīa Episcopis Græcis præfati Regni seriatim,
& diligēter exponi facias, districtè ipsis iniungens, vt ea solicite attendere, stu-
diosè tenere, ac efficaciter procurēt, & a suis faciant subditis obseruari. Memo-
ratis autem Archiepiscopo Nicosien. & eius Suffraganeis Latinis firmiter au-
thoritate nostra præcipias, vt eosdē Græcos super præmissis contra huiusmodi
prom-

prouisionem, & deliberationem nostram nō inquietent aliquatenus, nec molestent. Contradictores eadem authoritate, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus si prædictis Archiepiscopo, & Suffraganeis, vel quibuscumque alijs à Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, non possint per literas Apostolicas, plenam, & expressam ac de verbo ad verbum non facientes de indulto huiusmodi mentionem, Datum Lateran. 2. Non. Martij. Anno 11.

LITERÆ PII PAPÆ IV. In forma Breuis, per quas Ecclesiæ Græcorum, earumq. Prælati, & administratores visitationi, ac superioritati Ordinariorum subijciuntur.

Pius Papa Quartus, Ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis assertor, facultates, & gratias ab Apostolica Sede concessas, ex quibus rēporē procedente animarum pericula, & inter Catholicos scandala prouenire animaduertit, pro sui pastoralis officij debito, mature reuocare consueuit. Sane nonnulli locorum Ordinarij nuper ad audientiam nostram referri curarunt, quod in quampluribus Regni Siciliæ citrā, & vltrā Pharum, & alijs Christiani nominis Ciuitatibus, & locis, magna Græcorum, tam Religiosorum & secularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Ecclesiæ Græcæ mores, & ritus obseruantes, seque suos proprios eiusdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autem locorum Ordinarijs subesse, sed immunitatum, aliorumq. priuilegiorum sibi per felic. record. Leonem X. Paulum III. Iulium etiam III. & forsan alios Rom. Pont. prædecessores nostros, & dictam Sedem antiquitus concessorum prætextu, se ab eorumdem Ordinariorum iurisdictione, & superioritate exemptos esse prætendentes, impunitate sibi proposita, in diuersas hæreses, nefariasq. opiniones, & absurda deliramenta passim prolabuntur, asserentes inter alias eorum blasphemias nullum esse defunctorum Purgatorium, Rom. Pontif. aliquam in eos iurisdictionem, vel authoritatem habere negantes, Indulgentias ab illo concessas damnantes, Ecclesiasticas sententias & censuras ab eo latas spernentes, Sanctissimæ Dei Genetricis Virginis Mariæ, Beatorum Apostolorum, & aliorum Dei Sanctorum festiuitates ab Ecclesia Romana, sanctisq. Patribus ordinatas non obseruantes, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum suis infantibus in baptismo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera superstitione quadam impia, & plusquam barbarica e sepulchris eruentes, igneq. comburentes, Ordinariorum locorum, quos habitant, visitationem, iurisdictionemq. contemnentes, & Ecclesiasticam disciplinam perturbantes, ac demum huiusmodi alijsq. suis opinionibus erroneis atque sacrilegis, populos Latinos inficientes, correctionem legitimam suę prętensæ exemptionis clypeo repellentes, in suis impietatibus abusibusq. consenescunt, & immoriuntur, & in suarum vicinorumq. populorum, præsertim simplicium, animarum perniciem, & scandalum plurimorum. Nos igitur prouide considerantes, eiusdem Sedis intentionem nunquā fuisse, exemptionem aliudue priuilegium à se cōcessum iri, vt inde scelerum impunitas, & animarum periculum emergat, abusibus, & periculis huiusmodi, quantum cum Deo possumus, tempestiuè obuiare volentes, ac quarumcumque exemptionum, aliorumq.

aliorumq. priuilegiorum dictis Græcis,eorumq. Prelatis, Rectoribus, Abbatibus,& aliis,tam Sancti Basilii,& alterius Ordinis Regularibus, quã secularibus, ac et laicis personis quocũque noĩe nuncupatis,per præfatos,& alios quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac Nos, & Sedem præfatã in specie hactenus concessorum, ac ẽt iteratis vicibus approbatorum, & innouatorum,literarumq. desuper confectarum,& inde secutorum tenores præsentibus pro sufficiẽter expressis habentes, Motu proprio,& ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine,oẽs, & singulas exemptiones,ac prout illas cõcernunt,desuper cõfectas literas pręfatas,ad hoc videlicet, vt ipsi locorum Ordinarij quascũque Grecorũ Ecclesias,Monasteria,Prioratus,& alia pia loca,tam secularia,quam cuiusuis ordinis regularia,eorumq. Prelatos,etiam si Episcopali,Archiepiscopali,ac maiori dignitate pręfulgeant necnon Abbates, Rectores,Ministros,& quasuis alias eiusdẽ nationis personas, in suis Ciuitatibus,& Diœc.consistentia,·quoties opus fuerit, visitare, ac in illis suã ordinariã iurisdictionem,plenamq. & oĩmodam superioritatem in ijs,quæ Dei cultum, Sacramentorum administrationem, & aĩarum salutem, hæresumq. exstirpationem concernunt,exercere,& exequi liberè, & licitè valeant, reliquis ipsorũ Græcorum in diuinis celebrandis aliisq. ritibus à Sede Apostolica approbatis; necnon priuilegijs, & gratiis Apostolicis intactis remanentibus, authoritate Apostolica tenore pręsentium perpetuò reuocamus,cassamus,& annullamus, ac reuocatas,cassatas,& annullatas esse,nec ipsis Gręcis clericis,vel laicis,eorũue Prelatis, Ecclesiis, Cœnobiis,aut aliis piis locis, in aliquo suffragari,sed illos oẽs,& singulos locorum,in quibus moram traxerint,Ordinariorum visitationi, correctioni, punitioni, iurisdictioni, & oĩmodæ superioritati in præmissis subesse, illisq.tamquam superioribus suis suarumq. animarum pastoribus humiliter obedire,& per quoscumque Iudices,& Commissarios quauis authoritate fungentes,ẽt S.R.E.Cardinales, sublata eis quauis aliter iudicãdi facultate,iudicari,& definiri debere, ac quiquid secùs à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritũ, & inane decernimus. Non obstantibus premissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ceterisq. contrariis quibuscumque.Per hoc tñ non intendimus,quod ipsi Græci, ab eorum Grecanico ritu abstrahantur,vel aliàs desuper quoquomodo per locorum Ordinarios, aut alios impediantur. Et quia difficile foret præsentes ad diuersa loca, in quibus illarũ exhibitio forsan erit necessaria, circumferri, volumus, & eadem authoritate similiter decernimus, quod earumdem pręsentium transumptus etiam impressis,Notarij publici manu subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo signatis, plenaria, & indubia, eaq. prorsus adhibeatur fides in iudicio,& extra,quæ præsentibus adhiberi deberet, si forent exhibitæ,vel ostensæ. Dat. Romæ apud S.Petrum,sub Annulo Piscatoris,die 16.Febr.1564.Pontificatus nostri Anno Quinto.

Cęsar Glorierius.

Anno à Natiuitate Domini, Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Indictione nona,die verò tertia Octobr.Pontificatus Sanctiss.D.N.D Pij,Diuina prouidentia Papę V.anno primo, Retroscriptę literæ affixæ,lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Principis Apostolorum de Vrbe,& Cancellariæ Apostolicæ,& Acie Cãpi Floræ, per me Io.Freile, prælibati S.D.N. Papę Cursorem.

Nicolaus de Matthęis Mag.Curs.

Z BVLLA

BVLLA SANCTÆ REGORDATIONIS PII PAPÆ V. Reuocationis licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Missas, ac alia Diuina Officia celebrandi hactenus concessarum.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circumspecta, nonnunquam ea quæ suadentib. causis per eius prædecessores gesta sunt, ex alijs non minus rationalibus causis alterat, & ad pristinum statum reducit, prout æquitas suadet, & in Domino conspicit expedire. Sanè cum ad notitiam nostrã peruenerit, quod nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini, antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Missarum, quã aliorũ diuinorũ Officiorum peruertere satagentes, diuersas licentias & facultates, Missas, & alia Diuina Officia Græci Latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi, ab Apostolica Sede, vel eius Legatis, ac et maiore Pœnitentiario, pro tempore existente, varijs prætextibus impetrarunt, illisq. iã pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Ecclesiæ instituto, Sanctorumq. Patrum decretis deuiare considerantes, propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei exstirpare, & submouere volentes, omnes, & singulas licentias, & facultates huiusmodi, hactenus, etiã Motu proprio, vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & quibusuis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias literas desuper confectas, illarũ oium tenores pro sufficienter expressis habentes, Apostolica authoritate ex certa scientia, hac præsenti nostra perpetuo valitura Cõstitutione reuocamus, cassamus, annullamus, & irritamus, quibusuis presbyteris tam Græcis, quã Latinis, in virtute sanctæ obedientiæ: & sub indignationis nostræ, ac perpetuæ suspensionis à Diuinis, pœnis districtius inhibentes, ne deinceps presbyteri Græci præcipuè vxorati, Latino more, & Latini Græco ritu huiusmo di licentiarũ, & facultatũ, aut alio quouis prætextu Missas, & alia Diuina Officia celebrare, vel celebrari facere præsumant. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, omnib. & singulis venerabilib. fratribus nostris, Patriarchis, Primatib. Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Ciuitatib. & Diœcesib. proprijs, præsentes nostras literas publicari, & sub prædictis, & alijs sibi bene uisis pęnis per quoscumque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas quaslibet inuiolabiliter obseruari faciant, cõtradictores quoslibet authoritate Apostolica compescendo, non obstantib. præmissis, ac quibusuis Constitutionib. & Ordinationib. Apostolicis, necnon Ecclesiarũ, Monasteriorũ, Conuentuum, Domorũ & aliorũ locorum quorumque et iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, Consuetudinib. Priuilegijs quoque, Indultis, & Literis Apostolicis, eisdē Ecclesijs, Monasterijs, Domib. & Locis, illorũq. Capitulis, Conuentib. Superiorib. & personis, ac ordinibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis Clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, et aliorum Principum instantiam, aut eorũ contemplatione, et Motu proprio, & ex certa scientia, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus,

nibus, illorum tenores pro expressis habētes, specialiter & expressè derogamus, illaq. quo ad pmissa, cassamus penitus, & annullamus, nō obst. ceteris cōtrariis quibuscūque. Volumus aūt quod præsentes literæ ad Valuas Beati Petri Apostolorum Principis, & Cancellariæ nostræ, ac in Acie Campi Florę publicentur, & inter Constitutiones Extrauagantes perpetuo valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiā declaramus, quod earum transumptis etiā impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbicūque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostēsæ. Nulli ergo oīno hominum liceat hanc paginam nostræ reuocationis, cassationis, annullationis irritationis, mandati, inhibitionis, derogationis, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctū Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo sexagesimo sexto, tertiodecimo Calen. Septembr. Pontificatus nostri Anno Primo.

Cæsar Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini, Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, indictione nona, die verò Veneris, vigesima mensis Septembr. Pontificatus autem Sāctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij, Diuina prouidentia Papæ V. Anno eius primo, præsentes infrascriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad Valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicę, & in Acie Campani Florę per nos Bartholomæū Sottocasa, & Io. Andream Regerium, præfati Sancti. D.N. Papæ Cursores.

Nicolaus de Matthæis Mag. Cursorum.

DECRETA S. INNOCENT. PAPÆ I. ET INNOC. PAPÆ IV. Vt Sacramentum Confirmationis Baptizatis, non nisi à solis Pontificibus administretur. Et licet in eis de Græcis nominatim non dicatur, de ipsis tamen expresè traditur suprà in literis Innocentij Papæ IV. §. Soli autē Episcopi, ac quę illis suffragantur.

Decreta generalia Concil. Florentini, & Tridentini.

DECRETVM S. INNOCENTII PAPÆ I. In Epistola prima seu regulari ad Decentium Episcopum Eugubinum, cap. 3. Tomo I. Conciliorum, vt baptizati non debeant nisi à solis Episcopis Chrismate consignari, vbi ita rescripsit.

INNOCENTIVS, &c. De consignandis verò infantibus, manifestum est, non ab alio, quam ab Episcopo fieri licere. Nam presbyteri licet sint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicē non habent. Hæc autem Pontificibus solis deberi, vt vel consignent, vel paracletum spiritum tradant, non solū cōsuetudo

Ecclesiastica demonstrat, verum & illa lectio Actuum Apostolorum, quæ asserit Petrum, & Ioannẽ esse directos, qui iam baptizatis traderent Spiritum Sanctum. Nam presbyteris, seu extra Episcopũ, seu præsente Episcopo baptizare, et Chrismate baptizatos vngere licet, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum; non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis, cum tradunt Spiritum paracletum. Verba verò dicere non possunt, ne magis prodere videar, quam ad consultationem respondere.

Et hoc quidem decretum refertur à S. Isidoro de Ecclesiasticis officijs, c. 26. & vltimo, & Albino Alcuino in libro de Diuinis Officijs, c. de Sabbato Sancto Paschæ, & Beda in Acta Apostolorum, cap. 8. Tomo 5. & ab alijs Scriptoribus Ecclesiasticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianum, de consecr. distinct. 4. cap. Presbyteris; ac etiam apud Sacrum Concilium Florẽtinum, in Bulla instructionis Armenorum, §. secundum Sacramentum est, proximè citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium suum apud Constantinopolim, quæ habentur libro 2. primi Tomi eius regesti impressi, fol. 398. & positæ sunt in compilatione Decretalium lib. 1. titulo 4. De Consuetudine, c. Quanto.

L. Vicario nostro apud Constantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate Sedis Apostolicæ locum obtines celsiorem, tanto tibi est solicitius procurãdum, vt te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram, vel ad sinistrã, quod non minus re quam nomine vices Apostolicas gerere videaris. Peruenit sane ad audientiã nostram, quod quidam simplices Sacerdotes apud Constantinopolim ea Sacramenta præsumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apostolorum tempore ritè fuerunt solis Pontificibus reseruata: vt est Sacramentum Confirmationis, quod Chrismando renatos, soli debent Episcopi per manus impositionem conferre, ad excusandas excusationes in peccatis, & sui erroris fomentum solam cõsuetudinem prætendentes, cum diuturnitas temporis peccata non minuat, sed augmentet, quæ tanto grauiora existunt, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. Volentes igitur hæc, & alia, quæ oculos Diuinæ Maiestatis offendũt, de agro Dominico exstirpari, discretioni tuæ per Apostolica scripta præcipiendo, mandamus, quatenus omnibus Latinis Presbyteris, apud Constantinopolim constitutis, districtè prohibeas, ne talia de cetero sua temeritate præsumant: quæ licet non sint a fidelibus contemnenda; tutius tamen est ea sine periculo, ex necessitate, quæ legem non habet, omittere, quam vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non sine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam ostendatur in opere, veritas autem non subeat in effectu. Alios quoque subiectos tuos, & ab illicitis reuocare satagas, & ad facienda bona, verbo, & exemplo pariter inuitare, quibus quales pro te literas destinemus, ex rescripti nostri serie perpẽdere poteris euidenter.

Datum Laterani 16. Cal. Decembr.

DE

DECRETVM EVGENII PAPÆ IV. In generali Concilio Florentino, in Bulla instructionis Armenorum, §. secundum Sacramentum est, in quo sic traditur.

SECVNDVM Sacramentum est Confirmatio, cuius materia est Chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ, & balsamo, quod odorem significat bonę famæ, per Episcopum benedicto. Forma autem est: Signo te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Ordinarius minister est Episcopus. Et cum ceteras vnctiones simplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non nisi Episcopus debet conferre: quia de solis Apostolis legitur, quorum vicem tenent Episcopi, quod per manus impositionem Spiritum Sanctum dabant, quemadmodum Actuũ Apostolorum lectio manifestat. *Cum enim audissent* (inquit) *Apostoli qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria Verbum Dei, miserunt ad eos Petrũ, & Ioannem: qui cum venissent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum Sanctum. Nõdum enim in quemquam illorum venerat, sed Baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Loco autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia Cõfirmatio. Legitur tamen aliquãdo, per Apostolicæ Sedis dispensationem, ex rationabili, & vrgente admodum causa, simplicem Sacerdotem, Chrismate per Episcopum confecto, hoc administrasse Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum Sacri generalis Oecumenici Concil. Trid. sess. 7. de Sacramentis, vbi de Confirmatione Canone 3. ita definiuit.

Si quis dixerit Sacramenti Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episc. sed quemuis simplicem Sacerdotem, anathema sit.

Professio orthodoxæ fidei à Græcis facienda iussu felic. record. Greg. Papæ XIII. edita fol. 253. supra.

HABITVS CLERICALIS.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod clerici beneficiati, & in sacris constituti, tenentur incedere in habitu, & tonsura, ex decreto Conc. Trid. Sess. 24. de refor. c. 6. alij verò in minoribus constituti, non beneficiati, cogi nequeunt. Abb. in cap. fin. de cler. cõiug. sed si volũt gaudere priuilegio fori, oportet quod deferant habitũ, & tonsuram, & seruiant in diuinis a etiam si sint cõiugati, ex Conc. Trid. sess. 23. de refor. c. 6. & cap. 17. in fine; exstat insuper hodie Constitutio Sixti V. de habitu, & tonsura per clericos seu milites beneficia vel pensiones obtinentes, deferendis, & pęnis cõtra inobientes inflictis, publicata Romæ, die 18. Ianuar. 1589. incip. Cum Sacrosancta, & infrà. Hac nostra perpetuo valitura Constitutione præcipimus, & mãdamus, oĩbus, & quibuscũque clericis, non solũ in sacris, sed ẽt in alijs minorib. ordinibus cõstitutis, & clericali tantum tonsura insignitis, & nedum beneficia ecclesiastica qualiacumque ẽt simplicia, nunc, & pro tempore obtinentibus, & in illis, vel ad ea ius habẽtibus, verum ẽt pensiones super quibusuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarũ, Cathedralium,

& aliarum quarumcũque Ecclesiarum, seu Abbatialium, Capitulariũ, & Conuentualium Mensarum, necnon Monasteriorum, Præpositurarum, Præpositatuum, Prioratuũ, Præceptoriatuum, Hospitalium, Canonicatuũ, Præbendarũ, Dignitatum, Personatuũ, Administrationum, Officiorũ, & Beneficiorũ quorumcumque Ecclesiasticorũ, secularium, & quorumuis Ordinum regularium, seu illorũ distributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionibus vniuersis sibi reseruata, aut fructus ipsos, prædiaue, aut bona Ecclesiastica loco pensionũ sibi assignatos, vel assignata, ex quacumque concessione, seu dispensatione Apostolica, percipientibus, ẽt coniugatis, præsertim si ijdem clerici cõiugati iuxta constitutionẽ piæ mem. Bonifacij VIII. prędecessoris nostri in Concil. Trid. innouatã, priuilegijs clericalibus vti velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum constitutis, vt ipsi, & eorũ quilibet quantumuis exempti existant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacũque dilatione, aut tergiuersatione postposita, debeant oĩnò qui in Vrbe præsentes fuerint, intra quindecim dies, qui vero citra montes intra quattuor menses, qui denique vltra montes constituti sunt, intra octo menses à die publicationis præsentium literarũ, in Rom. Curia facienda, tonsuram & habitum clericalem, vestes, scilicet talares, aut Milites infra dicendi, quibus pensiones, aut fructus, aliaue bona ecclesiastica reseruata sunt, suæ Militiæ conuenientẽ quacũque remota excusatione assumere, & iugiter deferre; in futurum autem nõ nisi actu clericis in habitu clericali, & tonsura, & Militibus infra dicendis in militari incedentibus suæ Militiæ propria, aut alia quęcũque Ecclesiastica ẽt simplicia beneficia respectiuè cõferantur, aut cõmendentur, aut pensiones fructusue, aut bona Ecclesiastica reseruẽtur. Alioquin ipsos & ipsorũ quẽlibet, qui quo ad gestandum habitum clericalem, & militarem supradictũ, lapso hmõi tempore eorum vnicuique vt supra dictum est, præfixo, nostris huiusmodi præcepto, & mandato, nunc, & in postremum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint, præter alias pœnas contra eos inflictas, ẽt quibuscumque dignitatibus, administrationibus, officijs, canonicatibus, & prębendis, ac beneficijs etiã simplicibus, & præstimonijs, per eorũ quemlibet in titulum, commendam, vel aliàs pro tempore obtentis, necnon pensionibus, & fructibus ac prædiis bonisq. Ecclesiasticis hmõi: quocumque modo eis reseruatis, vel reseruandis, omniq. iure sibi in eis, vel ad ea quõlibet competenti, harum serie ex certa nostra sciẽtia, deq. Apostolicæ potestatis plenitudinẽ priuamus, ac sine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut ministerio, ipso facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipsa, per priuationem hmõi vacare, liberè alijs conferri posse, quam etiam pensiones cassatas, extinctas esse, & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reseruationes cessare, & quemquam vlterius ad illorũ solutionem minime teneri, & ob non solutionem censuras & pęnas aliquas incurrere non posse, nec debere decernimus: ipsasq. dignitates, personatus, administrationes, officia, necnon canonicatus, & prębẽdas, & beneficia, sic pro tempore vacantia, collationi, prouisioni, & dispositioni nostræ, & Rom. Pont. pro tempore existentis, perpetuò reseruamus. Statuentes sic in præmissis vniuersis, & singulis, per quoscumque Iudices, & Commissarios etiã causarũ Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales sublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quauis causa, & instantia iudicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quidquid secùs super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contige-

rit

rit attentari. Ceterũ Milites, quarũmuis Militiarum, ſub regula aliqua approbata Canonicè inſtitutarum, vel alios Rom. Cur. Officiales, qui nõ vti Clerici, ſed potius tamquã Milites iuxta priuilegia, & diſpenſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecie per Nos aut prędeceſſores noſtros noĩatim conceſſa, & ſub fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri Conſtitutione, quæ incipit, Sacroſanctum, &c. hmõi priuilegiorum forſan reuocatoria minimè cõprehenſa, beneficia Militiæ, quam profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiaſticis etiam prædictarum Eccleſiarum, & beneficiorũ ſęculariũ, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiunt, aut obtinebũnt, vel percipient in futurũ, ſiue clericali charactere inſigniti ſint, ſiue non ſint; qui verò clerici ſunt, etiamſi ab initio tẽpore reſeruationis penſionum ſeu fructuum huiuſmodi, regularem habitum nondum ſuſceperint, nec militiis officiorum Rom. Cur. aſcripti fuerint, ſed poſt factas eorum cuique reſeruationes, ante, vel poſt publicationem præſentis Conſtitutionis Milites effecti extiterint, ſub præcepto & mandato præfatis, de habitu, & tonſura Clericali deferendis nolumus comprehendi: ſed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam profeſſi ſunt conuenienti, vel ſi ipſi Milites Rom. Cur. Officiales fuerint, qui penſiones, aut fructus, aliaue prædia aut bona Eccleſiaſtica ex diſpenſatione, ſeu priuilegio Apoſtolico percipiant, habitu militari ſupraſcripto abſque alicuius cenſuræ, vel pœnæ Eccleſiaſticæ incurſu, licitè vti valeant, & nihilominus tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineant, quam etiam penſiones ſuper Eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum etiam ſecularium fructibus, ſeu bona, vel fructus præfatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant. Non obſtantibus, &c.

Hanc Cõſtitutionem declarauit, & moderauit idem Sixtus V. eodem anno, pridie Cal. Febr. faciendo indultũ deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S. D. N. familiaribus, & pro oĩbus penſiones, &c. non vltra 60. duc. percipientibus, ac prorogatio termini ad alios 15. dies pro perſonis in vrbe degentibus, vt patet ex eius Cõſtitutione fol. 167. in Bullario, incip. Paſtoralis, & inf.

Oĩbus, & quibuſcumque clericis, tam in Rom. Cur. quam extra eam vbilibet gentium, & locorũ conſtitutis, qui penſiones, fructus, aut prædia, vel bona Eccleſiaſtica, ſibi in vna, vel pluribus vicibus reſeruata, & cõceſſa, ſummam ſeu valorem annuũ ſexaginta ducatorum auri de Camera inſimul non excedẽtes, ſeu excedentia, percipiũt, aut percipient in futurũ; Ac pręterea noſtris familiaribus, nobis in quibuſdã inferioribus miniſterijs, quales ſunt qui à pedibus, ſeu parafrenarij menſæ diſpoſitores, aut credentiarij, aut diſpenſatores, vulgo dicuntur, & aliis his ſimilibus ſeruitiis actu miniſtrantibus, quiue in futurum inſeruient: necnon quibuſuis noſtrorũ intimorum familiariũ actu nobis in Palatio noſtro Apoſtolico inſeruientiũ familiaribus cõtinuis cõmenſalib. pręſentib. & futuris, qui penſiones, aut fructus, bonaue Eccleſiaſtica loco penſionũ, vſque ad quamcuque ſummã, & valorem nunc percipiunt, aut in poſterum pro tempore percipiẽt, vt ipſi & eorum quilibet in habitu & tonſura clericali incedere minimè teneãtur: ſed laicali habitu impunè, & licitè vti poſſint, quo ſua munia promptius, expeditiuſq. obire valeant, nec pęnis in eadem Conſtitutione inflictis ſubiaceant, authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ, de ſpeciali gratia cõcedimus, & indulgemus. Reliquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus continuis commenſalibus, oĩbuſq. & ſingulis aliis tam clericis, quam militibus, beneficia fructuum, vel bonorum Eccleſiaſticorũ re-

seruationes, ac pensiones obtinentibus, aut in ipsis beneficijs, vel ad ea ius habentibus, in Vrbe præsentibus, tempus quindecim dierũ in dicta Constitutione præfixum, necdum elapsum, ad alios quindecim dies à fine primo dicti termini computandos, extendimus, & prorogamus. Ac demum Militibus, tam Militiarum Canonicè institutarum, quam Rom. Cur. Officialibus, qui iuxta præfatam nostram Constitutionem Militari habitu incedere tenentur, vt vestibus communibus, cum insignibus tamen Crucis, aut Numismatis suæ Militiæ proprijs vti valeãt, atque hac ratione ipsius Constitutionis præcepto plenè satisfacere censeãtur, pariter indulgemus. Eos vero Clericos, aut Milites, quibus pensiones, aut fructus, bonaue aut prædia Ecclesiastica ad quamcumque summã reseruata, aut reseruari concessa sunt, vel post hac reseruabuntur, non aliter ad gerendum huiusmodi habitum teneri volumus, nisi postquam pensiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cœperint, vel per eos steterit quo minus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato Decreto Concil. Trid. sess. 14. capit. 6. consultus Illustrissimus Dominus Ioannes Franciscus de Ponte, Marchio Morconi, Regens Decanus Regiam Cancellariã, & de consilio suæ Maiestatis Catholicæ, responso 24. suorum consiliorum, clericum primæ tonsuræ remittendum esse ad iudicem Ecclesiasticum & in eo quod præd. Concilium requirit, scilicet, seruitium in diuinis, intellige procedere, etiam in clerico, qui deseruiret alteri Ecclesiæ, quam illi, cui fuit adscriptus, vel deseruiret Cappellæ existenti in Ecclesia, quæ ab Episcopo Confraternitati laicorum pro Oratorio esset assignata, ex declaratione Sacræ Congreg. Secundò intellige, procedere etiam in seruitio diuino, quod clericus non continuauerit sed aliquo impedimento necessario interpellatum præstiterit, vt hoc non obstante, gaudeat priuilegio fori, quia verba sunt intelligenda ciuili modo, l. si cuius ff. de seruitut. & Doctores tam in proœm. Decretal. quam Sexti, notent, id continuo fieri, quod pro maiori parte temporis fit. Tertiò intellige, non procedere in clerico, qui etsi ministerio Ecclesiastico vacaret, non tamen incederet in habitu, & tonsura, & sic vt fori priuilegio non gaudeat, idq. amplia, etiam si nulla præcedat sui Episcopi monitio ad habitum reassumendum, de mente Concilij fuisse censuit Sacra Congregatio super d. c. 6. sess. 23.

Pranarrata Constitutio posset limitari in casibus infrascriptis; & primò in clerico qui ex iusta causa timoris habitum clericalem postponere, & transformari exegerit, ex tex. in c. clerici, de vita & honest. cleric. Secundò, si ratione paupertatis illum gestare non valeret, ex Imola, in Clem. 2. num. 9. eod tit. Tertiò. vt non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omissionem, sed necessariæ esset tanta perseuerantia, vt publicè existimetur laicus. Prosper Farinac. in Pract. Crimin. tit. de inquisit. q. 8. num. 68. ex Consil. Christoph. de Castellio. ab eo citato. Quartò, in clerico qui nequiret tonsuram deferre propter infirmitatem, Cappel. Tolos. decis. 104.

Dubium tamen est, ad effectum, vt præsenti Constitutioni satisfactum videatur, & vt clerici iudicentur incedere in habitu clericali, quæ vestes sint eis congruentes, seu decentes, & verè clericales; si quidem præd. Constitutio quo ad hoc, nil aliud prouidet, nisi circa longitudinem, & breuitatem, disponendo, vt vestes sint talares, de cetero circa ipsarum quantitatẽ, hoc neque per illam, neque per alia iura Canonica præfinitum, seu cautum reperitur, præterquam quod clericis certarum vestium vsus interdicatur, de quibus in præallegatis cap. clerici. & Clem. 2. & ibi Doctores, Diaz, in Praxi Crim. Can. c. 75. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. Cẽtur. 4. Casu 393. & quod

clerici

clerici seculares non habebant certum & determinatum habitum, testatur glos. not. in Clem.1.in fine,de elect. Resp. quod in huiusmodi casu illa censentur clericis vestes honestæ,quæ vsu,& consuetudine illius regionis seu prouinciæ,vbi commorantur,,ad missæ fuerint;ita post gl.in c.si quis virorum, 30.dist.& in d.c.clerici,vers.deauratis, alios quam plures allegando conclusiuè tenet Couar.lib pract.qq.c.32.sub nu.7.Iul. Clar.in Pract.crim.q.36.n.11. Foller.in Pract. crim.in verbo, audiantur excusatores,nu.42.Ignat Lopez,ad Diaz loco cit.dicentes in hoc attendendam esse prouinciæ consuetudinem,intellige,idest similium personarum,& clericorum eiusdem conditionis. Prosp. Farinac.loco preallegat.num.69.

HÆRETICI.

PRÆTER Summistas in hoc verbo,sciendū est,quod per S.D.N.Clementem VIII. fuit facta innouatio Constitutionis fel.rec.Pauli Papæ IV. contra negantes Trinitatem,aut Diuinitatem Iesu Christi,aut eius Conceptionem de Spiritu Sancto,aut eius mortē, vt nos redimeret aut Virginitatem Beatiss.semper Virg.Dei genitricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiusdem Cōstitutionis seruanda, ne de cetero illius ignorantia à quoquam quouis prætextu possit allegari,publicata Romæ die 14.Februarij,1603.tenoris sequentis.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

DOminici gregis Diuina prouidentia nobis, licet meritis imparib. commissi, solicitudo postulat, vt Romanorum Pōtificum prædecessorum nostrorum Constitutiones,quas præsertim ad fidei Catholicæ integritatem conseruādam, & impios homines,ac prauarum hæresum assertores debitis pœnis plectendos pertinēt,innouemus,ne qui eiusmodi errorum labe infecti sunt,earundē Constitutionum, & pœnarum eis inflictarum ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excusare posse præsumant. Cum itaque fec. rec. Paulus Papa IV. Prædecessor nōster, ad quorundam hominum iniquitatem coercendam,qui non solum diuersas hæreses profiteri,sed etiam ipsius fidei fundamēta negare præsumebant,suoq. exemplo multos in interitum animæ trahebant, quadam sua perpetuò valitura Constitutione,quæ incipit, Cum quorundā hominum prauitas: vt huiusmodi homines à suis erroribus intra certum eis tunc præfixum tempus resipiscerent; paterna monitione,& requisitione,necnō cum ipsorum resipiscentium a quibuscūque censuris,& pœnis Ecclesiasticis,& temporalibus plenissima absolutione sanciuerit,vt quicumque tā eatenus lapsi fuissent,& inter tēpus præfixum non resipuissent, quam qui in posterum prolaberentur in hos errores,aut eorum aliquem, qui nimirum asseruissent, dogmatizassent,vel credidissent Deum Omnipotentem non esse trinum in personis, & incomposita omnino,indiuisaq. vnitate substantiæ, & vnum vnamet simplici Diuinitatis essentia, aut Dominum nostrum Iesum Christum non esse verum Deum,eiusdem substantię per omnia cum Patre,& Spiritu Sancto,aut eūdem secundum carnem non esse conceptum in vtero Beatissimę, semperq. Virginis Marię,de Spiritu Sancto, sed sicut ceteros homines ex semine Iosephi, aut eundem Dominum,& Deum nostrum Iesum Christum non subijsse acerbissimam

mam crucis mortem, vt nos à peccatis, & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret; aut eandē Beatiss. Virg. Mariam non esse veram Dei matrē, nec perstitisse semper in Virginitatis integritate, ante partum scilicet, in partu, & perpetuò post partum, pro subuersis, & relapsis in hæresim haberi, & vt relapsis Curiæ seculari tradi, & per ipsam Curiā debitis pœnis in relapsos statutis puniri posse, in omnibus, & per omnia perinde, ac si verè, & realiter in hæresim relapsi essent, & eos relapsos esse constaret, prout in prædicta Constitutione, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, septimo Idus Augusti Pontificatus sui anno primo edita, plenius continetur; Eo tñ huiusmodi impiorū hominū prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiusmodi Cōstitutionis, ac pœnarum in eadem Cōstitutione inflictarū, se illis minimè subiacere, nec obnoxios esse putent, ac propterea se ab eisdem pœnis liberari, & absolui posse prætendant. Nos igitur animaduertentes (vt idem quoque Paulus prædecessor bene animaduertit) huiusmodi errores tam graues, ac nefandos existere, vt illi qui in eos incidūt, nullam prorsus excusationem habeant, sed subuersi potius & immanes, quam hæretici meritò dici possint, propterea vt illi debita animaduersione omninò puniantur, nec à præfatis erroribus vlla excusatione de cetero se tueri valeant. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, denique Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione, dicti Pauli Prædecessoris vestigijs inhærentes, ac eius Constitutionem prædictam quo ad pœnas in ea contentas innouantes, ac perpetuò confirmantes, & approbantes, supradictos omnes, & singulos qui hactenus in similes errores, aut eorum aliquem lapsi sunt, aut in posterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate, & enormitate, cuiuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis existent, nulla illis etiam ignorātiæ supradictæ Constitutionis excusatione suffragante, pro subuersis, & relapsis in hæresim haberi, & tanq̄ relapsos Curiæ seculari tradi, ac per eandem Curiā debitis pœnis in relapsos statutis puniri posse, authoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus, Non obstātibus oībus illis quæ prędictus Paulus prædecessor voluit non obstare, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Vt aūt huiusmodi Constitutionis ignorantia de cetero allegari, aut prætendi numq̄ possit, atque vt præsentes oīb. innotescant, volumus illas ad valuas Ecclesiæ Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorū, & in Acie Campi Floræ, more solito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earūdem exempla, etiam impressa, ibi affixa relinqui, factaq. publicatione huiusmodi, oēs qui in Vrbe, post mēsem, qui verò extra eam, & citra montes, post quattuor mēses, & qui demū vltra montes fuerint, post decem menses à die publicationis huiusmodi computandos, perinde afficere & arctare, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent; Et nihilominus vt ipsæ præsentes literæ eo notiores fiant, & omnibus magis innotescāt, necnon pro potiori cautela, volumus, vt Inquisitores contra hæreticā prauitatē, in ijs Ciuitatib. terris, & locis, in quib. constituti sunt, vbi verò hmōi Inquisitores non sunt, locorū Ordinarij publicationē præsentiū, vt infra dicetur, fieri curēt, ac propterea vniuersis, & singulis Venerabilib. fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorū Ordinariis, necnō dilectis filijs Inquisitorib. præfatis cōtra hæreticā prauitatē vbilibet constitutis, per easdē præsentes cōmittimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtè pcipiēdo mandamus, vt per se, vel aliū, seu alios, hasce nostras literas, postq̄ earū exēplum receperint, seu earum notitiam habuerint, semel, aut pluries prout eis magis expedire

pedire visum fuerit, ipsi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi & alij locorũ Ordinarij in eorum Cathedralibus, & maioribus respectiuè Ecclesijs, Ciuitatum, Opidorum, & locorum quorumcumque eorum Diœcesum, vbi Inquisitores non fuerint, vbi verò Inquisitores fuerint, ipsimet Inquisitores in eisdem Ecclesijs, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, solemniter publicent, & publicare authoritate nostra mandent, & faciãt. Ceterorum, quia difficile foret easdem præsentes ad singula loca, vbi opus erit deferri, volumus, & simili authoritate decernimus, vt earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Inquisitoris contra hæreticam prauitatem, vel cuiuscumque personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, eadem vbique in iudicio, & extra, fides habeatur, quę ipsismet literis haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Datũ Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, Die 3. Februarij, 1603. Pontificatus nostri Anno vndecimo.

M. Vestrius Barbianus.

Constitutio Pij V. de impedientibus, & offendentibus personas, ac diripientibus bona, & frangentibus carceres Officij Inquisitionis, eorumq. & filiorum, & complicum pœnis, publicata Romæ die 2. Maij. 1569. fol. 1046. in Bullario, tenoris sequentis.

Si de protegendis ceteris omnibus Ecclesiæ ministris, quos in fidẽ & clientelam nostram à Domino recepimus, cura nobis quotidiana insidet, quanto maiore studio eam nos sollicitudinem capere necesse est, vt qui in Sacro Inquisitionis hæreticæ prauitatis Officio versantur, sub tutela inuiolatæ authoritatis huius Sedis periculorum omnium expertes, quæque munera exaltationẽ fidei promouentia Catholicæ exequantur? Cũ itaquę eius generis impiorũ vis quotidie magis inualescat, qui omnib. malis artibus pdictum officium subuertere, ministrosq. a functionib. disturbare moliuntur, eo iã nos detrusit necessitas, vt nefariã, & scelestã illorũ audaciã acerbiore castigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali Cõstitutione de filiorũ nostrorũ consilio sancimus, vt quicumque siue priuatus, siue cuncta Ciuitas, siue populus, siue Dominus, Comes, Marchio, Dux vel potiore titulo Illustris, quẽuis ex Inquisitoribus, Aduocatis, Procuratorib. Notarijs, alijsue Ministris prædicti Officij, vel Episcoporum id munus in suæ Diœcesi, aut prouincia obeuntiũ, seu accusatorẽ, denunciatorẽ, aut testem in causa fidei, quomodocũque productũ, vel euocatũ, occiderit vel verberauerit, deiecerit, seu perterrefecerit, quiue Ecclesias, ędes, aliasue res siue publicas, siue priuatas Officij, aut ministrorum expugnauerit, inuaserit, incenderit, expilauerit, aut libros, literas, authoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, alia instrumenta, siue publica, siue priuata, vbicũque posita, combusserit, diripuerit, seu interuerterit, seu ex incendio, aut direptione, aut alio quocũque modo illa exportauerit, seu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione et inermis siue rapiendi, siue comburendi, siue supprimendi causa fuerit, siue res, aut personas seruari, defendiue prohibuerit, quiue carcerẽ, aut aliũ custodiã, seu publicã, seu priuatã effregerit, vinctũ extraxerit, seu emiserit, capiendum prohibuerit, captumq. eripuerit, receperit, occultauerit, seu facultatem effugiendi dederit, seu iusserit id fieri, qui cętum, cõcursumue fecerit, siue vt aliquid prædictorũ fieret, homines accõmodauerit, siue aliàs auxilium, cõsilium, aut fauorẽ publicè, vel occultè in quolibet prædictorum scienter præ-

stiterit,

stiterit, licet nemo occisus, nemo verberatus, nemo extractus, emissus, vel ereptus, nihil expugnatũ, nihil effractum, succẽsum, direptumue, nullum denique damnum re ipsa sit secutum: nihilominus is sit anathemate præsentis Canonis authoritate ligatus; idem quoque læsæ maiestatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocumque alio beneficio temporali, & perpetuo eo ipso priuatus, secularis Iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipsas pœnas exigat, quę damnatis primo capite dictæ legis per Constitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebusq. oĩbus fisci iurib. applicatis, vti ẽt est de damnatis hæreticis per sanctiones Canonicas cõstitutum: eius filij paterna infamia subiecti, omnis, & cuiuscumque hęreditatis, successionis, donationis, & legati, siue propinquorum, siue extraneorum, omnino sint expertes; eisdem preterea portę numquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut causam vllã proponere, vel prætendere possit, qui tantum nefas in cõtemptum, & odiũ huius Officij admiserit, nisi contrarium per claras probationes docuerit se fecisse. Quod porrò de prædictis, eorumq. filijs statuimus, illud idem de omnibus clericis, & presbyteris secularibus, & quorumuis Ordinũ etiam exemptorum regularibus, & quacumque etiam Episcopali & maiori dignitate præditis ac etiã priuilegio quomodocumque suffultis, decernimus exequendũ, ita vt ipsi beneficijs, & officijs oĩbus Ecclesiasticis, præsentium authoritate priuati, per Iudicem Ecclesiasticum, hæreticorum more degradentur, demum potestati seculari traditi, pœnis prædictis laicorum instar subijciantur. Pontificum tñ causis nobis, & successoribus nostris reseruatis, vt re quæsita, & nobis renunciata contra eos ad depositionẽ, & alias pęnas prædictas procedamus, vti criminis atrocitas videbitur postulare. Quicumque aũt pro talibus veniam petere, aut aliàs intercedere tentauerint, in easdem illas pęnas, quæ in hæreticorum fautores, à Sacris Cõstitutionibus inferuntur, ipso facto se nouerint incidisse. Verum si quis etiã huiusmodi criminum cõscius, vel affinis, siue religionis studio, siue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, supplicio liberetur. Ceterũ eã omnium, & quarumcumque absolutionum ratione à prædictis criminibus, necnon habilitationum, & restitutionum etiam ad famam, & honores, ita deinceps habendam optamus, vt successores nostri nullas nisi saltem semestri post cuiusque assumptionẽ ad huius dignitatis fastigium excurso, ac precibus apud supremum officium inquisitionis hic institutum verificatis, concedant. Decernentes oẽs, & quascumque huiusmodi absolutiones, habilitationes, & restitutiones, quæ precibus sic nõ verificatis de cetero fient, nemini prorsus prodesse, sed nec præsentibus, nisi toto ipsarũ tenore ad verbũ inserto, & gratia ex certa Romani Põtificis sciẽtia facta, & propria manu subsignata, vlla in parte derogari, vel derogatum censeri debere; & si illis ex quacũque causa aliter derogare cõtigerit, derogationes huiusmodi nullius prorsus fore roboris, & momenti. Iubemus igitur vniuersos, & singulos Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos, & ceteros Ecclesiarum Prælatos per vniuersum Orbem cõstitutos, vt per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, aut earum exempla in suis quisque Prouincijs, Ciuitatib. Diœcesib. & Locis solẽniter publicare, & quantũ in se est, firmiter obseruari procurent, contradictores quoscumque per censuras, & pœnas ẽt iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Non obstantibus &c. Ceterũ omnes Orbis terrarum Principes, quib. gladii secularis potestas ad malorum vindictam est permissa, per eam, quam se tueri promiserunt fidem, obtestamur, ita suas quisque partes, siue in præstando mini-

ministris prædictis auxilio, siue in criminum post Ecclesiæ sententiam animaduersione, interponere, vt eorum quoque Præsidijs, ministri ipsi tāti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, amplissimum à Domino præmium recepturi, quod Fidei prædictæ assertoribus in æternæ beatitudinis consortio præparauit. Nulli ergo, &c.

De præeminentia Inquisitorum generalium hæreticę prauitatis, ac obedientia eisdem ab omnibus pręstanda.

Sanctissimus D.N.D. Pius diuina prouidentia Papa V. statuit, decreuit, ordinauit, ac mandauit, vt negocia Fidei omnibus, & singulis alijs pręferantur, cum Fides sit substantia, & fundamentum Christianę rligionis. Idcirco omnibus, & singulis almę Vrbis, eiusq. districtus Gubernatori, Senatori, Vicario Cameræ Apostolicæ Auditori, & quibuscumque alijs Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus prouinciarum, & terrarũ suæ Sanctitati & S.R.E. mediatè, & immediatè subiectarum, ac eorum Locatenen. Officialibus, Barisellis, & alijs ministris, necnon alijs locorum Ordinarijs, ceterisq. Magistratib⁹, & Officialibus, ac cuiusuis cōditionis, & status hominibus, in omnibus, & singulis Terris, Opidis, & Ciuitatibus, ac in tota Republica Christiana existentibus, sub excōmunicationis latæ sententiæ, ac indignationis suæ Sanctitatis, & alijs, arbitrio suæ Sanctitatis, & Illustrissimorum, & Reuerendissimorum Dominorũ Cardinalium Inquisitorum Generalium imponendis, & exequendis pœnis, vt eisdem Cardinalibus Inquisitorib. ac eorum præceptis, & mandatis in quibuscumque Officium sanctæ Inquisitionis huiusmodi concernentibus pareant, & obediāt.

Reges verò, Duces, Comites, Barones, & quosuis alios Principes seculares in Dei nomine rogauit, vt eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, eorumq. Officialibus faueant, auxiliumq. præbeant, & à suis Magistratibus subditis, auxilium præberi faciāt in negotijs ad dictum Officium spectantib. Necnon carceratos quoscumque pro quibusuis debitis, & delictis etiam atrocibus, apud dictũ Inquisitionis Officium quomodolibet delatos, vel denuntiatos, suspensa aliorum criminium inferiorum cognitione, ad eosdem Cardinales, & Inquisitionis carceres, ibidemq. ad criminis hæresis totaliter cognitionem, & expeditionem retinendo, & postea ad eosdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, sine mora transmittant.

CONSTITVTIO S.D.N.D. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. vt Itali extra Italiam agentes, non habitent nisi in locis vbi liber, & publicus cultus, siue vsus Catholicæ religionis existat, & quid in eis tunc facere, vel euitare debebeant, sub Dat. Romæ, die 26. Iulij 1596.

Cum sicut non sine magno animi nostri dolore accepimus, quāplures Christi fideles ex diuersis Italiæ partibus, eorum patrijs, vbi vera, & Sancta Catholica, & Apostolica Religio viget, & publicè prædicatur, discedentes, abeant in longinqua loca, vbi non solum hæreses impugnè grassantur, sed, quod peius est Catholicæ Religionis vsus publicè interdicitur, & prohibetur: quo fit vt personæ ibi permanentes, etiam si Catholicę sint, cogantur tamen, contra eorum pia desideria, sacrosanctæ Missæ sacrificio, alijsq. Diuinis Officijs, ac Sanctorum

Sacra-

Sacramentorum perceptione, in suarum animarum discrimen, diutius carere. Quare nos his, & alijs malis, & periculis inde prouenientibus, quantũ cũ Domino possumus, obuiare cupientes, hac nostra in perpetuum valitura Constitutione statuimus, & ordinamus, vt de cetero nullus Italus, siue mercator, siue cuiusuis alterius conditionis, vel status existat, quouis quæsito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in Ciuitate, Opido, seu loco, vbi aliqua Ecclesia cum Parocho, vel Pastore, seu Sacerdote Catholico nõ existat, in qua liberè sine omni periculo palàm, & publicè celebrari, & audiri possint Sacrosanctæ Missæ, & alia Diuina Officia, & Cõciones, ac Sacramẽta Ecclesiastica ministrari, mortuorum corpora sepeliri, & cetera fieri iuxta ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ: vtq. ijdem Itali abstineant Matrimonijs cum hęreticis mulieribus, & ab hęreticorum sepulturis, filios suos de sacro fonte leuari per hęreticos non permittant, nec ipsi vicissim hæreticorũ filios nisi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizentur, leuare præsumant. Medicorũ quoque hæreticorum opera, necessitate cessante, & vbi adsit copia Catholici Medici idonei, non vtantur. Cum verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, seu inhabitandum in partib. prędictis, id significent suis Ordinarijs, vel Inquisitoribus locorum, a quibus seriò admoneantur, vt in eis perpetuo Catholicã, & Orthodoxam Fidem constanter retinentes, & profitentes, piam, & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & festos dies, abstinentias, & sacra ieiunia ab Ecclesia pręcepta religiosè colant, atque omnem hęresim, & errorem, & hęreticos, schismaticos, & ab Orthodoxa Fide aberrantes fugiãt, & euitent, ac vt saltem singulis annis de eorum Sacramentali peccatorum confessione, & Sanctissimę Eucharistię perceptione per eos facta fidem, seu testimonium ipsis Ordinarijs, vel Inquisitoribus in Italiam transmittant: ad quod, & nos dictos Italos tenore pręsentis teneri, & obligatos esse decernimus, & mandamus. Quod si quis proprię salutis immemor contra præmissa facere præsumpserit, possit aduersus eum per locorum Ordinarios, & Inquisitores hæreticæ prauitatis vt de hæresi suspectum procedi. Non obstant. &c.

Declaratio, & Constitutio, quod sententia in reorum inquisitorum fauorem, per quoscumque iudices contra iurisdictionis dispositionem, vel stylum Officij Sanctissimæ inquisitionis lata, & ferendæ, numquam transierint nec in futurum in rem iudicatam transire possint.

Pius Papa V.

MOtu proprio, &c. Inter multiplices curas, quæ animum nostrum assiduè pulsant, illa in primis est, prout esse debet, vt Ecclesia Dei nobis ex alto commissa, purgatis, immò quantum fieri potest procul exterminatis, omnibus hæresibus, & prauis erronearũ opinionem dogmatibus, tuto militare, & tamquam nauis in tranquillo mari, sedatis omnibus tempestatum fluctibus, & procellis, secure nauigare, & ad optatum salutis portũ peruenire possit. Cũ itaque Nos, dum in minoribus cõstituti, Sãctissimi Officij Romanæ, & Vniuersalis contra hæreticam prauitatem inquisitionis negotia pertractaremus, tandem ex longo

vsu,

rsu, atque experientia rerũ magistra cognouerimus, quod multi rei delati, & in prædicto Sanctissimo Officio, seu alibi, corã locorum Ordinariis, & hæreticæ prauitatis Inquisitoribus processati, ac de hæretica prauitate inquisiti, falsos testes ad eorũ defensam examinari faciendo, ac cõpurgatorũ de eorum vita, & doctrina minimè informatorũ opera, & testimonio se iuuantibus, ac diuersis aliis illicitis modis, excogitatisq. dolosis excusationibus, & malitiis prædictum Sacrum Officium Sanctissimæ Inquisitionis, ceterosq. Iudices, & ẽt Romanos Pontifices deludendo, & decipiendo, pluresẽt veluti innocentes definitiuas à prædictis processibus, & Inquisitoribus absolutorias, & præcedente Canonica purgatione eorum assertæ, bonæ, & Catholicæ fidei, vitæ, & doctrinæ declaratorias sententias, seu decreta ab eodem Sanctissimo Officio, aliisq. locorũ Ordinariis siue Delegatis, & Inquisitoribus, ac ẽt Rom. Pont. prędecessoribus nostris obtinuerunt, seu extorserunt; quas sententias, & decreta præfati Romani Pont. ẽt cum perpetui Silentii impositione, ac inhibitione, ne dictum sanctissimum Officium, aut alii inquisitores ad vlteriora procedere possent seu deberent, necnon ẽt cum causarum auocatione, ad solum Romanum Pontificem, sub cuius protectione submittebatur, aliisq. derogatoriarum derogatoriis, & efficacissimis Clausulis, ac etiam irritantibus, & aliis decretis, ẽt in forma gratiosa ampliando, per varios, & varias eorum Motus proprios, ac ẽt sub plumbo, vel annulo piscatoris expeditas literas, ẽt in Consistorio, seu consistorialiter emanatas, confirmarunt: vnde eueniebat, quod prædicti rei inquisiti sub velamine, & tutamine prædictarum sententiarum declaratoriarum, & literarum Apostolicarũ, & presertim vigore Clausulę inhibitoriæ contra inquisitores factæ, confidentes, clàm, & etiam aliqñ palàm in antiquis eorum erroribus contra fidem Catholicam perseuerando, numquam ad gremium Ecclesiæ verè redibant, immò cũ aliis securè, & tamquam Catholici conuersando, eorumdem & aliorũ aĩos corrumpere, & inficere, ac in suas hęreticas opiniones trahere de facili potuerunt, in totius Reipublicæ Christianæ non modicum scandalum, & præiudicium, prædictorumq. delatorum aĩarum perniciem, & iacturã; Nos huic scandalo adeo periculoso, & contagioso obuiare, dictarumq. aĩarum saluti consulere, & prouidere, oẽmq. iuris peritorum dubietatem, & altercationem, ac quæcumque impedimenta, & obstacula, propter quę Sancta inquisitio hæreticæ prauitatis quõcumque, & qualitercũque impediretur, vel retardaretur, tollere volentes, Motu simili, & ex certa nostra sciẽtia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in primis oẽs, & singulas, ac quascumq. literas Apostolicas sub quacumque verborum forma, etiam in prædictis, ac quibusuis aliis causis hæresis, ẽt motu proprio, &c. ac ẽt consistorialiter, &c. & aliàs quõlibet emanatas, necnon etiam desuper signatas, Motuum propriorum, & alias schedulas quaslibet ad ius, & Iustitiam, ac iuris terminos reducentes, necnon fisco prædicti Sancti Officii inquisitionis, & aliorum Ordinariorum, & Delegatorũ iudicum aduersus prędictas literas inhibitiones, ac etiam derogatoriarum derogatarias, aliasq. Clausulas quaslibet os aperientes, & quatenus iurisdictionis dispositioni, vel stylo dicti Officij sint cõtraria, illas penitus, & perpetuo reuocantes, hac nostra perpetua, perpetuoq. valitura vniuersali Constitutione, omnes, & singulas, & quascũque etiã ex capite assertæ innocentiæ absolutiones, vel etiã præcedente Canonica purgatione, sub quacũque verborum forma declaratorias sententias, etiã definitiuas, & decreta, in eorundem reorum inquisitorum, & delatorum fauorem per prædictum Sanctissimũ Officium, aliosq.

Iudices

iudices ordinarios, & delegatos, ac etiam Rom. Pontifices latas, & lata, aut in futurum per nos etiã, & successores nostros Rom. Pontifices pro tempore existentes ferendas, & ferenda, numquã fecisse, nec in futurũ posse facere transitũ in rẽ iudicatã, Apostolica authoritate declaramus, decernimus, statuimus, & ordinamus, prefatisq. sententijs, & decretis, & quantumcumque per literas Apostolicas, etiam in forma gratiosa, etiam iteratis vicibus, ac etiam à pluribus Romanis Pontificibus emanatis, confirmatis, vel confirmandis, cum predictis, vel alijs quibuscumque, etiam derogatoriarum derogatorijs, ac etiam irritantibus, alijsq. Clausulis, & Decretis, necnon inhibitionibus, ac etiam Canonicis Sanctionibus, quorum omnium, & singulorum, aliorumq. premissorum, & inde sequutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, ac totaliter insertis, ceterisq. in contrarium facientibus quibuscumque non obstantibus, per prædictum Sanctũ Officium Sanctę inquisitionis, ac dilectos filios modernos, & pro tempore existentes S. R. E. Cardinales, hereticę prauitatis inquisitores, & super dicto officio nunc, & pro tempore deputatos, contra eosdem reos delatos, & inquisitos, etiã si fuerint, & sint Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, eiusdẽ S.R.E. Cardinales Legati, et de latere, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, tã de antiquis, quam nouiter et super eisdem articulis receptis vel recipiendis testibus, alijsq. argumentis, probationibus, & indicijs, iuxta facultates, eisdẽ Cardinalibus inquisitoribus, per Nos, & quoscũque prædecessores, & successores nostros Rom. Pontifices pro tẽpore existentes, ac Sedẽ Apostolicam quõlibet concessas, & datas, ac in futurum respectiuè dandas, & concedendas, denuo inquiri, & procedi posse, & debere, etiam in oĩbus, & per oĩa perinde, ac si prædictæ sententiæ, decreta, & literæ Apostolicæ, ac etiam Canonicæ purgationes, in prædictorum reorum delatorum, & inquisitorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatuũ, Cardinaliũ, Legatorum, Comitũ, Baronum, Marchionum, Ducum, Regum, & Imperatorũ fauorem non emanassent, nouis presertim superuenientibus indicijs, eiusdem, vel alterius speciei hæresis tẽpus præteritum, etiam respicien. vel vbi appareret per aliqua indicia, quod illicitis modis prius ipse delatus, vel inquisitus, fuisset absolutus, eadẽ Apostolica authoritate volumus pariter, & mãdamus. Concedentes eisdẽ Cardinalibus inquisitoribus, & super dicto Sacrosancto inquisitionis Officio, nunc, & pro tempore deputatis, plenã, liberã, amplam, & omnimodam facultatem, potestatem, & authoritatem, causas hmõi etiam authoritate Oecumenici vniuersalis Concilij Tridẽtini decisas, reuidendi, ac in statu, & terminis, in quibus ante prædictas sententias, & decreta, ac etiã Canonicas purgationes quõlibet reperiebantur, reassumendi, sineq. debito terminandi, prout in alijs causis pendentibus indecisis, per eosdem Cardinals inquisitores iuxta eorum facultates fit, fieriq. potest, & consueuit. Et insuper, vestigiis felic. recor. Pauli Papæ IV. predecessoris nostri inhærendo, Constitutionẽ aliàs contra Hæreticos, & Schismaticos, per eũdem Paulũ prædecessorẽ, sub data videlicet Romæ, apud Sanctum Petrũ, anno incarnationis Dominicæ 1558. quinto decimo Cal. Martij, Pontificatus sui anno quarto editã, tenore præsentiũ reuocamus, & etiam confirmamus, illamq. Inuiolabiliter, & ad vnguem obseruari volumus, & mandamus, iuxta illius seriem, atque tenorem, & sic in oĩbus, & singulis supradictis censeri, ac ita per prædictos, & quoscumque iudices, &cet. sublata &cet. iudicari &cet. debere. Irritum &cet. perpetuo decernimus, & declaramus,

nimus,& declaramus,non obstantibus præmissis, ac Regula nostra de nõ tollendo iure quæsito, & quibusuis alijs Apostolicis, Vniuersalibus, Prouincialibus,& Synodalibus Constitutionibus,Ordinationibus,necnon etiã iuramento,&cet.roboratis Statutis,&cet.Priuilegijs quoque,Indultis, & prædictis, ac alijs Literis, & etiam Motibus proprijs quibuslibet, etiam præfatis reis, & inquisitis, etiam Episcopis, &c. ac Imperatoribus etiam absolutis, & quibusuis alijs personis in genere, vel in specie sub quibuscumque tenoribus,&c. ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs,aliisq. Clausulis, ac etiam Irritantibus,& aliis Decretis,ac etiam pęnalibus inhibitionibus,etiam Motu proprio,&cet.ac Consistorialiter,&c. & aliàs in contrarium quomodolibet concessis,&cet.in posterumq. concedendis &cet. Quibus omnibus,etiam si de illis,&cet.eorum tenores,&cet.latissimè hac vice derogamus,ceterisq. cõtrariis quibuscumque cum Clausulis opportunis.

Fiat motu proprio.M.

Et cum absolutione a censuras ad effectum,&cet.& de reductione,&cet. reuocatione singulis declaratione, decretis, statuto, ordinatione voluntatibus, mandatis,cõcessione,renouatione,cõfirmatione,derogatione,aliisq. præmissis,vt suprà, in forma gratiosa perpetuò, & ad perpetuã rei memoriã, & quod postquã præsentes,seu desuper forsan conficiendæ literæ per aliquem, vel aliquos ex cursoribus nostris in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, & Cãcellariæ Apostolicæ valuis, ac Acie Campi Floræ affixæ, & publicatæ fuerint, omnes prædictos etiam episcopos &c. ac Imperatores, & alios quorum interest afficiãt, & arctent, perinde ac si eis personaliter intimatę,& insinuatæ fuissent,ac vim & efficaciam solemnis,personalis,validæ,& perẽptoriæ monitionis habere, omnesq. ligare habeant; & quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat,& vbique fidem faciat in iudicio,& extra Regula contraria non obstante, & nihilominus si videbitur literæ desuper, etiã per Breue nostrum,aut officium contradictarum simul, vel ad partẽ expediri possint, & quod præsentium, seu desuper conficiendarum literarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ indignitate Ecclesiastica cõstitutæ,aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis,eadem prorsus fides adhibeatur,quæ ipsis Originalibus adhiberetur,si exhibitę forẽt, vel ostensæ.

Fiat.M.

Datum Romę apud Sanctum Petrum Duodecimo Cal.Ianuarii. Anno primo.

Anno a Natiuitate Domini 1567.Indictione decima, die verò lunę trigesima mensis Decembris,Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Pii Diuina prouidentia Papę V. anno primo, suprascriptus Motus proprius affixus,& publicatus fuit ad valuas principis Apostolorum Beati Petri de Vrbe, Cancellarię Apostolicę, ac in Acie Campi Florę, dimissis ibidem eiusdem copiis affixis,vt moris est,per nos Ioannem Gerardi, & Christianum de mõte, Prælibati Sanctis. D.N. Papæ Cursores, Stephanus de Olea magister Cursorum. Registrata in lib.pri.secretorum.fol.51.

G.S.Sarde.

S.D.N. Pauli Papæ V. Constitutio, qua reuocantur facultates Superioribus quorumcumque Ordinum concessæ, cognoscendi causas suorum subditorum, ad Officium Sanctæ Inquisitionis pertinentes.

Paulus Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex ea interdum, quæ a prædecessoribus suis temporum, & rerum qualitate id tunc exposcente, prouide pro hæresum exstirpatione sancita sunt, nouis emergentibus rationibus reuocat, & immutat, aliaq. desuper disponit, & ordinat, prout in Domino salubriter conspicit expedire; Dudum siquidem fel.rec. Pius Papa IV. prędecessor noster, sua perpetuò valitura Constitutione, statuit, ordinauit, & declarauit, quod ex tunc deinceps in omnibus Christiani Orbis partibus, Inquisitores hęreticæ prauitatis, tā generales, quam in quibusuis Prouincijs, Ciuitatibus, Opidis, Terris, & Locis pro tempore deputati particulares, contra omnes quorumcumque ordinum, etiam exemptorum, etiam mendicantium professores, & Religiosos, ac etiam alios quoscūque quouis modo priuilegiatos, & exemptos de hæresis crimine quomodolibet suspectos, aut culpabiles, dummodo ab eorundem professorum, & Religiosorum Superiotibus vel Prælatis in causis huiusmodi præuenti non fuissent, iuxta facultates Officij inquisitionis ipsius prauitatis inquirere, & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos, secundum Canonicas Sanctiones castigare, atque punire possent, & valerent, ac aliàs prout in literis ipsius Pij prædecessoris latius continetur. Cum autem rerum vsu compertum sit, occasione præuentionum huiusmodi nonnulla interdum impedimenta orta esse, quo minus causæ huiusmodi, ea qua decet diligentia cognoscantur. Nos de consilio Venerabilium filiorum nostrorū S.R.E. Cardinalium contra hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum, illa de medio tollere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac matura deliberatione, hac nostra etiā perpetuò valitura Constitutione, omnia, & quæcumque Priuilegia, Indulta, Facultates, & Cōcessiones Generalibus, Superioribus, & Prælatis, quorūcumque Ordinum, siue Mendicantium, siue Clericorum Regularium cuiusuis Ordinis, & Instituti, etiā in dicta Constitutione non expressorum, & quantumuis exemptorum, & quocumque nomine nuncupentur per dictum Pium, ac quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa, approbata, & innouata, & quantumuis etiam lōgissimo tempore obseruata, causas ad dictum Officium quouis modo spectantes, cognoscēdi, & terminandi, seu in illis quoquomodo se intromittendi, quorū omniū, & singulorum tenores, etiā si de illis specialis, & expressa mentio habenda esset, pręsentibus pplenè, & sufficiēter expressis, & insertis habentes, Apostolica authoritate tenore præsentiū perpetuò cassamus, reuocamus, & abolemus, ipsisq. Generalibus, Superioribus, & Pręlatis, vt de cetero quouis quæsito colore, vel prætextu præuētionis, vel cōsuetudinis, & pręscriptionis immemorabilis, seu cognoscēdi, an delationes huiusmodi caluminosę sint, nec ne, in eisdē causis, tā motis, quā mouēdis, quoquomodo se intromittere, seu immiscere, denūciationes recipere,

cipere, testes examinare, processus conficere, cās ipsas cognoscere, definire, vel terminare minime audeant, seu præsumant, simili authoritate districtius inhibemus volentes, & expresse mādantes, vt ipsi Religiosi possint, & debeant oēs, etiam Ordinum hmói professores, de hæresi suspectos Inquisitoribus, vel Ordinarijs locorum vicinioribus liberè denunciare, absque eo, quod Superiores prædicti personas denunciādas, & causas perquirere, vel quoquomodo id impedire, vel retardare audeant, seu pręsumant. Insuper oēs, & quascumque causas ad dictum Officium quolibet spectantes, & pertinentes, corā Generalibus, Superioribus, & Prelatis hmói, in quibuscumque locis existentibus, ac contra quoscumque Religiosos, vt pręfertur, exemptos motas, & pendentes, ad Nos harum serie auocamus, easq. oēs in statu, & terminis, in quibus de præsenti reperiuntur ipsius prauitatis Inquisitoribus, vel Ordinariis locorū vicinioribus, terminandas cōmittimus. Pręterea, ipsis Generalibus, Superioribus, & Prelatis pari authoritate pręcipimus, atque mandamus, vt oēs processus, & acta causarum hmói Inquisitoribus, seu Ordinariis prędictis respectiuè remittāt, & consignent; necnon professores, fratres, & Religiosos supradictos, quos hæresis labe infectos, vel suspectos, etiam in visitatione esse nouerint, absque alia consultatione cū propriis Superioribus facienda, eisdē Inquisitoribus, vel Ordinariis locorū viciniorib. respectiuè denuncient; quod si Generales, aliiq. prędicti præsentib. literis non paruerint, eos oēs priuationis quarumcūq. dignitatum, seu prælaturarum, vel officiorū suorum ordinū, ac vocis actiuę, & passiuę, perpetuæq. inhabilitatis ad easdem, necnon contra fautores hæreticorum, & impeditores officii statutas, & inflictas pęnas aliasq. censuras ecclesiasticas, etiam excōicationis maioris latæ sententię, à qua non, nisi à Nobis, vel à Romano Pontifice pro tempore existente, pręterquam in mortis articulo absolutionis beneficium valeāt obtinere, eo ipso incurrisse, necnon præsentes literas, licet Generales, Superiores, & Prelati prędicti, aut quicūq. alii, quauis authoritate, dignitate, vel officio, seu honore fulgentes in præmissis quolibet interesse habentes, vel habere prætendētes, ad hoc vocati nō fuerint, semper, & perpetuò validas, & efficaces existere, suosq. plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab oībus inuiolabiliter obseruari, sicq. per quoscūque Iudices, & Cōmissarios, quauis authoritate fungentes, etiā Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquā quauis authoritate sciēter, vel ignoranter cōtigerit attentari, decernimus, & declaramus. Non obstant. prædictis, ac quibusuis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum, & Institutorum quorumcumq. iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, Priuilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, etiam Mare magnum, vel aliàs quolibet nuncupatis, eisdem ordinibus, eorumq. Generalibus, Superioribus, & Prælatis, ac personis, etiam per quoscūque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem prædictam, & per nos quouis modo concessis, cōfirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus, ac aliis oībus quæ pręsentibus quolibet obstare possent etiāsi de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac indiuidua, & de verbo ad verbū, nō aūt per Clausulas generales idē importātes mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruāda foret, eorū tenores, pro plenè, & sufficiēter pręsentibus expressis, & totaliter in

sertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Vt autẽ presentes literę ad omnium notitiam deducantur, neue aliquis ignorantiam earũ pretendere aut contra eas se excusare valeat, illas in valuis S. Ioann. Lateranen. & principis Apostolorum Basilicarũ de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, ac Acie Campi Floræ de more affigi, & publicari, earumq. exempla inibi affixa dimitti, ac post publicationem huiusmodi, omnes, & singulos quos concernũt, & concernent in futurum perinde arctent, & afficiant, ac si eorũ cuiliber personaliter intimatę fuissent; quodq. earum transumptis etiã impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandẽ prorsus fidem in iudicio, & extra, vbique gentium, & locoru adhiberi volumus, & mandamus, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur si essent exhibitę, vel ostensę; & nihilominus, vt ad maiorẽ notitiam singulorum, & quorumcumque Religiosorum prædictorũ præsentes deueniant, etiã volumus, & in virtute Sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, Generalibus, Superioribus, & Pręlatis pdictis, vt in primis proximis futuris Capitulis, seu Cõgregationibus Prouincialibus, vel generalibus cuiuscũque Prouinciæ, tam in Italia, quam extra, præsentes nostras literas legi, & publicari faciant, & procurent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ Cassationis, Reuocationis, Abolitionis, Inhibitionis, Mãdatorũ, Auocationis Cõmissionis, Præceptorũ, Decreti, Declarationis, Derogationis, & Voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis aũt hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotẽtis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ Apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ, 1606. Cal. Septẽbris, Pont. nostri anno secundo. P. Prodat. Registrata apud Scipionem Secretarium. Scipio Cobellutius. S. De Vrsinis. Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi 1606. Indictione 4. Pont. autẽ Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pauli Diuina Prouidentia PP. V. anno secũdo, die vero tertia mensis Octobris, supradictæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatę fuerunt ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, Principis Apostolorũ de Vrbe, & Cãcellariæ Apostolicæ, ac in Acie Campi Floræ, vt moris est, per me Io. Baptistã monachium eiusdẽ Sanctiss. D. N. Papæ, & Sanctissime inquisitionis Cursorẽ. Romæ ex Typographia Rerum Cameræ Apostolicæ M.D.C.VI.

Regulares recurrentes ad Sanctum Officium, vt in eo testimonium perhibeant non grauentur à suis Superioribus. Die 17. Augusti 1567.

Sanctissimus D. N. Pius Papa V. in generali Congregatione Sancti officij, consulens libertati ipsius Sancti Officij, & indemnitati recurrentiũ ad illud, vel in eo testimonium perhibentium, statuit, & decreuit, vt regulares quorumuis, etiam mendicantium ordinum personæ, quæ pro tempore ad Officiũ Sãctæ inquisitionis pro quocumque fidei negotio recurrerint, seu confugerint, vel in eo testimoniũ perhibuerint veritatis, aut alia quomodolibet deposuerint, nequaquã a suis superioribus per quinquenniũ cõtinuũ a die recursus, seu depositionis huiusmodi molestari, vel ex quacũque causa, vel excessibus prætẽsis personarũ istarum, & debitis propterea pœnis, seu pęnitentijs eisdem imponendis, nisi ipsi Illustrissimi Cardinales inquisitores generales, certiores facti fuerint, vel eis aliter clarè notificatum, & ab ipsis Cardinalibus, desuper responsum fuerit.

Ita habetur inter Decreta Sancti Officij in fine iudicia. Inquisit. Romæ Impres. anno 1570. fol. 476.

HORAE CANONICAE.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas exſtare Decretum Cōcilij Lateranenſ. vltimi, ſub Leone X. fol. 194. in Bullario tenoris ſequentis.

Statuimus quoque & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cum cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium nō dixerit legitimo impedimento ceſſante beneficiorum ſuorū fructus ſuos non facit pro rata omiſſionis recitationis officij, & tpis, ſed eos tamquam iniuſtè perceptos in frabricas huiuſmodi beneficiorū, vel pauperū eleemoſynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cum pp officium detur beneficium. Intelligatur aūt officium omittere, quo ad hoc vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltē nō dixerit, Deo tamen vltra præmiſſa de dicta omiſſione redditurì rationē; quæ pęna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit, quoties contrafacere conuincantur.

Quod Decretum fuit innouatum, declaratum, & auctum per Pium V. qui edidit Statutum de fructibus, quos amittunt, qui horas Canonicas non recitant, Romæ datum ſub die 12. Cal. Octobr. 1571. fol. 1134. prout ſequitur.

Ex proximo Lateran. Concilio pia & ſalubris Sanctio emanauit, vt quicūque habens beneficium Eccleſiaſticū, cum cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quā illud obtinuerit, diuinū officium legitimo ceſſante impedimento non dixerit, beneficiorū ſuorum fructus, pro rata omiſſionis officij, & tēporis, ſuos non faciat, ſed eos tamquam iniuſte perceptos, in fabricas ipſorum beneficiorū, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Verūtamen multorū animi ſuſpenſione tenentur, cuiuſmodi ratæ prædictę ratio ſit habenda. Nos huic rei euidētius atque expreſſius prouidere volētes, ſtatuimus, vt qui horas omnes Canonicas, vno vel pluribus diebus intermiſerit, omnes beneficij ſeu beneficiorum ſuorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie diuiderentur, qui verò matutinum tantum, dimidiam: qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum eiuſdem diei, amittat; tametſi aliquis choro addictus non recitans omnib. horis Canonicis cum alijs præſens, adſit, fructuſq. & diſtributiones forte aliter aſſignatas, ſola præſentia iuxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel aliàs ſibi lucrifeciſſe prætēdat. Is enim præter fructuum, & diſtributionum amiſſionem, item ille, qui primis ſex menſib. officium non dixerit, niſi legitimum impedimentum ipſum excuſauerit, graue peccatum intelligat admiſiſſe. Declarantes præſtimonia, præſtimoniales, portionales, portiones, & qualiacumque alia beneficia, etiam nullū omninò ſeruitium habentia, obtinentes, cum prædictis pariter conueniri. Ac quicumque penſionem, fructus, aut alias res Eccleſiaſticas, vt clericus percipit, cum modo prædicto ad dicendum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum, fructuum, rerumq. ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo, &c.

ADDITIO. Ad quorum Statutorum ornatum, & declarationem, videndi ſunt Dominic. à Soto lib. 10. de iuſt. & iure, q. 5. art. 6. Nau. in Man. cap. 25. nu. 122. & ſeq.

& seq & de Orat.& Horis Canon.cap.7.num.31.& infrà,& in cons.22.& 14. de celebr.miss. in antiq.Simanc. de Cathol. institut. titulo 9.num.208. Ignat.Lopez ad Diaz.in Pract Crim.Can.cap.54.author Cathechef.Neap.lib.4.à cap.1.vsque ad 7. Menoch.de arbitr.iudic.lib 2 Cent.2.casu 429.iunctis his,quæ dicit in addit.nouissimè impressis ad prad. Casum 429. quo in loco non admittit, nec recipit opinionem Nauar. (in quam fere omnes conueniant) asserentis clericum omittentem recitare Horas Canonicas intra primos sex menses à die habiti beneficij, non teneri ad fructuum restitutionem, licet mortaliter peccet; Ipse tamen conclusiuè tenet, quod cum primum quis habet beneficium quacumque Horarum omissio, illum ad fructuum restitutionem obligat; & mouetur ratione: quia tales fructus dantur loco mercedis operæ & laboris, vt habetur Numer.c.18.ibi: Filijs Leui dedi omnes decimas Israel in possessionem, pro ministerio quo seruiunt mihi in tabernaculo fœderis, & qui non laborat, non manducat. 2. Thessalonic. cap.3. & tunc, an ipse clericus possit se componere cum suo Episcopo & Superiore pro hac pœna ad eius arbitrium, & voluntatem, adde Sot.loco superius citato. Qualiter verò illa rata fructuum de qua in Constitutione Pij V. sit restituenda; scilicet, an pro aliqua parte, vel in totum, vide Card.Tolet. in Sum.lib.2.sub cap.12. & Henriquez in Sum.lib.13. de excommunic.cap.13.sub num.2.& vt cessent pœna de quibus in prænar. Statutis, quæ sint iusta causa excusantes recitationē Horarum post Nauar. in Man.c. cap.25.nu.100. & seq.& latius illas discutientem de Orat.& Canon.Horis cap.11.per totum breuiter, & sub compendio illas recensent Menoch. in prælleg. addit.ad Casum 429. & Tolet. in præd.lib.2. cap. 14.sub rubr. de causis excusantibus ab Officio persoluendo.& de tempore Horarum Canonicarum, adest insignis tractatus Marcelli Francolini presbyt.& Doct.Bodiani.

Præterea, sciendum est, quod Sacra Congregatio censuit, Canonicos Collegiatæ, omninò esse ad residēdum, atque ad Horas Canonicas statutis horis recitandas compellendos, nisi Collegiata esset ruralis ac destituta, in qua antea nunquam supra memoriam solitum sit residere, & Canonicos non habentes aliundè vnde viuant, alere non posset, & nisi huiusmodi qualitates in ea Collegiata simul concurrant, Canonicos ad eas incunctanter compelli debere, & tangunt Rescriptum Dño Episcopo Sarnensis.

Quando verò Canonicus non residens ex iusta causa possit percipere fructus, & quas distributiones vide infrà in verbo, Residentia.

ILLEGITIMI.

PRÆTER Summistas, in hoc verbo, sciendum est, quod illegitimi sunt inhabiles ad Ordines, & Beneficia, ad successionem bonorum, & ad ingressum Religionis.

De Ordinibus, & Beneficiis habetur in titulo de filiis presbyt. in Decret. et in Sexto; et quantum ad Ordines, remanet ius antiquum intactum, vt dicam infrà in verbo, Ordo. Sed in Beneficiis de iure antiquo per Constitutionem Alex. III. poterant succedere mediatè tamen per Clem. VII. fuit reuocata in anno 1533. incip. Ad Canonum conditorem, fol. 339. in Bullario tenoris sequentis.

Clemens

Clemens Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

AD Canonum conditorem non est dubium pertinere, cum Statuta à se, vel prędecessoribus suis ad animarum Christi fidelium salutem edita propter eorum ausum qui successu temporis malitia hominum succrescente magis indies dignoscitur, obesse, quam prodesse, animaduertit, ne vlterius obesse valeat, prouidere. Sanè postquam felic. rec. Alexander Papa III. prędecessor noster, filios præsertim sacerdotum in ecclesijs paternis succedere prohibuerat, eosq. nihilominus, media intercedēte persona filios ipsos habere disposuerat, cum passim sacerdotes in ecclesijs suis eorum filij potirentur, satagentes in Alexandri prędecessoris huiusmodi dispositione confisi, ecclesias suas, quas, ad eorū peruenire filios gestiebant, in fauorem personarum, quæ ecclesias ipsas, etiam illarum possessione non habita, in ipsorum resignantium filios ex fornicatione genitos, illico mox resignare ipsiq. filij ecclesias ipsas dispensatione super defectu natalium, quem ex dictis sacerdotibus resignantibus geniti, patiebātur, etiam patris nomine expresso, obtenta, consequi hactenus cōsueuerint, profecto perniciosum semper, & abominabile, ac in grauem Diuinæ Maiestatis offensam tendere, videlicet, quod ipsi presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, nō sine turpitudine ob inordinatum spuriorum filiorum amorem detegere erubescerent. Iudicauimus propterea, quod vbi tempus quod omnia palam facit, & prçsentium ratio, quid in futurum cauendum sit, admonet, merito admonemur, & tollendū huiusmodi abusum necessario arbitrati sumus & eiusdem Alexandri prędecessoris Canonem corrigere, potius quam talia cum tanto hominum scandalo tolerare. Habita igitur super his cum venerabilibus filijs nostris Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinalib. matura deliberatione, de eorū consilio, & vnanimi consensu, authoritate Apostolica tenore præsentiū statuimus, & ordinamus, qd de cetero filij presbyterorum ex fornicatione nati, Ecclesias Cathedrales etiam Metropolitanas ac Monasteria, quibus eorum patres præfuerūt, seu illa, & illas dignitates, etiam maiores, & principales personatus, administrationes, & officia etiam curata, & electiua, & quęcumque beneficia Ecclesiastica cū cura, & sine cura, & secularia, & quorumuis ordinum regularia, quæ presbyteri, & clerici ac religiosi eorum patres in titulum, vel commēdam aut administrationem ad tempus seu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo vnquam tempore quoquo mō obtinere possint, nec cum eis super hoc dispensare intendimus, & si quas dispensationes per Nos cōcedi contigerit, tamquam per præoccupationem, & contra mentem nostram concessas, eis nullatenus suffragari, talesq. dispensationes nostris volumus exsulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus, non obstantibus præfati Alexandri prædecessoris, & alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ceterisq. contrarijs quibuscumque, &c. Datū Romę apud Sanctum Petrū, Anno Incarnationis Dominicæ 1533. nonis Iunii, Pontificatus nostri anno septimo.

Filii illegitimi excluduntur à successione in beneficiis parentum tam mediatè, quam immediatè, de qua meminit Rebuff. in Praxi benef. par. 2. sub titulo, de dispen. super defectu natalium n. 24. eamq. refert Nauar. in cap. si quando except. 21. de Rescript. & ampliatur per Conc. Trid. sess. 25. cap. 15. de refor. per

quod redduntur prorsus inhabiles ad obtinendum aliquod beneficium in Ecclesia, in qua parentes eorum habent vel habuerunt illud, vel aliud simile, aut dissimile; quod Decretum refert, & declarat Nauar. in fine d.c. filius vero legitimus potest succedere mediatè, non autem immediatè, cap. ad exstirpandas, de fil. presbyt. Quãtum vero attinet ad successionem bonorum, illegitimos inhabiles prorsus, & incapaces reddit Pius V. per eius Constitutionem Romæ publicatam die 2. Martij, 1571. in Bullario fol. 1169. tenoris sequentis.

Quę Ordini Ecclesiastico noxia esse, & scandalũ obijcere perhibẽtur, necesse est è medio submouere. Quod nos pro nostri muneris officio inter alia incõmoda, quæ in oculos nostros incurrũt de Christi peculio, ne ab indignis, & reiectis ignominiosè consumatur, neue illorũ causa ecclesijs, & pauperibus præripiantur, curã præcipuã habere volentes, de nobis attributæ potestatis plẽnitudine, reuocamus, & abolemus, oĩa, & quæcũque Priuilegia, Licentias, Dispensationes, & Indulta faciendi testamenta, donationes, siue inter viuos, siue causa mortis, legata, & quascũque alias dispositiones, de Dominijs, Terris, Castris, Domibus, & quibuslibet alijs bonis, & rebus immobilibus, mobilibus, & se mouentib. necnon pecunijs, iuribus, & actionibus ex beneficijs, fructibus, pensionibus, & alijs rebus Ecclesiasticis qualibuscumque confectis, acquisitis, & alijs quomodocũque prouenientibus, necnon de peculio, & alijs etiam sola industria, labore, muneribus, aut quocũque alio modo partis, cuiuscũque qualitatis, speciei, naturę, & valoris existentibus, in quoscũque illegitimos siue suos, siue extraneos, etiã legitimatos, eosdemq. ex toto vel in parte hęredes instituendi, & substituendi, seu quod ipsi in prædictis ab intestato succedant, ceterasq. hmôi facultates, & permissiones, ac etiam habilitationes, & capacitates succedendi in bonis, & rebus feudalibus, & emphyteuticis ab Ecclesijs, Monasterijs, & pijs locis profectis, quibuscumque personis secularibus, & quorumcumque Ordinum, necnon Militiarum, & Hospitalium, Regularibus, ac Rom. Curiæ Officialib⁹ & aliis Curialib. Curiãq. ipsã sequẽtib. & ẽt Vrbis Romæ ciuib. ac Palatij ędes, cẽsus, aliaq. bona in ea, eiusq. districtu habentib. nostris quoque, & aliorũ Romanorũ Pontificũ familiarib⁹, ecclesiarũ Prælatis, ẽt S.R.E. Cardinalibus, & aliis cuiuscũque dignitatis, ordinis, & cõditionis existẽtibus, illorumq & aliis Ecclesiis, Capitulis, Cõuẽtibus, Ordinibus, Militiis, Hospitalib⁹, Collegiis, Officiis, & Locis, ac p̃dictæ Vrbi, aliisq. Ciuitatib. Prouinciis, & Dominiis, eorũq. dominis, populis, ciuib. & incolis, tã per fec. recor. Sixtũ IV. Innocentiũ VIII. Alexandrũ VI. Iuliũ II. Leonẽ X. Clementẽ VII. Paulũ III. Iuliũ III. Paulũ IV. Piũ IV. & qui ante illos fuerũt alios quoscũq. Romanos Põtifices, ac Nos, & Sedẽ Apostolicã, eiusq. Legatos ẽt de latere. Nũcios, Notarios, Cõitates, Collegia, Officia, & Loca, ẽt per modũ Statuti perpetui, generalis Legis, initi & stipulati cõtractus, seu quasi, & aliàs sub quibuscũque tenoribus & formis, ac cũ quibusuis restitutiuis, p̃seruatiuis, mẽtis attestatiuis, derogatoriarũ derogatoriis, aliisq. fortiorib⁹, efficacioribus, & insolitis Clausulis, necnon irritantib. & aliis Decretis, ẽt Motu proprio, & ex certa scientia, deq. simili potestatis plenitudine, ac prędictorũ Cardinaliũ cõsilio, & matura deliberatione in Cõsistorio habita, necnõ cõsideratione, intuitu, cõtemplatione, vel ad instãtiã Imperatoris, Regum, & aliorũ Principum, ẽt ob remunerationem laborum & obsequiorum nobis, & dictæ Sedi impensorum, refectionem damnorum, compensationem iniurium cessorum, vel ablatorum, nauatæ militiæ contra hæreticos, & infideles, seu pro prædictæ Vrbis ornatu, & frequentatione, ac quibcumque

cumque alijs vsibus, ac etiam necessarijs & pijs causis concessa, & multiplicatis vi ibus confirmata, innouata, extensa, & moderata, & quantocumque tempore pacifice obseruata, quo ad eã partem, quę illegitimos prædictos tangit dumtaxat, etiam si illa contineant, quod omnes Curiales, Curiã sequentes, & alij, siue Ecclesiastici, ẽt Cardinales, siue mundani, qui palatia, domus, & prædia vrbana vel rustica ædificauerint, aut census, aliaue bona acquisierint, aut aliàs acquisita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad milliaria decẽ, ex bonis, seu fructibus Ecclesiasticis, hi tales de illis necnon iuribus, & iurisdictionibus omnibus in fauorẽ illegitimorũ, aut quomodolibet inhabilium, & incapaciũ, siue inter viuos, siue causa mortis disponere, eosq. hæredes, & successores vniuersales, vel particulares instituere, & substituere, & si intestati decesserint, ipsi illegitimi, & incapaces in illis succedere possint, quodque per quascumque reuocationes, derogationes, aut alias contrarias dispositiones, illis quorum interest, præiudicari nequear, & si vllo vnquam tempore præiudicatũ, aut derogatum, quoquo modo apparuerit, ius quæsitum, ablatum & literæ reuocationũ, & derogationum huiusmodi, iuris quæsiti ablatæ censeantur. Sicq. per quoscumque iudices iudicari debeat, & etiam definiri; Ac pariter tollimus, & abrogamus omnes, & quascũque facultates similia concedendi, Legatis, Nuntijs, Notarijs, Cõmunitatibus, Collegijs, Officiis, & aliis supradictis, quorum oĩum tenores, ac si ad verbum insererentur habemus, præsentibus pro expressis, ita vt priuilegiorũ, dispensationũ, facultatũ, habilitationũ, capacitatũ, indultorũ, & aliorũ supradictorũ sic reuocatorũ, ac ẽt literarũ legitimationis prætextu, nullus omnino de huiusmodi bonis, reb. pecuniis, iuribus, iurisdictionibus, & actionibus in cõmodum, & fauorẽ illegitimorum vtriusque sexus siue etiam filiorum, siue consanguineorum, affinium ue, siue extraneorum, etiam in statu seculari procreatorum, ac legitimati quacumque authoritate donatorũ, & ad huiusmodi res & bona, eiusq. successionem testato vel intestato idoneorum, & capacium effectorum, siue testamento, siue donatione, siue legato, siue eleemosyna, siue alio quocumque titulo, & pro opere (exceptis in communi, ac omni fraude, conuentione, seu compositione cessante, Hospitalib. expositorum, & orphanorum) disponere nec illegitimi ipsi in eis ab intestato, siue protinus, siue per interpositas personas, ac quomodocumque succedere, aut illa aliàs ad eos etiam per quemcumque circuitum multiplicatarum in alios capaces successionũ, vllo tpe deuenire possint. Ad hæc nulla esse, & pro infectis haberi volumus, omnia, & quæcumque facta hucusque testamẽta, legata, donationes, & alia disposita huiusmodi, quæ viuentibus adhuc testatoribus, aut aliàs locũ non habuerunt, ac pariter ab intestato successiones, non tamen litigiosas, quæ plenariũ nõ sunt effectũ sortitæ. De hinc vero districtius prohibemus, ne talia siue in prædictos illegitimos vtriusque sexus, siue in illorum coniuges siue ipsorũ parentes, filios, descendentes, ascendentes, vel alios cognatos, siue viuentibus, siue defunctis visis illegitimis, etiã paupertatis, dotis, aut alterius cuiuscũque pij operis intuitu fiant, neue ipsi vnquam in reb. bonis, pecuniis, iuribus, iurisdictionib. & actionibus prędictis, siue totius, siue in parte succedant, aut illa ad ipsos, quauis dispensatione suffultos, ẽt per prędictũ circuitum deueniant, neue de eis vlla in alium, seu alios concessio, donatio, trãslatio, aliaue dispositio fiat, aut alia bona similia, vel disimilia, illegitimis, aut aliis supradictis concedantur. Quod si pdictorum quisquam fuerit presentium violator, testamentum, donatio, legatum, & dispositio omninò non teneat, nec etiã quo ad alios capaces, & res alias valeat,

leat,

leat, sicq. disponens priuilegio, dispensatione, facultate, & indulto prædicto, eiusq. vsu, & commodo etiam in ceteris omnibus ipso sit iure priuatus. Nemo quantumuis capax illius prętextu fructus, res, pecunias, aut prorsus alia bona sua faciat, nec illa detinens vlla præscriptione, aut vllo alio iuris præsidio adiuuetur, sed ad integram illorum restitutionem quocumque temporis lapsu non obstante, debeat coerceri Ita vt omnes in Ecclesijs, Monasterijs, & beneficijs successores, tam coniunctim, quam diuisim, quisque videlicet pro rata sua, illa omni tempore recuperare possint, & qui primus ceteris ab eo monitis, & negligentibus iudicium intenderit, ei soli res tota merito vendicetur. Nullis verò huiusmodi successoribus pro prædictis insistētibus, ac etiam de peculio aliàs quam ex rebus Ecclesiasticis confecto, locorum ordinarij, tam concessorum, & relictorum illegitimis, eorumq. causa quam quorumcumque aliorum bonorum immobilium & se mouentium, necnon pecuniarum, fructuum, rerum, & iurium, aliàs sub dictis Testamentis, Donationibus, Legatis, & Dispositionibus comprehensorum, corporalem possessionem, amotis inde & expulsis quibuscumque detentoribus, siue incapacibus, siue capacibus, per se, vel alium, seu alios, liberè apprehendant, & apprehensam huius Sedis nomine custodiāt, donec ipsa Sedes de illis, vti tum tulerit piorum operum necessitas, duxerit prouidendum. Bona verò, res, & iura feudalia, vel emphyteutica, (aliis legitimis ad ea fortè vocatis non existentibus) eo ipso deuoluta, & iuri ac proprietati suarū Ecclesiarum, & locorum restituta, & cum reliquis eorum bonis consolidata esse declaramus, decernentes irritum, & inane, quidqui d secus per quoscumque scienter vel ignorante contigerit attentari. Non obstantibus, &c.

Quam Constitutionem idem Pius V. die 5. Martii 1572. per aliam Constitutionem fol. 159. incip. Ad Romanum, &c. declarauit, lo, qui, & intelligi debere etiam de quibuscūque bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quam immobilibus, & se mouentibus, iuribus, & actionibus quibuscumque.

ADDITIO. Pro quarum Constitutionum maiori declaratione adest notabilis decis. Rotæ Romanæ 214. par. 2. diuersorum Aldobrandini, tunc Auditoris nunc Summi Pontificis, die 29. Octobr. 1584. fol. 122. vbi refert ex d. Bullæ dispositione fuisse conclusum & iudicatum, non prohiberi laicum vigore priuilegiorum disponere in illegitimos de bonis merè patrimonialibus, & laicalibus, nullum habentibus mixturam cum bonis ab Ecclesia profectis, sed Bullam comprehendere solum clericos disponentes de bonis nedum quæsitis ex fructibus beneficiorum, sed etiam de bonis patrimonialibus; item & laicos quando disponerent de bonis ab Ecclesia profectis, vt sunt emphyteusis, et feuda Ecclesiastica, & bona quæsita ex pensionibus quas laici ex priuilegio aliquando obtinent.

Quamuis illa Pii V. Constitutio reuocatoria facultatū testandi, & disponendi in illegitimos edita, nimis dura lex habeatur, seruanda tamē est, ad text. in l. prospexit, ff. qui & a quibus, &c. Sed est rursus cum hac moderatione interpretanda, vna cum eiusdem conditoris declaratoria, quæ retentis eisdem terminis Constitutionis declaratæ, intelligi debet, cum omnibus illius Clausulis, vt scilicet sonent, & restringantur quo ad licentias, priuilegia, & indulta a iure speciali prouenientia, non autē a iure Communi cōcessa in fauorem illegitimorum: tum quia sublato iure speciali, regulariter non tollitur ius Commune, quod vt potentius, difficilius reuocatur, quā ius speciale, ad text. in l. eius militis, §. militia missus,

missus,ff.de milit.testam. tum, quia à iure antiquo non censetur recessum,nisi quatenus in nouo exprimitur,argum.text.in l.præcipimus,§.fin.vbi glossa, C. de appellat.& per hanc Extrauag. nulla mentio,neque recessio fit à iure Cōmu ni,& ideo quando fieret dispositio in illegitimos de bonis cuiuscumque qualitatis, vigore alicuius facultatis, seu gratiæ particulariter competentis, & Sedis Apostolicę authoritate impetratę,contra,vel pręter ius Commune,hoc pręcise intelligitur prohibitum,& reuocatur per hanc Extrauag.Non autem quando Clerici seculares in Sacris constituti, vel obtinentes beneficia Ecclesiastica, oĩ dolo,& fraude cessante) in suos,vel alienos spurios pauperes,& bonæ conditionis,ac famæ disponerent ex causa alimentorum vel dotis,quæ loco alimentorum succedit, vt hac Constitutione non obstante licite possint iuxta ęquitatem Canonicam,& iuris Communis dispositionem contentam in cap.cum haberet,& ibi Panor. & Card. Alex.de eo qui duxit in matrim.quã poll.per adulter. Latè Anton.Gabriel.lib.6.Com.Conclus. tit. de Alimentis,Conclus. 1. cum aliàs resultaret iniquitas contraria naturali pietati;quę declaratio clarè colligitur ex Nauar.in Comment.de Spoliis,§.18.num.9.& seq. quo loci hanc Pii V. Extrauag. ad verbum plures ad illam adiiciendo annotationes refert, & repetit ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione in cons.4.& 5. de testament. in nou. & fuit decisum per Rotam Rom.in decis.485.diuers.vol.1. quæ Rota, sub num.12.subdit, vt in tali casu disponi possit,in primis tamen de bonis patrimonialibus, aut aliàs,quam ex beneficijs acquisitis,& in subsidium ex fructibus beneficiorum, seu pensionum, &c. An verò filius Sacerdotis, siue Clerici Sacris Ordinibus insigniti valeat succedere, vide Didac. Couar.in epitom. de Sponsal.& matrim. par.2.c.8.§.5.num.17.Vrsillum in annot.ad decis. Afflicti 96. & Molinam de iustitia disput.167.sub 4.Conclus.

Item declaratur, vt reuocatio, quę per hanc Pij V. Constitutionem fit, non extẽdatur ad Priuilegia,seu indulta concessa ab Imperatore,Regibus,& regalia iura habentibus,filijs Clericorum,quo ad facultatem capacitatis succedendi circa temporalia,extra tamen dominium temporale Papæ, ex Nau. in proprijs huius Bullæ terminis in præalleg.cons.5.num.6.& 7.

Denique declara,vt pręfata Extrauag. quatenus annullat legitimationes,& vt ipsis non obstãtibus excludantur etiam ipsi legitimi à iure succedendi, tamquam exorbitans,restringatur,iuxta limites,seu terminos,de quibus loquitur, & sic ad effectum tãtum, ne legitimationum prætextu possint mediatè,vel immediatè succedere aut aliàs acquirere,non aũt vt censeantur inhabilitati simpliciter, scilicet,vt illarũ vigore non possint effugere turpitudinẽ,& maculam, ac fieri honesti,& digni, cum ista respiciant personam, & Cõstitutio loquitur, quo ad bona, vt præfertur, vnde tamquam penitus diuersa,inductum in vno, nõ porrigitur ad aliud,prout illam in hac parte sic declarat Rota Rom. in decis.505.diuers.vol.1.

Quo ad illegitimos volentes ingredi Religionem, & de eis etiam ingressis, vide infra,in verbo Monasteria,seu conuentus Regularium.

INVEN-

INVENTARIVM ACTORVM.

SCIENDVM est, quod ne Sede vacante Acta causarum criminalium occupentur, fuisse Pij V. Constitutione præceptum omnibus Episcopis vtriusque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium suæ Curię, fol. 111. in Bullario publicata Romę die vltima Martij, 1571. incip. Muneris nostri, est aditum prohibere per quem salubris delictorum animaduersio perperam disturbatur. Nefarium etenim facinus in plerisque Episcopatibus Regni Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, audiuimus exoriri, quod Cathedralibus Ecclesijs Præsule viduatis, Vicarij a Capitulis constituti, gratia, timore, odio, vel sordibus, quas volunt inquisitiones, & testimonia rerum, & causarum criminalium violant, surripiunt, & lacerant, ne dictorum cognitio, vel vindicta vspiam consequatur. Nos ad hoc malum, qua potest industria, coercendum, pro nostro officio intenti, præcipimus omnibus Archiepiscopis, & Episcopis dicti Regni, præsentibus, & futuris, vt deinceps inuentarium authenticum omnium, & quarumcumque suę Curię querelarum, accusationum, inquisitionũ, denunciationum, testificationum, instrumentorum, processuum, ceterorumq. Actorum, causarum, & negotiorum criminalium, etiam mixtorum, quæ apud Curiæ suæ Notarium fuerint, quotannis in perpetuum conficiant, confectum, & dicti Notarij manu subscriptum penes se custodiant, donec superijs fuerit iudicatum. Et si eos de vita decedere interim constiterit, illud vniuersum sigillo suo obsignatũ, fidei Sacerdotis cui peccata confitentur, morte impendente cõmittant, qui ea secuto protinus ipsum Prelato, ac domui, seu conuentui digniori Regulariũ illius Ciuitatis debeat resignare, vt ab eis tutè, & fideliter asseruetur, donec futurus aduenerit Præsul, cui illud itidem clausum, & integrum tribuatur. Quod ipsimet per se faciant, si quando necesse habuerint peregrè proficisci, illa vt illud ipsum statim cum præsentes redierint, recidiant ab eisdẽ. Quicumque autem testimonia, processus, scripturas, & instrumenta huiusmodi quocumque modo violauerit, corruperit, subtraxerit, suppresserit, aut iusserit fieri, seu auxilium, cõsilium, vel fauorem præstiterit, omni sit dignitate, officio, & beneficio, præsentium authoritate priuatus, & ad futura inhabilis eo ipso. Idem quoque, & pariter Notarius cui quid prædictorum defuerit, aut alia deliquerit in prædictis, tã falsi reus declaretur, pœnasq. omnes subeat, quæ sunt in huiusmodi rerum falsarios per sanctiones Canonicas, & Constitutiones legitimas irrogatæ. Nulli ergo, &c.

IVDAEI.

PRæter Summistas, sciendum est, qualiter vltrà disposita in c. Iudæi, el 2. de Iudæis & in Extrauag. Com. Ioan. XXII. incip. Dignum, eod. titulo, ad maiorem declarationem exstat Pauli III. Constitutio, quod Iudæi, ceteriq. infideles ad agnitionem Catholicæ fidei venientes, bona patrimonialia, maternaliaq. & omnia eorum consuetudine acquisita, seu quæ verum domi-

dominium habere non reminiſcuntur, etiam viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant, tenoris ſequentis.

Paulus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CVpientes Iudæos, & alios infideles quoſlibet ad fidem Catholicam conuerti, & prætextu bonorum per eos antea poſſeſſorum ab eadem fide non diſtrahi, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium, hac in poſterum valitura Conſtitutione ſancimus, quod cuicumque eorundem Iudæorum, & infidelium, ad dictam fidem conuerti volenti, etiam ſi in patria poteſtate conſtitutus fuerit, bona ſua quæcumque tam mobilia, quam immobilia, intacta, & illæſa permaneant. Ita vt etiam filijfamilias, & in patria poteſtate, vt præfertur conſtituti, legitima, & quacumque alia portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de iure, ſeu ſucceſſione bonorum eis aliàs debitorum, per eorum parentes fraudari, aut priuari non poſſint, neque debeant, ſed eis integrè, etiam ſi contra voluntatem parentum ſuorum ad fidem ipſam conuerſi fuerint; etiam eorum parentibus viuentibus, debeantur. Et ſi bona ipſa ex vſura, aut illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio, (quia non remittitur peccatum, niſi reſtituatur malè ablatum) illa eiſdem perſonis omnino reſtituantur: perſonis verò non exſtantibus prædictis, quæ bona ipſa eſſent per manus Eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudęis, & alijs infidelibus, in fauorem ſuſcepti Baptiſmatis, tamquam in pium vſum liberè concedimus: eaq. apud ipſos ſic conuerſos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus. Interdicentes ſub Diuini anathematis pœna, quibuſuis, tam Eccleſiaſticis, quam ſecularibus perſonis, ne vllam ſuper bonis huiuſmodi, quouis quæſito colore moleſtiam inferant, aut inferri patiantur, ſed magnum ſe feciſſe lucrum exiſtiment, dum tales Chriſto lucrati fuerint, ac quoniam (vt ſcriptum eſt) qui habuerit ſubſtantiam mundi huius, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo caritas Dei manet in ipſo? ſi ipſis conuerſionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tam Eccleſiaſticos, quam ſeculares per viſcera miſericordiæ Dei noſtri exhortamur, vt ipſi conuerſis manus porrigant adiutrices, ipſi quoque Diœceſani, non ſolum Chriſtianos ad ſubueniendum ipſos exhortentur, ſed etiam, tam de redditibus eccleſiarum, prout poterunt, quam de his, quæ ad pauperum vſus per ipſos conuertendos deuoluantur, huiuſmodi Neophytos ſuſtentare non negligant: ipſoſq. à detractionibus, & contumelijs paterna affectione defendant. Et quoniam per gratiam Baptiſmi ciues Sanctorum, & domeſtici Dei efficiuntur, longeq. dignius exiſtit, regnare ſpiritu, quam naſci carne, eadem Conſtitutione ſtatuimus, vt Ciuitatum, & locorum, in quibus Sancto Baptiſmate pro tempore regenerabuntur, verè ciues ſint, & priuilegijs ac libertatibus, & immunitatibus quæ alij ratione natiui-

natiuitatis & originis dumtaxat cōsequuntur, gaudeāt. Curent insuper Sacerdotes baptizantes, & alij de sacro fonte eos suscipientes, tam ante baptismum, quam post, illos in articulis fidei, ac legis nouæ præceptis, Catholicæq. Ecclesiæ ritibus diligenter instruere, & tam ipsi, quam Diœcesani operam dent, ne cum alijs Iudæis, seu infidelibus, saltem per longum tempus conuersentur, ne, sicut quandoque cōtigit ab infirmitate curatis, modica occasio ad pristinam damnationem recidiuam efficiat. Et quoniam experiētia teste, compertum est, mutuam ipsorum Neophytorum, inter se conuersationē, ipsos in fide nostra fragiliores reddere, ac saluti ipsorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, vt quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent, & studeant, Neophytos ipsos cum originarijs Christianis matrimonio copulare. Et prohibeant eisdem sub grauibus pœnis, ne mortuos more Iudæorum sepeliāt, aut Sabbata, aliasq. solemnitates, & antiquæ sectæ ritus, quoquo modo obseruent, sed & Ecclesias, & prædicationes, prout alij Catholici, frequentent, & in omnibus Christianorum moribus se conformes reddant. Contemptores autem prædictorum, per Sacerdotes, in quorum parochiis degent, aut alios ad quos de iure, vel antiqua consuetudine, de talibus inquirere spectat, aut etiam per alios quoscumque Diœcesanis, seu Inquisitoribus hæreticæ prauitatis deferant, & inuocato, si opus fuerit auxilio brachij secularis, per eos taliter puniantur, quod aliis transeāt in exemplum. Et insuper de his omnibus, in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis, diligens fiat inquisitio, & tam circa Episcopos, & Sacerdotes, in præmissis negligentes, quam ipsos Neophytos, & infideles prædictos contemptores, opportunum adhibeatur remedium.

Si quis autem cuiuscumque gradus, vel preeminentię fuerit, hmōi Neophytos, ne obseruationem ritus Christiani, & aliorum præmissorum complectantur, fouerit, aut defenderit, pœnas contra fautores hęreticorum promulgatas, ipso facto incurrant, Neophyti vero, si se corrigere post monitionem Canonicam neglexerint, & ad vomitum Iudaizantes redire comperti sint, contra eos, tamquam perfidos hæreticos, per Ordinarios locorum secundum Sacrorum Canonū instituta procedatur. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis Priuilegijs, Indultis, & Literis, etiam Apostolicis, seu ēt Regijs, vel Imperialibus eisdem Iudæis, vel infidelibus, quōlibet concessis; quę quatenus in detrimentū Catholicæ fidei, aut nominis Christiani seu aliquorum ex pręmissis, quōlibet vergent, & ad effectum pręsentium, cassamus, & irritamus, ac cassa, & irrita esse decernimus, aliis Decretis, & Cōstitutionibus Apostolicis, quæ super pręmissis sunt cōdita, in suo robore duraturis; & vt hmōi Sanctæ Constitutionis iugis memoria habeatur, & ne quisquā ipsius ignorantiā prætendere possit, illā per singulas Cathedrales, & Collegiatas Ecclesias, aliaq. pia loca in quibus vberior erit fidelium concursus, semel in anno ad minus infrà Diuina publicari volumus, & decernimus. Et quia difficile foret pręsentes ad singula quęquę loca deferri, volumus, & etiā declaramus, quod earundem pręsentiū transumptis, seu copijs, etiā impressis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius prelati munitis, eadē prorsus fides adhibeatur, quę pręsentibus adhiberetur, vbicunque forēt exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo piscatoris, die vigesimo primo Martij, Millesimo, quingentesimo, quadragesimo secundo, Pontificatus nostri anno octauo. Ad hanc Constitutionē Pauli III. vide Nauar. cons. 2. de Iudæis.

Bulla

Bulla S.D.N.D. Pij Diuina prouidētia Papæ V. super confirmatione, ac reualidatione Bullæ olim à Sanctæ mem. Paulo PP. IV. contra Iudæos editæ.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex Christi Vicarius in terris, nonnunquam ea, quæ pro zelo Religionis à ceteris Romanis Pontificibus prędecessoribus suis concessa dicuntur, vt illibata persistant approbat, & confirmat prout in Domino conspicit salubriter expedire. Dudum felicis recordationis Paulus Papa IV. prædecessor noster, zelo fidei Christianæ motus, certum modum viuendi, & habitādi Iudæis præscripserit, prout in quadam eius Constitutione, cuius tenor sequitur, & est talis, videlicet: Paulus Episcopus, seruus seruorū Dei, ad perpetuā rei memoriam. Cum nimis absurdum, & inconueniens existat, vt Iudæi quos propria culpa perpetuæ seruituti submisit, sub prætextu quod pietas Christiana illos receptet, & eorum cohabitationem sustineat, Christianis adeo sint ingrati, vt eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro seruitute quam illis debent, dominatum vendicare procurent; Nos ad quorum notiam nuper deuenit, eosdem Iudæos in Alma Vrbe nostra, & nonnullis S.R.E. Ciuitatibus, Terris, & Locis, in id insolentiæ prorupisse, vt non solum mixtim cum Christianis, & prope eorum Ecclesias nulla intercedente habitus distinctione cohabitare, verum etiam domos in nobilioribus Ciuitatum, Terrarum, & Locorum in quibus degunt, vicis, & plateis concedere, & bona stabilia comparare & possidere, ac nutrices, & ancillas, aliósq. seruientes Christianos, mercenarios habere, & diuersa alia in ignominiam, & contēptum Christiani nominis perpetrare præsumant, considerantes Ecclesiam Roman. eosdem Iudæos tolerare in testimonium verę fidei Christianæ, & ad hoc, vt ipsi Sedis Apostolicæ pietate, & benignitate allecti, errores suos tandem recognoscant, & ad verum Catholicæ fidei lumen peruenire satagant, & propterea cōuenire, vt quamdiu in eorum erroribus persistunt, effectu operis recognoscāt se seruos, Christianos verè liberos per Iesum Christum Deum, & Dominum nostrum effectos fuisse, iniquumq. existere, vt filij liberę, filijs famulentur ancillæ. Volentes in præmissis quantum cum Deo possumus salubriter prouidere, hac nostra perpetuò valitura Constitutione sancimus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam in dicta Vrbe, quam in quibusuis alijs ipsius Romanę Ecclesiæ Ciuitatibus, Terris, & Locis, Iudæi omnes in vno & eodem, ac si ille capax non fuerit in duobus, aut tribus, vel tot quot sati sint contiguis, & ab habitationibus Christianorum penitus seiunctis per nos in Vrbe, & per Magistratus nostros in alijs Ciuitatibus, Terris, & Locis prædictis designandis vicis, ad quos vnicus tantum ingressus pateat, & quibus solum vnicus exitus detur omnino habitent. Et in singulis Ciuitatibus, Terris, & Locis in quibus habitauerint, vnicam tantum Synagogam in loco solito habeant, nec aliam de nouo construere, aut bona immobilia possidere possint. Quinimò omnes eorum Synagogas pręter vnam tantum demoliri, & deuastare ac bona immobilia, quæ ad præsens possident infra tempus eis per ipsos Magistratus pręfigendum Christianis vendere, & ad hoc vt pro Iudæis vbique dignoscantur, Masculi brietū, Feminæ vero

aliud

aliud signū patens ita vt nullo modo celari, aut abscōdi possit glauci coloris palam deferre teneātur, & astricti sint, nec super nō delatione Bireti, aut alterius signi huiusmodi prætextu cuiusuis, eorū gradus, vel præeminentiæ, seu tolerātiæ excusari, aut per eiusdē Ecclesiæ Camerariū, vel Cameræ Apostolicæ Clericos, seu alias illi præsidētes personas, aut Sedis Apostolicæ Legatos, vel eorū Vicelegatos quouis modo dispensari, aut absolui possint. Nutrices quoque seu Ancillæ, aut alios vtriusque sexus seruientes Christianos habere eorum infantes p mulieres Christianas lactari, aut nutriri facere, seu Dominicis, vel alijs de præcepto Ecclesiæ Festis diebus in publico laborare, aut laborari facere, seu Christianos quoquo mō grauare, aut cōtractus fictos, vel simulatos celebrare, seu cū ipsis Christianis ludere, aut comedere, vel familiaritatē, seu cōuersationem habere nullatenus præsumant. Nec in libris rationū, & cōputorum, quæ cū Christianis pro tempore habebunt alijs, quam Latinis literis, & alio q̄ vulgari Italico sermone vti possint, & si vtantur libri huiusmodi contra Christianos nullā fidem faciunt. Iudæi quoque præfati sola arte Strazzariæ, seu cenciariæ, vt vulgo dicitur contenti, aliquam Mercaturam frumenti, vel hordei, aut aliarum rerum vsui humano necessariarū facere; Et qui ex eis Medici fuerint, etiā vocati, & rogati ad curā Christianorū accedere, aut illi interesse nequeant, nec se a pauperibus Christianis dominos vocari patiantur. Et menses in eorum rationibus, & computis ex triginta diebus completis omnino cōficiant, & dies qui ad numerum triginta non ascenderint non pro Mensibus integris, sed solū pro tot diebus quot in effectu fuerint computentur, & iuxta ipsorū dierū numerum, & non ad rationē integri mensis eorum credita exigant, ac pignora eis pro cautione pecuniarum suarum pro tēpore consignata nisi transactis prius a die quo illa eis data fuerint, Decē, & Octo integris mensibus vēdere nequeāt, & postquā mēses prædicti effluxerint, si ipsi Iudæi pignora huiusmodi vendiderint omnē pecuniam, quæ eorū credito superfuerit domino pignorum consignare. Et statuta Ciuitatū, Terrarum, & locorum in quibus pro tēpore habitauerint, fauorē Christianorum concernentia inuiolabiliter obseruare etiā teneantur, & si circa præmissa in aliquo quomodolibet defecerint, iuxta qualitatē delicti in Vrbe per nos, seu Vicariū nostrū, aut alios a nobis deputandos, ac in Ciuitatibus, Terris, & locis prædictis per eosdē Magistratus, etiā tamquā rebelles, & criminis læsæ Maiestatis rei, ac a toto populo Christiano desidati nostri, & ipsorū Vicarij, ac deputādorum, & Magistratuū arbitrio puniri possint. Non obstātibus Cōstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis tolerantiis, seu priuilegijs, & indultis Apostolicis eisdem Iudęis per quoscūque Romanos Pōtifices prędecessores nostros, ac Sedem prędictam, aut illius Legatos, vel ipsius Romanę Ecclesiæ Camerarios, & Camerę Apostolicę Clericos, seu alios illi Pręsidentes, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarū derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis Clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiā Motu Proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine concessis, ac etiā iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de eis eorūq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbū, non autem per Clausulas generales idē importantes mētio, seu quæuis alia expressio habēda, aut aliqua exquisita forma seruāda esset tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbū nihil penitꝰ omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis

aliàs

aliàs in suo robore permãsuris, hac vice dũtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisq. cõtrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã nostrę sãctionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis aũt hoc attentare præsumpserit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorũ, Petri, & Pauli Apostolorũ eius, se nouerit incursurũ. Dat. Romæ apud Sãctũ Marcũ, Anno Incarnationis Dominicę Millesimo Quingẽtesimo Quinquagesimo Quinto, Pridie Idus Iulij, Põtificatus nostri Anno Primo. Nos igitur cupientes, vt Constitutio, Statuta, & Ordinationes hmôi perpetuis futuris tpribus obseruẽtur, Motu proprio, & ex certa nostra sciẽtia, & nõ ad alicuius alterius nobis super hoc oblatæ petitionis instãtiã, sed ex mera nostra deliberatione, Constitutionẽ, Statuta, & Ordinationes hmôi, & prout illa cũcernunt oĩa, & singula in dicti prędecessoris literis cõtẽta, & inde secuta quæcũque authoritate Apostolica pręsẽtiũ tenore approbamus, innouamus & cõfirmamus, & robur ppetuæ firmitatis obtinere decernimus, ac volumus & sub interminatione diuini iudicij pcipimus, & mãdamus, ea oĩa in posterũ obseruari firmiter, nõ solũ in Terris, & Dominijs nobis subiectis, sed ẽt vbique locorũ. Et ad oẽm circa colorem Bireti per masculos, & signi per feminas deferẽdorũ hmôi submouendam hęsitationẽ, declaramus dictum colorẽ esse, qui vulgo gialdo dicitur. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Ciuitatibus, & Diœc. proprijs pręsentes nostras literas publicari, & obseruari faciãt. Et omnes Principes seculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, & obsecramus per viscera misericordię Iesu Christi, eisdem in remissionẽ peccatorũ nihilominus iniungentes, quod in prœmissis omnibus eisdẽ Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, suum fauorem, & auxilium præstent, ac contrafacientes pœnis, etiam temporalibus afficiant. Nõ obstantibus omnibus quæ idẽ Paulus prædecessor in supradictis literis voluit non obstare, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis p recolẽdæ memoriæ Pium IV. Roman. Pontificem, prædecessorem nostrum, & Sedem Apostolicã, etiã forsan consistorialiter, ac per viam generalis Legis, & Statuti, ac in vim stipulati contractus, ex quauis etiam vrgentissima, & onerosa causa, ac Motu proprio, & ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cũ quibusuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibusq. & alijs Decretis quomodolibet cõcessis, confirmatis, & innouatis, etiam si in eis disponeretur, & caueretur expresse quod ad delationẽ Bireti glauci coloris hmôi in itinere, ac quod nõ vt præmittitur, in loco clauso habitare tenerentur, & quod bona stabilia vsque ad certam summam acquirere ac societatem cum Christianis super rebus ad annonã spectãtibus inire, ac cõuersationem cum eisdẽ Christi fidelibus habere, ac pignora aliàs quam præscripto modo distrahere, ac plures Synagogas retinere possent indulserit, aut alias quomodolibet eis dictas literas Pauli prædecessoris in fauorem Hebræorũ prædictorum limitauerit. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorũq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per Clausulas generales idẽ importantes, mẽtio, seu quæuis alia expressio habẽda, aut alia exquisita forma seruãda foret, & in eis caueatur, quod nullatenus derogari possit, illorũ omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habẽtes, necnõ modos, & formas ad id seruãdas, pro indiuiduo seruatis habẽtes, harũ serie spe-

Bb cialiter,

cialiter,& expressè derogamus. Et literas eiusdem Pauli prædecessoris, & omnia in eis contenta obseruari in omnibus,& per omnia mandamus,perinde,ac si literæ Pij similiter prædecessoris nostri nō emanassent, aut si aliquibus communiter,vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam,ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria, & Acie Campi Floræ publicentur, & inter Constitutiones Extrauagantes perpetuò valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus,quod earum Transumptis etiam impressis,manu alicuius Notarij subscriptis,ac sigillo alicuius Prælati munitis,eadem prorsus fides vbicumque adhibeatur,quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ,vel ostensę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, confirmationis,decreti,præcepti,mandati,requisitionis,obsecrationis,iniunctionis,derogationis, declarationis,& voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius,se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo Sexto. Tertio decimo Cal. Maij Pontificatus Nostri Anno Primo.

Visa de Curia Io. Riuetius.

H. Cumyn.

Cæsar Glorierius.

ANNO a Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo Sexto, Indictione nona, die verò prima Mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris,& Domini Nostri, Domini Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno Primo. Retroscriptæ literę affixę, & publicatę fuerunt in locis retroscriptis per nos Scipionem de Octauianis,& Io. Andream Panizzam Apostolicos Cursores.

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

Romę apud Antonium Bladium, Impressorem Cameralem. Anno MDLXVI

Gregor. XIII Eiusdē. Quod Medici Hebręi, vel infideles ad Christianorum curam non admittantur, vide infra in verbo Medicus, fol. 302.

De prędicatione facienda Iudęis semel in hebdomada, vide infrà, in verbo, Prędicatori. fol. 400.

Clemēt. VIII. Gregor. XIII. Cōtra impia scripta, & libros Hębreorum incip. Cum Hebręorum malitia, vide indicem librorum prohibitorum in obseruatione circa nonam Regulam Statutum de Blasphemijs & flagitijs Iudęorum, in quę hæreticę prauitatis Inquisitores animaduertunt.

Publicatum Romę die 10. Iunij 1585. incip.

Gregorius

Gregorius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ANtiqua Iudæorum improbitas, quæ Diuinæ bonitati semper restiterunt, tanto execratior consistit in filijs, quanto ipsi ad cumulandam patrum suorum mensuram in Dei filio repudiando, eiusq. in mortem nefarie conspirando, grauius deliquerunt: qui propterea suis effecti maioribus nequiores, proprijs sedibus expulsi, atque in omnes dispersi Orbis terrarum regiones, seruituti q. perpetuæ mancipati, non maiorem cuiusquam in ditione clementiam, quam in Christianorum Prouincijs, maximè verò in Apostolicæ pietatis gremio inuenerunt, quæ pro eorum conuersione laborans, eos misericorditer excepit, atque in cohabitatione vna cum filijs suis sustinuit, ad veritatisq. lumen allicere pio semper studio conata est, rebusq. ad vitam necessarijs iuuit, ab iniurijs, & contumelijs prohibuit, multis denique beneficentiæ suæ priuilegijs communiuit; illi verò nullis beneficijs mansuefacti, nihilq. de suo pristino scelere remittentes, Dominum nostrum Iesum Christum in cælo triumphantem adhuc in Synagogis suis, & vbique persequuntur; Christi quoque membris infensissimi non desinunt in Religionem Christianam horrenda facinora quotidie magis audere; quibus nos ne pietatis nostræ puritas polluatur, aut a fœdis mancipijs Christo, Christianorumue nomini impune illudatur, obuiare volentes, statuimus ac etiam declaramus, Inquisitores hæreticæ prauitatis liberè procedere posse in omnibus causis, & casibus, qui sequuntur.

Si quis Iudæus, aut infidelis in ijs, quæ circa fidem cum illis nobis sunt communia, veluti Deum vnum & æternum Omnipotentem, Creatorem omnium visibilium, & inuisibilium & similia, non esse asseruerit, prædicauerit, vel priuatim alicui insinuauerit.

Si dæmones inuocauerit, consulueritue, aut eorum responsa acceperit, ad illosue sacrificia, aut preces ob diuinationem, aliamue causam direxerit, aut quid eis immolauerit, vel thuris alteriusue rei fumigationes obtulerit, aut alia quæuis impietatis obsequia præstiterit.

Si Christianos, verbo, facto, vel exemplo aut alio quouis modo nefaria huiusmodi docuerit, vel ad ea perpetranda perduxerit, aut perducere attentauerit.

Si Saluatorem, & Dominum nostrum Iesum Christum purum hominem vel etiã peccatorem fuisse, Matremue Dei non esse Virginem, & alias huiusmodi blasphemias, quæ per se hæreticæ dici solent, in Christianæ fidei ignominiam, contemptum, aut corruptionem impiè protulerit.

Si cuiusuis eorum opera, auxilio, consilio, vel fauore aliquis Christianus à fide desciuerit, quamque semel susceperat, abnegauerit, vel ad Iudæorum, seu aliorum infidelium ritus, cæremonias, superstitiones, vel impias sectas transierit, vel redierit, seu in hæresim aliquam inciderit, aut qui, vt Christi fidem abneget, seu in hæresim incidat, opem, consilium, auxilium, vel fauorem quomodocumque præstiterit.

Si quis Catechumenum, vel quemcumque ex Iudæis aut infidelibus Deo inspirante ad fidem Christianam venire volentem, post declaratam nutu, verbo, facto, aut quocumque alio modo eius voluntatem à fide, vel fidei instructione, aut à Sacri Baptismi susceptione retrahere, auertere, vel dehortari, aut ne ad fidem veniat, neue regenerationis lauacro abluatur, quouis modo impediuerit.

Si quis apostatas, hareticosue scienter domi sua acceptauerit, aluerit, commeatu iuuerit, seu quouis modo eis cibaria vbicumque prabuerit, aut dona, vel munera dederit, vel miserit, aut de loco ad locum deduxerit, seu associauerit, vel deducendos seu associandos curauerit, aut sumptus ministrauerit, duces, comitesue illis adiunxerit, vel ne ab eis perpetrata deprehendi, aut inuestigari nequeant fecerit. Quique dictos apostatas, aut hareticos scienter aliquo modo receptauerit, occultauerit, defenderit, aut eis opem, consilium, auxilium, vel fauorem, quomodolibet prastiterit.

Si libros hareticos, vel Thalmudicos, aut alios Iudaicos quomodolibet damnatos, aut aliàs prohibitos tenuerit, custodierit, vel diuulgauerit, vel in quacumque loca detulerit, aut ad eam rem operam suam accommodauerit.

Si Christianos deriserit, redemptionisq. nostra hostiam salutarem in ara crucis immolatam Christum dominum ludibrio, & despectui habens, quandocumque maximè vero in Sacro Parasceues die agnum, siue ouem, aut quid aliud cruci affixerit, aut appenderit, in eamue conspuerit, seu quodcumque contra ipsum fecerit.

Si nutrices Christianas contra Sacrorum Canonum statuta, diuersorumq. Romanorum Pontificum pradecessorum nostrorum Sanctiones adhuc retinuerit, aut eas retinens die, qua Sanctissimum Eucharistia Sacramentorum sumpserint, lac vno, vel pluribus diebus in latrinas, cloacas, vel loca effundere coegerit.

In quibus casibus vniuersis, & singulis omnes pradicta prauitatis Inquisitores omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum Vniuersi Orbis Christiani Iudices in suis quemque locis perpetuo delegamus, vt super his contra Iudaos, aut Infideles quoscumque simul, vel separatim; prout in causis fidei iuxta Sacrorum Canonum formam, necnon Officij Inquisitionis huiusmodi Constitutiones diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo, vel aliquibus horum flagitiorum excessibus culpabiles repererint, in eos pro culpa modo, ac etiam pro criminum numero, vel multiplicatione, aut consuetudine delinquendi, flagra, remigia, etiam perpetua, rerum quoque publicationes, exsilia, aliaq. atrociora decernant, & aliàs de eis exempla edant qua sceleratos illos deterreant ab huiusmodi flagitijs in posterum admittendis. Nos enim venerabilibus filijs nostris Sancta Roman. Eccles. Cardinalibus Inquisitoribus Generalibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Pralatis, ac etiam alijs pradictis Inquisitoribus, in virtute Sancta obedientia districtè pracipimus, & mandamus, vt prasentes nostras literas in Ciuitatibus, & locis cuique subiectis publicare, & iuxta illarum tenorem procedere, ipsasq. debita executioni mandari procurent. Decernentes irritum, &c. Non obstantibus, &c.

IV.

IVDEX.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod Iudices, & Conseruatores à Sede Apostolica deputati, si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem partibus nō suspectum ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti assumere, & secundum eius relationem iudicare teneantur. Leo Decimus in Concil. Gener. Lateranen. decreuit, fol. 188. in Bullario.

IVRAMENTVM.

PRÆTER Summistas, in hoc verbo, sciendum est, quod vltrà Constitutionem Nicolai III. relatam in c. 1. de iureiur. in 6. extitat Gregorij XIII. illius innouatio, & aliarum sanctionum, contra iurantes, & iurare facientes illicita, impossibilia, damnosa, & Ecclesiasticæ libertati, ac Decretis Concilij Trident. aduersantia, publicata Romæ die 14. Septembris 1684 fol. 1354. in Bullar. incip. Inter Apostolicas, & est sequentis tenoris.

Gregorius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INter Apostolicas, & alias Canonicas Sāctiones, quæ de iurisiurandi religione varijs temporibus prodierunt, fel. record. Nicolaus Papa III. intelligens in nōnullis Ecclesijs de earum consuetudine obseruari, vt cum earum prælati ad Ecclesias ipsas primo accedunt, vel cum de recipiendis ibidem nouis canonicis agitur, nec præfatos admitti, nec canonicos aliter recipi in dictis ecclesijs, nisi iurato ab eis, statuta, & consuetudines ipsarum Ecclesiarū scripta, & non scripta inuiolabiliter obseruare, inter laicos etiam multarum Ciuitatum, castrorū, & terrarū eum consuetudinis morbum in assumendis Potestatibus, Rectorib. vel Officialibus suis irrepsisse, vt ipsi Potestates, & Rectores, & Officiales, ad huiusmodi Potestarias, Rectores, & Officia, nullo modo admittātur, nisi prius se, Statuta ipsorū locorū clausula iurauerint seruaturos, & quia in Statutis, Cōsuetudinibusq. supradictis, interdum aliqua reperiebantur illicita, seu impossibilia, vel obuiantia Ecclesiasticæ libertati: idcirco ne sub tali generalitate iurandi, sic iurantibus peccandi occasio præberetur, cum iuramētum non fuerit institutum, vt vinculum esset iniquitatis, prædictus Nicolaus Papa animarum periculis obsistere cupiens, frugifera, & salubri Cōstitutione præcepit, quibuscumque scientibus, contineri in prædictis consuetudinibus, & statutis, illicita, impossibilia, vel libertati Ecclesiasticæ obuiantia, huiusmodi iuramenta, ab eis nullo modo præstari, & iuramenta ea intentione facienda, vel facta, vt etiam illicita, vel impossibilia, seu libertati Ecclesiasticæ obuiantia obseruentur, cum etiam sub tali intentione prę̨stari non possent, absque diuinæ maiestatis offensa, decreuit in huiusmodi illicitis, impossibilibus, seu libertati Ecclesiasticæ obuiantib. non seruanda, quin potius pro animarū salute, si sub forma prædicta, vel simili aliquos ignorantes prædicta illicita, seu impossibilia, vel libertati Ecclesisticæ obuiantia iurare contingeret, ad obseruanda duntaxat licita, possibilia, & libertati Ecclesiasticæ non obuiantia, iuramentorum intentio referri deberet, declarans iuramenta sub huiusmodi generalitate, qualitercumque, & sub quacumque verborum forma præstita, vel præstanda, ad

licita, possibilia, ac Ecclesiasticæ libertati non obuiantia, dumtaxat extendi, ipsosq. iurantes ad alia per præstationem huiusmodi iuramenti non teneri. Verumtamen multi infirmi, cupidiq. sensus, sese in huiusmodi iuramenta cũ animarum suarum periculo præcipitant. Nos, quoniam hæc Sanctorum quoque Patrum institutis, & salubri rerum Ecclesiasticarum directioni aduersantur: & tamquam de radice ambitionis omne bonũ in Ecclesijs, rebusq; publicis peruertunt, ea nouę prouisionis subsidio prohibere volentes, præsentium authoritate, innouamus prædictam Constitutionem Nicolai Papæ, itidemq. alias omnes Canonicas Sanctiones de abusu, & reprobatione huiusmodi iuramẽtorum promulgatas, volumusq. eas vbique ab omnibus, etiam quo ad præterita inuiolabiliter obseruari, ac etiam præcipimus, & interdicimus Prælatis, Canonicis, & alijs supradictis, necnon ecclesiarum Capitulis, & Monasteriorum, ceterisq. Conuentibus. Ciuitatum quoque Castrorum, & Terrarum, Cõmunitatibus, & personis quacumque dignitate præditis, ne vlla omninò iuramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel libertati Ecclesiasticę, aut Decretis Concilij Tridentini obuiantia, siue post Electiones, Confirmationes, prouisiones receptiones, admissiones, aut alios actus, vbicumque, ac quocumque tempore, etiam prætentu cuiusuis consuetudinis, quantumque tempore obseruatæ, quæ potius corruptela est censenda, siue in genere, siue in specie præstare, reddere, vel exigere, neue super præstitis, redditis, vel exactis hucusque quemquam in iudicio vel extrà inquietare audeant quoquo modo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel Ecclesiasticæ libertati, aut Decretis dicti Concilij obuiantia, exigere contenderint, Episcopos, videlicet, & alios quoscumque Pontificali dignitate præditos, suspendimus à diuinis, Capitula verò, & Conuentus eorumq. Ecclesias, & loca omnia interdicto ecclesiastico supponimus, ac singulares personas excommunicationis sententia innodamus, inhabilesq. facimus ad obtenta, & alia obtinenda eo ipso, nobisq. & Rom. Pontifici pro tempore existenti relaxationem suspensionis, & interdicti, necnon absolutionem ab excommunicationis sententia huiusmodi perpetuò reseruamus, Decernentes eos, qui talia iuramenta sciẽter præstiterint, vsu, & comodo rei, & gratiæ cuius causa iurauerint, eo ipso priuatos esse, alios verò ignorantes, ad præstitorum iuramentorum huiusmodi obseruationem minime teneri, necnon irritum, & inane quidquid secus, per quoscumque scienter, vel ignoranter attentatum est hactenus, & deinceps cõtigerit attentari, non obstantibus pręmissis, seu quibusuis Pręlatis, Capitulis, Conuentibus, & personis prædictis, vel quibusuis alijs, communiter, vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, & ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Et quoniam difficile nimis esset, pręsentes ad omnia loca, quibus illis opus erit, perferri, volumus, vt earum exemplis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo Pręlati, aut personę in dignitate Ecclesiastica cõstitutę munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quę adhiberetur eisdem pręsentibus, si forent exhibitę, vel ostensę. Datum Romę Apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicę millesimo quingẽtesimo octuagesimo quarto, Nonis Septembris, Pontificatus nostri anno tertiodecimo. M. Car. S. Stephani. Cę. Glorierius. A. de Alexijs.

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod exſtat Index Librorum prohibitorum cum Regulis confectis per Patres à Tridentina Synodo delectos, authoritate Pij IV. primum editus, poſtea vero a Sixto V. auctus, & nunc demum S.D.N. Clementis Papæ VIII. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deq. ſyncerè emẽdandi, & imprimendi libros ratione.

Si quis autem aduerſus eas Regulas, prohibitionemq. fecerit, is quidem qui hęreticorum libros, vel cuiuſuis authoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſcipionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure in excommunicationis pœnam incidat, eamq. ob cauſam in eum, tamquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter alias pœnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, Sacriſq. Canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit, habueritue, præter peccati mortalis reatum, Epiſcoporum arbitrio, ſeuere ſe nouerit puniendum, vt patet Conſtitutione Pij IV. die 24. Martij. 1564. incip. Dominici, fol. 803. in Bullario & eſt impreſſa etiam in d. Indice.

Qui hæreticorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine authoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa publicè vel occultè, quouis ingenio, vel colore, ſunt etiam excommunicati in Bulla Cœnæ Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt editionẽ dicti Indicis exſtat Clementis Papæ VIII. prohibitio operum Damnatæ memoriæ Caroli Molinæi, cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi quibuſcumque perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cetero concedantur, publicata Romę die 26. Auguſti 1602. Incipien. Apoſtolicæ Sedis, & infra.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, omnia, & quæcumque prædicti Caroli Molinæi Hæretici Scripta, Opera, & Commentaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra authoritate de nouo perpetuo damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumque lectionem, & retentionẽ vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, cõditionis, dignitatis, honoris præeminentię, licet de illis ſpecialis, & indiuidua mentio habenda foret, exiſtant, etiam ſub excommunicationis latæ ſententię, alijſq. cenſuris, & pœnis in Indice librorum prohibitorum contentis; ac etiam ſuſcipionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & Commentaria ipſa, tam quouis modo fuiſſe expurgata prætendãt, diſtrictè perpetuo interdicimus, & prohibemus. Et propterea omnes, & quaſcumque licentias quibuſuis perſonis, tam ab Ordinarijs locorũ, quam etiam ab ipſis Cardinalibus, ſuper dicto Indice deputatis, ac ſupremis Sanctę vniuerſalis Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem Inquiſitoribus, ac a Nobis, & Apoſtolica Sede quomodolibet conceſſas legendi, & retinendi libros eiuſdem Caroli Molinæi, etiam ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum non aliter quam igne expurgari poſſint, reuocamus, caſſamus, & annullamus, inhibẽtes oĩbus & ſingulis ſupradictis, ne de cetero huiuſ-

modi licentias cuiquam concedant, vel impartiantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiusmodi licentias, retinendi, vel legendi opera huius impij authoris, ex quacumque causa, & sub quouis prætextu, colore, quibuscumque personis, quauis authoritate etiam Apostolica suffultis, & quacumque dignitate præditis, etiam ipsismet Cardinalibus super Indice librorum prohibitorum deputatis, ac supremis Inquisitoribus prędictis adimimus, eamq. nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus tantum reseruamus Cassantes insuper, & nunc irritantes quascumque licentias, etiam à nobis concessas, & à successoribus nostris Romanis Pontificibus, respectiuè concedendas, quæ manu nostra, aut successorum prædictorum subscriptæ non fuerint. Per has tamẽ nostras literas non intendimus prohibere retentionem librorum Iuris Canonici, & aliorum Catholicorum authorum habẽtium additiones, seu apostillas, vt vocant, huius impii hominis ipsis tamen additionibus, seu Apostillis deletis, & emendatis iuxta censuram de mandato nostro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apostolicæ impressam Romæ hoc anno MDCII. Chartis seu folijs xxiiij. distinctam, cuius initium est. Censura in omnes additiones, seu adnotationes marginales damnatæ mem. impij Caroli Molinęi, ad textum Iuris Canonici. Commentaria Decij in Decretales, & ius ciuile, ad consilia Decij, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iur. & Deciũ in titulum, ff. de reg. iur. finis vero est, Aliqua fortasse in præmissis, & consimilibus additionibus ab oculis nostris effugerunt, notatu, & censura digna, quæ diligens lector aduertens delere prorsus teneatur. Postremo sub censuris, & pœnis supradictis, omnibus, & singulis Christi fidelibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus intra mensem a publicatione præsentium in locis per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire possint, facienda computandum, omnia, & singula scripta, opera, & commentaria prædicta Caroli Molinęi, realiter, & cum effectu locorum Ordinarijs, vel Inquisitoribus exhibeant, & consignẽt, ipsis vero locorum Ordinarijs vel Inquisitoribus, vt illa statim nulla interposita mora aut expectata licentia, igne comburant, & comburi faciant, vt autem, &c.

LITANIAE.

PRÆTER Summistas sciendum est, extare Decretum S. D. N. Clementis Papæ VIII. circa Litanias obseruandum.

Quoniam multi hoc tempore, priuati etiam homines, prętextu alienæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam prope innumerabiles formæ Litaniarũ circumferãtur, & in nõnullis ineptę sententię, in alijs (quod grauius est) periculosæ, & errorem sapiẽtes inueniantur, Sanctiss. Dominus Noster Clemens Papa VIII. pro solicitudine sua prouidere volẽs, vt animarum deuotione, Deique ac Sanctorũ inuocatio, sine vllius detrimenti spiritualis periculo, foueatur, pręcipit, ac mandat, vt retentis antiquissimis, & cõmunibus litanijs, quę in Breuiarijs, Missalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, necnõ litanijs de Beata Virgine, quę in Sacra Aede Lauretana decantari solent: quicumque alias litanias edere, vel iam editis, in Ecclesijs, siue Oratorijs, siue Processionibus, vti voluerint, eas ad Cõgregationẽ Sacrorũ Rituũ recognoscendas, & si opus fuerit corrigẽdas mittere teneãtur, neque sine licẽtia prędictę Congregationis, eas in publicũ edere, aut publicè recitare pręsumant, sub pęnis (vltra pecca-

tum)

tum) arbitrio Ordinarij, & Inquisitoris seuere infligendis. Presens Decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanę, & vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico in Monte Quirinali coram prędicto Sanctissimo Domino Nostro, ac Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aduersus hæreticam prauitatem generalibus Inquisitoribus, octauo Idus Septembris, Anno a Natiuitate Domini Iesu Christi: MDCI.

Quintilianus Adrianus, Notarius.

MAGISTER.

PRÆTER Summistas, sciendum est, qualiter Leo X. in Concilio generali Lateranen. decreuit fol. 171. in Bul. incip. Apostolici, & infra.

Omnibus, & singulis Philosophis in Vniuersitatibus studiorum Generaliū, & alibi publicè legentibus, districtè præcipiendo mandamus, vt cum Philosophorum principia, aut Conclusiones, in quibus à recta fide deuiare noscuntur auditoribus suis legerint, seu explanauerint, quale hoc est de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiusmodi, teneantur eisdem veritatem religionis Christianæ omni conatu manifestam facere & persuadendo posse docere ac omni studio huiusmodi Philosophorum argumenta, cum omnia solubilia existant, pro viribus excludere, atque resoluere, & cum non sufficiat aliquando tribulorum radices præscindere, nisi & ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum semina originalesq. causas, vnde facilè oriūtur remouere præcipue humanæ Philosophiæ studia diuturniora, quam Deus secundum verbum Apostoli euacuauit, & stultam fecit, absque diuinæ sapientiæ condimento, & quæ sine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem: Ad tollendam omnem in præmissis errandi occasionem hac salutari Constitutione ordinamus, & statuimus ne quisquam de cetero in Sacris Ordinibus constitutus, secularis, vel regularis, aut aliàs ad illos a iure arctatus in studiis generalibus alibi publicè audiendo, Philosophiæ, aut poesis studiis vltra quinquēnium post grammaticam, & dialecticam, sine aliquo studio Theologiæ, aut iuris Pontificii incumbat. Verùm dicto exacto quinquennio, si illis studiis, insudare voluerit, liberum sit ei, dum tamen simul aut seorsum, aut Theologiæ, aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sanctis, & vtilibus professionibus Sacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philosophiæ, & poesis radices purgare, & sanare valeant. Et hos Canones per Ordinarios locorum vbi generalia studia vigent. & Rectores Vniuersitatis eorundem studiorum singulis annis in principio studii, in virtute Sanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo, &c.

Leo X.

Congruit. tit. ne cleric. vel monac.

Extat item eiusdem Leonis X. in eodem Consilio Lateranēsi Decretum obseruandum a Magistris, & Præceptoribus Scholarium, fol. 163. in Bullar. incip. Supernæ, & infra.

Cum omnis ætas ab adolescentia prona sit ad malum, & à teneris assuefieri ad bonū magni sit operis, & affectus, statuimus, & ordinamus vt Magistri scholariū, & preceptores, pueros suos, siue adolescentes nedum in grāmatica, & rhetorica, ac ceteris huiusmodi erudire, & instruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt sunt præcepta diuina, articuli

Congr. titul. de magis.

fidei,

fidei, Sacri Hymni, & Psalmi, ac Sanctorum vitæ, diebusq. festiuis nihil aliud eos docere possint, quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinentib. eosq. in illis instruere, & hortari, & cogere in quantum possunt teneantur, vt ne dum ad Missas, sed etiam ad Vesperas, Diuinaq. Officia audienda, ad Ecclesias accedant, & similiter ad prædicationes, & sermones audiendos impellant, nihilq. contra bonos mores, aut quod ad impietatē inducat eis legere possint.

Sciendum est insuper qualiter, Pij V. Constitutione cauetur, quod Ordinarii constituant loca in quibus pueri in Doctrina Christiana erudiantur, cū facultate erigendi Confraternitates, & indulgentias pro confratribus pueros docentibus, fol. 163. incip. Ex debito, & per Gregor. XIII. facta etiam fuit ampliatio indulgentiarum à Pio V. Societatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus, & doctrina Christiana erudiendos deputatis concessarum, vt in eius Constitutione incipiente Vniuersis, fol. 120. in Bullar. & faciunt disposita per Concil. Tridentinum Sessione 24. de ref. cap. 4. & Sess. 25. de ref. cap. 18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod duodecim illa impedimēta matrimonii per eos adnotata in verbo, Matrimonium, remanent incorrecta præter tria sequentia, quæ per Conc. Trid. restringuntur, & circa impedimentum ex cognatione spirituali proueniēs vltra disposita in titulo, de cognat. spirit. in 6. & per Conc. Trid. sess. 24. de refor. matrim. cap. 2. adest Pii V. declaratio præfati Decreti Cōc. Trid. de cognatione spirituali in maritum, vel vxorem suscipientis, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, & quascunque alias personas tam ex parte suscipiētis, quam Baptizātis, & Baptizari, publicata Romæ die 19. Decem. 1566. fol. 953. in Bullar. incip. Cum illius vicem, & infra. Sanè licet ex eo, quod in Conc. Trid. decretum fuerit, cognationē spiritualem inter eos tantum contrahi qui suscipiunt, Baptizatum de Baptismo, ac Baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon Baptizantem, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrē, in reliquis personis, quæ per antiquos Canones occasione cognationis huiusmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum sublatum esse videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an saltem impedimentum cognationis spiritualis huiusmodi inter maritum, vel vxorem suscipientis, & Baptizatum, necnon inter maritum, vel vxorem suscipientis, & patrem, ac matrem Baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum esse videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) consulere volentes à præcisis verbis Cōcilii minimè discendendum in præmissis esse censuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiusmodi subesse decernimus, & declaramus, quo minus inter dictos maritum, vel vxorem suscipientis, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, & quascumque alias personas tam ex parte suscipientis, quam Baptizantis, & Baptizati, in dicto Concilio nominatim nō expressas, Matrimonium licitè, & liberè contrahi possit, & ita ab omnibus iudicari. &c.

Cognit. titul. de cognat. spir.

Quantum ad impedimētum publicæ honestatis attinet, vltrà disposita in c. sponsam, de sponsal. & in c. vnico, eod. titulo, lib. 6. cū alijs concord. attenditur hodie

hodie Decretum Sacri Concil. Trid. sess. 24. de refor. matrim. capit. 3. quod fuit declaratum per Bullam Pij V. Romæ publicatam die 21. Iulij 1568. fol. 1018. in Bullario, incip. Ad Romanum spectat Pontificem, & infra. Sane ad aures nostras peruenit, multos esse, qui dubitant, an Decretum Oecumenici Concil. Trid. sess. 24. de reform. matrim. c. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honestatis, vbi sponsalia valida non fuerint, prorsus tolli, vbi verò valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non possit hmôi prohibitio seruari, de sponsalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis, intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præsenti contracta, non tamen consummata, quæ interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita vt etiam eo casu impedimentum inde proueniens sublatum fuerit. Nos itaque vt omnis difficultas, dubitatioq. tollatur, attendentes quod sponsaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non nisi impropriè matrimonium verbis de præsenti conceptis contractum cötinetur, quoq. agitur de correctione iuris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum est, præsertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præsenti contracta, quam in sponsalibus de futuro vigere à nemine dubitetur; Idcirco Motu proprio, authoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, & definimus decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio sic (vt præfertur) cötracto, sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus & gradibus quibus de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus, atque statuimus. Non obstantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, erat antea vsque ad quartum gradum, c. quædam, cum pluribus seq. 32. q. 7. & tot. tit. de eo qui cogn. consang. vxor. suæ, sed per Concil. Trid. fuit restricta vsque ad secundum gradum, & per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Concil. Trid. sess. 24. c. 4. de refor. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente, publicata Romæ, die 19. Decembris 1566. fol. 954. in Bullario, incip. Ad Romanum Pontificem, & infrà.

Sanè postquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentū affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non solū Matrimonium contrahi prohibetur, sed etiā postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo vel secundo gradu coniunguntur, in vlterioribus vero gradibus statuit Matrimonium postea factum non dirimi, a pluribus Christi fidelibus, vt accepimus, est dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiusmodi matrimonium cötractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnes ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonii liberati, quantum cum Deo possumus, nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in vlterioribus gradibus huiusmodi liberè, & licitè Matrimonium contrahi possit, & ita ab omnibus iudicari &c.

Quæstio illa, quæ præteritis temporibus disputabatur, An scilicet spadones, quibus ambo testiculi abscissi sunt, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi sint, vel ne, definita iam reperitur per quasdam literas felic. record. Sixti V. in forma Breuis transmissas, vt infra.

Venerabili fratri Episcopo Nouarien. nostro, & Sedis Apostolicæ in Regnis Hispaniarum Nuncio, Sixtus Papa V.

Venera-

Cõgruit titul. de frig. & & maleficiũ. impotẽt

Venerabilis frater salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum frequenter in istis regionibus eunuchi quidam, & spadones, qui vtroque teste carent, & ideo certum, & manifestum est eos verum semen emittere non posse, quia impura carnis tentigine, atque immundis complexibus cum mulieribus se cõmiscent, & humorem forsan quendam similem semini, licet ad generationẽ, & ad matrimonij causam minimè aptum effundunt, matrimonia cum mulieribus præsertim hunc ipsum eorũ defectum scientibus contrahere præsumant, idq. sibi licere pertinaciter contendant, & super hoc diuersæ lites, & cõtrouersiæ ad tuum, & Ecclesiasticum forum deducantur, requisiuit a nobis fraternitas tua, quid de huiusmodi connubiis sit statuendum. Nos igitur attendentes, quod secundum Canonicas sanctiones, & naturæ rationem qui frigidæ naturę sunt, & impotentes, iidẽ minimè apti ad contrahenda matrimonia reputãtur, quodque prædicti eunuchi, aut spadones quas tamquam vxores habere non possunt, easdem habere vt sorores nolunt, quia experientia docet tam ipsos, dum se potentes ad coeundem iactitant, quam mulieres, quæ eis nubunt, non vt castè viuant, sed vt carnaliter inuicem coniungantur, praua, & libidinosa intentione, sub prætextu, & in figura matrimonii, turpes huiusmodi cõmixitiones affectare quæ cum peccati, & scandali occasionem præbeant, & in animarum damnationem tendant sunt ab Ecclesia Dei prorsus exterminandæ. Et insuper considerantes, quod exspadonum huiusmodi, & eunuchorum coniugiis, nulla vtilitas prouenit, sed potius tentationum illecebræ, incentiua libidinis oriuntur; Eidem fraternitati tuæ per præsentes committimus, & mãdamus, vt coniuga per dictos, & alios quoscumque eunuchos, & spadones, vtroque teste carentes, cum quibusuis mulierib. defectum prædictũ, siue ignorantibus, siue etiam scientibus contrahi prohibeas, eosq. ad matrimonia quomodocumque contrahenda inhabiles authoritate nostra declares, & tam locorum Ordinariis, ne huiusmodi coniunctiones de cetero fieri quoquomodo permittant, interdicas, quam eos etiam qui sic de facto matrimonium cõtraxerint, separari cures, & matrimonia ipsa sic de facto contracta nulla, irrita, & inualida esse decernas. Eos etiam, qui sic iam contraxerunt, si appareat illos, non vt castè simul viuant cõtraxisse, sed actibus carnalibus, & libidinosis operam dare, simul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulierib. dormire conuincantur, omnino similiter separari cures: Nos enim ita in præmissis, & non aliter per quoscumq. Iudices & Cõmissarios, quacumque authoritate, & dignitate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis alter iudicandi, & interpretandi facultate, in quacumque causa & instantia iudicari, & definiri debere, & si secus super his à quocumque quauis authoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel attentari in posterum contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus cuiusuis Ciuitatibus, Prouinciæ, aut Regni statutis, legimus municipalibus, aut consuetudinibus, quę abusus potius, & corruptelæ censendę sunt, etiam si immemorabili tẽpore obseruatæ dicantur, ceterisq. contrariis quibuscumque. Dat. Romę apud S. Marcũ, sub annulo Piscatoris, die 27. Iunii 1587. Pontificatus nostri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iacet, refert. Ioan. Guttier. lib. 1. Can. qq. c. 16. sub num. 18.

MATRI-

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimonijs,vel nulla omninò detur dispensatio,vel raro, idq. ex causa ,& gratis concedatur . In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos Princeps,& ob publicã causam. Verba sunt Conc.Tridentini sess.24.de reform.matrim.c.5.in fine.

Hinc sciendum,quod causæ,quæ hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, sunt infrascriptę,videlicet.

Propter dotem.

1 Quod cum oratrix dotem habeat minus competẽtem iuxta status sui conditionem,cum qua virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata existat,& dictus orator illam sic indotatam in vxorem ducere, ac vsque ad quantitatem secundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendat.

Propter angustiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius angustiam virum sibi non consanguineum,vel affinem paris conditionis,cui nubere possit,inuenire nequeat.

Propter angustiam locorum, quando Oratores sunt ex duobus locis orti.

4 Quod cum dicta oratrix in Dictis locis , etiam de vno ad alium se transferen.propter illorum angustiam virum sibi,&c.nequeat.

Clausula etsi extra.

5 Ex si extra dictum locum , vel dicta loca nubere cogeretur , dos quam ipsa habet,non esset competens neque sufficiens,vt cum ea virum, cui iuxta status sui conditionem nubere posset,inuenire valeret.

Propter inimicitias.

6 Quod cum inter dictorum Oratorum parẽtes,cõsanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortę iam sint,& ad præsens vigeant,aliundè tamẽ quam ex causa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ,& certum sit,quod si Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur , inimicitiæ huiusmodi omninò componerentur. Pro illis igitur componendis,ac pro bono pacis Oratores prædicti cupiunt, &c.

Propter

Propter lites.

7 Quod cum inter dictos Oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti ortæ iam sint, & ad præsens vigent, lites huiusmodi omnino cõponerentur, pro illis igitur, &c.

Pro confirmatione pacis.

8 Quod cum aliàs interdictorum Oratorum parentes, consanguineos, vel affines graues inimicitiæ viguerint, aliundè tamen, quam ex causa matrimonij inter Oratores contrahendi, prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & licet inter ipsos pax de recenti inita fuerit, nihilominus pro illius firmiori confirmatione Oratores prædicti cupiunt, &c.

Pro Belgis.

9 Quod cum Oratores prædicti nouerint se Fidei orthodoxæ cultores, ac Deo dante, sub obedientia S.R.E. viuere intendãt, & in illis partibus, in quibus multi hæretici existunt, ne contingat eos cum hæreticis contrahere, cupiunt, &c.

Pro habitatricibus locorum sitis ad litus maris.

10 Quod cum dictus locus ad litus maris situs, continuis inuasionibus pyratarum, & Fidei orthodoxæ hostiũ, expositus sit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, eo accedere velint, cupiunt, &c.

Pro Oratrice excedente 24. annum.

11 Quod dicta Oratrix vigesimum quartum annum excedẽs, hactenus virum paris conditionis, cui nubere posset, non inuenit.

Causa infamiæ, quando adest carnalis.

12 Cum autem, Pater Sancte, nisi matrimonium inter Oratores contrahatur dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaq. exinde scandala possent verisimiliter exoriri.

Quando Oratores contraxerunt seruata forma Concilij, & consummarunt, detectoq. impedimento, abstinuerunt.

13 Quod ipsi aliàs ignorantes aliquod impedimentũ inter eos existere, quominus possent inuicem matrimonialiter copulari, matrimoniũ inter se per verba de præsenti publicè factis proclamationibus in eorũ parochiali Ecclesia, iuxta formam Conc. Trid. nulloq; detecto, neque denunciato impedimento cõtraxerunt, illudq; in facie Ecclesiæ solẽnizarunt, & carnali copula cõsummarũt, postmodũ vero cũ ad eorum peruenit notitiam, eos quarto consanguinitatis gradu

gradu inuicem esse coniunctos, propter quod à carnali copula huiusmodi abstinuerunt; Cum autem, Pater Sancte, Oratores prædicti in huiusmodi matrimonio remanere non possint, absque Sedis Apostolicæ dispensatione, & si diuortium inter eos fieret, grauia exinde scandala possent verisimiliter exoriri, supplicant, &c.

Quibus expletis, rursus sciendum est, quod Praxis Romanæ Curiæ, pariterq. Sacra Concilij Congregatio censuit, quod dispensationes factæ non expressa copula habita inter consanguineos, vel affines, etiam post commissionē Rom. Pontificis factam Ordinario de dispensando, ante tamen quod ab ipso dispensetur subreptitiæ sunt, & nullę, prout de vtroque testatur Io. Guttier. lib. 1. Can. q.q.c. 15. sub nu. 24. & Apostillat. ad cons. 9. Nauar. de consang. & affin. in nouis, ac declarationem ad literam etiā refert Petrus de Ledesma de magno matrim. Sacram. q. 56. art. 5. Conclus. 4.

Item non erit vulgariter notandum, quod dispensationi gratia ad validandum matrimonium nulliter inter coniūctos intra quartū consanguinitatis, vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandā concessa quoniam continet duo æquè principaliter, videlicet mādatum de dispensando, vt illi qui nulliter, & de facto contraxerunt, manerent in matrimonio contracto, potestatem legitimandi prolem, licet quo ad matrimonium non potuisset effectum habere, propter superuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipsa gratia, & debet executioni mandari quo ad legitimationem prolis, pout in vna Siracusana illegitimatis, die 19. Octobis, 1573. resolutū fuit in Rota Rom. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, postea Summo Pontice Clemente VIII. decis. 207. diuers. p. 1. per cons. Ancharani 409. & aliam eiusdem Rotę decisionem, teste Puteo decis. 483. inc. Matthęus Gabella, lib. 2. quod nota propter præiudicium venientium ab intestato.

MEDICVS.

PRÆTER Summistas, in hoc verbo, sciendum est, quod vltra Decretū Cōcilij Lateranensis relati in cap. cum infirmitas, de pęnit. & remiss. adest Constitutio Pij V. Romæ publicata die 11. Mart. 1566. fol.... in Bullar. tenoris sequentis.

Supra gregem Dominicum nostræ vigilātiæ Diuinitus creditū vigilis speculatoris, prout nobis desuper conceditur, exercentes officium, ad ea per quę animarum saluti cum diuini nominis gloria consuli valeat, libēter intendimus, vt Christi fideles post Baptismum in peccata lapsi, per Sacramentum pœnitentiæ Deo reconcilientur. Sanè cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat, dicēte dño languido quem sanauerat: Vade, & noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouide fel. recor. Innoc. III. prædecessor noster, Medicis pręceperit, vt cū eos ad ægrotos vocari cōtigerit, ipsos ante omnia moneant, vt animarum Medicos vocent, ne cū eis hoc in extrema ægritudine constitutis suadetur, in desperationis articulum incidāt. Nos igitur volentes hoc tam salutare pręceptum nulla temporis præscriptione aboleri, sed semper obseruari Constitutionē præfatam authoritate Apostolica tenore præsentium innouamus, & hac nostra in perpetuum valitura Constitutione statuimus, & decernimus quod omnes Medici, cum ad infirmos in lecto iacētes vocati fuerint, ipsos ante omnia moneāt, vt idoneo confessori omnia peccata

mus, nè posthac Iudæos, vel alios infideles ad ipsorum Christianorum ægrotantium, & infirmorum curam vocent, seu admittant, aut vocari, admittiuè faciant, concedant, vel permittant. Mandantes propterea omnibus, & singulis Venerabilibus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filijs alijs locorũ Ordinarijs, & quibusuis Parochis, alijsue animarum curam habentibus, & exercentibus, sub indignationis nostræ, ac alijs arbitrio nostro infligendis pœnis, vt præsentes nostras literas in suis Ecclesijs, quæ in illis Ciuitatibus, vel Diœcesibus constitutæ sunt, in quibus Hebræi, vel alij infideles moram trahunt, quam primũ ad eos perlatæ fuerint, & deinde singulis annis initio quadragesimalis ieiunij publicent, aut publicari faciãt, & quod si quis post earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existens aduersus illas facere ausus fuerit, Sacramenta ei Ecclesiastica nullatenus ministrentur, nec etiam à Regularibus exemptis, & sic decedẽs, Ecclesiastica careat sepultura; Quæ quidem omnia parochi ægrotantibus significare apto tempore non omittant, præsertim cum Iudæum, vel infidelem Medicum ab eis admissum esse cognouerint, & aliàs ipsi locorum Ordinarij contra huius mandati transgressores debita animaduersione procedant; Iudæosq. ipsos nihilominus iuxta Pauli, & Pij Pontificum prædictorum literas, contra illos editas pro earum transgressione puniant. Non obstantibus, &c.

M I S S A.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod vltrà Decretum Concil. Trid. sess. 22. de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, ibi: debitis horis celebrent; exstat Pij V. Reuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Missas vespertino tempore, publicata Romæ die 29. Martij, 1566. fol. 924. in Bullario, tenoris sequentis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Pius, Diuina prouidentia Papa V. ad cuius notitiam peruenit, quod nonnulli Cathedralium, etiã forsan Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum Piorum locorum secularium, & diuersorũ Ordinum, ac Militariũ Regulariũ, Prælati, Capitula, Clerici, Fratres, aliiq. Superiores, & personæ, antiquũ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum in statutis Missarũ celebrãdarum temporibus peruertere satagentes, diuersas licentias, & facultates, Missas, quæ media nocte, seu in aurora Natiuitatis, ac de mane Resurrectionis Domini Nostri Iesu Christi, & forsan aliarum festiuitatum, iuxta prædictũ Ritum celebrari consueuerat, de sero ẽt forsan circa solis occasum vigiliæ festiuitatũ earundem in suis Ecclesiis, & Cappellis celebrandi, seu celebrari faciendi ab Apostolica Sede, vel eius Legatis, ac ẽt maiori Pœnitentiario pro tẽpore existente variis prætextibus impetrauerunt, illisq. iam pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Ecclesiæ instituto, sanctorumq. Patrũ Decretis deuiare considerans, ac propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei submouere volens, oẽs, ac singulas licentias, & facultates huiusmodi, hactenus etiam Motu proprio, vel quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusuis causis, & quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias literas desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, Apostolica authoritate, ex certa scientia reuoca- *Cõgruit tit. de celeb. missar.*

Cc uit,

uit, ac oīnò cassauit, & annullauit, hac præsenti perpetuò valitura Constitutione, quibusuis Prelatis, Capitulis, Clericis, Fratribus, alijsq. Superioribus, & personis earundem Ecclesiarum, Monasteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum locorũ, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis suæ, ac perpetuæ suspensionis à Diuinis pœna, districtius inhibens, ne deinceps Missas vespertino tempore huiusmodi licentiarum, & facultatum huiusmodi, aut alio quouis prætextu celebrare, vel celebrari facere præsumant, ac mandans Locorum Ordinarijs, vt eandem præsentem Constitutionem sub prædictis, & alijs sibi benè visis pœnis, per quoscumque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas huiusmodi, inuiolabiliter obseruari faciant, contradictores quoslibet authoritate Apostolica compescendo. Non obstantibus, &c.

Bullam Pij V. reuocationis licentiarũ Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Missas, ac alia Diuina Officia celebrandi hactenus concessarum, vide suprà, in verbo, Græcorum ritus, fol. 68.

Vide Nauar in Manuali cap. 21. num. 81.

Quanta circumspectione vti debeant Epi in concedendis licentijs, vt sacro sanctũ Missæ sacrificiũ in priuatis alicuius domus Oratorijs celebretur, attendendum est, tum ex Conc. Trid. sess. 22. in Decreto De Obseruand. & euitand. in celebratione Missæ ibi; Neue patiãtur priuatis in domibus, &c. & Illustrissimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti, nisi pp necessitatem, & tunc fieri dẽt Oratorio, aut altari ad Diuinũ cultum tm̃ dedicato, vt refert Io. Guttierez, lib. 1. Canon. q. c 30. num. 28. tum, quia qñ Summus Pontifex hanc licentiã per Breuia Apostolica indulget, solet in illis apponere sequentia moderamina, seu Clausulas; videlicet, Vt Oratorium ad hoc decenter exstructum, & ornatum existat, ac ab omnibus domesticis actibus liberum, ab Ordinario loci etiam visitãdum, & approbandũ. Item vt Missa celebrari possit per quemcumque Sacerdotem Secularem, seu de Superiorum suorum licentia Regularem. Item, vt dicta concessio intelligatur, sine tamen iurium parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi. Item adijci solet, vt alij, præter familias illius personæ, cuius contemplatione dicta licentia impartitur, seruitio necessarios, ibidem Missæ interessentes diebus festis de præcepto ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia minimè liberi censeantur.

Posse Episcopum in Synodo refrenare, seu reducere numerum Missarum, à Fidelibus relictarum, vbi tenues sunt eleemosynæ, & Missæ non dicuntur, deducitur ex Conc. Trid. sess. 25. de reform. c. 4. Qua de re, cum Capitulo Cathedralis Eccles. Neapol. pro tenui eleemosyna incumberet onus celebrationis tot anniuersariorum, vt ad salutare remedium præfati Concilij sibi recurrendum foret, hæsitabatur tamen, eo quod in d. c. 4. de Missis tantum mentio fiebat, & non de Anniuersarijs, & consulti Illustrissimi Cardinales, eis super hoc ipsius Capituli nomine supplicatione porrecta, rescripserunt, vt sequitur.

Perillustri, ac Reuerendissimo Domino vti fratri, D. Archiepiscopo Neapolitano.

Perillustris, ac Reuerendiss. Domine. Cum ex libello hoc, Capituli istius Cathedralis nomine oblato cognitum esset Illustrissimis Cardinalibus, qui sacra Trid. Concilij Decreta interpretantur, dubitari abs te: An eiusdẽ Concilij Decretum sess. 25. c. 4. intelligatur ẽt de Anniuersarijs, ij Amplitudini tuæ significandum censuerunt, Decretum prędictum in Sacrorum etiam Anniuersariorũ reductione locum habere, vt in margine ipsius libelli adscriptum est. Quamobrem

brem Amplitudo tua præfati Canonis facultate in casu proposito, vti non dubitabit, & Bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouembris 1585.

Amplitudinis tuæ vti frater, Philippus Boncompagnus Card. S. Sixti.

Item, vt refert Gonzalez in præcit. Commen. Gl. 5. nu. 29. declarauit eadem Sacra Concilij Congregatio, vt sequitur. Fuit êt dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certum habent beneficium, sed solum iure legati relictum fuit a quibusdam, vt certæ in hebdomada Missæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiusmodi legato satisfaciant? Responsum fuit a Congregatione, satis esse, si prędicti hęredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Ecclesijs Parochialibus, & quæ sub Magistrorum laicorum gubernio, & directione esse solent ex stauritis nuncupatis, Sacerdotalia munera, ac presbyterales functiones, quæ populi, & animarum curam quoquomodo concernere videntur, quales sunt.

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptismatis benedictiones, Sanctissimi Sacramenti delationes, celebrationes Missarum feriæ 5. in Cęna Domini, & Sabbati Sancti, aspersiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Ecclesia fiunt, quæque circa cultum Sanctissimi Sacramenti Corporis Christi in 40. horarum oratione, & similes, non ad Cappellanos, seu Sacristam Ecclesiarum huiusmodi ab eisdem laicis deputatos, sed ad Parochum, seu Rectorē animarum curam habentem in Ecclesijs huiusmodi institutum præcedenteq examine, & alijs requisitis ab Ordinario loci prouisum spectare debere censuit Sacrorum Rituum Congregatio, die 18. Maij, 1602. *Decretū sac. Congr. tit. de celebr. Missar.*

Ptolomæus Cardinalis Nouocomensis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTVS REGVLarium virorum.

PRÆTER Summistas, quantum ad clausuram attinet, sciendum est, Pium V. per eius Constitutionem reuocasse omnes licentias ingrediendi Monasteria, & domos Cartusiens. & aliquorum quorumcūque Regularium ordinū, ēt Mendicantium, quibusuis mulieribus, concessas, sub die 14. Octobris, & publicatam Romæ die 28. eiusdem mensis, 1566. fol. 95. in Bullario tenoris sequētis. *Pij V.*

Regularium personarum, quæ relicto seculo Dei se obsequio dedicarūt, pro commisso nobis officio, quieti consulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religiosum earum propositum impedire possunt, curam nostram libenter intendimus, vt nulla re, quæ eas à diuino cultu auocet, præpeditæ, secundum Ordinum suorum regularia instituta, & Decretum Sacri Trid. Concilij tranquillis mentibus gratum altissimo impendere possint famulatum. Quia igitur, & Cartusiēsium Ordinis, & aliorum Regularem vitam professorum, quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modestiæ matronalis oblitæ, Domos, ac Monasteria eorum, contra ipsorum instituta prætextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum ingredi audeant, ipsis *Congr. tit. de regular. seu de statu regul.*

etiam Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & alijs Præsidentibus aliquandò recusantibus, & renitentibus non sine magna eorum molestia, nec sine graui laicorum etiam offensione, ac scandalo, si quando admitti nimis facilè videantur: huic rei prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, omnes, & singulas facultates, ac licentias ingrediēdi Monasteria, ac Domos Cartusiensium, & aliorum quorumcūque Regulariū ordinum, etiam mendicantium, mulieri cuiuscumque status gradus, ordinis, conditionis, & quacumque dignitate, ac præeminentia prędítis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & quibuscumque verborū tenoribus, & formis, & cum quibuscumque ēt derogatoriarum derogatorijs, alijsq. fortioribus efficacioribus, & insolitis Clausulis, necnon irritantibus Decretis ab Apost. Sede quomocumque concessas, quarum tenores perinde ac si de verbo ad verbum præsentibus, insererētur, haberi volumus pro expressis, tenore præsentium reuocamus, & cassas, irritas, & inanes esse decernimus; Districtè prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, postquam harum literarum notitiam habuerint, à qua non possint nisi à Nobis, aut à Rom. Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolui, præterquam in mortis articulo, ne dictas Domos, & Monasteria ingredi audeant. Ipsis verò Monasteriorum, & Conuentuum Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & alijs Præsidentib. quocūque nomine vocētur, eorum Monachis, Canonicis, & Fratrib. siue Mendicantib. siue non Mendicantib. sub priuationis officiorū, quæ in præsentia obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa, & alia oīa, & suspensionis à Diuinis ipso facto sine alia declaratione, incurrendis pęnis, nec eas introducere, admittereue præsumant. Non obstantibus, &c.

Quam reuocationem confirmauit Greg. XIII. extendens ēt ad monasteria Monialium per eius Constitutionem incip. Vbi gratiæ, fol. 1239. in Bullario de qua infra, in verbo, Monasteria Monialium, super qua reuocatione, ab eodem Pio V. edita fuit Declaratio in eum, qui sequitur modum.

Nos Alexander miseratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portam Latinam Presbyter Cardinalis Cribellus, nuncupatus, omnibus, & singulis præsentes nostras literas inspecturis, lecturis, & audituris, fidem facimus indubiam, & in verbo veritatis attestamur, qualiter Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, D. Pius, Diuina prouidentia Papa V. viuę vocis oraculo nobis facto, dixerit, & declarauerit, fuisse, & esse mentem, & intentionem suam, quod eius literæ in forma Breuis, sub die 24. Octobris 1566. Pontificatus sui Anno primo, editæ, in quibus, Mulieribus, quibuscūque Monasteriorū Regulariū ingressus cum derogatoriis Clausulis, & irritantib. Decretis prohibebatur, nō solū comprehenderent, & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatē, & indulta ingrediendi huiusmodi Monasteria, sed ēt oēs, & quascumque mulieres alias, tam in genere, quā in specie: significans nihilominus idem Sanctissimus D.N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc, & per dictas suas literas, non intellexit, nec intelligit, quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad Monasteria, & loca Regularia, ac eorū Claustra, qñ in eis Missæ, & alia Diuina officia celebrentur, ac quando processiones fiunt, & quando Christi fideliū cadauera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, sed liberè concessit, & concedit eisdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quib. dicta pia opera exercentur cū alijs Catholicis psonis accedere liberè, & licitè possint, & valeant, & similiter quod qñ diuinum verbum

in

in Ecclesia Monasteriorũ, & Regularium huiusmodi proponitur, vel propter aliam quãcumque causam est tantus concursus populi, quod commodè ingredi non possint, & egredi per principalem portam Ecclesiæ, concessit, & concedit eodem viuę vocis oraculo, vt dictę mulieres vna cum alijs secularibus personis possint ingredi, & egredi per portam claustri Monasteriorum, & regulariũ locorum huiusmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam, qua exitur a Monasterio, non obstantibus priuilegijs, & literis Apostolicis, ac quibuscumque in contrarium facientibus. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorũ, præsentes nostras literas exinde fieri fecimus illasq. manu propria subscripsimus, sigilliq. nostri, quo in talibus vtimur impressione communiuimus. Datum Romæ in Palatio Apostolico, in ædibus nostræ solitæ residentiæ, sub Anno a Natiuitate Domini 1568. Indictione 11. Die verò 28. mensis Ianuarii, Pontificatus prælibati Sanctiss. D.N. Pij V. anno tertio.

Alex. Card. Cribellus.

Robertus Fontanus loco † sigilli.

Adde Nauar. in Man. c. 27. sub n. 250. & in cap. statuimus, num. 62. in 4. notab. 19. q. 3. affirmantem fuisse etiam de mente, & sententia Greg. XIII. includere etiam mulieres intrantes sine vlla tali facultate, & licentia, & subdit ita seruare Prætorium Pœnitentiariæ; Idem testatur author Catechesf. Neap. lib. 3. c. 12. f. 208. Qualiter verò ad hunc finem intelligatur Clausura Regularium virorum, & sic, quando sub ista prohibitione ingressus Monasterij cõprehendantur horti, & Sacristię; item in quibus casibus mulieres, illasq. admittentes propter huiusmodi ingressum non incurrerent in pœnas, & pleraque alia ad resolutionem dubiorum, & difficultatum, quæ occurrere possent circa intelligentiam prædictarum Constitutionum, & Declarationis Pij V. suprà relatæ, reperies annotata, & accuratè elucidata, per bonæ mem. R.P.F. Hieronymũ a Sorbo, Ordinis Capuccinorum, in Compẽdio Priuileg. Fratrum Minorũ, & aliorum, in verbo, Ingredi Monasteria, quo loco inter cetera recenset duas Illustrissimorum Cardinalium declarationes ad propositum huius materiæ, quarum altera est, quod Illustriss. Card. Alexãdrinus, nomine aliorum Cardinaliũ Cõgregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. respondit, in Monasterijs seu locis eorum, quæ sunt in fieri, vel in quæ dum fabricantur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, sed solum ibi aliqui habitauerint Fratres pro Fabricæ potius seruitio, quam aliter Clausuram nullam esse talem vt, si mulieres intrarent, pœnas propterea in suprad. Motu proprio contentas incurrerent. Idemq. debere dici de Domibus, seu Infirmariis in Ciuitate positis, cum nec Ecclesiam, nec Conuentum habeant.

Altera Declaratio, est quod per Greg. XIII ex sententia Congregationis Concil. Trid. Religioso fratri Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula quærenti, An per supra dictum Pii V. Statutum censeretur derogatum suæ Regulæ Concessioni huic, vt singulæ Dominæ de stirpe Regia procreatæ, ac etiam omnes huius Ordinis fundatrices, quæ locorum eiusdem Ordinis septa commu-niora videre postulauerint, eędem honestè cum sua comitiua intrare ac deuote visitare tolerent. Fuit declaratum non censeri derogatum quo ad Reginas, vel Fundatrices dumtaxat.

Quantum verò attinet circa qualitatem recipiendorum ad Religionem, & statum Regularium, exstat Sixti V. Constitutio contra illegitimos, illegitimatos, criminosos, & reddendis rationibus obnoxios, ad aliquam Religionem transire volentes, & contra Regulares absque Superiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes, seu transmigrantes, publicata Romæ die 17. Nouembris 1587. tenoris sequentis.

Sixtus Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CVM de omnibus Ecclesiasticis Ordinibus in ea, qua conuenit puritate, & dignitate conseruandis, præcipuam geramus solicitudinem, tum verò illud præter cetera nobis cordi est, vt a Regularium personarum Congregationibus, quas tamquam Deo dicatas, maximè cādor, sanctitasq. decet, cuiuscumque criminis aut turpitudinis labes, & scandali occasio quā longissime arceantur. Siquidem res ipsa nos admonet, quam indecorum sit, & ab ea quæ Diuinæ Maiestati, eiq. consecratis, personis debetur, reuerentia, alienum, si eiusmodi homines, qui propter sua scelera, pęnas graues sibi in seculo propositas timent, quiue propter immunditiam, & peccata, ex quibus orti sunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore, & à paterna hæreditate repelluntur, ijdem Omnipotenti Deo tamquam hostiæ offerantur, atque ad habitandum in domo, quam decet honor, & sanctitudo, inter ministros Domini, cui seruire regnare est, ad sacras functiones quacumque profana præeminentia multo nobiliores, sine vllo delectu admittantur. Cum etiam secundum legem Moysi, immundi, ab ingressu Sanctuarij excluderentur, ac sacerdos habens maculam panes Deo suo offerre non posset, nec accedere ad ministerium eius, & quod in holocaustum Domini, aut victimam pacificorum offerebatur, id immaculatum esse deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula esset in eo, quod si maculam habuisset, neque offerendum, neque acceptabile futurum esset.

Ne igitur contingat illegitimè genitos, qui vt plurimum parentum vitia, & incontinentiam imitari solent, nec pietatis studio, sed temporalium commodorum intuitu (quia hęreditates maiorum aut dignitates aliquas consequi non possunt) ad Religionem confugiunt, vitam quam animo à Religione alieno susceperunt, ab institutis Religiosis alienam plerumque cum dedecore & propriæ salutis dispendio, ducere suisq. corruptis moribus, & malis exemplis, quietem, & statum ceterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quasi fece, & colluuie ipsarum Religionum honorem, & existimationem lędi, vt denique homines qui hac spe ad filios spurios in peccato gignēdos essent propensiores, eo magis abstineant ab huiusmodi carnis flagitijs, quo suæ proli hoc quoque refugium præclusum viderint. Hac nostra in perpetuum valitura Constitutione districtè interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi, procreati ex incestu, aut ex sacrilegio (quorum scilicet Parentes consanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens castitatem Deo vouerit) etiam Apostolica, Imperiali vel Regia, aut quauis alia authoritate, legitimati, aut natalibus restituti, ad aliquam quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, & non Mendicantium, Fratrum, Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum regularium, Congregationum, aut Hospitalium Religionē, neque ad habitum, nec professionem

fionem Regulares recipi, vel admitti quoquo modo possint. Quod si eorum quispiam habitum post publicationem præsentis Constitutionis in futurum receperit, vel professionem posthac emiserit, decernimus habitus susceptionem, & professionem ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullam, inualidam, nulliusq. roboris vel momenti fore, ac nullum exinde, aut ex huiusmodi voto penitus annullato, obligationis vinculũ oriri posse, quinimmo illos habitu regulari, ad quem reassumendum perpetuo inhabiles sint, quam primum exui, & ab ipsa Religione eijci, exterminariq. debere. Et nihilominus quicũque Superiores, tã Monasteriorum, Prioratuum, Pręposituraram, Domorum, Collegiorum, & Locorum regulariũ, quam etiam præfatorum Ordinum, Congregationũ, Hospitalium, & quarumcumque Religionum Prouinciales, vel Generales quouis nomine nũcupati, qui ex prędictis incestu, vel sacrilegio genitos, post dictã publicationem ad habitũ receperint, vel ad professionem admiserint, excommunicationis sententiã eo ipso incurrãt, à qua eorũ nemo, nisi in mortis articulo cõstitutus, ab alio quã Romano Pontifice absolutionis beneficiũ valeat obtinere.

Sed ne ijs, qui in humilitatis Spiritu, Deo, & Religioni seruire, & pœnitentiam agere intra Monasteria, vel Domos regulares, cupiunt, ad sanctum huiusmodi propositum via penitus præcludatur, permittimus, vt præfati illegitimi, ex dictis incestu, aut sacrilegio geniti, ad habitum Conuersorum, seu famulorum in Monasterijs, vel domibus regularibus seruientium recipiant, & in ipsis Monasterijs, seu Domibus ad seruilia ministeria, viliora obsequia, humiles functiones, atque abiecta seruitia admitti possint ea tamen cõditione, vt ad habitum religiosorum, vel ad professionem, quam Religiosi emittere solent emittendam, necnon ad omnes nõ modo sacros, sed etiam minores ordines, vel ad Clericalẽ charactерẽ, denique ad cuncta Ecclesiastica officia, & functiones, & ad ascendendum ad altiores gradus sint eis portę perpetuo clausę, & obseratæ.

Quod ad reliquos verò non ex incestu pręfato, nec sacrilegio, sed ex quouis alio minus legitimo toro natos, spurios, vel naturales ẽt, vt præfertur, vel aliàs legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, statuimus, & ordinamus, eos ad Religionem admitti non posse, aut debere, nisi prius illorum vita, & moribus diligenter cognitis, & circumstantiis vniuersis, quæ circa idoneitatem personæ attendendæ erunt, consideratis, ac de Religionis zelo, pietate, integritate, & doctrina, fide dignis testimoniis adeo commendati fuerint, adeo bonam indolem & specimen virtutis præ se ferant, ac tot merita eis suffragẽtur, vt defectum natalium suppleant, eorumq. receptio vniuersæ Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et super hoc ipso in Generali vel Prouinciali Capitulo, matura deliberatione habita, Generalis vel Prouincialis Superiorum, ac Definitorum vnanimi consensu approbati, & ad habitum regularem admissi extiterint: & tamen hi sic recepti ad gradus, honores, & dignitates sui ordinis obtinen. perpetuo inhabiles, & illorum incapaces remaneant, nisi super hoc cum eis fuerit authoritate Apostolica specialiter dispensatum. Si quis autem eorum aliàs quam vt præfertur, recipietur, professio similiter nulla sit, atque ipsi habitu priuari, & à Religione eijci debeant, eorumq. receptores, excommunicatione, vt supra, innodati ipso facto existant.

Ceterum, qm̃ sæpè se vitia ingerunt, & se esse virtutes mentiuntur, ac multi decoctores post dilapidatam rem familiarem, & contractã ingentem vim ęris alieni, aut interuersam alienam pecuniam eorum fidei creditam, vt ratiocinia effugant, alij post furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliaue facinora patrata,

etiam banniti, aut damnati, seu qui meritas pro suis delictis pœnas metuũt, nõ pia intentione, sed ad euitandam legum, & iudiciorum seueritatẽ, quia tuto in seculo viuere non possunt, tunc demum quęrunt a Religione auxilium, quãdo aliundè non sperant, vnde sub habitu, & nomine Religiosorum, animum Religioni inimicum, inueterata vitia retinent, neque alios, qui sancta vocatione vocati sunt, patiuntur tranquillè Diuinis obsequijs insistere, in grauem Dei offensam, Religionis opprobrium, & scandalum plurimorum, vt his quoque subterfugij, & impunitati spes omnis tollatur, authoritate Apostolica, & tenore præsentium, et perpetuò statuimus, & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores sexdecim annis, nõ aliter in aliquam Religionẽ recipi posse, nec debere, nisi prius de eorũ parẽtibus, patria, deque ante acta vita, & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertũ, & exploratum sit, eos neque aliquorum criminũ qualia sunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia similia, aut grauiora, reos vel suspectos existere, vt propterea damnati sint, aut ne damnentur, formidẽt, neque ingẽti ære alieno supra vires facultatum suarum grauatos, vel reddendi rõcinijs ita obnoxios, vt ex huiusmodi causa, lis, vel molestia eis iam illata, vel timendũ sit ne inferatur; Nisi denique constet, ipsos non humana aliqua ratione, sed tantũ deuotionis, & pietatis feruore, vitam Religiosam sponte, & animo elegisse. Deque his omnibus in Generali, vel Prouinciali Capitulo plena, & indubitata fide facta, tam Superioris Generalis, seu Prouincialis, quam Definitorum cõsensu approbati, & ad habitum regularem admissi fuerint. Omnes autem, & quoscũque, vt dictũ, est criminosos, vel suspectos, aut æri alieno, vt etiã diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuò inhabiles declaramus; Et qui eorum contra præsentem *a* nostram Cõstitutionẽ temerè admittentur, tam susceptionem habitus, quam professionem, & inde secuta, ex nunc, prout ex tunc, pari modo irritamus, & annullamus, viribusq. & effectu carere decernimus: ac iubemus, eos qui sic de facto recepti erũt, habitu spoliari, & a Religione expelli: & nihilominus si expulsi non fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus susceptionem, & professionem penitus nullum esse censeri, ac propterea attenta nullitate habitus, & professionis, licere quibuscumque Iudicibus, Curijs etiam secularibus, ad quos, seu quas spectat contra eos, vt prius iuris, & facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuscumque instantiam vel querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiusq. iuuenis, aut viri maioris 16. annis à seculo ad Religionem *b* trãseuntis, approbatio, admissio, & receptio in Generali vel Prouinciali Capitulo, vt supra ordinatum est, pro tempore fiant, necnõ Religiosi sic recepti nomen, & cognomen, quibus in seculo vtebatur, & patria in Actis ipsius Capituli describantur, & notentur. Et insuper quoscumque Religiosos, eorumq. Superiores, qui aliquas personas, vt dictum est, inhabiles post hãc Constitutionem publicatã receperint, voce actiua, & passiua, necnon Officijs, Gradibus, honoribus, & Dignitatibus quibuscumque per eos obtentis, eo ipso in perpetuum priuamus, & tam illis priuatos, quam de illa, & alia quæcumque in posterum obtinenda perpetuò inhabiles, eorumq. incapaces decernimus, & declaramus.

Sed, & quia interdum Satanas in Angelũ lucis se callidè transfigurat, ac perditi quidam, & facinorosi homines, quod sæpè vidimus, & experti sumus, instigante antiquo Pacis, & Religionis hoste, nõ veriti sunt temerario ausu habitũ Religiosorũ assumere, ea mente, vt veluti sub ouina pelle lupi rapaces, per dolum,

lum, ac insidias Christi fideles incautos & nihil mali a Religiosis suscipicantes opprimerẽt, siue vt post scelera perpetrata viam faciliorẽ ad fugam haberent, siue vt banniti Curiæ secularis quæ eos propemodum interceptos persequebatur, manus effugerent, & cõtingit aliquando ipsos Sicarios, Religiosis vestib. indutos, a veris Religiosis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hospitio receptos fuisse; prohibemus eodem modo atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam sui ordinis transeundo, etiam in itinere, intra aliquod Monasterium, Domum vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum, vel tamquam hospes recipi, aut ad modicum tempus diuertere possit, nisi à Superiore eius loci vbi residet, expressam licentiã discedendi in scriptis obtentam, seu literas obedientiæ, vel cõmendatitias secum deferat, atque exhibeat, vel nisi ita cognitus sit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius persona, nullus omninò dubitationi, aut suspicioni locus relinquatur. Ideoq. præcipimus vniuersis, & singulis locorum Ordinarijs, eorumq. Vicarijs in spiritualibus generalibus, vt per suos officiales, Ministros, vel executores curent ab omnibus personis Regulari habitu indutis, quas per suas Ciuitates vel Diœceses iter facere, vel transire, & ad quæcumque Hospitia, vel diuersoria recipere contigerit, diligenter perquiri, num huiusmodi literas obedientiæ, seu commendatitias secum deferant, quod si eos dictas literas non habere, vel ignotos esse deprehenderint, possint cõtra ipsos etiam, tamquam dictorum criminum suspectos procedere, & tamdiu illos sub custodia detinere, donec certa de eisdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij qui etiam pietatis vel hospitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut sine licentia, vel literis vt supra receperint, dictas pęnas priuationis vocis actiuę, & passiuę, necnõ officiorum, graduũ, honorum, & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant. Decernentes sic in præmissis omnibus per quoscũque iudicari debere, necnon irritum & inane, si secùs à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca Venerabilibus filijs nostris S. R. E. Cardinalibus, dictorum Ordinum, Congregationum, Hospitalium, & locorum Regularium apud Nos, & Sedem Apostolicam protectoribus, nunc, & pro tẽpore existentibus, ac locorũ Ordinarjis præfatis, per Apostolica scripta mãdamus, vel eorum vnusquisque, per se, vel alium, seu alios, Cardinales quidem in suæ protectionis, Ordinarij vero in suarum Ciuitatum, Diœcesum, & districtuum Regularibus locis, curẽt præsentes literas publicari, easq. perpetuo, firmiter, & inuiolatè obseruari; Inobedientes, censuras & pœnas prædictas incurrisse declarando, illasq. etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantib. &c. Dat. Rom. 6. Cal. Decembr. 1578.

Sequitur altera Sixti V. Constitutio, super dubijs in priori Constitutione emergentibus, de admittendis ad habitum & professionem Regularibus declaratio in forma perpetuò valituræ Constitutionis, Datum Romæ 12. Calen. Nouembr. 1588. & publicata die 7. Nouembr. 1588. tenoris sequentis.

Sixtus Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Congr. situt. de regu. & trāsītu. ad relig.

AD Romanum spectat Pontificem Sacrorum Canonum conditorem, quæ per eum sancita sunt, ita suæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini possit dubitationis scrupulus exoriri; præsertim verò salubriter cōsulere, vt cum de Regularibus agitur, qui se omninò Dei Omnipotenti obsequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum Sanctum Christo piè inseruiēdi institutum quoquomodo valeant perturbare. Sanè post editam nostrā Constitutionem, quę incipit: Cum de omnibus Ecclesiasticis, &c. Super modo, & forma recipiendi, & admittendi eos qui sub Religionis iugo Altissimo famulari desiderant, cum variæ sint exortę dubitationes, & quæstiones exque postea ad audientiam nostram perlatæ, Nos ad tollendā omnem ambiguitatis occasionem, habita cum Venerabilibus filijs nostris S. R. E. Cardinalibus Congregationis super Regularium negotijs & consultationibus per nos institutæ matura deliberatione, de illorum consilio & assensu, præsentem nostram perpetuò valituram declarationis Constitutionem duximus promulgandum. Cum itaque inter alia dubitetur, num primo dicta nostra Constitutio vbi de illegitimè genitis loquitur, comprehendat etiā eos qui postea per subsequens matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes Sacrorum Canonum dispositioni, authoritate Apostolica tenore præsentium

Declaramus, illegitimè natos ex ijs parentibus, inter quos tempore quo ipsi geniti sunt, matrimonium ritè cōsistere poterat, secuto postea matrimonio legitimos effectos sub dicta Cōstitutione minimè comprehendi, sed eos quo ad emittendam professionem quam quo ad consequendos gradus, honores, & dignitates sui Ordinis, æquo iure cum illis qui ex matrimonio legitimo, & constanti nati sunt, censendos esse.

Illegitimos verò etiam ex soluto & soluta, qui antequam nostra Constitutio emanaret professi, vigore seu prætextu Priuilegiorū, aut Indultorum Apostolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumue superioribus in genere, vel in specie cōcessorum eo ipso per ingressum religionis, vel per eosdem superiores, siue alios quoslibet etiā Sedis Apostolicæ de latere Legatos, aut alios Officiales, vel Ministros, quauis præeminentia, vel authoritate etiā Apostolica fungentes, aut facultate suffultos legitimati, aut ad gradus, honores, & dignitates habilitate, seu redintegrati, & illis aliàs pfuncti sūt: Volumus posthac non obstantibus quibuscūque tā antiquis Priuilegijs, aut literis Apostolicis, quā alijs Indultis, seu Declarationibus, etiam si illa per Nos post dictam Cōstitutionem nouissimè edita fuisse asserantur, honores gradus, aut dignitates huiusmodi obtinere nō posse, ac dispensationes, & legitimationes quascumque eis nullatenus suffragari, nisi specialiter & nominatim cū eorum singulis fuerit super nataliū defectu ad honores, gradus, & dignitates obtinēdas ante vel post ingressum Religionis per Rom. Pontificem immediate, vel de eius speciali mandato dispensatum, deq. dispensatione seu mādato per literas Apostolicas, seu in forma Breuis, vel saltē per patētes literas Cardinalis Protectoris, de ipsius Rom. Pont. voluntate fidē facientes legitimè constiterit.

Eos pariter qui tempore publicationis nostræ Constitutionis in suis Religionibus,

gionibus, fine hmôi speciali Rom. Pont. dispẽsatione Officia, Honores, & Dignitates habeăt ad vitam, eo ipso ab illis amotos, & absolutos harum serie declaramus. Ad tempus autẽ illa obtinentes permittimus in sua administratione vsque ad finem sui temporis conseruari : ita tamen, vt in posterũ nec tẽpus ordinarium eis prorogari aut extendi, neque ipsi ad alias non modo similes, verum etiam neque ad inferiores, aut altiores, & maiores dignitates, honores, gradus ascendere possint, perinde ac si id ipsum præfata nostra Constitutione ab initio expressum fuisset.

Ne tamen huiusmodi Religiosi in liberalium artium, ac præsertim sacræ Theologiæ studijs, & religiosis profectibus segniores fiant, atque eorũdem pia studia refrigescant, eos nosse volumus, quod si ipsorum quispiam eximia doctrina, vitæq. & morum sanctitate excellere reperietur, deq. eorum probitate, & præclaris meritis Ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt nõ immerito sperari queat, eorum doctrinam & operam ipsi Ordini, & Sanctæ Dei Ecclesiæ vsui & commodo futuram, tunc demum indulgentiam & benignitatem nostram facilè experientur.

Quoniam verò à multis quæsitum est sub nomine honorum, graduum & dignitatem à quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potissimum sit intelligendum: Declaramus hac in re de qua nunc agitur, appellatione dignitatum honorum, graduum debere intelligi Præpositatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Custodiatus, Prouincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his similia cum honore, & superioritate coniuncta.

Ab officijs autem oneris veluti lectoris, cõfessarii, studiorum, & sacræ Theologię Magistris, Regentis, Prędicatoris verbi Dei, & ceteris huiusmodi, immò etiam à voce actiua, à sacris ordinibus suscipiendis, ipsorumq. ministerio ipsos illegitimos, dummodo ex sacrilegio vel incestu geniti non sunt, nequaquam arcemus.

Cum vero in quibusdam Religionibus Capitula Prouincialia, aut nũquam, aut non quotannis, sed rarius celebrentur: quædam etiam Monasteria, aut Domus huiusmodi in Remotissimis regionibus Hæreticorum, aut Infideliũ Tyrannidi finitimis sita sint : ne ij, quo extra Capitula ad habitum, vel professionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis capitulis præfixũ nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogãtur, concedimus, & indulgemus.

Vt in qualibet Prouincia saltem duo, vel si commodè fieri poterit, tria aut plura monasteria seu domus regulares deputentur, quarum, seu quorum Superiore infrà annum saltem ad inquisitionem super Nouitijs faciendam, & ad ipsos Religiosos iuxta formam præfatæ Cõstitutionis recipiendos, & ad alia quæ in ipsa Constitutione continentur peragenda insimul congregentur.

Quod si paucitas, aut nimia distãtia Monasteriorum ne id quidem patiatur, saltem tribus ex antiquiorib. Patribus vnius Monasterij, aut Domus eius Prouinciæ huiusmodi facultas & authoritas per Capitulum Generale scilicet Monachorum, vel Prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum ijs Monasterijs, Domib. & Locis Regularib. quæ aut nondũ in Cõgregationẽ redacta, aut aliàs nulli Prouinciæ subiecta sunt, statuimus, vt trina Capitula Conuentualia tribus distinctis cum interuallo saltem decem dierum vicibus celebrata, eandẽ in recipiẽdis Nouitijs per trinas huiusmodi distinctas

vices

vices approbatis habeant authoritatem, quæ per nostram Constitutionem Capitulis Prouincialibus est attributa.

Neque verò si in Generalibus vel Prouincialibus Capitulis aliqui vocales desint, nec si a Definitorũ cõsensu aliquis discrepauerit, idcirco receptio religiosorum retardari, impediri, aut impugnari debebit. sed satis esse volumus si vocalium & suffragiorum numerus legitimus à iure, vel per cuiuscumque ordinis statuta præfinitus interuenerit. Et quod de Capitulo Prouinciali aut Generali dictum est, idem iuris statuimus, si quæ Religiones non Capitulorum, sed Congregationum, aut Dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quod autem pertinet ad professionem tam illegitimorum, quam eorum qui post [illegible] ætatis annum expletum regularem habitum susceperũt; quia tunc demum verè & propriè religiosi esse dicuntur cum professionem emittunt; Declaramus eos qui ante prædictam nostram editam Constitutionem habitum susceperunt, & post ipsius promulgationẽ euenerint profiteri, non aliàs ad professionem admittendos esse quam facta inquisitione, & seruata forma in ipsa Constitutione præscripta, & eorum, qui post dictam promulgationem etiam [illegible] non habita dicta inquisitione, & non seruata forma ad professionem admissi fuerint professionem nullius esse roboris, & momenti; In Oblatis autem & Conuersis professionem emittentibus satis erit si quo ad mores, & statum personarum ipsa inquisitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita professione emittenda, quæ militat in expressa statuimus, Ordinib. quod in quibusuis & Religionibus, neque etiam tacita professio quorumcumque Religiosorum induci possit, nec dicta intelligatur, nisi in receptione Constitutionis forma seruata fuerit.

Si quis verò ante editam nostram Constitutionem iam tacitè professus, expressè cupiat profiteri; vel si quis Apostata ad suam Religionem redire voluerit, inquisitio & forma præscripta nõ erit necessaria, nisi vel de moribus, statu, & qualitate personæ, vel de validitate ipsius tacitæ professionis dubitatio aliqua oriatur.

In ijs autem qui in locis à sua patria longissime remotis degentes, vel quorũ patria ab Hæreticis, vel Infidelibus misere oppressa detinetur, voluerint se Diuinis obsequijs sub Regulari habitu dicare, vt in hoc quoque Sedis Apostolicæ benignitas elucescat, quæ cunctos mortales, præsertim vero exteros ex longinquis regionibus ad eãdem assiduè confluentes materno sinu libenter amplectitur, statuimus exteros huiusmodi aduenas, quamuis nõ liquidò constet de ijs omnibus quæ in Constitutione nostra requiruntur, tamen si diligentia adhibita nihil appareat quod eos impediat, habiles reputandos esse.

Quod si quis ante vel post Constitutionem ipsam professus ad Sacros Ordines vel ad honores, gradus, & dignitates promotus existat, & postmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Constitutione nostra expressorum nota quæ prius ignorabantur detegi contigerit. Decernimus eum statim post huiusmodi defectus notitiam habitam, non aliàs quam iuxta formam ipsius Constitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem Sacrorum Ordinum admitti debere.

Contra criminosos verò, quorum professio eadem Cõstitutione nostra irrita declaratur, ac propterea Iudicibus, & Curijs secularibus procedendi facultas cõceditur; tũc demũ id locũ habere volumus, & non aliter, cũ ex Actis publicis constiterit ipsos Iudices, & Curiã secularem ante susceptionem habitus de ipso

crimine

crimine aduersus eos accusationem suscepisse, vel inquisitionem instituisse.

Ceterum, quæ à nobis circa Religiosos viros in præfata Constitutione sancita sunt, ea nequaquam volumus ad Moniales nunc extendi.

Postremò, dum interdicimus ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod Monasterium, Domum, vel Locum alienæ prouinciæ, etiam tamquam hospes, & ad modicum tempus recipi possit, nisi à Superiore loci vbi residebat, & à quo discessit, licentiam expressam in scriptis exhibuerit, vel nisi satis cognitus sit; id obseruari volumus non solum in Religiosis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, sed in ijs quoque qui proficiscuntur de vno in aliud eiusdē Prouinciæ Monasterium, tam sui, quam alterius Ordinis. Quod si dicerent, se ad Apostolicam Sedem confugere ob grauamina, à suis Superioribus licentiam, & literas obtinere non potuisse, non propterea vllo modo recipi valeant, nisi fide dignorum testimonio de petita ab eis licentia, & per suos Superiores denegata constiterit.

In Alma vero Vrbe nostra Religiosi aduenæ, & peregrini de grauaminibus sibi illatis conquerentes, nullibi sine huiusmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, nisi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium super negotiis Regularium a nobis deputatorum, vel ad suos Protectores remittantur, vt ipsis auditis pro rerum & personarum qualitate quid agendum sit, statuetur.

Reliqua autem in priori nostra Constitutione contenta, quæ in præsentibus literis non declarantur, Volumus perpetuo firma & valida, & in suo robore permanere; ac ab omnibus ad quos spectat inuiolabiliter obseruari.

Etsi quid à nobis alicui Ordini aut Religioni præter, aut cōtra prçfatæ Constitutionis formam post illius editionem circa recipiendos extra Capitula Nouitios, aut aliàs indultum aut concessum fuit, id omne ac desuper confectas literas prorsus reuocamus, & annullamus, ac ad terminos prçsentis Constitutionis reducimus, & aliàs nemini volumus suffragari. Decernentes sic in præmissis vniuersis & singulis per quoscumque iudices, &c. Non obstantibus, &c.

Moderatio prçdictarum Constitutionum Sixti V. contra illegitimos Regularium fuit facta à Gregorio X I V. Idibus Martij, 1590. tenoris sequentis.

Gregorius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

CIrcumspecta Romani Pontificis prouidentia, ea, quæ rōnabilibus causis, authoritate Apostolica sancita fuerunt, ipsa rerū experientia suadente, ex alijs interdū non minus iustis causis moderatur & immutatur, prout in Domino cōspicit salubriter expedire. Sanè licet aliàs felicis recordationis Sixtus Papa V. prædecessor noster, nonnulla circa qualitates, modū, & formā admittendi Religiosos ad quoscūq. Ordines salubriter statuerit, prout in duabus desuper, prima videlicet sub datū sexto Calendis Decembr. Anno 3. & altera sub datū Duodecimo Calendis Nouembris, Anno 4. sui Pontificatus editis Constitutionibus latius cōtinetur. Quia tñ vsu comprobatū est, multa inuenta fuisse impementa, propter quç ea quç in prçmissis statuta fuerūt, executioni mādari minime potuerunt. Vnde quā plures literis, & pietate insignes viri a sancto proposito Regularē ducendi vitā abducti, ac impediti, atque ēt alii diu cū maxima eorū laude in Religione versati, ab illius Dignitatibus, Honoribus, Prçlaturis cū

non

non modico Religionis,& Ordinum hmôi detrimẽto repulſi, & inhabiles penitus redditi fuerint.Nos igitur ea qua docuit experientia ſalubriter fuiſſe conſtituta confirmare,quę vero moderatione aliqua indigere,moderari volentes, ac dictarum Conſtitutionum, & inde ſequutorum quorumcumque tenores ẽt veriores præſentibus, pro expreſſis habentes, habita cum Venerabilibus Filijs noſtris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſuper negotiis, & conſultationibus Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorundem conſilio prædictas Cõſtitutiones in ea parte qua cauetur,ne illegitimi ex certo inibi expreſſo damnato toro, vel complexu ad quamcũque Religionẽ neque ad habitum,aut profeſſionẽ Regulares,ſed tantum ad habitum Conuerſorum,aut famulorum in Monaſterijs, alijſq. locis Regularibus ſeruientium admittantur, & ſi poſt dictã Cõſtitutionem profeſſionem emitterent, voluit illã nullius eſſe momenti.Et in altera parte,in qua illegitimè genitos,ẽt ante ipſas Conſtitutiones profeſſos,vigore Priuilegiorum,aut Indultorum cuiuis Ordini,Religioni, Monaſterio,aut Cõgregationi, eorumue Superioribus in genere, vel in ſpecie cõceſſorum,ẽt ipſi per ingreſſum Religionis,vel eoſdem Superiores legitimatos,ſeu ad gradus,honores,& dignitates habilitatos,ſeu integratos,ab honoribus,gradibus, & dignitatibus quibuſcumque tã antiquis ,quã alijs priuilegiis, literis Apoſtolicis,indultis,aut declarationibus,non obſtantibus excludi,ac diſpẽſationes quaſcumque aut legitimationes non ſuffragari , neque in futurum cum his niſi a Sede Apoſtolica.Priuilegijs,quibuſcumque nõ obſtãtibus diſpẽſari poſſe voluit , authoritate Apoſtolica tenore præſentium ad terminos iuris reducimus,& moderamur,ac oẽs diſpenſationes,& habilitationes vigore Priuilegiorum,aut Indultorum Apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio,aut Congregationi,eorumq. Superiorib⁹ in genere,vel in ſpecie,vt præfertur conceſſorum,quæ tpe Conſtitutionum hmôi vſu recepta,& non ſub vllis alijs reuocationibus cõprehenſa erunt, per quoſcumque eorum Superiores factas,in priſtinum ſtatum , & validitatẽ in quibus ante ipſas Conſtitutiones exiſtebant,reſtituimus,& reintegramus.Volentes iiſdem Conſtitutionibus nõ obſtantibus,eos qui quoquis modo illegitimi procreati fuerint,ad habitum,& profeſſionẽ regulares admitti poſſe, queãdmodũ admitti poterãt ſi ſupradictæ Conſtitutiones editæ non fuiſſent.Ita tñ,vt cum de recipiendis quocumque illegitimè natis, ad habitum , & profeſſionẽ Ordinum quorumcumque agetur, ſi ad quos hmôi receptio ſpectat,præter alia, de quibus ex dictarum Conſtitutionum præcepto circa quoſcumque ẽt legitimos diſquirere debent, diligenter eorum vitã,& mores inquirant,& ita demum recipiant,ſi tñ bonam indolem, & virtutis ſpecimen præ ſe ferant,ac tot eis merita ſuffragẽtur,vt natalium ſuppleant defectum , eorumq. receptio, Religioni cõmodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo ij ad quos , vt dictum eſt , pertinet hmôi receptio, matura deliberatione habita, ita cenſuerint, & iudicauerint, dummodo tñ filius illegitimus in Religione,in qua pater,ſiue ante,ſiue poſt natiuitatẽ dicti filij profeſſus fuerit,ipſo patre viuente non admittatur, quod expreſsè prohibemus. Volumus quoque ac ſtatuimus, licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum,aut Congregationũ, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat,iuxta tenorẽ Priuilegiorũ,& Indultorum Apoſtolicorum eis cõceſſorum, quæ dũmodo vſu recepta, nec aliàs ſub vllis reuocationibus cõprehenſa ſint,vt pręfertur,in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis,aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali,ſeu intermedio Capitu

lo, &

lo, & non aliàs, suffragantib. meritis dignos indicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tẽpore ita factas, & inde sequuta quæcũque vt antea valere, tenere, perindeac si supra dictæ Constitutiones non emanassent. Ceterum cum acceperimus, nonnullarum Religionum, & Ordinum præsertim Monachalium Monasteria ita instituta esse, vt in eis perpetua quędam filiatio constituatur; Ideoq. receptio Nouitiorum in vnoquoque Monasterio ad superiorẽ Prælatum, & Capitulum eiusdem Monasterij tantum pertineat, quæ ẽt Monasteria, vt plurimum inter se lõge distant, nec Generalia, Prouincialia, aut intermedia Capitula nisi raro celebrare solent. Ideo statuimus, vt Superiores illorum Monasteriorum de consensu sui Capituli præhabita simul cum his, de quibus in vnaquaque Religione, aut Monasterio iuxta eius Constitutiones recipiendus interrogari solet, aliqua informatione super his, quæ in dictis Cõstitutionibus continentur, ad receptionem huiusmodi procedere valeant, dum tamen anteqñã ad professionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis Constitutionibus habetur, inquisito fiat, quæ postea ab his, a quibus in prædictis Monasterijs examinari solent, diligenter examinetur, & approbetur & demum omnia in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes, quod Superiores prędicti cum eorum Capitulo, aut vbi consuetudo nõ fuerit celebrandi Capitula cum tribus, aut quattuor, ad id in generali Cõgregatione per vota secreta deputatis, seruatis eorum Regularibus Institutis, ac supradictis omnibus, eandem in recipiendis nouitijs habeant authoritatem, quæ per dictas Constitutiones Prouincialibus Capitulis est attributa. Decernentes sic, & nõ aliter per quoscumque Iudices, & Commissarios quauis authoritate fungentes, etiam eiusdem Romanæ Curiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & authoritate vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane, quidquid secùs super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantib. præmissis, ac quibusuis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisq. contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod præsentium transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Pręlati, vel personę in dignitate Ecclesiastica constitutę obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quę eisdem pręsentib. adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostensę. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrę reductionis, moderationis, restitutionis, redintegrationis, prohibitionis, reualidationis, statutorum, voluntatum, & decreti, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingẽtesimo nonagesimo, Idibus Martij, Pontificatus nostri anno primo.

L. Dat.

M. Vestrius Barbianus.

A. de Alexijs.

DECRE.

DECRETA GENERALIA AD REGVLARIVM

reformationem, ac Nouitiorum receptionem, professionem, & institutionem, ac Nouitiorum receptionem, professionem, & institutionem spectantia, alias facta, & publicata, S. D. N. D. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. iussu nuper edita.

Decreta fel. rec. Clementis PP. VIII. De Nouitijs ad habitum Regularem, & professionem non admittendis, nisi in Conuentibus designandis.

CLEMENS PAPA VIII.

REgularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum iuxta nostri muneris debitum laborare non desistimus, illud in primis magnum impedimẽtum afferre quotidiano vsu compertum est, quod in omnibus Conuentibus, iis præsertim, qui maiori reformatione indigent, singuli ad Religionẽ venientes passim recipiuntur. Vnde fit, vt quo magis nos variis Constitutionibus malè affectas radices amputare studemus, eo magis indies deprauatæ, infructuosæq. eiusmodi nouiter profitentium succrescant. Cui quidem malo occurrere volentes, præsenti Decreto statuimus, districteq. præcipimus, omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commissariis, Ministris, ceterisq. Superioribus Conuentuum intra Italiæ, & insularum adiacentium fines existentium quibuscumque, & quorumcumque Ordinum Mendicantium, vt de cetero neminẽ sub quouis prætextu, aut colore ad habitum Regularem admittant, nisi in conuentib. authoritate nostra propediem in vnaquaque Prouincia designandis. Insuper sancimus, vt quo ad eiusmodi Conuentus, vt pfertur, per Nos deputati nõ fuerint, oẽs præfatorum Ordinum Superiores à receptione quorumcumque Nouitiorum siue ad habitum, siue ad professionem omninò abstineant. Superior, qui huius Decreti transgressor exstiterit, ipso facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisq. actiuæ, & passiuæ & perpetuæ inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda, se nouerit incurrisse, ac aliis etiam pœnis arbitrio nostro subiaceat. Receptiones verò, & professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum nostrum admissi fuerint, nullas, & irritas esse, ex nunc decernimus. Priuilegiis, Statutis, & Consuetudinibus quibuscumque in contrarium minimè obstantibus. Dat. Romæ die 12. Martii 1596.

Vide const. Urbani 8 [illegible]

Reno-

Renouatio, & ampliatio eiusdem Decreti.

De Nouitijs ad habitum Regularem non recipiendis, nisi in Monasterijs, & locis designandis.

SAnctissimus in Christo Pater, & D.N.D. Clemens, Diuina prouidentia Papa VIII. cum iamdudum animaduerteret collapsæ Regularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum, iuxta sui muneris debitum, vigilare, ac laborare nō desistit, illud in primis magnum impedimentū afferre, quod in omnibus Monasteri s, & Conuentibus, ijsq. præsertim, qui maiori indigent reformatione, singuli ad Religionem profitendam accedentes, passim, ac sine delectu recipiuntur; ac inde fieri, vt quo magis varijs Constitutionibus malè affectas radices euellere studet, eo magis infructuosa nouiter profitentium germina quotidie succrescant; cumq. ob zelum, ac desiderium, quo tenetur Sanctitas Sua, omnes Regulares ad vetus suæ cuiusque Religionis institutum redigendi, districtè prohibuerit, ne quis in ceteris Monachorum, & Mendicātium Ordinibus ad suscipiendū habitū Religionis admitteretur, profiteretunie, quousque Monasteria, & Conuentus aliquot destinarentur, in quibus posset commodius Regularis obseruantia, secundum reformationem à Sanctitate Sua institutam, introduci: quia tamen, non obstante tali prohibitione, cognouit nonnullos fuisse, vel sub colore facultatis, & licentiæ a Sanctitate Sua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non peruenerit, receptos, & admissos, prеter mentis suæ sensum. Idcirco huic malo prospicere volens, ne licētiarum, ac facultatum huiusmodi subreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis Suæ irritum reddatur; Nunc denuò districtè præcipit, ac mandat, omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commissarijs, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuscumque, ceterisq. Superioribus Conuentuum, Monasteriorum, ac Domorum quocumque nomine appellentur, intra Italiam, & Insularum adiacentium fines existentium, quorumcumque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium exceptis tamen Cartusianorum, Fratrum Minorum de strictiori obseruantia, necnon Capuccinorum Sancti Francisci, Reformatorum Sancti Dominici, Discalciatorum Ordinis Carmelitarum, necnon Fratrum Congregationis Foliensis, Cisterciensis Ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulensis, & Montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Iesu, Sancti Pauli Decollati, & aliorum de Somascha, Ministrorum infirmorum, respectiue Ordinibus, Societatibus, seu Congregationibus nuncupatis, quę etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi; (Ne sub cuiusuis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, nisi per literas in forma Breuis dumtaxat, & non aliàs quemquam ad habitum Regularem suscipiendum, nec etiam Conuersos, nisi in Conuentibus, Monasterijs, & Domibus, Authoritate eiusdem S.D.N. propediem in vnaquaque Prouincia designandis; recipere, aut receptos ad professionem admittere vllo modo audeant. Quinimò, contra primam prohibitionem Sanctitatis Suæ receptos, etiamsi imperfectum habitum, aut sine caputio gerant, post præsentis Decreti in Romana Curia publicationem, omnino eijcere debeant.

Superiorem autem, qui huius Decreti trāsgressor exstiterit, ipso facto pęnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & passiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda, eo ipso incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pęnis arbitrio Sanctitatis Suæ imponendis subiacere.

Receptiones verò, & professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum admissi fuerint, nullas, & irritas esse ad quemcumque effectum, ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas Sua eos Ordines comprehendere, qui Cōuentus, Domos, & Monasteria à se probata pro Nouitiorum receptione, & educatione, hactenus permissione sua constituerint.

Ceteras verò licentias, siue particulares, quæ in hanc diem effectum non sunt sortitæ, reuocat, & annullat.

Vult autem Decretum hoc suum in solitis locis Vrbis publicatū ita prædictorū singulos afficere, ac si cuilibet personaliter fuisset intimatū, Priuilegijs, Statutis, & Constitutionibus quibuscumque in contrarium minimè obstantibus.

Datum Romæ apud S. Marcum, Die xx. Mensis Iunij. M.D.XCIX. Et fuit publicatum Romæ die tertia Iulij 1599.

Decretum pro Reformatione Regularium, tam Monachorum, quam Mendicantium cuiuscumque Ordinis, & Instituti.

CLEMENS PAPA VIII.

1 NVllus omninò prætextū cuiuscumque priuilegij, vel superioritatis, etiam Generalatus, à seruitio chori censeatur immunis, nisi pro tempore, quo quis in proprij offici, munere actu fuerit occupatus. Cum Lectoribus autem, & Prædicatoribus Superiores ijs tantum diebus, quibus eos legere, aut prædicare contigerit, dispensare possint; Idem quoque præstare valeant cum ægrotis, & studiorum causa legitimè impeditis. In eos verò, qui negligentes, aut inobedientes fuerint, salutari pęnitentia Superiores animaduertant ad præscriptum Regulæ, & Constitutionum, alimenti etiam, si opus fuerit, subtractione.

Lectio Sacræ Scripturæ, vel Casuum Conscientiæ bis in hebdomada præscriptis diebus in singulis Monasterijs, & Conuentibus habeatur, ad quam fratres omnes conueniant, eaq. absoluta, mutua collatione circa explicatam doctrinam sese vtiliter exerceant.

Quo Tridentini Concilij Decreta de Paupertatis voto custodiendo fidelius obseruentur; Præcipitur, vt nullus ex Fratribus, etiam si Superior sit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, prouentus, census, eleemosynas, siue ex concionibus, siue ex lectionibus, aut pro Missis, tam in propria Ecclesia, quam vbicumque celebrandis, aliove ipsorum iusto labore, & causa, & quocumque nomine acquisita, etiam si subsidia consanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tamquam propria, aut etiam nomine Conuentus possidere possit, sed ea omnia statim superiori tradan-

tradantur, & Conuentui incorporentur, atque cum ceteris illius bonis, redditibus, pecuniis, ac prouentibus confundantur, quo communis inde victus, & vestitus omnibus suppeditari possit.

4 Neque Superioribus, quicumque illi sint, vllo pacto liceat eisdem fratribus, aut eorum alicui bona stabilia, etiam ad vsumfructum, vel vsum, administrationem, aut commendam, etiam depositi, aut custodiæ nomine concedere.

5 Eorum verò, quæ ad necessitatem concessa erunt, nullus quidquam possideat, vt proprium, neque vt proprio vtatur.

6 Qui in præmissorum aliquo deliquerit, pęnas, nedum a Concilio Tridentino prescriptas, sed alias quoque multo grauiores, superiorum arbitrio imponendas, incurrat.

7 Nulla quorumcumque superiorum dispensatio, nulla licentia, quantum ad bona immobilia, vel mobilia fratres excusare possit, quo minus culpæ, & pœnæ ab eiusdem Concilii Decretis impositæ, & ipso facto incurrendæ, obnoxii sint, etiamsi Superiores asseuerent huiusmodi dispensationes, aut licentias concedere posse, quibus in ea re fidem minimè adhiberi volumus.

8 Fratrum vestitus, & supellex cellarum ex communi pecunia comparetur, & omninò vniformis sit Fratrum, & quorumcumque Superiorum, statuiq. paupertatis, quam professi sunt, conueniat: ita vt nihil superflui admittatur; nihil etiam, quod sit necessarium, alicui denegetur.

9 Quæcumque fratrum vestes, siue lineæ, siue laneæ omnisq. alia supellex in aliquem commodum Conuentus locum deferuntur, ibiq. ab vno, vel duobus Fratribus huic muneri deputatis, diligenter custodiantur, vt inde Superioris arbitrio, prout vnicuique opus fuerit, subministrari opportunè possint.

10 Omnes etiam superiores, quicumque illi sint, eodem pane, eodem vino, eodemq. obsonio, siue eadem (vt aiunt) pitantia, in communi mensa prima, vel secunda, nisi infirmitatis causa impediti fuerint, vescantur; neque singulare aliquid, quo priuatim quisque in cibum vtatur, vllo modo afferri possit; si quis in ea re peccauerit, nihil ea die alimenti percipiat, nisi panem & aquam.

11 Superiores omnes, etiam Generalis, qui redditus, aut præstationes peculiares ratione officiorum habent, eorū accepta, & expensa in libro distincto fideliter & diligenter adnotari curent, neque in alios vsus, quam ratione officii sui necessarios, quidquam expendant. Cum verò contigerit ipsos in aliquo Conuentu commorari, eam pecuniæ quantitatem in communi conferant, ex qua sibi, & iis, qui secum erunt, victus ad præscriptum Regulæ, & Constitutionum suppeditetur.

12 Nullus ex Superioribus locorum, administrationem bonorum, aut aliarum rerum, dispensationemq. pecuniarum, & redditaum sui Conuentus, etiam nomine Conuentus, per se ipsum habere, siue exercere possit; sed vniuersum id onus tribus fratribus eiusdem Conuentus a Generali ita demandetur, vt vnus rerum, & bonorum, reddituumq. colligendorum, ac exigendorum curam habeat; alter tamquam Depositarius, pecunias, ac cetera ab illo collecta, & exacta fideliter asseruet; alius de pecuniis, & rebus a Depositario acceptis Priori, & fratribus, ac Conuentui vniuerso de necessariis, mandante ta-

men ipso Priore, non secundum, proprium affectum, sed iuxta caritatis regulam, veluti bonus dispensator prouideat, officiorum huiusmodi confusione penitus interdicta.

13 Ceterum hi tres tam impensi, quam accepti singulis mensibus Superiori locali adhibitis etiam duobus, vel tribus fratribus eiusdem Conuentus probatioribus, rerumq. vsu peritis, rationem reddant. Deinde, ipsimet rursus, præsentibus Priore, & peritis prædictis, Generali, cum aduenerit: denique ipse Generalis, in quolibet proximo Capitulo Generali saltem coram tribus iudicibus, ab ipso Capitulo ad hoc constitutis illorum omnium, vniuersamq. suæ administrationis tam publicæ, quam priuatæ rationem reddere teneatur, cuius etiam exemplum authenticum ex Actis Capituli describatur, ad hoc, vt ad omne mandatum nostrum, vel Sedi Apostolicæ, Romam transmitti possit.

14 In vnoquoque Conuentu fratrum, is tantum deinceps constituatur, & in posterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius proprijs, vel ex communibus consuetis, vel etiam singulorum eleemosynis, alijsve quibuscumque obuentionibus in commune (vt præfertur) conferendis, commodè possit sustentari: redditus verò & supradicta omnia, in communi loco, ac tuto, diligenter asseruentur.

15 Superioribus autem, ne Concilij Tridentini, aut hæc nostra Decreta declarare, interpretari, aut relaxare vllo modo possint, omninò interdicimus, & prohibemus, decernentes irritum, &c. si quis autem contra præsumpserit attentare, is eo ipso omni gradu, officioq. priuatus, & ad ea perpetuò inhabilis existat.

16 Nullus nisi actu legat, vel prædicet, aliquo sui gradus priuilegio gaudeat.

17 Si alicui ex necessaria causa, Generalis iudicio probanda, socius ex eodem ordine, qui illi ministret, concedēdus erit, is nisi vigesimum quintum agat annum, & qui Communi seruitio sit deputatus, non concedatur, & si commodè fieri potest, sit Laicus Conuersus.

18 Vt omnis scandalorum, & vagationis occasio tollatur, Conuentus clausura perpetuò, ac diligenter seruetur, ac propterea à Superiore Ianitor constituatur, qui diligentia, ac morum integritate maximè commendetur: is ianuæ custodiendæ semper assistat, eamq. nemini fratrum aperiat, nisi socium, & exeundi licentiam obtinuerit.

19 Nullus à Conuentu egredi audeat, nisi ex causa, & cum socio, licentiaq. singulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta à Superiore, qui non aliter eam concedat, nisi causa probata, sociumq. exituro adiungat, non petentis rogatu, sed arbitrio suo, neque eundem sæpius. Licentiæ verò generales exeundi, nulli omninò concedantur.

20 Contrauenientes autem pęna graui, etiam carceris ad Superioris arbitrium plectantur; eandem etiam ianitor subeat, si sciens exeundi facultatem fecerit.

21 Cum autem quis in Conuentum reuertitur, Superiorem iterum adibit, benedictionem recepturus, qui a socio itineris rationem, & quid rei actum sit, diligenter perquirat.

22 Nullos fratres Romam venire superiores permittant, nisi prius a Generali, vel Protectore dumtaxat licentiam scriptis impetrauerint.

23 Si

23 Si quis autem sine huiusmodi facultate Romam venire præsumpserit, voce actiua, & passiua biennio priuatus existat, subiturus etiam alias arbitratu Superiorum infligendas pœnas. Quæ item omnia aduersus eos, qui supradictos admiserint, & receperint, sine vlla exceptione locum habeant.

24 Habeat Superior clauem ita fabrefactam, vt cum sibi videbitur, cellas omnes reserare possit, & propterea nullus cellam, etiam noctu ita claudat, quin semper a Superiore possit aperiri.

25 In medio Dormitorij totam noctem lampas colluceat.

26 Nullus etiam Superior cellas siue in claustro, siue alibi, separatas à communi Dormitorio habeat, sed vnusquisque vnica cella, eadem cum ceteris aliorū fratrum coniuncta, nudis omnino parietibus, ac lecto, & mensa humilibus, vniformique supellectili (vt præfertur) quemadmodum Religiosos decet, contentus sit; possit tamen Generalis alicui ex Superioribus Conuentuum, si eorum muneris, & officij necessitatem id exigere cognouerit, alteram etiam cellam concedere.

27 Cellæ, siue ædiculæ, quæ extra Dormitorium separatim sunt, ad officinas, aut alias ad communem vsum, & commoditatem Conuentus redigantur.

28 Sigillatim suo quisque lecto cubet, neque vllibi duo eodem lecto dormire possint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt.

29 In priuatis cellis nulli camini permittentur, sed omnes obstruantur statim, cardinibus etiam e parietibus conuulsis, vt res illa non ad tempus facta, sed perpetuo duratura videatur, cellis tamen Generalis, aut alterius Superioris, ac Prædicatoris exceptis.

30 Conuentus fenestræ omnes, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum ædes prospiciunt, muro ita obstruantur, vt omnino is prospectus impediatur.

31 Valetudinarium in singulis Conuentibus certo, ac salubriori loco constituatur, quod pro loci situ, ac fratrum numero, quo ad fieri poterit, commodissimum esse possit, in quo fratres omnes, cum ægrotabunt, curentur, nec inde nisi recuperata sanitate abire permittantur. Qui vero infirmorum curæ præpositi sunt, omni se dulitate, ac caritate operam suam præstabunt, ac curabunt, ne quid ægrotis omnino desit, quod ad sanitatem recuperandam pertineat.

32 Ineatur ratio, qua, sublatis licentijs ac facultatibus hactenus quibuscumque concessis, degentes extra Conuentus claustra ad ea quam primum reuocentur, nec de cetero, nisi ex grauissima causa a Sede Apostolica probanda, huiusmodi facultates concedi possint.

33 Nulli in posterum ad habitum, aut professionem admittantur, nisi in Conuentibus per Sedem Apostolicam in qualibet Prouincia deputandis.

34 Curent superiores, vt Constitutio interdicens largitiones munerum, & præscribens hospitalitatis formam, ab omnibus in quolibet Conuentu inuiolabiliter obseruetur.

35 Vt omnis officiorum ambitus occasio præcludatur, caueant omnes a directa, vel indirecta vocum, seu suffragiorum procuratione, tam pro seipsis, quam pro alijs, tum in Capitulis locorum, tum in ceteris præsertim Generalibus Capitulis, aut Congregationibus, seu alibi. Quicumque secus fecerint, præter alias pœnas, & censuras, hactenus contra huius-

modi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum, quæ obtinent, eo ipso incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur, super quo cum eis dispensari à nemine possit, nisi a Nobis, vel Successoribus nostris, & pro qualitate culparum grauius etiam plectantur. Porrò, supradictas omnes pęnas ad complices, ac simpliciter scientes, & non reuelantes extendimus.

36 In Superiorum, & Officialium omnium electionibus forma pręscripta à Sacro Concilio Tridentino, & Ordinis Constitutionibus inuiolabiliter seruetur, iurentq. electores secūdum veritatem cuiusque conscientiæ, probiores, ac magis idoneos se electuros, ac propterea priusquam ad electionem deueniatur, in primis, & ante omnia prælegantur Cōstitutiones de qualitate, & requisitis eligendorum. Ad officia, gradus, & Pręlaturas illi pręcipuè eligantur, qui possint, & consueuerint Regulas Ordinis, & Constitutiones obseruare, præsertim quæ pertinent ad seruitium Chori; ac vestitum, & victum communem.

37 Eligantur in Capitulo Generali, vel Prouinciali aliquot graues, & periti ex Fratribus cuiuslibet Prouinciæ, saltem tres, qui admittēdos ad prędicationem verbi Dei, vel ad audiendas Confessiones etiam ipsorum Fratrum, ac Lectores publicos, diligenter simul examinent, priusquam probentur, & ad huiusmodi ministeria admittantur. Horum etiam curę sit examinare, & probare tam quo ad doctrinam, quam quo ad mores, promouendos ad quoscumque Ordines, in quo seruetur Decretum Congregationis interpretū Sacri Concilij Tridentini, hac de causa nuper editum, & promulgatum.

38 Illud porro Superiores omnes in Domino admonemus, vt memores sint rationis, quam in Nouissimo die reddituri sunt pro Grege sibi commisso, ac propterea omni studio inuigilent, vt quæ in eorundem Ordinis, Regulis, & Constitutionibus de oratione mentali, silentio, ieiuniis, Capitulo culparum, aliisq. spiritualibus exercitiis prudenter, ac piè sancita sunt, ea omnia, & singula ad vnguem obseruentur; intelligantq. super his veluti fundamentis omnium Religionum ædificia construenda, & amplianda esse, quæ vt faciliorem exitum sortiantur, & fructus vberiores in animis Fratrum producant, valde opportunum erit, si in quolibet Conuentu, singulis hebdomadis habeatur sermo de religiosa disciplina, regulariq. obseruantia.

39 Quo verò omnia ordinatè peragantur, appendatur tabella in loco cōspicuo vniuscuiusque Conuentus, in qua distinctè adnotetur quid singulis horis cuiusque diei quilibet Frater præstare debeat, vt certo quoque signo pręmonitus, maiore animi præparatione suo muneri satisfacere possit. Quæ Ordinis Constitutiones, his Decretis non aduersantur, inuiolatè custodiendæ erunt.

40 Quibus horum Decretorum capitibus certa pœna præscripta non est, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Superioris infligatur. Vt autem hæc Decreta (donec alia, quæ ad pleniorem reformationem facient, edantur) ab omnibus obseruari possint, districtè præcipimus Generalibus, ac oībus aliis quibuscumque Superioribus, ad quos hoc spectat, vt curent, ac efficiant, ea omnia inter aliàs eorundem Ordinum Constitutiones perpetuo valituras redigi, interdicta omnino eorum singulis facultate illas declarandi, & aduersus eas vnquam dispensandi. Alioquin sciant se in pœnam Generalatus, & officiorum priuationis, ac inhabilitatis perpetuæ, ad alia quoque munera ipso facto, & sine vlla exceptione respectiue incidisse.

41 Ne verò prætextu dilatæ publicationis eorum obseruatio, quoquo modo differri

differri possit, aut impediri, volumus, vt post illorũ publicationem in Conuentu, vel Monasterio cuiuslibet Ordinis de Vrbe factam, Generalem, aliosq. Ordinum Superiores, ceterosq. quoscumque Fratres præsentes, statim; reliquos verò absentes citrà Montes, vnius mensis, vltra montes, trium mensium spacio ita arctent, ac si eorum singulis personaliter intimata fuissent.

42 Insuper mandamus quod Generales in singulis Conuentibus citra montes, vnius mensis, vltra vero montes, trium mensium cursu decreta supradicta publicari faciant, sub pęna priuationis Generalatus, alijsq. arbitrio nostro imponendis. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, die 25. Mensis Iulij M. D. XCIX.

DEcretum illud quo Fratres Romam petere cum Generalis, & Protectoris licentia dumtaxat permissum est, Sanctitas Sua extendi ad Prouincialem decreuit, ita vt prouincialis ipse ex causa communi totius Prouinciæ dumtaxat facultatem huiusmodi facere valeat; Declarauitq. pœnam priuationis vocis actiuæ, & passiuæ contrafacientibus inflictam, Sanctitati Suæ reseruatam esse, interdicta omnino eorum Superioribus singulis, etiã Generali, ac Protectori facultate illam moderandi, ac relaxandi. Dat. Romæ die 20. Martij 1601.

Decretum felicis record. Clementis PP. VIII. Super Casuum reseruatione ab omnibus Regularium Superioribus obseruandum.

SAnctissimus Dominus Noster, qui iam pridem accuratè perpendit, ac re ipsa comperit, quod reseruatio facultatis absoluendi Religiosos pœnitentes à peccatis quibusdam grauioribus, nisi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores, interdum superiori suo conscientię maculas detegere formidant, adducere posset in æternæ damnationis periculũ, & spiritualis remedij desperationem; Ideo, vt huic malo Sanctitas Sua opportunè prospiceret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reseruet, exceptis iis, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

Veneficia, Incantationes, Sortilegia.

Apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quando eo peruenerit, vt extra septa Monasterii seu Conuentus fiat egressio. Nocturna, ac furtiua e Monasterio, seu Conuentu egressio, etiam non animo apostatandi facta.

Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale, Iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.

Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non sequuto.

Falsificatio manus aut sigilli officialium Monasterij, aut Conuentus, Furtum de rebus Monasterij, seu Conuentus, in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.

Lapsus carnis voluntarius, opere consummatus.

Occisio, aut vulneratio, seu grauis percussio cuiusque personæ.

Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum a Superioribus ad Inferiores, & ab Inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientiæ puritate reseruandam videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in prouincia, matura discussione, & consensu.

Non liceat Superioribus Regularium Confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, ac proprio motu ab ijs petierint.

Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures confessarios, subditorum numero maiori, vel minori, ijq. sint docti, prudētes, ac caritate prę diti, qui a non reseruatis eos absoluant, quibus etiam reseruatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi ipse in primis confessarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore existente, quam Confessarij qui ad Superioritatis gradum fuerint, promoti, caueant diligentissimè ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibusdam peccatis, etiam non reseruatis a confessarijs imponendas, quæ subditos ab huiusmodi perpetrandis cohibere possint.

Atque ita per quoscumque Regularium Superiores, quicumque illi sint, obseruari mandauit. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac cuiusuis Concilij, etiam Generalis Decretis, necnon Consuetudinibus etiā ab immemorabili tempore obseruatis; aut Regularibus, seu prouincialibus Capitulis editis, Statutis, & Constitutionibus etiam Apostolica authoritate confirmatis, Priuilegijs, Indultis, & Concessionibus quibuscumque, quorum tenores hic pro expressis haberi voluit, ceterisq. in cōtrarium facientibus quibuscumque. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, die 29. Mensis Maij, Anno Domini 1593.

Sanctitas Sua deinceps declarauit, & declarat, vt si huiusmodi Regularium Confessarijs casus alicuius reseruati facultatem petentibus Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarij illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate, absoluere.

Formula concedendi facultatem pro Nouitijs ad Regularem habitum recipiendis in Monasterijs, & locis designatis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. cū regularem disciplinam restituere, atque in pristinum statum reuocare maximè cuperet, regularesq. omnes, vitam, moresq. suos ad rationem eius instituti, quod quisque professus esset, ita componere, vt quæ ad votorum vim, habitum, victumq. communem pertinent, ea potissimū singuli

singuli religiosissimè obseruarent, generali decreto, quod de mense Iunij editum, tertia Iulij anni 1590. promulgatum fuit, Ordinum Religiosorum Superioribus, (nonnullis exceptis) prohibuit, ne aut Nouitios reciperent, aut quemquam ad professionem ante admitterent, quam à Sanctitate Sua Monasteria aliquot ad eam rem præscripta essent, in quibus obseruantia Regularis vigeret. Nunc verò eadem Sanctitas Sua à locorum etiam Ordinariis, quibus id muneris demandauerat, certior facta, in infrascriptis Monasteriis, & Conuentibus Ordinis N. præfinitum esse numerum dumtaxat eorum, qui vel ipsius Monasterii censibus, vel consuetis eleemosynis sustentari ibi commodè possunt, atque in iis omnia fideliter obseruari, quæ sunt cum illorum professionis perfectione coniuncta, nempè castitatis, paupertatis, & obedientiæ vota, vna cum ceteris decretis particularibus, vel instituti ipsius, vel Pontificus, etiam ad victum, vestitumq. communem spectantibus (ipso Decreto, vt suprà, edito, & promulgato, nequaquam obstante) potestatem facit Superiori eiusdem Ordinis, Nouitiatus in infrascriptis Monasteriis, & Conuentibus erigendi, Nouitios recipiendi, educandi, atque ad professionem admittendi; modo tamen id ad præscriptum instructionis iussu Suæ Sanctitati editum, neque aliò modo fiat. Quoniam verò ea est Suæ Sanctitatis mens & voluntas, vt in Monasteriis, & Conuentibus, ad alendos Nouitios præfinitis, regularis obseruantia perpetuo retineatur, mandat, & præcipit, vt in ipsis præscriptus iam personarum numerus in posterum seruetur, nullusq. omnino Superior cuiusuis conditionis, personarum, & Nouitiorum numerum augere præsumat, ea pęna proposita vt in omnibus priuatus officiis, vocis actiuæ, & passiuæ ius omne amittat. Vult denique Sanctitas Sua huiusmodi facultatem per Congregationem Reformationis Apostolicæ hoc decreto Secretarii manu subscripto, concedi, non obstante decreto, vt supra, promulgato, Dat. Romæ die, &c.

Pręscribitur verò numerus Sacerdotum.., Clericorum.., Nouitiorum.., Conuersorum autem...

N. Visitationis, & reformationis Apostolicæ Secretarius.

Decretum super forma recipiendi Nouitios Regularium ad habitum, & professionem.

SAnctissimus in Christo Pater, & D.N.D. Clemens Diuina prouidentia Papa VIII. Qui aliàs pro Regularis disciplinæ restitutione, singulis Regularium Ordinibus (quibusdam exceptis) prohibuit, ne ad Regularem habitum Nouitios in posterũ reciperent, receptosue ad professionẽ admitterent, quousque in aliquibus cuiusuis Ordinis Monasteriis, seu Conuentibus, (in quib. Nouitiatus pro recipiendis, & educandis Nouitiis designarẽtur, & approbarentur) ad eius

ad eius, quam professi sunt, Regulæ præscriptum, vitam moresq. restituerent, & componerent, certior deinde factus quosdam omnium fere Ordinum Conuentus, seu Monasteria ad pristinam illam Regularem viuendi formam, & disciplinam, quam diutius desiderauerat, fuisse redacta; in eisdem Monasterijs, & Conuentibus, vt Nouitiatus erigi, Nouitijq. recipi possent, (sub certis tamen legibus, ac ea præsertim, vt licentia a Congregatione Reformationis Apostolicæ prius obtenta esset,) concessit, & ad id illa designauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro Nouitiorum receptione, & institutione, de mandato Sanctitatis Suæ præscripta fuerunt, in posterum accuratius, & exactius obseruentur, vltra formam traditam in Constitutionibus fel. record. Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis Suæ super receptione Nouitiorum, decreuit, ac præsentis Decreti virtute mandauit, ne in Conuentibus, seu Monasterijs ad Nouitios recipiendos, de Sanctitatis Suæ, seu dictæ Congregationis Reformationis licentia hactenus designatis, & approbatis, seu in posterum designandis, & approbandis, Nouitij ad habitum recipi vllatenus possint, vel admitti, nisi prius ab ipsa Congregatione, vel à proprijs locorum Ordinarijs, aut ab illis, in quorum Diœcesi nouitiatus existunt, in quibus Nouitij recipendi fuerint expressè, & nominatim Nouitij ipsi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi, & admitti possint, licentiam, in scriptis (gratis tamen in omnibus, etiam quo ad scripturam, concedendam) obtinuerint. Monet autem Sanctitas Sua eosdem Ordinarios, omnem curam, & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, cōditionem, educationem, scientiam, vitam, & mores, ceterasq. qualitates in ipsis Nouitijs requisitas, obseruentur Institutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Reformationis factæ, & publicatæ, neque aliter, nec alio modo aliquem ad habitum recipi permittant: Ordinariorum ipsorum conscientiam onerando, si quempiam approbauerint, vel admitti præmiserint, qui non sit idoneus, & iuxta Constitutiones, & Institutiones prædictas, approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quorumcumque Ordinum, qui in admittendis ad habitum, & professionem Nouitijs, formam Constitutionum, & Institutionum prædictarum non seruauerint, aut Nouitium aliquem, quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio conuentu, & loco, seu Monasterio, præterquam in hactenus à Sua Sanctitate, vel à dicta Congregatione designatis, & approbatis, seu in posterum designandis, & approbandis, vel vltrà numerum in eorum singulis præscriptum, seu præscribendum receperint, vel admiserint, seu aliàs præmissis quouis modo contrafecerint. Irritum ex nunc, & inane decernens quidquid secus, vel aliàs, quauis authoritate à quouis gestum, vel attentatum fuerit. Non obstantibus quibuscumque, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die 19. Maij 1602. Pontificatus eiusdem Sanctissimi Domini nostri, Anno vndecimo.

Insti-

Institutiones super receptione, & educatione Nouitiorum Religiosorum in Monasterijs, & Conuentibus designatis, vel designandis, Clementis eiusdem VIII. iussu edita.

CVm ad Regularem disciplinã in singulis Religiosorum Monasterijs propagandam, Nouitiorum institutio maximè vtilis sit, ac necessaria, & nihil ad grauem illam, ac laudatissimam priscorum Patrum viuendi rõnem relaxandam maiorem vim habuisse compertum sit, quam, vel nimiã in recipiendis Nouitijs facilitatem supra numerum, quam capere, atque alere Monasteria ipsa possent, vel negligentiam improbando, & examinando eorum spiritu, an verè esset ex Deo, atque ex præcipuo desiderio illi inseruiendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque instituẽdis. Idcirco, vt huiusmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & singulis ad quos spectat, vt in recipiendis Nouitijs, & in eorũ institutione, atque educatione, necnon in magistri, & aliorum ministrorum electione, præter alia, quæ in Sacris Canonibus, ac Decretis præsertim Concilij Tridentini, Pontificijs, & cuiuscũque Ordinis, aut Instituti Constitutionibus cõtinentur, tam in aliàs designatis, quam nunc, & in posterum ad hoc designandis Monasterijs, & Conuentibus, hæc quæ sequuntur, inuiolatè obseruari, & exequi perpetuò curent.

Primum, quod attinet ad Nouitiorum recipiendorum formam, vltrà diligentem perquisitionem, quæ habenda erit de vniuscuiusque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vitæ anteacta, ac præcipuè eorum, qui sextum decimum ætatis suæ annum excedẽt, an criminosi, an ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius administrationis rationi obnoxii sint, iuxta formam Constitutionis felicis record. Sixti V. & moderationum subsecutarum; Illud etiam Superiores, ad quos spectabit, sedulò perquirant, vt, quibus in Monasteriis, & Conuentibus ex Apostolica facultate Nouitiatus fuerint instituti, in ijs ad Religionem nullus in posterum admittatur, qui, & ex honestis parentibus natus non sit, & conditiones Sacris Canonibus, Summorumq. Pontificum Constitutionibus præscriptas, nõ habet, iuxta Decretum super forma recipiendi Nouitios, die 19. Maij 1602. editum.

Quisque recipiendus in aliquo Ordine Regulari, etiam Mendicantium, in ea sit ætate constitutus, quam eius Ordinis, in quẽ recipietur, regularia instituta, & ordinationes requirunt, eam vero literarum scientiam calleat, aut illius addiscendæ spem indubiam præseferat, vt minores, & suis temporibus, maiores Ordines, iuxta Decreta Sacri Concilij Tridentini suscipere valeat. Sed si quis annum vigesimum quintum excedens ad habitum Regularem admitti postulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Conuersorum tantum, quibus literarum scientia non est necessaria, numerum referatur; Ipsi autem Conuersi non recipiantur ante vigesimum ætatis suæ annum. & nisi saltem præcipua Doctrinæ Christianæ capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo spiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem sibi finem proposuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo liberius famulari possint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & subsidio ipsorum indigentes, destituantur.

Proui-

Prouideant quoque vt omnes, etiam Cõuersi recipiendi, priusquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs quibus munus hoc incumbit, de Regula, quam professuri sunt, tribus votis essentialibus, statuq. Regulari, & aliis cuiusque Ordinis peculiaribus institutis, & Constitutionibus diligēter instruantur. Et quia quarundam Religionum moris est, nedum Cõuersos ad professionem admittendos, verum, & Oblatos, vt vocant, recipere, circa ipsorum Oblatorum receptionem vnaquæq. religio suas peculiares Constitutiones, specialiaq. instituta obseruare teneatur.

Statim atque Nouitii ad habitum recepti, & in locum Nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confessionem totius anteactæ vitæ conscientiam discutiant, & expurgent.

Quod verò ad loci qualitatem vniuscuiusque Nouitiatus spectat, locus huiusmodi propria clausura ab ea parte Conuentus, & Monasterij, in qua degunt professi, segregatus, quot erunt numero Nouitij, vel dormitorium ita capax, vt pro singulis singuli lectuli commode sterni possint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magistro, eiusque socio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adsit ad spirituales collationes, seu conferentias faciendas, ac lectiones, instructionesq. Magistri audiendas, & in quem hiemis tempore ad calefaciēdum se igne communi recipiant.

Oratorium insuper, seu Cappella, si commode fieri poterit, ad Nouitios in spiritualibus, præsertim in cæremonijs, Ecclesiasticisq. functionibus exercendos.

Hortus quoque peculiaris ad honestam recreationem bene conclusus, atque munitus adsit, sin minus, hortum ceteris Fratribus communem recreationis tempore ingrediantur. Ipsis vero Nouitijs ibi commorantibus, curabit Magister cum loci Superioris authoritate (si opus fuerit) ne in eundem quisquam alius ingrediatur.

Ad huiusmodi locum Nouitiatus nemini eiusdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monasterij Officiali, vllo vnquam tempore sub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magistro, eiusq. socio, ac etiam Monasterij, aut Conuentus Superiori, si quandocumque ingrediendum sibi necessario existimauerit, quo tamen casu aliquem semper ex senioribus Conuentus, vel Monasterij Patribus socium assumat.

Huius loci clausuræ clauis apud Magistrum semper asseruetur, illiq. soli liceat ex graui tantum causa ingressum illuc alicui permittere: si quis autem Nouitiorum quempiam alloqui voluerit, Magistro præsente, & non aliter alloquatur.

Nouitiorum Magistro socius, si per Nouitiorum instruendorum multitudinem necessarius fuerit, vita, & moribus (quo ad fieri poterit) cõsimilis deputetur, qui in his, quę ad Nouitiatus regimen spectãt, dicto Magistro immediatè subiectus existat, eliganturq. tam Magister, quã socius, per Prouinciale Capitulum, per trienniũ ad minus onus huiusmodi subituri. Quod, si aliquo casu extra tempus Capitulare noua loca Nouitiatus, concedi contingat, tunc electionem Magistri Nouitiorum, & socij huiusmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, seu Ministrum, aut eorum Visitatores, seu Vicarios, de Definitorum tamen vel grauiorũ aliorum Patrum consensu, fieri permittitur, Idemq. seruetur, si intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de causa

causa ex illis locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum consimiles subrogari debeant.

Tam Nouitiorum Magister quam socius, ab iis omnibus officiis, oneribusq. vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valeant. Ipse Magister sacerdotali ordine sit initiatus, ac in quinto saltem supra trigesimum ætatis suæ anno constitutus, & per decennium à professione emissa in Religione perstiterit: Socius vero trigesimum annum excedat, sintq. ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiã anteactæ exemplo præstantes, orationis propterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, caritateq. referti, non sine affabilitate graues, zelum Dei cũ mansuetudine prę se ferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione, ira pręsertim, & indignatione, quæ in se, & erga alios caritatem impedire consueuerunt, quam longissimè alieni, & tales demum, qui omnibus seipsos bonorum operum exemplum præbeant, vt ii, qui eorum curæ subsunt, illos non tam metuant, quam revereantur, nec illis vnquam detrahere quidquam possint.

Habeat etiam Magister plenam, & absolutam potestatem circa Nouitiorum institutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Visitatoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore se ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitii omnes in Regulari disciplina sedulò exerceantur, agnoscantq. præcipuè Diuinæ, qua digni facti sunt, vocationis pręstantiam, & excellentiam, quæ vera sit atque perfecta votorum solemnium & quam necessaria cuiusque Ordinis Constitutionum obseruãtia, modum in oratione, tum vocali, tum mentali fructuosè persistendi, illicitas passiones, & vitia (ad quę natura per peccatum labefactata omni tempore prona est, atque procliuis) per sensuum custodiam, & mortificationem cohibendi, austeritatem, ieiunia, cilicia, disciplinas, conscientiæ puritatem, crebram illius discussionem, Sacramentorum frequentiam, confessionis præsertim, quæ bis saltem singulis mensibus fiat, per aperitionem quotidianam motuum internorum cordis, & tentationum manifestationem, per exercitium humilitatis circa viliora ministeria, per modestiam in omnibus affectionibus, diuturnumq. silentium.

Quilibet Nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnusquisque secundum propriam capacitatem, & ordinem sibi a Magistro præscriptum, ac pluries in die propriam conscientiam vnusquisque examinare contendat. Ipsi autem Magistro soli Nouitiorum confessiones audiẽda cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, si ita expedire iudicauerit, vel per seipsum vel per alium ab eo deputandum, semel, aut bis in anno eorundem Nouitiorum confessiones audire.

Quotidie Missæ sacrificio intersint, & statutis horis in Choro, nocturnis, diurnisq. Diuinis Officijs assistant.

Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legant, vel scribant res spirituales, modestam animi recreationem interponant, quæ in solitario loco, & commodo extra Nouitiatum semel in hebdomada, vel in alternis saltem hebdomadibus longior statuatur, fiatq. semper Magistro præsente, vel socio, qui multum inuigilent, ne duo ab alijs commorentur disiuncti, atque eo tempore, cuiusque, in quam natura feratur, propensionem, scrutentur.

Non

Non liceat eis, durante Nouitiatus, & probationis tempore, vna cum Professis, nisi in Choro, Ecclesia, tempore Officiorum, in processionibus, aut in cœnaculo causa refectionis commorari, nec permittatur eis professos domo exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuisque necessitatibus, quæ accidere possunt, vnus ex Nouitijs ipsi ætate, moribusq. prouectior deputetur, qui absente socio, Magistro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat, cui etiam ianuæ custodiæ, & rerum leuioris momenti prouisio intra nouitiatum committi poterit.

Cum autem, licet Clericorum benè instituendorū cura debeat esse præcipua, Conuersorum tamen religiosa instructio non sit prætermittenda, quin potius æquanimiter amplexanda, quandoquidem satis exploratum est, istorum etiam cum regulam profiteantur eandem, perfectam educationem, tum Religioni decorem, & ornamentum, tum aliis Christi fidelibus ædificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre; Conuersis ipsis a Clericorum Nouitiatu separatus ad dormiendum locus (quantum commodè fieri poterint) assignari præcipimur. Illi tamen hac separatione non obstante, Magistro Nouitiorum, seu Superioribus Monasteriorum, & Conuentuum iuxta cuiusque Ordinis Statutā, & Constitutiones subditi esse, & obedientiam præstare debebunt, à quo non tantum circa corporalia obsequia probādi, & exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate, & commoditate, de spiritualibus præsertim de modo mentaliter orandi, diligenter instruendi erunt, quod vt commodius fiat, ad Capitula, & spirituales Conciones, quæ per Magistros Nouitiis fieri solent, accersiri debeant, & in Ecclesiis statutis horis conueniant, nisi tunc in suis officiis actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis elapso, in tantum, qui non solum religiosæ perfectionis capaces, sed ad laborem corporalem apti, nouo, ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis suæ annū, quo ad Clericos decimum sextum, quo vero ad Conuersos, vigesimum primum excesserint) ad professionem admittantur. Sed qui ad Conuersorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possint.

Superior cuiuslibet Conuētus, in quo Nouitiatus fuerit constitutus, particularem librum habeat, in quo vniuscuiusque Nouitij professio registretur illamq. Nouitius professus propria manu, & duo testes, qui præsentes fuerint, subscribant.

Conuersus verò literarum ignarus, professus, eorundem testium, qui se subscripserint, præsentia propria manu signum Crucis apponat, asseruetur q. liber, & custodiatur in Archiuio, vbi scripturæ ad Monasterium, seu Conuentum pertinentes reponi consueuerunt.

Quia verò in quibusdam Ordinibus filiationis vsus est receptus, declaratur, quod licet decretum sit, vt Nouitijs educandi circa Monasteria, aut Conuentus designatta quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen sit Superioribus Monasteriorum, & Conuentuum huiusmodi Ordinum, in quibus filiationis vsus receptus est, eos, quos prænarratis qualitatibus fulsultos repererint, in suorum locorum filios iuxta cuiusque Ordinis Constitutiones adscribere, sicq. adscriptos, cum iuxta præsentes Institutiones, & alias, seruatis seruandis, ad Ordinem recepti fuerint, ad loca Nouitiatuum cum testimonialibus literis transmittere, vbi tamquam dictorum Conuentuum, seu Monasteriorum

nasteriorum, filii eorundem nomine, & instantia recipi, ac in Nouitiatu probari, & deinde antequam ad eadem Monasteria, seu Conuentus filiationis huiusmodi remittantur, in professorio ad perfectionem, vt præmissum est, exerceri debebunt.

Porro, ne loca vnius Monasterii, seu Conuentus ab alio præoccupentur, Capituli Generalis, aut Prouincialis partes erunt, numerum præscribere pro omnibus & eam similiter rationem circa alimentorum contributionem (si opus fuerit) iure, ac singulis Conuentibus, & Monasteriis præscribere, quæ magis expedire videbitur.

Vt autem Nouitii iam in Professorum numerum (sicut præmittitur) recepti, melius in bono spiritu, regularisq. disciplinæ obseruantia stabiliantur, & consumentur, mandatur, vt statim post professionem emissam, si in Conuentibus, aut Monasteriis pro Nouitiatibus assignatis locus aderit secundi Nouitiatus, siue Professorii, ab ea, quæ Nouitiorum est, atque antiquiorum Professorum habitatione distinctus, & segregatus, collocentur, si Monasterium, aut Conuentus eos alere queat, sin minus, in alium commodiorem Conuentum, aut Monasterium transferantur, in quo is locus cum requisitis ad Nouitiatum supranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo construatur.

Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ suarum Constitutionum, seu Institutorum vigore maioris temporis cursus nouos Professos intra Nouitiatum detinere consuescunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt, prædictis earum Constitutionibus non obstantibus, id ipsum facere possint, si id rationi ac Religioni magis expedire diiudicauerint, quib. in locis degant sub Regulis, & modo viuendi adhuc arctiori, quam seruent antiquiores Professi, ita quod in negotiis Monasteriorum, aut Conuentuum non se intromittere, nec communibus tractatibus interesse, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibiq. permaneant, quousque ad ætatem sacris Ordinibus suscipiendis sufficientem deuenerint, vel saltem per triennium post professionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarũ studiis operam nauare sub directione ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magistrum præditum esse opportere dictum est.

Declaratur tamen, quod proter premissa non censeatur concessa licentia recipiendi Nouitios nisi in locis pro Nouitiatu designatis, aut in posterum designandis, & pro numero dumtaxat in eorum singulis præscripto, vel præscribendo.

Denique si illi, qui inter Religiosos gradu, & ordine Superiores sunt, & alii ad quos spectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, seu quouis modo contrafecerint officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt, priuationem, grauioresq. pro modo admissæ culpæ pœnas, se subituros certo sciat. Dat. Romæ apud S. Petrum, die 19. Martii 1603.

Decre-

Decretum S. D. N. D. Pauli Papæ V.

De certo Religiosorum numero cuicumque Monasterio, Conuentui, ac Domui Regulari præfigendo.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus Noster, Dominus Paulus Diuina prouidentia Papa V. Cum ex plurimis, ijsq. grauissimis Decretis, quæ felic. record. Clemens VIII. ad regularem disciplinam restituendam, & augendam condidit, illud maximi momenti esse animaduerterit, quod à Sacro Concilio Tridentino multo ante cautum etiam fuerat, vt is tantum Religiosorum hominum numerus in singulis Monasterijs, Conuentibus, & Domibus Regularibus constitueretur, qui, vel proprijs redditibus, & obuentionibus, vel consuetis emolumentis, ac eleemosynis ali commodè possent magnamq. fortasse obseruantiæ regularis iacturam inde factam esse, quod Ordinum Superiores illud exequi nimium distulerunt: vt hoc etiam adhibito remedio, huiusmodi incommodo prospiceret, aditumq. iis Prælatis Regularibus præcluderet, qui plures ad suam Religionem admittentes, quam Monasteriorum & Conuentuum census, eleemosynę, & qualitates ferant, non leuem subditis vitæ claustralis relaxandæ occasionem præbere videntur, Decreuit, & præcepit, ac præsentis Decreti virtute præcipit, mandat, omnibus & singulis Generalibus, Prouincialibus, Commissariis, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicariis, & quibuscumque aliis Superioribus Monasteriorum Conuentuum, & Domorum, quouis nomine nuncupentur, Ordinum, Congregationum, & Institutorum, tam Monachorum, quam Mendicantium, & non Mendicantium, Regularium quorumcumque existentium intra fines Italiæ, & Insularum adiacentium, vt singuli, ad quos pertinet, in qualibet Prouincia, adhibitis duobus, aut tribus Monachis, Fratribusue sui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum vsu peritioribus, bona immobilia, census, redditus, & prouentus omnes, consuetas item eleemosynas, & obuentiones, tam communes Monasteriorum, Conuentuum, & Domorum eiusdem Prouinciæ, quam etiam singularibus personis religiosis assignatas, seu permissas, in communem vsum deinceps conferendas, decem annorum diuersorum habita ratione, diligenter, mature recognoscant, ijs omnibus detractis, quæ reparationes præstationes grandines, sterilitates, aliaue cuiuslibet generis onera consueuerunt absorbere, eaq. omnia scripto fideliter exarata, idem Superior, cuius interest, in primo Capitulo seu Congregatione Prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipsomet Capitulo, vel Congregatione deligendis proponat, qui computatis huiusmodi redditibus, eleemosynis, & obuentionibus vnitersis, ac oneribus, vt super iis detractis, sedulo examinent, quot religiosi homines in vnoquoque Monasterio, Conuentu, Domo regulari, iuxta regionis & proprijs Instituti more, victum, & vestitum in communi habentes competenter valeant sustentari; Tum eorundem bonorum, redditũum, eleemosynarum, & onerum præcisam notam ipsimet Congregationi, Capitulóue Prouinciali exhibeant, vt in illo diligenter omnibus discussis, cuicumque familiæ Conuentus, Monasterii, & Domus regularis quouis nomine nuncupatæ in singula quaque Prouincia certus earum tantum personarum

numerus

numerus communi Patrum Capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemosynis, & obuentionibus, vt superius, sufficienter ali possint. Ne verò Superioris, qui id præstare debent, serius, aut remissius, quam par est, muneri suo satisfaciant; Mandauit, ac mandat Sanctitas Sua, vt infra annum a die dati præsentis Decreti computandum, omnia hoc de genere Capitulariter gesta in authenticam formã redacta ad Congregationem Reformationis Apostolicæ singuli mittant, numerumq. familiæ singulorum Conuentuum, Monasteriorum, & Domorũ huiusmodi Regularium, Capituli vel Cõgregationis Prouincialis sententia & authoritate præfinitum iidem Superiores Ordinum, Cõgregationum, & Institutorum quorumcumque tam Generales, & Prouinciales, quam locales omnes perpetuo seruare omninò teneantur; eos autem Superiores cuiuscumque status, gradus, & cõditionis existant, qui prędicta omnia prędfixo termino non præstiterint, vel numerum huiusmodi præscriptum quouis modo augere præsumpserint, priuationis omnium officiorum, quę tunc temporis obtinebunt, vocisq. actiuę, & passiuę, ac ad omnia suę Religionis Officia, & Gradus inhabilitatis perpetuã pęnam eo ipso incurrere, atque aliis etiã grauioribus ad Sanctitatis Suę, & successorum suorum arbitrium infligendis pęnis subiacere voluit, & declarauit. Vult pręterea Sanctitas Sua, per hoc Decretum eiusdem Cõgregationis Reformationis Apostolicę Secretarii manusubscriptum, consuetisq. Almę Vrbis locis affixum, & publicatum, omnes, & singulos Ordinum Regulariũ Superiores, ad quos spectat, perinde affici, ac si fuisset cuilibet personaliter intimatum. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, Priuilegiis, Statutis, Indultis, nec aliis contrariis quibuscumque. Datum Romę apud Sanctum Petrum, die 4. Decembris, M.DCV. Pontificatus eiusdem S.D.N. Anno primo.

Ant. Seneca Refer. Apost. Secr.

Sciendum quod ad declarationem Concil. Trident. sess. 25. de Regular. c. 26. Relationẽ per Sacram Congregationem Concilii Pio V. factam Sanctitas Sua dixit Decretum dicti Concilii procedere tantum in illis Nouitiis, quos Superiores lapso tempore Nouitiatus habiles inuenerint, nõ in his, quos inhabiles inuenerint, vt sunt illi, qui non bene adhuc didicerunt, & ideo quod attinet ad istos, Sanctitas Sua cõcessit, quod Superiores possint prolongare illorum professionem, dummodo habeant spem probabilem, quod efficiantur habiles intra sex menses, ita testatur Passarel. in priuileg. Minim. fol. 464. quod consulẽti sibi a Neapoli 8. die Nouembris anno Dom. 1569. responderunt Illustrissimi Cardinales Concilii interpretes.

Decretum Sacrę Regularium Congregationis contra Regulares ad Vrbem temerè, leuiue ex causa accedentes absque eorum Superiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi studio siue dum imminentẽ admissorum criminum pœnam, ex suis Constitutionibus, aut alias debitam sibi metuũt, falsa & cõmentitia grauamina causati, nõ ad immeditatẽ sui Ordinis Superiores, scilicet à grauamine Prioris ad Prouincialẽ; à Prouinciali ad Generalem à Generali ad protectorẽ, prout cuiusque Religionis constitutionib. disponitur; sed ad hanc Romanã Curiam absque licentia sæpius fugiunt, potius quã reccurrant, ex quo ordinũ disciplina relaxatur, Prælati cõtemnuntur,

Ee & ipsi

& ipsi indies audaciores euadunt. Placuit Sacræ Regularium Congregationi, ex ordine Sanctissimi statuere, vt si quis Regularium in posterum temere, leuiue ex causa hanc almam Vrbem, seu Curiam absque sui Superioris licentia, & supradicta forma prætermissa, adire præsumpserit, ad suos eosdem Superiores, seueriori pœna plectendus remittatur.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Gregorius Palearius V.I.D. Secretarius.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impress. Cameral. 1587.

Nos Hieronymus Miseratione diuina tit. S. Pancratij S.R.E. presbyter Cardin. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franc. de obseruantia protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obseruantia purius, ac syncerius in feruore spiritus, & altissima humilitate Domino inseruire valeant, ac quæcumque occasiones transgressionum tollantur; ordinamus, ac decernimus, vt quando a Generali, ac Ministris Prouincialibus, Custodibus, Guardianis, alijsq. Superioribus Regularibus Sancti Francisci de Minori obseruantia, pro culpis leuibus disciplina, vel alia pœnitentia in Refectorio, vel alibi facienda, subditus mortificationis gratia imponitur, nullus, eorum, quibus talis pęnitētia iniungitur, ad Nos, siue ad Alios Superiores Regulares nobis subiectos, appellare possit. Si quis autem contrafecerit, triduo carceri mancipetur, & in pane & aqua ieiunet. Itemq; si quis pęnitentias impositas à prædictis Superioribus reuelauerit aliis, quam suis Superioribus pœnæ inobedientiæ subiaceat. In quorum fidem, &c.

Dat. Romæ in Palatio nostro, die 2. mensis Decembris 1602.

Hier. Card. Matthæius Protector.

Locus Sigilli.

Angelus Planus Secret.

Romæ, apud Impressores Camerales. 1603.

REVOCATIO Indultorum, præter iuris Communis dispositionem concessorum, recipiendi vel retinendi Religiosos alterius Ordinis etiam laxioris, publicata Roma die 1. Decembris 1569. fol. fol. 1059. in Bullar. incip. Quæcumque sacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ potestatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, quæcumque priuilegia, facultates, dispensationes, & indulta præter iuris Communis dispositionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos & alios etiam laxiorum Ordinum professores, quibuscumque Ordinibus Monasteriis, Hospitalibus, Militiis, piis locis, etiam Sancti Antonii Vienen. Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Sancti Ioannis Hierosolymitani

Iesu

Iesu Christi, Sancti Iacobi de Spada, Sancti Lazari Hierosolymitani, eorũq. Ecclesijs, membris, superioribus, & personis, per quoscũque Rom. Pontifices prędecessores nostros, ac nos, & Sedẽ Apostolicam, tam in ipsorum Monasteriorũ, Hospitalium, & locorum institutione, quam deinceps quomodocũque ac quotiscumque etiam per modũ statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, & alias sub quibuscũque tenorib. & formis, ac cũ quibusuis restitutionibus, praeseruationib. mentis attestationib. derogatoriarum derogatorijs alijsq. fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis Clausulis, necnõ irritãtibus, & alijs decretis, etiam Motu proprio & ex certa scientia, deq. simili potestatis plenitudine, etiam pauperum infirmorũ miserabiliũ, & cuiuscumque alterius pij operis intuitu, ac etiam ex quibuscũque alijs causis, quantumuis grauibus, caritatiuis, & necessariis, etiam cõsideratione, vel ad supplicationem Imperatorum, Regum, aliorumq. Principum, necnon S.R.E. Cardinalium, deque illorũ consilio, & matura deliberatione prius habita, concessa, cõfirmata, ac etiã multiplicatis vicibus innouata, extẽsa, vel etiam moderata. Cassamus, quoque, & annullamus quo ad illa, oẽs Apostolicas, & alias literas super iis confectas, ac processus, & alia inde secuta quęcũque. Ac volumus ea omnia vires, & effectum de cetero non habere, ita, vt posthac illorũ sic reuocatorũ praetextu, Praelati, & Superiores prędicti, aut alii quicumque, nullum prorsus alterius, etiã laxioris Ordinis, vel obseruantiae regularem, etiã speciale transeundi ad ipsos licentiam (iuxta huiusmodi priuilegia dumtaxat) ferentem, ad habitum, & professionẽ regularẽ in suis quisque Monasteriis, Domibus, Locis, vel Ordinibus, etiam, vt in claustro perpetuo maneat, admittant, nec omnino quemquã recipiant, vel retineant. Eos vero, quos in aliquo ex casibus praedictis (vigore huiusmodi priuilegiorum tantum, ac praeter iuris Communis dispositionem) iam habent translatos ad eorũ superiores, & loca eius Ordinibus, vnde erãt profecti, quam primũ remittant. Decernentes admissiones, receptiones, & retentiones huiusmodi, nulla firmitate subsistere, neminẽq. prorsus vlli voto, vlliq. regulae, vel obseruantiae, etiã iuramento, aliaue solẽnitate promissae obligare, nec nõ irritũ, & inane quidquid secus per praedictos, aut quoscumque alios quauis authoritate, scienter, vel ignorãter contigerit attentari. Quicũque verò aliquẽ contra huius nostrę reuocationis tenorem admiserint, aut receperint, aut quos iã habent (modo praedicto) trãslatos, aut receptos retinuerint, ipsos omnibus, & singulis dignitatibus, administrationib⁹, beneficiis, officiis, fructibus, & pẽsionibus Ecclesiasticis praesentiũ authoritate priuamus, & ad futura inhabiles esse volumus eo ipso. Quocirca omnib⁹ locorum Ordinariis, in quorum Dięcesib. loca praedicta consistunt per Apostolica scripta mandamus, vt per se, vel alium, seu alios, de translatis praedictis authoritate nostra cognoscentes in eos, quos contra hoc pręscriptum nostrum degere inuenerint, ac etiam recipiẽtes, vel retinentes, reiecto quocũque exemptionis priuilegio, animaduertant, ipsosq. praeterea translatos, vel retentos, ad priores Ordines, & disciplinã remittere procurent. Contradictores quoscumque per censuras, & poenas Ecclesiasticas ceteraq. iuris, & facti remedia opportuna, quacũque appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Non obstantibus, &c. Nulli ergo, &c.

Concil. Tridẽt. 25. de ref. cap. 11.

Quod ad trãsitum Religiosorum de vna Religione ad aliam, in quodam libro priuilegiorum S. Benedicti Congregationis, Romae impresso anno Dñi 1589. referẽte Emanuele Roderico tomo 3. quaest. regulat. q. 52. art. 10. in fine,

continetur quædā declaratio Illustrissimorum Cardinalium, quæ ita se habet: Illustrissimi Cardinales definierunt q̄ transitus ad parem, vel arctiorē Religionem non fiat, nisi causa cognita transeuntis, & vitæ, ac morum ratione, idq. ex approbatione Capituli Generalis. Item à Sacra Congregatione super negotijs Regularium resolutum refertur, quod per licentias, quæ cōceduntur claustralibus ingrediendi quamlibet Religionem, non licere eis transire ad Claustrales, vt sunt Militares, & Hospitalariæ, prout admonet Apostillator ad conf. 58. Nauar. de Regular. in nouis.

Reducto ad terminos Iuris, & Sacrorum Canonū, vnius, super qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religiosorum, & alterius illius Declaratoriæ Constitutionum, fel. rec. Sixti Papæ V. quod nullitates professionum saluis pœnis contra Superiores Ordinum Super receptione Religiosorum peccātes inflictis. Sub Dat. Romæ die 2. Aprilis MDCII.

In suprema Ecclesiæ Catholicæ specula meritis licet imparibus, Diuina prouidentia disponente constituti, omnibus incommodis, quæ in eadē Ecclesia, nō sine Fideliū animarum periculo, & detrimento oriri possunt, ob variā, & sinistram Constitutionum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, quas iustis de causis ediderunt, interpretationē, p̄ nostri Pastoralis officij munere conamur prouidere, p̄ut in Domino salubriter cōspicimus expedire. Cū igitur fel. rec. Sixtus Papa V. prædecessor noster ad integritatē, & candorem in Regularibus, & Religiosis Ordinibus in Ecclesia Sācta institutis retinendā, & conseruandā, quadā sua Cōstitutione q̄ incipit, Cum de oīb. Ecclesiasticis Ordinib. sub Dat. sexto Cal. Decēbris, Pontificatus sui anno tertio, nōnulla circa modū, formā, & qualitates admittendi Religiosos ad quosuis Regulares Ordines decreuerit, & deinde alia simili, quę incip. Ad Romanū spectat Potificē, sub Dat. xij. Calen. Nouembris Pontificatus sui anno tertio, quædam dubia sup̄ dicta priori Cōstitutione exorta, declarauerit. Et præterea piæ memoriæ Gregorius Papa XIV. etiam prædecessor noster alia sua perpetuo valitura Cōstitutione, quæ incip. Circūspecta Romani Pontificis prouidentia sub Dat. Idibus Martij, Pōtificatus sui anno primo respectiuè edita, Cōstitutiones Sixti prædecessoris supradictas, quo ad illegitimos moderatus fuerit, prout in eiusdē Constitutionibus plenius continetur: Tamen quia longo vsu, & experientia compertū est, ex nimia facilitate, & multitudine casuū, in quibus professio a suscipientibus habitū alicuius Regularis Ordinis à dicto Sixto prædecessore nulla declaratur, multos hac occasione arrepta fraudulenter petijsse, & in dies petere, vt professio quā in aliquo Regulari Ordine emiserunt, nulla declaretur, ex quo nōnulli eorum Regulares Ordines, & instituta sub hoc prætextu deseruerunt, & idcirco plerisque in locis maxima incommoda, & scādala exorta fuerunt. Nos ea scandala, & incommoda, quantum in Domino possumus, remouere, & ne in posterum alia eiusmodi hac de causa oriātur, opportuna ratione prouidere cupientes, singularum Constitutionum prædictarū tenores præsentibus pro expressis habentes, matura super his cum Venerabilibus filiis nostriis S.R.E. Cardinalibus super negotiis Episcoporum, & Regularium deputatis consultatione præhabita, ex illorum sententia, & voto Constitutiones prædictas Sixti prædecessoris, quo ad eam partem, per quam eorum, qui formam in eiusdem Constitutionibus præscriptam de cetero non seruauerint, & quo ad alios etiam casus ibidem expressos, in quibus receptorum in quibuscūque etiā Mendicantium Ordinibus professio nulla declaratur, ad terminos iu

ris, &

ris,& Sacrorum Canonum, perinde ac si prædictæ Constitutiones in illa parte editæ non fuissent, authoritate Apostolica tenore præsentium reducimus. Ceterum pęnas contra Superiores quorumcumque Ordinum etiā Mendicantium huiusmodi, qui in admittendis Regularibus ad habitum,& professionē, earundem Constitutionum formam non seruauerint, aut aliter quouis modo contrafecerint, in ipsis Cōstitutionibus inflictas saluas esse volumus, & statuimus; sicq. & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Iudices Ordinarios,& Delegatos, ēt Causarū Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiā de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& authoritate iudicari,& definiri debere, ac irritū,& inane quidqd secus super his a quoquā quauis authoritate scienter, vel ignorāter contigerit attentari, pariter decernimus. Non obstantib. &c.

Dubium illud, An scilicet renunciatio, seu donatio bonorum facta ab existēte adhuc in seculo, prætextu & intuitu ingressus Religionis, stāte dispositione Conc. Trid. sess. 25. de regular. c. 16. valida sit, vel nè. Illustrissimi Cardinales Concilij interpretes definierunt in hunc modum, videlicet. Cōgregatio Concilij censuit decretū Conc. Trid. c. 16. sess. 25. de regul. & mon. non habere locū in renūciatione facta ante susceptionem habitus, Hieronymus, Card. Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editā fuisse super precib. Monasterij Sāctæ Agnetis Ciuitatis Mediolani, Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbit. iud. Casu 436. sub nu. 3. qua attēta, non est habenda ratio eorū, quę in contrarium, scripserunt Nau. in cons. vlt. de donation. in antiq. & Molina de iustit. disput. 139. in vers. Ambigit rursus, &c. de qua declaratione admonet etiam Apostillator ad cons. 81. Nauar. sub tit. de Regul. in nouiss.

Sequitur eiusdem S.D.N. Clem. PP. VIII præscriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in posterum Regularia Monasteria.

Clem. VIII. Congr. tit. de ecclesi. ædific.

Quoniam ad institutam Regularium locorum,& personarum reformationem promouendam,& conseruandam maximè pertinet, vt in quibuscumque Domibus,& Monasterijs is tantum numerus Religiosorū qui cōmodè ibidem ali possit, contineatur, ac eo pariter spectat, vt in quibusque Ciuitatibus, & locis nouę Domus,& Monasteria, pręsertim Mendicantiū, non erigantur, nisi in eisdem Ciuitatibus,& locis, aliorum Domorum,& Monasteriorum in eis existentium, habita ratione, cōmodè sustentari posse dignoscatur. Hac igitur nos consideratione ducti, & in præmissis pro nostro Pastorali munere opportunè prouidere volentes, Motu proprio, ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine; ex voto etiam venerabilium Filiorū nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super consultationibus, negotijs Episcoporum,& Regularium præpositorum, harum serie declaramus, locorum Ordinarios, non posse licentiam ad nouos Conuentus cuiusque, etiam Mendicantium Ordinis in Ciuitatibus, & locis eorum ordinariæ iurisdictioni subiectis, & erigendos impertiri, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Ciuitatibus,& locis existentium Conuentuū Priorib. seu Procuratoribus,& alijs interesse habentibus,& causa, seruatis seruandis cognita constiterit, in eisdem Ciuitatibus,& locis nouos huiusmodi erigendos Conuentus sine aliorum detrimento commodè sustentari posse; Si verò ab eorum in huiusmodi causis, & sententijs ad nos, & Apostolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipsos Ordinarios tamdiu erectionem nouorum Conuentuum suspēdere debere, quousque à nobis,& Apostolica Sede in eadē cā pronunciatū

extiterit, irritũ nihilominus, & inane decernentes quod secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuersis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute Sanctæ obedientiæ districtè percipiendo mandamus, vt præsentes nostras literas obseruent, & obseruari curent, & faciant. Non obstantibus &c. Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris die 23. Iulij, M.D.C.III. Pontif. nostri anno 12.

SCiendum est quod ad reformationem Ordinis Minorum Conuentualium Sancti Francisci editæ fuerunt infrascriptę Constitutiones contentę in Bulla Pii V. incip. Illa nos cura, &c. publicata Romæ die 2. Augusti 1568. fol. 1023. in Bullario, & sunt, videlicet.

Nouitii etiam oblati, ante decimum octauum ætatis suæ annum completũ, ne recipiantur, neque ante decimum nonum item completum ad professionẽ admittantur. Qui hactenus recepti etiam oblati quintum decimum annum non expleuerint, detracto habitu religionis, domum ad parentes, vel necessarios, etiam inuiti remittantur, vel aliàs omnino emittãtur, nec postea in ædibus vnde exierint, aut in aliis eiusdẽ Ordinis Domibus versari vllo modo possint.

Laici, qui vigesimum quintum annum nõ attigerunt, ad seruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores sunt, eiiciantur.

Nouitii ne recipiantur, aut educentur, nisi in conuentibus insignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant seorsum ab aliis fratribus.

Nullus deinceps Prouinciæ pręficiatur, qui eiusdem Prouinciæ sit, sed Prouinciales ex aliena Prouincia semper assumantur, qui tamen idonei sint ad id officium, & cultores regularis obseruantiæ.

Guardianatus insigniores, & priuilegiati, vt Roman. Assisien. & huiusmodi, triennio, non priuilegiati biennio diuturniores ne sint, in quo tamen habenda est ratio prouinciarum externarum, in illis enim locis hæc officia iusta de causa in longius tempus arbitrio superioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus concessis, & posthac concedendis, ea moderatio adhibeatur, vt nemo paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur, nisi qui Prouincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadragesimum annum agat, & aliàs etiam eo titulo, & priuilegio dignus existat.

Nulli in eodem Conuentu plus biennio manere liceat, exceptis sexagenario maioribus, quibus aliquid ex causa superioris arbitrio honestè condonari poterit.

In Conuentu, vel domo pauciores ne sint duodecim fratribus, si qua autem Domus hunc familiæ numerũ alere non possit, vel tota prouincia victũ, & quæ præterea necessaria sunt suppeditet, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouisione tamen adhibita, ne ecclesiæ destruantur, sed ad eius populi cõmoditatem conseruentur. Permittimus tamen, vt in conuentibus, qui fratrib⁹ iter faciẽtibus cõmodi sint, saltẽ quatuor fratres, nõ minores quinquaginta annis, cõstãti, & probata vita maneãt, si plures ea domus alere nõ possit.

In maioribus studiis regẽtes duas lectiones Theologicas interpretẽtur, alteram practiam, veluti de Sacramentis, vel de vita rectè, sancteq. instituenda, ex Magistro Sententiarũ, ac Sancto Bonauẽtura: alteram speculatiuam ex Scoto: in minoribus verò studiis, vna lectione ex Theologia practica cõtenti sint. Curent autem Superiores, vt in singulis Conuentibus Fratres maximè in conscientiæ casibus, & reliquis, quæ ad audiendas confessiones pertinent, ob rei grauita-

grauitatem, & necessitatem, summo studio, ac diligentia exerceantur.

Fratres etiam si superiores sint, nihil proprium habere possint, sed omninò in commune conferant, distribuenda singulis, vt vnicuique opus fuerit, ita vt ex communibus cuiusque conuentus facultatibus, & eleemosynis pro viribus domus, vnicuique fratri quæ sunt necessaria, præbeantur.

Fratres omnes, & Superiores, & quomodocumque priuilegiati, & ægrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi mensa vtentes communibus epulis vescantur In primis autem ęgrotorum, & senum cura habeatur. Quod si propriæ facultates Domui non suppetant, ad subueniendum necessitatibus ægrotantium vicini Conuentus ditiores suppleant, aut etiam tota Prouincia contribuat.

In omnibus Conuentibus vel Domibus locus cōis Thesauri, vel capsa sit tribus clauibus clausa, quorum vnam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depositarius, quo in loco, vel capsa aurea, argentea, iocalia, & quęque pretiosa, pecunia item Conuentus, cum inuentario earundem rerum, condita custodiantur, seruata tamen distinctione sacrarum, & profanarum rerum.

Nullus ex fratribus, quamuis Magistratus, & superioris titulo fungâtur priuatas ædes aut in claustro, aut alibi vsquam habeat, sed singuli vnica Cella in communi Dormitorio nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo, & mensa humilibus contenti sint, quemadmodum pauperes religiosos decet. Cameræ, siue ædiculæ, quæ extra Dormitorium separatim sunt, ad officinas vel alios vsus, toto Conuentui communes redigantur, vel si Cellæ communis Dormitorii pro fratrum numero non sufficiant, & illæ Cameræ, vel ædiculæ, quas diximus, ad formam communis Dormitorii redigi possint, in dormitorium commune redigantur, sin minus destruantur, ac materia, & cęmenta ad reparandam fabricam Conuentus, si opus fuerit, conuertantur vel vendantur, & pretium ad communem vsum Conuentus conferatur.

Nullus ex Fratribus priuatum hortum habeat, sed horti sint totius Conuentus cōes, Verum tamen Nouitii, & infirmaria, hortum seu viridarium a cōmuni Viridario seiunctū habere poterunt, quo ceteris ingredi nullo modo liceat.

Vestes, libri, & relicta à Superioribus cuiquam fratri ad vsum, & necessitatem concessa quæcumque apud eos mortis tempore reperta fuerint nulli fratri priuatim assignentur, sed ita distribuantur, vt dimidia pars sit natiui Conuentus, altera eius vbi mortuus fuerit.

Generalis a prouincialibus, Custodibus, & aliis Religionis Ministris quouis illi nomine appellētur, Prouinciales item a Guardianis, aliisue officialibus, ob eorum deputationem, vel cōfirmationem, nihil omnino, neque magnum, neque paruum exigant, ac ne sponte quidem oblatum accipiāt, neque Cancellario, aut scribæ pro sigillo, siue scriptura quidquam detur, sed omnia gratis fiant, ac dentur. Neque Generalis, neque Prouincialis minister, neque Custos, neque Guardianus a quouis fratre sui ordinis, aliquid etiam sponte oblatum, siue dono datum acceptet, vel recipiat. Pro cōmunibus autem impensis, quas necessario ad commodum totius Ordinis, vel alicuius priuatæ domus fieri cōtigerit Generali, Prouinciali, & aliis eo modo consulatur, quo in literis Sanctissimi D.N. Pij V. proximè editis cautum esse constat.

Quod verò ad promotiones, & gradus attinet id oīno seruetur, quod Alexandrinis Cōstitutionibus sancitū est, vt nihil à promouēdo exigatur, aut quouis modo sponte oblatū accipiat. Quod si promotione facta cōuentus promo-

torum aliquid Religioni donare voluerit, quidquid id sit, Procuratori detur, vt ad leuationem onerum, & communium sumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expensarum rationem reddat.

Fratres omnes quocumque gradu, & honore sint, camisijs laneis, & reliquo vestitu honesto, ac Religioso, omniq. supellectile, & instrumento paupere atque humili, quemadmodum alijs etiam Cōstitutionibus cautum est, vtantur.

Reliquum est, vt Constitutiones omnes, ad disciplinā regularem restituendam, conseruandam, & augendam, (quæ tamen ijs contrariæ non sint) præcipuè verò, ea quæ a quæ a S.D.N. Pio Papa V. ad reformationem huius ordinis proximè sunt editæ, ab omnibus sanctè, inuiolateq. seruentur.

Cetera de Regularibus vide in Concil. Trident. præsertim sess. 25. aliquasq. declarationes Sacræ Congregationis circa vsum bonorum in particulari per regulares vtriusque sexus, habes supra in versic. casus reseruati, sub num. 6.

MONASTERIA MONIALIVM.

PRÆTER Summistas sciēdum est, quod quantum attinet ad clausuram vltra Constitutionem Bonifacij VIII. in c. vnico, de statu Regular. in 6. & Concil. Trid. sess. 25. cap. 5. de Regular. exstat etiam Constitutio Pij V. super clausura, & reformatione quarumcumque Monialium Romæ publicata die 19. Iunij 1566. fol. 930. in Bullario, tenoris sequentis.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Congr. titul. de statu regul. in 6

CIrca Pastoralis officij nobis, meritis licet imparibus, desuper cōmissi curā (quantū nobis ex alto permittitur) inuigilantes, assiduè ad ea per quæ singulis erroribus, & excessibus obuiatur, ac personis quibuslibet præsertim feminei sexus, virginitatem suam altissimo vouentibus, sub religionis iugo Christo Saluatori in castitatis holocausto famulari affectantibus, semita iustitiæ, & honestatis declinantibus, ne quidquā in eis reperiatur incongruū, quod in regularis ponat honestatis gloria maculā, & Diuinā merito possit offendere Maiestatē, opportunè succurritur, libenter intendimus, ac in his nostræ vigilantiæ partes propensius impartimur, prout id in Dño salubriter expedire conspicimus. Hac igitur perpetuò valitura Constitutione, inhęrentes etiā Constitutioni fel. recor. Bonifacij Papæ VIII. prędecessoris nostri, quę incipit, periculoso, & Decretis Conc. Trid. super clausura Monialium editis, authoritate Apostolica tenore pręsentiū statuimus, atque perpetuò decernimus, vniuersas, & singulas Moniales, pręsentes, atque futuras, cuiuscūque Religionis, ordinis, vel militiarum ēt Hierosolymit. sint, quæ vel iam receptæ sint, vel in posterum in quibusuis Monasteriis siue Domibus recipientur, & tacitè, vel expresſè, Religionē professæ, ēt si conuersæ, aut quocumque alio noīe appellentur, ēt si ex institutis, vel fundationibus earum Regulæ ad clausuram non teneantur, nec vnquā in earum Monasteriis seu Domibus etiam ab immemorabili tempore, ea seruata nō fuerit, sub perpetua in suis Monasteriis, seu Domib. de cetero debere permanere clausura, iuxta formā dictę Cōstit. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prędecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, in sacro Cōcilio Tridentino approbatā, &

inno-

innouatam, quam nos authoritate præfata ẽt approbamus, & innouamus in oĩbus,& per oĩa, ac illam districtè obseruari mandamus. Quod si aliquæ Moniales forsan reperiantur,quæ cõsuetudine ẽt immemorabili, aut instituto vel fundatione regulæ suæ fretæ aĩo obstinato huic clausuræ resistãt, aut quoquomodo reluctentur, Ordinarij vna cum Superioribus earum,oĩbus iuris & facti remediis compellant easdem tamquã rebelles, & incorrigibiles, ad præcisè subeundam dictã clausuram, & perpetuo obseruandã. Mulieres quoque, quæ tertiariæ,seu de pęnitentia dicuntur; cuiuscũque fuerint Ordinis in congregatione viuentes,si & ipsæ professæ fuerint,ita,vt solẽne votũ emiserint, ad clausuram præcisè,vt præmittitur, & ipsæ teneantur. Quod si votum solemne non emiserint, Ordinarij vna cum superioribus earũ,hortentur, & persuadere studeant,vt illud emittant,& profiteantur, ac post emissionẽ, & professionem eidẽ clausuræ se subijciant, quod si recusauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint scandalose viuere,seuerissimè puniantur.Ceteris autem oĩbus,sic absque emissione professionis, & clausura viuere oĩno volentibus, interdicimus,& perpetuò prohibemus, ne in futurum vllam aliã prorsus in suum ordinem, Religionem, Congregationemue recipiant. Quod si contra hmõi hanc nostram prohibitionem, & Decretum aliquas receperint, eas ad sic viuendum omninò inhabiles reddimus, ac illarũ quaslibet professiones,& receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiã præsenti decreto irritas sancimus, & annullamus. Porrò,nę Moniales,vel Tertiariæ prędictæ,propter hãc clausurã,detrimẽtum, aut incõmodum aliquod in earum necessitatibus maximè in pertinentibus ad illarũ victum patiantur,sed vt eis opportunè cõsulatur,authoritate Apostolica præfata statuimus, decernimus, pręcipimus, atque mãdamus, Ordinariis, & Superiorib. earũ,vt curẽt colligi fideliũ eleemosynas per Cõuersas,quę nõ sint professæ, vel si professę fuerint, sint tñ ætatis annorum quadraginta, & in domib. contiguis, extrà tñ Monasterium degant,& non ingrediantur clausuram aliarũ Monialium,nisi in casib. ex earum Cõstitutionib.permissis,& de earum domibus exire non possint pro hmõi eleemosynis colligendis, Nisi de licentia Ordinarii vel earum Superiorum, & de cetero nullæ aliæ Cõuersæ professę recipi amplius ẽt de cõsensu suorum Superiorum,vel Prelatorum possint. Quod si aduersus hãc nostram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio, nulla, irrita, & inanis sit, prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus. Quod si prædicto modo necessitatib. Monialiũ,& Mulierum Tertiarum prædictarum succurri sufficiẽter nõ poterit,mãdamus ipsis Ordinariis, & Superioribus earũ,vt ipsi prouideãt de aliis personis piis, & Deo deuotis, quę fidelium eleemosynas colligãt, vel alias eo meliori, & cõmodiori modo, quo fieri poterit,etiã ex opere manuum ipsarum Monialium,& mulierum prædictarum arbitrio Ordinariorũ,& Superiorum earundẽ,& prout eis cõgruentius expedire videbitur prouideatur,& succurratur. Et ne propter Monialium numerum excessiuum clausuræ obseruatio violetur,inhęrentes etiã similiter dispositioni dictę Constitutionis Bonifacij, & Concilij Tridentini Decreto,Monialibus pręsdictis,& illarũ Superioribus, & Ordinariis districtè inhibendo pręcipimus & mandamus,ne plures in earum monasteriis recipiãt, admittant, siue recipi,& admitti permittant quam ex propriis redditibus ipsorum Monasteriorum,vel consuetis eleemosynis commodè sustentari possint. Mandantes propterea in virtute sanct obedientiæ sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis ęternæ, vniuersis Venerabilibus Fratribus, Patriarchis. Primatibus, Archie-

Sess. 26. de reg. cap. 3.

Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Ciuitatib. & Diœces. proprijs pñtes nostras literas publicari faciant, ac in Monasterijs Monialium sibi ordinario iure subiectis; in his verò quæ ad Romanam mediatè, vel immediatè spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ authoritate, vna cum superiorib. eorundẽ Monasteriorum clausuram, (vt præmittitur,) quamprimum poterint seruari procurent. Contradictores, atque rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Ac vt hoc tam salutare Decretum facilius obseruetur, omnes Principes seculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus, per viscera misericordiç Domini nostri Iesu Christi, eisdem in remissionem peccatorum iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdẽ Patriarchis Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis Monialiũ Superiorib. assistãt, ac suum fauorem & auxilium præstent, ac impedientes pœnis, ẽt temporalibus afficiant. Præmissis Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, Statutis, & Consuetudinibus etiã immemorabilibus, etiam per Sedem Apostolicam approbatis, & confirmatis, Priuilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis, etiã in fundatione, & institutione eisdem Monasterijs, vel domibus, & Monialibus sub quibuscumque verborum formis, & Clausulis irritantibus, & aliis Decretis quibuslibet concessis, cõfirmatis, ac etiam iteratis vicib. approbatis, & innouatis; quibus omnibus, ẽt si pro sufficienti illorũ derogatione de illis eorũq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per Clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbũ insererentur, pro sufficienter expressis habentes, quo ad effectum validitatis nostræ Constitutionis tm̃ derogamus, non obstantibus contrarijs quibuscũque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, aut suspendi non possint per literas Apostolicas nõ facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hmõi mentionem. Per hoc autem in Monasterijs exemptis Ordinarij locorum quo ad alia nullam sibi credant iurisdictionem, vel potestatem aliquatenus attributam. Volumus autem, quòd præsentes literæ ad valuas Basilicæ Beati Petri Apostolorum Principis, & in Cancellaria nostra, in Acie Campi Floræ publicentur, & inter Constitutiones Extrauagantes perpetuò valituras conscribantur; & quia difficile foret præsentes ad singula quçcumque loca deferri, volumus, ẽt declaramus quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, & sigillo alicuius Prçlati munitis, eadem prorsus fides vbicumque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitç, vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ Approbationis, Innouationis, Statuti, Decreti, Mandati, Interdicti, Prohibitionis, Annullationis Præcepti, Inhibitionis, Requisitionis, Obsecrationis, Iniunctionis, Derogationis, Declarationis, & Voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sãctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo sexagesimo sexto, quarto Calen. Iunij, Pontificatus nostri Anno Primo.

Ad prædictæ Constitutionis maiorem declarationem aliam Cõstitutionem edidit Gregorius XIII. de Clausura Monialium, & de eleemosynis eis pſtãdis, Romæ publicatã die 21. Ianuarij, 1573. fol. 1205. in Bullario, tenoris sequentis.

Grego-

Gregorius Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

DEO sacris virginibus, quæ contemptis illecebris seculi Diuinis se obsequijs mancipârunt, æquissimum est præcipua quadam à nobis, ac singulari solicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia quæ sanctum ipsarum propositum impedire possent, remoueantur, tum etiam, vt eis in cultu Dei castè, ac religiosè permanentibus, quæ ad victum necessaria sunt, subministrentur.

Et quidem post Sacri Concilij Tridentini Decretum, quo Constitutio fel. record. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, renouatur, prohibens ne aut ipsis Monialibus ex Monasterijs suis egredi, aut vlli cuiuscumque sexus, aut ordinis personæ ad eas ingredi liceat; & præterea vniuersis Episcopis præcipitur, vt in oib. Monasterijs sibi subiectis, in alijs vero Sedis Apostolicæ authoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata, diligenter restitui, vbi vero inuiolata cõseruari maximè procurent: piç mem. Pius Papa V. ẽt prædecessor noster, victui quoque & necessitatibus ipsarum prospicere cupiẽs, cum superiora illa approbasset, atque innouasset, eademq. omnia ẽt in Monialib. quarumcumque militiarum, ẽt Hierosolymitanæ, omnibusq. alijs tacitè, vel expresè Religionem professis, quocumque nomine censerentur, locum habere decreuisset: ne illæ quidquã detrimenti in necessitatib. suis hac occasione paterentur, ẽt præcipit locorum Ordinarijs, & Superiorib. earum, vt fidelium eleemosynas per Conuersas, non professas, vel professas quidẽ, sed ętatis saltem quadraginta annorũ, & iampridem cõuersas, quę in domibus contiguis extra tamen Monasterium degerent, colligendas curarent, ita tñ, vt prædictæ Conuersæ neque clausulam aliarum Monialium, nisi in casibus permissis ingrederentur, nec ex illis ipsis habitationibus suis ad tales eleemosynas, colligendas, sine permissu Ordinariorum aut Superiorũ suorũ exire possent. Quod si ne hoc quidẽ sufficere videretur, idem Pius prædecessor mandauit ipsis ordinarijs, & superiorib. vt negotium darent aliquibus personis piis tales eleemosynas colligendi aliaq. arbitratu suo prospicerent, quæ ad subleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem, sicut accepimus, multæ Moniales, etiã quæ Tertiariæ vocantur, sub solenni religionis voto, perpetuaq. clausura degentes, alięq. talibus literis comprehensæ, & in ipsa clausura permanentes, multis præterea ad se sustẽtandas necessariis egeant, neque vsquead hoc tempus vllo sufficienti remedio earum necessitatibus subuenrum sit. Quin etiam aliæ tertiariæ citra vllum solemne hucusque votum viuant, quę ad suas, suorumue domos neutiqum reditur ę essent, sed sub solemni religionis voto, & clausura prędictis permanerent, si earum congruę sustentationi prouideretur. Nos qui illas necessariis rebus destitui nolumus, certioresq. facti in multis Ciuitatibus, Opidis, Villis, aut aliis locis, tam in Ecclesiis, & Monasteriis, quam Hospitalibus, Collegiis, Confraternitatib. & aliis locis piis ẽt quę à priuatis hominibus tũ Ecclesiasticis, tũ laicis multas, ac diuersas eleemosynas Christi pauperib. erogari, Considerantes in eiusmodi personas, vel in primis exercendam esse Charitatem, quę voluntaria paupertate suscepta, ab omni hominũ cõmercio segregatę, Deo seruiunt, & assiduis pcibus irã ipsius, ob peccata conceptã, à Christiano populo deprecãtur. Illud quoque cogitantes, si eis ad tales eleemosynas petẽdas ad loca prędicta cõ-

ferre

ntur, & quam dimidiam partem nos illi applicamus.

Vt autem præmissa omnia, cum caritate, & pietate procedant, & efficaciter suum effectum sortiantur, Vniuersis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, per Apostolica scripta mandamus, vt quisque per se, vel alium, seu alios, ad præsentium executionem in suis Ciuitatibus & Diœcesibus procedens, ab Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegijs, locis, & ecclesiasticis, ac laicis personis prędictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemosynarum huiusmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipsis locorum æquum esse videbitur, singulis Pauperum Monialium, etiam Tertiariarum monasteriis huiusmodi suarū Ciuitatum, & Diœcesum, etiam si aliis superioribus subiectæ sint, cum effectu distribuant. Nos enim eisdem locorum Ordinariis; tamquam Apostolicæ Sedis Delegatis, ac cuilibet illorum tam per se, quam alium, vel alios, præmissa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pecuniarias eorundem Ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in subsidium sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris, & facti remedia, quacumque appellatione postposita, respectiuè compescendi, auxiliumq. brachii secularis inuocandi, aliaq. in pręmissis, & circa ea necessaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi, plenam, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur.

Insuper quia valde rationi consonum est, vt etiam ii, qui ipsis Monialibus etiam Tertiariis indigentibus præfatis consanguinitate aliqua sunt coniuncti, aliquod in præmissis subsidium conferant, cum ratio sanguinis, & debitum caritatis, & honestatis id expostulet, singulis locorum Ordinariis committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eisq. persuadere studeant: parentes verò, & fratres, ac filios, ad quos illas si in seculo permansissent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & successiones deuenerunt, & qui si eas nuptui tradidissent, multo amplius quam ingredientibus Monasterium dedissent, vel qui si eas nunc domi retinerēt, vel si ad illorum domos redirēt, eas alere tenerentur, quibuscumque viis ipsis bene visis inducant, vt Monialibus, etiam Tertiariis prædictis iuxta eorum facultates charitatiuè subueniant, scituri id sibi etiam ad animarum salutem plurimum profuturum.

Ceterum, quod attinet Conuersas professas, quas prædictus Pius prædecessor per prędictas literas sub certis cōditionibus ibi contentis permisit posse manere extra Monasteria, pro colligendis eleemosynis, eisdem locorū Ordinariis iniungimus, vt quibus Monasteriis, prædictarū Monialiū quotidianis laboribus cōputatis, supradicta, vel alia qualibet ratione de sufficiēti subuētione, & sustentatione prouisū esse cognouerint, easdē cōuersas sub eadē clausura cū aliis Monialib. reducāt, neque à suis monasteriis amplius exire permittāt. Cōuersas verò non professas & profiteri volentes, dimisso habitū domū remittāt neque aliàs in futurum, nisi professionem suo tempore emissuras, atque sub perpetua clausura mansuras, in Monasteria huiusmodi recipi permittant. Quod aūt idē Pius prædecessor statuit de cetero nullas alias Conuersas recipi amplius ēt de consensu suorum superiorum posse, ita esse intelligendum declaramus, præter illas Conuersas, quæ extra Monasterium in domibus contiguis degerent, eleemosynarum verò prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac suos effectus ad plenum sortiri debere, donec numerus Monialium, etiam Tertiariarum huiusmodi (quem per ipsos locorum Ordinarios,

rios, etiam Monasterijs ab eorum cura, & regimine quomodocumque exemptis, cum illarum superiorum interuentu stabiliri, & ordinari, neque supra illum numerum alias recipi posse, etiam de concessu suorum Superiorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex proprijs redditibus Monasteriorum ipsorum, vel cōsuetis eleemosynis se commodè sustentare queant, super quo eorundem Ordinariorum conscientiā oneramus, ita tamen, vt decedentibus singulis ex tribus earundem Monialium partibus, tertiæ quoque earundem eleemosynarum partis distributio, & sic successiue in totum exstinguantur, atque in pristinum statum sub debitis, aut solitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Quando loca Monasterij monialium extra clausurā esse declaretur.

Declaramus præterea nullis Monialibus, ēt Tertiarijs licere habere ostium, per quod ex Monasterio introiri possit in ipsarum Monialium ecclesiam exteriorem, in quam secularibus ad Missas, & Diuina officia patere solet accessus, sed omnino muro obstruendum, neque itidem licere Monialib. etiam Tertiarijs, egredi ianua Monasterii, quæ est ꝑ clausura ipsius Monasterii, etiā ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, per quam patere solet aditus secularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad Crates, seu loca colloquijs destinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulsandum ipsam ianuam clausuræ, quæ loca cum saltem pro causis prædictis patere soleant secularibus, extra clausuram censeri debent, etiam quo tempore clausa sunt. Insuper quoscumque Dominos, & Magistratus temporales in Domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipsorum Ordinariorum aut alicuius ipsorum petitionem, vel simplicem requisitionem, illis in præmissis assistentes omnem opportunum fauorē, & oē auxilium præstent, & exhibeant. Ipsis denique Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has pręsentes nostras literas (quarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem vbique fidem, in iudicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostēsæ) singuli in sua Ciuitate & Dięcesi publicēt ac publicari faciant easq. iuxta earū continentiā, & tenorē vna cū prędictis, ac alijs prędicti Pij V. & aliorum prædecessorū nostrorū literis Cōstitutionib. & Iussionib. ꝑ integra clausurę instauratione, custodia, & firmitate editis inuiolabiliter obseruēt, & obseruari faciant. Nō obstantib. &c.

Declarantur præd. Constitutiones cum aliquorum dubiorum discussione, & resolutione post Nauar. in d. c. statuimus, n. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. Regular. quæst. q. 44. Art. 3. & 4.

Decreto insuper Conc. Trid. sess. 25. de Regular. c. 5. prouisum est his verbis. Ingredi intra septa Monasterij nemini liceat, cuiuscumque generis aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerint, sine Epi, vel Superioris licētia in scriptis obtēta, sub excommunicationis pęna ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, vel Superior licentiam debet in casibus necessariis, neque alius vllo modo possit etiam vigore cuiuscumque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Hactenus verba Concilij.

Amplia vt nec etiam ipsi Superiores possint ingredi extra casus necessarios per Constitutionem Greg. XIII. publicatam Romæ die 30. Decembr. 1582. fol. 1308. in Bullario, tenoris sequentis.

Grego-

Gregorius Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Dubiis quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur super eo quod optima primum ratione Concilium sanxit Tridētinum deinde in Constitutione fel.recor. Pii Papæ V. prædecessoris nostri, Nonis Iunii Pōtificatus sui anno tertio, atque item nostro, Idibus Iunii, Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit prouisum, ne cui in posterū nisi in casibus necessariis septa Monasteriorum Monialium ingrediendi cōcederetur licentia, à nōnullis dubitatum fuisse sciamus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sui authoritate officii nituntur, an liceat eis pro libito suæ voluntatis, huiusmodi septa ingredi, vel potius seruare debeant ipsi quoque Regulam à Concilio præscriptam, nos omnem hæsitationis materiam tollere, & viam scandalis præcidere, ac Sanctimonialium quiete consulere volentes, harum tenore authoritate Apostolica declaramus, prælatos omnes tam seculares, quam regulares quibus cura, & regimen Monasteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediēdi monasteria prædicta, ita demum vti posse, si id faciant in casibus necessariis, & à paucis iisq. senioribus ac religiosis personis comitati. Quocirca, vniuersos, & singulos Episcopali seu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate preditos, necnō quorumuis ordinum Abbates, Priores, Ministros, & alios quoscūque Superiores regulares serio monemus, vt facultate huiusmodi qui eam habent, præterquam in casibus, vt præfertur necessariis, neutiquam vtantur; quod si contrafecerint, eadem Authoritate Apostolica statuimus, atque decernimus, qui pontificalis dignitatis fuerint eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu ecclesiæ interdictos, pro secunda a munere pontificali, & a diuinis suspensos ac deinceps ipso facto, absque alia declaratione communicatos existere. Regulares vero omni officio, ac ministerio priuatos excommunicationi similiter subiacere. Non obstantibus, &c. Cōgruit tit.de stat. regul.in 6

Qui tamen habent licentiam à Superioribus ingrediendi monasteria Monialium in casibus necessariis, & vtuntur ea extra casus necessarios ingrediendo, incurrunt excommunicationem latę Sententię Summo Pontifici reseruatam, cum priuatione, & inhabilitatione; & extenditur etiam ad moniales admittentes per alterā Cōstitutionem. Greg.XIII. Romæ publicatam die 24. Iunii. 1557. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias tenoris sequentis.

Gregorius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Vbi gratiæ, & indulta ab hac Sede concessa successu temporis incōmodum afferre noscuntur, expedit illa salubri Præsidentis cōsilio submoueri. Proinde Sanctimonialium quieti & tranquillitati consulere, ac omnia quæ illas à spirituali rerū cogitatione & exercitio auocāt, impedimēta tollere, periculaq. & scandala ab eis remouere cupientes, authoritate præsentium reuocamus. & abolemus, omnes, & quascunque licentias, ac facultates ingrediendi Monasteria, domos, & loca Monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinū, quibus-

uis

uis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcumque ſtatus & cōditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcumque licentias ingrediendi Monaſteria, Domos, & loca ipſarum ſanctimonialiū, quibuſcumque viris, etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam à prædeceſſoribus noſtris, quam etiam à Nobis, & Sedis Apoſtolicæ Legatis, aut alijs ex quibuſuis quantumcumque vrgentibus cauſis, ſub quibuſcūque tenoribus, etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum reſtitutorijs, alijſq. efficacioribus Clauſulis, irritantibusq. & alijs Decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumue Principū contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas, ac etiam iteratis vicib. renouata; Caſſamuſq. & annullamus literas deſuper confectas, & proceſſus habitos per eaſdem. Inhibētes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrēda, ſuper qua a nemine niſi à Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficium poſſit impetrari, ne ipſarum licentiarum prætextu Monaſteria huiuſmodi quouis modo ingredi audeant. Abbatiſſis verò, necnon Abbatibus, Conuentibus, & alijs Monaſteriorum, vtriuſque ſexus ſuperioribus, & perſonis quocumque nomine vocentur, diſtrictè præcipimus, ſub eadem excommunicationis pęna, necnō priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in Monaſteria, Domos, & loca quemquam prætextu huiuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam ſub eiſdem pœnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis, & ſecularibus, ac etiam Ordinum quorumcumque etiam Mendicātium Regularibus, ne pretextu licentiarum ab Epiſcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi caſibus neceſſarijs tantum ex Decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne Monaſteria ipſa Monialium prohibito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neue Moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant. Non obſtantibus præmiſſis, &c.

Amplia dictam Conſtitutionem includere ēt intrante ſepta Monaſterij non habentes licentias ex declaratione, & mente Pij V. Greg. XIII. relata per Nau. in c. ſtatuimus, ſub n. 61. in 7. notab. 19. quæſt. 1. Commentar. 4. de Regular. & in Manuali Confeſſ. c. 37. ſub nu. 150. in impreſſo ab anno 1544. poſt quartam recognitionem ipſius authoris, vt dictum fuit ſuprà, in verbo, Monaſteria Regularium, virorum, fol. 306. qui verò intrauerit ad malū finem, non poterit abſolui à Confeſſarijs habentibus facultatem abſoluendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, vt patet ex declaratione Decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis relata ſupra in verſic. Caſus reſeruati, fol. 163. ante tñ dictas Cōſtitutiones Pij V. Greg. XIII. cōtra intrantes abſque licentia per Decretū Cōc. Trid. ſeſſ. 25. c. de Regular. excommunicatio non erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab Epiſcopo c. nuper, de ſent. exc. Alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo 1. Regular. q 47. in plures Articulos diuiſa.

Extēſionem, quam hic ex Nauarri teſtimonio poſuimus, videlicet ex vi Bullarum Pii V. & Gregorii XIII. vetari illum ingreſſum cum cenſura Sūmo Pontifici reſeruata, non ſolum ex pretextu licentiarum, & facultatum, ſed ēt ingreſſum abſque tali facultate negat Frāc. Suarez, de Cenſur. Diſput. 22. Sect. 6. exc. 6. affirmans, vt præf. Bullæ ſub ea limitatione, & conditione ſint intelligēdæ, ne pè, quo ad ingredientes ſolum ex præſumptione, & prætextu facultatum ad id conceſ-

concessarum,non autem quo ad ingredientes ex alio titulo,& capite. Negat iti dem Roderic.tomo 1.quæst.regul.quęst.48.artic.2.respondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorii XIII. ab ipso Nauarro insinuatæ non extent literæ authenticæ virtute quarum fieri valeat pręd.extensio,debet illa pęna excommunicationis restringi ad actionem prohibitam, scilicet ad ingressum ex prætextu facultatum tãtum,prout verba sonant; sed salua pace tantorum virorum, præfatæ Bullæ satis videntur illam declarationem, & extensionem recepisse,& assumpsisse,ex communi obseruantia Prętorii Sacrę Pęnitentiarię,cuius ibi meminimus,& quæ sufficere debet ad illarum Constitutionum interpretationem,cum stylus. Rom. Curiæ faciat ius, ad text. in c.ex literis,vbi notat Panor.num.6.de Constituit.& in c.quam graui,de crim.falsi.

De puellis causa educationis fuit rescriptũ à Sacra Congregatione D.Episcopo Hieracensi,tenoris sequentis. Reuerendissime Domine,ex Sacra Congregatione Cardinalium Trid.Cõcilii Interpretum Amplitudinis tuæ nomine quæsitum est, An Puellæ in Monasteriis Monialium educationis causa permanere possint, ij vero sic censuerũt ad te scribendum,iamdudũ ab eadem Congregatione statutũ esse,nullo Concilii decreto prohiberi,quo minus Puellæ in Monasteriis monialium educentur; si tamen eadem Monasteria ante Conciliũ consueuerint huiusmodi Puellas recipere, sicq. a superioribus Monasteriorum scriptam licentiam impetrarint;atque Abbatissæ, & reliquarum monialium consensus accesserit,tũ vero hæ ipsæ Puellæ eo vestitu in Monasteria intromittãtur, qui virginali pudori,ac modestiæ conueniat,nullamq. secum famulam adducant,nec manere in eis possint,nisi vsque ad ætatis suæ annum vigesimũ quintum,atque in eis dum erunt eandem seruent clausuræ legem,quã moniales ipsæ, & si semel exierint, nullam habeant ad ea reuertendi facultatem. Proinde Congregatio his literis impertiendam tibi hanc facultatẽ duxit, vt quotiescũque in ista tua Ciuitate,& diœcesi Hieracẽsi id expedire amplitudo tua iudicauerit; possit permittere Puellas in monialium Monasteria,in quibus piè,& honeste instituantur introduci, adhibitis tamen conditionibus suprascriptis, & bene in domino valebit. Romæ die vltima Augusti, 1575. Amplitudinis tuæ vti Frater.

Philippus Boncompagnus,Card.Sancti Sixti.

Decem,& septem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quo ad educationem,& mansionem in Monasteriis recenset Emanuel Roderic. tomo 1.quæstion. regular. q.46.artic.10.

Mulieri nuptę permanere volenti in monasterio ex causa rationabili an repugnet c.vnicum de statu reg. in 6. Conc. Trid. sess.25.c.5. & Constitutio Pii V.vide Nauar.in cons.5 de diuor.in nouis,cum apostilla.

Quantum verò attinet ad egressum ipsarum monialium vltra dictam Constitutionem Bonifacii VIII.in c.vnico, de statu regul.in 6. & Conc. Trid.sess. 25.c.5.de regular.per hęc verba.

Nemini autem sanctimonialiũ liceat post professionem exire à monasterio, etiam ad breue tempus,quocumque prętextu,nisi ex aliqua legitima causa ab episcopo approbanda:indultis quibuscumque,& priuilegiis non obstantibus.

Hactenus verba Concilii,extat etiam Constitutio Pii V. Romę publicata die 27.Febr.1570.fol.1069.in Bullario,tenoris sequentis.

Pius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Cõgruit titul. de statu re gul. in 9

DEcori,& honestati omnium Sanctimonialium,quarum Iesus Christus Dominus noster sponsus est,vt in puritate,& castitate superædificantes,in ipso feliciter inhabitare valeant,cõsulentes,ea,quæ illarũ existimationi detrahere possent,decet nos consultò submouere. Sanè periculo,& scandalo plena res est,ac regulari obseruantiæ vehementer aduersatur,sanctimoniales aliquando parẽtes,fratres,sorores,aut alios agnatos,vel cognatos,necnon Monasteria,& alia filiationes noncupata,etiam eis subiecta visitãdi,aut infirmitatis causa,alio ve prætextu à Monasterijs exire,& per secularium personarũ domos discurrere,& vagari,quo veluti colore eximium quoque honestatis,& pudicitiæ decus in discrimen cõmittunt. Vnde nos malo huic pro nostro pastoralis officij debito salubriter occurrere volentes,inhęrentes etiam Decreto Sacri Cõcilij Tridẽtini,de clausura Monialium disponenti,ac alijs nostris literis super huiusmodi clausura editis adijcientes,volumus,sancimus,& ordinamus, nulli Abbatissarum,Priorissarũ,aliarumue monialium etiam Cartusien.Cistercien.Sancti Benedicti,& mendicantium,& quorumcumque aliorũ ordinum etiam militarium,ac statuum,graduum,conditionum dignitatum,ac præeminẽtiarũ existentiam,etiã a Regia,vel Illustri prosapia ortarum,de cetero etiam infirmitatis,seu aliorum monasteriorum,ẽt eis subiectorum,aut domorum parentum,aliorumue consanguineorum visitandorum,aliaue occasione,& pretextu,nisi ex causa magni incẽdii,vel infirmitatis lepræ,au epidimię,quæ tamen infirmitas præter alios ordinum superiores,quibus cura monasteriorum incumberet etiam per episcopum,seu alium loci ordinarium,etiam si prædicta monasteria ab Episcoporum,& Ordinariorũ iurisdictione exẽpta esse reperiantur,cognita,& expressè in scriptis approbata sit,à Monasteriis præfatis exire: sed nec in prędictis casibus extra illa nisi ad necessarium tempus stare licere. Aliter autem quam vt præfertur egredientes,seu licentiam exeundi quomodocumque concedentes necnon comitantes,ac illarum receptatrices personas,siue laicas,aut seculares,vel Ecclesiasticas,cõsanguineas,vel non; excõmunicationis maioris latæ sententiæ vinculo statim eo ipso absque alia declaratione subiacere,a quo præterquam à Romano Pontifice,nisi in mortis articulo absolui nequeant. Et insuper tam egressas,quam Præsidentes & alios superiores prædictos eis licentiam huiusmodi concedentes,dignitatibus,officiis,& administrationibus,per eas,& eos tunc obtentis,priuamus,& illas,& illos ad obtenta,& alia in posterũ obtinẽda inhabiles, necnõ licentias,& facultates,seu indulta, & priuilegia exeundi à Monasteriis,& extra illa stãdi,à Nobis,seu alio Romano Põtifice prædecessore nostro,ac Sedis Apostolicæ Nunciis,& Legatis,ẽt de latere,ac maiore Pœnitentiario, aut ordinum prædictorum superioribus aliisq. personis sub quibuscumque tenoribus,& formis,ac quibusuis restitutiuis,præseruatiuis,mẽtis attestatiuis,etiam nouam gratiam, & datam concedentibus, aliisq. efficacioribus,& efficacissimis, ac insolitis Clausulis, irritantibusq. & aliis Decretis in genere,vel in specie,etiam Motu proprio,& ex certa scientia,deq. Apostolicæ potestatis plenitudine,etiam Imperatoris,Regum,Ducum,& aliorũ Principũ,necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium intuitu,& contẽplatione, ac instantia,vel aliàs quomodolibet concessa(quæ prorsus abolemus)ac literas

desuper

desuper confectas, & in posterũ concedendas, & conficiendas, nullas, & inualidas, nulliusq. roboris, & momenti fore, nec illas habentibus, & habituris suffragari posse, & ita per quoscũque Iudices, & Cõmissarios quauis authoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretãdi facultate & authoritate, iudicari, & definiri debere, irritũ quoque, & inane quidqd secus super his à quoquam quauis authoritate sciẽter, vel ignoranter cõtigerit attentari, decernimus. Mandãtes vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus; Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorũ Ordinarijs, in virtute sanctæ obediẽtiæ, & sub obtestatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternę, quatenus per se, vel alium, seu alios pręsentes literas in Ciuitatibus, & Diœcesibus proprijs, quolibet anno publicẽt, omniaq. in illis contenta, necnon præfatum Decretum ipsius Cõcilij, quod incipit Bonifacij VIII. diligenter, & inuiolabiliter sub cẽsuris Ecclesiasticis, aliisq. pręfatis pœnis, & in eodem Decreto contentis, obseruent, & obseruari faciant, & ,pcurent, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, etiã aliis pęnis, authoritate nostra, appellatione postposita, compescendo, necnõ legitimis super his habendis seruatis processibus, pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Non obstantibus præmissis.

De monialibus an ex aliis causis iustis præter tres contentas in prædicta Constitut. Pii V. possint à Monasteriis exire, post Nauar. in c. statuimus, 19. q. 3. Cõmentario quarto, de Regularibus, sub nu. 47. vbi hanc Extrauag. declarat, late differit Ioan. Guttierez, lib. 1. Canon. quæst. c. 14. & Emanuel Roderic. in libro quæst. regul tomo 1. quæst. 49. art. 3. & 5.

Aduertendum tamen est, quod contra loquentes cũ monialibus nulla adest censura, & pœna imposita à Iure Communi, sed tantum per edicta Ordinariorum locorum, & Episcopi per eorum statuta solent fulminare excommunicationem, inquit Abb. in cap. Monasteria, de vita & hon. cleric. vbi text. contra frequentantes Monasteria monialium, & quantum ad regulares attinet, non possunt hodie loqui cum monialibus per Decretum Sacrę Congregationis tenoris sequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monasteria, cuiuscumque Ordinis accedere prohibentur. nouissimè reformatum.

ILlustrissimi, & Reuerendissimi Domini Cardinales Sacrę Regularium Congregationi præfecti, ad occurrendum scandalis, quę contingere possunt, aliisq. iustis, & rationabilibus causis animum piè mouentibus, de speciali, & expresso mandato S. D. N. D. Sixti, diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerunt, nulli post hac Religioso cuiuscumque ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat (superiore, cui Monasterii, seu Domus cura incumbit, visitatore, vel visitatoribus, confessarioq. ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere absque licentia expressa eiusdem Sacrę Cõgregationis accedere ad Monasteria, seu Domos quarumcumque Monialium, vel seruorum, siue sui, siue alterius cuiusuis Ordinis, ad colloquendum, siue tractandum cum eis. Quod si aliquando mandato sui superioris aliquos religiosos ad prædicandum Ver-

bum Dei, vel ad celebrandas Missas in ipsarũ monialium, seu sororũ Ecclesijs siue Oratorijs exterioribus, siue extra claustra existentibus mitti cõtigerit, prohibuerunt ne dicti Religiosi vllo quæsito colore, moniales, sorores, aut quamlibet aliam personam, intra clausuram degentes alloqui possint. Confessarijs autem similiter interdixerunt, ne in ædibus Monasterij, seu domus, vel monasterio, seu domui monialium, aut sororum cõtiguis pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel alias secum retineant, neue extra tempora generalium cõfessionum quibus soli tantum confessario, refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum sua habitatio, aut virorum Domus, vel Monasterium in quo degit, à monialium, seu sororum Monasterio, vel Domo nimium distat (nisi tamen & eo casu contrarium specialiter constitutum sit) ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum sumant. Quæ omnia, & singula sub pœnis priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurren. alijsq. eiusdem Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obseruari, iniungentes cunctis R R. Patribus, Generalibus, Prouincialibus, & alijs quorumuis Monasticorum, & mendicantium ac non mendicantium ordinum, & congregationum superioribus, ad quos spectat, quatenus infra terminum vnius mensis, à die quo præsens Decretum ipsis notificatum fuerit, cõputandi, debeant eiusdem Decreti copiam cum huiusmodi præcepto omnibus suorum Ordinum, & Religionum Monasterijs, Domibus, & Cõuentibus intimare & notificare, & intimasse, & notificasse, ne vllam aliquando desuper ignorantiam in futurum allegare, aut prætendere quoquomodo possint. Romæ Nonis Maij. 1590.

F. Michael Bonellus, Card. Alexandrinus.

Georgius Palcarius Secretar.

Romæ, apud Paulum Bladium Impressorem Cameralem. 1590.

Decretum hoc fuit extensum etiam ad Regulares S. Ioannis Hierosolymitani, vt Sacra Congregatio scripsit Vicario Neap. sunt enim verè Religiosi, vouentes tria substãtialia vota, Castitatis, Paupertatis, & Obedientię, iuxta tradita per Nauar. in conf. 2. nu. 2. & 3. de conuers. coniugat. & in conf. 12. de Regular. in nouis; ac gaudent priuilegio clericali, nempe Canonis, Fori immunitatis, vt Emanuel. Rodric. tomo 1. quæst. Regularium, q. 1. art. 7. dum tractat vtrum professi in Ordinibus Militaribus sint religiosi, vbi refert: quod prædicti habent ex priuilegio Pontificio vt non comprehendantur sub iure aliquo religiosorum, quantum ad odia, & rigores, ex Pet. de Aragon. 2. 2. q. 88. artic. 11. ad vlt. & faciunt dicta per Abb. in rubr. de Regularib. & quo ad eos potest dici fauorabile hoc Decretum, quia quando agitur de euitando animorum periculo, etiam in pœnalibus, & odiosis admittitur extensio, Panor. in c. ex tenore, num. 6. qui filij sint legit. Crauet. de antiquit. tempor. par. 4. sect. Videamus, num. 10. Rota Rom. in decis. diuers. vol. 2 decis 29. num. 10. & dixi supra in versic. casus reseruati, nu. 2. fol. 154.

Dubitari posset, An regulares adeuntes Monasteria monialium absque Episcopi licentia incidant in pœnam excommunicationis, quam Episcopus

suo

suo edicto proposuit. Respondetur, quod non; si Regulares habent ex priuilegio non posse ab Episcopis excommunicari, & aliàs sic excōmunicati, non possint absolui a suis Superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc absolutionem reseruauit, & ita Sacram Congregationem respondisse die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderic. tomo 1. q. regul. quæst. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæsita, sed remissiuè, quorum alterum est: An Episcopi possint declarare excōmunicatos a iure, vel Apostolicis Cōstitutionibus regulares exemptos habentes priuilegiū, vt excōmunicari, & suspendi non possint. Pro cuius resolutione adde text. in Clem. 1. & ibi Cardin. Zabar. nu. 24. & Panor. nu. 22. de priuileg. Felin. in c. non potest, sub nu. 3. de sent. & re iud. & Henriq. in Sum. lib. 7. de Indulgent. c. 25. sub §. 7. Et quid si per edictum sub excommunicationis pœna prohibiti essent certum peccatum committere, quod publicè perpetrassent, an Episcopus possit eos excommunicatos denunciare? videndus est Natt. in cons. 2. de sentent. excomm. in nou. Alterum est quęsitum, An Statutum Episcopi excommunicans, ad Monasteria monialiū intra Diœcesim existentia, sed exempta, & subdita regularibus, valeant, ligentq. tam subditos, quā non subditos ad illa accedentes. Ad quod videndi sunt Gem. Ancharā. & Franc. in c. vnico, de statu regul. in 6. Henric. Bott. in tract. de Synodo Epis. p. 3. art. 1. Conclus. 13. nu. 40. examinat Iason, in cons. 83. nu. 6. vol. 1. & declarat Roland. à Valle in cons. 13. sub nu. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Silu. in verbo, Excom. 4. nu. 2. & seq. Quo verò ad licentiam petendam pro accessu ad huiusmodi Monasteria exempta, refertur Sacram Congregationem censuisse, facultatem concedendi licentiam adeundi ad colloquium habendum cum monialibus Regularibus subiectis, spectare ad ipsos Superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitimè pręscripta, vt huiusmodi licentiæ, etiam quo ad Monasteria, quæ regularibus subsunt, ab Episcopo tantum, vel ab Episcopo, & Superiore regulari coniunctiuè obtinerentur, tunc enim Cōsuetudinem esse obseruandam, & Neapoli obseruatur, vt accedentes ad Monasteria etiam exempta, petant licentiam a Vicario monialium.

Sed an liceat Episcopo licentiā dare matri, sororib. & consanguineis Monasterium ingrediendi causa visitandi filiam, vel sorores, quę graui aliqua infirmitate detinerentur. Respondetur negatiuè etiam si essent in mortis periculo, & minus quando filię, aut alię professionem emitterent, vel habitum susciperent religionis, ex declaratione Sacræ Cōgregationis, quam recenset Roderic. tomo 1. q. regul. q. 46. art. 11.

Quantum verò attinet ad reformationem monialium exstant infrascriptæ Ordinationes, tenoris sequentis.

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVSTRISSIMOS & Reuerendissimos DD. Cardinales, super Congregatione Regularium deputatos datæ Reuer. Dominis Visitatoribus Apostolicis Monasteriorum Sanctimonialium Ciuitatū Neap. & Salerni, sub die 2. Iunii, 1589. Et per eosdem Illustrissimos DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, sub die 12. Iulii, 1592. vt eas perpetuo obseruari, & custodiri mandent, & operentur.

1 IN quolibet Monasterio non habeantur, nec permittantur plures crates ferreæ, seu fenestræ collocutoriæ, quam vna, aut ad summum duæ.

ferre se liceret, vix fore, vt prædicta Monasteria Ecclesiæ, loca, ac personæ, eis singulis non tantum saltem tribuerent, quantum singulis aliis pauperibus eodem concurrentibus solent vniuerso illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ, ac sufficientis subuentionis auxilio prouidere, cupientes, de nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicumque Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Ecclesiarū Prælati, necnō Abbates, Priores, Præpositi, & alii Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias ecclesias, necnon Monasteria, Prioratus, Præposituras, Canonicatus, prębēdas, dignitates, personatus, administrationes, officia, ceteraq; beneficia Ecclesiastica cū cura, & sine cura, secularia, & Sācti Benedicti, Sancti Augustini, Cisterciens. Cluniacens. Præmostratens. Cartusiens. Camaldulens. & Sancti Basilii, Cassinens. aliàs Sāctæ Iustinæ, Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranēs. & Cruciferorum, seu fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorū, & Carmelitarum, Eremitarum eiusdem Sancti Augustini, Seruorum Beatę Marię, Sanctæ Claræ, & quorumcumque aliarum, tam virorum, quam mulierum, etiam Mendicantiū ordinū, & cōgregationū, & militiarū regularia, & de iure patronatus laicorum, & nobiliū, Ducum, Regū, & aliorū Principū existentia, in titulum, commendam, administrationem, & alias quomodocumque obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, Cōfratres, Administratores ceteriq. omnes, qui ratione illorum, necnō Capitulorum, Conuentuum, Mensarum, Hospitalium, & laicorum, & per laicos administrari solitorum, Christi fideliū Confraternitatū, Scholarū, Collegiorū, ac aliorum piorum locorū quocūque nomine nuncupatorum, & in quibusuis mūdi partib. consistentiū, quæ singulis annis, mensib. hebdomadis, vel diebus ex Ecclesiarum, Monasteriorū, Prioratuum, Officiorū, Dignitatum, & Beneficiorū, ac Congregationum, Hospitaliū, Confraternitatū, Scholarū, Collegiorum piorū, & aliorū locorum prædictorū fructibus, redditibus, & prouētibus Christi aliquas eleemosynas in pane, frumento, farina, vino, eduliis, pecunia, seu aliis ad victum vel vestitum pertinentibus, etiam ad supplicationem, & preces, & per cedulas, & bolletina, aut aliàs distribuere, & elargiri ab immemorabili tempore consueuerunt, aut alio quocūque iure tenētur ex dictis fructibus, redditibus, & prouētibus, & quo ad Hospitalia: pdicta ex iis, quę seruata in illis actuali hospitalitate supersunt, seu superint, necnon quęcumque personę Patriarchales, etiam laicę, vel Vniuersitates, & laicorum, quę testamento, vltima voluntate, vel alia dispositione, etiā inter viuos aliquas tales eleemosynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, & quarumcūque eleemosynarū, & largitionum huiusmodi, quocūque nomine nuncupatarum, quocumque tēpore, & modo distribui solitarum, etiā si speciali nota dignę, & secundum pias defunctorū, aut aliorū voluntates sub certa forma ab eis in testamento, vel alia quacūque dispositione distribendę sint, (dummodo non in certas personas, nec ad certos vsus pios alios quā victus, & alimenta pauperum distribuantur) quibuslibet prędictarum Monialium, etiā Tertiariarū sub solēni Religionis voto, & perpetua clausura de cetero viuētibus, & in terris & locis, quorū pauperibus huiusmodi eleemosynę distribuuntur cōsistentibus, verè, realiter, & cum effectu, & absque vlla eleemosynarū, & largitionū hmōi petitione, exactione, & conquisitione, aut alia desuper a nobis expectata iussione, aut mētis nostrę declaratione, ac quibusuis mora subterfugiat ac exceptione cessantibus, & electis dare, atque distirbuere oīnō teneantur,

ntur, & quam dimidiam partem nos illi applicamus.

Vt autem præmissa omnia, cum caritate, & pietate procedant, & efficaciter suum effectum sortiantur, Vniuersis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, per Apostolica scripta mandamus, vt quisque per se, vel alium, seu alios, ad præsentium executionem in suis Ciuitatibus & Diœcesibus procedens, ab Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegijs, locis, & ecclesiasticis, ac laicis personis prędictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemosynarum huiusmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipsis locorum æquum esse videbitur, singulis Pauperum Monialium, etiam Tertiariarum monasteriis huiusmodi suarũ Ciuitatum, & Diœcesum, etiam si aliis superioribus subiectæ sint, cum effectu distribuant. Nos enim eisdem locorum Ordinariis; tamquam Apostolicæ Sedis Delegatis, ac cuilibet illorum tam per se, quam alium, vel alios, præmissa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pecuniarias eorundem Ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in subsidium sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris, & facti remedia, quacumque appellatione postposita, respectiuè compescendi, auxiliumq. brachii secularis inuocandi, aliaq. in pręmissis, & circa ea necessaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi, plenam, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur.

Insuper quia valde rationi consonum est, vt etiam ii, qui ipsis Monialibus etiam Tertiariis indigentibus præfatis consanguinitate aliqua sunt coniuncti, aliquod in præmissis subsidium conferant, cum ratio sanguinis, & debitum caritatis, & honestatis id expostulet, singulis locorum Ordinariis committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eisq. persuadere studeant: parentes verò, & fratres, ac filios, ad quos illas si in seculo permasissent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & successiones deuenerunt, & qui si eas nuptui tradidissent, multo amplius quam ingredientibus Monasterium dedissent, vel qui si eas nunc domi retinerẽt, vel si ad illorum domos redirẽt, eas alere tenerentur, quibuscumque viis ipsis bene visis inducant, vt Monialibus, etiam Tertiariis prædictis iuxta eorum facultates charitatiuè subueniant, scituri id sibi etiam ad animarum salutem plurimum profuturum.

Ceterum, quod attinet Conuersas professas, quas prædictus Pius prædecessor per prędictas literas sub certis cõditionibus ibi contentis permisit posse manere extra Monasteria, pro colligendis eleemosynis, eisdem locorũ Ordinariis iniungimus, vt quibus Monasteriis, prædictarũ Monialiũ quotidianis laboribus cõputatis, supradicta, vel alia qualibet ratione de sufficiẽti subuẽtione, & sustentatione prouisũ esse cognouerint, easdẽ cõuersas sub eadẽ clausura cũ aliis Monialib. reducãt, neque à suis monasteriis amplius exire permittãt. Cõuersas verò non professas & profiteri volentes, dimisso habitũ domũ remittãt, neque aliàs in futurum, nisi professionem suo tempore emissuras, atque sub perpetua clausura mansuras, in Monasteria huiusmodi recipi permittant. Quod aũt idẽ Pius prædecessor statuit de cetero nullas alias Conuersas recipi amplius ẽt de consensu suorum superiorum posse, ita esse intelligendum declaramus, præter illas Conuersas, quæ extra Monasterium in domibus contiguis degerent, eleemosynarum verò prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac suos effectus ad plenum sortiri debere, donec numerus Monialium, etiam Tertiariarum huiusmodi (quem per ipsos locorum Ordinarios,

rios,

rios, etiam Monasterijs ab eorum cura, & regimine quomodocumque exemptis, cum illarum superiorum interuentu stabiliri, & ordinari, neque supra illum numerum alias recipi posse, etiam de concessu suorum Superiorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex proprijs redditibus Monasteriorum ipsorum, vel cõsuetis eleemosynis se commodè sustentare queant, super quo eorundem Ordinariorum conscientiã oneramus, ita tamen, vt decedentibus singulis ex tribus earundem Monialium partibus, tertiæ quoque earundem eleemosynarum partis distributio, & sic successiue in totum exstinguantur, atque in pristinum statum sub debitis, aut solitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Quandã loca Monasterij monialium extra clausurã esse declaretur.

Declaramus præterea nullis Monialibus, et Tertiarijs licere habere ostium, per quod ex Monasterio introiri possit in ipsarum Monialium ecclesiam exteriorem, in quam secularibus ad Missas, & Diuina officia patere solet accessus, sed omnino muro obstruendum, neque itidem licere Monialib. etiam Tertiarijs, egredi ianua Monasterii, quæ est p̃ clausura ipsius Monasterii, etiã ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, per quam patere solet aditus secularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad Crates, seu loca colloquijs destinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulsandum ipsam ianuam clausuræ, quæ loca cum saltem pro causis prædictis patere soleant secularibus, extra clausuram censeri debent, etiam quo tempore clausa sunt. Insuper quoscumque Dominos, & Magistratus temporales in Domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipsorum Ordinariorum aut alicuius ipsorum petitionem, vel simplicem requisitionem, illis in præmissis assistentes omnem opportunum fauorẽ, & oẽ auxilium præstent, & exhibeant. Ipsis denique Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has presentes nostras literas (quarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem vbique fidem, in iudicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostẽsæ) singuli in sua Ciuitate & Diœcesi publicẽt ac publicari faciant easq. iuxta earũ continentiã, & tenorẽ vna cũ prędictis, ac alijs prędicti Pij V. & aliorum prædecessorũ nostrorũ literis Cõstitutionib. & Iussionib. p̃ integra clausurę instauratione, custodia, & firmitate editis inuiolabiliter obseruẽt, & obseruari faciant. Nõ obstantib. &c.

Declarantur præd. Constitutiones cum aliquorum dubiorum discussione, & resolutione post Nauar. in d.c. statuimus, n. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. Regular. quæst. q. 44. Art. 3. & 4.

Decreto insuper Conc. Trid. sess. 25. de Regular. c. 5. prouisum est his verbis. Ingredi intra septa Monasterij nemini liceat, cuiuscumque generis aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerint, sine Epi, vel Superioris licẽtia in scriptis obtẽta, sub excommunicationis pęna ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, vel Superior licentiam debet in casibus necessariis, neque alius vllo modo possit etiam vigore cuiuscumque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Hactenus verba Concilij.

Amplia vt nec etiam ipsi Superiores possint ingredi extra casus necessarios per Constitutionem Greg. XIII. publicatam Romæ die 30. Decembr. 1582. fol. 1305. in Bullario, tenoris sequentis.

Grego-

Gregorius Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

DVbiis quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur super eo quod optima primum ratione Concilium sanxit Tridētinum deinde in Constitutione fel.recor. Pii Papæ V. prædecessoris nostri, Nonis Iunii Pōtificatus sui anno tertio, atque item nostro, Idibus Iunii, Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit prouisum, ne cui in posterū nisi in casibus necessariis septa Monasteriorum Monialium ingrediendi cōcederetur licentia, à nōnullis dubitatum fuisse sciamus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sui authoritate officii nituntur, an liceat eis prohibito suæ voluntatis, huiusmodi septa ingredi, vel potius seruare debeant ipsi quoque Regulam à Concilio præscriptam, nos omnem hæsitationis materiam tollere, & viam scandalis præcidere, ac Sanctimonialium quiete consulere volentes, harum tenore authoritate Apostolica declaramus, prælatos omnes tam seculares, quam regulares quibus cura, & regimen Monasteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediēdi monasteria prædicta, ita demum vti posse, si id faciant in casibus necessariis, & à paucis ijsq senioribus ac religiosis personis comitati. Quocirca, vniuersos, & singulos Episcopali seu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate preditos, necnō quorumuis ordinum Abbates, Priores, Ministros, & alios quoscūque Superiores regulares serio monemus, vt facultate huiusmodi qui eam habent, præterquam in casibus, vt præfertur necessariis, neutiquam vtantur; quod si contrafecerint, eadem Authoritate Apostolica statuimus, atque decernimus, qui pontificalis dignitatis fuerint eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu ecclesiæ interdictos, pro secunda a munere pontificali, & a diuinis suspensos ac deinceps ipso facto, absque alia declaratione communicatos existere. Regulares vero omni officio, ac ministerio priuatos excommunicationi similiter subiacere. Non obstantibus, &c. Cōgruit c.tul.de stat. regul. in 6

Qui tamen habent licentiam à Superioribus ingrediendi monasteria Monialium in casibus necessariis, & vtuntur ea extra casus necessarios ingrediendo, incurrunt excommunicationem latę Sententię Summo Pontifici reseruatam, cum priuatione, & inhabilitatione; & extenditur etiam ad moniales admittentes per alterā Cōstitutionem. Greg. XIII. Romæ publicatam die 24. Iunii. 1557. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias tenoris sequentis.

Gregorius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac Sede concessa successu temporis incōmodum afferre noscuntur, expedit illa salubri Præsidentis cōsilio submoueri. Proinde Sanctimonialium quieti & tranquillitati consulere, ac omnia quæ illas à spirituali rerū cogitatione & exercitio auocāt, impedimēta tollere, periculaq. & scandala ab eis remouere cupientes, authoritate præsentium reuocamus, & abolemus, omnes, & quascūque licentias, ac facultates ingrediendi Monasteria, domos, & loca Monialium, ac etiam virorum quoruniuis ordinū, quibus-

uis etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & alijs cuiuscumque status & cõditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quascumque licentias ingrediendi Monasteria, Domos, & loca ipsarum sanctimonialiũ, quibuscumque viris, etiam eiusdem status, & dignitatis tam à prædecessoribus nostris, quam etiam à Nobis, & Sedis Apostolicæ Legatis, aut alijs ex quibusuis quantumcumque vrgentibus causis, sub quibuscũque tenoribus, etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum restitutorijs, alijsq. efficacioribus Clausulis, irritantibusq. & alijs Decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumue Principũ contemplationem, vel supplicationem concessas, confirmatas, ac etiam iteratis vicib. renouata; Cassamusq. & annullamus literas desuper confectas, & processus habitos per easdem. Inhibẽtes eisdem, qui illas obtinuerunt, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrẽda, super qua a nemine nisi à Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) absolutionis beneficium possit impetrari, ne ipsarum licentiarum prætextu Monasteria huiusmodi quouis modo ingredi audeant. Abbatissis verò, necnon Abbatibus, Conuentibus, & alijs Monasteriorum, vtriusque sexus superioribus, & personis quocumque nomine vocentur, districtè præcipimus, sub eadem excommunicationis pęna, necnõ priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne in Monasteria, Domos, & loca quemquam prætextu huiusmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam sub eisdem pœnis ipso facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuscumque personis Ecclesiasticis, & secularibus, ac etiam Ordinum quorumcumque etiam Mendicãtium Regularibus, ne prętextu licentiarum ab Episcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi casibus necessarijs tantum ex Decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne Monasteria ipsa Monialium pro libito, sed necessitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neue Moniales sub eisdem pœnis illos aliter admittere præsumant. Non obstantibus præmissis, &c.

Amplia dictam Constitutionem includere ẽt intrante septa Monasterij non habentes licentias ex declaratione, & mente Pij V. Greg. XIII. relata per Nau. in c. statuimus, sub n. 62. in 7. notab. 19. quæst. 3. Commentar. 4. de Regular. & in Manuali Confess. c. 37. sub nu. 15?. in impresso ab anno 1544. post quartam recognitionem ipsius authoris, vt dictum fuit suprà, in verbo, Monasteria Regularium, virorum, fol. 306. qui verò intrauerit ad malũ finem, non poterit ab solui à Confessarijs habentibus facultatem absoluendi à casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, vt patet ex declaratione Decreti, quo prohibetur absolutio a casibus reseruatis relata supra in versic. Casus reseruati, fol. 163. ante tñ dictas Cõstitutiones Pij V. Greg. XIII. cõtra intrantes absque licentia per Decretũ Cóc. Trid. sess. 25. c. de Regular. excommunicatio non erat reseruata, & consequenter poterat absolui ab Episcopo c. nuper, de sent. exc. Alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo 1. Regular. q 47. in plures Articulos diuisa.

Extẽsionem, quam hic ex Nauarri testimonio posuimus, videlicet ex vi Bullarum Pii V. & Gregorii XIII. vetari illum ingressum cum censura Sũmo Pontifici reseruata, non solum ex prętextu licentiarum, & facultatum, sed ẽt ingressum absque tali facultate negat Frãc. Suarez, de Censur. Disput. 22. Sect. 6. exc. 6. affirmans, vt præf. Bullæ sub ea limitatione, & conditione sint intelligẽdæ, nẽpè, quo ad ingredientes solum ex præsumptione, & prætextu facultatum ad id concef-

concessarum, non autem quo ad ingredientes ex alio titulo, & capite. Negat iti dem Roderic. tomo 1. quæst. regul. quęst. 48. artic. 2. respondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorii XIII. ab ipso Nauarro insinuatæ non extent literæ authenticæ virtute quarum fieri valeat pręd. extensio, debet illa pęna excommunicationis restringi ad actionem prohibitam, scilicet ad ingressum ex prætextu facultatum tãtum, prout verba sonant; sed salua pace tantorum virorum, præfatæ Bullæ satis videntur illam declarationem, & extensionem recepisse, & assumpsisse, ex communi obseruantia Prętorii Sacrę Pęnitentiarię, cuius ibi meminimus, & quæ sufficere debet ad illarum Constitutionum interpretationem, cum stylus. Rom. Curiæ faciat ius, ad text. in c. ex literis, vbi notat Panor. num. 6. de Constituit. & in c. quam graui, de crim. falsi.

De puellis causa educationis fuit rescriptũ à Sacra Congregatione D. Episcopo Hieracensi, tenoris sequentis. Reuerendissime Domine, ex Sacra Congregatione Cardinalium Trid. Cõcilii Interpretum Amplitudinis tuæ nomine quæsitum est, An Puellæ in Monasteriis Monialium educationis causa permanere possint, ij vero sic censuerũt ad te scribendum, iamdudũ ab eadem Congregatione statutũ esse, nullo Concilii decreto prohiberi, quo minus Puellæ in Monasteriis monialium educentur; si tamen eadem Monasteria ante Conciliũ consueuerint huiusmodi Puellas recipere, sicq. a superioribus Monasteriorum scriptam licentiam impetrarint; atque Abbatissæ, & reliquarum monialium consensus accesserit, tũ vero hæ ipsæ Puellæ eo vestitu in Monasteria intromittãtur, qui virginali pudori, ac modestiæ conueniat, nullamq. secum famulam adducant, nec manere in eis possint, nisi vsque ad ætatis suæ annum vigesimũ quintum, atque in eis dum erunt eandem seruent clausuræ legem, quã moniales ipsæ, & si semel exierint, nullam habeant ad ea reuertendi facultatem. Proinde Congregatio his literis impertiendam tibi hanc facultatẽ duxit, vt quotiescũque in ista tua Ciuitate, & diœcesi Hieracẽsi id expedire amplitudo tua iudicauerit; possit permittere Puellas in monialium Monasteria, in quibus piè, & honeste instituantur introduci, adhibitis tamen conditionibus suprascriptis, & bene in domino valebit. Romæ die vltima Augusti, 1575. Amplitudinis tuæ vti Frater.

Philippus Boncompagnus, Card. Sancti Sixti.

Decem, & septem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quo ad educationem, & mansionem in Monasteriis recenset Emanuel Roderic. tomo 1. quæstion. regular. q. 46. artic. 10.

Mulieri nuptę permanere volenti in monasterio ex causa rationabili an repugnet c. vnicum de statu reg. in 6. Conc. Trid. sess. 25. c. 5. & Constitutio Pii V. vide Nauar. in cons. 5 de diuor. in nouis, cum apostilla.

Quantum verò attinet ad egressum ipsarum monialium vltra dictam Constitutionem Bonifacii VIII. in c. vnico, de statu regul. in 6. & Conc. Trid. sess. 25. c. 5. de regular. per hęc verba.

Nemini autem sanctimonialiũ liceat post professionem exire à monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque prętextu, nisi ex aliqua legitima causa ab episcopo approbanda: indultis quibuscumque, & priuilegiis non obstantibus.

Hactenus verba Concilii, extat etiam Constitutio Pii V. Romę publicata die 27. Febr. 1570. fol. 1069. in Bullario, tenoris sequentis.

Ff Pius

Pius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Cōgruit titul. de statu regul. in 9

DEcori,& honestati omnium Sanctimonialium,quarum Iesus Christus Dominus noster sponsus est,vt in puritate,& castitate superædificantes,in ipso feliciter inhabitare valeant,cōsulentes,ea,quæ illarū existimationi detrahere possent,decet nos consultò submouere. Sanè periculo,& scandalo plena res est,ac regulari obseruantiæ vehementer aduersatur,sanctimoniales aliquando parētes,fratres,sorores,aut alios agnatos,vel cognatos,necnon Monasteria,& alia filiationes noncupata,etiam eis subiecta visitādi,aut infirmitatis causa,alio ve prætextu à Monasterijs exire,& per secularium personarū domos discurrere,& vagari,quo veluti colore eximium quoque honestatis,& pudicitiæ decus in discrimen cōmittunt. Vnde nos malo huic pro nostro pastoralis officij debito salubriter occurrere volentes,inhęrentes etiam Decreto Sacri Cōcilij Tridētini,de clausura Monialium disponenti,ac alijs nostris literis super huiusmodi clausura editis adijcientes,volumus,sancimus,& ordinamus, nulli Abbatissarum,Priorissarū,aliarumue monialium etiam Cartusien.Cistercien.Sancti Benedicti,& mendicantium,& quorumcumque aliorū ordinum etiam militarium,ac statuum,graduum,conditionum dignitatum, ac præeminētiarū existentiam,etiā a Regia,vel Illustri prosapia ortarum,de cetero etiam infirmitatis,seu aliorum monasteriorum,&̄ eis subiectorum,aut domorum parentum, aliorumue consanguineorum visitandorum,aliaue occasione,& prętextu,nisi ex causa magni incēdii,vel infirmitatis lepræ,aut epidimię,quæ tamen infirmitas præter alios ordinum superiores, quibus cura monasteriorum incumberet etiam per episcopum,seu alium loci ordinarium,etiam si prædicta monasteria ab Episcoporum,& Ordinariorū iurisdictione exēpta esse reperiantur,cognita,& expresse in scriptis approbata sit,à Monasteriis præfatis exire: sed nec in prędictis casibus extra illa nisi ad necessarium tempus stare licere. Aliter autem quam vt præfertur egredientes,seu licentiam exeundi quomodocumque concedentes necnon comitantes,ac illarum receptatrices personas,siue laicas,aut seculares,vel Ecclesiasticas,cōsanguineas,vel non; excōmunicationis maioris latæ sententiæ vinculo statim eo ipso absque alia declaratione subiacere,a quo præterquam à Romano Pontifice,nisi in mortis articulo absolui nequeant.Et insuper tam egressas,quam Præsidentes & alios superiores prædictos eis licentiam huiusmodi concedentes,dignitatibus,officiis,& administrationibus, per eas,& eos tunc obtentis,priuamus,& illas,& illos ad obtenta,& alia in posterū obtinēda inhabiles, necnō licentias,& facultates,seu indulta, & priuilegia exeundi à Monasteriis, & extra illa stādi, à Nobis,seu alio Romano Pōtifice prædecessore nostro,ac Sedis Apostolicæ Nunciis,& Legatis,&̄ de latere,ac maiore Pœnitentiario, aut ordinum prædictorum superioribus aliisq. personis sub quibuscumque tenoribus,& formis,ac quibusuis restitutiuis,præseruatiuis,mētis attestatiuis,etiam nouam gratiam, & datam concedentibus, aliisq. efficacioribus,& efficacissimis, ac insolitis Clausulis, irritantibusq. & aliis Decretis in genere,vel in specie,etiam Motu proprio,& ex certa scientia,deq. Apostolicæ potestatis plenitudine,etiam Imperatoris,Regum,Ducum,& aliorū Principū,necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium intuitu,& contēplatione, ac instantia,vel aliàs quomodolibet concessa(quæ prorsus abolemus)ac literas

desuper

desuper confectas, & in posterũ concedendas, & conficiendas, nullas, & inualidas, nulliusq. roboris, & momenti fore, nec illas habentibus, & habituris suffragari posse, & ita per quoscũque Iudices, & Cõmissarios quauis authoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretãdi facultate & authoritate, iudicari, & definiri debere, irritũ quoque, & inane quidqd secus super his à quoquam quauis authoritate sciẽter, vel ignoranter cõtigerit attentari, decernimus. Mandãtes vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus; Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorũ Ordinarijs, in virtute sanctæ obediẽtiæ, & sub obtestatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternę, quatenus per se, vel alium, seu alios pręsentes literas in Ciuitatibus, & Diœcesibus proprijs, quolibet anno publicẽt, omniaq. in illis contenta, necnon præfatum Decretum ipsius Cõcilij, quod incipit Bonifacij VIII. diligenter, & inuiolabiliter sub cẽsuris Ecclesiasticis, aliisq. pręfatis pœnis, & in eodem Decreto contentis, obseruent, & obseruari faciant, & pcurent, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, etiã aliis pęnis, authoritate nostra, appellatione postposita, compescendo, necnõ legitimis super his habendis seruatis processibus, pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Non obstantibus præmissis.

De monialibus an ex aliis causis initis præter tres contentas in prædicta Constitut. Pii V. possint à Monasteriis exire, post Nauar. in c. statuimus, 19. q. 3. Cõmentario quarto, de Regularibus, sub nu. 47. vbi hanc Extrauag. declarat, late differit Ioan. Guttierez, lib. 1. Canon. quæst. c. 14. & Emanuel Roderic. in libro quæst. regul tomo 1. quæst. 49. art. 3. & 5.

Aduertendum tamen est, quod contra loquentes cũ monialibus nulla adest censura, & pœna imposita à Iure Communi, sed tantum per edicta Ordinariorum locorum, & Episcopi per eorum statuta solent fulminare excommunicationem, inquit Abb. in cap. Monasteria, de vita & hon. cleric. vbi text. contra frequentantes Monasteria monialium, & quantum ad regulares attinet, non possunt hodie loqui cum monialibus per Decretum Sacrę Congregationis tenoris sequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monasteria, cuiuscumque Ordinis accedere prohibentur. nouissimè reformatum.

ILlustrissimi, & Reuerendissimi Domini Cardinales Sacrę Regularium Congregationi præfecti, ad occurrendum scandalis, quę contingere possunt, aliisq. iustis, & rationabilibus causis animum piè mouentibus, de speciali, & expresso mandato S.D.N.D. Sixti, diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerunt, nulli post hac Religioso cuiuscumque ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat (superiore, cui Monasterii, seu Domus cura incumbit, visitatore, vel visitatoribus, confessarioq. ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere absque licentia expressa eiusdem Sacrę Cõgregationis accedere ad Monasteria, seu Domos quarumcumque Monialium, vel seruorum, siue sui, siue alterius cuiusuis Ordinis, ad colloquendum, siue tractandum cum eis. Quod si aliquando mandato sui superioris aliquos religiosos ad prædicandum Ver-

suo edicto proposuit. Respondetur, quod non; si Regulares habent ex priuilegio non posse ab Episcopis excommunicari, & aliàs sic excõmunicati, non possint absolui a suis Superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc absolutionem reseruauit, & ita Sacram Congregationem respondisse die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderic. tomo 1. q. regul. quæst. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæsita, sed remissiuè, quorum alterum est: An Episcopi possint declarare excõmunicatos a iure, vel Apostolicis Cõstitutionibus regulares exemptos habentes priuilegiũ, vt excõmunicari, & suspendi non possint. Pro cuius resolutione adde text. in Clem. 1. & ibi Cardin. Zabar. nu. 24. & Panor. nu. 22. de priuileg. Felin. in c. non potest, sub nu. 3. de sent. & re iud. & Henriq. in Sum. lib. 7. de Indulgent. c. 25. sub §. 7. Et quid si per edictum sub excommunicationis pœna prohibiti essent certum peccatum committere, quod publicè perpetrassent, an Episcopus possit eos excommunicatos denunciare? videndus est Nau. in cons. 2. de sentent. excomm. in nou. Alterum est quęsitum, An Statutum Episcopi excommunicans, ad Monasteria monialiũ intra Dięcesim existentia, sed exempta, & subdita regularibus, valeant, ligentq. tam subditos, quã non subditos ad illa accedentes. Ad quod videndi sunt Gem. Ancharã. & Franc. in c. vnico, de statu regul. in 6. Henric. Bott. in tract. de Synodo Epis. p. 3. art. 1. Conclus. 13. nu. 40. examinat Iason, in cons. 83. nu. 6. vol. 1. & declarat Roland. à Valle in cons. 13. sub nu. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Silu. in verbo, Excom. 4. nu. 2. & seq. Quo verò ad licentiam petendam pro accessu ad huiusmodi Monasteria exempta, refertur Sacram Congregationem censuisse, facultatem concedendi licentiam adeundi ad colloquium habendum cum monialibus Regularibus subiectis, spectare ad ipsos Superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitimè pręscripta, vt huiusmodi licentiæ, etiam quo ad Monasteria, quæ regularibus subsunt, ab Episcopo tantum, vel ab Episcopo, & Superiore regulari coniunctiuè obtinerentur, tunc enim Cõsuetudinem esse obseruandam, & Neapoli obseruatur, vt accedentes ad Monasteria etiam exempta, petant licentiam a Vicario monialium.

Sed an liceat Episcopo licentiã dare matri, sororib. & consanguineis Monasterium ingrediendi causa visitandi filiam, vel sorores, quę graui aliqua infirmitate detinerentur. Respondetur negatiuè etiam si essent in mortis periculo, & minus quando filię, aut alię professionem emitterent, vel habitum susciperent religionis, ex declaratione Sacræ Cõgregationis, quam recenset Roderic. tomo 1. q. regul. q. 46. art. 1 t.

Quantum verò attinet ad reformationem monialium exstant infrascriptæ Ordinationes, tenoris sequentis.

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVSTRISSIMOS & Reuerendissimos DD. Cardinales, super Congregatione Regularium deputatos datæ Reuer. Dominis Visitatoribus Apostolicis Monasteriorum Sanctimonialium Ciuitatũ Neap. & Salerni, sub die 2. Iunii, 1589. Et per eosdem Illustrissimos DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, sub die 12. Iulii, 1592. vt eas perpetuo obseruari, & custodiri mandent, & operentur.

1 IN quolibet Monasterio non habeantur, nec permittantur plures crates ferreæ, seu fenestræ collocutoriæ, quam vna, aut ad summum duæ.

2 Hæ nullo modo in Ecclesijs sint, sed extra eas tantum.

3 In Monasterijs verò, in quibus hactenus laminarum usus non est introductus, in fenestris collocutorijs ponuntur binæ crates ferreæ introrsus altera, altera extrorsus, & distātes ab inuicem saltem per spacium duorum palmorum, vel totius crassitudinis muri, nec non spissè seu strictè adeo, vt nec puellæ manus per foramina transmitti possit: inq. exteriori crate figātur claui ferrei eminentes, & acuti, ita vt locuturi facies illi nequeant adhęrere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4 In fenestellis Confessionalibus configantur etiā laminæ ferreæ, scilicet cum minutis foraminibus, e quib. nec ipsę moniales cernere, vel spectare quēpiam, nec à quopiam vllo modo cerni, aut spectari possint.

5 Fenestella vnde Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum percipiunt, alta sit dimidiato palmo, lata verò integro quæ binis foriculis totidemq. feris, & clauibus alteris intrinsecus, alteris forinsecus occludantur.

6 Tam in ingressu, seu in habitu regulari suscipiēdo, q̄ in professione emittenda, velo suscipiendo, vel consecratione monialium, in quibus Monasterijs Ordinis, vel Regulæ S. Benedicti mos est, vt consecrentur, fas ne sit eis munera, xenia, dona, vel aliud quidlibet singularibus, vel particularib. monialibus daro, vel erogare, sed quidquid à cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur, id vniuersum tribuatur & referatur in commune, nec lauta, aut sumptuosa, siue luculenta conuiuia fiant, aut permittantur: sed sobria tantum, quæ sacras virgines deceat spiritus corporisq. recreatio concedatur.

7 In quouis Monasterio eligatur quotanis Magistra Nouitiarū, cui vni curæ sit illas instituere, nec eidem curę siue illis instituēdis Materteræ, seu Amitę, vel quæuis aliæ etiam qualibet cognatione coniunctæ, se immisceant vllo pacto.

8 Ad ianuā Monasterij, vestibulū sit binis foribus munitum, in quod moniales nunquam intrent, dum fores exteriores, vel apertæ sint, vel mox aperiendę, ne inde vnquam moniales spectare, aut spectari possint.

9 Collocutorium interius locus sit seris occlusus, in quem nulla monialium ingrediatur, nisi vocata, & à sua superiore venia ei data, ibiq. auscultatrices huic muneri designatę semper intersint, & assistant: Quæ quidquid dicatur audire debeant, nisi futuris sermo secretum expostularet, quo casu, de Abbatissæ, siue Priorissę licentia propinquiorib. cōsanguineis, remotis arbitris, permitti posset.

10 Non scribant literas iniussu Superioris, scilicet, Abbatissæ, siue Priorissæ, nec dent, neue ad eas missas, recipiant, nisi ante ab eisdem fuerint perlectæ.

11 Presbyteris Confessarijs ab Abbatissis, Priorissis, vel alijs Præfectis Monasteriorum statuatur, æqua, & idonea eleemosyna siue prouisio, quę ęre communi monasterii persoluatur, his autem vicissitudo munerum quantumuis exigui valoris, quæ sibi cum monialibus possint intercedere, omnino interdicta sit, sub pœna perpetuæ suspensionis ab audiendis, tam illarum, quam quorumuis aliorum confessionibus, in quam ipso facto incurrant.

12 Nulla monialis vel Conuersa, dona, munera, & pecuniam, aut aliud quippiam, ēt caritatis, aut pietatis, vel eleemosynæ nomine, siue intuitu, cuicumque personæ tribuat, donet, aut largiatur: sed si ex aliqua iusta, vel rationabili causa aliquid dandum, vel tribuendum visum fuerit, id a præfecta, seu Superiori Monasterii, & ex re communi fiat.

13 Præsertim verò caueatur, ne qua Monialis, vel Conuersa quidquā ex bonis monasterii det, aut donet, nec ex eis quidem, quæ in vsum suum assignantur, nisi

nisi de licentia Abbatissæ.

14 Neque vllius generis bellaria, edulia, esculenta, ientacula, offellas, confectiones, & sirupata, vel alia similia quæcumque conficiant, aut coquant, vt illa vendant, donent, aut largiantur, nisi de licentia Abbatissæ, & de rebus modicæ impensæ, & in consanguineos tantum.

15 Moniales, officiales monasterij, in suis muneribus obeundis nihil nisi de re, & pecunia monasterii expendant.

16 Denuncietur cunctis Sanctimonialibus cuiuscumque Ordinis, Religiosas professas, quæ testametum faciunt, vel de rebus sibi in vsum assignatis disponunt, mori, & decedere proprietarias, illasq. censuris, & pœnis à Sacris Canonibus Regulis, ac Ordinum, & Monasteriorum Constitutionibus, atque aliis Ordinationibus contra proprietarios editis, & promulgatis, subiacere, ac obstrictas esse; Itemq. contractus, & instrumenta, in quibus moniales ab eorum Monasterio emunt annuos redditus, quo ad ipsæ vixerint, vel etiam vt post ipsarum obitum alia succedat, & similia, nullius sint roboris, vel momenti, sed irrita, & inania, ac proinde iis defunctis cuncta omnino monasterio incorporentur, cui sunt redditus huiusmodi acquisiti.

17 In quouis Monasterio sit infirmaria cõis, & vbi non fuerit, à Superioribus exstrui, vel fieri quam primum curetur, etiã si res postulat, sub censuris, & pœnis eis bene visis; in eam autem recipere teneantur, in virtute sanctæ obediẽtiæ, oẽs moniales, & Conuersas, tam Professas, quã Nouitias ægrotæ, quibus opus sit Medico; nec Medicus quampiam secundo inuisat, nec inuisere permittatur à Præfecta Monasterij, neque medicinam præscribat extra infirmariã sub pœna excõicationis. Neque etiam extra illam confessarij monialium deputati cuiusuis audiant confessionem, sub pœna suspensionis ab illarum, & aliorũ quorumuis confessionibus audiendis, in quam ipso facto incurrant: Si tñ aliqua monasteria ob angustiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non possent ita statim exstruere infirmariã, Ordinarius, siue Superior visitet monasteriũ, & illis præscribat certum locum, & assignet spacium tpis intra quod oĩnò debeat exequi, & quo ad impensam necessariam pro fabrica videat idem Ordinarius, vt per eleemosynas, aut per alios sibi bene uisos modos ei prouideatur, & quã primum de his quæ egerint, Congregationem certiorem faciant.

18 Ægrotantibus autem, & Infirmis, in Infirmaria decumbentibus, ex ea pecunia, quæ in eam causam, vt infra, assignabitur, suppeditentur omnes sumptus, & expensæ pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & aliis rebus necessarijs ad illarum morbos curandos, ac valetudinem consequendam.

19 In ea verò nulla audeat aliundè particulares sumptus sibi facere, quocirca Visitatores, & exinde Superiores in Monasterijs, in quibus huiusmodi subuentiones non ponuntur in communi deposito, assinabunt huiusmodi Infirmariæ communi redditus sufficientes tam ex communi mensa Monasterij, quam ex assignatis rebus, censibus, & bonis ad singularum, seu particularium monialium vsum, siue sustentationem pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio satis esse.

20 Eligatur autem monialis, solicitudine, sedulitate, & caritate præstans, quæ ægrotantium sororum cum omni studio, & pietate curam gerat, fideliterq. pecuniam sibi commissam administret, cuius rationem reddere teneatur.

21 Ei autem constituantur tot Moniales Conuersę auxiliatrices, quot videbuntur ei muneri satis esse.

22 Nulla audeat accedere ad Infirmariam tamquam ęgrotans, vel infirma, nisi febri, vel alio morbo laboret, quem ibi curare oporteat de consilio Medici, qui ad restitutionem expensarum in foro conscientiæ teneatur, si cui huiusmodi consilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes fenestræ, vel foramina, quæ fuerint in claustrorum parietibus, è quibus moniales foras spectari possint, omnino occludantur, permissis solis fenestris aliquibus ad lumen excipiendum necessarijs, quæ tamen talia sint, ne inde vllo modo prospici, aut prospicere queant.

24 Monialibus, & earum Ecclesiis, non permittatur cantus figuratus, sed tantũ firmus, ac prætera, etiam ex omnibus monasteriis omnia instrumenta musica (exceptis organis, quæ in exteriore ecclesia permittuntur, tollentur.

25 Solæ moniales officium diuinũ in suis ecclesiis celebrent, ita vt nulla regularis, vel secularis, aut alia quælibet laica persona, ad id quolibet se ingerat, sed tantum Sacerdotes, & Clerici deputati, vel deputandi ab Ordinario, siue Superiore, pro celebrãdis Missis, in die solemnitatis Monasterii, ad ea sua munera obeunda, quæ sint ex vsu necessario Ecclesię, cuiusmodi sunt missæ celebratio, benedictiones, & his similia, quæ per moniales expediri non possunt, accedãt.

26 Nulla monialis, vel Conuersa, vel quęuis alia persona, etiam quę non sit de Monasterio, audeat alias priuatas sibi Missas celebrari facere in Ecclesiis Monasteriorum monialium, pręter eas quę à Cappellanis deputatis communibus impensis monasterii celebrandę sunt.

27 Quia verò in quibusdam Monasteriis quamplurimę Missæ, quæ magnum Sacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex testamentis, vel relictis, & aliis dispositionibus, & nihilominus ob defectum Cappellanorum, aut Monasteriorum paupertatem, vel alia de causa omittuntur, vel omitti oportet, mandatur Dominis Visitatoribus, & successiuè Ordinarijs, & Superioribus, vt ei rei opportunè prouideant, iuxta Decreta Sacrosancti Generalis Concil. Trident. & Prouincialis Synodi Neapol. aut alia meliori ratione consulentes, ac referant huic Sanctæ Sedi.

28 Nulla Monialis, vel Conuersa cum aliquo Aduocato, Procuratore, Sollicitatore, Exactore, alioq. negotiorum Gestore quodcumque negotium, causam, vel litem pertractet, nisi cum solis ijs, qui pro communibus negotijs, causis, & litibus Monasterij procurandis, & defendendis deputati sunt, & de licentia Præfectæ eiusdem Monasterij.

29 Vectores, qui vinum pro vsu Monasterij, vel etiam aquam Balneorum pro Infirmis conuehunt, Monasterium ingredi nisi interdiu nullatenus permittantur.

30 Ad conficiendum Panem, vel etiam ad cernendam farinam, nemo in Monasterium intret, quod si alia de causa necessaria, & vrgenti intrauerit, istiusmodi operam ne præstet.

31 Abijciantur è Monasterijs omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ possint occludi, sed omnia pateant.

33 Ianitrices, & quæ Sacristiæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingressos comitantur, quadraginta annos non pauciores natæ sint.

34 Comitatrices, Confessarios, Medicos, Chirurgos, & alios, quos ex necessitate intra claustra pro tempore admitti oportet, vbi ingressi fuerint, semper comitentur.

35 Omni-

35 Omninò assignetur Cōfessarius extraordinarius iuxta Decretum Sacri Generalis Concilij Tridentini, quem quęuis monialis adire teneatur, cui tamen liberum sit illi sua peccata confiteri, vel non confiteri.

36 Nec quidquam commodato accipiant pro ipsarum Ecclesiis, vel Oratorijs ornandis, sed proprio sint ornatu contentę, quem nec aliis commodent.

37 Omnes Cōuersę rei communi Monasterii inseruiant. Conuersę autem particulares nulli monialium concedantur, & quæ iam concessæ sunt in communitatem redigantur, sed si aliqua, vel propter infirmitatem, morbum, aut senectutem, particulari ministerio indigeat, Abbatissa, vel Præfecta Monasterii, ex eisdem Conuersis communibus vnam, pluresue assignet, prout opus fuerit, ad nutum tamen ipsius reuocabiles, & ex industria, aliam, vel alias vicissim ad tempus substituat, vt necessitati vniuscuiusque sit consultum, & priuato seruitio nequaquam illarum quæpiam addicta, seu assignata sit, aut dici possit.

38 In Conuersas non recipiātur in quoquo Monasterio plures tertia parte aliarum monialium, vel ad summum, non nisi duæ ad rationem quinque monialium, vbi vero consuetudo est, vt ea proportio non expleatur, sed minor sit numerus Conuersarum, ea, vtpote laudabilior, obseruetur.

39 Famulæ seculares, quæ in Monasteriis pro illorum seruitio, & ministerio degunt, omnino dimittantur, nec habitum suscipiant, nisi prius extra Monasteriū dimissæ ab Ordinaris illarum voluntas fuerit explorata, iuxta prędicti Sacri Concilii Tridentini Decretum, quod tamen fiat omninò gratis, neque sint supra numerum proximè definitum.

40 Tam Moniales, quam Conuersę, suam quęque cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, sed seorsum quælibet in suo lectulo dormiat, seu quiescat.

41 Non recipiatur monialis, vel Conuersa in quoduis monasterium, nisi in eo singulæ, singulis monialibus, & Conuersis propriæ Cellæ, quæ siue ex muro, vel cemento, siue ex tabulis, siue ex tela in communi Dormitorio distinguantur, assignatæ sint; & actu eas inhabitent, & vacua supersit propria cella pro recipienda in monialem, vel Conuersam.

42 Visitatores numerum monialium, ac etiam Conuersarum iuxta supradictā rationem in quolibet Monasterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus quæ à Monasterio in communi possidentur, & ex consuetis eleemosynis statuentes, in Monasterijs Ciuitatis Neapolitanæ pro singulis monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos autem pro singulis Conuersis, quæ tamen præscriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi Monasterium aliquas in moniales supra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur, si fuerint Cellæ pro eis; Vel aliud ex prædictis non obstiterit, & in dotem præterea, vel eleemosynam à singulis assignetur, pręsens pecunia, ex qua saltem possit emi annuus redditus ducatorum sexaginta sex, illius monetę in absolutum monasterij commodum, & vtilitatem conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuo retinendus; In Monasterijs verò Salernitanæ Ciuitatis (obseruatis conditionibus ceteris iam di..is) Domini Visitatores taxent annuam quantitatem redditeum pro loci, & personarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in Monialem, nisi prius parentes, fratres, vel ij ad quos eius cura spectat promptam habuerint vniuersam pecuniam pro dote, vel eleemosyna consuetam, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur,

acce-

accedente Monasterij consensu, cui huiusmodi redditus alimentorum causa vsque ad professionis diem cedat, ea verò sequuta, successionis iure integer acquiretur.

45 Cum verò regularis viuendi ratio & optimi instituti, & tuta via qua ad omnem perfectionis gradum ascenditur, sit vita communis, nihilq. proprij possidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vsum cuiusque conceditur, districtè præcipitur, & mandatur, vt si quæ moniales huiusmodi Sanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusue quouis modo ad vsum concessa, vel reseruata à se abdicauerint, & Monasterio cesserint, Abbatissa, Priorissa, vel aliæ Præfectæ Monasteriorum renunciationem huiusmodi recipere omninò teneantur, & ex Monasterij bonis, & redditibus, seu introitibus in his, quæ ad victum, & vestitum, & reliquam vitæ sustentationem pertinēt, illis præcipuè prouidere, & ita opportunè omnia subministrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis autē, vel si qua, intrà, vel extrà Monasterium talem pium viuendi vsum dicto, vel facto, nutu, vel signo exturbare, reprehendere, aut quouis modo impedire, maligno spiritu instigante, presumpserit, Superiores in eum, eamue maledictionem æternā, & excommunicationis sententiam, etiam ipso facto incurrēdam comminari, & infligere possint. Quinimmò omnibus dictorum Monasteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum monialium piè, & religiosè viuentium singularem curam gerant, vtpote, quæ sub speciali protectione Sanctæ Sedis Apostolicæ, Nostræ, & Congregationis existunt, & vt hæc tuta viuendi ratio, dante Domino, amplificetur, de cetero, in prędictis monasterijs, nulla ingressura Monasterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in monialem, vel Conuersam, nisi promiserit communis vitæ institutum prędictum amplecti, & iuxta illud perpetuò viuere; vbi verò ingressa fuerit, vna cum alijs monialibus eiusdem instituti, & obseruantiæ adiungatur, & cum eis viuat: Confessarij etiam sedulò hortentur, ac moneant moniales, vt prędictum communis vitæ institutum, & tutam Deo seruiendi viam sequantur.

46 In Monasterijs, in quibus similiter retinentur hactenus prouisiones, & subuentiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquā subuentionem, de manibus tamen Abbatissæ, seu Præfectæ Monasterij, siue depositariæ ad nutum tamen Abbatissæ, siue Prefectæ prædictæ, pro suis religiosis necessitatibus; quæ verò supersint, Abbatissa, erogare teneatur in communes vsus Monasterij. Ac Ordinarij, siue Superiores monasterij, quotannis exigant rationem a Depositaria, & Abbatissa, seu Prefecta prędictis de huiusmodi prouisionibus, subuentionibus, & depositis, & in eas transgredientes, grauiter animaduertant.

47 Vt autem ad Dei gloriam, & Monialium in Domino profectum, & animarum salutē supradictę ordinationes debita deuotione, & reuerentia suscipiantur, Vniuersis & singulis Reuerendis Abbatissis, Priorissis, ac alijs Prefectis, & Superioribus Monasteriorū, ac Monialibus, & Cōuersis, in virtute sanctæ obedientię, ac sub priuationis officiorum, & perpetuę inhabilitatis, ac vocis actiuę & passiuæ, atque alijs censuris Ecclesiasticis, & pœnis, etiā ipso facto incurrendis, respectiuè (in casibus tantum à Congregatione prescribendis, quo ad censuras, scilicet) ac aliàs iuxta facultates dictis Dominis Visitatoribus concessas districtè precipitur, & mandatur, vt omnia, & singula in eisdem ordinationibus contenta, obseruent, & exequantur, ac obseruari, & exequi faciant.

48 Prete-

48 Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, eiusq. Vicarius, & Officiales in spiritualibus Generales,& prædicti Domini Visitatores Apostolici, necnon alij Superiores Regulares, ad quos Monasteriorum cura quomodolibet spectat,studeant,vt hæc omnia inuiolabiliter obseruentur. Trasgredientes verò prædictis censuris Ecclesiasticis,& pœnis,etiã inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis,ac alijs, prout eis videbitur, iuris & facti remdijs opportunis exerceant,& castigent,cum facultate declarandi Abbatissas, Priorissas, & alias præfectas culpabiles, repertas incurrisse in pęnas et priuationis officiorum,& inhabilitatis ad ea, atque illas sic declaratas deponendi,& puniendi,ac alias idoneas illarum locum subrogandi,& sufficiendi, quæ regularis disciplinæ zelo accensæ huic reformationi inuigilare possint,& velint.

49 E Monasterijs Sanctæ Mariæ Angelorũ,Sanctæ Mariæ Consolationis,Sancti Antonij de Padua,& Sanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ Ciuitatis, emittantur oẽs,& quæcumque puellæ,atquæ seculares mulieres, quæ educationis,vel alia quauis causa in eis morantur, Non obstantibus quibuscumque.

50 In monasterio Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Marię Consolationis, & Sancti Antonij de Padua,nulla de cetero admittatur in Monialẽ,vel Conuersam,nec Religionis habitũ suscipiat, sub pœna priuationis,ipso facto, officiorum & vocis actiuæ & passiuę, tam per Abbatissam,quam per Discretas, quę huic rei authoritatem,vel assensum prębent,incurrenda. Ac insuper illius receptio,& professio inde sequuta,irrita sit,& inanis: ac nullius sit roboris,vel momenti:sed & quę de facto in posterũ iã recepta fuerit, de Monasteriis eiiciatur.

51 Idem quoque obseruetur in Monasterio Sanctę Mariæ Magdalenæ, cũ propter loci insalubritatem & alias iustas,ac rationabiles causas, Dominis Visitatoribus datum fuerit in mandatis,vt ipsi habita ratione redditnum,tam communium, quam particularium, seu in proprios vsus assignatorum, tantum ex redditibus Conuentui, seu Mensæ monialium tribuatur,quantum videatur satis esse ad illarum congruam sustentationem; quod autem superest futuro monasterio exstruendo reseruetur; Datum Romæ in Sacra Congregatione super Regularibus institutis, habita in domo Illustrissimi & Reuerendissimi Domini Cardinalis Sanctæ Seuerinæ, die 2. Mensis Iulii, 1589.

F. Michael Bonellus, Card. Alex. Episc. Albanens.

Gregorius Palearius Secr.

Romæ, apud Paulum Bladium Impress. Cameralem, 1592.

Sequuntur declarationes quædam quorundam prædictorum capitum, tenoris sequentis.

M.DC. Die 6 Maii. Facta relatione Sãctissimo D.N. decreuit. Ad primum, & secundũ, vt curet Illustrissimus D. Cardinalis Archiepiscopus, decreta reformationis Apostolicæ inuiolabiliter seruari & executioni mandari, præsertim quæ de duplicibus cratis ferreis in cap. 2. & quæ de vita communi, in 45. & 46. disponuntur, hoc addito, vt Moniales teneantur præstationes omnes ipsis assignatas, superioribus fideliter notificare,& consignare in certo libro notãdas,& per cõmunes officiales Monasterii exigendas, ad hoc, vt in vsum ipsarum Monialium, pro singularũ religiosarũ necessitatibus de mãdato Abbatissæ, seu alterius.

terius superioris, per ministros publicos, & communes Monasterii, in totum, vel pro parte, vt opus erit quotanis, erogentur.

Ad Tertium prouisum.

Ad Quartum vnicuique Monasterio vnicus tantum Confessarius ordinarius assignetur, sed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præscriptum Sacri Concilii Tridentini offeratur.

Alex. Cardinalis Florent.

Locus Sigilli.

Bernardinus Episcopus Auersanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO Signor mio osseruandissimo.

NOstro Signore istesso ha voluto vedere, & essaminare le scritture mãdate da V.S. Illustriss. e date a nome delle Monache sopra l'osseruãza de' Decreti della riforma de' Monasterij di cotesta Città; Et essendo assai chiari Capitoli 45. & 46. dell'Ordinationi generali; Sua Sãtità vuole, che l'osseruino, come cantano, ne si aggiunga obligo, doue non è. E circa la difficoltà, che cosiste intorno l'vltimo Decreto, fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da practicare, Sua Beatitudine ha ordinato si dichiari a V.S. Illustrissima, che sia lecito all'Abbadessa, è superiora ciascuno monasterio di permettere alle Monache, che possa ciascuna di esse spendere qualche cosa delle souuentioni, che li vengono date senza passare per le ministri communi de Monasterij, e senz'obligo d'hauerne a rendere altro conto, come saria a ragione di vn scudo il mese per seruitij minuti, pur che s'osserui nel resto il Decreto come stà. E benche quanto alla vita commune, non intende Sua Santità, che le Monache professe prima della riforma, lequali non eleggono volontariamente; siano astrette ad accettarla, come non le obliga meno il sudetto Capitolo 45; così commãda, che non si riceuano nell'auuenire in modo alcuno Monache all'habito, ne alla professione, se non sotto la intiera riforma, & osseruanza della vita commune; e così in ciascuno de' sudetti casi V.S. Illustriss. si cõpiacerà ordinare che sia esseguita la mente di Sua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 8. di Marzo 1602.

Di V.S. Illustrissima e Reuerendissima.

Il Cardinale di Firenze.

Humiliss. Seruitore.

SAnctissimus Dominus noster Clemens Papa VIII. ad tollẽda dubia, & difficultates ortas super executione, & obseruatione Capitulorũ 45. & 46. Cõstitutionum super regimine Monialium Ciuitatis Neapolitanæ; declarauit, ac decreuit, Capitulum 45. obseruandũ fore totum, vt iacet in Monasterijs in quibus iam fuit introducta, & acceptata à maiori parte monialium vita cõmunis: in

in aliis verò, in quibus retinentur hactenus prouisiones, & subuentiones in illa parte tantũ, in qua mandatur, vt si quæ moniales huiusmodi sanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona à se abdicauerint, & Monasterio cesserint, superior monasterii renunciationem hujusmodi recipere, & ex monasterii bonis in his, quæ ad victum, & vestitum, ac reliquam vitæ sustẽtationem pertinent, illis prouidere teneatur; moniales verò, quæ post easdem Constitutiones receptę fuerint, vel in posterum admittentur in eisdem Monasteriis, in quibus subuentiones retinentur, nullatenus inuitæ cogãtur ad vitam communem, sed teneantur obseruare Capitulum 46. cũ declarationibus inde secutis, sub die 6. Maii 1600. & 5. Martii præsentis anni 1602. illæ autẽ moniales, quæ in eisdẽ Monasteriis reperiebantur professæ ante Constitutiones, quibus idem Capitulum 46. obseruare non placuit, priuatæ sint omninò voce passiua, donec resipiscentes tam sanctum institutum acceptauerint. Easdem porto Constitutiones omnes innouans sua Sanctitas, mandauit in ceteris omnibus obseruari, & executioni demandari. Romæ 1602.

Alex. Card. Florentiæ.

Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo sint soluendæ eleemosynæ pro monialibus supra numerum recipiendis, & quando possint concedi, vel promitti loca in Monasterijs, puellis habitum regularem suscipere volentibus.

QVemadmodum Sacri olim Canones & nouissimè Sacrum generale Concilium Tridentinum, summa ratione decreuit, vt in Monasterijs, & Domibus tam virorum, quam mulierũ, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantũ numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus propriis Monasteriorum, vel cõsuetis eleemosynis cõmodè possit sustentari: ita quoque Sacra Congregatio S.R.E. Cardinaliũ, quæ negotijs, ac consultationibus Episcoporũ, & Regularium præest, cui antiquius nihil est quã salutaria huiusmodi Decreta debitæ executioni demãdari curare, sæpius locorũ Ordinariis rescripsit, vt certum numerum in singulis Monasteriis monialium, etiam curæ Regul. riũ, seu militiarũ subiectis, iuxta cuiusque Monasterii facultates præscriberent, & si quæ supra statutum numerũ reciperentur, duplicem eleemosynam adferre, & supranumerarium locum tenere deberẽt. Verum quia in dubium plerumque venit, num supranumerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet monasterio definito decedentibus, in earũ locũ subrogari possent, aut deberent, eadẽ Sacra Congregatio, quæ peculiariter super ea re sæpenumero rescripsit, prouidere volens, ne quis deinceps dubitationi locus relinquatur, huius generalis Decreti tenore statuit, & declarat, moniales, quæ suprà numerum in quolibet Monasterio constitutum, recipiuntur, in locum monialium decedentium intra numerum nequaquam subrogari, neque impedimento esse, quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in singulis Monasteriis moniales intra numerum

Decretũ sacræ Cõgregationis.

Cõgruit titul. de statu regul. in 6.

rum

rum possunt admitti; quinimo easdem sic supra numerum receptas, supranumerarias semper quo ad hoc remanere, etiam si in ceteris ab aliis nihil differant sed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiusque Monasterii institutum esse debent.

Declarat insuper eadem Sacra Congregatio, duplici eleemosynæ nomine intelligi semper debere duplicatam summam eius, quæ in receptione cuiusque monialis intra numerum in quolibet Monasterio constitutum erogari pro tẽpore consueuerit: ita tamen, vt vbi summa, quæ confertur, minor est scutis ducentis, ibi saltem ratione duplicatæ eleemosynæ, soluenda sint scuta quadringenta, & non minus.

Eadem quoque Sacra Congregatio districtè perhibet, ne loca per obitũ monialium intra numerum decedentium, pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitũ regularem recipiendæ cõcedantur, neque promittantur, nisi sequuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demum, & nõ antea de eis disponi, ac in monialis demortuę locum, promissionem, aut receptionẽ in Capitulo seu quouis alio modo fieri iubet, dummodo tunc temporis puella ipsa recipiẽda & ætatẽ habeat idoneam, & ceteras qualitates requisitas: quibus etiam prędita esse debere vult eas puellas, quæ supra numerũ recipiendæ sunt iam tunc, cum eis loca vel promittuntur, vel dantur: si quid vero contra à quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momẽti fore, & esse decernit. Ac nihilominus Abbatissas, Priorissas, & alios quoscumque Monasteriorũ superiores, qui cuiusuis puellæ receptioni, vel admissioni, aut locorũ vacaturorũ promissioni, seu concessioni aduersus præsentis Decreti dispositionẽ consenserint, priuationi vocis actiuæ, & passiuæ, aliisq. arbitrio eiusdem Congregationis infligendis pęnis obstrictas, & obnoxias fore declarat, saluis etiam semper, & in suo robore permanentibus aliis quibuscũque ipsius Congregationis Decretis aliàs latis, præsenti Decreto non contrariis, præsertim circa monialiũ admissionem, & receptionem ad habitũ, & professionem, & circa eleemosynarũ depositionem, solutionem, & erogationem in bona stabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit, Romæ die 6. Mensis Septembris MDCIIII.

Alex. Card. Florentinus.

Berlingerius Gypsius Secret.

Romæ ex Typographia Camerę Apostolicæ. MDCIIII.

MONTES PIETATIS.

Cõgnit titul de vsuris. Leo. X.

PRÆTER Summistas, sciendum est, Montes Pietatis licitos esse, & contrarium prędicantes excommunicationis latæ sententię pœnam incurrere Leonis X. Constitutione caueri in Bullario fol. 189. incip. Inter multiplices, & infrà.

Sacro approbante Concilio declaramus, & definimus, Mõtes Pietatis antedictos per Respublicas institutos, & authoritate Sedis Apostolicę hactenus ꝓbatos, & cõfirmatos, in quibus pro eorum impensis, & indemnitate aliquid moderatum, ad solas ministrorum impensas, & aliorum rerum ad illorũ cõseruationem (vt pręfertur) pertinentium, pro eorum indemnitate dumtaxat vltrà sortem

ertem absque lucro eorundem Montium, recipitur, neque speciem mali præferre, nec peccandi incentiuum præstare, neque vllo pacto improbari, quinimmo meritorium esse, ac laudari, & probari debere, tale mutuum minimè vsurarium putari, liceretq. illorum pietatem, & misericordiam populis prædicare, et cum indulgentiis a Sancta Sede Apostolica eam ob causam concessis; Ac deinceps alios etiam similes Montes tum Apostolicæ Sedis approbatione erigi posse. Multo tamen perfectius, multoq. sanctius fore, si omnino tales Montes gratuiti constituerentur, hoc est, si illos erigentes, aliquos census assignarent, quibus si non omni, saltem vel media ex parte huiusmodi Montium ministrorum soluerentur impensæ, vt ad leuiorem æris soluendi proportionem medio hoc, pauperes grauari contingat, ad quos cum huiusmodi census assignatione, pro impensarum supportatione erigendos, Christi fideles maioribus indulgentiis inuitandos esse decernimus, Omnes autem religiosos, & Ecclesiasticas, ac seculares personas, qui contra præsentis declarationis, & sanctionis formam de cetero prædicare, seu disputare, verbo, vel scriptis ausi fuerint, excommunicationis latæ sententiæ pœnam priuilegio quocumque non obstante incurrere volumus. Non obstantibus, &c. Datum Romæ in publica sessione in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1515. quarto Nonas Maii, Pont. nostri anno tertio.

Nauar. in Manuali Confess. cap. 17. n. 213. & Ioan. Lud. in repetit. c nauigāti, Commentario 3. §. 3. de vsuris, fol. 117. & alii hanc Constitutionem declarant, & extat tractatus Card. Caiet. de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE sexus interdicta.

PRÆTER Summistas, sciendum est quod extat Constitutio S.D.N.D. Clementis VIII. de largitione munerum vtriusque sexus regularibus interdicta, publicata Romæ die 2. Iulii, 1594. tenoris sequentis.

Religiosæ Congregationes, ab insigni sanctitate viris Spiritus Sancti afflatu institutæ, tantas Ecclesiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conseruandas, & instaurādas Romani Pontifices prædecessores nostri, magnā iure optimo diligentiam semper adhibuerint. Nam cum ea sit rerum humanarum conditio, & natura, vt etiā quæ optimè fundata, & constituta sunt, partim hominum imbecillitate, & ad malum procliuitate, & partim Dęmonis astutia, paulatim deficiant, ac nisi cura peruigili sustententur, in deterius prolabantur; Idcirco Summorum Pontificum vigilantia, magnoperè laborauit vt Regulariū Ordinū disciplina, aut labefactata in pristinū statū restitueretur, aut salutaribus Constitutionibus cōmunita, integra atque incolumis permaneret. Quorum nos vestigiis pro eodem officii munere insistere, & Pastoralem illorū sollicitudinem (quantum) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ à plurib. Religiosæ vitæ professoribus, ex Christi patrimonio, quibusuis hominibus quauis ex causa sæpè tribuuntur, grauia incommoda, & mala, etiam boni specie existāt, præcauere studentes, hac nostra perpetuò valitura Constitutione vniuersis, & singulis cuiuscūque Ordinis Mendicantium,

vel

vel non Mendicantium bona immobililia, & redditus certos ex indulto Apostolico possidentium, vel non possidentium, seu cuiusuis Congregationis, Societatis, & instituti (non tamen Militiæ) Regularibus personis vtriuslibet sexus, omnem, & quamcumque largitionem, & missionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione cóprehendi volumus omnia, & singula Capitula, Conuentus, & Congregationes, tam singulorum Conuentuum, Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarũ, Præceptoriatuũ, Domorum, & Locorũ, quã Prouincialia, aut Generalia cuiuslibet Prouinciæ, siue vniuersi Ordinis, Societatis, aut Instituti: eorumq. vel earum Camerarios, Commissarios, & quoscumque Officiales, & singulares personas: Ipsos etiam Ordinum, Cógregationum, & Societatum huiusmodi Superiores, quascumque dignitates obtinentes, etiã Generales, & Prouinciales, Magistros, Ministros, & quocumque nomine Præfectos, necnon Conuentuum, Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Præceptoriarum Domorum, & Locorum quorumcumque Abbates, Priores, Præpositos, Preceptores, etiam maiores Guardianos, Ministros, Rectores, atque Abbatissas, & alio quouis titulo Præsidentes, tam ipsis Regularibus, quam Locorum Ordinarijs, seu quibusuis Superiorib. subiectas vtriuslibet sexus ad vitam, vel ad tempus deputatos: adeo, vt nemo vnquam eorum, vel earum, directè, vel indirectè, palam, vel occultè, tam communi, quam particulari, & proprio nomine etiam sub quouis Statuti, vel Consuetudinis, seu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacumque causa nisi in Generali Capitulo, aut alia Generali Congregatione re mature discussa, vnanimi consensu omnium, Superiorumq. permissa causa approbata fuerit, quidquam tale attentare valeat.

Id autem ita absolutè, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omninò fas sit, quidquã donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus collectis, vel cótributionibus, aut oblationibus, siue eleemosynis, aut subsidijs certis, vel in certis, ordinarijs, seu extraordinarijs, mensæ, seu massę communis vel cuiusuis Fabricæ, & Sacristiæ, quorum bona communiter, vt prefertur, administrantur, seu quæ rationibus reddendis sunt obnoxia, quam ex pecunijs, etiam quæ à singulis quouis modo acquisitæ in commune conferendæ omnino sint. Nec si per viam voluntarię contributionis in commune congregantur. Nec si forsan priuatim, & nominatim cuilibet Religioso suis Superioribus, vel à propriis Affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel à piis Christi fidelibus, etiam eleemosynæ, aut caritatis, & illius propriæ personæ intuitu attributæ, seu quoquomodo per quélibet religiosum suo Monasterio, Domui, aut Loco acquisitę, eiq. vt ad libitum de eis disponat per Superiores concessæ fuerint: præterquam leuiora esculenta, aut poculenta seu ad deuotionem, vel Religionem pertinentia munuscula, communi tantum, nunquam verò particulari nomine, (vbi Superiori de consensu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed, & huiusmodi missiones numerum ipsis Religiosis vtriuslibet sexus non solum per se, verum etiam per alios, tam directè, quam indirectè prohibitas, declaramus.

Neque verò quispiam ab hac generali prohibitione se excusare valeat, etiã si munera miserit, cuiuis personæ laicali, vel Ecclesiasticæ, cuiuscumque status, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quauis non solum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Ecclesiastica & Pontificali, aut alia maiori, etiam S.R.E. Cardinalatus dignitate fulgenti, et proprio loci Ordinario, etiam ex causa, & occasione benedictionis, vel susceptionis habitus Regularis, tonsu-

tonsuræ,aut Professionis monialium, tam sibi subditarum, quam nō subditarum,aut ipsi etiam proprio Ordinis,vel Cōgregationis Protectori,Viceprotectori,Generali,vel Prouinciali,aut cuiusuis Monasterij,Prioratus,Domus,aut cuiuslibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocumque officio, munere,aut dignitate fulgēti, vel cuicumque etiā simplici, & particulari Religioso,ita vt inter ipsos quoque Religiosos (ne praua ambitione impulsi pro consequendis in sua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiā, aut beneuolentiam aucupetur) quæcumque largitio,aut donatio munerum (nisi rerum minimarum,de licentia expressa, & in scriptis Superiorum) sit penitus interdicta.

Insuper prohibemus, ne vnquam eisdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius ēt benefactoris,aut Protectoris,vel ordinarij honorem,etiā occasione transitus,vel primi ingressus,aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratiq. animi testificationē, seu pro prædictis personis quauis authoritate,vel dignitate fungētibus honorifice,lautè,& opipare excipiendis,seu pro quibusuis conuiuiis eisdē,aut cuiuis alteri quacumque occasione,vel causa exhibendis,vel pro cōmessationibus,aut compotationibus quibusuis personis,tam eiusdem Ordinis Cōgregationis,Monasterij,Domus aut loci,quā extraneis largiendis aut pro exhibendis spectaculis etiā pijs intra Ecclesias,Monasteria,& Domos sacras,seu pias,vel extra eas,in quibusuis publicis aut priuatis sacris,aut profanis locis,etiā vbi Sanctorū,& Sanctarum vita, aut res pie gestæ, etiā in memoriā Passionis Dominicæ populis spectandæ proponuntur, aut aliàs in prædictis, siue in quibusuis rebus superuacaneis ad pōpam,& ostētationem,aut ad oblectationem,vel paucorum lucrum,& priuata commoda quomodolibet pertinentibus,nisi re ipsa pro diuino cultu, & veris Christi pauperum indigētijs,seruitio in hoc caritatis Ordine, & habita necessitatis ratione,de consilio,& consensu Superiorū subleuandis, aut aliàs in reb. licitis,& per Capitulum Generale, aut Prouinciale non prohibitis, vel taxam ibi forsan præscriptam non excedentibus,sumptus huiusmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem,& Apostolica doctrina sacrisq. Canonibus cōmendatam hospitalitatem, præsertim erga pauperes,& peregrinos nequaquā imminui,aut prohiberi. Quinimmo si qui redditus ad id,vel ex fūdatione,vel ex institutis,statutis,aut consuetudinibus aliquorū Monasteriorū, Ordinum,aut Regulariū huiusmodi locorum,aut ex testatorum,vel donantiū voluntatibus siue aliàs applicati aut donati sunt,eos omnino (vt decet) integre in vsus pios hospitalitatis huiusmodi erogandos esse,& præsertim in monasterijs,seu locis desertis, & laicorum ædibus longius remotis; vbi tamen pauperum & verè egenorum ratio in primis habeatur.

Si quos verò ditiores, occasione transitus, siue aliàs ex deuotionis, aut necessitatis causa eo diuertere contigerit,eos sane deceret, Refectorio communi cum Religiosis, mensaq.& ferculis communibus,nequaquam a ceteris distinctis cōtentos esse. Verum omninò ipsi Regulares in hospitibus huiusmodi potentioribus excipiendis ita se gerant, vt eis frugalitas, & paupertas religiosa prorsus eluceat.

Pari etiam ratione districtè inhibemus,ne quispiam ex prædictis laicus,aliàs quam vt superius dictum est,vel Clericus secularis, vel regularis quocūque honore,præeminentia,nobilitate,aut excellētia,etiā S.R.E Cardinalatus dignitate præditus, ēt Protector,Vice ptector,loci Ordinarius, Prælatus Generalis,

Prouincialis aut Monasterij, Domus, vel loci cuiuslibet superior, eorumue affines, propinqui, familiares, aut ministri vtriuslibet sexus, quicquam cōtra hanc superius expressam prohibitionem recipiant.

Quod si vel ab aliquo particulari Religioso, vel superiore quopiam Generali, Prouinciali, aut alio quocumque officio fungente, aut a Conuentu, Capitulo vel Congregatione, siue ab vniuerso ordine, & Religione quidquam receperint; id quod acceperint suum non faciant. Verum ipso facto absque aliqua monitione, Iudicis decreto, sententia, aut declaratione ad illius restitutionem omnino in vtroque foro teneantur adeo vt restitutione ipsa realiter non facta, neque etiam in foro conscientiæ absolui possint.

Hanc autem restitutionem fieri volumus non priuatim ei religioso, qui donauit sed ei Monasterio, Domui, vel alteri loco, de cuius bonis facta est largitio, vel si non de eius bonis datum est in quo idem Religiosus donans professionem emisit, vel si nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuersi Ordinis, seu Religionis donatio facta extiterit, pariter communi mensæ, aut massæ cuius nomine donatum fuerit, accepta munera restituantur: ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Cōgregatio, Ordo, aut Religio cui restitutio facienda est, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione restituendi eximere, vel vt in pauperes eroget, concedere quoquo modo possit.

Quod si quis ex supradictis Regularibus vtriuslibet sexus cuiuscumque gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum existentibus coniunctim, cum ceteris, seu diuisim nostrarum huiusmodi prohibitionum, statutorum, ordinationum, iussionum, decretorum, mandatorum transgressor fuerit: statuimus, vt omnibus, & singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipso priuatus, ac ad illa & alia similia, vel dissimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia & ignominia notatus existat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & passiuæ absque vllo Superioris decreto, aut ministerio ipso facto incurrat, necnon vltra huiusmodi pœnas, etiam tamquam contra furti, & simoniæ criminum rerum, tam per viam denunciationis, accusationis, aut querelę, quam etiam ex officio procedi, & inquiri condignisq; supplicijs, affici debeat.

Pœnis alijs a iure statutis, ac per alias Constitutiones Apostolicas, aut propria cuiusuis Ordinis Congregationis, Monasterij, Domus, aut loci, statuta, vel consuetudines contra personas aliquid præmissorum committentes forsan decretis, & inflictis, nihilominus in suo robore permansuris.

Quocirca vniuersis, & singulis moderniis, & pro tempore existentibus locorum ordinarijs, eorumque Vicarijs, & Officialibus, nec non quorumcumque Ordinum, Prioratuum, Monasteriorum, & Domorum Superioribus etiā Generalibus, seu Prouincialibus ceterisq. ad quos spectat, per Apostolica scripta mandamus; quatenus ipsi, & eorum singuli quantum ad eos pertinet, curent omni studio, diligentia, authoritate, & vigilantia præsentem Constitutionem firmiter, & inuiolate obseruari, & contra inobedientes, vel transgressores condignis pœnis animaduerti. Eosdem inobedientes, necnō contra dictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis.

Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis dictorumq. Monasteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, necnō Ordinum, Congre-

Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & cōsuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel ad verbum non inserta effectus præsentis nostræ Cōstitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quib. quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quæ omnia quatenus præmissis in aliquo aduersentur, prorsus tollimus, & abrogamus, ceterisq. contrarijs quibuscumque.

Volumus autem, vt præsentes literæ in valuis S. Ioan. Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & Acie Campi Floræ publicentur, affixis inibi earum exemplis, & dimissis. Quodque earum exempla, seu illorum copia in libris quorumcūque Statutorum prædictorum Monasteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum, & Congregationum (quo ad Moniales, in vernaculum, & vulgarem cuiusque Religionis sermonem versa) & a loci Ordinario, qui id quam primum fieri curet, subscripta inserantur, & saltam quotannis in Capitulis, siue Cōgregationibus cuiusque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus post sexaginta dies a die publicationis (vt præfertur) in Romana Curia facienda vnumquemque citra Montes, vltra Montes vero post quattuor menses, perinde arctent, & afficiant, ac si cuique personaliter intimatæ, & per eos iuratæ fuissent.

Quoque earum transumptis etiā impressis manu Notarii publici subscriptis & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorū interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, statuti, mādati, sublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali. Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo nonagesimo quarto, Tertiodecimo Cal. Iulii, Pontificatus Nostri Anno Tertio, pro declaratione eius Constitutionis vide Sorbum in Compendio priuilegiorum Mendicantium, in verbo, Dare.

INDVLGENTIAE.

PRÆTER Summistas sciendum est quod vltra dispositas per sacros Canones & decreta Concilii Trid. sess. 2 5. in fine in decreto de Indulgentiis, & sess. 2 1. c. finali, exstat Constitutio Pii V. Reuocatoria indulgentiarum pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigendæ tenoris sequentis.

Bulla S. D. N. D. Pii Diuina prouidentia Papæ V. Reuocatoria omnium Indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigendę, & quæ quæstuandi faculta em quomodolibet continent.

Pius Episcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam Rei memoriam.

ETSI Dominici gregis saluti semper intēti, singulis cum humilitate poscentibus ea benigne cōcedere Nos, & Prędecessores nostri studuerint, per quæ

peccatorum mole deposita salus ipsis succedat, & hostis humani generis seruitute ereptas animas lucrifaciant Altissimo, qui eas nobis sua bonitate cōmisit, id tamen propensiori studio nos præcauendū esse censemus, ne cuiusuis Indulgentię, remissionis, vel facultatis obtētu, Christi fideles procliuiores ad illicita in posterum cōmitenda reddantur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentiuum, & exinde Clauium authoritas reducatur in contemptum, & Christi fideles quam plurimum scandalizentur. Sane cum ad auditum nostrum ex diuersis Mundi partibus quam plurimę querelę perlatę fuerint, quo vigore diuersarum indulgentiarum, & facultatum per prædecessores nostros, ac etiā nos, vel authoritate nostra tam fabricæ nostræ Basilicæ Principis Apostolorum, & Ecclesię S. Ioannis Lateranen. de Vrbe, ipsiusq. Ecclesiæ, Necnon S. Ioannis, & S. Lazari Hierosolymitani ac S. Spiritus in Saxia, & S. Ioannis Lateranen. ac S. Iacobi, incurabiliū de eadē Vrbe, Nec non S. Elmi, & S. Bouis, ac S. Gotardi, & S. Leguzoni, nec non S. Nicolai, & Bernardi Montis Iouij, necnon S. Leonardi, ac S. Marthæ, nec non Sanctiss. Crucifixi Syracusanen. ac S. Mariæ de Monteferrato, hospitalibus, ac etiā S. Sebastiani prope, & extra muros dictæ Vrbis. Necnon S. Antonij de S. Antonio Vienen. diœc. & redēptionis captiuorum Nuper Neapoli instituto Monasterijs, illorūq. ac diuersis alijs Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Militijs, confraternitatibus, societatibus, & pijs locis, cōcessarum multi quæstores ex eisdem indulgentijs; lucrum tempore tantū quærentes nominibus fabricæ, Ecclesiarum, Hospitaliū, Monasteriorum, militarum, confraternitatum, societatū, & piorum locorum prædictorum in diuersis Ciuitatibus & diœc. quæstus facere, confratres describere, cappellas, & oratoria erigere, illisq. erectis Indulgētias huiusmodi communicare, & in diuersis gradibus a iure prohibitis dispensare, ac plura etiam concedere, quam eis vigore facultatū prędictarum licitum sit, ipsiq. lucro intenti, pecuniasq. potius, quam Christi fidelium salutē quærentes, ac eisdē indulgentijs sic abutentes, quæstum ex illis particularem facere conantur, variosq. & diuersos quæstores commissarios, procuratores, receptores, thesaurarios, factores, nūcios, & alios ministros, cōstituere qui non solum supradicta, sed etiam alia plura alia eis numquam cōcessa facere, & cōcedere; Necnon locorum ordinarios, illorumq. in spiritualibus Vicarios generales, & Officiales, ac ministros, ecclesiarumq. & ordinum Prælatos, Superiores, & personas quæstus huiusmodi impediētes censuris ecclesiasticis innodare & alias in pluribus grauiter excedētes in diuinæ maiestatis offensam, ac suarū, & Christi fidelium animarum perniciem, ac ordinariorum perturbationē, & piarum mentium scandalum, præsumunt; Nos qui Deo propitio Gregis Dominici, meritis licet insufficientibus, Curam gerimus, & illum spiritualis Thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilē, ex pręmissis, & alijs rationabilibus causis animum nostrum mouentibus, felicis recordationis Calixti IV. Clemētis VII. Pauli III. Iulij similiter III. & diuersorum aliorū Romanorum Pontificū prędecessorum nostrū vestigijs inhærentes, motu proprio non alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nr̄a voluntate, & deliberatione omnes, & singulas Indulgentias, etiam perpetuas, & peccatorū remissiones, fabricæ, & ecclesię huiusmodi, nec non S. Ioannis Hierosolymit. ēt pro constructione, & ædificatione illius nouæ Ciuitatis, prædictis in quibusuis alijs Hospitalibus, Monasterijs, Ecclesijs, Domibus, Militijs, Ordinibus, ēt Mēdicantium Congregationib. Confraternitatibus, & Vniuersitatibus, & pijs locis, illorumq. Ordinibus, Capitulis, Conuentibus, Magistris, Superioribus, &
tam

tam sęcularibus, quã quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularibus personis tam singulariter, quã vniuersaliter per quoscumque Romanos Pótifices prędecessores nostros, ac etiã nos sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiã motu proprio, & ex certa scientia, ac ex quibusuis etiam vrgentissimis causis, etiam causa redemptionis captiuorum, & aliàs quõlibet concessis, pro quibus cõsequendis manus sunt porrigendæ, adiutrices, & quæ quæstuandi facultatem quõlibet continẽt, illarum oĩum tenores, formas, derogationes, & decreta pręsentibus pro expressis habẽtes authoritate Apostolica tenore pręsentium perpetuo reuocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacamus. Et insuper perpetuo hac nostra valitura Constitutione decernimus, quod ex nunc de cetero sub indignationis nostræ pœna prætextu indulgentiarum, & facultatum per quoscũque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam motu, simili, ac Sedis Apostolicę legatos, & alias quõlibet concessarũ, & quas a nobis & sede prędicta in posterũ verbo, literis, aut quauis alia scriptura, ẽt manu nostra signata; etiam cum clausula quod sola signatura sufficiat, etiam in fauorẽ fidei, aut cruciatæ sanctæ, vel cuiuscumque alterius piæ causæ, etiam priuilegiatæ concedi quõlibet contigerit, nullus quauis etiam Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali, aut maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, seu etiam Regali, vel temporali excellẽtia pręfulgeat, audeat, vel pręsumat quęstus facere, aut nuncios, quæstores, commissarios, thesaurarios, receptores pro illis recipiendis in dictis hospitalibus, Ecclesijs, domibus, monasterijs, militijs, & alijs supra nominatis, vel pro eis aut illorũ nominibus alibi constituere, & deputare, nisi ex speciali licentia, & ex certa sciẽtia nostris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtẽtis de qua per literas nostras, & eiusdem Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, locorum ordinarijs, vel eorum in spiritualibus, vicarijs, seu officialibus derogationẽ pręsentis nostræ Constitutionis illius tenore de verbo ad verbum inserto expresse continentes, nos enim ex nunc irritũ decernimus, & inane quidquid secus super his a quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, constare debeat. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus, in ciuitatib. & diœc. suis præsentes nostras literas publicare, & obseruare debeant, rogantesq; oẽs, & singulos principes seculares, & alios dominos, magistratus temporales, eisque per viscera misericordia Domini nostri Iesu Christi in remissionẽ peccatorũ suorum iniungentes, quatenus in pręmissis eisdẽ Patriarchis, Primatibus, Archiepis, & Epis assistant, & suũ auxiliũ, & fauorẽ pręstent cũ auxilio brachij secularis. Non obstantibus pręmissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus & Synodalib. concilijs editis Generalibus, vel specialibus, Cõstitutionibus, & Ordinationibus, nec non fabricæ Ecclesiæ Hospitaliũ, Monasteriorum, Militiarũ confraternitatum, ordinum, Capitulorum, conuentuũ, aliorumque locorum prędictorum, & quorumuis illorum mẽbrorum, ecclesiarum, etiã Cathedraliũ, & Metropolitan. etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus & natis, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis illis & præsertim Sancti Ioannis, & Sancti Lazari, ac Sancti Spiritus in Saxia Hospitalibus. Nec non Sãcti Antonij, de Sãcto Antonio, & Sãctorũ Nicolai, & Bernardi mõtis Iouij monasterijs, ipsorumque monasteriorum Hospitalibus singulorumq. eorum

conuentibus superioribus,& personis præfatis per quoscumque Roman. Pontifices prædecessores, ac Nos, & Sedē Apostolicam sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis ēt derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus,& insolitis clausulis,necnon irritantibus, & alijs decretis etiā motu simili,& ex certa scientia,ac quauis etiam Imperiali,vel Regali Consideratione,vel instantia,& aliàs quomodolibet cōcessi, approbatis,& innouatis,quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illius, eorūq. totis tenoribus specialis,specifica,indiuidua,& expressa,non autem per clausulas generales idē importantes mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliquā alia exquisita forma ad hoc seruāda foret,tenores huiusmodi,ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma illis tradita obseruata inserti forent,præsentibus pro sufficienter expressis,habentes,motu,sciētia,& potestatis plenitudine,similibus specialiter,& expresse derogamus,& sufficiēter derogatum esse volumus,contrarijs quibuscūque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum,quod interdici,suspendi,vel excōmunicari non possint per literas Apostolicas nō facientes plenā,& expressam, ac de verbo ad verbū, de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autē quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica & Acie Cāpi Floræ de more publicentur & in Constitutione perpetuo valitura describantur. Et quia difficile foret,easdem præsentes ad singula quęque loca deferri,volumus,&etiam declaramus,quod earū trāsumptis, etiam impressis,manu alicuius Notarij subscriptis, ac alicuius sigillo Prælati munitis,eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur si originaliter forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā nostrę reuocationis,cassationis,irritationis,annullationis,decreti,mādati,iniunctionis,derogationis, voluntatis, & declarationis infringere,vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare præsumpserit,indignationē Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius,se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę Millesimo quingentesimo,sexagesimo sexto. Sexto Idus Februarij, Pontificatus Nostri Anno secundo.

Cæs. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a Natiuitate Domini Millesimo quingētesimo sexagesimo septimo, indictione decima. Die vero Decimaseptima mensis Februarij, Pontificatus Sāctissimi in Christo Patris,& D.N.D. Pii Papæ V. Anno secundo, retroscriptę literæ Apostolicę affixę,& publicatę fuerunt ad valuas Cancellarię Apostolicę, & Acie Campi Florę. Per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andream Rogerium præfati S.D.N. Papę cursores.

Scipio de Octauianis Magister cursorum.

De reuocatione indulgentiarum confraternitatum,& illarum agregationis forma vide Clem. VIII.& Pauli V. supra in verbo Confraternitates. De reuocatione & noua concessione indulgentiarum extat sequens Constitutio Pauli Papę V. ad perpetuam rei memoriam Clem. VIII. Romanus Pontifex,&c.

Paulus

Paulus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex in Beati Petri Sede constitutus, cui inter alia celestis Indulgentiarum thesauri dispensandi cura incumbit, solicite prospicere debet ac solerter, vt huiusmodi Indulgentiarum dispensatio, & vsus ad Dei gloriam, & animarum salutem præcipuè dirigatur, & ne ex illarum multiplicitate confusio, aut inanis interpretatio exoriatur. Proinde cum fel. rec. Clemens Papa VIII. Prædecessor noster magna cum diligentia, & solicitudine procurauerit abusus, & corruptelas, tum in communicando Indulgentiarum thesauros, tum in modo illo recipiendi irreptos tollere, & propterea sua quadam Constitutione formam aggregandi, instituendi, & rectè administrandi Societates, & Confraternitates præscripserit, licet morte præuentus hanc piam eius voluntatem ad finalem executionem deducere, neque, vt cogitauerat, circa Indulgentias a plerisq. Romanis Pontificibus Prædecessoribus, Religionibus, & Ordinibus Monasticis, & Mendicantibus diuersis temporibus concessas aliquid deliberare potuerit. Nos, qui nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate ad summi Apostolatus officium vocati sumus, susceptum a tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, vbi primum Catholicæ Ecclesiæ regimen suscepimus, Venerabilibus Filijs nostris S. R. E. Cardinalibus ab hoc opus a dicto Clemente Prædecessore deputatis, de quorum numero tempore ipsius Clementis Prædecessoris eramus, iniunximus, vt in illo opere ad vlteriora progrederentur, & Indulgentias Regularibus concessas recognoscerent, iisq. recognitis rem nobiscum communicarent. Cum itaque præfati Cardinales priuilegia, concessiones, & gratias prædictis Religionibus, & Ordinibus concessa diligenter inspexerint, & examinauerint, ac eorundem Ordinum Superiores, & Officiales pluries audiuerint, ac circa easdem Indulgentias varia dubia, & incertitudines, & confusiones adesse compererint, & ex iudicio eorūdem etiam Regularium, vel aliquorū ex illis nobis proposuerint valde expedire, pro eorum maiori securitate, & beneficio, vt indulgentias ipsis Religionibus, & Ordinibus ad instar, vel per communicationem, aut alio modo, hactenus cōcessas annullaremus, & reuocaremus, ac alias particulares illis cōcederemus. Nos matura super hoc consultatione prehabita, cupientes personis Regularibus quibuscūque quorūuis Ordinū, tam Monasticorū, q̃ Mendicantium spirituale solatiū, & iuuamē afferre, infrascriptas Indulgentias, quas personis Regularibus intra claustra, aut extra, cum licentia tamen suorū Superiorum legitima de causa illis concessa degentibus tantūmodo suffragari debere declaramus, cōcedendas duximus. Omnibus igitur Christi fidelibus, qui canonice, & iuxta ordines cuiuslibet Religionis, & Cōstitutiones Apostolicas habitum regularem a legitimis Superioribus causa profitēdi in illo susceperint, die primo eorum ingressus in ipsam Religionem, si vere pœnitentes, & cōfessi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, Plenariam; Ac cuilibet Nouitio, qui pœnitēs, & confessus, ac Sacra Cōmunione refectus post completum probationis annum professionem emiserit, etiam Plenariam; Necnō cuilibet Religioso intra claustra sui Monasterii viuēti, q in festo principali seu Ordinis cōfessus, & sacra Cōmunione refectus fuerit, aut Missā recitās pro Christianorū Principū cōcordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac Sāctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, et Plenariam,

In cuiuslibet vero mortis articulo, si pariter verè pœnitens, & confessus, ac sacra Communione refectus, vel quatenus id facere nequiuerit, saltē contrarius nomen Iesu ore, si potuerit, sin autem corde, deuote inuocauerit, etiam Plenariam. Qui vero ad presbyteratus ordinem canonice promotus, & confessus primam Missam celebrabit; nec non etiam ijs Religiosis qui pariter confessi, ac sacra Communione refecti eidem Missę interfuerint, aut ipso die Missam similiter celebrabunt, etiam Plenariam; Ijs vero qui de suorum Superiorum licentia a negotijs per decem dies alieni in Cella commorabuntur, aut ab aliorum conuersatione separati in piorum librorum, & aliarum rerum spiritualium animos ad deuotionem, & spiritum inducentium lectionibus operam suam dederint, addendo sępe considerationes, & meditationes mysteriorum fidei Catholicę, diuinorum beneficiorum, quatuor Nouissimorum, Passionis Domini nostri Iesu Christi, & aliorum exercitiorum, orationum iaculatoriarum, aut vocalium saltem per duas horas in diem, & noctem orationibus mentalibus sese exercendo, faciendo eodem tempore confessionem generalem, aut annualem, vel ordinariam, Sanctissimum Eucharistię Sacramentum sumpserint, aut Missam celebrauerint, quoties pro quolibet prædictorum exercitiorum Plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Preterea iidem Religiosi intra claustra viuentes; qui suam Ecclesiam deuote visitauerint, & vt prefertur orauerint, consequantur easdem Indulgentias, quas visitantes Ecclesias Vrbis, & extra eam diebus Stationum consequuntur, in omnibus diebus, perinde ac si ipsas Vrbis Ecclesias personaliter visitarent. Omnibus item Religiosis intra claustra vt supra viuentibus, qui quinquies Orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam ante Altare eorū Ecclesię in quolibet die quinque Annos, & totidem quadragenas; ijs vero qui de suorum Superiorum licentia in itinere existentes, aut extra claustra degentes, tāquam Predicatores, & Lectores quinquies eandem orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam ante quodlibet Altare similiter dixerint etiam quinque annos, & totidem quadragenas: Nec non etiam eisdem Religiosis, qui per mensem integrum singulis diebus spacio medię horę orationem mentalem fecerint, ac cōfessi, & sacra communione vltima Dominica mensis huiusmodi refecti fuerint, sexaginta annos, & totidem quadragenas: Qui vero contrito corde, & pęnitentes eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in Capitulis Culparum accusabunt, & spiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient, tres annos, & totidem quadragenas. Quotiescumque autem de licentia Summi Pontificis, aut suorum Superiorum in Ditiones, & Terras infidelium, aut hęreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel infideles, & hæreticos ipsos ad fidem Catholicam conuertendum, & Ecclesiæ gremio reducendum missę fuerint, si pœnitentes, & confessi, ac Sanctissima Communione refecti fuerint, vel Missam celebrauerint, vt melius ad huiusmodi opus sese parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet quando itineri se accingent, & quando in prouinciam, vbi prædicta opera eis exercenda erunt, ingressi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionē misericorditer in Domino pariter concedimus, & elargimur. Et insuper cum Superior in visitationibus generalibus orationes quadraginta horarum pro bono visitationis progressus, collocare voluerit, ijs Religiosis, qui dictis orationibus saltem spacio duarum horarum in diuerso tēpore interfuerint,

rint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum exstirpatione, Romani Pontificis, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, nec nõ disciplinæ, & obseruantię regularis augmento pias ad Deum preces, vt supra dictũ est, effuderint, si cõfessi, & Sacra Communione refecti fuerint, aut Missam celebrauerint, Plenariam similiter omnium peccatorum Indulgentiam, & remissionẽ vt præfertur, concedimus. Volumus autem, vt omnes supradictæ Indulgẽtiæ, & gratiæ Religiosis regularibus cuiusuis Ordinis, tam Monastici, quã Mendicantis dumtaxat, vt præfertur concessæ, etiã omnibus Monialibus cuiusuis regulę approbatę, & intra claustra cũ tribus votis solẽmnibus viuentibus, & perpetuã clausuram seruantibus tam Ordinarijs Locorum, quam etiam regularibus cuiuscũque Ordinis, Regulę, & instituti subiectis suffragentur. Pręsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Ceterum omnes, & singulas Indulgentias quibuscumque Ordinibus, & Institutis regularibus huiusmodi, etiam Mendicantibus, & quibuslibet personis regularibus, tam vigore priuilegiorũ, & literarum Apostolicarum, quam viuę vocis oraculo, aut aliàs quouis modo per quoscũque Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem hactenus concessas, & cõfirmatas, approbatas, & innouatas, authoritate, & tenore prædictis ꝑpetuo reuocamus, cassamus, annullamus, & abrogamus, & ad præsentium nostrarum literarum pręscriptum reducimus, & moderamur. Nõ obstan. quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac eorundem Ordinum, & Institutorum Regularium, etiam iuramẽto, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cõsuetudinibus priuilegijs quoq; indultis, & literis Apostolicis, etiam Mare magnum, & Bulla aurea nuncupata eisdem Ordinibus, & Institutis, eorumq. Monasterijs, Conuẽtibus, Collegiis, Domibus, Superioribus, & personis in cõtrarium pręmissorum quomodolibet concessis, cõfirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quęuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro expressis, & ad verbum, insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisq. contrariis quibuscumque. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicui personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides habeatur vbique, quæ præsentibus ipsis originalibus literis haberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die xxiii. Maii, M.DCVI. Pontificatus Nostri Anno Primo.

M. Vestrius Barbianus.

Romæ, ex Typographia Reu. Cameræ Apostolicæ. M. DC. VI.

S.D.N.

S. D. N. D. SIXTI PAPAE. V.

Bulla Elargitionis Indulgentiarum, & applicationum, iis qui Christianorum, qui inseruntur, Imperatorum numismata deuoto animi affectu penes se tenuerint, aut alijs fidelibus accomodauerint, vel tandem Ecclesias, in quibus ea fuerint asseruata, visitauerint.

Sixtus Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

LAVDEMVS viros gloriosos, Christianos præsertim Imperatores, in ijs quæ pro Christiana religione tuenda, & propaganda, pie, ac præclare gesserunt, dum pietatis zelo, virtutis magnitudine, & Imperij maiestate vere Augusti, eiusdem religionis, quam omnibus gentibus, omnibusq. nationibus, Deus voluit Apostolicis vocibus prædicari, cultum totis in Christo visceribus amplexi, vsque adeo suis quisque temporibus hac Sacrosancta Sede, cui, authore Domino, licet immeriti præsidemus, egregie promereri studuerunt, vt vera, & orthodoxa fides, ex Apostolico hoc fonte dimanans, tunc eorum ope, & patrocinio munita propulsatis hostium oppugnationibus, toto terrarum orbe diffusa floreret, omnisq. lingua confiteretur, quoniam Dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris; eorum sane ipsorum, quos constituit Dominus propugnatores, & defensores Ecclesiæ suæ, illustria pie recteq. factorum exempla, ad omnem gloriam insignia, imitationisq. studio dignissima, ac merita præclara, cum semper pro grati in eos animi testatione, & officio commemorare debemus; tum hoc potissimum tempore quo nobis eorum memoriam renouandi mirifica diuinitus oblata est occasio, id impensius faciendum arbitramur. Nam cum ab ipso nostri Pontificatus initio, ad exornandam nouis ædificijs Lateranēsem præcipue Basilicam, nullius parcentes impensis, animum adiecissemus, effectum est, non obscura diuinæ voluntatis significatione, vt demoliendis quibusdam Aulæ Lateranensis peruetustis, ac pene collabentibus parietibus, complura antiqua diuersis in locis recondita numismata, ex auro purissimo obryzo confecta inuenirentur, in quibus ex vna parte salutiferæ Crucis signum, aut imago aliqua, eadem Cruce insignita cernitur; ex altera vero vultus effigiesq. expressæ sunt diuersorum veterum, qui ante annos circiter mille floruerunt, Augustorum Imperatorum, nimirum Theodosi senioris, duorum filiorum eius Arcadij, & Honorij, necnon Theodosij Iunioris, Valentiniani Tertij, Marciani, Leonis, Iustini, Iustiniani, Tyberij, Mauritij, Phocæ, & Heraclij: qui etsi longo locorū interuallo disiuncti, Vrbem Romam, ne fortasse quidem omnes vnquā viderint, Magni tamē Constantini piissimi Imperatoris exēplo, & munificentia excitati, ad declarādum pietatis suæ studium erga gloriosos Apostolorū Principes, & fortissimos Christi Martyres, quorū innumerabilis multitudo in hac Sancta Ciuitate requiescit, & quorū præsenti ope, & auxilio, domi forisq. votis susceptis, sæpenumero

numero Rempublicam fortiter, & feliciter administrauerāt, & clarissimas de hostibus victorias reportauerāt, huius Almæ Vrbis sacras Basilicas; atque hāc in primis Sacrosanctam Lateranensem donarijs, & oblationibus quamplurimis, Augustali pietate, & magnificentia dignis, cumularunt, diuersisq. aut nouorum ędificiorum exstructionibus, aut veterum instaurationibus, pro temporum varietate, ornarunt. Quod cum alia multa antiquitatis monumenta, tum vel hęc ipsa nuper reperta aurea tot inclytorum Imperatorum numismata testantur; religioso plane consilio, & occulto quodam Dei instinctu in his ædificijs reposita, vt post multa secula, aliquando tandem patefacta, in lucemq. prolata, eorundem Imperatorum singularem religionem, & perpetuam erga Sanctam Romanam Ecclesiam deuotionem, insigni apud posteros testimonia comprobarent. Qua in re diuinam prouidentiam agnoscimus, suscipimus, atque admiramur, quod calamitoso hoc tempore, cum tam multi Crucis Christi Domini hostes Catholicæ fidei veritatem impijssime oppugnant, prædictorum Imperatorum effigies in ipsa Lateranensi Basilica, vbi primus idem Magnus Constantinus Augustus sacri Baptismi lauacro emundatus est, simul reperiri voluerit, quæ summam eorum erga inuictissima Crucem, pietatem, & eximiam religionem aperte palamq. profiterentur.

Theodosij igitur senioris Imperatoris religiosissimi memoria in Benedictione sit, qui se Nicænæ fidei defensorem acerrimū præstitit, qui lege edita, eam se tm̄ fidem sequi, quam a Beatissimo Apostolo Petro Romanis traditam Damasus Pontifex docebat, apud cunctos populos publicè testificatus est; qui in Ecclesiæ cultu ac veneratione, disciplinam imitatione dignam, non solū legib. edictisq. professus est, sed ēt mirifice coluit: qui denique ob grauem Thessalonicēsium cędem a Sancto Ambrosio Episcopo publice correptus, & ab ingressu Ecclesiæ repulsus, insigni Christianæ humilitatis exēplo, reuerēter abstinuit, & impositam ab eodem Ambrosio pœnitentiam humiliter suscepit, libentiq. animo adimpleuit: quo obedientiæ & pęnitentiæ exemplo, is qui claustra Imperij Christi Domini sic validis præsidijs ante munierat, non solū Reipublicæ hostes summouit, verum etiam Christiani nominis gloriam feliciter adauxit.

Sed, & duorum filiorū eius Arcadii, & Honorij nomen cum benedictione meminisse libet, qui pietatis ac disciplinæ præceptis, institutisq. a Sancto Arsenio Romanæ Ecclesiæ Diacono instructi, vt Christianā religionem propagarent, vbiq. terrarum simulacra idolorum confringi, earumq. templa dirui, legibus sanxerunt. Catholicæ porro fidei integritatem constantissime retinentes, hæreticos omnes Imperij viribus coercuerunt: quod communes ab eis promulgatæ leges adhuc ostendunt.

Illud autem proprium Honorij Occidentale Imperium regentis, quod Basilicam Sancti Pauli a Valentiniano iuniore amplificari cœptam, omnib. partibus absolui, atque exornari curauit, quodq. Beato Augustino firmissime Ecclesiæ columnæ, in comprimendis, & propulsandis Africanis hęreticis, magno adiumento fuit.

Id quoque laudi potissimū Arcadio tribuitur, quod cum eius militibus contra Persas bene pugnantibus, Cruces aereę in vestibus apparuissent; vt victorię diuinitus partæ monumentum vbique exstaret, is auream monetam cum eodem Crucis signo fieri voluit.

Atque Theodosio quidem iuniore, Arcadij filio, in Oriente, & Valētiniano III. eorundem Arcadij, & Honorij sororis filio, in Occidente Imperij guber-

nacula tenentibus, sancta tertia vniuersalis Ephesina Synodus contra impium Nestorium, ex Beatissimi Cælestini Romani Pontificis authoritate, indicta, & celebrata est: quo tempore amborum Imperatorum pietas in fouenda, tuendaq. eadem Synodo, & Ecclesiæ pace per Sanctorum Petrum definitionem procuranda magnopere eluxit.

Valentinianus autem beatę memorię Sixti III. Pontificis hortatu, ipsius Basilicę Lateranensis fastigium argēteum a Barbaris ereptū, magna in id opus erogata pecunia, refecit, ac Sancti Leonis Pōtificis cultor eximius, vberrimum suæ pietatis fructum tulit; cum eius etiam precibus, idem beatissimus Pōtifex, immanissimam Attilam, Flagellum Dei vocatum, diuina sua eloquentia atque authoritate placauit, ac deterruit, horribilemq. tempestatem iam immunentem, ab ipsa Roma, atque a tota Italia auertit.

Marcianus vero, simulatq. ad Imperium euectus est, ad eundē Sāctissimum Pontificem Leonem literas dedit, pietatis, & erga Apostolicam Sedem obseruantiæ plenas quare Apostolica authoritate, & Catholici Imperatoris adiumento, magnum illud sexcentorum triginta Episcoporum Calcedonēse Concilium aduersus Eutychem, & Dioscorum, coactum est, in quo Marcianus ipse insigni elogio nouus Constantinus est appellatus.

At Leo Cæsar, Dei spiritu, & crebris Sācti Leonis Papæ epistolis roboratus, nullis se hæreticorum machinis passus est a Catholicę fidei constantia, & Chalcedonensis Synodi propugnatione dimoueri.

Nec verbo prætereundus nobis est vere pius, & Catholicus Imperator senior Iustinus, qui Sanctum Germanum Capuanum Episcopum, Sanctissimi Hormisdæ, Papæ Legatum, tamq̄ Angelum Domini, summo cum honore excepti; cuius Imperatoris pietas hoc quoque promeruit, vt beatū Ioannē summum Pontificem, Constantinopolim ad se venientem videret, admirabili sanctitate virum, & postea martyrij gloriā illustrem, ad cuius ille pedes, Christum in eo agnoscens, procubuit, Deo clarissimum illum congressum insigni miraculo comprobante, cum in ipso aditu portæ aureæ, cæco supplicanti ab eodem Summo Pontifice lumen est restitutum.

Magnis ēt laudibus efferendus est Iustinianus ille; qui tot rebus fortiter sapienterq. gestis, Magnus merito est appellatus, sed profecto fuit ipsius victoria & erga Apostolicam Sedem obedientia multo maior: nē cum zelo Catholicæ Religionis, confessionem veræ ac orthodoxæ fidei, quæ in Sancta Dei Ecclesia prædicatur, & simul hæresum dānationem, de Catholicorū Episcoporū cōsensu, proposito edicto, fecisset omnib. manifestam ac deinde per suas litteras, & Legatos, reddens Apostolicæ Sedi, & Sancto Ioanni Papę II. debitum honorem & reuerentiā, pro singulari studio quod gerebat de vnitate omnium, præsertim Orientalis tractus Ecclesiarum, illarumq. Sacerdotum, cum ipso ac eius Sede, tāquam earum capite, seruanda atque custodiendā, ēt suæ fidei confessiones, ac illud ipsum edictum transmisisset, humiliterq. postulasset suis illa literis, & Apostolicę Sedis iudicio comprobari; atque ipsis quoque dieb. B. Petro Principi Apostolorum pretiosa munera obtulisset: idem Sāctus Pontifex, & dignis eum laudū præconijs extulit, & quæ in ipso edicto cōtinebantur, veluti Apostolicæ doctrinæ consentanea suo iudicio atque authoritate confirmauit. Cumq. postmodū ipse Iustinianus Imper. a Theodora coniuge deprauatus, a Beato Agapito Pōtifice vehemētius cōtenderet, vt Anthymū hæreticū Patriarcham ad communionem admitteret, eiusq. electionem confirmaret, eoq. constantissi-

ſtantiſſime recuſare, minas precibus admiſceret; Sāctus Pontifex zelo fidei incenſus, exclamauit: Ego ad Iuſtinianum Imperatorem Chriſtianiſſimum venire deſideraui, ſed Diocletianum inueni: qua inuicti animi conſtantia permotus Imperator, ac tādem erroris caligine deterſa, ad veritatis lucem emergens, ſeipſum totum ad parentis in Chriſto optimi voluntatem conformauit, hominemq. hæreticum loco deijci, & Catholicum Epiſcopum Mennam ab eodem Sancto Pontifice conſecrari, non ſolum patienter, ſed etiam libenter tulit; preclaro Chriſtianis Principib. exemplo relicto, vt paternas Chriſti Vicarij admonitiones, & obiurgationes æquiſſimo animo ferrent, memores verbi Domini: Qui vos audit, me audit; qui vos ſpernit, me ſpernit.

Iam vero Tyberij Conſtantini nomē cum laude cōmemorandum eſt, quem Vrbis Romæ conſeruatorē appellare licet, quod eam a Longobardis grauiſſima obſidione oppreſſam, magnaq. rei frumentariæ anguſtia laborantem, larga frumenti copia ex Ægypto tranſmiſſa, a famis ſimul, & obſidionis calamitate paternis ſanctæ memoriæ Benedicti Primi Summi Pontificis cohortationibus liberauerit. Hic cum ſanctum Gregorium Magnum adhuc Diaconū diſputantem audiſſet, Eutychij Patriarchæ, veram tractabilemq. corporum reſurrectionem negantis, librum ſtatim comburendum in ignem iniecit. Idem Sanctæ Crucis ſignum ita coluit, vt aliquando, cum humi eam in lapide ſculptam vidiſſet, ſtatim tolli, & decenti loco collocari iuſſerit; vt iam minus mirandum ſit, quod Magnus Crucis cultor, Crucis imaginem in aureis nummis, eleganter, vt videmus, curauerit exprimendam.

Commemorandus eſt ēt iure optimo Mauritius vir fortiſſimus, cuius filium idem Gregorius, cum adhuc Diaconus Conſtantinopoli Apoſtolicum Legatum ageret, ex Sacro Baptiſmi fonte leuauit; poſtea vero Pontifex factus, eidem Mauritio locupletiſſimum pietatis teſtimonium præbet, dū illum in ſuis epiſtolis hominem multarum lachrymarum, orationū, ieiuniorum, & eleemoſynarum fuiſſe commemorat: certe de Apoſtolica Sede, & vniuerſa Italia egregie eſt meritus, quod exercitu comparato, Ducibus in Italiam miſſis, Francorum auxilijs aduocatis, omni denique diligentia adhibita, Lōgobardorum furorem non mediocriter repreſſerit.

Nec minori dignus eſt præconio Phocas Imperator, qui cum de more ſe Catholicæ religionis defenſorem perpetuum futurum, Sanctiſſimo iureiurando obſtrinxit, & ſummā ab ipſo Chriſto Domino Romanæ Eccleſiæ traditam authoritatem, & poteſtatem præclarè intelligens, publice edixit, vt eandē Sanctam Romanam Eccleſiam, tamquam omnium Eccleſiarum primam, atque caput, omnes, & agnoſcerent, & profiterentur.

Hunc autem clariſſimum cœtū merito claudi Heraclius Auguſtus, nouiſſimus eorum, quos ſupra enumerauimus, qui Sacroſanctam Crucem illā ipſam, in qua vitę author pependerat, & mortē moriendo ſuperauerat, decimo quarto anno poſtquā venerat in poteſtatem Perſarum, feliciſſime recepit; eāq; ſuis humeris, abiecto Imperatorio amictu, calceiſq. detractis, in ipſum Caluariæ Montem, in Paſſionis Chriſti memoriam, magna cum humilitate reportauit.

Nos igitur aliquam auguſtiſſimæ eorundem Imperatorū memorię gratiam non immerito referre cupientes, cariſſimis in Chriſto filijs noſtris Romanorū Imperatori electo, ac Regibus, & dilectis filijs, nobilibus viris Principibus, quos in viſcerib. Chriſti gerimus, quædā ex ſupradictis aureis numiſmatib. ſingulare paterni noſtri amoris erga ipſos pignus miſimus, vt ad ſimilē virtutis, &

Religio-

Religionis laudem excitentur, & se Ecclesię Romanę filios, Catholicorū Principum successores, & Crucis Christi defensores esse crebrius reminiscantur; veteres in hoc quidem Sanctos Pontifices prædecessores nostros, præsertim eundem Beatum Gregorium Papam imitati, qui Regibus, & Principibus, ac primarijs viris, aureas Cruces, & claues paruulas, quæ claues Beati Petri dicebantur, mittere consueuerant, quæque collo appensæ, & Religiose gestatę miraculis coruscabant; quædam vero alia ex eisdem numismatibus dedimus Venerabilibus Filijs nostris Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalibus, reliqua vero eodem modo pijs, & præstantibus viris iam distribuimus.

Vt autē ab omnibus & singulis Christi fidelibus, quibus a nobis tradita iam sunt, deuotius, ac religiosius, & cū spirituali animarum fructu gestētur, decreuimus, ad Sanctissimæ Crucis honorem, & gloriosam memoriam Imperatorum, eadem numismata, præcipuis gratijs, & Indulgentijs Amplissimis, ex nostra Apostolica benignitate insignire.

Quamobrem de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Apostolorum eius Petri & Pauli authoritate confisi, vniuersis, & singulis Christi fidelib. vtriusque sexus, quodcumque ex his numismatibus penes se gestantibus, quoties eorum aliquis ante salutiferæ Crucis signum, aut sacram aliquam imaginem pertransiens, aperto capite venerationem tribuerit, aut genu flexerit, orationem Dominicam vel Salutationem Angelicam pronunciādo, toties ei centum annos, & totidem quadragenas.

Singulis autem diebus, si ter orationem Dominicam, Salutationemq. Angelicam, aut semel Psalmum Miserere mei Deus, seu, De profundis clamaui, deuote recitauerit, annos ducentos, ac etiam totidem quadragenas.

Item quoties ad Deum mentem eleuauerit, illiusq. diuinam opem implorauerit, etiam ducentos annos, & quadragenas.

Si vero quocumque Dominico, aut festo die, coronam Beatissimæ semper Virginis Dei genetricis Mariæ, etiam pia deuotione recitauerit, annos trecentos, & totidem quadragenas.

Ac si conscientiam suam mane aut Vesperi, cū emendationis proposito examinauerit, ac de male ante acta vita, veniam supplex a Deo misericordiarum Patre postulauerit, similiter trecētos annos, & totidem quadragenas de sibi iniunctis, vel aliàs quomodolibet per eum debitis pęnitentiis, misericorditer in Domino relaxamus.

Atque, vt eosdem fideles ad pietatis opera exercenda, eo etiā magis inuitemus, eorum cuilibet, quoties pro hęreticorum reductione, infidelium conuersione, Christianæ atque Ortodoxæ fidei propagatione, & Sanctæ matris Ecclesię tranquillitate, & exaltatione, ac inter Principes Christianos pace, & concordia, Deum precando, orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam quinquies deuote dixerint, easdem illas indulgētias ac peccatorū remissiones, quæ vnam ex septem præcipuis Vrbis Basilicis visitantibus concessæ sunt, concedimus, & impartimur.

Quod si quis peccatorem a via perditionis, veluti ab hæresi, blasphemia, aliisne eiusmodi sceleribus, & peccatis, ad viam salutis cōuerterit, aut si certe in eo laborauerit, aut si inter discordantes pacem conciliauerit, aut quantū in se est, procurauerit, concedimus, vt Sanctorū sacrificiorum, ieiuniorum, orationum, ac quorumuis aliorum piorum operum, quæ in omnibus ordinibus, & Congregationibus regularibus Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ fiunt, non secus ac si vniuſ-

vniuscuiusque earum proprium membrum foret, eo ipso particeps efficiatur.

Præterea vnicuique vere pœnitenti, qui peccata sua alicui ex Sacerdotibus idoneis & ad id approbatis confessus fuerit, & sacram sumpserit Eucharistiā, aut Missā, si Sacerdos fuerit, celebrauerit, quoties id fecerit, toties ei plenariā.

Aut si in mortis articulo constitutus, numisma collo appensum, aut quouis modo secum habuerit, pronunciato nomine Iesu, corde saltem, si ore nequiuerit, etiam plenariam.

Atque itidem militibus, aut alijs, qui aliquod huiusmodi numisma secum habentes contra infideles vel hæreticos, aut alios S.R.E. hostes pugnauerint, præsertimq. si ibi eos mori contigerit, Iesu nomine, vt supra, inuocato, pariter plenariā omniū peccatorū suorū indulgentiā, & remissionē, authoritate prædicta, tenore præsentiū, etiā misericorditer in Domino cōcedimus, & elargimur.

Vtque defectus, & negligentiæ, animiq. distractiones, quæ ex humana fragilitate in diuini Officii recitatione, Missarumq. celebratione, vel auditione, Sacerdotibus, aut Clericis, vel laicis contingere solent, aut horum etiam ob iustum impedimentum prætermissio, ex deuota huius numismatis gestatione, Corona tamen Beatæ Mariæ Virginis pie recitata, aut saltē pronunciato Psalmo, Miserere mei Deus: suppleri, & compensari possint, eadem authoritate concedimus, & indulgemus.

Quicumque autē aliquod huiusmodi numisma habuerit, ipsum pro suo arbitrio in testamento, aut alia vltima voluntate, cui voluerit Ecclesiæ, nūc vero cuiquam alii, absque speciali nostra, aut nostrorum successorum concessione, relinquere, aut donare possit.

Quam quidem Ecclesiā, in qua fuerit dictum numisma repositum, festis diebus Inuentionis & Exaltationis Sāctæ Crucis, vniuersis, & singulis Christi fidelibus vtriusque sexus, vere pęnitentibus, & peccata sua confessis, deuote visitātibus, similiter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem damus, concedimus, & elargimur.

Quod si quis numisma habens ab intestato decesserit, volumus, vt illud ad propinquiorem eius domicilio Ecclesiam, cum iisdem gratiis, facultatibus, & indulgentiis pertineat.

Cuicumque nihilominus in articulo mortis constituto, de consilio eius Confessarii, ipsum numisma liceat commodare, qui itidem omnes supradictas indulgentias & peccatorum remissiones valeat obtinere.

Postremo, vt animabus quoque Christi fidelium in Purgatorio existentibus, quæ per caritatem Domino Nostro Iesu Christo vnitæ, ex hac vita migrauerint, quæque antea quam decederent aliorum Christi fideliū suffragijs iuuari meruerunt, de cælestibus Ecclesiæ thesauris, quorum dispensatores a Domino ad animarum salutē constituti sumus, paternē subueniamus; diuina miseratione confisi, concedimus, vt quoties quilibet aliquod ex huiusmodi numismatibus secum habens, pro dictarum animarum salute, præmissa, eorumve aliqua adimpleuerit, vel quicumque alius Ecclesias, in quibus eadem numismata reponi cōtigerit, dictis festis Inuentionis, & Exaltationis Sanctę Crucis visitauerit, ipsæ animę, pro quibus id fecerit, efficacissimis Iesu Christi Domini Nostri meritis, ac eiusdem Beatę Mariæ semper Virginis, Sanctorum Angelorum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, omniumq. Sanctorum, & Sanctarum precibus & intercessionibus suffragantibus easdem indulgētias & peccatorum remissiones consequantur.

Præsen-

Præsentes vero literas, sub quibusuis similium vel dissimilium Indulgentiarum, & gratiarũ reuocationibus, suspensionibus, abrogationibus, aut alijs cõtrarijs dispositionibus, per nos vel successores nostros Romanos Pontifices, et Motu proprio & ex certa scientia, ac in fauorẽ Cruciatæ Sanctæ, vel alias quomodolibet faciendis, minime comprehendi, sed quoties illæ emanabũt, toties easdem præsentes ab illis exceptas, & nisi de eis expressa & indiuidua mentio fiat, aduersus illas in pristinum & validissimum statum restitutas, ac de nouo concessas esse, & censeri, & ppetuo validas & efficaces fore ac supradictis personis & Ecclesijs, perpetuis futuris temporibus suffragari debere decernimus & declaramus. Non obstantibus nostra de non concedendis indulgentijs ad instar, ac alijs Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisq. contrarijs quibuscumque.

Volumus autem, vt præsentium literarum exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignatis, eadem prorsus fides vbique gentium, & locorum adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrũ, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Calendis Decembris, Pontificatus nostri Anno Tertio.

Tho. Thom. Gualteruttius.

Registrata apud eundem Thomam Secretarium.

A. de Alexiis.

NVLLITAS.

Congr. titul. de iudicijs.

PRÆTER Summistas sciendum est, extare Constitutionem S.D.N.D. Clementis Papæ VIII. de Nullitatibus alias quam ex defectu iurisdictionis, citationis, aut mandati quocumque Tribunali status ecclesiastici non attendendis, Romæ publicatam die 22. Martij 1593. tenoris sequentis.

Litium dispendijs, & ambagibus, præsertim inter personas euræ, & iurisdictioni nostræ, etiam in temporalibus subiectas occurrere, quantũ in nobis est, cupientes, statutum fel. rec. Pij Papæ IV. prædecessoris nostris, ne iudices Almę Vrbis nullitates attendant, nisi ex defectu citationis, iurisdictionis, aut mãdati, sed illis nõ obstantibus ad expeditionem causarum procedant, ad omnes, & quoscũque iudices, ordinarios, & delegatos, magistratus, & officiales, in quib. ditionis nostræ tẽporalis ecclesiasticæ, Prouincijs, & Ciuitatibus, Terris, Opidis, & locis quãcumque iurisdictionem exercẽtes, & quauis authoritate, & dignitate fungentes, hac nostra perpetua valitura constitutione extendimus, & ampliamus, atque in quocũque Tribunali aut Curia seculari, vel ecclesiastica firmiter, & inuiolate seruari, sicq. & non aliter per quoscumque ex ipsis iudicibus. etiã causarũ Palatij Apostolici Auditores, etiã S.R.E. Cardinales, ac legatos et de latere, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacumque causa, & instantia etiam non pendente, aut in futurũ mouenda, ecclesiastica, profana, ciuili, & criminali, aut mixta iudicari, & definiri,

& qui-

& quibuscumque nullitatibus præter superius expressas, nequaquam attentis, ad expeditionem causarum earundem procedi debere præcipimus, & mandamus, Decernentes irritum, &c. Non obstantibus, &c.

ORDO.

PRÆTER Summistas in hoc verbo, sciendum est, quod in materia Ordinationum, vltrà disposita per anteriores Canones, ac per Conc. Trid. præsertim sess. 23 a c. 2. vsque 18. & ad sess. 21. c. 2. & sess. 7. c. 10. & 11. (cuius Concil. Trid. Decreta referuntur per extensum in Pontif. nouissimè edito iussu S.D.N. D. Clem. VIII. In prin. in tit. de Ordinibus conferendis) exstant etiam quattuor Summorũ Pontificũ Constitutiones, nempe Pij II. Pij V. Sixti V. & Clemẽtis. VIII. & eiusdem declarationes editę per Sacram Cõgregationem, quas referam. Prima est Pij II. cõtra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut sine dimissoriis, in Bullario fol. 79. tenoris sequentis.

Cum ex Sacrorũ Ordinum collatione, character inuisibilis animæ imprimatur, sacra mysteria dispensentur, & ipsarum cura tribuatur animarum: in eorũ susceptione excessus graues tãto magis plectendi sunt, quãto ex illis maiora in mentibus fidelium scãdala generantur. Cum itaque (sicut dignorum relatione non nisi molestè accepimus) nõnulli clerici extra tempora à iure statuta, quidã ante ætatẽ legitimam, alicui verò sine dimissoriis literis, contra Sãctiones Canonicas, se faciunt ad Sacros Ordines promoueri: nos eorundẽ temeritatẽ tali castigatione reprimentes, vt aliis in posterum cõmittendi similia aditus præcludatur, authoritate Apostolica, hac Constitutione perpetuò valitura statuimus, & ordinamus, qd omnes, & singuli, qui absque dispensatione Canonica, aut legitima licentia, siue extra tẽpora à iure statuta, siue ante ętatẽ legitimam, vel absque dimissorijs literis, ẽt citramontanis, præterquã si in hoc vltimo casu per Cameram Apostolicam, iuxta illius stylum ordinati fuerint, & ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint promoueri) a suorum ordinũ executione, ipso iure suspensi sint, & huiusmodi suspensione durante, in eisdẽ ordinibus ministrare præsumpserint, eo ipso irregularitatem incurrant. Præterea, vltra alias pœnas in tales generaliter à iure inflictas, beneficiis ecclesiasticis possint iure priuari. Volumus autẽ, quod præsens nostra Constitutio, in Romana Curia existentes post quindecim dies; absentes verò Italicos post duos menses; alios vero Vltramontanos, post sex menses, ab ipsius in audientia contradictarum, & Cancellaria Apostolica, publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c. Dat. Romæ 1461.

Colliguntur ex d. Pii V. Constitutione tria requisita in promouendo ad Sacros Ordines circa quæ plura cõsideratione digna, & vix frequentia, ex diuersorum Doctorũ dictis ad communem vtilitatem breuiter, & distinctè annotare, & in vnum redigere curaui. Primum ergo requisitũ est, vt sit in ætate legitima, in qua hodie attendi debet Decretum Sacros. Concil. Trident. sess. 2.. de ref. c. 12. per quod disponitur vt nullus ad Subdiaconatum ante 22. annum, ad Diaconatum ante 23. & ad Presbyteratũ ante 25. promoueatur, & corrigitur text. in Clem. Generalem, de ætat. & qualit. & sufficit annum esse incæptũ. Nau. in Manuali, c. 25. sub nu. 11.. & in consil. 6 de ætate, & qualit. in antiq. & hoc fauoris causa, l. ad rempublicã, §. annus, ff. de mun. & honor. Imol. in d. Clem. Generalem, nu. 14. in fine. Siluest. in verbo, Aetas, sub nu. 4. qui igitur ante dictam

ætatem ad aliquem ex prædictis ordinibus sacris promouetur, est ipso iure suspensus ab ordinum executione, & si in eo præsumpserit ministrare, efficitur irregularis, prout sancitur in hac Extrauag. Quam amplia primò, vt non tantum sit suspensus vsque ad legitimam ætatem superuenientem, ita vt ipsa accedente cesset impedimentum, vt iuris est, iux. text. in cap. vel non est compos, de temp. ordinan. & Communem esse opinionem fatetur Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. §. 1. nu. 4. de homicid. sed per hanc Extrauag. est perpetuo suspensus, donec absolutionis beneficium consequatur, prout animaduertit Rebuff. in praxi benef. par. 2. tit. de cler. ad sacr. ord. malè promot. gl. 4. n. 3. Tolet. in Sum. lib. 1. c. 61. Secundò amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam, vt huius Extrauag. ex vno, eodemq. actu suspensionem simul, & irregularitatem incurrat, antequam ipse solus alias celebret, nam cum in eodem actu ordinatio nis vtatur ordine presbyteratus, postquam illum assumpsit concelebrando, & & consecrando cum Episcopo, irregularis iudicandus est, Nauar. in conf. 4. de cler. excom. minist. in antiq. ita testatur Lopez ad Diaz, in pract. cri. can. c. 26. te nuisse quosdam grauissimos viros Societatis Iesu, cum inter eos de hac dispensatione sermo haberetur, quam Nauarri doctrinam aduertendam esse inquit F. Hier. à Sorbo in Compen. Priuileg. Mendic. in verbo, ordines sacri, vers. Item notando secundo subdens hoc non occurrere in susceptione aliorum.

1 Ampliatio illa innixa, & fundata in Nauarri authoritate, scilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ætatem, qui cum Episcopo Ordinante concelebrat incurrere, & suspensionē simul, & irregularitatem, coadiuuantur etiam ex dictis per Didac. Couar. in relect. c. Alma mater, par. 1. §. 3. sub nu. 5. Verum oppositum tenet Medinam sequens Henriq. in Summa, lib. 14. de irregular. c. 3. sub §. 6. vt scilicet fiat suspensus ab Ordinis officio, sed non fiat irregularis, ratione, de qua ibi per eum; qua ratione motus Rodriquez in Sum. par. 1. c. 168. Conclus. 2. a Nauarri opinione recedit, & huic contrariæ hæres. Accedit etiam huic sententiæ Sair. lib. 4. thes. cas. consc. 16. num 23. & lib. 6. c. 12. nu. 11. & longe altius probabiliorem demonstrat, & confirmat Suarez, de Censur. Disputat. 31. sect. 1. pag. 561. quam, & nos vti benigiorem, & maiori Doctorū calculo sul citam, ac validioribus rationibus munitam libentius recipimus, eoq. maximè, cum Praxis Cācellariæ hos non reputet irregulares, vt latius significatur per Apostillam ad conf. Nauarri ibi citatum, quod in postrema editione est octauum in ordine, sub eod. titulo de cler. excomm. &c. Illud autem frequentissimo omnium calculo receptum est, vt Regularis, qui ante legitimam ætatem presbyteratum suscipit, non contrahat irregularitatem exercendo actus solum in sacerdotio constitutis conuenientes, veluti si vsus fuisset statione, & sessione inter Sacerdotes, vel electione tam actiua, quam passiua ad solos Sacerdotes pertinente, ex dictis per Innoc. Panor. & alios, in cap. fin. de excess. prælat. Idq. amplia procedere, etiam si præfati actus essent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis statutum, seu iure particulari cōstitutionum alicuius Religionis, eo quia non sunt diuina officia, vt in terminis consuluit Nauar. conf. 6. de cler. excom. ministr. in nou. & habetur per Roderic. tomo 3. quæst. regul. q. 23. art. 12. & in Sum. par. 1. cap. 166. Conclus. 1. peccat tamen secundum præfatos Doctores talis Religiosus exercēdo prędictos actus honoris, ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

An autem durante suspensione respectu Episcopi ante legitimam ætatem ordinantis a collatione ordinum per text. in d. capit. vel non est compos, & gl. & Doct

& Doct.in d. Clem.Generalem,si interim celebraret,fieret irregularis,vide Philip.Franc.in capit.1.§.scituris,sub num.4.de sent.& re iud.in 6. Rebuff.loco cit. gl.2.num.7. & Maiol. de irregular. lib.1. cap.30. numero 9. Hæc ætatis probatio quot modis fieri possit,de hac re latissime inter alios scripserunt Mandos.in Comment.ad regul.Cancell.Regul.18. quæstione 5.vsque ad 10.Mascard.tomo 2.de probat.Concl.667.& pluribus seq.& Menoch.lib.2.de præsumpt.præsumpt.51.

Deuenio ad secundum requisitum, quod est, vt dicti ordines sacri recipiantur temporibus à iure statutis, & concordat Concil.Trid.sess.23. c.8. quæ qualia sint, habes in can.fin.75. distin.& in c de eo, de tempor. ord. & de ratione quare potius in temporibus ibi præscriptis, quam aliis ordines sacri conferantur,& quare potius in die Sabbati quam aliis dieb.vide per Rebuf.loco præalleg gl.1.n.8.& infra, & Lopez loco etiam citato, & in Catechismo ad Paroch. in titulo de Ordinis Sacram.folio 206.in magnis.Amplia vt nõ suffragetur,neque vllam obtineat firmitatem cõsuetudo, qua contrarium esset introductum, c.sane,de tempor.ordin. Limita, vbi ex speciali Summi Pontificis indulgentia per Breue fuerit facultas Episcopo concessa in fauorem alicuius ordinandi de eum promouendo extra tempora in diebus Dominicis,seu festiuis,Rebuf.ibidem n.12.& stylum Curiæ Romanæ hoc obseruare testatur Maiol. de irregul. lib.3.cap.14. num. 9.

Quo ad tertium requisitum, scilicet circa literas dimissorias, quæ in terminis præsentis Constitutionis sunt quoddam medium, per quod quis ab alieno Episcopo promoueri possit, dicimus triplicem esse posse episcopum ordinum, qui illa concedere valeat,iux.text.notab.in c cum nullus,de tempor. ord. in 6. originis, beneficii, & domicilii & quo ad primum non sufficere originem paternam,de qua plura tradit Cæsar de Gras.decis.15.sub tit de probat. sed intelligi de propria,& sic vbi natus ipse ordinandus.Doct.in d.c.cum nullus,qui ante factum consulunt ita tenendum, & post factum censent haberi pro excusatis tam ordinantem,quam ordinatum.

Circa secundum ratione beneficii intellige primo etiam si beneficium non esset tale,propter quod quis eximeretur a iurisdictione primi Episcopi, vt quia beneficium non requirat residentiā ita Scribentes in d.tex.& præter eos Henriquez Sum.lib.10.de Ordinis Sacram.cap.22.sub §.1 in glos.& nos,d. text.in hac parte locum habere intelligimus,dummodo beneficium,quod possideret, sit sufficiens ad victum, iux.decretum Conc.Trid.sess.21.de ref.c.2.nam lex noua declarat veterem; l.non est nouum, ff. de legit. & quæ quantitas sufficiat ad honestè sustentandum, est arbitrarium, vt dictum fuit supra in verbo beneficiorum resignatio in octaua causa. *Quando Episc. possit conferre ordines ratione beneficij.*

Secundo intelligi etiam si beneficium esset in vna diœcesi, sed esset subiectū alteri Episcopo,nisi esset subiectum etiam quo ad iura episcopalia, vt ex mente Imolæ ibi,sub n.5.aduertit Gemin.ita vt in hoc casu ad illum spectet dare hanc licentiam ad ordines, & non ad illum in cuius diœcesi situm est beneficium. Tertio intellige nisi beneficium conferatur in fraudem.Franc.ibidem,sub n.3. gl.in c.eos qui,in verbo,figmento,de tempor.ord.in 6.

Circa tertiū ratione domicilii asserunt iidem Doct. quod potest quis in momento absque tēporis expectatione acquirere domiciliū, quando scilicet trāsferret sed ad habitandum in aliquo loco,expresè declarando se habere animū ibi perpetuo manēdi,& domiciliū contrahēdi,sed Rota Roman decis.diuers.

decis.150.nu.8.par. 2. dicit, non sufficere illam animi declarationem, quia requiritur etiam aliquis actus significatiuus domicilij, puta quod emerit domũ, Socin.optimè in cap.fin. nu.25. de foro compet. ad cuius rei plenam cognitionem habendam, quando scilicet ex coniecturis probetur domicilium mutatum, & alibi constitutum, videndi sunt Abb.in cap.fi.de Paroch.Felin.in c.dilectus, el 2.de rescript.Petr.de Vbald.in tract.de Canon.Episcop.& Paroch. c.7. Mascard.de probat.Conclus.534.Meno li.de arbitr.iud.lib.2. Centur. 1. Casu 86.& aliqua tradit Afflict.dec.384.& Henriquez, in suprad.c.22.§.2.Sed quantum ad hunc effectũ ordinandi admodum R. P. Marius in publica lectura de Sacramentis, in titulo de Ordine, Neap.habita in templo Societatis IESV tenuit, quod Episcopus possit ordinare aliquem ratione domicilij, quãdo in eum locum commigrauerit ibi habendo, vel trasferendo maiorem partem bonorum animo ibi perpetuo manendi, qui animus iuramento declarari potest, in eo loco domum emerit, & aliquos annos habitauerit: si verò non habeat bona, requiritur habitatio per decennium cum animo perpetuo manendi, l. 2. C. de incolis, lib.10.Hoc tamen intellige, quando quis ratione domicilij habens alia requisita à iure, vellet initiari prima tonsura, vel Ordines minores suscipere, vel ad Subdiaconatum promoueri: nam si esset primo ad Subdiaconatum ordinatus ab Episcopo originis ad tit. beneficij requirentis residentiam, ad tit. patrimonij pro necessitate, & vtilitate Ecclesię, & alibi domicilium transferret, non posset ab Episcopo ratione domicilij contracti, vt sup. ordinari ad Diaconatum, & Presbyteratum ad eundem tit. nisi audito primo Episcopo, in causa ob quam fuit ordinatus num adhuc duret, quia tunc ad eundem remitti debet, vt inseruiat Ecclesiæ, cui fuit ascriptus.

Vertitur tamen dubium, an si quis promoueatur ad sacros ordines cum literis dimissoriis Vicarii generalis, satisfactum sit huic Constitutioni. Respondeo negatiuè; & omissis citationibus quamplurium Doctorum, quos pro hac tuendaq. congerere possem, quod, inquã, ad officium Vicarii huiusmodi facultas non extẽdatur, tenet in specie Rebuff.in praxi benef.par. 1.tit.de forma Vicar. nu.47. Sbroz.de Vicar.Episc.lib.2.q. 41. & latè comprobat Mandos. contraria diluendo in Comment.in Regul.Cãcell.Apostol.tom.2.reg.24.q.2. quæ Conclusio primo limitatur, quando Vicarius haberet speciale mandatũ ab Episcopo, vt huiusmodi literas dimissoriales ad ordines etiam sacros cõcedere posset. glos.in d.capit.cum nullus, §.inferiores, in ver.non extendat, & fatentur Præd. Doct.quibus adde quod tale mandatum præsumitur procedere quando Vicarius publice pro habente hanc authoritatem reputaretur, veluti, quia talem licentiam ad ordines recipiendos tribueret præsente, & sciente Episcopo. Crescent.decis.1.nu.4.sub tit.de offic.Vicar.immò cum per curantes huiusmodi licentias impetrare, non soleat deueniri ad illam inquisitionem, an Vicarius habeat ad id sufficiens mandatum, vel ne, ista bona fides, vniuersalis credulitas, ac reputatio, debet sufficere saltem ab excusando à pęnis huius Cõstitutionis, & in aliis iuribus contentis. Ita Mandos.d.q.6.n.7.qui etiam inferius nu.15.arbitratur ꝙ ad hãc excusationẽ non sufficiat simplex credulitas, sed tũc demũ, quando veniret iustificãda ex eo quod talis promotus vidisset innumeros antea similiter ordinari cum literis aliorum Vicariorum generalium, quibus eam facultatem habere, hasq. licentias concedere solitis successisset præsens Vicarius, qui ei hanc tribuit licentiam. Secundò limitatur, quãdo Episcopus ageret in remotis, vt clarè liquet ex d.c.cum nullus, §. Episcopo, vbi gl.in ver. remotis, Crescent.

d.de-

decis.1.num.5.licet Sbroz.vna cum Rebuff.tutius existimet,vt etiam in casu absentiæ Episcopi specialiter in literis Vicariatus hæc potestas exprimatur, & intellige,vt in hoc casu validæ,sint dimissoriæ Vicario concessæ,etiam mortuo ipso Episcopo in remotis agente, si de eius morte non cōstabat. Henriq.d.cap. 22.sub.n.3.in gl. An verò hoc possit Vicarius Capitularis Sede vacante, tractatum fuit supra in verbo Capitulum Sede vac.q.10.fol.138.

Amplia hanc Extrauag. vt nihilominus literę dimissorię requirantur in promouendo ad sacros ordines ab Episcopo alieno,etiam si esset persona cognita, & eius qualitates supponātur, cum nō sit facienda differentia inter cognitum, & alios,ex eo quod hęc Constitutio literas dimissorias requirat pro forma,quæ inducta videtur,cum non solum disponat super illo actu faciendo,sed vltra procedat, ibi. s. a suorum ordinum executione. Dec.cons.455.nu.7.& quando est data forma semper,& omninò est seruanda,cap.cum dilecta,de rescript.& ita concludit Mand.in d.reg.24.q.3. Secundo amplia, vt pœnæ huius Constitutionis non tollantur per superuenientem ratihabitionem proprii Prælati, quam partem ex pluribus ad contraria respondendo firmat Mandos.loco cit.q.4. & Rebuff.in Praxi Benef.par.1.tit.de formula dimis.liter.n.11.& 29.& veriorem arbitratur Ignat. Lopez, loco superius alleg dicens,quod opinio contraria ansam præstaret Episcopis, vt hoc quæsito colore alienos ad ordines promouerent,& inde innumerabilia damna orirentur,ideoq. dicēdum per hanc Const. non procedere iura antiqua,item,& dicta glossarum & Doctorum de ratihabitione conualidante ordinationem. Neque per hoc inferimus ipsam ratificationem omnino superuacaneam esse,operabitur enim aliqua,de quib. per Nauar.con.25.& 43.de tempor.ordin.in antiq. Maiol.de irreg.lib.1.c.20.nu.1. & Paris.de resignat.benef.lib.4.q.2.num.87.

Limita in eo,qui per triennium fuerit commoratus cum aliquo Episcopo,vt ab eo ordinibus insigniri possit absque dimissorijs ꝓprii Episcopi dūmodo statim,& sine fraude ei beneficium conferatur,ex Decreto Cōcilij Trid.sess.23. de ref.c.7.quod primo intellige procedere, & locum obtinere in illis familiaribus qui cū Episcopo cōmorantur, id est præsentes suis obsequiis assistunt, alioquin secus,si absentes fuerint in regione remota,etiā si ipsius sumptibus viuant. Maiol.lib.4.de irregul.c.2.n.5. Lopez ad Diaz,d.c.26.qui Doctores rationem afferunt,cum propter hanc absentiam minimè posset Episcopus illius mores nosse, & triennium ad hoc esse pręfixum a Concilio. Secundò intellige,vt ipsa collatio beneficii, super qua fundatur validitas collationis ordinis, eodem tempore cōcurrere debeat,vt in d.c.9.Conc.Trid.& ratio quare Conciliū requirat beneficii collationem est,vt ordinatus ab Episcopo non suo ratione beneficii efficiatur de ei⁹ foro,sitq.ei subditus. Rota Romana in decis.diuers.731.n.15.vol. 1.quæ colligitur ex Gemin.& Franc.in c.cum nullus,de tem.ord. in 6. illamq. prædicti Domini de Rota asserunt militare etiam in prima tonsura, & Sacram Congreg.Cardinalium Cōcilii Trid. interpretum,censuisse d.decretum habere locum tam in minoribus,quam in maioribus ordinibus, & vtroque casu opus esse beneficii collatione, habetur in eadem decis. numero 3. & illud idem innuere videtur Nauar.in cons.24.num.1. de temp. ord. in antiq. Et per eandem Congreg. definitum fuisse refert Paris. libro 4. de resignat. benefic. quæst.2.num.92.non satisfecisse prædicto decreto eum, qui ordinauit, & post elapsos vndecim menses contulit beneficium. Tertio intellige, vt quamuis Episcopus possit ordinare familiarem suum triennalem aliàs sibi non subditū, nequeat

quear tamen dispensare super interstitiis temporum, neque si esset illegitimus ad minores ordines illum habilitare, vt per plura in vtroque negatiuam partem sustentando deducit Nauar.in consl.27.& 28.de temp ord.in antiq. Quartò denique intellige non habere locum in familiaribus Episcoporum titularium, a quibus nec ad primam tonsuram promoueri possunt, etiam prætextu familiaritatis continuæ, & commensalitatis suæ, absque proprij prælati expresso cõsensu,& literis dimissorijs,ex eod.Cõc.Trid.sess.14.de ref.c.2.& ratio esse potest:cum isti titulares non habeant Diœcesim,in qua ordinatus fiat domiciliarius.Henriq.loco in glos. citato.

Pœna Episcopi ordinantis non subditū, vide Suarez de Censuris fol. 501. col. 1.

De pęna Episcopi ordinantis eum,qui sibi subditus non est,sed alterius Diœcesis,non habita eius Ordinarii licentia,habetur in c.2.& fin.de tem.ord.in 6. & in Conc.Trid.sess.22. de ref. c.8. in quibus iuribus disponitur, vt per annum sit suspensus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an ista suspensio extendatur ad omnes ordines, an vero restringatur tantum quo ad eos, quos sic male contulit, de quo vide Io.Monach.in d.c.2. n.6.& Gemin.sub n.5.vbi Io. Andreas,nu.2.inquit,Episcopum hac pœna in duobus casibus non teneri. Primus est quando ipso probabiliter ignorante alienus clericus furtiuè,vel ex simplicitate se in multitudine ordinandorum ingesserit. Secundus casus si deceptus esset iusta ignorantia facti,potuit enim esse,quod ordinatus detulerit literas furtiuè impetratas a Cancellario sui Episcopi,& ita residet, Ordinatus verò cũ dimissoriis falsis,est suspẽsus,qa habetur ac si sine dimissoriis esset ordinatus.

Quibus sic specialiter examinatis, amplia rursus extendendo totã huius Extrauag.dispositionem,vt non solum comprehẽdat clericos seculares, sed etiam regulares,& monachos,super quo tamquam indubitato nõ insisto,idq. ex pluribus comprobat Mandos in d.reg.24.quæst.2. Limita,vt non sit irregularis is, qui contra huius Cõstitutionis dispositionem ordine sacro insignitus,in eo ministrauerit bona fide, sine dolo,sibi licere putans, alioquin non facturus. Nau. in cap.accepta,opposit.8.sub num.34.de restit.spoliat.& hoc propter verbum, præsumpserit,in ea appositum,cum dispositio puniens aliquid præsumentem, non comprehendat eum,qui id bona fide,ignorãter,aut imprudens, seu inaduertẽs facit,iux doctrinam singularem Cardin.in Clem.1.q.59.de priuileg. relatam supra,in verbo, Alienatio,sub nu.9.ideoq.si quis bona fide parentum testimonio credendo se legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pęnam, neque est cur scrupulis ob id angi debeat inquit idem Nauar.consl.50.de temp.ord.in antiq.qui tam in d.c.accepta, quam etiam in Manuali,c.27.n.156.idem dicẽdum affirmat de eo qui temerariè quidem ordinatus est,postea tamen bona fide,& candida simplicitate,per pœnitẽtiam purgato peccato,illius malę susceptionis ordinem exercuerit, existimãs id sibi licitum esse. Prædictam Nauarri mitigationem sequi videtur Couar. in Clem.Si furiosus, par.1.§.1.n.4. in fine,de homicid & Ignat.Lopez d.c.26.Fuscus verò in tract.de visitat.lib.2.cap. 8.sub nu.3. illam non ita simpliciter recipit,eo quod non deceat ignorare,quod cõmuniter omnes sui ordinis sciunt, sed vt prodesse possit attenta qualitate personæ, vt facilius dispensetur, & sic vt liberetur a tanto, non à toto, & Tolet. in Sum. lib.1. cap. 6. vers. Quarta habetur, illam intelligit, quando scilicet taliter ordinatus putabat sibi licuisse ex probabili ignorantia facti, secus si crassa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc suspensionem incurrat,cum præsumere dicatur, & attestatur hoc sequi Tribunal Supremi Pœnitentiarii.

Quinã excusentur à pęnis huius Extrauag.

Notan-

Notandum, quod in ordinato ante legitimã ætatem dupliciter potest præd. iuris ignorãtia contingere, & primo ignorando ætatẽ a iure præscriptam ad Sacros Ordines suscipiendos, & tunc (nisi esset inuincibilis) quia accedẽs ad ipsos ordines suscipiendos, illud ius tamquam vulgare, & Cõmune scire tenetur, vix sine culpa illud ignorare potest; Secundo modo accidere potest ignorando hoc ius speciale Extrau. Pii II. imponentis suspensionis pœnã ipso iure, quo casu ẽt illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excusat, quo minus illa incurratur; conferret tñ dum ignoraret se suspensum ipso facto ad excusandam irregularitatem, si in ordine sic suscepto ministraret; ita concludit Suarez de Cẽsuris Disp. 31. sect. 1. suspensione 5. Quo verò ad ignorantiam facti, non erit inutile dubitare, An stante, quod Ordinatus presbyter ante legitimam ætatẽ propter bonam fidem a principio a suspẽsione ipso facto liberatus fuerit, sicuti ex Nauarro ibi posuimus, si postea adueniente mala fide, & sciens se non habere legitimam ætatem, antequam illam ingressus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem. Huic dubitationi negatiuè respondetur per Roder. tomo 3. qq. regular. q. 23. art. 14. licet toties, quoties sacra fecerit, mortaliter peccasset, sed sibimetipsi contradicit, cum cõtrarium cum Medina sentiat in Sum. par. 1. cap. 165. sub n. 3. & de ætate singulis Ordinibus ecclesiasticis requisita late agit Ioã. Guttier. lib. 1. Can. qq. c. 26.

Secundo limita ex com. Doctorũ sentẽtia, hanc Constitutionem nõ habere locum in minorib. ordinibus, cum id ex eius præfatione, & verbis clarè colligatur. Rebuff. in Praxi benef. p. 2. tit. de cler. ad sacr. ord. malè promot. gl. 3. Mandos. in ead. reg. 14. q. 1. Lopez, & Tolet. locis citatis. ita, vt si quis contraueniendo dispositioni huius Extrau. ad minores tantum ordines initiatus fuerit minime suspensionis pęnam incurrat, voluit etiam Nau. Man. c. 26. nu. 70. & in plurib. aliis locis Verum vigore decretorum Conc. Trid. sess. 6. de ref. c. 5. & sess. 14. c. 2. secus est in ordinato ad minores ordines absque literis dimissoriis proprii Prælati, siquidem ipso iure est suspensus ab executione ordinum sic susceptorum, nec gaudet priuilegio clericali præsertim in criminalibus, ex decreto Cõcilii Trid. sess. 7. c. 10. de reformatione; ex quo sequitur, quod iste talis exercendo solemniter actum ordini minori deputatum, propriam, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua solus Papa dispensat. Nau. in Man. cap. 25. sub nu. 76. & capit. 27. sub nu. 163. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum specialis potestas traditur in ordinatione, exemplificando, vt ibi per eum: secus si exerceret non solemniter tamquam laicus, cum laici ex consuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum. Idem Nauar. in d. capit. 27. sub num. 42. & 44. idq. ex D. Thoma, & D. Antonino. Tertio limita, vt in irregularitate contracta in casibus huius Extrauag. potest Episcopus dispensare in foro conscientiæ, si delictum est occultum, vigore facultatis concessæ à Conc. Trid. sess. 24. de ref. cap. 6. & quando dicatur occultum iuxta terminos Concilii, declarant Nauar. in Man. capit. 27. numero 255. Maiol. libro 4. de irregular. capit. 51. num. 4 Henriq. in Sum. libro 14. de irregular. capit. 20. § 4. Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. titulo de delict. & pœn. quæst. 21. nu. 7. quod intellige, & primo, vt respectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum, non possit nisi impleta ætate; quidem receptissima est fere omnium sententia, accedente etiam Bon. ... de irregular. part 6. cap. 2. nu. 30. non posse Episcopum etiam ante promotionem dispensare circa ætatem ordinãdorum, nam cum ipse aliter ordinans puniatur,

in sua potestate esset illudere dictæ pœna, si dispensare posset, inquit Vitalin. in Clem. fin. nu. 32. de ætate & qualit. Secundò, intellige nisi ipse Episcopus scienter fuerit in causa peccati inducentis dispensationem, cum sic ordinauerit in eo participando, arg. text. notab. in cap. diuersis fallacijs, de cler. coniug. Panor in cap. pen. sub nu. 4. de temp. ordin. Burgas. d. cap. 2 par. 6. num. 27. & 32. vbi intelligit de factis ab alijs, & nō a seipso. Tertio intellige vt in istis casibus in quibus Episcopus dispensat, & absoluit sibi subditos, non possit cū seipso dispensare, si forte in aliquam irregularitatem incidisset, sed licitum erit eligere confessarium inferiorē, qui secum ab ea dispenset, & eū absoluat, nam talis confessor ab Episcopo electus in hoc casu habet vicem superioris, scilicet Archiepiscopi. Maiol. notab. lib. 2. de irregul. c. 2. sub num. 12. Henriquez. lib. 14. de irregul. c. 18 sub §. . . & alij ab ipsis citati; idq. ex sententia Sacræ Congregat. vt attestatur Tolet. loco prox. alleg quæ facultas Episcoporum ad eligendum confessorē nouissime explicatur per Francisc. Suarez, in 3. p. D Thomæ, tomo 4. disput. 27. sect. 2. quæ adde ad dicta a me supra, in prima addit. ad verb. Archiepiscopi authoritas, fol. 43.

Quarta limitatio assignanda, scilicet, quod per illa verba pręd. Extrauag. videlicet (a suorum ordinum executione ipso iure suspensi sint,) sit nihilominus illa suspensio intelligenda de ordinibus sic malè susceptis, & in quibus tantum delinquitur, vt ipsa pęna sit culpæ proportionata, & consequenter vt taliter ordinatus sit impeditus, ne vlterius ascendat, non autem ne inferiori ordine vtatur, si illum legitime suscepit, & ita resolutiuè præfatus Doctor Suarez, censet de Censur. Disp. 31. Sect 1. Suspens. 6.

SEcunda Constitutio est Pij V. extendentis decretum Concilij Trid. sess. 21. de reg. c. 2. ad regulares non professos, Romę publicata die 12. Nouembr. 1568. tenoris seq.

Romanus Pontifex Sacrorum Conciliorum author, & interpres, illa quæ in huiusmodi Concilijs à prudentibus patribus in Spiritu Sancto legitimè cōgregatis salubriter sancita sunt, pro sui pastoralis officij debito, dū æquitas, honestas, & decus suadet, sicuti declarare, & moderari, ita etiā alios casus extendere consueuit. Sanè cum non deceat diuino ministerio ascriptos cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquē quæstū exercere, Sacro Trid. Concilio inter alia decretū fuit, ne quis deinceps clericus secularis quāuis aliàs morib. sciētia, & ætate esset idoneus, ad sacros ordines promoueretur, nisi prius legitime constaret, cum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestè sufficeret pacificè possideret, vel aliàs ordinarij non posset, nisi iuxta Decreti ab ipso Concilio desuper editi formam, & tenorem. Cū autem nulla in huiusmodi decreto religiosorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (vti molestè accepimus ceterorum ordinū Religiosi, seu Canonici, vel Clerici, intra claustra Monasteriorum, seu Domorum more Regularium in cōmuni viuentes, qui nunquam seu non nisi ad certum tempus professionem emittunt, & ex claustro exire, vel dimitti, ad seculum redire liberè & licitè possunt, Religionis prætextu absque titulo sufficientis beneficij, nec iuxta dicti decreti tenorem ad sacros ordines se promoueri prætendūt, & a nōnullis Episcopis passim promoueantur, atque inde plerumque illud inconueniens eueniat, vt sic promoti, & a claustro exeuntes, & per seculum vagentes, vel mendicare, vel sordidum quæstum exercere, non sine ipsorum dedecore, ac Ordinis vilipendio,

&

& quam plurimorũ Christi fidelium scandalo cogantur. Nos igitur qui singulorum Dei ministrorum honorem, & decus (quantum in nobes est) synceris exoptamus affectibus: Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deq. Apostolicæ protestatis plenitudine, hac perpetuo valitura sanctione, decretũ prędictũ de Clericis secularibus loquens, ad omnes, & singulos etiã cuiuscumque ordinis Clericos religiosos siue seculares more religiosorum viuentes in communi, non professos, harum serie extẽdimus, & ampliamus, ac religiosis, & alijs prędictis non professis, vt ad sacros ordines promoueri, necnon omnibus, & singulis venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentibus, vt ordines ipsos huiusmodi Religiosis personis impẽdere, nisi obseruata forma dicti Decreti nos virtute Sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pęna interdicimus, & prohibemus, ac contra facientes per annũ a pręstatione taliũ Ordinum ipso iure suspendimus. Statuẽtes, & decernentes, promotiones quarũlibet religiosarũ personarum prædictarum ad ordines huiusmodi, contra ipsius Decreti Cõcilij Trid. formam, etiã cuiusuis licentiæ illis ab Apostolica Sede, vel illorum Superioribus cuiuscumque dignitatis, status, gradus, & præeminentiæ existant, etiã si Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore pfulgeant, concessæ, prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullasq. prorsus, & irritas existere, sicq. promotas personas in altaris ministerio ministrare non posse. Quinimo ministrantes, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs clericis concessis omnino priuari, & irregularitatis, aliasq. in dicto Decreto contentas pęnas eo ipso incurrere, à quibus nisi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo minimè absolui possint. Non obstantibus, &c.

Quia hęc Constitutio loquitur tantum de Regularibus non professis, discrimen est inter Doctores an clericus secularis ordinatus in sacris absque titulo, sit ipso iure suspensus? Hanc quæstionem difficilem, & aliquando controuersam fuisse in sacro Pœnitentiariæ prætorio, testatur Nau. in conf. 1. q. 16. de Const. & negatiuã sententiã tenent Tolet. in Sum. lib. 1. c. 48. vers. Decima octaua habetur, & latius Henriquez in Sum. 13. de excom. Paris. lib. 2. de resignat benef. quæst. 6. nu. 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem. Cuius opinioni inter alios contradictores sunt Nauar. in præd. quæst. 16. Maiol lib. 4. de irregul. cap. 15. in princ. quem sequi videtur Lopez ad Diaz, Pract. crimin. cap. 48. nu. 1. ideo has opiniones conciliando, iuxta com. præceptoris sententiam P. Martij de Andria, distinguo tres casus Quorum primus est, quando quis titulo carens, proprio Episcopo exposuit se nullum habere titulum, & Episcopus sciens, vel scire debens, absolutè illũ absque titulo ad sacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit suspensionem, & habet actionem contra Episcopum vel successorem, vt eum suo sumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio, c. accepimus, de ætate & qualit. cap. Episcopus, & c. cum secundũ Apostolum, de præb. c. si Episcopus, eod. tit. in 6. Quod autem diximus ad dicta alimẽta pręstanda teneri etiam successorem, intellige nisi Episcopus, qui ordinauit, viuat, vel promotus sit ad pinguiorẽ ecclesiã, quia tunc ipse potius quã successor tenebitur. Henriq. in Sum. lib. 10. de Ordinis Sacram. c. 17. sub §. 4. qui ibidem in gl. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad Capitulum Sede vacante, si nõ restitit tali ordinationi pauperis; ex quo sequitur, quod si habet vnde de suo viuere possit, vel patrem haberet diuitem, ei non

debentur alimenta,d.c.Episcopus, vbi Decius,de præb.Parif.loco cit.n.23.& infra. Quid si quis ordinari se fecit ad verum titulum sibi donatum, sed ipse tantundem creditoribus debeat, an sit suspensus, adde Nau.in conf.13.de tẽp. ord.in antiq.& conf.18.in nouis.

Secundus casus est, quando quis habens titulum, sed non sufficiẽtem ad honestam sui sustentationem, iux.Conc.Trid.dispositionem, syncere veritatẽ suo Episcopo narrauit, quia patrimonium, vel beneficium erat tenue, quo nõ obstante Episcopo sciens vel scire debens eum ordinauerit,& tunc etiã ipse ordinatus nõ incurrit suspensionem,& agere potest contra Episcopum ad supplementum, glos.in capit. tuis, de præb.Franc.in d.cap.si Episcopus, sub nu.3.quo supplemento non habito, non debet ascendere seu promoueri ad Diaconatũ, & Presbyteratũ,& in his duobus casibus procedat opinio negatiua. In quo notanda sunt duo. Primũ, quod hæc inuestigatio, seu discussio tituli diligenter est facienda an sit sufficiens, vel ne, vt satisfiat decreto Conc.Trid.cum non possit dari certa regula seu taxa, erit hoc arbitrio ,pprij Episcopi, cõsiderata qualitate seu dignitate personæ, loci, & tẽporis. Alterũ est, qđ non sit iudicandus suspensus clericus ille, qui dixerit se habere sufficiens patrimonium, cũ non haberet, qñ ad sufficiẽtiã deficeret parũ, siue quantitas, quæ non esset notabilis arbitrio boni viri, ex Naur.in conf.18.de temp.ordin.in antiq.& conf.12.in nouis.

Tertius casus est qñ ordinatus fuit in culpa exponendo patrimonium siue in totum, siue in partem falsum, & sic per fraudem, & mendacia deceperit Episcopum, affirmando se habere beneficium, vel titulũ patrimonialem sufficientẽ, aliqua demõstrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non solum incurrat suspensionem a iure impositam in c.neminem, & c.sanctorum, d.70. sed neque ordinator eum alere teneatur, ex rationibus per Nau.adductis in conf.14.& conf.47.de temp.ordin.in antiq.& conf. 46.in nouis.quem in vtroque sequitur Parif.in d.lib.2.quęstio.6.licet.Tolet.in hoc vltimo dissentiat,& in hoc casu procedat opinio affirmatiua, quæ ẽt comprobatur ex verbis Concil.Trident.in princ.d.c.2.sess.21.ibi (q varijs artibus, ac fallaciis confingunt se beneficium ecclesiasticum, aut ẽt idoneas facultates obtinere.) Vnde sequitur, quod si tali suspensione durante in ordine suscepto ministrauerit, incurrit irregularitatem a solo Papa delebilem, ca.1. de sent.excom.eod.lib.declarando vt per Nau.in Man.c.27.num.244.& seq.poterit verò in ea Episcopus dispẽsare, si delictum est occultum, vt supra tractatum fuit, cum hodie nõ obstet Constitutio Sixti V. stante eius moderatione habita per S.D.N.D.Clementem Papam VIII.de qua infra.

Retrocessio tituli an faciat ordinatũ suspensum, & simoniacum.

Quotidianus casus est de quo quæritur, de eo inquam, qui post ordinationẽ ad Subdiaconatum ad titulũ patrimonij sibi donati, illud renunciauerit,& retrocesserit in fauorẽ parentũ, vel alterius, fecitq. postea se ordinari ad superiores ordines, an incurrat aliquã censuram,& irregularitatem. Respondeo quod nõ, cuius potissima ratio est, quia pręfata renunciatio seu remissio est inualida, & prorsus nulla per Decretum Concilii Trid.d.sess.21.de ref.c.2. prohibẽtis in fauorem ordinati titulum huiusmodi sine licentia episcopi nullatenus remitti,& extingui posse,& verbum (nullatenus) inducit actus nullitatem ipso iure, & sic habetur ac si d. renunciatio facta non fuisset, cũ non præstet impedimẽtum, quod iure non sortitur effectum, ex regula non præstat, de regul. iur.in 6. & ita concludit Nauar.in conf.16.& conf.42.de temp.ordin.in antiq & conf. 17.in nouis,& Tolet.loco superius citato.

Quod intellige, nisi ante ordinationem ad Subdiaconatum præcessisset, seu interuenisset pactum, siue conuentio occultè facta de non petendo, vel restituendo, postquam ordinatus fuerit, id quod sibi pro titulo donatum fuerat, quia a paritate rationis incideret in pœnam suspensionis ab ordine, contentam in c. per tuas, el 3. & c. pen. de simon. iuxta sententiam Nauarri in Man. cap. 27. nu. 158. & post eum sentit etiam Lopez, Diaz, in Pract. crim. Can. cap. 18. nu. 12. quam valde probabilem sibi videri inquit Sair. lib. 4. thes. cas. Consc. cap. 25. nu. 23. eamq. & alij sequuntur; nam quando donatio, seu assignatio patrimonij non simpliciter, sed ad finē suscipiendi ordines illo titulo fit, tunc donator habet vicē præsentatoris ad ordines. Suarez de Censur. Disput. 31. sect. 1. suspens. 7. sub num. 35 quæ opinio quamuis sit sustentabilis, pluresq. vt præfertur, in eam cōueniant; attamen re altius perpensa præsens casus sub dispositione prædictorum iurium non videtur comprehendi posse, quia; cū casus sit dissimilis, pœnæ extensio de vno ad alium fieri non debet, etiam si eadē ratio id suadeat, vt cōsiderat, & tenet Nauar. sibi contrarius, in cons. 42. nu. 3. de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou. & quod ad casum specialē inibi dūtaxat expressum, scilicet in paciscente cum ordinante, vel præsentāte restricto fieri debeat, cōplures Theologos, & V. I. peritos consultos approbasse fatetur Henriq. in Sū. lib. 10. de Ordinis Sacram. c. 17. §. 3. in glos. lit. O, & non induci suspensionem in paciscente cū alijs, decreuisse, seu declarasse signaturam Pœnitentiariæ, itaque seruari testatur Tolet. in Sum. lib. 1. c. 48. vers. Quinta habetur, in fine, & hanc posteriorem sententiam firmauit admodū Reuer. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro constanti asseuerauit, (eisdem retentis) præd. promissionem, seu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidā esse, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Trident. decretum, prout ex dictis per Nau. in eodem Cons. elicitur, & ex Toleto vbi supra, tum quia repugnat, seu præiudicat bono publico, & decori Ecclesiæ, qui versatur in hoc ordinādorum titulo, ex Felino, & alijs in d. c. pen. ideoq. remitti nequit, ad text. in c. si diligenti, de foro compet. quidquid per ambages verborum in hoc sentiat Suarez vbi supra, nu. 37. & proinde taliter ordinato sequuta ordinatione est acquisitum ius ad res sibi donatas, qui etiā, stante præd. renunciationis inualiditate, euitabit suspensionem comminatam in can. neminem, & c. Sanctorū, 70. dist. quia videtur cum titulo ordinari cum illo non careat, & nō sine titulo, vt asserit Lopez. Cui cōclusioni, illā subtiliter more suo sustinendo, subscribit se Dominus Io. Hieronymus Campanilis in suo Diuersorio iuris Canonici, rubr. de non ordinand. absque titulo, c. pen. grauiter tamen peccat, & nō debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui nō ad effectū vt promoueatur ad Ordines sed simpliciter facta esset donatio, illamq. ante ordinationem retrocessisset, & postmodum eius prætextu ad illius titulū (nulla retrocessionis mentione facta) ad Subdiaconatū promotus esset. Vel & secundo, quādo a patre, seu fratribus ei vti Clerico facta esset alicuius possessionis donatio ficte, & in publicā fraudem, veluti ad euitandam solutionē gabellarū, seu collectarum, vtque ipse Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione absque donatoris consensu postea vsus fuisset pro titulo ad effectū suscipiendi ordines: nam cum in primo casu valida sit retrocessio, & in secundo palā est cum sub ficto titulo promotum esse, vtique ex vi præd. antiquorum canonū suspensus remaneret, iuxta tradita per nos supra vers. Tertius est casus, quib. cōcinunt, & adstipulantur, scripta nouissime per Suarez loco indicato quæ quādo per

do per nos typis mandata fuerunt, nondũ quintum eius volumen prodierat, a qua suspensione, quia id supponitur secrete cõmissum, poterit propterea Episcopus dispensare. Ad euitandas fraudes Neapoli obseruatur, quod quãdo cõtingeret donationẽ, seu assignationẽ patrimonij ab alijs fieri, producatur publicũ instrumentum ab vtraque parte iuramento vallatum, praed. assignationẽ esse realem, & oĩ dolo, & fictione carere, & quod neque in præteritum cõfectus fuerit, neque in futurũ conficietur actus, seu cõtractus aliquis in præiudicium d. assignationis cum annullatione, &c. Præcipitur ẽt sub excommunicationis pęna donatori, vt nõ præsumat talẽ assignationẽ efficere super censib. seu redditib. alteri forsan obligatis, quorũ ipse nõ esset verus, & legitimus dominus, ꝑut in edicto Sacræ Cõgregationis continetur. Ex quib. infertur secũdum præfatum Suarez, ibid. num. 36. & nos libenter amplectimur. (quamuis Henriq. in Sum. lib. 14. de excommun. c. 37. sub 2. 6. contrarium innuere videa rur,) quod si Clericus cũ literis dimissorijs cum ficto titulo a proprio Episcopo impetratis, se promoueri facetet, duplicem incurret suspensionẽ, vnam quia sine vero titulo ordinatus, & alterã, quia cũ dimissorijs subreptitijs, & super emẽtitio titulo fundatis, & sic inualidis cum paria sint nõ habere literas dimissorias, & habere subreptitias, & ratio subreptionis est: quia si Episcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuisset, ipse minimè talem concessisset facultatem, ideoq. ad absolutionem obtinendam vtraque suspensio aperienda, & explicanda est.

Suspensionis pęnam extendimus etiam ad Clericum, qui dispẽsatione à Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel suo Episcopo absente, vt ab alio Antistite ordinari possit, ꝑmoueretur ad ordines absque literis testimonialibus sui Ordinarij, quia talis licentia, siue dispẽsatio intelligitur cũ ista subordinatione approbationis sui Ordinarij, ad quod optimè facit Concilium Trident. Sess. 23. de ref. c. 8. vers. Quod si quis ab alio, &c. & aliàs sine eis diceretur furtiuè promotus, ex gl. in cap. 1. vers. furtiuè, de eo qui furt. ord. suscepit, talesq. suspẽsos existimauit P. Marius Andria, & quod dictas literas testimoniales nõ prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare. Nauar. in cons. 19. de tempor. ordin. in antiquis.

An verò sacris initiato absque vero, & sic cum ficto titulo, & a suspẽsione absolutio sit pręclusa via, vt nõ possit ad Superiores Ordines absque noui tituli existentia ascendere. Respondeo, quod Henriq. loco præcit. inquit qđ Episcopus potest cũ tali occultè dispẽsare, ne homo iam matrimonio inhabilis, viliter viuat; verum Suarez in eodem etiam loco, n. 59. firmat, nec talem posse sine vero titulo nouo ad altiorem ordinẽ promoueri, aliàs incideret in eandẽ suspensionem ea ratione, quia simpliciter iura prohibent sine vero titulo suscipere quemlibet ordinem sacrum, & non Subdiaconatum tantum, præsertim ex Concil. Trid. quod distributiuè, & in plurali loquitur: Ne quis Clericus secularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi à quodam grauissimo Doctore ita fuisse obseruatũ etiam in eo, qui absque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem postea a creditoribus euinci contigit, nulla eius culpa considerata. At quid si quis Sacerdos effectus appareat illum veri tituli existentiam non habere, sed sub ficto, & supposito titulo promotum, an Episcopus possit cum eo dispensare ipsumq. ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod sic, prævia absolutione ac dispensatione, si fuerit occultum vigore Concilij Trid. sess. 24. de ref. c. 6.

Erit

Erit igitur huius occasione perscrutandum, An in casibus propositis in prædictis textibus, scilicet c.per tuas,el 3.& c.pen.de simon.in quibus suspensionis pœna infligitur, propter pactum illud,simoniæ labes consideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiuè respondendum, tum quia dicti textus sunt situati, & collocati sub rub. de simonia,tũ quia adeptum videtur ius spirituale, scilicet Ordo, dato aliquo temporali, stante remissione non petendæ portionis sed fructuum ipsi Ordinando debendorũ vigore obligationis sibi oriendæ sequuta Ordinatione, ergo pactũ illud redolet simoniã, cum remittere in hac materia idem sit quod dare, c.veniens, el 1.de testib. & facit text.in l.quin etiam,in princ.ff.de calumniat. & tradunt Panorm. Zabarel.& Felin.in d.c.per tuas,ac dare & remittere æquantur non solum vbi remittitur ius acquisitum,& de præsenti competens,sed etiam quærendum,ex Host. & Henr.Boic in eodem capite.

At facilis est responsio,confirmando obiecta,sed illa restringendo,videlicet vt in memoratis casibus videatur intercessisse simonia, non quidem strictè, & propriè sed largè,& impropriè,vt concludunt Anan. & Butr. in d.c.pen.nã re uera nihil lucri, seu commodi pecuniarij ob talem remissionem accedit Ordinatori, & Præsentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim verè,& strictè loquendo non sit inibi simonia commissa, arguit communiter a lenitate pœnæ ibi expressæ,cum Ordinatus ibi suspensus pronuncietur ab Ordine tantum sic suscepto, Ordinator verò a collatione ordinum per triennium, ac præsentator ac executione ordinum per idem tempus, sed si vera ibi in Ordine simonia patrata esset, Ordinator esset perpetuo suspensus ab Ordinũ collatione.& Ordinatus esset suspensus nedum ab ordine simoniacè suscepto, sed ab omnib. alijs Ordinibus iuxta pœnas aduersus simoniacos in Ordine,a iure statutas ex Communi Doctorum sentẽtia, quã refert,& defendit Vgo,in tract. de simonia,tabula 4.c. ,.nu.3.

Vnde resolutiuè dicendum quod neque in illis casibus subintrẽt pęnæ comminatę contra simoniacos in Ordine,per Extrau.Cum detestabile,sub tit.de simon.inter Communes.& ratio est: quia ibi non dicitur committi simonia directè in Ordine,sed in consequutione ad ipsum Ordinem,cũ rei veritate inspecta Ordinator volebat ordinare,& Ordinatus ordinari nullo dato; Innoc.Io. Andr.Panor.& Zabarel.in d.c.pen.loco prox.cit.Nauar.in specie,in consil.67. vers.Tertio,quod qui ordinat. & c.de simon.in nouis. Suppetit & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco superius indicato,cũ enim Papa certam inibi infligat pęnam, qua plectendi sunt, quamq. merentur Ordinans,seu præsentas,& Ordinatus,implicitè negat ipsos alijs pęnis afficiẽdos, ex vulg.iuris regula,quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit, ergo affirmand. [illegible] præd.Extrauag. non complectĩ illos casus.

Sed res dubia est,an in casu præd.c.per tuas,propter interpositam fidem ab Ordinato de non petenda portione a rectore illius Ecclesiæ, ad quam fuit aggregatus,vt sub illius titulo ordinari possit,inducta sit saltem simonia cõfidentialis,seu beneficialis confidentia,vt locum habeant pœnæ,& censuræ Extrau. Pij V.relatæ in verbo,simonia. Respondeo,quod quãuis Paris.in trac. de confid.benef.prohib.q.1.nu.93.& infra, ex plurib. per eũ cõgestis affirmatiuã partẽ firmare conetur,contrariũ tamen suaderi videtur ea ratione: quia pactũ retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipsimet resignanti, non arguit confidentiam, sed simoniam, & vendicaret sibi locum Extrauag. Pauli II. & non

Pij

Pij V. ſecus verò quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedẽtis, & ſic tertię perſonę, & non eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta præd. Pij V. extrauag. ita Nau. in cõſ. 76. nu. 6. de ſimon. in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad caſum d. c. per tuas, neutrum applicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector alicuius Eccleſiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum Collegium reprę́ſentando, Clericũ Epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio d. Eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur Subdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. Eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandũ, nec paſſim a Doctoribus tactum, videlicet. In terminis d. capit. pen. de ſimon. per Præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad Ordines de iure Communi eſt Archidiaconus, qui Epi oculus appellatur, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeat titulum ſufficientem, & poſtea illos prę́ſentare Epiſcopo Ordinatori ad text. in c. vt noſtrum, & c. Ad hęc, vbi gl. de off. Archid. & ita exponit Hoſtienſ. quem etiam refert Alex. de Neuo, in vltima apoſtilla ad Abbatem in d. c. pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro Epiſcopo Ordinario faciẽte literas dimiſſorias ſuo ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, (ex mandato Concilij Trid. ſeſſ. 23. de refor. cap. 3. dimittere debens,) præſentare videtur; vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iuxt. text. in cap. ſi Epiſcopus, de præb. lib. 6. ex interpretatione P. Marij de Andria in publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius text. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Card. Zabarel. innuit in finalibus verbis: quia pœna ſuſpenſionis ab Ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Ex preſentatione tituli debet conſtare [illegible] vali- [illegible] ordi- [illegible] a cō- tra exa- minato- res.

Prędicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quibus non requiritur titulus gl. in c. 2. de præb.

Obligationem epiſcopi ad prouidendũ de alimentis, ſeu beneficio ordinato ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende ẽt ſi ordinauerit aliquem, qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex text. in d. c. Epiſcopus, vbi Decius in 1. notab. de præbend. Secundò intellige niſi Epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, vel examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium contra epiſcopum, gl. notab. in c. Ad hæc, in ver. examinentur, de off. Archid. & in d. c. cum ſecundum Apoſtolũ, in ver. ſucceſſores, Silueſt. in verbo Archidiaconus, q. 8. Henriq. in Sum. lib. 10. de Ordinis Sacram. c. 17. ſub §. 4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iam approbatæ, & examinatæ a proprio Epiſcopo (prout ita ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, text. in c ſi epiſcopus, de præb. in 6. Maiol. lib 4. de irregul. c. 13. ſub numero 8. neque examinare perſonam, ſi verò ſciret eum indignum, peccaret ordinando, Innoc. & Panor. in d. cap. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timore Epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & benefaciunt, & ita ſeruatur Neapoli [illegible].

Secun-

Secundo extende ad Capitulum Sede vac.seu eius Vicarium,vt teneatur sub dito fine titulo cũ eius licentia,& dimissorijs ordinato alimẽta subministrare, per ea,quæ diximus erga initium a fortiori, ideo cauti sint canonici, vt in cõmissione Vicario facienda apponant clausuram quod nequeat licentiã ad ordines concedere absque expresso consensu totius Capituli ad id cõsulto cõgregati, cum agatur de eorũ præiudicio, & interesse; Nec enim desunt Doct. qui asserunt Vicarium, seu Officialem generalem Capituli,Sede vac.nõ posse literas cõmendatitias ad ordines dare, nisi ei specialiterconcederetur, sicuti post Pauin.in tract.de off.& pot.Cap. Sede vac. par.2.q.10.sub nu.17.& Mendos. in Commen.ad reg.24.Canc.q.6.sub nu.20.adnotauit etiam Io. Guttier.lib.2. Can.q.c.17.sub nu.20. Insuper in hac materia ordinationis aduertendum est, quod beneficiũ obtinens tenue,& adiuncto patrimonio si vtrumque simul esset sufficiens ad victũ, potest ordinari ab Episcopo propriæ patriæ ad dictũ titulum seruatis de iure seruandis; quod si beneficium tenue esset extra propriã patriã, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab Episcopo illius beneficij absque dimissorijs Episcopi propriç patriæ,hoc non consulerem ob suspicionẽ fraudis,declinandi iurisdictionẽ Episcopi propriæ patriæ, Hoc.in d.c.nullus,& glos.in c.eos,in verbo figmento, de temp. ordin.in 6. quæst.fraus detegeretur beneficium fuisset de proximo collatum, præsumeretur etiã si reuerteretur ad habitandum in propria patria, sic ordinatus cum dimissorijs dicti Episcopi ordinatoris de proximo post ordinationem.

Accepi à quibusdam sciscitari, An loco beneficij ordinari quis possit ad titulũ seruitij in aliqua Ecclesia,cui ascribitur, & deseruire tenetur ĩ ordine suscepto, iuxta Decretum sacros.Conc.Trid.sess.23.de refor.c.16.& ex cuius communis massæ fructibus participat. Et respondendũ videtur,qd sic: quia titulus deinctum sibi reddit eum,qui ordinatur. Maiol.lib.4.de irreg.c.16.sub nu.2. & taliter ascriptus certæ Ecclesiæ à nullo Episcopo recipiendus est, ex declaratione Sacræ Congregationis,teste Parisio lib.2.de resign. benef.q.6.nu.34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel.rec. Sixti V. quod impressum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illustr. & Reueren. D. Laurentio Priolo Cardin. postea creato Venetiarum Patriarcha, annno 1592. tenoris sequentis,

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerbilis frater,salutem,& Apostolicam benedictionem. Romanum Pontificem,quem Dominus Ecclesiæ suæ sanctæ prçesse,& prodesse voluit,assiduc inuigilare decet, vt in ecclesijs magnarum præcipuè Ciuitatum, non desint qui ministerio Diuino ascripti ad Dei gloriam,& hominum religionẽ augendam designentur. Relatum si quidẽ nobis nuper fuit,in ista Ciuitate Venetiarũ nobilium,& populi frequẽtia celeberrima, perpauca esse beneficia,sub quorũ titulo multi pauperes Clerici patrimonij sufficiẽtis titulo carentes,iuxta Cõstitutionẽ nostram possint promoueri. Nos igitur singularum Ecclesiarũ particulariter id exponentium necessitatibus, vtilitatibusq. prouidere desiderantes,fraternitati tuæ,vt omnes & singulos dictæ Ciuitatis Clericos,qui vita,moribus,ætate,nataliũ legitimitate,& aliis qualitatibus à iure requisitis,per te idonei reperti fuerint,etiã si titulo beneficii Ecclesiastici,vel pensionis annuæ non sint prouisi,aut patrimonialia,aliaq. bona non possideant, dũmodo alicui Ecclesiæ dictæ Ciuitatis de consensu eiusdẽ Ecclesiæ Rectoris fuerint ascripti pro *Sixt. V.*

cele-

bratione Missarũ,& Diuinorum Officiorum,ex quarum seruitio,& eleemosynis a pijs Christi fidelibus elargiendis aliquid ad sustentationẽ victus capere possint,& ab eadem Ecclesia,cui ascripti fuerunt,nullo vnquam tẽpore amoueri,vel ipsi ab ea recedere possint,& debeant, nisi illis de cõpetenti beneficio, aut pensione super fructibus ecclesiasticis assignanda ꝓuisum fuerit,vel ita eorũ exigentibus demeritis, ab ipsa Ecclesia amouendi veniant; ad quattor minores,necnõ sacros etiã Presbyteratus Ordines debitis temporibus, seruatisq; Cõcilij Trid.decretis promouere liberè,& licitè valeas,licentiã Apostolica authoritate tenore præsentium concedimus,& facultatem prædictã,ac quibusuis alijs Constitutionibus,& Ordinationibus Apostolicis,ceterisq. contrarijs non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris,die 30. Decembris 1590. Pontificatus nostri anno qninto.

M.Vestrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium possint quemadmodum Episcopi, vt in sess.23.c.11.& 13.dispensare super temporũ interstitijs cum subditis suis? Congregatio Concilij censuit Superiores Regulares non posse dispensare super interstitijs Regularium ordinandorum: sed id pertinere ad Episcopum ordinantem, qui tamen quoad causam dispensationis iudicium suum formare debet ex attestatione Superiorum Regularium.

P.Aemilius Cardinalis Sancti Marcelli.

Tertia,& quarta Constitutio est Sixti V.inserta in Constitutione Sanctissimi D.N.D.Clementis VIII. Moderatoria Bullę fel.rec.Sixti Papa V.contra clericos malè promotos,ac in Episcopos in Ordinum collatione peccantes.

Clemens Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum Pontificem decet ea, quæ ob iustas causas interdum statuta sunt, cum ipsa rerum experientia suadet,moderari,& immutare,prout in Domino salubriter cõspicit expedire. Aliàs sane emanarunt litere fel. rec. Sixti Papæ V.prædecessoris nostri cõtra Clericos male ꝓmotos, ac in Episcopos in Ordinũ collatione peccãtes, tenoris infrascripti,videlicet: Sixtus Episcopus, Seruus Seruorũ Dei,ad ppetuã rei memoriã, Sactũ,salutare Sacri ordinis Sacramentũ ab ipso Domino,& Saluatore nostro Iesu Christo institutũ,beatisq. Apostolis,& eorũ legitimis successorib. singulari diuinæ bonitatis munere traditũ,ita ad Dei Omnipotentis gloriã,salutemq.animarum sanctè,ac religiosè administrari decet,vt quæ vel ex typo,& figura veteris legis,vel aliàs ex multa Sanctorum Patrum prouidentia circa ordinandorum natales,ætatem,vitæ,ac motũ probitatem,sanctitatem,scientiã,& alias qualitates in sacris ordinationibus requisitas per Sacros Canones,vel Apostolicas Cõstitutiones,aut generalium Cõciliorum decreta salubriter statuta fuerunt, ea inuiolatè obseruentur. Nã si in veteri testamẽto tam multa de integritate,& mundiția Sacerdotũ,& ministro

rum

rum Altaris, deq. eorũ pręstantia, & dignitate, legimus, de quibus dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdotis custodient scientiã, & legẽ requirẽt ex ore eius: quia Angelus Domini exercitiuum est, Certe multo maior ratio, & diligentia adhibenda erit in promouendis tã inferiorũ graduum Clericis, quam etiam presbyteris, qui ad consummationẽ Sanctorum in opus ministerij, in ędificationẽ Corporis Christi cõstituuntur; prout de his ipsis, & diuino verbo, & Beatorum Apostolorum præceptis, ac simul Sanctorũ Patrum statutis sæpissimè traditũ est. Quare nos pro ea, quæ nobis à Domino iniuncta est cunctarum Ecclesiarum cura, & solicitudine, ipsos Pastores, & Præsules Ecclesiarum, quorum proprium munus est personas idoneas Clericali militiæ ascribere, & ad minores, maioresq. ordines ritè promouere, authoritate nostra duximus admouẽdos, vt in exequendo hac in parte suo Pastorali officio, attẽtius posthac inuigilent, Canonicas sanctiones, vt par est, obseruent, ac vt nemini detur offensionis occasio, neue eorum ministerium vituperetur, studeant vitare ea omnia scãdala, & absurda, quæ ex vitiosa, & minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi nostri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi, etiam interdum inhabiles, & indigni, non vocati sancta Dei vocatione, sed potius Satanæ dolis decepti, prætextu deuotionis, & pietatis, rem quidem sacram, & diuinum munus, intempestiuè tamen, & inordinatè, affectantes, seu temporale aliquod commodum, aut lucrum sibi proponentes vel nimia simplicitate, & imperitia, malitiaue, aut fraude ad suscipiendum Clericalem characterem, aliosq. ordines, ante ætatem legitimam, vel a non suo Episcopo, aut non præuio debito examine, & approbatione, siue aliàs minus ritè, vel etiam temerè se ingerant: debent sanè Episcopi paterna caritate, & prudentia eorũ saluti, qui sæpè nesciunt quid petant, melius etiam quam ipsimet postulant, & salubrius consulere, nec tam quid flagitent, quã quid expediat considerare: summa verò diligentia prouidere, tũ in alienæ Diœcesis subditis ordinandis, ne quemquam promoueant sine eorum Ordinarij literis dimissoriis, tum in recognoscẽdis ipsis literis, ne falso, aut ab aliquo, qui authoritatem illas concedendi non habeat, confectæ sint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, scientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in suæ vel alienæ Diœcef. personis ad Clericalem honorem, & ecclesiasticos ordines promouendis desideretur eorum, quæ ex præscripto sacrorum Canonum requiruntur.

Vt igitur Præsules Ecclesiarum intelligant, si in re tam graui, & tanti momenti, culpa, aut negligentia peccauerint, se non modo in tremendo Dei iudicio, verum in hoc quoque seculo Rom. Põtifici suæ villicationis rationem fore reddituros; Præsenti Cõstitutione perpetuò statuimus, & ordinamus vt si in posterũ Antistes aliquis, Episcopali, Archiepiscopali, Primitiali, vel ẽt Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tõsuram minoresq. ordines suis subditis conferendos a Sede Apostolica authoritatem habens, quemcumque secularem, vel cuiusuis ordinis, aut militiæ regularem, ex aliquo crimine, vitio aut defectu, seu aliàs inhabilem, vel irregularem, existentem, vel extra tẽpora à iure statuta, vel absque veris dimissorijs sui Ordinarii literis, aut per saltum, vel furtiuè, aut quod seculares sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonii, aut ante ætatem per Sacri Generalis Tridentini Cõcilii decreta primæ tonsurę, aut cuique ordini præscriptã, aut non seruatis tẽporũ interstitiis, ita vt

aliquis vnico die, seu continuatis diebus, ad plures Ordines Sacros, vel post vnum ordinē susceptū sine causa rationabili antequā tempus ab eodem Conc. Tridentino præfixum elabitur, ad alium ordinem promoueatur, sine dispēsatione, aut indulto Apostolico, Clericali charactere nō legitimè insigniuerit, aut ad ordines Minores, vel Sacros, vt præfertur, vel aliàs male promouerit, siue id scienter, siue ignoranter fecerit nisi debita diligentia adhibita iustus error, & probabilis facti ignorantia eū excuset, vt in quo deliquit, in eo puniatur, a collatione quorumcumque ordinum, atque adeo ipsius tonsurę & ab executione omnium munerum Pontificaliū eo ipso suspensus, & ab ingressu Ecclesiæ interdictus existat, alijsq. grauioribus pœnis nostro, & pro tempore existentis Romani Pont. arbitrio puniatur.

Quo si spreta huiusmodi suspensione, & interdicto in præmissis se temerè ingesserit, etiā à regimine, & administratione suæ Ecclesiæ, seu Monasterii, & a perceptione fructuum mensæ eiusdē, ac quorumcumque beneficiorū per eum in titulum, vel cōmendam, seu aliàs obtentorum, suspensionem, eo ipso incurrat, eiusq. interdicti, aut suspensionis relaxationem aut pœnarum remissionē ab alio, quam à Rom. Pontific. pro tempore existente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij II. & aliorū Rom. Pont. nostrorum prædecessorū, qui p suas Cōstitutiones, aut in Cācellaria Apostolica publicatas Regulas cōtra huiusmodi Clericos malè pmotos, diuersas pęnas inflixerunt, vestigiis inhęrentes, eosdē Clericos posthac malè promotos, ab executione, ministerio, & exercitio ordin. sic susceptorū, & ab omni spe & facultate ascendēdi ad alios superiores, perpetuo suspēsos declaramus: & si in eis ministrare pręsūpserint, illos ut irregulares effectos, omnib. & quibuscūque per eos in titulū, cō mendā, aut aliàs obtentis dignitatib. officijs, & beneficijs Ecclesiasticis cū cura & sine cura, quomodocūque qualificatis, secularibus, vel cuiusuis ordinis aut militiæ regularibus, ac etiam ipsi Clerici regulares fuerint, actiua & passiua voce, ipso facto priuamus, & ijs priuatos, atque, ad illa, & alia similia, vel dissimilia, in posterum obtinēda, in perpetuum inhabiles, & incapaces esse decernimus, & declaramus; dignitatū, officiorum & beneficiorum huiusmodi, sic pro tēpore vacantium dispositionem nobis, & Apostolicæ Sedi perpetuò reseruantes.

Vt autem homines, qui nimia indulgētia, & spe impunitatis, ac veniæ facilitate, hactenus fuerunt ad huiusmodi facinora pcliuiores, ea sublata, & pręclusa ab his abstineant, & caueant in futurum, tam absoluendi, quam dispēsandi facultatē in casibus superius expressis, ēt in foro conscientię Nobis, & successoribus nostris dūtaxat, authoritate, & tenore pręmissis, perpetuò reseruamus, inhibentes, ne à quoquā seculari, vel cuiusuis ordinis regulari Presbytero, vel Prælato quauis authoritate fungente, nec per quęcūque Iubilęa, & indulgentias, ēt plenissimas, & extraordinarias, per nostros prædecessores, aut nosmetipsos, vel successores nostros, anno Iubilęi, aut alio quouis tempore, & Cruciatę Sanctæ, vel quocūque alio titulo, modo, & forma, Motu pprio, & Cōsistorialiter, seu ad quorūcumque Principū, Regū, aut Imperatoris instantiā, eorūq. contemplatione, & intuitu, cum quibusuis amplissimis in genere, vel in specie derogatorijs Clausulis cōcessa, vel in posterū concedenda nec vigore aut prætextu facultatū, aut Priuilegiorū Mare magnū, aut aliàs quomodolibet nūcupatorū, quibusuis Cōgregationibus, aut personis Regularibus, aut Episcopis, per decreta Concilij Tridentini, aut officio Sacrę Pęnitentiarię Apostolicę, vt minoribus, aut ēt Maioris Pęnitentiarij nostris, & Romani Pont. pro tempore

existentis,

existentis, vel aliàs quomodolibet pro tempore concessorũ, Personæ, sic vt præfertur, delinquentes, tam scilicet An istites, seu Abbates promouentes, quã Clerici male insigniti seu ordinati à reatib⁹ & excessib. p̃fatis absolui pręterquã in mortis articulo possint, aut debeanr, nec cũ ijs super irregularitate pp præmissa contracta, ẽt si crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat dispẽsari.

Verum enim vero quia grauioribus morbis fortiora sunt adhibenda remedia, & iuxta personarum, locorum, ac temporum qualitates, leges sunt immutandæ, pœnęq. aggrauandæ, & emolliendæ, cum huiusmodi peccatum Satana suggerente, hominumq. fragilitate assentiente, videatur iam culmen vitiorum ascendisse, & in præcipiti esse; Ideo, vt homines saltem pœnæ timore, & proprij honoris confusione, a peccato deterreantur, nouum huic veneno antidotum cogimur præparare. Ac propterea volumus, vt qui absolutionem, & dispensationem huiusmodi petent, semper quamuis delictum adhuc occultum extiterit, non per officium Sacræ Pœnitentiariæ, sed à nobis, & pro tempore existente Rom. Pontifice in vtroque foro absolutionem petere teneantur, alioquin ipsæ Concessiones, & Absolutiones, etiam cum Clausula, quod præsentis Constitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expressis, prorsus nullæ, irritæ, & inualidæ existant, ac nemini penitus suffragentur.

Ceterum si quis Antistes, vel Abbas, seruatis quidem cunctis præmissis, & ceteris omnibus, quæ in ipsius tonsuræ, & ordinum collatione obseruari debent, personas habiles, & idoneas, sed tamen recepta ab ijs, quibus tonsuram, aut ordines confert, pecunia, pretio, vel præmio simoniacè in futurum insigniuerit, vel promouerit: volumus, vt præter alias censuras, & pœnas contra simoniacè ordinantes, & ordinatos à sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis aliàs inflictas, & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, etiam omnia, & singula supradicta in sic promouentibus, & promotis locum habeant. Decernentes, præsentes literas sub quibusuis concessionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in casibus quibuscumque Sedi Apostolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Cenæ Domini reseruatis, etiam sub nomine Iubilęi plenarij, vel Cruciatæ Sanctæ absoluendi facultatem quibusuis personis generaliter, vel specialiter tribuentibus, minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse, & censeri: sicq. in pręmissis vniuersis, & singulis per quoscumque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores; & S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis causa, & instantia iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his à quoquam, quauis authoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac in Concilijs etiam Generalibus editis, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Vt autem præsentes literæ omnibus innotescant, mandamus illas ad valuas S. Ioan. Lateran. & Principis Apostolorum de Vrbe, Basilicarũ in Acie Campi Florę, affigi, & publicari, & post quindecim dies qui in Vrbe sunt, qui verò extra eam, & citra Montes intra quattuor menses, qui demum vltra Montes erunt, & intra octo menses à die publicationis huiusmodi computan. perinde afficere, & arctare, ac si eorum cuique personaliter intimatę fuissent, ac earundẽ præsentium literarũ exemplis etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eandẽ fidem in iudicio, & extra illud adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo

Cl. grauis tit. de simon.

omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reseruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romę apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Nonis Ianuar. Pontificatus nostri Anno Quarto. Nos animaduertentes in dictis literis nihil fere, quo ad ea, quæ in ordinũ collatione seruanda, sunt disponi vltra id, quod in Sacris Canonib. & in Concilij Trid. decretis, ac aliorum Romanorum Pontificum prędecessorum nostrorum Constitutionibus dispositũ, fuit sed diuersas pęnas & censuras Ecclesiasticas contra Episcopos & alios Prælatos in ordinum collatione peccantes, & similiter contra Clericos tam seculares, quã cuiusuis ordinis, instituti, & militiæ regulares, malè promotos cõstitui, absolutionemq. & dispensationem Sedi Apostolicæ reseruari, & aliàs sicut in præfatis literis continetur, considerantesq. tam promouentes, quam eos qui ad dictos ordines promouentur, sæpè censuris, & pęnis huiusmodi, ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum, varijs modis illaqueari, nonnullos ex Pręlatis, & Episcopis in conferendis huiusmodi ordinibus nimis scrupulose procedere, multosq. metu pęnarum, & censurarum præfatarum ab ordinum collatione prorsus deterreri, adeo vt Clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus sit, omnium in præmissis securitati, ac animarum saluti paterna caritate prospicere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, nostris, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura Cõstitutione supradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Constitutionis recol. memor Pij Papæ II. etiam prædecessoris nostri, quæ incipit, Cum ex sacrorum ordinum, sub dat. videlicet Quintodecimo Calendas Decembris, Põtificatus sui Anno Quarto, cuius tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, & ad dispositionem Decretorũ Sacri Concilij Trid. restringimus, & reducimus, necnon censuras pœnas in eisdem Sixti literis contra quoscumque, præterquam contra Simoniacè ordinantes, & ordinatos inflictas, quas volumus in suo robore permanere (alijs etiam pœnis & censuris per eosdem Canones ac Constitutionem Pij II. Conciliumq. Tridentinum iniunctis, saluis & firmis remanentibus) moderamus & abolemus. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque Iudices, & Commissarios quauis authoritate fungẽtes etiam eiusdem Romanę Curię Cardinales, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quidquid secus super his a quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1595. Pridie Cal. Martij, Pontificatus nostri Anno Quinto.

Hanc Bullam Clem. VIII. recitatã duabus annotationibus Sair lib. 4 Thes. casu cõs. cap. 17. in fine.

Quantum verò ad regulares attinet, vltra prædictas Cõstitutiones, & decreta Concil. Trid. præsertim in d. sess. 23. c. 12. & 13. & sess. 7. c. 11. de refor. exstat sequens Decretum.

De mandato S. D. N. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. Tenore præsentium mãdatur omnibus, & singulis quorumcumque Regularium Superioribus, vt de cetero obseruent, & obseruari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congregationis Concilij Tridentini continentur, cuius tenor est talis.

Con-

Congreg. Concilij censuit, superiores Regulares posse suo subdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, nempè illius Monasterij, in cuius familia, ab ijs, ad quos pertinet, is regularis positus fuerit, & si Diœcesanus abfuerit, vel nõ esset habiturus Ordinationes, quemcũque alium Episcopum dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quo ad doctrinam; & dum ipsi Regulares non distulerint de industria, cõcessionem dimissoriarũ in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus vel absuturus, vel nullas habiturus esset Ordinationes. Verum cum à Superioribus regularibus, Episcopo Diœcesano absente, vel ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis vtique huiusmodi causam absentię Diœcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Quod qui non fecerint, officij, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis actiuæ, & passiuæ priuationis, ac aliàs arbitrio eiusdem Sanctissimi D.N.Papæ reseruatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 15. mensis Martii 1596.

Notandum quod eadem Sacra Congr. Card. declarans id, quod in Concil. Trid. sess. 23. c. 10. de refor. statuitur, videlicet.

Abbatibus, & aliis quibuscumque quantumuis exemptis, non liceat in posterum intra fines alicuius Diœcesis consistentibus, etiam si nullius Diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, tonsuram, vel minores ordines conferre; nec literas dimissorias clericis secularibus, vt ab aliis ordinentur concedant. Ait ipsa Congregatio, quod Abbates Regulares, habẽtes ius baculum deferendi, & Mitram, postquam sacerdotalem ordinem, & munus benedictionis susceperint, possunt tonsuras, & ordines minores secularibus, Episcopi iurisdictioni subiectis, conferre: si modo ipsius Episcopi consensus accedat: & à dicto Episcopo quisque literas dimissorias impetrauerit, ita vt satis non sit, id generatim ab Episcopo concessum esse, sed hac concessione semper opus sit singulis, &c.

Possunt etiam ipsi Abbates eosdem ordines conferre alijs Regularibus, qui dimissorias speciales Superiorum suorum, & specialem consensum Episcopi loci habuerint, ac præpterea aliis secularibus, qui aliorum Episcoporum iurisdictioni subiecti sint, dummodo Superiorum dimissorias attulerint, & specialem consensum Episcopi loci, in quo ordines huiusmodi cupiunt suscipere.

Possunt etiam ex priuilegio Apostolico (de consensu tamen Ordinarii vt suprà) Confirmationis Sacramentum conferre; prout declarauit sacra Congregatio prædicta in sess. 7. Can. 3. de Confirmatione.

Præscriptæ declarationes reperiuntur etiam impressæ in Compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium, nouissimè impresso Brixiæ anno 1590. in versic. Ordines Sacri, fol. 457. & 458.

Ita declarauit Sacram Cõgreg. Cõc. die 7. Septemb. 1593. vt

ADDITIO. In ordinatione Regularium dispensatio super interstitijs pertinet ad Episcopũ ordinantem; dẽt tamen fieri mẽtio in literis dimissorialibus suorũ Superiorum petentium ab Episcopo, vt super illis dispensare dignetur, attenta necessitate, vel vtilitate Eccesiæ seu Religionis, prout refert Sorb. in Compen. Priuil. Mend. in versic. Ordines Sacri. Quomodo intelligatur arbitrium Episcopo concessum authoritate Concil. Trid. sess. 25. de ref. cap. 11. in dispensando super interstitijs, & an Episcopus

scopus ordinãs tacitè aliquem, dispensare censeatur: Pro horum dubiorum decisionẽ remittimus lectorem ad Mattl.lib.3.de irregul.c.24 n.13. Addit. Lopez ad Diaz,c.25.in verf.vna eadem die Menoch.de arbit.iud.lib.2.Cent.5.Casu 564. qui Doctores vno ore illa determinant.quod sic:ampliando etiam si ab alio Episcopo ordinetur de licentia tamen su. Episcopi,& Nauar.de primo agit in consil.17.nu.2.de tempor. ord.in antiq. Item quæ dicatur Ecclesiæ necessitas & vtilitas, vt sufficiens causa ad dispensandum reputetur,post gl.in Sum.d.ist.74. Abb.& Zabar.in c.quæsitis,de ætate, & qualit.hoc & alia egreg è resoluit Sorbus,loco prealleg.Notan lum insuper circa annum interponendum ab vno ad alterum ordinem sacrum, attendendum esse annum Ecclesiasticum non autem solarem. Hinc sacra Congregatio declarauit eos,quẽ ad Subdiaconatus ordinem quattuor temporibus in Quadragesima promoti fuerint, posse anno sequenti eisdem quattuor temporibus Quadragesimæ ad Diaconatum promoueri, licet annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cum futuro anno Paschæ festum celerius,quam superiori celebretur.

Sciendum est etiam, qualiter exstet Sanctiss. D.N.D.Clementis diuina prouidentia Papæ VIII.Constitutio contra eos qui cum ad sacrum Presbyteratus Ordinẽ minimè promoti sint,Sacerdotis tamen authoritatem temerè sibi assumẽtes,Missarũ celebrationes vsurpare,& Sacramentũ Pęnitẽtiæ Christi fidelibus ministrare pręsumũt.Romę publicata die 4.Decẽbr.1601.tenoris sequent.

ETsi aliàs fel. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster,ad nefariã,& sacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam,qui cũ ad sacrum Presbyteratus Ordinem minimè promoti sint, Sacerdotis tamen authoritatẽ sibi temerè assumentes,Missarum celebrationẽ vsurpare,& Sacramentum Pęnitentię ministrare pręsumunt,decreuit huiusmodi delinquentes à Sanctę Inquisitionis Iudicibus tradi debere Curiæ seculari debita animaduersione puniendos;& postea recolẽdæ mem. Sixtus Papa V.et prædecessor noster,prædictum Pauli Papæ IV. decretum innouari, ac serio obseruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia,vt prætextu ignorationis huiusmodi Decretorum ac pęnarum contra ipsos, vt præfertur, inflictarum, illis se minimè subiacere,& obnoxios esse putent,ac propterea se ab eisdem liberari,& absolui posse prætẽdant. Nos igitur animaduertẽtes huiusmodi perditos, & nefarios homines ad Sacrum Presbyteratus ordinem non promotos Missarum celebrationem vsurpare præsumentes, non solum actus idolotriæ saltem extrinsecè,seu per externa,& visibilia Religionis,& pietatis signa exercere,sed etiam quantum in ipsis est efficere, vt Christi fideles, qui credunt eos ordinatos esse,& ritè conficere Sacramentũ Eucharistiæ,idololatriæ crimen ignoranter incurrant,purum videlicet Panem,& Vinum tamquam verum Christi Domini nostri Corpus,& Sanguinem eisdem adorandũ proponentes.Confessiones autem audientes non solum Sacramenti Pœnitentiæ dignitatẽ contemnere,verum etiam Christi fideles decipere,dum scilicet iniquè sibi assumunt gradum Sacerdotalẽ,authoritatem absoluendi à peccatis magno cum periculo,& scandalo plurimorum; Propterea,vt grauissima hæc scelera cõmittentes,posthac debito supplicio puniantur; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine S. Inquisitionis iudicum conscientiæ consulere,& ne in futurum de pœna hisce delinquentibus

tibus imponenda dubitari possit, prouidere volentes supradictorũ prædecessorum nostrorum vestigijs inhærentes, hac perpetuò valitura Constitutione decernimus, atque statuimus, vt quicumque nõ promotus ad sacrum Presbyteratus Ordinẽ repertus fuerit Missarum celebrationem vsurpasse, vel Sacramentalem Confessionem audiuisse, à Iudicibus Sanctæ Inquisitionis vel locorum Ordinarijs, tamquam Ecclesiæ misericordia indignus, à foro Ecclesiastico abijciatur, & ab ordinibus ecclesiasticis, si quos habuerit, ritè degradatus; statim Curiæ seculari tradatur, per Iudices seculares debitis pęnis plectendus. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac in Cõcilijs, etiã Generalibus editis, etiam in corpore iuris clausis: Quibus omnibus, & singulis illarum tenores pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, specialiter, & expresse derogamus, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Vt autem huiusmodi Constitutioni ignorantia de cetero allegari, aut prętendi nunquam possit, atque vt præsentes literæ omnibus innotescant, volumus illas ad Valuas Sancti Ioannis Lateranens. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in Acie Campi Floræ more solito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impressa, ibi affixa relinqui, factaq. huiusmodi publicatione, omnes qui in Vrbe post mensem, qui verò extra eam, & citra Mõtes, post quattuor menses, qui demum vltra Montes fuerint, post decem menses à die publicationis præsentium computandos afficere, & arctare, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent. Ac præterea mãdamus earundem præsentium literarũ exemplis, etiam impressis, & manu Notarij publici scriptis, & sigillo Officij Sanctę Romanæ Inquisitionis, vel alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem haberi, quæ hisce præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, Die prima Decembris 1601. Pontificatus nostri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COMMVNIS est Scribentium Conclusio in c. vt clericorum, de vita. & hon. cler. addendo etiam Felin. in c. irrefragabili, §. ceterum, de off. ord. & Petr. Foller. in Pract. Crim. Can. c. 33. n. 126. posse aliquando Episcopum correctionis zelo Clericos pro dilecto pœna pecuniaria punire, potissime vbi ea magis timeretur, iuxta glos. in cap. licet, & ibi Panor. de pœnis, videretq. alias pœnas negligi, & paruipendi, & ad emendationem nihil proficere, adhibita tamen cautela, ne in illa imponenda modũ excedat, sed peccati qualitatem, & personarum conditionẽ attendere debet, & quod ipsis Doctoribus vti honestius (sequendo Hostiens. in Sum. de off. ord. §. quid pertinet.) visum est, nempe vt illã pœnam Episcopus ad effugiendam auaritiæ suspicionem, sibi non retineat, in propriã conuertendo vtilitatem, sed in pios vsus eroget, & deputet, id expresse Decreto Conc. Trid. sess. 25. de ref. c. 3. præcipitur, vt multæ pecuniariæ, eo ipso, quod exactæ fuerint, pijs locis assignentur, adeo quod referatur Sacrã eiusdem Concilij Congregationem censuisse, nec posse Episcopum ex multis, & pęnis, quas exigi cõtigerit in eius Curia, aliquam portionẽ Vicario suo assignare pro eius mercede. Super quo etiam Conciliũ Tolet. celebratũ anno 1565. actio. 2. c. 14. relatũ ab Ignatio Lopez in addit. ad Diaz. in pract. crim. Can. c. 145. dispo-

fuit, vt sequitur Pœnæ pecuniariæ, si quãdo à Iudicibus Ordinarijs, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tãtum vsus, & pro executione iustitiæ, nõ pro priuata Episcoporum vtilitate expendãtur arbitrio Episcopi, vel Vicarii. Deputeturq. ab eodem Episcopo, qui easdem pœnas recipere debeat, earumq. rationem reddere teneatur. Hactenus verba Concili Tolet. Pluraq. imitatione digna circa dictarũ pęnarum iniunctionem, depositionem, adnotationem, ac distributionem faciẽdam, Gabriel. Paleot. S. R. E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in suo Archiepiscopali Bononien. par. 4. tit. de causis in foro Episcop. fol. 170. & latius par. 6. tit. de administratione fori Archiep. fol. 435. & seq. illud sanè concordi omnium cõsensu, (Felino attestante loco indicato, sub nu. 6.) admittitur, vt in casu quo Episcopus euidenter indigeret, ac pauper esset, licitè possit dictas pęnas sibi vendicare, & in proprium vsum expendere; In quam sententiam descenderunt etiam Henric. Bott. in tract. de Synodo Episcop. par. 3. sub n. 25. ibi, Puto tamen, &c. Couar. lib. 2. Var. resolut. c. 9. sub nu. 9. ac Fusc. de Visitat. lib 1. cap. 32. num. 3. Ego tamen adhuc tutius existimarẽ consulendam esse Sacram Congregationem notificando, & redditus, & onera Episcopatus.

PRAECEDENTIA.

Cõgruit tit. de maior, & obedientia.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod per Gregor. XIII. edita fuit declaratio circa Præcedentiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in processionibus, vt patet ex eius Constitutione Romæ publicata die 17. Iunii 1583. folio 1323. in Bullario incipien. Exposcit pastoralis officii, & infrà.

De nobis attributę potestatis plenitudine volumus, & Apostolica authoritate decernimus, quod quicũque ex dictis Fratribus Mẽdicantibus inter se de pręcedentia huiusmodi contendentibus, aut Confratribus Cõfraternitatũ prędictarum, inter quos lites, & causæ præmissorũ occasione ortæ iam sint, seu oriri contigerit in futurũ, qui in quasi possessione præcedentiæ, ac iuris præcedendi sunt ii, (quibuscũque reclamationibus, protestationibus, appellationibus, & aliis subterfugiis prorsus remotis, & cessantibus, & postpositis) in processionib. tam publicis, quam priuatis, pręcedere debeant; quando verò nõ probetur, aut non cõstet de quasi possessione præcedẽtiæ huiusmodi, inter fratres quidẽ Mẽdicantes ii, qui antiquiores in loco cõtrouersiæ, inter Cõfratres verò inter se litigantes ii, qui prius Saccis vsi sunt, in processionibus tam publicis, quã priuatis præcedere debeant, ita vt si contigerit noua monasteria, aut domos alicuius Ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus Monasteria, aut Domus prius erecta, & instituta sint, ille ordo, qui prius Monasteriũ, seu Domum in loco habuerit, præcedat. Præterea, quia inter prædictos plerũqe alia in processionibus, & alia in Conciliis generalibus, & aliis actib. publicis, siue priuatis, ratio circa modum præcedendi seruatur, nolumus per præsentes prærogatiuis dictorum Ordinum quo ad præcedentias huiusmodi, quæ propriis Ordinibus, præterquam in processionibus prædictis debẽtur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in processionibus publicis sub Conuentualium Sancti Francisci, aut Minorum de obseruantia fratrum nuncupatorum Cruce, vt solent, incedere possint, aliquod præiudicium generari. Sicq. per quoscumque Iudices, &c. Non obstantibus, &c.

Et

Et quoniam post dictam Constitutionem ortę fuerunt multæ lites, ideo die 26. Augusti 1593. Sacra Cōgregatio Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præfecta, ad tollendas omnes lites, & controuersias quæ inter Regulares plerumque solent oriri, super eorum pręcedētia in processionibus, ceterisq; actib. tum publicis, tum priuatis, illud in futurum obseruādum censuit, quod in hac Alma Vrbe omnium Magistra seruatur.

Die 30. Augusti 1593. Illustris. & Reuerendiss. D. Card. Alexandrinus, retulit suprascriptam Congregationis sentētiam Sanctissimo, placuisse, & iuxta eam in casibus occurrentibus semper rescribi, & si opportunum fore videbitur generalem Constitutionem desuper fieri mandasse illam Gre. XIII. quæ incipit. Exposcit, aliisq. contrariis, quibuscumque non obstantibus.

Habentur istæ declarationes impressæ in Priuilegiis Ordin. Camaldulens. fol. 218. & in Collectione Priuilegiorum Sacrorum Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium per Io. Bapt. Confectium, fol. 188. impress. Florentiæ.

De pręcedentia in processionibus inter Regulares, & Clericos seculares plura tradit Pręposin c. Concilia, §. Episcopos, 17. dist. ad quem spectet definire controuersias, quæ oriri solent circa præcedentiam in processionibus, vide Conc. Trid. sess. 24. de regul. c. 13. & nouissime Roderic. tomo 3. de regul. art. 1. Item an omnes Clerici de iure teneantur accedere ad ꝓcessionem, vide Archid. Gemin. & Præpos. in c. quando, 38. dist. & Felin. in c. dilectus, nu. 7. de off. ordin. & quid in Religiosis, vide Panor. in c. nimis praua, el 2. de excess. prælat. Hodie tamen per Conc. Trident. d. c. 13. sancitū est, vt exēpti omnes, tam Clerici Seculares, quam Regulares, ēt Monachi, ad publicas processiones vocati, accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura ꝑpetuò viuunt. Et publicę processiones dicerētur veluti si ꝓ bono publico indictę essent, aut aliàs essent consuetę, & publicę, vt declarauit Sacra Congregatio, vel etiā vt inquit Abb. loco cit. nu. 2. quando processio fieret ex magna causa, vt in nouo introitu Episcopi, vel imminente peste, seu alio flagello, vel ad generales Litanias, quæ fiūt post Pascha ante festum Ascensionis, vt ibi per eum. Verum non obstante d. Decreto Conc. Trid. c. 13. censuit Sacra Congregatio, si monachi, seu Regulares vere vltra dimidiam milliare à ciuitate distarent, non esse vtique compellendos ab Episcopo accedere ad processiones. Quam declarationem vide infra in verbo priuilegia Regularium.

An in casu, quo Regulares exempti tenentur accedere ac processiones, si citati, seu vocati vnire tenuerent, possit cōtra eos Episcopus per censuras procedere, & videtur dicendū, quod non, sed per alias pęnas ecclesiasticas, ex Gambar. in tract. de potest. Legati à latere lib. 8. c. fin. nu. 77. & Henriq. in Sum. lib. 7. de Indulgent. c. 25. sub §. Et quid in Religiosis, qui ex priuilegio eis concesso habent, vt non teneantur ire ad processiones, si ab Episcopo vocati plures accessissent, an debeant iteratò eodem modo accedere. Respondeo quod non, tum quia priuilegium est facultatis, & possunt ire si volunt, & si nolunt abstinere, tum quia peatio videntur iuisse, & sic nullum ius est Episcopo acquisitum, vt in specie determinat Calderin. in cons. 8. sub tit. de regular. quem refert, & sequitur Felin. in c. dilectus, sub nu. 7. de off. ordin.

Circa Confraternitates laicorū, quæ laicorum Confratriæ nuncupantur, an sint loca religiosa, deque aliis in proposito, late tract. Io. Guttierez lib. 1. Canon. quæst. cap. 35. Item, in quibus Episcopus, & in quibus Iudex laicus se intromittere

tromittere possint circa has Cōfraternitates, & laicorum Collegia, vide Paris. notabiliter in cons. 54. vol. 4. & Nau. in cons. 5. de foro compet. in nouis, Borgnin. Caualc. decis. 17. nu. 16. p. 2. quibus adde Conc. Trid. sess. 22. de ref. c. 8. & 9. Item an possint compelli ab episcopo, & censuris distringi, vt accedant ad publicas processiones? Respondeo pluries per Sacram Congregationem fuisse decretum, non posse cōpelli, vt fuit etiam rescriptum Episcopo Scalensi tenoris sequentis. Reuerendissime Domine vti frater. Quamuis Thesaurij Magistri, & Confratres Sanctæ Mariæ Annunciatæ, magis cōscientiæ suæ, ac pietati satisfecissent, si amplitudini tuæ, eos ad publicas processiones vocanti morē gessissent, cum tamen ad eas accedere detrectauerint, neque ab Amplitudine tua compelli, neque vllis propterea censuris distringi, atque innodari debuerunt, quod sępius aliàs consulti responderunt Illustrissimi Patres Sacri Concil. Trid. Interpretes; itaque interdictum hac de causa latum, protinus tollas oportet, ac de cetero à similibus compulsionibus omnino abstineas, Deus amplitudinem tuam incolumem seruet.

Romæ die 6. Maij. 1597.

Amplitudinis Tuæ vti frater. Cardinalis Matthæius.

PRAEDICATOR.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod de Prædicatorum officio, eorumue examine, & approbatione exstat Leonis X. Constitutio in Concilio Lateranens. fol. 105. in Bullar. incip. Supernæ, & infrà.

Congr. titulus, de offic. ord. vel de offic. deleg ac titul. de triuil.

Sacro approbante Concilio statuimus, & ordinamus, vt nullus, tam clericus secularis, quam cuiuscumque etiam Mendicātium Ordinis Regularis, aut quiuis alius, ad quem facultas prædicandi, tam de iure, quam de consuetudine, vel priuilegio, aut aliàs pertinet, ad huiusmodi officium exercendum admittatur, nisi prius per Superiorem suum respectiuè diligēter examinatus, (in qua re conscientiam ipsius Superioris oneramus) ac morum honestate, ætate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic quocumque postea prędicaturus accesserit, de huiusmodi examine, & idoneitate sua per literas authenticas, seu aliàs sui examinatoris, approbatorisq. Episcopis, & alijs locorū Ordinarijs fidem legitimè faciat. Mādantes omnibus, qui hoc onus sustinēt, quique in futurū sustinebunt, vt Euangelicam veritatē, & Sanctā Scripturā iuxta declarationē, interpretationem, & ampliationē Doctorū, quos Ecclesia, vel vsus diuturnus approbauit, legēdosq. hactenus recepit, & in posterū recipiet, prædicent, & explanent; nec quidquā eius proprio sensui contrarium, aut dissonū adijciant, sed illis semper insistant quę ab ipsius Sacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, ritè & sanè intellectis non discordant. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel Antichristi aduētum, aut certū diem iudicij prædicare, vel asserere, nequaq̄ præsumant, cum veritas dicat: *Non est vestrum nosce tempora, vel momēta, qua pater posuit in sua potestate.* ipsosq. qui hactenus similia asserere ausi sunt, mentitos, ac eorum causa reliquorum etiam rectè prædicantium authoritati non modicum detractum fuisse constet: inhibentes omnibus, & singulis Clericis Secularibus, vel Regularibus præfatis, ceterisq. cuiusq. status, gradus,

gradus, & ordinis existant, qui hoc onus assument, ne de cetero, in Sermonib. suis publicis, alia quæque futura ex literis Sacris constanter prædicere, nec illa a Spiritu Sācto vel diuina reuelatione se habuisse affirmare, & alienas inanesq. diuinationes asseuerando, aut alio quocumque modo tractanda assumāt, sed ex diuinæ vocis præcepto Euangelium omni creaturæ cum vitiorū detestatione, & virtutū cōmendatione enucleent, & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam a Redemptore nostro tantopere cōmendatam, vbique fouentes, nō scindant vestem inconsutilem Christi, sed ab Episcoporum, & Prælatorum, ac aliorū Superiorum, eorumq. status scandalosa detractione, quos corā vulgo, & laicis non modo incautè, sed etiam intemperāter reprehendunt, & mordēt, & ab eis malè gestorum expressis quandoque nominibus aperta, & manifesta redargutione abstineant. Denique Constitutionē felicis recor. Clementis Papæ V. quæ incipit: Religiosi, q̄ tenore pręsentium innouamus, & approbamus, inuiolabiliter ab eis obseruari debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatē populi prædicantes, & eum Domino lucrifacientes, talentum, quod ab illo acceperant, superlucrari, & eiusdem gratiā, & gloriam consequi mereantur. Ceterum si quibusdam eorum, Dominus futura quædā in Dei ecclesia inspiratione quadam reuelauerit, vt per Amos Prophetam ipse promittit, & Paulus Apostolus prædicatorum princeps, spiritum inquit, nolite exstinguere, prophetias nolite spernere, hos aliorum fabulosorum, & mendacium gregi cōnumerari, vel aliter impediri minimè volumus. Exstinguitur nāque ipsius gratia Spūs Ambrosio teste, si incipientib. loqui feruor cōtradictione sopitur: tunc Spiritui Sācto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti est, eo quod non de facili credendum sit omni spiritui, sed sint probandi spiritus, teste Apostolo, an ex Deo proueniant: volumus, vt lege Ordinaria tales assertæ inspirationes, antequā publicētur aut populo prædicentur, ex nūc Apostolicæ Sedis examini reseruatæ intelligantur. Quod si sine moræ periculo id fieri non valeret, aut vrgēs necessitas aliud suaderet, tunc eodē ordine seruato, Ordinario loci notificētur, vt illi adhibitis secū tribus, aut quattuor doctis, & grauib. viris, & huiusmodi negotio cum eis diligenter examinato, quando id expedire videbūt (super quo eorum conscientias oneramus) licentiam concedere possint. Si qui autē contra præmissorum aliquod committere quidquam ausi fuerint, vltrà pęnas contra tales a iure statutas, excommunicationis ēt sententiam, à qua non nisi à Rom. Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti, absolui possint, eos incurrere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare similia minimè audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum esse perpetuò, decernimus. Non obstantibus, &c. Nulli ergo, &c.

Cle. V. de priuil.

Adsunt etiam aliqua Concilii Trid. Decreta, in quibus plura ad concionatores pertinentia statuuntur, nempe, Sess. 5. de ref. c. 2 sess. 24. cap. 4. & sess. 25. in Decreto de purgatorio, & instructiones Predicationis Verbi Dei reperies apud Acta Ecclesiæ Mediolanens. p. 4. pag. 475. & declarationem Sacræ Congregationis de punitione Regularis prædicantis absque Episcopi licentia, habes infrà in versic. priuilegia Regularium. Quando verò possit Parochus hanc facultatem in sua parochia dare, post Nau. in Man. c. 24. n. 141. exprimit Henriq. in Sum. lib. 7. de Indulgent. c. 28. sub. §. 8. An autem prædicare sit actus Sacri Ordinis, ita vt non possit per Episcopū alicui, qui non sit in sacris constitutus demandari, vide eundem Nau. in cons. 2. de tempor. ordin. in antiq. & cons. 7. de off. ind. deleg. in nouis.

Gregor.

Gregorius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

SAncta Mater Ecclesia, cuius Christus caput est, ingenitam suam caritatem ad omnes latè diffundens, antiquæ Israeliticę gentis, populiq. Dei peculiares reliquias, pio nunquam desinit affectu miserari, grauiterq. contristatur Iudæorum quondã nationem præcipuis auctam muneribus, & gratijs, cuius erat adoptio filiorum, gloria, testamentum, legislatio, obsequium, & promissa, vnde et Christus Saluator noster secundum carnem nasci dignatus est, per diuersas orbis partes tot iam sęcula dispersam, ac contagiosi gregis more per inuia, & inaquosa miserè vagantem, verbi Dei fame, & aquæ refectionis siti perire, lõgeq. non à terrena tantum super quam dominus fleuit, sed quod grauius est, à cælesti quoque Hierusalem, nisi Christum quẽ negauit, confiteatur, exturbari, qua miseratione, & mœrore nos quoque non leuiter cõmoti, indies semper aliquid excogitamus, vnde eorum conuersioni, & saluti opportunius prouideatur, ipsisq. ad intelligentiæ viam, quã sibi præcluserunt, valeant Deo propitio peruenire. Quaro solicito hęc animo meditantes, ac felici recordationis Nicolai Papæ V. nonnullorumq. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorũ vestigiis inhęrentes, præsenti Cõstitutione generali præcipimus omnib. Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarũ Pręlatis, et Cardinalatus honore prędititis, vt in suis quisq. Ciuitatib. terris, & locis, in quibus cõpetens aliquis numerus Iudęorũ qui Synagogam cõstituat, cõmoratur, curent Sabbati, vel alio cuiuscumque hebdomadę statuto die, ad Iudęos ipsos in locum præstitutũ non tñ sacrum, nec vbi sacra confici solent, conuocatos, per aliquẽ Magistrum in Theologia, aliumue idoneum virum ab eis eligendum, cũ mercede congrua illi ex ipsorũ Hebręorũ collatione, aut aliàs prout commodius eis videbitur Hebraicę si fieri poterit linguæ peritũ, sermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponãtur Scripturę Veteris testamẽti, Moysis scilicet, & Prophetarum, pręsertim verò, quę eo Sabbato legũtur seu lectę in eorum sunt Synagogis, iuxta Sanctorum tñ Patrum interpretationes, & verum Catholicę Ecclesię sensum, ac in eis disseratur de veritate Christianę fidei, de certo aduentu, & incarnatione filii Dei, illiusq. Natiuitate, Vita, Miraculis, Passione, Morte, Sepultura, Descensu ad inferos, Resurrectione, in Cœlum ascensione, de eius Euangelio in toto terrarum orbe per Apostolos eius, & alio Sanctos prędicato, innumeris, atque clarissimis virtutibus, & illustrium miraculorum gloria confirmato, ac de eius spirituali, & vero Regno, & de impio idolorum cultu sublato, & gentium vocatione, de perpetua Hierusalem, & terrę eorundem Iudęorum desolatione, tum ipsorum vbique terrarum dispersione, & captiuitate, & de aliis similis argumẽti dogmatibus, & articulis, ex Lege, & Prophetis, de diutina præterea, & irrita Iudęorum aduentus Messię, & carnalis illius regni expectatione, de vana eorũ quę sępè quinimo quotidie eos frustrata est spe reditus in terram promissionis, & restaurationis tertii templi; & demum de multiplicibus, & variis erroribus, & hęresibus eorum, in quas miserrimè se demerserunt, postquã Christum Dominum in carne venientem agnoscere noluerunt, & de falsa per eorum Rabbinos tradita Sacrarũ Scripturarũ interpretatione, quarũ literarũ sensum fabulis, mendaciis, & variis dolis, & modis detorquentes, corruperunt, & deprauarunt, & hactenus corrumperę, & deprauare nõ desinunt,

finunt, deq. omnibus alijsq. eos possint ad agnitionem fidei ad errorum suorum correctionem, ad ortodoxamq. fidem conuertere pro loci, temporis, sum ptiq. argumenti ratione prudenter agant, veris, & ex Sacra Scriptura deprom ptis demonstrationibus, nulla cum obtrectatione, aut iracundia, sed magna cum caritate, & modestia veritatis lumen illis aperire conentur, ad quos sermo nes, & lectiones volumus, vniuersos & singulos vtriusque sexus Iudęos à duodecim annis supra, infirmitate, aut alia legitima causa, de qua ordinarios doce re debeant nō impeditos, in Ciuitate, & locis vt præfertur habitantes, vel aliun de obuenientes, etiam si inibi domicilium non habeant, ita per circuitum conuenire, vt tertia saltem eorum pars, nec vnquam minor semper adsit. Quod si facere neglexerint interdicti cum fidelibus commercij, & alijs pœnis arbitrio Ordinarij pro contumacię modo imponendis, donec satisfecerint competenter ad ipsos sermones audiendos compellantur. Si quis vero de numero fidelium ita fuerit salutis, aut sui, aut proximi sui, de quo vnicuique mandatum est, immemor, qui eos à salutaribus huiusmodi sermonibus, seu lectionibus directè vel indirectè abduxerit, aut impediuerit, seu contenderit quoquo modo, excōmmunicationis sententia sit eo ipso ligatus, & contra eū ad alias pęnas ordinarij arbitrio omnino procedatur. Ceterum Imperatorem, Regesq. & Principes omnes, necnon Respublicas, Magistratus, & Dominos temporales seculares rogamus, & obtestamur in Domino, vt Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Ordinarijs prędictis, eorumq. Vicarijs, & ministris, suū in pręmissis auxilium præstent, amplissimum ab Omnipotenti Deo præmium in supremis glorię ęternæ tabernaculis habituri, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1584. Cal. Septembris, Pontificatus nostri Anno Tertio decimo. Sequitur deinde publicatio facta Romę die 14. Septembris 1584.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRÆTER Summistas sciendum est, priuilegia Regularium fuisse moderata per Concilium Lateranense, sub Leone X. Deinde per Conc. Trid. & per eius Sacram Cōgregationem fuisse factas aliquas declarationes; ac postremò per Constitutiones præsertim Pij IV. Greg. XIII. quas referam. Moderatio priuilegiorum per Sedem Apostolicam Fratribus Mendicantibus, & alijs Religiosis concessorum per Leonem Decimum facta in Concilio Lateranensi habetur in Bullario, fol. 217. incip. Dum intra mentis arcana, & infrà. *Leo. X. cap. per exemptionē, de priui leg. in 6. Concil. Triden. sess. 25. de regul. c. 11.*

1 Sacro approbante Concilio statuimus, & ordinamus, quod Episcopi, & eorum Superiores, & alij Prælati præfati, & Parochiales ad eosdem Fratres ratione locorum suorum legitime spectantes, quo ad ea, quæ ad Parochianorū curā, & Sacramentorum conseruationē, administrationemq. pertinent, sine tamen visitatorum insolito grauamine, vel impensa, visitare, & illarum curam gerentes, & circa illā delinquentes, si Religiosi fuerint, iuxta ipsius ordinis regularia instituta, intra septa regularis loci, Seculares verò presbyteros, & Fratres huiusmodi beneficia obtinentes, libere tamē suæ iurisdictioni subiectos punire.

2 Ac tam prælati quam presbyteri seculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint Missas in ecclesijs domorum eorundem, deuotionis causa, celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Ac

3 Ac ab eisdem Prælatis ad Processiones solemnes pro tempore faciendas requisiti (dummodo eorũ loca suburbana vltra vnum milliare à Ciuitatibus respectiuè non sint remota) accedere. Videbis Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 14. & exstat Declar. Congreg. Concil. vt infra.

Clem. dudum, § sepul. & vide Cōc. Tr. sess 23. de ref. c. 15. ac § claratio nē Concil. suprà relatā in vers. cōfessor, et aliā vt infrà. Vi § Cl. 1. de priuil. & Nau. in Manua lo cōfes. cap. 17. sub nu. 101.

4 Nec non Superiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas cõfessiones subditorum eorundem Prælatorum pro tempore elegerint, eisdem Prelatis personaliter exhibere, ac præsentare, si eos sibi exhiberi, & p̃sentari petierint, alioquin eorum Vicarijs (dummodo ad Prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur) omninò teneantur. Possintq. illi per eosdem Episcopos, & Prælatos super sufficienti literatura, & aliqua saltem huiusmodi sacramenti peritia dumtaxat examinari; Talibusq. præsentatis admissis, vel etiã indebitè recusatis, confitentes, Constitutioni, quæ incipit, Omnis vtriusque sexus, quo ad confessionem dumtaxat satisfecisse censeantur. Ipsiq. Fratres, etiam forensium confessiones audire valeant, laicos tamen, & clericos seculares à sententijs ab homine latis, nullatenus absoluere possint.

5 Eucharistiæ vero, & Extremæ vnctionis, aliaq. Ecclesiastica Sacramenta illis, quorum et infirmorum, ac decedentium confessiones audierint, dicentibus proprium sacerdotem illa sibi dare denegasse, dare nequeant, nisi denegatio sine legitima causa facta, viciniorum testimonio probata, aut requisitio coram Notario publico facta doceretur. Eorundem vero Fratrum obsequio insistentibus, Sacramenta huiusmodi nullatenus ministrare valeant, nisi illorum durante obsequio.

6 Pacta autem, & conuentiones inter eosdem Fratres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita, valeãt, nisi per subsequutum Capitulum proximum Generale, vel Prouinciale, refutata per eos, refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerit.

7 Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Ecclesias Domorum, & locorum eorundem suam elegerint sepulturam intrare nõ possint, nisi prius præmonito, & requisito ac recusante parochiano presbytero, & tunc sine eius, ac Ordinarij præiudicio, nisi eisdem Fratrib. super hoc antiqua consuetudo, quæ sit in viridi obseruantia, & cum pacifica possessione suffragetur. De hac re vide Decretum Sacrę Congregationis, vt infrà.

8 Volentes quoque sepeliri habitu eorundem Fratrũ in claustro non degentes, sed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima volũtate sepulturam sibi eligere possint.

Cōc. Tr. sess 23. de ref. c. 18.

9 Quodque Fratres ipsi ad ordines promouendi, per Ordinarios de grammatica, & sufficientia examinari, & dũmodò competenter respondeant, per eosdem Ordinarios liberè admitti, ac nullatenus in eorum Ecclesijs, seu Domib. aut alijs eorum locis ab aliquo quam à Diœcesano Episcopo, vel eius vicario, super hoc cum debita reuerentia requisito, & absque rationabili causa contradicente, vel eo a Diœcesi absente, ad dictos ordines promoueri debeant. Vide declarationem Concilij supra relatam, in ver. Ordo, fol. 392.

10 Nec ab alieno Episcopo consecrationem Ecclesiæ, vel altaris, aut cœmiterij benedictionem petere, seu in Ecclesijs per eos pro tempore ædificãdi primum lapidem per alienum Episcopum poni facere possint, nisi vbi Ordinarius bis aut ter cum debitis reuerentia, & instantia requisitus, sine legitima causa id recusauerit.

Cle. 1. § 11 Et absque curatorum consensu sponsum, & sponsam benedicere nequeant.

12 Et

12 Et vt debitus honor Matrici Ecclesiæ reddatur, tam ipsi Fratres, quã alij clerici seculares, etiam super hoc Apostolicæ Sedis priuilegio muniti, die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam campana Cathedralis, vel Matricis Ecclesiæ pulsauerit, campanas in Ecclesijs suis pulsare minimè possint, contrafacientes pęnam centum ducatorum incurrant. Vide suprà, in verbo, Campana.

pr. Cõc. Tri sess. 24. de ref. c. 1.

13 Censuras autem per eosdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in Matrici Ecclesia Ciuitatum, necnon in Collegiatis, & Parochialibus Ecclesijs Castrorum, & Opidorum respectiuè solemniter publicata, quãdo super hoc ab eisdẽ Ordinarijs requisiti fuerint, in ecclesijs, domorum suarũ publicare ac seruare. De qua re vide plura in Clem. 1. de sent. excom. Cõc. Trid. sess. 25. de Reg. c. 12.

14 Et vt animarum vtriusque sexus Christi fidelium saluti vberius consulatur, illos quorum confessiones pro tempore audierint, cuiuscumque status, & conditionis fuerint, ad soluẽdum decimas, siue aliam bonorum, seu fructuũ quotam, in locis in quibus decimæ ipsæ, aut similia solui consueuerunt, etiam sub onere conscientiarum suarum monere, & hortari, ipsisq. ẽt illas soluere recusantibus absolutionem denegare, & super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur.

c. 1. de dec. in 6. Clem. Cupientes, de pęnis. Cõc. Tr. sess. 25. de refor. c. 12. Vide declaratione Concilij vt infrà.

15 Conseruatores autem eisdem Fratribus pro tempore à Sede Apostolica deputandi doctrina, & probitate pręstantes, & in ecclesiastica dignitate constituti esse debeant, & coram eis per eosdẽ Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas a loco suæ solitæ habitationis nullus trahi possit, priuilegijs super hoc alias eis concessis nullatenus suffragantibus.

16 Excommunicati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de interesse tertij ageretur, absolui non possint, nisi præuia satisfactione.

17 Procuratores quoque, & negotiorũ gestores, ac operarij eorundẽ Fratrum seruitijs insistentes sentẽtijs excommunicationis promulgatis, illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint, aut dantib. consilium, auxilium, vel fauorem præstiterint.

18 Fratres autem, & Sorores Tertij Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alij, quocumque nomine nũcupati, in proprijs domib. habitantes, sepulturam, vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paschatis tãtum Eucharistiam, necnon Extremã vnctionem, ceteraq. Ecclesiastica Sacramenta (Pœnitentiæ Sacramento dũtaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incũbant, perferenda teneantur, ac in foro seculari coram iudicibus conueniri possint. Et ne censura vilescat Ecclesiastica, & minoris authoritatis interdicti sententia reputetur, ijdẽ dicti Tertij ordinis ad diuina audienda in Ecclesijs suorum ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foueant, aut dantib. auxilium, consiliũ, vel fauorem quoquo modo pręstiterint. Collegialiter autem viuentes, seu cum Claustralib. habitantes, ac mulieres virginalẽ, seu cælibem, aut castam, vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitã ducentes, priuilegijs, quibus fratres ordin. huius tertiæ regulę habitum gestant, gaudere debeãt. De hac materia videre poteris Card. Zabar. in Clem. Cum ex eo, de sent. excom. vbi gl. Clem. 1. de rel. domib. Capic. decis. 115. c. cum plantare, §. fin. & ibi gl. in ver. nullatenus, c. vt priuilegia, & c. quidam, de priuil. & Clem. 1. §. fin. eod. tit. Conc. Trid. sess. 24. de refor. c. 11. vbi de Oblatis.

19 Omnia etiam singula supradicta ad reliquos Religiosos ordinũ quorũcumque extẽdi, & per eos etiam seruari debere volumus, atque decernimus. Saluis

tamen

tamen in reliquis desuper non expressis, tam Episcoporum, quam Fratrum, & aliorum Religiosorum prædictorũ iuribus quibus per præmissa in aliquo præiudicare, seu quidquam innouare non intendimus. Non obstantib. Constitutionib. & Ordinationib. Apostolicis, ac Statutis, & Consuetudinib. dictorum Ordinũ, iuramẽto, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, &c. Dat. Romæ in publica sessione in Lateranensi sacrosancta Basilica solẽniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19. Decẽbris, Pontificatus nostri Anno Quarto.

Prædicta verba (expresso voto) declarata fuerũt, deinde per eũdẽ Leonem X. vt per eius Cõstitutionem incip. Nuper in sacro Lateranensi Cõcilio, & infrà; Cũ autem sicut accepimus à quibusdam nimium curiosis, vertatur in dubium, an votum prędictum, de voto solemni Religionis intelligatur, cum illud tria substantialia comprehen... bedientiam scilicet, paupertatem, & castitatem, & circa dictas mulieres virginalem, seu castam vidualem vitam ducẽtes, de virginit.te, & castitate tantummodo mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potẽstatis plenitudine harum serie decernimus, & declaramus, quod in præmissis de voto solemni Religionis minimè intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam simpliciter vouentes, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut proprijs domibus vel seorsum habitantes, priuilegijs & immunitatib. prædictis in omnib. & per omnia frui, & gaudere debeant: non obstantibus omnib. illis, quę in dicta Constitutione nostra volumus non obstare, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Datum Romæ sub annulo Piscatoris, die prima Martij 1518. Pontificatus nostri anno Quinto.

Reperitur hæc declaratio impressa in Collectione priuilegiorũ per Io. Bapt. Confec. fol. 110. & in priuileg. Minimorũ, f. 78 De Tertiarijs mulierib. in Cõgregatione viuentibus, videnda erit Constitutio Pij V. inc. Circa, in vers. mulieres quoque; & Cõstit. Greg. XIII. incip Deo sacris, quæ fuerunt relatę supra in versic. Monasteria Monialiũ, fol. 339. & iste Tertius Ordo fuit reformatus per eundem Pium V. vt in eius Constitut. incip. Ea est officij nostri ratio, fol. 1019. in Bullario.

Ne liceat Regularibus leuare defunctorum funera, sine proprio defuncti Parocho.

Decretũ sacræ Cõgregationis.

Licet in Sacro generali Lateranensi Cõcilio statutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, ceteriq. Religiosi Regulares non possint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorũ, qui apud Ecclesias Domorum, & locorum eorũdem suam elegerint sepulturam, nisi prius præmonito, & requisito, ac recusante parochiano presbytero, & tunc sine eius, & Ordinarij præiudicio; Significatum tamen est Sacrę Congregationi S.R.E. Cardinalium negotijs Episcoporũ, & Regularium propositæ, nõnullos Fratres præsertim Ordinis Minorum de Obseruantia, cuiusdam consuetudinis prætextu, quã neque antiquitate vallari, neque obseruantia viridi inniti, neque pacifica, & non interrupta possessione firmatam esse constat, contendere sibi licere, defunctorũ funera proprio eorum parocho absente, eoq. irrequisito, efferre & leuare; idq. haud leues cõtrouersias & altercationes aliquib. in locis, nõ sine populi scãdalo, & Dei offensione excitasse; ideo volẽs eadẽ Sacra Cõgregatio omnem eiusmodi dissensionum & scãdalorum materiã, & occasionem præscindere, atque in futurum prouidere, vt tam parochi, quã Fratres ipsi, vnanimi inter

se vo-

se voluntate,& ea,qua par est caritate,vltima hęc Christianę pietatis officia de functis præstēt,declarat,& huius Decreti tenore statuit,prædictis Fratrib. Ordinis minorum de Obseruantia , alijsq. quibusuis Regularibus quorumcumque Ordinum,& Congregationum,tam Mendicantiū,quam non Mendicantium existant,nullo modo licere,etiam specialis alicuius consuetudinis prętextu,parochias cum Cruce processionaliter,aut aliàs ad efferēda, & leuanda defunctorū funera intrare,vel illa leuare,& efferre,nisi vocato,& expectato proprio defuncti Parocho,eoq.ibidem prę sente,si tamen ipse aliter fieri non consentiat,& permittat,vel nisi requisitus, venire expresśè omninò recuset. Atque ita obseruari mādat,& districtè pręcipit,firmis ceteroqui,& in suo robore permanentib. ijs omnib. quæ super Quarta funerū,& Canonica portione, alijsq. iuribus, ad sepulturas pertinentibus a Sacris Canonibus,& Conciliorū Decretis,Summorumq. Pontificum Constitutionibus hactenus sancita, & ordinata sunt,vel aliàs ex particulari Consuetudine,vel alio iure obseruantur.Romę die xij.Ianuarij. M.DCIIII.

Alex.Card.Florent.

Hieronymus Augucchius Secret.

Romæ,apud Impressores Camerales,M.DCIIII.

Post Concilium Lateranense sequitur Conc.Tr.vbi etiam fuerunt moderati,& correcta in aliquibus Regularium Priuilegia,& ideo standum est eius dispositioni,& ex d.Concil.aliqua recollecta habes suprà,in verbo exemptio,reliqua patent ex d.Conc. lectura, & non abs re inserendas esse censui quasdam declarationes ad Regulares pertinentes.

DECRETVM SACRÆ CONGREGATIONIS Illustriss.ac Reuerendiss. DD. S. R. E. Cardinalium Sacrosancti Trident.Concilij Interpretum,super intelligentia, & obseruatione c.12.vers. Dies etiam festi, sess.25. de Regular. & quædam aliæ Decisiones eiusdem Congregationis ad Regulares spectantes,

Congregatio Concilij censuit, Decretum c.12. vers. Dies etiam festi, sess. 25. de Regul. ita esse intelligendum,vt Regularium Ritus illi festis semper permaneat, quo ad Missas celebrādas, & cetera diuina officia,tam publicè quam priuatim ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesiis persoluenda . Nec circa hæc ab Episcopis quoquomodo,quidquam in contrarium eisdem Regularib. pręcipi posse . Quod si de facto præceperint, Regulares neutiquam ipsis Episcopis obedire teneri.Verum quo ad Conciones,& Lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint,debere se conformare Euangeliis, & Epistolis , quibus clerus secularis vtitur illis diebus festis.

Congregatio item Concilii censuit, Regulares, qui absque licentia Episcopi prædicauerint in Ecclesiis , quæ suorum Ordinum non sunt , tametsi Decreto eiusdem Concilii,c.12.sess.5.contrafecerint,non posse tamen puniri ab Episcopo,sed tantum à suis Superioribus.

Congregatio Concilij etiam censuit, Regulares Monasterii vltra medium milliare à Ciuitate distantis, non posse ab Episcopo compelli accedere ad processiones.

Congregatio itidem Concilij censuit, Episcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiusuis Decreti eiusdem Concilij nullam habere facultatem, quouis tempore in Monasterijs, Domibus, & Ecclesijs Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum secularium, visitandi Sacristias, paramenta, vasa sacra, altaria, & cetera huiusmodi, aut etiam tabernaculum, seu pyxidem, in qua Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum asseruatur.

Hier. Card. Matthæius.

Locus † sigilli. Io. Franc. Fagnanus Sac. Congreg. Conc. Secretarius.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apostolicæ, 1602. Superiorum permissu.

Decretū Sacræ Congr.

Declarauit etiam Sacra Congregatio die 2. Iulij 1587.

Regulares, qui quo ad confessiones audiendas idonei generaliter ab Ordinarijs eorumue examinatorib. reperti, & probati fuerint, generaliter quoque, & indistincte absque aliqua limitatione temporis, certorumue locorum aut generis personarum admittantur in Diœcesi propria. De ceteris vero, qui non adeo idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur ipsos cum limitata facultate, prout eisdem ordinarijs magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autem in domibus laicorum cōfessiones ex causa audierint statim Parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confessionis pro Medico adueniente relinquere.

F. Michael Bonel. Card. Alexandrinus.

Georgius Palearius Secret.

Decretū eiusdē.

Insuper sciendū est, quod per Sacras Congregationes super interpretatione Sacri Conc. Tr. & Regularium iussu Greg. XIII. declaratum fuit; nēpe, quod Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ existentes, sibi Conseruatores eligerent coram quibus conuenirentur, ac semel electos non nisi in capitulis prouincialib. mutarent, eorumq. nomina intra mensem à die electionis Episcopis locorum Ordinarijs indicent, alioquin coram ipsis Ordinarijs conueniri possent.

Has declarationes refert Io. Bap. Confect. in Sūmario Priuileg. Ord. Mēdic. tit. 17. c. 4. fol. 15 . & tit. 4. c. 9. fol. 63. & notandum quod quidam sunt Conseruatores secundum iura, & priuatarum personarum, de quibus habetur in c. 1. & c. fin. vbi Io. Andr. alijq. Doctores, de off. deleg. in 6. & in Conc. Trid. sess. 14. de ref. c. 5. quidam vero sunt Conseruatores, Priuilegiorum Regularium, de quibus post Gund. Papam, in decis. 11. & decis. 18. & decis. 347. Mandos. de sign. gratiæ, tit. Conseruatoriæ, Nau. in Man. c. 26 nu. 25. & in cons. 1. de off. deleg. in antiq & 3 in non. Latissimè de eis agitur per Sorb. in Compen. Priuil. Mendic. in versic. Conseruatores Ordinis, Emanuel Roderic. tomo 1. Quęst. Regul. q. 65. & Confect. loco proximè citato; quam declarationem de Conseruatoribus eligendis per Regulares habes etiam in Conc Prouinc. Mediolan. quinto sub tit. de Episcopo, episcopali iurisdictione, & foro fol. 126. in volumine Actorum Ecclesiæ Mediolan.

Decretum

Decretum, quo declaratur, Episcopis, in Ecclesia Regularium Pontificalia exercentibus, licere Baldachinum erigere.

DEcet, Episcopis, pro eo, quo in Ecclesia Dei excellũt dignitatis gradu, in quocumque suarũ Diœcesium loco, quoties eos ibi Pontificalia exercere, aut, in Pontificalibus adesse, & assistere contingit, eam, quã par est, reuerentiã & honorẽ, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare nõ sine graui animi dolore, auditum est, nonnullos Regulares, vano quorundã immunitatum & priuilegiorum prætextu, Episcopis in eorũ Ecclesijs in Pontificalibus interessentibus, nõ modo renuisse in eis, supra locũ Episcopalis solij, Baldachinum erigere, vtrum id ẽt iussu ipsorummet Episcoporũ curantes, prohibere & arcere ausos fuisse. Atque ideo Sacra Cõgregatio S.R.E. Cardinaliũ, negotijs, & cõsultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, facto verbo cũ Sanctissimo Domino nostro Clemente Papa VIII. ac de Sãctitatis Suæ speciali, & expresso mãdato, hoc præsenti Decreto, ꝑpetuis futuris tẽporib. valituro, declarat, statuit, decernit, & mandat, vt de cetero Episcopi, vbi tã ex Cõsuetudine, & Priuilegio, quã ex Sacrorũ Canonum Constitutionibus, & Põtificalis Romani præscripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cũ mitra, vel etiã sola cappa induti, in quibusuis Regularium Mendicantium, quã non Mendicantium, Monachorũ, etiam Casinensium, Clericorũ, Presbyterorum, & cuiusuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut Cõgregationis Ecclesijs, interesse possunt, ipsi Regulares, quoties opus fuerit, teneãtur ibi, & debeant, in loco ad solium Episcopi cõstituendum opportuno & cõgruo, Baldachinũ attollere; Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eisdẽ Episcopis illud asportari, & in quacumque eorundẽ Regulariũ, aut alia quãtumuis exempta Ecclesia, supra Episcopale solium, seu Pontificale Faldistoriũ, erigi facere. atque sub eo sedere & stare, quemadmodũ in propriis & Cathedralibus eorũ Ecclesiis stare & sedere solent, eo tamẽ dumtaxat tempore, quo Põtificalib. aderunt peragetur. Si qui vero Regulariũ huic Declarationi, Statuto, Decreto, & Mandato, inobediẽtes, & cõtumaces fuerint, sciã se ab eisdem Episcopis ad id, per cẽsuras, & pœnas ecclesiasticas, huius Decreti virtute cogi, & compelli posse, aliisq. pœnis tã spiritualib. quã tẽporalib. arbitrio Sũmi Romani Põtificis subiacere, & obnoxios fore. Non obstantibus quibusuis Cõstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum Militiarum, Societatum, & Congregationum quocumque nomine censeantur, statutis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscũque tenoribus, & formis, & cũ quibuslibet ẽt derogatoriarũ derogatoriis, aliisq. efficacioribus & insolitis Clausulis, ac irritantibus & alias Decretis in contrarium præmissorum hactenus quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis: quibus omnib. & singulis, etiã si talia essent, quæ sub generali expressione & derogatiõne non venirent, sed de illis, eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores, præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habens eadem Sanctitas sua, hac vice dumtaxat specialiter, & expressẽ derogauit, ceterisq. in contrarium facientib. quibuscumque. Romæ die 10. Iunii 1603.

Alex. Card. Flor. Episc. Prænestin.

Hier. Agucchius Secret.

Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiscopo, de priuileg. quia antea nō poterant prohiberi ab exemptis, Card. Zabar. in d. Clem. §. similí, imm o etiā eis inuitis poterant exercere ea, quæ in d. Clem. continentur, & per eosdem Episcopos iuxta terminos huius decreti possunt hodie compelli cēsuris, & pœnis Ecclesiasticis vigore huius Decreti, nam antea oportebat agere coram superiore exemptorum; idem Card. in d. Clem. §. si. in fine, & dictum fuit suprà in vers. Archiepiscopi authoritas, in 30. authoritate, fol. 82.

Quarta funeralium. Quasdam alias declarationes habes suprà in verbo, Confessor, & quantum ad Quartam funeralium attinet, apud Conuentum Sancti Aloysii, seu Sancti Ludouici de Neap. ordinis Minimorum, conseruatur sequens declaratio authenticata ab Auditore Cameræ Apostolicæ tenoris sequentis.

Illustrissimi, & Reuerendiss. D D. Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula Sacra Religio, a suis primordiis gaudet quodam Apostolico priuilegio per fel. mem. Iulii II. Pont. Max. Anno Domini MDVI. sui vero Pont. 3. Beato Frācisco de Paula, Patri, & Fundatori prædicti Ordinis tunc in humanis agēti, & suæ Religioni benignè concesso, in quo Indultum exstitit Monasteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis tam constructa olim, quā in futurū construenda, nedum decimas ex Noualibus, Prędijs, Hortis, verum etiam nullam Parochis ecclesiarum Quartā funeralium teneri debere persoluere, vt in dicto Priuilegio latius est videre, ad huius effectū, huic Sacræ Cōgregationi præsentatum. Et quia licet hoc non obstante aliquibus in locis prædicti ecclesiarum Parochi, & Rectores perperam forsan intelligentes Sacri Conc. Trid. sess. 25. cap. 13. sensum, seu illum in eorum fauorem retorquentes, nītuntur a prędictis Fratribus huiusmodi funeralium portionem seu Quartā extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipsorum Fratrum Monasteria sepeliri contingit, magnas pro ea Fratribus molestias inferentes assiduè. Ideo Frater Petrus à Mera, Prouincialis minister dictæ Religionis Minimorum Sancti Francisci de Paula, in Castellæ Prouincia Illustrissimis & Reuerendissimis DD. V V. humiliter supplicat, vt ad sedanda scandala, & euitandas lites, dignentur declarare, an per d. Sacrum Concil. Trid. huiusmodi priuilegio derogatum veniat, quo ad solutionem prædictam, vel Decreto ipsius Concilij non obstante, debeat obseruari, & Fratres d. Ordinis ab ea solutione immunes & liberos censeri. Quas D. Opt. Max. &c. Congregatio Concili cēsuit, huiusmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur concesso, minimè derogatum esse eiusdem Concilii Decretis.

Hier. Card. Matthæius.

Locus † Sigilli.

Aliam declarationem habes impressam in 1. Tomo Regular. quæst. Emanuel. Roderici, art. 39. q. 2. fol. 365. videlicet.

Congregatio Concilii censuit, non cōprehendi Monasteria ædificata à quadraginta annis citra, aut quæ in dies ædificātur, vel in futurum ædificabuntur, pręsupposito, quod huiusmodi Monasteria sint eius religionis, cui a Sede Apostolica indultum sit, vt Quartam funeralem non debeant soluere Episcopo.

Antonius Card. Carafa.

Publica-

Publicato Conc. Trident. pro eius obseruatione fuerunt editæ à Pio IV. duæ Constitutiones derogando etiam Priuilegijs Regularium in his, in quib. Statutis, & Decretis dicti Concilij contrariantur; quæ relatæ fuerunt suprà, in versic. Conc. Trid. fol. 183. De quorum Priuilegiorum abrogatione, habetur per Emanuel. Roderic. tomo 1. q. reg. q. 8. Et cum per Pium V. fuissent editæ tres Constitutiones pro Regularibus, prima incip. Et si Mendicantium, fol. 982. in Bulla. secunda incip. Ad hoc nos Deus fol. 1135. Tertia incip. Ad exequendum, fol. 999. in Bullario, & vide infrà in versic. Vicarius perpetuus, & prællegatæ Pij V. Constitutiones sunt tenoris sequentis.

Bulla confirmationis, & nouæ concessionis Priuilegiorum omnium Ordinum Mendicantium, cum certis Declarationibus, Decretis, & Institutionibus S. D. N. D. Pij V. Motu proprio.

Pius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

ETSI Mendicātiū Ordines, qui sedulo in vinea Domini quotidie exhibere non cessant famulatum, summo sēper studio (etiam dum in minorib. essemus) amplexi sumus, ad summi tn̄ Apostulatus apicem (meritis licet imparibus) Diuina fauente clementia assumpti, dum id menterecolimus, facere non possumus quin eos propensiori caritate, & paterno affectu amplectamur: ac ex inde pro suis sanctis studijs, honestisq. laboribus, proq. salute animarum, ab Apostolica Sede (cuius continuè pacem, & dignitatem, ordines ipsi fortiter tutati sunt) tam spiritualia, quam temporalia subsidia ornamentaq. acceperint, & accipiant, quibus, & sancta sua officia, ac vitam suam Regularem facilius, atque expeditius exequi, & transfigere possint, & cetere religiosæ personæ, ordinesq. alij, exemplo ipsorum, promptiores, alacrioresq. ad sua officia persoluenda reddantur. Hinc est, quod nos attendentes plerosque ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, qui eosdem Ordines præcipuè tamquam fructiferos in agro Domini Palmites, & colere, & adiuuare deberent, non solum id exequi negligere, verum etiam Concilij Trid. Decretis in prauum sensum retortis, eos, & eorum quemlibet, varijs afficere incommodis, & perturbationibus, eorumq. priuilegijs non modicum afferre grauamen, conantur.

Quidam enim Episcopi, (vt accepimus) nolunt admittere quosdam Regulares ad prædicationem, etiam in suis Ecclesijs faciendam, quamuis de eorum habilitate ad huiusmodi opus exercendum habeāt bonum testimonium à suis superioribus.

Alij verò volunt, vt nedum semel, sed etiam pluries in anno coram ipsis, vel eorum Vicarijs, prædicatores præsententur, ac pro licentia prædicandi, (quam non nisi in scriptis dare volunt) aliquid quandoque exigunt.

Alij etiam Episcopi, maximam Regularibus iniuriā irrogare videntur, dum præter ordinem, & veterem consuetudinem, absque vlla ratione quosdā reij-

 ciunt,

ciunt,& quoſdam(pro eorum libito)admittunt ad prædicationem huiuſmodi habendam in locis ſuæ Diœceſis.

Quorundam etiam locorum Ordinarij, quoſdam Religioſos probos viros, & idoneos, (etiam à ſuis Superioribus approbatos) ad confeſſiones audiendas admittere nullo modo volunt.

Quidam ex eis volunt, non ſolum ſingulis annis, ſed etiam pluries in anno in aliquibus partibus eoſdem confeſſores ſibi præſentari.

In aliquibus verò Oppidis,tam Epiſcopi,ſeu eorum Vicarij, quā Presbyteri Curati nolunt,vt fratres Mendicantes vocati ad audiendas confeſſiones infirmorum,(maxime ſi infirmitas eſt grauis)aut ēt ſanorum in priuatis illorum domibus,vel alibi,præterquam in ſuis eccleſijs,aut Monaſterijs poſſint accedere.

Nonnulli etiam audent Confeſſores Monialiū, (qui pleno iure ſubſunt Regularibus) examinare,cum tamen id minimè per Concilium decernatur; ſicut & de Fratribus, qui ſunt audituri confeſſiones aliorum fratrum.

Qui etiam in aliquibus partibus nituntur aſſerere, ſeu facere, ne quiſquam infra annum poſſit Sacram Euchariſtiam in eccleſijs Mendicantium recipere, neque etiam Moniales tertiarias nūcupatas,ſuorum Ordinum,(vt aliqui aſſerunt,)in aliquibus partibus fieri,cum tamen ſolum in Paſchate, (quo ad ſeculares dumtaxat)iuxta priuilegia Summorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum,eiſdem Ordinibus conceſſa id obſeruari debeat.

Alij verò Epiſcopi, ſeu eorum Vicarij, audent ad eorum libitum dare licentiam quibuſcumque, Monaſteria Monialium etiam Sanctæ Claræ ingrediendi,etiam ſi Regularium curæ ſubdita ſint.

Quidam verò ſub prætextu exquirendi voluntates puellarum,ante profeſſionem earum,volunt eas extrahere à Monaſterijs,& per lōgum tempus alibi detinere,ipſaſq.puellas,ſeu nouitias de pleriſque rebus interrogare,neque neceſſarijs,neque in Decreto Conc. Trid.deſuper contentis, ex quibus non modica poteſt oriri occaſio ſcandali.

Alij verò plerique noluerunt quoſdam Regulares aliarum Diœceſum Sacris Ordinib. initiare,ac etiam à ſui Ordinis Prælatis approbatos admittere nolūt.

Aliqui verò ſingulis Dominicis diebus in ſuos Parrochianos ad ſonum cāpanæ excommunicationem promulgant,vt non poſſint intereſſe Miſſis,Concionibus,& Diuinis Officijs,niſi in propria parochia.

Alij verò ipſis prohibent vt omninò in Eccleſijs, (etiam requiſiti) non celebrent.

Alij verò in aliquib. partibus,in eorū Eccleſijs Conciones Sacræ Scripturæ, & ſermones pro mortuis haberi nolunt; & ſi aliquid ipſis relictum fuerit,vt ab ipſis Miſſæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipſis ſibi ea vſurpant,dicentes,quod ipſi ea exequi non poſſunt,quia ipſi ſunt Paſtores.

Alij verò ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & exſilij per decennium à diœceſi pœna inhibuerunt,ne Miſſæ in eorum Eccleſijs celebrentur,in dieb. feſtiuis, antequam Rector Parochialis eccleſiæ celebrauerit.

Alij etiam nolunt, vt dum prędicatio in Eccleſia Cathedrali habetur, alibi prædicetur.

Ac inſuper in quibuſdam locis omnē ordinem,& quietem perturbant, dum cōtrouerſ a . i. m d.u ſopitas,& exſtinctas ſuper præcedentia excitarunt,& vbi nullæ erant pepererunt,dum pro arbitrio,& voluntate eorum hos illis præferre voluerunt.

Qui-

Quidam etiam Episcopi volunt Regulares à cura animarum excludi, & illam solis presbyteris secularibus committi.

Quidam verò Quartam funeralium extendere volunt, etiam ad Missas, legata, & alia quæcumque, quæ domibus Regularium relinquuntur.

Alii autem volunt quartam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento ecclesiæ, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & eorũ etiam quæ pro victu fratrum relinquuntur.

Aliqui etiam in quibusdam partibus volunt, vt non solum ius sepulturæ solui consuetũ, quod semper soluitur, neque denegatur, sed etiam omne illud, quod ecclesijs ordinum, ad eorum libitum partes dant, quãdo sepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totum curatis ẽr de nouo soluatur instanter conantur; impediẽtes ne aliter corpora defunctorũ ad monasteria fratrum deferantur, vnde in hoc maximè tam partes, quam ipsos fratres grauari contigit.

Aliqui verò, etiam ex locis mẽdicantium, qui curam habent animarum, volunt pro seminario decimas exigere, ac in casu resistentiæ etiã pignus exigunt.

Alij autem præfatos Fratres, ac Moniales sub eorum cura degentes, subsidiũ regium persoluere cogunt, cum multę earundem Monialium vix habeant pro earum victu, & vestitu, necessaria vitę.

Alij etiam in quibusdam partibus pauperes Mendicantes, eleemosynas petere prohibent, pro eorum dumtaxat sustentatione, & si inuenerint eos panẽ, vel aliquid aliud simile amore Dei sibi collatum portantes, quandoque ab eis auferre minantur, afficientes eos graui iniuria, & contumelia.

Nonnulli verò Episcopi, vel Capitula Canonicorum pauperes Mendicantes, tam Fratres, quam Moniales suorum Ordinum, tam de redditibus bonorum si quæ habent, quam de possessionibus, vineis, agris, & alijs suis bonis, qui buscumque, non solum largitione fidelium sibi concessis, sed etiam aliàs iustis de causis ab eis acquisitis, ac pecunijs emptis, sibi decimas, ac primitias alijs respectiue soluere cogunt.

Alij autem ausi sunt inquirere, & processus facere contra aliquos Regulares intra claustra delinquentes, vel de quorum delictis aliqua erat suspicio, non expectata aliorum superiorum censura.

Alij verò Episcopi Monialium Monasteria ingredi, & illa ingrediendi licentias suis concedere, & aduersus illas processus formare, ipsorum ordinum superioribus irrequisitis præsumunt.

Aliqui etiam dominium temporale super Moniales habere prætendunt.

Nonnulli vero frequentissimè Regulares citant, & iuriurisdictioni suę subijcere tentant, ac eorum Conuentum occupant, ipsos expellendo, ac in ipsos iurisdictionem, vel potestatem exercent.

Aliqui verò ipsos carceribus, (absque causæ cognitione) mancipant, ac manibus, pedibusq. laborant, vt Regulares Mendicantes suæ ditioni subijciant, & vsque adeo se intromiserunt in gubernatione Conuentuum, & in correctionibus Fratrum, vt Prouincialibus, & Generalibus nullus amplius videatur relictus locus, aut vlla iurisdictio.

Aliqui autem Conuentuum Priores. & Guardianos rationes, & computa facere cum Syndicis Conuentuum huiusmodi prohibent.

Fratres quoque qui ad Episcopos huiusmodi recursum habent, à Prioribus, & Guardianis præfatis castigari, & puniri interdicuntur.

Inhibent quoque Superioribus Ordinũ, ne faciãt processus cõtra Fratres, ac

in ipsos imperium,& brachium seculare exercent.

Alij verò ipsos extra claustra degētes,sub eorum protectione recipiunt,eosq. sic permanere permittunt,eosq. etiam inuitis suis Superioribus detinent.

Aliqui verò bonorum ipsorum Fratrum tamquam ad eos (si extra claustra defuncti fuerint) spectantium possessionem occupare præsumunt, & ad habitum Religionis reuersis, sua bona consignare nolunt.

Ac etiam vniones à Sede prędicta,aut alias ritè factas de beneficijs Ecclesiasticis impediunt,& sibi relaxari debere volunt,& contradictores excommunicationis gladio feriunt.

Alij verò Regulares campanas diebus festiuis pulsare, vel eodem tempore, quo ipsi celebrant. Missas celebrare nolunt.

Aliqui etiam pro licentia danda ędificandi quamdam domum Regularem, triginta, vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt.

Alij verò eos mortuorum cadauera associare, alij autem illos cum Parocho similia munera subire non permittunt,nisi maior Canonicorum pars interuenerit.

Alij vero mortuorum officia in Regularium Ecclesijs peragi nolũt,nisi cum ipsorum præsentia, & ipsorum Moniales vel alias personas, etiam si in earum funere Parochus interuenire non deberet, sepelire prohibent, nisi ipsi parocho prius certum quid solutum fuerit; & si aliquem, ipsi sciuerint, in Regularium Ecclesijs sepulturã elegisse,eũ(vt dicitur) non ante ad illas deferre sinunt, quam ad Parochi ecclesiam delatum, inibiq. officium peractum fuerit.

Postremò verò,testamenta sine presbyterorum præsentia fieri prohibent, & si quid ipsis Regularibus relictum fuerit, id asserentes contra Concilij Tridentini Canones esse,reuocare omninò procurant.

Ac propterea,volentes præmissis,ac alijs similibus excessibus,& grauaminibus ex nostri pastoralis officii debitę prouidere attēdētes ēt illos, qui onus diei, & ęstus,tam in prędicationibus,quam in ceteris spiritualibus muneribus quotidiè sustinent,nisi etiam aliquantisper subleuentur,facilè fore,vt oppressi à suis officijs omnino desistant,ne in posterum eis aliquod inferatur grauamen.Cōcilii Trident.huiusmodi decreta,ex quorum falsa,seu minus vera intelligentia præmissa irrepserunt,quorumque declaratio,nō nisi ad Nos spectat,modo, & forma infrascriptis declarandum censuimus. Nos igitur Motu proprio, nō ad alicuius instantiam, sed de mera deliberatione,& ex certa scientia nostri,ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, declaramus,Canonem sessionis 24,c.4. per quem omnibus Regularibus, ēt in duorum Ordinum Ecclesiis contradicente Episcopo,prædicationis officium interdicitur; Mendicātiũ Ordinũ fratres huiusmodi,quando à suis Generalibus,vel eorum Ministris Prouincialibus,ad id deputati fuerint, non cōprehendere,neque eos afficere posse, Immò volumus quod in suis Ecclesiis quando eis placuerit,licitè, & absque vllo impedimento, vel contradictione,etiam episcopi,(nisi ipse prædicauerit)prædicare possint.

Quod verò in sess.23.c.15. circa confessiones à Regularibus non audiendas statuitur,hoc etiam dictorum Ordinum fratres à præfatis suis Generalibus,vel Ministris Prouincialib. ad audiēdas cōfessiones vtriusque sexus Christi fideliũ approbatos(vt præmittitur) minime comprehēdat,ita vt a confessionibus,audiendis,tam intra eorum Ecclesias,& Domos,quam extra,minime prohibeantur,super hoc literas felicis recordationis Pauli Papa IV.etiã prędecessoris nostri,concedentes eisdem Fratribus Mendicantibus regularis obseruantię,posse

cen-

confessiones secularium personarum etiam infirmarum, etiam extra domos, & Monasteria sua, & vbilibet audire, approbando, & de nouo concedendo.

Statuimus etiam, quod ille qui semel in vna Diœcesi admissus per Episcopum fuerit, semper in eadem Diœcesi habeatur pro admisso, nec amplius examinari, vel præsentari in dicta Diœcesi debeat, tam quo ad prædicationes quam quo ad confessiones audiendas, nec aliquid pro prędictis exigi, vel recipi debeat.

Confessores verò Monialium, quę degunt sub cura Regularium, ab Ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam fratres, si debeant audire confessiones aliorum Fratrum, examinari debent.

Lectores insuper ex eisdem Fratribus, & in Theologia graduati, qui cum licentia suorum superiorum ad gradum admissi fuerint, cum de ipsorum doctrina ambigendum non sit, tam confessiones audituri, quam prædicationis munus subituri, ab episcopis minimè examinentur.

Cumq. inhonestum, sit, quęlibet in alienam messem falcem inijcere, cũq; Monialiũ Monasteria non, nisi de episcopi, vel superioris licentia, & in casibus necessariis aliquis ingredi præsumat, in sessione 25. can. 5. prohibetur, hoc tãtũ in illis Monasteriis locum habere volumus, quę Ordinariis ipsis pleno iure subsunt, in quibus, in casibus necessariis ipsi dare licentiam possint, & non in aliis Monasteriis, ita, vt in præfatis monasteriis, quę Ordinariis ipsis pleno iure non subsunt, ipsi Ordinarii illa ingredi non possint, prout in Regulis earum, seu de iure statuitur, & eis aliquos processus aduersus Moniales ipsas, seu fratres huiusmodi, propterea, seu aliàs ipsorum ordinum superioribus irrequisitis, quoquo modo formare, aut facere posse omnino prohibemus; ita, vt aliquam iurisdictionem, seu aliud quodcumque dominium, in Moniales, & fratres huiusmodi respectiuè habere exercere, aut exequi nullatenus possint, aut debeant, immò illas, & illos oẽs, ab eorũ superioritate, dominio, & iurisdictione, & potestate eximimus, & liberamus, prout eis concessũ est per sua priuilegia, à Sede præfata obtenta, & ita præfatæ Moniales, ac fratres sint exclusi à superioritate & iurisdictione Ordinariorum respectiuè huiusmodi, vt etiam in illarum, vel illorum Syndicis, aut procuratoribus deputandis, vel in disponendis illorum facultatibus, vel alia sibi non cõpetentia facienda, vllatenus nõ se intromittãt, nec ẽt Ordinarii ipsi regulares pręfatos citare, & iurisdictioni suę subiicere, ac eorũ Conuentus occupare, ipsos ab eis expellendo, ac in ipsos iurisdictionẽ aliquã, & potestatem exercere, (vt præmittitur,) aut ipsos carceribus mancipare, & contra eos aliquid aliud facere possint, vt suæ Ditione subiiciantur, neque ẽt se intromittãt vllo pacto, aut aliqua ratione in gubernatione Conuentuũ, tã fratrum, quã Monialium huiusmodi, & illorũ correctionibus, sed omnia ista, & alia necessaria ad correctionẽ, & gubernationẽ Fratrũ, aut Monialiũ huiusmodi, & eorũ Generalibus, ac Ministris, seu Prouincialibus, vel aliis eorũ, aut earũ respectiuè superioribus, ẽt ratione cõputa faciendi cũ Syndicis Conuentuũ huiusmodi oĩno relinquantur, nec vllo modo in pręmissis & aliis Fratres, & Moniales huiusmodi tangẽtibus, Ordinarii prædicti, per se vel alios, se intromittãt.

Fratres quoque, si cõtigerit eos ad huiusmodi Ordinarios recursũ habere, a præfatis Generalibus ministris, seu Prouincialibus, Prioribus, Guardianis, & aliis superiorib. castigari, & puniri posse, & debere; neque ipsos Ordinarios pręfatis superioribus Ordinum hmõi, vllatenus inhibere, quinimò præfatos superiores processus cõtra Fratres suos, & Moniales hmõi, quãdo opus fuerit circa delicto-

delictorum inquiſitionem, vel caſtigationem facere poſſe decernimus, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis.

Inhibemus etiam ipſis Ordinariis, ne fratres extra clauſtra degentes ſub eorum protectione recipiant, eoſq. inuitis ſuis Superioribus detineant.

Prohibemus quoque eiſdem Ordinariis, ne aliquo modo ſe intromittant in bonis dictorum fratrum, extra clauſtra ſuorum Monaſteriorum pro tempore degentium, ſiue decedentium; & quamuis in habitu, ſiue abſque habitu moriantur, volumus, quod eorum bona mobilia, & immobilia, ad Ordinem, quẽ profeſſi ſunt pertineant diſponenda, iuxta Conſtitutiones, ſeu Ordinationes præfatorum Ordinum, neque illa Ordinarii pręfati occupare præſumant, immò huiuſmodi, & ad habitum religionis reuertentium, bona omnia Monaſteriis ipſis, cum ea quæ acquirit monachus, de iure Monaſterio acquirantur, pertinere etiam decernimus.

Ac ipſis Ordinariis, ne quaſcumque vniones etiam perpetuas à Sede prædicta, vel aliàs, vt præfertur hactenus factas, & pro tempore faciendas, de beneficiis Eccleſiaſticis, ſeu illorum fructibus, quin ſuum ſortiantur effectum impediant omninò etiam prohibemus, & cenſuras eccleſiaſticas, & alias pœnas, per eos in contradictores pro tempore latas, nullius eſſe roboris, vel momenti ſimiliter decernimus, & declaramus.

Inſuper volumus quod pręfati regulares, quibus cura animarum ineſt, poſſint per ſeipſos iuxta ſuorum ſuperiorum ordinationem, aut alios Vicarios, ſeu cappellanos ſeculares, ipſorum Regularium nutu amouibiles, ab eis deputatos, & ab ordinario pro idoneis nominatos, & approbatos pręfatam curã exercere; neque in eorum deputatione, vel amotione, neque alicuius partis fructuũ conſignatione, pro præfatis Cappellanis, ſeu Vicariis ſecularibus, ſi per tales curam exerceri contigerit, Epiſcopi vllo pacto ſe intromittant.

Prohibemus inſuper eiſdem Ordinariis, ac aliis quibuſcũque perſonis, ne impediant ipſos fratres, quando eis placuerit, tam in diebus Dominicis, ſeu feſtiuis, aut aliis totius anni temporibus campanas pulſare, & etiam tempore quo ipſi celebrauerint, Miſſas celebrare, necnon mortorũ corpora aſſociare, & illa per fratres ipſos, quando in Eccleſiis ſuis pręfatis delata fuerint, etiam abſque præſentia Rectorum Eccleſiarum hmõi ſepeliri facere, ac officia mortuorum huiuſmodi peragi poſſe, neceſſariamq. præſentiam Rectorum, aut aliorum clericorum, quin infirmi liberè ſua poſſint condere teſtamenta minimè eſſet, ac ipſos regulares legata aut quæuis alia ſibi in teſtamẽtis relicta, exigere, & obtinere poſſe, neque aliquod ius in contrarium eſſe, decernimus, & declaramus.

Volumus etiam quod puellarum Deo dicandarũ, an ſcilicet coactæ vel ſeductæ fuerint, examen faciendum, non niſi infra quindecim dies, poſtquã iuxta Concilium Tridentinũ Epiſcopi, vel Vicarii requiſiti fuerint fieri poſſit; quibus elapſis, amplius in hoc illis ſe intromittere non liceat, cuius occaſione, nec Epiſcopus, nec eius Vicarius intra ſepta monaſteriorũ ingrediantur, ſed ſtent ante cratem ferream, & interrogationes alias, quam eas quæ præfatum Concilium Tridentinum iubet, eis fieri omnino prohibemus, ac ſimiliter volumus, quod puellæ ſeu nouitiæ ipſæ, ad alias interrogationes reſpondere minimè teneãtur.

Seſſionis verò 23. cap. 8. neminem niſi à proprio Epiſcopo ordinari poſſe ſtatuens; in regularibus locum non habere omnino declaramus, ita, quod fratres huiuſmodi præfatos, etiam ſacros ordines, à quolibet antiſtite, gratiã, & cõmunionẽ Apoſtolicę Sedis habẽte, Ordinarii loci minimè requiſita licentia, in locis

cis seu domibus fratrum huiusmodi, aut alibi recipere possint.

Et insuper sessionis 22. Decretum, per quod populum sępè ad suas Ecclesias, saltem dominicis, & maioribus festiuis diebus conuenire debere monet insequendo: volumus quod fratribus huiusmodi, non solum prohiberi non possit, ne Missas, & alia diuina officia faciāt, in eorum ecclesijs, verum etiam in quibuscumque alijs, vbi celebrari Missas solitum est, etiam ipsis non vocatis, seu ad id requisitis, celebrare valeant.

Ac ēt quod Conciones, & Lectiones Sacrę Scripturæ, & Sermones pro mortuis, ēt in Ecclesijs suis facere, ac eleemosynas pro celebrandis huiusmodi Missis, & alijs Diuinis Officijs peragendis, si eis illas donari, seu relinqui cōtingit, recipere, necnō Missas, & diuina officia huiusmodi, etiā in diebus Dominicis, vel festiuis, etiā antequā rector Parochialis Ecclesię celebrauerit, celebrare, & facere, & quando eis videbitur, etiā si tunc in Ecclesia Cathedrali prædicetur, prædicare, ac etiā quicūque vtriusque sexus Christi fidelis, totius anni tempore illas, & illa in ecclesijs fratrum huiusmodi audire possint, ipsiq. Christi fideles vllatenus desuper molestari, aut impediri per locorum Ordinarios, seu Rectores parochialium Ecclesiarum, aut alios quoscumque vllo pacto, causa, vel occasione non valeant, seu debeant, sed præfati Christi fideles, audiendo Missas, & alia diuina officia in ecclesijs fratrum huiusmodi dieb. Dominicis, aut festiuis, præcepto Ecclesiæ de illis audiendis, satisfecisse censeantur.

Ipsiq. Christis fideles Sacramētum Eucharistiæ (Resurrectionis Dominicę festiuitate dumtaxat excepta) sumere, eisq. illud per fratres huiusmodi administrari valeat, nec ad aliud faciendum, per locorum Ordinarios, aut Ecclesiarū Rectores præfatos, seu alios quoscumque (illorum licentia minimè requisita) etiam sub censuris Ecclesiasticis, & alijs pœnis, cogi, vel compelli possint, seu debeant, etiam decernimus, & declaramus.

Et licet in Sessione 25. c. 7. caueatur, quod Censuræ, & Interdicta Ecclesiastica, etiam à laicorum Ordinarijs promulgata, mandante Eipscopo, à Regularibus in eorum Ecclesijs publicari debeant: tamen si tempore celebrationis alicuius ex festis Sanctorum Ordinum eorundem, ac aliàs in alijs festiuitatibus, iuxta eorundē Ordinum Priuilegia Apostolica, interdictum huiusmodi emanauerit, illud in præfatis festiuitatibus, & earum octauis suspendimus.

Controuersias autem omnes de præcedentia, quæ eadem sessione 25. c. vero 13. per Episcopum terminari mandantur, non nisi durantes, per illum dirimi, finitas autem, nullo pacto innouari posse statuimus.

Cumq. licet c. 12. sessionis 25. statuat, quod in domibus virorum, seu mulierum, quibus animarum personarum secularium cura imminet, nulli etiam ad nutum amouibiles, inibi deputētur, nisi de Ordinarij consensu, ac præuio examine huiusmodi pręcedente ad Curam huiusmodi, admitti posse omninò volumus præfatos Regulares.

Quartam autem funeralium, de qua sessione 24. c. 13. nequaquam soluere teneātur Monasteria, quæ à quadraginta annis citra, fundata existunt, postquā Conciliū ipsum loquitur tantū de Monasterijs ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam Quartam soluere consueuerunt, & vbi solui consueuit, id tantum cerę, & aliorum, quę in aliquibus partibus ferri contigerit, tēpore quo defunctorū corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, vel aliis fratribus ipsis, seu Monialibus huiusmodi relictis, aut aliàs quomodolibet donatis solui debet, sicq. intelligi Concilii Decretū, quo ad Quartā huius-

modi

modi soluendam debere decernimus. Vbi verò non est consuetudo soluendi Quartam huiusmodi, de nullo suprascriptorum solui debere declaramus. Nec ad Quartam, seu aliam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum, quæ dictis Ecclesiis relinqui, vel dari contigerit, etiam si pro victu Fratrum, aut aliàs relinquantur, aliquid contribuere teneantur.

Ac etiam ius sepulturæ solui tantum consuetum Curatis, & nõ aliquid aliud eis solui debeat, quamuis partes ad earum libitum Ecclesiis Ordinũ huiusmodi, seu eorum Fratribus alia quęcumque tribuãt, seu eleemosynas elargiantur, quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorum huiusmodi, nec propterea impediri debeãt quin possint defunctorum corpora pręfata ad eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.

Inhonestũ quoque esse censentes, Mendicantium Ordines ad aliquorũ onerum contributionem teneri, illos, illorumq. loca, etiam si curam animarũ habeant, ac quæcumque beneficia illis vnita ad contributionem pro seminario, aut decimarũ aliquarum solutionem, immò illos, & eorũ domos, Monasteria beneficia, & loca quęcumque, & ab illis quomodolibet dependentia, eorumq. possessiones, vineas, agros, & prata, ac alia bona quęcumque tam ad ipsos, quã ad moniales p̃fatas, ẽt largitione fideliũ seu aliàs iustis de causis ab eis acquisita, ac pecuniis empta, vel aliàs quomodolibet pertinẽtia, minimè teneri, illosq. & illas a quibuscumque Decimis, Primitiis, Quartis, mediis, & aliis fructuum partibus, nec nõ subsidiis caritatiuis, etiam per nos concessis, ad quorũcumque etiam Regum, Principum, & Dominorum temporalium instantiam quacũque etiam vrgentissima, & de necessitate exprimenda causa, ac ẽt aliis quibuscumque oneribus, tam ordinariis, quã extraordinariis, etiam ratione fructuũ, olerum, virgultorum, lignorum, beneficiorum, & aliorum quarũcumque rerum, tam pro victu, quam vestitu, aut aliàs sibi necessarium quomodolibet etiam authoritate Apostolica, nunc, & pro tempore impositis, ita vt penitus, & omninò ad alicuius rei contributionem minimè teneãtur, omninò eximimus & liberamus. illosq. & illas, ad illos, & illa etiam si seculares, & aliæ personæ quæcumque in eas exigendi possessione fuerint, minime teneri debere volumus, nec sub c. 12. sess. 25. comprehendi posse, vel debere, decernimus.

Quod verò de vsu quæstarum Eleemosynarum auferendo loquitur sess. 21. c. 9. id ad Mendicantium Ordines nullo modo referri posse, vel debere, etiam decernimus, quin potius, cum ex eleemosynis huiusmodi viuere cogantur, eis id facere liberum omninò esse declaramus.

Quoniã verò ex nimia Episcoporum sibi arrogata authoritate, ipsi personas regulares suę iurisdictioni subiicere omninò studẽt, ac Decreto Cõcilij pręfati sess. 25. c 9. edito, quo cauetur quod si regularis intra claustra existens, & extra ea, ita notorie deliquerit, vt populo scandalosus sit, termino ab Episcopo præfigendo, à suo superiore omninò puniatur, sin minus ab Ordinario delinquentes puniri possint, confisi variis indebitisq. grauaminibus Regulares afficiant, ordinarios præfatos aliquid contra regulares, in claustris degẽtes huiusmodi, quouis prætextu occasione, vel causa, innouare non posse, vel debere: nec aliquos processus contra ipsas personas regulares formare, aut facere posse volumus, nisi propter manifestum scandalum, & suorum ordinum superioribus prius consultis, & negligentibus, alioquin omnia & singula contra præmissa, facta, & gesta, ac facienda in futurum pro nullis, & infectis habeantur.

Licen-

Licentia vero pro construendis domibus Regularibus,quæ 2.cap.25.sessionis nisi de Ordinarij licentia construi prohibetur: gratis omninò dari,& non nisi legitima subsistente causa (superioribus explicanda) illas recusari posse.

Necnon fratres præfatos(etiam solos)mortuorum corpora associare.

Ac mandatum in die Cœnæ domini fieri solitum in Ecclesijs seu domibus Fratrum cuiuslibet Ordinis prædictorum, solěniter facere, & prędicta die prędicare,hora qua eis videbitur,nec per locorum Ordinarios, aut Rectores Ecclesiarum, seu alios quoscumque prohiberi posse etiam decernimus,& declaramus.

Mandantes etiam vniuersis locorũ Ordinariis ne mortuorum officia agere Rectores parochialiũ,in Ecclesijs ipsorũ Fratrũ (cõtra illorũ volũtatẽ) pmittãt.

Ac Moniales dictis Fratribus subditas,vel personas,sepulturam in eorum ecclesijs eligentes (nulla soluta parocho portione) sepelire, vel si Fratres ad mortuorum corpora associãda vocati fuerint,illa absque Fratrum huiusmodi pręsentia,sepeliri facere audeant,vel præsumant.

Cumq. maximè deceat liberam esse cuiusuis testantis voluntatẽ,prauum illũ vsum paruo adhuc tempore (vt præfertur) introductum,per quem testamenta absque presbyterorum præsentia fieri interdicuntur,omninò abrogamus.

Postremò,quod cap.13.sess.25. cautum fuit, quod omnes scilicet tam clerici quam regulares,quicumque ad publicas processiones vocati,accedere compellantur,id quo ad fratres præfatos de illis tantum processionibus intelligi volumus, ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum,soliti sunt accedere,vel quæ pro bono pacis Ecclesiæ,vel pro victoria contra infideles indicũtur, quod etiam de illis Conuentibus,(qui Collegia nuncupantur)minimè intelligi volumus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita, vt nec in Choro cantent,nec ad mortuos accedant,sed tantum studijs,& lectionibus vacent.

Prętereà,si forte inter Episcopos vel Collegia,aut Capitula,vel alias quasuis psonas,& prędictos fratres,seu Moniales,aut eorũ aliquos, sup pręmissis,vel aliquo eorum,corã quocũque seu quibuscumque iudicibus,etiam causarum Palatij Apostolici Auditoribus,ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus,tam in Romana Curia, quam extra eam,vbilibet lis seu lites respectiuè pendeant, nos litem, seu lites,& causam, vel causas huiusmodi ad nos aduocamus, ac illam, & illas,quarum statum,ac nomina,& cognomina iudicum, & collitigantium præsentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, cassamus, & extinguimus,ac partibus ipsis perpetuum silentium desuper imponimus.

Ac insuper vt facilius præmissa omnia illibata persistãt, omnia & singula priuilegia,immunitates,indulgentias,facultas,libertates,indulta,dispensationes, fauores,& gratias,quæ Decretis Concilij Trid. aliàs, quã vt superius est dictũ, concessum,& declaratum,nõ contrariantur expresse eisdem Fratribus, necnõ Monialibus quibuscũque,& sororibus Tertii Ordinis prędictorũ Ordinũ respectiuè Ordinibus,ac illorum Ecclesiis,Domibus,personis, & viuæ vocis oraculo in genere,vel in specie,tam per Recol.memor.Eugenium IV. Sixtum IV. Leonem X.Paulũ III.ac dictum Paulum IV.& Pium etiam IV. quam alios quoscumque Romanos Pontifices,ẽt prędecessores Nostros,ac Nos,& Sedẽ eandẽ quomodolibet concessa,cõfirmata,& innouata,necnõ Nostras,& prędecessorum nostrorũ,ac alias quascũque desuper confectas literas,quarũ omniũ tenores, ac eorundem prædecessorum nostrorũ nomina,& alia de necessitate exprimenda,

menda, ac si de verbo ad verbum (nil penitus omisso,) & forma in illis tradita obseruata inserti forent, etiam præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, Authoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illisq. perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus eaq. perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruari debere, ac fratribus superioribus, & personis Ordinum huiusmodi, necnon aliis quibuscumque, quos concernunt, suffragari debere, seu posse, volumus.

Necnon priuilegia, immunitates, facultates libertates, indulta, dispensationes, exemptiones, fauores, gratias, tam spirituales, quam temporales, modo, & forma quibus concessa sunt, etiam per viam communicationis, & extensionis, actiuè, & passiue, inter se, & alios quoscumque ordines respectiue de nouo cōcedimus, illaq. omnia, & singula ad Domos, & loca quæcumque dictorum Mendicantium Ordinum & Monialium quarumcumque, ac sororum de tertio Ordine nuncupatarum, in congregatione viuentium dictorum Ordinum (vt præfertur) hactenus recepta, & in posterū recipienda, necnō eorū personas & bona etiam si priuilegiorum, & aliarum gratiarum præfatorum authentica originalia, propter temporis antiquitatem, vel varias vrbis ruinas deperdita existent, (dummodo de eis aliàs legitime constet) extendimus, & ampliamus.

Et sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque iudices, & personas quauis authoritate fungentes, etiam Cardinales, & auditores præfatos sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretādi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere, necnon quidquid secus super his, à quoquā, quauis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari irritū, & inane decernimus. Quocirca dilectis filiis nostris prædicatorū Cardinali protectori, & Sancti Hieronymi, Generali Ordinū Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ etiā generali Auditori, nunc, & pro tempore existētibus per Apostolica scripta motu simili mādamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorū, per se, vel aliū, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorūdē Fratrum, aut Monialiū, vel alicuius eorū, fuerint desuper requisiti, solemniter publicātes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, (authoritate nostra) præsentes, & in eis cōtenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos, quos literæ ipsæ concernunt pacifice frui, gaudere, non permittentes, eos, vel aliquem eorum desuper contra præsentium tenorem per quoscumque (etiam locorum Ordinarios) quomodolibet indebitè, molestari, contraditores quoslibet, rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris remedia, (appellatione postposita) compescendo, legitimisq. super his habendis, seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, (ēt iteratis vicibus) aggrauando, & Interdictum Ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, (si opus fuerit) auxilio brachii secularis, non obstantibus præmissis, & aliis Apostolicis, necnon in prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac etiam iuramēto, cōfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, & Cōsuetudinibus Priuilegiis quoque Indultis, & Literis Apostolicis eisdem Episcopis, vel quibusuis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq. efficacioribus, & insolitis Clausulis, irritantibusq. & aliis Decretis in genere, vel in specie, ēt Motu simili, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti

ficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per Clausulas generales, idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum (nihil penitus omisso) & forma in illis tradita, obseruata, inserti forent: præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes; illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus. Necnon omnibus illis, quæ in literis confirmationis, & innouationis, priuilegiorum eorundem, aliàs per eosdem Paulum IV. & Pium etiam IV. prædecessores nostros prædictos, Ordini Fratrũ Minorum huiusmodi concessorum, concessum est, non obstantib. contrariis quibuscumque; aut si loco cũ ordinariis, vel quibusuis aliis cõmuniter, vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultũ, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari nõ possint per literas Apostolicas, non facientes plenã, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ; Et quia difficile foret earundẽ præsentium literarũ notitiã, ad quascumque personas peruenire, & vbique illas præsentare, ẽt motu, & scientia similibus, volumus, & decernimus, quod transumpti earundem præsentium literarum, etiam per impressionem factis) manu alicuius Notarii publici subscriptis, aut sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, quemadmodum adhiberetur præsentibus literis originalib. (si præsentatẽtur vbique) adhibeatur, tã in iudic. quã extra illud, plena & indubitata fides. Nulli ergo omninò hominum liceat hãc paginam nostræ declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, suspensionis, statuti, decreti, mandati, abrogationis, auocationis, cassationis, exstinctionis, impositionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, concessionis, extensionis, Ampliationis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotẽtis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ Apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, millesimo, quingentesimo sexagesimo septimo, decimoseptimo, Calend. Iulii Pontificatus nostri anno secundo.

Cæs. Glorierius.

H. Cumin.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Per eundem Pium V. fuit facta extensio dictorum Priuilegiorum ad alios Ordines non Mendicantes, decimoseptimo Calend. Septembr. 1567. incip. ex supernæ.

Declaratio Priuilegiorum Fratrum Ordinis Prædicatorum.

PIVS PP. V. vniuersis, & singulis Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus, generalibus, vbilibet constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

AD HOC NOS DEVS prætulit in familiam domus suæ, vt singulis oppor-

opportuna prouisionis auxilia fidelis seruitutis, iuncta prouidentia, pro tẽpore dispensantes, Religiosorum, quorumlibet, præsertim Fratrũ Ordinis Prædicatorum in humilitatis spiritu sub Religionis iugo, Deo seruiẽtium, necessitatib. intendamus, & dispendiis, & oppressionibus, diuina cooperante clementia salubriter occurramus. Sane licet, Nos, & quamplures Romani Põtifices prędecessores nostri, propter vberes fructus, quos dictus Ordo Fratrum Prædicatorum, multa præfulgens gloria meritorum, & gratia sanctitatis, in agro militãtis Ecclesiæ in propagationem fidei Orthodoxæ, eatenus produxerat, ac in futurum producturum fore, firma spe sperabatur, & vt Fratres ipsi quietius eorum sanctis officiis, vitæq. Regulari, ac verbi Dei prædicationibus libentius, & alacrius ad ipsius fidei Christianę propagationem incumbere valerent, & incumberẽt, cum effectu, quamplura priuilegia, indulta, gratias, exemptiones, & immunitates eis concesserint.

Et inter cetera, per quasdam alias nostras literas declarauerimus, Canonem sessione 24. c. 4. Tridentini Concilii, per quem omnibus Regularibus, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis, contradicente Episcopo, prædicationis officiũ interdicitur, Fratres huiusmodi quando à suis Generalibus, vel eorum Ministris, Prouincialibus, ad id deputati fuerint, non cõprehendere, neque eos afficere; immo voluerimus quod in eorum Ecclesiis, quãdo eis placeret, licitè, ét absque vllo impedimento, vel cõtradictione, etiam Episcopi, nisi ipse prędicaret, licet in Cathedrali Ecclesia tunc prædicaretur, prædicare possint.

Circa autem Quartam funeralium, de qua in sessione 25. c. 13. eiusdem Cõcilii, Nequaquam domos, seu Conuentus, & Monasteria, quæ a quadraginta annis citra, tunc fundata existebant, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de Monasteriis, seu domibus ante quadraginta annos fundatis, & quæ ipsam Quartam soluere consueuerunt, & tm̃ ceræ, & aliorum, quæ tẽpore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu Legatis, vel alijs Fratrib⁹ ipsis, seu Monialibus relictis, aut aliàs quomodolibet donatis, solui debere, sicq. decretum Cõcilij huiusmodi, quo ad dictãq; Quartam funeralium soluendam intelligendum esse decreuerimus. Vbi verò nõ est consuetudo Quartam funeralium huiusmodi, de nullo suprascriptorum solui debere declarauerimus. Nec ad Quartam, seu aliam partem eorum, quæ ét pro ornamento Ecclesiæ, palliorum, planetarum, cortinarum, pãnorum, & aliorum, quæ dictis Ecclesijs, seu Fratribus, etiam pro eorum victu, aut aliàs relinqui, vel dari contingeret, aliud contribuere tenerentur, ac curatis, seu parochialiũ Ecclesiarum Rectoribus ius tantum sepulturæ eis solui consuetum, & nec aliquid aliud, quamuis partes ad earum libitum Ecclesijs ipsorum Fratrum, seu eisdemmet Fratribus alia quęcũque tribuissent, seu elargiti fuissent, quando in eorum Ecclesijs corpora mortuorum sepeliuntur eis soluere, seu ad aliquorũ onerum contributionem eisdem curatis faciendam teneri, nec propterea impediri posse Fratres ipsos, quin possent defunctorum corpora præfata, ad eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.

Neque dictos Fratres, illorumq. loca, etiam si curam animarum haberent aut quæcumque beneficia eis vnita ad aliquam contributionẽ pro Seminario, aut decimarum aliquarum solutionẽ pariter teneri, nec cogi posse, immò illos, & eorũ domos, Monasteria, beneficia, & loca, ab illis quomodolibet depẽdentia, eorumq. bona quæcumque, tam ad eos, quam ad Moniales pręfatas quomodolibet pertinẽtia, à quibuscũque decimis, primitijs, quartis, medijs, & alijs

fructuum

fructuum partibus, necnō subsidijs caritatiuis, etiam per Nos, ex quacumque causa concessis, ac alijs quibuscumque oneribus, tam ordinarijs, quam extraordinarijs necnon ab omni iurisdictione, & superioritate Ordinariorum locorum, ita vt Ordinarij ipsi, aliquam iurisdictionem, siue potestatem in eos exercere, siue eos eorum iurisdictioni subijcere, vel aliquid contra eos facere minimè possent, exemerimus, & liberauerimus.

Nihilominus, sicut accepimus, nōnulli Episcopi, siue alij locorum Ordinarii, aliiq. Ecclesiarum prçlati, necnon Canonici, siue Capitulares personç, ac parochialium Ecclesiarum Rectores, & aliç tam Ecclesiasticæ, quam seculares personæ, quç non cessant dictos Fratres, & Moniales, eorumq. personas, siue œconomos, & procuratores, super præmissis diuersimodè molestare, & ipsos in eorundem quiete, & spiritualibus turbare.

Alii enim prætendentes quod cum Canon Concilii huiusmodi, super quo, vt præfertur, nostra emanauit declaratio, loquatur nisi de vna Quarta Cathedrali, seu parochiali Ecclesiæ solui consueta, nec dictum Concilium, nec Nos cogitauerimus de duabus Quartis, scilicet vbi consueuit solui, & Cathedrali, ac Parochiali Ecclesiis: & ideo dictis in locis cessare dispositionem dictç declarationis nostræ, & Canonis Concilii.

Alii verò ēt prçtendentes (quod dictis Nostris declarationib. non obstantib.) Fratres prædictos quantumcūque ab eorundem Superioribus approbatos in eorum Ecclesiis, & locis prædicare non posse, nisi primo se coram Ordinariis ipsis, siue eorum Vicariis, & licentiam suorum Superiorū muneris dictæ prædicationis præsentauerint, & ab eisdem Ordinariis, seu dictis eorum Vicariis benedictionem obtinuerint.

Alii etiam locorum Ordinarii, necnon Canonici, & Capitulares personæ, tam Metropolitanarum, & Cathedralium, quam Collegiatarum, necnon parochialium Ecclesiarum Rectores, siue aliæ personæ Ecclesiasticæ etiam prætendentes dictos Fratres alienas parochias, cū eorum Cruce eleuata ad leuanda cadauera eorū, qui in Ecclesiis domorū, & locorū eorundē Fratrum elegerint sepulturam, intrare, & dicta cadauera ad ipsorum Fratrum Ecclesias pro eis inibi tumulandis, recusante ipso loci Ordinario, siue Capitulo, vel Rectore, deferre, seu deferri facere non posse.

Alii autem ex Consuetudine prætendentes, quod Fratres ipsi cum eorū Cruce non possint leuare cadauerta defunctorū ex eorundem domibus, & eorum funus exequi, sed Capitulis, siue Capitularib. personis, seu Rectoribus ipsis id tm̄ licere, & primo ad ipsorum Capitulorum, siue Presbyterorum Ecclesias dicta corpora deferri debere, & in eisdem Ecclesiis funus, siue funeris officiū peragi, postea vero per ipsos presbyteros retentis funeralibus vniuersis, siue solutis sibi certis pecuniis per hæredes defuncti pro funere, & exequijs, siue missis in eorundem Ecclesiis celebrandis, tunc, & non aliàs licere Fratribus corpus, siue cadauer defuncti ad eorum Ecclesiam deferre.

Alii etiam prætextu diuersarum Consuetudinum, & Concordatorum, etiam cū dictis Fratribus initorum prçtendētes a dictis Fratribu, & Monialibus velle habere, & sibi exigere licere Quartam, seu aliam portionem, etiam quorumcumque legatorum, & seu aliarum piarum largitionū, ipsis Fratribus, & Monialibus, siue eorundem Domibus, Ecclesiis, & locis quoquomodo factarum.

Alii etiam prçtendentes Iurisdictionem, & superioritatem in dictos Fratres, & Moniales, eorumdemq. Domos, Conuentus, Monasteria, & loca, exercere

posse,& propterea ipsos Fratres, & Moniales ad solutionem diuersorum onerum,& impositionum,dictorumq. subsidij,& decimarum cogunt,& compellunt.

Alijq. in erectione,siue institutione,& acquisitione nouorum locorum, siue Domorum,Conuentuum,& Ecclesiarum dicti Ordinis,& aliàs præmissorum occasione,eosdem Fratres,& Moniales molestant,& perturbant,cōtra nostrarum,& dictorum prædecessorum nostrorum literarum formam,& tenorem.

Nos præmissis, & alijs similibus grauaminibus, perturbationibus, & molestijs Fratribus,& Monialibus præfatis illatis,eorundemq. Fratrum,& Monialium quieti,& tranquillitati consulere, & vt Fratres ipsi facilius & prōptius eorundem officia, & vitam Regularem,ac munus prædicationis eis iniunctum, ad summi Dei laudem,& fidei Catholicæ propagationem,exequi,& adimplere,illisq. incumbere possint,& ad illa promptiores reddantur,opportunè prouidere,ac omnem ambiguitatem,etiã nostræ amplioris declarationis ministerio remouere volentes,ipsosq. Fratres,& Moniales,& eorum singulos,à quibusuis Excommunicationis,Suspensionis, & Interdicti, alijsq. Ecclesiasticis sentētijs, censuris,& pœnis à iure,vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis,si quibus quomodolibet innodati existunt,& ad effectũ præsentiũ dumtaxat consequendũ,harũ serie absoluētes, & absolutos fore censentes, necnon literarum præfatarũ,ac cuiusuis litis,& causæ,desuper inter quoscumque,& in quauis instantia penden.status, & merita, nominaq. & cognomina Iudicum,& collitigantium,eorumq. iura, & titulos, ac sententiarum desuper forsan latarum, necnon transactionum,siue cōuentionum inter eos initarũ,ac instrumentorũ, aliarumq. scripturarũ desuper quomodolibet confectorũ, & inde secutorum quorũcumque tenores,præsentibus pro expressis habētes,Motu proprio,non ad alicuius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed de mera deliberatione,& ex certa scientia nostris,omnes lites,causas,cōtrouersias,& quęstionum materias, super præmissis, & eorum occasione, inter Fratres, & seu ēt Moniales præfatos ex vna,necnon Episcopos,& locorum Ordinarios, ac Canonicos,siue Capitulares personas,parochialium Ecclesiarũ,Rectores,& alias quascumque personas Ecclesiasticas,seculares præfatas, partibus ex altera,coram quocumque Iudice,seu quibusuis Iudicibus Ecclesiasticis, & secularibus, etiam Sedis Apostolicę de latere Legatis, ac Vicelegatis, ac ēt ab eadem Sede Delegatis,& Subdelegatis,ac alijs quibusuis,ēt S. R. E. Cardinalibus,& Sacri Palatij Apostolici causarum Auditorib. quomodolibet in prima,seu alia quacumque etiã forsan vlteriori instantia introductas, & adhuc forsan pendentes, etiam forsan si super illis,etiam contra dictos Fratres,& Moniales, per vnam, vel plures sententias iudicatum,& inter ipsas partes concordatum,siue transactum desuper fuerit,Apostolica authoritate,tenore præsentium ad nos auocamus,eaq. omnia,& singula cassamus,& exstinguimus,ac pro cassis, & penitus exstinctis habere volumus,& declaramus,eisdemq. Episcopis,locorum Ordinarijs,Vicarijs,Canonicis, Capitularibus personis, necnon Parochialium Ecclesiarum Rectoribus,& ceteris,personis Ecclesiasticis,& secularibus, desuper perpetuum silentium imponimus.

Ideo hic Pont adse aduocat omnes controuersias ipsis Fratribus desuper illatas.

Necnon omnia,& singula Priuilegia,Indulta,Concessiones,Suppressiones, Exstinctiones, Vniones,Incorporationes, Applicationes,Immunitates,Exemptiones,Libertates, Prærogatiuas,Fauores, Cōicationes,Indulgentias, & alias quascũque Gratias dicto Ordini Fratrũ Prædicatorum, & eiusdē pro tempore

Co firmatq. omnia priuile-

re existentibus Magistro Generali,Prouincialibus,Superioribus, Fratribus, & Monialibus præfatis,eorundem Domibus Conuentibus,Monasterijs, Ecclesijs,& Locis,ac Mebris, Colonis Seruitorib. Procuratorib. Oconomis,ac alijs personis quibuscumque dicti Ordinis Regulam profitētibus,etiam Oblatis,& Tertij habitus Monialibus nuncupatis, per quoscumque Romanos Pontifices prędecessores nostros,ac Nos,& Sedem pręfatam ac dictæ Sedis Legatos,Vicelegatos,Episcopos, locorum Ordinarios, & quascumque alias personas sub quibuscūque tenoribus, & formis, ac cū quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis,aliisq. quibusuis Clausulis,Statutis,etiā Irritantibus Decretis hactenus quomodolibet concessa,approbata,& innouata,literasq. desuper,tam sub plūbo,quam in forma Breuis,& aliàs quomodolibet confectas, & expeditas, ac prout ea omnia,& singula per eosdem prædecessores,ac Nos,& Sedem pręfatam,aliosq. prædictos concessa,approbata,& innouata fuerunt.Quorū omnium,& singulorum tenores,formas,& datas,ac si de verbo ad verbum insererentur,præsentibus haberi volumus pro expressis, eisdem authoritate, & tenore approbamus, confirmamus, & innouamus, illaq. omnia, & singula efficacia existere,& perpetuam roboris firmitatem obtinere,ac suos plenarios,& integros effectus sortiri : necnon ab omnibus,& singulis,quauis etiam de Latere legati Vicelegati, necnon Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali,Episcopali,& quauis alia Ecclesiastica,siue seculari,& temporali præfulgeant dignitate,& præeminentia,etiam sub sententiis,censuris,& pęnis in eisdem contentis, perpetuo inuiolabiter obseruari debere decernimus.

gia eis de Fratribus concessa.

Et insuper quod Fratres dicti Ordinis(ab eorum Superioribus tamen approbati) in eorum Ecclesiis,quando eis placuerit,etiam quod in Cathedrali Ecclesia non tamen ad Episcopomet)prædicetur,liberè, & licitè absque aliquo impedimēto,siue ēt ipsius Episcopi contradictione,& absque eo,quod coram dicto Episcopo, se non præsentauerint, nec eisdem licentiam muneris prædicationis huiusmodi exhibuerint,ab eodem Episcopo benedictionem,vt præfertur,non obtinuerint,prædicare,& munus prædicationis huiusmodi exequi.

Declarat etiā eorundē priuilegia circa prædicationes

Necnon fratres ipsi quæcumque corpora defunctorum,qui se in eorum Ecclesijs sepeliri ordinauerint,vel si à defunctorum hęredibus,siue curam funeris habentibus,vocati fuerint,ipsorum fratrum Cruce eleuata,etiam sine dictorū Canonicorum,ac Capitularium personarum , necnon Curatorū, vel aliorum presbyterorum interuentu,ex ipsorum defunctorum domibus leuare,eaq.accipere,& associare,ac ad ipsorum Fratrum Ecclesias directè deferri,& in eorum Ecclesijs (non tamen tempore interdicti) sepeliri facere, saluo dumtaxat iure parochiali,Nec Fratres ipsi ad alterius cuiusuis Contrariæ consuetudinis,vsus, siue moris, obseruationem teneri, vel super præmissis a quoquam authoritate, molestari, seu perturbari possint,vel debeant.

Mortuosq sepeliendos.

Quartam funeralium,quo ad Domos,siue Conuentus,& Monasteria ipsius Ordinis,tēpore dicti Concilij Tridētini, ante quadraginta annos fundata, & erecta ratione illorum vbi Consuetudo illā soluendi tātum extitit, ac de ceris, & alijs,quæ deferuntur iuxta cadauer,dum ad sepulturam defertur, non autē de alijs quibusuis eisdem Fratribus,seu Monialibus,aut eorum Domibus, Cōuentibus,Monasteriis,Ecclesiis.& Locis, etiam pro funeris, siue anniuersarii, aut Missarum celebratione donatis legatis,siue aliàs quomodolibet largitis,& vbi duę Quartę forsā solui cōsueuerint,vna scilicet parochiali Ecclesię, alia vero Episcopo,siue Cathedrali,aut Collegiatæ Ecclesiæ,siue Canonicis,& Capi-

Et Quartā funeralium.

tulo eiusdem, vna tantum, scilicet Epo, vbi vero Consuetudo illa soluendi non fuit, siue Domus, Conuentus, & Monasteria dictorum fratrum, & Monialium, post quadraginta annos erecta, siue fundata fuerint, nequaquam nec vllo modo soluere, seu tradere, omnem aliam præmissis contrariam Consuetudinem, siue morē, harum serie cessantes, & extinguentes, ac omnibus, & singulis quorum interest desuper perpetuum silentium imponentes.

Et circa exemptionem a decimis & constitutionibus

Minusq. Fratres, & Moniales ipsi, ad aliquorum onerum realium, vel personalium, etiam ratione eorundem Domorum, seu Conuentuum, Monasteriorum, Ecclesiarum, & Locorum, ac quorumcumque beneficiorum, eisdem vnitorum, etiam si, vt præfertur curam animarum habeant, contributionem, siue solutionem etiam pro Seminario, & Decimarum, quorumcumque, aut cuiuscumque subsidij, etiam caritatiui, & Triennalis nuncupati, nunc, & pro tempore, per Nos, & quoscumque Romanos Pontifices, aut Sedem præfatam impositorū, & imponendorum ex quauis causa, quantumcumque vrgentissima teneantur, vel desuper aliter molestari possint, seu debeant.

Et ædificationē nouorū locorum

Quodq. Fratres, & Moniales præfati, vbique locorum nouas Domos, siue Conuentus, & Monasteria, ac Ecclesias, dictorum ordinis, cū claustris, cellulis, refectuariis, dormitoriis, aliisq. officiis necessariis, Ordinarii loci siue cuiusuis alterius licentia, desuper minimè requisita, construere, ædificare, erigere & instituere, nec pariter super his molestare possint, siue debeant, eisdem authoritate, & tenore, etiam perpetuò statuimus, ordinamus & declaramus eisq. Fratribus, & Monialibus super præmissis omnibus, & singulis licentiam, & facultatem concedimus & impartimur.

Exēptionemq; à iurisdictione Ordinariorum.

Ac etiam ipsos fratres, & Moniales, eorumq. Domos, Monasteria, Beneficia, & ab illi, quomodolibet dependentia loca, ac bona quęcumque cuiuscumque qualitatis, & quantitatis existant, dictorumq. bonorum colonos, laboratores, & cōductores, ac Oblatos, & Tertii habitus Moniales, aliasq. personas pręfatas, à quibusuis decimis ēt prædialibus, & primitiis, quartis, mediis, & aliis partibus fructum, ac subsidiis, etiam caritatiuis præfatis, ac ab omni iurisdictione, & Superioritate quorumcumque locorū Ordinariorum, etiā de nouo, quatenus opus sit authoritate, & tenore similibus extēdimus, & liberamus, ac exemptos, liberos, & immunes penitus esse volumus; Necnon, quatenus opus sit, illos eorumq. singulos, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum speciali, & immediata protectionē suscipimus, ac eos solū, & dūtaxat immediate Sedi præfatæ, & Nobis, ac pro tempore existenti Romano Pontifici, subiacere decernimus, & declaramus.

Et vt Fratres, & Moniales à præmissis, molestiis, & perturbationibus subleuati, quietius Altissimo famulari, & vberiores fructus quotidie in agro Domini, pro Christianæ Religionis defēsione, & ampliatione perferre possint, tam vos omnes & singulos supradictos, quam quascumque alias personas in dignitate Ecclesiastica vbilibet, & in quibusuis Mundi partibus constitutas, & quoscumque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales necnon Canonicos Metropolitanarum, & aliorum Cathedralium Ecclesiarū, per eosdē Fratres, & seu Moniales, ac dicti ordinis fratrū Prædicatorū Superiores, & Domorū Priores, ac eorundē singulos pro tpe eligendos, in eorum, & dictorum eorūdem priuilegiorum, indultorum, concessionū, & gratiarum, & singulorum aliorū præmissorum, Conseruatores, & Iudices vnicos, qui, quādiu dictū officiū exercueritis, & ipsi exercuerint, à nemine, quo minus illud exerceatis, & exerceant, sub

aliquo

aliquo prætextu ac ſub excommunicationis,ſiue ſuſpenſionis à diuinis latę ſententiæ,quam eo ipſo incurrere volumus,& declaramus,reſpectiue pęna impediri,vel moleſtari poſſitis,& poſſint, dicta authoritate deputamus. Ita qd eos, ſeu alii quicumque ſic electis,ſub excommunicationis,& ſub ſuſpenſionis latæ ſententiæ pęna huiuſmodi,quam ſtatim,quod munus,ſiue officium Conſeruatoris huiuſmodi acceptare,& debitè ac plenariè exequi neglexeritis,& neglexerint, abſque alterius declarationis miniſterio incurrere volumus; Nec ab aliquo q̃ a nobis,& pro tpe exiſtente Romano Pontifice (præterq̃ in mortis articulo) abſolui poſſe,eoſdem Priores,Superiores,& Fratres,ac Moniales,ẽt tertii habitus Oblatos,& alios præfatos,ac eorum ſingulos, aduerſus inferentes eis, aut eorum Procuratoribus,Agentibus,Seruitoribus,& Familiarib. in præmiſſis, & eorundem aliquo, moleſtias, ſiue perturbationes aliquas, ſeu iniurias, grauamina,vel damna,in perſonis,rebus,& bonis,ſeu exigendo ab eis vectigalia,datia,pedagia,gabellas,collectas,aut alia onera, defendere perſeuerare,ac omnem eorum iuriſdictionem exercere,necnon ſententias, cenſuras,& pęnas Eccleſiaſticas,contra rebelles,& inobedientes cum effectu promulgare,ac omnibus facultatib. Conſeruatoribus dicti Ordinis Fratrum Prædicatorum,illiuſque Fratribus, & perſonis per quaſcumque literas Apoſtolicas quomodolibet conceſſis vti,ac priuilegia Superioribus,Prioribus,& Fratribus ac Monialibus præfatis pro tempore conceſſa,eis obſeruari facere debeatis,& debeant.

Declar. etiã eoſdẽ Fratr. & alias perſonas eiuſdem ord. alibi quam corã eorũ Conſeruatorib. conuenire nec conuẽiri poſſe.

Neque Superiores,Priores,Moniales,Oblati,& ceteræ pſonę Ordinis huiuſmodi,& ab eis dependent. præfatæ corã aliis quam vobis,& dictis Conſeruatoribus,ẽt vigore ſeu pretextu quarũcumque Cõſtitutionum & Ordinationum, aliquorum Regnorum,ẽt quod non habentes Superiorẽ in illis Regnis,coram ſecularibus Iudicibus reſpondere debeant, ac teneantur in iudicium vocari, vel aliàs moleſtari,quauis occaſione,vel cauſa,poſſint,vel debeant. Quodq. ipſi Fratres,& Moniales,Oblati,& aliæ perſonæ præfatæ,ſiue actores,ſiue rei exiſtant coram aliquo alio Iudice Ordinario,vel Delegato, q̃ prædicto ſuo Conſeruatore (coram quo primò vnam ſnĩam definitiuam, antequã ipſi ad aliud iudicium euocẽtur, ſeu cauſa cõmittatur,vel transferatur,obtinere debeant,& teneãtur) vt præfertur,ẽt quauis occaſione,vel cauſa moleſtari,vel in iudicium trahi,ſiue ad iudicium euocari,vel agere minimè poſſint,ſiue debeant,eiſdem authoritate,& tenore,etiam ſtatuimus,ordinamus,& decernimus.

Conſeruatorũ iuriſdictio, & facul.

Et inſuper aduerſus moleſtatores,inquietatores & alios iniuriatores huiuſmodi,volẽtes eiuſdẽ ordinis,Magiſtro Generali,Prioribus,Superiorib. Fratribus,Monialibus,oblatis,ſeruitorib. œconomis.Procuratoribus,& aliis eorum perſonis p̃fatis illo remedio prouidere, p q̄ ipſorũ cõpeſcatur temeritas & aliis aditus & voluntas committendi ſimilia pręcludatur. Diſcretioni veſtrę p præſentes mãdamus, Quatenus vos,vel duo,aut vnus veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios,etiam ſi ſint extra loca,in quibus eſtis deputati Cõſeruatores,& Iudices Ordini Fratrum Prædicatorum,ac illius pro tempore exiſtẽtibus Magiſtro Generali,Prioribus,Superioribus,Fratrib. Monialibus,oblatis,præſentibus,& futuris,quibuſuis aliis perſonis præfatis,efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes,non permittatis eos ſuper iis,ac eorum priuilegiis,immunitatibus, gratiis, conceſſionibus,facultatibus,exemptionibus,indultis,ac aliis quibuſuis eiſdem conceſſis per quoſcumque Patriarchas,Archiepiſcopos,alioſq. Eccleſiarũ Prælatos,nec non eorũ Vicarios,Officiales,Capitula,Collegia,& Clericos,ac Eccleſiaſticas perſonas,tam ſeculares,quam Sancti Benedicti,Sancti Auguſtini,

Cistercien. Cartusien. Cluniacen. Præmonstraten. & aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum, ac Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, & S. Iacobi de Spata, ac Iesu Christi, & quarumcũque aliarum Militiarum Religiosos, & Milites, exẽptos, & non exẽptos, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Milites, & Laicos, Cõmunitates Ciuitatum, Vniuersitates Opidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac alias singulares personas, Ciuitatũ, & Diœcesum, ac quarumcũque aliarum partium, super præmissis, & eorũ aliquo, quouis prætextu, & quæsito colore, & contra præmissorum singulorum tenorẽ, & formã indebitè molestari, aut eis, vel eorum alicui, molestias, grauamina, damna, seu iniurias, & iacturas, irrogari, facturi dictis Priorib. Superiorib. Fratribus, Monialibus, Oblatis, alijsq. personis prædictis, cum ab eis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, super dictorũ priuilegiorũ, indultorũ, exemptionũ, libertatũ, facultatũ, & aliarũ gratiarum præfatarum obseruatione, necnon super quibusuis molestijs, damnis, iniurijs, atque iacturis sibi pro tempore illatis, seu inferri cõminatis, in illis videlicet, quæ iudicialẽ requirunt indaginẽ, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, in alijs verò, prout qualitas eorũ exegerit iustitię cõplementum, Molestatores, & iniuriatores huiusmodi, Necnon cõtradictores, quoslibet; & rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis extiterint, qñdocumque, & quotiescũque expedierit, authoritate nostra, per cẽsuram Ecclesiasticã, appellatione postposita compescendo, inuocato ẽt ad hoc, si opus fuerit, auxilio Brachij secularis: & nihilominus legitimis super his, per vos habendis seruatis processib. illos, quos censuras, & pœnas prefatas, ac alias per vos pro tẽpe latas incurrisse vobis constiterit, eas incurrisse declaretis, ac censuris, & pęnis prædictis, quoties opus fuerit, ẽt iteratis vicibus aggrauare curetis. Ceterũ si per summariã informationẽ, per vos super iis habendã, ẽt vobis cõstiterit, quod ad loca in quibus molestatores, & iniuriatores huiusmodi, necnon ceteros, quos præsentes literæ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus requisitionibus & inhibitionibus ipsis, ac citationib. de eis faciẽdis, tutus nõ pateat accessus, Nos vobis, monitiones, requisitiones, & citationes, ac inhibitiones quaslibet, tã contra in iudicio præsentes, quã alios quoscũque sua quomodolibet interesse putãtes, & quacũque authoritate, siue dignitate preful gentes, in decreto, siue executione dictæ citationis siue inhibitionis nominandos, ẽt sub eisdẽ cẽsuris, ac aliis arbitrio vestro imponẽdis, & applicãdis pęnis, ẽt pecuniariis, ẽt pedicta publica locis affigenda publicis, & partib. illis vicinis de quibus sit verisimilis cõiectura, quo ad ipsorũ monitorũ, requisitorũ, & citatorũ notitiã peruenire valeant, faciẽdi, & decernẽdi, eosq. citãdi, ac eisdẽ molestatorib. iniuriatorib. contradictorib. & rebellib. ac alijs quib. opus fuerit, ẽt sub censuris Ecclesiasticis, ac aliis pęnis, ẽt pecuniariis, suo arbitrio moderandis, inhibendi, easq. incurrisse modo præmisso declarandi, aggrauãdi, & auxiliũ brachii secularis inuocandi, necnon causas, & controuersias quascũque dictorum Fratrũ Monialiũ, & dicti Ordinis Superiorũ Oblatorũ, ac aliarũ personarum præfatarum, super quibusuis rebus, & negotiis, motas, & mouendas, actiuè, & passiuè, cũ omnib. & singulis earũ incidentibus, dependentib. & emergentib. annexis, & cõnexis, modo præmisso, & tã coniunctim, quã diuisim, arbitrio vestro, audiendi, cognoscẽdi, decidẽdi, & in suis statu, & terminis reassumẽdi, & fine debito finiendi, & terminandi, & eorundẽ, necnõ sentẽtias per vos ferẽdas, postq̃ trãsiuerint in rẽ iudicatã, vel aliàs de iure executioni locus fuerit, debitè exequen-

exequendi,& executioni demandandi,plenam,& liberam, earundem tenore præsentium cócedimus facultatē,& potestatem. Ac volumus,& eadē Apostolica authoritate decernimus. Quod monitiones, requisitiones, citationes, & inhibitiones,sic factæ huiusmodi,ipsos monitos,requisitos,citatos,& īhibitos arctent,perinde,ac si eis factæ,insinuatę,& intimatæ personaliter extitissent. Sicq; in præmissis omnibus,& singulis,per quoscumque Iudices,& Cōmissarios,quauis authoritate fungentes,etiam causarum Palatii Apostolici Auditores,ac S.R.E.Cardinales; sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& authoritate,iudicari,& definiri debere;Ac irritum,& inane,quidquid secus super his,à quoquam quauis authoritate,sciēter vel ignoranter contigerit attentari. *Clausula decretoria.*

Non obstantibus tā fel.rec.Bonifacii Papę VIII.prædecessoris nostri,qua cauetur,ne quis extra suam Ciuitatē,vel Diœcesim,nisi in certis exceptis casibus,& in illis vltra vnam dietam,a fine suæ Diœcesis ad iudicium euocetur,seu ne Iudices a Sede prædicta deputati extra Ciuitatē,& Diœcesim in quibus deputati fuerint,cōtra quoscumque procedere,aut alii,vel aliis vices suas cōmittere præsumāt,& de duabus dietis in Cōcilio generali edita,dūmodo vltrà tres dietas aliquis vigore pręsentiū ad iudiciū non trahatur.Seu qd de aliis quā manifestis iniuriis,& violētis,ac aliis, quæ iudicialē nō requirūt indaginē, pęnis in eos,qui secus egerint,& in id procurantes adiectis,Conseruatores,se nullatenus intromittant, quā aliis quibuscumque Constitutionibus à Romanis Pōtificibus prædecessoribus nostris, tā de iudicibus delegatis, quā personis vltra certū numerū ad iudicium nō vocandis,aut aliàs editis,quę vestrę in hac parte possent iurisdictioni,aut potestati,eiusq. libero exercitio quomodolibet obuiare. Quodq. vos filii Canonici, Officiales,& Vicarii nō sitis de psonis quæ deputari possunt in Conseruatores. Priuilegiis quoque,indultis,& literis Apostolicis,ac exceptionibus,facultatibus,& aliis cōseruatoriis per nos, ante eosdē prædecessores nostros Rom.Pont.quibusuis Ecclesiis,Monasteriis, Hospitalibus,& aliis piis locis,necnō Ordinibus, Cōgregationibus, Militiis,Cōmunitatibus,& aliis Collegiis,ac Vniuersitatibus ēt studiorū generaliū,Ciuitatibus,Castris Terris,& locis,ac personis tā Ecclesiasticis,quā secularibus,cuiuscumque dignitatis,ēt Patriarchali, Episcopali, Archiepiscopali,& alia maiori dignitate, seu authoritate fungētibus,ac Capitulis,Cōuentibus, Ducibus, & aliis Dominis tēporalibus etiā per modū statuti perpetui,etiam Motu,& sciētia similibus, ac quibusuis aliis personis,cuiuscūque qualitatis,cōditionis, gradus, præeminentiæ, seu dignitatis,ac Vniuersitatibus, etiam studiorum generalium,seu Collegiis, etiā exēptis sub quibuscumque tenoribus,& formis,ac cum quibusuis etiā derogatoriarum derogatoriis,aliisq.efficacioribus,& insolitis Clausulis,etiam de non trahendis,irritantibusq. & aliis Decretis,etiam Mare magnū, seu Bulla aurea nuncupatis,aut aliàs quomodolibet cōcessis cōfirmatis & innouatis. Quibus omnibus,& singulis, etiam si pro illorū sufficienti derogatione, de illis,eorūq. totis tenoribus,specialis,specifica,expressa & indiuidua, ac de verbo, ad verbū,non autē per Clausulas generales idē importantes,mentio, seu quæuis alia expressa habēda,aut aliqua alia exquisita forma,ad hoc seruāda foret,tenores huiusmodi,ac si de verbo ad verbum nihil penitus omissa,& forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habētes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse pari Motu derogamus,contrarijs quibuscumque.Aut si aliquibus cōmuniter, *Decreta irritans.*

Ll 4 vel

vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari, seu extra, vel vltra certa loca ad iudiciũ euocari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi, & eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus proprijs mentionẽ, & qualibet alia dictæ Sedis Indulgentia generali, vel speciali, cuiuscumque tenoris existant, per quã præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratię impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua eiusq. toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Ceterum etiam volumus, & dicta Apostolica authoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

Declaratio facultatum, & iurisdictionis dictorũ Conseruatorũ.

1. Quodq. à data præsentium sit vobis, & vnicuique vestrum in præmissis, & eorum singulis cœptis, & non cœptis præsentibus, & futuris perpetuata potestas, & iurisdictio attributa, vt eo vigore, eaq. firmitate possit in præmissis omnibus cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula coram vobis cœpta fuissent, & iurisdictio vestra, & cuiuslibet vestrum in prædictis omnibus, & singulis per citationem, vel modum alium legitimum perpetua extitisset, constitutione prędicta super Cõseruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante.

2. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & eadem authoritate Apostolica decernimus,

Quod præsentium transumptis manu alicuius Notari publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quę ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostẽsæ, pręsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 22. Septembris. 1571. Pontificatus nostri Anno sexto.

Bulla S. D. N. D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. super declaratione assignationum portionum Vicarijs in vnione Beneficiorum facien.

Pius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

AD Exequendum Pastoralis officij debitum, vigilantibus studiis intendentes, ad ea, per quæ Cathedraliũ & Collegiatarum, aliarumue Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, Beneficiorum, seu Collegiorum, ac aliorum piorum locorũ prospero profectui, diuiniq. cultus augmento, & opportunæ congruæq. sustentationi parochialium ecclesiarum eisdem vnitarum statui feliciter dirigendo, & personarum in illis curã animarum exercentium vtilitati recta ratione & prouida moderatione cõsuli, & salubriter prouideri valeat, libẽter,

ter interponimus nostrę solicitudinis partes. Hinc est quod Nos, ad quorũ au-
res (quod non sine animi nostri molestia referimus) peruenit, nonnullos ex ve-
nerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis deputan
dis Vicariis, ac in assignatione portionæ Vicariis perpetuis parochialiæ dictis
Ecclesiis, Monasteriis, Beneficiis, Collegiis, vel locis piis perpetuo vnitarum ex
Concilio Tridẽtino faciẽda, ita modum excessisse, vt parum, aut nihil ex fructi
bus, redditibus parochialiæ Ecclesiarum sic vnitarum ecclesiis, Monasteriis, Be
neficiis, Colegiis, aliisue locis piis remanserit ob idq. multæ ortæ sint super hoc
cõtrouersię circa interpretationes Decreti dicti Cõcilii. Nos ad eas tollẽdas ani
mum intendentes, cõsiderantesq. vniones ipsas ideo à prædecessoribus nostris
factas esse, vt ex redditibus, & emolumentis beneficiorum vnitorum Ecclesiis,
Monasteriis, Collegiis, Beneficiis, & locis piis, quibus illa vniuntur, facilius one
ra eisdem incumbentia supportẽtur, & promptius à Ministris Ecclesiasticis in
eisdem Diuina officia celebrentur, Hospitalitas seruetur, aliaq. caritatis opera
exerceantur, ac etiam vt nihilominus cura animarum dictarum parochialium
laudabiliter exerceretur: Motu proprio, & ex certa nostra scientia, authoritate
Apostolica hac nostra ꝑpetuo valitura Cõstitutione statuimus, & ordinamus,
ac declaramus, quemadmodum etiã de ipsius Concilii mẽte fuisse colligimus,
Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos ꝑfatos in assignatione portionis ip-
sis Vicariis perpetuis ex prædicto Concilio ipsorum Prælatorum arbitrio faciẽ
da ita se continere & arbitrari debere, vt non maior Centum, nec minor Quin
quaginta scutorum annuorum summa computatis omnibus etiam incertis e-
molumentis, & aliis obuentionibus communiter percipi solitis, eis omnino assi
gnetur: nisi Vicariis temporariis solitum fuisset plus assignari siue in quãtitate,
aut quota fructuũ pecuniaq. numerata, fundo seu alia re stabili portio huius-
modi cõstituatur, cuiuscũque valoris Parochialis Ecclesia vnita fuerit, & habi-
ta etiam ratione redditũ, & onerum loci, cui parochialis ipsa vnita fuerit, ita
quod portiones vltra, vel infra dictas summas scutorum Centum, & scutorum
Quinquaginta hactenus assignatę, vel in posterum forsan assignãdę quo ad ex
cessum, & defectum huiusmodi nullius roboris, & momẽti existant, & ad sum-
mas prædictas reductæ, & auctæ respectiuè censeantur, nisi tamẽ valor annuus
ipsius parochialis vnitæ habita ratione (vt præfertur) minor sit Quinquaginta
scutis, quo casu portio assignata, vel assignãda Vicario perpetuo nõ debeat ex-
cedere summam annuam valoris dictæ parochialis, sed sufficiat quod omnes
fructus eis dumtaxat attribuantur ipsi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum
esset, eos qui commodis priuantur, eadẽ onera quæ prius sustinebãt debere suf-
ferre. Volumus, & statuimus quod Ecclesię, Monasteria, Collegia, Beneficia, &
pia loca huiusmodi, in quorum Parochialibus Ecclesiis vnitis continget Vica-
rias prædictas erigi pro quãtitatibus fructuum ipsis Vicariis perpetuis assigna-
torum, ad solutionem Quindenniorum, quã nobis, & Cameræ Apostolicę sol-
uunt, vlterius non teneantur; sed eis detractio fiat ad ratam certorum quæ de
fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen, quod Vicarii perpe
tui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere à Sede Apostolica no-
uam prouisionem suę deputationis, & soluere Annatam pro portione fructuũ,
reddituum, & prouẽtuum certorum sibi assignata, & expedire literas Apostoli-
cas, nec aliàs ad possessionem dictarum Vicariarum, perpetuarum, & serui-
tium earundem parochialiũ admitti possint, nisi soluta Annata, & expeditis li
teris Apostolicis nouæ prouisionis, vt præfertur. Alioquin integrũ Quindenniũ

solui

solui debere, nec Vicarij prędicti antea tuta cõſcientia fructus pcipere poſſint. Volumus inſuper & ita mandamus, quod dicti Vicarij perpetui non ad liberã Ordinariorum electionem, ſed ad nominationem illorum, in quorũ Eccleſijs vnitis ponẽtur, cum ipſorum Ordinariorũ, ſeu eorũ Vicariorũ prævio examine & approbatione deputentur. Et ſi dictę parochiales vnitæ erũt Monaſterijs Regularium Mendicantium, poſſint a Superioribus dictorum Monaſteriorũ nominari ex ipſis Mendicantibus, quos ſi ordinarij pręuio examine per ſe, aut eorũ Vicarios faciẽdo idoneos ad curã animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur in Vicarios, ad nutũ tamen ſuperiorum ſuorum amouibiles deputare. Idẽque etiam ſeruetur in Regularibus Monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis Monachis fuerit, ſeruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo ſaltẽ quatuor alij ex dictis Monachis. Sicq. per quoſcũque iudices quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretãdi poteſtate, iudicari, dictari, & interpretari debere; Necnon irritum, & inane decernimus, quidquid ſecus a quoquam quauis authoritate attẽtatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cęteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod pręſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica, & ad valuas Principis Apoſtolorum de Vrbe de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuò valituras deſcribantur. Et quia difficile foret eas ad ſingula quęque loca deferri, quod earum Tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis & ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ordinationis, declarationis, ſtatuti, mandati, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Cal. Nouembris. Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

Cæſ. Glorierius.

H. Cumyn.

Ano a Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo, Quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decima, die vero decimaquinta Menſis Nouembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius ſecundo, Retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ibidem dimiſſis copiis affixis per nos Io. Andream Rogerium, & Antonium Clerici, Curſores Apoſtolicos.

Ioannes Guerardi Magiſter Curſ.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Tam

Tandem per Greg. XIII. fuit facta reductio dictarum Constitutionum pro Mendicantibus, & alijs Regularibus cōtra locorum Ordinarios, ad terminos iuris, & Conc. Trid. Romæ public. die 23. Martij 1573. fol. 1208. incip.

In tanta rerum, & negotiorū mole, qua Rom. Pont. ex omnibus mundi partibus assidue premitur, vix vitari potest, ne aliqua interdum exiliāt, quibus postea recognitis necesse est moderationis remediū adhibere. Cū itaque aliàs fel. rec. Pius Papa V. prædecessor noster, auditis grauaminibus, quæ Fratrib. ordinum Mēdicantium ab Ordinarijs locorum, & Parochialium Ecclesiarum Rectoribus multis inferri dicebātur, super sacris cōcionibus, & lectionibus habendis, confessionibus audiendis, pęnitētiis iniungendis, fratribus ad Ordines ꝓmonendis, celebratione Missarum, Cura animarum, Sacramētorū administratione, Sepulturis, Quarta funeralium, legatis, donationibus, eleemosynis, collectionibus, aliisq. huiusmodi iuribus, necnon decimis, & diuersis oneribus, ac etiam super statu, & regimine Sanctimonialium ipsis fratribus subiectarū, formatione processuum, censurarum publicatione, processionibus, præcedentia, locorum acquisitione, ceterisq. aliis rebus tunc expressis, multa per quasdā suas literas pro dictis fratribus non modo statuerit, sed & quæ tam in Cōc. Trid. decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauerit, multaq. præterea priuilegia eisdem decimo septimo Cal. Iunii, Pōtificatus sui anno secūdo, & deinde ea omnia diuersis aliis Ordinibus, & Congregationibus Regulariū non Mendicantium, etiam per modum communicationis concesserit. Postea per quandā suā Cōstitutionē de Vicariis perpetuis in parochialibus Ecclesiis vnitis per Ordinarios locorū instituendis, & portione illarū Vicariis assignanda, editā, alia super Constitutione Fratrū eorundē ad exercitium curæ animarum in eius parochialibus Ecclesiis, quæ domibus, & locis suis vnita sunt decreuerit: Demū animaduerso quod ea omnia multis dubitationib. inuoluta, magnisq. difficultatibus obstricta, multas magnasq. dissensiones, altercationes, & lites inter prædictos locorum Ordinarios, & Fratrū ipsorum Ordines, nō sine graui Diuini cultus, & animarum detrimento, ac populorum scandalo concitauerant, cōtra ac ipse sperabat, & præter suam expectationem, vt qui interdum cōquererētur multa aliter, alioq. sensu à se prolata fuisse, quā literis expressa essent. Cupiens his mederi incōmodis, primum illa omnia quæ Regularibus aliorū Ordinum quam Mendicātium cōmunicauerat, & secundum præmissa concesserat, Motu ꝓprio restrinxerit: Deinde plenius prouidere volēs, prioribus literis à se quo ad ipsos Mendicātes magna in parte moderatis, & omnes, & quascumque alias literas, quæ de aliis Ordinibus, & Congregationibus extra Mēdicātium Ordines de Obseruantia nuncupatos, emanauerant, omninò aboleuerit, causas oēs iam de his etiam in Romana Curia pendentes ad se aduocādo, lites extinguēdo, ac formatos super illis processus, latasq. sententias annullando, quemadmodum aliis suis literis in registro proximè cōpertis, nunquam tamen publicatis, plenius continetur. Postremo circa Confessariorum Regularium etiā Mendicantium approbationem, iuxta Concilii prædicti Decretum, faciendā etiam Lectores in Theologia graduatos, & certos alios tunc expressos cōprehēdi debere declarauerit. Nos hac tāta varietate cognita, quæ etiam ex multiplici literarum, & constitutionum editione procedi, præsentibus, & futuris discriminibus occurrere volentes, de nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus prædictis, & aliis omnibus literis, & Constitutionibus, quæ ab eodē prædecessore eisdem de rebus pro quorumcumque Regularium etiam Mēdicantium

cantium Ordinibus, & Cógregationibus quomodolibet emanarunt, ac oĩbus quibuscumque in eis contentis, eam deinceps dispositionem atque decisionem pro subiecta materia futurã esse, quæ siue ex iure veteri, siue ex Sacris d. Concilij Decretis, siue aliàs legitimè ante dictarũ literarum, & Constitutionũ editionem erat, & si ipsæ non emanassent futura fuisset, ad quam dispositionẽ, & decisionem, suumq. pristinum, & integrum statum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritãtia, & alia Decreta necnon prohibitiones, declarationes, mandata, & quęcũque alia ipsis literis, & Cõstitutionibus apposita, & aliàs eorum occasione, vel causa factis, his nostris Statuto, Ordinationi, & Reductioni aduersãntia, quibuscũque illa sint cócepta formulis, ac præsentationib. declarationib. modificationib. restitutionib. mẽtis attestationib. derogatoriarum derogatorij, alijsq. efficacissimis, & inuiolabilibus Clausulis, etiam motu, & potestatis plenitudine similibus, & ex certa scientia, etiam pro conseruatione Status Regularis, & ex quibuscũque alijs vrgẽtissimis causis quotiescũque roborata. Decernẽtes illa omnia pro nullis, & infectis haberi, omnesq. supradictos illarum vsu, commodo, effectu carere, ac omnes lites, & cõtrouersias, quæ corã quibusuis iudicibus siue Ordinarijs, siue Cõmissarijs, etiam causarũ Palatij Apostolici Auditoribus, & S.R.E. Cardinalibus, etiã de Latere Legatis, prædictarum literarum, & Cõstitutionum occasione super præmissis iam motæ sunt, necdum decisæ, aut finitæ, vel etiã quæ iam decisę sunt, si modo tractum habeant successiuum, easq. rursus, & inter quoscumque excitari in posterum contingat, secundum prędictam dispositionem, nec aliter decidendas: futura verò dubia, & difficultates quãdocũque, & vbicũque orientur, ad Nos, & Sedẽ Apostolicã, vbi & cetera, quæ ad Decreta dicti Cõcilij pertinent quotidiè declarantur, omninò referenda esse; necnon irritum, & inane quidquid secus super his per quoscumque scienter vel ignorante contigerit attentari. Mandamus, &c. Non obstantibus, &c. Datum Romæ &c. Anno Incarnationis Dominicę 1572. Cal. Martij, Pontificatus nostri Anno Primo.

Quibus sic stantibus, deinde per Sixtum V. fuit facta confirmatio Priuilegiorum, indultorum, & exemptionum Fratrum Minorum, & Monialium Sancti Francisci de obseruantia, ac Sanctæ Claræ, & Tertij ordinis de pęnitentia, die 3. Octobris 1587. cum Clausula in his omnibus, in quibus decretis Conc. Trid. non aduersentur, vt per eius Constitutionem incip. Etsi Mendicantium Ordines fol. 244. in Bullario Cetera, ergo priuilegia non aduersantia remanent, vt clarè etiam patet ex dispositione d. Conc. sessione 25. de Regular. cap. 20. fin. ibi (in ceteris omnibus præfatorũ Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa) vt per Emanuel. Roder. in tomo 1. quæst. Regul. q. 8. art. 8. & per Io. Bapt. Confect. in d. Summario priuileg. tit. 3. cap. 4. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione, & validitate fol. 56. qui etiam tractant, An regularium priuilegia per non vsum, seu contrarium vsum, aut per præscriptionem tollantur, quæ clausula est clarior illa Gregor. XIII. confirmantis d. priuilegia, quatenus sint in vsu, & sacris Canonibus, & Decretis Sacri Conc. Trid. non aduersentur, sub di 21. Aprilis 1575. fol. 1233. incip. Benigna.

Per Sãctissimũ D.N.D. Paulũ V. sub die 29. Aprilis 1606. fuit facta cõfirmatio priuilegiorũ monachorum ordinis Cœlestinorũ cũ hac Clausula, quatenus Sacri Conc. Trid. Decretis, necnon Regularibus dictę Cõgregationis institutis à Sede Apostolicã approbatis, non aduersentur, ac reuocata nõ sint, nec sub ali

quibus

quibus reuocationibus comprehensa, Apostolica authoritate tenore præsentiũ perpetuò confirmamus,& approbamus, illisq. perpetuæ,& inuiolabilis Apostolicę firmitatis robur adijcimus, ac omnes,& singulos tam iuris, quam facti, & solemnitatum etiam de iure necessariarum, aut aliàs quomodolibet requisitarum, forsan omissarum, & alios defectus qui interueniunt in eisdem, supplemus.

Insuper Greg. XIII. non solũ reuocauit tres Constitutiones prædictas Pij V. sed etiam per eũdem fuit facta reductio quarundam literarum Pij V. sub die 26. Nouẽbris 1568. pro Militibus Sãcti Ioannis Hierosolymitani ad terminos decretorum Concil. Trid. qui Milites, cum etiã Regulares sint, vt dixi suprà, in vers. Monasteria Monialium, fol. 394. dictã Cõstitutionem inserendã esse censui, quæ habetur in Bullar. fol. 1295. incip. Circũspecta,& infrà. Motu proprio, & non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed ex mera voluntate, ac deliberatione,& certa scientia, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia, exẽptiones, gratias, & indulta Magistro, Conuentui, Militibus,& Militiæ dicti hospitalis per quoscũque Romanos Pontifices prædecessores nostros,& Sedẽ prædictã in genere, vel in specie quomodolibet concessa,& confirmata, necnon dicti Pij V. literas super eorundẽ confirmatione emanatas, sub datum Romæ apud Sanctũ Petrũ, sub Annulo Piscatoris die 29. Nouemb. 1568. Pontificatus sui anno tertio, ad prædicti Concilij Decretorũ terminos, tenore præsentium reducimus, ac reducta esse, nihilq. ex ipsis priuilegijs, exẽptionibus, gratijs,& indultis Ordinarijs locorũ detractum esse, quo minus ipsorum Militũ Vicarij, Cappellani, Ministri, Seruiẽtes, Ascripti Coloni, Procuratores,& familiares Militum huiusmodi, quibus ea iã concessa sunt,& in posterum cõcedi contigerit, ab ipsis Ordinarijs tamquã Sedis Apostolicę Delegatis, de eorum excessibus, criminib.& delictis, ẽi extra visitationẽ, quando, & quoties opus fuerit, inquiri, visitari puniri,& corrigi possint, ipsorũq. Ordinariorũ iurisdictioni plenè in prædictis subiecti existant (Exceptis tamen ijs, qui Ecclesijs, alijsq. locis dictorum Militum actu seruiunt,& intra eorũ septa,& domos residẽt, ac sub eorum obediẽtia viuunt, quæ oĩa debere simul cõcurrere intelligãtur, siue ijs q legitimè,& secundũ Regulã prædictæ Religionis professionẽ fecerint, de qua loci Ordinario constare debeat: & ita in præmissis omnibus,& singulis per quoscumque Iudices,&c. Non obstãtibus,&c. *Sess. 24. de refor. gen. cap. 11.*

Eiusdem Pii Papæ V. literis memoratis quo ad alia, & in eo maximè quod voluit prædictorum Militum priuilegia, illorumq. confirmationem non comprehendere neque ecclesias, neque personas in his, quæ ad curam animarum pertinent, sed in his dicti Conc. Trid. decreta omnino seruari debere, in suo robore permanentibus. Volumus autem, quod præsentium transumptis,&c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 25. Nouembris. 158:. Pont. nostri anno nono. *Sess. 25. de reg. cap. 11.*

Per eundem Greg. XIII. die 7. Ianuarii 1584. fuit facta declaratio facultatis, Ordinariorum visitandi,& corrigendi loca,& personis Militiæ,& Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani, in his dumtaxat, quæ concernunt curã animarum, aut Sacramentorum administrationem, in quibus Conc. Trid. Decreta,& Constitutionem fel. rec. Pii V. sub die 22. Septembris 1571. editam, seruari omninò voluit, fol. 1326. in Bullario incip. Consueuit,& vide cap. per exemptionem, de priuileg. in 6. et Conc. Trid. sess. 25. de regular. c. 11. et dicta Pii V. Constitutio sequens est hæc. *Gregor. XIII.*

Breue per quod datur forma Episcopis, & alijs locorum superioribus, vt tanquam Sedis Apostolicæ Delegati tãtum visitare possint Parochiales Ecclesias Ordinis S. Io. Hierosolymitani, in his dumtaxat, quæ curam animarum, & Sacramentorum administrationem respiciunt, & hoc gratis absque vlla impensa, & onere fol. 1134. in Bullario incip. Exposcit, & infrà.

Pij V. Decernimus, declaramus, statuimus, omnes, & singulos locorum Episcopos, & alios Superiores, tãquam Apostolicæ Sedis Delegatos, omnes, & quascũque parochiales Ecclesias, ceteraq. beneficia Ecclesiastica suarũ Ciuitatũ, & Diœces. quibus animarũ cura imminet, ad dictam Religionem, eiusq. Milites, Cappellanos, Ministros, Rectores, quomodolibet ptinent, ẽt quod in eis Episcopalem, & temporalẽ iurisdictionẽ Religio, & Milites prædicti haberent, eorũq. Ecclesias, Rectores, Vicarios, & Ministros quoscumque (in his tamen dumtaxat, quç animarum curam, illiusq. exercitium, & Sacramentorum administrationem respiciunt) visitare, omnesq. actus visitationem concernentes, exercere pone, & debere, ac Rectores, ceterosq. huiusmodi ministros curam animarum exercentes, minus idoneos repertos, siquidẽ ad nutum amouibiles sint, statim amouere: si verò titulares sint, illico suspendere, ac superiores eorũ monere, vt intra aliquẽ breuem terminum in locum amotorum subrogẽt alios idoneos, prius tamen per ipsos Episcopos, & alios Superiores examinatos, & approbatos, Titularibus verò suspẽsis, deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, vt supra in Coadiutores, seu Vicarios iuxta Decretũ Concilij, sess. 21 c. 6. Interea verò dũ hæc subrogatio, seu deputatio fiat, ipsi Episcopi, & alij Superiores ꝓ necessitate curæ animarũ prouideant arbitrio suo; quod si Superiores dictorum Rectorum, & Ministrorum intra tempus præfixum nõ subrogauerint, aut deputauerint, vt suprà, tũc dicto termino elapso ipsi Episcopi, & alij Superiores alios præuio examine iuxta eiusdem Cõcilij formã idoneos repertos in locũ amotorũ subrogent. Titularibus vero suspensis coadiutores deputẽt iuxta dictũ capitulũ sextũ, sess. 21. qui tamen in dictis parochialib. perinde inseruiant, ac si subrogati, aut deputati ab ipsis Superioribus Religionis, & militiũ prædictorũ fuissent. Volumus aũt, quod Episcopi, & alij Superiores prædicti visitationẽ huiusmodi, & prædicta omnia solum tamquam Delegati Apostolicæ Sedis, & gratis, & absque vllis dictæ Religionis Rectorũ, & Ministrorũ impensis, & onerib. faciant. In collatione itẽ ordinum, necnon consecratione Ecclesiarũ, & sacrorũ vasorum, ac benedictionibus, & alijs actibus spiritualitatem cõcernentibus, ac institutione præsentatorum ab eisdẽ Militibus ad beneficia, aut approbatione, seu cõfirmatione, quas ab eisdẽ fieri harũ præsentiũ vigore cõtigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittãt, qui qualitates à Cõsilio requisitas nõ habeãt, ac præuio examine iuxta eiusdẽ Concilij Decreta idonei nõ existant; Nolumus autẽ Episcopos, & alios Superiores locorum suprascripta facultate visitãdi vti, qui cum eadẽ Religione, & Militib. super iurisdictione Episcopali in locis visitan. corã quibuscumque iudicib. litigãt, nisi ipsi Episcopi, & alij Superiores ĩ quasi possessione antiquæ exercitij iurisdictionis huiusmodi existerẽt, saluo tũc iure vtrique illæso in petitorio, sed qđ Episcopi, & alij Superiores viciniores ius aliquod in iurisdictione huiusmodi non habẽtes, nullumq. interesse prorsus prætendentes, facultate prædicta vtãtur. Nolumus itẽ per præsentes vllum afferri præiudicium iuri visitandi dictas parochiales Ecclesias & alia beneficia curã animarum habentia, quod antea Religioni, & Militibus prædictis cõpetebat, inhibemusq. expresse

pressè dictis Episcopis,& alijs Superiorib. ne hac facultate visitan.eis per præsentes concessa,alio vtantur modo, quam præscripto, sicq. quoscumque Iudices, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum,sub annulo Piscatoris, die 22. Septemb.1571.Pontificatus nostri Anno sexto.

In confirmatione Priuilegiorum Religionis Sancti Ioannis Hierosolymitani factà à Sanctis.Cle.VIII.die 27.Iunij 1592.in fine, addita est hæc Clausula: Volumus autem quod fel.rec.Pij V.22. Semptemb.anno sexto,ac Greg.XIII. prædecessorum nostrum literis,sub annulo piscatoris 25.Nouembris anno nono Pontificatuum suorum expeditis, suo robore ,& efficacia permanentibus, præsentes literæ non comprehendant, neque Ecclesias neque personas in his, quæ ad curam animarum pertinent,in quibus Decreta Conc.Trid. huiusmodi omninò seruari debeant.

Reuocatio Priuilegiorum Hospitalis Sancti Lazari Hierosolymitan. de Hospitalibus, & pijs locis leprosorum.

PIVS PAPA V.

GRaues ad nos quotidie querelæ deferuntur de Magistro,Cõuentu,& Fratribus Hospitalis Sancti Lazari Hierosolymitani, qui obtentu priuilegiorum suorum, multa secus quantũ par esset fidentius conati, præ studio dũ habeant quod ambiunt, neque modũ pietatis vllius, neque benignitatis erga se nostræ ponderantes,varijs artibus moliuntur quemadmodum disturbent, atque deijciant oẽs alios à regimine,cura & possessione illorum Hospitalium,& religiosorum locorum,quæ sub inuocatione S.Lazari leprosorum aliqñ fundata,cõstructa,& instituta,deinde aut Ecclesijs,Monasterijs,Xenodochijs,Collegijs, Vniuersitatib.et studiorum generalium,diuersisq. alijs sacris,& religiosis locis vnita,aut in eorum commodum suppressa fuerunt,seu quorum curam,seu bonorum administrationem seu fructuum dispensationem,vel ipsæ Ecclesiæ,vel Conuentus,vel Venerabiliũ locorum Sodalitates, vel honesti Ciues,vel etiam priuatim alij spectatęq probitatis viri habent,& aut in illis, aut ex illis prædictis Ecclesiis, Monasteriis,Xenodochiis,Collegiis,Vniuersitatib.Piis locis,& pauperibus suarum quisque Ciuitatum,& locorum,vti diuersæ, & multiformes caritatis,& misericordiæ species suadere videntur,variæ item egestates, necessitatesq. expetunt,piè sanctèq. suppeditant.Quin etiam Magister,& Conuentus in vniuersum,singulatim vero quidam fratres,iã aliquot huiusmodi administratores,& possessores, immò verò primarias quasdam Italiæ Vrbes litib. & controuersiis multifarias concitatis,grauiter infestarunt.Quocirca nos Indignũ rati,tot tantasq. piorum operum rationes,iamprìdẽ accõmodas,dictorũ priuilegiorũ causa impediri,volentesq. sicut officii nostri munus, pietatisq. causa postulat,sedulo prouidere,vt Hospitalium, & locorũ huiusmodi optimus status, rerũq. dispositio cõmoda,& vtilis perpetuò cõstet,hoc quoque Sacrosanctum Iesu Christi patrimonium piis,honestisq.vsibus perpetuò illibatũ conferuetur, ac simul Magistro,Conuentui,& Fratrib. prædictis, omnis omninò molestãdi via præcidatur,Motu proprio,& ex certa scientia nostra,deq. Apostolicæ potestatus plenitudine,oẽs,& singulas causas,in Romana Curia & extra ea, coram

quibu-

quibuscumque Iudicibus ordinarijs,& delegatis, ēt causarū Palatij Apostolici Auditorib. ac S.R.E. Cardinalibus, inter Magistrum,Conuentum,& Fratres prædictos,ēt collationem commendam,aut aliam cōcessionem à dictis Magistro, & Conuentu habentes,ac quoscūque alios curā,regimen,& administrationem,ac possessionem Hospitalium,locorum,& bonorum prædictorum,per viam vnionis,suppressionis,cōmissionis prouisionis,Commendæ, administrationis,alteriusue concessionis,aut etiam priuilegio fundatione, consuetudine, permissione,vel alio quocumque modo habentes;super eisdē Hospitalibus,locis, & bonis, eorumq. regimine, administratione, possessorio, spolio, rebusq. alijs latius deductis,& illorum occasione,tā coniunctim,quam diuisim,in quacumque instantia pendentes,quarum singularum merita,necnon iudicum, & aliorū collitigantium nomina, cognomina,gradus,& nobilitates,litisq & litiū huiusmodi statum,præsentibus haberi volumus pro expressis,in statu,& terminis in quibus reperiuntur,harum serie ad nos aduocamus,ac litem,& lites huiusmodi penitus exstinguimus,dictisq. Magistro,Conuentui,& Fratrib.ac quibuscumque alijs ēt in quorum fauorē de dictis Hospitalibus,& locis S. Lazari leprosorum , prætextu huiusmodi priuilegiorum dispositum est, vt præfertur, perpetuum silentiū imponimus. Pręterea,oēs,& quascumque collationes,prouisiones,Commendans,concessiones,commissiones,& alias dispositiones, de ipsis Hospitalibus,& locis,ab eisdem Magistro,& Conuentu quibuscumque factas,indeq. secutas à Nobis,& Apostolica Sede ēt Motu simili confirmationes, vel nouas prouisiones,ac etiam concessiones,facultates,& licentias, quod Hospitalia leprosariæ,& alia loca quæcumque tam in Vrbe,quam quibuscumque terris,dominijs,& locis,sub inuocatione S. Lazari leprosorum huiusmodi fundata,constructa,erecta,& instituta, & quæ fundari, construi, erigi, & institui continget,etiā si per Magistrum,Cōuentum,& Fratres huiusmodi recepta,aut possessa non sint,vbi vllo vnquam tempore fuit,est, vel erit Hospitalitas leprosorum,seu infirmorum S.Lazari nūcupatorū, de qua legitimè coram locorum Ordinariis constet,etiā si iuris patronatus laicorum essent,cum omnibus vnionibus,annexionibus,incorporationibus, & applicationibus, illis pro tempore factis,Hospitali S.Lazari prædicto,subiecta,& incorporata,& ad ius,proprietatemq. & omnimodam dispositionem,institutionem, & collationem Magistri pro tempore existentis,& Conuentus prædictorum,iuxta ipsius Hospitalis stabilimenta pertinere cēseantur,prout alia eius Hospitalia,Capellę,Oratoria, beneficia,& loca spectabant,illaq. per Fratres prędictos,non autē per alias Ecclesiasticas,aut seculares personas,etiam Ciuitatum,& Terrarum,Opidorum, & Villarum,Communitates,vel Vniuersitates regi,& gubernari,& in signum recognitionis superioritatis dicti Hospitalis, aliquo rationabili Canone,seu cēsu,per Magistrum,& Conuentū,ac Definitores generalis Capituli dicti Hospitalis imponendo,singulis annis respondere; Præterea Hospitalia,& loca huiusmodi obtinentes,cuiuscumque dignitatis,Ordinis,& Conditionis fuerint, responsiones,& iura Annatarum,vacantium,mortuariorū,arreragiorū,& passagiorum Hospitali S.Lazari,& illius Aerario communi soluere teneantur,& ad id etiam per Magistrum, & Conuentum prędictos compelli, & non soluentes censuris,& pęnis Ecclesiasticis innodari Hospitalibusq. priuari possint, Necnō quęcumque alia priuilegia,concessiones,facultates,& indulta,dictis Magistro Cōuentui,fratribus,& personis,super reuocatione huiusmodi Hospitalium ad pristinam Hospitalis S.Lazari Hierosolymitani naturam,ac regimen,& administrationem,

nistrationem,etiam per modificationes, & reformationes nostras illi cōcessa, & confirmata,quibuscumque concepta formulis,ac etiam restitutiuis,præseruatiuis,derogatorijs,derogatoriarum derogatorijs,alijsq. efficacioribus,efficacissimis,& insolitis Clausulis, necnon vim contractus inducentibus,& alijs decretis suffulta (quorum omniū tenores ēt præsentibus haberi volumus pro expressis) authoritate Apostolica,tenore præsentium specialiter,& expresse reuocamus & Apostolicas ac alias literas,necnon processus,& inde secuta,quęcūque cassamus,& annullamus,volumusq. illa omnia vires & effectum de cetero non habere,ipsaq. Hospitalia,& loca,eorumq. res,& bona,deinceps vt antea regi, & gubernari ac de illis disponi,nec vllo annuo censu, canone, subsidio, vel alio onere, per Magistrum,Conuentū,& Definitores prædictos grauari,nec ad aliā respōsionē aut iura aliqua, eis præstāda vllo vnquam tempore teneri,nec sub aliquo alio iure Magistri,Conuentus,& Hospitalis S.Lazari huiusmodi consistere debere,Districtius inhibentes eisdem Magistro, & Cōuentui, ac quibuscumque alijs ēt in quorū fauorē de dictis Hospitalib. seu locis prætextu huiusmodi priuilegiorum dispositum est,vt præfertur, ne illorum occasione seu prætextu vel aliàs quocumque modo sese præmissis interponere,aut quempiā vlterius super illis vexare,impedire,vel turbare quoquo modo præsumant.Quod si secus fecerint,eos,& eorū singulos excōmunicationis sententia innodamus, ac Magistratu,Dignitatibus,Officijs Beneficijs,Iuribus,Priuilegijs,& Indultis quibuscumque, eorumq. vsu & cōmodo priuamus, inhabilesq. ad oīa esse volumus, eo ipso. Ac decernentes sic per quoscumque Iudices Ordinarios,& Delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores,ac S.R.E.Cardinales, in quauis causa,& instātia,sublata,&c. iudicari,&c. debere.Ac irritum &c. attentari,Et nihilominus vniuersis, & singulis locorum Ordinarijs tenore præsentiū mandamus,vt ipsi per se,vel alium, seu alios, Ecclesiis, Monasteriis, Xenodochiis, Hospitalibus, Collegiis, Vniuersitatib. Sodalitatibus, Rectoribus, Cōmendatariis,Administratoribus,& personis prędictis,eorūq.singulis qñcumq.requisiti fuerint,aut molestiam aliq̄ ab ipsis Magistro,Conuentu,& Fratrib. coniunctim,vel diuisim irrogari intellexerint,in præmissis efficacis defensionis pręsidio assistentes,procurent authoritate nostra,illos oēs in suis possessiones,& iuribus pacificè conseruare, non permittētes eorū quempiā per ipsos Magistrum Conuentum,& Fratres,aut alios quoscumque super iis quomodolibet molestari,contradictores quoslibet,& rebelles,per prædictas aliasq.grauiores cēsuras, & pœnas ceteraq. iuris, & facti remedia appellatione postposita cōpescendo, censurasq. & pęnas ipsas ēt iteratis vicibus aggrauādo, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit,auxilio brachii secularis.Non obstantib. præmissis,& Nostra de non tollendo iure quęsito,ac aliis Cōstitutionibus,& Ordinationibus.Apostolicis,necnō Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani & Conuentus prædictorum iuramento cōfirmatione Apostolica,vel quauis firmitate alia roboratis Statutis Consuetudinibus,Stabilimentis,Vsibus,aliisq. Priuilegiis, & Indultis Apostolicis illis,ac eisdem Magistro,Cōuentui, & Fratrib. à quibuscūque Ro.Pōt. & nouissime tam à re.me.Pio Papa IV. prædecessore nostro in ipsius Hospitalis S.Lazari Hierosolimitani,& Regulæ restitutione, & ampliatione, quam ēt a Nobis in illius modificatione ēt motu.scientia,& potestatis plenitudine similibus concessis,cōfirmatis,& extensis quibus inter cetera cauetur expresse, qđ vniones,annexiones,& incorporationes similes,vel dissimiles,ac quęcūque aliæ distractiones hmōi Hospitaliū, & locorū quacumque ratione, vel causa, ēt

Motu, ſcientia; & poteſtatis plenitudine ſimilibus, & etiam cũ expreſſa huiuſmodi priuilegiorum, & ſtabilimentorũ derogatione, nullius penitus ſint roboris, vel momenti, & habeantur prorſus pro infectis; nec cenſeatur in hac parte vnquam derogatum per quaſcumque Clauſulas, & etiam derogatoriarũ derogatorias, fortiores, & efficaciores, niſi dum, & quoties de illorum, ac ẽt certarum in ſpecie deſuper cõfectarum literarum, de verbo ad verbum verè, & non per Clauſulas idẽ importantes inſerto tenore de ipſorum S.R.E. Cardinalium conſilio derogetur, nec etiam tunc, niſi ad id Magiſtri, & Conuentus prędictorum expreſſus accedat aſſenſus, & ſemper in huiuſmodi quæ ſic fient de cõſilio prædicto, derogationibus cenſeatur appoſita Clauſula, quod tunc demum effectum ſortiantur, cum conſenſus Magiſtri, & Conuentus prædictorum acceſſerit, & nõ aliter, nec alio modo; quodq. priuilegijs, ſtatutis, ſtabilimẽtis, alijsq. præmiſſis, etiam per quaſcumque literas Apoſtolicas ẽt quaſuis Clauſulas generales, vel ſpeciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioreſq. & inſolitas, ac etiam irritantia decreta, ſub quacumque verborũ expreſſione in ſe continentes, nullatenus derogari poſſit, nec quo ad illa derogatum cenſeatur, niſi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo inſertus, & huiuſmodi derogationes conſiſtorialiter factæ, & per trinas diſtinctas literas eundem tenorem continentes, tribus diſtinctis ſimilibus vicibus, Magiſtro, & Conuentui prædictis intimatæ, & inſinuatæ fuerint, ac ipſorum Magiſtri, & Conuentus ad id expreſſus accedat aſſenſus, & aliter factæ derogationes nemini ſuffragentur, ac Magiſter, & Conuentus prædicti ad parendum literis derogatorijs huiuſmodi & decretis ſuper illis proceſſibus, ac illorum executoribus, & ſubexecutorib. eorumq. mandatis, & monitionibus minimè teneantur: ſed literarũ huiuſmodi executionem omnino impedire, nec ratione reſiſtentię cenſuris eccleſiaſticis per eoſdem executores, vel ſubexecutores factis innodari poſſint. Quibus omnib. ẽt ſi de eis, &c. tenore, &c. in genere, & in ſpecie ad effectum ſufficientis derogationis eorum pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Ceterum iubemus præſentes conſuetis. Vrbis locis publicari, & exempla de more applicari, eaſq. ſic publicatas Magiſtrum, Conuentum, & fratres prædictos, ceteroſq. omnes, & ſingulos quorũ intereſt, æquè obligare volumus, ac ipſæ præſentes (quibus ſola noſtra ſignatura ſufficiat, & vbique tam in iudicio quam extra illud fidem faciat) eſſent omnibus ſingulatim, ac perſonaliter intimatæ.

Placet Motu proprio. M.

Anno a Natiuitate D. milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decima, die verò vndecima menſis Auguſti, Pont. Sanctiſſimi D.N. Pij Diuina prouidentia Papæ V. anno eius Secundo Retroſcriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ in Acie Campi Floræ & Valuis Cancellariæ Apoſtolicæ, vt moris eſt, per nos Io. Andream Rogeriũ, & Scipionem de Octauianis, S.D.N. Papæ Curſ.

Ioannes Andreas Panizza Magiſter Curſ.

De priuilegijs huius Militię vide Pij IV. Conſtitutionem, nu. 126. incip. Inter aſſiduas, fol. 852. cum ibidem adnotatis per Dominũ Laertium Cherubinum.

Po ſtremo

Postremo animaduertendũ est, qualiter vtriusque sexus Religiosis personis ordinũ médicantium Pius V. concessit exemptiones ab Exactionib. Gabellis, Pedagijs, & Vectigalibus, vt per eius Constitutionem sub die 29. Iulij 1566. fol.944.in Bullario incip.

Dum ad vberes, quos Sacri Médicãtiũ Ordines in agro Dominico quotidie faciũt fructus, attente respicimus, & attentæ cõsiderationis indagine perscrutamur, ipsorum religionis synceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus sub humilitatis spiritu, deuotũ Altissimo præstant famulatum; Dignũ, quin potius debitũ reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ semotis quibuslibet grauaminibus, promptiores eisdẽ Altissimi inhæreant seruitijs. Hinc est, quod Nos volentes eosdẽ Mendicantiũ Ordines, ad dilectos filios eorum Fratres, & Monachos, ceterasq. personas, ac etiã Moniales quaslibet eiusdem Ordinis sub illorum cura degentes specialibus fauoribus, & gratijs prosequi; Motu proprio, nõ ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed ex certa nostra sciẽtia, ac de Sedis Apostolicæ potestatis plenitudine, qđ ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, oẽs, & singuli Mendicãtium Ordinum hmõi Fratres, Monachi, & dilectæ filiæ in Christo Moniales, seu Sorores, ac aliæ vtriusque sexus personæ Regulares, vbilibet p totũ Christianũ Orbem diffusi, & constituti, illorumq. Monasteria, Cœnobia, Domos, Conuentus, Ecclesiæ, Cappellæ, Oratoria, & alia loca ẽt vnita, ac mẽbra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, possessiones, prædia, agri, & alia oĩa, & singula mobilia, & immobilia, ac se mouentia, & vbilibet, ac quibuscũque rebus consistentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarij, locatarij, & affictuarij negotiorumq. suorum gestores vniuersi, quõlibet nuncupati, nunc, & pro tempore existentes, in perpetuum ab omnibus, & singulis exactionibus, tam vrbanis, quam rusticis, necnon Datijs, Gabellis, Pedagijs, Vectigalibus, Collectis, Impositionibus, & oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, ac tam realibus, quam personalibus, metis & mixtis, etiam subsidio triennali, & augmẽto ac facultatibus, equorum taxis, militumq. hospitijs, ac aliàs quibuscumque nominibus nuncupatis, quauis authoritate, quõlibet imponi consueuerunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcumque mercium, & rerum cuiuscumque generis, vel qualitatis existentiũ, tam per mare, & aquam dulcem, quam per terram, vndecumque, & quõcumque pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcumque mortuorum, & viuorũ, & quæ aliàs quomodolibet, & ex quauis causa, ac super quibuscumque rebus tam in alma Vrbe nostra, quam extra eam, vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, necnon a contributionibus, & solutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & vestitu, quam quocumque alio vsu suo tantum, ac tam emendo quam vendendo & aliàs quõlibet negotiando, necnon etiam a solutione quadrantis pro singulis libris carnium, de animalibus quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon ẽt, quę in suis ædibus, prædijs, & possessionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac a cõtributione sumptuum, & expensarum, quæ aliquãdo pro pontibus, & vijs, aquæductibus, muris, mœnibus, alijsq. machinis struendis, & reparandis seu reficiendis, ac ciuitatum, terrarum, & locorũ quorũcũque fortificationibus, necnon ẽt aliàs in oĩbus, & p oĩa, ac tã in dicta Vrbe, q̃ extra eã, vbilibet penitus, & oĩno liberi, immunes, & exẽpti, ac liberę, & exẽptę, liberaq immunia, & exẽpta sint, & esse censeãtur, ac

Pij V.

In fauorem omniũ clericorũ vide s. quã, de censi & Clemen. Præsenti eod. tit. & Conc. Tri sess. 25.c.20

Has immunitates etiã oẽs alij regulares per sua priuileg dicuntur habere, vt sunt Benedictioni & ẽt p extensionẽ factã a Pio V. Exẽptio a quadrante carnis p singulis libris carniũ.

Hic corrigitur L. ad instruct. cum. gl. Doct. C. de sacrosanct. Eccl. & olim correcta fuit per Author. Itē nulla Cōitas C. d. Episc. & cler. & pro eadē faciunt. c. nō minus, & e aduersus, de im. Eccl. et c. quāquam de censib. in 6. & ca. fi. de vita & ho. & alia superius dicta.

pro talibus teneantur, & reputētur, quodque terræ, agri, & possessiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquādo pro pascuis animalium ad certum tempus reseruantur, nullatenus vnquam comprehendātur, nec comprehendi censeantur, ac etiam Monasteria, Cœnobia, aliaq. omnia Regularia loca prædicta, pro quorumcūque militum, tam equitum, q̄ peditum hospitijs quemadmodum magno cū nostro dolore hucusque in plerisque locis factum comperimus, nequaquam assignentur, nec assignari debeant. Et insuper quod fructus, redditus, prouentus, & alia quæcumque bona Monasteriorum, Cœnobiorū, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab alijs, quā a Syndicis Procuratoribus, & Religiosis Fratribus Monachis, & Monialibus alijsq. personis præfatis exigi, illaq. dumtaxat in beneficium loci, vel sustentationē ipsorū religiosorum Fratrum, & Monialium expēdi, nec per alios quoscumque, quouis nomine censeantur, nec in alium, q̄ præmissum vsum conuerti, seu expēdi possint, neque debeant, nisi de consensu Superiorū illius loci, cui data, vel consignata aut donata fuerint, seu ad quem aliàs spectabūt, nec ēt soli tutores, aut Curatores, seu protectores, & alio nomine Sanctesij, aut aliàs nuncupati, de eisdem bonis vllo modo disponere possint. Quodque id ipsum ēt de eleemosynis, oblationibus, quibuscumque alijs donatiuis intelligi, & obseruari debeat, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo statuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. Necnon Fratres Monachos, Moniales ac alias Regulares personas eorūque Monasteria, Cœnobia, Cōuentus, Ecclesias, Cappellas, Oratoria, & alia loca, & terras, possessiones, prædia, agros, & bona, necnon Laboratores, Colonos Arrendatarios, ac gestores, prædicta, vt pfertur, libera, immunia, & exempta, eiusdē authoritate, & tenore facimus, ac fore, & esse decernimus. Mādantes propterea dilectis filijs modernis, & pro tempore existentib. Cameræ Apostolicæ Camerario, præsidentibus, & clericis, ac Comissarijs, agentibus, & officialib. quibuscumque, vt omnibus, & singulis, tam virorum quam mulierum Monasterijs Mēdicantium Ordinum hmōi existentib. sub ditione nostra temporali, mediatē vel immediatē constitutis, tātum sal, quantum pro eorum vsu sufficerit singulis annis omni dilatione cessante, & cōtradictione romota contribuere, & assignare, ac contribui, & assignari facere debeant realiter, & cum effectu. Districtius etiam in virtute Sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac excommunicationis maioris latæ sententiæ, ac duorum millium Ducatorum auri de Camera pro vna, Basilicæ Sancti Petri de Vrbe, & pro altera me dietatibus, singulis Monasterijs, & locis præfatis, quæ molestari seu perturbari contigerit, irremissibiliter applicandorum pœnis, eo ipso, & quoties contrafactum fuerit, incurrendis. Inhibentes, &c.

Nota quod sub reuocatione supra relata facta per Greg. XIII. incip. in tāta; fol. 410. non comprehenditur ista Constitutio Pij V. vt animaduertunt author Catechesis Neap. fol. 302. & Sorbus in d. Compen. fol. 541.

S.D.N.D. Pauli V. exstat Constitutio qua reuocauit facultates Superioribus quorumcumque Ordinum concessas cognoscendi causas suorum subditorum ad officium Sanctæ Inquisitionis pertinentes, quam habes supra in verbo hæretici. Idem reuocauit, ac de nouo concessit Indulgentias Regularium, quam habes in verbo, Indulgentiæ, super declaratione Ordinum Mendicantium.

Pius

Pius Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pōtifex tam vniuerſalis Chriſtianæ, quam ſingularium eius Religionum præcipuus defenſor. & infra.

Motu proprio non ad ipſorum Fratrum vel alicuius eorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulos quattuor mendicantium Ordinum, videlicet Sancti Dominici, & Sancti Franciſci, ac Eremitarum Sancti Auguſtini, necnon Carmelitarum, ad quos etiam recenſeri volumus ſeruos Beatæ Mariæ nominibus comprehenſos fratres, eorumq. Domus, Monaſteria, & loca etiā ſi in Communi propria bona tam mobilia, quam immobilia & ſtabilia, ac alia quæcumque poſſederint Mendicātium vocabulo, & omnibus, & ſingulis Mendicantium priuilegiis eis quomodolibet conceſſis, vti poſſe, & debere, nec ſuper pręmiſſis vllo vnquam tempore moleſtari poſſe authoritate Apoſtolica per pręſentes ſtatuimus, & declaramus. Ac tam Concilii Tridentini, quā omnia, & ſingula alia decreta, ſtatuta, ordinationes, priuilegia, & iura de mendicantibus loquentia ad omnes, & ſingulos ordines præfatos, eorumq. Domos, & loca, etiam propria bona in Communi tamen retinentes extendimus, & ampliamus, illaq. de illis loqui etiam authoritate præfata per eaſdem præſentes declaramus. Ac inſuper eiſdem Ordinariis, & quibuſuis aliis tam Eccleſiaſticis, quam ſecularibus quauis authoritate fungentibus in virtute Sanctæ obedientiæ, & aliis arbitrio noſtro moderandis pœnis ſimiliter per præſentes mandamus, vt ſi qui per eos tam noſtro, quam prædeceſſoris noſtri temporibus, tam ratione ſeminarii, ſubſidii, & decimarum, quam aliorum onerum huiuſmodi exactum fuit, id totum eiſdem Fratribus omni mora, & dilatione poſtpoſitis, reſtituant, diſtrictius inhibēte, eiſdem locorū ordinariis, ceteriſq. per tā eccleſiaſticis, q̄ ſecularibus, quauis authoritate fungētibus, & cuiuſuis dignitatis, gradus, & conditionis exiſtentibus, ne eoſdem mendicantium ordinum fratres præfatos, bona huiuſmodi retinentes, quouis prætextu ſuper ſeminarii, ſubſidii, & decimarū contributione moleſtari, inquietare, vel perturbare audeant, vel præſumāt. Decernentes, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris die 1. Septembris 1569. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Publicata die 29. Septembris 1569.

Adde hanc Conſtitutionem ad c. vnic. §. ſane, de relig. dom. in 6. fuerunt etiam connumeratę alię Religiones inter mendicantes ordines, vt notaui in tit. de verb. ſign. huius libri.

Hęc breuiter de priuileg. Regularium dixiſſe ſufficiāt, cetera particularia ſatis abunde habentur in d. Compēdio priuilegiorū cū additionibus Sorbi, ac in Compendio priuilegiorum Minimorū, pręſertim in verbo Notāda priuilegiorum per Paſſarellū. D. Io. Bap. Confectius duos libros edidit vno volumine cōtentos, ſic inſcriptos, Collectio priuilegiorum Sacrorū Ordinū Mendicantium & non Mendicantiū iuxta Sacri Conc. Trid. reformationē, & Summorū Pōtificum nouiſſimas cōfirmationes & innouationes, alter vero ſic. Summarium materiarum notabiliū ex ſupradictis priuilegiis, et literis Apoſt. necnō iure Cōmuni, ac Decretis Sac. Conc. Trid. deſumptū, et ſub ſuis titulis, et ordine in vnū cōgeſtū atque redactū, impreſ. Florentię anno 1597. Nouiſ. vero Eman. Roderic. magnū volumē edidit Regulariū, et Canonicarū q̄ſt. Salamanticę impreſ.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVONIAM sequens Rotę Rom.decisio ad quartam Episcopalem pertinens, inter volumina nouissimarum decisionum diuersorum eiusdem Rotæ Auditorum minimè excussa reperitur, & perspiciens ad sedandas lites, quæ excitari possent, plurimum prodesse, vt aliis innotescat, ideo communitati consulendo, illam fideliter, sicuti impressa ad manus peruenit meas, sic typis mandari curaui.

Fuit dubitatum per Ill. & Reuerendissimum D. Seraphinum Oliuarium Razaliũ Rotæ Auditorē in causa Siracusana. Quartæ, An opera pia, in quibus consumenda sunt bona hæreditaria, sint priuilegiata à iure, ita vt non debeatur Quarta Episcopo Syracusano. & die Mercurij 5. Martij 1586. fuit facta resolutio infrascripta, videlicet.

Circa propositum dubium plures consideratæ fuerunt difficultates. Prima fuit, an Reuerendissimo D. Episcopo Siracusano debeatur Quarta ex relictis pro maritandis, seu monachandis puellis pauperibus, & pro pane præstando qualibet hebdomada pauperibus, & circa hunc Articulum Domini dixerunt Regulam esse, quod de relictis pauperibus, in genere, nulla debetur Quarta, gl. in c. 2. ver. decreuit, & ibi Inn. n. 1. Abb. n. 8. de sepult. Bal. in l. id quod pauperibus, nu. 10. vers. ad do tertiam rationem, C. de Episc. & cler. Rom. cons. 233. nu. 2. vers. tertio fallit. Petr. de Vbald. de Canonica Episcopali, c. 5. n. 10. & 11. & c. 7. nu. 15. & 50. & ratio est: quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur personis, non autem pijs locis, de relictis autem personis, nō detrahitur Quarta Episcopalis, iuxta tex. in c. ex parte, il terzo, de ver. sing. Inn. Abb. Petr. Vbal. vbi supra. Fallit autem hęc Regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci, & sic factum loco pio, vt post Io. And. limitat Abb. in d. c. 2. n. 3. & Pet. de Vbal. vbi supra.

Secunda difficultas est, An de relictis pro restauratione Ecclesię matricis, ędificatione, & reparatione Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum locorum piorũ, debeatur Quarta? & Domini censuerunt non deberi, iuxta text. in c. vlt. ibi: seu fabrica, de testam. & in d. cap. ex parte, ibi: vel ob fabricā Rom. d. cons. 233. in princ. Capic. decis. 23. n. 4. Sed circa hunc articulum insurgit alia difficultas: An hoc casu debeatur Quarta, quando de præsenti non indigent restauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Host. Io. Andr. Anch. in d. c. vlt. de testam. vbi Couar. existimat esse magis Cōmunem opinionē; Contrarium verò tenuerunt Goffred. Card. Barb. & ipse Couar. per text. in c. nobis 2. q. 2. quia legatum Ecclesia non indigente seruandum est in futuram Ecclesię refectionem, & restaurationē. Ideo in hoc conflictu attēdenda est forma legati. Si enim testator vult statim, vel in singulos annos solui aliquid pro restauratione Ecclesiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc seruari poterit Communis sententia; Si verò legat ꝓ restauratione Ecclesię, quoties ea indigebit, tunc contraria sententia erit sequenda, & sub hoc articulo cadunt etiam relicta pro subuentione Ecclesię respectu luminarium ornamentorum, & aliorum ad cultum diuinum pertinentium, ex his namque non debetur quarta, d. c. fin. Si verò vsus est indeterminatus, & non destinatus perpetuo cultui diuino, tunc debetur Quarta, d. cap. ex parte, & c. requisisti, de testament.

Tertia

Tertia difficultas est, An de relictis pro alijs operibus pijs in genere detrahatur Quarta, & hæc pēdet à futuro euentu; si enim executores distribuerint legatum in fabricam, luminaria, & ornamenta Ecclesiæ, vel in concernentia diuinum cultum, tunc Quarta non deducitur, d.c.fin. & c. ex parte, & Couar. in d.c.fin nu.7. quia distributio quam facit executor, censetur facta ab ipso testatore, l. vnum ex familia, §.1. vbi Diuus, Bart. & Doct. de leg.1. secùs si executores distribuerent legatum in vsum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultates versatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis singulis annis, & pro vna puella consanguinea: & conclusum fuit, neque etiam hoc casu deberi Quartam, quia aut sunt pauperes, & non debetur Quarta, vt suprà dictum est, cum legatum sit factum personis, & non locis, aut non sunt paupores, & vltrà præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo Quarta debetur, Tiraq. de priuil. piæ causæ, in princ. Quare conclusum secundum legatorum differentias, & distinctiones supra deductas esse hac in causa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

De hac Quarta Episcopo debita vide Molinā de iustit. & iure, disp.215. hanc Quartam Episcopo non deberi de relictis Confraternitatibus laicorum, & esse magis, Communem sententiā elicitur ex Doctoribus relatis per Parisium cons. 34. nu.29. lib.4. Menoch. de recuperan. possess. remed.2. nu.31. Anton. Gabr. lib. 6. Com. Opin. de causa pia, Conclus.9. num.13. Latè Abb. consil.31. parte 2. pro contraria parte vero vide Barbat. consil.1. nu.4. & Alex. consil.102. nu.5. lib.7. legatum factū pauperibus de quibus præsumatur testatorem sensisse Menoch. lib.4. de præsumpt.115. legatum factum simpliciter ecclesię cuius ecclesiæ causam relictum præsumatur. idem præsump.114. eo. lib.4. legatum ad pias causas quando factum præsumatur, idem lib.4. præsump.115.

REGVLAE, ORDINATIONES, ET CONSTITVTIONES, Cancellariæ Apostolicæ Sanctiss. D.N.D. Pauli diuina prouidentia Papa V.

SAnctissimus in Christo Pater, & D.N.D. Paulus diuina prouidētia Papa V. suorum prædecessorum vestigiis inhærendo, normam, & ordinem rebus gerendis dare volens, in crastinum assumptionis suæ ad summi Apostolatus apicem, videlicet, die XVII. mensis Maii, Anno ab Incarnatione Domini Millesimo sexcentesimo quinto, Reseruationes, Constitutiones, & Regulas infrascriptas fecit, quas, etiam ex tunc suo tempore duraturas, obseruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentii in Damaso Diaconus Cardin. Montaltus, S.R.E. Vicecancellarius, die 21. Mensis Maii dicti Anni in Cancellaria Apostolica publicari fecimus.

Reseruatione generales, & speciales.

1 In primis fecit easdem reseruationes, quæ in Constitutione fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit, Ad regimen, continentur, & illa innouauit, ac locum habere voluit, etiam si officiales in eadem Constitutione expressi, Apostolicæ Sedis officiales ante obitum eorum esse desierint, quo ad beneficia, quæ tempore quo officiales erãt, obtinebant. Declarãs nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui ratione officiorum suorum huiusmodi, eiusdem Sedis Notarii erant etiam dimissis ipsis officiis, & quandocumque assequuti fuerint, sub huiusmodi reseruationibus comprehendi. Ac reseruauit beneficia, quæ per Constitutionem Ioãnis XXII. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Quam Cõstitutionem & reseruationem S.S. tam ad beneficia obtenta, quam alia quęcumque de quibus Ordinarii, & alii collatores contra Concilii Tridentini decreta disposuerunt, & disponent in futurum, extendi, & ampliauit, & ea etiam beneficia dispositioni suę reseruare voluit, de quibus per dictos Ordinarios aut alios collatores contra eiusdem Concilii Decretorum formam dispositum fuerit.

Reseruatio Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac tempore vacation. Episcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 Item reseruauit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales, Episcopales, necnon omnia Monasteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, nunc quomodocumque vacantia, & in posterum vacatura. Et voluit quod excessus huiusmodi in literis exprimatur; Ac etiam reseruauit dignitates, & beneficia omnia, ad collationem, præsentationem, electionem, & quamcumque aliam dispositionem Patriarcharum, Primatuum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, necnon Abbatum, & aliorum quorumcumque Collatorum, & Collatricum Secularium, & Regularium, quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem, pertinentia, quæ post illorum obitum, aut Ecclesiarum, seu Monasteriorum, vel aliarum dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem, vel priuationem, vsque ad promotionem successorum, ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel dignitates, Apostolica authoritate faciendam, & adeptam ab eisdem successoribus pacificam illorum possessionem, quomodocumque vacante, & vacabunt in futurum.

Reseruatio Dignitatum, necnon suorum & S.R.E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

3 Item reseruauit generaliter dispositioni suæ omnes dignitates maiores, post Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, nec non valorem decem florenorum auri communi æstimatione exceden. principales in Collegiatis Ecclesiis, Reseruauit etiam Prioratus, Præpositoras, Præpositatus, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcumque, sed non Militiarum; Ac quæcumque beneficia, quæ sui, etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, existentes, ac S.R.E. viuentium nunc,

nunc, & qui erunt suo tempore Cardinalium familiares, continui cōmensales obtinent, & in posterum obtinebunt, eorum familiaritate durante, ac in quib. seu ad quæ ius eis competit, aut competierit, ēt si ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel aliàs recesserint. Declarans dignitates, quę in Cathedralibus, etiā Metropolitanis post Pontificales non maiores existunt, & quæ ex Apost. Sedis Indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut consuetudine præscripta, vel aliàs quouis modo in Collegiatis Ecclesijs principalem præeminentiam habere noscuntur, sub reseruatione prædicta comprehendi debere.

Reseruatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

3 Item reseruauit generaliter omnia beneficia Ecclesiastica quorumcumque Collectorum, & vnctorum in quacumque ciuitate, vel Diœcesi, qui suo tēpore officia exercuerint. Subcollectorum fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum, illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante loco officij obtinebant, & in quibus, seu ad quæ ius, tunc eis competebat.

Reseruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 Item reseruauit omnia, & singula beneficia Ecclesiastica, quorumcumque Curialium, quos dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcumque etiam à dicta Curia remoto.

Reseruatio beneficiorum Cubiculariorum, & Cursorum.

6 Item reseruauit generaliter idem D.N.Papa dispositioni suæ omnia beneficia Cubiculariorum, & Cursorum suorum.

Reseruatio beneficiorum Ecclesiarum S. Ioan. Lateranens. & S. Petri, ac B. Mariæ Maioris, de Vrbe, & beneficiorum titulorum Cardin. à Curia absentium.

7 Item reseruauit dispositioni suæ generaliter quoscumque Canonicatus, & præbendas, ac dignitates, personatus, & officia, in S. Ioānis Lateranen. & Principis Apostolorum, ac Beatæ Marię Maioris de Vrbe Ecclesijs; necnon ad collationem, prouisionem, & præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem S.R.E. Cardinalium à Rom. Cur. absentium, ratione suorum Episcopatuum, Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titulorum, & Diaconiarum, spectātia, quamdiu absentia sua durauerit, Canonicatus, & pręben̄das, dignitates, personatus, administrationes, & officia, ceteraq. Ecclesiastica, cum cura, vel sine cura vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in Ecclesiis, Ciuitatibus, & Diœcesibus dictorum Episcopatuum consistentia, ac decreuit irritum, &c.

Reser-

Reseruatio Mensium Apostolicorum, & de Alternatiua pro Episcopis residentibus.

8 Item cupiens idem D.N.Papa pauperibus clericis,& alijs benemeritis personis,prouidere. omnia beneficia Ecclesiastica cum cura,& sine cura, secularia, & quorumuis Ordinum Regularium,qualitercumque qualificata,& vbicūq. existētia & singulis,Ianuarij,Februarij,Aprilis,Maij,Iulij,Augusti,Octobris, & Nouembris,mensibus, vsque ad suę voluntatis beneplacitum extra Romanam Curiam,aliàs q̄ per resignationem,quocumque modo vacatura,ad collationem,prouisionem,præsentationem,electionem,& quamuis aliā dispositionem quorumcūque collatorum, & collatricum secularium,& quorūuis Ordinum Regularium (non tñ S.R.E. Cardinalium) aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam,& quoscumque alios initis,& per eos,qui illa acceptare,& obseruare debuerant,acceptatis,& obseruatis; quæ lædere non intendit,cōprehensorum,quomodolibet pertinentia,dispositioni suę generaliter reseruauit.Volens in supplicationibus,seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantibus,ēt Motu proprio, fient de mense, in quo vacauerint, dispositiuè mentionem fieri : alioquin gratias nullas esse. Ac consuetudines,ēt immemorabiles optandi maiores, & pinguiores præbendas,necnon priuilegia,& indulta Apostolica circa ea,ac ēt disponēdi de huiusmodi beneficijs, aut q̄ illa sub huiusmodi reseruationibus nunquā cōprehendantur, etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs,& fortioribus, efficacioribus, & insolitis Clausulis,necnon irritantibus, & alijs discretis, quibusuis personis, & Collegijs cuiuscumque dignitatis,& status,gradus,ordinis,& conditionis existentibus,quomodolibet cōcessa, aduersus reseruationem huiusmodi minimè suffragari.Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis,Archiepiscopis, & Episcopis intenta,ipsis quādiu apud Ecclesias,aut Diœceses suas verè,ac personaliter resederint dūtaxat,de omnibus, & quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis cum cura,& sine cura, Secularibus,& Regularibus,ad liberā ipsorū dumtaxat(non aūt aliorū cum eis dispositionē,seu præsentationē, vel electionē, nec etiam cum cōsilio,vel consensu, seu interuentu Capitulorū,vel aliorū,aut aliàs) pertinentibus,quæ in antea in mēsibus Februarii, Aprilis,Iunii, Augusti,Octobri,,& Decēbris,extra Curiā ipsam vacare cōtigerit.(Dummodo aliàs dispositioni Apostolicæ reseruata,vel affecta non fuerint)libere disponēdi facultatem concessit;ac ēt voluit,vt,si ipsi in collatione,aut alia dispositione beneficiorum in aliis sex mensibus,videlicet,Ianuarii,Martii,Maii,Iunii,Septembris,& Nouembris,vacaturorum(quæ ēt dispositioni suæ,vt præfertur,reseruauit)seu ēt aliorū dispositioni suæ, & dictæ Sedi quomodolibet reseruatorum, vel affectorum,sese intromiserint,aut quo minus prouisiones,& gratiæ Sanctitatis suę de illis debitum effectū consequantur, impedimētum quoquomodo præstiterint, vsu,& beneficio prędictę facultatis,eo ipso priuati existāt ac collationes,& alię dispositiones de beneficiis,illius prętextu deinceps faciēdę,nullius sint roboris, vel momēti. Illi verò,qui gratiā alternatiuæ prędictę acceptare voluerint,acceptationē huiusmodi per patētes literas manu propria subsignatas, suoq. sigillo munitas,& in sua quisque Ciuitate,vel Diœcesi datas,declarare, & literas ipsas huc ad Datariū Sanctitatis suæ trasmittere teneantur,quibus ab eo receptis,& recognitis,tunc demum,& non antea,vt incipiat gratia supradicta.Decernentes sic in dictis omnibus per quoscumque,&c.iudicari debere,ac irritum,&c.

De

De literis in forma Rationi congruit, expediendis.

Item voluit idem D.N.Papa, quod concessa per fel. rec. Gregorium Papam XIV. & Innoc. IX. prędecessores suos, et de eorum mandato, expediantur in forma Rationi congruit, sub die coronationis suæ, vt moris est, et idem quo ad concessa per piæ mem Greg. XIII. Sixtum V. et Vrbanũ VII. etiam prædecessores suos, ad sex menses dumtaxat, ab ipso die Coronationis incipiendos, obseruari voluit.

Declaratio reseruationis Ecclesiarum & beneficiorum per prædecessores reseruatorum.

10 Item declarauit, omnium, et singularum Ecclesiarum Cathedralium, et Monasteriorum prouisiones, quas prædicti prædecessores sui, ordinationi, et dispositioni eorum, necnon omnia, et singula beneficia Ecclesiastica, quæ dicti prędecessores etiam prædictæ dispositioni cum interpositione decreti, reseruauerant (quæ quidem Ecclesiæ, et Monasteria, necnon sic reseruata beneficia tempore obitus eorũdem prædecessorum vacabant, aut Ecclesiæ ipsæ, vel Monasteria huiusmodi, commendata, vel eis administratores deputati non fuissent, etiam tunc vacassent) remansisse, & remanere per huiusmodi reseruationem, & decretum affecta, nullumq. de illis, præter Romanum Pontificem, ea vice se intromittere, vel disponere potuisse, siue posse quoquomodo. Decernens irritum, & inane, si secùs super illis attentatum forsan erat tunc, vel in posterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædecessoris. gratia, & iustitia, infra annum concessarum.

11 Item prædictus D.N. omnes, & singulas ab ipsis Clem. VIII. Leone XI. prædecessoribus suis infra annum, ante diem obitus eorum concessas, gratię, vel iustitiæ literas, temporibus debitis eorum exequutoribus seu Iudicibus non pręsentatas, omninò reualidauit, in statum pristinum, in quo videlicet ante fuerant, vel pro quibus erant obtentæ, quo hoc plenariè restituit, ac decreuit, per exequutores, seu Iudices prædictos, vel ab eis subdelegandos, ad expeditionem negotiorum in eis cõtentorum procedi posse, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

12 Item rationabilib. suadentibus causis, ipse D.N. oẽs vniones annexiones, incorporationes, suppressiones, exstinctiones, applicationes, & dismẽbrationes, etiã perpetuas, de quibusuis Cathedralibus, necnon alijs Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, Personatibus, Officiis, & Beneficiis Ecclesiasticis, eorũue domib. prędiis, & locis, per cessum, vel decessum, aut quãuis aliã dimissionẽ, vel amissionẽ, qualiacũque fuerint, inuicẽ, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & Mẽsis, et Capitularibus, dignitatibus, personatibus, officiis, beneficiis, ac piis, & aliis locis, Vniuersitatibus et studiorum generalium, et Collegiis, etiã in fauorem S.R.E. Cardinaliũ, seu Ecclesiis, Monasteriis, et beneficiis per eos obtẽtis, quomodolibet,

Apo-

Apostolica, vel alia quauis (non tamen Concilij Tridentini) authoritate, necnon pro fundatione, seu donatione, augmento, vel conseruatione Collegiorum, & aliorum piorum, & religiosorum locorum, ad fidei Catholicę defensionem, & propagationem, bonarumq. artium cultum institutorum; factas, quæ suum non sunt sortitæ effectum; Ac quęcumque concessiones, & mandata super vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & aliis præmissis taliter faciendis, reuocauit, cassauit, & irritauit, nulliusq. decreuit existere firmitatis, nec alicui quascumque Clausulas, vel adiectiones, aut decreta, quæ Sanctitas sua pro expressis haberi voluit, in quibusuis Apostolicis, etiam quæ Motu proprio aut ex certa scientia, & Consistorialiter processerunt, & emanauerunt literis, etiam si in eis decretum esset, illas ex tunc effectum sortitas esse, aut ius quęsitum fore, quomodolibet contenta aduersus reuocationem, & irritationē huiusmodi, voluit aliquatenus suffragari.

Reuocatio facultatum quibusuis concessarum.

13 Item reuocauit quascumque facultates concessas quibusuis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Prælatis, & personis, necnon Apostolicæ Sedis Nuntiis, ac fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum collectoribus, de dispēsando cum quibusuis personis super matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, & ætatis defectibus, & incompatibilibus beneficiis Ecclesiasticis in simul retinendis, necnon de Notariis publicis creandis, ac disponendo quomodolibet de quibusuis beneficiis Ecclesiasticis, & alias premissis, officia ipsorum Nunciorum, & Collectorum directè nō concernentes, etiam si in literis desuper confectis sint Clausulæ restitutoriæ, & derogatoriæ, & aliæ efficaciores, quas pro expressis haberi voluit, quo ad omnia, in quibus facultates ipsę non sunt sortitę effectum, etiam si Nunciis eisdem dictæ Sedis Legatis de laterè, competens sit concessa potestas Decernens irritum, &c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reseruata.

14 Item reuocauit quascumque facultates, & literas desuper cōfectas, per quas quicumque sui prædecessores Romani Pontifices quibusuis personis ordinariam collationem, seu aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum de iure, vel consuetudine habētibus, & quauis etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, vel alia dignitate, vel alio, non tamen Cardinalatus honore fungentibus, quauis consideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine concesserant, aut quamdiu viuerent, vel suis Ecclesiis, seu Monasteriis præessent, aut ad aliud tempus, de beneficiis Ecclesiasticis generaliter reseruatis, seu affectis, ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem, communiter, vel diuisim spectantib. disponere liberè, & licitè valerent, aut etiam ad id per eosdem prædecessores Vicarii perpetui, vel ad tempus constituti forent.

De

De Dictionibus Numeralibus.

15 Item vt in Apostolicis literis committendi crimen falsi per amplius tollatur occasio, voluit, statuit, & ordinauit quod dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas, Idus, & Calend immediatè poni consueuerunt per literas, & syllabas extensè describantur, & illę ex prædictis literis in quibus huiusmodi dictiones aliter scriptæ fuerint, ad Bullarium nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

16 Item voluit, quod de concurrentibus in data eiusdem diei, super vacantibus, seu certo modo vacaturis beneficijs, illi, quibus gratiæ Motu proprio conceduntur, ceteris simili modo gratias non habentibus, aliàs graduati, non graduatis, aut inter graduatos magis graduati ac inter æqualiter graduatos prius graduati, necnon colorato titulo possessores non possessoribus, ac inter personas alias in Curia præsentes absentibus ab ea, ac inter præsentes non beneficiati beneficiatis & similiter inter absentes ceteris paribus, oriundus non oriundo & Diœcesanus non Diœcesano. In reliquis vero singuli, qui prius Apostolicas desuper literas eorum exequutoribus præsentauerint, alijs, in ipsorum, de quibus agi contigerit, beneficiorum assecutione præferantur.

De non tollendo ius quæsitum.

17 Item, ne per varias, quæ pro cōmissionibus, seu mandatis & declarationibus habēdis in causis, plerumque fiunt suggestiones iustitia postponatur, idem D. N. decreuit, & declarauit, suæ intentionis fore, quod deinceps per quamcūque signaturam, seu concessionem, aut gratiam, vel literas Apostolicas, pro cōmissionibus seu mādatis, aut declarationibus huiusmodi, etiam si Motu proprio, & ex certa scientia, ac etiam ante motam litem, a Sanctitate sua emanauerint, vel de eius mandato, faciendas, nullius sibi quæsitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit, quod si quis in infirmitate constitutus resignarit aliquod beneficiū, siue simpliciter siue ex causa permutationis, vel aliàs dimiserit, aut illius commendæ cesserit, seu ipsius beneficij vnionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis dum esse sanus signatæ & postea infra viginti dies a die per ipsum resignantem præstandi cōsensus, computandos, de ipsa infirmitate decesserint, & ipsum beneficium quauis authoritate conferatur, per resignationem sic factam, collatio huiusmodi sit nulla, ipsumq. beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit, quod si contingat ipsum, alicui personæ de parochiali Ecclesia vel quouis alio beneficio exercitium curę animarum Parochianorū quomodolibet habēte prouidere, nisi ipsa persona intelligat, & intelligibiliter loqui sciat idio-

idioma loci, vbi Ecclesia, vel beneficium huiusmodi consistit, prouisio, seu mandatum, & gratia desuper, quo ad Parochialem Ecclesiam, vel beneficium huiusmodi, nullius sint roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 Item, si quis supplicauerit sibi de beneficio quocumque, tamquam per obitum alicuius, licet tunc viuentis, vacante prouideri, & postea per obitum eius vacet, prouisio, & quęuis dispositio, dicto supplicanti per obitum huiusmodi, denuo facienda, nullius sint roboris, vel momenti.

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

21 Item voluit, quod petẽtes beneficia Ecclesiastica alijs vniri, teneantur exprimere verum annuum valorem secundum communem æstimationem, tam beneficij vniendi, quam illius, cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & semper in vnionibus commissio fiat ad partes, vocatis quorum interest, & idẽ voluit obseruari in quibusuis suppressionibus, perpetuis concessionibus, dismẽbrationibus, & applicationibus, etiam de quibuscumque fructibus, & bonis Ecclesiasticis, ac etiam in confirmationibus vnionum, singularumq. dispositionum huiusmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines transierint pro tempore, voluit Constitutionem fel. recor. Martini Papę V. prædecessoris sui desuper factam, & in libro Cancellariæ Apostolicæ descriptam, quæ incip. Viã ambitiosæ cupiditatis, &c. firmiter obseruari.

De male promotis.

23 Item de Clericis extra tempora à iure statuta, siue ante ætatem legitimã, aut absque dimissorijs literis ad Sacros Ordines se promoueri facientibus pro tempore, etiam voluit Constitutionem piæ mem. Pij II. similiter prædecessoris sui desuper editam, & in dicto Cancellariæ Apostolicæ libro descriptam, quæ incipit, Cum ex Sacrorum Ordinum, &c. pari modo obseruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D.N. quod libra Turonen. paruorum, & florenus auri de Camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apostolicam computari, & æstimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Ecclesias, & Monasteria.

25 Item prædictus D.N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcumque concessiones, gratiæ, & mandata, etiã Motu proprio, & cũ derogatione huius Constitutionis, quę ab eo, pro quibusuis personis emanauerint, de prouidendo eis

eis de quibusuis beneficijs vacaturis per promotionem quorumcũque ad Ecclesiarum,& Monasteriorum regimina,si huiusmodi concessiones & mandata die promotionis promouendorum ipsorum præcesserint,necnon quæcumque collationes, prouisiones, & dispositiones pro tẽpore faciendæ de præmissis,ac quibusuis alijs beneficijs ecclesiasticis secularibus,& regularibus,quę per promouendos,vel assumendos ad quascumque Prelaturas inter illarum vocationis,& huiusmodi promotionis,vel assumptionis tempora simpliciter,vel ex causa permutationis vbicumque resignari,vel aliàs dimitti contigerit,cum inde secutis pro tempore, sint cassæ, & irritæ, nulliusq. roboris, vel momenti.

De non iudicando iuxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum.

26 Item cum ante confectionem literarũ gratia Apostolica sit informis,voluit, statuit,& ordinauit idem D.N.quod Iudices in Romana Curia,& extra eam pro tempore existentes,et si sint S.R.E.Cardinales,causarum Palatij Apostolici Auditores, vel quicumque alij, non iuxta supplicationum signatarum super quibusuis impetrationibus, (nisi in dicta Curia dumtaxat sint cõmissiones iustitiam cõcernentes,per placet,vel per S.R.E. Vicecancellarium,iuxta facultatem super hoc sibi concessam signatæ)sed iuxta literarum super eisdem impetrationibus,& concessionibus cõfectarum tenore, & formas iudicare debeãt. Decernens irritum, &c. & si literæ ipsæ per præoccupationem, vel aliàs minus bene expeditæ reperiantur,ad illorum,quorum interest,instantiam ad Apostolicam Cancellariam remitti poterunt,per eius Officiales, quibus huiusmodi tenores,& formas restringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellaria producendis.

27 Item attendens D.N.Papa,quod super habendis de Cancellaria Apostolica Regulis,& Constitutionibus inibi descriptis,faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint,ad ipsam Cancellariam recursus dirigi potest, nec consultũ foret,quod super earundem Regularum,& Constitutionum,quæ iuxta varietatem occurrentium causarum,& negotiorum aliquoties immutari conuenit, probando tenorem,vel effectum testium,plerumque tenacem desuper memoriam non habentium,depositionibus stari deberet,voluit,statuit,& ordinauit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus causarum Palatij Apostolici, & alijs, (etiam si S.R.E.sint Cardinales)in ipsa Curia pro tempore deputatis,authoritate Apostolica,Iudicibus,etiam in causis actu pendentibus, super huiusmodi tenore vel effectu probando dumtaxat , stet, fidemq. adhibeat schedulæ, seu scripturæ desuper à duobus de maiori parte,quod danda sit, a tergo signatæ, & etiam a duobus alijs literarum Apostolicarum Abbreuiatoribus in ipsa Cãcellaria auscultatæ, & D. Vicecancellarij, seu dictam Cancellariam Regentis manu subscriptæ, vt moris est. Quidquid autem secus fieri contigerit, nullius sit roboris,vel momenti.

De subrogandi collitigantibus.

28 Item D.N. cupiens litium succidere anfractus, & ne noui collitigātibus aduersarij dentur, prouidere, voluit statuit, & ordinauit, quod quoties deinceps aliquem super quouis Ecclesiastico beneficio collitigantem, in iure, vel ad ius, si quod forsan eius aduersario in dicto beneficio competierit, surrogari concesserit (dum modo prædictus collitigans in dicto beneficio intrusus non fuerit nec super eo contra dictum aduersarium, postquam illud per trienniū pacificè possederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmisso iure siue tunc vacet, vel cum vacauerit, impetrationes, vel concessiones, etiam Motu proprio, infra mensem ante concessionem huiusmodi factæ, nullius sint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiēs eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præsertim, quibus, aut propter senium, aut propter infirmitatem immuneret vitæ periculum, impetrans, vt illis decedentibus, tamquam collitigantes in eorum iuribus facilius subrogentur, voluit, vt deinceps nullus in iure, vel ad ius beneficio defuncti, quod illo viuente in casibus præmissis, vel similibus impetrauerit, aliquo modo subrogetur, ac subrogatio, vel gratia, si neutri, seu nouę prouisionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragetur, quod etiam strictissimè obseruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibusuis criminibus, & excessibus forsan perpetratis, etiam si vsque ad definitiuam sentētiam, quæ tamen in rem non transiuerit iudicatam processum foret.

De verisimili notitia.

29 Item voluit, & ordinauit, quod omnes gratiæ, quas de quibusuis beneficiis Ecclesiasticis cum cura, vel sine cura, Secularibus, vel Regularibus, per obitū quarūcūque personarū vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris, vel momenti sint, nisi post obitum, & ante datam gratiarum huiusmodi tantum tempus affluxerit, quod interim vacationes ipsæ de locis, in quibus personæ prędictæ decesserint, ad notitiam eisdem D.N. verisimiliter potuerint peruenisse.

Non valeant commissiones causarum, nisi literis expeditis.

30 Item quod omnes, & singulæ commissiones causarum, quas in antea fieri contigerit, obtentæ, vel occasione concessionum dumtaxat Apostolicarum de beneficiis Ecclesiasticis gratiarum, super quibus literę Apostolicę confectę non fuerint, ac processus desuper habendi, nullius sint roboris, vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

31 Item voluit, quod impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomen, & titulū ipsius Cardinalis, & si ille in Curia fuerit, eius ad id accedat assēsus, aliàs desuper gratia sit nulla, & idē seruari voluit, si dicti familiares eorundem Cardinalium familiares esse desierint, seu ad aliorum Cardinalium familiaritatem similem transierint, quo ad bene-

beneficia, quæ familiaritate priori durante obtinuerint, & in quibus, vel ad quæ, priori ipsa familiaritate durante, ius eis competierit, ita quod quo ad illa, & Cardinales quorum prius familiares fuerint, suum habeant adhibere consensum. Declarans præsentem Constitutionem locum non habere in illis beneficiis, quæ familiares ipsi tempore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuissent, & ratione officiorum per eos obtentorum dictæ dispositioni generaliter reseruata, vel affecta fuisse apparerent. Necnon illos, quo ad effectum dictę Constitutionis, familiares eorundem Cardinalium censeri, qui ipsorum Cardinalium familiares continui commensales ad minus per quattuor menses, etiam ante Cardinalatum, fuisse probarentur. Decernens irritum, &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D.N. ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti sua Constitutione exoriri possent, vestigijs prædecessorum suorum inhærendo, voluit, statuit, & ordinauit, quod si beneficia, quæ per obitum familiarium cōtinuorum commensalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt (cessantibus Apostolicis reseruationibus) ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam dispositionem pertinere deberent, in dicta præcedenti Cōstitutione non comprehendantur, quo ad hoc, vt in prouisionibus talium beneficiorum super expeditione literarum illius Cardinalis, cuius familiaris defunctus ille exstitit, consensus requiri debeat, sed beneficia huiusmodi ad collationem, seu quamuis aliam dispositionem Cardinalis Ordinarij collatoris, vt præfertur, libere spectare censeantur, & si apud Sedem Apostolicam beneficia huiusmodi, per obitum dictarum familiarium vacauerint, tūc in prouisione talium beneficiorum super expeditione literarum illius Cardinalis exigatur consensus, si in Romana Curia præsens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel dispositio, vt præfertur, pertinere deberet.

Signatura per Fiat, præfertur alteri per Concessum.

33 Item voluit idem D. N. quod concurrentibus eadem die super quocumque beneficio, per Fiat, & Concessum, signaturis, ex eis, per Fiat, etiam vt petitur, habens, alteri per concessum, etiam Motu proprio habent, præferatur, etiam si in illa per Concessum prægnantiores, & quantumlibet priuilegiatiuę essent Clausulæ.

De Annali possessore.

34 Item Sanctissimus D.N. vt improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, statuit, & ordinauit, quod quicūque beneficium ecclesiasticum tunc per annum immediatè præcedentē pacificè possessum, & quod certo modo vacare prætenditur, deinceps impetrauerit, nomen, gradum, & nobilitatem possessoris eiusdem, & quotannis illud ipse possederit, ac specificam, & determinatam, ex qua clarè poterit constare, quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio ius competat, causam in huiusmodi impetratione exprimere, intra sex menses, ipsum possessorem, ad iudicium euocari facere, causamq. ex tunc desuper infra

annum vsque ad sententiam definitiuam inclusiuè prosequi debeat,& teneatur. Alioquin impetratio prædicta,& quæcumque inde sequuta nullius existāt firmitatis, & idem impetrans de damnis, & interesse possessorem præfatum propterea contingentibus,ei satisfacere, & si possessorem ipsum iniustè, friuolè,& indebitè molestasse repertus exstiterit,quinquaginta florenos auri persoluere Cameræ Apostolicæ, sit adstrictus, nec alius quam præmissæ vocationis modus,etiam per literas si neutri, aut surrogationis, aut aliàs sibi, quo ad hoc, vt beneficium huiusmodi ea vice consequi,aut obtinere valeat,quomodolibet suffragetur: illudq. nullatenus in antea litigiosum propterea censeatur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia ecclesiastica cuiuscumque qualitatis,per priuationem,& amotionem,vel aliàs propter commissa,excessus,& crimina vacantia vel vacatura, & similiter ad impetrantes beneficia tamquam vacantia per deuolutionem.

De Triennali.

35 Item statuit,& ordinauit idem D.N.quod si quis,quęcumque beneficia Ecclesiastica qualiacūque sint, absque simoniaco ingressu, ex quouis titulo,Apostolica,vel ordinaria collatione, aut electione,& electionis huiusmodi confirmatione,seu præsentatione,& institutione illorum,ad quos beneficiorum huiusmodi collatio,prouisio,electio,& pręsentatio,seu quæuis alia dispositio pertinet, per triennium pacificè possederit (dummodo in beneficijs huiusmodi, si dispositioni Apostolicę ex reseruatione generali in corpore iuris clausa reseruata fuerint, se non intruserit) super eisdem beneficiis taliter possessis molestari nequeat, necnon impetrationes quaslibet de beneficiis ipsis sic possessis factas, irritas,& inanes censeri debere decreuit,antiquas lites super illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante definitiuam sententiam.

36 Item idem D.N. vt finis litibus celerius imponatur, & litigantium parcatur sumptibus,& expensis suorum prędecessorum Constitutionibus,& statutis inhærendo, statuit,& & ordinauit,quod in causis pendentibus,& quas in posterum contigerit agitari,nulli ante definitiuam sententia liceat appellare,nec appelatio, si fuerit omissa, debeat admitti, nisi ab interloquutoria, quæ vim habeat definitiuæ, vel a grauamine minimè concernente negotium principale, quod non possit per appellationem à definitiua sententia reparari, nullęq.causæ appellationum committantur, nisi in commissione exprimatur quod interloquutoria vim definitiuæ habeat, vel grauamē sit tale, quod in appellatione à definitiua valeat reparari. Alioquin appellationes, & commissiones in posterum, & quidquid inde sequutum fuerit,nullius sit roboris,vel momenti, commissiones appellationum iam iudicibus pręsentatis, & exhibitis, in suo robore permansuris,in quibus,latis super eisdem sententiis,secundo,vel vlterius ab eis non liceat appellare; Appellantes verò,& appellationes,etiam ab interloquutoriis,& grauaminibus huiusmodi,suo,vel alterius nomine prosequentes,si succubuerint,vltra expensas,& damna,ad quæ resarcienda de iure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri pœna multentur.

Non

Non stetur commissioni post Conclusionem.

38 Item statuit,& ordinauit,& quod in Commissionibus de iustitia,seu mandatis etiam Consistorialibus, per eum seu de eius mandato,vel authoritate, in causis,in quibus conclusum existat,in posterum concedendis,etiam si in eis de conclusione huiusmodi implicitè, vel explicitè mentio facta fuerit, nihil censeatur esse concessum, nisi per concessionem Commissionis huiusmodi derogetur expresse.

De literis Religiosorum expediendis.

38 Item voluit, & ordinauit, quod si aliqui Religiosi petunt aliquod beneficiũ ad nutum amouibile, cum Clausula, quod exinde pro solo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non possint,literæ,quo ad ipsam clausulam,nullatenus expediantur,nisi idem D.N.ponat in signatura,quod non possit amoueri,vel ad partem Clausulam ipsam concedat.

De Clausula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 Item committatur alicui beneficij resignationis receptio,ponatur Clausula, Attente quoque prouideas, &c.& si ex causa permutationis resignationes fiãt, ponatur Clausula.Quod neuter permutantium ius acquirat,nisi quilibet ipsorum ius habuerit in beneficio per ipsum resignato.

De supplendis defectibus.

40 Voluit,quod si petatur suppleri defectus in genere,nullatenus literæ desuper concedantur, nisi in petitione desuper huiusmodi defectus exprimantur, vel, per,fiat vt petitur,supplicatio signata fuerit.

De derogatione Iuris patronatus.

41 Item voluit, quod super quouis beneficio Ecclesiastico de iure patronatus laicorum,non expediantur literæ,nisi ponatur expressè,quod tale beneficium tanto tempore vacauit,quod eius collatio ad Sedem Apostolicam legitimè est deuoluta, vel quia tempus patronis laicis ad præsentãdum à iure præfixum lapsum existat, aut ad id patronorum ipsorum accedat assensus, & si per ipsum iuri patronatus huiusmodi derogari contigerit, iuris patronatus huiusmodi mentio dispositiuè,ac specificè,& determinatè,non autem cõditionaliter fiet; & si illud ad aliquẽ Regem, Ducem, Marchionem,vel alium Principem pertineat,& de hoc in literis prouisionis,vel mandati de prouidendo de dicto beneficio similis mentio facta non fuerit, non censeatur quomodolibet derogatum.

De Commendis.

42 Item voluit, quod nulli Seculari de Regulari, nec Religioso de Seculari, beneficijs, commenda detur nisi in signatura, per clausulam ad partem super petitione commendæ huiusmodi, de commenda ipsa mentio fiat.

De Reformationibus.

43 Item voluit, statuit, & ordinauit, quod super quibuscumque reformationibus signatis super impetrationibus quorumcumque beneficiorum vacãtium, vel certo modo vacaturorũ, in quibus petitur, quod literę super prima data expediri possint si ex huiusmodi expeditione sub tali data cuiquã videatur posse fieri pręiudicium, literę huiusmodi sub ipsa prima data nullatenus expediantur, nisi reformationes huiusmodi per fiat sub prima data signatæ fuerint.

De consensu in resignationibus, & pensionibus.

44 Item voluit, & ordinauit, quod super resignatione cuiuscumque beneficij Ecclesiastici seu cessione iuris in eo, quam in manibus suis, vel in Cancellaria Apostolica fieri contigerit, Apostolicæ literæ nullatenus expediantur, nisi resignans vel cedens, si pręsens in Romana Curia fuerit, personaliter, alioquin per procuratorem suum ad hoc ab eo specialiter constitutum, expeditioni huiusmodi in eadẽ Cancellaria expresse consenserit, & iurauerit, vt moris est, & vt ipsum resignantem, seu cedentem pluries super vno, & eodem beneficio in fauorem diuersarũ personarum successiuè consentire contigerit, voluit Sanctitas sua, quod primus consensus tenere debeat, & alij posteriores consensus, ac literæ illorum prætextu, etiam sub priori data, expeditæ tempore, nullius sint roboris, vel momenti, nec literæ reseruationis, vel assignationis, etiam Motu proprio cuiusuis pensionis annaæ super alicuius beneficij fructibus expediri possint, nisi de consensu illius, qui pensionem persoluere tunc habebit.

De ingressu Religionis.

45 Item non dentur literæ super beneficijs vacaturis per ingressum Religionis nisi ille præcesserit datam desuper petitionis.

Non valeat impeditio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quod si petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apostolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ desuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit, statuit, & ordinauit, quod quotiescumque per signaturam suam vel de eius mandato factam, super exequendis aliquibus cum adiectione proprij nominis, vel dignitatis cuiusuis, iudex datur, literę desuper expediantur cũ expressione, quod idem iudex executionem faciat per seipsum.

De

De dispensationibus in gradibus consanguinitatis.

48 Voluit,quod in literis dispensationum super aliquo gradu consanguinitatis, vel affinitatis,aut aliàs prohibito,ponatur Clausula,.Si mulier rapta nō fuerit: Et si scienter, ponatur Clausula addita in quaterno.

Super defectum natalium.

49 Voluit,quod in dispensationibus super defectu natalium, quod possint succedere in bonis temporalibus,ponatur Clausula,Quod non præiudicetur illis, ad quos successio bonorum ab intestato pertinere debeat.

Super dispensationibus.

50 Item,quod per quamcumque signaturā in quauis gratia nullatenus dispensatio veniat,nisi dicta gratia totaliter effectum huiusmodi dispensationis concernat,vel aliàs nihil conferat aut operetur.

Nulli suffragetur dispensatio,nisi literis confectis.

51 Item, cum concessiones super gratijs dispensationum quarumcumque quibusuis per ipsum Dominum Nostrum concessarum,vel concedendarum, per Regulas Cancellariæ Apostolicæ sint prouide limitatæ,licet aliquando in petitionibus super huiusmodi concessionibus oblatis multa sint petita , ne quibus talium concessionum prætextu,id dispensatiuè tenere,aut facere præsumat,ad quod concessiones huiusmodi se non extendant, voluit idem D.N.quod nulla dispensatio cuiquam in iudicio,vel extra,suffragetur,antequam super ea literę Apostolicæ sint confectæ.

De Clausulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 Item voluit,quod in literis Indulgentiarū ponatur,quod,si Ecclesiæ,vel cappelæ,vel aliàs,aliqua Indulgentia fuerit per ipsum concessa,de qua ibi specialis mentio facta non sit;huiusmodi literæ sint nullæ.

De Indulgentijs concessis ad instar.

53 Item voluit idem D. N. quod literæ super Indulgentijs non expediantur ad instar,nisi specificentur.

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

54 Item voluit, quod in gratijs, quas quibusuis personis, de beneficijs vacantib. seu certo modo vacaturis,fieri contigerit illorum,& aliorum quorumcumque beneficiorum,quæ dictæ personę tunc obtinuerint,seu de quibus ei fuerit prouisum,vel concessum, aut mandatum prouideri, verus annuus valor per marchas argenti , aut Sterlingorum , vel libras Turonen. paruorum , seu florenos

auri, aut ducatos, vel vncias auri, seu aliam monetam secundũ communem æstimationem exprimantur, nisi personæ prædictæ beneficia, quæ tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quę ius eis competit, iuxta ipsarũ oblationes, aut alias dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ sint nullæ, & idem seruetur in gratijs, quas à Sãctitate sua Motu proprio emanare cõtigerit, quo ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem suam pro tempore prouidetur, seu prouideri mandatur, aut aliàs disponitur, ac literis per quas pro tempore ad Ecclesiarum Parochialium, & Cathedralium, ac Monasteriorum regimina promotis conceditur, vt Monasteria, & alia beneficia Ecclesiastica Secularia, & Regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ ius eis competit, retinere possint.

De Clausulis in beneficijs vacantibus ponendis.

55 Voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, seu mandat prouideri alicui de beneficio ecclesiastico vacante tunc dari poterunt Clausulæ, si petantur, etiam si illud quouis modo, &c. seu per Cõstitutionem Execrabilis vacet, ac specialiter reseruatum, inter aliquos litigiosum sit, & eius collatio deuoluta fuerit, & si pro collitigãte, vel subrogationem, aut si neutri vel si nulli, &c. petente, si tunc lis specificè exprimatur. Nec detur aliqua generalis reseruatio dispositiuè, nisi desuper in concessione specialis, & expressa, ac purè, & nõ sub conditione, mẽtio fiat, & tunc reliquę reseruationes ibi contentæ veniant. Si verò nempe expeditionis inde literarum, generalis reseruatio huiusmodi probari non possit, aut in nouis prouisionibus, seu pro collitigantibus, si neutri, vel si nulli, &c. sit expressum, quod ab aliquibus asseritur, illum cuius beneficium conceditur, collectorem, vel vnicum subcollectorem, abbreuiatorem, vel familiarem, Notariũ, aut dictæ Sedis officialem fuisse, clausula ponatur, etiam si dictum beneficium ex eo, quod talis collector, vel vnicus subcollector, abbreuiator, vel familiaris, Notarius, aut dictæ Sedis officialis fuit, dispositioni Apostolicæ generaliter reseruatum existat, dummodo non sit in eo alicui specialiter ius quæsitum: in reliquis verò nulla clausula detur, vnde reseruatio generalis elici possit, nisi desuper signatura per duplex Fiat signàta sit, aut reseruatio, vel aliàs specialiter habeatur.

De expressione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

56 Item voluit, quod super beneficijs Ecclesiasticis, de qualitatibus illorum, videlicet, an dignitates, personatus, vel officia sint, eisq. immineat cura animarum & ad illa consueuerint, qui per electionem assumi, mentio fiat, aliàs gratię desuper factę sint nullæ; & si qualitates huiusmodi affirmatiuè, vel conditionaliter non exprimantur, negatiua expressè desuper fiat in beneficijs, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas consueuerint habere.

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

57 Item, si reseruetur beneficium per contractum matrimonij, non dentur alij modi vacationum de futuro, nec censeatur beneficium reseruatum specialiter, vel affectum, nisi sequatur matrimonium, sed in beneficijs per promotionem, aut

aut ingressum Religionis, vel assecutionem, vacaturis, ponatur Clausula, etiam si non petatur. Cum beneficia huiusmodi præmisso, vel aliàs quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam si vacent.

De Clausulis ponendis in literis Religiosorum.

58 Item voluit, quod si petatur aliquem in Religiosum recipi, & sibi de quouis beneficio ecclesiastico prouideri per simplicem signaturã Fiat, receptio huiusmodi dũtaxat detur adiecto, si petens idoneus sit, aut aliud Canonicum nõ obsistat, & exprimatur, si certus numerus Regularium sit ibidem, cui etiam non derogetur nisi expresse cõcedatur; & si numerus iste nõ existat, ponatur. Dummodò receptionis locus huiusmodi nimium propterea non grauetur, possintq. executores prouisionis huiusmodi, ad receptionẽ emissionis professionis, non expectato probationis anno, procedere.

De translatione Religiosorum.

59 Item si Regularis petat sibi de beneficio ab aliquo Monasterio, vel alio Regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiusmodi, quod alterius Monasterij, vel loci religiosus sit, licet ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De Clausula si est ita.

60 Item; quod in literis super beneficijs, per constitutionem Execrabilis, vacantibus, ponatur Clausula, si est ita, similiter de quibuscumque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

61 Item petenti sibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impositionum.

62 Item reuocauit quascumque decimarum, subsidiorum vigesimę, & aliorum onerum impositiones, quæ a prędictis Clemente VIII. Leone XI. prędecessoribus suis, ex quauis causa, etiam in subsidium expeditionis contra Turcas, & Orthodoxæ fidei hostes, emanarunt, & quascumque facultates super decimarum, vigesimæ, & onerum huiusmodi exactione, quibusuis fructuum, prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum collectorib. Apostolicæ Sedis Nuncijs, ab eisdẽ prædecessoribus concessas. Suspendit quoque ad suæ Sanctitatis, & Sedis Apostolicæ beneplacitum, quascumque plenarias Indulgentias, ab eisdem prædecessoribus ex quauis causa, etiam expeditionis huiusmodi, concessas, si quæ per Nuncios, vel Quęstores deferebantur. Necnon deputandi, & eligendi confessores, qui plenariè absoluant, & alia faciant earundem Indulgentiarum suspensarum effectum, reliquasq. facultates ipsas Indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quo ad ea, in quibus Indulgentiæ, & facultates in aliqua sui parte sint sortitæ effectum, ita vt illis, qui implentes iniuncta

eis in literis Indulgentiarum huiusmodi, iam consequuti sunt facultatem eligendi confessores, qui absoluant eos plenariè in mortis articulo per huiusmodi suspensionem non præiudicetur, quin facultate ipsa vti possint in futurum, decreuit quoque irritum, & inane, quidquid facultatem reuocatarum earundem prætextu, in posterum contigerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit, cassauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quascumque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ Curiæ pro tempore vacantium, in toto, vel in parte, ac quasuis cōcessiones, & collationes, aliasq. dispositiones, per fel. rec. Innocentium Papam Nonū, prædecessorem suum, de dictis officijs etiam ex die collationum, concessionum, & dispositionum earundē in antea vacaturis, in fauorem quarumcumque personarū, Ecclesiarum, Monasteriorū, Piorum locorum, Collegiorum seu eorū mensarum, etiam perpetuò, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroso, & sub alia quauis verborum forma, quam, & pręmissorum tenores pro expressis haberi voluit, concessas, & factas quo ad officia, quę post obitum ipsius prædecessoris vacarunt, & in posterum quomodolibet vacabunt.

Item reuocauit, cassauit, & annullauit, ac irritas declarauit quascūque Infeudationes, Inuestituras, Gratias, & Concessiones quoquomodo, etiā in emphyteusim ad tempus, seu in perpetuum, etiā Motu proprio, & de plenitudine potestatis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, (extra tamen Cōsistorium, & sine S.R.E. Cardinalium consilio, & consensu) à die Cōstitutionis fel. rec. Pij Papæ V. prædecessoris sui, super prohibitiones alienandi, & infeudandi, Ciuitates, & loca S.R.E. sed data Romæ apud Sanctū Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, millesimo, quingentesimo, sexagesimo sexto, Quarto Cal. Aprilis, Pontificatus sui Anno secundo, vsque in præsentem diem, per quoscūque Romanos Pontifices suos prædecessores, aut mandato, vel authoritate eorum, quomodocumque, ac qualitercumque, & quouis colore factas, & cōcessas, de Ciuitatibus, Terris, Opidis, Castris, Arcibus, & Locis S.R.E. & Sanctæ Sedi Apostolicæ tam mediatè, quam immediatè subiectis, tunc videlicet, de tempore dictarum Infeudationum, Inuestiturarum, Gratiarum & Cōcessionum, nondum deuolutis; Necnon quascumque prorogationes, & extensiones quarumcumque Infeudationum, Inuestiturarum, Gratiarum, Concessionum de dictis Ciuitatibus, Terris, Opidis, Castris, Arcibus, & Locis, tūc videlicet, de tempore dictarum prorogationum, & extensionum, nondum finitarum, quibusuis personis cuiuscumque gradus, status, & conditionis, ac pręeminentiæ, et si Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis præfulgeant dignitate, etiā in vim contractus, & ex quocumque titulo, etiam oneroso, & per quascumque, tam sub plumbo, quam in forma Breuis sub Annulo Piscatoris aut etiam quomodocumque, & qualitercumque expeditas literas, ac sub quauis verborum forma, quam, & pręmissorum omnium tenores Sanctitas sua pro expressis haberi voluit latissime extenden.

Quod fructus in tertia parte augeri possint vigore Clausulæ.

64 Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum Ecclesiasticorum pro tẽpore vacantium, & certo modo vacaturorum, afferẽdo illorum fructus, &c. certum per eos expressum annuum valorem non excedere, & nonnunquam obtineant à Sanctitate sua, vt huiusmodi valorem annuum augere possint, vt verius possit in confectione literarum super huiusmodi impetrationibus summa, ac valor ipse annuus exprimi, aliter desuper non specificato, ne de virtute huiusmodo concessionis in posterum hæsitari contingat, declarauit prætextu concessionis huiusmodi, valorem ipsum vsque ad tertiam partem valoris expressi, & in prima, quæ desuper fiat literarum expeditione, dumtaxat, augeri posse, & eas, quas literis iam expeditis cum expressione valoris specificati, aut non integro augmento prædicto, denuo desuper expediri contigerit, literas cũ aliquo augmento valoris huiusmodi, nullius esse roboris, vel momenti, etiam si Motu proprio beneficiales gratiæ, dispositiones quęcumque à Sanctitate sua emanarent.

De insordescentibus.

65 Itẽ, ne personis, pro quibus literæ suæ Sanctitatis emanabũt, ob generalem absolutionem à censuris Ecclesiasticis, quibus ligati forent, ad eorum effectum indifferenter concedi, & in literis Apostolicis apponi solita, præstetur occasio censuras ipsas vilipendẽdi, & insordescendi in illis, statuit, & ordinauit huiusmodi absolutionem & Clausulam in literis, quas in futurum cum illa concedi continget, non suffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiarijs, violatoribus Ecclesiarum, falsificatoribus, & falsificari procurantibus literas, & supplicationes Apostolicas, & illis vtentibus, receptatoribus, & fautoribus eorum, ac res veritas ad infideles deferentibus, violatoribus Ecclesiasticæ libertatis, via facti, ausu temerario, Apostolicis mandatis nõ obtemperantibus, & Nuncios, vel executores, Apostolicę Sedis, & eius Officialium, eis commissa exequentes, impedientibus, qui propter pręmissa, vel aliquod eorum excommunicati à iure, vel ab homine, per quattuor menses, scienter excõmunicationis sententiam huiusmodi sustinuerint, & generaliter quibuscumque alijs, qui censuris aliqui bus, etiam aliàs quã vt præfertur, quomodolibet ligati, in illis per annum continuum insorduerint.

Officiales nihil exigant vltrà debitum.

66 Item, idem Dominus Noster exactionibus quas Sanctitas sua, nõ sine displicentia, plerũque fieri intellexit per officiales Romanæ Curiæ, qui constitutis sibi emolumentis pro exercitio Officiorũ, quæ obtinẽt, non cõtenti, vltrà, à prosequentibus negotiorum quorundã expeditionem in eadem, exigere nõ verẽtur, obuiare volens, districtè præcipiẽdo inhibuit omnibus, & singulis, quæuis officia in eadẽ Curia obtinentibus, ne de cetero quidquã, prætextu Officiorũ, quæ obtinent, quouis colore, etiã celerioris expeditionis, vltra emolumẽta huiusmodi, exigere, seu ad hunc effectum expeditionem eorum, quæ eis incumbunt, malitiosè differre, sub excommunicationis, & præter illam, suspensionis

a per-

a perceptione emolumentorum huiusmodi pro prima ad semestres, & pro secunda ad annũ, & pro tertia vicibus, quibus sic excesserint, priuationis Officiorum, per eos obtentorum, in quib. sic excesserint, pęnis. Ac voluit, quod Sanctę Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius, & Camerarius, excedentes ipsos, respectiuè prout eis subsunt, per subtractionem emolumentorum eorundem, ac aliàs, vt pręmittitur, compellant ab huiusmodi illicitis exactionib. abstinere, & contra eos, per prędictas pęnas, & alias, prout melius expedire viderint, procedant.

Quod Cardinales non comprehendantur sub Regulis faciendis.

67 Item cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ipsi Sanctissimo Domino Nostro assistant, ac propterea debeant specialibus prærogatiuis, & priuilegijs gaudere, idem D. Noster statuit, & ordinauit, decreuit, & declarauit, quod in quibuscumque Constitutionibus, & Regulis per Sanctitatẽ suam in posterum, post hanc primam editionem, & suarum Constitutionum, & regularum publicationem, faciendis, non includantur ipsi Cardinales, nisi illæ eorundem Cardinalium fauorem concernant, vel ipsę Constitutiones, edendę, de eorundem Cardinalium, vel maioris partis eorum consilio, editæ fuerint.

De potestate Illustrissimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam. Regentis.

68 Primo, quod possit committere absolutionem illorum, qui ignorãter in supplicationibus, vel in literis Apostolicis, aliquid scriberent, corrigerent, vel delerent.

Item, quod possit corrigere nomina, & cognomina personarum, nõ tamen eorum, quibus gratię, & concessiones fiunt, ac beneficiorum, dum tamen de corpore constet.

Item, quod possit omnes causas beneficiales, etiam non deuolutas, committere in Curia, cum potestate citandi ad partes.

Item, quod processus Apostolica authoritate decretos aggrauare possit cum inuocatione brachij secularis, & sententias executioni demandari facere contra intrusos, & intrudendos, per literas Apostolicas desuper conficiendas, & non aliàs.

Super regulis Cãcellariæ vltra gl. scripserunt Rebuff. Gomesius & Mandosius.

Item, quod possit signare supplicationes, manibus duorum Referendariorũ, signatas, de beneficijs Ecclesiasticis, Secularibus, & Regularibus, dispositioni Apostolicę generaliter non reseruatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de Camera, vel totidem librarum Turonen. paruorum seu totidem in alia moneta secundum communem æstimationem, valorem annuum non excedat.

Item, quod possit signare supplicationes etiam duorum Referendariorum manibus signatas, de nouis prouisionibus, Si neutri, & subrogationibus pro colitigantibus, in quibus non detur Clausula generalem reseruationem importans.

Item, quod possit ad ordines suscipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis suscipiendis ordinibus, vsque ad proxima tunc à iure statuta tempora, in quibus sic arctati, successiue ad ipsos ordines promoueantur.

Placet publicentur, & describantur.

Lectę,

Lectæ,& publicatæ fuerunt supradictæ Regulæ, Ordinationes,& Constitutiones, Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo sexcentesimo quinto, die vigesima prima mensis Maij, Pontificatus prælibati Sanctissimi D. N. Anno Primo.

Claudius Ciccolinus Apostolicæ Cancellariæ Custos.

RESIDENTIA.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod contra obligatos residere, & non residentes, attenditur dispositio Sacrorum Canonum, vt in tit. de cler. nō residen. & Conc. Trid. sess. 6. de refor. c. 1. & 2. & sess. 23. de refor. c. 1. ac sess. 24. de refor. generali. c. 12. Pius V. super residētia facienda in Parochialibus per obtinentes eas, Canonicatus, aut dignitates, seu aliud beneficium Constitutionem edidit Romę publicatam die 15. Iunij, 1568. fol. 1021. in Bull. incip.

Cupientes pro nostri pastoralis officij munere Christi fidelium animarū saluti, quātum cū Deo possumus salubriter consulere, & Parochialibus Ecclesijs ab earum Parochis, prout tenentur, in diuinis debitè, & laudabiliter deseruiri, inhærendo etiam decretis Sacri Cōcilij Tridentini, Motu proprio, & ex mera deliberatione certaq. scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuò valitura Cōstitutione, omnes & singulos Rectores parochialium Ecclesiarum cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, cōditionis, & præeminētiæ fuerint, in quibuscumque Regnis Prouinciis, Ciuitatibus, Diœcesibus, ac aliis Christiani Orbis partibus consistentes, qui Parochialē Ecclesiam, ac Canonicatum, aut dignitatum, etiā post Pontificalem maiorem, seu Collegiatis Ecclesijs, seu aliud quodcumque beneficium Ecclesiasticū, ēt quarumcūque dispensationū à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, seu principalē in quibusuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel Cathedr. seu etiam à nobis hactenus quomodolibet impetratarū, ac literarum Apostolicarum desuper expeditarum titulo, quas omnes hac præsenti Cōstitutione abolemus & reuocamus, seu quocūque alio prætextu obtinent, cū prima, & præcipua debeat esse cura animarum, eos ad residendū in Ecclesia Parochiali, & ibi in diuinis deseruiendum debitoq. eorum officio fungendum omninò teneri, & obligatos esse, ac ad id per Episcopos, & aliorum locorū ordinarios ēt tanquā Apostolicæ Sedis Delegatos, sub sententijs, & censuris Ecclesiasticis, ac pecuniariis, arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarū Parochialium, & aliorū quorumcumque beneficiorum pęnis quacumque appellatione remota, cogi, & cōpelli posse, & debere authoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen si residentes in Ecclesiis parochialibus omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus, etiā canonicatus sui, vel dignitatis, seu alterius cuiuscūque beneficii, exceptis dūtaxat quotidianis distributionibus, & aliis quæ ex iusta causa absentes percipere nō solēt lucrari volumus. Sicque per quoscumque iudices, &c. Non obstantibus, &c. Pij V.

Hæc constitutio loquitur de habentibus Parochialem, & Canonicatum ex dispensatione, aliter tamen esset, si dignitati vel præbendæ parochialis sit annexa, c. exstirpandæ, §. qui verò, de præb. & c. super eo, eod. tit. lib. 6. & quid si tunc animarum curæ incumbere voluerit, vide Conc. Trid. sess. 22. de refor. c. 3. vers. quod si alicui.

Quod

Quod aũt Communis opinio asserit Clericis absentibus ex quauis causa iusta deberi quidem fructus ecclesiasticos, quia censentur vt præsentes, c. de cetero, & c. ad audientiam, de cler. non resid. c. 1. eod. tit. lib. 6. non aũt distributiones quotidianas quæ non dantur nisi interessentibus horis Canonicis, & diuinis officijs, vt d. c. 1. & c. cum non deceat, de elect. in 6. & c. licet, de preb. Hoc quidem sanè intelligendum est, vt locum habeat in distributionib. proprijs, & veris, quæ actu distribuuntur interessentibus; Aliæ enim quæ non actu distribuuntur, sed in fine anni, non dicuntur propriè distributiones; & in his nõ procedunt iura disponentia priuilegiatis non deberi distributiones, gl. verbo, perceperint, d. c. 1. de cler. non resid. lib. 6. & ibi Domin. Gemin. in §. qui verò, & in c. licet, de præbend. vers. distributiones enim propriè, Extrau. Ioan. XXII. Cum nonnullæ Ecclesiasticæ. Calder. cons. 21. de præb. & in cons. 1. de cler. non resid. Abb. in d. c. licet, & in c. olim. de verb. signif. optimè declarat Card. Paris. in cõs. 32. vol. 4. Itaque clericus absens ab Ecclesia sua, vt literis operam nauaret in aliquo publico studio, vel Academia bonarum Artium, Iuris Diuini, & humani, ad maiorem Ecclesiæ vtilitatem, potest tuta conscientia percipere illas distributiones impropriè dictas, quæ mensa communis, seu grossa dicitur, nẽpè census, & fructus seu decimas, vel alios redditus decimarum loco assignatos Ecclesiæ, qui in fine anni distribuuntur clericis & ei de iure debentur ex iusta causa absenti, non autem mortuaria, ceteraue emolumenta in dies obuenientia, quæ interessentibus tantum pro labore distribuuntur dietim.

ADDITIO. Iuxta præfatam doctrinam consuluerunt etiam Felin. in consil. 18. loquens in Canonico absente ex causa studij, & Rebuff. in cons. 134. num. 3. loquens in Canonico absente commorante in seruitio Episcopi, scilicet, quod fructus, qui computantur inter grossos, & singulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius ministrum, & in communi ponuntur, ac postea in fine anni secundum numerum Canonicorum diuiduntur in portiones, prædictis ex iusta causa absentibus debeantur, idq́ comprobatur tum authoritate glossæ notab. in Extrauag. vnica, in vers. in totum, sub tit. Ne sede vac. inter Com. quam sequitur Rota diuers. decis. 33. sub nu. 5. par. 1. & Hieron. Gonzalez in Comm. ad 8. regulam Cancel. §. 7. proœm. nu. 205. dicentis distributiones quotidianas propriè esse quæ actu distribuuntur, & non alias, tũ ratione, nam in pluribus ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis, sunt Canonicatus nõ habentes prębendas distinctas, aliosue fructus præter memoratas distributiones, in quibus dumtaxat Canonicatuum redditus consistunt, & tunc huiusmodi distributiones dicuntur efficere præbendam, eiusq. loco succedunt, ac fructuum nomine veniunt; optimè Philip. Prob alios citans, in addit. ad Ioan. Monach. in c. vnico nu. 60. de cler. non resid. in 6. & Tiber. Decian. in proprijs terminis, in cons. 43. nu. 14. vol. 1. quas si non possent absentes ex causa studij consequi, eorum priuilegium redderetur inutile, & sine effectu, nihilq. eis prodesset, quod est inconueniens, arg. text. in c. in his, de priuil. & in capitulo si Papa, eod. titulo lib. 6. Rebuf. in Praxi, titulo de differ. inter priuileg. & rescript. num. 11. & in specie tradunt Horat. Lucius, in tract. de priuil. scholar. priuil. 98. limit. 1. ac Gregor. Tolos. Instit. nou. rei benef. c. 7. sub nu. 12. Et quamuis Alexander Moneta in tract. de distribut. quot. par. 2. q. 10. num. 24. & infra in hoc quodammodo aliter sentire videatur, ego tamen id habeo pro absoluto, fertur etiam Sac. Conc. Trid. Congregationem illud declarare, in eum qui sequitur modum, videlicet. Congregatio censuit Canonicum absentem studiorum causa, percipere quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas; quod si in huiusmodi distributionibus

bus omnes Capituli redditus consistant, percipere etiam distributiones dempta tertia parte, quæ inseruiētibus accrescit, nullo autem casu debere ipsum Canonicum percipere distributiones, Missis, aut defunctorum anniuersarijs applicatas Eadem Sacra Cōgreg. declarans, c. 3. Conc. Trid. sess. 21. de ref. (referente Gōzalez in præcit. §. 7. nu. 79. censuit dicens sic, Absentia causa studiorum etiam obtenta à Sede Apostolica, non excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ, sicut nec excusat ab amissione ceterarum distributionum quotidianarum: quæ ne præcedenti declarationi aduersetur, in hunc sensum accipienda est. Et de Canonico Sacræ Scripturæ Lectore in qualibet ecclesia iux. formam c. 1. Conc. Trid. sess. 5. de ref. habendo, idem Doctor. nu. 180. subnectit eiusdem Sac. Congregationis declarationem sub his verbis: Idem censendū est de docentibus in Ecclesijs qui quamuis à seruitio chori absentes essent, possunt percipere fructus suorum Canonicatuum, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia, diebus, quibus legūt habēdi sunt sicut præsentes in choro & inseruientes non modo illis horis, vt si mane legunt pro horis matutinis, & Missa solemni, sed etiam pro toto die, vt declarauit S. D. N. Greg. XIII. Et licet D. de Grass. in decis. 12. sub tit. de præb. & decis. vn. num. 8. sub tit. de cler. non resid. voluerit. quod distributiones quotidianæ etiam dicantur. quamuis solutio semel tantum certo tempore fiat, non autem in dies singulos, vel horas, quando tamen in solutione habetur respectus ad seruitium singularum horarum Canonicarum; Cui dicto annuit etiam Mandos. de Signat. grat. tit. Pensiones, vers. Distributiones quotidianæ, & in cons. 13. num. 2. illud intelligendum est, vt sint tales impropriè sumptæ secundum distinctionem a D. Authore præhabitam. Accedit præterea iuxta cosdem terminos fuisse per Dominos. de Rota in vna Salamantina Canonicatus. & præben. conclusum teste Caputaquēsi decis. 29. par. 2. nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicē facta, licet non comprehendantur distributiones quotidianæ quæ dantur interessentibus, qualibet hora pro seruitio personali: illæ vero, quæ fiunt in fine anni pro seruitio facto etiam vnius diei debeantur, & in sententiam veniant: quod vltimum scilicet An Canonicus in lite quam super Canonicatu patiebatur, succumbens, cōdemnatus ad relaxandos fructus collitigenti à die motæ litis, dicta condemnatio se extendat ad distributiones quotidianas, tangit etiam Alex. Men. in præalleg. tract. par. 1. q. 6. nu. 16. & diserte explicat Gonzalez loco superius indicato nu. 155 & infra.

Verum reuocatur in dubium, an vt Canonicus ex causa studij absens possit legitimè fructus percipere sit necessaria licentia sui Episcopi. Respondeo, quod receptior sententia se habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man. cap. 25. num. 121. immò quod de consuetudine fere vniuersali huiusmodi licentia non petatur, nec requiratur, post Pan. in cap. tuæ, sub num. 5. de cler. non resid. affirmant Rebuff. in Praxi, titulo de dispens. de non resid. num. 25. Mandos. de signat. grat. verbo, Indultum percipiendi fructus, &c. & Greg. Tolos. loco præalleg. sub numero 10. & ratio est: quia ius eam concedit, in cap. fin. de mag. str. Conc. Trid. sess. 5. de ref. cap. 1. finali, & frustra precib. impetratur, quod iure Communi conceditur, in l. 1. C. de thesaur. lib. 10. Limitatur vt Episcopi licentia requiratur, quando confiteret se ad profitendum alias scientias, præter illas Sacræ Theologiæ, vel iuris Pontificij, nisi in contrarium vigeret consuetudo Nau. loco cit. Lopez ad Diaz. in pract. Canon. crim. cap. 52.

Prædictam Conclusionem, videlicet, non requiri Episcopi licentiam, & consensum propter absentiā causa studij, intellige ad effectum lucrifaciendi fructus, secus tamen quo ad discessum, seu se absentandum ab ecclesia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiam, quia ipse Episcopus cognoscere, & dijudicare habet, an ab-

sentia,

sentia, sit pro causa studij, quanto tẽpore duratura, & ad quam scientiam adispiscendam qui etiam tamquam superior licentiandi arbitrari debet, an sit habilis siue aptus ad discendum, ne illi ingenium, & natura repugnent, ac resistant, aut in loco ad quem se transferre destinauerit, legatur, & vigeat generale studium, ad text. in c. 2. vbi Doct. de priuil. in 6. an minus cõpetens studiorum exercitium c. tua, de cler. non resid. Item Episcopus attendere debet qualitatem status ipsius Ecclesiæ ne propter talem discessum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex ministrorum defectu, arg. tex. in cap. pen. de cler non resid. Pan. in d. cap. tua, sub num. 5. & Alex. Mon. in præcit. tract. par. 2. q. 14. sub num. 27. quam licentiam si sine causa proprius Prælatus concedere denegaret, tunc potest haberi recursus ad Superiorem, vt eum compellat ad illam d[n]dam. idem Pan. in c. relatum, num. 6. & in eod. c. tua, num. 5. vbi etiam Card. Zab. q. 4. de cler. non resid.

Et quoniam hæc concessio est limitata ad certum tempus, scilicet ad quinquẽnium, & non vltra, d. c fin. non otiosè dubitatur, quid si dictum tempus ab Episcopo prorogetur. Respondeo, quod hæc Episcopi licentia nihil operatur, ita sanè Sacra censuit Congregatio his verbis, videlicet: Licentia, vt quis abesse possit causa studij, a seruitio suæ Ecclesiæ, vel sui Canonicatus non suffragatur vltra quinquennium impetrata à die, quo cœpit studere, quam declarationem refert Lopez vbi suprà, & Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 38. Num autem Canonici, vt prædicto induito percipiendi fructus in absentia gaudeant, possint eodem tempore in studio esse vltra duos ex eodem collegio videndi sunt Host. Panor. & alij in cap. ad audientiam, de cler. non resid. quib. adde Horat. Lucium d. priuil. 98. limit. 2.

Prædicta amplia, vt in tãtum sit priuilegiata, ac prærogatiua digna absentia ratione studiorum suscepta, quod in hoc casu non tenetur Canonicus loco sui Vicarium, seu substitutum relinquere, tum quia defectus ipsius absentis potest suppleri per alios de Capitulo: tum quia contingere posset, quod detracta portione substituti, nihil sibi remaneret. Panor. in cap. licet. num. 9. de præb. Nec omninò Ecclesiæ dicitur non seruire, (inquit Oldr. cons. 220. num. 3.) qui proficiendo in studio literarum parat se vt ipsi, immò & Vniuersali Ecclesiæ possit existere fructuosus, arg. text. in cap. cum ex eo, de elect. in 6.

Limita, vt non sufficiat Canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri possit in studio morari, & scholas ingredi, qui re ipsa non proficeret, operamq. daret, vt addisceret sed otiose viueret; ita sentire videtur Abbas, in d. cap. fin. nu. 6. & Felin. sub nu. 3. & in specie Alber. de Rosate. loquẽ contra eos qui vadunt ad studium non causa studendi, sed vt habeant fructus beneficiorum, sine labore residentiæ, in l. & qui data opera, sub nu. 1 ff. ex quib. caus. maior. & c. Sfortia Oddo, in tract. de restit. in integr. par. 1 q 7. art. 14. num. 1 : 1.

Item limita in Parochis, qui hodie post Conc. Trid. Sess. 23. de ref. cap. 1. §. eadem omninò, non possunt studiorum causa absentiam facere, nec Ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiusdem Conc. Congregatio relata per Hieron. Gonzalez, in Comment. ad 8. reg. Canc. gl. 6. num. 351. sic dicens Obtinentibus Parochiales Ecclesias post Conc. Trid. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi, non datur. Et potest esse ratio secundum præf. Doct. nam cum hodie parochiales Ecclesiæ prouideantur per cõcursus, præsupponitur quod ille, qui tamquam idoneior Parochialem ecclesiam per concursum alios superando, assecutus fuerit, iam prius ita studuerit, quod studiorum causa abesse necesse non sit, & ideo cessat occasio absentiæ ne sub hoc prætextu seruitium defraudetur Hinc Pius IV. quadam sua Constitut. Romæ in Cancellaria Apost. publicata, die 24. Nouembr. 1564.

1564.fol.831.in Bullario declarauit, quod dispensationes de non residendo, & beneficiorum fructibus percipiendo, ratione study non valeant sine consensu Ordinariorum, vt sequitur.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster D. Pius diuina prouidentia Papa IV. ad cuius aures nuper peruenit, nōnullos curata vel alios sacros ordines, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes, sub prętextu, quod literis operam dare cupiebant, post confirmationem Conc. Trid. per sanctitatē suam factam, & publicatam secum, vt literarum studio in loco, vbi illud vrgeat generale, actu insistendo ratione beneficiorum, per eos obtentorum huiusmodi vsque ad quinquennium, vel aliud tempus tūc expressum, dummodo infra primum illius annū subdiaconi fierent, ad reliquos ordine promoueri minime tenerentur, & tā ijdem interim, quam alij, etiam ad eosdem ordines, vel eorum aliquem, seu aliquos promoti, quod similiter studētes beneficijs per eos obtentis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam cōgrua fructuum beneficiorum huiusmodi portione illis assignata, vel aliàs deputandos in diuinis deseruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera supportando, vsque ad simile tempus personaliter in eisdē beneficijs residere non tenerentur; nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis suæ signaturam seu Pœnitentiariæ suæ officium dispensari, vbique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præsertim quo ad absentes à Romana Curia, de quorū qualitatibus facilis notitia haberi nō potest, quātùm humana ratione prouideri potest, relinquere volens, Conc. etiā Trid. Decretis inhærendo huiusmodi dispensationes, & indulta hactenus concessa, ac tam ipsius Pœnitentiariæ, quam Apostolicas, & alias desuper cōfectas, conficiendas literas, processusq. habitos, & habendos, per easdem dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia huiusmodi consistunt, consensus gratis prętandus ad id accedat, Apostolica authoritate declarauit, decernens irritum, &c. *Sess. 23. cap. 1. de ref.*

In quæstione illa, An scilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici existentes in Episcopi obsequio, vt lucrari possint fructus in absentia, extendatur ad alios clericos inferiores non Canonicos, dicimus, quod licet quidam Doctores affirmatiuè sentiant, dummodo interueniat ipsius Episcopi dispēsatio, hoc tamen non indistinctè à Dominis de Rota admittitur, scilicet quando solum occuparentur in seruitio personali ipsius Episcopi, sed ita demum si alterum duorum concurrat, vel scilicet vtilitas in specie illius ecclesię, de cuius fructibus lucrandis quæritur ex Io. And. in cap. 1. sub nu. 4. de cler. non resid. in 6. Puteus decisio. 194. in fine, lib. 3. vel vrgēs necessitas ipsius Episcopi, ex Panor. in d. cap. ad audientiam, sub num. 8. Nau. etiam addit, & Ecclesia non indigeat seruitio differentiæ ratio assignatur, cum non sit tanta communio inter Episcopum, & clericos inferiores, sicut est inter Episcopum, & Canonicos, qui sunt membra corporis eius ad text. in capit. requisisti, de testam. accedit etiam, quia cum hæc sit materia damnosa Ecclesiis, cum per talem subtractionem diminuatur cultus diuinus, potius est restringenda, quam relaxanda, Abb. in c. cum dilectus, num. 7. de cler. non resid. *Cap. de cetero. &c. ad audientiam. de cler. non resid. De. 121. diuersic. par. 2. Cap. 1. de cler. non res. in 6.*

Item propositionem illā, quæ se habet, nō debere Canonicos absentes distributiones quotidianas percipere, nisi diuinis officiis intersint, amplia, & primo

proce-

Diœcesis, nisi pro tempore duorum mensium a Concilio permisso, & idoneus Vicarius deputetur.

Item Inquisitoris, vel Subcollectoris Apostolici officium exercens, a residentia parochiali non excusatur.

Item obtinens parochialem Ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam ecclesiam parochialem pertinentium, possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad residentiam in dicta Ecclesia.

Item, An Capellani coadiutores Rectorum parochialium instituti authoritate Apostolica teneantur ad personalem residentiam, vt Rectores ipsi? Congregatio censuit teneri. Quā declarationē narrat idem Doctor in præcit. Commen.gl.4.§.9.nu. 16. qui ēt inferius, nu.30. attestatur eandem Sacram Concil. Tr. Congregationem censuisse, quod, propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus est coadiutor, non poterit abesse à residētia. Nam parocho illiterato, qui suo muneri minus habilis est, potest episcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Conc. Tr. sess. 21. de ref. c. 6. qui si tunc abesse poterit, sequeretur, quod melioris conditionis esset ignarus, quam peritus, contra text. in c. eum, qui, de præben. lib. 6. & vide etiam supra in verbo, distributiones quotidianæ.

Ante publicationem Conc. Trid. Pius IV. edidit Constitutionem super Residentia Episcopali Romæ publicatam die 13. Septembris, 1560. fol. 678. in Bullario, incip.

De salute gregis Dominici nobis ex alto commissi, attentius cogitātes, ad ea libenter intendimus, per quę grex ipse continua suorum cum eo residentiā Pastorum præseruetur a noxijs, & in deuium prolabens ad rectitudinis tramitem reducatur, vt pastores ipsi residentiam ipsam, prout tenentur, commodius facere, ac circa ipsius gregis curam libentius ac feruentius inuigilare, & illum ab errorum præcipitijs pręseruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione nostra continere valeant, opem, & operam efficaces impendimus prout rerum, & temporum qualitate pensata conspicimus in Domino salubriter expedire. Hinc est, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, Vniuersos, & singulos venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, ab Ecclesijs, & Diœcesibus suis absentes, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub interdicti ingressus Ecclesiæ pęna, eo ipso, absque alia declaratione incurrenda districtè præcipiendo monemus, vt omnibus postpositis, quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahētes, intra vnum, extra eam verò in Italia intra duos, extra verò Italiā existētes, intra quattuor mēses à die publicationis præsentium in locis infrascriptis faciendā computandos, se itineri cōmittere, & legitimis itinerib. ad ecclesias, seu dięc. suas proficisci, & sese personaliter cōferre, ac ibidē, vt tenentur, residere, & pastorale officium exercere debeant. Si quis aūt a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocumque titulo, nomine, seu iure commissa, quacumque illa dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, seu iustis, & rationabilibus causis cessantibus sex mensibus continuis extra suam Dięc. morando abfuerit, quartæ partis fructuum vnius anni fabricæ Ecclesiæ, & pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios

Concil. Tr. sess. 6 de ref. c. 1. & sess. 23. de ref. c. 1.

Oo se-

sex mẽses in huiusmodi absentia perseuerauerit; aliam quartã partẽ fructuum similiter applicandam, eo ipso amittat; crescente verò contumacia, vt securiori Sacrorum Canonum censuræ subijciatur, Metropolitan. Suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitan. vero absentem, Suffraganeus Episcopus antiquior residens sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ ipso iure incurrenda, infra tres menses per literas, vel nuncium Romano Pontifici denũciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cuiuscũque maior, aut minor contumacia exegerit supremæ Sedis authoritate animaduertere, & Ecclesijs ipsis de Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire. Eosdem aũt Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos mandatis nostris parẽtes, & apud suas Ecclesias, seu in earũ Diœc. personaliter residentes, specialib. fauorib. & gratijs prosequi volentes, vt liberius, & cõmodius eorũ officio fungi valeãt, eis, & eorum cuilibet, vt qñ resederint ẽt prætextu quorumcũque delictorum & excessuum ẽt atrociorum, etiã hæresis, & læsæ Maiestatis criminum per eos quomodolibet commissorum, ad comparendum personaliter in Rom. Curia per quoscumque Iudices Ordinarios, vel Delegatos etiam S.R.E. Cardinales, nisi vigore specialis cõmissionis manu nostra, vel Romani Pontificis pro tempore existentis signatæ, trahi aut citari non possint, nec debeant, atque aliter factas citationes, & censuras in eis appositas, ac inde secuta quæcumque nulla, & irrita, ac nullius roboris & momẽti fore, ac eos minimè afficere, aut arctare statuimus & ordinamus. Necnon eos, & quemlibet ab omnibus & singulis decimis, subsidijs, & alijs oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, quomodolibet nuncupatis, per Nos & successores nostros Romanos Põtifices pro tpe existentes, ac Sedem Apostolicam ẽt Motu proprio & ex certa scientia, ẽt ad instãtiam Regum & Principum quomodolibet, & ex quauis etiam quantumuis vrgentissima, iustissima, ac pia, & necessaria causa etiam pro defensione fidei Catholicæ ratione dictarum Ecclesiarum, nunc, & pro tempore impositis, illorumq. solutione, authoritate Apostolica, tenore præsentium, ex simili scientia penitus, & omninò eximimus, & liberamus, nec ad id a Dilectis filijs modernis, & pro tempore existentibus S.R.E. Camerario, necnon Cameræ Apostolicæ Thesaurario, Præsidentibus, & Clericis, ac decimarum, subsidiorum, & aliorũ onerum huiusmodi collectoribus, & subcollectoribus, seu exactoribus, & commissaris ad id pro tempore deputatis, ẽt vigore quorumcumque priuilegiorum, indultorum, & literarum, ẽt præsentibus derogãtium, ac illarum totum tenorem de verbo, ad verbum exprimentium eis quomodolibet concessorum, & concedendorum cogi, seu compelli, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pęnas incurrere posse decernimus, illisq. & quibusuis alijs in virtute sanctæ obedientiæ, & sub nostrę indignationis, necnon excommunicationis aut suspensionis, ac priuationis suorum officiorũ, & beneficiorũ, quę obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipso incurrendis pęnis, ne eosdem Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas sic in dictis Ecclesijs, vel earum Diœc. residentes, quamdiu in illis resederint, vt pręfertur, ad solutionẽ decimarum subsidiorum, & onerum pręfatorum cogere, ac propter illorum non solutionem excommunicationis, aut alias sententias, censuras, & pęnas promulgare quoquo modo audeant, seu præsumant, districtius inhibemus. Et insuper eisdem Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis, sic, vt præmittitur, residentib. vltra priuilegia, & indulta eis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedẽ Apostolicam, & Generalia Concilia, & Cãcellariæ

Cõc. Tr. sess. 6. de res. c. 3. & sess. 7 de res. c. 14. & sess. 23. de ref. c. 1.

riæ Apostolicæ Regulas concessa,quæ in suo robore permanere volumus, tanquam a dicta Sede delegati, in quibuscũque Ciuilib. Criminalibus, vel mixtis causis contra quoscũque clericos seculares particulares, ẽt extra eorum monasteria,seu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos,authoritate nostra procedere, & causas ipsas cognoscere, fineq. debito terminare, ac quidquid terminauerint exequi,& obseruari facere,ipsosq. exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum excessus & delicta punire,corrigere,& omnem iurisdictionem in eos exercere,omniaq. alia,& singula in præmissis,& circa ea quomodolibet necessaria,& opportuna,quę nosmet facere,exercere,& exequi possemus,in omnibus,& per omnia facere exercere,& exequi liberè & licitè valeant,plenam,& liberam licentiam,ac facultatem,authoritate,& tenore prædictis concedimus,& indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus,interlocutionib. & decretis ante definitiuam sententiam,vel vim definitiuæ habentem,& vbi agetur de morum correctione,nullatenus,etiam ad Nos, & Sedem Apostolicã appellari posse,& nihilominus per appellationes quascumque contra præsentium tenorẽ quomodolibet interpositas minimè causas deuolui, aut etiam per quasuis inhibitiones,etiam cũ quibusuis censuris,& pœnis eis a quibusuis Ordinarijs Iudicibus,vel delegatis forsan faciendas illarum vlteriorem cognitionem,& expeditionem, & vbi de morum correctione agetur ẽt legitimam executionem minimè impediri,aut censuris, & pęnis huiusmodi ligari, aut irretiri censere.Sicq. in præmissis,&c. Non obstantibus,&c.

cap. 3 s. Nec liceat. & s.f. 24 & ref. gen. c. 11.

Cõc.Tr. sess. 13. & ref c. 1. & sess. 24 & ref. gen. c. 4 & 20. sess. 22 & ref. c. 1.

Dispositio huius Constitutionis est cõformis d. Concilij,citatis in margine. Quo publicato in anno 1564.Idem Pius IV.pro exequutione decretorũ d.Cõcilij contra non residentes alteram edidit Constitutionem Romæ publicatam die 14.Decembr.1564.fol.833.Incip.

In suprema militantis Ecclesiæ specula, meritis licet insufficientibus Diuina dispositione constituti,cunctos non solum vigilantiæ nostræ commissos Dominicos greges,sed ẽt singulorum pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes, studium efficax, operamq. sedulam ad hoc omninò statuimus adhibere,vt quemadmodum operosum Sac.Conc.Trid. progressum felicemq. exitum,Domino cooperante,præstitimus; Ita sanctissima huius Decreta,ipsorum præsertim,qui in Apostolicæ solicitudinis partem vocati sunt, Pastorum officium concernentia,non tepidè,neque dissimulanter exequamur.Sanè licet in Concilio pręfato saluberrima fuerit ordinatione decretũ,quod omnes, & singuli Venerabiles fratres nostri Patriarchæ,Primates,Archiepiscopi,& Episcopi,& alij beneficiales apud Ecclesias sponsas suas residere teneantur,nõnulli tamen(qđ non sine animi nostri mœrore referimus) adeo sui,gregumq. quos deperditos,Saluator noster proprio sanguine redimere dignatus est,sibi creditorum obliti sunt,vt ẽt nunc in Alma Vrbe,vel alibi commorantes, & sacrosancta spiritualis matrimonij inter eos, suasq. Ecclesias solemniter contracti iura confundentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas, ac prædictas Ecclesias quomodocumque sibi concessas inuisere, & apud illas vt probos,& prouidos patresfamilias decet,residere non curent,in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.Nos hanc illorum contumaciam alicuius etiam temporalis pęnæ metu frangendam,& seu conuincendam esse censentes: Motu proprio,& ex certa scientia nostra,ac de Apostolicæ potestatis plenitudine,omnibus, & singulis Patriarchis,Primatibus, Archiepiscopis,& Episcopis præfatis, ac alijs quibus-

cumque, etiam quauis authoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuscumque beneficiatis curã animarum habentibus, qui iuxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residẽtiam facere tenerentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & vltra pęnas in dicto Decreto Concilij contentas, etiã sub priuationis eorum à regimine, & administratione Ecclesiarum suarũ, ac aliis Nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio imponendis pęnis, districtè pręcipiendo, per Apostolica scripta mãdamus, quatenus oĩ mora cessante, in eisdem suis Ecclesiis iuxta formã, & tenorẽ dicti Concilii personaliter resideãt; Et nihilominus si quos mãdato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne ẽt tales absentes melioris in hac parte cõditionis quã ceteri in suis Ecclesiis residentes existãt; hac nostra perpetuo valitura sanctione præsenti statuimus, & ordinamus, quod deinceps oĩa, & singula mobilia, & immobilia, etiã in Vrbe, vel eius districtu existentia, & se mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuscumque qualitatis, & quantitatis & valoris, ac vbicũque locorũ consistãt, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque, etiã quauis authoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgẽtes, Ecclesias prædictas in titulum, vel commendã, siue administrationẽ, aut alio quouis nomine obtinẽtes, & alios quoscũque beneficiatos curã animarũ habentes, qui extra prædictas Ecclesias, ac Diœceses, ẽt in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretũ, & formã Cõcilii huiusmodi non residentes, decesserint, pertinẽtia, & per illos suarũ Ecclesiarũ, ac quorũcũque Monasteriorũ, Prioratuũ, Pręposituturarũ, & aliorũ beneficiorũ Ecclesiasticorum, cũ cura, & sine cura, Secularium, & Regulariũ, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuũ, reddituũ, & prouentuũ Ecclesiasticorũ, necnõ pensionũ annuarũ sibi super similibus fructibu, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatatũ occasione quæsita, ẽt si facultatem specialẽ de illis, aut eorũ parte testãdi & aliàs liberè disponendi à Nobis, & quibuscumque aliis Romanis Pontificibus, prædecessoribus, & successoribus nostris ẽt cũ Clausulis, ꝙ facultates huiusmodi reuocari non queant, aliisq. irritantib. Decretis obtinuerint, & in vim illarũ literarũ desuper confectarum de rebus, & bonis huiusmodi iam disposuerint, tamquam spolia ad Cameram Apostolicam legitimè pertineant. Liceatq. dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti Commissario nostro generali, & suis, dictæq. Cameræ deputatis in euentum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus, & bonis pręfatis conficere, illaq. prout de reliquis Clericorũ Spolijs fieri solet, ad dilecti filii nostri moderni, & pro tẽpore existentis Generalis Thesaurarii manus redigere, dictæq. Camere applicare, cuiusuis licẽtia desuper minimè requisita. Ac facultates, & desuper cõfectas literas prædictas, etiã motu, & scientia similibus, etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam nobis, & Ecclesiæ Romanę dictæq. Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiã iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbũ insertus habentes, in euẽtum obitus huiusmodi, etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, vt præfertur, contigerit ex nunc, prout ex tunc, & cõtra in dictæ cõtumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine, & tenore, reuocamus, cassamus, & annullamus; Ac tam eas, quã earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaq. testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispo-

dispositiones quaslibet, etiã ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorũ nulla, inualida, nullius q. roboris vel momenti fore, neque cuiquam cõtra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscumque Iudices, & Commissarios quauis authoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, in quauis instãtia sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliàs iudicandi, & interpretãdi facultate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid secus à quoquã quauis authoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reseruationibus, & decretis, quo ad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis aut Diœc. residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Ecclesias in Vrbis districtu, ibiq. residentes, & decedentes spolia Cameræ Apostolicæ applicata hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquã in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore vt antea manere volumus præterquam quo ad eos qui in suis Ecclesiis iuxta formam prædicti Concilii resederint, & specialem licẽtiam testandi habuerint hanc enim tantum saluam eis esse volumus, ita vt generalis licentia testandi eis quidem residentibus minime suffragetur, sed sola speciali si quam habuerint, tueri se possint. Ceterum &c. Non obstant. &c.

REVERENTIA DIVINORVM OFFICIORVM, *& Ecclesiarum.*

PRÆTER Summistas sciendum est, quod vltrà disposita in c. decet, de immunit. ecclesi. in 6. & in Decreto Concil. Triden. de obseruandis, & euitãdis in celebratione Missæ, incip. Quanta cura, vers. Ab Ecclesiis verò, &c. adest Constitutio Pii V. fol. 914. in Bullario incipien. Cum primum. §. Vt igitur.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod contra illicita in Ecclesiis facientes, vltra pœnas per sacros Canones, & Leges Ciuiles comminatas; sunt aliæ pœnę statutæ per Constitutionem Pii V. sub dat. Romæ Cal. Aprilis 1566. incip. Cum primum, §.

Vt igitur Deo Optimo Maximo, gloriosæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii X. prædecessoris nostris Constitutionem innouantes, ac statuta Trid. Cõcilio obseruari volentes, statuimus, & ordinamus, vt ad Ecclesias sit humilis, & deuotus ingressus, quieta cõuersatio, deuotis orationibus insistant, & omnes genibus flexis Sanctissimũ Sacramentum adorẽt, ad nomẽ Iesu Christi Domini nostri cũ exhibitione reuerẽtiæ caput inclinẽt, nullus in dictis Ecclesiis seditionẽ faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumq. committat, cessent vana, fęda, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus oẽs iudiciorũ, & alia quęcũque quę diuinũ officiũ pturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat, siue præsumat dũ celebrantur Sacra Missarum mysteria, & alia diuina officia. Qui vero prędicta petulãti aio contẽpserint, præter diuinę vltionis acrimoniam, nostri quoque arbitrii pęnas incurrent, quę omnia locorũ quoque Ordinarii in suis Ecclesiis facient obseruari. Quicũque verò in Ecclesiis, dũ ibi Sacrificiũ Missę, & diuina celebrantur officia, ac verbũ Dei prędicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad Sãctissimũ Sacramentum irreuerenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut Diuina perturbet officia, facere pręsumpserit, pœnã viginti quinque

ducatorũ incurret, pręter alias arbitrio nostro imponẽdas, & moderandas pœnas, & qui non habebit in ære, luet in corpore, aut exsilio multabitur. Qui vero in Ecclesijs cum mulieribus impudicis, siue etiã honestis colloquiũ scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum pœnã incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesijs, vt supra, obscœnis, & inhonestis verbis, aut signis vsus fuerit, aut alia fęda colloquia cũ personis quibuscumque habuerit, decẽ aureorum pœna multetur, aut aliàs corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus, & singulis Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium Ecclesiarum Capitulis, Rectoribus, Vicarijs, Sacristis, Ostiarijs, & alijs ipsarum Custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesijs delinquentes admoneant, & vt in eis vetita fieri non permittant, vel saltem ipsis Ordinarijs, vel Officialibus nostris puniendos deferant, quod si facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes quoque Mendicantes, seu eleemosynas petentes per Ecclesias tempore Missarum, prædicationum, aliorumq. diuinorum officiorum non fiant, sed eos ad valuas Ecclesiarum stare faciant, sub pœna duorum aureorum Capitulis infligẽda pro qualibet vice nisi eos eijci curauerint, & Parochi dimidii aurei. Religiosis etiam claustralibus, siue Regularibus præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ, vt in Ecclesiis suis deputent aliquem, qui tales eiiciat, & si negligẽtes fuerint, grauissimè ab Ordinario corripiatur, quod si illi parere recusauerint, grauissimas pœnas incurrent, & pro qualitate personarum etiam corporaliter punientur arbitrio Nostro, siue Superiorum, & vt in ecclesiis nihil indecens relinquatur iidem prouideãt vt capsæ omnes, & deposita seu alia cadauerum conditoria super terram existentia omninò amoueantur prout aliàs statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

Sequitur Edictum de non fabricando in Ecclesiis, neque in earum porticibus, de non sepeliendis mortuis, nisi in cœmeteriis, ac tumbis, necnon de fenestris Ecclesias introspicientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miseratione Diuina tituli S. Mariæ in Cosmedin S.R.E. Presbyter Cardin. Sabellus S.D. N. PP. in alma Vrbe, eiusq. districtu, ac Suburbiis Vic. Generalis.

Vniuersis, & singulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialiũ, & aliarum dictæ Vrbis, & Suburbiorũ Ecclesiarũ Archipresbyteris, Canonicis, Præpositis, Rectoribus, & quorumuis Monasteriorum, & Conuentuũ cuiuscumq. Ordinis in eadẽ Vrbe, & Suburbiis existentibus Abbatibus, Prioribus, & Guardianis, Capitulis, & Præpositis, Hospitaliumq. & Confraternitatũ, aliorũq. Piorũ locorũ Custodibus, Gubernatoribus, & Administratoribus, seu quouis alio nomine nuncupatis, ne de cetero sub ducentorũ ducatorum auri, toties quoties contrauentum fuerit persoluendorũ mandati executiui, & in iuris subsidium excõicationis, alijsq. censuris Ecclesiasticis arbitrio Nostro imponendis, & irrogãdis pœnis audeant, siue præsumant, aut aliquis eorũ audeat, siue pręsumat per se, vel aliũ, seu alios, in dictis eorũ Ecclesiis, & porticib. fabricare, nec fabricari facere ẽt ex causa cappellarũ, altarium, & sepulchrorum construẽdorũ, seu aliquid innouare, aut innouari facere, vel pmittere, minusq. quibusuis personis cuiuscumque status, gradus, & conditionis existentiũ, licentiam in dictis eorũ Ecclesiis, & porticib. frabricãdi, vel fabricari faciendi, aut aliquid innouandi, vt supra concedere, sine nostra expressa licentia in scriptis obtẽta, ne

que

que supra dictas Ecclesias,& porticus,cœmeteria,aliquas stantias,mansiones, vel habitationes cõstruere,& cõstrui facere,aut id permittere,vel illa ad vsum priuatum concedere. Minusque mortuos,nisi tantum de cœmeterijs, tumbis, siue sepulchris ad huiusmodi officium fabricatis sepelire,vel sepeliri facere,vel id permittere; eosdéq. prænominatos omnes requirimus, & monemus, quod infra quindecim dierum spacium a publicatione præsentium die computandum,sub similibus pęnis debeant,& quilibet eorum debeat quascumque fenestras domorum vicinarum, & contiguarum Ecclesijs supradictis etiam ipsorum introspicientes dictas Ecclesias remouisse, obturasse, remoueriq. obturari,& remurari fecisse,necnon infra terminum prędictum, vbi cœmeteria desunt,tumbas, siue sepulturas communes in dictis eorum Ecclesijs ad sepeliendum capaces,& sufficientes,locis tamen prius per Nos,seu nostrũ Vicegerentẽ, assignandis,construxisse,& cõstrui fecisse. Alioquin ad prænominatas, & alias arbitrio nostro reseruatas pœnas contra inobedientes, & præmissa non obseruãtes,procedere curabimus; volumus aũt, & decernimus,quod pręsentibus in locis solitis affixis,& publicatis, ita eorum quemlibet arctet executio perinde, ac,si personaliter intimati fuissent. In quorum fidem &c. Datum Romæ in ędibus nostris sub anno a Natiuitate D.N.Iesu Christi millesimo quingentesimo sexagesimo sexto Indictione nona, die vero vigesima octaua mensis Nouembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo P. & D.N.D. Pii Diuina prouidentia Papæ V. Anno 1.

A. Binarinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Notarius.

Quamuis præfatum edictum sit locale, sub hoc verbo aptè locandum censuimus, cum sit valde decens, vt quæ in Alma Vrbe Romana omnium Magistra obseruantur, ab alijs in occurrentibus casibus imitentur.

Sciendum est etiam,quod quę sanctissime ob honorẽ Dei,& vt Ecclesijs,sacrisq. templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta, & statuta est immunitas quod ad tutelam personarum ad eas confugientium, vt inde per vim extrahi non possint,neque debeant,pro d. immunitatis renouatione, ac obseruantia,nouissima emanauit Pontificia Constitutio fel.mem. Gregorij XIIII. publicata Romæ die 28. Maij. 1591 tenoris sequentis. *c. minor cum duobus sequ. 17. q.4.c. inter alia, c. Ecclesia, & c. fi de immun. eccles. Greg. XIV.*

Cum aliàs nonnulli prędecessores nostri,& pręsertim felic.record. Sixtus Papa V. necnon Pius etiam V. sancto zelo ducti, diuersas facultates, & indulta, extrahendi,etiam casibus quibusdam à iure non permissis ex Ecclesijs criminosos,& delinquẽtes,compluribus secularibus principib. eorumq. Curijs,& Magistratibus sub varijs modis,& formis concessérint, prout in illis plenius cõtinetur. Experientia postmodum docuit,tum ob diuersitatem,& differentiam huiusmodi indultorum,tum quia plerique eorũdem Principum Ministri,ex hoc ipso illa diuersimode,etiam latius quam par erat,&ad suum libitum interpretandi occasionẽ arripuerunt,illisq. abuti cœperunt,subortam esse non mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis Ecclesiasticę perturbationẽ, & confusionem aliàs verò ne ipsos quidẽ laicos indultis huiusmodi vti voluisse aut potuisse,quod populis inueterata erga Ecclesias reuerẽtia deuotis,& assuetis,scandali potius,quam quietis occasionem pręberet,illud ẽt absurdum sępe-

Oo 4 nume-

numero secutum est, vt infimæ interdum conditionis laici non modo iuris, sed etiam literarum penitus ignari,& imperiti, dum quasi potestates, aut ministri Curię secularis in aliquo Castro, aut Opidulo iurisdictionē exercebant, facultatem, & indultorum huiusmodi limites longe excesserint, eaq. suo arbitratu in sensus minus rectos, & ab intentione concedentis omnino alienos detorserint,& illorum prætextu, quidquid sibi in mentē venit attētare præsumpserint, in graue iurisdictionis,& immunitatis Ecclesiasticæ præiudicium, locorum,& personarum diuino cultui dicatarum contemptū, ipsius Diuinæ Maiestatis offensam,& scandalum plurimorū. Quare pro cōmisso nobis a Domino Pastoralis officij munere, prædictis absurdis, & scādalis obuiare, ac differentia huiusmodi ad vniformem regulam reducere, omnemq. dubitandi ac perperā interpretādi occasionem dilucida declaratione submouere, abusus tollere, & ne Ecclesiastica iura planè conculcētur,& negligantur, opportunè prouidere decreuimus prout etiā dictus Sixtus Prædecessor noster eisdem de causis motus statuere decreuerat, licet morte præuentus hoc adimplere nequiuerit; ita tñ vt quando præsens temporū calamitas,& nimia, quæ iam inualuit peruersorū hominum malitia id exposcit, aliquid, etiam ad terrorē delinquentium, & ad coercenda illorum facinora vltra id, quod prisca illa maiorum nostrorū disciplina, & vetus sacrorum Canonum norma præscripserat, in quibusdā casibus cōgrua moderatione adhibita, permittamus. Hac itaque nostra perpetuò valitura Constitutione, omnia,& quæcumque priuilegia, indulta,& gratias, tā per prædictum Sixtum, ac Pium V. quam alios quoscumque nostros prædecessores, aut Nosmetipsos, Sedemq. Apostolicam, eiusue Legatos, super abducendis, vel extrahēdis ab Ecclesijs, Monasterijs, Sacellis, domibus Regularibus,& Secularibus locisue sacris, aut Religiosis, alijsq. in casibus à iure permissis hominibus certorum tunc expressorum, vel non expressorum criminū reis, aut fraudulentis decoctorib. etiam in odium certorum delictorū,& pro bono, pace,& quiete publica,& causis vrgētissimis, ac necessarijs,& ęquipollentib. casib. in iure expressis, atque ex paritate, indētitate, aut maioritate rationis extēsis, perpetuo, vel ad certū nondum elapsum tēpus, seu ad vitā alicuius Principis, aut beneplacitum, seu aliàs quomodolibet concessa, etiā iteratis, aut multiplicatis vicibus, approbata, & innouata ac vsu recepta, literasq. Apostolicas sub plūbo, aut in forma Breuis, seu aliàs quomodocūque desuper confectas, quarū tenores hic habere volumus pro expressis, ac ad verbū insertis, sublata penitus omni differētia, ita ad vnam tantum formam reducimus,& moderamur, vt laicis ad Ecclesias, locaque Sacra,& Religiosa prædicta cōfugientibus, si fuerint publici latrones, viarumq. grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidijs aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quiue homicidia, & mutilationes mēbrorum in ipsis Ecclesiis, earūue cœmeteriis committere non verentur, aut qui proditoriè proximū suum occiderint, aut assassinij, vel heresis, aut læsæ Maiestatis in personā ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesiastica non suffragetur; Sed vniuersis,& singulis Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisq; Ecclesiarū & Monasteriorum Prælatis tā Secularibus, quā cuiusuis Ordinis Regularibus districtè percipiendo mādamus,& pręcipimus, vt laicos in casibus prędictis delinquentes ad eorū Ecclesias, Monasteria, Domos,& alia loca supradicta Sacra seu Religiosa respectiue cōfugiētes,& in eis se recipien. atque iuuantes qui prædicta delicta, eorumue aliquod, iudicio suo cōmisisse videbuntur,

debeantur, quando a Curia Seculari fuerint requisiti, & quilibet eorũ fuerit requisitus, ministris, & officalib' Curiæ secularis, absque irregularitatis nota, aut alicuius censuræ Ecclesiasticæ incursu, tradi, & consignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet, & faciat. Ne autem Curię secularis, prædictę Ministri facultate illos per se, & propria authoritate extrahendi, & abducẽdi sibi olim, vt præfertur attributa, & per pręsentes reuocata, abutantur, volumus, dictaq. authoritate decernimus, & declaramus, vt Curia secularis, eiusq. Iudices, & Officiales, ab Ecclesiis, Monasteriis, locisq. sacris prædictis laicum aliquem vt pręfertur, delinquentem in nullo, ex casibus supradictis sine expressa licentia Episcopi, vel eius Officialis, & cum interuentu personæ Ecclesiasticę ab eo authoritatem habẽtes, ad quos solos, & non alios Episcopis inferiores, etiam si alias Ordinarii sint, aut nullius Diœcesis, aut Conseruatores ab hac Sede specialiter vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi facultas pertineat; Occurrente aũt casu in loco exempto, & nullius Diœcesis, tunc ad Episcopum viciniorem deuoluatur hęc cognitio, & non ad alios, capere, extrahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu quo ipse Episcopus, & dictæ personæ Ecclesiasticæ illos in delictis superius expressis culpabiles tradere, aut capturæ, carcerationi interuenire, & assistere recusauerint; tuncq. reuerentiæ Ecclesię, & locis sacris debitę memores prædictos delinquentes minori quod id fieri poterit cum scãdalo, & tumultu extrahere curent. Quodque delinquentes laici prædicti, postquam vt præfertur ab Ecclesiis, locisq. sacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiæ Ecclesiasticæ reponi, & inibi sub tuto, & firmo carcere, ac opportuna custodia data illis, si opus fuerit, per Curiam secularem, detineri debeant, nec inde extrahi, Curiæque seculari prædictę consignari, nec tradi possint, nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eo deputatũ, an ipsi vere crimina superius expressa commiserint, tuncq. demum de mandato Episcopi per Iudicem Ecclesiasticum Curiæ seculari, quacumque appellatione postposita, consignẽtur. De crimine vero hæresis cognitio ad forum Ecclesiasticum tota pertineat, neque in ea Curia Secularis se quoquomodo intromittant: sicuti etiam prohibemus, ne contra Ecclesiasticas personas seculares, aut cuiusuis Ordinis, vel Militię, et Sancti Ioannis Hierosolymitani Regulares, quoquomodo, etiam vigore prędictorum priuilegiorum, indultorum, aut concessionum, quę omnia ad terminos Iuris per pręsentes reducimus, procedant, aut se intromittãt; illasue ab Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, locisq. sacris aut religiosis, etiam in casibus in hac Constitutione expressis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoscere de criminibus ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, aliàs, quã de iure, & per priuilegia eisdem Ordinibus, aut Militiis cõcessa permittitur, quolibet pręsumant. Quod si quis quacumque dignitate, & authoritate prędi-tus, pręmissorum, aut alio quouis prętextu, quidquam præter, aut huius nostrę Constitutionis tenorem attentare pręsumpserit, declaramus eum ipso facto, cẽsuris, & pœnas easdem incurrere, quæ contra libertatis, iuris, & immunitatis Ecclesiasticę violatores, per sacros Canones, & Conciliorum generalium nostrorumq. prædecessorum Constitutiones sunt promulgatæ, sicq. per quoscumque Iudices, &c. Non obstantibus, &c.

De hac materia præter Doctores tam Ciuilistas, quam Canonistas, varijs in locis tractãtes, Summistas, in verbo Immunitas, Boer. decis. 109. & seq. aliosq. quamplures, amplum, & aureum de ea elucubrauit tractatum Regemius de Gonni,

Gomi, & post eum scripserunt Didac. Conar. doctissimè, lib. 2. var. resol. c. 20. Iulius Clar. in Pract. Crim. §. fin. quæst. 30. Nauar. in Man. c. 23. n. 17. & infra, aliqua Menoch. in tract. de præsumpt. lib. 5. præsum. 10. Anastasius Germonius lib. 3. de sacrorum immunitatibus. c. 16. Roderic. in Sum. par. 1. c. 155. & tomo 2. qq. Regul. q. 50. art. 3. præfatam inibi Cōstitutionem recitans Salamanr. impress. & nostris temporibus diffusè Prosper Farinac. in sua Praxi Crimin. par. 1. tit. de carceribus. q. 28. per totum.

De seruo confugiente ad Ecclesiam est text. in c. inter alia, in fine, de immunit. ecclesiæ, quam amplia, vt si cōfugerit ad Vrbem possit libertate donari per Constitutionem Pij V. tenoris sequentis, fol. 848. in Bullario.

Pius Papa V. Motu proprio, &c. Dignum, & rationi congruum esse videtur vt ea, quæ ex veteri instituto officiū Senatus Cameræ Vrbis, & ipsius Conseruatores consueuerunt, vel aliàs illis concessa existunt, munimine Apostolicę superioritatis in posterum roborentur, & in vsum, si ad hoc non existant, reducantur. Nos si quidem, qui etiam in minoribus constituti semper, & continue Romanum populū paterno dilectionis amore prosequuti sumus, & ipsius priuilegia, ea maximè, quæ Christiano populo necessaria, & vtilia esse videtur cōfirmare desideramus, fel. Recor. Pauli Papæ III. prædecessoris', nostri qui per suas in forma Breuis literas ipsos Conseruatores, & populū in facultate, & priuilegio mancipia quæque Sclauos vulgariter nūcupata, qui baptizati, & Christiani prius facti fuerint, ad Senatus Cameræ ipsius Vrbis officiū, ac illius Cōseruatores pro eorum libertate confugientia, prout ex veteri consuetudine hactenus, vt ipse prædecessor narrauerat, Conseruatores præfati tū ex speciali priuilegio Pontificali, tū Imperiali potestate ab aspero seruitutis iugo liberandi facultatem habuerant etiam si lapsu tēporis deperdita fuissent, redintegrauit, vestigijs inhærēdo, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine eosdem Conseruatores pro tempore existentes speciali fauore prosequentes, ac literas Apostolicas Pauli prędecessoris, ac si de verbo ad verbum insererentur pro expressis habentes, illasq; in totum iuxta illarum tenorē confirmantes, ipsos Conseruatores, ac officium Senatus Cameræ Vrbis in iurisdictionem, facultatem, & potestatem mancipia quæcumque sub iugo seruitutis quomodolibet alligata ad huiusmodi Senatus Cameræ Vrbis officiū pro tempore existen. ac ipsius Vrbis Conseruatores confugientia, ac libertatem acclamantia, per eosdem Conseruatores libertate donare, & Romani Ciues, liberiq. homines effici possint, prout ipse Paulus prædecessor redintegrauerat, redintegramus, ac pro potiori cautela de nouo damus, concedimus, & gratiose impertimur. Itaque mancipia, seu Sclauos eadem, quæ ab eisdem in posterum liberabuntur, pro liberis hominibus, & Romanis ciuibus in omnibus, & per omnia vbique haberi, teneri, & reputari debere; Dantes, & Concedentes eisdem mancipijs, sic vt præfertur ab eisdem Conseruatoribus libertatis facultatem in iudiciis contra quascumque personas standi, contrahendi, testandi, & alia faciendi, quæ ceteri ciues Romani liberi homines facere consueuerunt, & faciunt, & ea in omnibus, & per omnia habere, & libera esse decernimus, volumus, & mandamus, ac ex nunc, prout ex tunc, & e contra omni iuri cuiuslibet statutorum, consuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus reiectis liberamus, & sic in præmissis omnibus per quoscum-

quoscumque tam Ordinarios, quam Delegatos et quacũque iurisdictione fungentes iudices & personas, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicādi, sententiandi, & definiendi facultate, potestate, & authoritate, iudicari, sentētiari, & definiri debere, ac quidquid secus scienter, vel ignoranter contra præsentium tenorem fieri, & attentari contigerit irritum, & inane decernentes: non obstantibus Motu proprio, & seu literis forsan desuper per viam decreti, vel aliàs per dictum Paulum prædecessorem sub Dat. Romæ apud Sanctũ Petrum Quinto Idus Nouembris anno Pōtificatus sui Quintodecimo supradictarum suarum literarum in forma Breuis etiã forsan ad instantiam dicti Populi Romani, decretis, derogatorijs, ac quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ vrbis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, reformationibus, & Decretis ac quibusuis priuilegijs, indultis, & literis Apostolicis in genere vel in specie per quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros tam sub plumbo, quam in forma Breuis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis Clausulis, & Decretis etiam irritantibus, & alijs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis Quibus omnibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso insererent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ dictus prædecessor voluit non obstare, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Volumus autem, quod sola signatura præsentium sufficiat, & vbique in iudicio, & extra fidem faciat, regula contraria non obstante, seu si videbitur, literæ desuper per Breue nostrum, seu sub plumbo, aut aliàs, prout melius videbitur expediri possint, & quia ad illos seruos dumtaxat, qui antea vt præfertur sacro baptismatis lauacro mediante Christiani facti fuerint, & non de alijs. Datum Romę apud Sanctum Marcum. Quinto Idus Septembris Anno primo.

SEQVESTRVM.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod Pius IV. tradidit facultatem iudicibus lite pendente, decernendi sequestra, super fructibus beneficiorum Sedi Apostolicę reseruatorum, siue affictorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, adijciendo pęnas desuper litigantium, vt per ius Constitutionem Romæ in Cancellaria Apostolica publicatam die 26. Octobris 1560. fol. 896. in Bul. incip. Sanctissimus, & infra.

Hac sua perpetuò valitura Constitutione statuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquem super quouis beneficio Ecclesiastico, vt præfertur, reseruato, seu effecto, & dicta authoritate, vel aliàs nulliter collato, tam in dicta curia, quam extra eam litigare contigerit, & iudici ordinario, seu cui causa desuper commissa fuerit, etiam summariè, & extraiudicialiter, quantũ sibi pro rei qualitate sufficere parte legitime citata videbitur, cōstiterit beneficiũ ipsum in dictis mensib. vacauisse, aut aliàs, vt præfertur, reseruatũ, seu affectum, & nihilominus ordinaria, seu alia authoritate nulliter collatum, & indebite detentũ existere, idem Iudex reproducta citatione, fructus, redditus, & prouẽtus beneficiorũ

sic

sic nulliter collatorum,& indebite detentorum sequestrari mādet, & faciat, ac alia exequatur in præmissis necessaria,& opportuna. Super quo eidē iudici omnem potestatem,& authoritatem,impartitus est. Idemq. Sāctitas sua in causis nunc in quauis instātia coram eisdem iudicibus pendentib. similiter obseruari mandauit. Præterea decreuit,& declarauit sic resignantes,seu cedētes,& nihilominus lites huiusmodi prosequentes,ne eorū malitia illis prodesse,& fouentib. bonū ius nocere valeat, ad fructuum, redditiuū, & prouentuum dictorum beneficiorum per eos receptorum restitutionem,ac expensarum in litib. huiusmodi factarum refectionem,omniaque,& singula damna,& interesse,in quibus cōdemnati fuerint,si non cessissent,vel resignassent, per iudices tā ordinaria, q̄ delegata,vel alia authoritate fungentes, coram quibus lites ipsas pro tempore pendere seu moueri contigerit,condēnandos fore,& cōdemnari debere, ac ad id teneri,& obligatos esse. Ipsosq. ac etiam in dictis beneficijs successores quoscumque ad paritionem sententiæ,seu sententiarū,ac literarum executorialium pro tempore latæ,seu latarum, & decretarum, a quib. appellare nō liceat ad restitutionem, seu relaxationem possessionis, ac fructuū, redditiuū, & prouentuum,necnon refectionem expensarum,ac damnorum,& interesse huiusmodi,perinde ac si contra eosdem successores sententia, seu sententiæ latæ, & literæ executoriales huiusmodi decretæ fuissent, cogi, & compelli. Sic tamen, quod postquam alter ipsorum sententiæ seu sententijs, ac restitutioni,vel relaxationi possessionis,& fructuum,redditiuum,prouentuum, necnon dānorum, & interesse huiusmodi refectioni, alijsq. præmissis realiter, & cum effectu paruerit, alter desuper molestari non possit. Et ita in premissis,&c.

Hāc Cōstitutionem explicat Gonzalez, in proœmio octaua regula Cancel. §. 7. nu. 1. & 2.

Exstat etiam Pij V. Constitutio,quod fructus beneficiorum lite pēdente deponi debeant apud personam à iudice eligendam,non obstantib. quibuscūque statutis disponētibus, quod Capitula, & Canonici percipiant,publicata Romę die 2. Iunij, 1568. fol. 1013, in Bullar. tenoris seq.

Pij V.

Cordi hobis est lites minuere,& a laboribus subditos,maxime psonas Ecclesiasticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum sicut accepimus in plerisque Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesijs earū Cōstitutionibus, & Statutis etiam a Sede Apostolica approbatis,& cōfirmatis,cautum sit,quod occurrentib. litibus,& controuersijs inter prouisos de dignitatibus, officijs, canonicatibus, & Præbendis,portionibus,& pręstimonijs, ceterisq. beneficijs Ecclesiasticis qualitercumq. qualificatis, tam ordinaria, quā Apostolica authoritate, tā super illorum prouisione,seu institutione,aut possessione,quam illorum idoneitate,& habilitate,aut aliàs ex quauis causa,& eorundem ad Dignitates,Canonicatus, & Præbendas, ceteraq. beneficia Ecclesiastica prædicta admissione, & receptione,& Capitulū,& Canonicos ceterosq. Capitulares personas, ad quos admissio, & receptio tam de iure, quam ex consuetudine spectat, & pertinet, aut etiam alias personas Ecclesiasticas asserētes beneficia prędicta ad se de iure spectare, ipsi sic prouisi interim beneficiorū huiusmodi fructus, ac distributiones non percipiant,sed Capitulū,& Canonici illas,vel in suos vsus,& vtilitatē conuertendas,seu restituendas ei,cui de iure restituēdæ erūt,recipiāt, put in dictis Constitutionib. & statutis, seu consuetudinib. continetur, quo factū est vt lites huiusmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis videri possit. Hinc est, qd hac nostra perpetuò valitura Constitutione authoritate Apostolica statuimus atque decernimus,qd fructus,redditus,& puētus,& distributiones,ceteraq. emolumenta,quæ vigore Constitutionū,Consuetudinū, & Statutorū p-

dicto-

dictorum a Capitulo,& Canonicis recipienda (vt præmittitur) erant, amplius nō ab eisdem Capitulo, & Canonicis recipiantur, sed penes personam fide,& facultatibus idoneam, per iudicem, coram quo causæ huiusmodi pendere repertæ fuerint, eligendam,& nominandam deponantur, restituenda ei, cui de iure postea restituenda fuerint. Sicq; per quoscumque,&c. Non obstantib.&c.

SERVITIVM CAPPELLANIAE.

QVONIAM inter nostrates Iurisconsultos concertatum est, varie sentientes in dubitatione illa, videlicet, Quando testator, præuia. Ordinarij licentia, ex proprijs bonis Cappellaniam fundauit, disponendo quod quotiescumque vacaret, prouideretur Capellanus qui celebret, vt dicat tot Missas in qualibet hebdomada, seu mēse, An in hoc casu Cappellanus præsentandus debeat necessariò esse Sacerdos, seu saltem in tali ætate quod possit infra annum presbyteratus Ordinem suscipere; an verò testatoris volūtati satisfieret, etiam si præsentaretur nō Sacerdos, qui per alium Missas celebrari curaret; Sciendū est, quod posteriorem partem, nempe quod talis Cappellania non sit sacerdotalis, recipit, ac pluries decidendo amplexa fuit Rota Rom. teste Hieron. Gonzalez in Comment. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. sub n. 77. & infrà, eo quod prædicta verba (qui celebret tot Missas) non respiciunt factū ipsum celebrationis ab ipsomet Cappellano nec obligationem Sacerdotij, sed potius sunt posita ad denotādum onus, quod ipse fundator Cappellæ imponebat, & sufficit vt expresse non sit ita impositum Cappellano, quod per alium expleri non possit; Accedebat ad tollendam omnem hæsitationem declaratio Congregationis Sacros. Conc. Trid. in vna Pistorien. sub illis verbis. Item Episcopus non potest cōpellere obtinētem Cappellaniam vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quod Cappellani celebrent, nam istis oneribus Missarum rectè per substitutum satisfit. Et similiter eadem Sacra Congregatio declarauit vt sequitur, Si fundatio Cappellæ esset sub verbis testatoris, quod Cappellanus debeat celebrare diuina officia die, noctuq. sicut ceteri Cappellani faciūt, an Cappellanus hic debeat esse presbyter? Congregatio censuit ex his verbis positis in fundatione huius Cappellæ, non inferri necessariò, vt Cappellanus debeat esse presbyter.

Prædicta sunt intelligenda nisi expresse Contrarium in fundatione cautum esset, scilicet, quod Cappellania sit sacerdotalis,& ad eam præsententur Sacerdotes,& non alij, qui per seipsos, & non per substitutum celebrare possint, vel quod Cappellanus præsentandus debeat esse actualiter Sacerdos, Cum enim hæc verba exploratam disponentis voluntatem ostendant, interpretandi ratio cessat: verum in primo casu adhuc sufficeret, quod præsentandus in ea sit ætate, vt saltem intra annum ad presbyteratus Ordinem promoueri valeat, in vltimo autem secus, adeo quod nisi tempore præsentationis cum effectu sit Sacerdos, cum ei deficeret qualitas illa a fundatore requisita, nec verba conueniant, censetur ab ipso fundatore (cuius voluntas seruanda est) exclusus, quæ cum ipsi sensui exposita sint, nullius probationis ope indigent. Dicuntur tamen Doctores, & præsertim Felin. in capit. cum accessissent, sub num. 19. & 20. de Constit. posse Episcopum ex causa pro vna vice dispensare. Sed an hodie huic potestati sit derogatum per Concil. Trid. sess. 24. cap. 5. de refor. esset consulenda Sacra Cogregatio. An autem Sacerdos obtinens Cappellaniam

cum

lcum onere celebrandi certas Missas, teneatur illas tempore infirmitatis per alios celebrari facere, adeo quod si id negligeret Capellaniæ redditus suos facere nequiret, latè tradit Petr. Nauar. lib. de restit. nu. 210.

SIMONIA.

PRÆTER Summistas, sciendum est, quod vltra committentes Simoniã realem in ordine, & beneficio, ac mediatores, vt in Extrauag. Com. Pauli II. de Simon. declarata per Nau. in Man. Confess. c. 27. sub nu. 106. per Card. Paris. in cons. 19. n. 12. & infrà vol. 4. per Addentes ad Diaz. in Pract. crimin. Can. c. 91. & late per Io. Guttier. lib. 1. Canon qq. c. 9. eius pœnæ fuerunt innouatæ, & ampliatæ per Pium V. vt patet ex Constit. edita Cal. Aprilis 1566. fol. 914. in Bullario incip. Cum primum, & infrà.

Pij V. Vt simoniacæ prauitatis labes prorsus aboleatur, Constitutiones antecessorũ nostrorum cõtra Simoniacos editas, & præsertim Pauli II. inuiolabiliter obseruari mandamus, & delinquentes tam in sacrorum ordinum receptione, quã in beneficiorum assecutione, statutis etiam inferius pœnis nostra authoritate affici volumus. Quicumque igitur detestabile crimen Simoniacæ prauitatis commisisse conuictus fuerit, in consequendis ordinibus, eo ipso sit ab illorum executione per decennium sine spe dispensationis suspensus & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates Ecclesiasticas simoniacè acquisierit, illis sit ipso iure priuatus, in futurum inhabilis ad eas & quascũque alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium Ecclesiasticum simoniacè adeptus fuerit, illis similiter sic ipso iure priuatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit restitutionẽ teneatur, & perpetuò sit inhabilis ad ea, & quęcũque alia beneficia Ecclesiastica obtinẽda. Si quis aũt tale crimen pluries cõmisisse conuictus fuerit, pręter supradictas pœnas, ẽt corporaliter puniatur, & ab ordinibus Ecclesiasticis degradatus, à fideliũ cõsortio eijciatur. Qui vero ordines, & beneficia simoniacè contulerint, pęnis à iure statutis puniantur, cuiuscũque gradus, conditionis, & dignitatis, ẽt si Episcopi, Archiepiscopi, vel maioris fuerint. Caueant pręterea quicumque, ne in Sacramentorũ exhitione Simoniacum aliquid faciãt, alioquin grauissimè puniantur per locorum Ordinarios, qui huiusmodi criminis reos cum maxima seueritate coercere procurent, iuxta Conc. Trid. statuta.

Sixti V. Sixtus V. alias pęnas addidit contra promouentes, & promotos ad ordines simoniacè, etiam in prima tonsura, vt in eius Cõstitutione contra Clericos male promotos, quæ in hoc non fuit moderata per S. D. N. Clement. VIII. quam habes suprà, in verbo, Ordo. fol. 390.

ADDITIO. Præd. Extrauagantem Pauli II. nouissimè explicat Rodriquez in Sum. par. 2. cap. 58. Conclus. 6. & Barthol. Vgolin. in tract. de Simonia, tab. 4. c. 3. & sequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum Cõstitutionis Sixti V. quam ad verbum recitat, reperies, & id quod passim prꝶalleg. Doctores, aliiq. ab eis citati affirmant. Sed extrauag. Pauli II. haberet tantum locum in Simonia reali, quando aliquid datur vel recipiatur, decisum fuit per Dominos de Rota prout continetur in decis. 408. diuers. vol. 1. An autem qui dat pecunias mediatori, vt sibi impetret dimissorias seu reuerendas ad ordines suscipiendos, quas per pecunias mediator impetrauit comprehendatur in dispositione d. Extrauag. Pauli II. disputat & resoluit Nau. in cons. 58. de simon. in ant. q. & 67. in nouis.

Vide & Tolet. in Sum. lib. 1. c. 46. & lib. 5. c. 93.

Contra

Contra prauas Consuetudines recipiendi à prouisis de beneficijs. Vide Côc. Trid. sess. 14. c. 14. de refor. generali. Reuocatio priuilegiorum, & consuetudinum Ecclesiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouisione seu admissione ad possessionem beneficiorum, fuit facta à Pio V. Romæ publicata die 13. Iulij, 1570. fol. 1080. in Bullario incipiente.

Durum nimis, & incommodũ arbitramur, quod Ecclesiarum ministri in ijs quæ ad ipsorũ sustentationẽ suppeditantur, dispendia patiatur. Quocirca cum hanc ad rem, simulq. prohibẽdam ab Ecclesia Dei auaritię prauitatem, editas ante hac sanctiones minimè satis esse intelligimus, nouę Cõstitutionis subsidio cogimur prouidere. Cum itaque aliàs ex plurium Ecclesiarum Cathedraliũ, & Collegiatarũ Constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligeretur, vt in electione, præsentatione, nominatione, institutione, cõfirmatione, collatione, vel alia prouisione, siue admissione ad possessionẽ alicuius Cathedralis ecclesiæ, vel beneficij, Canonicatuum, aut præbendarũ, vel partem prouentuũ, seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensatione sue illicitæ, aut etiã quæ in aliquibus ecclesijs dicuntur turnorũ lucra, interponeretur, licet sancta Synodus Tridẽtina hæc detestata, mãdauerit Episcopis, vt quæcumque huiusmodi, quæ in vsus pios nõ cõuerterentur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis aut sordidæ auaritiæ suspicionem haberent, fieri non permitterent. Ipsiq. diligenter de eorũ Constitutionibus, siue Cõsuetudinibus super prædictis cognosceret, & illis tantũ quas probarent exceptis, reliquas vt prauas, & scandalosas reijceret. Eos verò, qui aduersus prædicta quauis ratione cõmisissent, pœnis contra simoniacos editis teneri decreuerit. Multorũ tamen indomita cupiditate tam prædicta, quã alia ad beneficium, & commodum ipsorum ministrorum, edita, aut omninò contemnuntur, aut in varios sensus traducta perperam eluduntur. Quare nos pro Diuini cultus exercitio, simulq. euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiusq. consulendum fore, rati, reuocamus, & abolemus omnia, & quæcũque Priuilegia, Cõsuetudines, & Statuta quarumcumque ecclesiarum Cathedraliũ, Metropolitanarum, ac maiorum, necnõ Collegiatarum, etiã iuramento, confirmatione Apostolica, aut alio quouis præsidio munita, ac etiam supra hominum memoriam, & longissimo, ac quantocũque tempore etiam cõtinuò obseruata, siue pro soluẽdis Ecclesiarum, vel Prælatorum debitis, siue pro supportãdis illorum oneribus, siue alijs etiam maioribus, maximis, & vrgentissimis causis concessa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extensa, & moderata, quod vacantibus ipsarum Ecclesiarũ dignitatibus, Canonicatibus, præbendis, portionibus, beneficijs, & officijs fructus, ac etiã quotidianæ distributiones ex eis primo ab ipsa vacatione Anno, aut longiore, vel etiã breuiore tempore prouenturi, Mensæ Episcopali, seu Capitulari, alioue loco integrè, vel partim remaneant, seu applicentur, aut in cõmunes vsus cedant, seu inter alios Canonicos, & psonas Ecclesiæ, seu Capituli diuidãtur. Quodque nullus ẽt Apostolica authoritate prouisus in Canonicum recipi, aut ad dignitatem, seu portionem, beneficium, vel officium admitti, vel aliàs in eius possessionẽ induci possit, nisi priùs de obseruãdi huiusmodi Priuilegijs, Consuetudinibus, & Statutis iuramentum præstiterit, & obtentæ illorum derogationis, ac fructuum, distributionum perceptioni renunciauerit, seu Capitulo, & personis prædictis cesserit, sed (vt appellant) dulciaria,

aut

aut quid aliud præstiterit. Quorum omnium tenores, causas, & effectus habemus præsentibus pro expressis, quibuscũque illa concepta sint formulis, necnõ irritantibus & alijs decretis roborata. Volentes ea omnia vires, & effectum de cetero nõ habere. Præcipimus igitur, & interdicimus omnibus Episcopis, Capitulis, Collegiis, & personis ad quos id pertinet, ne post hac fructus aut distributiones huiusmodi, nec prorsus ullam eorum partem retineant, neue ipsorum cessionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodcũque petant, vel exigant, aut quemquam siue ordinaria, siue Apostolica authoritate prouisum, ad præstandum huiusmodi iuramentum inducant, aut illi prædicta nõ facienti possessionẽ impediant, vel remorentur. Quicũque contra fecerint, si Ecclesiarũ sint Antistites tã diu à Põtificialis officij exercitio sint suspẽsi, donec satisfactione præuia illis per Sedem Apostolicã suspensio relaxetur. Capitula vero, & Collegia quæcũque Ecclesiastico subiaceãt interdicto, ac singulares personæ in excõmunicationis sententiam incurrant, à qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio quã à Rom. Pont absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes huiusmodi præstita iuramẽta non tenere nec quemquam illis obligari, quinimo iurantes in huiusmodi censuram incidere, necnon irritũ, & inane quidquid secus super his per quoscũque scienter, vel ignoranter cõtigerit attẽtari. Et nihilominus statuimus, vt vbicumque huiusmodi fructus, & distributiones fabricæ, vel Sacristiæ, aut alterius pii loci vsibus vltra semestre tẽpus reperiuntur concessi horũ dumtaxat dimidia pars ipsi Sacristiæ vel Fabricæ, aut Pio loco deinceps tribuatur, alteram verò beneficiati prædicti integre percipiant. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mẽtionem, Decreto prædictæ Synodi, ac etiam Constitutione fel. rec. Ioãnis Papæ XXII. quæ incipit, Suscepti, & alijs iuribus hac de re disponentibus, nihilominus aliàs in suo robore duraturis. Ceterum, per prædicta non intendimus illis præiudicare Capitulis, Collegiis, Mẽsis, aut personis, fructus, & distributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum collationem, siue possessionis apprehensionem prouenientes, ex Statuto, Consuetudine, vel Priuilegio huiusmodi percipientibus, vel retinentibus, quo minus ipsi illos interim vt antea, exigere valeant, & habere. Postremò volumus, vt præsentium exempla etiam impressa, Notarij publici manu, & Prælati Ecclesiastici, eiusue Curiæ sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem vbique locorum in iudicio, & extra illud faciant, quam facerent ipsæmet præsentes si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceãt hanc paginã nostræ reuocationis, absolutionis, præcepti, interdicti, decreti, statuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sãctum Petrũ, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, septuagesimo, pridie Cal. Iulii, Pontificatus nostri Anno Quinto.

Et vide c. veniens, & c. Iacobus, & Extrauag. Com. Vrbani IV. d. tit. de Simon. & Conc. Trid. d. sess. 24. de refor. generali, c. 14. & adde ad Extrau. Com. vnicã ne sede vacan. quæ est eadem cum Extrauag. Ioan. XXII. de electione.

ADDI-

ADDITIO. Huius decreti Concilij Trid. vigore prater alia argumenta ab eo adducta consuluit Nauar.cons.15.de Simon. in antiq. non licere Episcopo pro expeditione literarum collationis beneficij tertiam partem fructuum illius accipere, & proinde ad restitutionem teneri. Eiusdem decreti virtute consuluit idem cons.7.eod. tit.non potuisse tuta conscientia, Secretarium Cardinalis, consuetudine non obstante percipere scuta duo vnũ.s.pro subscriptione, & registratura Bulla prouisionis beneficij Ecclesiastici, & alterum pro impressione, seu appensione sigilli, nullũ alium laborem in ea sustinendo. Fertur tamen quo ad hoc S. Congregationem declarasse, non posse Cancellarios pro expeditione literarum collationis, vel institutionis quorumcumque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, accipere suam mercedem, nisi suo labori conuenientem: qui tamen scriptura, sigillo, & ceris computatis, vnum aureum non excedat, dummodo ipsis Cancellarijs salarium vllum pro officio exercendo constitutum non sit, & ex pecunia quam acceperint nihil prorsus emolumenti Collatores aliquo modo directè, vel indirectè accipiant. Potest verò in ademptione possessionis alicuius beneficij seu Canonicatus, vbi talis adest consuetudo, aliquid solui, conuertendum tamen in aliquem pium vsum ex Panor. in c. Iacobus, de simon. quem Cõmuniter receptum, idq; per praalleg. Conc. decretum cõfirmari fatetur Nauar. in Man. Confes. c.23. sub nu.102. vt ibi latius per eum.

Contra dantes & recipientes etiam Episcopi ministros pro collatione ordinum vide Conc. Trid. sess.21.c.1.de refor. ex quo tex. notat inter alia Tolet. in Sum. lib.5.c.88. ex eo, quod Concilium generalissimè loquatur, periculum esse etiam Candelas accipere, vide S. Thom. 2.2.& q.100.ar.2.ad 4. Soto lib.9. decis.& in q.6.art.1. Nauar. in Man. Conf.23.n.102.& cons.88.de Simon. in nouis, Vgolin. de Simon. tab.4.c.3.nu.2.

Cõtra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas Ecclesias parochiales aliquid accipientes, decernit Conc. Trid. sess.24.de refor.c.18.§...

Caueantq. ne quidquã prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec post accipiant, alioqui simoniæ vitium tam ipsi, quam alij dantes incurrant, à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficijs, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur, &c.

ADDITIO. Huius ratio videtur, quia per approbationem factam in concursu, acquiritur approbato iuris ad beneficium, & sic pro illo iure spirituali datum videretur temporale examinatoribus. Nauar. cons. 58. vers. Ad quartum, de Sim. in antiq. etiam in Miscell.41.de oratione, insinuat, in quibus huiusmodi examinatores peccare soleant, de quibus quatenus ad Simonia labem pertinet, agit Vgolin. in tract. de Simon. tab.1. cap.48.§.3. Et ex parte competitorum committi potest Simonia ex sequentibus, & Primo, si duo concurrentes ad beneficium, alter ad impedimentum tollendum alteri pretium det, à concursu desistat, vt sic solus existens ipse obtineat. Maiol. lib.5. de irregul.c.45.num.3. Secundo, si fieret pactio, quod alter alteri in concursu defectus, & exceptiones non opponat, cum realiter possint obijcere, sed se examini submitterent, & qui per superiorem dignior iudicaretur, beneficium haberet & solueret alteri pensionem annuam, cum beneplacito Sedis Apostolica, Nauar. cons.3.nu.1.de Simon. in antiq. & cons.39.41.& 42.de simon. in nouis. Flamin. Paris. in tract. de confid. benef. prohib. quast.47.n.9. Tertiò, si quis per virum potentem, cui pecuniam traderet, seu prommitteret, metum alij inferret, vt à concursu cessent. Vgolin. in d.§. 3. sub num. 5.

Pp Est,

Eſt,& alia certa Simoniacę prauitatis ſpecies,quam beneficiorum confidentiam vocant, de qua exſtat Pij IV. Conſtitutio contra quaſcumque Eccleſias, & beneficia Eccleſiaſtica quæcumque in confidentiam retinentes,ſeu recipiẽtes Romæ publicata die 4. Decembr. 1564.fol.820.in Bullario,incip.

Pij IV. Romanum Pontificem in excelſa militantis Eccleſiæ ſpecula conſtitutum,vigiles mentis oculos,non ſolum in abſentium extendere,ſed potiſſimum in præſentium domeſticorumq. fratrum,& filiorum ſuorũ mores diligenter perſcrutandos,aliquãdo reflectere, ac eos præſertim, quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit Altiſſimus,ne dum ab omni pactionis illicitę contagione,verum etiam ab eius omnimoda ſuſpicione,vacuos,& immunes conſeruare decet, vt qui ceteros illuſtris officij ſublimitate antecellũt, eoſdem priſca etiã illa morum integritate præſtare dignoſcantur. Sanè licet dudum, cum certam ſimoniacæ prauitatis ſpeciem,quam beneficiorum confidentiam vocant,etiam Rom.Cur.atque in ſacrum venerabilium filiorum noſtrorum,Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Collegium,quaſi per cuniculos irrepſiſſe,ac nonnullos ex ipſis filijs, nimia quadam facilitate, ſeu potius importunis amicorum, familiariumq. precibus adductos,beneficia Eccleſiaſtica in confidentiam huiuſmodi recepiſſe,& frequenter recipere, intelleximus,hanc illicitã beneficentiæ exercendæ,ſeu amicitiæ colendæ viam,à tanto ſaltem Collegio prorſus eliminare cupientes,eoſdẽ filios in Conſiſtorio noſtro ſecreto, non ſemel admonuerimus,huic aliena beneficia cuſtodiẽdi modo ne aſſueſcerent, neue illa hoc pacto reciperent, vtque ſic recepta admitterent. Nihilominus nuper ad aures noſtras peruenit,eorum aliquos,monitionis noſtræ,immò potius ſuimet oblitos,ea quæ cuſtodienda receperant beneficia nondum tamen dimiſiſſe.Et ſuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos,ac etiam Cameræ Apoſtolicę Clericos,Eccleſias,Monaſteria,Dignitates,& alia beneficia huiuſmodi,in ſui fauorem reſignata,ceſſa,vel aliàs dimiſſa,acceptaſſe,aut de illis, prohibitũ, & aliàs vacãtib. Nobis, & prædeceſſorib. noſtris,ſeu etiam ab Ordinarijs,& alijs inferiorib. collatorib. ẽt ad patronorũ præſentationẽ, ad alterius cõmodũ ſibi prouideri obtinuiſſe, illaq. ac etiã alia aliter vacantia,ſibi in titulũ,commendam,vel adminiſtrationem, aut aliàs dicta authoritate conceſſa quandoque in reſignantium, vel cedentium, ſeu etiã aliorum fauorẽ ceſſiſſe,vel aliàs dimiſiſſe,ac ſibi propterea penſiones annuas, ac fructus, redditus, & prouentus Eccleſiarũ,Monaſteriorum,Dignitatum,& aliorum beneficiorum huiuſmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas,& illos transferendi,ac etiã collationem, prouiſionem, præſentationem,& aliam diſpoſitionem beneficiorum Eccleſiaſticorum,ad earundem Eccleſiarum,Monaſteriorum,& Dignitatum Prælatos pro tempore exſtientes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinentes, pertinentium, necnon regreſſus,ſiue acceſſus,& ingreſſus,& ad Eccleſias, etiam Cathedrales Monaſteria,ac alia diuerſa beneficia Eccleſiaſtica, ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe,ad hoc videlicet,vt confidentes ſic decimarũ Apoſtolicarum,vel cõmunis dicti Collegij,& annatæ aliorumq.iurium dictæ Cameræ debitorum,ſolutionem eludant,integriſq. beneficiorum,etiam in menſibus Apoſtolicis vacãtium, aut aliàs diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorum, collationibus,ac interdum vt beneficia ipſa,tempore procedente,in aliquorũ tunc forſan de iure inhabilium, & incapacium,vel nondum adhuc natorum,fauorem cedantur, ſeu reſignentur, vel vt perſonæ inhabiles, & incapaces huiuſmodi,

modi, etiã laici, pensionibus, ac fructibus, redditibus, & prouentibus Ecclesiasticis fruãtur, & gaudeãt, seu potius illis, & facultate trãsferendi prædicta abutantur in animarum suarum periculũ, & perniciosum exemplum. Quare Vos hanc Cardinalium eorundẽ, in monitionibus nostris parendo, in curiã, & tã illorum, quam ceterorum Prælatorum, ẽt clericorum, ac aliorum quorumcũque indignã fallaciam, conniuentibus oculis diutius minimè dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurendũ tandẽ esse censentes. Et quoniã hanc ipsorum, qui monitioni nostræ non parentes beneficia huiusmodi in confidentiã, vt præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebite, vel percipiendo, vel per alios nomine suo, etiã per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, grauiter excesserunt Cardinaliũ metã, potius ex immoderata erga suos indulgentia, qualiq. præceptorum nostrorum spretu processisse facile reputamus, idcirco omnes, & singulas Ecclesias, ẽt Metropolitanas, & aliàs Cathedrales, & Monasteria, ẽt Consistorialia, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates, etiam maiores, & principales, ẽt Cõuentuales, Personatus, Administrationes, & Officia ceteraq. Beneficia Ecclesiastica, cũ cura, & sine cura, secularia, & quorum uis Ordinũ Regularia, ẽt de iure patronatus, etiã laicorũ, etiã nobilium, & illustrium, etiã ex fundatione, & dotatione existentia, per eiusdem Romanæ Ecclesiæ, etiã Episcopos, Cardinales, & quoscũque alios etiã Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiã eiusdem Cameræ Clericos, in titulum, cõmendam, vel administrationem, aut aliàs, in huiusmodi confidentiã iure prohibitam, cuiusuis personæ, vt præfertur, contẽplatione, vel intuitu, quouis modo recepta, illorũ liberã collationem, & dispositionem Vobis, & Sedi Apostolicę, harũ serie reseruantes, ipso iure à die receptionis eorundẽ, vacauisse, & vacare: ac fructuũ & pensionum reseruationes, ac facultates trãsferendi & collationis beneficiorũ concessiones, eis, vt præmittitur, factas, ac regressus, siue accessus, & ingressus concessos huiusmodi, cessasse, & cessare, ac extinctos esse, & eosdem Cardinales, seu quosuis alios a prima die receptionis beneficiorum huiusmodi circa, fructus, redditus, & prouentus earundem Ecclesiarũ, Monasteriorum, Dignitatũ, & aliorum Beneficiorum, ac Pensiones, prædictas, indebitè percipere, suosq. facere non potuisse, neque debuisse, sed illos omnes, & singulos, ad Cameram eandem deuolutos fuisse, & esse, illiq. deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes ad integrã illorum restitutionem in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs cõpelli debere authoritate Apostolica tenore præsentium, decernimus & declaramus. Et insuper vniuersis, & singulis, tam eiusdã Rom. Ecclesiæ Cardinalibus ẽt Episcopis, quã Prælatis, & Clericis, & alijs prædictis pręsentibus, & futuris, ne deinceps vllo vnquã tempore, aliquas Ecclesias, Monasteria, Dignitates, vel alia Beneficia, ẽt, de dicto iure patronatus, vt præfertur, existentia aut fructus, vel pensiones, aut regressus, seu accessus in cõfidentiam prædictã, aut ad effectum reseruationum huiusmodi, sibi postmodum cedentibus procurandarũ, recipere pręsumant, Cardinalibus videlicet, & alijs Prelatis huiusmodi in virtute Sãctæ obediẽtiæ, & sub interdicti ingressus Ecclesiæ, reliquis verò sub maioris excommunicationis latæ sententię pęna, per contrafaciẽtes eo ipso incurrẽda, à qua, nisi a Nobis, aut Rom. Põtifice pro tẽpore existẽte, præterquã in mortis articulo cõstitui, absolui nequeãt, districtius inhibemus. Ac quascumque collationes, prouisiones, præfectiones, cõmendas, reseruatio-

nes, facultates etiam transferendi, ac regrediendi, siue accedendi, & ingrediẽdi, ac alias dispositiones, de Ecclesijs, Monasterijs, Dignitatibus, & alijs Beneficiis, eorumq. fructibus, & Beneficiorum collationibus per Vos, & alios Romanos Pontifices successores nostros, etiam Motu proprio, seu Consistorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, etiã ad patronorũ eorundem præsentationem, & aliàs quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiusmodi, expresse siue occultè, ac de iure præsumpto, & aliàs contra præmissa pro tempore factas, nullas, & inualidas, nulliusq. roboris, vel momenti fore, neque cuiquam suffragari, sed Ecclesias, Monasteria, Dignitates, ac alia beneficia huiusmodi, ipso iure vacare, ac Nostræ, & Sedis Apostolicæ dispositioni reseruata, fructusq. & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, vt præfertur esse, & censeri: Sicq. in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Iudices & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per præsumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentias huiusmodi in lucem erui, & probari non posse constet) procedendo, iudicari, & definiri debere. Ac quidquid secùs super his à quoquam, quauis authoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane similiter decernimus. Non obstantibus.

De confidentijs beneficialibus, earumq casibus, præsumptionibus, & probationibus, & pœnis retinentium Beneficia in confidentiam, exstat etiam Pij V. Constitutio Romæ publicata die 6. Augusti, 1569. fol. 1051. in Bullario incip.

Intolerabilis multorum peruersitas, qui Sacrosanctas Constitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, sæpè illarum authores in necessitatem adduxit cautius prouidendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore sanctione proposita reprimãtur. Bene quidem, & prouidenter, felicis recordationis Pius Papa IV. prædecessor noster, ad tollendam fiduciariæ mancipationis Benefici rum Ecclesiasticorum corruptelam, statuit, & decreuit, vt ipso iure vacarent Ecclesiæ, Monasteria, ceteraq. Beneficia Ecclesiastica in cõfidentiam à quibuscumque, etiam S.R.E. Cardinalibus, cuiusuis personæ contemplatione, vel intuitu recepta, liberam illorum dispositionem, sibi, & Apostolicæ Sedi reseruando; Nec valerent ipsorum collationes, seu concessiones, nec fructuum, nec pensionum reseruationes, nec facultates illas transferendi, nec regrediẽdi seu accedẽdi ad Ecclesias, Monasteria, & beneficia supradicta, illaq. recipientes, fructus, pensiones, & alias res eorundem indebitè percipere. Prohibens quibuscumque etiam sub censuris Ecclesiasticis, ne quis huiusmodi amplius auderet. Ac etiam decreuit omnes, & quascumque prouisiones, præfectiones, collationes, commendas, & alias dispositiones de Ecclesijs, Monasterijs, & Beneficijs, necnon reseruationes fructuum, pensionum, rerum, & iurium ac etiam transferendi, regrediendi, accedendi, & ingrediendi, aliasq. facultates, siue per se, siue futuros Rom. Pont. etiam Motu proprio, ac Consistorialiter, siue etiam per Ordinarios collatores, etiam patronorum præsentationem, cum interuentu confidentiæ huiusmodi, siue expresse, siue occultè ac iure præsumpto & aliàs contra prædicta pro tempore factas, nullius momenti fore, nec cuiquam suffragari, sed Ecclesias, Monasteria, & Beneficia huiusmodi ipso iure vacare, ac prædictæ dispositioni reseruata esse, sicq, per quoscumque etiam per præsumptiones, & coniecturas legitimas, & alias

eorum.

eorum arbitrio procedendo(cum alioqui confidentias huiusmodi in lucē emi & probari non posse constaret)iudicari,& definiri debere. Necnon irritum,& inane,quidquid secus contigerit attētari,quemadmodum cōfectis super his literis suis plenius continetur. Verum tamē propter improbas multorum cupiditates,prędicta quæ ad purgandam hac pernicie Ecclesiam,& animarum salutē ab ipso prædecessore edita sunt,in multis deprehendimus viā aperuisse grauius delinquendi.Si quidem cum frequentibus plurium querelis iā pridē concitati, quod iudices in causis huiusmodi confidētiarū expediendis remissiores essent, omnes,& singulas causas ipsas vbicūque,& inter quoscūque motas, ad nos ad vocauissemus,ac oīmodam huiusmodi causarum præsentium,& futurarū,rerumq. omniū ex ipsis resultātium cognitionem,Nobis, & successoribus nostris reseruauissemus,& super quibusdam corā nobis processum fuisset,varijs inde, nec leuibus coniecturis intelleximus,vitium quidē cōfidentiæ occulte irrepsisse, sed in plerisque causis præsūptiones,& coniecturas,quæ ad illud probandū deducuntur,minimè sufficere,eiusq. rei causa plurimos, qui ante literarū prædictarū editionē huiusmodi confidentias exercebant,vbi cognouerunt obstructā veritatem propter difficultates probādi in iudicijs confidentias ipsas contēpta Constitutione prędicta,Ecclesias,Monasteria, & Beneficia sic recepta, vt prius retinere,alios fructus,pēsiones,& alias res percipere:alios eorū exēplo ad similia, & grauiora fidētius cōmoueri Multi.n. ipsa beneficia iure retinere nequeuntes : alij ne cogantur ad sacros ordines,ad residentiā,ad incedendum in habitu clericali,vt ad bellū proficiscātur,vt inimicos occidant:alij vt alieno nomine lites agant,aut defendāt,alij propter crimina incapaces:quidā vt purgato delicto, vel absolutione consecuta illa repetāt, eadē in alios deponunt, & in plerisq. fructus ipsorum, aut eis ministrantur,aut quibus ipsi statuūt, sæpe laicis,& inhabilibus. Plerique vel senes, vel infirmi, vt beneficia in domibus suis perpetuent,illa renunciarunt, & renunciā in alios, qui vel profanā familiā cedentium de fructibus,ecclesiasticis alant, vel illa etiānum infantibus,aut nascituris asseruent, facto interdū circuitu retrocessionis, cū reseruatione fructuū, & aliarū rerum,aut accessu præsertim ab illis,qui præstādorum iurium Cameræ Apostolicę sunt immunes:alij aut incapaces,aut alijs beneficij Ecclesiasticis onusti,aut Ecclesiastico Ordini sese mācipare refugiētes,aut merè laici beneficia Ecclesiastica alijs conferēda procurāt, vt de illis postmodū ad libitū suum disponant,fructus etiā percipientes illorum.Ad hæc plerique Ordinarij,& alii collatores,ac ēt patroni laici,curāt deponenda beneficia,vt fructus,seu pensiones capiāt eorundē,aliisue faciāt ministrari. Alia itē permulta eiuscemodi admittūtur,quibus immaculata rerū diuinarū puritas impiè violatur, disciplinæ ecclesiasticæ neruus dirūpitur,& imminens patratur exitium animarū. Quare nos volētes periculosā talium audaciā noui iuris subsidio cohibere,pręsentium authoritate statuimus,vt si quis quacūque authoritate Ecclesiā,vel Monasteriū aut aliud beneficiū Ecclesiasticū, qualecūque ex resignatione,vel cessione cuiuscumque personæ simpliciter,aut cū circuitu retrocessionis cum regressu,vel accessu, etiā sola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiā in euentum regressus,vel accessus,eisdem dimittendi,vel alteri postea conferatur,aut illius fructus,vel eorum pars alii,vel aliis concedantur,vel pensiones soluātur, ex eisdem hæc cōfidentia censeatur Itidē si Ordinarius,vel alius collator contulerit ante hac, aut conferat in futurum beneficium ecclesiasticum quouis modo vacans,ea conditione tacita, vel expressa, aut postea in alterum pro ar-

bitrio collatoris, seu alterius cuiuscumque contra iuris Cōis ordinationem disponatur, siue vt de eo prouisus, fructus illius, vel partem ad vtilitatem, vel sibi tum cōferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat, & remittat, seu pensionem illi, vel illis, quem, vel quos idē collator, aut cedens, vel alius per se, vel aliū scripto, aut verbo iusserit, seu significauerit, persoluat, & pariter si a patrono ēt laico, vel alteri præsentatori, seu electori contigerit, aut cōtingat id fieri. Ad hęc si clericus prædictæ Cameræ, aut Cardinalis, aut alius à solutione iuriū ipsius Cameræ, vel etiā Cancellariæ Apostolicæ exemptus, post resignationē, vel cessionē alicuius extranei, de Ecclesia, Monasterio, vel alio beneficio Ecclesiastico in Sede Apostolica, vel alia authoritate factā, & admissā, illā, vel illud, etiā confectis literis Apostolicis, & possessione apprehensa in eundē resignantem vel cedentem, modico spacio interdicto, veluti duorum, aut triū mensiū retrocesserit, aut retrocedat in futurū, & ex illa retrocessione fructus Ecclesiæ, seu Monasterij, aut Beneficij, vel eorū pars, seu pensio, seu quid aliud super illis reseruatum, aut regressus, seu accessus, & ingressus ad illā, vel aliud, ipsi clerico, vel Cardinali aut alij exēpto sit, fueritue cōcessus. Postremo si quis à crimine aliquo absolutus, aut cū quo super irregularitate dispensatū est, denuo receperit quacūque authoritate Ecclesiā, Monasterium vel aliud beneficium Ecclesiasticū, qd ante, vel post commissum delictum, aut cōtractam irregularitatē dimiserit, in quouis horum casuum confidentiæ prauitas sit contracta, casusq. huiusmodi literis prædictis comprehendantur, ac si illi speciatim expressi fuissent, licet ipsū confidentiæ crimen alterius tantū partis conscientia sit admissum. Ad probādum verò plenè confidentiarum abusum, inter alias etiā hæ præsumptiones, & coniecturæ habeantur legitimæ, videlicet, si quis post cessam ab se Ecclesiā, vel Monasterium, aut Beneficium, & publicatā resignationē, seu cessionē, captāq. à successore possessionem, sese in illa, vel illo, seu rebus illius, per se, vel alium, seu alios, de facto ingesserit, aut fructus perceperit, aut quicūque successor illi, vel eius propinqnus ipsos, aut partem aliquā remiserit eorūdē. Si recipiēs beneficiū constituerit dimittentē, vel eius parentes, aut propinquos, ꝓcuratores ad percipiendū, vel locādū fructus beneficij dimissi, & illi vel illis, de fructibus ꝑceptis, aut percipiēdis, donationē fecerit. Si vel sola procuratoris depositione, vel libris rationalibus mēsariorum ex parte dimittentis, expeditio, quę personā recipiētis cōcernit, prosecuta sit, simulq. expensæ pro ea necessarię ab illo factæ fuerint. Denique si qs pro cōcessione alicui facta quacūque authoritate, de Bñficio Ecclesiastico p se, vel aliū, seu alios ītercesserit, vel aliàs in negotio concessionis. sese immiscuerit quoquomodo, deinde aliqd de fructib. talis bñficij de facto ēt per manus possessoris, ac ēt simplicis donationis titulo ꝑceperit seu de illa postmodū ad voluntatē intercessoris fuerit dispositū quandocūque Testes aūt de quaque re singulares, singulas probare valeāt præsumptiones, & cōiecturas, plaresq. huiusmodi præsumptiones, & coniecturæ plenā probationē faciant in prędictis. Ceterum criminosi, & ceteri omnes, qui ad perhibendū in casibus simoniæ testimonium recipi possunt, ad prędicta oīa admittantur. Sed ne quisquam ēt vana fiducia fretus, nō intendendi contra se iudicij, in crimine perseueret, vtque hoc malum grauioris censuræ stimulo vsquequaque prohibeatur, omnes, & singulos, qui hucusque Ecclesias, Monasteria, beneficia, fructus, pensiones, aliasue res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, retinent, nisi statim ad se reuersi, & resipiscentes celeri dimissione sibi ꝓspexerint, & quidquid tale admiserint in futurum, etiam omnibus, & singulis alijs

Eccle-

Ecclesijs, Monasterijs, Dignitatibus, Administrationib', Officijs, & beneficijs obtentis, quæ pariter sub dicta reseruatione cōprehendi volumus, necnon fructibus, pensionibus, & alijs rebus Ecclesiasticis, ac ēt Romanæ Curiæ, & alijs officijs temporalibus præsentium authoritate priuamus, & ad futuras inhabiles decernimus, & in iuris subsidiū excōmunicationis sententia innodamus, à qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio, quā à Rom. Pont. absolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione causarū huiusmodi, & reseruatione cognitionis illarum, rerumq. omnium inde emergentium, Nobis, & prædictis successoribus, vt prædictum est, facta (causis illis dumtaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noscuntur, ac etiā res quas ratione Ecclesiarum, & Monasteriorum, quorum dispositio in Consistorio fieri consueuit, aut debeat, itemq. cōtra ordinarios collatores Epos, & alios superiores prælatos, ēt Cardinales, haberi cōtigerit, vti iā alijs nr̃is literis statutum est, audiendis, & terminandis) harum serie prorsus relaxata, decernimus, ita deinceps quoscūque Iudices Ordinarios, & Delegatos, ēt causarum Palatii Apostolici Auditores, ac prædictæ Rom. Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & ipsorum cuicumque quauis aliter iudicandi, & interpretādi facultate, & authoritate, vbique iudicare, interpretari, & definire debere, necnon irritum, & inane, quidquid secus in prædictis per quoscumque, quauis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca omnibus locorum Ordinariis districtius iniungimus, vt in suis quisque Ecclesiis, Ciuitatibus, Diœcesibus, & locis etiam exemptis, ad prędicta studiosè attendant, & quatenus illis relaxauimus, in delinquentes seuerè animaduertant, si Diuinæ Maiestatis iudicium, dictæq. Sedis censuram voluerint euitare. In ceteris verò causis, negotiis (nobis, & prædictis successoribus exceptis) eosdem locorum Ordinarios præsentium authoritate delegamus, vt gratia, & fauore postpositis, pro se quisque, cū venerit vsus, cōtra prædictos oēs sub ipsa exceptione comprehensos, diligēter inquirant, suoq. inquisitiones omnes sigillo obsignatas, ad prædictam Sedē quā primum transferant, vt Nos, & prędicti successores, in causis huiusmodi procedētes, qđ iustū fuerit, decernamus. Nos .n. singulis Ordinariis ipsis prędictos omnes, & quoscumque alios, ēt exemptos, etiam per edictum publicum, constito prius summariè, & extraiudicialiter de nō tuto ad illos accessu, citandi, monēdi, eisq. ac Iudicibus Ordinariis, & Delegatis, aliisq. psonis quibuscumque, ne prędictorū executionem quoquomodo impediant, vel aliàs in illis sese interponant, etiam per simile edictum inhibendi, eosdemq. alios contradictores, & rebelles quoscumque per censuras, & pęnas Ecclesiasticas, ac oīa alia iuris, & facti remedia opportuna cōpellendi, auxilium brachii secularis quandocumque opus erit, inuocandi, ceteraq. in prędictis omnibus, & singulis necessaria faciendi, & exequendi, plenā, & liberā tenore pręsentiū concedimus facultatē. Nō obstātibus, &c. literis prędecessoris huiusmodi in suo robore duraturis. Volumus autē &c.

Ad hāc Constitutionem vide Suarez de Censuris, disp. 22. sect. 6. fol. 437. & ad materiam confidentię per hanc Extrauag. prohibitę exstant consil Nau. in tit. de simon. in nouis, videlicet cons. 70. vsque 84. & vide Guttier. lib. 2. Can. qq. c. 24. a num. 78. Ludouic. Lopez in Instructorio conscient. par. 2 c. 9.

ADDITIO. Præfata Constitutionis Pij V. quattuor sunt partes principales, quæ tota die practicantur, si quidem post relationem tenoris Constitutionis Pij V. quam fortiori vinculo innouat, confirmat, & ampliat, & post specificationem causarum ex quibus moueri possunt homines ad confidentia crimen committendum, vt in versic.

Multi .n.&c. In prima parte, exprimit seu ponit quattuor casus quos ipse confidentiales iudicat, qui continentur in §. Quare nos valentes &c. In secunda parte, inducit modos probandi confidentiam per quattuor coniecturas, seu legitimas præsumptiones, ex quibus in foro exteriori commisisse conuincitur, in §. Ad probandum, & cap. In tertia parte disponit circa personas testium, s. vt ad probandum hoc confidentiæ crimen, testes singulares sufficiat, & vnius testis dicto stetur, in §. Testes autem &c. Et quoniã prædict. Casus, & cõiecturæ quib. hæc Simoniæ species. s. cõfidentiæ desegitur post Nauar. in Man. c. 23. nu. 109. & seq. reassumuntur per Maiol. lib. 5. de irregul. c. 45. Masc. in tract. de prob. Concl. 1307. Menoch. in tract. de præsumpt. l. 5. præs. 9. Barthom. Vgolin. in tract. de Simonia, tabula prima, cap. 22. latissime explicantur per Flamin. Paris. in tract. de confident. benefic. prohib. præsertim quæst. 27. & septẽ alijs sequentibus nõ erit propterea insistendũ; Addimus tamẽ duas alias confidentiæ species per Rotã Romanam tales iudicatas quarum Prima est, quando resignãs cum esset infirmus conuenit cum resignatario cui beneficia resignauerat, vt si ex illa infirmitate conualesceret, ipsa beneficia sibi restituerent, & si moreretur, essent sua: vt habetur in decis. 337. diuers. p. 3. lib. 3. Altera est, quando constaret ex literis missis resignanti directis, in quibus resignatarius fateretur sibi factam fuisse beneficij resignationem ob id, quod ipse tamquam fideiussor resignantis soluerat debitum eius creditori, & quia sumus in his, quæ difficilem habent probationem, sicuti in confidentia, quæ secretè tractatur, fuit conclusum hanc coniecturam seu circumstantiã sufficere ad probandam confidentiam; ita Caputaq. decis. 200. parte 1. assertio illa quod quando sumus in his quæ sunt difficilis probationis, sufficit probatio per coniecturas, declaratur per Gratum in cons. 45. num. 4. lib. 2.

Quartam igitur, & postremam huius Constitutionis principalem partem assumẽdo, scilicet circa pœnas inobedientibus & contrafacientibus inflictas, de quibus agitur in §. sed ne quisquã, & c. breuiter, & succinctè aliqua differemus. Et Primo qđ stante priuatione seu vacatione beneficiorum ipso iure per prænarratas Extrauagãtes illata quorum collatio ipsi Sedi Apostolicæ reseruatur, nota casum specialem cuius meminimus nos suprà in versic. beneficiorum resignatio, fol. 106. vers. Huius occasione, &c. in quo quis in foro conscientiæ tenetur beneficia dimittere, etiam quod non præcedat sententia declaratoria, & ratio est: quia in illis non videtur iustè intitulatus. Paris. in præalleg. tract. q. 58. num. 6. & ab initio nih Iuris in eis acquisiuit. Nauar. in Man. c. 23. sub nu. 111. optimè Rodriquez in Sum. c. 58. Conclus. 6. notab. 8. p. 2. Et Vgolin. in tract. de Simon. tab. 1. c. 6. §. 1. nu. 2. Amplia, vt postquam illa dimiserit, non possit de nouo impetrare, & illa ex nouo titulo obtinere. Caputaq. decis. 101. nu. 2. par. 1. & expressè statuitur in quadam Constit. Pij IV. edita ad reformandum officium Pœnitentiariæ, fol. 744. in Bullario incip. In sublimi §.

Caueat autem Pœnitentiarius, ne in absolutionibus a Simonia reali, vel conuentionali, etiam occulta, vnquam concedat, vt ipsi Simoniaci, beneficia, super quibus Simoniam cõmiserunt, seu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus inde post commissam Simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere possint; Quinimò, & in absolutionibus huiusmodi apponatur Clausula, quod vterque ad beneficium, super quo fuit commissa Simonia perpetuo inhabilis existat. Hactenus verba Pij IV. per quæ verba, vt asserit Tolet in Sum. lib. 5. c. 93. d. Summus Pontifex reseruauit sibi dispensationem in retinendo beneficio, & fructibus per simoniam conuentionalem, & occultam perceptis.

Secundò

Secundò amplia vt d priuatio censeatur ipso iure facta, non solum de beneficijs, super quibus est commissa confidentia, sed etiam de alijs ante ritè, & licitè obtentis; ita ex vi verborum Constitutionis Pij V. colligi, per plura docet Paris. in eadem quæst. 58. nu. 31. & infrà, quod nota, quo ad multos effectus, qui resultant ex amissione beneficiorum ipso iure, de quibus per Hoied. in tract. de incompatib. benef. cap. 13. num. 59. & sequ. par. 1. Declara secundum Henriquez lib. 3. de Excomm. c. 37. sub §. 5. prope finem, hoc procedere in foro exteriori, verum vt in foro conscientiæ Simoniacus dimisso beneficio Simoniacè habito, & absoluturus ab excõicatione, possit frui primis beneficijs ritè susceptis, & ita in gl. lit. C. inquit tẽperandum esse rigorem Extrauag. Pauli II. & Pij V. de cõfidẽtia, vbi rationẽ affert, qa bonis proprijs & iure quęsito, ac possessio ne nemo in pœnã priuandus est ante sentẽtiam saltẽ criminis declaratoriam.

Tertio amplia, vt ad euitandam hanc priuationis pœnam, non suffragetur allegari ignorantiam præd. Constitutionum, ac confidentiæ per eas prohibitę quam opinionem veriorem in iure esse, eam sustinẽdo, voluit Decius in c. 2. n. 35. de Cõstit. & ratio est: quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti aliàs de se damnati, & illiciti Panor. in c. a nobis, el 1. nu. 9. de sent. excom quam opinionem sectando Paris. q. 11. nu. 30. alia ratione comprobat, quia aliàs daretur causa cõmittendi confidentias, & deludendi præfatas Constitutiones, ideoq. hanc viam non esse aperiendam.

Limita, & Primo, quando confidentia esset commissa ab alio, accipientibus tamen beneficia illam ignorantibus, veluti cum consanguineos procurat, vt alicui ex suis coniunctis conferatur, seu renuncietur beneficium, promittens beneficij, eiusq fructuum dispositionem ad libitum ipsius conferentis, seu resignãtis; vel & Secundò cum beneficia asseruãtur pro quibusdam incapacibus, quibus effectis habilib. fuerunt postea dicta beneficia resignata ab his, qui illa habuerunt in confidentia, quæ limitatio sanè est intelligenda, & Primo, non quidẽ ad effectum, vt in foro exteriori priuari nõ possint ipsis beneficiis, super quibus commissa est confidẽtia, quamuis inscii illius facti, & ratio est? quia in odiũ criminis ad quoscũque transit res, trãsit cũ vitio. Panor. in c. ex insinuatione n. 6. de Simon. sed dũtaxat quo ad pęnas priuationis aliorũ beneficiorũ iustè obtentorum, & declarationis inhabilitatis ad alia quæ per has Cõstit. inducũtur, esset enim contra omnem Legem, vt quis ex delicto ab alio cõmisso puniatur, & ita cum hic casus euenisset, fatetur Paris. in d. q. 21. sub n. 47. se vidisse consultum per plures excellentissimos V. I. DD. Italiæ, & Hispaniæ. Secundo d. limitatio intelligenda est, quod isti tales, ne incipiãt ligari his, & alijs pœnis in pręd. Extrau. adiectis, superueniente scientia, & certificati de hoc, s. de confidẽtia ab alio cõmissa, debent statim illa beneficia dimittere; Quam Conclusionẽ approbasse Rotã Romanã, asserit Gomes. in Regula de Trien. possess. quæst. 12. vers. Et ista quæ dicta fuerunt, &c. Nau. in cons. 15. n. 6. & cons. 65. de Simon. in antiq. Vgolin. in cit. tract. tab. 4. §. 2. nu. 1. & est Comm. opinio, vt per Paris. in ead. quęst. 21. num. 52. Secundo limita has Extrauag. in eo, quod reddunt ipsarum transgressores incapaces, & inhabiles ad alia beneficia in futurũ obtinenda, nisi habuerint dispensationem, qua mediante sit licitum, quod aliàs erat illicitum, Doct. in cap. at si clerici, §. de adulteriis, de iudic. Caputaquẽs. in præalleg. decis. 201. nu. 1. par. 1. & decis. 238. par. 3. Tertio limita vt per has Constitutiones non puniatur tractatus illicitus de renunciando beneficium sub confidentia, ipsa resignatione non sequuta, vel etiam si fuisset sequuta, sed non eo modo

vt

vt fuit tractatum, ac etiam si facta fuisset traditio chirographi continẽtis promissionem illicitorum, à quibus postea recessum fuerit ex Nauar. in conf. 48. n. 3. de Simon. in antiq. & ex lectura ac contextu præd. Constitutionum apparet illas loqui in casibus, in quibus realiter fuerit confectus actus sub titulo confidentiæ, prout considerat Paris. in d. tract. q. 3.

Altera pęna quæ ex his Extrauag. & præsertim, Pij IV. in vers. eosdẽ Cardinales, &c. colligitur, est Confidentiarios eorumq. hæredes in vtroque foro teneri ad integram fructuũ perceptorum restitutionem ex beneficiis, quos habuerunt in confidentiam à prima die receptionis illorum Cameræ Apostolicæ faciendam; & ratio est: quia illos suos facere non potuerunt ex causa iniustæ acceptionis, tamq̃ à Lege prohibitæ, arg. text. in c. qui contra iura, de regul. iur. in 6. vnde cum causa confidentię commissę reddidit eorum titulum inutilẽ, & ipso iure nullum, non habuerunt facultatem ad illos capiendos, & sic, vt quidam fures rem alienam detinere videntur. Rodoan. in tract. de simon. par. 4. c. 14. sub n. 19. & diceretur integrẽ fieri restitutio quãdo plenariẽ, & vsque ad vnum quadrantem fieret, arg. text. in c. cõmissum, & c. tua nobis, de decim. Bald. in c. conquerente, n. 1. de restit. spoliat. Vide Purpurat. conf. 466. n. 27. vol. 2. Amplia vt tamquã iniusti alienę rei possessores, tam in iudicio animę, quam in foro exteriori teneantur restituere non solũ fructus qui potuissent à quolibet diligenti percipi, sed etiam fructus perceptos propter eorum industriam, & solicitudinem, deducta tamen huius solicitudinis iusta mercede, prout explicat Didacus Couar. in resect. regulæ peccatum. par. 2. §. 2. nu. 4. de reg. iur. in 6. Declara hoc esse intelligendum deductis etiam expensis in colligendo ipsos fructus, & illis qui expensi sunt in vtilitatem Ecclesiæ. D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. in solut. ad 3. Burgas. in tract. de irregular. par. 6. tit. de Simonia, num. 85. & Vgolin. in præal. leg. tract. tab. 4. cap. 6. §. 2. nu. 4. & cap. 7. §. 2. num. 3. Ioan. Guttier. lib. 2. Canon. qq. c. 24. nu. 14 Secundò amplia, vt etiam habita prius absolutione ab excommunicatione reseruata, nequeãt Confessarii hos Confidẽtiarios absoluere, nisi facta præd. fructuũ restitutione, alioquin si per ignorantiam crassam, seu affectatam absoluerent ante restitutionem, vel antequã pręciperent eam confitenti ad id parato, peccarent, & remanent obligati ad restituendum: quia fuissent in causa ne alienũ restituatur, Rosel. in verbo, Restitutio, 2. §. 9. Angel. in eod. verbo, vlt. §. 5. declarando, vt per Nauar. in Man. cap. 17. nu. 22. Limita, vt non debeat fieri restitutio de fructibus perceptis ab iis, qui d. beneficia assequuti sũt per confidentiam à tertio commissam, ipsis tamen ignorantibus, ex dictis per Nauar. in conf. 30. nu. 3. & 4. & consil. 60. de Simon. in antiq. quod intellige, & primo de perceptis ante habitam notitiã de confidentia: secùs vero de perceptis post eius notitiam, ex rationibus per eundem Nauar. adductis in conf. 61. n. 7. eod. tit. Secundo intellige de perceptis, qui bona fide consumpti reperiuntur ante d. scientiã vitii confidentiæ, secùs vero de fructibus exstãtibus tpe scientiæ & dimissionis faciẽdæ ipsorum beneficiorum ex D. Thoma loco pręcit. quẽ sequi videtur Couar. in regul. peccatum, par. 2. §. 8. sub n. 8. de reg. iur. in 6. & Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 68. Conclus. 3. Vgolin. in d. c. 7. §. 2. Paris. vero in præalleg. tract. q. 21 num. 50. nulla habita distinctione in hoc casu, in terminis huius Extrauag. Pii V. tenet fructus perceptos esse restituendos: mihi verò æquius, & probabilius videtur, eius opinionem esse moderandam, ac intelligendã secundum præsentem, & prænarratam declarationem, tu autem cogita. Secundo limita quo ad fructus sic male, & indebitè perceptos cõdonatos seu remissos ipsi

bene-

beneficiario,siue in totum ex gratia,siue in partem vltra summam solutam ratione compositionis factæ cum Camera Apostolica, cum de stylo Datariæ sit vt soleat partem fructuum male perceptorum exigere,& reliquos condonare, vt colligitur ex Nau.in Comment. de Spol.cler.§.12.sub n.4.& Mandos.de signat.grat.tit.de Absolutione a mala fruct. percept. quæ cōpositio dicitur quædam gratuita cōuentio. Rebuf.in tract.de decim.q.13.nu.14.qui beneficiarius vt sit tutus in foro conscientiæ, debet exprimere verū valorē fructuū exactorū. Nau.cōs.73. de Simon.in antiq. et si huiusmodi fructus fuissent modicæ quantitatis,cum eius taciturnitas gratiam surreptitiam redderet.Puteus dec.135.lib.1.Mandos.loco cit.Paris.in eod.tract.q.60.nu.35.& infrà,quo loco etiam insinuat formā,& praxim hodiernā circa hāc fructuū restitutionē,seu cōpositionē.

Est & alia pęna quæ per has Extrau.infligitur,scilicet, excommunicatio ipso facto incurrenda,cuius absolutio Summo Pontifici reseruatur.Amplia,& Primò,vt de eius substantia non requiratur, seu expectetur Iudicis declaratio, sed statim ipsi confidentiarij i[illegible]n incidāt,eaq. ligentur; & ratio est:quia immediatè trahit secum executionem, c. pastoralis,§.verum, de appellat. Felin. in c. Rodulphus, sub nu.38.de Rescript. Decius cons.45.nu.4. Sot.lib 1.de iustit. & iure,q.6.art.6.Roderic. Tomo 1.qq.reg.q.8.art 4.Cęsar de Gras.decis.2.num.13.sub tit.de sent.excom.Secundò hanc excommunicationis pœnam extende, vt illa afficiatur etiam mediator seu intercessor,qui ipsam confidentiam procurauerit; tum, quia mediator criminis dicitur ipsum delictum cōmittere, vt an notant Gemin.& Franc.in c.mediatores, de testib. in 6. tum quia qua ratione mediator Simoniæ incidit in excomm. vt expressè cauetur in Extrau. 2. §. statuentes,sub tit.de Simon.inter Com.eadem etiam mediator Confidentię,arg. text.in l.illud,ff.ad legem Aquil.& in l.à Titio,de verb.oblig. & ad hoc vt quis dicatur mediator Simoniæ, seu confidentiæ, non requiritur quod ipse ob eam aliquid percipiat,sibiq. quærat,sed satis est,vt mediator fuerit,vt illa fiat,sicuti probatur in d.Extrau.2.& tradit Nau.in cons.59.de Simon. in antiq. Vgolin. in eod.tract.tab.4.c.8.vbi de istis proxenetis,& mediatoribus,post Redoan.in tract.de Simon.p.4.c.10.agit, & ad pœnas ad quas teneantur; Vbi verò huiusmodi mediator aliquid de beneficij fructibus perceperit, tunc quia non solum est mediator, sed etiam dicitur principaliter facere, & confidentiæ delictum committere,alijs vtique pœnis afficietur præter illam excommunicationis.Paris.in eo tract.quæst.22.sub nu.14.dicens id apertè liquere ex verbis d. Extrau. Pij V.in vers. Denique si quis, &c. Limita, vt in hāc excommunicationis pœnam non incidant tàm ignorantes prædictas Constitutiones,iuxta ea,quæ scribit Nau.in pluribus consilijs,sub tit.de sent. excom. & præsertim in Man. c.27. nu. 274. vbi neruosius quam alibi huius Conclusionis rationes tangit, etiam si per legem Papæ excommunicatio esset imposita pro facto,de se illicito, & tradit.qui alios citat in Sum.lib.1.c.8.vers.Aduerte rursus,prope finem,quā etiam ignorantes confidentiam ab aliquo commissam,in quo omnes Doctores concordare asserit Paris.in d.tract.quæst.21.nu.43. quod declara ex dictis suprà in secundo intellectu primæ limitationis ad primam pœnam. Secundo limita,vt neque irregularitatem incurrant si ante absolutionem ab excommunicatione à Summo Pontifice obtentam ignoranter celebrarent, quia ignorātia ac bona fide attenta, ab irregularitate excusarentur,cum sine dolo non contrahatur,ex allegat. in proprijs terminis per Nau. in conf. 18. numero 5. de Simon. in antiq. Sed extra casum violatæ censuræ, dubium versatur in eo,an respectu ipsius criminis,

criminis, scilicet confidentiæ in beneficio commissæ, efficiatur quis irregularis, & quidem quod Simoniacus in beneficio sit irregularis probat Lambert. de iure patron. par. 1. lib. 2. quæst. 9. art. 10. Maiol. de irregular. lib. 5. c. 45. sub nu. 1. & firmat Achil. de Graf. decis. 2. sub titulo de Simon. Veruntamen Nau. in cons. 34. & seq. eod. tit. in antiq. sentire videtur quod non solum iure antiquo attento, sed etiam nouo Extrau. Pij V. incip. Cum primum, ob crimen Simoniæ in beneficio commissum, ipso iure in foro conscientiæ quis irregularitatis & inhabilitans pœnas non contrahat ante sententiam condemnatoriam, & Henriquez loco superius cit. asserit, Simoniacum etiā publicum in beneficio, non fieri irregularem: quia nullo iure exprimitur, nec sit crimen depositione dignum; in terminis verò huius Constitutionis Pij V. Paris. in præalleg. tract. q. 61. num. 9. affirmatiuam opinionem verissimam, ac in iudicando, & consulendo tenandam existimat, ponderando inter alia ipsam in eo, quod cōfidentiarios beneficijs obtentis priuet, & ad futura inhabiles redd[illegible] quo, inquit, satis videri cōstare de irregularitate, quæ inter præcipuos eff[illegible] hunc inducit, vt irregulari non possint beneficia conferri. Doct. in c. cum nostris, de concess. præb. Cardin. Paris. in cons. 136. num. 40. vol. 4. alijq. citati per Didac. Conar. in præd. §. 8. sub num. 6.

Pauli IV. Constitutio publicata Romæ die 27. Nouembris, 1557. contra eos, qui pro obtinēdis benefici s seipsos pro alijs in examine supponunt, vel annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid consequantur, vel pro se ipsis, vt alijs postea cum pensione resignent f. 6014. in Bullar. incip. Inter ceteras curas, & infra.

Nos præmissis fraudibus, & dolis, ac hæresi Simoniacæ quantum cum Deo possumus efficaciter occurrere volētes, Apostolica authoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, atque decernimus, quod de cetero omnes, & singuli, qui post publicationem præsentium, in locis infra scriptis faciendam, occasione beneficiorum obtinendorum, se alios esse simulauerint, & tamquam tales se in examine supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se, vel pro alijs cum oblatione alicuius pensionis annuæ, aut pro alijs cum spe pensionem annuam, aut aliud quantumuis modicum temporale commodum ab eis consequendi, vel pro se ipsis principaliter, animo, & intentione ea postmodum in fauorem aliorum, et quantumuis idoneorū, & benemeritorū, cum simili pensione, aut commodo, aut etiam sine eo resignandi obtinere procurauerint, cuiuscūque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, etiam si Episcopali, aut alia maiori dignitate Ecclesiastica, vel Cardinalatus honore seu mundana, etiam Regia, Ducali, aut Marchionali præeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ sententiā, à qua nisi à Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, præterq̃ in mortis articulo constituti, absolui nequeant, necnō priuationis, omniū, & singulorum beneficiorū Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, secularium, & quorumuis ordinum regularium per eos in titulum, vel commendam, aut aliàs quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinēda pœnam, eo ipso absque alia desuper facienda declaratione incurrant, ita vt constito solum summariè, & extraiudicialiter, quod ipsi cōtra tenorē præsentiū aliquid fecerint, per Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalē Auditorem, seu Viceauditorē, vel eius Locumtenentē, pro talibus, & vt tales publicari possint, & nihilominus sic, vt præfertur, obtentæ prouisiones, & commendæ, aliæq. dispositiones

tiones nullę sint, irritæ & inanes, nullumq. alicui ius in ipsis Beneficiis, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus suos faciat, sed ad eorum restitutionem teneantur, possintq. Beneficia, tam sic impetrata, quàm per eos antea obtenta, tamquam modo pręmisso vacātia, à Nobis, & Rom. Pontifice pro tēpore existēte, dumtaxat liberè impetrari, volumusq. statutum, ordinationem, & decretum nostrum huiusmodi, etiam quo ad Monasteria Monialium, & alia Beneficia per Moniales, aut alias mulieres obtineri solita, locū habere. Non obstantibus.

SODOMIA.

PRÆTER Summistas sciendum est, qualiter contra Clericos nefandi criminis reos, vltra disposita in Concil. Lateranēsi sub Alex. III. relato in cap. clerici, de excessib. prælat. pęnę fuerunt aggrauatæ per duas Constitutiones Pij V. quarum prima est sub Datum Romæ Cal. Aprilis 1566. in Bullario, fol. 924. incip. Cum primum.

§. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, Curiæ seculari puniendus tradatur, & si clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus, simili pœnæ subiiciatur.

Altera verò Constitutio de priuatione Clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio seculari, est eiusdem Pii V. publicata Romæ die tertio Septembris 1568. fol. 1028. in Bullario, incipit.

Horrendum illud scelus, quo pollutę fœdatęq. ciuitates, tremendo Dei iudicio conflagrarunt acerbissimum nobis dolorem intulit, grauiterq. animum nostrum commouet, ad illud quantum potest comprimendū, studia nostra conferamus. Sanè Lateranensi Concilio dignoscitur constitutum, vt quicumque Clerici, illa incontinentia, quæ contra naturam est, propter quam ira Dei venit in filios diffidētiæ, deprehensi fuerint laborare, à Clero deijciātur, vel ad agendam in Monasteriis pœnitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitii contagium, impunitatis spe, quę maxima peccandi illecebra est, fidentius inualescat, Clericos huius nefarii criminis reos, grauius vlciscendos deliberauimus, vt qui animæ interitum nō horrescunt, hos certe detereat Ciuiliū Legum vindex gladius secularis. Itaque quod Nos iā in ipso Pontificatus nostri principio, hac de re decreuimus, plenius nunc, fortiusq. persequi intēdentes, omnes, quoscūque Presbyteros, & alios Clericos Seculares, & Regulares, cuiuscumque gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omniq. officio, dignitate, & beneficio Ecclesiastico pręsēti Canonis authoritate priuamus, ita quod per Iudicē Ecclesiasticum degradati, potestati statim seculari tradantur, qui de eis illud idem capiat supplicium, quod in laicos hoc exitium deuolutos, legitimis repetitur sanctionibus constitutum. Nulli ergo, &c.

c. clerici, de excess. prælat. & subditor.

ADDITIO. Præsentis Constitutionis dispositionem, & pœnas ampliamus non solum in clerico Sodomita, masculorum concubitore, sed & in eo qui feminam præpostera venere cognouerit, cum in hoc casu Sodomia propriè committi dicatur, sicuti præ alijs voluerunt Affl. El. in Constitut. Regni, Legum asperitate, lib. 3. rubr. 42. num. 13. Iul. Clar. qui de Comm. opinione attestatur libro 3. recept. sent. §. Sodomia, num. 2. eamq. sequutus est Menoch. de arb. Iud. lib. 2. Casu 286. num. 5 & in addit. ad eundem Casum, nu 40. Couar. in Epitome de sponsal. & matrim. par. 2. §. 5. num. 7. Sanum lib. 7. thesaur. conscient. c. 12. sub num. 21. Secundò, ampliamus *Ampl. 1*

in Clerico, qui vitium bestialitatis commiserit, cum brutis luxuria causa turpiter se commiscendo, vt in specie notat. Rodriq. in Sum. par. 1. c. 209. sub num. 2. ratione de qua ibi per eum, vide Rolan. con. 7. vol. 1.

Illam verò in pluribus limitamus, & primo in Clerico Sodomita occulto, quo ad suspensionem ipso iure in foro conscientię ab ordinum executione, & per consequens quo ad irregularitatem si in illis ministraret, & quamuis in contrarium se habeant quamplurimorum Doctorum authoritates, etiam post peractam pœnitentiam ante dispensationem, prout est videre apud Lambert. de iure patron. par. 1. lib. 2. quæst. 9. art. 18. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. §. 1. num. 6. de homicid. & huic opinioni adstipulatur Lopez ad Diaz. cap. 86. & ita propter criminis grauitatem practicandum esse inquit. Foller. in Pract. Crim. Can. in Miscellan. cap. 37. n. 11. Oppositum tamen ex pluribus defendit, ac demonstrat Nauar. in Man. cap. 27. num. 249. & latius in Comment. de neces. defend. prox. nu. 37. Vgolin. in tract. de irregular. cap. 43. §. 3. num. 4. idq. etiam stante præfato Pij V. motu. Henriq. in Sum. lib. 13. de excomm. cap. 36. in fine, in glos. lit. . . & clar. us, lib. 14. de irregul. c. 5. sub §. 1. concurrit Rodriq. in præalleg. c. 209. Conclus. 1. secus verò in notorio & publico ex pręd. doctrina, quo casu, vt aduertit Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 74. huiusmodi irregularitas non dicitur prouenire ex delicto, sed ex infamia, & scandalo, quæ ex delicti notorietate oriuntur; minusque dicendum est irregularitatem per laicos contrahi, de quibus hæc Extrauag. non loquitur ex eisdem Nauar. Toleto, & Vgolino. Secundo limita procedere tantum in clerico habente copulam Sodomiticam, quæ non aliàs consummari dicitur, nisi intra vas contra naturam semen effunderetur, arg. tex. in c. fin. de Spons. & ita declarat Nau. vbi suprà, quem sequuntur Lopez, & Roderiq. tam in Sum. quã in tomo 2. regul. q. 30. art. 18. & tomo 2. q. 27. art. 2. Vgolin. loco prox. cit. secùs autem si extraordinariam pollutionem cum puero haberet, quamuis inter actus Sodomiticos computetur. Tertiò consequenter limita in Clerico, qui attentauerit hoc scelus perpetrare, ex allegatis per Menoch. lib. 3. de arb. iud. in addit. ad Cas. 286. num. 37. etiam si ad actum proximum deuenisset, non tamen delictum perfecisset. Vnde sciendum, quod dicitur attentari pueri pudicitia cum id agitur vt ex pudico impudicus fiat, c. si quis tam feminam, de pęnit. dist. 1. idq. verificari, & existere potest duob. modis & primo quando processum esset ad aliquem actum de per se ordinatum, de præsenti ad ipsum factum scelestissimum, veluti ad leuandum vestes, & alia præparatoria, de quibus per Cardin. Paris. in cons. 163. vol. 4. Secũdo modo, quãdo peruentum esset ad actum magis proximum, & immediatum, qui tunc talis diceretur, quod supposito de facili ipsius facti continuatio sequeretur, ex dictis per Boer. decis. 316. & sicut neutro modo clericus pœnis per hanc Constitutionem pro hoc crimine impositis puniendus veniret, nisi tale delictum perfecisset, & omnino consummasset, idq. probatur ex eo, quia hodie de generali consuetudine totius Italiæ, immo totius mundi, (per quam iuri communi abrogatum esse censetur) introductum est, vt etiam in atrocissimis, & grauissimis attentatum pro consummato non puniatur, nec conatus seu affectus non sequuto effectu, etiam si ad actum proximum deuentum esset, ita, vt licet puniatur eadem lege, non tamen eadem pœna ab ipsa lege determinata, sed minus, seu mitius, & extraordinariè; De qua consuetudine præter alios, quos recensere possem, attestantur Afflict. in Const. Regni, Asperitatem. par. 2. rubr. 11. num. 2. Gram. decis. 2. num. 8. & infra, decis. 74. num. 9. & 30. idem Gram. in Voto 19. num. 4. & Voto 20. num. 3. Iul. Clar. in Pract. Crim. quæst. 91. sub num. 2. tutius hoc esse existimans, & nouissimè Prosper Farinac. qui alios Doctores plena manu congerit, in sua Pract. Crim. tit. de delict. & pœn. quæst. 7.

num-

num.49. Ego autem perpensa huius criminis detestatione, & grauitate, & cum sit res perniciosi exempli, arbitrarer (meliori iudicio semper saluo) quod vbi clericus conatus fuerit hoc scelus committere, & ad aliquem actum admodum proximum seu directum in sceleris cōsumationem peruenisset, deinde propria pœnitentia ductus sua sponte, & à nemine impeditus, à crimine cessauerit incœpto, ex doctrina Couar. loco infrà citando debere prædictas pœnas in alias mitiores commutari, arg. text. in l. qui falsam ff. de fals. & glossa in l. qui ea mente, ff. de furt. vbi vero per ipsum minimè stetisset omnem conatum adhibendo ad actus perfectionem, sed aliquo exteriori impedimento fuerit impeditus, quo minus crimen perageret, exequeretur, & in totum consumasset, veluti quia detectus fuisset ob aliorum superuenientiam, vt in hoc casu veniant puniendus pœnis in d. Constitutione cōtentis, & expressis. Et ad ita decidendum mouent me scripta per Felin. in tract. quando conatus puniatur, & in c. 2. de præsumpt. & præcisè tradita per Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. in initio, nu. 6. & infrà, ita in specie admonet me Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. Casu 360. num. 60. & Rodriq. in d. c. 109. asserens in Regnis Hispaniæ comburi eos, qui hoc peccatum committere conantur, & procurant, quamuis impediti copulā non consumassent. Quartò limito, vt huius Extrauag. pœna saltem quo ad forum conscientiæ procedant in clerico, qui ex iteratis actibus vitium hoc frequentaret, adeo vt ex vsu quasi continuato id exerceat, ac boni viri arbitrio illius exercitor dici possit, ex alleg. per Nauar. d. c. 27. num. 250. non autem in eo, qui aliquoties cadit & cecidisset, pœnitet, ideoq. minus rectè sensisse existimo Ignat. Lopez, loco præallegato qui vnicum lapsum sufficere prætendit. Nauarri opinionem impugnando, & reprobando; de quo etiam miratur Rodriq. in locis citatis eo quod ob quoddam leue & fragile argumentum, cui ipse respondet, & ego ne inutiliter membranas occupem referre omitto, à tam pia, & tanti viri opinione recedat. Gregor. XIII. authoritate confirmata. Sed quoniam prædictarum difficilis est probatio, nisi per confessionem ipsorum delinquentium, cum huius delicti natura sit, vt ex communiter accidentibus secretè, & occultè committi soleat, dubitari posset, An, & quando dictum solum pueri stuprari, & Sodomiam passi faciat indicium ad torturam contra stuprantem, seu agentem; Ad cuius dubij resolutionem præ alijs videndi sunt Ægid. Bos. in tit. de ind. & consid. ante tort. Plot. in cons. 133. quod est inter consilia criminalia diuersorum, Gram. decis. 40. num. 16. Card. Paris. cons. 163. volum. 4. & nouissimè ac notab. Prosper Farinac. qui Communem Doctorum opinionē, & praxim insinuat, in Pract. Crim. tit. de indic. & tort. q. 43. num. 89. & infrà. Quintò, & denique limito præsentem Constitutionem quo ad pœnas in ea contentas ipso facto incurrendas, quantum ad forum interius, quia clericus talis vitio irretitus, nō tenetur statim commissa culpa dimittere beneficia, officia, & dignitates Ecclesiasticas, absque eo quod præcedat iudicis sententia: non enim tenetur esse executor dictarum pœnarum contra seipsum ex Com. & frequentiori sententia, vt per Symanc. de Cathol. instit. cap. 9. num. 209. Nauar. in Comment. de dat. & promis. notab. 31. num. 42. in fine. Molina, in tract. de iust. disput. 96. latè Guttier. lib. 1. Can. qq. c. 1. sub nu. 12. concludens, quod sententiam tenentium contrarium est à cōmuni Scuola Theolog. & Canonistarum explosa quod s. vtrum legum pœnalium transgressores ante latam sententiam pœnas ipsas subire teneantur, examinat etiam Rodericus tomo 1. q. regular. q. 6. art. 16. & latissimè Alex. Moneta, in tract. de distribution. quotidian. p. 3. q. 7. quinimo quod d. Extrauagans tantū respiciat forū exterius, & quo ad forū conscientiæ in praxi recepta nō sit, innuunt Henriq. & Toler. locis superius cit. & ex pluribus demonstrare nititur Graf. par. 1. lib. 2. decis. aurear. c. 90. nu. 5. & infrà; & ita refert Vgolin. in tract. de irregular. cap. 43.

§. 2.

§.2.sub nu.4.in fine, testatum fuisse quendam ex Societate Iesu, Illustr. Card. Sabellum, Rom. Pont. Vicariũ. cum de hac re Romæ contentio esset, consultum, respondisse; hancq. sententiam probasse vnum ex pœnitentiarijs S. Petri de Vrbe, quam, & ipse sequitur.

Hinc deducitur, & Primo, quod cum pœna priuationis beneficiorum, & c. sit ipso iure ab hac Extrauag. imposita, propter illa verba. s. (præsentis Canonis authoritate priuamus) quæ cum sint præsentis temporis, inducunt pœnã ipso iure, ex allegatis per Nauar. in Man. c. 279. sub nu. 24. non erit necessaria sententia priuatoria, & sic vt feratur super pœnam quæ longè distat à declaratoria, in qua per simplicẽ criminis declarationẽ venit ipso iure priuatio. Soto, lib. 1. de iust. & iure. q. 6. art. 6. Concl. 3. Rota diuers. decis. 728. par. 3. sub num. 2. sed requiritur declaratoria tantum ad factum, non autem ad ius. Achilles de Gras. decis. vnica, num. 5. sub tit. de pœnis, & alibi diximus, alios citantes. Deducitur Secũdo, quod quis posset facere sibi prouidere de beneficijs, illaq. acceptare etiam ante d. sententiam ex Com. opinione, vt inquit Mandos. qui quamplurimos Scribentes in hoc conuenientes, cumulat, in addit. ad Lap. allegat. 16. lit.... Ad idem Achil. de Gras. in eadẽ decis. num. 2. ipse verò clericus de hoc crimine infamatus, remanet in possessione, à qua inauditus amoueri non potest, ex veriori, & Cõi sententia vt testatur Heied. de benef. incompat. par. 2. c. 4. sub num. 9. vel antequã sententia declaratoria promulgetur; immò neque post datam sententiã, nisi ipse reus dictá possessione exspolietur. Henriq. optimè lib. 13. de excom. c. 56. in fine, §. 3. vide supra in verbo alienatio, num. 49. & in verbo, beneficiorum resignatio.

SPOLIA CLERICORVM.

Cõgruie tit. de peculio Clericorum

PRAETER Sũmistas sciendũ est, quod in hac materia sunt aliquæ Sum̃motum Pontificũ Constitutiones, quarum prima est Pauli III. Declaratio, & Constitutio super Spolijs ad Camerã Apostolicam spectantibus, ab antiquissimo tempore citra, fol. 240. in Bullario, incip. Romani.

Iul III.

Declaratio quod fructus beneficiorum, tempore obitus beneficiatorum inexacti, debeantur successoribus in beneficiis, & non hæredibus dictorum beneficiatorum, &c. Incip. cum sicut nobis nuper, folio 505.

Eiusdẽ.

Declaratio regulæ, siue Constitutionis perpetuæ nuper publicatæ super fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum inexactis, fol. 505.

Quod Constitutio perpetua super fructibus beneficiatorum inexactis, edita, locum non habeat in locis in quibus collectores Cameræ Apostolicæ esse consueuerunt fol. 506. & sic limitatur dispositio cap. fin. de off. ord. in 6. & c. quia sæpè, de election. in 6. & Clem. statutum eo. tit. & c. cum vos, de offic. ord. quia non reseruantur vacantibus Ecclesijs eorum successoribus. Aduerte tamen, quod exstat Breue super fructibus pendentibus, & maturatis, & à solo minimè separatis, seu nondum exactis, vsque ad diem apprehensionis possessionis per beneficiatum, spectantibus ad Cameram Apostolicam; Sixtus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

Sixti V.

Cum sicut accepimus, variæ dubitationes, ac etiã contentiones inter moderñũ, & pro tempore existentem Nostrum, & Sedis Apostolicæ Nunciũ in Regno Neapolitano ex vna, & clerum singularum Ciuitatum, & Diœcesum eiusdem Regni, qui super Spolijs clericorũ, & presbyterorum beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium, cũ Nobis, & Camera nostra Apostolica transegerunt, & concordarunt, eorumq. hæredes

præ-

prætendentes fructus beneficiorum Ecclesiasticorum,clericorum,& presbyterorum dicti Regni ab humanis pro tempore eorum obitus pendentes,& maturatos,ac etiam à solo minimè separatos,seu à quibus id contingit nōdum exactos,ad Clerum,seu Capitulum,vel hæredes beneficiatorū huiusmodi,non autem Cameram prædictam spectare, quamuis schedulis transactionum super spoliis huiusmodi mentis,intentionisq. nostræ fuerit eosdem fructus pendētes quorumcumque benef. Ecclesiast.in quouis mense,pro tempore vacantium,ēt iuxta felicis recordationis Iulii Papæ III. prædecessoris nostri Constitutionem desuper editam, eidem Cameræ nostræ reseruare,eosq. a die obitus beneficiatorum vsque ad diem captę possessionis per illorum successores in dictis beneficiis decurrendos eidem Cameræ applicare, in dies oriri soleant.Nos igitur nostri Pastoralis Officii munere dubitationes,& contentiones,seu controuersias, huiusmodi e medio tollere volentes,motu proprio, & ex certa nostra scientia, omnes,& singulos fructus,redditus,& prouentus quorumcumque beneficiorum Ecclesiast. cum cura,& sine cura,Secularium, & ēt quorumuis Ordinum Regularium in dicto Regno consistentium, etiam in quocumque mense pro tpe vacantiū,tam ante obitum illorum possessorum pendētes, & maturatos,ac etiam à solo minimè separatos,seu nondum exactos, quam etiam post eorum obitum,vsque ad diem adeptę possessionis dictorum beneficiorum per successores in eis maturandos,& seu decurrendos,pro rata tpis a die adeptę possessionis eorundem beneficiorum ad ipsam Cameram nostram spectare,illosq. eidē Cameræ applicādos esse, & illos per venerabilem fratrem Marcum Antonium Episcopum Fulginatensem modernum, & pro tempore existentem Nuncium Apostolicum in Regno prædicto,pro eadem Camera,& eius nomine percipi, exigi,& leuari, ac etiam pro faciliori illorum exactione si videbitur in fine anni cum successoribus in dictis beneficiis computandi, diuidi, & illorum sic diuersorum,quemlibet eorundem Nuncii seu ab eo deputatorum Commissariorum in dictis beneficiis successorū ratas partes modo,& forma pręmissis in dictis beneficiis respectiuè tangentes,etiam percipere,exigere,& leuare posse, & debere,declaramus;ac de cetero perpetuis futuris temporibus ita, & nō aliter in præmissis obseruari volumus, ac ēt perpetuò statuimus, & ordinamus, omnesq. & singulas lites,causas,quæstiones, & controuersias super præmissis fructibus, & illorum perceptione inter ipsum Nuncium ex vna, & quosuis Clericos hęredes,& successores dictorum beneficiatorum defunctorum coram quibusuis Iudicibus,etiam Ordinariis,& Delegatis hactenus quomodolibet introductas,& adhuc indecisas pendentes partibus,ex altera,in eisdem statu,& terminis in quibus reperiuntur, ab eisdem Iudicimus ad nos aduocamus, illasq. penitus extinguimus,& annullamus,sicq. per quoscumque Iudices,&c. Non obstantibus litis pendentia,& aliis pręmissis, ac quatenus opus sit nostra de nō tollendo iure quæsito, & quibusuis aliis Cōstitutionibus & ordinationib. Apostolicis, ceterisq. contrariis quibuscumque; Volumus autem, &c.Dat. Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 1. Ian.1489. Pont. nostri anno 4.

Applicatio R.Cam.Apostolicæ fructuum beneficiorum in Regno Neap.Sedi Apostolicæ reseruatorū à die vacationis vsque ad diem quo prouisi a Rom. Pontifice possessionem capient de manu Nuncii Apostolici in eodem Regno, fol.991.incip.Cupientes, &c. *Pij IV.*

Reseruatio,& applicatio ad R.Cameram Apostolicam fructuum omnium beneficiorum Sedi Apostolicæ reseruatorum,seu affectorum pro tēpore vacan *Eiusdē.*

Eiusd. tium, fol. 700. incip. Cupientes malitijs, &c.

Quod clericorum bona ex illicita negotiatione acquisita, sub spoliorum nomine veniant, fol. 685. incip. Decens, &c.

Eiusd. Declaratio literarum super bonis ex illicita negotiatione acquisitis, editarum, fol. 695. incip. Romanos, &c.

Et ad maiorem declarationem. *Per procedere sopra l'illecita negotiatione nel Regno di Napoli, non obstante le compositioni fatte, etiam, che non sia cominciata la*

Sixti V. *lite, in vita del negotiante*, exstant literæ Sixti V. tenoris sequentis.

MONSIGNOR Gloriero, Chierico della nostra Camera Apostolica, & nostro Nuncio nel Regno di Napoli. essendosi di nostro ordine fatte molte compositioni di Spogli con diversi Capitoli, & Cleri, & altri particolari di detto Regno, come per instrumēti sopra ciò in piena Camera Apostolica stipulati appare, & in essi si sia convenuto, che per causa della illecita negotiatione fatta da Preti, ò Clerici non si possa procedere dopò la morte di essi, non essendosi cominciato il giuditio in vita loro? Et intendendo, che da questo, loco si fanno più arditi a contravenire alli Sacri Canoni, Constitutioni Apostoliche, quali con tanto rigore prohibiscono tali illecite negotiationi & che di qua loro pigliano occasione di peccare licentiosamente; Perciò volendo noi in questo provedere alla salute dell'anime loro, che è il nostro principale intento. Per la presente Apostolica authoritate, & di certa nostra scientia, & Motu proprio, *dechiaramo, che quando costor à ò in vita ò dopoi morte loro, trovandosi in esser la mercantia, ò provandosi di voce, & fama publica, ò per prove evidenti, & presenti, & non mendicate e che loro habbiano negotiato illecitamente, detto patto, ò conventione posto in detti instromenti di compositioni non obsti, anzi ordiniamo, & comandiamo tanto à voi, quanto all'altri Nuntij Apostolici, che pro tempore saranno in detto Regno, che conforme questa nostra intentione, debbiano nelli casi predetti procedere, & giudicare, levando, & a voi, & ad essi, & à qualunque altra persona qual si voglia autorità, & facoltà di giudicare altrimente. Et tanto esseguirete, che tale è la mente, & intentione nostra, non obstante le dette compositioni, & instrumenti sopra esse, etiam di ordine nostro stipulate, e le regole di Cancellaria de* non tollendo iure, quæsito, *& qual si voglia altra cosa, che facesse in contrario, alle quali, ancorche, di esse bisognasse farne quì espressa mentione, havendole noi, per inserte, &* sufficienter *espresse, per questa volta sola, in quanto alle cose predette deroghiamo. Dal nostro Palazzo Apostolico il dì 16. d'Aprile M. D. XC.*

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO. Quæ huc pertineret examinare, Clericos negotiatores, & alienæ rei conductores tangentia, pro Spolijs Cameræ Apostolicæ faciendis, ne bis idem repetam, deseruient dicenda infrà in addit. ad Verbum, Vectigal, & vide Nauar. consil. 10. de testamen. in antiquis.

Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reseruatorum in Regno Neap. pro tempore vacantium à die vacationis vsque ad diem, quo prouisi possessionem cœperint de Manu Nuntij folio 1008. in Bullario incip. Cupientes, &c. & vide supra in verbo beneficiorum possessio.

Decla-

Declaratio circa bona,quæ non veniunt sub nomine Spoliorũ Romę publicata die 28. Septembris 1567.fol.995.in Bullario incip. Romani Põtificis prouidentia circumspecta,ad ea solicitudinis suæ partes potissimum conuertit, per quæ singulis Ecclesijs debita obsequia,& oppotuna subuentionis auxilia minimè subtrahantur. Cũ itaque sicut accepimus,nonnulli Patriarchę,Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates,seu Cõmendatarij, ac alij beneficia Ecclesiastica obtinentes,proprij honoris,& salutis immemores,ẽt pretextu facultatum testandi eis per Sedem Apostolicam concessarũ,in eorum vltimis voluntatibus,res Sacras,ac vasa,ornamenta,& paramẽta Ecclesiastica,aliaq.cultui Diuino dicata, qñque ex fructibus Ecclesiasticis per eos acquisita,nõ Ecclesijs,& Monasterijs, ac beneficijs,quibus præfuerunt, seu a quibus prouentus Ecclesiasticos, & stipendia acceperunt,prout rationi,& honestati consentaneum foret,sed alijs locis ẽt aliqñ nõ pijs ac interdum eorum consanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ Apostolicæ Collectores prætextu quod illa sub appellatione Spoliorum veniant,tamquam eiusdem Camerę Spolia exigere,& percipere non erubescant in maximũ Religionis dedecus, ac Ecclesiarũ,Monasteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentium animarum periculum scandalumq. plurimorum . Nos abusibus, scandalisq. huiusmodi prouidere, ac singularũ Ecclesiarum, & Monasteriorum,ac beneficiorũ indemnitati,animarumq. quorũlibet saluti consulere volentes,Motu proprio,& ex certa scientia,ac de Apostolicę potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura Constitutione,statuimus,ordinamus,decernimus,& declaramus, quod de cetero, omnia,& singula ornamenta,& paramenta, ac vasa,necnon Missalia,& Gradualia, ac cantus firmi, & musicæ alijq. quomodolibet nuncupati libri & aliæ res Sacræ,etiam auri,& argenti,ac quæcumque alia bona per quoscumque Patriarchas,Archiep.Episcopos, Abbates,seu Commendatarios, & aliosc umque quęcumque,qualiacumque beneficia Ecclesiastica,cum cura, & sine cura Secularia,& quorũuis Ordinũ Regularia in titulũ,vel Cõmendam,aut aliàs quomodolibet obtinentes,quocumque nomine,vel titulo censeantur, ẽt si de illis, eorum qualitatib. specialis,& expressa mentio habenda foret,ad vsum, & cultum Diuinum,ẽt in eorum priuatis ædibus,& Cappellis,vel Oratori s destinata tẽpore eorũ obitus, ex testamẽto ab vel intestato relicta,sub quibusuis facultatibus testandi,& aliàs disponendi,de bonis per eos altari, vel aliàs quomodolibet acquisitis,per quoscumque Rom. Pont. prædecessores, & successores nostros,ac Nos,sub quibusuis tenoribus,& formis,ac cum quibusuis Clausulis,& Decretis,ẽt Motu proprio aut aliàs quomodolibet concessis, & concedẽdis minimè cõprehendantur.Nec sub appellatione Spol.veniant, sed ad singulas Ecclesias,Monast.ẽt Conuentu carentia, & beneficia huiusmodi in quibus resederint,aut quib. præfuerint, seu quæ aliàs obtinuerint, omninò spectent,& pertineant,ac spectare,& pertinere,illaq.post eorum obitum eisdem Ecclesijs,Monasterijs,& beneficijs,ẽt si in Romana Curia & procul ab illis decesserint, vel ad illa nunquã accesserint,etiam si antea Ecclesiarum,& Monasteriorum regimini cesserint,vel beneficia huiusmodi renunciauerint,eo ipso applicata,& incorporata sint, & esse censeantur. Ita quod liceat illis defunctis,in eisdẽ Ecclesijs, Monasterijs,& beneficijs successoribus, ac Ecclesiarũ,& Monasteriorum, huiusmodi Capitulis, & Cõuentibus,respectiuè illa propria authoritate, liberè apprehendere , ac eorum Ecclesijs, & Sacristijs applicare, & incorporare , ac quæcumque donationes , ac relicta,& legata,testamenta , & codicilli , & aliæ

vltimæ voluntates, seu spolia desuper contra præsentis Cōstitutionis nostræ tenorē quomodolibet pro tempore factę, quo ad præmissa nulla, & inualida nullíusq. roboris, & momenti existant. & personis, etiam Ecclesiasticis, seu locis etiam pijs, aut Ecclesiasticis alijs quibuscumque, in quarum, seu quorū fauorem pro tempore facta fuerint, minimè suffragentur, nec per ea eisdē personis, seu locis, vel alijs Ecclesijs huiusmodi aliqđ ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri possit. Quinimmò res sacras, ac alia bona prędicta, quocūque nomine, vel titulo pro tēpore detinentes ad illa Ecclesijs, & Monasterijs, ac beneficijs per defunctos quomodolibet acquisitis, vt præfertur iuxta præsentium tenorē realiter, & cū effectu restituendum, & cōsignandum, quibusuis dispositionib. de illis in contrariū quomodolibet factis minimè attentis, omninò teneantur, & ad id per censuras, & pœnas, ēt furti, & sacrilegij, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi, & cōpelli possint, & debeant. Insuper nè deinceps contingat insolentia Spoliorum Cameræ Apostolicæ Collectorū, vel Subcollectorū, aliquas Ecclesias, nec hominum quemquā, dāno, & iniuria affici, nec cuiquā de cetero vertatur in dubium quæ res habēdę sint nomine spolij, simili modo statuimus decernimus, & declaramus, quod quęcūque scamna, Cathedræ, arcæ, & ēt ligneæ, vel lapideæ etiam marmoreæ Mensæ, & Tabulæ ac quæcumque dolia, seu vasa vinaria, & alia similia supellectilia domestica p quosuis presbyteros, seu clericos ab humanis pro tēpore decedentes, tempore eorū obitus in Ecclesijs, seu eorum domibus Ecclesiarum earundē, vel alibi vbiuis locorū relicta, etiam si ex fructibus & prouentibus beneficiorū, quædum viuerent obtinebant, acquisita fuerint, sub spoliorū appellatione minimè veniant, nec pro spolijs vllo modo reputari possint; Præterea qđ nullū spoliorum Cameræ præfatæ, fieri; nec quidquam à quibusuis spoliorū Cameræ huiusmodi Collectoribus, vel Subcollectoribus exigi possit per obitū illius qui dum viueret; vnū vel plura beneficia Ecclesiastica obtinuerit, cuius, vel quorū insimul fructus, redditus, & prouentus triginta ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem valorem annuum non excesserint, aut qui pensiones annuas super quibusuis fructibus Ecclesiasticis vsque ad dictum valorē annuatim percepit, dummodo tamē is se ab omni illicita negotiatione, & a sacris Canonib. prohibita abstinuerit. Ita quod si quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorū, qui similia beneficia obtinuerint, seu similes pēsiones perceperint, prætextu spoliorū eiusdem Cameræ percipere, aut aliàs cōtra præsentes nostras literas, attentare præsumpserit, ad totalē bonorum per eum perceptorum restitutionem teneatur, ac ad id via iuris, etiā per similes censuras, & pęnas cogi, & cōpelli possit & debeat. Districtius inhibentes quibusuis Camerę præfatæ spoliorū Collectoribus nunc, & pro tempore existentibus, ne sub indignationis nostræ, & priuationis eorū officiorum pęna in ornamentis, & paramētis ac vasis, & libris præfato cultui diuino dicatis, ac alijs rebus sacris, nec non supellectilib. præfatis quomodolibet se intromittant, nec in eorū inuentarijs tamquā spolia redigant, seu describāt, sed ornamēta, & paramenta, necnō vasa, & libros aliaq. diuino cultui dicata huiusmodi Ecclesijs, Monasterijs, Cappellis, & alijs beneficijs huiusmodi, eorūq. Rectorib. & alijs præfatis liberè dimittāt, & cōsignent, ac consignari faciant, cū effectu. Ac supellectilia prædicta in locis vbi cōstiterint relinquāt. Ac decernentes, sic in prēmissis omnib. & singulis p quoscūq. Iudices, & Cōmissarios, quauis authoritate fūgētes sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicādi, et īterpretādi facultate, et authoritate iu-

dicari,

cari,& definiri debere,ac irritum,& inane,quidquid secus super ijs a quoquã, quauis authoritate scienter,vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filijs Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & singulis locorum Ordinarijs, ac maiorem dignitatem post Pontificalem in vniuersis Ecclesijs Cathedralibus, & Metropolitanis pro tẽpore obtinentibus,per Apostolica scripta,metu simili mandamus,quatenus ipsi,vel duo,aut vnus eorum, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque,vbi,& quando opus fuerit,ac quoties pro parte quorumcumque in præmissis interesse habentium,vt præferetur fuerint requisiti,solemniter publicantes,eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant authoritate nostra præsentes literas,& in eis contenta quæcumque firmiter obseruari. Ac singulos, quos Literæ ipsæ cõcernunt illis pacifice gaudere,non permittentes eos desuper quomodolibet indebitè molestari. Contradictores nostra appellatione postposita compescando. Non obstantibus Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis Generalibus,vel specialibus,Cõstitutionibus,& Ordinationibus, necnõ Ecclesiarum,& Monasteriorum huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica,vel quauis firmitate alia roboratis statutis,& consuetudinibus,facultatibus testandi,alijsq. Priuilegijs,Indultis,& literis Apostolicis, quibusuis concessis, approbatis, & innouatis,etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis,& expressa mentio facienda esset illorum tenores pro sufficienter expressis habentes,illis in reliquis in suo robore permanẽtibus,ceterisq. cõtrariis quibuscumque. Volumus autem,quod si aliquis ex Patriarchis,Episcopis, Abbatibus, seu Commendatariis & aliis beneficiatis præfatis pluribus Ecclesiis, seu Monasteriis, pro tempore simul, vel successiue præfuerit, seu plura beneficia obtinuerit ornamenta, & paramenta ac res, & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum,& temporis, quo eadem beneficia possedit, omninò pertineant,& proportionabiliter inter ea diuidantur,quodque præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & Acie Campi Floræ, de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuò valituras describantur, &c. Nulli ergo, &c. Item quæ ad Cameram Apostolicam pertineant,vide in commissionibus generalis Thesaurarii præsertim Sixti V.fol.1367.in Bullario.

ADDITIO. Hanc Pij V. Extrauag. ad verbam recitat cum annotationib. Nau. in Commentar. de Spol. Cleric. §.8. & ad eius intelligentiam aliqua etiam scribit in consil. 4. de donation. in antiq. Cuius dictis adde, quod hæc Constitutio est iuridice intelligenda, s. deducto prius ære alieno, & debitis, quibus aliàs minimè satisfieri posset. Roderic. in Sum. par. 2. cap. 34. Conclus. 1. & tomo 1. quæst. regular. q. 3c. art 11. ex Ioan. Guttierez. lib. 2. pract. quæst. cap. 94. in fine. Et in dubio Bona, quæ Prælatus habet, an censeãtur acquisita ex redditibus Ecclesiæ & post obtentam dignitatem & an ex propria industria, & intuitu personæ præter Doct. in c. 3. de pecul. cler. & alios videndi sunt Andreas Barbat. in tract. de præst. Card. par. 1. quest. 3. Bertacchin. in tract. de Episcop. lib. 4. par. 4. nu. 9. Didac. Couar. in c. 1. num. 6. & infrà, de testam. Iul. Clar. lib. 3. receptar. sentent. quæst. 27. num. 1. Mascard. in tract. de probat. Conclus. 202. Menoch. in tract. de præsumpt. lib. 3. præs. 53. & Molina in tract. de iust. & iure disp. 141. in fine; Vbi enim constaret de paupertate Ecclesiæ, & de bonis ac diuitijs proprijs Episcopi prædefuncti, semper bona quæ reperta fuerunt, non habentia signum Ecclesiæ præsumuntur potius quæsita ex bonis Episcopi, quam Ecclesiæ Rota Rom. quæ alios allegat decis. 582. diuers. par. 3. lib. 3.

Declaratio, quod Bona Regularium extra claustra degentium ad Cameram Apostolicam spectent, & quod in omnibus spolijs eadē Camera est verè, & propriè hęres. fol. 154. in Bullario tenoris seq.

Officij nostri partes sedulo præstare tenemur, vt dubia, quę ab aliquibus sub falso ptextu, vel nimis subtiliter excitata, in Cameræ nostræ Apostolicæ præiudiciū tendūt, declaratione nostra dilucidētur. Nuper accepimus, quod etsi fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster cōstitutionē, & quæcūque in illa cōtinerētur per piæ memoriæ Paulū Papā IV. ēt prædecessorē nostrū cōtra Apostatas editā, per quā inter cetera decreuit, bona quæcumque mobilia, & immobilia, ac cēsus, redditus, & prouentus, iura, & actiones, per regularem ordinem professos extra claustra suorum regularium locorum, etiā de licentia suorum Superiorum degētes, tēpore quo extra claustra huiusmodi fuissent acquisita, ēt si acquisitiones huiusmodi ab ipsis professis ex redditibus beneficiorū Ecclesiasticorū cum cura, vel sine cura per eos obtentorū, seu detentorum, aut ex propria industria, seu artificio, mercatura, vel ex testamēto, siue successione ab itestato quorumuis consanguineorū affinium, vel amicorum suorum, aut quorumcūque aliorū factæ essent, nō fisco, aut Camerę Apostolicæ, sed Religioni, aut Monasteri s, in quo, seu quibus primo ꝓfessi fuissent, eo ipso applicata esse, & censeri debere, ad iuris, & sacrarū Consti utionum formā reduxerit: Necnon pręfata bona Regulariū extra claustra, vt præfertur, degentiū, siue mendicantiū, siue nō mendicantium, aut militiarum professorum, ēt, si loca, & Canonicales portiones, aut dignitates ĩ Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesijs cuiusuis Ordinis Regulatib. obtinuerint, ac Episcopali, Archiepiscopali, Patriachali, Primitiali, vel quauis alia præfulserint dignitate post eorū obitū ad eandem Camerā Apostolicā, & iustā Constitutionē fel. rec. Pauli Papę III. super spolijs, sub Dat. videlicet. Tertio nonas Ianuarij, Pōtificatus sui anno 3. ꝓmulgatā legitime spectent, & pertineāt, idq; p Romanos Pōtifices prædecessores nostros, ac Nos, dū collector generalis ad recuperanda spolia regularium specificè deputatus fuit, apertè demonstratū extiterit, ac in possessione illa exigēdi, ac recuperādi eadē Camera merito sēper fuerit: nihilominus nonnulli vano sub dictæ Constitutionis Pauli IV. prædecessoris præfati prætextu contrarium aliquando asserere non dubitarint: Nos omnē circa prędictam dubitandi occasionem dimouere, simulque æquitate, & iustitia suadentibus, eiusdē Cameræ indemnitati, ne in dies molestijs, & incōmodis afficiatur, cōsulere volentes, pręsentium authoritate declaramus res, & bona quęcūque p dictos Regulares extra claustra Ecclesiarū, Monasteriorum, Domorum, & quorumcūque regularium locorū degētes, quocūque iure, & actione, siue ex causa testati, siue intestati acquisita, & in postetū acquirēda, vel ad eos delata in quibusuis prouincijs, dominijs, regnis, & locis cōsistant, nisi idem, ad quos illi spectauerint, sufficienti fuerint testādi, aut de illis disponēdi facultate suffulti, eaque legitime vsi fuerint, ad eādē Camerā pleno iure pertinuisse, & spectare, ac bona quæcumque eorundē sub spoliorum nomine comprehensa per ipsam Camerā, eiusq. nomine a quibuscumque occupātibus, & detinētib. recuperari, ac vindicari potuisse, & posse, ac iuxta Pauli III. & aliorum prędecessorū nostrorum literas eadē Cam. Apost. ĩ huiusmodi bonis spolia nuncupatis vere vniuersaliter succedente, qđ ipsa Camera, quę ceteris hęredibus, & successoribus ampliori est priuilegio munita, cuiq. merito magis fauendum est, data in eā rerum, & bonorum dominium, ac possessio nulla traditione pręcedente transeat, in quacumque bonorum, & spoliorum

liorum siue ad Seculares, siue ad Regulares dum viuerent spectantium successione, quibuscumque in rebus, siue pecunijs illa consistant, etiã si nominatim, aut alia speciali nota illa designanda essent, quę ad eandẽ Camerã iure spoliorum pertinuerunt, & pertinebunt, in posterum, omni prorsus fictione penitus cessante, ius & nomen veri hæredis in eisdem spolijs habere, illiusq. naturam sortiri, ac veri hæredis priuilegijs, & iuribus in quibuscumque bonis, pecunijs, iuribus, & actionibus, vti ante hac potuisse, & nunc posse, idq. eorundem prædecessorum, ac nostræ etiam intentionis semper fuisse, & esse, authoritate præsentium declaramus; sicq. per quoscumque iudices in quibusuis causis etiã per appellationem, aut alias pendẽtibus, & futuris, ac in quacumque causa, vel instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere; necnon quidquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obstantibus, &c.

ADDITIO. Huius Extrauag. ac intentionis d. Pontificis in ipsa edenda meminit Nau. in cons. 25. nu. 14. de Regular. in antiq. & iuxta eiusdem definitionem, quam declarando prosequitur in Commentarijs super c. non liceat Papæ, 12. q. 2. §. 1. nu. 2. spolia sunt bona Eccles. personæ quæsita immediatè, vel immediatè ex bonis Ecclesiasticis, vel reddutibus eorum debitis, quæ non fuerunt ante mortem eius iure impensa, nec facta iure patrimonialia, nec quæsita alij irreuocabiliter, vel quæ sunt ex illicita negotiatione comparata, de quibus ante eum copiosè scripsit Redoan. in tract. de spolijs Ecclesiast. & ad materiam vide etiam Mandos. de signat. grat. tit. licentia testandi, & spoliorum concessio, & eundẽ Nau. in cons. 5. de donat. & cons. 14. de regul. in antiquis, & cons. 5. & seq. eo tit in nouis. ac Molinam in præal. Disput. 147.

S. D. N. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. Declaratio quod Curiales, & incolæ Vrbis, ac Ciues Romani originarij in Vrbe, & eius Districtu intra decem milliaria decedentes, non faciant spolia de bonis in dicta Vrbe, & eius Districtu prædicto existentibus.

Paulus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

IN eminenti Apostolicæ dignitatis specula, meritis licet imparibus, superna dispositione cõstituti, inter ceteras curas, quæ ex iniũcto Apostolicę seruitutis officio nobis incũbunt, illa præcipua est, vt almæ Vrbis nostræ Beatorũ Petri, & Pauli Apostolorũ martyrio consecratę, ad quã oẽs Christi fideles ex vniuersis Mundi partibus tãquam ad communem Patriam, & Portũ cunctarum gentium, & nationum, atque adeo ad Magistram Veritatis, & Religionis confluunt, ijs demum gratijs, & priuilegijs exornetur, per quæ omnes qui ad eam vndique veniunt, illamq. incolunt, nunc, ac perpetuis futuris temporibus sine vlla animi molestia in illa stare, & permanere, & Romanæ Ecclesiæ, Sediq.

Apostolicæ adiumento esse possint, ac animaduertentes alias fel. record. Sixtum IV. Iulium III. pium IV. & nonnullos alios Prædecessores nostros Romanos Pōtifices, vt eiusdem Vrbis decori, illamq. incolentium, & Curiam præfatam sequentium indemnitati consulerent, Curialibus, & Incolis prædictis diuersa præsertim de eorum bonis testandi, seu aliàs disponendi priuilegia, facultates, & indulta cōcessisse, prout in eorundē Prædecessorum literis desuper expeditis latius continetur. Quæ tēporum fortasse iniuria, diuersas ob causas imminuta, aut aliàs abrogata dicuntur. Volētesque Nos, qui in eadē Vrbe nati sumus, Curialium & Incolarum prædictorum indemnitati, & tranquillitati consulere, ac tam eos, quam Romanos Ciues originarios pari fauoris, & gratię prętogatiua prosequi, eorundē Prędecessorum vestigijs inhęrendo, Motu proprio, & ex certa sciētia, matura deliberatione, & mera liberalitate nostris, deque Apostolicæ nobis attributæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, decernimus, & declaramus, quod posthac perpetuis futuris temporib. omnes, & singuli Romanam Curiā sequentes, seu ipsam Vrbem incolentes, necnon ipsi Romani Ciues originarij nunc, & pro tempore existentes, ēt Clerici, & in Sacris, etiam Presbyteratus ordinib. constitutis, ceteræq. omnes, & quæcumque aliæ personæ Ecclesiasticæ cuiscumque status, gradus, ordinis, & conditionis ēt Abbatiali, Episcopali, Archiepiscopali, & etiam maiori, & quauis alia Ecclesiastica, vel Mundana dignitate fulgentes, & quæcumque beneficia Ecclesiastica secularia & quorumuis ordinum regularia, aut aliàs quomodolibet qualificata, & speciali nota digna obtinētes, necnon quascumque pensiones annuas super quarumuis Mensarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, Episcopalium, Abbatialium, ac Dignitatū, Canonicatuum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, vt præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatorum fructibus, redditibus, & prouentibus, aut ipsos fructus, redditus, & prouentus loco pensionum annuarū sibi Apostolica authoritate quomodolibet reseruatas, & assignatas, ac reseruatos, & assignatos habētes, & obtinentes, qui in dicta Vrbe, vel eius Districtu intra decem milliaria ab ipsa Vrbe non tñ extra debitam residentiā decesserint, de omnib. suis bonis mobilibus, & immobilibus, ac se mouentibus, iuribus, & actionibus quibuscumque, nec iocalibus, & pecunijs ac reb. alijs in dicta Vrbe, & eius districtu, intra decem milliaria huiusmodi consistentibus, & seu existentibus, ac ēt prouenientib. ex quibuscūque fructibus, redditibus, & prouentibus ac iuribus, obuentionib. & emolumentis, ēt decimalibus dictarum Ecclesiarum, & beneficiorum, vt pręfertur, quomodolibet qualificatorum, quę in titulum, vel Commendā, aut administrationē, vel aliàs quomodolibet, ēt ex quibus concessionibus, & dispensationibus Apostolicis obtinent, & seu antea obtinuerunt, vel in posterum obtinebūt, necnon ēt ex quibusuis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionib. & emolumentis Ecclesiasticis, atque pensionibus annuis super simil ib. fructibus, redditibus, & prouentibus, ac ēt distributionib. quotidianis sibi reseruatis cōstitutis, & assignatis, necnon ex emolumentis quorūcumque Rom. Curię officiorum, etiam administrationem habentiū, & locorum Montiū, vel censuum, ac alias prouenienss, quę ipsi pro tempore habuerunt, & obtinuerunt, ac habent, & obtinent, habebuntq. & obtinebunt in futurum, cuiuscumque qualitatis, quantitatis, & summę, ac pretii, & valoris existāt, per eos, & eorum quemlibet acquisitis, & acquirēdis, & in eadem Vrbe, & illius Districtu infra decem milliaria vt supra cōsistētibus, disponere, & tā donatione inter viuos, vel causa

mortis,

mortis,seu testamento,legato,& fideicommisso,quam alia quauis dispositione inter viuos,seu vltima voluntate in fauorem consanguineorum,& affiniū suorum,Collegiorumq. Vniuersitatum, & locorum piorum, ac quarūuis aliarum personarum, etiam penitus extranearum disponere, & ordinare, ac in eisdem rebus,& bonis consanguineos,& affines,Collegia, & Vniuersitates, ac loca,& personas prȩfatas,hȩredes vniuersales, vel particulares pro eorū libito voluntatis facere,de illisq. libere,& licite ꝓ libito volūtatis disponere possint, & valeāt plenam,& liberam eis, & cuilibet eorum licētiam, & facultatem omnimodam concedimus,& impartimur. Declarantes quod si contingat,dictos Clericos, & alias Ecclesiasticas personas prȩfatas disponere de ipsorum bonis in fauore illegitimorum,(non tamen ex eorum proprio corpore procreatorum)tunc,& eo casu quo ad bona,& iura,& alias res ipsorum disponentium mere patrimonialia,& laicalia in dicta Vrbe,& illius Districtu,vt suprà consistentia, nec Camera, nec ipsi illegitimi in illis vllo modo succedant, sed ad venientes ab intestato iuxta iuris dispositionē spectēt,& pertineant,quauis alia Cōstitutione forsan contrarium disponenre non obstante.Prȩterea Motu,scientia,& potestate similibus,decernimus,& ordinamus,quod si dicti Curiales, seu Incolȩ Vrbis, Romaniq. Ciues originarii,aliiq. prȩdicti in Vrbe, & Districtu prȩdictis, non tamen extra eorum debitam residentiam, ab intestato decesserint, eorum bona, pecuniȩ,iocalia,iura,actiones,& res huiusmodi,ēt ex bonis,& redditib. Ecclesiasticis supradictis prouenientia p eos,vt supra acquisita in dicta Vrbe,& eius Districtu intra decem milliaria,vt prȩfertur, cōsistentia, ad eorum hȩredes ab intestato venientes liberè deueniant,nec illa ad Romanum Pontificem,aut Sedem,& Camerā Apostolicā spectare,& pertinere dici,vel prȩtendi possint,minusq. Ministri,vel Agentes dictȩ Camerȩ, etiam sub prȩtextu quod dicti hȩredes in Vrbe non reperiantur dictorum bonorum possessionem apprehendere, vel sequestrare,aut de illis inuentaria cōficere,aut in illis quouis modo se intromittere valeant. Districtius inhibentes modernis, & pro tempore existentibus Sanctȩ Romanæ Ecclesiæ Camerario,& dictȩ Camerȩ generalibus Thesaurario,Commissario,necnon Præsidentibus Clericis nunc, & pro tempre existentibus omnibusq. & singulis Spoliorū,& Iurium Cameræ Apostolicæ Collectoribus,vel Subcollectoribus,ac aliis Ministris quocumque nomine nuncupatis, ne hȩredes, & successores quoscumque etiā ab intestato dictorum Curialium, ac Incolarum,& Ciuium Romanorum in Vrbe, ac illius Districtu prȩfato pro tempore decedentium super prædictis bonis pecuniis;iocalibus,iuribus,actionibus, & rebus quibuscumque per dictos Curiales, Incolas, Romanosq. ciues originarios,pro tempore in Vrbe prædicta,& infra illius Districtum huiusmodi decen. vt præfertur, acquisitis,contra præsentium nostrarum literarum formam, etiā sub prætextu, seu causæ illicitȩ negotiationis molestare, perturbare, inquietare, & se in hæreditatibus, & bonis pfatis quouis modo immiscere aut illa petere,seu sibi,aut Camerȩ prȩfatȩ vendicare seu de illis Inuentarium conficere audeant, seu præsumant. Decernentes sic nostræ mentis,& immutabilis, voluntatis existere,ac ita,& non aliter per Camerarium,Thesaurarium,Commissarium,Prȩsidentes,& Clericos prȩfatos,ac alios quoscūque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores,ac S.R.E. Cardinales quauis authoritate fungentes,sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicādi,& interpretādi facultate,& authoritate iudicari & definiri debere, ac irritum prorsus,nullum,& inane quidquid secùs super his a quoquam

quauis

quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis necnon Cameræ præfatæ, & ecclesiarum, in quibus dicta beneficia forsan fuerint, aut Monasteriorum, & Ordinum, quorum illa exstiterint, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, & Consuetudinibus, necnon Priuilegijs, Concessionibus, Indultis, & Literis Apostolicis, illis, necnon Camerario, Thesaurario, Commissario, Cameræ Præsidentibus, & Clericis, alijsq. prædictis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis Clausulis, ac irritantibus, & alijs Decretis per quoscumque Romanos Pontifices, etiam Prædecessores nostros in genere, vel in specie, etiam Motu, scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine similibus, aut aliàs quomodolibet, etiam Consistorialiter concessis, & approbatis, ac innouatis; Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & ad verbum expressa mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbū insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ad effectum præsentium illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, ac suos effectus aduersus declarationem, voluntatem, statutum, & ordinem nostras huiusmodi sortiri, aut vendicare non posse, neque debere volumus, & decernimus, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Ceterum, quia difficile foret, pręsentes nostras literas ad singula quæque loca deferri, volumus, & declaramus, quod illarum transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica Constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra vbique adhibeatur, quæ eijsdem præsentibus ahiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 8. Aprilis 1606. Pontificatus Nostri Anno Primo.

M. Vestrius Barbianus.

Anno a Natiuitate D. N. Iesu Christi 1609. Indictione quarta, die vero octaua mensis Aprilis, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Anno eius Primo; Retroscriptę literæ affixè, & publicatæ fuerunt in valuis Basilicæ Principis Apostolorum, & Basilicæ Sancti Ioannis Lateranens. ac Cancellarię Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, vt moris est, per me Christophorum Fundatum Apostolicum Curs.

Io Baptista Bagni, Magister Cursorum.

INSTRVT-

INSTRVTTIONI A SOTTOLLETTORI, & Commissarij nelle essecutioni di spogli, nel procedere sopra li negotij illeciti fatti da Clerici, & Preti in vita, o dopò morte loro, & nel pigliare possesso de' beneficij generalmente, & specialmente affetti alla Santità di Nostro Signore, & alla Sede Apostolica, fatte dall'Illustrissimo, & Reuerrendissimo Monsignor Giacomo Aldobrandino Vescouo di Troia, Nuncio Apostolico, Collettor Generale, e General Commissario a pigliar il possesso de' simili beneficij, deputato da sua Beatitudine in questo Regno di Napoli.

DEVENO prima sapere, che la maggior parte delle Diocesi del Regno sono composte con la Reuerenda Camera Apostolica, & quali siano queste, & le non composte, deputando Noi ordinariamente vn Sottocollettore per ciascuna Diocesi, ogn'vno in particolare saperà, se l'assegnatagli paga la compositione, ò nò, è però chi hauerà in cura vna Diocesi, ò più composte, procurerà, che al tempo, che maturano le paghe, & li Capitoli mandino quà a sodisfare l'intiero, & trouando renitenza, trascuragine, ò impossibilità, deueno auisarlo a Noi, per aspettarne l'ordine, che ci parerà di dare: Auertendo, che se li Capitoli volessero dare a loro il danaro, che deueno, di non pigliarlo in alcun modo, perche sono obligati a loro risico farlo pagar a Napoli.

Quando more alcun Prete in Diocese, che non sia composta, deue il Commissario prima sapere se possedeua beneficio ò beneficij, con cura, ò senza, che renda ò rendesse oltre trẽta scudi d'oro di Camera d'entrata, che saranno circa ducati quarãtadue di Regno; & se troua che ne possedasse, deue fare l'inuentario subito di tutta la facoltà lasciata dal morto, consista, ò in stabili, ò in mobili, ò per immobili, ò in qual si voglia altra cosa, ponẽdo gli Editti publici per trouare quello, che fosse stato occupato da qual si voglia congionto, ò estranio del morto et per hauer reuelatione de' crediti, fra un certo termine d'assignarsi, secondo che parerà al Commissario, e quelli, che non reueleranno, deue publicarli per escommunicati, e affigerli li cartoni nella Chiesa principale, ò altri luoghi publici, pur che non siano Vniuersità contra lequali non si vuole, che si esseguiscano le censure, senza licenza Nostra, auertendo di non esseguire, ne anco le censure contra debitori: se non in sussidio & se la somma non passa venti ducati, senza Nostro espresso ordine, & poi deue essaminare testimonij, & formar processo interrogando del Nome, Cognome, Patria, & parenti del morto del titolo, ò titoli del beneficio, ò beneficij, del luogo doue è posto, ò son posti, della Diocese della rendita e valore esprimendo in che consisti in particolare; sopra la facoltà, & sopra l'essigenze, & crediti, come più amplamente si dirà nelle interrogationi, & finito il processo sequestrare in mano di terza persona sicura ogni cosa, non pigliando per sequestrato in poter loro cosa alcuna mandando a Noi l'originale per la prima commodità buona, subito con diligenza etiam per huomo a posta; secondo l'importanza dello spoglio e ritenendone appresso di se copia autentica per ogni caso che potesse succedere.

Morendo,

Morendo nelle medesime Diocesi, che non sono composte Preti beneficiati di meno di trenta scudi d'oro di Camera d'entrata, il Commissario non deue fare inuentario, ne ponere Editti, ne formar processo, non facendo spoglio (come vuole la Bolla di Pio V. di santa memoria) ma solamente deue informarsi in voce da più persone di titoli de beneficij del luogo doue sono posti, della Diocese, & del valore, & rendita loro, scriuendo a Noi ogni cosa distintamente, & con chiarezza per lettera particolare.

Nelle Diocesi composte, morendo alcun Prete benefielato di oltre trenta scudi d'oro di Camera d'entrata, ò di meno, basta, che il Commissario faccia quel che si è detto di sopra di quelli, che muoiono in Diocese non composta beneficiati di meno entrata di trenta scudi d'oro simili.

E perche il negotiare è prohibito da' sacri Canoni, & Constitutioni Apostoliche, a' Clerici, & Preti beneficiati ò non beneficiati, di più delli trenta scudi d'oro ò di meno in Diocesi composta ò non composta, douerà il Commissario morendone alcuno, che in vita sua habbia negotiato illecitamente, & questo sia notorio; pigliar informatione con la dipositione de testimonij, della facultà lasciata in mobili, stabili, ò animali, di quella, che quando prese l'habito clericale haueua della qualità dell'industrie, & negotij, che faceua della quantità di essi del tempo, & del lucro che può hauer fatto, come si dirà più amplamente di sotto, & trouando la concludente inuentariare tutta la facultà, & sequestrare tutto quello che si può giudicare acquistato da simili negotij illeciti in mano di terza persona sicura, non interessata in alcun modo, & poi citare li pretensi heredi auanti a Noi fra certo termine breue da assignarsegli dal Commissario, hauendo risguardo alla distanza del luogo, & qualità del tempo, a dir la causa, perche non si debbia incamerar li beni acquistati con negotij illeciti, & che non comparendo in detto termine si procederà in loro contumatia fino alla promulgatione della sentenza senza altra citatione, ma solamente si citarano per affixionem ad valuas, & poi si procederà alla essecutione di detta sentenza procurando fatte tutte queste cose, che l'informatione venghi sicuramente quanto prima.

Sapendo vn Commissario, che alcun Prete negotia illecitamente non vogliamo, che senza espressa Nostra licenza ne pigli informatione, ma commettendogliela Noi, ò sopra l'auiso, ch'egli ci douerà dare di questo, ò perche per altro verso n'habbiamo hauuto notitia, deue essaminare li testimonij sopra li sequenti capi.

Che facultà si troua, in che consiste, come la possiede, quanto gli fu lasciato dal Padre, ò altri congionti, del tempo, che prese l'habito Clericale, quel che si trouaua all'hora, il resto de che l'ha fatto, in che negotij si è essercitato ò si essercita, se nel seminar territorij alieni, della quantità della sementa, dell'affitto, che risponde, & paga, si è solo in esso, le si stima, ch'habbia guadagnato, e quanto, ò nel comprar, e vendere, la qualità delle merce, la sorte de' bestiami, ò il numero delli tumoli di grani, & altre biade, la quantità di esse, & del lucro, che può hauer fatto interrogando in oltre, se sà, che sopra alcuno capo di mercantia vi sia scrittura publica, & cercando di sapere il nome del Notaro, che se n'è rogato, procurandone da quello la copia per ponerla in processo, & trouando l'informatione concludente, & che preui a bastanza vno di sopradetti capi di negotiationi illecita, ò altri, sopra quali parerà alla diligenza del Commissario essaminarli, cauati dalli prohibitioni de' sacri Canoni, & Constitutioni Apostoliche, sequestri in mano di terza persona sicura, la mercantia che gli trouasse in essere, in che deue premere quanto

più

più potrà, & quella parte della sua facoltà, che giudicherà hauer acquistata con li detti negotij illeciti, citandolo nella forma di sopra narrata, & poi mandando l'informatione per via sicura.

Oltra il detto, sopra la vacanza de' beneficij, deuono li Commissarij vacandone vno, ò più di maggior ò minor rendita delli detti trenta scudi, con cura ò senza, in Diocese composta ò non composta, nelli mesi della Collatione Apostolica, ò riseruati, & affetti ad essa andare à pigliare di ciascuno il possesso in nome della Reuerenda Camera, & Nostro facendone fare instrumento publico, & sequestrare li frutti che fossero restati essatti dal già possessore di essi, & che per la rata del tempo, che staranno vacanti matureranno, & se saranno in luoghi distanti dalla sua habitatione, potrà deputare vno economo fedele a suo risico, & pericolo, che habbia cura delle essigenze di essi al tempo che maturano, dando auiso a Noi subito di quanto hauerà fatto, per attendero quel che ci parerà di commandare.

Le Chiese Capelle, & Altari, mentre, che stanno vacanti, & non hanno Rettore, Capellano, ò Beneficiato, che li frutti di essi sono della Reuerenda Camera deuono, esser seruite, & officiate con tutti li pesi che ordinariamente portano li possessori di essi, & perciò (non deputando il Prelato ordinario, del luogo l'economo in diuinis) lo faccia il Commissario, cercando persona atta a quel seruitio, con promessa di sodisfattione, secondo che ci parerà honesto, saputa la entrata, & qualità di carichi.

Vacando beneficij nel mese, che tocca al Prelato ordinario di quella Diocese, la collatione di essi, & similmente Iuspatronati non deue il Commissario pigliarne il possesso, ma sopra li frutti far le diligenze espresse di sopra, deputando l'economo alla essattione, & sequestrando quelli, che restassero interessati, & che matureranno nel tempo che staranno vacanti.

Il possesso, che pigliano de' beneficij riseruati alla Sede Apostolica che sono le Prime dignità nella Cathedrale post Pontificalem, li Monasterij Concistoriali, li beneficij che vacano nel mese del Papa, beneficij, che vacano in Curia Romana, beneficij, de' famigliari del Papa, beneficij de' Sottocollettori, & altri beneficij affetti, e per dispositioni di Canoni, & Regole di Cancellaria reseruati à sua Santità, non lo deuono relasciare a' nuoui prouisti, senza espresso Nostro ordine, & lettera, ancorche alcuno li presentasse le Bolle Apostoliche, perche così vien disposto da' Sommi Pontefici.

Et se nella relassatione di esso possesso, vi trouasse intruso qualche Cherico Prete, ò Laico di qual si voglia dignità, grado, stato & preminenza, hauendolo conferito Nostro Signore, osserui con lui la forma della Bolla.

In ogni tempo, che muoiono Preti beneficiati, il conto della rata per la Reuerenda Camera de' frutti pendenti per la vacanza de' beneficij si deue fare, & calculare nel seguente modo; cioè. Dal primo di Settembre tutto il grano, & ogni sorte di biade. Dal primo di Nouembre il vino. Et dal primo di Decembre l'oglio, ghiande, & altri frutti vernali, perche il guadagnato dal prete fin al tempo della morte appartiene alla medesima Camera, & oltre a questo deuono sapere li Commissarij, che tutti li frutti non essati dal morto beneficiato per qual si voglia tempo, si deuono ricuperare per essa Camera, & così si deue osseruare, secondo il Motu proprio di Sisto V. sopra questa materia.

Nell'inuentario che faranno di qual si voglia cosa, vogliamo, che sempre v'interuenghi la prima dignità di quella Città, ò Luogo, e non vi essendo chi è secondo, terzo, ò quarto, ò chi siegue, & potrà, facendo, che sempre apparisca in essi questo interuento,

teruento, & trouando libri di qual si voglia sorte, tãto stampati, quanto manoscritti, o altre scritture, deuono distintamente notar li nomi delli Auttori, & la materia, che trattano.

Non deuono li Commissarij vendere cosa alcuna senza espresso Nostro ordine, & quando se li commetterà la vendita, non deuono venire a quest'atto, se prima, ciò che s'hà da vendere non sarà stimato da persona esperta, e da bene, & poi si subasti ogni cosa a lume di candela in luogo publico, doue ogni persona vi possa interuenire, & offerire in beneficio di detta Camera, auertendo i Sottocollettori, ne loro, ne loro parenti, ne per loro stessi, ne per interposte persone, di non offerire, ne comprare cosa alcuna di spogli, ò frutti pendenti sotto la pena contenuta nella piegeria, & sicurtà de fideliter administrando.

Li Calici, Croci, Libri di canto, Messali, & altre cose simili dedicate al culto diuino deuono restare alla Chiesa, & si deuono consignare a quelli, che verranno prouisti del beneficio, che vaca.

Hauendo il beneficiato morto la casa della sua habitatione nell'istesso luogo, doue è la Chiesa li suppellettili di casa, come sono casse di legname semplice, segge (non però di drappo) botte vacue, tauole, lettiere, & altre cose simili, si deuono conseruare alla Chiesa, & al successore nel beneficio, come vuole la Bolla di Pio V. di Felice memoria.

Quando muoiono Vescoui ò Abbati di Abbatie Concistoriali, il primo Commissario che pone le mani nello spoglio, deue essere preferito agl'altri, che concorsero poi, & diligentemente far inuentario di ciò, che trouerà, poner gl'Editti, & poi subito per huomo a posta mandarlo a Noi auisandoci insieme del nome, & cognome del Vescouo ò Abbate, della vera rendita del Vescouato ò Abbatia, & di quanto appresso poco potrà importare lo spoglio, & in tãto, che Noi ci risoluiamo ò di lasciarui quel Commissario, ò di destinarui altro, formerà il processo con quelle diligenze che potrà maggiori, & successiuamente ci significherà quanto da lui si farà fino a Nostro altro ordine.

Non solo ne' Vescouati, ò Abbatie Concistoriali deue tra più Commissarij concorrenti in vno luogo, valere la preuentione, ma in tutti gli altri negotij d'interesse della Reuerenda Camera, non ostante, che a ciascheduno si assegni vna, ò più Diocesi in particolare nella Commissione & così dichiariamo, & questo perche si vuole, che li più diligenti siano più adoprati & con questa emulatione, & concorrenza non si trascuri cosa alcuna, amonendo, & comandando a tutti in generale, che debbiano procedere con quella modestia, & carità che conuiene per non dar scandalo, & per seruitio della medesima Camera con intera sodisfattione d'ogn'vno.

Non ardisca nessun Commissario di tratar compositione, ò transattione sopra qual si voglia cosa, ne per qual si voglia somma, sotto le pene, che parerà al rigoroso Nostro arbitrio, riseruando questa facoltà solamente al Nostro Tribunale, ma in tutti li Negotij potranno essortare l'interessati a venire ò mandar quà a tratar di compositione, promettendo loro quella gratitudine, che chi tratta con Noi suole sempre riportare.

Habbiamo saputo che alcuni Commissarij alcuna volta hanno posto gli Editti in luoghi publici auanti che sia morto il prete, che si pretenda faccia spoglio, & che con quelli habbiano anco fatti sequestri, & però prohibiamo questo espresamente, auertendoli, che non si seruano di essi, se non nelli casi nominati di sopra, & che se per l'auenire ci verrano più querele di questo, saranno li trasgressori puniti come disobedienti.

Ciascuno

Ciascuno Commissario douerà tener conto chiaro distinto, & ordinato di tutto quello, che occorrerà nella Diocese, ò luogo doue egli sarà deputato, nel qual conto douerà farsi introito di quel che gli peruenirà nelle mani per qual si voglia cosa di tempo in tempo, & esito di ciò, che rimetterà a Noi, ò pagherà per conto di spese, ò altro, notando li beneficij, che vacheranno, nominando la persona per cui vacano il tempo della morte, & li frutti di essi beneficij, che spetteranno alla Camera per rata, calculata ne' tempi, come disporà, & facendosi da Noi transattione, ò compositione di essi, ò d'altra cosa similmente ne faranno mentione in detti conti, con notarci li decreti & ordini, che li saranno dati sopra detta transattione, & così di tutto quello restasse pendente di detti frutti, o altri, tanto, che s'habbia piena notitia di ciò che passa, ò resta in beneficio di detta Camera.

S'ordina a detti Commissarij, ch'ogn' Anno nell'infrascritti tempi mandino, ò vengano di persona a dar detti conti sottoscritti di lor propria mano, con dichiaratione delli tempi, nelli quali sono occorsi li negotij in Nostra mano; cioè la prima volta nel mese d'Aprile, & la seconda nel mese di Settembre di ciascuno Anno, con le cautele, & giustificatione, che saranno necessarie per saldare detti conti aggiongendoui semper in fine di essi quel che restarà da maturarsi, ò esigersi per l'auenire. Et quando non fosse occorso cosa alcuna in detta Diocese, non manchino per qualsiuoglia cosa in detti tempi scriuere quel che sarà fatto, ò non fatto.

Per salario, & fatica del Commissario si constituisce ragione d'vn ducato il giorno, & cinque carlini il dì al Notaro, che meneranno, con le spese di loro seruitori, e caualli di detti Commissarij, & Notari, & vettura d'essi caualli non essendo proprij. morendo alcun prete nella lor propria patria, li Cõmissarij non possono pigliar di più cinque carlini il giorno, purche non passino otto, ò dieci dì, & vinticinque grana per il Notaro senza altro.

Et perche alcuni Commissarij sono stati soliti alle volte consumare molte giornate, aggrauando le parti di molte spese, & pigliando più per li loro viatici, & giornate, che non è quello che peruiene poi alla Camera, per tanto ordiniamo, che si debbano spedire con ogni celerità più ò meno secondo la qualità delli spogli, & bisogno delli negotij, & che in fine di ciascuno processo che manderanno a Noi, ci mandino anco, senza preterire, lista, & notamento di tutto quello, che haueranno pigliato per loro viatici giornate, caualli, & altre spese, ponendoui il numero delli giorni, che haueranno vacato in quello spoglio, ò altro negotio.

INTERROGATORII SOPRA QVALI SI haueranno essaminare li testimonij in qual si volglia spoglio, che accaderà, rimettendoci alla diligenza del Commissario, nella qualità, & diuersità de'casi.

INnterrogatur primum se il Prete morto possedeua beneficio, ò benefioij, con cura, ò senza, del titulo, o tituli, del luogo doue ò posto, ò sono posti della Diocese, della rendita, & valore, & in che consistono l'entrate che facoltà possedeua, se haueua fratelli, o nepoti, come viueano, tanto il beneficiato, quanto li fratelli ò nepoti che arte faceuano, so viueuano insieme, & in commune, ò separati, so haueuano diuisa l'heredità paterna, & se ha fatto testamento, chi Notaro se nè rogato per procurarne la copia

da

da porerla in processo.

Che compre fece il morto in vita, se le compre, che si trouassero in faccia de' fratelli, ò altri congionti erano di suoi proprij denari, se il morto, o parenti si lasciorno mai intendere, & vscir parola di questo, come costan o potria costare al presente, chi altri lo sà, chi si pigliaua li frutti, e l'entrate di dette cose comprate in faccia di parenti, & chi disponeua d'essi.

Che robbe mobili, stabili, animali, & esigenze sono rimaste alla morte del Prete, & sempre s'interroghi, chi altri potrà sapere quel che depone ogni testimonio per hauere più testimonij contesti.

Del valore, & prezzo delle robbe tanto stabili, quanto mobili, & animali, & non potendolo sapere per il detto de' testimoni le faccia apprezzare, & stimare da persona esperta, mandandoci poi con il processo ancò l'apprezzo.

MODO DA INTERROGARE SOPRA le negotiatione illecite dopò la morte de' Preti.

CHe facoltà resta, & si troua, distinguendo li stabili da' mobili, gl'animali, & crediti, del tempo che prese l'habito Clericale, quanto possedeua all'hora, della qualità de' negotij essercitati da lui, ò se altri l'hanno fatti de' suoi denari.

Se ha fatto il campo, ò massaria in territorij alieni, & tenuti affitti, la quantità delli grani, che seminaua, quanto rispondeua a' padroni de' territorij & quanto tempo ha tenuto quasti, & c'ha atteso.

Se compraua ò vendeua grani, biade, olij, animali, vini, ò altra sorte di merce comestibile, ò di vso commune, ò di qual si voglia altra sorte, la qualità, quantità, ò genere, se andaua a fiere, ò mercati, da chi compraua, à chi vendeua, che cosa, & à quato prezzo, se nasceuan tra cōtrahenti scritture publiche, sotto rogito di chi notaro, per poterne far cauar copia, & sopra ogni capo di lucro, & guadagno fatto, & quel che parerà da vantaggio alla sofficienza del Commissario, essendo fatto il processo il detto di sopra.

SYNODVS DIOECESANA.

Cōgruit titul. de offic. iudic.

DECRETO Concilij Trid. sess. 24. de ref. gen. cap. 2. præcipitur, vt Synodi Diœcesanæ quotannis celebrētur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, cessante exemptione interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum secularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeāt ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. Ordo ad celebrandam Synodum habetur in Pontificali Romano par. 3.

Acta verò, quę necessariò in Synodo fieri debent, sunt, videlicet. P. si emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoanda, & successiue prosequēda, debet in primis fieri electio Consultorum Theologorum, & in vtroque iure Doctorum, Promotoris, & Notarij siue Secretarij ipsius Synodi.

Secundò monendi, & requirēdi sunt omnes, qui Synodo adesse, & interesse debent,

debent,& contemnentes per pœnas Ecclesiasticas ad illam venire compellendi sunt,ac comparentes obedientiam,& reuerentiam exhibere debent iux.tex. in c.quod super his,de maior.& obed.contra absentes,nec legitimas excusationes adducere curantes,veluti contumaces procedi,vt debita pœna multentur.

Tertiò debet fieri, & promulgari Decretum, quod si contigerit quem in sedendo,loco sibi debito non stetisse,seu vocatum fuisse,aliudue egisse quod nullum circa præcedentiam patiatur preiudicium,sed cuiuscumque ius semper saluum consistat, vocationis tamen ea sit ratio, vt primo Ciuitatis, deinde Diœcesis Clerus vocetur.

Quartò debet apponi pœna, ne quis, nisi tota Synodalis sessionis actione completa,ac benedictione obtenta,discedere præsumat.

Quintò moueri debent omnes, qui in ipsa Synodo querelas proponere velint,& si quæ sint, audiantur, legantur, & prouideantur. Solent insuper eligi Punctatores, & testes Synodales, aliaq. agi, quæ Episcopo expedire videbuntur.

His peractis,alta,& intelligibili voce legi debet professio Fidei,iuxta formulam præscriptam in Bulla fel.rec.Pii IV.incip.Iniunctum,&c.qua lecta,accedere debent, qui ad id tenentur, vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem ad iurandum Fidei professionem secundum formulam recitatam præstitoq. iuramento,decet etiam quemque osculari manus Reuendissimi Prælati in signũ reuerentialis obsequii,ac debitæ reuerentiæ.

Legatur etiam Decretum Concilii Tridentini de designandis personis ad id aptis,quibus causæ delegandæ committantur, illiq. qui Synodales iudices deputati fuerint,pronuncientur,& publicentur. *Ses. 25. de ref. c. 10. Sess.*

Legatur etiam Decretum eiusdem Concilii de proponẽdis examinatoribus promouendorũ ad Ecclesias Parochiales,pro quibus probãdis suffragia ferantur,& electi nominatim promulgentur,de quibus examinatoribus in Synodo approbandis,exstant literæ nomine Sacrę Congregationis Concilii scriptę tenoris seq. *14. de ref ge. c. 18.*

Illustr.& reuerendiss.Domino vti fratri D.Patriarchę Venetiarum.

Illustr. & Reuerendissime Domine, vti frater. Consultationi Amplitudinis tuæ super examinatoribus in Synodo approbandis, sic respondit Congregatio Sacri Trid.Cõcilii interpret.nẽpe,Examinatores,qui ab Amplitudine tua propositi fuerint,a Synodo tam per vota secreta,quam aperta posse probari. Itaque amplitudo tua eum modum in probatione seruari faciat,quem magis expedire iudicauerit.Quod reliquum est,Deum illi quam beneficentissimum precamur.Romæ die 11. Iulij M.D.XCII.

Amplitudinis tuæ Illustr.& Reuendiss.

Vti frater Hieron. Card. Matthæius.

Legatur etiam dispositio decretorum Concilii Trid.super personali residentia facienda,c.1.sess.6.de ref.& sess.23.de ref.c.1.in cuius fine id expresse cauetur, vt in Episcopalibus Conciliis publicentur. Publicatio autem Statutorum Concilii Prouincialis fit in Episcopalibus Synodis ex dispositis in c.sicut olim, de accusat.

In priuatis Congregationibus tractentur, Decreta, & Constitutiones Synodales faciendæ, quæ postea publicè in Ecclesiæ promulgentur; illæ aũt fieri possunt sine Synodi approbatione, super, quo exstant literæ nomine Sacræ Cõgregationis Concilij scriptæ tenoris sequentis.

Illustr. & Reuerendiss. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illustr. & Reuerendissime Domine vti frater. Sacra Congregatio Illustr. Patrum, qui Trid. Conc. interpretando a S. D N. præfecti sunt, per libellum Amp. tuæ nomine porrectum consulta, respondit; eandem Amp. tuã in Synodo Diœcesana facere posse Cõstitutiones absque consensu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in casibus a iure expressis: non obstante, quod ex forma Rom. Pontificalis in celebranda Diœcesana, & Prouinciali Synodo expressè habeatur; vt Constitutiones in Synodo publicandæ, à Patribus per verbum, Placet, confirmentur cui Congregationis sententiæ Amp. tua inhęrens in suam Synodum peragendam gnauiter incũbat, & bene valeat in Domino, quem vt illi in huiusmodi pastoralibus ac salutaribus munijs sua gratia semper adsit, ex animo rogamus.

Romæ die 27. Aprlis 1592.

Amp tuæ Illustr. & Reuerendissimæ,

Vti frater studiosissimus, Hieron. Card. Matthæius.

Quas, & præcedẽtes relatas literas habes impressas in Synodo Veneta celebrata in mense Semptembris 1592. fol. 49. & seq.

His explicitis, priusquam Synodus dimittatur, fiant acclamationes sanctæ cum gratiarum actionibus, iuxta modum, & formulam à prælato præscriptam, quib. terminatis, omnes Sacerdotes, & Clerici surgentes, cum reuerentia osculum pacis ab Episcopo accipiant, & sibi inuicem dent cum timore, & amore Dei, quod vero sancti osculi significatione ostendunt. id re ipsa præstent, vt coniunctissimis animis concordiq. volũtate, & pacis, atque caritatis studio quęcumque lecta, sancita ue sunt, sollicitè exequantur, ac æquè in omnibus custodiantur; In Synodis Diœcesanis magis deceret vt omitterẽtur acclamationes, & pacis oscula, vt habetur in Cæremoniali Episcoporum lib. 1. c. 21. in fine.

Demum Episcopus solemniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Pontificali libro contentis Synodi conclusionem, absolutionem, & dimissionem significet.

Verum an sicuti Synodus Prouincialis, ita etiam & Diœcesana antequam publicetur, sit ad Vrbem trasmittenda, vt eius statuta prius recognoscantur, & approbentur per Sacram Concilij Tridentini Congregationem? Et respondeo, quod non, prout ex sequentibus literis manifestè deducitur.

Illustri, atque Reuerendiss. Domino vti fratri Domino Episcopo Hostien.

Illustris, & Reuerendissime Domine vti frater. Non est in more positum apud, Patres Illustrissimos, qui Triden. Concilij Decretis interpretandis præfecti sunt Diœcesanas Synodos recognoscere, sed Prouinciales tantum emendare. Quare vt volũtati Pastorali amplitudinis tuę, & zelo in tuę Sinodi correctione quoquomodo satis per me fieret, illud pro mea in te & in ecclesiã tuam

cari-

caritate mihi sumpsi, vt Synodum ipsam percurrerem, simulq. ea adnotarem, quæ notatu digna visa sunt, quemadmodum licebit in extremis ipsius Synodi pagellis, vbi nostras animaduersiones adscripsimus, inspicere. Quod superest tu, Clerusq. tuus in tot salutarium Constitutionum Obseruatione gnauiter incumbite, memores vnam, optimamq. legem esse, legum obseruantiam. Valete in Domino. Romę pridie Cal. Decembris 1586.

Amplitudinis tuæ Perillustris, atque Reuerendissimæ

Vti frater studiosus, Antonius Card. Carafa.

De Synodo Episcopi, & de statutis Episcopi Synodalibus copiose scripsit Hēricus de Bottis omnino videndus.

TORNEAMENTA.

PRÆTER Summistas, in hoc verbo sciendum est, super prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum super eisdem pro tempore interpositorum, exstare Bullam Pij V. Romæ publicatam die 15. Nouembris 1567. tenoris sequentis.

De salute gregis Dominici nostrę curę diuina dispensatione crediti, prout ex debito Pastoralis officij astringimur, solicite cogitātes, fideles cūcto gregis eiusdem ab imminentibus corporum periculis, ēt animarum pernicie perpetuo arcere studemus. Sane licet detestabilis Duellorū vsus a Diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum ēt perniciem lucretur, ex decreto Cōcilij Tridētini ꝓhibitus fuerit, nihilominus adhuc in plerisque Ciuitatibus, & aliis locis, quamplurimi ad ostentationem virium suarum, & audaciæ, in publicis, priuatisque spectaculis cū tauris, & aliis feris bestijs congredi nō cessant. Vnde ēt hominū mortes, membrorum mutilationes, animarumq; pericula frequenter oriuntur. Nos igitur cōsiderantes hæc spectaculi, vbi tauri, & feræ in Circo, vel foro agitātur, a pietate, & caritate Christiana aliena esse, ac volētes hęc cruēta, turpiaq. dęmonum, & nō hominum spectacula aboleri, & animarum saluti quantum cū Deo possumus prouidere, omnibus, & singulis principib. Christianis, quacumque tam Ecclesiastica, quā Mundana ēt Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgētibus, quouis nomine nūcupentur, vel quibusuis Communitatibus, & Rebuspublicis hac perpetuo nostra valitura Cōstitutione, sub excōicationis, & anathematis pœnis ipso facto incurrēdis, prohibemus, & interdicimus, ne in suis Prouinciis, Ciuitatibus, Terris, Opidis, & Locis, huiusmodi spectacula, vbi Taurorū, aliarumq; ferarū bestiarū agitationes exercentur, fieri permittāt. Militibus quoque, ceterisq. aliis personis, ne cum Tauris, & aliis bestiis p̄fatis, spectaculis ipsi tā pedestres, quā equestres cōgredi audeant interdicimus. Quod si quis eorū ibi mortuus fuerit, ecclesiastica careat sepultura. Clericis quoque tā Regularibus, q̄ Secularib. beneficia Ecclesiastica obtinētibus, vel in Sacris Ordinib. constitutis, sub excōmunicationis pęna, ne eisdē spectaculis intersint, similiter prohibemus, omnesq. obligationes, iuramenta, & vota à quibusuis personis, Vniuersitate, vel Collegio de huiusmodi Taurorū agitatione, etiam vt ipsi falso arbitrantur, in honorem Sanctorum, seu quarumuis Ecclesiasticarum solemnitatū, & festiuitatum, quæ diuinis laudibus spiritua-

libus gaudis pijsq. operibus, non huiusmodi ludis celebrari, & honorari debent) hactenus factas, & facta, seu in futurũ fienda (quæ & quas omnino prohibemus) cassamus, & annullamus, ac pro cassis, nullis, & irritis haberi perpetuo decernimus, atque declaramus; mandamus autem omnibus Principibus, Comitibus, & Baronibus S. R. E. feudatarijs, sub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipsa Ecclesia Romana obtinẽt, reliquos vero Principes Christianos, & terrarum Dominos prædictos hortamur in Domino, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia, & honore, præmissa oĩa in suis dominijs, ac terris huiusmodi, exactissimè seruari faciant, vberrimam, ab ipso Deo mercedem tam boni operis recepturi; ac vniuersis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, alijsque locorum Ordinarijs in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in Ciuitatibus & Diœcesibus proprijs præsentes nostras literas sufficienter publicari faciant, & præmissa etiam sub pœnis, & censuris ecclesiasticis obseruari procurent. Non obstantibus, &c.

ADDITIO. Ad huius Constitutionis intellectum vide tradita per Nauarr. qui eam ad verbum refert in Man. c. 15. num. 18. & tribus seqq. Ioan Guttier. lib. 1. Canon. quæst. cap. 7. Petr. Nauar. in tract. de restitut. lib. 2. cap. 3. num. 300. & seq. & Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 73. Neque ignorandum, quod præfatæ Constitutionis pœnæ, & censuræ in Regnis Hispaniarum, quo ad laicos, & fratres Milites tantum quarumcumque Militiarum, (dummodo sacris Ordinibus initiati non fuerint,) reuocatæ fuerunt per Greg. XIII. duabus adhibitis conditionibus, s. vt agitationes taurorum festis diebus non fiant, necnon prouiso per eos, ad quos spectabit, quod exinde alicuius mors, quo ad fieri poterit, sequi non possit, per quem in reliquis à Pio V. sancitis nihil immutatur, vt latius in quibusdam literis ab eo editis anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, die 25. Augusti continetur, quarum literarum seriem & tenorem recenset Ignat. Lopez ad Diaz. in pract. Crimin. Can. c. 73. Et insuper in eisdem Hispaniarum Regnis dumtaxat, ac cum eisdem conditionibus Sanctissimus D. N. Clemens VIII. abundantius prædictas pœnas, & censuras in Pij V. Constitutione contentas, sustulit, & amouit, scilicet, quo ad omnes in ea expressos (exceptis Monachis, & Fratribus mendicantibus, ceterisq. Regularibus cuiuscumque Ordinis, & Instituti.) illam ad terminos iuris Communis reducendo, non tamen illi derogando. Monet tamen sua Sanctitas, ac in Domino hortatur Clericos seculares, beneficia Ecclesiastica obtinentes, vel in sacris Ordinibus, seu in Ecclesiastica dignitate constitutos ibi existentes, ne paterna hac eius benignitate abutantur, prout plenius in suis literis sub Dat. Romæ Anno millesimo quingentesimo sexto, die 13. Ianuarij habetur, quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic. Tomo 3. quæst. regular. quæst. 68. art. 2.

Greg.

Greg. XIII. Ad futuram rei memoriam.

EXponi nobis nuper fecit cariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Hiſpaniarum Rex Catholicus, quod felicis recordationis Pius Papa prædeceſſor noſter, periculis fidelium occurrere volens, per ſuam Conſtitutionem, omnibus Principibus Chriſtianis, ceteriſq. perſonis in ea expreſſis, ſub excommunicationis, & anathematis, & alijs cenſuris, & pœnis prohibuerit, ne in eorum locis, ſpectacula, vti taurorum, aliorumq. ferarum beſtiarum agitationes exercerentur, fieri permitterent: aut illis, quomodolibet intereſſe, prout in eadem Conſtitutione latius continetur. Nihilominus idem Philippus Rex Regnorum ſuorum Hiſpanorum vtilitate motus, quæ ex agitationibus huiuſmodi taurorum peruenire ſolita erant, nobis humiliter ſupplicari fecit, vt in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica, dignaremur. Nos ipſius Philippi Regis, nobis in hac parte humiliter porrectis ſupplicationibus inclinati, excommunicationis, anathematis, & interdicti, aliarumq. Eccleſiaſticarum ſententiarum, & cenſurarum in ipſius Pij prædeceſſoris Conſtitutione contentas pœnas, eiſdem Hiſpaniarum Regnis, quo ad laicos, ac fratres milites tantum quarumcumque militiarum, etiam præceptorias, & beneficia ipſarum militiarum pro tempore obtinentes, dummodo dicti fratres milites Sacris ordinibus initiati non fuerint, & agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, authoritate Apoſtolica tenore præſentium tollimus, & amouemus, præmiſſis, alijſq. in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Prouiſo tamen per eos ad quos ſpectauit, quod exinde alicuius mors quo ad fieri poterit, ſequi non poſſit, Datum Romæ Apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 25. Auguſti 1575. Pontificatus noſtri anno quarto.

Sequitur moderatio Clem. VIII. ralata per Emanuelem Rodericum in loco præallegato.

NOs conſiderantes pœnas omnes excommunicationis præſertim, & anathematis ſalutares eſſe debere, quod eo conſilio adhibendæ ſint, vt omnes illarum timore perterriti eas res, quæ prohibentur omninò euitent, & animaduertentes commemoratas cenſuras, & pœnas parum in dictis Hiſpaniarum Regnis hactenus profeciſſe, atque hoc tempore non ſolum animabus non mederi, ſed plurimum obeſſe, quinimo materiam ſcandali pleriſque afferre; His ſane malis, atque periculis pro debito paſtoralis officii quantum cum Domino poſſumus occurrere cupientes, authoritate Apoſtolica tenore præſentium excommunicationis, atque anathematis, ceteraſq. pœnas in dictis literis

contentas, quo ad omnes in illis expressos in Regnis Hispaniarum dumtaxat (Monachis & Fratribus Mendicantibus, ceterisq. cuiuscumque Ordinis & Instituti Regularibus exceptis) tollimus, remouemus, & amouemus, easdemq. Pij prædecessoris literas ad terminos iuris Communis, cui perpræsentes non intendimus derogare, perpetuò reducimus, ac restituimus, reductasq. & restitutas esse decernimus, & declaramus, non obstantibus præmissis, necnon ceteris Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, alijsq. contrarijs quibuscumque. Volumus autem vt huiusmodi taurorum agitationes, in eisdem Hispaniarum regnis festis diebus non fiant, & per eos ad quos spectat prouideatur, ne inde alicuius mors, quod fieri poterit, sequatur, clericos verò seculares beneficia Ecclesiastica obtinentes, & in Sacris ordinibus, seu in Ecclesiastica dignitate constitutos, in dictis Hispaniarum regnis existentes per præsentes monemus, & hortamur in Domino, ne paterna hac nostra ex Sedis Apostolicæ benignitate abutantur, sed memores muneris, & vocationis suæ, eamq. vtriusque rationem habeant, vt nihil quod à propria dignitate & à sua, ceterorumq. salute alienum existimatur, vllo vnquam loco admisisse arguantur. Datum Romæ apud Diuum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimotertio Ianuarij, Anno 1596. Pontificatus nostri anno quarto.

VECTIGAL.

PRÆTER Summistas, sciendum est, qualiter illi qui collectas, decimas, taleas, præstantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & alijs personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumq. fructibus, redditibus, & prouentibus huiusmodi, absque simili Romani Pontificis speciali, & expressa licentia imponunt, & diuersis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita etiam a sponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Non, qui per se, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, ac in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem præstare non verentur, cuiuscumque sint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, &c. Sunt excommunicati, & absolutio est reseruata Papæ, vt in Bulla Cœnæ, cap. 18. vbi etiam cap. 5. sunt excommunicati, qui in terris suis noua pedagia, seu gabellas, præterquam in casibus sibi a iure, seu ex speciali Sedis Apostolicæ licentia permissis imponunt, vel augent, aut imponi, seu augeri prohibita exigunt.

Regula quod persona ecclesiastica & eorum bona gaudēt immunitate.

ADDITIO. Firmissima, & Generalis statuenda est Regula quod Clerici, & qualibet persona Ecclesiastica gaudent immunitate gabellarum, collectarum, & huiusmodi, eorumq. bona à similibus oneribus, & exactionibus esse exempta; Est etiam priuilegium eis à iure concessum, ita vt à laicis compelli non possint ad soluendas gabellas, vect. galia, datia, &c. cap. non minus, vbi Abbas, numero tertio, & 17. & c. aduersus, de immunit. Eccles. idem Abbas, in consil. 13. parte 2. cap. quamquam, de Censib. in 6. Clem. Præsenti. eod. tit. cum alijs concord. Concil. Trid. sess. 25. de ref. c. 20. vbi immunitates & priuilegia Ecclesiarum, ac Ecclesiasticarum personarum innouantur, & confirmantur, Soto in 4. Sent. dist. 25. quæst. 2. art. 2. Alfons. de Castro, lib.

1 de

1. de lege pen. capit. 12. latè Medina in Cod. de restit. quaest. 15. Menar. decisionem hanc amplificans in Man. capit. 17. num. 202. Quam amplia, & Primò, vt non solum sint immunes ab omnibus oneribus, & gabellis Clerici in sacris Ordinibus constituti, verum etiam Clerici prima tonsura, dummodo incedant in habitu, & tonsura Clericali, & inseruiant in diuinis. Couar. notab. cap. 31. Practicar. quaest. sub num. 9. prout de Clericis prima tonsura adest in hoc Regno Capitulum, incip. Item statuimus, quod Clerici, qui Clericaliter viuunt, non cogantur communicare cum aliis in Collectis, & exactionibus aliis quibuscunque, nec pro bonis Ecclesiasticis, nec pro patrimonialibus eos legitimè contingentibus, quo loco per Addentes declaratur, qui dicantur clericaliter viuere. Secundò amplia, vt Clerici Graeci quamuis coniugati gabellarum immunitate gaudeant, quia sunt verè, & quo ad omnia personae Ecclesiastica. Doct. addentes ad praed. Regni capitulo Clerici autem Latini coniugati illas subire, & praestare tenentur, gloss. celebris in capit. vnico, in versic. in ceteris, de cler. coniug. in 6. Bertachin. in tract. de gabel. parte 7. numero 12. Guido Pepa dec. 583. & est Communis Doctorum opinio, in capit. ex parte, eod. titulo; de qua testatur Couar. loco praecit. Tertiò amplia, vt etiam possint Clerici donare, & vendere siue totum, siue id, quod eis superesset de immunitate taxata sicuti, communis vsus comprobat. Quartò amplia vt nec teneantur Clerici soluere datia vini, carnium, panis, & huiusmodi, declarando, vt per Syluest. in verbo, Immunitas, 1 sub num. 22. quem refert, & sequitur Ludou. Lopez in instructor. conscient. parte 1. cap. 40. quaest. 9. & Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 75 Concl. 14. Quintò amplia vt absque gabellae solutione vendere seu vendi facere possint bladum, vinum oleum, & similia habita tam ex fundis, & vineis patrimonialibus, quam beneficialibus, non solum in grosso, seu ad grossum, sed etiam ad minutas mensuras, Bertachin. in tract. de gabel. par. 7. col. 4. vers. An autem, & c. Campeg. in repet. Extrauag. Clem VII. contra Cler. non incedentes in habitu & tons. sub n. 128. Rolend. à Valle, in cons. 71. n. [illegible] lib. 4, quia cum talia sint ex rebus suis recollecta, non dicuntur negotiari, Panorm. in cons. 6. prope finem, par. 1 Crauet. cons. 163. n. 3. Roland. ibidem, n. 11 Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 38. vers. vndecima habetur & c. Extende vt id eis liceat non obstante prohibitione de hoc publicè facta Ignat. Lopez ad Diaz, in Pract. crimin. Can. cap. 5. quem sequitur Matthaeus Bois in Addit. ad Stephan. Aufrer. in tract. de potest. secular. in Ecclesiast. regula 2. fallent. 32. Neque ex hoc inferatur posse Clericum tenere tabernam, & vinum quod ex possessione sua vel Ecclesia colligit personaliter, & per seipsum vendere, licet possit illam etiam in domibus Ecclesiae tenere. & vinum per alium vendere Gem. & Fran. in c. vn. de vita & honest. Cler. in 6 & alii quos congerit Lamber. de iure patron. lib. 1. par. 1. q. 6. art. 26. num. 4. Sextò & denique amplia, vt neque possint Clerici cogi ad hospitandum milites lib. 1. & ibi Bald. notab. 3 C. de Episc. & Cler. & in hoc Regno adest Capitulum incip. Item statuimus quod domos Praelatorum, & c. & quo ad Monasteria exstat etiam Bulla Pii V. incip. Dum ad vberes, relata suprà in versic. priuilegia Regularium, fol. 505. & de exemptione Religiosorum quo ad tributa, & exactiones latè loquitur Roder. tomo 2. qq. reg. q. 65. quo loco etiam de Fratribus Hierosolymitanis quos vulgus appellat de Malta, & de Fratribus tertii Ordinis B. Francisci agit. 1. amp. 2. amp. 3. & 4. ampliatio. 5. amp. 6. amp.

Eandem limita, & Primo, vt hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem collectarum assumentes habitum Clericalem, sine vlla intentione clericandi argum. text. in l. qui sub praetextu, C de sacros. Ecclesi. Secundo limita, vt neque illa gaudeant Clerici in rebus eis fraudulenter donatis a patre, fratre, & c. Bart. in consil [illegible] num. 3. lib. 1 Luc. de Pen. in l. vlt. in fine. C. de annon. & tribut. libro 10. Petrus Duen. Re- 1. limit. 2. limit.

gula 100.num. 5. qualiter autem probetur fraus in donatione facta Clerico, videndi sunt Speculat. in tit. de Cler. coniug. num. 17. lib. 4. & Siluester. in verbo, Excommunicatio, quæst.... sub num. 15. quæ fraus præsertim detegitur, vbi pater fecisset sibi fieri albaranum de illis detinendis nomine suo, & tunc tenetur integrè restituere omnia damna illata Vniuersitati, cum sit facta donatio; secus verò si quis donaret filio animo transferend. dominium & donatio non esset immoderata, & vltra virilē quamuis causa impulsiua fuerit, vt non teneatur soluere collectas; cum enim in hoc casu sit vera donatio, excusatur filius Clericus à collectis: quia causa motiua, siue causa sine qua non, vitiat actum, probatur hoc in simili de iure congrui, quod non habet locum, quotiescumque sit donatio iuxta Constitutionem Regni, Sancimus, quæ donatio sufficit quod sit vera licet causa impulsiua, ad illam faciendam fuerit pro euitando retractu, seu iure congrui: quia est cautela à Lege concessa. Tertio limita, quod quamuis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis non gaudeant, hoc non procedit quando eis essent data, seu concessa pro titulo sacrorū Ordinum loco beneficij iuxta decretum Conc. Trid. Cum non deceat, sess. 21. de ref. quia censetur Ecclesiastica, Felin. in c. Ecclesia S. Mariæ, nu. ... de Constitut. Decius in c. Episcopus, num. 20. de præben. Nau. in cons. 5. sub nu. 1. de immunit. Eccl. in nou. Quarto limita, quādo ad ipsos Clericos transferit res aliquo onere affecta, eo, quod haberet annexam annuam præstationem tributi, seu census, qui soluebatur antequam illius rei possessio ad eos peruenerit, l. Imperatores. ff. de publican. & vectigal. cap. tributum, 23. q. 8. & arg. text. in c. ex literis, de pignor. cum concord. idq. intellige, dummodo illud onus esset ordinarium, perpetuum & inuariabile, secus si esset extraordinarium, temporale & incertum ex allegatis per Campan. loco superius cit. nu. 101. & seq. veluti in collecta, quæ secundum varietatem negotiorum imminentiū, & prout necessitas exposcit interdum in maiori, & interdum minori quantitate imponitur, quia tale onus cū non sit perpetuum, neque certum, non dicitur durare postquam res peruenit ad personam priuilegiatam Panorm. & Imola, in cap. fin. num. 12. de vita, & honest. Cleric. Siluest. in verbo, Immunitas, primo, sub num. 19. optimè Addentes ad Capitulum Regni primo citatum, & notab. declarat Campan. vbi supra, nu. 104. in fine, & sub num. 109. Quinto limita, vt teneantur Clerici soluere onera, & gabellas (etiam non expectato assensu Apostolico) quando soluerentur pro communi damno, seu periculo euitando, iuxta casum positum per Panorm. in c. non minus, sub num. 26. de immun. Eccles. Bertachinus, in prædict. tract. par. 7. colum. 5. vers. Sed limita verum, & c. Siluest. & Ludou. Lopez locis cit. Campan. in eadem repet. sub numero 113. Roderiq. in Sum. par. 2. cap. 73. Conclus. 13. & per Anastas. Germonium, lib. 3. de Sacr. immunit. cap. 17. num. 28. Sexto limita nisi S. Pontifex, immunitates Clericis debitas in aliquem locum pium transtulisset, eiq. applicasset.

Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiæ dilucidationem, tria animaduertenda proponimus.

Primum est, quod Clericus non est iudicandus negotiator, seu mercator per vnius rei emptionem, & venditionem: sed qui plures negotiationes fecisset, ex gloss. & ibi Bart. in l. 1. §. licet, in verbo omnes, ff. de tribut. act. Panorm. & Ripa, in c. 1. de iudic. dicentes in hoc considerandam esse vulgi opinionem. Ancharan. Gem. & Franc. cap. vnico, de vita & honest. Cler. in 6. Philip. Prob. in cap. vnico, num. 1. de Cler. coniugat. in 6. Ignatius Lopez qui alios memorat in eodem cap. 55.

Secundò animaduertimus, quod in proposito nostro, sub prohibitione sacrorum Canonum, ne Clerici exerceant negotiationem, comprehenduntur duo genera Clericorum: nempe, constituti in ordine sacro, & Clerici beneficiati, ceteri verò in minoribus

3. limit.

4. limit.

Vide Menoc. lib. 4. de præsum. præsum. 82. n. 4.

5. limit.

Hāc Panor. doctrinā sequitur et Nat. in cons. 63.

Sexta et Septima limitatio.

Quibus Clericis sit interdicta negotiatio.

minoribus ordinibus constituti, vel primæ tonsuræ, quo ad habentur vt laici, ut non sit eis interdicta negotiatio, Panorm. in cap. 1. num. 12. ne Cler. vel monachi secul. negot. se immisc. Nauar. in cons. 3. num. 2. de success. ab intest. in antiq. & cons. 5. in nou. Ignat. Lopez vbi supra, Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 1. Conclus. 1. Cuius rationem affert Redoan. in tract. de spolijs Eccles. quæst. 2. num. 61. quia possunt impunè seculariter viuere, & ad seculum redire, ac ordini Clericali in totum renunciare, & si non verbo, saltem facto, exercendo actum omninò contrarium.

Negotiatio q̃ dicatur, et quando licita.

Tertiò, (quatenus ad id de quo agitur attinet) emptionem, & venditionem in duo tantum genera diuidimus, quorum alterum est, quando emitur res aliqua, & in sua forma integra, qua empta est, lucrando reuenditur, & hæc proprijssimè dicitur negotiatio. Alterum est, quando emitur res, seu rudis materia, vt inde sit occasio operandi, & mutata forma vendatur carius, & tunc potius dicitur artificium seu industria, quam proprie negotiatio, quia illud lucrum non prouenit ex re illa vendita forma adhuc integra, & intacta, sed ex artificio quo mediante, secundum regulam alicuius artis ad aliam formam res illa est redacta. Feder. de Senis, in consil. 207. num. 2. Panorm. in cap. fin. num. 10. de vita & honest. Cler. Archid. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. in cap. quamquam, de cens. in 6. Imola, & Vitalin. in Clem. Præsenti, eod. tit. Siluest. in verbo, Excommunicatio, nono, sub quæst. 21. Capic. in inuest. feud. fol. 116. in prin. Redoan. in præd. quæst. 2. num. 36. & infrà & Molina, de Contract. Disputatione 339. num. 3. Quibus sic prælibatis, verissima est propositio, quod cum negotiatio mera lucratiua strictissimo modo sumpta, quæ ad primum genus pertinet, sit Clericis prohibita, prout Canones 88. dist. perlegenti manifestum apparebit, cuiusq. exercitium ipsis sub pœna anathematis interdicitur, iux. text. in cap. secundum instituta, ne Cler. & Monachi, huiusq. prohibitionis ratio est: indecentia maxima ratione personæ, & dignitatis Ecclesiasticæ, ideoq. cum de peccato suo, ac facto indecenti, & contra Canones, non debeant commodum reportare, neque eis sit fauendum in eo in quo iura violant, vt per Cardinal. Zabar. in consil. 12. numero tertio, huiusmodi Clerici negotiatores, tenentur in concernentibus negotiationem gabellas soluere, cap. fin. de vita & honest. Cleric. d. cap. quamquam, & d. Clemen. Præsenti, de cens. a contrario sensu, Duen. in d. regul. 100. n. 11. Quam amplio, & Primò, vt in conscientia ad dd. gabellas soluendas statim sint astricti, antequam ter sint admoniti abstinere à talibus commercijs, Gemin. & Franc. in d. cap. quamquam Campan. loco superius cit. sub num. 112. optimè Molina, de Contract. disp. 34. num. 4. & seq. cui opinioni etiam adhæsit communis præceptor admodum Reuer. P. Marius Andria, quidquid in contrarium dicat Lud. Lopez in Instructor. conscient. par. 2. cap. 41. cuius doctrinam sectatur etiam Rodriq. in Sum. p. 2. c. 75. Concl. 9. in fine, motus per text. in d. c. fin. cuius intellectum ad defensionem huius Ampliationis rectè indicant præalleg. Doctores, quem ipsi non satis animaduerterunt.

Idem Panor. consil. 6. sub n. 2. p. 1.

Quando clericus teneatur soluere gabellam.

Secũdo amplia, ẽt si per manus alienas d. negotiationẽ exercerẽt, tũ. quia & in ea interuenire videtur aliquid fœditatis, & indecẽtia rõne status Clericalis, vt inquit Molina. tùm quia maximã bonorũ tẽporaliũ cupiditatẽ præ se ferat, vt ait Ignat. Lopez. in præd. c. 55. fallit, si adesset circũstãtia paupertatis suæ, siue familiæ quæ eũ excusaret, quæ quãdo est vera, mutat naturã rei, & operatur, vt licitè illa per alios fieri possit; Medina in C. de rest. q. 30. immò ẽt per seipsũ, quãdo nõ fit ad locupletãdũ, sed ad propriã, seu suorũ inopiã subleuãdã ex Imola in c. fi. sub nu. 13. de vita, & honest. Cleric. & Nauar. in Man. cap. 25. sub n. 110. & in cons. 3. nu. 3. de succes. ab intest. in antiq. & cons. 5. in nou. Itẽ principalis propositio limitationẽ recipit, vt per ipsum Clericum emerentur res aliquæ ad propriam sustentationem, vel suæ familiæ pro victu

totius

totius anni, & præter propositum de eis superessent, vt tunc illæ res superfluæ possint licitè vendi iusto pretio tunc currenti, licet maiori, quam emerit absque periculo negotiationis, quia illa venditio est per accidens, & id quod fit per accidens, non est in consideratione, D.Thom. 22 quæst. 77. art. 4. Nauar. in præd. c. 25. sub eodem num. 1. eritq. immunis à gabellæ solutione, quod in practica esse notatu dignum asserit Ignat. Lopez, loco præcit. idq. extende, vt in præfato casu quando scilicet emerit necessaria ad proprium suorumq. vsum absque animo reuendendi, accrescente postea pretio, ex cuius magnitudine ad vendendum ipse Clericus, attrahatur (intelligens se deinde vilius emere posse res similes) liceat ei illa vendere carius, quam emerit, & lucrari sine vlla tributi obligatione, ex com. omnium sententia, de qua testatur Molin. loco prox. citato numero primo, ecq. maximè si dicta venditio fieret propter occurrentem necessitatis articulum, attenditur enim prima destinatio, prout etiam in aliis similibus concludit Roderic. tomo 3. quæst. regul. quæstione 75. artic. 8. sub 3. Conclus.

Difficultas versatur in his, quæ de secundo genere emptionis, & venditionis sunt, videlicet, quando Clericus emeret lanam, vt per ministros, seu operarios sua impensa conductos, illiq. rei aptos ex illa pannos conficiat, quos vendat quæstus faciendi causa, aliaq. similia exempla ad hoc secundum genus spectantia, quæ recenset Molina, ib d. num. 6. & infra, & quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiusmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his Clericus immunitatis priuilegio nō gaudeat, idem fatetur Roderic. in præd. quæst. 74. art. 8. conclus. 2. quod & ante ipsos pronunciauit Bonif. de Vital. in præd. Clem. præsenti numero 59. & seq scilicet, vt non sit facienda differentia inter primum, & secundum genus, quando id Clericus faceret causa lucri, & cupiditatis: secus vero si illud lucrum ordinatum esset ad finem prouidendi suis necessitatibus. & sic vt in primo casu debeatur gabella, in secundo verò non; idq. vt prædixi, intellige, quando per manus personarum mercenariarum faceret, vt in simili habetur per Ancharan. in d. cap quanquam, num 5 quem sequitur Siluest. in ver. Excom. 9. sub num. 4. & Nauar in Man. cap. 27. sub num. 128. quia tunc nulla versatur industria Clerici, aliàs secus; & ideo excipitur ab hac Conclusione negotiatio impropriissima, veluti, quoties Clericus aliquam rem emendo & postea sua opera, & industria mutatam vendendo, vellet aliquo artificio vti, vt aliqua lucretur, præsertim ad necessaria vitæ comparanda, iuxta textum in can. clericus ab infanti, 21. quæst. 1. glos. in Sum. 14. quæst. 7. in fine, Albert. Trotius, lib. 2. de vero, & perfecto Clerico, c. 52. nu. 5. tuncq. ei licitum erit du his concurrentibus scilicet, modo ea de causa non se subtrahat ab his, quibus incumbere ex Clericali officio tenetur, c. Clericus. 91. dist. Siluester, in verbo, Clericus. 2. num. 2. & dummodò artificium inhonestum seu illicitum non reddatur ratione rerum quas conficeret, vt si essent chartæ lusoriæ taxilli arma bellica, & similia, vel si esset artificium sordidum, & immundum veluti pelles, & coria aptare. & huiusmodi.

An exactor teneatur stare dicto clerici.

Et quia posset oriri controuersia inter Publicanum & Clericum viatorem de rebus quæ inuehuntur, an scilicet deferantur causa negotiandi, vel ne, & an sint sua, vel alterius; quid igitur erit in casu isto agendum? Respondeo ex mente glossæ notabiliter, in d. Clem. Præsenti, in vers. non negotiandi, & ibi Doctores, quod cum graue esset semper iudicem adiri pro fide huius rei recipienda, teneatur gabellæ exactor stare nedū ipsius Clerici iuramento, sed & suorū nunciorū, nisi de contrario fides haberetur in promptu, vel personarū qualitas dissuaderet iuramentum, vt quia male conditionis essent, seu de mendacio conuincerentur, vt per Roland. in præalleg. cons. 71. num.

num. 34. quam glossam sequitur etiam Campan. vbi supra, sub num. 10. & Communiter receptam fatetur Nauar. in cons. 1. nu. 4. de immunit. Eccles. in antiqu. & cons. 5. in nouis.

Quæritur, an inter negotiationes Clericis prohibitas, computetur aliena prædia conducere. Respondeo affirmatiuè, quoties propter cupiditatem, & lucri causa, vel vt per operarios illa colerent, id ab eis ageretur c. 1 & 3. 21. q. 3. & proinde ex venditione fructuũ inde collectorũ gabellã soluere tenerẽtur. Molina in præalleg. disput. 342. sub nu. 7. Limitatur duob. modis, & Primo, quãdo conductori succederent, quia tunc licitè in illa conductione permanere vsque ad præfinitum locationis tempus possent. glos. & Panor. in c. 1. ne Cler. vel monachi, firmat Siluest. in verbo, Clericus, 3. sub nu. 2. Redoan. in præf. q. 2. nu. 12. Secundo limitatur, instante necessitate, eo quod propria eis, suisq. non sufficerent, aliterq. commodè viuere nequirent, tunc enim id eis permittitur, vt ipsimet excolant, soluendo certam fructuum, seu pecuniæ portionẽ, glos. in can. peruenit, in verbo, conductiones, 86. dist. & in cap. dilecti, in ver. conduxistis, de decimis, & est de mente omnium Doctorum. Conductio aliena non sit negotiatio illicita.

Similiter ad illicitæ negotiationis genus pertineret quando Clericus emeret equos, boues, iuuencos, oues, &c. & agros alienos conduceret, vt in illis feminet ad animalia pascenda, & postea vendenda, vel si emere, vt illa ad incrementum traderet, secus vbi animalia empta in proprio territorio nutriret, vt postea illarum fœtus & fructus, vel cum creuerint, vel suo labore, & industria meliorata fuerint, carius vẽdat. Item non esset negotiationis genus, si proprium iumentum, quod sibi inseruit, alijs locaret. secus autem si iumenta emeret solum, vt ea locet. Molina loco præallegato, sub num. 14.

Et quoniam suprà in versic. Spolia Clericorum, ostensum est, ex varijs Summorũ Pontificum Constitutionibus constare, quod bona quæ à Clericis ex illicita negotiatione acquiruntur, sub nomine spoliorum veniunt, non immeritò dubitare contingit: An succedentes Clericis in prædictis bonis, siue ex testamento, siue ab intestato, tuta conscientia ea retinere valeant, illarumq. titulum acquirant. Respondeo quod hanc quæstionem decidunt Nauar. in cons. 10. de testam. in antiq. & cons. 3. in nouis. Molina de iustitia, disput. 147. sub Concl. 5. & Rodriq. in Sum. par. 2. c. 1. Concl. 4.

Vt autem exigentes gabellas, collectas, & huiusmodi a Clericis, incidant in censuram reseruatam in Bulla Cœnæ Domini supra relata, requiritur illarum impositio expressè facta quo ad Clericos, & personas Ecclesiasticas ita recentiores illam exponentes ex ea Communiter annotat Gregor. Sair. in Thesauro cas. cons. cap. 22 num. 10. Barthol. Vgolin. in tract. de Censuris Rom. Pont. reseru. par. 2. post § 5. n. 8. & 9. vbi verò in impositione gabellarum nulla facta esset mentio Clericorum, & exactores indistinctè exigerent tam à laicis, quam à Clericis, tunc tantum inciderent in ex communicationem contentam in c. quamquam, de cens. in 6. quę cũ vt per Doctores ibi, & per Caiet. in Sum. in verbo, Excommunicatio, cap. 36. & Nauar. in Man. c. 27. num. 62. in fine, & in cons. 6. nu. 8. de Censib. in nou. habetur, Summo Põtifici non sit reseruata, poterit ab ea Episcopus præuia satisfactione absoluere, ca. nuper, de sent. excomm. Interest etiam inter primum, & secundum casum, si quidem in primo recipientes gabellas a Clericis, etsi sua sponte persoluentibus, adhuc in censuram incurrere, prout ex lectura eiusdem Bullę clarissimè patet; in secundo verò secus est, Siluest. in verbo, Excom. 9. n. 45. in fine, & est Cõmunis opinio, teste Nau. in Manuali, c. 26. sub nu. 228. in quo aduerte, quatenus in hac Bulla sit extensio, etiã ad accipientes sponte oblata, quod tunc diceretur Clericus sponte soluere, quando nulla præcedente Quando exactores à clericis incur. in Bulla in cœna.

dente petitione, & coactione illas solueret, non autem si solueret rogatus soluere tamquam debitum, esto vis non adhibeatur, vt docet Caietano, loco prox. cit. quem sequitur Nauar. in d. cap 27. sub num. 61. dicuntur sponte dari, non quia ex absoluta, & omnino libera voluntate donandi dentur, cum hoc non sit prohibitum: sed quia fine aliqua speciali vi, & coactione praeter exactionum impositionem dantur adeo quod hac sit sufficiens vis, & coactio, ita vt si hoc titulo dentur, quocumque modo accipiantur, hac censura incurratur; ita nouissime explicat Suarez de Censuris in Communi disput. 21. de Censuris S. Pontifici reseruatis in Bulla Cœna Domini, sect. 2. censura 18. & ideo si Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicani intermorentur propter bonorum arrestationem, non valens alio modo se iuuare aliquid eis vltrò offerre, & praestare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & non spontè soluere.

Contra rium ampliationes asserere videtur Suarez loco pracit. & disp. 23. sect. 4. pag. 451.

Item ex eiusdem Bullae verbis colligunt praefati Doctores, in illius censuram incurrere non solum imponentes, & exigentes gabellam, & similia onera super bonis, quae Clerici ab Ecclesiis, seu beneficijs habent, verum etiam super bonis patrimonialibus proprijs ipsorum. Tolet. in Sum. lib. 1. c. 29. Sair. in eod. c. 22. num. 9. Vgolin. in pred. c. 18. §. 3. num. 1.

Item huius Bullae censura vendicat sibi locum, nedum quando praedicta onera directè ipsis Clericis & eorum bonis, sed etiam si alijs, quorum damna ad ipsos redundarent, imponerentur, veluti si fieret Statutum, quod coloni clericorum, vel eorum consanguinei grauioribus oneribus afficiantur, quia dictum statutum Clericos per indirectum, seu obliquũ afficeret, & grauaret, arg. text. in cap. quãto, de priuileg. & c. fin. de immunit. Eccles. in 6. & ita Vgolin. exemplificat in eod. c. 18. super vers. directè, vel indirectè, &c. alia exempla vide per Purpurat. cons. 594. vol. 2. Rim. cons. 489. & 499. vol. 3. Menoch. de Arbit. iud. Centur. 6. Casu 562. num. 46. & 54.

Item ab huius Bullae censura excusantur ministri, seu famuli conductorum, & rendatorum ipsarum gabellarum, qui ad partem Ciuitatis, vel in alio loco designato ad illas exigendas praeponuntur & per probabilem ignorantiam etiam à Clericis exigerent, arg. tex. in c. 2. de constit. in 6. Nauar. loco prox. cit. Vgol. in eod. c. super vers. diuersis etiam, & c. num. 4. in fine.

Item Bulla hac non procedit, quando esset facienda contributio pro aliquo extraordinario, quod immediatè spectaret etiam ad bona ipsorum Clericorum, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti si ageretur de reficienda via penitus destructa, qua extenderetur etiam per domos, & praedia ipsorum Clericorum propter quod eis ad suas possessiones difficilis esset accessus, nec per illa eorum plaustra duci possent, & alibi similia, in quibus ipsorum vtilitas principaliter verteretur, vt tũc teneantur ad expensas contribuere, ex dictis per Panor. in cap. non minus, sub num. 16. Item dico, & c. de immun. Eccles. & Siluest. in verbo, Immunitas, 1. sub num. 19. vers. Sunt tamen aliqua onera, &c. ac per Campan. in suprad. repet. sub num. 118. & Nauar. in Man. c. 27. sub num. 115. & in terminis huius Bullae affirmat Vgolin. in eod. c. 18. §. 3. in fine.

Clausulam verò Bullae Cœnae Domini, supra narratam, nouissimè post Nauar. in Man. c. 27. num. 41. & in cons. 6. ac duobus sequent. de Censibus in nou. declarant. Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 21. Gregor. Sair. in Thesauro Cas. cons. lib. 3. cap. 9. latè Bartholom. Vgolin. pred. tract. de Censuris S. Pontifici reseru. c. 9. Franc. Suarez loco praecit. Censura 5.

VICA

VICARIVS PERPETVVS.

SCIENDVM est, quod post Conc. Trid. sess. 7. de refor. c. 7. & sess. 25. cap. ad declarationem portionum assignandarum Vicarijs perpetuis parochialium pijs locis perpetuo vnitarum, emanauit Constitutio fel. rec. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouemb. 1567. fol. 999. in Bull. incip.

Ad exequẽdũ pastoralis officij, & infra, Motu ꝓprio, & ex certa nostra sciẽtia, authoritate Apostolica hac nostra ꝑpetuo valitura cõstitutione statuimus, & ordinamus ac declaramus, quemadmodum etiam de ipsius Concilii mẽte fuisse colligimus, Patriachas, Archiepiscopos, & Episcopos pręfatos assignatione portionis ipsis Vicariis perpetuis ex prædicto Cõcilio ipsorum prælatorum arbitrio facienda ita se continere, & arbitrari debere, vt non maior cẽtum, nec minor quinquaginta scutorum annuorum summa, computatis omnibus etiã incertis emolumẽtis, & aliis obuentionibus communiter percipi solitis eis omnino assignetur nisi Vicariis tẽporariis solitũ fuisset plus assignari, siue in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaq. numerata, fundo, seu alia re stabili portio huiusmodi cõstituatur, cuiuscũque valoris parochialis ecclesia vnita fuerit, & habita ẽt ratione redditũum, & onerum loci, cui parochialis ipsa vnita fuerit, ita quod portiones vltrà, vel infrà dictas summas scutorum cẽtum, & scutorum quinquaginta hactenus assignatæ, vel in posterũ forsan assignãdę quo ad excessum, & defectũ huiusmodi, nullius roboris, & momenti existãt, & ad summas prædictas reductæ, & auctæ respectiue censeãtur, nisi tamen valor annuus ipsius parochiali vnitę, habita ratione (vt pręfertur) minor sit quinquaginta scutis, quo casu portio assignata, vel assignanda Vicario perpetuo, nõ debeat excedere summã annuam valoris dictæ parochialis, sed sufficiat, quod omnes fructus eius dumtaxat attribuuntur ipsi Vicario perpetuo. Et quoniã inquum esset, eos, qui cõmodis priuantur, eadem onera, quæ prius sustinebãt debere sufferre, volumus, & statuimus ꝙ Ecclesiæ Monasteria, Collegia, Beneficia & pia loca huiusmodi in quorũ parochialibus Ecclesiis vnitis cõtinget Vicarias prædictas erigi, pro quãtitatibus fructuũ ipsis Vicariis perpetuis assignatorum, ad solutionem quindenniorum, quam Nobis, & Camerę Apostolicę soluunt, vlterius non teneantur, sed eis detractio fiat ad ratã certorum, quę de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tñ, quod Vicarii perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere à Sede Apostolica nouam prouisionẽ suæ deputationis, & soluere annatã pro portione fructuũ, & redituum, & prouẽtuum certorũ sibi assignata, & expedire literas Apostolicas; nec aliàs ad possessionem dictarum Vicariarum perpetuarum, & seruitium earundẽ parochialiũ admitti possint, nisi soluta annata, & expeditis literis Apostolicis nouæ prouisionis, vt pręfertur, alioquin integrum quidennium solui debere, nec Vicarii prædicti antea tuta cõsciẽtia fructus percipere possint. Volumus insuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarii perpetui nõ ad liberam Ordinariorum electionem, sed ad nominationẽ illorum, in quorum ecclesiis vnitis ponentur, cum ipsorum ordinariorũ, seu eorum Vicariorum præuio examine & approbatione deputentur. Et si dictæ parochiales vnitæ erũt Monasteriis Regularium Mendicantium, possint a superioribus dictorum Monasteriorum nominari ex ipsis mendicantibus, quos si Ordinarii præuio examine per se, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro ido-

neis

neis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tamen superiorum suorum amouibiles, deputare. Idemq. etiam seruetur in Regularibus Monachis tantũ, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis Monachis fuerit, seruata forma prędicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo saltē quattuor alij ex dictis Monachis. Sicq. per quoscumque, &c. Non obstantibus, &c.

Aduertendum ne quis decipiatur, putans præfatam Pij V. Constitutionem reuocatã fuisse per Constitutionẽ bonę memorię Gregogij XIII. incip. In tanta rerum, & negotiorum mole, &c. folio 2208. in Bullar. quam habes supra, in versic. priuilegia Regularium, fol. 410. Nam vltra quod dicta Gregorij Constitutio dũtaxat procedit quo ad Vicarios parochialium vnitatũ monasterijs postea idẽ Gregorius XIII. oretenus reualidauit eandẽ Pij V. Constitutionẽ, dummodò cum fratre, seu Religioso Vicario ad nutũ amouibili per Monasterium pro subeunda animarum cura assignando, vnus dumtaxat alius religiosus extra claustrum maneat, & non plures, prout Sacra Concilii Tridentini Congregatio declarauit pro inpretatione d. c. 7. sessione 7. de reformat. Adeo quod memorata Pii V. Constitutio est hodie seruãda, de quibus omnibus testimonium perhibet insignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana Curia Aduocatus, in comment. ad regulam 8. Cancel. gl. 5. §. 3. nu. 79. Romæ impress.

De perpetuis Vicariis habetur in Clem. 1. de iure patron. in c. exstirpandę, §. qui vero, c. auaritię, & c. de Monachis de præben. & eod. tit. in 6. & Extrauag. Io. 22. de præben. & ibi gl. in Verbo Vicarios, c. ad hæc, de offi. Vicar. Clem. vnica, eod. tit. c. 1. de cappel. Monach. in antiquis, & in 6. ac exstat Petri Rebuff. tractatus Congreg. portionis beneficiorum Vicariis.

VSVRA.

PRÆTER Summistas, sciendum est, qualiter de vsura circa cambia exstat Pii V. Constitutio Romę publicata die 7. Feb. 1571. fol. 1154. in Bullario incip. In eam, & infrà.

Primum igitur damnamus ea omnia cãbia, quæ sicca nominantur, & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, sed ad alia loca cãbia celebrare simulant, ad quæ loca ij, qui pecuniam recipiunt, literas quidem suas cãbii tradunt, sed non mittuntur, vt transacto tempore vnde processerant, inanes referãtur, aut etiam nullis huiusmodi literis traditis pecunia ibi denique cum interesse reposcitur, vbi contractus fuerat celebratus, nam inter dantes, & recipientes vsque a principio ita cõuenerat: vel certe talis intẽtio erat, neque quisquam est, qui in nũdinis, aut locis supradictis huiusmodi literis receptis solutionem faciat. Cui malo simile etiã illud est, cum pecuniæ, siue depositi, siue alio nomine ficti cãbii traduntur, vt postea eodem in loco, vel alibi cum lucro restituantur. Sed, & in ipsis cambiis quæ realia appellãtur, interdum (vt ad nos perfertur) campsores prędtitutum solutionis terminum lucro ex tacita, vel expressa conuentione recepto, seu etiam tantummodo promisso differunt. Quæ omnia Nos vsuraria declaramus, & ne fiãt, districtius prohibemus. Porro ad tollẽdas quoque in cambiis, quãtum cum Deo possumus, occasiones peccãdi fraudesq. fęneratorum, statuimus, ne deinceps quisquam audeat siue a principio, siue alias certum, & determinatum interesse, etiam in casu nõ solutionis pacisci, neque

que realia cambia aliter quam pro primis nundinis, vbi illę celebrantur: vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorum vsum exercere abusu illo prorsus reiecto, cambia pro secũdis, & deinceps nundini siue terminis exercendi. Curandum autem erit in terminis, vt ratio habeatur longiquitatis, & vicinitatis locorum in quibus solutio destinatur, nedum longiores præfiguntur, quam loca destinatæ solutionis desiderant, fœnerandi detur occasio. Quicumque contra hanc nostram Constitutionem commiserit, pęnis à Sacris Canonibus contra vsurarios inflictis, se nouerit subiacere. Eos verò, qui conspirationes fecerint, vel congestam vndique pecuniam ita ad se redierint, vt quasi monopolium pecuniæ facere videantur, pęnis, quæ iure contra exercentes monopolia, constitutæ sunt, teneri sancimus. Volumus &c. Hanc Bullam refert, & declarat Nauar. in Man. c. 17. sub nu. 199. in fine, & in Commentario de Vsuris.

Doct. Huppertus Faber, Vbius, Agrippinas, limam adhibuit correctoriam, publica rei literariæ Triumuirum authoritate, vltima manu adhibita Anno puerperij Virginis Deiparæ 1621. pridie Calend. Septembr.

FINIS.

